

PLACED ON THE SHELF
Date 3.3.95

LIBRARY &
CENTRE,
19872
Date...
TIRUPATI.

Q22
35J53

Q22
35J53

శ్రీ రస్తు

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ఆధ్వారాచార్యులు ఆనతిచ్చిన

నిత్యానుసంధానము

(ప్రబంధసారిజాతము)

చర్మనసాగ్యశామ

శ్రీసుదర్శనాచార్యస్వామివారిచే రచింపబడిన

“ పరిమళోల్లాసము ”

అను ప్రతిపదటీకాతాత్పర్యవిశేషార్థ సమన్వితము.

చే న్న పు రి:

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులుఅండ్ సన్స్ వారిచే

బ్రకటితము

1953.

All Rights Reserved.]

[Price Rs. 10-0-0.

మదరాసు రాష్ట్ర ప్రధాని

ఫోర్టు సెంటుజార్జి,

మదరాసు,

18-8-53.

ప్రియమిత్రులు వేంకటేశ్వర్లుగారికి.—

తాము పంపిన తెలుగులిపి 'నిత్యానుసంధానము' ప్రతి సంతోషముతో నందుకొంటిని. ఆంధ్రభక్తకోటిలో అక్షరాస్యుల విషయమున చేసిన మినేవాతత్పరత అపారము. అది ఫలవంతమగును గాక !

మద్రాసు, సెంటుజార్జికోట,
18 ఆగష్టు 1953.

ఇట్లు, మిత్రులు,
నీ. రాజగోపాలాచారి,
ప్రధానమంత్రి.

శ్రీ వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్ వారు తెలుగు సంస్కృతము, మున్నగుభాషలలో అనేక గ్రంథములు ప్రకటించి విద్యాప్రపంచమున కెంతో సేవ చేసియున్నారు. మతవిషయకమైన వారి ప్రచురణములు అనేకములు. శ్రీమద్రామానుజమతసంబంధమైన గ్రంథములు అరవభాషలోనున్నవి; కాని వెక్కుమంది భక్తులు వానిని తెలుగుభాషలో జదువ నభిలాషగొనియుందురు. అట్టి గ్రంథములలో నొకటి 'నిత్యానుసంధానము'. ద్రావిడవేదములోని ముఖ్యపాశురముల నేర్చి కూర్చి యీ గ్రంథమును సంతరించియున్నారు. ఆ ద్రావిడవేదమును నాలాయిరప్రబంధ మని సామాన్యులు వ్యవహరింతురు. ఇండు పూర్వకాలపువారి రచనలే కాక వెనుకటివారివికూడ కొన్ని యున్నవి. ఇది నిత్యపారాయణగ్రంథము గనుక నిది లేని వైష్ణవమాతృడు ఉండజాలదు. తెలుగులిపిలో ఈ గ్రంథము ద్రణములు కొన్ని కలవు. కాని వానిలో ప్రాచీనమైనది శ్రీశైలనాథులు సవ్యాఖ్యానముగా ముద్రించిన ప్రతి. శ్రీ వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిలవారి రిప్పడు ప్రకటించిన

కూర్పు అపూర్వమైనది. సవ్యాఖ్యానముగా సప్రమాణమగు ముద్రణమును ప్రకటింపజేయుటలో శ్రీశాస్త్రులవారు మంచివిద్వాంసుల సహకారమునే పొందియున్నారు. ఈముద్రణములో శ్రీఆళ్వారుల జీవితచరిత్రము, ప్రతిప్రబంధముయొక్కయు ప్రాముఖ్యత, పాశురముల ప్రతిపదార్థము, ప్రతిపాశురముయొక్కయు సాహిత్యము, అందలి నీతిబోధ, ఆధ్యాత్మికతత్త్వము మొదలయిన విశేషవిషయములు విపులముగా వివరించియున్నారు. వివిధవ్యాఖ్యానముల సారము నిచటముచ్చటగా ప్రదర్శించినారు. తన్మూలమున శ్రీ వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రులవారు వైష్ణవలోకమునకు చేసిననేవ అమూల్యము. శ్రీమద్రామానుజసంప్రదాయమువారికి వీరినేవ మటువరానిది. వీరు ప్రచురించిన దీ యొకగ్రంథరాజమే గాదు; శ్రీయామునాచార్యులవారి స్తోత్రరత్నమును సవ్యాఖ్యగను, అనేకములయిన యితరస్తోత్రములు నామావళులు మొదలైనవి ప్రచురించియున్నారు. నాలాయిరప్రబంధము వంటి ప్రమాణగ్రంథములు ఇంకను వీరు ప్రచురింపవలయు నని మా కోరిక. పీరికి మా యభివందనము లర్పించుచు నీముద్రణవిషయమున లోకులధికాదరము కలిగియుందురు గాక ! అని అభిలషించుచున్నాను.

మద్రాసు, సెంట్ జాన్స్ కాలేజీ }
20 ఆగష్టు, 1953. }

కే. వేంకటస్వామినాయుడు,
రిలిజియస్ ఎడ్యుకేషన్స్ రిజిస్ట్రేషనులమంత్రి.

శ్రీ

శ్రీమతేరామాయనమః.

ఉ పో ధా త ము

శ్రీయోగిపతియోను, శ్రీప్రసన్ననిరేణుడును, సిద్ధముక్తియభ్యుదయ, సి
శయోనప్రయోగమును నగు సర్వేశ్వరునిపేర, "సిద్ధ్యునివలన చంద్రులును నవ నవభరిం
యచంద్రానందమును బొందవలసిన భాగ్యముగలవారలై యుండియు, అనన్యములై, అనా
వర్తనానవాదబుద్ధివలనై, అనవసరములగు సామాన్యమూలకమున బుద్ధి
మాత్రమై యమయూతనల పరుభిమించుచున్నార గదా! ఏమి నీర దోరాభాగ్యము
అని విచారాక్రాంతహృదయై, ఎడలపై నయూరనము ప్రవహింప నారంభ మగుట
వలె కర్తవ్యకర్తవ్యశాసనములగు నేదప్రకరమును ప్రసాదించెను

కాని, ఆపదరాశి విడుదల) హాసగుటచే నుపాధి నేరములు, అన్యథా భ్వాన
వివరీతభ్వాన - విప్రలిపత్యగుణ - శత్రుత్వ - వివేకహిన్యత్వ - అపస్తార్గయయాద
లైరి. అంత నాయుపారోదుడ్యవాస్యోబలధి యగు నర సిద్ధులును, ఆ పద
ముల విశదీకరించుటకై, వకావరత త్వసాక్షాత్కారములగు పరమగుణ నవే
నవసరింపజేసి, వారలద్వారా ఆనేకములగు శ్లోకై - పురాణ - అగమ - భరితాన
శాస్త్రములను ప్రపర్తింపజేయుటయేగాక, అందు న్యాయముగ రాగురృద్ధివృద్ధి
ములనైతి, ఆపదస్త్రోతిపురాణాదిసాది ప్రతిపాద్యములగు సామాన్యవిశేషభగ్గ
నన్నింటిని తా నయ్యించి చూచి, నన్నిప్రపంచమార్గములు లేటతెల్ల మొనరించెను.

అయినను ఆవివేకము అతని పరస్పరముల గుర్తించునీరక అపజ్ఞాపరిపూ
హ్యుడయ్యలై, అతని చరణసళినముల నాశ్రయించి కడలేరిల్లెరి.

అప్పుడు పరమేశ్వరుడు "నేను విచారించుటయగు నున్నందున నయ్య పీర
అనునరింపకయే న్నారె. కాన పజ్ఞానముల నవతరింపజేసి నీ పీరల పశవముల
వలయును" అని తీర్మానించుచును, అవను అంతరంగములగు శ్రీధూసీబాది దీపములు
అనంత - గరుడ - విష్ణుశ్చంద్రులను, శివు - చంద్ర - గదా - శార
దీపాయుధములను, శ్రీపద్మ - రోమధ - వైకృత - పనమాలాద దీపాయుధముల

సుభగశీతలముగ గటాక్షించి, “లీలావిభూతీయం దవతరించి సంసారిచేతనుల నుజ్జీవింప జేయుడు” అని నియమించెను.

వారలను ఆవరహుత్తుని నియమనమును శిరసాపహించి, నమస్తప్రాణులను నుజ్జీ వింపజేయుటకై నానావర్ణములయందును తత్తత్సజాతీయులై యవతరించిరి.

ఆట్లు అవతరించిన ఈమహానుభావులు భగవత్ప్రసాదాసాదిత విశేషజ్ఞానసంపన్నులై, బాల్యమునుండియే ఆంబుజోదరదివ్యపాదారవింశచిహ్నకామృతపానవిశేషమత్తచిత్తులై, భగవద్దివ్యమంగళగుణాచ్ఛేదానుసంధానైకజీవనులై, ఆపురుషోత్తమునిగ్ధరూపస్వభావగుణవిగ్రహవిభూత్యాదుల నిరంతర మనుభవించి, ఆయునుభవపరీవాహరూపముగ మధురారతిమధురము లగు ద్రావిడదివ్యప్రబంధముల నిఖిలచేతనోజ్జీవసార్థములను ఆనందించిరి.

సదా సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును భగవంతుని దివ్యకల్యాణగుణచారిత్రశ్రీయూషసాగరమున నిమగ్నులై యుండుటచే, వీరలకు “అహ్లారులు” అని పేరు ప్రసిద్ధిగ లీగినవి. వీరు సకలప్రాణసంత్రాణార్థము, సర్వేశ్వరుండు పరమదయాకరుడై నెలకొనియుండు నూటయెనిమిది దివ్యతీరువతులను సేవించి, మంగళాశాసనముల బాడిరి. ఆమంగళాశాసన పాశురములే “నాలాయీరదివ్యప్రబంధము” అను పేర వన్నెకెక్కినది.

ఈ నాలాయీరదివ్యప్రబంధము శ్రీవైష్ణవులకు పరమోత్తారకమగుటచే నిత్యానుసంధేయమై యున్నది. కాని నాలుగువేలపాశురములను ఎల్లప్పుడును ఆనుసంధింపవలయు ననిన అవకాశసౌకర్యములు గలుగుట దుర్లభము. అందుచే ప్రతిదినము ఆవశ్యము అనుసంధింపవలసిన సారతమప్రబంధవిభాగములనుగూర్చి “నిత్యానుసంధాన” మనుపేర పెద్దలు ప్రవర్తించజేసిరి.

ఏప్రబంధమును అనుసంధించినను, అర్థానుసంధానముతోగూడ ననుసంధించిననే పరిపూర్ణఫలసిద్ధి గలుగును గాన నీ దివ్యప్రబంధములకు ఆనేకవ్యాఖ్యానములు అవతరింపజేయబడినవి. కాని అవియన్నియును మిక్కిలి ప్రాధములుగను, విపులములుగను నుండుటచే నందఱికిని సులభగ్రాహ్యములుగ లేవు. మఱియును అవి అరవభాషలో నున్నందున ఆంధ్రులకు అందుబాటులో లేకున్నవి.

ఇట్టి సందర్భమును పరికించి మహోదారహృదయులును, సనాతనధర్మవ్యవస్థాపన తత్పరులును, ఉచితజ్ఞులును, ఉదాత్తచరిత్రులును, లోకారాధననిరతులును, అమూల్య సద్గుణప్రకాశనమున సుప్రసిద్ధులును నగు బ్రహ్మకీ వావిళ్ల వేంకటేశ్వరకాస్త్రీగారు,

పరమోపాదేయమగు నీ నిత్యానుసంధానమును ఆంధ్రప్రదేశ్ కాతాత్పర్యములతోడను, విశిష్టములగు విశేషార్థములతోడను వెలయుచువలయు నని సంకల్పించి, వ్యయప్రయాసలను లక్ష్యపెట్టక, గొప్పవిద్వాంసులచే నట్టి గ్రంథమును వ్రాయించి, తమదు ముద్రణాలయమున ముద్దుబుగొలుపునట్లు ముద్రించి ప్రకటించుచున్నారు. ఇది కడుంగడు ముదాపహమగు విషయము. వీరలకు సహృదయలోకమంతయును కృతజ్ఞమై యుండగల దని విశ్వసించుచున్నాను. ఈ గ్రంథము ఆంధ్రప్రదేశ్ మునకు మహోపకారముగ నుండుననియు, ఈయవకాశమును ఆంధ్రముహాజనులు ఉపయోగించుకొందు రనియు నమ్ముచున్నాను.

ఈ టీకాతాత్పర్యములు వ్రాసిన విద్వాద్వరేణ్యులు - చతుశ్శాస్త్ర పారంగతులును, ఆంధ్రగీర్వాణాదిసాహిత్యనిపుణులును, సంస్కృత ద్రావిడ వేదాన్తద్వయ నిష్ణాతులును, బహుగ్రంథరచయితలును, దర్శనసార్వభౌమ, తర్కభూషణేశ్వర్యాదివైకవిధవిరుదభూషితులును నగు శ్రీ డి. వే. శ్రీమాన్ తిరుక్కండియూర్ తిరుమలవమూర వేంకటసరసింహ సుదర్శనాచార్యులవారు. వీరు అనేకములగు కళాశాలలలో శాస్త్రోపన్యాసకులుగ నుండి ప్రస్తుతము శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్యపరిశోధనాలయమున శ్రీవైష్ణవసంప్రదాయ గ్రంథమాలాసంపాదకుడ నగు నాకు సహాయసంపాదకులుగ నున్నారు. వీరు నాకు చిరపరిచితులు. సహృదయతల్లజులగు శ్రీ శాస్త్రిగారు ఈవిద్వాద్వరేణ్యుల సహకారమున నితోధిక ప్రోత్సాహముతో ద్రావిడభాషయందున్న మనసంప్రదాయ గ్రంథముల నన్నిటిని ఆంధ్రీకరింపజేసి, ఆంధ్రభాషాయోమానుతల్లికకు కొండొకశోభను చేకూర్చుచు శ్రీవైష్ణవలోకమునకును మహోపకారము నొనరింపగలరని నమ్ముచున్నాను.

తిరుపతి 21-8-53	}	శ్రీ పరవస్తు వేంకటరామానుజస్వామి డైరెక్టరు, శ్రీ వేంకటేశ్వరప్రాచ్య పరిశోధనాలయము.
--------------------	---	---

నిత్యానుసంధాన ప్రశంస

శ్రీరామానుజదర్శన మని శ్రీరంగనాథులు స్వయముగా నామకరణముచేసిన శ్రీవిశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము వ్యాసపరాశరాది ఋషివర్యులు తమ యుపబృంహణములచే స్థిరపరచియుండిన పరమతైదికసిద్ధాంత మైయున్నది.

అట్టి మహద్బలతోబాటు భగవత్పారిషదాంశలచే నీలోకమునందు అవతరించిన యాళ్వారులనబడు దివ్యజ్ఞానులు ద్రావిడభాషామయములగు కొన్ని దివ్యప్రబంధములను ప్రసాదించి యాసిద్ధాంతమును వేవిధముల వ్యక్తీకరించి స్థిరపరచిరి.

ఆదివ్యప్రబంధములయందు 'అప్ప డీనిన దూడయందు ముందీనిన దూడయందు కంటె ఆవునకు మక్కువెక్కు'వగురీతిని వేద తదుపబృంహణములయందుకంటె వెక్కువ ప్రీతి సర్వేశ్వరునికి గలిగెను. దీనికి సూచకముగా నాయనాదివ్యస్థలములందు స్వామి వీధిలోనికి వేంచేయునప్పుడు స్వామికి ముందర నాయనకు పరమస్త్రియమగు నాళ్వార్ల దివ్యప్రబంధముల గానమును, సామాన్యస్త్రియమగు వేదగానము వెనుకతట్టునను చేయ బడుచుండునట్లు భగవదాజ్ఞానిర్ణీత మైయున్నది.

అట్టి దివ్యప్రబంధములను ప్రసాదించిన యాళ్వారులు 1. పాయ్గై యాళ్వారు (సోమయాగి), 2. పూతతాయ్వారు (భూతయాగి), 3. పెయ్యాళ్వారు (మహాయాగి), 4. తిరుమొడైయాయ్వారు (భక్తిసారులు), 5. నమ్మాళ్వారు (శతకోపముని), 6. కులశేఖరాళ్వారు, 7. పెరియాయ్వారు (భట్టనాథులు), 8. తొణ్డరడిప్పొడియాయ్వారు (భక్తాంఘ్రి)రేణువులు, 9. తిరుప్పావాయ్వారు (యోగివాహులు), 10. తిరుమంగైయాయ్వారు (పరకాలముని), 11. ఆణ్డాళ్ (శ్రీగోదాదేవి), 12. మధురకవియాయ్వారు అను పన్నిద్దరు.

అందు మొదటి మువ్వరాయ్వారును వరుసగా 1. "ముదల్ తిరువ్వాది", 2. "ఇరణ్డాన్దిరువ్వాది", 3. "మూన్డాన్దిరువ్వాది"యను 'వ్యప్రబంధములను ప్రసాదించియుండిరి. నాల్గవవారగు తిరుమొడైయాయ్వారు 1. "నాలాన్దిరువ్వాది", 2. "తిరుచ్చవ్విడుత్తము"అను రెండు దివ్యప్రబంధములను ప్రసాదించియుండిరి. అయి నవవారగు నమ్మాళ్వారు 1. "తిరువిరుత్తము", 2. "తిరువాళిరియము", 3. "పెరియ తిరువ్వాది", 4. "తిరువాయ్మొడై"అను నాలుగు దివ్యప్రబంధములను ప్రసాదించి యుండిరి. ఆరవవారగు కులశేఖరాళ్వారు "పెరియాయ్ తిరుమొడై"యను నొక దివ్యప్రబంధమును ప్రసాదించియుండిరి. ఏడవవారగు పెరియాయ్వారు 1. "తిరు ప్పల్లాణ్డై", 2. "పెరియాయ్వార్ తిరుమొడై"అను రెండు దివ్యప్రబంధములను

ప్రసాదించియుండిరి. ఎనిమిదవవారగు తొండరడిప్పొడియాళ్వారు 1. “తిరుప్పల్లి మొగ్గుచ్చి”, 2. “తిరుమావై” అను రెండు దివ్యప్రబంధములను ప్రసాదించి యుండిరి. తొమ్మిదవవారగు తిరుప్పావూళ్వారు “అయలవానిపిరాన్” అను నొక దివ్య ప్రబంధమును ప్రసాదించియుండిరి. పదియవవారగు తిరుమావైయాళ్వారు 1. “పెరియ తిరుమొట్టి”, 2. “తిరుక్కురుస్తాణ్డకము”, 3. “తిరునెడుస్తాణ్డకము”, 4. “తిరు వెయిమాత్తిరుక్రై”, 5. “శిరియతిరుకుడత్”, 6. “పెరియతిరుకుడత్” అను నారు దివ్యప్రబంధములను ప్రసాదించియుండిరి. ఘననొకొండవవారగు అడ్డాల్ 1. “తిరు ప్పావై”, 2. “నాయ్చ్చియూర్ తిరు మొట్టి” అను రెండు దివ్యప్రబంధములను ప్రసాదించియుండిరి. పండ్రెండవవారగు మధురకవియాళ్వారు “కణ్డియల్ శిరుత్తామ్పు” అను దివ్యప్రబంధమును ప్రసాదించియుండిరి. మొత్తము పన్నెడరాళ్వారులు చేరి యిరువదిసాలుగు దివ్యప్రబంధములను సామించిరి.

సర్వేశ్వరునివిషయమై యాళ్వారులందఱును సరమప్రాసాద్యమును గలిగియుండి నను అంపతి సూక్ష్మతారతమ్యమును పురీలించి పెద్దలు మిగిలినయాళ్వార్లకంటె పెరి యాళ్వార్లకును, వారింటి వారి సంపాదనపుత్రియగు నాండాళుకును నాధిక్యమును గనుగొనిరి. కానట్టి వారి దివ్యప్రబంధములలో మొదటి దివ్యప్రబంధములగు “తిరు వ్వుట్టాణ్డ”, “తిరుప్పావై” అనుపాసని భగవద్విశేషాదరపాత్రము లగు వారణమున నిత్యము భగవత్స్పృహ అనుసంధింపవలసినవిగా నిర్ణయించిరి. అనియెనుగాక సర్వేశ్వరునిని విద్యుత్తపగివారములకును ముగిళాశాసనమును జేయుననియగు “తిరువ్వుట్టాణ్డ”ను ముగిళుసంధింపవలసినదిగా నిర్ణయించిరి. తరువాత శ్రీవేష్టవస్థిధాంశమునందు ముఖ్యప్రతిపాద్యములుగా నావరింపబడిన ఆర్థపూచకము, భాగవతనిష్ఠ మొదలగునవి పరమసంగ్రహముగా నిమిచ్చి ముప్పదిపాశురములతో సాదించిన “తిరుప్పావై” దివ్య ప్రబంధమును శివనందరామసూధేయముగా నిర్ణయించిరి.

అట్టి తిరుప్పావైలో భగవద్భాగవతమును విదనరమేల్కొల్పు సందర్భముండుటను బట్టి అట్టి శ్రీరంగనాథుని మేల్కొలుపును జెప్ప “తిరుప్పల్లి మొగ్గుచ్చి”యను దివ్య ప్రబంధమును తిరుప్పావై అనుదానికముందుగా ననుసంధించుట నిర్ణయించిరి. శ్రీవేష్టవస్థిధాంశమున కంతకును భగత్సాన్నిధ్యముగంటె భాగవత్ప్రాసాద్యము గొప్పగా దలంపబడుటవలన నితర భగవద్దేవత ప్రతిపాదక దివ్యప్రబంధములకంటె మధురకవి యాళ్వార్లు, నమ్మాళ్వార్ల కమఃపముగా సాదించిన “కణ్డియల్ శిరుత్తామ్పు”ను ముందు అనుసంధింపవలెనని నిర్ణయించిరి.

అటునిష్ఠుట నమ్మాళ్వారు సాదించిన తిరువాయ్ మొట్టిలో నామోపనులలోని విశేష తిరువాయ్ మొగ్గులను ప్రత్యేకించి వానినిపాత్రము నిత్యముసాధేయములుగా నిర్ణయించిరి.

వెండియు శ్రీ యొమ్మెరుమానార్ విషయములో తిరువరంగ త్రముదనాల్ ప్రసాదించిన “ఇరామానుశ నూర్మధాది”యను దివ్యప్రబంధము నుటయెనిమిది పాశురములతోను, ప్రతి పాశురమునందును శ్రీరామానుజుల తిరునామముతోను వలయుచు ప్రవన్నగాలి యని ప్రసిద్ధినందిన దివ్యప్రబంధమును నిత్యానుసంధేయముగా నిర్వహించిరి.

ఇట్లు పీనినన్నిటి నొకసంపుటముగాజేర్చి నిత్యానుసంధాన మనుపేరుతో నానూప్రబంధముఖములయం దనుసంధించు తనయను లనబడు పద్యపాశురాదులతో ముద్దరించుచు వేసియుండిరి.

పిమ్మట నానూవిశేషనమ రుములలో ప్రత్యేకించి అనుసంధించవలసిన దివ్యప్రబంధభాగములనుగూడ చేర్చుచు క్రమక్రమముగా నిత్యానుసంధానమును నిపులకించి యచ్చువేయుచుండిరి.

ఆత్వార్ల దివ్యప్రబంధములేకాక యిటీవలి పూర్వాచార్యులు కొందఱు సిద్ధాంతసంరక్షణమునకై ప్రసాదించియున్న “జ్ఞానసారము”, “ప్రమేయసారము”, “సప్తగాధ” ఈవిధమైన దివ్యప్రబంధములను, తిరునక్షత్రదినములలో ననుసంధించవలసిన తిరునక్షత్రతనయనులను, మణివాళిమాములు ప్రసాదించిన “ఉవదేశరత్నసమాల”, “నినివాయ్ మెళ్ళి నూర్మధాది”, “అర్తిప్రబంధము” అనువానినిగూడ నిత్యానుసంధేయములగుటచే నిందు చేర్చిరి. ఇట్లు నానూట విపులీకృతమగు నిత్యానుసంధానమునందలి పాశురములు ద్రావిడభాషాయములై యున్నందున తద్భాషావేత్తలగు దప్ప నిశ్చలగు అర్థము కాబాల వని తలంచి శ్రీవావిళ్ళవారు శ్రీవైష్ణవసంగ్రహానుభిజ్ఞులై యుండు భాషాకోవిదులగు పండితవరులచేత సాంధ్యిటికాతాత్పర్యములను ద్రాయించి యింకొకమును బ్రకటించిరి. ఇది మిక్కిలి లోకోపకారకమును సంప్రదానాభినందకమును నై యున్నది.

ఈ టికాతాత్పర్యములు వ్రాసియిచ్చిన పండితవరుల నిశరసాధారణసంగ్రహాయకేత్రలేకాక మృదుమధురభాషారచయితలుగా గన్నట్టుచున్నారననంతము. పాశురలోకమునకు ముంజేతియందమువలె ప్రశస్తిమే. కావున సేతు పేరుగా ప్రశంసించబనిలేదు.

భాషాద్ధారక శ్రీ వావిళ్ళ వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగా గిట్టి ఘనకార్యములను వ్యయప్రయాసములకు వెనుదీయక జేయుచు లోకోపకారకు లగుచుండిరి. వీరిని ధన్యులు నుత్సాహభినివేశములతో ససేకయంద్రంధముల నచ్చువేయించి లోకమున విరేచమును జేయునట్లు శ్రీయశోవతి కటాక్షించునుగాత యని ప్రార్థించుచున్నాను.

విజయవాడ-2

29-8-1953.

ఇట్లు,

తి. ప. రామానుజస్వామి.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

అవతారిక

నిత్యానుసంధానము

(పరిమళోల్లాసము)

ప్రతిపదటికాతాత్పర్యవిశేషార్థ సమన్వితము

“ యదాయదాహీ ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత,

అభ్యుత్థాన మధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహమ్. ”

అని భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణభగవానులు వాక్రచ్చినట్లు ఈ కలియుగమున దుష్ట శక్తులు చెలరేగి దుర్మతములు ప్రబలి, ప్రజలు నానాటికి వర్ణాశ్రమచారదురులై, పాపభూయిష్టులై, నాస్తికులై, భక్తిరహితులగుచుండ, శ్రీయశస్వతియును అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుండును, పరమకౌరువజీకుండును నగు భగవంతుడు వీరికి ఆస్తికతాబుద్ధి గల్పించి, జ్ఞానభక్తి వైరాగ్యసంపదనిచ్చి, ఉద్ధరింపవలె నని సుంకల్పించెను. అంత నా సర్వేశ్వరుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు తన శంఖచక్రా ద్వాయుధాదులను, నిత్యనూరివర్షమును ఆహ్వానాచార్యులుగ “కలఁఖిలు భవిష్యన్తి నారాయణ పరామరాజః, క్వచిత్ క్వచిన్తమాభాగాః ద్రవిజేషుప భూరిశః॥ ” అన్నట్లు దక్షిణదేశమునం దవతరింపఁజేసి వారిమూలమున దురపగాహములైన విశిష్టాద్వైత వేదాంత సిద్ధాంత రహస్యములను నాలాయిర దివ్యప్రబంధాది రూప ముగ ద్రవిడములలో ప్రవర్తిల్లజేసిరి. ఈనాలాయిర దివ్యప్రబంధాదులు అతివిస్తరము లగుటచే సామాన్యులెల్లరకు కష్టసాధ్యములుగా నున్నందున పూర్వాచార్యులు వాత్సల్యాతిరేకమున నీబాహుళ్యగ్రంథాదులలోని ముఖ్యాంశములను శ్రోడీకరించి సంపుటికరణమొనర్చి “నిత్యాను సంధానము” అను గ్రంథమును ప్రసాదించిరి.

“నిత్యానుసంధానము” విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంత ప్రతిపాదన గ్రంథములలో అగ్రగణ్యమైనది. ఇది నిత్యశ్రీర్నిశ్చయమంగళముగ ఎల్లయోగమున విరాజిల్లుచున్నది. ఇందలి పాశురములు మృదుమధురపదభూయిష్టులై జ్ఞానభక్తివైరాగ్య రసపూరితములై భావరాగతాళగతులతో గానముచేయుటకు అనుగుణముగ గేయములవలె నున్నవి. ప్రతినిత్యము భక్తులెల్లరకు ఆశ్రయదనీయ గ్రంథముగావున దీనికి ‘నిత్యాను సంధాన’మను స్థానిక నామధేయ వేసిర్పడినది. బాటి మత వివక్షతలేక యెల్లరికి నీది యనుసంధేయమైయున్నది. ఇట్టి ఆత్మ్యంతోపయుక్తమగు గ్రంథములోని విషయములు ద్రావిడభాషాపరిజ్ఞానములేనివారికి స్వక్రమముగానంగున అనేకులు దీనికి తెనుగులో సమగ్రమైన వ్యాఖ్యానము వ్రాయింపుడనికోరినంగున విశిష్టాద్వైత రహస్యములను కూలంకషముగా నెఱిగి శిష్యాచారసంపన్నులై పండితులై తిరుపతిలో వేంచేసియుండే ధర్మసార్వభౌమ శ్రీమంత్ సుదర్శనాచార్యస్వామిలవారిచే నీగ్రంథమునకు సమగ్రమైన వ్యాఖ్యవ్రాయించి ప్రచురించినాము. కాకితములు

అచ్చుసానుగ్రి విపరీతమైన ధరలలోనున్న యాలోజాలలో నిట్టి యుద్ధగ్రంథమును ముద్రింపించుట సాహసమైయున్నను, మమ్మారించి ప్రోత్సహింతురని నమ్ముచున్నాము.

ఈ గ్రంథము—తిరుప్పల్లాండు, తిరుప్పల్లియైచ్చి, తిరుప్పావై మున్నగు 18 విషయవిభాగములు గలిగియున్నది. ప్రతివిషయమును ఉపక్రమించుటకు ముందు సంక్షేపముగ అవతరణికయు, పాశురములలోని ప్రతిపదమునకు టీకయు, తాత్పర్యమును, అందలి విశేషాగమమును, స్వాపదేశాగమమును, ప్రతిస్మృతీహాస పురాణాదులనుండి పూర్వాచార్యులచే గ్రహింపబడిన ప్రామాణికములను ఇందు పొందుపఱుపబడియున్నవి. తిరుప్పావైవ్యాఖ్యానముందు ముండక, అధర్వణిక, కృష్ణాపనిషత్తు, శ్రీభాగవతాదులందలి ప్రామాణికములను ఆయాపాశురములతో సమన్వయపఱచి పూర్వాచార్యుల వ్యాఖ్యాన సారాంశముల నన్నిటిని ఇందుగూర్చుపించి తిరుప్పావై సామనేదపారమని యత్యుగృతముగ నిరూపింపబడినది. కోయిల్ తిరువాయ్ మొట్టి అవతరణికయందు తిరువాయ్ మొట్టికిని వేదములు, భగవద్గీత, బ్రహ్మసూత్రములు మున్నగు వానికిని గల సామరస్యాదులు చక్కగా అభివర్ణింపబడియున్నవి. మఱియు నిందు సమ్యాఖ్యానయొక్క భక్త్యావేశము, వారివాయ్ కొ అపసాభాసములు, సప్తాపసాది వివరణములు చక్కగా ఇందు జూపబడినవి. కణ్ణినుల్ శిష్యులైంబు, తిరువాయ్ మొట్టి, ఇరామానుజనూత్తందాది, ఉపదేశాత్పమాల, తిరువాయ్ మొట్టి నూత్తందాదులలో ప్రతిపాశురార్థమును నూచించు సంస్కృత శ్లోకములుగూడ చేర్చబడినవి.

వేదే! ఇట్టి సమగ్రమైన గ్రంథమింతవఱకు వెలువడలేదు. సరళమైన భాషలో వేదాంతగర్భితభావములు పామరులకుఁ ప్రీతికరమైనవిగా నున్నట్లు తెలుపబడినవి. ఆచార్యస్వామివారియొడ గ్రంథకాలక్షేపారులు చేయువారికిని, నట్టి యవకాశము లభ్యముగానివారికిని ఈ గ్రంథమత్యంతోపకారి కాగలదు. ఆంధ్రదేశమందలి భక్తజనకోటికి తల్లాపి విష్ణుభక్తులకు నిది వెన్నిధానమునట అతిశయోక్తి కానేరదు. కావున భక్తులెల్లరు నీ యుద్ధగ్రంథమును ప్రతినీత్యము అనుసంధానము చేయుచు, భగవంతుని అతిమాడువలీలలో తన్నయత్నముచేసిన ఆహ్వారాచార్యాది మహావైరాగ్య సంపన్నుల జ్ఞానభక్తి వైరాగ్యానుభవములను, వారి ప్రపంచనిష్ఠను మార్గదర్శకముగ నుంచుకొని భగవద్భాగవతాచార్య కైంకర్యనిష్ఠాపరమై, భక్తీలీలామృతమును గ్రోలి, భగవదుభోల్లాసమునకు పాత్రులయ్యెదరుగాక!

అచిరకాలముననే నాలాయురములోని మదలాయరప్రబంధమును టీకా తాత్పర్యములతోను, ఆచార్యనూక్తిముక్తావళియును ప్రచురించెదము.

సర్వేజనాస్సుఖినోభవంతు.

చెన్నపురి

ఇట్లు,

14-8-53

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్.

430/1
 అంబుడి అక్షరము = అక్షరములను అంబుడి అక్షరములుగా
 కరణము = అక్షరములను అంబుడి అక్షరములుగా

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

879-శ్రీమ. వి. పు. అంబుడి అక్షరములు

విషయ సూచిక

విషయములు	పుట
1 పాదపత్రిక	1
2 శ్రీయాత్మార్థ ప్రభావసంగ్రహము	10
3 తిరుప్పల్లందు అవతరణిక	
4 పెరియాత్మార్థ ప్రసాదించిన తిరుప్పల్లందు	20
5 శ్రీతొండగడి పాపహర్తార్థ ప్రసాదించిన తిరుప్పల్లందులు	47
(ప్రాబోధిక నూత్న)	
6 శ్రీగోదాదేవి (అండాళ్) ప్రభావసంగ్రహము	80
7 తిరుప్పావై అవతరణిక	90
తిరుప్పావై పాశురార్థములను నూచించు ప్రశ్న	95
తిరుప్పావై ప్రతిపాశురార్థములను చెలుపు సారాంశవాక్యములు	100
తిరుప్పావై స్వాపదేశార్థ నిరూపణపట్టిక	108
8 శ్రీగోదాదేవి ప్రసాదించిన తిరుప్పావై (శ్రీనరకమ్)	111
9 పెరియాత్మార్థ ప్రసాదించిన నీరాట్టము (తిరుమంజనము)	255
10 పెరియాత్మార్థ గ్రహించిన పూచుట్టల్ (పూలముడుపు)	271
11 పెరియాత్మార్థ ప్రసాదించిన కాప్పిడల్ (తిరుమందిక్కొప్ప, కంభారత్తు)	282
12 శెన్నియోళ్లు (ముదలాయిరం 5 పత్తు), 4 తిరుమొట్టి, తిరువేంగడముడయాన్ విషయము	293
13 శ్రీ తిరుప్పావై ప్రభావసంగ్రహము	304
14 తిరుప్పావై ప్రసాదించిన ఆమలనాది పీఠా (శ్రీరంగనాథుని పాదాది కేళాంతానుభవవర్ణనము)	308
15 శ్రీగోదాదేవి (అండాళ్) ఆనతిచ్చిన వారణమూయిరమ్ (కల్యాణవైభవవర్ణన)	380
16 శ్రీ మధురకవి యాత్మార్థ ప్రభావము	341

విషయము

పుట

- 17 శ్రీ మధురకవి యాభ్యార్థ ప్రసాదించిన కణ్ణినుజ్ శిఱుత్తైంబు
(నమ్మాభ్యార్థ విషయము, చరమపర్వనిష్ఠ) 344
- 18 శ్రీ నమ్మాభ్యార్థ ప్రభావసంగ్రహము 366
- అభ్యార్థకు శ్రీ సామ్యప్రతిపాదనము 373
- సఖీమాతృనాయికావస్థలు 375
- స్వాపదేశార్థములు 377
- పత్న్యాదిదౌత్యములు 379
- 19 కోయిల్ తిరువాయ్మొట్టి దివ్యప్రబంధావతరణిక 388
- దివ్యదేశముల తిరునామములు, మంగళాశాసన తిరువాయ్మొట్టులు, 390
- గమకపాశురములు, ముఖ్యగుణములు
- తిరువాయ్మొట్టి, భగవద్గీత, వేదములు, బ్రహ్మసూత్రములు మున్నగు 392
- వానితో సమన్వయము, దీర్ఘశరణాగతి,
- తిరువాయ్మొట్టి తనియన్లు 402
- 20 శ్రీ నమ్మాభ్యార్థ సాదించిన సామవేదసారముగు తిరువాయ్మొట్టి 408
- 21 తిరువరజ్జత్త ముదనార్ల వైభవసంగ్రహము 565
- 22 తిరువరజ్జత్త ముదనార్ల ప్రసాదించినః షరామానుశ నూన్ బ్రహ్మాది
(తిరువాయ్మొట్టిసారాంశము, అభ్యార్థ విషయము) 571
- 23 శ్రీ మణివాళ మహామునుల వైభవము 698
- 24 శ్రీ మణివాళ మహామునులొనరిచ్చిన ఉపదేశరత్నసమాళై
(అభ్యారాచార్యుల వైభవము) 702
- 25 తిరువాయ్మొట్టి నూన్ బ్రహ్మాది 764
- 26 అట్టికియ మణివాళమహామునులు అనుగ్రహించిన ఆర్తిప్రబంధము
(ఉడయవరల విషయము) 884
- 27 శ్రీ అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్ జీయర్ వైభవము 888
- 28 అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్ జీయర్ సాదించిన జ్ఞానసారము 890
- 29 అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్ జీయర్ సాదించిన ప్రమేయసారము 924
- 30 శ్రీ 'విళామ్మళోలైప్పిల్లై' ఆనతిచ్చిన సప్తగాధ 935
- 31 తిరునత్తత్తనియన్లు, అప్పిల్లైకృపజేసిన వాటితిరునామములు 941
- 32 మంగళాచరణమ్ 971

తొలి పలుకు

భక్తి, మానవునకు సహజము నిత్యము నైనగుణము. అది దయామయుడైన పరమాత్ముని శ్రద్ధాతాత్పర్యములతో భజింప పురికొల్పును. భక్తిస్వభావము పరిపాక మందినవారిలో నది త్రికరణములలో నొక దాని మూలముననో, అన్నిటిమూలముననో పొంగిపారలును. అట్లు మనోవాక్క్యముల మూలమున వెల్లివిరిసిన భక్తిసమకాలిక ప్రజలనే కాక వెనుక వెనుకటి తరములవారిని సైతము ఉద్రేకింపజేసి యొక్క ఊపు ఊపివైచును; అంతేకాదు-తనస్థిరముద్ర వారిపైనిలుపును.

అట్టి మహాజ్ఞానివర్గమున చేరినవారే దక్షిణభారతమున 'అద్వైత' అనుపేర విఖ్యాతినందిన దివ్యపురుషులు. వారిభక్తి తమిళభాషలో పాశురము అనబడు నొక తెగ పద్యముల రూపమున ప్రవహించి సర్వవ్యాపియగు శ్రీమహావిష్ణువును కీర్తించుచున్నది. అద్వైతజ్ఞుల ఆవిధమున పాడిన పాశురములు నాలుగువేలు సంతరించి "నాలాయిర దివ్యప్రబంధము" అనుపేర కొనియాడబడుచున్నది. ఆ పాశురములలో అద్వైతరులు భగవంతుని స్వరూప రూపగుణ విభూతులు మొదలయిన దివ్యగుణవిశేషములను తనివిడిచి వర్ణించియున్నారు.

శ్రీ వైష్ణవ మహాజనులకందఱికిని ఈ నాలాయిర దివ్యప్రబంధమునందు భక్తి విశ్వాసములధికము. అపారమేయములుగా గీర్వాణ భాషలో వెలయు వేదముల కెంత ప్రామాణ్యము కలదో ఈ దివ్యప్రబంధమునకును వైష్ణవుల దృష్టి నంత ప్రామాణ్యముకలదు. ఈ నాలాయిరము వేదములకు ఉపబృంహణమని వారి సంప్రదాయము. కనుకనే గీర్వాణ వేదాంతమును ద్రావిడవేదాంతమయిన ప్రబంధమునుచేర్చి ఉభయ వేదాంత మని వ్యవహరింతురు. గృహములలో నేమి దేవాలయములలో నేమి పూజా సందర్భమున ప్రబంధపారాయణ మొక ప్రధానాంగము. ప్రతిసంవత్సరమును విష్ణ్వలయములందు మార్గళి నెలలో (మార్గశిర-పుష్యములు) వైకుంఠ ఏకాదశి ముందు వెనుకల నిరువది దినములపాటు అధ్యయనోత్సవ మనెడు విశేషోత్సవము జరుగుచుండును.

ప్రతిదినమును దివ్యప్రబంధములోని నాల్గవేల పాశురములను పారాయణము చేయుటయన్న దుస్సాధ్యమైనకార్యము. కనుక ఆచార్యవర్యులు వీనినుండి "నిత్యాను సంధాన" మనుపేర అతిముఖ్యభాగముల నేర్చి కూర్చి ప్రతిదిన పారాయణమునకు సౌలభ్య మేర్పరిచియున్నారు. ప్రతి వైష్ణవుడును కేవల మీశ్వరును మాత్రమైనను పారాయణమునకై కంతస్థము కావించియుంచుకొనుట నిధిగా నిన్నబడుచున్నది.

నిత్యసుసంధానము చేదపాపారాధమునకు ప్రణమనలె “తిరుప్పల్లండు” అనబడుదానితో ప్రారంభమగును. స్వాధ్యరహితముగా భగవత్ సేవము వర్జించుచు పెరియాళ్వార్లు చేసిన స్తుతియిది. దీని వెనుకటివియగు తిరుప్పల్లియొట్టుచ్చి, తిరుప్పావై అనబడు రెంటిలో మొదటిది తొండరడిప్పొడియాళ్వార్లు శ్రీనంగనాథస్వామి వారిని ఉడుకొలమున మేలుకొలుపుచు పాడేనట్టిది; రెండవది ప్రేమమహిమూర్తియగు శ్రీకృష్ణుని కీర్తించుచు పెరియాళ్వార్లు కుమార్తె అండాకుడేవి రచించినట్టిది. వీని తరువాతివికొన్ని పెరియాళ్వార్ల రచనములు; తిరుమంజన పుష్పమాలా అంకరణములకు సంబంధించినవి. దీనితరువాత కొన్నిపాశురములు (కణ్ణిసుడో శిరుత్తంబు) శత కోవుల (నమ్మాళ్వార్లు) స్తుతి. అటు వెనుకనుండునవి శతకోవులు రచించినవి. సాను చేద సారములు— తిరువాయ్ మొట్టి అనబడు పాశురములనుండి గ్రహింపబడినవి. ఈ మంద పాశురములకు కోయిల్ తిరువాయ్ మొట్టి నివ్యవహార వాసుము, వీనితర్వాత గ్రంథాంతమందు శ్రీరామానుజపరమైన రామానుజ నూత్తందాది యనబడు 108 గీతములుగలవు.

ఇదివరలో వివరించినట్లు నిత్యసుసంధానము వైష్ణవులకు నిధిపాపారాధా యోగమైనది. ఆంధ్రదేశమందును వైష్ణవులసంఖ్య ఆసంఖ్యాకము. వారికి ద్రావిడభాష తెలియకున్నను ప్రబంధపాపారాధమున ప్రియమధికము. అట్టి వారి కందుబాటున నుండుటకై వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రిలు అండ్ సన్స్ వారు తెలుగులిపిలో తెలుగు వ్యాఖ్యానముతో దీనిని ప్రచురించుట మహాజ్ఞాఘనీయము. ద్రావిడభాషయం బెక్కువ పరిచయములేని వైష్ణవులయెడ వారి సేవ అమూల్యమైనది.

తెలుగు వ్యాఖ్యానమును పలుచోట్ల ఆరనపాశురములతో కూడ పఠించితిని. అది సరళభాషలో నుండుటేకాక సంప్రదాయానుసారముగ విపులముగ నున్నది. ఆంధ్రదేశమందలి వైష్ణవులందఱు దీని నాదరింపవలయుననుటే నాయభిలాష. దీనిని నిత్యపాపారాధప్రాముఖ్యముచేసి దివ్యప్రబంధసారము చవిచూచి భగవద్గుణానంద మనుభవించుట గాక !

మద్రాసు
తే 4-5-1958 ది

వి. భాష్యం అయ్యంగార్,
మాజి జడ్జి, మద్రాసు హైకోర్టు.

శ్రీమై నమః - శ్రీగోదామై నమః

శ్రీమతే శ్రీ వేంకటేశాయ నమః

అథ్వార్, ఎమ్మెరుమానార్, జీమర్, తిరువడిగళి శరణమ్,

సర్వసాధారణ మంగళార్థోకములు

పాదుతనియన్లు

(శ్రీగంగనాగులు (నమ్మెరుమాన్లు) కృపకశీపది)

శ్రీశైలేశదయాపాత్రం ధీ భక్త్యాది గుణాన్లనమ్ ।

యతీష్టప్రవణం వస్తే రమ్య జామాతరం మునిమ్ ॥

శ్రీశైలేశదయాపాత్రం = శ్రీశైలాంశ సంభూతులగు "తిరుమలైయాత్వార్" అను 'తిరువాయ్ మొట్టిపైల్లై' గారి పద్యముల సంపాదకవిత్వమున బ్రాహ్మణుడు, ధీభక్త్యాదిగుణాన్లనమ్ = జ్ఞాన భక్తి వైరాగ్యాది పాముప్రస్థానము దివ్యకల్యాణ గుణగణ మహద్భవులును, యతీష్టప్రవణం = శ్రీభగవద్దామానుజుని సార్వభౌముల దివ్యచరణశలినములయం దత్వధిక నిరపధిక నిష్ఠుల ప్రావీణ్య సంపన్నులును, రమ్యజామాతరముని = శ్రీమ 'దాక్షిణ్యమణివాళమహాముని' లగు శ్రీపవిత్ర దివ్య మంగళ నామధేయగు గతిగనవారిలును శ్రీమద్వరదగ మునింబ్రుల, వస్తే = త్రికరణ శుద్ధితో నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ తమ తండ్రి గారిగు 'గోమరం తిరువావీలుడైయపిరాజాతాశరణ్ణర్, అనువారికి నాచార్యులును, "అనన్దకా తిరుమలైయాత్వార్ నెనవన్దకతిత్తు" అనునట్లు శ్రీశైలాంశ సంభూతులై 'తిరుమలైయాత్వార్' అని ప్రసిద్ధి చెందిన 'తిరువాయ్ మొట్టి పైల్లై' అను శ్రీశైలనాగుల దివ్యవిద్వంస కరుణాపూర్వమున కను తీసు పాత్ర భూతులును, జ్ఞాన భక్తి వైరాగ్యాది పాముకల్యాణ గుణగణ పరిపూర్ణులగు శ్రీభగవద్దామానుజ సంయమింబ్రుల దివ్యమంగళచరణపంకేనహములగుం దత్వద్వప్రవణులై, తదేకాన్తికాశ్చన్తిక పరభక్తియోగ నిష్ఠులై, ఏకలవ్యనివలె వారి కనన్దానంద దివ్య భూతులైయుండు శ్రీమద్దాక్షిణ్య మణివాళమహామునిలను సర్వజీవ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును ద్రికరణశుద్ధిగా నమస్కరించుచు నేవించుచున్నాను.

వి॥ వి॥ దివ్య మంగళ వినిర్మలగుణ మణిగ, పాదాలయులును, శ్రీమద్వ తివరపునరపతారమార్తులును, నిజదేశిక సందర్శిత సంయమిధురంధర చరణశలిన

వినిపిత నిఖిలనిజభరులును, నిష్కలంక దివ్యవిజ్ఞానానుస్థాన దివ్యామోద పరిపూర్ణులును నగు శ్రీమద్వరవరమునిసార్వభౌములు 'శ్రీరంగ'మను దివ్యక్షేత్రతల్లజమున నిత్యవాసముఁజేయుచు శ్రీరంగనాథ దివ్యసన్నిధి శ్రీకార్యకైంకర్య నిర్వహణ ధురంధరులై, ఆసంఖ్యాక శ్రీవైష్ణవబృంద నిరంతరసంశేష్యమాన చరణసలినయుగ భులై, తమ దివ్యోపన్యాస శ్రీనూక్తిసుధారసశేకమున నెల్లర నుజ్జీవింపఁజేయుచుండ; నా శ్రీనూక్తిసుధారసముఁగ్రోలి యానందింపఁ గతూహలాయత్తచిత్తులై, వారిఁ జేరఁబిలిచి శ్రీరంగనాథులు వారికిఁ దీర్ఘప్రసాదాదుల ననుగ్రహించి మందహాస సముదంచిత వదనారవిందులై తమ దివ్యసన్నిధిని ప్రపన్నజనకూటస్థులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లనతిచ్చినభగవదనుభవ పరీవాహసాగరంబగు 'తిరువాయ్మొయి' ప్రబంధమునకు శ్రీమ త్కలివైరిదాస (నమ్మిలై) దివ్యకరుణా ప్రధానపాత్రులగు శ్రీమత్కృష్ణపాద సమాహ్వయ (వడక్కురువీధిపిలై) గురుతల్లజులచే ననుగ్రహింపఁబడిన 'ఈడుముప్పత్తైరాయిఱప్పడి' అను ఆతివిశద పరమార్థ ప్రబోధకమై యతివిలక్షణమగు వ్యాఖ్యానశేఖరమును ప్రతిదినము కాలక్షేపముగఁ బ్రసాదింపవలయునని నియమించిరి.

వారి నియమానుసారము, శ్రీరంగనాథులు శ్రీదేవిభూజేవ్యాదులతోడను, ఆళ్వార్లారాచార్యులతోడను గొలుపుతీరియుండఁగ, నిఖిలేశ సమాగత భక్తభాగవతాది బృందములకు నతివైభవముగఁ గాలక్షేపము సాదించుచుండిరి.

ఇట్లుతివైభవోపేతమై కాలక్షేపదివ్యమహోత్సవము జరుగుచుండనమందానందముం బొందుచు, నా దివ్యమధుర గంభీరోపన్యాసమునకు నుత్తరశాలి (కాత్తుయై) నిర్వర్తింపఁబడు సమయమున శ్రీరంగనాథులు తామే యొక దివ్యకమనీయ కాళపక్షధర బాలకవిగ్రహధరులై, హతాత్తుగ నాకాలక్షేపకూట సభామండపమధ్యమున శేతెంచి నిలిచి, వినయవినమితోత్తమాంగులై, ముక్తభిరకరకములులై, ఎల్లరు నతికుతూహల సంభ్రమాశ్చర్య ప్రమోద పులకితగాత్రులై తడకవ్యగ్రులైయుండ, ఉచ్చైస్సవరమున శ్రీవైశేత్యాదియను నీతనియకాళ్లొకమును తమ దివ్యకమనీయ వదనారవిందమునుండి యావిర్భవింపఁజేసిరి. అంతియగాక సంస్కృతవేదమునకు "యద్వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్షః వేదాస్తేచప్రతిష్ఠితః" అనునట్లు ఆద్యంతములయందును 'ప్రణవ' ముచ్చరింపఁబడురీతిగ, ద్రావిడవేదమునకు నాద్యంతములయందును నీళ్లొకమును నియతముగ ననుసంధించవలయునని కట్టిడినివిధించి యంతర్విత్తులైరి. వరవరమానందప్రజమున నీవిషయము విపులముగ వర్ణింపఁబడియున్నది. కనుక నే

యొక్కోకము నకలనివ్యదేశములయందును శ్రీవైష్ణవబృందములచే ద్రావిడవేద పారాయణసమయములందు మొట్టమొదట నేటికిని అనుసంధింపబడుచున్నది.

(శ్రీకూరసాధులు కూరత్రాహ్వానము ప్రసాదించినది)

లక్ష్మీనాథసమాంభాం నాథయామునమధ్యమాం ।

అస్తదాచార్యపర్యంతం వందే గురుపరంపరామ్॥

లక్ష్మీనాథ సమాంభాం = శ్రీయొకటికి మొట్టమొదటను, నాథయామున మధ్యమాం = శ్రీమన్నాథముని యామునమునులను నడిమను, అస్తదాచార్య పర్యంతం = మనకొచార్యవరములను శ్రీరామానుజ యతిసార్వభౌములను కడివటను గలిగినవైదేవ్యహంబును, గురుపరంపరాం = మనసదాచార్యపరంపరా రత్నమాలికను, వందే = త్రికరణపద్ధతితో బ్రహ్మిల్లుచున్నాను.

తా॥ తిరుమవ్రో ద్వయ చరమశ్లోకాదులఁ బ్రప్రథమమున నుపదేశించుటచేఁ బ్రథమాచార్యులగు శ్రీమన్నారాయణునిఁ బ్రథమమునను, శ్రీమన్నాథ యామున గురూత్తమం మధ్యమునను, అస్తదాచార్యపర్యంత నస్త్యయనందునుగలిగి, నిత్య నిరవద్యమై తేజరిల్లు వున యాచార్య పరంపరా రత్నమాలికను సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును త్రికరణపద్ధతితో నేవించుచున్నాడను.

వి॥ వి॥ నిరవధిక నిష్కలంక జ్ఞానానుష్ఠాన పరిపూర్ణులై, సర్వాత్మహితం కరులై, ఆత్మతమ గురూత్తమలను శ్రీకూరత్రాహ్వానము పరమకౌదురికులై యెల్లరును సత్సంప్రదాయ పరంపరానుసంధానమాత్రముచే నుజ్జీవింపవలయునని (తిరువుళ్లు) కుతూహలము గలవారై, ఈశ్లోకము ననుగ్రహించిరి, “అచార్యాణా మసావసా వి త్యాభగవత్తఃసదాచార్యసంఘో జ్ఞేయః” అనునట్లు శ్రీవైష్ణవసమ్ప్రదాయమున శ్రీమన్నారాయణుని మొదలుకొని, అస్తదాచార్యపర్యంతము గురుపరంపరాను సంధానము నకల సమభ్యుదయ సాధనైకతానంబును విరాజిల్లుచున్నది అందు “శ్రీధరా యాదిగురవే” అని ప్రథమమున రహస్యత్రయము నుపదేశించుటచేఁ బ్రథ మగురువు శ్రీయొకటి - రహస్యత్రయోపదేశకుఁ డననేల? వస్తుకత్వమున సర్వోప దేశకుఁడును నతఁడే, “యో బ్రహ్మణం విదధాతి పూర్వం యోవై వేదాంశ్చ ప్రహీ ణోతి తస్మై” అని వేద ప్రథమోపదేశకుఁడని యెల్లరును నంగీకరించిన విషయమే. కనుక గురుపరంపరా ప్రారంభమున “లక్ష్మీనాథ సమాంభాం” అని కీర్తించిరి, సర్వ శ్మయనివద్ద శ్రీవిష్ణులోకమునఁ బ్రప్రథమమున ద్వయూద్యుపదేశముల బొంది తన తనయప్రాయులగు నెల్లరికును తా నుపదేశించినందునను, భగవంతునితో అనన్వయ

యగుటవలనను, సర్వవిభూతి జాతమునకు నాయకురాలై, భగవంతునికి వల్లభయై, సర్వ చేతనులకును నిరుపాధిక జననియగు మంగళజేపత యగుట చేతను, ఆమెలేనిది భగవంతునికి స్వరూపసత్త తేనండనను, పెరియపిరాట్టినిఁ గూడఁజేర్చి 'అత్తీనాథ' అని యనుసంధించిరి. పెరియ పెరుమాళ్లు (పరమయైవతాది యైవతము) తరువాత పెరియ పిరాట్టియు, (ప్రభుమనివ్యనుమిషి) అట్లుపై శ్రీ సేనముదలియార్లు (శిష్యశ్శేషులు), శ్రీఃమూర్త్యార్లు (శ్రీ) శరణోప దివ్యసూరులు, శ్రీమన్నాథమునులు, శ్రీపుండరీకాత్ములు (ఉయ్యక్కొండార్లు), శ్రీరామమిత్రులు (మణిక్కొల్ నమ్మి), శ్రీమద్యామునమునులు (అళవన్దార్లు) శ్రీపరాంకుశదాసులు (పెరియనంబి), శ్రీమద్రామానుజులు ననియాచార్య పతంపరాసుక్రమము. కనుక నీయాచార్యులుకొదామునున మధ్యేనా యకమణిస్థానమును శ్రీమరుభయజేవాస్త ప్రవర్తకాచార్యులగు శ్రీమన్నాథమునులును, వారిపాత్రరత్నముగు శ్రీమద్యామునమునులును నలంకరింపఁదగినవారలగుటచే "నాథయామున మధ్యమాం" అని వారిలను మధ్యస్థానమునఁ గీర్తించిరి. ఈశ్వరోక్తు నానతిచ్చినవారు శ్రీకూరనాథులగుటచే వారికి సాక్షాదాచార్యులును, సులూచార్య స్వరూపులునగు శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌములను అస్తదాచార్యపర్యనాం అని కీర్తించుచున్నారు. ఎమ్మెరుమానార్లు నాయకమణిస్థానముననే యుంపఁదగిన వారలైనను, ఆహ్వానకు సాక్షాదాచార్యులగుటచే చివరన వారిని జేర్కొనిరి. ఇచ్చట "రామానుజార్యపర్యంతాం" అని చెప్పక, ఆహ్వాన్య పరమోదారులగుటచే నెల్లరకును సుపయోగపడునట్లు 'అస్తదాచార్య' అని యనుగ్రహించిరి. సమృతత్వమున భూతభవిష్యద్వర్తమానకాలికులగు శ్రీవైష్ణవులకెల్ల నిరుపాధికాచార్యునతంములు శ్రీద్రామానుజలే యగుటచే, నిరుపాధికసకలచేతనాచార్యులగు వారే యెల్లడలను 'అస్తదాచార్య' అను నిరుపపద పదబోధ్యులగుదు రని పరమార్థము.

లేక, మన మనుసంధించునపుడు 'అస్తదాచార్య' అనుపదముచే మనకు సాక్షాదాచార్యులగువారు ఉత్తరావధిగఁ జేర్కొనఁబడుదు. రనియు చెప్పుకొనవచ్చును. అప్పుడు శ్రీభావ్యకారులుకూడ నాథయామునమునులతో మధ్యమునఁ జేరుదురు.

(కూరత్తాహ్వాన్య ప్రసాదించినది)

యో నిత్య మచ్యుత పదామ్బుజ యుగ్మ రుక్త
వ్యామోహత స్తదితరాణి తృణాయ మేనే!
అస్తద్గురో ర్భగవతోఽస్య దయైకసింహోః
రామానుజస్య చరణౌ శరణం ప్రపద్యే॥

యః = ఏయేష్వరుమౌనాదు, నిత్యం = ఎల్లప్పుడును, ఆచ్యుత పదామ్బు
జయుగ్యుక్తవ్యామోహతః = శ్రీమన్నారాయణునిచరణ నభినములయొక్క జంట
యను సువర్ణమునంపని యుత్కృంతనలన, తత్ ఇతరాణి = ఇతరములను వివర్యోప
భోగములను. తృణాయమేనే = గడ్డిపతకవలె నతీనముగా యుంచినో, ఆన్య = ఇట్టి
పరమవైరాగ్య సంపన్నులను, అస్తద్ గుణోః = వానల్లరమను నిరుపాధిక
దేశికావతంసులను, భగవతః = నిఖిల హేతుప్రత్యనిక కల్యాణగుణగణైక వారిజాత
తల్లజాలును, దయోకసింధోః = కారుణ్యమృత వారిరాశిభూతులును నగు, రామా
నజన్య = శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌములయొక్క, చరణౌ = దివ్యపాదార
విప్లములను, శరణం = ఆశ్రయముగ, ప్రసక్త్యే = ఆశ్రయించుచున్నాను.

తా॥ భగవద్వ్యతిరిక్త సమస్తకీడుయమును నిసార్గములని తీర్మానించి వానినన్ని
టినిఁ దృణీకరించి, సుగ్రదేశ సర్వకాల సర్వానన్యలయందును శ్రీమన్నారాయణుని
శ్రీమ చరణనభిన యుగళమును దివ్య సువర్ణవిధియందు నిరూపిత ప్రావణ్యముగ గలిగిన
వారలను, నిఖిలహేతు ప్రత్యనిక కల్యాణగుణగణ మహాస్థిప్తులను, కారుణ్యమృత
దుగ్ధసింధువులను, శ్రీవైష్ణవ బృందములకల్ల నిరుపాధిక పరమ విలక్షణాచార్య
సార్వభౌములును నగు శ్రీభగవద్రామానుజ మునితల్లజాల పాదపద్మములను, నే ననన్య
శరణ్యుడనై శరణుజొచ్చుచున్నాఁడను.

వి॥ వి॥ శ్రీమత్కూరవాగులు సాదించిన పంచస్తవములలోఁ బ్రథమమగు
శ్రీవైకుంఠస్తవమున మొదటిశ్లోక మియ్యది. ఇదియే శ్రీమద్భాష్యకారుల తని
యనుగాఁ బ్రసిద్ధిఁజెందినది.

లోకమున నతిస్పృహణీయము లగుటచేఁ గామినీ కంఠనములయందు జల్లర
కుసు వ్యామోహ మగ్ధులమగుచుండును. కాన స్పృహణీయతా పరాకాష్ఠ వాని
యందు విశ్రాంతమగుచున్నది. కాని యవి తీరగుభసంధాయకములు; తీర భంగరము
లును, అందువలన నే ముముక్షువుల కవిహేయములు. ఇతఁ ననస్తస్థిర ప్రమోద
సందాయకములు, నిత్య నిరవద్యములు, పరమ ప్రాప్త్యములనుగా నవియే లభించెనేని
వానిని బరిత్యజింపఁగల యనుభవరసికులగు వివేక లెవ్వరుండఁగలరు? కనుక నే
పరమ రసిక వివేక శిఖామణులగు శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌములు ఇతర
పదార్థములనెల్లఁ దృణీకరించి, శ్రీమదచ్యుతపదామ్బుజయుగ్తమునం దతివ్యామో
హితులైరి. ఇట్లే సకలభోగ్యపదార్థములయందలి యుత్కృంతను శ్రీమన్నారాయణ
చరణనభినయుగళమున నే నిలిసిరి. కనుక నసంగత మియ్యదియను లేదు. సర్వమును
గుంగతమే

(శ్రీమద్భామనమనులు (అశ్వద్ధార్లు) అనుగ్రహించినది)

మాతా పితా యువతయ స్తనయా విభూతిః

సర్వం యజేవ నియమేన మదన్వయానాం ।

ఆద్యస్య నః కులపతేర్వశుభాభిరామం

శ్రీమత్తదంఘ్రియుగళం ప్రణమామి మూర్ధ్న ॥

మదన్వయానాం = దాసుడనగు నావంశస్థులెల్లరికను, నియమేన = సర్వ దేశసర్వకాల సర్వావస్థలయందును, మాతాపితాయువతయఃతనయాఃవిభూతిః=తల్లివలె ప్రియమొసంగునదియు, తండ్రివలె హితమొసంగునదియు కౌతలవలె సుఖమునిచ్చు నదియు పుత్రులవలె పున్నామక నరకమునుండి యుద్ధరించునది సుఖవ్యర్థాదులవలె సంతోషమును గలిగించునట్టియును, (వేయేల) సర్వం = సర్వమును, యదోషవ = ఏ దివ్యప్రదారవిష్టయగళమై యున్నదో, తత్ = అట్టి పరమకల్యాణభోగ్యక నిలయమును, నః ఆద్యస్యకులపతేః = మః ప్రపన్నకులయనకుఁ గూటస్థులగు శ్రీ నమ్మాత్మార్చయొక్క, వశుభ అభిరామం = పొగడపువ్వులదండచే నతిరమణీ యుండు, శ్రీమత్ = నిత్యశ్రీవిశిష్టమై తేజరిల్లుచున్న, అంఘ్రియుగళం = ఆ పాదార విష్టయగళమును, మూర్ధ్న = ఉత్తమాంగముచే, ప్రణమామి = ప్రణమిల్లుచు న్నాను.

తా॥ మనకును, మనసత్తపూరుషాన్వయమునకును, ఎయ్యది సర్వవిభజన తల్లి జమై, సర్వైశ్వర్య స్వరూపమునై విరాజిల్లుచున్నదో; అట్టి ప్రపన్నజనకూటస్థులగు శ్రీనమ్మాత్మార్చయొక్క వశుభమాలికానిత్యాలంకృతమగు శ్రీమత్పాదారవిష్ట యుగళమునకు శిరసాస్థానం దండవత్ప్రణామవిధతుల సమర్పించుచున్నాను.

వి॥ వి॥ శ్రీమద్భామనమనుతల్లిజా అనుగ్రహించిన స్తోత్రగత్నమునం దైదవ శ్లోకమియ్యది, ఇదియే నమ్మాత్మార్చకు తనియనుగాఁ బ్రసిద్ధిజెందినది, “శేలేయ కణ్ణియరుం, పెరుంశెల్వముం, నన్దక్కరుం, మేలాత్తాయత్తన్దేయుం, అపరే యిని యావరో” (తిరువాయ్ మొఱి 5-1-8) అనునట్లు శ్రీశతకోపదివ్యనారీస్తులకు మాతా పితృ యువత్యాది సమస్త భోగ్య భోగోపకరణ భోగస్థానములు సర్వేశ్వరుడగు శ్రీమన్నారాయణుడే యయినరీతిగా, శ్రీవైష్ణవుల కెల్లరకును నీయాత్మార్చ దివ్య పాదారవిష్టద్వంద్వమే సర్వస్వమని యభినందించి, మనకందఱికిని పరమార్థ ముపదే శించి తరింపఁజేసిన ఈయామానగుమాత్తముల యధ్యవసాయకౌరుణ్యదార్యముల నేమిని వర్ణింతుము.

శ్రీనమ్మాళ్వార్లకు కనేకవిధములగు తిరునామములుండ నిచ్చట 'అద్యస్యనః కులపతేః' అని విశేషించుటచే ద్విజులకెట్లు గోత్ర చరణ గూత్ర కూటస్థులు పరాశర పారాశర్య బోధాయనాది పరమర్థులూ; అట్లే ప్రపన్నజనకూటస్థులు పరాంతుశ పరకాల యతిసరాగులని ప్రకాశింపజేయుటయే విశిష్టార్థిని యని జెల్ల మగుచున్నది. 'మదన్వయానాం' అనుటచే భూత భవిష్యద్వర్తమాన కాలములయందలి సకలశ్రీవైష్ణవబృందములకును నీయాళ్వార్లతిరువడితామరలే పెన్నిధియని సిద్ధించుచున్నది.

మన గురుపరంపర లక్ష్మీనాథసమారంభమగుటచే 'అద్యస్యనః కులపతేః' అను దానిచే శ్రీమన్నారాయణులనే చెప్పి "తదంఘ్రియంగళం" అనుపదముచే నమ్మాళ్వార్లకు చెప్పుచున్నాననియు గొందఱాచార్యుల నిర్వాహము. భగవంతుని పాదకులకు 'శరతోపమని నామధేయము ప్రసిద్ధమై యుండుటయు, నీ నిర్వాహమునకు సహకారిగానున్నది. 'వసుభాభిరామం' అను విశేషణముగూడ నీ యోజనకనుకూలము. శ్రీనమ్మాళ్వార్లకు వసుభాభరణనామధేయము ప్రసిద్ధమేగదా! అయినను శ్రీనమ్మాళ్వార్లవైభవమే యిం దనుసంధేయమైనందున మొదటియోజనయే సమంజసమైనది. పూర్వాచార్యుల నిర్వాహముకూడ నదియేయైయున్నది.

(శ్రీపరాశరభట్టరలవారు సాదించినది)

భూతం సరశ్చ మహదాహ్వయ భట్టనాథ

శ్రీభక్తిసార కులశేఖర యోగివాహాః ।

భక్తాంఘ్రిరేణు పరకాల యతీంద్రమిత్రాః ।

శ్రీమత్పంరాంకుశముని ప్రణతోఽస్మి నిత్యమ్॥

భూతం=(శ్రీ నమ్మాళ్వార్లకవయవభూతులగు) శ్రీ పూవత్తాళ్వార్లను, సరశ్చ=శ్రీ పాయ్యైయాళ్వార్లను, మహదాహ్వయ భట్టనాథ శ్రీభక్తిసార కులశేఖర యోగివాహాః= శ్రీ శేయాళ్వార్లు శ్రీ పెరియాళ్వార్లు శ్రీ తిరుమళ్ళిచేయాళ్వార్లు శ్రీ కులశేఖరాళ్వార్లు శ్రీ తిరుప్పావూళ్వార్లు అనువారలను, భక్తాంఘ్రిరేణుపరకాలయతీంద్రమిత్రాః=శ్రీ తొండరడిప్పూడియాళ్వార్లు శ్రీ తిరుమంజుయాళ్వార్లు శ్రీ ఎమ్మెరుమానార్లు అనువారలకు ఎల్లరకు నవయవభూతులగు, శ్రీమత్పంరాంకుశముని=శ్రీ నమ్మాళ్వార్లను, నిత్యం = ఎల్లప్పుడును, ప్రణతః అస్మి = ప్రణమిల్లుచున్నాను.

తాత్పర్యము స్పష్టము.

2॥ వి॥ శ్రీపరాశరభట్టరసవాద తిరుక్కోట్టియూరిలో వేంచేసియున్న పుణ్య
నంజీయర్ స్వామిలు స్వాచార్యులగు వీరిని ప్రార్థింప స్వశివ్యదయావశంవనులై
యీశ్లోకము నహగ్రహించిరి. ఆత్మావర్ణను పదిమందిని, ఆచార్యులలోఁబ్రధానులగు
ఎఁమిరుఁడూ నాగ్ల నుగూడఁజేర్చి యనుసంధింపుశ్లోక మియ్యది.

ఇంచు 'పాయ్గైయార్, పూదత్తార్, శేయార్, ఇత్యాదిగ సత్సంప్రదాయ
సిద్ధమగు క్రమమునువదలి, పూదత్తాత్మావర్ణను మొట్టమొదటను, నమ్మాత్మావర్ణను చిట్ట
చివరను ఏర్పఱచి కీర్తించుటకు హేతు వెఱుగదినఁగాఁ:-

“ధూతం శిరో హ్రదమహాహ్వాయ మషీయుగ్మం

భట్టార్ద్ర నూన్ద మథ భాగ్దవమస్య కంఠం ।

బాహూవదన్తి కులశేఖరయోగివాహః

దోర్ధ్వనాభిచరణా నితరాశ్రతాశః” ॥

“ధూతం మృతక మక్షిణీ హ్రదమహాత్మానీచ భక్త్యైశ్వరం

వక్త్రం భక్తిఘనం గళః కులశిరోభూషం మునిం గాయకం ।

దోర్ధ్వగ్మం హరిదాసపర్రజ ఉరో నాభిం కలిధ్వంసినం

శ్రీపాదౌ మధురం కవిం యతివతిం బాహుః శతాశ్చ రుభధాః” ॥

అను శ్లోకములయందు ఆత్మావర్ణలో ముఖ్యులైన శ్రీనమ్మాత్మావర్ణను అవ
యవిగను, తక్కినయాత్మావర్ణను వారికవయవములుగను జతపఱచి చెప్పటలో:- శ్రీ
పూదత్తాత్మావర్ణను శిరస్సుగను, పాయ్గైపేయాత్మావర్ణను శ్రీశ్రేత్రములుగను, శ్రీభట్ట
నాథులను వదనారవిష్టముగను, శ్రీభక్తిపారులను శ్రీకంఠముగను, శ్రీకులశేఖర-
తిరుప్పావణాత్మావర్ణను శ్రీహస్తములుగను, శ్రీతొండరడిప్పాడియాత్మావర్ణను వక్షఃస్థల
ముగను, శ్రీతిరుమంగైయాత్మావర్ణను శ్రీనాభికేమలముగను, శ్రీచున్నభురకవి- రామా
నుజులను చరణాః విష్ణయుగముగను అభివర్ణించియుండటచేఁ దత్క్రమము ననుసరించి,
రసికశిఖామణులగు శ్రీభట్టరసవారు శిశ్లోకమున నశ్లే వర్ణించిగని సమస్తదాయజ్ఞులగు
మహాత్ములు ప్రతిపాదించెదరు.

ఈరీతిగ 'శ్రీవైశేష' అనుశ్లోకముమొదల లింతవరకును సాధారణ మంగళశ్లోక
ములు (పాదుతనియను) నాలాయిరదిప్రబంధములయందే ప్రబంధముననుసంధింప
వలసియున్నను, మంజీశ్లోకపంచకము అవశ్యమనుసంధేయమని సత్సంప్రదాయ
పరంపరాప్రాప్తమగు విషయమైనందున, నివిసర్వసాధారణమంగళశ్లోకములని (పాదు
తనియనునని) ప్రార్థి చెందినవి, ఇవిగాక ఆయాప్రబంధములకు నసాధారణములగు
తనియనుకూడకున్నవి. వానిని ఆయాప్రబంధానిమాత్ర మనుసంధింపవలయును.

‘తనియై’ అనగా నేమి? అనియందులేని—సావధానములై వినుడు:—‘శిరస్సు ప్పాయిరం’ అని అరవలక్షణగ్రంథములయందుఁ జెప్పబడు మంగళశ్లోకము శ్రీవైష్ణవ గ్రంథములయందు ‘తనియై’ అని వ్యవహరింపబడుచున్నది. సంస్కృతశాస్త్రగ్రంథములయందు మంగళశ్లోకములెట్లు విషయ-ప్రయోజన-సంబంధ-అధికారులను అనుబంధించువయమును అనగా-గ్రంథమును జనువువారలకు రుచిగలుగుటకై మొదట గ్రంథమునందలివిషయక్షభవమును, గ్రంథకర్తాదివైభవమును, గ్రంథమువలని ప్రయోజనమును, ఆగ్రంథముఁ బఠింపవలసిన అధికారిస్వరూపసర్వనము మొదలగు సంశయములను విశదీకరించుచు, గ్రంథము నిష్క్రమముగఁ బరిసమాప్తికొందుటకును పరితృప్తపరచుచును అనురాగోద్వైక్యరాశిపుష్పములు గలుగుటకును స్వేచ్ఛదేవతాగురు వందనాదుల నభివర్ణించుచున్నవో; అట్లే యీతనియైనను తత్ప్రబంధప్రబంధముఖ ప్రభావాదుల నభివర్ణించుచున్నవి.

గ్రంథభాగమునజేతక వేరుగనుండుటచే వీనికి ‘తనియై’ అనుపేరు వచ్చియుండునని శోచుచున్నది. ‘నన్నూల్’ మొదలగు గ్రామీణగ్రంథములయందు ఈ తనియనుబరచిం ను నధికారిస్వరూపముగూడఁ జెప్పబడియున్నది.

ఇవి సంస్కృతశ్లోకములుగను అరవపాదములుగను నున్నవి. ఆయాప్రబంధముల బాగుగా నాస్వాదించి గూఢానుభవపరిపాకముచే గ్రంథకర్తల కుపకారస్మృతిని వెల్లడించుటయే యీతనియైన నుఖ్యకృత్యము.

శ్రీః
శ్రీ పద్మావతీసమేత శ్రీ వేంకటేశ్వర బ్రహ్మ సేవనము

శ్రీమతే భట్టనాథాయ నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీ వెరియావ్వొర్ర ప్రభావ సంగ్రహము

మిథునే స్వాతిజం విష్ణో రథాంశం ధన్వినః పురే!

ప్రపద్యే శ్వశురం విష్ణోః విష్ణుచిత్తం పురశ్శిఖమ్॥

వైదిక శ్రీమృలచే నలంకరింపఁబడిన శ్రీధన్వినవ్యం (శ్రీచిల్లిపుష్కార్) నగరమున పురశ్శుదులగు శ్రీవైష్ణవులవంశమున శ్రీభట్టనాథులు కలియుగాది 47 వదగు శ్రోధకనామసంపత్సరమున మిథున (ఆని)హాస శుక్ల సత్యమున నేకాదశితిథియందు భాను వాసరమున స్వాతీనక్షత్రమున సకలశుభగ్రహవీక్షణసమ్మంబగు శుభలగ్నమున శ్రీగరుడాంశజులై శ్రీమతుడ్రాచార్యులవారికి 'పద్మైగూర్' అను ధర్మపత్నియందు దుష్టవించిరి. "బాల్యాత్పృథ్వి సుస్నిగ్ధః" అన్నట్లు జన్మతః ప్రభృతి (పుట్టినప్పటి నుండియు) శ్రీప్రహ్లాదావ్వొర్రవలె సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును శ్రీమదంబుజోదర దివ్యపాదారవిష్ట చిన్తనామృతపాన విశేషము త్రచిత్తులై నిరంతర నిరవధిక పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తులుగలిగి పరమభక్త్యాగ్రేసరులై యాండువాగలగుటచే వీరికి తలదండ్రులు 'విష్ణుచిత్తులు' అను అన్వర్థముగు దివ్యనామమునుంచిరి.

"నాకించిత్కుర్వతః శేషతోపపత్తిః" అనువచనానుసారముగ భగవద్విషయమున గించితార్థ (కైంకర్య) మొనరించుటయే స్వరూపాల్లిప్తనశేతువని నిశ్చయించి, అభగవత్కైంకర్యములలో నెల్ల "తిరుమాలైత్తుడుక్కై" అని శ్రీలోకాచార్యులవా రాసతిచ్చినట్లు దివ్యపరివశభరిత కమనీయ మృగుల శేషలంబులగు పుష్పంబుల మాలలుగాగట్టి దివ్యగంధస్వరూపుడగు పరమాత్మనకు నమస్కించుటయే సర్వోత్కృష్టమైన కైంకర్యమని సిద్ధాంతిరంచుకొని, అదివ్యదేశమునందు నిఖిలచేతనోజ్జీవనాథము 'వడపెరుం కోయిల్' అను దివ్యసన్నిధిలో వేంచేసియుండు శ్రీపటపత్రకాయయగు పెరుమాళ్లకు పుష్పకైంకర్యము నిరంతరముగఁ జేయు సంకల్పించుకొని తన్నిర్వర్తనాథము సకలసౌభాగ్యోపేతముగు శౌకదివ్యనందనోద్యానమును స్వయముగనే యేర్పఱచి వివిధములగు కుసుమజాతుల నందు ఆతిప్రయత్న

మున సంపాదించి వాటికి పాదులు కల్పించి, మంచియొరువునువేసి, నివ్యోదకములచేఁ దడవును పెంచి పెద్దగానినిఁ జేసి ప్రతిదివసమునను త్రిసంధ్యలయందును భగవంతుని కారాధనము జరుగువేళలయందు ఐహాలెలఁగట్టి సమర్పించుచు శ్రీమాలాసమర్పణ కైంకర్య నిష్ఠాగరిష్ఠులై దివ్యముగఁ గాలక్షేపముఁ జేయుచుండిరి.

ఆసమయమున పాండ్యదేశమును పరిపాలించుచున్న ధార్మికాగ్రేసరుండగు 'వల్లభదేవరాయలు' అను నృపాలశేఖరుఁడు దివ్యసంపత్సమృద్ధులతోఁడులదూగుచు దక్షిణమధురానగరిలో రాజ్యముచేయుచుండెను.

అతఁడొకనాటిరాత్రి నగరపర్యవేక్షణముఁజేయుచు వచ్చునప్పుడు వీధిలో నొకయలుగుమీఁదఁ బరుండియున్న బ్రాహ్మణోత్తముని మేల్కొల్పి, “మీరెవరు? ఇట్లై నిచ్చట నొంటిరి గాఁ బరుండియున్నారు?” అని ప్రశ్నింపఁగా, “నేనొక బ్రాహ్మణుండను గంగాస్నానంబొనరించి వచ్చుచు రాత్రియగుటచే నిచ్చటఁ బరుండి యున్నా”నని యతఁడు బదులుచెప్పెను. అంత సాన్మపతిసత్తముఁడు “అట్లైన నొక హితము నుపదేశింపుఁ”డని ప్రార్థింప నాబ్రాహ్మణుఁడు “వర్షార్థ మష్టే ప్రయతేత మాసాన్ నికార్థ మర్థః దివం యతేతః వార్ధక్యహేతో ర్వయసా నవేన పరత్ర హేతో రిమా జన్తనా చ” అనుశ్లోకము నుపదేశించెను.

సమధికతసకలశాస్త్రతత్వగుండగు నృపతివలతిలకుఁ బాశ్చాత్యార్థము నాలోచించి, తమపురోహితులగు శ్రీశైల్యనంబిగారి సన్నిధికేజని యీవృత్తాంతమును విన్న వింపగా, వారు “ధర్మజ్ఞసమయః ప్రమాణం వేదాత్మ” అనియున్నదిగాన, ధర్మజ్ఞులగు పెద్దలమూలమునవేదార్థ పరతత్వ నిర్ణయంబొనర్చి, తద్వారా పరమపురుషార్థంబుల నొందఁదగునని సెల విచ్చిరి.

రాజును తన్నియమనమును శిరసాసహించి సకలదేశములయందుండు విద్వాంసులను ఒకచోటఁజేర్చి వేదాంతశుద్ధాంతసిద్ధాంతముగు పరతత్వనిర్ణయముఁ జేయింప సమకట్టి, అనర్హములగు రత్నకౌంచనాదుల విద్యాశుల్కముగాఁగట్టి, యొక విజయ భవజస్తంభముపైఁ గట్టించి, సర్వదేశములయందలి విద్వద్బృందముల కౌహ్వనముల నంపి రావించెను.

ఆసమయమున శ్రీవిల్లిపుత్తూరులోనుండు ‘వడపెరుంకోయిలుడైయా’ నగు శ్రీ నటపత్రశాయియైన సత్వేశ్వరుఁడు శ్రీపెరియాళ్వార్లచేఁ బరతత్వస్థాపనముఁ జేయించి, నిఖిలవేదతాత్పర్యముగు విష్ణుపారమ్యములఁ బ్రకాశింపఁజేసి లోకముల నుజ్జీవింపఁజేయుట కిదియే మంచితరుణముని సుకల్పించి, శ్రీవిష్ణుదిత్తులగు స్వస్మ

మన సాక్షాత్కరించి “మీరు మధురకు వేంచేసి పాండ్యరాజసభయందు బుర్రతప్ప నిష్ట యముఁడేసి విద్యాశుక్లమును ఛేదించి కొనిరండు” అని నియమించి యనుగ్రహించెను. అంతటితో మేల్కొంచి యాధ్యక్షుల ఆదివ్యస్థులచే సంధిమాతృర్యానంద పులకితగాత్రులై నిత్యకర్తానుష్ఠానములు వేవేగ ముగించుకొని భగవన్నియమనమును శిరసావహించి, అతని అపార కౌరువ్యాదాగ్రహార్యములను సంస్మరించి సంస్మరించి ప్రపుల్లాంతరణులగుచు పాండ్యవిద్యద్వైతము మధురానగరమున కేతెంచిరి.

సర్వజ్ఞులగు తెల్వనంబియు, విల్లభదేవరాయలును సమస్తపరిజనపరిచ్ఛదాదులతో నెదురేగి, ప్రణామపురస్కరముగా సత్కరించి సభకుఁదోడుకొనివచ్చిరి.

బ్రహ్మనుగ్రహముచే శ్రీవాల్మీకిభగవానులు సర్వార్థములను సాక్షాత్కరించుకొన్నట్లును, శ్రీపాంచజన్యస్వర్చముచే ద్రువుఁడు సర్వజ్ఞుఁడైనట్లును. భగవదనుగ్రహముచే నిఖిల వేదవేదాంతాది శాస్త్రములు సరహస్యములుగ గోచరింపఁగా “శ్రీమన్నారాయణుఁడే పరితెల్వము” అని, యనేకప్రమాణ న్యాయోపపత్తుల నిర్వహింపఁగ నుపన్యసించి, సిద్ధాంతిరొందిరి.

అంత నానృపాలకునిచే గట్టియుంచఁబడిన విద్యాశుక్లనిధి శ్రీగి, ఆంధలును చూచుచుండఁగానే శ్రీ భట్టనాయక దివ్యనూరీత్యగుల దివ్యపాదారవిష్టముల దివ్యసన్నిధిని వచ్చిపడెను. ఈ ఆశ్చర్యముఁజూచి యందఱును ఆముగ్ధానన్త పరవశులై శ్రీఅద్వైతర్థకు జయజయధావనములఁ జేయసాగిరి. శ్రీవిల్లభదేవరాయలును తన సింహాసమననుండి దిగిచ్చి అద్వైతర్థకు శిరస్సాష్టాంగపండవత్పరణామముల నాచరించి వినయ వినమితో త్రయోంగుడై, అద్వైతర్థకు పట్టపుఁజేనుఁగట్టెనుఖాసీనులం గావించి బ్రాహ్మణుల వేదఘోషములచేతను మంగళవాద్యధ్వనులచేతను జయజయధావనముల చేతను బిరుదభావణములచేతను దిక్కులుపిక్కటిల్ల, పట్టణమునందెల్ల ప్రదక్షిణముగ నూరేగింపుచేయుచు వచ్చుచుండెను. పుత్రులయుత్సవములఁ దలదండ్రులు చూడఁగోరునట్లు, తనపరమభక్తుని విజయమహోత్సవమునుఁ దలకొంపఁ గుతూహలీతాంతరణుఁడై సర్వేశ్వరుఁడు శ్రీభూసీళాసమేతుడై అనంతాదినూరిజనములతోడను, బ్రహ్మది సమస్త దేవబృందములతోడను గూడుకొని దివ్యాభరణ దివ్యాయుధ దివ్యహారాది పరిశోభితంబగు దివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టుడై శ్రీగరుడవాహనారూఢుడై, ఆజన సమూహమునకు మధ్యమవచ్చినిలచెను. నీలతోయద మధ్యస్థ విద్యుచ్ఛేఖాభిస్వరమగు నాపరంధాముని దివ్యమంగళవిగ్రహమునందలి దివ్యసౌందర్య సౌకుమార్య లావణ్య యావనా ద్యనన్తకల్యాణగుణములఁ గండ్లారనేపించి, ధన్యులై పరవశులై ‘అతి

స్నేహః పాపశంఖీ' అన్నట్లు “ఇట్టిదివ్యమంగళవస్తువు ఈదోషప్రచురమగు ప్రాకృత మండలమునకుఁ రాజును నే! అక్కటా! ఈవస్తువున కేమి యవద్యము వాటిల్లునో గదా!” అని యతిశంకఁజేసి “ఈసౌందర్యాదులకుఁ ఒకయవద్యమునులేక తనపరమ పదమునకు మరలఁజేరవలయునే?” అని యతివ్యాసులతా న్నఃకరింపఁజేసి తమస్వరూప మును, అతనిజ్ఞానశక్తిబలైక్వర్యసిద్ధితేజఃప్రభృతులను మరిచి, ప్రణయస్వరూపులగు తల్లిదండ్రులు తమసంతానములకువలె “పల్లండు పల్లండు” అని మంగళాశాసనముఁ జేయుచు, నాయేనుఁగుమీఁదనుండు గంటలనెత్తి తాళములు వేయుచు, విగ్రహత వేద్యాస్తరులై ఆసర్వేశ్వరుని స్తుతించుచు, పదునొకండు పాశురములచే ‘తిరుపల్లాం డు’నుపాడిరి. తరువాత నందఱిచే విశేషముగ సత్కృతులై తమ యూరికివిచ్చేసి మరల పుష్పకైంకర్యముఁ జేయుచు కాలముగడుపుదుండెరి.

ఆన స్థరము కొంతకాలమునకుఁ జెనుక శ్రీకృష్ణుని సోలభ్యాది కల్యాణగుణగణ ముల ననుసంధించి ముగిసె, తదనుభవజ్వల ప్రతిప్రకర్షముచే నన్నూట అరువదియొక్క పాశురములుగల ‘తిరు మొట్టి’ అను : వ్యప్రబంధమును అంగ్రహించెరి.

వీరివైలక్షణ్యమునుఁజూచి పరిమోనందభరితురాలై, శ్రీభూదేవి, తన వల్లభుఁ డగు శ్రీమన్నారాయణుని యనుజ్ఞఁబడసి, సకల తత్త్వాగ్రములబోధించి దుర్గతిపాలగు చున్న సకలచేతుల సుబ్బేవింపఁ జేయుటకై యీ భూలోకమున నవతరింపవలసి యున్నప్పుడు, శ్రీజనకవిహారాజునకు శ్రీసీతాగణివలె, విరికి పుత్రికాంత్నమై యవతరించెను. ఆభూదేవిస్వరూపయగు శ్రీఆండాశమ్మగారు శ్రీరంగనాథునివరించి ఆస్వామివే పరిణయమాడుటచే వీరు శ్రీరంగ నాథులకు పాతీతుగ శ్వశురపాదు (మామగారు) లైరి. వీరివారిరించిన శ్రీవిల్లిపుత్తూరు దక్షిణమధురాపట్టణమునకు సుమారు ఏబది మైళ్లదూరమున నున్నది.

ఈ ఆధ్వార్య తిరునామములు—

(1) పెరియాళ్వార్లు	(4) విష్ణుచిత్తులు	(7) పుత్తూర్ కోక్
(2) భట్టనాథులు	(5) వేదప్పయ్యకొల్లవల్లాను	(8) మత్తెవాణక్
(3) ద్విజకులతలకులు	(6) మెయన్నావక్	(9) పుదువైప్పట్టక్

శ్రీ

పెరియాళ్వార్ల విషయముగ శ్రీమణివాళమహామును లనుగ్రహించిన పాశురములు.

ఇన్ద్ర పెరుమై యుజ్జీన్దిలై యో వట్టై నెజ్జై

ఇన్ద్ర క్కెన్నేన్ద్ర మెని లురై క్కేన్-నన్ది పునై

పల్లాణు పాడియ సంపట్టర్పిరాళ్ వస్తుదిత్త
నల్లానియిల్ శోదినాళ్. (ఉప... ౧౩)

౧

మానిలత్తిల్ సంపెరియాథ్వార్ వస్తుదిత్త,
అనిదన్నిల్ శోదియెన్ట్రాలాదరిక్కుం-ఇనియక్కు-
ఒప్పొరిత్తై యివ్వలగుదని లెన్ట్ర నెజ్జే,
యెప్పొదుం శిన్దిత్తిరు. (ఉప... ౧౪)

౨

మంగళాశాసనత్తిళ్ మన్మిళ్యవాథ్వార్ గళ్
తల్లకార్వత్తళపుదానన్తి - పొజ్జుమ్
పరివాలే విల్లిపుత్తూర్ పట్టర్పిరాళ్ పెన్ద్రన్ద్రాళ్,
పెరియాథ్వారెన్నుం పెయర్. (ఉప... ౧౫)

౩

తిరుప్పల్లాణు విషయమైన పాశురములు.

కోదిలవా మాథ్వార్ గళ్ కూఱుగల్తైక్కెల్లామ్,
అది తిరుప్పల్లాణ్డనదువుమ్ - వేదత్తు
క్కొమెన్నుమదుపోల్ ఉళ్ళదుక్కెల్లాం శురుక్కాయ్
తా మంగళమాదలాల్. (ఉప... ౧౬)

౪

ఉణ్డో తిరుప్పల్లాణు క్కొప్ప దోర్కలై దాళ్,
ఉణ్డో పెరియాథ్వార్ క్కొప్పొరువర్ - త్తణ్డమిథ్ నూల్
శెయ్దరుళు మాథ్వార్ గళ్ తమ్మి లవర్ శెయ్గలైయిల్,
వైదల్ నెజ్జే నీయుణర్ న్దుప్పార్. (ఉప... ౧౭)

౫

వాఙ్మీతిరునామమ్

నల్ల తిరుప్పల్లాణు నాన్తున్ద్రో వాఙ్మీయే
నానూన్ ముఱుపత్తొన్ట్ర నమక్కుత్తైత్తా వాఙ్మీయే
శొల్లఱియ వానిదనిట్ శోదివన్దా వాఙ్మీయే
తొడై శూడిక్కుడుత్తాళై తొఱుంతన్దై వాఙ్మీయే

శైల్యసమ్మితనై పోల శీటప్పన్ ద్రా వాఱ్ఱియే
 శెన్దు కిఱ్ఱియఱుత్తు మాల్ తెయ్ వ మెన్ద్రా వాఱ్ఱియే
 విల్లిపుత్తూర్ నగరత్తై విళజ్జవై త్తా వాఱ్ఱియే
 వేదియర్ కో పట్టర్ పిరా మేదినియిల్ వాఱ్ఱియే.

మజ్జశాశాసనమ్

మిథునే స్వాతిజో విష్ణో రథాంశో ధన్విసః పురే |
 గోదాయా జనకో జీయాత్ విష్ణుచిత్తః పురశ్శిఖః |
 త్రిచతుఃశ్లోక “పల్లాణ్ణ” కల్యాణకృతిమాన్ కవిః |
 ఏక వప్త్యుత్తర చతుశ్శత శ్లోక ప్రబంధకృత్ ||
 సుల్లాఘ్యమిథునే స్వాత్యా మవతీర్ణో మహాగురుః |
 ఆముక్తమాల్యదా దేవీ వంద్యో జీయాజ్జగద్గురుః ||
 శ్రీశైల్యసంబివ త్పాజ్యః స్రక్ష్మప్రమహిమాన్వితః |
 ఛిత్వా శుల్కం పరం దేవం విష్ణు మఖ్యాపయన్ మహాన్ ||
 శ్రీధన్విసగరిం దీప్తాం వ్యాతాసీ జయతా ద్భువి |
 శ్రీవిప్రతిలకో భట్టనాయకో జయతు ప్రభుః ||
 సర్వమజ్జశమాజ్జశ్యమజ్జలాశాసనో గురుః |
 దివ్యసూరీశ్వరో జీయాత్ జ్యేష్ఠస్త్రిః భట్టనాయకః |
 ఆముక్తమాల్యదా దేవీ జనకః శ్వశురో మారేః |
 పరతత్త్వవినిర్ణేతా జీయాచ్ఛ్రీభట్టనాయకః ||
 అనధీత్యైవ వేదానాం వక్త్రే శ్రీజనకాయచ |
 శ్వశురాయ మారేః శ్రీమద్భట్టనాథాయ మజ్జశమ్ ||
 సుదర్శనకవిశ్రేష్ఠః స్వామినే మహితాత్మనే |
 శ్రీమతేభట్టనాథాయ నిత్యశ్రీః నిత్యమజ్జశమ్ ||

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

తిరుప్పల్లాండు (మంగళాశాసన) అవతరణిక

“యో వేదాదా సర్వః ప్రోక్తో వేదాస్తేచ స్రుతిప్రీతః” అనునట్లు ఓంకార రూపప్రణవ మెట్లు సంస్కృత వేదారంభాదులయం దనుసంధింపబడుచున్నదో, అట్లే మంగళాశాసనరూపమైన ఈ ‘తిరుప్పల్లాండు’ ద్రావిడవేదారంభమున నెల్లరచేతను అనుసంధింపబడుచున్నది. “ఓంకార చ్చాభశబ్దశ్చ ద్వావేతో బ్రహ్మణః పురా కంఠం భీత్వా వినిర్యాతో నస్తా న్మాంగళికా వుభౌ” అనునట్లు స్వరూపత స్సకల మంగళ మాంగళికంబగుటచే బ్రాహ్మణు వేదారంభములయందు నిఖిలవిఘ్ననివారణార్థ మనుసంధింపబడునట్లు నిత్యమంగళాశాసనరూపంబగు సీత్రబంధముగూడ ద్రావిడవేదారంభములయం దనుసంధింపబడినదే ఉపనిషదాగులయందును “శం నో మిత్రః” “తచ్ఛం యోరావృణీమహే” “సహ నా వనతు” అని శాస్త్రసార మనుసంధింపబడుచున్నదిగదా! ఈయోచిత్యమును శ్రీమణవాళమహామునిని తమ ‘ఉప దేశర త్తినమాత్రై దివ్యప్రబంధమున ననుగ్రహించియున్నార:

“తోదిలవాం ఆహ్నార్ గళా హుంకలైక్కల్లాం

అది తిరుప్పల్లాండు అనదువుం - వేదత్తుక్కు

‘ఓం’ ఎన్నుమదుపోలో ఉళ్ళగుక్కల్లాం శుగుక్కాయ్

తాక మంగళం ఆదలాల్”

అని నిత్యనిర్దుష్టములగు సమస్తవేదములకును సంగ్రహమై మంగళాశ్మకంబగుటచే నెట్లు ప్రణవము—“ఓంకారము” అనియై యున్నదో; అట్లే నిత్యనిర్దుష్టములగు శ్రీమద్వివేకానందాశ్రమీశ్వరములగు ద్రావిడవేద దివ్యప్రబంధములకు శ్రీ పెరియార్ త్తావల్లచేత ననుగ్రహింపబడిన ‘తిరుప్పల్లాండు’ ప్రబంధము అదియైయున్నదని పైపాశు రమునకు తాత్పర్యము.

ఇచ్చటనొక ప్రశ్న అవతరింపవచ్చును. “నిత్యానవన్మృత్యుడును, సర్వపూర్ణుడును, సర్వనియంత్రయు, సర్వజ్ఞత్వసర్వశక్తిత్వాది సమన్వితుడును నగు సకేశ్వరుడు సాక్షాత్కరింప అతనివద్ద, ‘మాకు మంగళంబుల గలుగజేయుమా సామిమి!’ అని చేతనుడు ప్రార్థింపవలసియుండగా ‘ఈశాశ్రిణో నాగః పప్రచ్ఛ గరుడం శుఖం’ అన్నట్లు ఆహ్వాన్లు అతనికి మంగళాశాసనముజేయుట గర్వహేతువు, స్వరూప హానికరమును అసంగతమును గాదా?” అని.

అందులకీయ్యది సమాధానము: భగవత్ప్రసాదలబ్ధి పర భక్తి పరజ్ఞాన పరమ భక్తి సమన్వితములై, నిరతిశయప్రేమప్రవాహ సంమగ్న సర్వేంద్రియులై, అత్యంత ప్రేమపరవశులై అతని సర్వరక్షకత్వ సర్వశక్తిత్వాది కల్యాణగుణములను, సర్వసమృద్ధులను మఱచి, భగవత్సమృద్ధి నే తనసమృద్ధిగా నెంచుకొని అట్టి దివ్య కమనీయ కోమల మంగళాంగ కుండగు పరమపురుషున కీ ప్రాకృతమండలాలస్పృగ్గుచే నెట్టి అనద్యము వాటిల్లునోగదా యని అతిశంకాకళంకిత తత్వవైకల్యలై అతనికి మంగళాశాసనముఁ జేయనారంభించిరి. అట్టి విభ్రమావస్థ భగవదీకాంతికాత్వంతిక శ్రవణులగు మహా భాగవతోత్తములకుఁదప్ప ఇతరులకుఁ గలుగ నేరనే!

“భగవత్ప్రేమముకలిగినచో తత్త్వా స్తికి హేతువగుటతప్ప భ్రమప్రమాదాదులఁ గలుగఁజేయుట సంగతమా!” అని యందులేని, చూడుడు :

“ప్రియోన్యథా స్తరుణ్యశ్చ సాయం ప్రాతస్సమాహితాః,
సర్వాక్ దేవాక్ నమస్యంతి రామస్యాగ్రే హితైషిణః.”

అయోధ్యావాసులగు తగుణులు, నృధులు పండితులు పామరులు మొదలుగాగల జనులందఱును సాయంప్రాతఃకాలములయందు ఏకాగ్రచిత్తులై చక్రవర్తి తిరుమగ నాగ్లకు మంగళాభివృద్ధులు గలుగుటకై సమస్తదేవతలను అనవరతము నమస్కరించుచున్నారని అనియు—

“తే తం సోమమివోద్యంతం దృష్ట్వా వై భర్తచారిణః,
మంగళాని ప్రయుంజానాః ప్రత్యగృహ్లాక్ దృఢవ్రతాః.”

సాధనానుష్ఠానపగులగు దండకారణ్యవాసులైన ఋషులు రాకాచంస్రుడుదయించినట్లు అచ్చటికి విచ్చేసిన చక్రవర్తి తిరుమగ నాగ్లను సందర్శించి వారి దివ్య మంగళవిగ్రహ సౌందర్యమునకు ముగ్ధులై అతిశంకాకళంకితులై వారి తిరుమేనికి మంగళాశాసనముఁజేయుచు వారిగాకను అభినందించిరి. అనియును శ్రీమద్రామాయణమునందును—

“ఉపసంహర సర్వాత్మక్ దూపమేతచ్ఛతుగృహమ్,
జానాతు మామైవతాగం తే కంసోఽయం నితిబన్దజః.”

శ్రీదేవకీదేవి శంఖచక్రస్థలంకృతచతుర్భుజగుండగు పరమాత్ముడు తనకు పుత్రుఁడుగా నవతరింప, సందర్శించి ఆ దివ్యమంగళవిగ్రహమునకు రాక్షసాంశజుండగు కంసుఁ డేమి యొప్పు చేయునోయని భయశంకితు రాత్రి అస్వామినిగుఱించి “స్వామీ ! నితాన్—

ఈచతుర్భుజ పరికర్తితమగు దివ్యరూపము నుపసంహరింపుము. దిలిజన్మజుడగు కంసు నికి సీవవతరించినట్లు తెలిసెనేని తప్పక హానిని కలిగించును” అని ప్రార్థించినది.)

అని శ్రీ భాగవతమునందునుఁ జూచుచున్నారముగద. వారెల్లఱు అదివ్య మంగళవిగ్రహ సందర్శనానందానుభవజనితమగు పాపశంకచే నేయవద్య ముట్టి దివ్య వస్తువునకు చేహారనోయని తమతమ అభిమతకీర్తిని, ఆపన్నివృత్తిని ప్రార్థింపక, తమ స్వరూపముల మఱచి, అతని సర్వశక్తిత్యాగులను విస్మరించి ముగళాశాసనముఁ జేసిరి. ఇదిశిష్టాచారసిద్ధమైనవిషయము. ఇందసంగతమును, అసంభావితమును నెయ్య దియు లేదు. ఏలయనఁగా:—అల్పతేజస్కులగు చంద్రాదిత్యుల సన్నిధానమున పాపాణములుపైతము తమస్వరూపముమారఁగా ద్రవించిజ్వలించుచుండ, నిరతిశయ సౌందర్య శోభా విలసితుఁడును, నిరవధిక తేజోవిశిష్టఁడునునగు ఆపరంధాముని సంద ర్శించిన అతిశోమల గుభగ హృదయాలగు దివ్యనూరులు తమస్వరూపములు మారఁగా ద్రవించుటయం దాశ్చర్యమేమిగలదు? కనుక కలిపురుషుఁడు సామ్రా జ్యముఁజేయు సీకాలమున నిట్టిప్రాకృతమండలమున నిట్టిదివ్యవస్తువున కేవిధమైన యవద్యముసంభవించునోయని భయశంకితులై తత్పరిహారాగ్ధముగ శ్రీకెరియాభ్యాస్త్ర మంగళాశాసనముఁబాడిరనుట ఎంతో సమంజసముగ నున్నది. ఈవిషయమును శ్రీ భాగవతమున మనము కనుగొనవచ్చును.

“శృణ్వత్ సుభద్రాణీ రథాంగపాణేః జన్మాని కర్మాణి చయాని లోకే ।

గీతాని నామాని తదగ్రకాని గాయ నిష్ఠిలజ్ఞో విచరే దసంగః ।

ఏవంవృతః స్వప్రియనామకీర్త్యా జాతానురాగో ద్రుతచిత్త ఉచ్యైః ।

హసత్యసా శోదితి రాతి గాయ త్యుచ్చాదవన్నృత్యతి లోకబాహ్యః ॥” అని.

(శ్రీభాగ. అ. 2, శ్లో. 39-40)

వేయేల; శ్రుతియందును

“తచ్చక్షు ద్వేషహితం పురస్తాత్ శుక్ర ముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం, జీవేమ శరదశ్శతం, నందామ శరదశ్శతం, మోదామ శరదశ్శతం, భవామ శరద శ్శతం, కృణామ శరదశ్శతం, ప్రబ్రువామ శరదశ్శతం, అజీతా స్యామ శరదశ్శతం, జ్యోక్త చ మూర్ఛం దృశే యఉదగాన్తహతోద్ధవాత్ విభ్రాజమాన స్ఫురిరస్య మధ్యాత్ సమావృషభో లోహితాత్మః నూర్యో విపశ్యన్తసా పునాతు”.

(తత్) శ్రుతిప్రసిద్ధుఁడును (చక్షుః) ఎల్లఱును జ్ఞానప్రదుఁడును, దేవతఱును హితుడగు వాడును (శుక్రముచ్చరత్) శుద్ధస్వరూపుఁడగుటచే నెప్పటికిని ప్రశీ

మోటు గాని పరమపురుషుని, బారోగైవ్యతాదియున్నై రరదశ్శతములు సాతా త్కరింతుము గాక, అందులకు జీవించెదము గాక, (మహానోఁగ్లవాత్...పువాతు) సృష్టివ్యవ తేజోవాగ్నాద్యది ప్రత్యాస్తరములకుండు నిలసియుండును తన స్వరూపావ్యాప్తి పుండును అట్లదస్తవిమిషయ్య, అట్లద్రుతివాహ సుఖ్యవైది పిక్కిలి విరాజిల్లుచున్నవారము, సకలగర్భభాసనడై కల్లబురు కల్లభుండైయుండు వాడును నగు సూర్యశబ్దవాచ్యుడగు పరమాత్ముడు అతని సత్యసంకల్పముచే సకల ప్రతిబద్ధకనివృత్తినిగలుగజేసి స్వానుభవయోగులను ముప్పుచేయుంగాక అని మంగళాశాసనము ఆభివర్ణితమైయున్నది.

ఈ 'తిరుప్పల్లాండు' ప్రబంధమునఁ బ్రతిపాదింపబడు జేదాన్త తాత్పర్యాగ్రము తెల్పి యునఁ గా— శేషశేషి విజ్ఞాన సునువస్తరము, ప్రాప్తశేషియగు సర్వేశ్వరునికి సర్వవిధముల ఆతిశయముండునట్లు చెబుటయే శేషధూతుడగు చేతనునికి స్వరూపమగుచుచే, భగవంతునకు స్వస్వేశ్వర్యకాల సర్వావస్థలయందును మంగళాశాసన కైంకర్యముజేయుటయే పరమభక్తమని భోధింపబడుచున్నది. తన స్వరూపమునకు హానికలిగినను స్వామికి నిరవధి కాభివృద్ధిగలుగునట్లు ఆరానించుట ఆశేషత్వమునకు పరాకాష్టయగును.

ఇందు పాశురములు పండ్రెండు. వానిలో మొదటి రెండు పాశురములును మంగళాశాసనాత్మకములు. 3, 4, 5 పాశురములచే గ్రమముగ భగవచ్చరణార్థము, శేషులను, విశ్వరూపముగూడఁ దమవలె భగవత్సంగశాసన కైంకర్యముజేయు నాహ్వానించుచున్నాడు. 6, 7, 8 పాశురములతో వీరిచే నాహూతులైనవారలు వీరితోవిచ్చి సంగతమైన ప్రకారము క్రమముగ భిక్షింపబడినది. 9, 10, 11 పాశురములలో వారలతోజేరి అహ్మారులును మంగళాశాసనము జేయు క్రమ మభివర్ణింపబడినది. 12 వ పాశురములో ఫలశ్రుతి చెప్పబడినది.

ఇటుపై ఒక్కొక్క పాశురమును వ్యాఖ్యానించునప్పుడు క్రింది భాగమున పాతాన్తరములను, అర్థాన్తరములను, విశేషార్థములను, తాత్పర్యాగ్రములను, లక్షణవివరణానులను మిక్కిలి యావశ్యకములగువానినియత్రము గ్రంథవిస్తరభీతిచే విపులీకరింపఁ జాలక సంగ్రహముగ చెలిపెదను.

శ్రీః
 శ్రీ పెరియాళ్వార్ తిరునడిగళ్ళే శరణం
 శ్రీ ఎమ్మెగుమానార్ తిరునడిగళ్ళే శరణం
 శ్రీ జీయర్ తిరునడిగళ్ళే శరణం

శ్రీ పెరియాళ్వార్లు ప్రసాదించిన

తిరుప్పల్లాండు

(మంగళాశాసనము)

తనియన్లు¹

(శ్రీమన్నాథమూలము కృపజేసినది.)

గురుముఖి² మనధీత్య ప్రాహ వేదా³ సశేషాన్
 నరపతిపరిక్లేప్తం శుక్ల మాదాతుకామః ।
 శ్వశుర⁴ మమరవంద్యం రంగనాథస్య సాక్షాత్
 ద్విజకులతలకం త్న విష్ణుచిత్తం⁵ నమామి ॥

వి॥ వి॥ (1) ఆల్వార్లు దివ్యప్రబంధముల ననుసంధించినప్పుడు, మొదట వారివైభవాదులఁ గీర్తించి “తం పూర్వ మభివాదయేత్” అన్నట్లు వారికి ప్రతి పాతాదుల సమర్పించు పద్యము.

(2) ప్రాకృత గురవుల మూలముగా వీరు వేదాధ్యయనముఁ జేయుచున్నను, వీరికి సాక్షాత్తుగా పరమపురుషుడే గురువై సకలజేదములను ఉపదేశించిరి. కనుకనే “ఎన్నై యిరాప్పగ లోదువత్తు, ఎన్నై పయిల్లో పుణీశెయ్య” అనియు “వీడక వాడై పిరానార్ పరమగురువాకి వస్తు” (తిరుమొట్టి 5, పత్తు 13, 18 పా.) అని వీరు చెప్పుకొనిరి.

(3) సకలజేద ప్రతిపాద్య పరతత్వము శ్రీమన్నారాయణుడే, “వేదైశ్చ సర్వై రహమేవ వేద్యః” (భ. గీ. 15-అ, 15 స్లో.)

(4) “అక్రూరియమణివాళన్” అను శ్రీరంగనాథులకు తమ తిరుక్కూర్మై యగు శ్రీయాండాళును కన్యాదానముఁజేసి వారికి మూమగారైరి.

(5) శ్రీవిష్ణువు నెల్లప్పుడును తమచిత్తపద్మమున నుంచుకొనుటచే వీరి కీశేరు నచ్చినది.

యః = ఏ పెరియార్వార్డు, సరపతి పరిక్రమం = వల్లభదేవరాయుడను మహిపాలునిచే నేర్పఱపబడిన, శుక్రం = విద్యాశుక్రమైన మొహరీల మాటను, అదాతుకామః = స్వీకరింపవలయునని గుతూహలము గలవారై, గురుముఖం అన ధీత్య = ఆచార్యముఖముగా నొక విద్యనైనను అభ్యసించుచు, అశేషాక వేదాక్ = (పరతత్వ నిర్ణయమునకు కావలసిన) వేదముల నన్నిటిని, ప్రాహ = (భగవంతుని యనుగ్రహముచే) ప్రతిపాదించి, తం = అటువంటి, రంగనాథస్య సాక్షాత్ శ్రవణం = శ్రీరంగనాథునికి సాక్షాత్తుగ మామగారను, ఆమరసంద్యం = దేవతలకును సేవింప దగినవారను, ద్విజవల తిలకం = బ్రాహ్మణులమునకు తిలకము వలె సలంకార భూతులనగు, విష్ణుచిత్తం = శ్రీ పెరియార్వార్డును, నమామి = నమస్కరించుచున్నాను.

ఏ మహాభాగులు వల్లభదేవరాయుడను పాండ్యమహిపాలునిచే బరతత్వ నిర్ణయార్థ మేర్పఱపబడిన విద్యాశుక్రమునుగ్రహింపఁ గుతూహలాయత్నచిత్తులై, గురుముఖముగ నభ్యసించుకయే పరతత్వనిర్ణయమునకు, గావహిని నమస్త వేదములనుప న్యసించి, మతీయుఁడను కభిమోన పుత్రికామతిల్లికయును శ్రీగోదాదేవిని సమర్పించి శ్రీరంగనాథులకు సాక్షాత్తుగ మామగారై, సమస్తదేవతలకును పూజనీయులై, విరాజిల్లి, అట్టి బ్రాహ్మణ కులాభరణభూతులగు శ్రీవిష్ణుచిత్త దివ్య నూరల సేవించుచున్నాను.

(శ్రీ పాండ్యభట్టరు సాదించినది)

(ఇరువికల్పనెరిశైవణం)

మిన్నార్¹ తడ మదిల్ శూన్ విల్లపుత్తు రెన్దురుకాల్

శొన్నార్ కక్కుమ్మలం శూడినోమ్ - మున్నాల్,

కిచ్చి యఱుత్తా నెన్దురైత్తోమ్, కీర్తైయిని² త్తేరుం

వచ్చి యఱుత్తోమ్ నెన్జుమే ! వస్తు³

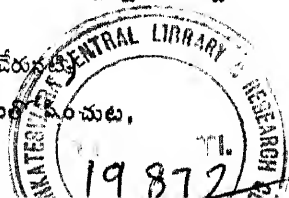
౨

మధురలో నాసమయమున రాజ్యముఁ జేయుచుండిన రాజు వల్లభదేవరాయుడు.

(1) మిన్+అర్ = మిన్నార్. “తనిక్కుబ్బిక్ మున్నో మ్మొయిర్ వరి నిరట్టుమ్” అను నన్నూల్ సూత్రప్రకారము నకారమునకు ద్విత్వము వచ్చినది. (అంధ్ర)-‘అన్నిప్రసఖిసాది’ అన్నట్లు.

(2) ‘ఇచ్చేరుం’ అని పాఠాంతరము. (ఇటుపై చేయబడినది)

(3) మనకు గలిగిన తృప్తిని మనస్సుతోఁ జెప్పి సంకల్పించుట.

మీన్ ఆర్ తడమదిశ్ మాత్ = ప్రతిశ్చిరప్రాప్త్యమునై, తేరొంబునైన ప్రకారములచే బరిపుత్రమైన, శ్రీశ్రీపుష్కర్ ఎన్ను = 'శ్రీశ్రీపుష్కర్' అని, దివ్యకాశ్ శోనార్ = ఒక సారియైనను ఉచ్చరించినవారయ్యెను, క్షేత్రే కమలం = తిరువడి తామరలను (శ్రీపాదారివిస్తములను), శోభిం = రింసానవించితిని, మున్ నాశ్ = (పురుషార్థము ప్రకాశముకొని) పూర్వకాలమును, కట్టి = పుంశ్చరణ విద్యాశక్తిముగాగట్టిన మేహరీలమాటను, అంతాన్ ఎన్ను = 'విష్ణువేదాంతము' మని స్థాపించి ఛేదించిరని, ఉరైత్తేవ = అనుసంధించితిమి; నంజనే = ఓ మనసా! వస్తు = నీ వనుకూలించు భాగ్యమునుబొంది, కీర్తిత్తానల్ శేరుం = ఆధోగతిపాలుజేయు, వట్టి = (ఘామాది) మార్గమును, అటుత్తేవ = నిగ్రహించితిమి.

ఓ మనసా! నీ వనుకూలించుటచే, దివ్యప్రకాశ పరపూర్ణమునై, అన్యున్నత విశాల రమణీయంబులగు ప్రకారములచే జరపేయింపబడని శ్రీశ్రీపుష్కర్ అని శ్రీపెరియాళ్వార్ల వ్రవతరించిన దివ్యదేశ శ్రీనామము నొక్కవలదునును ముచ్చరించినది శ్రీవైష్ణవుల దివ్యపాదారివిస్తముల శిరోఘోషములుగ గురించితిమి; ముత్యమును 'పూర్వకాలమున పాండ్యనరపతి పరికింపితిమి' విద్యార్థులమును 'శ్రీకృష్ణవేద పరితత్వమును సిద్ధాంతమును స్థాపించి స్వీకరించితి' అనువాద యత్యున్నత దివ్య ప్రభావమును నాలుకచే ననుసంధించితిమి. అందుచే మేము నీ యనుగ్రహమువలన శ్రీయాళ్వార్ల సంబంధము గలవారలమై యధోపతిన హేతువగు ఘామాది మార్గముల దెగఁగొట్టితిమిగాదా!

శ్లో॥ భాస్వత్ప్రకారపంచైవ పరిపుత్ర సగరి నామ ధ్యాయం సుఖం త్రిం
యేవా "శ్రీధన్వినవ్యే" త్యమలపద మిదం కీర్తియంత్యేకవారిం ।
తేసాం శ్రీపాదపద్మే శిరసి వినిహితే; "సోచ్ఛిష చ్చుల్క మార్జ్య" ॥
ఇత్యేతద్భావత; మచ్చిన్మహి తవ కృపయా స్వాంత! ఘామాదిమార్గిన ॥

(1) మాడక్షరములతోఁ గూడియున్న ప్రణామపత్ర, 'శ్రీనిధిపత్రశాయి, శ్రీపెరియాళ్వార్లు, శ్రీఅండాళు' అను ముగ్గురునుఁ గూడియుండు దివ్యదేశమగుటచే వచ్చిన మాహాత్మ్యము.

(2) "జన్మకర్తృత మే దివ్యం ఏనం యో వేత్తి తత్సతః" అనునట్లు, జన్మ స్థాన కర్తృయలను తెలిసికొని చెప్పట.

(ఇదియు వారిచే ననుగ్రహింపఁబడినదే.)

పాణ్డియ కొణ్డాడ ప్పట్టర్ పిరాళ్ వన్దా నెన్దు
ఈణ్డియ శబ్ద మొడుత్తూడ¹ - వేణ్డియ²
వేదబ్బ లోది విరైన్దు కిట్టి యుటైత్తాళ్,
పాదబ్బల్ యా ముడైయ³ ప్పల్లారు.

3

పాండియన్ = పాండ్యదేశపురాజైన శ్రీనల్లభదేవరాయలు, కొండాడ = ప్రశంసించుచుండగా, పట్టర్ పిరాళ్ = పద్దర్శన సార్వభౌములును, కవిశ్రేష్ఠులగు నాయకమణియునైన శ్రీభట్టనాథులు, వన్దాన్ విన్దు = (పరతత్వనిర్ణయము జేయుటకై) వేంచేసిరి అని, ఈణ్డియ శబ్దమ్ ఎదుత్తు ఊడ = అనేక విధములైన (శ్రేష్ఠములగు దక్షిణావర్తాది) జను శంఖములను కరపల్లనములచేనెత్తి నోటనుంచుకొని (అనేకులు) పూరింపగా, వేండియ = (విష్ణుపారమ్యస్థాపనమునకు) అవశ్యకములైన, వేదంగళ్ = సాంగోపాంగ నిగమనిగమాన్నాది ప్రమాణముల నన్నిటిని, ఒది = ఉపన్యసించి, విరైన్దు = విలంబనముచేయక (త్వరపడి), కిట్టి⁴ = సంకెపుద్రవ్యమైన మొహరీల మూటను, అటుత్తాళ్ = తనలిరువడిలో నచ్చి పడునట్లు చేసిన, మహా ప్రభావమున్నులగు పెరియార్మాన్దొగ్గయొక్క, పాదంగళ్ = శ్రీపాదారవిష్టములే, యామ్ ఉడైయ ప్పల్లారు = మనము పొందదగిన పెన్నిధి.

‘పద్దర్శన సార్వభౌములును, కవిశిరోభూషణులు నగు శ్రీభట్టనాథులు వేంచేసిరి’ అని యానన్ద తన్తయభూత సర్వేంద్రియుడై శ్రీపాండ్యదేశపు స్వపతి

(1) అచ్చటికి వచ్చి గుమిగూడియున్న విద్వాత్ సంఘము ప్రమాణ వాక్యముల నెత్తి చూపుచు నుపన్యసించుచుండగా ననియు అర్థము. అడుత్తూడ - అని పాఠమగుచో ‘దగ్గఱకు వచ్చి ఊడగా’ అని యర్థము.

(2) “సర్వేవేదాయత్పదచూపునన్తి” “నారాయణః పరబ్రహ్మ” అను మొదలుగాగల పరతత్వబోధక శ్రుతివాక్యములు.

(3) వారికత్వద్ద కేవలభూతులుగానుండు మనకుపాదులు - శరణ్యము.

పూర్వకాలమున మహారాజులు - ఒక శాఖనలో విశేషమైన ధనమును గట్టి యామూటనొక రాలి స్తంభముపైనుంచి, విద్యత్స్వభలగు విద్యేసిన సకల కలావల్లభులును చూచునట్లుచేసి, వాదమున జయించినవారలకు సమృద్ధిపాతులైన ధని సమర్పించి, పరతత్వనిర్ణయమును సకలతాస్త్రప్రచారమున జేయించుచుండిరి.

శేఖరుడగు శ్రీవల్లభదేవరాయుడు ప్రశంసించుచు, వినయవినమితోత్తమాంగ సంగత, ముకుళిత కరకములుండయినేవింప, జయశంఖారావములు దిక్కులు పిక్కటిల్ల, విష్ణుపారమ్య సంస్థాపనమున కొవ్వకములగు నిఖిల నిగమ నిగమాంతాది ప్రయాణవిశతులు శేకధారగా నుపనయించి, నభ్యుల నాశ్చర్యచకితులఁ గావించి త్రిటికాలమునఁ బంజపుద్రవ్యమగు మొహరీలగూటను తమపాదారవిష్టములయందు స్వయముగ నే వచ్చి పడునట్లుఁజేసిన మహాప్రభావ సమ్మత్తులగు శ్రీశైరిగూర్వా ర్ణయొక్క దివ్యపాదారవిష్టముగళమే మనకు శరణ్యము.

శ్లో॥ పాంశ్యైఽభినందతి నృపే నను “భట్టనాథుః”
ఆయాత ఇత్యమలశంఖతతిం ప్రదధ్దుః ।
ఆవశ్యకాగమతతిం సముదీర్య శీఘ్రం
శుల్కం నిధిం కలయతి శ్చరణౌ శరణ్యౌ ॥

తాస్ప

(కుఱ్ఱ శైవశాస్త్రై)

పల్లాణ్డు పల్లాణ్డు¹ పల్లాయితాణ్డు

పలకోడి నూరాయిగముమ్²

మల్లాణ్డు³ తిణ్డోల్ మణిపణ్డు⁴ ఉన్

శేవడి శెప్పి తిరుక్కాప్ప.

వి. వి. (1) అప్రాకృత దివ్యమంగళవిగ్రహ విశిష్టుడగు పరమాత్ముని ప్రకృతినందలమునఁ జూచినవెంటనే ప్రేమప్రకన్దమున నతిశంక కలంగగా దివ్య సౌందర్య సౌకుమార్యాది మంగళగుణాణ విగ్రహ విశిష్టుడగు పురుషోత్తమున కీదివ్యశోభ నిరంతరమై యుండవలయు నే యని భజనపడిననాగ్నై శ్రీ శైరిగూర్వా ర్ణు అదరాతిరేకమున మొట్టమొదట “పల్లాణ్డు పల్లాణ్డు (మంగళం మంగళం)” అని అఱచుచున్నారు. ‘పల్లాణ్డు’ అను సముదాయమునకు ‘మంగళం’ అనియర్థము. (లేక) బహువన్న కొలము అనియు చెప్పవచ్చును. (లేక) నమః శబ్దార్థము “జితంజే” అనువోటవలె నిచ్చుటను చెప్పవచ్చును.

(2) ‘నూతాయిరం’ అని పాతాస్తరము.

(3) “అంగుళ్యగ్రేణ తాన్ వాన్యామ్” అన్నట్లు శత్రువద్ద నిగసన సామర్థ్యము, శౌర్యవీర్యాది గుణయోగమును చెప్పఁబడుచున్నవి.

(4) దివ్య మంగళ విగ్రహయోగము చెప్పఁబడుచున్నది.

(5) ‘శెప్పడి’ అని పాతాస్తరము.

మల్ అణ్ణ = (చాణూరముష్టికొడి) మల్లుల జయించిన, తిల్ తోళ్ = దృఢమైన బాహువులు గలిగి, మణివణ్ణా = ఇంద్రునిల మణులవలెనుజ్జ్వలమైన జగన్నీహనకర శ్రీవల్లముచే పూడ్చడవగు నోస్సామీ ! పల్ అణ్ణు పల్ అణ్ణు = పలుపలు సంవత్సరములు, పల్ ఆయిరత్తు అణ్ణు = అనేక బ్రహ్మకల్పములు, పలకోడి నూలు ఆయిరమ్ = కాలతత్వమున్నంతనఱకును, ఉక్క = దేవరవారియొక్క, శే అడి శేవ్వి = శ్రీ కోమలారుణపాదారవిష్టములయొక్క సౌందర్యమునకు, తిరుక్కొప్ప = కొఱతలేని శ్రీ రత్న కలుగుగాక.

జయ, విజయాభవ, స్సామీ ! జయము జయము, సదా సర్వకాలము వర్ధిల్లుము, వర్ధిల్లుము, మహాప్రభూ ! దుర్ధయులగు చాణూరముష్టికులను దుగ్ధాస్తమల్లుల మదమడంచిన దృఢములగు భుజాంశములచే విరాజిల్లు, మహితకమనీయేంద్రునిలమణివిభాసితదివ్యమంగళవిగ్రహవిభూతి గల మోతులస్సామీ ! నీకనవరతము మంగళం బగుగాక. అనేక సహస్రగోటి శతహేయనము భవదీయదివ్యారుణరమణీయ చరణనలినసౌందర్యలక్ష్మికి నిరవద్యమగు శ్రీరత్న నిత్య మగుగాక.

శ్లో॥ శరదశ్శతం శరదశ్శతం సుబహు సహస్రశరదాం శతం ।

బహుకోటి శతసహస్రాణి చ మృతమల్లాభ్యభుజదండ !

గారుత్తతమణివన్ణ ! శ్రీరత్న తేనస్సు చరణనలినద్య ।

సంజీవ జయ జయశ్రీత కల్పతరో ! భద్రమస్తు మానియ ! ॥

శతశరదశ్శత శరదమ్ను బహుసహస్రాణి హేయనాని । తవ సౌరందరమణివన్ణ ! శ్రీరత్న తరుణ చరణ సంపత్తేః ।

(అటుకీర్తకృతీ నడిలడిఅళిరియవిరుత్తం)

* అడియోమోడుం నిన్నోడుం¹ పిరివిన్ట్ర యాయురం వల్లాణ్ణు²

వడివాయ్ నిన్ వలమూర్ పినిల్ వాళ్ళిగిన్ట ముక్కైయుం వల్లాణ్ణు ।

(1) మంగళాశాసనమునకుఁ బా మవశ్యము నిత్యముగా నుండవలసి యున్నదనియు, సర్వాత్మలకును తమవలె (తమముభిప్రాయముచే) శేషశ్శము స్వరూపమై మంగళాశాసనమే పరమ ప్రయోజనమై నుండవలయుననియును తెలుపుచున్నారు.

(2) ఈపాదమున 'నిన్నోడుం' అనుటచే 'అకార' వాయ్యుడైనసర్వేశ్వరుని, 'అడియోమోడుం' అనుటచే 'మకార'వాయ్యుడైన జీవాత్మలను, 'మంగైయుం' అనుటచే 'ఉకార' వాయ్యురాలై నిడున్న పురుషకారభూతురాలు నగు శ్రీలక్ష్మీదేవిని నిర్దేశించుటచే ప్రణవాగ్ధ మిగు వ్యక్తికరింపఁబడినది.

వడివార్ శోది నల త్తుత్తైయుం శుడ రాళ్ళైయుం పల్లాణ్ణు

పడైపోర్ పుక్కు ముత్తిళ్ళు మప్పాళ్ళు శన్నియముం పల్లాణ్ణై|| ౨

అడియోమోడుం = దాసభూతులగు మోతోడను, నిన్నోడుం = దర్శకేషి
యగు దేవగవారిశోడను, పిటివుత్తి = ఎడుబాటులేక (ఈసంబంధము), ఆయిగుం
పల్లాణ్ణు = వేలకొలది సంవత్సరములు (నిత్యమైయుండవలయును), నిడివుఁదయై =
(దేవరవారికి, అభరణరూపమై (నిరూపకుగాలై), నిక = దేవగవారియొక్క, నల
మార్పినిల్ = శ్రీనిత్యస్థలమున కుడిప్రక్కన, వాళ్ళొగిన్ద = నిత్యవాసముఁజేయు
చున్న, ముత్తైయుం = నిత్యయావనకాలినియైన శ్రీమహాలక్ష్మీయు, పల్లాణ్ణు =
పెక్కువేలసంవత్సరములు ఎడబాటులేక వర్ధిల్లుగాక, నిడివుఁదయై = సౌందర్యములేక
బూర్గుమై, శోది = తేజోరాశియై, నలత్తు = దేవరవారి కుడిచేతిలో, ఉత్తైయుం =
నిత్యవాసముఁజేయుచున్న, శుడర్ = శత్రువులభస్మమునో, ఆళ్ళైయుం =
శ్రీసుదర్శనాభ్యాస్తును, పల్లాణ్ణు = కాలతత్వమున్నంతవఱకును నిత్యయోగముగలిగి
విజయముఁజేసియుండుగాక, పడై = సేనాసమీతమైన, పోర్ = యుద్ధములందు,
పుక్కు = ప్రవేశించి, ముత్తిళ్ళుం = శత్రువుల గుండెవియునట్లు ఘోషించుచున్న,
అప్పాళ్ళుశన్నియముం = నిరంతరముహిమోన్వితమైన యాహంబజన్యాభ్యాస్తును,
పల్లాణ్ణు = నిత్యయోగభూషితమైవర్ధిల్లుగాక, (ఏ = ఊతపరము).

దేవభూతులగు మోతును ప్రాప్తకేషివగు నీరుమగల సంబంధము ఆహుచ్చే
దర్శమై నిత్యమై నిరవద్యమై యలరారునట్లు అనన్తములైన ఘోరశ్రమము గలుగుగాక.
భవదీయ దక్షిణవక్షస్థలము దాభరణభూతయై నిత్యవాసముఁజేయుచున్న నిత్య
యావనకాలినియగు శ్రీమహాలక్ష్మీయు కాలతత్వ మున్నంతవఱకును వర్ధిల్లుగాక.
సుందరోజ్జ్వల మహిత తేజోరాశియై భవదీయ దక్షిణ హస్తపద్మమున నిత్యవాసము
జేయుచున్న శత్రు నిరసన క్షములగు శ్రీసుదర్శనాభ్యాస్తును నిరంతరము వర్ధిల్లుగాక.
ఆయుధమై యుద్ధములందు సేనామధ్యముం బ్రవేశించి ప్రళయాభీలాగాయుంజేయు
శ్రీసాంబజన్యాభ్యాస్తును ఎల్లప్పుడును వర్ధిల్లుగాక.

శ్లో|| దాసానాం నస్తవ చాశ్చనంతయోగోఽస్తు బహుగదాశ్చరదట |

మూర్తిమతీ తన దక్షిణవక్షసి రమణీ చ *విలసతాచ్ఛరదః ||

బ్యోతిర్దూర్తి చ దక్షిణహస్తే † విలసత్ సుదర్శనంశరదః |

జీయా ద్యుద్ధే సేనాం ప్రవిశ్య ‡ చ ధ్వనతో పాదవజ్రస్తే ||

* లసతుబహుశరదః, † లసతాచ్ఛతం సయాః, ‡ బోద్ధోషి.

(అను.) పరమకొండజీతులును పరమోదాగులును నగు నీయాత్మాత్మ క్రింది గెందు పాశురములచేతను భగవద్విష్ణుహంకారవిగ్రహ విభూతిగూడెయోగములకు మంగళాశాసన మొనరించిరి. ఇటుపై తా మొంటరిగ మంగళాశాసనము చెయుటతోడ దృష్టిజెందక, “చతుర్విధా భజస్తే మాం” అనునట్లు భగవత్సమోక్తితులగు విశ్వరూప, శైవల్య, భగవచ్ఛరణార్థులనుగూడ జేర్చుకొని మంగళాశాసనముజేయు గుత్తూహలాయత్తుచి త్తులై, అందు మంగళాశాసనమునకు అనన్యప్రయోజనులగు భగవత్ప్రీతికాములే పృథానులగుటచే వారలకు బ్రథమతాంబూలమిచ్చి మొదట నాహ్వనించుచున్నారు లేక, “ఏకః స్వాదు న భుంజీత” అను న్యాయానుసారముగ, అమదానస్త సంహోహస్పద మగు నీమంగళాశాసనము నందఱు ననుభవించుటకు గాకదని పరమోదాత్మముతో నాహ్వనించుచున్నారనియుం జెప్పవచ్చును. అథవా వారలతోఁగూడి మంగళాశాసనము జేయుటయే తమకు ధారక పోషకలమగుటచే వారల నాహ్వనించుచున్నారు. “అడియార్ తంగళ్ యిన్పు మిగుపెరుం కీర్తు కండు” అని నేత్రజేయుముగ సందర్శించుటయు, ఈపరమభాగవతబృందమునఁ బ్రవేశించుటయును, ప్రపన్నులకుఁ బరమోదాత్మకోటిలోజేరినదేగదా.

వాఠ్తొల్పట్టు నిన్దీరుళ్ళీరే¹ వన్దు² పగ్గణుం మణిము గొణ్ణి³

కూఠ్తొల్పట్టు నిన్దీరుళ్ళై మెజ్జిల్ గురునినిల్ పుగుడ లొట్టామే⁴

ఏఠ్తొల్ కాలుం పట్టి ప్పిలోం నాజ్జిలిరాక్కడర్ వాఠ్తొ, ఇలన్దై

పాఠ్తొళాగ⁴ వ్పన్దై పొగుదానుక్కుప్పల్లాణ్డకూఱుదుమే|| 3

వి॥ వి॥ (1) ‘ఏల్’ ఇది అరవమున ‘పిన్దయెచ్చుం’ అని చెప్పబడుచున్నది. దీనిచే “స మహాత్మా నుదుల్లభః” అన్నట్లు అను న్యాయోపేషభూతులగు శ్రీవైష్ణవులు లభించుట చాలా దుర్లభమని తెలియుచున్నది.

(2) “ఏకః స్వాదు న భుంజీత” అను న్యాయముననుసరించి యీమంగళాశాసన పృథాదానుభవమును తాముమాత్రమే యనుభవంపఁగూడదనియు ‘అందఱును యథేష్టముగానుభవించుట గాక’ అను ఆశచేతను అందఱిని ఆహ్వనించుచున్నారు.

(3) “ఏనిరై నను ఇందుఁ బ్రవేశంపరా?” అని యందురుమాచుచున్న వాగలమై యున్నను, మేమను న్యాయోపేషభూతులమగుటచే మారుఁ బ్రయోజనాన్తరపరులతోటి సహవాసము అసహ్యముగానుండును అని యభిప్రాయము.

(4) ‘ఇలన్దై’ అనుపదము లాక్షణికమై యచ్చుటనుండు ప్రజలను బోధించుచున్నది. లేక ‘పాఠ్తొళాక’ అనుపదము లాక్షణికమై జనసహస్యముగాఁ జేయుబడినదని బోధించుచున్నదనియు చెప్పవచ్చును.

పాత్రోత్పత్తి = ఆత్మస్తమభానుకూపమును (శ్రీమన్నారాయణుని) కైంకర్య
 రూప భోగమునకు దభిరుచిగలవారై, నిస్త్రితశీల = దృఢాధ్యవసాయపూర్ణులై
 యుండుచేసి, విష్ణు = మోక్షోపేక్షజనుడెంచి, మణ్డం = శ్రీభగవంతుని మహోత్సవ
 మున కంగమైన యంతరార్పణమునకు పుట్టుముట్టు తీసికొనివచ్చుట (మృత్సిగ్రంహణ
 మందు) యందును, మణము = ఆకల్యాణోత్సవమునకు నభిమానులగు నిర్వాహక
 గోష్ఠియందును (సర్వకైంకర్యములందును), కొణ్ణమిణ్ = అన్వయించి భగ్యులు
 గండు, పాత్రోత్పత్తినిస్త్రితశీల = ఉదరపూరణార్థము శేషవృత్తి నభినయించు
 వారలను (ప్రయోజనాంతరపరులను), ఎజ్జత్ తుట్టువనిల్ = అనన్యప్రయోజన
 భనులమగు మాంసంఘమునందు, పురుషల్ ఒట్టోం = ప్రవేశించుటకు నర్హులినను,
 మాకున్నయుత్పత్తి మేమనిన — నాంగళ్ = భగవద్దాసులమగు మేము, పాత్రోత్పత్తి
 కొలుం = ముందేడుతరములు, వెనుక నేడుతరములు మధ్య నేడుతరములుగ నేక
 వింశతిపురుషక్రమమున, పట్టిష్టుఇలోం = దేవతాస్తర, మన్తాంతర, సాధనాస్తర,
 ప్రయోజనాస్తరభజనరూపములగు దోషములేవియును లేనివారలము, మౌన్యవృత్తియేది
 యనియందురో - ఇరాక్కడక్కవాట్లొల్లజ్జే = నిశాచరులువర్ధిల్లు లంకొనగరమును,
 ఆత్ = అచ్చటి ప్రజలగు రాక్షసపుంగవులందఱును, పాత్రోత్పత్తి = సమూలచ్ఛేదమగునట్లు,
 పడై = (వానర) నైవ్యములనుమూర్చుకొని, పెరుదాసుత్కు = యుద్ధముజేసిన
 మహాసుభావునికి, పల్లాణ్ణు కూటుడుం = మంగళాశాసనముః జేయువారలుగా
 అగుచున్నాము, ఏ = ఊరేపదము.

ఓమహాజనులారా! వేంచేయుండు, వేంచేయుండు. నిరతిశయ కైంకర్యరూప
 మైన భోగమునకుఁ దగినభాగ్యముగలవారలైఁ బ్రాప్తాధికారులై యుండుచేసి, విరివిగ
 విచ్చేసి మనస్వామియొక్క శ్రీకల్యాణమహోత్సవవాంగమును శ్రీమదంతరార్పణ
 మహోత్సవమునకుఁ గావలసిన వత్తికమృత్తికనుఁ గొనివచ్చుటయందును, ఆ దివ్య
 కల్యాణమహోత్సవమునకు దాదరాభిమానములగలిగి కార్యనిర్వహణమునందును అన్వ
 యింపుండు. శేవలము స్వోదరపూరణపరాయణులై సుంజరించువారలను మాంసంఘ
 మునఁ జేరనివ్వము. తొలియేడుతరములు మలియేడుతరములు, నడుమయేడుతరములు
 వెరసి యిరువదియొక్కతరముల తరబడిగ మేము ప్రయోజనాంతరపరులమనియు
 సాధనాంతరపరులమనియు నపవాదము లేనివారలము, అందువలన లంకొనగరాధిపతినిఁ
 దునిమి యాపట్టణము పాడువడునట్లు యుద్ధమునరించిన మనస్వామికి నిత్యనిరపధిక
 మంగళాశాసనములఁ బాడుదము రండు.

శ్లో॥ కైంకర్యభోగం సింహాది సాధులొకాః! అగచ్ఛతా త్రజమాంభవభోగైశ్చేన్
 శ్రీవామలూరుప్పుడ మత్సర సత్ప్రతాపం చ స్వీకృత్య భక్తిభరితా భవతాస్సదీయాః ॥
 కుక్షింభరిత్యవివశాయది సంభ్రమోద్యాః, నాన్యద్గతే ప ఉరరీక్రమతే ప్రవేశః ।
 *మానసప్రసవజన సేవ్యపి సాపవాదా, భూమి “స్వసాధనపరా” ఇతి చా “స్వభోగా”
 లంకాంసి శాచర పురీంజనచారమాన్యాం, యథేంద్రేణోద్యమితస్య సువిక్రమస్య ।
 ఆశాన్తైః చా గణితమంగళమాత్మకైః, కల్యాణమంజులగుణస్య కృపార్ణవస్య ॥

(అవ.) క్రిందిపాశురమున ననన్యప్రయోజనము నాహ్వనించిరి, వారలు మంగళా
 శాసనమున కత్యంతప్రత్యాసన్నులగుటచేఁ బయోమిశ్రితపయమునవలెనున్నందున,
 అంతటితోఁ దృప్తిపొందక ‘సచ్చేత్వరుని భజించువారలు’ అను సంకల్పమునూత్త
 ముపాదేయకోటిలోఁజేర్చి క్రమముగ ‘నాత్మప్రాప్తిరొందును, విత్వర్యకాములను
 నాహ్వనింపఁ గుతూహలముగలవారలై, అందు మొదట నీపాశురమున నాత్మప్రాప్తి
 కాముల నాహ్వనించుచున్నారు.

ఏడు నిలత్తి లిడువదడమున్నం వ¹ న్దొంగళ్ళోకుట్టం పుగున్దు
 కూడు మనముడై యిారో గళ్ళో² వరిం బొట్ట వట్టై కూడుమిసో!
 నాడు నగరముం న³ న్దటియనమోనా రాయణయ వైన్దు
 పాడు మనముడై ప్పత్తి రుళ్ళోర్ వన్దు పల్లంజ్జు కూటుమిసే॥ ౪

కైవల్యానుభవము నందానపడి, యుపాసనఁజేయునోమహాశయము లారా! మీరు,
 వన్దు = (కైవల్యమునందానవిడిచి) పచ్చి, ఎట్లకోకుట్టాం పుగున్దు = (అనన్యప్రయోజన
 లమైన) మాగోష్ఠిలోనన్వయించి, కూడుం మనం ఉట్ట యిారో కళ్ళో = ఒకటిగాఁజేర
 వలయునని యాసపడువారలగుదురేని, ఏడు, నిలత్తితో ఇడువతెక్కుమున్నమ్ = స్థూల

* మాన్యైకజంశలిజనుష్యపి.

వి. వి. (1) వారలు పొందఁబోవు అనర్థపరంపరల యోచించి విషాదముతోఁ
 చిలచుచున్నారు. “ఇహచేదవేద దభసత్యమస్తే, నచేదిహవేద స్తహతి విసప్తిః” అని
 శ్రుతియొక జెప్పచున్నది.

(2) ఈమానమూహమునఁ బ్రవేశించుటకు “ప్రవేశింపవలయు” ననుయభిసంధియే
 యధికారము. మాతాపితరుల ననువర్తించుటకు నిచ్చామాత్రమున్న చాలునుగదా !

(3) తన స్వరూపమును యథావస్థితముగా గుర్తెరింగి, స్వరూపానురూపముగు
 భగవత్కైంకర్యభోగమునుఁ బొందవలయునను కుతూహల మందఱికినిఁ గలుగునట్లు.

నూత్నరూపమైనశరీరము స్వకారణమైన మూలప్రకృతిలో లయించుటకుఁ బూర్వమే (ఘోరమగు కైవల్యపదవియందు మిమ్ముఁడ్రోయఁబడుటఁ బూర్వమే), ఎమ్మబడి వస్తు = (కైవల్యసుఖానుభవము) తుద్రపురుషార్థమును విడిచి (నిత్యమంగభగుణగుణ పూర్ణభగవదనుభవసుఖము ననుభవించుటకై) నచ్చి, ఒత్తి = అతికిస్తుముగా, కూడుమిసి = మాతోవచ్చిచేరుడు. అట్లు చేరినపిమ్మట, నాడుం నగరముం నన్య అఱియ = గ్రామవాసులును నగరవాసులును బాగుగా నెఱుంగునట్లు, నమోనారా యణాయ ఎత్తు = తిరుమంత్రము ననుసంధించుచు, పాడుంమునం డాడై = సదా గానముజేయఁచునట్లుగలిగి, పత్తరీ ఉళ్ళిర వస్తు = నిరపధికభక్తి యున్నట్లుగు పరమ భాగవత్పూదమునఁ జేరినవారలై, పల్లాణ్ణు కూటుమిసే = భగవంతునకు మంగళా శాసనముఁ జేయుడు.

రండు మహామలారా! విచ్చేయుడు, స్థూలనూత్నరూపమైన యీశరీరము స్వకారణభూతమైన మూలప్రకృతియందు స్వయముగ విలయుఁబొందక మున్నే, అనన్యప్రయోజనలమగు మాసంఘము నందు వచ్చిచేరి కూడియుండ వలయు నను కుతూహలము గలవారలగుదురేని, మీరు స్వీకరించిన కైవల్య సుఖానుభవమను తుద్రావద్యఫలమునఁ దృప్తిచించి నిత్యమైన భగవద్గుణానుభవ సుఖము ననుభవించు వివిగ వచ్చిచేరుడు. మఱియు పండితులును, పామగులును, అబాలగోపాల మెల్లఱును బాగుగఁజెలిసికొని యుజ్జీవింతునట్లు 'నమోనారా యణాయ' అని యెలుగెత్తి సంగీతమాధుర్యకలాపిలాసము తోజీకెసలాడునట్లు పాడ వలయునని సంపూర్ణాదరాభిమానములగలవారలగుదురేని, మాతోఁజేరి సర్వ లోకేశ్వరుని యనంత కల్యాణగుణ విగ్రహ విభూతి చేష్టితంబులకు మంగళాశాసనముం జేయుడు.

శ్లో॥ స్థూలానునూత్నపరిణామమిదం శరీరం

యావత్స్వకారణలయం నభజేత తావత్ ।

ఏత్యాస్మదీయ సమితౌ ప్రవివిశ్య శీఘ్రం

ఆస్తత్సమాగమకుతూహలనోయదిష్ట ॥

తుద్రాత్ భోగవిముఖా భగవద్గుణాఘ

దిన్యామృతార్ణవ నిమజ్జన మోదభూతైశ్చ ।

ఆయాత శీఘ్రముపగచ్ఛత సాధులోకాః ।

ఆగ్రామపత్తన మిహాద్యయథాఽవగచ్ఛత్ ॥

“నారాయణాయనమ” ఇత్యుదితం ప్రగాతుం,

వ్యగ్రాస్తరణ్ణకమలాయది నూనమేత్యై ।

ఉద్ధాయతార్యతిలకౌ నను మజ్జలాశీ

ర్యాదాన్ శతాబ్జజయనూక్తియుఖాక్ ప్రమోదాత్ ||

(అవ.) పరమ కారుణికులును నిర్వాణజప్రేమమాన్యులగు శ్రీభట్టనాథులు మొదట స్వజాతీయులగు అనన్యప్రయోజనల నాహ్వానించిరి. అటుపై కేవలమును, విశ్వర్యాథులను ప్రయోజనాన్తరభవజై యున్నను కేవలముగతినీచించి సహింపఁ జాలక ముందు వారి నాహ్వానించిరి. ఇతఁ నీపాశురమునం దైశ్వర్యాథుల నాహ్వానించు చున్నారు.

అణ్డ క్కులత్తు! క్కుదివతియాశి¹ యశుర నిరాక్కదర్తై

ఇణ్డ² క్కులత్తై యెనుత్తుక్క³ తైన్ద ఇరుడీకేశకతనక్కు⁴ !

తోణ్డ⁵ క్కులత్తి లుళ్ళీర్ వన్దడిత్తోయి⁶ నాయినామణ్డొల్లి

పణ్డకులత్తై తవిర్దు వణ్డొంపల్లాయిర త్తా డ్డొన్దినే.

ఓ విశ్వరథకాములారా !

అండంకులత్తుక్కు అశివతిలకః అభిలాషకోటి ప్రహ్లాదకులకు నాయకుడై, అశురర్ ఇరాక్కదర్తై = అసురులయొక్కయు రాక్షసులయొక్కయు, ఇణ్డకకులత్తై = అసంఖ్యాకనిబిడములగు సమాహములను, ఎదుత్తుకత్తైన్ = నిర్యూతమొనరించిన, ఇరుడీకేశకతనక్కు = సృష్టికేసుడగు (స్వరూపానూపకరణ నింద్రియముల నియమించు) భగవంతునికి, తోణ్డకులత్తిలోఉళ్ళీర్ = గాసులయొక్కగోష్ఠీయం దస్తరూపులగు మీరలు, పుణ్డకులత్తైతివిర్దు = (ప్రయోజనాంతరముల నపేక్షించుచుకొలఁచుననుజేసిన) మీప్రాచీన్వయాపస్వభావముల మార్పుకొని, వన్ద = అనన్యప్రయోజనముగా నేరెంచి, అడిత్తోయి = భగవత్పాదాగమించుల నేమించి, ఆయినామణ్డొల్లి = కల్యాణగుణశేషిశంబులఁ బ్రతిపాదించు సహస్రనామముల

వి॥ వి॥ (1) అపేక్షించువారలకు సపేక్షిత్వాదుల నిచ్చుటకుఁదగిన స్వామిత్వ సాకేల్య వాత్సల్యదాగ్ర్యములు నూచితములు.

(2) ఉద్ధయవిభూతి నాయకుడై.

(3) ఇణ్డర్ = చండాలరు (నిహీనులు) పరానగ్గమే శ్వప్రయోజనముగా నెంచునీచులు.

(4) అనన్యప్రయోజనపరులగు మీరు.

(5) తిరువడిగళ్ల నే పరమప్రాప్యములుగాఁ దలంచి అనుకూలవృత్తినీజేయుచు.

ననుసంధించి, పల్లాండు పల్లాయిత్రాండు ఎన్నినే = పెత్తునేలసంవత్సరములు నిత్యముగానుండవలయునని మంగళాశాసనముఁ చేయుడు.

అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుడై, అనుబలయు రాక్షసులయు అసంఖ్యాక నిబిడ సమూహముల నొక్కచుట్టడిగా నిర్మూలనమొనరించిన హృషీకేశుండగు సర్వేశ్వరునకు సర్వదేశదశాకౌలకులయందును నిగంతరక్షైకర్యమొనరించు కులము నందుఁజేరిన మీరలు మాతోఁజేరి సర్వేశ్వరుని శ్రీనామములన్ని నోరారగీర్తించుచు పూర్వము భగవద్విఘ్నములై 'నేను', 'నాది' అని చెప్పుకొనుచుండిన సమయమందలి ప్రాచీనజాతిని వదలి 'నీకే దాసుఁడనేను' అను నధ్యనసాయ పరివృత్తులై యేతెంచి భగవత్పాదారవిందముల నేవించి "ఓస్సామీ! అనేకకోటికల్పములు నీవు వర్ధిలుము." అని మంగళాశాసనముఁజేయుడి!

శ్లో॥ బ్రహ్మాండమండలకులాధిపతేః పరస్య
సర్వానురప్తముః రాక్షససాంద్రబృందమ్ ।
ఏకీకృతం సమవతోడ్య జహూన యోఽస్య,
సర్వేశ్వరస్య నను సర్వహృషీకేశేతుః ॥
దాస్యం వితస్యతీ కులే హ్యుదితా మహాంతః
ఏత్య ప్రణమ్య చరణామ్బుజమస్య దివ్యమ్ ।
గాత్వాచ మౌంగలికనామ సహస్రజాతం
ప్రాచీనతద్విముఖజాతికులాభిమానమ్ ॥
త్వక్వా సవాసనమనంతగుణాగ్లవస్య,
సన్మంగలాని "బహువ్ష సహస్ర మేషః ।
జేజీయతాం లసదభర్గురదివ్యభూతిః
సంవర్ధతాం విజయతా" మితి శంసతారాః॥

(అవ) అనన్యప్రయోజకులగును, ప్రయోజనాంతరపగులకును నుండు మహావైలక్షణ్యముఁ దెలిసికొనియున్నను, అనన్యప్రయోజకులఁ దెలిచినవెంటనే వీరల నాహ్వానించుటకు హేతువైయ్యది యనఁగా? ఉదాహరణ స్వస్వ ఏవైతే? అను సర్వేశ్వరుని కీలము ననుసరించియు, భగవంతునితోఁ జేతనులకుగల యచ్చఁదీనుసంబంధము ననుసంధించియు, అనన్యప్రయోజకుల నాహ్వానించినట్లే ప్రయోగంతరప్రయోజకులను నాహ్వానించిరి. ఇక 'వాత్సాళ' అను పాశురమున నాహ్వానింపఁబడిన యనన్యప్రయోజకులు, తమస్వరూపస్వభావములను తదనురూపమగుస్వవృత్తులనుఁ జెప్పుకొనుచు వీరితోవచ్చిచేరఁగా, వారలను తమతోఁజేర్చుకొన్నారు. 'వత్సాట్రాణంపభ్రీప్సిలాం'

అని ప్రయోజనాంతర ప్రవణులగుర్ని యాభ్యుదానమిచ్చిన తమసమాహమున కున్న యుత్కర్షము ప్రవేశించువారలగుతమకుఁ గలదని చెప్పుకొనుచు వచ్చిప్రవేశించుచున్నారు. సాత్వికుల కిట్టియాత్మజ్ఞాఘోషాదునా? అనియందుచేసి, వినుడు: ఆభ్యుర్గయొక్క యంతరంగము భయశంకితమైయుండుటచే తద్భయనివృత్తికై స్వవైభవమునుకీర్తించుట యప్రశస్తమకాదు. “అద్య రామస్య రామత్వం పశ్యన్తు హరియాధపాః” అని చక్రవర్తితిరుమకన్నాడు. “వైసతేయ మహం శక్తః పరిగన్తుం సహస్రశః” అని మారుతీయును స్వాపసరమున స్వశక్తిసామర్థ్యములఁ గీర్తించిరి గదా! దండాచార్యులును ‘నాస్తిభూతాన్తాన్తంసిః’ అని యాత్మజ్ఞాఘోషాన్ని సందర్భములలో దోషము కాదని చెప్పియున్నారు.

ఎన్దై తన్దై తన్దై తన్దై తమ్మూత్తప్ప నేన్ద్రో పడికాల్ తొడన్దై,
వన్దు నభీవభీ యాత్మయ్యగిన్దో తిరువోణ త్తిరువ్వివిల్
అన్ది నుంపోదిరి లరియురు వాగి యరియై యభీత్తవనై
వన్దనై తీర ప్పల్లాన్దు పల్లాయరత్తా ణ్డెన్దు పాడుదుమే.

౩౨

అనన్యప్రయోజనలభుగు మేము. ఎన్దై తన్దై తన్దై తన్దైతం మూత్తప్పకా ఏన్ద్రో పడికాల్ తొడంగి = దాసుఁడు, నాతండ్రియు, అతనితండ్రి తాతముత్రాతలను, అతనితండ్రియు, తాతయు నీరీతి ఏడుతరఁబలు మొదలుకొని, వన్దు = మంగళాశాసనముఁజేయుటకువచ్చి, వభీవభీ = ఆనాదిపరంపరగా, ఆత్మయ్యగిన్దో = నిరంతర కైంకర్యమును జేయుచున్నాము, తిరువోణ తిరువ్వివిల్ = శ్రీశ్రవణక్షత్రోత్సవమునందు, అన్దిఅంపోదిల్ = (రాక్షసబలు వృద్ధిబొందు) అసురసంధ్యాసమయము

వి॥ వి॥ (1) అవిచ్చిన్నముగా—యాజ్ఞికసంతానమునకు త్రిపురపవచ్చిత్తిచే నబ్రాహ్మణ్యము కలుగునట్లు, శ్రీవైష్ణవులకు మంగళాశాసనవిచ్చిత్తిచే వైష్ణవత్వహాని కలుగును. కనుక నట్లు జరుకుండుటకై యొకరుయార్చియొకరువిచ్చి కైంకర్యమును నిర్విఘ్నముగాఁ గొనసాగించుచున్నారము.

(2) తిరుప్పల్లాండు (మంగళాశాసనము) పాడుచున్నారము.

(3) దేవతలకు బలము క్షీణించి, అసురులకు బలము వృద్ధిబొందుసమయమున

(4) అరి = సింగము, నరదేహముతోఁగలసిన సింహము. ‘నరసింహ స్వామి’ అని అర్థము.

(5) మనకుఁబునర్జన్మము లేకుండునట్లు అనియు అర్థముచెప్పవచ్చును.

నిత్యా-5

మున, అరి ఉరు ఆకి = నరసింహమూర్తిగా నావిర్భవించి, అరియై = (అశ్రితుడగు ప్రహ్లాదనూరికి) శత్రువుగు హిరణ్యాసురుని, అట్టిత్తవనై = దూపుచూపిన భగవంతునికి (కలిగిన), పన్ననైతీర=బడలిక తీరునట్లు, పల్లాండు పల్లాయితాండు ఎన్లు పాడుదుం ఏ= కౌలతత్వముండువఱకును నిత్యనిరవద్యముగా నుండవలయునని మంగళాశాసనము జేయుదము.

మహాభాగులారా, దయచేయుడి! మన తాతముత్తాతముత్తాతల మొదలుకొని మనవఱకును నేడుతరములుగ సర్వేశ్వరుని మంగళాశాసనముజేయుటకు యోగ్యమైన సమయములయం దనాదిపరంపరగావచ్చివచ్చి యవిచ్చిన్నముగ భగవంతునికి నిరవధిక కైంకర్యముల ననుష్ఠించుచున్నారము. శ్రీశ్రవణనక్షత్ర మహోత్సవసమయమున నరసింహమూర్తియై యవతరింపఁ గృపఁజేసి యసుగసంధ్యాసమయమున పరమభాగవతాగ్రేసరుడగు స్వాశ్రితప్రహ్లాదనూరియందు ద్వేషబుద్ధిఁగలిగియుండు హిరణ్యాసురునివత్తుముఁ జీల్చిచెండాడిన మనస్వామియగు భగవంతునకు బడలిక తీరునట్లు “అనేకకల్పకోటిసహస్రములు నీవు నిర్దిల్లుదువుగాక” అని అనవశతము మంగళాశాసనముఁ జేయుదము.

శ్లో॥ దాసః పితా పితృపితృప్రపితామహశ్చే
త్యారభ్యసప్తపురుషం క్రమశః క్రమేఽపి ।
ఏత్యాత్ర మంగళమాఖా జగదీశదాస్యం
విచ్ఛేదహూన్య మిహ సాధుముదాహికుగ్మః ॥
శ్రీశ్రావణోత్సవదినే ౭సురసాంధ్యమధ్యే
శ్రీమన్నృసింహతను రాశ్రితశత్రుభూతమ్ ॥
యోరాక్షసం సమఃపథీత్ పరమస్య తస్య
పుంసః శ్రమోపనయనాయ సమేత్య సర్వే ।
(ఓంశాన్తి రిత్యఖిల మంగళపాఠ సక్తాః
తచ్చక్షు రుచ్చరదనంతహితం పురస్తాత్ ।
శుక్రం సువర్ష శతకోటిసహస్ర మేవం
పశ్యేమ యామ) శరదశ్శత మీరయామ ॥

(అవ.) ‘ఏడునిల త్రిల్’ అను పాశురమున వీరిచే నాహ్వనింపఁబడిన, కైవల్యార్థులు తమస్వరూప స్వభావములఁ జెప్పుకొనుచు రాఁగా వారలతో సంగతులగుచున్నారు. వీరల నాహ్వనించినప్పుడు ‘వరంపొట్టివద్దొలైకూడుమినో’ అని మీరు స్మరించిన పురుషార్థమును వదలిరండు. ‘నమోనా రాయణాయ’ అనుచు ననన్యప్రయో

జనులై వేంచేయుడు' అనియు 'నాడునగరమునన్దరియ' అని విశేషజ్ఞులు పరిగ్రహించుటకు దగినట్లును, అవిశేషజ్ఞులు పేక్షించుటకుదగినట్లును వేంచేయుడని గదా వారల నాహ్వానించిరి. అందు తుద్రపురుషార్థములను విడుచుటయు, అనన్యప్రయోజనలగుటయు మనకృత్యము. అనుకూలురు ప్రతిగ్రహించుటకును, ప్రతికూలురు పేక్షించుటకును సదుపాయమెట్లని యోచించి శ్రీవైష్ణవచిహ్నమైన తత్తచక్రంకమును ధరించిన త్యాగోపాదేయములు రెండును సిద్ధించునని తీర్మానించి వానిని ధరించి వచ్చితిమని మనవిజేయుచున్నారు.

తీయి¹ త్పోలిగిన్ట శెళ్లుడ రాళ్ళి² తిగళ్ తిరుచ్చక్కరత్తి³
కోయిత్పొటియా లేయోర్ బుణ్ణునిన్ట⁴ కుడికుడి యాట్చెయ్ గిన్టోమ్
మాయప్పొరుపడై⁵ వాణనై యాయరన్తోళుం పొళ్ళి కురుది
పాయ, శుక్రత్తియ⁶ వాళ్ళివల్లాసుక్కు, పల్లాణ్ణుకూఱుదుమే॥ 2

తీయి = చంద్ర, నూర్య, వహ్నిప్రముఖ తేజఃపదార్థము లన్నిటికంటెను, పాలికిన్ట = మిగుల ప్రకాశించుచు, శెంకుడర్ తిగళ్ = అరుణాబ్జమువలె నిరతిశయ తేజోవిశిష్టమగు, తిరుచ్చక్కరత్తి కోయిల్ = శ్రీసుదర్శనాత్మాన్ని పేంచేసియుండు దివ్యాలయమై, అళ్ళి = గుండ్రమైన, పొరయాలే = చిహ్నముచేత, ఒర్ బుణ్ణు నిన్ట = చిహ్నితభుజులమై, కుడికుడి = మోయనాది సంతతియంతయు, ఆళ్ శెయ్ గిన్టోమ్ = అస్తత్కులనాథునికి కైంకర్యముజేయుచు వచ్చుచున్నాము,

(1) శ్రీ వైష్ణవగోష్ఠిలోఁ బ్రవేశింపఁజేసిన యుపకారస్మృతిచే స్తుతించుచున్నారు.

(2) కాలమేఘనిభమగు సర్వేశ్వరుని దివ్యమంగళవిగ్రహమునకు, చీకటింజిలోని ప్రదీపమువలె, మిక్కిలిప్రకాశకరులు శ్రీసుదర్శనాత్మాన్ని.

(3) తత్తచక్రంకీతుడైనప్పుడే, జన్మాంతరనివృత్తిగలిగి మోక్షసామ్రాజ్యము ననుభవింపఁగలుగుటయుఁ భగవదంగీకారయోగ్యుడటయును, "చక్రంకీతాః పృథ్వీవ్యాయావదాగమనం మమ" అని పరమపదనాథుడు నియమించియున్నాడు గదా?

(4) ఆయుధములనియు చెప్పవచ్చును.

(5) శ్రీసుదర్శనాత్మాన్ని ప్రయోగింపవలసినపనిలేదు. సర్వేశ్వరుని శ్రీహస్తము గదలించినమోతమున నే శత్రువులగుండియ లవియును.

(అదియునుఁగాక) హూయరిపారుపడై వాణనై = మాయాయుద్ధకుశలులగు సేనా సమూహములు గల బాణాసురునియొక్క, ఆయిరంతోళుం = (ఛేదింపఁబడిన) వేయి భుజములనుండి, పొట్టి = స్రవించిన, కుడిది = రక్తము, పాయ = వెల్లువలై పాటునట్లు, శుక్రత్రియ అట్టి = చుట్టు ప్రజ్వరిల్లిన శ్రీసుదర్శనాభ్యాన్తము, ఎల్లా నుక్కు = నియమించుటలో సమర్థుడగు సర్వేశ్వరునకు, పల్లాణ్ణు కూటుగుమే = మంగళాశాసనముఁ జేసెదము.

చంద్రాదిత్యహుతాశనాదులకంటెను మిగులఁ బ్రకౌశించుచు నిరతిశయదీప్తి యుక్త లోహిత జోతిస్స్విదూపుడై జాజ్వల్యమానుడగు శ్రీసుదర్శన దివ్యనూరీ శ్వరుఁడు వేంచేసియుండు దివ్యాలయమైన మండలాకౌరచిహ్నముచే చిహ్నితు లమై, అనాదిసిద్ధముగ మాసంతతిలోని పిన్న పెద్దలందఱమును మౌకులనాఘనకు నిర వచ్చిన్నముగ కైంకర్యమును చేయుచువచ్చుచున్నాము. మఱియును మాయాయుద్ధ కుశలులగు యుద్ధభటులుగల బాణాసురుని సహస్రబాహువులకు ఛేదించి, వాని నుండిబయల్పడు రక్తము వెల్లువలై పాటునటులుచేసి చుట్టును ప్రజ్వలించుచున్న శ్రీ సుదర్శనాభ్యాన్తము నియమించుటలో సమర్థుడై పరమేశ్వర్య గుణచేష్టితుడగు పరమోపకారునకు మననాఘనకు మంగళాశాసనముఁ బాడెదముఁగాక !

శ్లో॥ చంద్రార్కవహ్నిశుఖ దీప్త పదార్థసార్థాత్
అత్యుజ్జ్వలాయాణ వికస్వరమండలస్య ।
శ్రీచక్రరాజ విబుధస్య వరాలయేన
చిహ్నేన చిహ్నితతనుః కులసతంతి ర్నః ॥
కైంకర్య భోగభవుకౌ లసతీహ నిత్యం
మాయావియోధకలితస్య సహస్రబాహూన్ ॥
నిష్యన్తమాన బహుళారుణ రక్తధారం
ఉచ్చిద్య బాణదనుజస్య సమాజ్జ్వలన్తం ॥
శ్రీ చక్రరాజమనుయోజయతి స్వకౌశ్యే,
య స్తస్య మంగళగుణస్య కృపార్ణ వస్య ।
పాతుః ప్రకౌమమశరణ్యశరణ్యమూర్తేః
శ్రీవల్లభస్య భవుకౌన్యను కీర్తయామః ॥

(అవ.) 'అండక్కులత్తుక్కు' అనుపాశురమున నాహూతులగు నైశ్వర్యాదులు, అను కూలరైరాఁగా వారలనీపాశురమునఁ దమతో జేర్చుకొనిరి. 'వాహూత్' అనుదానిలో నాహ్వనింపఁబడిన అనన్యప్రయోజనులు తమయాధిక్యముఁ జెప్పుకొనుచు 'వైదైతవై

తన్నై' అనుపాశురమునఁ బ్రవేశించిరి. 'ఏడునిలత్తిల్' అనునానిలో నాహూతులైన కైవల్యాంతులు తాము తమస్వరూపమును మార్చుకొని ప్రవేశించితిమని 'తీయిల్ పొలికిన్ట' పాశురమునఁ జెప్పిరి. వీరు తుద్రపురుషార్థములన పేక్షింప సర్వేశ్వరుఁడు అన్యప్రయోజనములకువలె వీరికిని సాక్షాత్కరించి నిరవధికైశ్వర్యముల ననుగ్రహింప, తదాదార్యమునకు చకితులై, తుదైశ్వర్యములయం దాశనువిడచి పరశుద్ధస్వభావులై, ఆయుదారునికి మంగళాశాసనముఁ జేయుదుమని ప్రవేశించుచున్నారు. 'అణ్ణక్కుల త్తుక్కు' అనువోట అండాధ్యతుత్వము విశ్వర్యమునకుఁ బరమావధిగా వర్ణింపఁబడినది. ఆయైశ్వర్యాద్భులవాక్యముకు నీపాశురమున శరీరమునకు ధారకపోషకములగూడ పరమాత్ముడే యనుగ్రహించెనని చెప్పఁబడుచున్నది. ఇందులకుఁ గారణ మేమనఁగా వీరలీ దినముస్వరూపజ్ఞానము గలిగి ప్రవేశించుచున్నారుగాన ఆయైశ్వర్యముల తుద్ర తద్యోతితమగునట్లు వర్ణించుచున్నారు. అండాధ్యతుడైనబ్రహ్మకును ధారక పోషక భోగ్యములేగదా ప్రయోజనములు.

నెయ్యిడై నల్లదోక్¹ శోఱుం నియతము మత్తాణి చ్చేవళముం
కైయడైక్కాయుం క్కత్తుక్కు ప్పుణొడు² కాదుక్కు క్కుణ్డలముం
మెయ్యిడ నల్ల తోర్ శాన్దము³ త న్దెన్నై⁴ వెళ్ళుయి⁵ రాక్కవల్ల
పైయుడై నాకప్పకైక్కొడిరూనుక్కు పల్లాండు కూఱువనే. ౮

(1) లోకమున నితరుల భోజనముచే దేహమును పొందువాడు, ఇతరులను వంచించి యెట్లుతినెదమా? అనియే యోచించుచుండును. అట్లుగాక, తనతల్లి వడ్డింపఁ గుమారుఁడు భుజించునట్లు సమకూరిన దివ్యాన్నము. ఇదియే అన్నమునకు మేటి గుణము.

(2) “ప్రదేహీ నుభగే హారం యస్య తుష్టాఽసి భామిని” అని పట్టాభిషేక సమయమున శ్రీరాములు శ్రీసీతాదేవినిఁ జూచి చెప్పినట్లు, “ఇది కంఠము నకుఁ దగినది, ఇది చెవులకుఁ దగినది” అని పిరాట్టియు పెరుమాళ్లును చేరియుండి వారల శ్రీహస్తములచే నలంకరించిన దివ్యాభరణములు.

(3) కుబ్జ మిక్కిలి యాదరాసురాగములతో నీకు సమర్పించిన చందనమును నీదివ్యహస్తములతో నెత్తి నాకుపూయుము.

(4) “చోరణాత్పహరిణా” అన్నట్లు నిత్యసంసారియైయున్ననన్ను.

(5) పూర్వముతుద్రుడైయుండిన నాయసహృతదోషనీయక స్వభావము గనే యస్పృష్టసంసారగంధుఁడని చెప్పఁదగినట్లు నన్ను వస్త్రస్థరముగా మార్చెను.

నెయ్ ఇడై = సగముపాలు నేతితో పూర్ణమైనదై, నల్లదుర్రో శోలుమ్ = పరమభోగ్యమై విలక్షణరసమునగు ప్రసాదమును, నియతముం అత్తాణి శేవకముం = ఎల్లప్పుడును ఎడఁబాటు లేక కూడయుండి చేయుచున్న సేవకవృత్తిని, కై అడైక్కొయుం = శ్రీహస్తపద్మములచే బ్రసాదించు తాంబూలమును, కప్పుత్తుక్కు పూణొడుం = కంఠమునందు ధరింపఁదగిన గై) వేయక హారాద్యాభరణములను, కొదుక్కు కుండలముం = చెవులకు ధరింపఁదగిన మకరకుండలములను, మెయ్ ఇడై నల్లదు అవర్ శాస్తముం = మైపూతకు దగిన ఉత్కృష్టముగు సాటిలేని చందనమును, తన్దు = (ఐశ్వర్యము నపేక్షించిన నాయాశతీరునట్లు) ఇచ్చి, ఎన్నై = అనాదిసంసార నిమగ్నుడనగు నన్ను, వెళ్ ఉయిర్ ఆక్కవల్లి = శుద్ధసాత్వికునిగాఁజేయ సమర్థుడగు, వైఉడై నాగంపకై కొడియానుక్కు = విశాలఘణామణిమండిత సర్పబృందములకు శత్రువైన గరుత్మంతుని ధ్వజముగాగలవానికి, పల్లాండుకూటువెక్కి = మంగళాశాసనము జేసెదను.

జగద్రక్షకుడైన సర్వేశ్వరుఁడు దాసునకు సగముపాలు నేతితోగూడి సర్వత్రైకరూపరసగంధములై మధురమధురములగు మహోర్ధ్వదివ్యప్రసాదములను, సదాసర్వకాలము జగదేశ్వరుని యాస్థానమును విదూషకచేయు కైంకర్యభోగ భాగ్యములను, తన శ్రీహస్తములచేసిడిన తాంబూలాదులను, కంఠాభరణములగు గై) వేయకొదులను, శ్రోత్రాలంకారముల మకరకుండలములను, మైపూతకుఁదగిన సాటిలేని దివ్యచందనానులేపములను, ఐశ్వర్యార్థియగు నాయాశదీగునట్లు పరమాదార్యముతో నొసంగి, అనాదిసంసారసాగంఠనిమగ్నుడనగు నన్ను పరిశుద్ధస్వభావు నొనరింపఁదగు సమర్థుడై, నిరతిశయనుహిమాన్వితుడగు, నాగారిధ్వజానకు మంగళాశాసనముఁ జేయుచున్నాను.

శ్లో॥ హయ్యంగవీనకలితం మధురం సదన్నం
ఆస్థాననిత్యపరిచారివిధిం కరాజ్ఞే ।
తాంబూల మాభరణజాత మిహాద్యకణ్ఠే
గై) వేయకం శ్రవణకుండల మంగరాగమ్ ॥
దివ్యం సుగంధిచ వితీర్య విశుద్ధసత్త్వం
మాం కర్తు మూర్జితమతేః శుభసత్త్వకీర్తేః ।
సందీప్తవిస్మృత ఘణామణిమండిత శ్రీ
నాగాన్వవాయరిపుతల్లజకేతనస్య ॥
నారాయణస్య పురుషస్య పరస్య విష్ణోః
ఆశాస్త్రహే సతితమంగళసంతతిం జోక్ ।

నూర్యం దృశే య ఉదగా న్నహతోగ్ణవాచ్చ
విభ్రాజమాన ఇతి) సాంజలీకీర్తయామః ॥

(అవ.) 'వాహ్లాక్' అను పాశురముననాహూతులై 'ఎన్నెత్తన్నై' అను పాశురమున పీరి సంఘమునఁ బ్రవేశించిన యనన్యప్రయోజనులతోఁగూడి మంగళాశాసనముఁ జేయుచున్నారు.

ఉడుత్తుక్కలై న్ద నికపీదకవాడై¹ యుడుత్తు క్కలత్తదుణ్డు²
తొడుత్తతుథ్తాయ్ మలర్ శూడిక్కలై న్దనశూడు మిత్తోణ్డర్ గళోమ్³
విడుత్తదిలై క్కరుమన్దిరు త్తి త్తిరు⁴వోణ త్తిరువిళివిల్
పడుత్తపై న్నాగణై ప్పళ్ళికొణ్డానుక్కు ప్పల్లాణ్డు కూఱుదుమే.

(అస్తత్పరదై వతమగునోస్వామి !) ఉడుత్తు కలైన్ద = దేవరవారి కటిప్రదేశము నందు ధరించి విడిచిన, నికపీదకవాడై = దేవరవారి పీతాంబరమును, ఉడుత్తు = ధరించి, కలత్తదు ఉణ్డు = దేవరవారారగించిన పాత్రమున మిగిలిన ప్రసాదమును స్వీకరించి, శూడి కలైన్దన = దేవరవారికి సమర్పించి తీసివైచిన, తొడుత్త తుథ్తాయ్ మలర్ = మాలి కలుగాఁగట్టఁబడిన శ్రీతులసీదళ ప్రనూనములను, శూడుం = శిరసా ధరించునట్టి, ఇత్తోణ్డర్ గళోమ్ = ఈదాసులమగుమేము, విడుత్త దిలై కరుమం తిరుత్తి = దేవరవారాజ్ఞాపించిన దిక్కులయందు నిర్వహింపవలసిన కార్యములఁజక్కఁబఱచి, తిరువోణ తిరువిళివిల్ = శ్రీశ్రవణనక్షత్ర మహోత్సవమునందు, పడుత్త = క్రిందఁబఱ

వి॥ వి॥ (1) “ప్రక్షస్త్రాభరణై ర్యుక్తం స్వాసురూపైరనూపమైః । చిన్నయైః
స్వప్రకాశైశ్చస్వానోన్యరుచిరంజకై ” అనునట్లు పీతామ్బరాదులు చేతనకోటిలోఁ జేరినవే,

(2) “ త్వదీయభుక్తాజ్ఞితశేషభోజినా ” అని ఆశవద్దార్లు సాదించినట్లు నీప్రసాదమునే ధారకముగా మేము స్వీకరించి.

(3) మాకని వస్త్రములధరించుట, జీవించుట, భుజించుట అనుటలేక సర్వేశ్వరుఁ డనుభవించి విసర్జించిన వస్తువులనే దేహయాత్రను నడపుకొనుచుండు మేము.

(4) “కార్యే కర్తవీ నిర్దిష్టే యో బహూన్యపి సాధయేత్, పూర్వకార్యా
విరోధేన సకార్యం కర్తుమన్వతి” అనునట్లు ఆదిక్కుననుండు కార్యముల నన్నిటిని ముగించి.

పఁబడి, పైనాగం అటై = తమస్పర్శముఖముచే వికసించు ఆదిశేషుడను దివ్యతల్పమున, పల్కికొండానుక్కు = పన్వళించియుండు స్వామికి, పల్లాండు కూలుదుం ఏ = మంగళాశాసనముఁ జేయుచున్నాము.

సర్వలోకశరణ్యుడవగు నోపురుషోత్తమా! భవదీయ దివ్యకటితటనికట పరిభృతంబైవిడువంబడిన దివ్యపీతాంబరమును దేవరవారిమహాప్రసాదమని ధరించియు, త్వదీయ భుక్తోజ్ఞిత శేషంబులగు పరమాన్నముల స్వీకరించియు, దేవరవారి దివ్యామోహచికురీబంధముల ముడవఁబడి తీసివేయఁబడిన నిర్తల్యములగు దివ్యతులసీదామముల మహాభ్యామని శిరసావహించి నిగవధికౌతికముప్రీతికారితాశేష శేషతైశరసులమగుమేము, దేవరవారు నియమించిన సర్వకార్యముల నెల్లదిక్కులయందునుఁ జక్కఁబఱచి, శ్రీశ్రవణనక్షత్ర మహోత్సవదివసమున దివ్యభోగసాకూలంబై, శుచి శుభ్ర దివ్యపరిమళ మృగు శీతల పరమమణీయుంబగు శేషతల్పమున బన్వళించియుండు నిఖిల జగదుదయవిగ్ధల కులీలుడవగు నీకు నిగంతన మంగళాశాసనములఁ గీర్తించెదము.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రీమతా పరిహితం పరతో విస్మయం పీతాంబరం హి పరిధాయ తథోపభుజ్య |
పాత్రావశిష్టమధురాన్న మిదం సుగంధి శ్రీమన్నిష్కషతులసీనగదామమూర్ధ్ని ||
భృత్వా ప్రసాద ఇతిచ ప్రవిశుద్ధ భక్తిప్రేమానిలా న్నపవాంబుజచందరీకాః |
ఆదిష్ట దిశ్య విలిధాఖిల కార్యజాతం క్షీప్రం సమాప్య దివతీ ప్రహర్షయంతే ||
దేహప్రభేద సమనస్థిత సర్వశేషవృత్తేః ఫణామసహస్రనిధూషితస్య |
శేషస్య భోగశయనే తయితస్య లోకసంగత్తుజైకమనసః శివమీగమామః ||

(ఆవ.) క్రింది పాశురమునఁ బ్రవేశించిన యనన్యప్రయోజనపరులు, దేహగూత్రయందును పారతన్యమే స్వరూపముగానున్నవారల యుత్కర్షమునఁ జెప్పుకొనుచుఁ బ్రవేశించిరి. ఈపాశురమున కైవల్యరూపప్రయోజనాంతరపరులు, వాగలగువేరు ప్రాశస్త్య మెయ్యదియుఁగానరామిఁజేసి భగవత్ప్రసాదాతిశేకమునఁ దమకు లభించిన యాధిక్యమునుఁ జెప్పుకొనుచు వచ్చి ప్రవేశించుచున్నారు. విశ్వర్యాఘమును వచ్చునప్పుడు “శాస్త్రమంతనైన్నై వెళ్లుయి రాక్కవల్ల” అని భగవంతుని ప్రభావమును జెప్పుకొనుచుఁ బ్రవేశించిరి. సర్వేశ్వరుఁడు, “నేనఁజేక్షించిన తుప్రభుదుష్కములనొసంగి నన్ను శుద్ధస్వభావు నొనఁగించె”నని యతని యాదాగ్యమున కక్కజపడుచున్నారు. కైవల్యాఘమును తమ తుద్రపురుషార్థసంబంధము సవాసనముగ నశించుటచే నాశ్రయణవేళయందలి తమ యాశ్చర్యమును వ్యాఖ్యించుచున్నారు.

ఎన్నా శెప్పెరుమా నున్టన క్కడియోమె న్నెట్టుత్తుప్పట్ట¹
 వన్నా శే², యడియోజ్జ శడిక్కుడిలో³ వీడుపె న్నియన్దతుకాణ్⁴ |
 శెన్నాళ్ తోల్⁵ న్ని త్తిరుమధురై యు ట్టియై గునిత్తు, ఐన్దలై య
 వైన్నాగ త్తలై ప్పాయ్న్దవనే యున్నె ప్పల్లాణ్ణు కూఱుదుమే || ౧౦

ఎప్పెరుమాణ్ = అస్తత్సామి!, ఉన్దకక్కు = దేవరవారికి, అడియోమె
 ఎన్ట = మేముదాసులము అను, ఎట్టుత్తు = చూట(నాశ్యము), పట్టనాళ్ = మానోటి
 యందుద్భవించిన దినము, ఎన్నాళ్ = ఏదినసహా, అన్నాశే = ఆదినముమొదలు
 కొనియే, అడియోంగళ్ = దాసులనుగు మేము, అడి కుడిలో = చూయింటియందలి
 పుత్రపౌత్రాదిసంతానము తము వీడుపెన్నియ = అహంకార మమకారములను,
 వానికొగ్యములైన ఐన్దకక్కునెన్దకక్కులను విడుదుభాగ్యముకలిగి, ఉయ్న్దదు
 కాణ్ = ఉజ్జీవించునట్లు లభించితిమినుమా, శెన్నాళ్ = సర్వకల్యాణపూర్ణమగు
 శ్రీరోహిణీనక్షత్రమునందు, తోల్⁵ = అవిర్భవించి, త్తిరుమధురైయళ్ =
 శ్రీమధురానగరమున విజయముచేయుచును. శిలైకునిత్తు = ధనుస్సునువంచి బాణ
 ముల ననుసంధించి ఆకర్ణాంతనిాడ్చి ఎదిరించిన కంసరకజరాంధాది శత్రువులను
 పరిమార్చి, ఐన్దలైయవైన్నాగత్తలైప్పాయ్న్దవనే = పంచకీర్ణములుగలిగి విశాలఫణా
 మణిమండితుండగు కౌళియసర్పముయొక్క శిరస్సునందు దుమికెన మాస్వామి,
 ఉన్నె = దేవరవారికి, పల్లాండు, కూఱుదుమే = మంగళాశాసనముజేయు
 చున్నాము.

(1) ఈసంసారమున దాశ్యప్రకౌళముకలుగుట చాలా దుర్లభమని నూచింపఁ
 బడుచున్నది.

(2) అంతకుముందు మావర్త నేవిధమగు ఆనుకూల్య లేకముఁగూడ లేకుండెను.
 అనిచెప్పుచున్నారు.

(3) 'నల్లపదత్తాల్ మన్నె వాట్సార్' అనునట్లు పుత్రపౌత్రాదులవఱకును
 స్వయాపజ్ఞానము గలిగినట్లు చెప్పఁబడుచున్నది; సర్వేశ్వరుఁడు తనకటాక్షమునకు
 వీరి సంబంధసంబంధులనుఁగూడ విషయాకరించెనని తోచుచున్నది.

(4) తెలియనివారికిఁ బలుపునట్లుగా నాకు జెప్పవలయునా? అనగా; ఉపక
 రించి విస్తరించుట నీస్వభావము. ఆయుపకారమునుఁ బొందిన మేము మఱువకుండ
 యుండుట మావిధియని ఆత్మార్లు తెలుపుచున్నారు.

మాస్వామి! 'సర్వశేషివగు నీకు మేము శేషభూతులము' అని వీదినము ఒడంబడికపత్రమును వ్రాసియిచ్చితిమో; ఆదినమే భక్తులమగుమేమును మాగృహమునందలి పుత్రపౌత్రాదులెల్లఱును అహంకారమును అహంకారకార్యమైనయైశ్వర్యకైవల్యములను విడచి తరించితిమి. శుభతమదివసంబగు శ్రీరోహిణీ క్షుత్రము నందా విర్భవించి శ్రీమధురానగరమున విజయముఁజేయుచు, ధనుస్సునువంది బాణముల ననుసంధించి యాకర్ణాంతమిడ్చి యెక్కువెట్టి నిన్నెదిరించిన నరకజరాసంధాదులఁ బరిమార్చి, పంచశీర్ష ఫణామణి మండితుండగు కాళియసర్పముయొక్క శిరస్సున దివ్య నటనమొనరించిన సర్వజగదీశా! దేవరవారికి నిత్యనిరవద్య మంగళంబు లగుగాక యని ఆకాసించుచున్నాము.

స్వామిన్ యదా శుభగుణాకర దేవ తుభ్యం పశ్రంవిలిఖ్య సమదామతదా వయంహి।
అస్మద్భూతాస్త సుతపాత్రముఖాశ్చదాసాఃదంభాభిహాస విభవాత్సముఖాది ముక్తాః॥
శ్రీరోహిణీశుభదినే మధురానగర్యాం సంభూయ సజ్యధనుషా చ రిపూన్ నిరస్య।
సఖ్యాభ్యోర్నక ఫణామణి మండితస్య నాగస్య కాళియవరాహ్వాయమండితస్య॥
వ్యాత్తోత్తమాంగసుభగాంగణరంగభూషా శ్రీతాండవం కృతవతః సుమనోన్మదాన్దేః।
కల్యాణమంజులగుణాక్ పరికీర్తయామఃజేవేమ మోదముదితాః శరదశ్శతంబై॥

(అవ.) 'అండక్కులత్తుక్కు' అను పాశురమున నాహూతులై 'నెయ్యిడై' అను పాశురమున సంగతులగు ఐశ్వర్యాస్థులఁ జేర్చుకొని వారలతోఁగూడ మంగళాశాసనముఁజేయుచున్నారు.

* అల్వల్¹ కొన్ఱుమిల్లా వణికోట్టియర్కోక్ అభిమానతుంగళ్
శెల్వనైప్పోల² త్తిరుమా లే నాను మునక్కు వ్వువడియో³

(1) అల్వల్కు-దురభ్యాసము-నడవడికలో దోషము తెల్పియనిన—

(1) దేహమునం దాత్మబుద్ధినిఁజేయుట, (2) ఆత్మవస్తువును స్వతంత్రమని యనుసంధించుట, (3) దేవతాంతరములయందుఁ బరత్వబుద్ధినిఁజేయుట, (4) భగవద్భజనమునకు ఫలము ప్రయోజనాంతరమని యెంచుట, (5) భగవదశుభవమును "మమేదం" అని యెంచుట, ఇవియేవియును లేనివారు శెల్వనంబి.

(2) శెల్వక్—స్వరూపప్రాప్తమైన మహావైశ్వర్యముచే నేకొఱతయును లేనివారు.

(3) పల్లఅడియేక్=పల్ల=పాత, అనగా-నీకు శేషిత్వము అనాదియైనట్లు నాకు శేషత్వముగూడ అనాదియైయున్నది.

నల్వగైయాల్⁴ నమోనారాయణావెన్ఱు నామం పలపరవి
పల్వగైయాలుం పవిత్రినే యున్నై ప్పల్లాణ్ణు కూఱువనే⁵.

తిరుమలే=ఓశ్రియఃపతీ! అల్వక్కు ఒన్ఱుం ఇల్లా = దేహత్తభ్రమాదిదోష
గంధవిధురులై అణికోట్టియర్కోక్=(వసుంధరాదేవికి, సుందరాభరణాయమానమైన
శ్రీగోష్ఠీపురమున నివసించువారలకు స్వామియై, అభిమానతుంగక్ = శ్రీవైష్ణవాభి
మానముచే నత్యున్నతులై, శెల్వనైపోల = జ్ఞానభక్తివైరాగ్యాదిపూర్ణులగు శ్రీశెల్వ
నమ్మిగారివలె, నానుం ఉనక్కు = నేనును దేవరవారికి, ప్పు అఱియేక్=పురాతన
దాసుడను, పల్వగైయాలుం పవిత్రినే = సర్వప్రకారములచేతను పరమ పవిత్రుడ
వును మాస్వామినాథా!, నల్వగైయాల్ = అనన్యోపాయోపేయత్వాకారముచే,
నమోనారాయణా ఎన్ఱు = సకలజగద్రక్షకుడవు నోస్వామి! నాకు నేను శేష
భూతుడనుగాను. దేవరవారికే శేషభూతుడను అను దృఢాధ్యవసాయము కలవా
డనై, నామంపలపరవి = దేవరవారియొక్క దివ్యసహస్రనామములనన్నిటిని అను
సంధించి, ఉన్నై=నీకు, పల్లాండుకూఱువక్ ఏ=మ గళాశాసనముఁ బాడెదనునుమా!

శ్రియఃపతివు మాస్వామి! దోషగంధవిధురులై, వసుంధరాదేవికి సుందరా
భరణాయమానముగు శ్రీగోష్ఠీపురమున నివసించువారలకు స్వామియై శ్రీవైష్ణవాభి
మానముచే నత్యున్నతులై జ్ఞానభక్తివైరాగ్యాది దివ్యసంపత్పరిపూర్ణులగు శ్రీశెల్వనంబి
గారివలె నేనును దేవరవారికి పురాతనదాసుడను. కాట్టి సర్వస్వామి! సర్వ
ప్రకారములచేతను పరమపరిశుద్ధస్వరూపా! అనన్యోపాయోపేయత్వాకారము
లచే నిన్నాశ్రయించి, ఓనారాయణా! నిఖిలజగద్రక్షకా! “నాకు నేను శేష
భూతుడనుగాను, దేవరవారి కొక్కరికే శేషభూతుడను” అని సుదృఢాధ్యవ
సాయినై, దేవరవారియొక్క దివ్యసహస్రనామముల నన్నింటినిఁ గీర్తించుచు నీకు
మంగళాశాసనముఁ బాడెదనునుమా!

దుష్టప్రవృత్తిమతివాగ్విధురస్య తస్య తుంగాభిమానధనకీర్తి మహర్ణవస్య।

గోష్ఠీపురస్యరుచిరస్య మనోజ్ఞనేతుఃపూర్ణస్య ‘శెల్వ’మహితస్య గురోః ప్రకారాన్॥

(4) నల్వగైయాల్-అని పాఠాంతరము. “నమోనారాయణాయేతి మన్తః
సర్వార్థసాధకః” అని.

(5) కూఱువనే- ఇచ్చట నేకవచనముచేఁ గ్రిందఁజెప్పిన పురుషార్థముగ్గుఱుకై
తామే ‘తిరుప్పల్లాణ్ణు’ పాడుచున్నారు. ముగ్గు రెవ్వ రనఁగ —భగవచ్చరణార్థులు,
శేషులు, విశ్వరూపియును.

తాంశ్చానుసృత్య తవ మాధవ దాస ఏషః దాసః పురాతనవిహంగ్య పథాహితేన ।
 'నారాయణాయనమ' ఇత్యుచితాదితేన సుకీర్త్యమాంగలిః నామసహస్రబాతమ్ ।
 శ్రీమంగళాని పరమాభ్యుదయైకతాన ! సర్వైః ప్రకౌరినికైః సమదీగయానః ।
 స్వామిన్ పవిత్ర నరదాప్రితసారిజాత సుజీవ దివ్యకరదాం శతకోటిః ల్పాన్ ॥

(అవ.) పరమకౌరినికలును, పరమోదారులును నిరపధిః శ్రీమపరవశులును నగు శ్రీవిష్ణుచిత్తదివ్యనూరు. నిగమనమున నీప్రబంధమునధికిరింపిన మహాభాగులకుఫల శ్రుతి నమగ్రహించుచు నిరపధిక పీఠిప్రసన్న పరవశులై సర్వేశ్వరునకు, అనన్త దివ్యకల్యాణగుణగుణ మహర్ణవప్రకృతి మంగళాశాసనముఁ బాడుచున్నారు. అనన్య ప్రయోజనప్రజణులగు మహాత్ములకుఁ దమవలె భగవత్ప్రత్యాసత్తి యున్నందున వారల మొదట నాహ్వానించిరి. విశ్వరూపలక్ష్మణుగు భగవత్ప్రభావమున మంగళాశాసనమున కధికౌరులగుచున హరిలగూడ నాహ్వానించిరి. అకించనలగు సంసారులును తమశ్రీసూక్తియం ద సక్కించుకొనిచో యావదాత్మభావి మంగళాశాసనమున కర్హులగుదురని, తమ యాప్రబంధమునందలివైభవము నీసాశురమున ననుగ్రహించుచున్నారు.

పల్లాణైస్తు పవిత్రైరనై¹ పురమేటియై, శౌరమెన్నుం

విల్లాణాననై విల్లిపుత్తూర్ విట్టళిత్తై విరుమ్బియశోల్,

నల్లాణైస్తు నవిన్దురై స్పార్² నమోనారాయణాయ వైస్తు

పల్లాణైః³ పరమాత్మనై⁴ చూట్టిన్దిరు న్దేత్తువం⁵ పల్లాణై.

(1) పవిత్రైరనై-నిఖిలచేతనాచేతనవస్తువులయందు వ్యాపించియున్నను, తద్గత దోషములచే నసంస్పృష్టత్వము నిత్యసంసారులనుఁగూడ నిశ్చినూరులతో సమాన మైనవారలనుగాఁ జేయుటయు నను పారిశుధ్యము చెప్పబడినది.

(2) నల్లాణైస్తు—“అద్య మే సఖలం జన్త” అన్నట్లు స్తోత్రముఁజేసి.

(3) పల్లాణైమ్—యావదాత్మభావిగా - కాలపరిణామములేని పరమపదము నకు వేంచేసి నిత్యముగా మంగళాశాసనముఁ జేయుచుందురు.

(4) పరమాత్మనై—నిస్సమాభ్యధికుడై సర్వజగత్తులను తనకుస్వాధీనముగా జేసికొని యున్నవానిని.

(5) “చూట్టిన్దిరు న్దేత్తువం” “నమః పురస్తా దథ పృథతస్తే నమోఽస్తు తే” అని స్తుతింతురు. భగవంతుని నిస్సమాభ్యధిక సౌందర్య సౌకుమార్యములు భక్తులను అతిశంకచే భయాకులులఁజేసి మంగళాశాసనపరులగునట్లు చేయును

పల్లాణ్ణు ఎన్దు = 'పల్లాండు' అని యీర్తితిగ, పని తరనై .. పరమపావనుడును,
 పరమేటియై = పరమపవనివానుడనన, 'పల్లాణ్ణు'నిష్ఠుం అల్ అంబాన్ అనైచ్చి =
 శ్రీ 'శార్ఙ్గ'నాను దివ్యగనస్సురు తుల్యధీమండు అని పాణిని విరాజల్లు సర్వేశ్వరుని,
 విల్లి పుత్తుర్ = శ్రీ విల్లి పుత్తురకు నామము పరమపద, విల్లుచి త్తెన్ = శ్రీ
 విష్ణుచిత్తులు, విరుమ్బియళిల్ = అగ్రహారముతో విరాజుటచేసి, శ్రీసూక్తి
 మాలికయగు నీదివ్యప్రబంధమును, అల్ అండు ఎన్దు = మనకు మంచికొలము లభిం
 చినదే యని (ప్రముదితాంతరంగులై), నవిన్దు అరై వ్పారే = సదానర్వకాలములయం
 దును ననుసంధించువారలు, నమోనా రాయణాయ ఎన్దు = 'నమోనారాయణాయ'
 అని అనుసంధించుచు, పల్లాణ్ణు = పరమేశ్వరుని ముఖతః పరమ (అచంద్రతారా
 ర్కము), పరమాత్తనై = పురుషోత్తముడగు శ్రీ పరమానాయుని, మాత్తన్దు
 ఇరున్దు = పరిపేష్టించి త్యనన్మధలవారలై, పల్లాణ్ణు ఏత్తుదన్ = మంగళా
 శాసనము జేయుచుండెదను.

సర్వవిధములఁ బరిశుద్ధ స్వభావుడై శ్రీ ప్రేమంతమునందు నిత్యవాసముఁ జేయు
 చున్నవాఁడును శ్రీ శార్ఙ్గ మను భనుశ్శేష్ఠుమను అనిశ్రీమంతాంబుజములఁ ధరించిన
 సర్వేశ్వరుని, శ్రీ విల్లి పుత్తుర ను శ్రీ గరుమునం దవతరించిన శ్రీ పరియాత్పార్వరు
 'పల్లాండు (వాత్త) (అనెక వలసంబులములు నిర్భల్లుము)' అని ప్రేమప్రకర్షమున
 నానతిచ్చిన శ్రీ సూక్తి ప్రసూనిమంజరి యగు నీప్రబంధమును, 'మనకిట్టి యభ్యు
 దయసమయము లభించినదిగాదా' అని ప్రముదితాంతరంగులై సర్వకాలసర్వా
 వస్థలయందును ననుసంధించువారలు, 'నమోనారాయణాయ' అనుచు శ్రీ పురుషో
 త్తమునిఁ బరిపేష్టించి కాలతత్వ మున్నగువానిను మంగళాశాసనముల జేయఁ
 దగిన నిత్యనిరవద్యపరమపదమును జూడెదను. ఎల్లఱును మంగళంబగు గాక,
 జయమగు గాక, సర్వవిధసమృత్సమృద్ధులు కలుగుఁగాక.

శ్లో॥ "శ్రీమంగళే"తి సుపవిత్రమనంతియాపంసర్వేశ్వరంచ పరమేష్ఠినమంబుజాక్షమ్।
 శ్రీశార్ఙ్గ ముద్ధతథను శ్చ నియవ్యా తస్య హస్తే ధరింతవ ధక్తిత్య పరావరజ్జః॥
 శ్రీధన్వినవ్యుగ రాభిజనః సుభక్షః శ్రీవిష్ణుచిత్తగురురంతిదివ్యబద్ధమ్।
 ప్రేమప్రకర్ష వశతోఽకలయత్ ప్రబద్ధంతం భివ్యకౌలఇతి యే మనుజాఃపతన్తి॥
 విజ్ఞాయ చారుసమయార్థమిమే పరేశంనారాయణం సుపరివృత్త్య శతం నమస్తే।
 "నారాయణాయ నమ" ఇత్యుదితేన భక్త్యా దేవం మువన్తి విబుధా శ్శరదశ్శతంబై॥

శరదశ్శతమబ్జసుకోటిశతం సుసహస్రశతాబ్జపరార్థశతమ్ |
విజయీభవ మల్లనిహంతృభుజ! శ్రీమణివర్ణ! శివం చరణస్య తవ ||

అడివరపు (పద్యాదిభాగానుక్రమణిక)

పల్, అడి, వాట్, ఏట్, అల్లమ్, ఎన్నై, తీ, నెయ్, ఉడుత్తు, ఎన్నాళ్, అల్వఱ్ఱుక్క, పల్లాణ్ణు, (వణ్ణమ్).

గ మ ని క

అదికూఱుదుమ్, అనన్తరం, కూఱుమిక్, అండమెన్కిక్, ఎన్నైపాడుదుమ్, తీయ్-నెయ్-ఉడుత్తు-ఎన్నాళ్-కూఱుదుమ్, నెయ్యం, అల్లమ్, కూఱువనే.

పెరియాళ్వార్ తిరువడిగళే శరణం

ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణం

శ్రీజీయర్ తిరువడిగళే శరణం

తిరుప్పల్లాండు ప్రబంధము ముగిసినది.

శ్రీ పద్మావతీసమేత వేద, టేజ పరబ్రహ్మణే నమః,
ఆత్మార్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువశిగళే శరణమ్.

శ్రీతొండరడిప్పొడియాత్వార్లు సాదించిన

తిరుప్పల్లియెళుచ్చి

(శ్రీరాజోధిక నూక్కిః)

శ్రీతొండరడిప్పొడి (భక్తాంఘ్రిరేణు) ఆత్వార్ల స్రభావసంగ్రహము .

కోదండే జ్యేష్ఠనక్షత్రే మండంగుడికులోద్భవమ్ ।

చోళోర్వాయం వనమాలాంశం భక్తపద్రేణు మాశ్రయే ॥

దక్షిణదేశంబున నిరవధికసమృత్తమృద్ధమై ప్రసిద్ధికెక్కిన (తిరుక్కుడవై) కుంభకోళమునకు పశ్చిమముగ రెండుక్రోసుల దూరముననుండు శ్రీ 'మణ్డంగుడి'యని పేరుగల పట్టణంబున శ్రీతొండరడిప్పొడియాత్వార్లు వారు కలియుగాది ౨౯౦వదగు ప్రభవసంవత్సరమున భసుర్ (మార్గట్టి) మాసమున కృష్ణపక్షచతుర్దశి మంగళవారము జ్యేష్ఠనక్షత్రము మొదలగువానితోఁ గూడికొనియుండు శుభదినమున శ్రీవైజయంతీ వనమాలాంశ సంధూతులై పురశ్చుడులగు (శోట్టియర్) శ్రీవైష్ణవుల తిరుమాళమున నవతరించిరి.

శ్రీయఃపతియొక్క నిష్లేతుక జాయమాన కటాక్షవిశేషముచేఁ బుట్టినది మొదలు విలక్షణజ్ఞానభక్తివైరాగ్యసంపన్నులగు వీరికి వీరితండ్రిగారు 'విప్రనాగా యణు'లని తిరునామముంచి, తత్తత్కాలములకుండు సాంగోపాంగముగ యథా విధిగ చోళోపనయనాదిసంస్కారములుఁ జరిపించి వేదవేదాంగాదినిఖిలశాస్త్రము లను అభ్యసింపఁజేసిరి. వీరును సమస్తశాస్త్రవిజ్ఞానసంపన్నులై, తలిదండ్రులును తది తరులగువారందఱును సంతోషించి క్లాఘింపఁదగినట్టి సద్గుణములగలవారై ద్రావిడ భాషయందును మిక్కిలివైదుష్యముఁ గలవారలైయుండిరి. వీరు గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించియు జితేంద్రియులై అతివిలక్షణజ్ఞానభక్తివైరాగ్యసంపన్నులై యుండిరి.

వీరు ఒకానొకసమయమున శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున విజయముఁజేసియుండు శ్రీరంగనాథుని సేవింపఁగుతూహలముఁగలవారై, శ్రీరంగమునకుఁ జనిఉభయకావేరీ

మధ్యమున సప్తప్రాకారములమధ్య సరసిజముకుళోద్భాసమానమగు విమానమున ఫణి పతిపర్యంకమున నిద్రాముద్రాభిరాములును, కటినికట శిరఃపార్శ్వ విన్యస్తహస్తులును, పద్మాభాత్రీకరాజ్యములచే నిరంతర సంవాహ్యమౌన పదపరజిజ్ఞాసుగుశ్రీరంగనాథులఁ గన్పలార నేరించి తద్విషయము తవిగ్రహ సౌందర్యసౌకుమార్యములను వ్యాముద్భుతై పులకీకృతగాత్రులై యుండిరి. పెరియపెరుమాళ్లును తమనిరవధిక కృపామృతరస ముచే 'కుళవృక్షార్, నాయుగార్' అనునీతికాంబ్రసిద్ధిచెందియుండు తమయాప సౌందర్యాదులను నిశేషముగఁ బ్రదర్శించి తమయందు వీరికి అత్యుత్తమ భక్తి సంపద లభ్యపడునట్లునుగ్రహించిరి.

తరువాత ఈవిప్రనారాయణులు ఆమహాక్షేత్రమునందే నిత్యవాసముఁజేయ వలయునని యుత్కంఠసమాల్కితులై, అచ్చటనే నివసించుచు శ్రీస్వామివారికి పుష్పమాలికాకైంకర్యముఁ జేయసమకట్టి కావేరితీరమున గొకనందనవనమును స్వయ ముగఁగల్పించి ప్రతిదినమును శ్రీరంగనాథులకు తులసికుసుమమాలికలనుఁగట్టి సమ ర్పించుచు కేవలభక్తివైరాగ్యప్రపీణులై వేదవేసియుండిరి.

కొన్నిదినపములు గడచినపిదప ఒకానొకనాఁడు వీరు తోటలో తులసిచెట్లకు నీరుపోయుచు పాగులుకల్పించుచుండ 'దేవదేవి' మను గడికాశ్రీ తనసోదరితో గూడ ఆదేశపురాజగు చోళమహారాజుసభకు వెళ్లి తనగీతనర్తనములచే నారాజును మెప్పించి ఆతనిచేసమ్రానితుగాలై, స్వగ్రామమునకుఁ ప్రతినివృత్తుగాలై పోవుచు శ్రోవలోనున్న ఈతోటనుఁజూచి మోక్షయాసపరిహారార్థముగ వచ్చట కొంతసేపు కూర్చుండకుని తలంచి తోటలోఁబ్రవేశించి యొకప్రదేశమునఁ గూర్చుండెను. అట్లున్న విగ్రహతేద్యాంతగులై తమకైంకర్యమునందే నిమగ్నులై యాగణికాశ్రీల ప్రక్కనైనను తిరిగిచూడకయుండిరి.

అట్టివరి యాదేవదేవిసోదరి తనచెల్లెలనుఁ జూచి "ఓ దేవదేవి! నీవిభ్రమ విలాస వీక్షణములచే మహారాజాధిరాజులనుగూడ వశముఁ జేసికొంటివి. కాని ఇట్టి వైరాగ్యభూషణులవద్ద నీ నెఱకాదుతన మెందుకుపనికొనెచ్చును? చూచితివా! ఆమహా నీయుండు మనప్రక్కనైనను తిరిగిచూచెనేమో! ఆహా! ఏమివీరివైరాగ్యము" అని నుడికెను.

అంత దేవదేవి, "నీరిని వశముజేసికొనుటయన నెంతమాత్రము? "ఇనుపకచ్చ డాల్ గట్టు మునిస్సుచ్చులెల్ల తామరసనేత్ర లిండ్ల బుదాబుగానె" అని యధిక్షేపించి పలుకఁగా, "నీవీమహానుభావుని వశ్యముఁజేసికొంటివేని నీయింట ఆటుయాసములు

నేను నేవకవృత్తి జేయుదును. అట్లుగాక నీవు ఓడిపోయితివేని నీవు వశవర్తినివై యుండవలయును” అని అక్క తీవ్రముగఁ బ్రతిజ్ఞ చేసెను.

అందుకు దేవదేవి ఆలాగే కానిమ్మని యొప్పుకొని “అక్కా, నీవు ఊరికి వెళ్లుము, కొన్నిదినములలో నీరిని నేను వశ్యముఁజేసుకొని వాయింటికి పిలుచుకొని వచ్చెదను. అట్లులేనిచో నీవుచెప్పినచొప్పున నీకు దాసానుగాసినై యుండెదను” అని దృఢప్రతిజ్ఞ చేసినదై తనఅక్కను స్వగ్రామమున కనిపెను.

అటు పిమ్మట దేవదేవి “అక్కటా! సరసస్థలాపములలో నొడలు తెలియక సాధ్యసాధ్యపరిజ్ఞానశూన్యనై యిట్టిప్రతిజ్ఞను గైకొంటి నే! ఇట్టిమహామహుని వశ పఱచుకొనుట యెట్లు సాధ్యమగును. ఏకాన్తికాత్యంతికపరభక్తినిష్ఠులై విగళిత వేద్యాస్తరులై యుండు ఈమహాత్మునకు నీవేషభాషాసౌందర్యాదులు రుచించునే? బేలనై ప్రతిజ్ఞ చేసితివే” అని కొంతదనుక విచారాక్రంతచిత్తయై, కొంతవడికి ధైర్యము తెచ్చుకొని “కానిమ్మ, బుద్ధి క సాధ్యమగు విషయ మెందును నుండదు. వీరి నీరీతి వశ్యముఁ జేసికొనుట యసాధ్యమగు విషయము. వీరికిఁ దగినట్లు వేషభాషాదులమార్పు కొని కొంతకాలము వీరికి శిష్యవృత్తిఁజేయుచు వీరిని వలలోఁ జేసికొనవలయును” అని నిశ్చయించుకొని తానుధరించుచున్న దివ్యచీనాంబరములను దివ్యాభరణములనుఁ దీసివైచి తెల్లని వలువఁగట్టుకొని తిరుమణి తిరుమాళ్లమును ధరించి శుద్ధవిరక్తురాలివలె వేషాంతరధారియై యావిప్రనారాయణులసన్నిధికి వినయవినమితో త్తమాంగయై చని, వారికి నమస్కరించి బద్ధాంజలిపుటయై వారికటాక్షపాతమునకుఁ బ్రతీక్షించుచు నిలుచుండెను.

ఆవిప్రనారాయణులు ఈమెను గూచి “నీవెవ్వరెవరు? ఎందులకై ఇచ్చటికివచ్చితివి?” అని ప్రశ్నించిరి. అంత దేవదేవి, “ఓస్సామీ! నేను మహాపాపిమృరాలను, అతిపవిత్రులగు దేవరవారికి నేవకురాలనై దేవరవారి తిరువడిత్తామరలయందు కైంకర్యముఁ జేసి తరింపవలయునని దేవరవారిదివ్యసన్నిధికి జేరితిని. అనాథురాలగుదాసిని పరమకృపతోఁ గటాక్షించి నన్ను తమదాసినిగాఁ జేసికొనవలయును” అని దీనాతిదీనముగ కలకంఠకంఠస్థగ్రసమన్వితయై రాళ్లుపైకిను కరుగునట్లు విలపించెను. మఱియు “మీ దివ్యపాదారణ్దకీర్ణపాతముచే నాపాతికరాశియెల్లను నశించెను. నాజన్మముసార్థకమయ్యెను. భగవద్భాగవతాచార్య నిరవగ్రహానుగ్రహమునఁ దమ సందర్శనభాగ్యము నాకు గలిగినది. ఇకనాకు సాటియెవ్వరు కే?” అని మృదుమధురవచనములఁ బలుకుచు అత్యంత వినయవినమితయై తలవంచుకొని కంటియందునీరుసిండ గాదండప్రణామంబుజేసెను.

శుద్ధస్వాతికమూర్తులగు విప్రనారాయణులు దీనికి పటనచనములు నిజమనినన్ని ఇట్టిపశ్చాత్తాపతప్తమగు నీచూత్తనస్తువు కడతేరుట భగవంతుభోక్తాకర మగునుగదా యనితలంచి కరుణార్ద్రచిత్తులై, ‘ఓదాసీ! నీకట్టియధ్యవసాయము నలదేని ఈనందన వనమున నీవు చేయగలిగిన కైంకర్యముల జేయుచుండుము. భగవంతు కటార్జము నీయండవశ్యముకలుగును?’ అని ప్రేమమీఠపలికిరి.

అప్పుడు దేవదేవి “నామంత్రము పారినట్లే” అని లోలోన సంతసించుచు ఆనాడుమొదలుకొని యెల్లప్పుడును, శ్రమయనియనుకొనక, ఆపుష్పస్పృశములగు పాదులఁ జిత్రవిచిత్రములుగా గల్పించి, పరిపోషకములగు నిలువులవేసి, నీళ్ళుపోసి, పందిళ్ళుకల్పించి, క్రొత్తక్రొత్తఱుంటులదొక్కి, చిత్రవిచిత్రములగు పూచెట్లను లతలను తులసీవృక్షములను పెంచుచు, అలసట గలిగినప్పుడు భగవన్నామస్మరణము జేయుచు, శీతవాతాతపక్షుత్పిపాసలను సహించి పరమభోగవతశిఖామణినై తగేక నిష్ఠతో కైంకర్యములజేయుచుండెను. శ్రీవిప్రనారాయణులు దేవదేవియనుస్థానముఁ దిలకించి ఆహా! ఏమి ఈదాసి యనుషానపరిపాకలు” అని మెచ్చుకొనుచు సంతోషతరంగిత స్వాంతులై తమకైంకర్యముల యథావిధిగ నిర్వర్తించుచుండిరి.

ఇట్లు కొంతకాలము గడచెను. ఒకనాడు ‘సంధ్యాకాలమున వర్షము ప్రారంభించి క్రమక్రమముగఁ బెద్దదై ధారాసంపాతముగఁ గుంభవృష్టి గురియ సాగెను. శ్రీవిప్రనారాయణులు పర్ణశాల ముంగిటఁగూర్చుండి ఆమహావృష్టినిఁ దిలకించుచు సర్వేశ్వరుని సృష్టివైచిత్ర్యమును పరమకౌరుణికత్వమును ఆఘటితఘటనా సామర్థ్యమును దలంచి యాశ్చర్యనిర్భయలగుచుండిరి.

అట్టిసమయమున దేవదేవి ఆమహావర్షములో బాగుగఁదడిసి ఆపర్ణశాలముందు భాగమున వణకుచు వచ్చి నిలచెను. శ్రీవిప్రనారాయణులు చలిచే బాధననుభవించుచున్న ఆదేవదేవినిజూచి జాలిఁజెంది ధూతదూత్రాంతచిత్తులై పర్ణశాల లోపలిభాగమునకుఁ ద్రమ్మని యానతిచ్చి వేరొకపొడిబట్టనిచ్చి కట్టుగొనమనిరి. అంగులకొదాసి “అతిపవిత్రమగు నీపర్ణశాలయ అతినిహీనమగు ఈశరీరపరివర్ధముచే ముగ్ధులగుకొని పఱచనగును” అని బదులుచెప్పుచు భయభక్తులుట్టిపడునట్లు మెల్లమెల్లగఁ బ్రవేశించి ఆ సంకుచితమగు పర్ణశాలలో నొకమూలనొదిగి కూర్చుండి తడిగుడ్డును తీసివైచి వేరు పొడిబట్టనుకట్టుకొని కొంత ఆప్యాయముగలుగ గాన్పుగుమఘోషముగ విట్లు మాటలాడ సాగెను. “స్వామీ! ఏమి దేవరివారి బౌద్ధార్యము, వాత్సల్యము! దాసురాలియం దింతకరుణయా! దేవరవారి దివ్యమంగళవిగ్రహము అతికఠోరమగు ఈనందనవన కైంకర్యముచే నలసటఁజెందియున్నది. ఈదీనురాలికిఁ బెన్నిధానమిచ్చుదికదా!

దీనిని జాగ్రత్తగా గాపాడుకొనవలసినబాధ్యత దాసురాలికి కలదు. కనుక నీ దీను రాలియందు కరుణించి దేవరవారితిరుమేనిక సుఖదాయకములగు కైంకర్యముల జేయ ననుమతి గృహజేయుడు" అని.

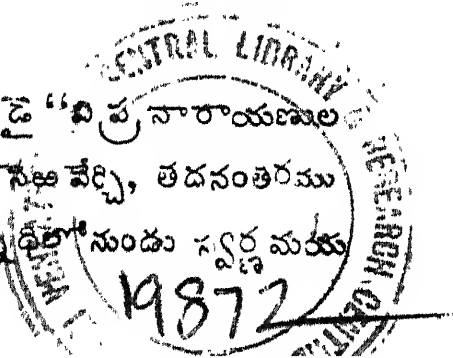
ఇట్లు లేనెల్లారు పలుకులనుచు దగ్గఱకుజేరి తనమృదుల సుకుమార హస్త పల్లవములచే వారిశ్రీపాదముల నొత్తనారంభించెను. భవిష్యత్ ప్రభావమున శ్రీవిప్ర నారాయణులనున్న ప్రపించెను. మత్తకొళినుల మాయాజాలమునకు ప్రకృతిసౌందర్యము, మహావృష్టి, పరిసరస్థితోద్దీపన సామగ్రియు, చేదోడువాదోడైయుండగ నెంత మహత్తులైనను ఏమిచేయఁగలుగుదురు?

ఆ దాసి క్రమక్రమముగ వీరిని విశపలుకుకొని విషయోపభోగములయందు నోలలాడించుచు, వీరికి తమకము మిలిమిఁగన్లుచేసి రెండుమాడు దివసము లా నందఁవనమున జేయుండి తరువాతి విప్ర నారాయణులను దనకు దాసునిగాఁజేసికొని వారితోగూడ స్వగృహమునకుఁజనియెను. అచ్చటికిజేరి తనఅక్కను జూచి “ఓ అక్కా! చూచితివే నాప్రభావము! వైరాగ్యధికుగు విప్రనారాయణుల నిచ్చు టికిఁ దోడ్కొనివచ్చితిని” అని చెప్పెను. ఆపయు అర్హవ్యాఖ్యచకితయై తనప్రతిజ్ఞననుసరించి తనుచెల్లెలకు దాస్యముజేయుమండెను.

తనప్రతిజ్ఞ నెరివేరినందున ధనాశాపీడితయగు దేవదేవి కొన్నిదినములకు శ్రీ విప్రనారాయణుల దనయంటినుండి వెలుపలకు గెంటించెను. అలాగు ఆమె తన్ను తఱుమగొట్టినను వీరు దానియందలి వ్యామోహముచే దానివాకిటనుండు తిన్నెపైననే ముసుకుఁజేసికొని పండుకొనియుండిరి. ఆహా! స్త్రీవ్యామోహప్రభావం బెట్టిదియో గదా!

విప్రనారాయణుల ఈదురవస్థను లోకమాతయగు శ్రీలక్ష్మీదేవి వీక్షించి కరుణార్ద్రచిత్తయై నిఖిలలోకనాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణునితో “స్వామి! ఏమి దేవరవారి యాదాసీన్యము? తమదయయు వాత్సల్యము స్వామిత్వము మొదలగు కల్యాణగుణగణము లెచ్చటికి పోయినవి? మనకత్యంతభక్త్రాగేసరుండగు శ్రీవిప్ర నారాయణులకొ ఇట్టిదురవస్థ? కృపఁజేయుడు. సురక్షింపుడు” అని తనమాతృక్రమ యుట్టిపడ మనవిజేసెను.

అంత శ్రీమన్నారాయణుడు కరుణాతరంగితస్వాంతుడై “విప్రనారాయణుల లోకభోగములం దత్యుక్తమగు కోరికను నేటిదినము నెఱవేర్చి, తదనంతరము జ్ఞానోదయము నుగ్రహించెదముగాక” అనితలంచి, తమసన్నిధిలోనుండు స్వర్ణము

మగు అర్ఘ్యపాత్రను తీసికొని వృద్ధబ్రాహ్మణదాసముతో దేవదేవివాకిటనిలచి, దానిని బిలచి, “శ్రీవిప్రనారాయణులు ఈపాత్రను నీకిమ్మనిరి” అని చెప్పి అన్తర్నితులైరి. దేవదేవి అదృష్టపూర్వమగు నాబంగారుపాత్రను స్వీకరించి మిక్కిలి సంతోషించి విప్రనారాయణుల దగ్గఱకుఁ జనుచుచి “స్వామీ! ఇచ్చట చాలాశ్రమగనుండును; లోపలికి దయచేయుఁడీ” అని ప్రార్థించి వారిని లోపలకుఁ దోడ్కొని వెళ్లి నవ్యభోగరతివిలాసములఁ దేల్చి యమద్దానస్తముఁజేకూర్చెను.

ఆ మరునాటి ప్రాతఃకాలమున సుప్రభాతసేవాకాలమున శ్రీరంగనాథుని సన్నిధిలో స్వర్ణమయంబగు అర్ఘ్యపాత్ర లేనందున దేవస్థానపువిచారణకర్తలు విచారణచేసి నిచుళాపురాధీశునకు తెలియఁజేసిరి. ఆరాజు తనగూఢచారుల నెల్లడలకుఁ బంపి విచారణజేయుచుండు సమయమున, అస్వర్ణపాత్రము దేవదేవి యింటనున్నదని వర్తమానమురాఁగ అపెనురప్పించి యడుగఁగా “విప్రనారాయణులు తీసికొని వచ్చి నాకిచ్చిరి” అనియా మెచెప్పెను. రాజు విప్రనారాయణులఁ బిలిపించి విచారణ చేయగా ఆసంగతి నాకు తెలియవని దృఢముగ విప్రనారాయణులు వక్కాణించిరి. అయినను రాజు వారిమాటను సరకుగొనక వారిని దేవదేవిని ఇరువురను చెఱసాల యందుంచవలయునని యాజ్ఞాపించెను.

అంత విప్రనారాయణులకు జ్ఞానోదయమై తనబలహీనతకు మిక్కిలివగఁ జెంది పశ్చాత్తప్తహృదయులై. రాత్రింబవళ్లును విచారాక్రాంతహృదయులై లోక విక్రాంతములగు శ్రీమన్నారాయణుని చరణముల ధ్యానించుచుండిరి.

ఇట్లు రెండుమూడు దివసములు గడచిన తరువాత శ్రీరంగనాథులు నిచుళాపురాధీశునికి స్వప్నమున సాక్షాత్కరించి “రాజా! విప్రనారాయణులపై నించు కంఠయును తప్పులేదు. అతనికి పశ్చాత్తాపముగలిగి జ్ఞానోదయమగుటకై నేనే అబంగారుపాత్రను ఆవేశ్యవద్దకు జేర్చితిని. వారికి జ్ఞానోదయమైనది కనుక వారిని విడిచిపెట్టుము” అని ఆదేశించిరి. వెంటనే మేల్కొని యానృపతిస్తముఁడు భయభ్రాంతుడై, అఘ్నిర్లసన్నిధికిఁజని సాష్టాంగదండప్రణామములనాచరించి అపరాధక్షమాపణముఁ జేసికొని వారిని దేవదేవిని చేరవిడిపించెను.

తదనంతరము అఘ్నిర్లకు సంపూర్ణానవద్య జ్ఞానభక్తిపరిపాకములు వెల్లవిరియగా “మాదరా ర్కయఃకృణ్ణేన్నుం పలైయుట్టపైఱ్ఱున్దు పేనై (రమణీమణుల యొక్క మత్స్యనేత్రములను వలలజిక్కిత్రోవగాననినన్ను)” అని పరిపరివిధముల పూర్వదుశ్చర్యనుగూర్చి పరితపించిరి.

“ఊరిలేక కొణియిలై యుఱవు మఱ్ఱోరువరిలై
పారినిన్వాదమూలం పఱ్ఱోలేక పరమమూర్తి ।
కొరొళివణ్ణనే కణ్ణనే కదలుకిస్తేక
ఆరుళర్కలై కణ్ణమావరణ్ణమానహరుళానే” (తి. మా. 3౯సా.)

అని సవాసనముగ నితరసంబంధములనన్నిటిని బరిత్యజించి తదనన్వార్య శేషులై తదేకధ్యానపరులై తమపూర్వకైంకర్యమునే యెడతెగకఁజేయుచు నలువది యైదు (౪౫) పాశురములుగల “తిరుమాలై” అను దివ్యప్రబంధమును, పది (౧౦) పాశురములుగల “తిరుప్పల్లియెఱుచ్చి” అను నీ ప్రబంధమును తమ యనుభవపరీవాహ రూపముగ ననుగ్రహించిరి. సమస్తవిధమహాపాతకములను భగవద్భక్తుల శ్రీపాద ధూళినిషేవణము మహాప్రాయశ్చిత్తమని నిర్ణయించుకొని ‘తోణ్డరడిప్పొడి’ (భక్తాంఘ్రి రేణువు) అని తమకు దానినే నిరూపక నామధేయముగా నుంచుకొని పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తులు ఉన్మత్తకములై ప్రకాశింపగా పెరియపెరుమాళ్ల సకలవిధబంధువని తిరుమంత్రానుసంధానముచే నిర్ణయించుకొని తా ముజ్జీవించి లోకములనెల్ల నుజ్జీవింపఁ జేసిరి.

ఈఆభ్యుత్థ తిరునామములు (1) విప్రనారాయణులు, (2) తోణ్డరడిప్పొడియాభ్యుత్థులు, (3) భక్తాంఘ్రిరేణువు.

వీరివిషయముగ శ్రీమణివాళమహామును లానతిచ్చిన పాశురములు.
మన్నియశీర్ మార్గట్టియిల్ కేట్టైయెన్ఱుమానిలత్తర్
ఎన్నిదను క్కేఱ్ఱోమెని లురై క్కేక, తున్న పుగ్గల్
మానుటైయొక తోణ్డరడిప్పొడియాభ్యుత్థ పిఱప్పాల్
నాన్మటైయోర్ కొణ్ణాడుం నాళ్.

వాళ్ళి తిరునామములు

మణ్ణజుడియతనై వాళ్ళివిత్రాక వాళ్ళియే
మార్కట్టియి త్కేట్టైయతనిల్ వన్దుదిత్తాక వాళ్ళియే
తెణ్ణిరై శూఱరణ్డరైయే తెయ్వమెన్ఱాక వాళ్ళియే
తిరుమాలై యొన్పతణ్ణుమ్ శెప్పినాక వాళ్ళియే
పణ్ణు తిరుప్పల్లియెఱుచ్చి పత్తురైత్తాక వాళ్ళియే
పావైయర్క్కళ్ కలవితనై పట్టిత్తశెల్వక వాళ్ళియే

తొణ్ణుశెయ్దు తుళిపత్తాల్ తుళిగినాక్ వాళ్ళియే
తొణ్ణరడిప్పడియాళ్వార్ తుణ్ణప్పదబ్బళ్ వాళ్ళియే.

అవతరణిక

ఈ ప్రబంధము నిత్యానుసంధానమున రెండవభాగము. దీనిని గచించిన వారు శ్రీతొణ్ణరడిప్పడియాళ్వార్లు. “తిరిప్పళ్ళియొచ్చి” అనగా దివ్యపర్యంకమునుండి మేలుకొలుపుట. దీనికి సంస్కృతమున “ప్రాబోధికీనూక్తి” అని వ్యవహారము. పరమ భాగవత్ తత్తులగు ఆళ్వార్లు ఈ పదిపాశురములయందును శ్రీరంగక్షేత్రమున కధిపతియగు పెరియప్పెరుమాళ్లకు పరమపదనాథుడగు శ్రీపరవాసుదేవుడనియే భావించి ఆజగదీశ్వరుని మేల్కొలుపుచున్నారు.

ఇచ్చట రెండువిషయములనుఁ బరిశీలించవలసియున్నది :

౧. శుద్ధసత్త్వమయమగు శ్రీవైకుంఠమునందు నిత్యముకౌనుభావ్యుడగు శ్రీయః పతియగు పరవాసుదేవుడే శ్రీరంగమున అర్చనలారముగ వేదచేసియున్నాడనుటలో ప్రమాణమేమి ?

౨. జగదీశ్వరుని సతతలోకరక్షణజాగ్రూకుని చేతను డుద్బోధించుట యన నేమి ? అని.

క్రమముగ సమాధానములు చెప్పబడుచున్నవి.

౧. పరబ్రహ్మప్రాప్తిరూప మోక్షమునకు సాధనము పరబ్రహ్మోపాసనము. (తైలధారావదవిచ్చిన్నస్పృతిసంతతి). ధ్యేయమగు నాపరబ్రహ్మకు మూర్తమనియు, అమూర్తమనియు రెండు స్వరూపములు. అందు మూర్తమనఁగా సాకారము, మఱియొకటి నిరాకారము. సాకారము చతుర్గోచరమగుటచే బ్రత్యక్షసిద్ధము. నిరాకారము ఆప్రత్యక్షము. వీటి నే వ్యక్తమనియు అవ్యక్తమనియు చెప్పటగలదు. ఈస్వరూపములతో పరబ్రహ్మము ప్రపంచమునందంతట వ్యాపించియున్నది.

దేవీ రూపే బ్రహ్మణస్తస్య మూర్తం చామూర్తమేవ చ ।

క్షరాక్షరస్వరూపే తే సర్వభూతేష్వవస్తితే ॥

అనివిష్ణుపురాణమున (అంశ ౧ ఆ ౨౨ శ్లో ౫౪) చెప్పబడియున్నది.

ఈయుపాసననే సమూర్తయజనము అమూర్తయజనము అని వ్యవహరింతురు. అది సమూర్తయజనము ఉపనిషత్తులగు వేదాంతములయందును సమూర్తయజనము అగమ శాస్త్రములయందును నిరూపింపబడియున్నది. మఱియు పరబ్రహ్మస్వరూపము పర, పూర్వహ, విభవ, అంతర్యామి, అర్చనలారములని పంచవిధములుగ నున్నదని

శ్రీమద్విశిష్టాద్వైతసంప్రదాయమునఁ జెప్పుచున్నారు. “వైశంశే తు పశే లోకే శ్రీయాసాగ్ధం జగత్పతిః। ఆస్తే విష్ణు రచిన్యాత్తా భక్తైర్భాగవతైస్సహ” అన్నట్లు ఆప్రాకృతవైకుంఠలోకమున నిత్యముక్తానుభావుడైయుండు పరబ్రహ్మయొక్క స్వరూపము “పరము.” జగత్సృష్టిస్థితివిలయానులకు మూలకంబమై క్షీరాబ్ధియందు శేషశాయియైయుండు స్వరూపము “పూర్వము.” అదియే సంకష్టాప్రమృన్ను, అని రుద్ధభేదములచే నాయాకల్పములయందు గుణద్వయవిశిష్టమై జగత్సృష్ట్యానులఁ జేయును. దుష్టనిగ్రహశిష్టపరిపాలనాగ్ధము ధర్మసంస్థాపనాగ్ధమును రానుకృష్టాది రూపములతో నవతరించుస్వరూపము “విభవము.” సమస్తచేతనవస్తువులకును నియంతయై ధారకమై లోపఽవ్యాపించి సత్తాధారకమై యుండుస్వరూపము “అంతర్యామి” లోకహితార్థము అజ్ఞులు విశేషజ్ఞులకూడ తన్ను ధ్యానించి పూజించునటుల అచ్చటచ్చట స్వయంవృత్తమైయుండు దివ్యమంగళశిగ్రహవిశిష్టస్వరూపము “అర్చావతారము.” “పూర్ణమిదం పూర్ణమదః పూర్ణాత్పూర్ణమదఉచ్యతే। పూర్ణస్యపూర్ణమౌదాయ పూర్ణమేవావశిష్యతే” అని శాంతిపాఠమున నీవిషయము వ్యక్తమైయున్నది. ఈ ‘అంతర్యామి’ స్వరూపమే “అవ్యక్తము, అమూర్తము, అక్షరము” అను పేరులతో వ్యవహరింపఁబడుచున్నది. తత్త్వరూపోపాసనయు మిక్కిలి కష్టసాధ్యము. యమనియమాసనప్రాణాయామాద్యష్టాంగయోగవిద్యావిఘ్నలకునై తిముదురవగాహంబై యున్నది. ఈవిషయము

“యేత్వత్తురమనిర్దేశ్య మవ్యక్తం పర్యుపాసతే ।
సర్వత్రగమచిత్త్యం చ కూటస్థమచలం ధ్రువం ॥
సన్నియమ్యేన్ద్రియగ్రామం సర్వత్ర సమబుద్ధయః ।
తేప్రాఘ్నవన్తి మామేవ సర్వభూతహితే రతాః ॥
క్లేశోఽధికతర స్తేషా మవ్యక్తాసక్తచేతసాం ।
అవ్యక్తాహి గతి ర్దుఃఖం దేహవద్భి రవాప్యతే ।”

అని భగవద్గీతయందు (౧౨ - ఆ - ౩, ౪, ౫ శ్లో.) విశదీకరింపఁబడినది.

ఇక వ్యక్తోపాసనము (సమూర్తయజనము) సులభసాధ్యము. దీనిని గూడ-

“మయ్యావేశ్య మనో యే మాం నిత్యయుక్తా ఉపాసతే ।

శ్రద్ధయా పరియోజితా స్తే యే యుక్తతామా మతాః ॥”

అని భగవంతుడే (౧౨ ఆ. ౨ శ్లో.) సెలవిచ్చియున్నాఁడు. కనుక వ్యక్తోపాసనమే శ్రేష్ఠమని భగవద్గీతము. ఈవ్యక్తోపాసనయందుఁ గొంపలు పరంబ్రహ్మయొక్కటియే అంతటఁబ్రాప్తించి ఏకాకారమై యుండునని సర్వత్ర సమదృష్టిఁ

గలిగి ప్రపత్తిజేయుదురు. ఇట్లు సర్వంబును వాసుదేవమయంబని తెలిసికొని యుండు మహాత్ములు కడుదుర్లభులని “వాసుదేవస్సర్వమితి సమహాత్మా సుదుర్లభః” (భగ - ఆ. ౨. ౪౦. ౧౯) అనుశ్లోకముచే వ్యక్తీకరించియున్నారు. మఱికొందఱు పరబ్రహ్మతేజోంశ సంభవులైన నూర్యచంద్రాగ్నిప్రభృతి విభూతియుక్తపదార్థములఁ బూజింతురు.

“యద్యద్విభూతిమత్సత్త్వం శ్రీమదూర్జితమేవ వా ।

తత్తదేవావగచ్ఛత్త్వం మమ తేజోంశసంభవమ్”

అని దీనినిగూడ భగవంతుడే (భగ - ౧౦ ఆ ౪౨ శ్లో.) నెలవిచ్చియున్నారు. ఈరెండు ఉపాసనాక్రమములకంటెను ఉత్తమమైనదియు, విశేషజ్ఞులకును అల్పజ్ఞులకునుగూడ సులభసాధ్యమై యుండునదియు అర్చావతారోపాసనము. ఇది యును-

“జ్ఞానయజ్ఞేన చాప్యగ్నే యజంతో మాముపాసతే ।

ఏకత్వేన పృథక్త్వేన బహుధా విశ్వతోముఖం ॥”

అని భగవంతుని ఈశ్లోకమునఁ జెప్పియుండు పరబ్రహ్మయొక్క విశ్వరూపాకారము, అర్జునుఁడు తనకు పరమసఖుడైన శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని దివ్యశరీరమున సాక్షాత్కరించినది. ఇట్టి పరమాశ్చర్యకరమైన తనవిశ్వరూపమును నూత్నాకారముగఁ దనయందు దాచియుంచి లోకహితార్థమై సాక్షాత్కరింపఁజేయునదియే అర్చావతారస్వరూపము. ఈదివ్యమంగళవిగ్రహమున శ్రీమన్నారాయణుఁడు చిదచిత్తత్వములను అస్త్రభూషణాదిరూపముగ ధరించియుండును. ఈయర్థము శ్రీవిష్ణుపురాణమున-

“క్షరాక్షరమయో విష్ణుః బిభర్త్యఖిల మిశ్వరః ।

పురుషవ్యాకృతమయం భూషణాస్త్రస్వరూపవత్ ॥

అస్త్రభూషణసంస్థానస్వరూపం దూపవర్జితః ।

బిభర్తిమాయాకూపోఽసౌ శ్రేయసే ప్రాణినాం హరిః”

అని వివరింపఁబడినది. శ్రీమన్నారాయణుఁడు అర్చావతారంబున చిదచిత్తత్వములఁ దన అస్త్రభూషణాదులుగ ధరించియుండు క్రమము విష్ణుపురాణమున (౧-ఆంశము ౨౨ అశ్వాసునున)-

ఆత్మానమస్య జగతో నిర్దేప మగుణామలం ।

బిభర్తి కాస్తుభమణి స్వరూపం భగవాన్ హరిః ॥

శ్రీవత్సంస్థానధగం అనంతేచ సమాశ్రితం ।

ప్రధానం బుద్ధిరప్యాస్తే గదాయా పేణ మౌధవే ॥

భూతాదిమిద్రియాదిం చ ద్విధాఽహంకారమిశ్వరః ।
 బిభర్తి శంఖరూపేణ శార్ఙ్గరూపేణ చ స్థితం ॥
 బలస్వరూప మత్యంతం జవనాంతరితానితం ।
 చక్రస్వరూపంచ మనో భత్తే విష్ణుః కశే స్థితం ॥
 పంచరూపాతు యా మాలా వైజయంతీ గదాభృతః ।
 సా భూతహేతుసంఘాతా భూతమాలాచవై ద్విజ ॥
 యానీద్రియాణ్యశేషాణి బుద్ధికర్తృత్వకానివై ।
 శరరూపాణ్యశేషాణి తాని భత్తే జనార్దనః ॥
 బిభర్తి యచ్ఛాశ్చరత్న మచ్యుతోఽత్యంతనిర్మలం ।
 విద్యామయంతు తజ్ఞాన మవిద్యాచర్మసంస్థితమ్ ॥

అని విశిష్టకరింపబడినది.

సులభముగఁ దెలిసికొనుటకై పట్టికను పొందుపఱచుచున్నాను:

౧. అత్త (పురుషుఁడు) = కాస్తుభమణి; ౨. ప్రధానము (ప్రకృతి) = శ్రీవత్స
 మనుమచ్చు; ౩. బుద్ధి (మహత్తు) = గద; ౪. భూతాది (తామసాహంకారము) =
 శార్ఙ్గము; ౫. ఇంద్రియాది (సాత్వికాహంకారము) = శంఖము; ౬ మనస్సు = చక్ర
 యుధము; ౭. స్థూలనూత్న పంచభూతములు = వైజయంతీ వనమాల; ౮. జ్ఞానకర్తే
 ద్రియములు = బాణములు; ౯. జ్ఞానము (నిర్మలము) = నందకఖడ్గము; ౧౦. అజ్ఞా
 నము = నందకమునకు ౨ర.

ఈయర్థమునే కవితార్కికకేశరులగు శ్రీమద్వేదాంతజేషులు అధికార
 సంగ్రహంబను గ్రంథమున “పురుష౯ మణివరమాగ” అను ౪౧-వ పాశురమున విశద
 పఱచియున్నారు. ఇట్లు చిదచిద్విశిష్టుండగు శ్రీమన్నారాయణుడే సకలచేత
 నోజ్జీవనార్థము అర్చావతారముతో వేంచేసియున్నాడనునది ప్రసిద్ధమైన విష
 యము.

“ ఏష నారాయణః శ్రీమాన్ క్షీరార్ణవనికేతనః ।
 నాగపర్యంక ముత్సృజ్య హ్యేగతో మధురాం పురీమ్ ॥
 మాయావీ పరమానందం (త్యక్త్వా) ఛిత్వా వైకుంఠముత్తమం ।
 స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదతే ॥
 కావేరీ విరజాసేయం వైకుంఠం రంగమందిరం ।
 శ్రీరంగనాథోదేవేశః ప్రత్యక్షంపరమంపదం ॥ ”

నిత్య-8

ఇత్యాది ప్రమాణములు దీనిని స్థిరీకరించుచున్నవి. కనుక స్వయంవ్యక్తముగ శ్రీ రంగక్షేత్రమున విజయముఁజేసియుండు శ్రీరంగనాథుని, పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తి సంపత్సమృద్ధులగు శ్రీతొణ్ణరడిప్పొడియాఘ్వాల్లు, సాక్షాత్పరవాసుదేవుఁడని భావించి, తా మట్లనుసంధానముఁజేయుటయే గాక లోకులకందఱును బోధించి పరమోపకారమొనర్చిరి.

శ్రీమన్నారాయణుఁడు అర్చావతారంబున భక్తాదులకనుకూలమగునటుల తిరునరైయూర్, తిరుమలై మొదలగుస్థలములయందు, నిన్నతిరుక్కోలము (నిలచియుండుబేరము) తోడను, ‘తిరుక్కోవిలూరు’ మొదలగు దివ్యదేశములయందు నడచిపోవునట్లున్న విగ్రహముతోడను, “తిరువాలి” మొదలగు పుణ్యక్షేత్రములయందు గూర్చొనియున్న తిరుమేనితోడను, “కుంభకోణము” “శ్రీరంగము” “తిరువళ్ళూరు” “తిరుపతి” “తిరుచ్చిత్తకూటము” మొదలగు దివ్యదేశములయందు నాగపర్యంకమున పవ్వళించియుండు దివ్యమంగళవిగ్రహముతోడను సేవసాదించుచున్నాఁడు. ఈవిషయము శ్రీమద్భాగవతమున-

“స్థితం వ్రజంత మాసీనం శయానం వా గుహాశయం ।

ప్రేక్షణీయే హితం ధ్యాయేత్ శుద్ధభావేనచేతసా ॥”

అని స్పష్టపఱుపఁబడియున్నది. ఈయర్థమును చతుష్కవిప్రధానులగు శ్రీతిరుమంగైయాఘ్వాల్లు “తిరుమొట్టి” అను దివ్యప్రబంధమున ౧౩౧ వ పాశురమున వక్కొణించియున్నారు.

ఇంతదూరము మొదటి పశ్చకు సమాధానముఁజెప్పితిమి.

౨. ఇక రెండవవిషయమునకు సమాధానమును విచారించెదము; ఇట్లు సర్వములభుండగు సర్వేశ్వరుని సమీపించి చేతనులు నిత్యకైంకర్యలాభముఁబొంద ననేకములగు ఉపాయములు శాస్త్రములయందు చెప్పఁబడియున్నవి.

“శ్రవణం కీర్తనం విష్ణోః స్మరణం పాదసేవనం ।

అర్చనం వస్తనం దాస్యం సఖ్య మౌత్సనివేదనం” ॥

అని నవవిధభక్త్యుపాసనములను బెద్దలు అభివర్ణించియున్నారు.

కొఁబట్టి భగవత్తుండడు ప్రాద్దునలేచి రాత్రిపగుండబోవునఱును తాను స్వభావముగ ననుష్ఠించు ఉపఃకౌలప్రబోధ, దంతధావన, స్నాన, భోజన, పిపాసోపశమన, తాంబూలచర్వణ, నిద్రాగులును తమస్వామియగు పరమపురుషునకును తనవలెనే ఉన్నవని భావించి వానిని పరమాత్మునకును ఆయాసమయములందు సమర్పించును. ఈభగవత్పరాయణుల నిష్ఠను భగవంతుఁడే భగవద్గీతయందు—

యత్కరోషి యగన్నాసి యజ్ఞహోషి దదాసి యత్ ।

యత్తపస్యసి కాంతేయ తత్కురుష్వ మదగ్పణమ్ ॥

అ 9—27.

పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం యోమే భక్త్యై ప్రయచ్ఛతి ।

తదహం భక్త్యుపహృతం అన్నామి ప్రయతాత్మనః ॥

అ 9—26.

మన్తనాభవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు ।

మామేవైష్యసి యుక్త్యైవ మాత్మానం మత్పరాయణః ॥

అ 9—34.

మచ్చిత్తా మద్గతప్రాణాః బోధయంతః పరస్పరమ్ ।

కథయంతశ్చ మాం నిత్యం తువ్యంతిచ రమంతిచ ॥

అ 9—9.

అని నిరూపించియున్నాడు.

ఇట్లు భగవత్పరాయణులును, భాగవతనిష్ఠాగరిష్ఠులును, మహావైరాగ్యసంపన్నులును, భగవద్భాగవతకైంకర్యనిష్ఠాగ్రేసరులునగు శ్రీతొండరడిప్పొడియాఝ్వారులు ఎల్లప్పుడును శ్రీరంగనాథుని యవిచ్చిన్నకైంకర్యనిరతులై కాలక్షేపముఁ జేయుచుండిరి.

ఈ ‘ప్రాబోధీనూక్తి’యందు సాక్షాత్పరవాసుదేవుడగు శ్రీరంగనాథునికి ఉపఃకాలప్రబోధనరూప కైంకర్యము అనుష్ఠింపఁబడినది. ఈ పదిపాశురములయందును “ఆరాధనకాలము సమీపించినది, ప్రబోధనమయములఁ జూడఁదగిన మంగళ ద్రవ్యములు సిద్ధముగానున్నవి, మంగళవాద్యములు మ్రోగుచున్నవి, భాగవతులకు దాసుఁడనగు నేనును, చతుర్ముఖుఁడును, ఇంద్రుఁడును, కుమారస్వామియు ఇతర సమస్తలోకవాసులును నీవిశ్వరూపసందర్శనమునకై వచ్చి నీవాకిట వేచియున్నారము. కనుక కరుణానిధివగుస్వామీ! నీవుమేల్కొని హెచ్చరికఁగొని మమ్ముకటాక్షించి దాసభూతులమగు మాకైంకర్యముల స్వీకరింపుము” అని మహారాజులను స్తుతిపాఠకులును వినుతిఁజేయురీతిని అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండ నాయకుండగు శ్రీరంగధాముని ప్రార్థించుచున్నారు.

శ్రీతొండరడిప్పొడియాఝ్వార్ తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీఎమ్బెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీజీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్.

శ్రీః

శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీవేంకటేశ్వరబ్రహ్మణేనమః
ఆధ్వార, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీభక్తాంఘ్రి శేణుదివ్యసూక్తులు (తొండరడిప్పాడియాధ్వార్లు)
ఆనతిచ్చిన వేదార్థసారమైన

తిరుప్పల్లియొక్క (శ్రీప్రాబోధికీసూక్తి)

దివ్యప్రబంధము

శ్రీతిరుమాలై యాణ్ణాన్లు సాదించిన తనియకొ

తమేవ మత్వా పరవాసుదేవం

రంగేశయం రాజవద్వర్ణణీయం ।

ప్రాబోధికీం యోఽకృత సూక్తిమాలాం

భక్తాంఘ్రి శేణుం భగవంత మీడే ॥

రాజవత్ అర్హణీయం = రాజాధిరాజులవలె పూజనీయులై, రంగేశయం = శ్రీరంగ
మను దివ్యనగరిలో భోగిభోగశయనీయకాయయైయుండు, తం, ఏ = ఆ శ్రీరంగ
ధామలనే, పరవాసుదేవం = పాదుల్యపరిపూర్ణుడై నిఖిలహేయప్రత్యనీక కల్యాణ
గుణగణైకతానుడై పరమపదమునందు నిత్యవాసముజేయుచున్న శ్రీమన్నారా
యణునిగా, మత్వా = అధ్యవసాయముజేసి, ప్రాబోధికీం = “తిరుప్పల్లియొక్క”
(మేలుకొలుపు) అను, సూక్తిమాలాం = ప్రబంధమాలికను (‘తిరుమాలై’ కూడ వివ
క్షితము), యః = ఏ మహానుభావులు, అకృత = విరచించికో; (తం) = అట్టి పరమ
భాగవతోత్తములైన, భగవంతం = తదీయశేషత్వవిజ్ఞానాదిసంపద్విశిష్టులగు,
భక్తాంఘ్రి శేణుం = తొండరడిప్పాడియాధ్వార్లను, ఈడే = సర్వదేశసర్వకాల
సర్వావస్థలయందును మనోవాక్కాయములచే నమర్కించుచున్నాను.

తా॥ చతుస్సముద్రముదిత నిఖిలభూవలయ సార్వభౌమునివలె, అఖిలాండ
కోటిబ్రహ్మాండనాయకుడగుటచే నిఖిలలోకములచేతను నెల్లప్పుడు పూజింపబడు
చున్నవాడై శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమునందు శ్రీశేషపర్యంకమున నిఖిలరక్షణయోగనిద్రా
ముద్రాభిరాముడై పవ్వళించియుండు శ్రీరంగనాథునే, సకలపేదపేదాంత ప్రతి
పాద్యుడగు సాక్షాత్ పరమపదనాథునిగా భావించి, నిరపధిక భక్తిప్రపత్తిప్రకర్ష
పరిమితహృదయారవిష్టులై ‘తిరుప్పల్లియొక్క’ (మేలుకొలుపు) అను దివ్యప్రబంధ

మును లోకహితార్థముగ ననుగ్రహించికో; అట్టి దివ్యజ్ఞానవైరాగ్యభక్త్యాదిభూషితమై, మహామహిమాన్వితమగు 'శ్రీతొండంబడిప్పొడి' అనుదాస్యనామముచేఁబ్రసిద్ధిఁజెందిన శ్రీవిప్రసారాయణుల సదాసర్వకాలము స్తుతించుచు పరశ్శతవందనముల నర్పించుచున్నాఁడను.

(తిరువరంగప్పెరుమాళ్ళతైయర్ సాదించిన తనియక్)

(నే రి వై వెణ్ణా)

మండఱుడియెన్నర్ మామత్తై యోర్ మన్నియళీర్
తొణ్డరడిప్పొడి తొన్నగరమ్, - వణ్ణు
తిణర్త వయల్ తెన్నరజ్జత్తమ్మానై పళ్ళి
యుణర్తు మ్మిర్రా నుదిత్త పూర్.

వణ్ణు తిణర్త వయల్ = భ్రమరముల నిరంతరముంకొరరనములచే నిబిడీకృతములగు దివ్యసుగంధప్రసూన పరికర్షిత ప్రీహిసస్య పరిమేదురములగు దివ్యక్షేత్రములచే బరివేష్టితమగుటచే, తెన్ అరంగత్తు ఆమ్మానై = పరమరమణీయంబగు శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రమునకు నిర్వాహకుఁడగు పరమానుదేవుని, పళ్ళి ఉణర్తుం పిరాక్ = దివ్యభోగ పంచశయనీయ శేషపర్యంకమునుండి మేల్కొలిపి (నిఖిలజగత్తులకును) పరమోపకారమొడగుఁబ్బిన, తొండరడిప్పొడి = భక్తాంఘ్రి రేణుదివ్యనూరులు, ఉదిత్తడోర్ = అవతరించిన దివ్యదేశము, మన్నియళీర్ = శాశ్వతకీర్తిగల, తొల్ సగరం = పరమప్రాచీననగరమగు, మండం గుడి = 'మండంగుడి' అని ప్రసిద్ధిఁజెందిన దానినిగా, మామత్తైఁ = వేదవేదాంతతత్వపారగులగు బ్రహ్మణశ్రేష్ఠులు, ఎన్ బర్ = వచింతురు.

తా॥ భ్రమరము లెల్లప్పుడు నెడతెగక యుంకొరముచేయుచు దివ్యామౌద పరిమిళిత ప్రసూననికర నిష్యందమాన మకరందరసాస్వాద ప్రమత్తములై భ్రమింపఁబరమశోభతో విరాజిల్లు విలక్షణ ప్రీహిసస్య పరికర్షితములగు దివ్యకేదారవితతులచే బరివేష్టింపఁబడి పరమరమణీయంబై, కన్నులపండవగానుండు శ్రీరంగమును దివ్యక్షేత్రమున దివ్యకమనీయ శేషపర్యంకమున నిఖిల జగద్రక్షణచింతానిమగ్నులై యోగనిద్రఁజేయుచున్న శ్రీరంగనాథుని తమదివ్యప్రాబోధికీ నూక్తిమాలికొదివ్యగానముచే మేల్కొలిపి సకలలోకములకును పరమోపకారమొనర్చి శ్రీ 'తొండరడిప్పొడి'యాభ్యుద్భుత అవతరించిన దివ్యదేశము, శాశ్వత కీర్తిప్రతిష్ఠా సమన్వితమగు శ్రీ 'మండంగుడి' యని యభ్యర్థితతములును వేదవేదాంతతత్వజ్ఞులునగు పరమశ్రోత్రియలెల్లఱును గొనియాడుదురు.

'మణ్ణుజ్జుడీ'తి మధుప ధ్వనితోపకంఠ శ్రీరంగ నాయక విబోధక దివ్యనూరేః।
భక్తాంఘ్రి రేణు మహితస్య హి జన్మధూమిం వేదాగమాదినిరతా స్సముదాహరన్తి॥

శ్రీః

శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీవేంకటేశ్వరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమదభక్తాంఘ్రిశేఖర దివ్యనూరయే నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

తిరుప్పల్లియెఱుచ్చి (ప్రాబోధికీనూక్తి)

(అవ,) అంశుమాలి తనస్వరూపానురూప కైంకర్య మొనర్చుటకై ప్రాచీ
దిక్తటమున నుదయించెను. బాహ్యంధకారమంతయు పటాపంచలై నది. అన్తస్తి
మిరమును నిరసింప జేవరవారు మేల్కొనవలయును. పూజార్హములగు పుష్పములు
వికసించుచున్నవి. పూజనీయులగు జేవగవారిని పూజించుటకు భక్తులందఱును
ఉపాయనహస్తులై విచ్చేసియున్నారు. కనుక జేవరవారు ప్రబుద్ధులై యందఱిని
విశేషకటాక్షపాత్రుల నొనరింపజేయుఁ డని ప్రార్థించుచున్నారు.

(ఎడ్ శీర్ కళ్ళ నెడిలడి యాళియుమ్)

కదిరవన్ కుణదిలై చ్చిగరం వన్దణైన్దాన్

కనైయిరు శగన్తదు కాలైయ మ్మొళుదాయ్

మదు విరి న్దొళుగిన మామలరెల్లామ్

వానవ రరళర్ గళ వన్దువన్దీణి

ఎదిర్దిలై నితైన్దన రివరొడుంపుగన్ద

విరుజ్గళిల్ శ్రీట్టముం పిడియొడు మురళుమ్

అదిర్తలి లలైకడల్ పోన్దుళదెళ్ళుమ్

అరంగ త్తన్నా పల్లి యెఱున్దరుళాయే.

కదిరవన్ = అంశుమాలి (నూర్యుడు), కుణదిలై శిరమ్ = తూర్పుదిక్కున
(ఉదయగిరి) శిఖరమునకు, వన్దు, అన్దైన్దాన్ = వచ్చిచేరియున్నాఁడు, కన ఇరుళ్ =
(రాత్రియందంతయు) దట్టముగ నున్నచీకటి, అగన్తదు = నిశ్శేషముగా నివృత్తమై
నది, కాలై అమ్ పొళుదుఆయ్ = (తిరువారాధనమున కుపక్రమింపఁడగిన) మనోజ్ఞు
డుగు ప్రభాతసమయమైనందున, మామలర్ ఎల్లాం = మహాత్కృష్టములైన పుష్ప
ములన్నియును, విరిన్దు = వికసించినందున (వానినుండి), మదు ఒళుగిన = మకర

స్తము స్రవించుచున్నది, వానవర్, అరశర్గళ్ = దేవతలు, రాజులును, వస్తువస్తు
 ఈడ్డై = అహమహమికతో గుంపులు గుంపులుగా నరుదెంచి, ఎదిర్ తిన్నై నిజైన్దనర్ =
 (దేవరవారి కటాక్షగోచరమగునట్లు) ఎదుటిప్రక్కగా బారులుతీర్చి నిలచియున్నారు.
 ఇవరోడుంపుగున్ద = వీరలతో బాటువచ్చిచేరిన (వీరివాహనములగు), ఇరుంకళిరు
 ఈట్టముం = గొప్పగొప్ప మగవీనుఁగుల గుంపులును, పిడియెడు = ఆడవీనుఁగుల
 సమూహములును, మురళుం = మురజాదివాద్యముదాయములును, అలైకడల్ పోన్దు =
 ఉల్లోలకల్లోలవ్యాకులమగు మహాసముద్రమువలె, అదిర్తలిల్ = శబ్దముఁజేయుచు,
 ఎన్దం ఉళదు = అంతటను వ్యాపించియున్నవి (కనుక), అరంగ త్తమ్మా = శ్రీరంగ
 నాథా, పల్లిఎఱున్దు = ఫణిపతితల్పమునుండిలేచి, అరుళాయే = మమ్మునుగ్రహిం
 పుము.

తా॥ సర్వజగద్రక్షకుఁడవగు ఓ శ్రీరంగనాథా! ఆశ్రితవ్యామోహముచే
 ఫణిపతివరతల్పమున నిద్రించునీవు దాసభూతులమగు మావిజ్ఞాపనము నాలింపుము.
 లోకసాక్షియైన దినమణి తూర్పుఁజనన ఉదయగిరిశిఖరమధ్యభాగమున కప్పుడే
 వచ్చిచేరెను. రాత్రియంతయును నలుదిక్కులవ్యాపించిన గాఢాంధకారము తొలగి
 పోయినది. నీయారాధనమునకుఁ దగిన ప్రభాతసమయము సమీపించినది. కమల
 ములు మొదలగు మహార్ఘములగు పుష్పములు వికసితములైనంగున వానినుండి
 మధువు ప్రవహించుచున్నది. దేవలోకమునుండి దేవతలు మధ్యమలోకమునుండి రాజ
 శేఖరులును అహమహమికతో గుంపులుగుంపులుగా వచ్చిచేరి ఉభయవిభూతినాయ
 కుఁడవగు నీ సన్నిధి కెదురుగా నీకటాక్షవీక్షణపాత్రు లగుటకై బారులుతీర్చి నిలచి
 యున్నారు. వీరితోడవచ్చిన వీరివాహనతల్లజములగు గొప్పగొప్ప మగయేనుఁగుల
 సమూహములును, ఆడయేనుఁగుల గుంపులును మిక్కిలి యారవారముతో భూన
 భోజనైక్తరాశములు పిక్కటిల్లునట్లు శబ్దించుచున్నవి ఇంకొకప్రక్క వీణా
 మృదంగ మురజాది మంగళవాద్యములు మ్రోగింపఁబడుచున్నవి. వీనిమహాధ్వని ఉల్లో
 లకల్లోలమాలా వ్యాకులమగు మహాసముద్రపుఘోషమువలె నంతట వ్యాపించి
 యున్నది. కాబట్టి శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమునకు నధిపతివైన ఓ శ్రీయఃపతీ! నీవు
 దయామయుఁడవై ఈ శుభసమయమున దివ్యపర్యజ్ఞమునుండి మేల్కొంచి నీ
 దాసానుదాసులమగు మమ్ము కటాక్షించి నీకైంకర్యములయందు నియమించి యను
 గ్రహింపుమా! స్వామి!

సూర్యః పూర్వఃశః శిఖా ముపగతో గాఢం తమో నిర్గతం
 ప్రత్యాప ససమభూత్ ప్రపుల్లసుభగా దబ్జాదిపుష్పచ్చయత్ ।

నిష్కంఠీ మకరందబిందునివహో, బృందారకౌ భూమిపాః
 1 ఆయం మాయామదేత్యసాధుపురతః సంఘీకృతాః సంస్థితాః ॥
 పాప్రాప్తైః సహమత్తవన్తినీవహో వ్యాప్తా వశోభిగతైః
 శబ్దాయంత ఇహ ప్రభూతమరజాశ్శోణోలవారానిధిః ।
 ఘోషం ముంచతి యవ్వదద్య నిఖిలం వ్యాప్తం జగత్తేన వై
 శ్రీరంగేశ రమేశ శేషశయనా దుగ్ధాయ పాహి ప్రభో! ॥

(అను.) ప్రభాతసమయమైనదనుటకు నింకను గొన్నిదృష్టాంతములఁ జేర్కొనుచున్నారు. మొల్లల దివ్యపరిమళముతోఁగూడిన తూర్పుగాలి వీచుచున్నది. తామర పుష్పములందు నిద్రించు హంసమిధునములు మేల్కొంచి బయలుదేరినవి. శ్రీగజేంద్రాభ్యాన్తవిరోధిని నిగ్రహించుటకై దివ్యస్రగ్వస్త్రాదులు వీడుటయు జలీయక అతి త్వరితగతిని విచ్చేసి రక్షించిన దేవరవాళే యిట్లు నిద్రించిన యెట్లు? ఇంద్రియములను మొసళ్ళనోటిలోఁబడి యమయాతన ననుభవించు నీదాససంతతిని రక్షించుటకై మేల్కొంచుమా! యనుచున్నారు.

కొఱ్ఱుజ్గొడిముల్లై యిన్ కొఱ్ఱుమలరణవి
 కూర్న్దదుకుణదిలై మారుద మిదువో
 ఎఱ్ఱున్దన మలరణై పుళ్ళికొ శృన్నమ్²
 ఈన్బని ననైన్ద దమిరు జ్జిఱగుదటి
 విఱ్ఱుజ్గియ ముదలైయిన్ పిలమ్బురై పేళ్ళి వాయ్
 వెళ్ళేయిఱుఱవడన్ విడ త్రినుక్కనుజ్జి
 అఱ్ఱుజ్గియ వానై యిన్ అరున్దయర్ కెడుత్త
 అరంగ త్తమ్మాపల్లి యెఱ్ఱున్దరుళాయ్.

9

కుణదిలై మారుదం ఇదువో = ప్రభాతసమయమునఁ దూర్పుదిక్కునుండి వీచుమందమారుతము, ఇదిగో, కొఱ్ఱుంకొడి ముల్లైయిన్ = దట్టముగ పెరిగినతీగలతో విరాజిల్లు మొల్లలయొక్క, కొఱ్ఱుమలర్ అవి = మనోజ్ఞ మంగళ పరిమళములతో గుబాళించుచున్నది, మలర్ అణైపళ్ళికొ అన్నం = తామరసపుష్పములనుదివ్య పర్యంకములయందు రాత్రియంతయు నిద్రించుచుండిన హంసమిధునములు, ఈన్ పనిననైన్ద = వర్షమువలె గురియుచున్నమంచుచే తడిసిన, తం ఇరుంజిఱగు = తమ

(1) ఆహంపూర్వకమేత్య. (2) పల్లికొణ్ణన్నమ్ - అని సాఠాంతరము.

యొక్కచక్కనిరెక్కలను, ఉదటి = విడిలించికొని, ఎఱున్దన = నిద్రనుండి
మేల్కొంచి లేచి బయలుదేరినవి, విఱున్దయ = మ్రింగుటకై తెలువబడిన, ముద
లైయి = పిలంబురై పేఱ్ఱవాయ్ నెల్లెయిఱుఱు = మొసలియొక్క పెద్దగుహద్వారమువలె
నుండు, వదనకుహరముననుండు, నెల్లనికోరహొడ్డు (తనశరీరమునకు) తగులగా,
అదకవిడత్తినుక్కు = ఆపండ్లయందలి తీనివిషయమునకు, అనుజ్జి అఱుజ్జియ = భయ
పడియార్తనాదముఁజేసిన, అనైయి = శ్రీగజేన్ద్రాఱ్ఱ్వాన్దయొక్క, అరుంతుయర్ =
గొప్పదుఃఖమును, కెడుత్త = పోగొట్టిన (మహాదయామయుఁడవగు), అరంగత్తమ్మా =
శ్రీరంగనాథా! పళ్ళియెఱున్ద = మేల్కొని, అరుళాయే = మమ్ముగ్రహింపుమా!

తా॥ దీనావనబద్ధవీక్షా! స్వామి! నీనాసులమగు మా మనవి నాలకింపుము.
ప్రభాత సమయ నూచకముగ ప్రాచీదిక్టటమునుండి మంద మంజుల మంగళ మా
రుతము లివిగో, సాంద్రుము నిరూఢ మల్లికొలతామత్తికొ కుసుములయందలి
దివ్యపరిమళములచే మిళితములై “మీరందఱును ఇంకను నిద్రించుచున్నారా?
మేల్కొనుడు” అని తట్టిలేపుచున్నవో యనునట్లు మందమందముగ వీచుచున్నయవి.
కమలములు మొదలగు దివ్యగుసుమములను తల్పములయంగు నిద్రించిన హంసమిధున
ములు, గాత్రియంగుఁగురిసిన మంచుచేదడిసిన తరువికాలమైవ బెక్కలను విదు
లించుకొని బయలుదేరినవి. కనుక దేవరవారి యారాధనకొలము సమీపించినది.
మేల్కొనుఁడు. తన్నుమ్రింగవచ్చిన గొప్పమొసలియొక్క పర్వతగుహసదృశ
విస్తృతవదనకుహరమునందలి శ్వేతదంతపంక్తి తనశరీరమునకు దగులగా, అందలి
తీవ్రవిషానలమునకు భయపడి ఎగలంబొగలిన శ్రీగజేన్ద్రాఱ్ఱ్వాన్ద యార్తనాదమువిని
యతిత్వరితగతిని విచ్చేసి వారియుత్కటదుఃఖమును నివారించిన యాశ్రీతపారిజాత
మా! శ్రీరంగనాథా! యోగనిద్రనుండి మేల్కొని, ఆర్తులమగుమాయందుఁ గృపఁ
జూపి మమ్ముకటాక్షించి నీకైంకర్యపుత్తులయంగు మమ్మునియమింపుమా!

దీర్ఘ భూతలతాప్రతానవిలసత్పుష్పిత్కరామోదవాక్
ప్రాచీదిక్టటమన్దమారుతవరో వ్యాప్తః తథావోద్గతాః ।
నక్తం వారిజతల్పసుప్తిసుభగా హంసా హిమాద్ధ్రాకఞ్చదాక్
ధూన్వంతః పరితో దరీనిభముఖగ్రాహన్యదంస్రోత్కరైః ॥
గ్రస్తం తద్దగలానలా చ్చ చరీతం క్రందన్తమాత్తాశ్రితమ్
దీనం శ్రీగజరాజమున్నుఖమహో గత్వాఽతిదుఃఖావలః ।
శీఘ్రం తస్య నిరన్యదుఃఖమతులం చక్రాయుధోఽపాలయః
శ్రీరంగేశ రమేశ కేశయనా దుత్థాయ పాహి ప్రభో॥
నిత్యా-9

(అవ.) నూరునికిరణములు సర్వత్ర వ్యాపించినవి. నత్త త్రాధిపతియగు చంద్రుడును ప్రకాశహీనుడయ్యెను. రమ్యాద్యానములవైనుండి మంగళపరిమళమిలితయగు సమీరణము వీచుచున్నది. ప్రతిపక్షులను దివ్యాయుధముగను సమస్త్రాతులగు దివ్యాభరణముగను గనుపట్టు సుదర్శనచక్రమును భరించుటచే మిక్కిలితమనీయముగు హస్తపద్మముచే విరాజిల్లు నోస్వామి! కృపతో మేల్కొందుమనుచున్నాను. మొదటి పాశురమున నుదయగిరిశిఖరమున నన్నిహేతుడయ్యెను. నూర్వ్యధగవానుడనిరి. ఇందు తనతేజఃపుంజముల నెల్లెడల వ్యాపింపజేయుచున్నాడని చెప్పచున్నారు.

శుడరొలిపరన్దన శూత్తోతిశైయెల్లామ్
 తున్నియతారకై మిన్నొలిశురుజ్జి
 పడరొలి పశుత్తినన్ పనిమది యివనో
 పాయరు శగన్దదు పై మ్మొట్టి అక్కుముగిన్
 మడలిడై క్కీటి వణ్ణాల్లై గల్ నాట
 వై కత్తై కూర్న్దదు మారుద మిదువో
 అడలొలి తిగల్దరు తిగిరి యన్దడక్కై
 అరంగత్తమ్మా! పల్లిమొట్టున్దరుళాయే ||

3

శూత్తోతిశైయెల్లాం = చుట్టునుండు సర్వదిక్కులయంగును, శుడరొలి = చండకిరణునికిరణములు, పరన్దన = వ్యాపించినవి, తున్నియ తారకై మిన్నొలి = ఆక సమున దట్టముగనుండు నత్తత్ర సమాహములయొక్క మిక్కిటయగు దివ్యతేజస్సు, శురుజ్జి = తగ్గిపోయినదేగాక, పనిమది = హిమకిరణుడును, పశుత్తినన్ = కళా విహీనుడయ్యెను, పా ఇరున్ = ఎల్లెడల వ్యాపించియుండిన గాఢాంధకారము, అకన్దదు = తొలగిపోయినది, పైంపొట్టిల్ కముగిన్ = పచ్చగానుండి కన్నుల పండువు నేయు తోటలయందుండేది పోకప్రసాదయొక్క, మడలిడైక్కిటి = లేత మట్టలమధ్యభాగమును జీల్చుకొని, వణ్ణాల్లైగల్ = బయల్పడిన పూలబాళలు, నాట = పరిమళింపగా (వానినువాసనలగొని), వై కత్తై మారుదం = ప్రభాతసమయపు పిల్లవాయువులు, ఇదువో కూర్న్దదు = ఇవిగో వ్యాపించినవి, అడలొలి తిగల్దరు = జాజ్వల్యమానంబగు దివ్యప్రకాశప్రసరణములనీచు, తిగిరి = శ్రీసుదర్శనాత్మావలంబించి విరాజిల్లు, అన్దడక్కై = పరమరమణీయవిశాలంబగు శ్రీహస్తపద్మమునగుల, అరంగత్తమ్మా = శ్రీరంగమునందు వేంచేసియుండునోస్వామి!, పల్లిమొట్టున్దరుళాయే = నాగపర్యట్టు మునువిడిచిలేచి, అరుళాయే = దాసభూతులమగు మమ్ము గలూక్షింపుడు,

తా॥ సర్వలోకశరణ్యుడగు నో స్వామి! నీపాదారవింద సన్నిధానమున
మేము విజ్ఞాపించుకొనునదేమనగా, ప్రభుత్వనూచకములుగ నలుగడల నూర్యకిరణ
ములువ్యాపించినవి, రాత్రియందంతయు ధళధళమని ప్రకాశించుచుండిన దేదీప్య
మానములగు నక్షత్రములన్నియు విచ్చాయములైనవి. శీతకిరణుడును కళావిహీనుఁ
డయ్యెను. అప్పదిక్కులయందును రాత్రియంతయును క్రమ్ముకొనియుండిన గాఢాంధ
తమసము తొలగిపోయినది. పచ్చగాఢతేగి కన్నులపండువుఁజేయు రమ్యోద్యాన
వనములయందలి పోకచెట్ల తేలమట్టల మధ్యభాగమును చీల్చుకొని వెడలిన పూబా
ళలు సుగంధములీనగా, అదివ్యపరిమళమును ప్రాతఃకాలమారుతములు విశేషముగా
తీసికొని వచ్చుచున్నవి. కనుక తెల్లవాఱినది. మాయం దనుగ్రహముంచి నీయారాధ
నముఁజేయుట కనువుగ నాగపర్యంకమునుండిలేచి మమ్మునుగ్రహింపుము. ప్రత్యర్థు
లకు భయముగలుగఁజేయు సుతీక్ష్ణదివ్యాయుధమై, సమాశ్రితులకొనందముఁగలుగఁ
జేయు శ్రీసుదర్శనచక్రముచే విరాజిల్లు విశాలహస్తపద్మముఁ గలిగిన ఓ
మాస్వామి! పరాకునేయక మమ్మునుగ్రహింపుము.

వ్యాప్తాః నూర్యకరా స్సమంతత ఇమే దీప్తాః పునస్తారకాః
విచ్చాయాశ్చ న భాతి శీతకిరణో వ్యాప్తం తమో నిర్గతమ్ ।
రమ్యాఽఽరామవిరాజి పూగమహిరుద్బలచ్చదాభ్యస్తరాత్
ఉద్గచ్ఛ తుక్కుసుమోత్కరస్య సురభిం గన్ధం వహంతారుతః ॥
ప్రాభాతః పరితో వనావిహ శుచిశ్చారత్సదుః శీతలః
తద్దీప్య చ్చతకోటిసూర్య విలసత్ స్ఫారప్రభాభాసురమ్ ।
శ్రీచక్రం రుచి రాత్ర పాణికమతే బిభ్రత్ సదాఽస్తత్ ప్రభో!
శ్రీరంగేశ రమేశ శేషశయనా దుత్థాయ పాహి ప్రభో! ॥

(అవ.) మేయుటకై పశువులను విడిచి వానిని వెంబడించుచు గొల్లవాండు
ఉడుచున్న పిల్లనగ్రోవిధ్వనియును, పశువులు పరుగిడునపుడు వానిమెడలలోని
గంటలశబ్దమును నెల్లయెడల వ్యాపించినవి. తుమ్మెదలు పూడేనెలఁ దృప్తిగఁద్రాగి
ఝంకారముచేయుదు తిరుగుచున్నవి. కనుక చాలప్రాదైక్కినది. విరోధుల నిరసించి
సమాశ్రితులనెల్ల రక్షించు దయామయా! నీవు దయఁజేసి మేల్కొంచవలయు నను
చున్నారు.

మేట్టిశమేదిగళ్ తళై విడుమాయర్ గళ్
వేయ్జుల్ల లోళై యుం విడై మణిక్కురలుమ్

ఈట్టియవిశై దిశై పరన్దన వయలుల్
ఇరిన్దన¹ శురుమ్మిన మిల బెయర్ కులత్తై

వాట్టియవరిశిలై వానవరేతే
మామునివేళ్ళయైక్కాత్తు, అవపిరదన్
ఆట్టియ వడుటిఱలయోత్తియెమ్మర శే
అరంగత్తిమ్మా పళ్ళియెమ్మన్దరుళాయే.

౪

మేడు ఇళం మేదిగల్ = పీవరోన్నత శరీరములుగల బాలమహిషిగణములను,
తలైవిడుంబయర్ గల్ = పచ్చికబయళ్లయందు మేపుటకై విప్పివిడిచి వానిని వెంబ
డించి వెళ్ళుచున్న గొల్లవాండ్లు, వేయంకుల్లో పీలైయుం (దొంగునట్టి) వెగురు
తోఁజేయబడిన పిల్లనగ్రోవియొక్కధ్వనియు, విత్తెమణి కులం = (పశువులమాధ్వ
విడువబడిన) వృషభములకంఠమునఁ గట్టియుండు గంటలమువ్వలు వీనియొక్కధ్వని
యు (అను), ఈట్టియిళై = ఈరెండునుచేరినగోప్పశబ్దము, దిశైపరన్దన = అన్ని
దిక్కులయందును వ్యాపించెను, వయలుల్ = పొలములయందుండు పుష్పములయందు
(తేనెలనుద్రావిన), శురుమ్మినం = తుమ్మెదలు, ఇరిన్దన = చెదరిపోయినవి, ఇలంన్ద
యర్ కులత్తై వాట్టియ వరిశిలై = లంకాపట్టణమునందలి రాక్షసులవంశములను నిర్మూ
లించిన దివ్యరమణీయంబగు శ్రీశార్ఙ్గమును ధనుస్సును స్వహస్తపద్మమునందు ధరించిన
వాడవై, వానవరేతే = బ్రహ్మాదిదేవతలకధిపతివైవేలయుచు, మామునివేళ్ళయై
క్కాత్తు = మునిశ్రేష్ఠుడగు శ్రీవిశ్వామిత్రుని జన్మమును మన్నఁగోఁగాచి (వారికి)
అవపిరదం ఆట్టియ = అవభృథస్నానమును జేయించిన దిట్టవై, అడుదిఱల్ = శత్రు
వులజయించునట్టి పరాక్రమముగల, అయోత్తి యెం అరశే = ఆయోధ్యను సుభీక్ష
ముగఁ బరిపాలించిన ఓ మాన్వామి! అరంగత్తిమ్మా = శ్రీరంగవాఁడు, పళ్ళి
యెమ్మన్దరుళాయే = నీవు శేషపర్యంకమును విడచిలేచి మమ్మునుగ్రహింపుము.

తా॥ సర్వలోకరక్షకుడవైన ఓస్వామి! నీపాదారివిస్త్రాశ్రితుడనగు దాసుని
విన్నపమునాలించుము. గోప్పశరీరములుగలిగి బలిసిన చిన్నగేదల (బాలమహిషి)
సమూహములను పచ్చికబయళ్లలో మేపుకొనివచ్చుటకై వానిపలుపులను విప్పివిడిచి
వాటిని వెంబడించి వెళ్ళుచు సంతోషాతిరేకమున గోపాలకులు ఊదుదున్న వేణువు
(పిల్లనగ్రోవి) నుండి బయలువెడలు నినాదము, వృషభముల కంఠములయందుఁ గట్టఁ
బడియుండు గంటలు మువ్వలు మొదలగువాటియొక్క శబ్దమును రెండునుకేరి యెల్లె

డల వ్యాపించినవి. మఱియు పొలములమధ్యమందుండు పుష్పసమూహములందలి మకరందమును గడుపారపానముఁజేసి తుమ్మెదలు ఝంకారముఁజేయుచున్నవై చెదరి పోయినవి; కనుక దేవరవారికి తిరువారాధనఁజేయవలసినకాలము సంపాప్తమాయెను. మేల్కొనుము, మేల్కొని మమ్మునుగ్రహింపుము. పూర్వకాలమున లంకాపట్టణమున నివసించిన రాక్షసులవంశమును నిర్మూలముగ నాశముఁజేసిన దివ్యకమసియు శ్రీశార్ఙ్గమును శ్రీహస్తపద్మమునధరించి బ్రహ్మాదిదేవతలకధిపతివై వెలయుచున్న స్వామీ! మునిశ్రేష్ఠుఁడగు విశ్వామిత్రుని జన్మమును మన్ననతోఁగాపాడి, వారికి నవభృథస్నానమును గావించి, శత్రువులను జయించినట్టి పరాక్రమకాలియైన శ్రీమదయోధ్యాపురీపరిపాలకుఁడగు శ్రీరామచంద్రుఁడవై యవతరించి ఉభయవిభూతులను సంరక్షించిన శ్రీరంగనాథా! భోగిభోగశయనీయమున నిద్రించుటమాని మమ్ముఁ గృపతోఁ గటాక్షింపుమా! శరణు శరణు ప్రభూ! శరణు.

స్థూలాకార విలోల బాలమహిషీ రుస్తుచ్య బంధాస్తుదా
తత్పశ్చా దనుయాయీ గోపమురలీనాదో వృషాణాం గతే ।
ఘంటానానినదశ్చ సర్వగుభతో వ్యాప్తో ద్విరేషాః సమే
కేదారస్థితపుష్పసంచయ రసం యాతా నిపీయాన్యతః ॥
లంకావాసి నికాచరాన్వయ మహా! నిశ్శేషముస్తూలయత్
శ్రీశార్ఙ్గం కరపల్లవే చ కలయన్ దేవాధినాథాన్యత ।
శ్రీమన్యధ్వరరక్షకారిదలనాయోధ్యాపురాధీశ్వర
శ్రీరంగేశ రమేశ శేషశయనాదుత్థాయ పాహి ప్రభో ॥

(అవ.) ముందటిపాశురమున తుమ్మెదలగుంపు మేల్కొని నలుగడల వ్యాపించినదని చెప్పిరి. ఈపాశురమున పక్షులుమేల్కొని నలుదిక్కులకు వెళ్లుచున్నవని చెప్పుచున్నారు. పూర్వపుపాశురమున మేల్కొనినవానికిని, ఈపాశురమున మేల్కొనినవానికిని భగత్ప్రేమణులకును సంసారులకునుఁ బోలిన తారతమ్యమున్నది. కనుక బాగుగఁ దెల్లవాఁడైన దనుచున్నారు.

పులమ్మీనపుట్కళుం పూమ్మొళిల్ గళిన్వాయ్
పోయిల్ ముక్కంగుల్ పుగున్దదుపులరి
కలన్దదు కుణదిళై కనై కడలథవమ్
కళివణ్ణుమిళిల్ శ్రీయ కలమ్బగమ్బునై న్ద

అలజ్జలన్తోడయల్ కొణ్ణడియిజై పణివాక్
అమరర్ గల్ పుగున్ద నరాదలిలమ్మా
ఇలజ్జయర్ కోణ్ వట్టిపాడు శైయ్ కోయిల్

ఎమ్మెరుమాక్ పల్లియెయ్యున్దరుళాయ్.

౫

పూం పొట్టిల్ కళిణ్ వాయ్ = పూచిన తోటలలోనందు, పుల్లి కళి = పల్లికలు, పులంబిన = మేల్కొనికేచకచలాడుచున్నవి, కంకల్ = గాఢాంధకారబంధురమగు రాత్రి, పోయిల్లిలు = నిశ్శేషముగఁ గడచినది, పులరి = (భగవదాగాధనము నకుఁదగిన) ఉషఃకాలము, పుగున్దగు = ప్రవేశించినది, కుణ్ణడిజై = తూర్పుదిక్కునఁ కనైకడలరవం = ఉల్లోలకల్లోలమైన సమాద్రభూమియు, కలన్దగు = వ్యాపించినది. కళివణ్ణు = మధుపానముచే మదించిన తుమ్మెదలు, మ్మెదల్లియు = గుంకారముఁజేయుచున్నవి, కలమ్మగక్ = నానావిధపుష్పములతో, పున్దన్ద = కట్టబడిన, అం అం గల్ తోడయల్ కోడు = సుందరముగఁ గడుచుచుండెడి మౌలికలనులనుకొని, అమరర్ గల్ = దేవతలు, అడియిజై పణివాక్ = మీతిరువడికల్లయందు సమర్పించుటకు, పుగుందనర్ = వచ్చినిలచియున్నారు, అవలిల్ = కౌశల్య, అమ్మ = ఓస్వామీ! ఇలంజయర్ కోణ్ = లంకాధిపతియగు శ్రీః భీషణాబ్రాహ్మణు, వట్టిపాడు శైయ్ = నిత్యకైంకర్యములనిర్వహించు (దివ్యక్షేత్రమగు), కోయిల్ = శ్రీగంగనగరమునకు విజయముఁజేసియున్న, ఎమ్మెరుమాక్ = మాకులస్వామీ! పల్లియెయ్యంగు అరుళాయ్ = పడకవిడిచిలేచి మమ్ము కటాక్షింపుము.

ఆశ్రీతపారిజాతమగు మాకులస్వామీ! నాగభూతులమగు పరాపరాధనఁ జిత్తగింపుము; పారితోకాలమును సూచించును పూంబొట్టిలనుండలి పక్షులు మేల్కొంచి యంతటకు కబ్బించుచున్నవి. గాఢాంధకారబంధురమగు రాత్రి తొలగి పోయెను. తిరువారాధనముకు యోగ్యమగు ప్రభారకాలము సంక్రిష్టమైనది. తూర్పుదిక్కున ప్రభాతనూచకముగ పారావారమహాధ్వని జగత్తంతయువ్యాపించినది. మధుపానముచే మదించియున్న తుమ్మెదలు గుంకారముఁజేయుచున్నవి. నానావిధపుష్పములచేఁ గట్టబడిన దివ్యపరిమళపరిమిళితములగు మౌలికలను లెమతమ హస్తములయందు ధరించి బ్రహ్మాదిదేవతలు దేవదేవారి పాదసేవకుగాను దివ్యసన్నిధానమందు నిరీక్షించుచున్నారు. కనుక పరాత్పరుడవగునో స్వామీ! లంకాధిపతియగు శ్రీవిభీషణునిచేఁ కైంకర్యములఁబొందుచు శ్రీగంగనగరమున విజయముఁజేసియుండు మాకులస్వామీ! నాగపర్యజ్ఞమునువిడిచి కృపచే మమ్ముగటాక్షించి మేముచేయు కైంకర్యము నంగీకరింపవలయును.

పుష్పాద్యాననివాసిపక్షినివహః కూజన్తి రాత్రిగతా
 సంపాప్తః సుభగః ప్రభాతసమయః ప్రాచీదిశి ప్రాభవత్ ।
 పారావారమహారణో మధురసోస్తత్తాలి యుంశౌరవః
 న్నానాపుష్పనిబద్ధసుందరలఘదాహూని సంగ్రహ్యతై ॥
 శ్రీమద్వివ్యపదాబ్జసేవనరతా బృందారకాః సంగతాః
 శ్రీలంకాపతిసేవ్యమౌన సుభగక్షేత్రాధినాథప్రభో ! ।
 పద్మాలింగిత దివ్యమంగళతనో కల్యాణసంపత్సఖ !
 శ్రీరంగేశ, రమేశ, శేషశయనా దుత్థాయ పాహి ప్రభో ! ॥

(ఆవ.) దేవసైన్యాధిపతియును, మయూరవాహనుడగు కుమారస్వామితోఁ
 గూడ సకలలోకపాలకులును తమ సుభీష్టసిద్ధికై దేవరవారిని శోభింపజేడ వచ్చియు
 న్నారు. కనుక దేవరవారు ఫణిపతిత్వమును వీడి ముందుందఱిని ఆనందగ్రహింపవలయు
 నని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఇరవియర్ మణినెడుదేరొడు మివరో
 ఇతైయవర్ పదినొరువిడైయరు మివరో
 మరువియమయిలిన నఱుముగ నివనో
 మరుదరుం వశుక్కళుం వస్తువన్దీణి
 పురివియో డాడలుంపాడలుం తేరుమ్
 కుమరతెణ్డం పుగు న్దీణియ వెళ్ళమ్
 అరువరై యనైయి నెకకోయిల్ మున్నివరో
 అరజ్జ తమ్మాపళ్ళియెఱున్దరుళాయే.

౩

మణినెడుం దేరొడు = మణికిర్రములై మిక్కిలి మనోజ్ఞములగు గొప్ప
 రథములతోడ, ఇరవియర్ ఇవరో = ఈ ద్వాదశాదిత్యులును, ఇతైయవర్ =
 లోకనిర్వాహకులగు, పదినొరు విడైయరుం ఇవరో ఏకాదశరుద్రులగు వీరును
 మరువియమయిలినెక = ఎల్లప్పుడును తనచేనధిష్ఠింపబడియుండు మయూర వాహ
 నముఁ గలవాడగు, అఱుముగ = అరుముఖములుగల సుబ్రహ్మణ్యస్వామియును,
 మరుదరుం = నలువదితొన్నిదిమరుత్తులును (వాయువులును) వశుక్కళుం = అష్ట
 వసువులును, వస్తువన్దీణి = నేనునుండు నేనునుందని వారు వారు ఆతిత్వరిత
 ముగ వచ్చివచ్చి నిబిడముఁ జేరియున్నారు. (వీరలేగాక వీరలతోగూడ వచ్చి
 యున్న), పురివియోడు తేరుం = ఉచ్చైశ్చర్యవస్తుల్యములగు గుఱ్ఱములతోఁగూడిన

పెద్దపెద్దరథములును, అడలుం పాడలుం కుమరతల్లిం = నృత్యముఁజేయు వార
లును గానముఁజేయువారలును (లేక! అడుచుపాడుచు నచ్చి కూర్చున్న శ్రీ కుమార
స్వామి సేనానివహములును (ఇవిమొదలుగాగలవానియొక్క,) ఈండియశృం =
అతినిబిడమై మహాప్రవాహమువలెనున్న గొప్పగుంపు, అగునగై అనైన నిక
కోయిల్ మున్నివో = మేరుపర్వతమునకు సరిపోలిన దేవగవారి దివ్యసన్నిధి ద్వార
మునకు ముందు నిలచియున్నారు. (కొబట్టి), ఆరంగత్తమ్మ = శ్రీరంగనాథ
స్వామి! పల్కియెఱుందు = నాగళయవమునుండిలేచి, అరుళాయే = కృపనోగటా
క్షింపుమా.

తా॥ ఓ పరాత్పరా! దేవగవారి దివ్యసన్నిధిలో విజ్ఞాపనముఁజేసికొనుచు
న్నారము. కృపతో నాలకింపుము. సుందరములగు గొప్పగొప్ప మణికిరణరథ
ముఁయం దాసీనులై ద్వాదశాదిత్యులును, లోకనిర్వాహకులగు సేకాదశరుక్మలును,
ఎల్లప్పుడును తనకు వాహనమగు మయూరమునెక్కి శ్రీకుమారస్వామియును,
నలువదితొమ్మిది సంఖ్యగల మరుద్దణములును, అష్టననువులును, నీగందమును సపరి
వారముగ త్వరత్వరగవచ్చి చేరియున్నారు. ఇదిగాక వీరలనోవచ్చిన గుఱ్ఱములు రథ
ములు నృత్యగీతాదులతోఁగూడిన పరిఙనులసమాహములు, శ్రీకుమారస్వామి
సేనానివహమును, గుంపులుగుంపులుగ వచ్చి దేవగవారి దివ్యసన్నిధివాకిట నిలచి
యున్నవి. కావున శ్రీరంగక్షేత్రమునందు యోగనిద్ర ననుభవించుచున్న శ్రీరంగ
నాథా! నాగపర్యంకమును విడిచి లేచివచ్చి వీరందఱిని గటాక్షింపుము.

సూర్యా ద్వాదశ రత్నమేదురరథైః రుద్రా స్తథైకాదశ
శ్రీలోకేశమయూరవాహనయుతః శ్రీషణ్ముఖో ప్యాదరాత్ ॥
పంచాశత్తరుత స్తథైకవిధురా స్త్వహౌ వనూనాం వరాః
అయంమాయముపేత్య చారుతురగై స్తార్కశ్రికం కుర్వతే ॥
కామారం సరథం చ సైన్యమతులం, పూహీకృతం తిథితి
శ్రీవత్త్వాభృదనర్హరాజపదగ శ్రీమేరుతుల్యస్యతే ।
శ్రీమన్తందిరతల్లజస్య పురతః సర్వే నిరీక్ష్య స్థితాః
శ్రీరంగేశ, రమేశ, శేషశయనా దుత్థాయ పాహి ప్రభో ॥

(అవ.) ఈపాశురమున దేవాధిపతియగు నింగ్రుఁడు తనపరివారములతో దేవర
వారిని సేవించుటకై వచ్చివేచియున్నాఁడని విజ్ఞాపించుచున్నారు.

అందర త్తమరర్కళ్ కూట్టంగ ళివై యో
 అరుంతవమునివరుం మరుతరు మివరో
 ఇందిర నానై యుం తానుం వ న్దివనో
 ఎమ్మెరుమా నున్కోయిలిక్ వాశల్
 శుందరర్ నెరుక్క విచ్చాదరర్ నూక్క
 ఇయక్కరుం మయగ్గినర్ తిరువడిత్తొమ్మివాక్
 అందరంపా రిడమిలై మ న్ శ్రీతువో
 అరంగ త్తమ్మా పళ్ళియెఱు న్దరుళాయే.

2

అందర త్తమరర్కళ్ కూట్టంగళ్ ఇవైయో = అండాన్తర్వర్తులగు దేవతలును, వారి పరివారములును, అరుంతవమునివరుం = అద్భుతతపోనిష్ఠులైన సనకసనందనాది మునులును, మరుతరుంఇవరో = మరుద్గణములును (వీరలుమాత్రమేగాక) ఇంద్రికతానుం = సకలదేవాధిపతియగు మహేంద్రుడతానును, అనైయుం = ఆతని వాహనమగు ఐరావతమును, వన్దివనో = వచ్చుటయే కాక, నిక్ కోయిలిక్ వాశల్ = దేవరవారి దివ్యసన్నిధి వాకిట, తిరువడిత్తొమ్మివాక్ = దేవరవారి పాదారవిష్టముల సేవించుటకై, శుందరర్ నెరుక్క = గంధర్వులు క్రిక్కిరిసియుండఁగ, విచ్చాదరర్ నూక్క = విద్యాధరులు తోయుచుండఁగా, ఇయక్కరుం = యక్షులును, మయంగినర్ = స్తబ్ధులై నిలచియున్నారు, మన్ శ్రీతువో = మఱియునిచ్చటనిదిగో, అందరం పార్ = ఆకాశభూములయందు, ఇడంఇలై = స్థలముకొంచెమైనను లేకయున్నది. అరంగ త్తమ్మా = ౧. శ్రీరంగనాథా! పళ్ళి ఎఱుందు = నాగపర్యంకమునుండి లేచివచ్చి, అరుళాయే = కృపజేయుము.

తా॥ మమ్మేలినవాడవగు శ్రీరంగధామా! దాసభూతులమగు మా మనవి నాలకింపుఁడు. మాకు స్వామినాథుడవగు దేవరవారి దివ్యసన్నిధివాకిట త్రిలోకాధిపుడైన యింద్రుఁడు, ఆతనికి వాహనమైన ఐరావతముతోవచ్చి నిలచియున్నాఁడు. మఱియును నిఖిలాండాన్తర్వర్తులైన దేవతాసమూహములును, వారివారి పరివారములును, అత్యద్భుత తపోనిష్ఠులగు సనకసనందనాది మహామునులును, మరుద్గణములును మీ సేవకుగాను కాచుకొనియున్నారు. వీరలెగాక గంధర్వులు, విద్యాధరులును, యక్షులును మిగుల క్రిక్కిరిసియుండి, ఒకరినొకరు తోసికొనుచు దేవరవారి దివ్యపాదారవిష్టముల సేవించుటకై వేచియున్నారు. భూమ్యాకాశముల

యందెచ్చటను కొంచమైనను స్థలములేదు. ఇసుకజేసిన కాలనంతటిరీతిగా వచ్చి
చేరియున్నారు. కాబట్టి ఓ స్వామి! దేవరవారు పానుపును విడచిలేచి ఆశ్రితుల
మగు మాకు సందర్శనమొసంగి సంరక్షింపుమా !

అండాంతర్గతదేవతాః, పరికరాఃతాసాం, మహాతాపసాః

శ్రీబృందారకబృందవంద్యచరణశ్చేంద్రస్తభైరావతః ।

సంప్రాప్తాః పునరస్తదీయకులనాథస్యాగ్రతస్సన్నిధేః

గంధర్వేషు మిత్రున్యత్తుతిలకాః స్తభా శ్చ విద్యాధరైః ॥

సందృభాభవదీయదివ్యచరణౌసంసేవితుంసాదరాః

తైస్తైర్వాస్తవప్రమథూశ్చగోలమవనీగోలంచ నాస్త్యంతరం ।

కించి త్కించ విభో ప్రసీద భగవన్నజ్ఞాత్ చంద్రానన

శ్రీరంగేశ రమేశ శేషశయనాదుల్లాస పాహి ప్రభో ॥

(అవ.) వారలందఱును దేవరవారికి సమర్పించవలయునని దివ్యమంగళవస్తువులగుని వచ్చియున్నారు. కానఁ గృపతో మేల్కొంచుమనుచున్నారు:

వన్భువిత్ వానవర్ వాయుతై వహ్నిభ

మానిది కపిలై యోజకణ్ణాడి ముదలా

ఎమ్మెరుమాఁ పడిమైక్కలం కాణ్ణాల్కు

ఏఱ్ఱునవాయి న కొండు నన్దునివర్

తుమ్మరు నారదర్ పుగున్దన రివరో

తోన్దిన నిరవియుం తుల జ్ఞొలి పరప్పి

అమ్మరతలత్తుని న్దగల్ గిన్ద దిరుళ్ పోయ్

అరంగ తమ్మా పల్లియెఱ్ఱుండరుళానో.

౮

వహ్నిభ = దేవరవారికి సమర్పించుటకై, వన్భువిత్ వాయుతై = దివ్యమంగళ
దూర్వాంకురములను (గణికమొక్కలను), మానిది = పరమప్రశస్తములగు శంఖాది
నవనిధులను (మఱియు), కపిలై = కపిలవర్ణ ధేనుప్రకరములు, యోజకణ్ణాడి ముదలా =
ప్రకాశించు మణిదర్పణములను మొదలగు దివ్యమంగళవస్తువులను, ఎమ్మెరుమాఁ =
సర్వస్వామియగు తాము, కాణ్ణాల్కు = కటాక్షించుటకు (విశ్వదూపగంధస్పృశనమునకు)
ఏఱ్ఱునవాయి న పడిమైక్కలం = తగిన ఉపకరణములగు దివ్యమంగళవస్తువులను,
కొండు = తీసికొనివచ్చి, నల్ మునివర్ = అనన్యప్రయోజనములగు మునులును,

(మంగళగీతములఁబాడుటకు) తుంబురు నారదర్ = తుంబురునితోఁగూడిన నారద మునీంద్రులును, పుకుందనర్ = వచ్చినిలచియున్నారు, ఇవరో = వీరలెగాక, ఇరవి = నూర్చుఁడును, తులఱ్ఱుపిళి = తనయధిక తేజస్సును, పరప్పి = వ్యాపింపఁ జేయుచు, తోన్ఱినక్ = ఆవిర్భవించెను, ఇరుళ్ = గాఢాంధకారము, అంబరతలత్తి నియ్యం = ఆకాశమునండి, పోయ్ అకల్ గియ్యదు = నిశ్శేషముగ నివృత్తమైనది (కొన) అరంగ తమ్మా పళ్ళియెచ్చుందరుళాయే = శ్రీరంగనాయకా ! మేల్కొని మమ్ముఁ గటాక్షించుమా !

తా॥ సర్వరక్షకుఁడవగు నోస్వామి ! మాప్రార్థనను జేవిఁగొనుము. దేవరవారి యారాధనమునకు యోగ్యులగు ప్రభాతకాలము సన్నిహితమైనది. దేవరవారికి సమర్పించుటకు నూత్నసరిమళముల నీచు దూర్వాంకురములను శ్లాఘ్యతమంబులగు శంఖాదినిధులను తీసికొని సర్వస్వామియైన దేవరవారి సుప్రభాతవిశ్వరూప సేవకై కపిలవల్లగోసమూహములు, నిర్మలములగు మణీదర్పణములు మొదలగు సర్వోపకరణములను సిద్ధపఱచుకొని దేవతలును, అనన్యప్రయోజనమైన మహామునులును, దివ్యగానాసక్తులగు తుంబురునారదులును సమయనిరీక్షణముఁజేయుచు కాచుకొని యున్నారు. వీరుగాక సహస్రకిరణములుగల నూర్చుఁడును తన దివ్యతేజస్సును భువనమునందంతయు వ్యాపింపఁజేయుచున్నాఁడు. అంధకారమంతయును తొలగిపోయినది. కనుక ఓ శ్రీరంగనాయకా ! దేవరవారుమేల్కొని నాగపర్యంకమును విడిచి వచ్చి, వీరలు తెచ్చియుండు మంగళవస్తువులనెల్లఁగటాక్షించి దాసభూతులమగు మమ్ముఁ గృపచే నజ్ఞానాంధకారమునుండి తొలగింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నాము.

“నూత్నాబద్ధసుగంధబంధురలసద్దూర్వాంకురాద్దేవతాః
ఆసీయాత్ర సమర్పణాయ భవతః పాదారవిందేఽవిశక్తాః ।
శంఖాదీంశ్చనిధీన్ ధ్వజాంశ్చకపిలాం గాం మంగలాం గాం తథా
ఛత్రం చామరరత్నదీపముకురాక్ యుక్తాక్ సమారాధనే” ॥
“సర్వాక్ సాధనతల్లజా న్నును విభో వీక్షస్వ సర్వం తతం
ఆసీయాత్ర సమాగతా మునివరాః శ్రీతుంబురుర్నారదః
ఇత్యాద్యాః ఉదియాయ సూర్యభగవాక్ సీతం తమశ్చాంబరాత్
శ్రీరంగేశ రమేశ శేషశయనాదుత్థాయ పాహి ప్రభో !

(ఆవ.) ఓ శ్రీరంగనాథా ! నీకు సుప్రభాతముఁబాడుటకు నృత్యగీతవాద్యాదులయందు సమర్థులగువారు వచ్చి వేచియున్నారని విజ్ఞాపనముఁ జేయుచున్నారు.

ఏదమిల్ తణ్ణమై యెక్కం మత్తళి

యాత్త్ కుల్లల్ ముక్కువమో ద్దిశై ద్దిశై కెల్లమి

కీదజ్జల్ పాడినర్ కిన్నరర్ గరుడర్ గల్

కన్దరువరు¹ మివర్² కజ్జులు మెల్లాన్

మాదవర్ వానవర్ శారణ రియక్కర్

శిత్తరుం మయజ్జినర్ తిరువడిత్తోయ్ వాక్

ఆదలి లవర్కు నా శోలిక్కమరుళ

అరంగ తమ్మా పళ్ళియెల్లున్దరుళాయే.

౯

ఏదమిల్ తణ్ణమై = నిర్దోషమగు మృదంగము (లేక పటహము), ఎక్కం = ఏకతంత్రీవాద్యము, మత్తళి = మద్దళము, యాత్త్ = వీణావిధము, కుల్లల్ = పిల్లన గ్రోవియు (మొదలగు), ముక్కువమో = ఈవాద్యములతోఁజేరిన, ద్దిశై = గానము, తిశై కెల్లమి = దిక్కులందంతటవ్యాపించునట్లు, కీదంజల్ పాడినర్ = గీతాలాపముఁ జేయుచున్న, కిన్నరర్ గరుడర్ గల్ = కిన్నరులు గరుడులు, కందరువరుమివర్ = గంధర్వులు మొదలగువారును, కంగులుం ఎల్లాం మాదవర్ = రాత్రియంతయును గూడ మహోగ్రమైన తపస్సుఁజేయు ఋషులును, వానవర్ = దేవతలును, చారణర్ = చారణులును, ఇయక్కర్ = యతులును, శిత్తరుం = సిద్ధులును, తిరువడిత్తోయ్ వాక్ = దేవరవారి శ్రీపాదారవిందముల సేవించుటకై, మయజ్జినర్ = మైమఱచి తాము మాత్రై నిలచియున్నారు, ఆదలిల్ = అందుచేత, ఆవర్కు = వారలకు, నాశ్ = ఈ దినమందు, ఓలక్కం ఆరుళ = కొలువుకూటమునకు విచ్చేసి వారందఱకును సందర్శన మిప్పించుటకై, అరంగ తమ్మా = శ్రీరంగధామా! పళ్ళియెల్లుంగు = పడకనువిడచి లేచి, ఆరుళాయే = కృపఁజేయుము.

తా॥ నిఖిలగదయవిభవలయలీలుడవగు నోస్వామి! దేవరవారి సన్నిధానమందు విన్నవించెద. కృపచే నాలకింపవలయు. దేవరవారు యోగనిద్ర నుండి మేల్కొనువేళ మంగళశబ్దముల మీశ్రోత్రములయందు ప్రసరింపవలయును గనుక నిర్దోషములగు పటహ (తప్పెట) వాద్యములు, ఏకతంత్రీవాద్యము, వీణావీణు మృదంగములు మొదలగు మంగళవాద్యనాదధ్వనులతోఁగూడిన గీతధ్వని దిక్కులంతయు వ్యాపించురీతిగ మంగళ గానముతోఁ బాడుచున్న కిన్నరులు, గరుడులు,

(1) కన్దరవరుమివర్—పా. ఆ. (2) కజ్జులు కెల్లాం—పా. ఆ.

గంధర్వులు, రాత్రియంతయునుగూడ తపస్సుజేయు ఋషులును, చారణులును, యక్షులును, సిద్ధులును, వీరందఱును దేవరవారి పాదసేవకుఁగాను త్వరార్తులై నిలచి యున్నారు. కనుక శ్రీగంగదివ్యక్షేత్రమందు నాగపర్యంకముపై పవ్వళించియుండు ఓజగదీశా! ఇది శుభదినమున కొలువుకూటమునకు వేంచేసి వీరలందఱికిని సందర్శనాదులఁ బ్రసాదించుటకై మేల్కొని దాసవర్గమునకు భగవత్కైంకర్యవిశేషముల నియమించి ఆకైంకర్యముల నంగీకరించి యనుగ్రహింపవలయు నని మాప్రార్థన.

“ నిర్దోషైఃపటపైః నిరంతరరవైః భద్రైకతంత్రీముఖైః
వీణావేణుమృదజ్జకౌహళఘటై ర్వాద్యైః సదామంగలైః ।
యుక్తాం గీతి ముదారకంతనినదాః శ్రీకిన్నరా గారుడాః
గంధర్వాశ్చ ముదాఽఽలపంతి నివదో వ్యాప్తో దిగస్తేషునః ॥
“ ఏవం తే నిశిచాపి నిశ్చలతపోయోగీశ్వరా దేవతాః
యతా శ్చారణసిద్ధకింపురుషకా స్త్వత్పాదసేవారతాః ।
సంభ్రాంతా నివసంతి చాద్య కృపయా హ్యస్థానగోష్ఠీంవ్రజ
శ్రీరంగేశ రమేశ కేశయనాదుతాయ పాహి ప్రభో! ॥

(అవం) ఈకడపటిపాశురమున మొదటిపాశురముమొదలుకొని వర్ణింపబడిన దేవతలు, ఋషులు మొదలగు ప్రయోజనాంతరంగులగువారికి మాత్రమేగాక, దేవరవారు శయ్యకుండి మేల్కొంచునపుడు దేవరవారి తిరుముఖమండలమునందలి వికాసమునే పరమప్రయోజనముగ నెంచి చాతకపక్షివలె కాచుకొనియుండు దాసుని యనుగ్రహించుటకైనను దేవరవారు దివ్యపర్యంకమును వీడి కటాక్షింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నారు :

* కడిమలర్ కమలజ్ఞల్ మలర్ న్దన వివయో
కదిరవన్ కనై కడల్ ముల్లై త్తన నివనో
తుడియిడైయార్ శురికుల్ పిళ్ళి న్దుదటి
తుగిలుడు త్తేటినర్ శూర్ పున లరణ్ణా
తొడైయై త్త తుళవముం కూడైయుం పొలిన్దు
తోన్దియ తోళ్ తొణ్ణరడిప్పొడి యెన్నుం
అడియనై అళియ నెన్దరుళి యున్నడియార్
క్కాట్పడుత్తాయ్ పళియెఱ్ఱుండరుళాయ్.

కడిమిలో క్కమలజ్జల్ = దివ్యపరిమళముగల కమలములు, మలర్ న్దన ఇవైయో = ఇదిగో వికసించినవి, కడిరవక్ = అంశుమాలియగు నూర్యభగవానుడు, కనైకడల్ = ఘోషించుచున్న సముద్రమునుండి (ఉదయాద్రిపై), ముల్లై త్తనక్ ఇవనో = ఇదిగో! ఆవిర్భవించెను, తుడి ఇడైయర్ = కృశోదరు (తనమధ్య)లగు స్త్రీలు (స్నానమాచరించి), శురిక్కుల్ = కుటిలములగు చిరురములను, తిట్టిన్దు ఉదటి = బాగుగ పిండి విదిలించి, తుకిల్ ఉడుత్తు = వారివారివస్త్రములను ధరించి, ఏఱినర్ = కాశేరీనదీతటములపై నధిష్టించిరి, శూఝ్ పునల్ అరంగా = మహాపుణ్యనదియైన కాశేరీచేరబరివేష్టితమగు శ్రీరంగక్షేత్రమున కధినాథుడవగు మాస్వామి! తొడైయై త్తతుళవముం = రమణీయముగఁ గట్టబడిన దివ్యతులసీదామములతో నిండిన, శూడైయం = బుట్టను, తోళ్ = భుజములయందు, పొలిన్దు తోన్దియ = ధరించి ఎల్లప్పుడును నేవ సాదించుచుండు, తొణ్డరడిప్పొడియెన్నం అడియనై = 'భక్తాంఘ్రిరేణు' వను దాసుని, అలియనెన్ను అరుళి = అనాథుడని కృపజేసి, ఉన్నడియార్కు = నీదాసులకు, ఆళ్ పడుత్తాయ్ = దాసునిగాఁ జేయుము, (అందులకై) ఓస్వామి! నీవు, పళ్ళియెఱ్ఱుందు = పడకనువీడిలేచి, అరుళాయ్ = కటాక్షింపుము.

తా॥ మహాపుణ్యనదీమతల్లికయగు శ్రీకాశేరీనదీచేరబరివేష్టితమైన శ్రీరంగనగర దివ్యక్షేత్రమందు విజయముచేసియుండు ఓజగత్పతి! నాప్రార్థనవినుము, దివ్యపరిమళమిళితిములగు దివ్యకమలములన్నియు వికసించినవి. ఈకమలములకు మిత్రుడగు నూర్యభగవానుడు ఘోషించుచున్న మహాసముద్రమునుండి యావిర్భవించుచున్నాడు, తనమధ్యలగు స్త్రీలు స్నానముజేసి తమకుటిలకుంతలములను పిండుకొని విదిలించి వలువలను గట్టుకొని గట్టునకెక్కిరి, ఈలాగున ప్రభాతగమయనూచకమైన కార్యములన్నియు సంతట వ్యాపించియున్నవి. కనుక దేవరవారి పరమభోగ్యమగురీతిగఁగూర్చబడిన దివ్యతులసీదామములతోఁ బూర్ణమగు పుష్పభాజనముచే నలంకృతమగు భుజముచే బ్రకాశించు 'తొండరడిప్పొడి' (భక్తాంఘ్రిరేణువు) అని పిలువబడు నీదాసుడనైననన్ను అనాథుడని యభిమానించి నీదాసులకు దాసునిగాఁ జేయవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇందులకైనను దేవరవారు నాగపర్యంకమును విడిచిలేచి కృపతోఁ గటాక్షింపుడు, దేవరవారి కేదే దాసుని పరశ్శతనమోవాకములు.

“దివ్యామోదభరారవిందనివహః సమ్యక్ప్రభుల్లా గ్నుమే
నూర్యశ్చావిరభూత్ సుదర్శనఘృణః సంఘుష్యమాణార్జవత్ ।
కొంతాః సింహపల్లగ్నచంద్రవదనా గంధాఢ్యవక్త్రాలకాః ।

న్నత్వాఽఽపీద్యచ చంచరీక చికురానుద్ధాయ చేలాళ్ళితాః ||
 ఉద్యాతాళ్ళ కవేరజాపరిగతశ్రీరంగచంద్ర ప్రభో
 రమ్యాం పుష్టపుటిం సుగంధతులసీమాలాంచితాం విభ్రతమ్ ।
 స్కన్ధేభక్తవరాంఘ్రిరేణు మగతిం త్వద్దాసదాసం కురు
 శ్రీరంగేశ రమేశ కేశశయనాదుత్థాయ పాహి ప్రభో !

అ డి వ ర వు.

కదిర్, కొఱ్ఱుం, శుడర్, మేట్టు, ప్పలం, ఇరవి, అన్దరమ్, వమ్బువిళ్, ఏదమ్,
 కడి, (అమలన్).

తోణ్డరడిప్పడియాత్వార్ తిరువడిగళే శరణం
 ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణం
 జీయర్ తిరువడిగళే శరణం

శ్రీయైనమః

శ్రీ పద్మావతీసమేత శ్రీవేంకటేశ పరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీగోదాయైనమః

శ్రీ మతే రామానుజాయ నమః

శ్రీగోదాదేవి (ఆండాల్) ప్రభావసంగ్రహము

ఆషాఢే పూర్వఫల్గున్యాయం తులసీకాననోద్భవాం ।

పాంజ్యే విశ్వంభరాం గోదాం వందే శ్రీరంగనాయకీం ॥

కలియుగమున తొంబదియొలిమిదన సంవత్సరమున నశ్వష్టమున కర్కాటక
మాస శుక్లపక్ష చతుర్దశి మలగళవారయుక్త శుభదివసమున పూర్వఫల్గునీవత్సర
మున శ్రీవిష్ణుపత్నియును, సకలచేతనలనిరుపాధికజననియు తుమావారిధియు
నగు భూదేవి నిఖిలచేతనోజ్జ్వలనాథము కగుజాతరంగితమతియై దక్షిణేశ్వరుని “ శ్రీ
విల్లిపుత్తూరు ” దివ్యనగరమున శ్రీనివ్యనూరిశ్రీష్టులగు శ్రీనిష్టుచిత్తులగు పుత్రి
కగా నవతరించిరి.

“ స విష్ణుచిత్త స్తులసీవనాలిం ఖనిత్రవశ్రేణ నిఖాయతత్కలః ।

శుభే ముహూర్తే శుచిమాసి ఘ్లానీప్రతీతతారే తులసీవనాంతరే ॥

భువోద్భవత్కాంచనబాలకన్యకాం

భూమ్యంశకాంపీత్యవినిస్తయే ముదా ॥ ”

అనునట్లు శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలో విజయముచేసియున్న శ్రీనటపత్రకాయీ
పుష్పకైంకర్యముఁజేయుచున్న “ పెరియార్వార్లు ” (శ్రేష్ఠులు) అని శ్రీచైతన్య
సమ్ప్రదాయమునఁ బ్రసిద్ధిజెందిన శ్రీవిష్ణుచిత్తదివ్యనూరిశ్వరులు నందనవనమునుఁ
జక్కఁబఱచి వివిధములగు పుష్పవృక్షములను శ్రీతులసీ దమనకాది పక్షభూగుహ
ములను నాటి పెంచుచు వాని ప్రనూనాదులఁగొని వివిధములగు మాలికను గట్టి
పెరుమాళ్లకు సమర్పించుచువచ్చిరి. ఈరీతిగ కైంకర్యమును నిర్వహించుచు నొకా
నొకదివసమున నందనవనమునందలి వృక్షములకుఁ బాగులుకల్పించుచుండ నొక
తిరుత్తుఘాయ (తులసీ) చెట్టు క్రింద స్వర్ణమయియు, నతిసుందరాంగియు నగు
నొకబాలకన్యకును హఠాత్తుగసందర్శించిరి. చూచి విక్కిలి గూనందభక్తితులై తమ
తిరుమాళ్లకుఁ దీసికొనివచ్చి పుత్రికావాత్సల్యముతోడ సీతాదేవిని శ్రీజనక

చక్రవర్తివలె నల్లారుముద్దుగా బెంచుచుండిరి. ఆమె లావణ్యసాగుమార్గాదుల నవలోకించి యామెకు “కోదై” అను తిరునామము నుంచిరి. “కోదై” యనఁగ నరవమున కుసుమమాలిక యని యర్థము. అభ్యర్థనచే బోషింపఁబడుటచే వారిపుత్రిక యని ప్రసిద్ధి కలిగినది. ఈకన్యకయు శుక్లపక్షచంద్రునిపగిది దినదిన ప్రవృద్ధమానయై ఉల్లోకకమనీయతానిధానమై యొప్పారుచుండెను. పెరియార్థ్యార్థు శ్రీవటసత్రశాయకిఁ బ్రతిదినమును పరమభోగ్యులుగ తోమాలెలను కట్టి ఒక బుట్టలోనుంచి యొకగూటచునకు తగిలించి తమ యనుష్ఠానములనెల్ల పూర్తి జేసికొనినతరువాత స్వామివారిసన్నిధికిఁజని పెరుమాళ్లకు మాలికలను సమర్పించి మంగళాశాసనముఁజేసి తీర్థప్రసాదములస్వీకరించి తమతిరుమాళ్లకు తిరిగివచ్చుట వాడుక.

ఇట్లుండ శ్రీపెరియార్థ్యార్థు తాము తమయనుష్ఠానములలో నుండు సమయమున శ్రీగోదాదేవి ఆబుట్టలోనుండు మాలికలనెత్తి తాము ధరించి, తమతండ్రి శ్రీరంగనాథుల రూపరేఖావిలాసముల వర్ణింపుకాలమున శ్రీరంగనాథుల యందు సంజాతప్రణయయై శ్రీరంగనాథుల కొక్కరికే నేను భార్యనుగావలయునని తనసర్వస్వము ఆపెరుమాళ్లకు సమర్పించి తదనన్యార్థ శేషభూతురాలై యుండుటచే, శ్రీరంగనాథులకు నేనుతగునునా? అని తనరూపసౌందర్యములఁ బరీక్షించుటకునై ఆతోటలోనుండు బావిలోఁ దనప్రతికృతిని జూచుకొని మురియుచు “నేను శ్రీరంగనాథులకు తగియున్నానని” ముద్దునుచ్చటలఁ దీర్చుకొని ఆమాలికల తమకంఠమునుండితీసి యథాప్రకారముగ నాబుట్టలోనుంచుచుండెను.

ఇది తెలియక శ్రీవిష్ణుచిత్తులు ఆమాలికలఁగొంపోయి పెరుమాళ్లకు సమర్పించుచుండిరి. ఆపెరుమాళ్లును “తాం స్పృష్ట్యేమామపి స్పృశ” అని తత్సంబంధయుక్తములగు వస్తువులనే పరమభోగ్యములుగా స్వీకరించువారు కాన మహాసంతోషముతో నామాలికల ధరించుచుండిరి.

ఈ ప్రకారము కొంతకాలము జరిగినతరువాత ఒకనాఁడు శ్రీగోదాదేవి మాలికల నలంకరించుకొని కౌంస్యదర్పణమునఁ జూచుకొనుచుండుసమయమున శ్రీపెరియార్థ్యార్థు చూచుటతట్లస్థించెను. భగవంతునికి సమర్పింపవలసిన మాలికల నిట్లపవిత్ర మొనరించినదేయని తమపుత్రికనుఁజూచి మిక్కిలికోపముఁజెంది ఇట్టి మహాపచారముఁ జేయఁదగునా యని యామెను బహువిధముల నుందలించి నాటి దివసమున పెరుమాళ్లకు పుష్పమాలికలను కొనిపోక మిక్కిలివిచారగ్రస్తులై నిదురించిరి. అంతట వీరిస్వప్నమున పెరుమాళ్లు జేంచేసి “ఓ పరమభాగవతోత్తమా!

నేడు పుష్పమాలికల నాకు ఏల సమర్పింపగైతిరి ? ” అని ప్రశ్నింపగా శ్రీవిష్ణు చిత్తులు నాటిదినమున జరిగినవృత్తాంతమును విన్నవించిరి. అందులకు పెరుమాళ్లు “మీ కుమార్తె యట్లు మడుచుకొన్నందుననే ఆపుష్పముల కట్టిదివ్యంధము గలిగి నాకు మిక్కిలి ప్రీతినిఁ జేపూర్చుచుండినవి, కావున మీపుత్రిక ధరించి తీసివచ్చిన మాలికలనే నాకు సమర్పింపుఁడు, అదియే నాకు మిక్కిలి యభిమతము ” అని నెలవిచ్చిరి.

అట్లొద్దను మేలుకొని అత్యంతసంభ్రమాశ్చర్యపులకితగావులై, శ్రీగోదాదేవినిఁ జేరఁబిలిచి “ప్రేమమీర ముద్దాఁకి అత్యాదర్శమున గారవించి ఆమె ధరించు కొని తీసి పెట్టిన పుష్పమాలికలను స్వామినారికి సమర్పించి, “అహ! ఏమి నా భాగ్యము. నన్ను ధన్య నొనరించుటకై సాక్షాత్ లక్ష్మీదేవియో, భూదేవియో యిట్లు నాభాగ్యవిశేషమున నాకు కుమార్తెయైనది. ఈమె సామాన్యస్త్రీకాదు. ఆమెని సంభూతయగుటచే నీమె యాపరంధాముని ధర్మపత్నియే యగును ” అని తలంచుచు అనందతరంగితులై తమయనుస్థానపరీకారముల యథావిధిగ నిర్వర్తించుచుండిరి. అట్లొద్ద, తమ్ముఁడరింపఁజేయుటకై వచ్చి యారీతియవతరించినదని యనుసంధించి యామెకు ‘అండాళ్’ అను తిరునామమునుంచిరి. దేహాత్మాభిమానులగును ఆత్మ స్వరూపవిజ్ఞానఖినులగు ఋషులకును పగవృత్తపరమాణువులకున్నంత తాగతవ్యము గలదు. స్వయోగమహిమసాక్షాత్కరితపరతత్వములగు ఋషులకును భగవత్ప్రసాదాసాదిత నిర్మలజ్ఞానభక్తిపరిపాకులగు అట్లొద్దకును అంతయంతఃమున్నది. అట్లొద్దకును పెరియాట్లొద్దకును అంతతారతమ్యము గలదు. పెరియాట్లొద్దకును తత్పుత్రికారత్నముగు శ్రీయాండాళ్మమగారికిని నధికముగఁదార తమ్యమున్నది. ఎట్లనగా — “అనాదిహయయా సుప్త ” అన్నట్లు సంసార మందు నిద్రించువారిని స్వామియగు సర్వేశ్వరుఁడు మేల్కొల్పితిమి స్వరూప స్వభావముల నేవింపఁజేయగా నేవించిధన్యులైరి అట్లొద్దలు.

ఇంక నీయాండాళ్లు తామెపోయి సర్వేశ్వరుని మేల్కొల్పితిమి తనయనఁజేయఁగలముల విన్నవించుకొని వాని ననుభవించినది కనుక వారికన్నను విలక్షణురాలై యున్నది. “బాల్యాత్ప్రభృతి సుస్సిద్ధః ” అన్నట్లు పసితనమునుండియు భగవద్భజానుభవ మున తనకు ధారకపోషకులుగాఁ జేసికొనియుండినది. పురుషుఁడు పురుషుని స్నేహించుటకన్నను స్త్రీ పురుషుని ప్రేమించుట సహజముగదా ?

శ్రీ గోదాదేవి యవతరించి దినదినప్రవృద్ధిమోసయై బాల్య మభిక్రాంతము కాగా ఉద్భూతయావనయై ఉల్లోకశోభావలసితియై వెలుగొందుచున్న సమయమున

శ్రీ పెరియార్వాల్లకు కుమార్తెయగుటచేతను, సహజస్వభావముఁబట్టియు జ్ఞాన భక్తులు అత్యభివృద్ధములుకాగా “నాత్మాత్ శ్రీయఃఫలినే నేను వరింతును, ఇతరుల నొల్లను” అని నిష్కర్మించుకొని తడేకాయత్తచిత్తయై సహా భగవద్గుణానుభవమునందే నిరతురాలై అనన్యార్వత్వ, అనన్యభోగ్యత్వ, అనన్యశరణ్యత్వరూపాకారత్రయత్రయసంపన్నయై, మిక్కిలియభినివేశముతో నచటిసన్నిధియందు వేంచేసి యుండు వటపత్రకాయని సంక్షేపింపగోరి యుత్సాహముతో వారిసన్నిధికి జనెను. అర్చారూపమున వేంచేసియున్నందున వారలే యభినివేశమునకుఁ దగినట్లు ప్రవర్తింపరైరి. అంత మిగులవ్యసనపడి, యంతకుముం దిట్టి యాశ్వర్యనితో సంక్షేపము ననుభవించిన భాగ్యవతులు గలరో, లేరో? అని విచారించెను.

అందులకుఁ గొందఱు ధార్మికులు “కృష్ణావతారమున గోపికలు శ్రీ కృష్ణుని విరహము సహింప నేరక కౌళియమర్దనాది కృష్ణచేష్టితములు “దుష్టకౌళియ తిష్ఠాత్రి కృష్ణోఽహమితి చాపరా” అనునట్లు అనుకరించి కొంత ఆప్యాయత నొంది” రని వచించిరి.

దానినాలకించి తామును వారలవలె యచుకరించి మనస్థిమితమునుఁ బొందవలయునని యోచించి, అది కౌలాంతరమునందు (ద్వాపరయుగమున) జరిగిన దగుటచే ప్రయోజనపడదని నిరాశోపహతలైరి. మఱియుఁ గోపికలును శ్రీకృష్ణుఁడును కేళీవిలాసముల ననుభవించుచు సంచరించిన ప్రదేశములును, స్నానంబొనర్చిన యమునను, నాఁడు కృష్ణుఁడై తన గోవర్ధనమునైనను నేవించుచుఁ గాలక్షేపము జేయు దమన్న నవి దూరదేశమునం దుండుటచే నదియును సాధ్యముగానందున మిక్కిలి వ్యసనవ్యాకులతాంతఃకరణయామెను. అందుపై, స్వయంవరమును బ్రకటించి యందువరింతమన్న సీతాదేవికి శివభసుసులై, సీతాదేవికి వృషభమువలె తన కేది యును స్వయంవరపణమును గానక ధైర్యములేక వగఁజెందుచుండి కడపట గోపికల యనుష్ఠానము ననుకరించియైనను గొంత ఆప్యాయముఁ జెందదనని తీర్మానించుకొనెను.

నాటకప్రయోక్తలు ఆయాపాత్రలనభినయించుటకై తత్తన్నామరూపావస్థాదుల నొందునట్లును, యజ్ఞమున ఋత్విక్కులు హోత్రాదినామరూపముల ధరించి, తదనుగుణవ్యవహారవిశిష్టలగునట్లును, శ్రీగోదాదేవి బ్రాహ్మణ కులజురాలై నను గోపికాస్వరూపానుసంధానముచే తదభిధేయ రూప వేష భాషాదులు గలదియై అనుకార ముత్కటముకాగా శ్రీవిల్లిపుత్తూరునే ప్రేవల్లగను, అచ్చటి కన్యకలనే గోపకన్యకులుగను, “శ్రీవడపెరుంకోయి” లను దివ్యసన్నిధి నే శ్రీనందగోప

గృహవరంబుగను, అందుకనుసించియున్న పుత్రవ్రతమునకు శ్రీకృష్ణునిగను ధ్యానించి భావించి, భావనాతిశయమున గొల్లనయినట్లు గొల్లలప్రవాహమున, గొల్లల సంభాషణమును, పేడల గొల్లలంబును గలిగినదాయెను.

శ్రీయశవతియై అహం ప్రసమస్తక ముండేన సర్వేకృష్ణంబు సకలజగదుభేద నార్థమై శాస్త్రదీపానోసరియె, చతురలు తిక్కల దునుంగికి యన్య మేమి సమయ ములందు త నవతరించి తనదొత్సలాది కృష్ణ పరిణామములను పేరల భూనభిక్తి సంపన్నులగనొనర్చి యనుగ్రహించు పుష్ప పారిజాతంబునటచే, తదగ్రమై తిరు వాయిప్పాడి (గొల్లపల్లె) యందు శ్రీకృష్ణుని సముని నవతరించెను. అరిసి ఆమోనుష సౌందర్యపూర్ణగృహములచేతను, కలిపానుష గుణాద్విరములచేతను బ్రహ్మాంతరభాగ్య సంపన్న పాశవ్యలగు గోపవన్యకలు తలొవగడలనందుల శ్రీకృష్ణునితో బహుతః ప్రభృతి స్వప్నాధీనలై పరిలయించెరి. అనంతమున శ్రీకృష్ణుడను గోపికయు పౌప్రయోననులైయుండె గోపకృష్ణులందఱునునాడె “శ్రీకృష్ణుడను భూకృష్ణుడనున్న వాడను, ఇక నీమహిమ నాతిని కలయించుటలేదు గాన దీనిలయను ” అని యోచించి గోపికల పాతాళగృహములలోబంధించిరి. కొంత కాలమునను గోపకన్యకల భాగ్యవిశేషమున వన్ని ము రిరియెను పోయెను. అంతట గోగోమలగు గోపవృద్ధులు మిక్కిలికటకటబడి ఆదుర్భరసమయ భరణములకి గోపకన్యకలసంరక్షణిని జేర విడిపించి విలిపించి “వర్ధాము మీజుండఱును నోమునోదుడను ” అని వారల నియ మించిరి, అందుపై యోచించి శ్రీకృష్ణుని పిలిపించి “కృష్ణా! ఈగోపకన్యకలు నోమునోచెడట; వారలకు కౌపసన సామగ్ర్యపక్షపాదులు వారలకు ఘనమిడదై నీవుండుము ” అనిచెప్పిరి. లీలానానుషవిగ్రహుండగు శ్రీకృష్ణుడను ఆలెరెగ గున సంతసించియు ఏమియు తిరియనివానివలె “నాంపయెను బోయెను; నానరక్యమే గాదు ” అని బదులుచెప్పెను. అంత వారలు పోయిరి. కృష్ణుడై తిమిల నిర్వరంబు నతడను సమృద్ధిచెనె. శ్రీకృష్ణునివశంబున గోపికల సప్నగించి గోపవృద్ధులు తమ తమపనుల జూచుకొనఁబోయిరి. అంత గోపికలును కృష్ణుడను అమందినంబు కించితి న్నాంతులై నిర్భీతులై యభేచ్ఛగ నారాత్రియంతయును రాసక్రమ సమభవించిరి. శ్రీకృష్ణుండంతట ఇటుపై మన మౌలసంపదనదు. ఇతరులకు సంభాషణ కలంగును. కనుక మనమందఱముపోయి కొంతతడిపు నిదురింపము. నోమునోదుడై తల్లపారు జామునవచ్చి మేల్కొల్పుడు ” అని ఆపడుచులతోఁజెప్పి తద్విహారవ్యభాషనోద నార్థము శ్రీనప్పిన్నైపిరాట్టి (నీళాబేవి) గృహంబునఁ బ్రజేరించి, ఆమయముంగ స్తనగిరితమన సుఖసుప్తఁడైయుండెను. ఆకన్యకలందఱును తమతమగృహంబులకుఁ జని శయనించిరి. కాని కొందఱు నిదురపట్టకున్నను కృష్ణగుణాచేష్టతమలయొక్క

స్తరతానందాతిరేకమున లేవజాలక చూపండిరి. సుతికొండలు నిదురకుండిలేచి, లేవ జాలక పలుకుదువారిని లేపుకొని శ్రీనందగోపభవనమున కేతెంచి శ్రీకృష్ణుని మేల్కొలిపి తమవాస్తవమును స్ఫూర్తినాపేక్షలముల విన్నవించి “యావదావర్తతే చక్రః” అని భరతాద్వాన్లు తలచక్రము తిరుగుచుండువఱకును మమ్మోక్షించుదుమని చక్రవర్తితిథిమగనార్లను స్ఫూర్తించునట్లును, అర్జునుండు భగవద్గీతాపట్కత్రయంబున సంశయముతోనుండి చరమశ్లోకమును వినినతోడనే సందేహముతీరి ధన్యుడైనట్లును, నోమునోచుట యనుపేర భగవత్సంక్షేపానందానుభవమును ప్రార్థించి, ముప్పదిపాశురములుగల ‘తిరుప్పావై’ ప్రబంధము ననుగ్రహించెను. ఇదియును గాక కొమభజనాదులనొనర్చి ‘నాచ్చియార్ తిరు మొట్టి’ ని ఆనతిచ్చెను.

ఇట్లుండ “పతిసంయోగ సులభం వయో దృష్ట్య చ మే పితా, చిన్తార్థవగతః పారం నానసాదాప్లవో యథా” అనునట్లు ఈమెకు పరిణయయోగ్యమగు వయస్సువచ్చుటఁ బరికించి శ్రీవిష్ణుచిత్తులు ఈమెకు తగిన వరు డెవఁడుగలఁడు? అని యోచించి యోచించి యేమియునుతోచక యుండిరి. అప్పుడెవ్వరైనను “అమ్మా! నీకుయోగ్యుడగు వరుని వివాహమాడుము” అని యుపదేశించినచో; “మనుష్యులకు నన్ను ఇచ్చునట్లు యోచనజరిగిన నేను జీవించియుండను” అని వారలకు తన దృఢాధ్వపామయమును జెప్పచుండెను. దానిని కర్ణాకర్ణికగ శ్రీపెరియాద్వార్ల విని, బాల్యమునుండియు కుమార్తెయొక్క జ్ఞానభక్తివైరాగ్యపరిపాకములను కల్యాణగుణములను ఆనుభవించుచున్న వారలగుటచే నొకశుభదినమున నామెను దగ్గరకుఁజేరి శిరస్సునాఘ్రాణించి ప్రేమామృతమొలుకు మృగమధురవాక్యములచే యామెనుకు మారహృదయము నలరించి “అమ్మా! నీకు యుక్తవయస్సువచ్చుచుండున తగినవరు నకు నిన్నిచ్చి వివాహముచేయఁజెసియున్నది. ఎవరినివఱచెదవో చెప్పుము. నీకభీమత మెటులనో, అటులనే చేసెదను” అని పలికిరి. ఆమెటూలించి లజ్జావనతవదనయై శుచిస్తేరమఖారవిందయై “తండ్రీ! సర్వజ్ఞులకు తమకు తెలియనిదేమిగలదు? సకల చేతనులకును నిరుపాధిక స్వామియగు నాపురుషోత్తమునిఁదప్ప నితరులఁ గన్నెత్తి యైనను చూడను. మీకు నాయందు ప్రేమానురాగములుగలవేని యట్లొనరింపుడు” అని సువ్యక్తముగఁబలికెను.

అందుపై “అట్లైన, అమ్మా! నీవు యేమెరుమాళ్లను వరించెద” వని ఆహ్వానిత అడుగగా, “నూటయొనిమిది దివ్యతిరుపతులలో వేంచేసయుండు పెరుమాళ్లయొక్క దివ్యమహిమాలికయముల కర్ణింపుడు. నాకీష్టమైనవాఁని వరించెదను” అని ఆండాళ్లు బదులుచెప్పెను.

అంత నావిష్టుచిత్తులును శ్రీవటపత్రకాయవైభవమునుపక్రమించి “కోదై మడలో” అని లోకమునఁ బ్రసిద్ధిఁజెందిన గ్రంథరీతిగా ప్రతిదివ్యదేశమునందును విజయముఁజేసియుండు పెరుమాళ్ల దివ్యమహిమాలిశయముల వర్ణించుచుండగా శ్రీగోదా దేవికి ‘తిరుమాలిరుంఱోలై’ పెరుమాళ్ల వైభవముల విన్నప్పుడు మేనుచెమర్చెను. తిరువేంగడముడైయానుల వైభవాలిశయముల వర్ణించునప్పుడు, నేత్రములు వికసిం చెను, బింబాధరము స్పందించెను, మందహాసముచేఁ గపోలములు విప్పారెను, తుదకు “అక్రియమణవాళక్” అను శ్రీరంగనాథుల రూపరేఖావిలాసములను నిస్సీమ విభవాలిశయములను నిరవధిక భోగైశ్వర్యాదులను దివ్యమంజులకల్యాణగుణగణములను వర్ణింపగ నే “జితాఽస్మి” అని వారి కే ఆనన్యార్త కేషభూతురాలనయ్యెద నని వారి నే పాణిగ్రహణముఁ జేసికొనియెద ననియు ఆత్మత్కంఠాసమాలింగిత స్వాంతయై తత్తుణావిర్భూతసకలసాత్వికభావసంపన్నయై లజ్జావనతవదనపద్మయై స్వహస్తవిధృతిలీలాకమలపత్రముల లెక్కింపనారంభించెను.

అంత ఆహ్వార్య ఇదియెట్లుచేకూరునాయని వ్యాకులితాంతఃకరణులై కింకర్రవ్యతామూఢులై శయనింపగా వారికి స్వప్నమందు శ్రీరంగనాథులు సాత్త్కత్కరించి “మీపుత్రికయగుశ్రీగోదాదేవిని మాకు సమర్పించుడు. మేమే పాణిగ్రహణముఁ జేసికొందు” మని యానతిచ్చిరి. అంత ఆహ్వార్య మేల్కొంచి సంతోషతరంగిత స్వాంతయై నాజన్మముసార్థకమయ్యెనని తనభాగధేయమును బహుభంగులు నుతించుకొనుచు వివాహమహోత్సవమునకుఁ దగిన సకలసామగ్రిలతోడను, ఛత్రధ్వజచామరపతాకాదులతోడను శ్రీపాండ్యమహారాజ సేకపరిజనపరిచ్ఛదవిశిష్టుడై యేతేజ, శ్రీగోదాదేవిని రత్నఖచితస్వర్ణప్రతిమాలంకృతమగు దంతిపుంబల్లకిలో గూర్చుండఁబెట్టుకొని నిఖిలమంగళవాద్యదులతోడ శ్రీరంగమునకు మేంచేపుజేసికొని వెళ్లిరి. అచట సమస్తమైనవారలం జూచుచుండఁగ నే శ్రీఅండాశిష్టమారు పల్లకిని దిగి పాంసగమనముతో సన్నిధియందు ప్రవేశించి గర్భగృహమునఁజొచ్చి కన్నులార శ్రీరంగనాథుని దివ్యకమనియసుంగళవిగ్రహోదల ననుభవించి నాగపర్యంకము నధిరోపించి స్వామినిగూడి వారితిరువడగళ్లలో నంతర్భవించిరి. ఈయాశ్చర్యమును శ్రీ పెరియవ్వాహ్మర్లను తచ్చిహ్మండగు పాండ్యరాజశ్రీపల్లభదేవరాయలును సమస్తప్రజలునుఁజూచి కృతార్థులైరి.

శ్రీరంగనాథులే తన సకలపరిజనపరిచ్ఛదసహితులై శ్రీవిల్లిపుత్తూరునకే మేంచేసి యుచ్చట శాస్త్రోక్తముగ తిరుకల్యాణమహోత్సవము నతివైభవమునఁ జఱిపించుకొని శ్రీగోదాదేవి పాణిగ్రహణమొనర్చినట్లు శ్రీవిష్ణుచిత్రియమున నభివర్ణింపఁబడి యున్నది.

శ్రీ 'అండాల్' తిరునామములు

(1) అండాల్.	(5) పెరియార్వార్ పెన్నితై.
(2) కూడిక్కొడుత్తనాచ్చియార్.	(6) అము కమల్యనా.
(3) గోదా.	(7) కూడిక్కొడుత్తుకుడర్ కొడి.
(4) కోడై.	

శ్రీఅండాల్ విషయముగ శ్రీమణవాళమహామునులు

అనుగ్రహించిన పాశురములు

ఇష్టోతిరువాడిప్పురమ్, ఎమక్కాగ
వస్తో విజ్ఞాణ్ణాళవదరిత్తాల్, మస్తాద
వాట్టొనవైగుడవాక్ పోగవ్వైయిగట్టై
అట్టొర్ తిరుమగళారాయ్—

22.

దీనికి సంస్కృతశ్లోకము

మాసేశుచా ప్రథమఫల్గుచికాహిసాఽద్య
గోదాత్ర శిల్పవతతారమరక్షితుం నః ।
భో గాంశ్చ పారమపదానవమత్మదివ్యాన్
భట్వేశ్వరగ్య మహితాదుహితాభవంతి॥
పెరియార్వార్ పెన్నితైయాయ్, అట్టాల్ పిఱన్ద
తిరువాడిప్పుర త్రికశీర్త్తై, ఒరునానై
కుణ్డోమన మే యుణర్న్ద పార్,
అట్టాళుక్కుణ్ణాగిలొప్పిదుక్కుముణ్ణు

23

దీనికి సంస్కృతశ్లోకము

శ్రీవిష్ణుచిత్తదుహితు ర్దగ తాంజనన్యాః దివ్యోదయేన మహితా శుచిఫల్గునీయమ్ ।
తత్తుల్యమస్తీముచిత్తయ చిత్తతారం గోదాసమా యదిభవేత్, తదిదంతదాస్యాత్॥
అణ్ణుకుడి కొరుగందలియాయ్, అట్టొర్ గళ్
తణ్ణాయలై విజ్ఞోనిఱ్ఱుమ్ తన్నైయళాయ్, ప్పిణ్ణాయ్
ప్పళుత్తానై యాణ్ణానై ప్పత్తియుడక్ నాళుమ్,
వళుత్తాయ్ మనమే మగిట్టైన్దు.

24

దీనికి సంస్కృతశ్లోకము

అస్థానరక్షణభయాకులదివ్యసూరివంశస్యచైదుహితాంజనసంజగత్యాః ।
భక్తానమూక్ నిజగుణైరతిరిచ్యమాన్కాం బాణ్యైఽపిపక్వచరితాంభజచిత్తగోదామ్॥

ప్రబంధసారమునందలి శాశ్వరములు

జేయర్ పుకట్ విల్లిపుత్తూరాడిప్పుర
 మేస్తేలు వికః శంక విక్రమి త్తే
 తూయతిగళకళాయ న స్తవల వార్ క్కు
 త్తుభూయమానై ముడిమా కొడు త్త మాతే !
 నేయసుడక తిరుప్పావైపాటాడైన్
 నీనుగై త్త త్తెయిగతింగళమామానై
 జయపుగట్ నూర్ మునాన్ పత్తుమాన్
 మన్మడనే యడిచే ను క్కురుళ్ శెయ్ నీయే.

శ్రీ ఆండాళ్ తిరువడిగళే శరణమ్.

వాళ్ళి త్తిరు నా మ ము లు

కోడైవిత్తైప్పూర్ కోవిన్దక వాళ్ళుమూర్
 శోది మణిమాడవ్ తోన్మూర్ ;—నీతియాత్
 నల్లపత్తర్ వాళ్ళుమూర్ నాన్మత్తై శోడుమూర్
 విల్లిపుత్తూర్ వేదకోన్మూర్.
 పాదజ్జళ్ తిక్కం పరమనడి తొట్టుమ్
 వేదనైత్తున్కుం విత్తాగుమ్ — కోడైతమిన్
 ఐ యైన్మైన్మమ్ అఱియాదమానిడరై
 వైయమ్ శుమప్పగుమ్ నున్బు,
 తిరువాడిప్పుర త్తిల్ కత్తుదిత్తాళ్ వాళ్ళియే
 తిరుప్పావై ముప్పగుం తెప్పినాళ్ వాళ్ళియే
 పెరియాళ్వార్ పెన్ద్రైదుత్త పెన్ద్రైళ్ళు వాళ్ళియే
 పెరుమ్బామూర్ మామనిన్కు ప్పిన్నానాళ్ వాళ్ళియే
 ఓరునూర్ మునాన్మత్తుమాన్మరైత్తాళ్ వాళ్ళియే
 ఉయరగల్గై కణ్ణి యుగన్దరైత్తాళ్ వాళ్ళియే
 మరువారున్దిరువల్లివళనాగు వాళ్ళియే
 వణ్ పురువైనార్ కోడై మలర్ పదంగళ్ వాళ్ళియే.

మంగళాశాసనము

గోదాప్రసూతిసుభగస్య ముదందదివ్యభౌముః ప్రసీప్త మణిహర్ష్య విరాజితస్య ।
 నీత్యా విభూషిత సుభక్త శిఖామణేశ్వ సాంగాఖిలశ్రుతిపురాణ మహిమహస్య ॥

అధ్యాప్యమాన చతురాగమనందనస్య శ్రీధన్వినవ్యనగరస్య సువర్ణవల్లాభః ।
 'గోదేతి దివ్యమధువర్ణయుగాభిధాయాః, సాలంకృతం సులలితం మధురంచ దివ్యమ్॥
 పాపాపనోదక-పరాంఘ్రిద-పంచపంచపంచప్రబంధ మఖిలాగమబీజభూతమ్ ।
 జానన్తి యేనచజనా వహనంతు తేషాం మూఢాత్మనాం నను వృద్ధైవ పసుంధరాయాః॥

కర్కశే పూర్వఫల్గున్యాం తులసీకాననోద్భవా ।

శ్రీవ్రతత్రింశతోవశ్రీ జీయాచ్ఛీరంగనాయకీ ॥

విష్ణుచిత్తతనూజాతా వర్ధితా తేన సాదరం ।

యతిరాజస్య భగిని జీయాచ్ఛీరంగనాయకీ॥

త్రయశ్చత్వారింశచ్చత ప్రబద్ధీన్యస్తజీవితా ।

శ్రీరంగనాథపాదాబ్జే జీయాచ్ఛీరంగనాయకీ॥

స్వోచ్ఛిష్టమాలికాబంధ గంధబంధురజిహ్వ వే ।

విష్ణుచిత్తతనూజాయై గోదాయై నిత్యమంగళమ్ ॥

మాదృశాకించనత్రాణ బద్ధకంకణపాణయే ।

శ్రీధన్వినగరీదేవ్యై నిత్యశ్రీర్నిత్యమంగళమ్ ॥

శ్రీ ఆండాళ్ తిరువడిగళే శరణమ్.

శ్రీ జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్.

శ్రీయైనమః - శ్రీగోదాయైనమః
 శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీవేంకటేశ్వరపరబ్రహ్మణేనమః
 శ్రీమతేరామానుజాయనమః

తిరుప్పావై - అవతరణిక

నిత్యానుసంధానమునకు మూడవవిభాగమగు నీ 'తిరుప్పావై' దివ్యప్రబంధమును విరచించి యనుగ్రహించినవారు శ్రీగోదాదేవి. ఈమెకు 'అండాళ్' అనియు, 'కూడిక్కొడుత్తనాచ్చియార్' అనియు నామోంతరములు. శ్రీరంగనాథులకు పరమభోగ్యములగు సుగంధసుకుమారరమణీయకుసుమమాలికలను, దివ్యరమణీయమృదుమధుర కృతిమాలికలను సమర్పించుటచే నీమెకు 'గోడ' అని నామము సిద్ధించినది. 'కోడై' అను అరవపదమునకు 'మాలిక' యనునర్థమున్నది. కుసుమదామమువలె సుకుమారరమణీయ మనోజ్ఞ యగుటచే నీమెకు 'కోడై' అనుపేరు తండ్రియగు విష్ణుచిత్తులచే బెట్టబడియుండవచ్చును. తులసీవృక్షమూలమున మాలికవలె లోకాతిశయ సౌభాగ్యవిలసితయై యుండుటచే ననర్థమగు నీపేరును బెట్టియుందురు. లేదా 'గోదా' అను సంస్కృతశబ్దభవము 'కోడై' అయియుండవచ్చును. శ్రీవసిష్ఠతానందాదులగు పరమహులు భవిష్యద్వృత్తాంతజ్ఞులగుటచే శ్రీదశరథచక్రవర్తికుమారులకు వారివారి యసాధారణస్వరూపస్వభావముల కనుగుణముగ నామకరణములఁ జేసినట్లు, సర్వజ్ఞశిఖామణులగు శ్రీవిష్ణుచిత్తులు 'పింజాయ్పట్టతాడై' అన్నట్లు జనన ప్రభృతిపరిపక్వచరిత్రయగుటచే దనపుత్రికకు నామెస్వరూపస్వభావముల కనుగుణముగఁ 'గోడ' యను నామధేయమునుంచిరిని అనుటలో అశాచిత్వమేదియుఁ గానరాదు. ఇట్లే "అండాళ్—నన్ను ఉద్ధరించెను. (ఉజ్జీవింపఁజేసెను)" అని యామె మహిమాలికయును ననుసంధించి తదనుభవానందపరీవాహదూపముగ నాట్వార్లీమెకిచ్చిన పేరు 'అండాళ్' అనునది. ఇక 'కూడిక్కొడుత్తనాచ్చియార్' రనునది యీదేవి యనుష్ఠించిన యసాధారణక్రమపరిపాకమును వెల్లడిఁజేయవచ్చిన నామధేయము. దానికి సంస్కృతమున 'అముక్తమాల్యద' అని యగుచున్నది. ఈనామమును స్వీకరించియే శ్రీకృష్ణదేవరాయలు తన ఆంధ్రమహాకావ్యమును విరచించిరి.

శ్రీవైష్ణవమతసాధమునకు కనకస్తంభాయమానులగు శ్రీ దివ్యనూరుల (అట్వార్ల)లో నీపేయే శ్రీరూపమున నవతరించినది.

పీరిగ్రంథమునకు "ఉపనిషత్సారము" అని ప్రసిద్ధిగలదు. దీనిని మార్గభీ (ధనుర్) మాసంబున నరుణోదయకాలంబున భగవదారాధనముఁ జేయునపుడు

ఒక్కొక్కపాశురముగ ప్రతినిత్యము దినక్రమముగ ననుసంధానముచేసి యాసల ముగిసినవెనుక “శాత్తుముడై” (ఉత్తరశాంతిని) నడుపునది శ్రీవైష్ణవులందఱికిని తెలిసినవిషయమే.

ఈ గ్రంథమునఁ బ్రతిపాశురపు చివరిభాగమున ‘ఏమ్పావాయ్’ అని యుండు టచే దీనికి ‘తిరుప్పావై’ అని పేరు వచ్చినది. తిరు=శ్రీ (దివ్య)పావై = వ్రతము అని యర్థము. పావైయనుపదమునకు శ్రీ యను నర్థముగూడ గలదు. ‘నాచ్చియార్ తిరుమొట్టి’ యందు కామదేవుని ‘పురుషోత్తమునితోడ ననుఁ జేర్చవలయు’ నని ప్రార్థించినది ఇంక ఈతిరుప్పావుప్రబంధమున తత్పత్నియగు రతీదేవిని వేడుకొనుచున్నదనియు చెప్పవచ్చును. ఇటువంటి ప్రబంధములకు అరవలక్షణకారులు ‘తిరువెమ్పావై’ అని పేరుపెట్టియున్నారు.

శ్రీవైవస్వతుకువిశ్రేష్ఠులు నల్వరిలో నొకరగు ‘శ్రీమాణిక్యవాచకర్’ అను వారు విరచించియుండు, ‘తిరువాచకం’ అను గ్రంథమున “ఏలోరెమ్పావాయ్” అను ముకుటముఁ (పాశురములకంత్యభాగము) గల పాశురములు ఇరువది (20) కనఁ బడుచున్నవి. వీటికి ‘తిరువెమ్పావై’ అను నామధేయము ప్రసిద్ధమైయున్నది.

మఱియును ‘తిరుప్పావు’లోని మొదటిపాశురమునఁ బ్రస్తావించఁబడియున్న మార్గభీనీరాట్టము (మార్గభీనీ స్నానము) ఆ ‘తిరువెమ్పావై’ గడపటిపాశురమున బ్రస్తావించఁబడియున్నది. “పోల్లోరీ యాయుయ్య వాట్కొండరుళుం పొన్ మలర్ గళో, పోల్లోరీయా మార్గభీనీరాడే లోరెమ్పావాయ్” అని దాని ముగింపు. అదియేగాక

ఈ ‘తిరుప్పావు’లోని “ఎల్లైయిళంకిళియే” అను పదవైదవపాశురమునందలిభావము, శైలియును, తజ్ఞాతీయములుగ నే యాప్రబంధమున నాల్గవపాశురముననున్నవి. పరికింపుడు.

ఎల్లై యిళంకిళియే యిష్టముఱంగిదియో
 శిల్లెన్ద్రైయేన్మిక్ నల్లైమిర్ పోదరుక్కిణ్డే
 వల్లైయర్ కట్టురెగళో పంజేయుక్ వాయుతిరుమ్,
 వల్లీర్ గళోనీర్లళే నానేదానాయుడుగ,
 ఒల్లై నీపోదాయ్ ఉనక్కెన్న పేఱుడైయై,
 ఎల్లారుమ్బెన్ద్రాలో పోద్రార్ పోద్రెణ్ణిక్కోళో,
 వల్లైన్ద్రొణ్డై మోల్ ద్రొరైమోల్ ద్రొణ్ణిక్కో,

వల్లనై, మాయనై పాపజేలోరమ్బవాయ్॥
 ఒణ్ణిత్తిలనకైయాయ్ ! ఇన్నంపులర్ నిన్దొ
 వణ్ణక్కిరి మొట్టియా రెల్లారంవనైరో
 ఎణ్ణిక్కొడుళ్ళవాళ్ళొక్కొమ్మళ్ళవు
 కణ్ణెత్తుయిన్దవమే కాలత్తై పొప్పికాతే
 విణ్ణుక్కొరుమరుంజై పేదవిణ్ణుప్పొరుంజై
 కణ్ణుక్కినియానై పాడిక్కొండుళ్ళమ్
 ఉణ్ణెత్తు నిన్దురుకయామాట్టోసియేవ
 న్నెణ్ణిక్కుత్తెయిల్లయిలేలో రమ్బవాయ్.

అదిట్లుండనిండు.

శ్రీగోదాదేవి జన్మ(తః)ప్రభృతిజ్ఞాన భక్తివైరాగ్యభూషితురాలై “మాల తేదియోడుం మనం” (ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుండగు శ్రీమన్నారాయణుని వెదకుచు నామనస్సు పరుగెత్తుచున్నది) అనునట్లు దివ్యసౌందర్యసౌతుమార్యాది గుణ నిధియై దివ్యారామోపశోభితులగు శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున నిఖిలచేతనోజ్జీవనార్థము విజయముజేసియుండు శ్రీరంగవాడులనే కోరి వారి నే తనపెనిమిటిగాఁ జేసి కొని ఆనందపారిధి నోలలాడఁ గుతూహలపడుచుండిరి. అయినను శ్రీజనకరాజ పుత్రికయగు శ్రీసీతాదేవికి స్వయంవరపణబంధుగ శిష్యునివలెను, ‘నప్పిన్నై’ అని పేరుగొన్న నీళాదేవికి మదోన్నతస్వప్రవృత్తులవలెను, తనకేదియును సాధనము చేపారనందున అదియెట్లు సాధ్యమగునోగదాయని కలవరపడుచుండెను. అట్లు నిరంతర చింతనానిమగ్నయై తద్విరహమునహించుట చాలదుర్భరముకాగా పెద్దలు కొందఱు గోపికావృత్తాంతమును తెలుపగా తదాభివభావితయై తానువారిలో నొకరైయుం శ్రీవిల్లిపుత్తూరును నందగోపకులమనియు తమయూరికన్నియలే గోపకన్నియలనియు, వటపత్రకాయినన్నిధియే శ్రీనందగోపుని తిరుమాళిగయనియు, అచ్చట విజయము చేసియుండు స్వామియే శ్రీకృష్ణుండనియును అనుసంధానముజేసికొని భావనా ప్రకర్షమున ననుకారపము సుదృఢముకాగా ఈ ‘తిరుప్పావై’ ప్రబంధమును గానముజేసెను. ఈవిషయమిదివఱకే విశదీకరింపఁబడియున్నది.

ఈ ప్రబంధమందు అపాతగృహీతంబగు సర్గమేయ్యదియనగా —
 వ్రతమునం దాసక్తిగల కొందఱుకన్నియలు రాత్రులందు ముందుగామేల్కొని, శ్రీ కృష్ణగుణచేష్టితములందే మునిగి తదేకధ్యానముతోఁ బరుండియుండు ఇతరులను వారి వారియింద్లఁజని వారలమేల్కొలిపి వారితోఁగూడి శ్రీకృష్ణునికి సుప్రభాతముఁ

బాడి మేల్కొలిపి తమకోరికలను వానితోమనవిజేసికొని తామునుష్ఠించిన వ్రతమునకు సమాప్తియందు తాముపొందగోరినఫలమును పొందిరి అనునది.

ఈ ప్రబంధమున ముప్పది (30) పాశురములున్నవి. అందు (1) మొదటి పాశురమున ప్రాప్యప్రాపకప్రాప్త్యస్వరూపముల నిష్కర్షించి తెలుపుచు నిట్టిపరమవిలక్షణముగ శ్రీవ్రతమునకుండగిన కాలజేశాదులు సమకూరినవేయని వాటిని ప్రశంసించుచున్నారు. (2) రెండవపాశురమున నీవ్రతానుష్ఠాతకు సంభావితములగు స్వభావములఁ దెలుపుచున్నారు. (3) మూడవపాశురమున ఇట్టివ్రతానుష్ఠానమువలనఁ గలుగు ఫలముల నిరూపించుచున్నారు. (4) నాలుగవ పాశురమున ఇట్టివ్రతానుష్ఠాతకుఁ జేతులుగట్టుకొని నిఖిలజీవతలును అవసరప్రతీత్యలై నియమితకార్యములఁ జేయుచుందురని సెలవిచ్చుచున్నారు. (5) ఐదవపాశురమున నిట్టివ్రతానుష్ఠానమునకు ప్రతిబంధకములన్నియు తమంతనే పోవునని యానతిచ్చుచున్నారు. కాఁగా మొదటి 5 పాశురములచేతను వ్రతాధికారి నిష్ఠాక్రమముఁ జెప్పఁబడినది. తిరుప్పావై ప్రబంధమును పూర్వార్థమనియు ఉత్తరార్థమనియు రెండుగా విభజింపవచ్చును. అందుపూర్వార్థము రెండుభాగములుగా నున్నది. మొదటి ఐదుపాశురములు ఒకభాగము. అది అధికారినిష్ఠాక్రమములఁ దెలుపుచు వైప్రబంధమునకు నుపోద్ఘాతరూపముగ నున్నది.

దివ్యప్రభావసంపన్నయగు శ్రీగోదాదేవి గోవికలలోఁ దానొక విశిష్టగోవికగా భావించి, తానుముందునిలిచి, తనసహచారిణులనందఱిని మేల్కొలిపి వారలఁ జేర్చుకొని, భగవత్సన్నిధికిఁజని ద్వారపాలకులను మేల్కొలిపి శ్రీనందగోపుని శ్రీయశోదాదేవిని శ్రీబలభద్రునిహూడ మేల్కొలిపి వారలపురుషకారముతో నప్పిన్నైపిరాట్టినిలేపి ఆమెపురుషకారముతో శ్రీకృష్ణపరమాత్మను మేల్కొలిపి సింహాసమున వేంచేయుఁ బ్రార్థించి, పరమాత్మఁడు సుఖముగ నందువేంచేసినతదుపరి వ్రతమునకుకావలసిన సామగ్రినంతయునుఁ బ్రార్థించి, తమరాకకు ముఖ్యప్రయోజనము నిరవచ్చిన్న భగవత్త్రైకగ్యమేయని విన్నవించి, ఆభగవంతుని యనుగ్రహమున వ్రతఫలములను పరమపురుషార్థమును బొందినట్లు తనవిశిష్టవృత్తాంతము సెల్లఱికిని ప్రబోధముఁగలిగించుటకై ఆభివర్ణించుచున్నది.

ఇళఁబూర్వార్థమున మిగిలిన పది (10) పాశురములును మఱియొకభాగము. ఇందుసహచారిణుల వారివారి యిండ్లకుఁబోయి మేల్కొల్పుట ప్రతిపాద్యంశము.

ఇళఁ నుత్తరార్థమున మొదటిపాశురమున ద్వారపాలకులను, రెండవపాశురమున నందగోపులను యశోదాదేవిని బలజేపుని, మూడవపాశురమున నప్పిన్నైపిరా

ట్టిని, నాల్గవవిధపాశురములలో శ్రీకృష్ణుని నప్పిన్నెప్పిరాట్టినిఁజేర్చియు, ఆరవ పాశురమున నప్పిన్నెప్పిరాట్టితోఁ గూడుకొని శ్రీకృష్ణపరమార్థము ప్రబోధనముఁ జేయుచున్నారు.

కాన నీయాలుపాశురములును ఒకభాగము; ఇతర రెండవ భాగమున మొదటి పాశురము (౨౨)చే దమఅనన్యార్థ శేషత్వముఁజెల్పిరి. రెండవపాశురమున (౨౩) మా యశేషితములువినుటకు సింహగమునుఁడవైచిచ్చేసి సింహాసనమునఁజేరియేవలయు నని ప్రార్థించుచున్నారు. మూడవపాశురమున (౨౪) సింహాసనమునఁ జేగోలగ ముననున్న భగవంతుని దివ్యచుంభవిగ్రహమును సందర్శించి ప్రేమప్రకర్షన నతి శంకాకలంకితస్వాంతులై మంగళాశాసనముఁ జేయుచున్నారు. కొన్ని నిదియొక భాగము. మూడవభాగమున మొదటిపాశురముచే బ్రతిబంధకనివృత్తిని రెండవ పాశురముచే వృత్తమునకుఁగావలసిన సామగ్రిని బ్రార్థించుచున్నారు. మూడవపాశుర మున వృత్తప్రయోజనమును విన్నవించుచున్నారు. కాఁబట్టి నిదియొకభాగము. నాలుగవభాగమున మొదటిపాశురమున (౨౫) రెండవపాశురమును (౨౬) ప్రాప్త్య ప్రాప్తకస్వరూపములను తమకుద్దేశ్యము నోముగాదనియు, నిరంతరనిరవిభక్తభగ వత్పాదారవిందకైంకర్యమే పంచాద్దేశ్యమనియు ప్రబంధతాత్పర్యమును విశదీ కరించి ఇతరమనోరథములఁ బోగొట్టి ఏడేడుజన్మములకును నీపాదారవిందకైంకర్య మునే మాత్ర ప్రసాదింపుము అని ప్రార్థించుచున్నారు. కనుక నిదియొక భాగము. కాఁగా ఉత్తరార్థమున నింతవఱకును నాలుగు (4) భాగములుచూపబడినవి. ఈరీతి ఇరువదితోమ్మది (29) పాశురములు నడచినవి. చివరిపాశురమున (30) ఫలశ్రుతి వర్ణింపబడినది.

ద్రావిడభాషలో నిది యుత్తమోత్తమకావ్యము. లోకోత్తరసమ్పదయ హృదయాహ్లాదకంబులగు వస్త్రవలంకారరసధ్వనులును, తత్పరిపోషకములగు భావము లును గుణాలంకారరీత్యాచులును పరిపక్వములై విరాజిల్లుచున్నవి. వేయేల, సర్వోత్కృష్టమగు ప్రత్యక్షరసస్వర్ణి మృదుమధుర కమనీయ కావ్యప్రసూనమిదియే. దీని కిదియేసాటి, దీనినంతయు వివరింపవలయునన్న నిదియే యొకమహాగ్రంథమగును.

ఈప్రబంధముననుండు గూఢార్థములు నిఖిలవేదవేదాంతప్రతిపాద్యము లును పరమపురుషార్థప్రవర్ణకతానములునగుటచే ముముక్షువుల కత్యంతోపాదేయ ములై యున్నవి. ఈయర్థములనన్నిటిని పరమకారుణికులు మహోదారులును సర్వజ్ఞులునగు మనమూర్త్యాచార్యులు విస్తారముగ 'స్వాపదేశార్థ' మను వ్యవహారముతో నుపదేశించి గ్రంథమునియందుఁ బ్రకటించి మహోపకార మొనరించియున్నారు.

వానిని సంక్షేపముగ నాయా పాశురముల క్రిందఁ బొందుపఱచెదను. ఇంకను వివరింప వలసిన విషయములున్నవి. వానిని ప్రత్యేకముగ సమయాంతరమున గ్రంథరూపముగఁ బ్రకటించి సహృదయులకు సమర్పించుకొందును.

ఈ ప్రబంధమును నిరూపించిచూడగా సుపనిషదర్థములు ప్రచురముగ నుండుటచే మనపూర్వాచార్యులు దీనికి 'ఉపనిషత్సార' మని పేరుపెట్టియున్నారు. అందు కొన్నిటి నుదాహరించెద.

పాశురము.

1 పాశురము.

1. కదిర్ మనియం పోల్ ముకత్తాక్
నారాయణ నే ననుక్కే ప్పట్టై తరు
వాక్

3 పా.

2. ఓర్జియలకళన్దవుక్కుమక్ పేర్పాడి
24 పా.

అన్బివ్వులకమళ్లయ్యడిపోల్

4 పా.

3. ఊళ్ళీముదుల్య్ ఉరువం పోల్

5 పా.

4. మాయనైమన్ను వడమదురై మైదనై

5 పా.

5. పోయప్పియం పురుదరువానిన్ద నవుం
తీయినిల్ ముళాకమ్

2 పా.

6. పామ్మడలుళ్లైయత్తుయిన్ద పరమన
డిపాడి

6 పా.

వెళ్ళత్తరవిల్తుయలమర్దన్దవిత్తిన్దై

శ్రుతివాక్యము.

అగ్నిర్భూర్ధా చక్షుషీ చన్ద్రానూర్భా
దిశశ్శ్రోత్రే వాగ్విన్దృతాశ్చ వేదాః ।
వాయుః పాణిణో హృదయం విశ్వమస్య
పద్భ్యం పృథివీప్యావ సర్వభూతాస్త
రాత్మా ॥

ముడ్డక ఉపనిషత్ 11-1-4.

శ్రీచీ పదావిచక్రమే విష్ణురోపా2
దాభ్యః ఋగ్వేద 1-2'-18.

ఇపం విష్ణుర్విచక్రమే శ్రేధానిదధే
పదం ఋగ్వేద 1-22-17.

సకారణం కరణాధిపాధిపాః । నచాస్య
కశ్చి జ్ఞనితా నచాధిపః ॥

శ్వేతాశ్వతర-6-9

అస్తా వాయా సృజతే విశ్వమేతత్

శ్వేతాశ్వతర-ఉ-4-10.

తద్యథేషీకాతూలమగ్నా ప్రోతం
ప్రదూయేత । ఏవంహాస్య సర్వేపాపానః
ప్రదూయన్తే ॥ ఛాం-ఉ-5-24-3.

యథాపుష్కరపలాశే ఆపోనశిష్యన్తే
ఏవమేవంవిది పాపం కర్త నశ్శిష్యతే
ఛాం-ఉ-4-14-3.

సముద్రేన్ద్రం విశ్వశమ్భవమ్

తై-నా-ఉ-6-11.

అన్దస్సముద్రేకవయో వయన్తి

తై-నా-ఉ-1-3.

అంభస్యపా శేభువనస్యమధ్యే నాకస్య

పాశురము.

శుతివాక్యము.

పుష్టేమహాగోమహీయాన్

తై-నా-ఉ-6-1.

21 పా.

7. తోన్ మమాయేనిన్ద్రుడరే

తచ్చుభిం జ్యోతిషం జ్యోతిః తద్య
దాత్తవిదోవిదుః

22 పా.

8. వస్తుతలైప్పెయదోమ్

ముణ్డక-ఉ-11-2-10.

యోబ్రహ్మణం విదధాతి పూర్వం
యోవై వేదాంశ్చ ప్రహీణోతి తస్మై ।
తగ్ంహ దేవం అత్తబుద్ధిప్రకాశం
ముముక్షురై శరణమహంప్రపద్యే ॥9. అబ్బణిరణ్డం కొణ్డొబ్బణ్డేల్ నోక్కుది
యేల్ తబ్బణ్డేల్ చాపమిట్టె.

శ్వేతాశ్వతర-ఉ-6-18.

భిద్యతేహృదయగ్రుణ్ఠి భిద్యతే సర్వ
సంశయాః । ధీయస్తే చాస్యకర్తాణి తస్మై
దృష్టే పరావరే. ముణ్డ-ఉ-11-2-9.

23 పా.

10. మారిమలైముళిల్ మన్నిక్కిడన్దు
అబ్బుమ్తందుర్దర్శం గూఢమనుప్రవిష్టం గుహ
హితం గహ్వరేష్టం పురాణం । అధ్యాత్మ
యోగాధిగమేన దేవం మత్వా ధీశో
హర్షశోకా జహాతి కఠ - 11-2-12.

26 పా.

11. మారే మణివణ్ణామార్గట్టి నీరాడు - చ్చాన్ద్రుమంప్రపద్యే
వాన్

శ్యామాచ్చుబళంప్రపద్యే । శబలా

ఛాందో-8-13-1.

28 పా.

12. కుట్రైయొన్దుమిల్లాదకోవిన్దా

దేవస్త్వైషస్సృభివాదోఽయమాప్తకా
మస్యకౌస్పృహ

మాండుక్య ఉ-11-13.

మఱియును “నారాయణశే నమశ్కే పత్రై తరువాన్” అని తిరుమంత్ర
మున (అష్టాక్షరీమంత్రమున) పదత్రయముచే బ్రతిపాదించబడు స్వకూపా
పాయపురుషార్థముల నిర్దేశించి యొక్కక్కవిషయ విశదీకరణార్థము పదిపది పాశుర
ములై మొత్తము ముప్పది (30) పాశురము లైనవి. ఇది తిరుమంత్రవివరణస్వరూపమై
యున్నదనియు, ద్వయవివరణరూపమనియు, చరమశ్లోకవివరణరూపమనియు
సప్రమాణోపపత్తిగ మనపూర్వార్థచార్యులు నిరూపించియున్నారు. మఱియును
ఈ ప్రబంధమున ప్రపన్ననిష్ఠాక్రమమును, ప్రపత్తవ్యుఁ డతిసులభుఁ డగుటకు సతని
యవతారక్రమములును జెప్పబడుచున్నవి. ఇదియునుగాక “నారాయణశే” అని
శ్రీవైకుంఠమునందుండు పరస్వరూపముఁ జెప్పి, ‘పంబుల్ ముయిల్ నిన్ద్రుపరమణ్’

అని అవతారమూలకందమగు పూర్వహస్తకూపమును గీర్తించి, 'ఓంగి ఉలకళ్ళన్ద ఉత్తమక్' అని త్రివిక్రమావతారమును నిరూపించి ఆపరబ్రహ్మమే మధురానగరిలో నవతరించె నని "ఏష నారాయణః శ్రీమాక్ క్షీరాబ్దవనిశేతనః, నాగపర్యంకముత్సృజ్య హ్యేకతో మధురాం పురీం" అను శ్లోకానుగుణముగ నభివర్ణించి 'ఒరుత్తిమకనాయ్' అనుదానిచే దేవకీగర్భసంజాతుడై యారాత్రియే నందగోకులమునకు విచ్చేసి శ్రీయశోదాతనయుడై యుండెననియు 'పేయ్ములై నల్లంబ్బు' 'కళ్ళచ్చుకడంకలక్క- ధ్రియకాలోచ్చి' అని పూతనాశకటనిరాకరణాది బాల్యక్రీడల ననుభవించెననియు, 'దామోదరక్' అని వెన్నను దొంగిలించి తల్లిచే తోటికిగట్టబడి పరమసులభుడై యుండెననియు, "మల్లరైమాట్టి" "వల్లనైకొవ్వానై" అనుటచే మధురానగరికివిచ్చేసి చాణూరముష్టి కువలయాపీడాదుల నిరసించెననియు "కంజక్ వముల్ శ్రోల్ నెరు ప్పాయ్" అనుటచే అతిక్రూరుడగు కంసునిఁ బరిమోర్చెననియు కృష్ణచరిత్రమంతయు నతిసరసముగా నభివర్ణింపబడినది. ఇట్లే 'శనత్తినాల్ తెన్నిలక్లైక్కోమానై శిర్లో' "మనత్తు క్కినియానె" అను పాశురములచే రామావతార మభివర్ణితమై యున్నది. ఇట్లే త్రివిక్రమన్మసింహోద్యవతారములను నభివర్ణితమైయున్నవి. శ్రీవైకుంఠనివాసుడగు, క్షీరాబ్ధిశయనుడును, అవతారధరుడగు ఒక్కండ్రేయని నిరూపించినట్లు అవతారములయందన్నిటియందును బరమాత్మ యొక్కండ్రేయని నిరూపింపబడియున్నది. కనుక శ్రీరంగనాథునకు ననన్యాత్మ శేషభూతురాలగు గ్లోదాదేవి రామకృష్ణాదివిభవమూర్తులయందును తిరువేళ్ళడముడైయాక్ ప్రభృతులగు నర్వా మూర్తులయందును ప్రణయరసానుభవానుసంధానమునుజేయుట యతిసంగతమై యున్నందున గొందఱు ఆపాతతోగ్రాహులకుచితోద్యములన్నియు నిరాకృతములు.

ఇదియునుగాక సంధ్యావందనమంత్రమున్నియు దీనియందు వివరింపబడి యున్నవి. ఆక్రమమును నూచించుపట్టిక నుదాహరించుచున్నాను. తద్వివరణము నేను వ్రాసియుండు "సంధ్యావందనముం తిరుప్పావైయుం" అనువ్యాసమునఁ జూడ నగును.

తిరుప్పావై పాశురములు

4 పా.

1. ఆత్తిమక్లైక్కణ్ణా

సంధ్యావందన శ్రుతివాక్యములు.

ఆపోహిష్ఠామయోధువః । తాన ఊర్జే దధాతన । మహేరణాయ చక్షునే యోవ శ్చివతమో రసః । తస్య భాజయ తేహ నః । ఉశతీరవ మాతరః । తస్మా అరంగమావవో యస్యక్షుయాయ జిన్వథ । ఆపోజనయథాచనః ॥

తిరుప్పావై పాశురములు

2. ఓంగిఊలకళ్ళన్

3. మాయనైవడమదురై ..... ఆయర్
కులత్తినిల్ తోన్ఱుం మణివిళ్ళక్కై ...
తూమలర్ తూవిత్తోడు వాయి
నాల్ పాడి మనత్తి నాల్ శిన్దిక్క
పోయప్పియుంపుకుదరు వానిన్ఱనవుం
తీయునిల్ తూకాగుం

4. మార్దత్తిత్తింగళ్ ..... కూర్వే
లోకొడుం తొట్టిలక్ నన్దగోపక్
కుమరక్, ఏరార్ద కణ్ణియశోదై యిలం
శింగం కదిర్ మదియంబోల్ ముళి
త్తాక్ నారాయణనే నమక్కే పత్తై
తరువాక్

5. కూడారై వెల్లుంకిర్ కోవిన్దా .....
అడక్ పిన్ని ప్పొళోలుమాడనాయ్
పెయ్దు ముల్లంగైవట్టివార

6. శిల్మంశిలుకారే వస్తునైచ్చేవిత్తు
ఉక్ పొల్మొమ్మరై యడియే
పోల్మొం పొరుళ్ళేళాయ్ ...
సిక్కుతేవలంగళై కోళ్ళామల్ పోగాదు
ఎల్లైక్కం ఎల్లైళ్ళు పిఱవిక్క
ఉన్దన్టోడుమేయా ఉనక్కే నామాట్
పైయ్దోవోం ముల్మనం కామంగళ్
మాల్మొ.

సంధ్యావందన శ్రుతివాక్యములు

దధికృష్ణా విష్ణో అకాశమః జిగ్మోగశ్వస్య

వాజినః

సూర్యశ్చసూమన్యశ్చమన్యపతయశ్చ
మన్యకృతేభ్యః సాచేభ్యోరతుంతాం,
యద్రాత్ర్య సాపమకార్షం మనసా
వానా హస్తాభ్యం ..... గాత్రిస్తద
వలంపతు యత్కించనుశ్చింతయా ఇద
మహంమామమృతయోనా నూర్యో బ్యోతి
షిజాహామి స్వాహా ।

తత్సవితుః వరదీయం భర్గోదేవస్య
ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదమాత్ ॥

మిత్రస్య చర్షణీధృతః ..... సత్యా
యహవ్యంఘృతవిద్విధేమ .....

ఇమం మే వరుణ శ్రుగ్ధహం ఆద్యాచ
మృడయ త్వమనిన్యగ్రావతే తద్వ్యానా
మిబ్రహ్మణావన్దమానః తదాహస్తే యజ
మానోహవిర్భిః ..... ఉరుశగ్ం సయా
న ఆయుః ప్రమాషీః యచ్చిగ్ధితే విశో
యథా ప్రదేవ నరుణప్రశం మిసిమసిద్య
విద్యవి ..... సగ్వాతావిష్యశిధి
రేవ దేవ, అథాతే స్నానం వరుణ
ప్రియాసః

ఈరితిగ విమర్శించినచో సంధ్యావందనమగ్రములేకాను సర్వమును తిరు
ప్పావైప్రబంధములో సంతర్భూతములైయున్నవి. “తిరుప్పావై” అనగా సంస్కృత
మన “శ్రీవ్రతము” తదభిలాపకశబ్దమే “తే ... ప్రదేవగుణప్రతం” అని
కంఠోక్తముగాఁజెప్పబడియున్నవి. కనుకనే శ్రీభగవద్రామానుజులెప్పుడును
తిరుప్పావునే యనుసంధించుచుండువారలట. అందువలననే వారికి “తిరుప్పావై
జీయర్” అని ప్రసిద్ధి కలిగినది.

ఈ తిరుప్పావై రహస్యాగ్రముల వివరించుటకు ఆయాదిశేషునకు సైతము శక్తి చాలదనిన, ఇక మనబోటివారలకథ యేమిచెప్పవలయును ? గ్రంథవిస్తరభీతిచే విరమించుచున్నాను. సమయాంతరమున స్థలాంతరమున వివరింతును.

ఈ తిరుప్పావైగ్రంథమున నభివర్ణింపఁబడియుండు మార్గశీర్వాహనాహనమును నోమునకు మూలాధారము శ్రీమద్భాగవతమున దశమస్కంధమున ఇరువదవ అధ్యాయమునందున్నది.

“హేమంతే ప్రథమే మాసి నందప్రజకుమారికాః ।

చేయర్హ విష్యం భుంజానా మాసం కాత్యాయినీవ్రతం ॥ (10)-22

ఆప్తుత్యాంభసి కాళింద్యా జలాంతేచోదితేఽరుణే ।

కృత్వా ప్రతికృతిం దేవీమానర్యుఃసృప ! సైకతమ్ ॥ 23

కాత్యాయని మహామాయే మహాయోగిన్యధీశ్వరి ।

నందగోపసుతం దేవి పతిం మే కురు తే నమః ॥ 24

ఏవం మాసం వ్రతం చేరుః కుమార్యః కృష్ణచేతసః ।

భద్రకాళీం సహానర్యుః భూయాన్నందసుతః పతిః ॥ 25

ఉపస్మృత్యై గోత్రైఃసైన్వైః అన్యోన్య్యాబద్ధభాహువిః ।

కృష్ణముచ్చైర్భగుర్యాంత్యఃకాళింద్యాం స్నాతుమన్వహం ॥ 26

తాసాం విజ్ఞాయ భగవాన్ స్వపాదస్పర్శకామ్యయా ।

ధృతవ్రతానాం సంకల్పం ఆహదామోదరోఽబలాః ॥ (10) 22 to 29

సంకల్పవిదితస్సాధోవ్యభవతీనామదర్శనే ।

మయాఽనుమోదితః సోఽసౌ సత్యోభవితుమర్హతి ॥ 30

న మయ్యాజేతధియాం కామః కామాయ కల్పతే ।

భర్జితాః క్వధితా ధానాః ప్రాయో బీజాయ సేవ్యతే ॥” అని.

కామార్గులై ధ్యానించువారలకుఁగూడ పరమాత్ముఁడు మోక్షమిచ్చుట కలదా ? అనియుందులేని; దీనికి శ్రీమద్భాగవతముననే సప్తమస్కంధమున మొదటి యధ్యాయమున సమాధానమున్నది. కామముచేతమాత్రముగాదు, మఱియేకారణంబుచే నైనను సత్వశయఁడగు శ్రీకృష్ణునియందు మనస్సు నిలిపినచో, అదియొక్కటియే మోక్షకారణంబగును.

ఈవిషయమై ధర్మరాజుప్రశ్నింపగా నారదుఁ డిట్లు బదులుచెప్పెను.

“తస్మాదైవరాసుబంధేన నిర్వైకేణ భయేన వా ।

స్నేహత్కామేన వా యుంజ్యాత్కథంచిన్నేతతే పృథక్ ॥ 28

కీటః శేషస్కృతా రుద్ధః కుడాన్యాయం తమనుస్సర్గః ।
 సంరంభభయయోగేన విందతే తత్స్వరూపతాం ॥ 80
 కామాద్వేషాద్భయాయేన్నహాత్ యథాభక్తిశ్చకేమనః ।
 ఆవేశ్య తదఘం సోత్వా బహవ స్తద్గతిం గతాః ॥ 82
 గోప్యః కామాత్, భయాత్కంసో, ద్వేషాచ్చైద్యాదయో నృపాః ।
 సమృద్ధాద్వృష్టయాః, స్నేహో ద్యూయం, భక్త్యా వయం నృప ॥” 83
 కాంచట్టి ఏకాగ్రచిత్తులై నిఖిలజగన్నాయకుండగు శ్రీమన్నారాయణునియందు
 భక్తిగలవారలగుదురేని పరమేశ్వరునినుభవింపగలుగుదురు. ఈవిషయమును
 ఆనన్యచేతాస్పృతతం యోగం స్మరతి నిత్యశః ।
 తస్యాహం సులభః పార్థ నిత్యయుక్తస్య యోగినః ॥ ” గీతా 8-14.
 అని భగవంతుడే సెలవిచ్చియున్నాడు.

ఈతిరుప్పావై ప్రబంధమున ప్రతియొక్కపాశురమునకును
 ముఖ్యతాత్పర్యము.

సంఖ్య

విషయము

1. ఆధికారస్వరూపము, ఉపాయోపేయ స్వరూపమును.
2. భగవత్కృపార్యమున నభిరుచిగల ఆధికారియొక్క స్వభావవిశేషములు.
3. ఆనమలిదానముఁజేసినవారికి గలుగుదృష్టఫలసమృద్ధి.
4. ఆయధికారులకు భగవదనుకూలరుచేయు ఉపకారము.
5. వారికి పూర్వోత్తరార్థములు నశించుప్రకారము.
6. నుండి 15 వఱకు భగవదనుభవమునకు సహకారులను మేల్కొల్పుట
 (గురుపరంపరనుకొని పదుగురాత్మార్థులుగాని మేల్కొల్పుట యిందభివ్యక్తమని
 కొందఱాచార్యులనుగ్రహించుచున్నారు.)
16. ఆచార్యులుటకుండగు ఆచార్యుని మేల్కొల్పుట.
17. ఆచార్యుని మేల్కొల్పుట.
18. నీశాదేవిని (నప్పిన్నైపిరాట్టిని) మేల్కొల్పుట.
- 19, 20. శ్రీకృష్ణుని నీశాదేవిని యిద్దఱినిఁజేర్చి మేల్కొల్పు (తామువచ్చిన
 పనిని) తమయశోతమును నివేదించుట.
21. నీశాదేవితోఁగూడికొని అందఱుచేరి శ్రీకృష్ణుని మేల్కొల్పుట.
22. తమ ఆనన్యార్థ శేషత్వమును మనవిజేసికొనుట.

23. శ్రీకృష్ణుని పేరొలగఁచు నకు పేంచేయుమనియు తమ మనవి నాలకించు మనియు ప్రార్థించుట.

24. శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు నమస్కరించి అతనికి మంగళాశాసనముఁజేయుట.

25. తమకుఁగావలసిన పురుషార్థమును కృపఁజేయుమని ప్రార్థించుట.

26. భగవత్కైంకర్యముఁ జేయుటకు అపేక్షితములగు వస్తువులను మనవిఁ జేయుట.

27. ప్రతమున సర్వేశ్వరుని యనుగ్రహమువలన తాముపొందఁదగినవానినిఁ జెప్పి, స్వరూపవిరోధులను, సాధనవిరోధులను పరిత్యజించుట.

28. ప్రాప్తిప్రాపకవిరోధులను విడిచిపెట్టుట.

29. ఉపేయస్వరూపమును వివరించి దృష్టఫలములనుమాత్రమే మేము స్వీకరింపము. నీవు ఇవ్వవలదని మనవిఁజేయుట.

30. ఈదివ్యప్రబంధము నభ్యసించువారికి సిద్ధించుఫలమునుఁ జెప్పుట.

ఈప్రబంధమునందుఁ గీర్తింపఁబడిన భగవచ్చరిత్రములవట్టిక.

1. మహాబలిదానజలమును స్వీకరించి లోకములనెల్ల కొలిచినప్రకారము— 3, 17, 24 పాశురములలోనున్నది.

2. శకటానుదనిఁ గాలఁదన్నినవిధము—3, 24 పాశురములలో వర్ణితమై యున్నది.

3. కేశ నోరును చీల్చినప్రకారము—7, 8 పాశురములలో నున్నది.

4. మల్లల మర్దించినవిధము—8 పాశురమున వర్ణితము.

5. లంకాధిపతిని నిరసించినవిధము—12, 13, 24 పాశురములలోవర్ణితము.

6. బకాసురుని వధించుట—13 పాశురమున నభివర్ణితము.

7. కువలయాపీడగజసంహారము—15 పాశురముననున్నది.

8. పత్మాసురసంహారము—24 పాశురమున వర్ణితము.

9. గోవర్ధనోద్ధరణము—24 పాశురముననున్నది.

10. శ్రీదేవీదేవికుమారుడై యవతరించి శ్రీయశోదాదేవికి ముద్దుబిడ్డడైన విధము 25 పాశురముననున్నది.

11. అమృతమునకై! సముద్రమును మథించిన ప్రకారము—30-పాశురమున వర్ణింపఁబడినది.

గురుపరంపరను ప్రబోధించిన విధము:-

పాశురసంఖ్య	పదములు	గురుపరంపర
6.	పిళ్ళాయ్	అన్నధరుభోక్తనముః
7.	నాయకప్పెణ్ణిళ్ళాయ్	అన్న త్పరమగురుభోక్తనముః
8.	కోడుకులముడైయపావాయ్	అన్న త్పరమగురుభోక్తనముః
9.	మామాకామకళే	శ్రీమతేరామానుజాయనమః
10.	నోద్రుచ్చువర్గంపుకుడివమ్మ నాయ్	శ్రీపరాంకుశదాసాయనమః
11.	కోవలర్ తంపొక్కొడియే	శ్రీమద్వాయునయనయేనమః
12.	నచ్చెల్వకాతం గాయ్	శ్రీరామమిత్రాయనమః
13.	పోతటిక్కణ్ణినాయ్	శ్రీపుండరీకాయనమః
14.	నాణాదాయ్ నావుడైయాయ్	శ్రీమన్నాథయనయేనమః
15.	ఎల్లే ఇళంకిళియే	శ్రీమతేశ్వరగోపాయనమః
16.	నాయక నాయ్	శ్రీమతేవిష్ణ్వేనాయనమః
18.	నప్పిన్నాయ్	శ్రీయైనమః
19.	} నప్పిన్న కొంగైమేల్ వైత్తుక్కిడన్దమలర్ మార్ పా	} శ్రీధరాయనమః
20.		

శ్రీఆత్మార్లను ప్రబోధించు విధము :-

పాశురము	పదము	ఆత్మార్లు
6. పుళ్ళుం	పిళ్ళాయ్	పాయ్ గైయాత్మార్లు
7. కేళు	కెయ్ పెణ్ణే	పేయాత్మార్లు
8. కీర్తనం	కోడుకులముడైయపావాయ్	పుడతాత్మార్లు
9. తూమణి	మామాకామకళే	తిరుమట్టివైయాత్మార్లు
10. నోద్రుచ్చు	అమ్మ నా	కులశేఖరాత్మార్లు
11. కద్రుచ్చు	కోవలర్ తంపొక్కొడియే	పెరియాత్మార్లు
12. కనెత్తు	నచ్చెల్వకాతం గాయ్	తొండరదిప్పాడియాత్మార్లు
13. పుళ్ళుం	పోతటిక్కణ్ణినాయ్	తిరుప్పావాయ్
14. ఉళ్ళుళ్	ఎంగై మున్నంవాయ్ పేళునక్కాయ్	శ్రీనమ్మాత్మార్లు
15. ఎల్లే	ఇళంకిళియే	తిరుమంగైత్మార్లు

గమనింపు. వివరింపవలయుననిన గ్రంథవిస్తరమగుగాన పట్టిరూపమునమాత్రమే
 పేర్కొనబడినది.

* కొగాళ్ళాన, దర్శన, ప్రాప్త్యి వస్తావిశిష్టలగుముదలాత్మార్లు ప్రబోధింపబడిరి.

స్వాపదేశార్థనిరూపణ పట్టిక.

‘తిరుప్పావై’ ప్ర బంధమునందు ముఖ్యమైనపదములకు స్వాపదేశార్థమును సులభముగఁ

తెలిసికొనుటకు

ఈపట్టిక చాల ఉపయోగకరము గా నుండును.

పాశురసంఖ్య పదములు

స్వాపదేశార్థము

1. శీరియోర్
శిరుమియర్
ఆయ్ప్పాడి
నందగోపక
కార్చేని
పత్తె
ఎంపావై

2. వైయత్తు
మై
మలర్
ఆయ్యం
సిచ్చెచ్చి

3. ఉలకళంద
తీణ్డు
ముమ్మారి
వెల్
కయల్
పొటివండు
పకుక్కళ్
కుడల
శెల్యం

4. అణ్ణా
అట్టి
మిన్ని
వలంపురి

జ్ఞానభక్తివైరాగ్యసంపన్నులగు భాగవతులారా !
ఆనన్యాన్త శేషభూతులగు జీవాత్మలారా !
దివ్యదేశము (పుణ్యక్షేత్రము)
ఆచార్యుఁడు.
ఆశ్రీతతాపనివర్తకవిగ్రహము
అపేక్షితపురుషార్థములు
భగవత్కైంకర్యరూపమగు శ్రీవ్రతము.

లీలావిభూతి
జ్ఞానయోగము
భక్తియోగము
భగవద్వైభవము
భాగవత్వైభవము.

నిఖిలచేతనులను శేషభూతులనుగాఁ జేసిన
దేవతాభిమానము
ఆకారప్రయత్నము
జ్ఞానసంపన్నులు
ఆత్మవర్గములు
లక్ష్మీసమేతుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడు
జ్ఞానులు
శిష్యుఁడు

సర్వసంపత్తు
ఆచార్యుఁడు
దివ్యకల్యాణగుణామృతాభి
ధ్యానసుచేసాత్కారించి
ప్రణవార్థము

పాశురసంఖ్య పదములు

స్వాపదేశాగ్రము

శార్దూలం

శేషశేషిభావము

శరమత్తై

స్వరూపయాభౌత్త్యజ్ఞానము.

5. ఆయర్

అనన్యాయ శేషభూతులు

తూయ్ మలర్

హృదయకమలము

6. పుళ్ళుం

భాగవతులు

శంగు

ప్రణవము

శేయములైనంజు

అహంకారముకారములు

కళ్ళచ్చకడం

కౌమక్రోధములు

మునివర్గశ్

గుణానుభవపరులు

యోగిగళుం

కైంకర్యపరులు.

7. ఆనైచ్చాత్తక్

పరమభాగవతులు

కాళు

తిరుమంత్రము

పిఱప్ప

ద్వయచరమశ్లోకములు

తయిర్

దివ్యప్రబంధము

తిఱ

తమిళవాటమును తెరువుము.

8. కీర్త్తానం

సర్వోద్రేకకాలము

ఎరుమై

అజ్ఞానము

పిత్తైకళ్

చేతనులు

మా

అహంకారము

మలర్

కౌమాద్యరిషద్వర్గము

దేవ

నిత్యనూరులు.

9. తూమణిమాడం

పంచోపనిషత్తయమైన దివ్యమంగళ విగ్రహము

విళ్ళక్క

జ్ఞానము

కణ్ణళర్తల్

భగవదేకోపాయశ్వాధ్యపసాయియైయుండుట

కదవం

మమకారము

మామిర్

పురుషకారభూతురాలైన పరియపిరాట్టి (లక్ష్మి)

ఊమై

భగవద్విషయమునందేకౌగ్రమై వాగింద్రియము స్త

భించి యుండు.

శేవిడు

ఉపాయవైలక్షణ్యము పుట్టుట

అనందల్

ఏకాంతస్మృత్యుండు మునుగుడు.

పాశురసంఖ్య పదములు

స్వాపజీకార్థము

10.	స్వర్గం కుంభకరణము	సుఖకూపమైన ప్రాప్త్యము తమోగుణము
11.	కన్దుక్కుఱువై శెన్ద్రూర్ తిఱల్ కున్దుం మయిల్ శెన్ద్రూదే ఉఱుగుదల్	ససంతానులగుశిష్యులు ఉపాయోపేయాంతరపరులు స్వాధ్యపరత్వము పూర్వోత్తరాఘములు స్వామి కరణవ్యాపారములులేక ఏకనిష్ఠులై యుండుట
12.	పాల్ శోర పని	భగవద్గుణములు స్ఫురింపగా భగవద్భాగవతగుణానుభవబిందువులు
13.	పుళ్ పిత్తైగళ్ పావైక్కళం వెల్లి వియ్యం	కామాదిదోషములు అభినవభాగవతులు కాలక్షేపకూటము పరిశుద్ధజ్ఞానము అజ్ఞానము
14.	వావి శెఱ్ఱునీర్ వాయ్ శెక్కిదల్ ఆంబల్ శెఱ్ఱపాడికూఱై వెన్ పల్	తిరుమంత్రము నమశ్శబ్దము పారతంత్ర్యప్రదర్శనము స్వాతంత్ర్యజ్ఞానము శేషత్వజ్ఞానము మందస్త్రితము.
15.	ఇళంకిలి కట్టురైగల్ వల్ ఆనై మాన్ద్రూర్ మాయక్	భాగవతాభినివేశముగల స్వామి ! రహస్యార్థముల బ్రశ్నించు వాక్యములు అహంకారము కామక్రోధములు ఆశ్రితపరతంత్రుఁడు
16.	నన్దగోపక్ తోరణవాళిల్	అచార్యుఁడు తిరుమంత్రార్థవిచారము

- పాశురసంఖ్య పదములు   స్వాపదేశార్థము
- మణిక్కదవు   ఆత్మస్వరూపానుభవము
- తాళ్   స్వస్వాతంత్ర్యప్రతిపత్తి
- తూయోమాయ్   ప్రయోజనాంతరాపేక్షలేక
17. అంబరం   ఈశ్వర ముఖవికాసము
- తణ్ణీర్   భోక్తృత్వబుద్ధినివృత్తి
- శోలు   కైంకర్యము
- యశోవై   తిరుమంత్రము
- ఉప్పూర్   నిత్యనూరులు
18. కోట్టి   భాగవతులు
- మాదవిప్పందల్   వేదాంతము
- కుయిలినం   పరమభాగవతులు
- పన్దు   చేతనవర్గము
- కై   జ్ఞానము
- వలై బలిప్ప   రహస్యార్థములు ప్రకాశించునట్లు
19. కుత్తువిళ్ళక్క   సర్వజ్ఞత్వము
- కొల్   కర్తృత్వము
- కట్టిల్   లీలావిభూతి
- పంచశయనం   ఆగ్రపంచకజ్ఞానముగల ముముక్షుహృదయము
- మై   శుద్ధసత్త్వము
- కణ్   జ్ఞానము
20. కప్పం   జ్ఞానసంకోచభీతి
- శెప్పం   నిష్పక్షపాతము
- మెన్నులై   పరమభక్తి
- శెవ్వాయ్   సౌందర్యము
- మరుంగుల్   వైరాగ్యము
- ఉక్కం   అహంకారనివృత్తి
- తట్టొలి   స్వయాపజ్ఞానము
21. కలింగళ్   శిష్యులు
- పశుక్కళ్   రహస్యములు

పాశుగసంఖ్య పదములు	స్వాపజేశార్ణము
ఊర్మిం	శబ్దప్రమాణము
వలి	నిరుపాధిక శేషత్వము
22. ఆభిమానం	అహంకారముమకారములు
శిశిచ్చిటిదు విట్టిత్తత్ } కాపం	దేహాత్మాభిమానమును బోగొట్టును విశేషవ్యసనము
23. మలైముల్లంజు	ఉపనిషద్భాగము
నిమిర్న్ద	దండాకారముగఁబెరిగి
పుఱప్పట్టు	ప్రకృతినుండివేరై
అస్థానమంటపం	ద్వయము
24. ఆశక్తల్	స్వామిత్వమునిలచుట
ఇలంఁగై	ప్రకృతి
శకటం	కామక్రోధములు
కన్దు	లోభము
పనై	పాప్యవిరోధి
25. ఒరుత్తి	అష్టాక్షరి
మిరుత్తి	ద్వాదశాక్షరి
వళర్తల్	ఈశ్వరసత్త్వ
కట్టాణ్	అహంకారము
వరుత్తం	విశేషవ్యసనము
26. శంగంగళి	అనన్యార్థశేషత్వజ్ఞానము
పెరుంపరై	(నమః) పారతంత్ర్యజ్ఞానము
పల్లాండిశైప్పార్	సతస్సహవాసము
విళక్క	భాగవతశేషత్వజ్ఞానము
కొడి	కైంకర్యము
వితానం	భోక్తృత్వనివృత్తి
27. కూడార్	సన్తార్థమునకురానివారలు
కూడకం	తిరునామములు
తోన్వై	తిరుముద్రాంకితులు

పాశురసంఖ్య	పదములు	స్వాపదేశకారము
	తోడు	తిరుమంత్రము
	శేవిప్పు	ద్వయము
	పాడకం	చరమశ్లోకము
	అడై	శేషత్వజ్ఞానము
	పాల్చోలు	కైంకర్యము
	నెయ్	పారతంత్ర్యజ్ఞానము
28.	కఱవైగళి	సంసారము
	కొనం	సంసారము
	అఱివు	ఉపాయాంతరము
	కుఱైయొన్ఱుమిల్లాద	అవాప్తమస్తుకౌముడైన
	ఉఱివు	స్వస్వామిభావసంబంధము
29.	పెల్లొంపేయిత్తు	స్వరత్నగర్జనము
	కుల్లొంపేవత్	నిత్యకైంకర్యము
	ఉల్లొంపే	ఏకధర్మీయసనట్లు
	కొమంగళి	దృష్టఫలములు
30.	వంగం	శరీరము
	కడల్	సంసారము
	కడైతల్	స్వరూపసత్తాయుత్పన్నజేయుట
	శేయిడై	జ్ఞానభక్తివైరాగ్యములు
	శెల్వం	ఉభయవిభూతి
	ఎమ్మవై	శ్రీలక్ష్మీ
	ఇన్ఱు	బ్రహ్మానందము

అన్ని దివ్యదేశములయందును ఆండాళ్ వైభవనూచకముగా ఆమె సన్నిధి పెరుమాళ్ళుసన్నిధికి దక్షిణభాగముననుండును. చేతనులనందఱిని శేషభూతుల నొనర్చి 'కొపాడినందున 'ఆండాళ్' అని యామెకు నిరూపకనామమైనది.

'సీరాడప్పొదువీర్' అని స్నానమందుఁ గీర్తింపఁబడుటచే 'తిరుప్పల్లి యొచ్చి' అనంతర మీ ప్రబంధమును నిత్యానుసంధానమునఁ బెద్దలుచేర్చిరి.

శ్రీయఃపతియును, అవాప్తమస్తుకౌముడును, నిత్యమకౌసుభావ్యుఁడును నిరతిశయానందపరిపూర్ణుఁడును ఆగుసర్వేశ్వరుఁడు, దుష్టనిగ్రహశిష్టపరి

పాలన, ధర్మసంస్థాపనములకై శ్రీకృష్ణుడై యీలీలావిధూతియుం దవతరించి నపుడు దేవతలు, ఋషులు, దివ్యాభరణములు, దివ్యాయుధములు, నిత్యనూరులు, దేవేరులును ఈపరమాత్ముని సంబంధమునఁబొంది యుజ్జీవిం చుటకై తమతమ కను గుణములగు స్వరూపముల స్వీకరించి ఊత్తరమధురాపట్టణమునను నందగోకులము నందును వచ్చి యవతరించిరిని “తత్పూజార్థంసంభవస్తు సురస్త్రియః” అని శ్రీ భాగవతమున (౧౦-౧-౨౩) చెప్పఁబడియున్నది. ఆధర్వణికకృష్ణోపనిషత్తున నీవిష యము అతి స్పష్టముగ నిరూపింపఁబడినది. దానిననుసరించిన పట్టిక:

సంఖ్య	పూర్వస్వరూపము	కృష్ణావతారకాలమున స్వీకరించిన స్వరూపము	ఆధర్వణిక కృష్ణోపనిషత్తు వాక్యములు
1.	దండకారణ్య ఋషులు	గోపికలు	గోపికాభూత్వా మా మాలింగః
2.	పరమానందము	శ్రీనందగోపుఁడు	యోనందః పరమానందః
3.	మోక్షలక్ష్మి	శ్రీయశోదాదేవి	యశోదామాక్షిగోపిని
4.	బ్రహ్మపుత్ర (సరస్వతి)	శ్రీదేవకీదేవి	దేవకీబ్రహ్మపుత్రా సా
5.	వేదములు	శ్రీవసుదేవుఁడు	నిగమావసుదేవోయః
6.	వేదప్రతిపాదులు	శ్రీరామకృష్ణులు	వేదార్థః కృష్ణరామయోః
7.	ఋక్కులు	పశువులుకొందఱు (గోపికలు)	గోపాన్యగావోఽఋచః
8.	కమలాసనుఁడు	యష్టికా	యష్టికాకమలాసనః
9.	దుద్రుఁడు	వంశము (వేణువాద్యము)	వంశస్తుభగవాన్దుద్రః
10.	ఇంద్రుఁడు	కొమ్మవాద్యము	శృంగమింద్రః
11.	శ్రీవైకుంఠము	గోకులము	గోకులం వనవైకుంఠం
12.	తాపసులు	పుత్రములు	తాపసాస్త్రుత్రతేద్రుమాః
13.	కామక్రోధాదులు	పూతనాశకటతృణావద్రులు	లోభక్రోధభయాదైత్యాః
14.	శ్రీహరి (పరబ్రహ్మ)	శ్రీకృష్ణుఁడు	కృష్ణోబ్రహ్మైవశాశ్వతం
15.	అదిశేషుఁడు	శ్రీబలరాముఁడు	శేషోనాగోభవేత్ రామః
16.	ఉపనిషత్తులు	నరకాసురునిజయించి విడిచిపెంచిన 16,200 స్త్రీలు	మువోపనిషదః స్త్రియః
17.	ద్వేషము, మత్సరము	చాణూరుఁడు, ముష్టికుఁ డును	ద్వేషః చాణూరః

శ్రీయై నమః - శ్రీగోదాయై నమః

శ్రీ పద్మావతీసమేత, శ్రీశేంకటేశ పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీశూడికొడుత్తనాయచ్చియార్లు (ఆముక్తమాల్యదాదేవి) అగు శ్రీగోదాదేవి
ప్రసాదించిన సర్వాంగణ మంగళమంజాలతమంబయి ఉపనిషత్సారమునైన

శ్రీతిరుప్పావై (శ్రీవ్రత) దివ్యప్రబంధము.

(త ని య స్తు)

(శ్రీపరాశరభట్టరులవారనుగ్రహించినది)

(ఆవ.) శ్రీపరాశరభట్టరులవారు శ్రీరంగమునువదలి దక్షిణదేశమునందు నివ
సించుచున్నప్పుడు శ్రీరంగనాథుల విశ్లేషవిరహదుఃఖమును భరింపఁజాలక మిక్కిలి
మనోవ్యాకులముతో వేంచేసియుండగ ఆచార్యస్వాంతాభిజ్ఞులును సమయవేగులు
నగు శ్రీనంజీయరులవారు స్వాచార్యులగు శ్రీభట్టరులవారిని సేవించి వారితిరువుళ్ళము
(ఆంతరంగము) నుప్రసన్నమగుటకై “అండాల్విషయముగ నొకస్లోకము నాన
తీయఁ డ”ని బద్ధాంజలిపుటులై ప్రార్థింప పర్యుత్సుకితచేతస్కులై పునర్నవీకృతులై
తిరుప్పావైప్రబంధమునకు వాక్పార్థముగ సీల్లోకము నానతిచ్చి శ్రీఅండాల్తిరువడి
త్తామరలయందు బ్రతితులై.

నీళా తుంగ స్తన గిరితటీ సుప్త ముద్బోధ్యకృష్ణం

పారార్థ్యంస్కంశ్రుతిశతశిరస్సిద్ధ మధ్యావయంతీ ।

స్వోచ్చిష్టాయాం స్రజ నిగళితం యాబలాత్కృత్యభుజ్జే-

గోదా తన్వై నమ ఇదమిదం భూయవవాస్తుభూయః॥ ౧

యా = ఏగోదాదేవి, నీళాతుంగ స్తనగిరితటీసుప్తం = ‘నప్పిన్నెపిరాట్టి’ యను
నీళాదేవియొక్క పీఠరోస్థిత మంగళమంజాలంబగు స్తనద్వంద్వమనెడు పర్వత
ప్రకాండముపై ఆతివిస్తృతసానుప్రదేశములయందు నిద్రాముద్రాభిరాముఁడును,
స్వోచ్చిష్టాయాం స్రజనిగళితం = స్వోపభుక్తమగు పుష్పదామమునఁ గట్టుబడియున్నః
కృష్ణం = సనాతనధర్మస్వరూపుఁడును, నిఖిలజగదుదయవిభవయల్లింఁడును తనకు

నాయకుండునగు శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని, ఉద్యోగ్య = మేల్కొలిపి, శ్రుతిశతధరః = “పరివిశ్వస్యాత్మేశ్వరం” అను మొదలుగాగల అశేకవేదశాస్త్రాభాగములగు నుపనిషత్తులచే, సిద్ధ = నిష్పన్నుంబగు, స్వంపారాధ్యం = తనపారతస్యైక్యకవేషంబగు శేషత్వమును, అధ్యాపయంతి = అధ్యాపనమునుఁ జేయుచున్నదై (అతనికిని తెలియని శేషత్వరసమును అనుభవరసికురాలగుటచే తాననుభవించి ఇతరుల కజ్ఞాతంబగు నాపరమార్థమును అజ్ఞాతజ్ఞాపనరూపంబగు నధ్యాపనముఁజేయుచున్నదై), బలాత్కృత్య = నిర్బంధించి (ఇతరులనిర్బంధించి యనుభవించు నతనినిఁగూడ నిర్బంధించి), భుంక్తే = అనుభవించుచున్నదో (“సర్వసంభవసర్వరసః” అను మంగళవిశేషపూర్ణుడగు పరమాత్ముని యధేష్టముగ ననుభవించినది శ్రీగోదాదేవియొక్కరైయే), తస్యై = అట్టి మహాప్రభావసంపన్నురాలగు శ్రీగోదాదేవికి, ఇదమిదం నమః = ఈయినమహిమగములు (కరణభేదముచేతను, కాలభేదముచేతను, దేశభేదముచేతను, అధ్యనసాయభేదముచేతను, ఆలంబనాదిగుణభేదములచేతను పెక్కువిధములగు ప్రణతితతులు), భూయవనభూయః = పునఃపునః (మాటిమాటికిని), అస్తు = అగునగాక.

శ్రీయశోదాదేవిసోదరుడగు శ్రీకుంభుని కొమార్తెగానవతరించిన ‘నప్పిన్నై పిరాట్టి’ అను నీశాదేవికి స్వయంవరపరిరూపములగు మదోన్నతవృద్ధముల జయించి యామెను పీఠవరణ మొనరించి యామెయందలి మోహ మగ్గలముగాగఁ అమెయొక్క పీఠాన్నతస్థనపర్వతప్రదేశమున నదాపన్నులించి నిగ్రించు శ్రీకృష్ణుని, తమశేషత్వ పారతంత్ర్యముల నతివిశదతముముగ నధ్యాపనమొనరించి మేల్కొలిపి, స్వోపభుక్తములగు గునుమయాలికచేఁ గట్టుబడి తదనుభవముపైకగోలుండగు నాపరమాత్ముని బలాత్కారముగ స్వయంగ్రహణేష సాఖ్యాగులచే ననుభవించి, తదనుభవానందామృతతరంగిణుల నతని నోలలాడించి, తానుతరించి, మనలనందఱినిఁ దరింపఁజేసిన అనిర్వర్ణనీయ మహిమాన్వితయుగు నాశ్రీయాండాశమ్మ గారికి అశేక విధములగు ప్రణతితతుల నిర్పించుచున్నాను.

వి. వి. నీశా = ‘నప్పిన్నై పిరాట్టి’ యని అరవమునఁ బ్రసిద్ధిఁజెందిన నీశా నుందరి, అరవమున ‘పిన్నై’ అని యామెకు పేరు. ‘న’ అనునది ‘నక్కరణ’ అనుశబ్దములయందువలె శ్రేష్ఠవాచకము. ‘ఈమె శ్రీకృష్ణునిదేవేసులలోఁ బ్రధానమహిమి, శ్రీయశోదాదేవికి సోదరుడగు మిథిలనగరవాసియగు శ్రీకుంభగోపుల వారికి ‘ధర్మదేవత’ యను ధర్మపత్నియం దుద్భవించిన పుత్రికారత్నము. ఈమె విహారార్థము స్వయంవరశుక్రముగా నేర్పఱుపఁబడి యనురాజేశముచే దుర్గములగు సప్తవృద్ధముల మద్దించి శ్రీకృష్ణుఁడీమె పాణిగ్రహణమొనరించెను. ఈవృత్తాంతము భాగవతాదులయందు నీశానుందరిపరిణయమునందును వర్ణింపఁబడియున్నది. సర్వేశ్వ

రునిభార్యలలో 'నీళాదేవి'యంశజయగుటచే నీమెను 'నీళాదేవి' అని నిర్దేశించుట యుచితమే. "కొత్తలర్ పూంకుళ్ళల్ నప్పిన్నై కొంఁగైమేల్ వైత్తు క్కిడంద మలర్ మార్పా" అను సందర్భముననుసరించి "నీళాతుంగ స్తనగిరితటీను ప్తం" అని కీర్తింపఁ బడినది. బహుకుటుంబులగువార లొకపర్వతస్రాంతము నాశ్రయించి జీవించునట్లు సర్వలోకకుటుంబియగు సర్వేశ్వరుడు ఈమె పీఠరోన్నత స్తనస్తబకము లను పర్వత ప్రదేశము నాశ్రయించియున్నాడనిభావము. లోకమున శేషశేషిభావముఁ దెలియనివార నేకులుండుటచే వారిసంతకార్య మిచ్చటచేరి యున్నాఁడు.

ఉదోహ్య = మేల్కొల్పి, 'మలర్ మార్పా వాయ్ తిఱవాయ్' ఉమ్మర్ కోమాశే! ఉరంగాఱ్ఱున్దిరాయ్ ' 'శేల్ ద్రొక్క వెప్పం కొడుక్కుం విమలా తుయిలెథ్రాయ్' అను పాశురాంశములచే మేల్కొల్పుటచే 'ఉదోహ్య' అని చెప్పబడినది.

ఇట్లుదోహించుటకు ప్రయోజనము రెండవపాదమున వివరింపఁబడినది. 'ఉక్క పాల్ ద్రొక్కయెడియే పోయిం పొరుళ్ శేళాయ్' అని సర్వేశ్వరు నభిముఖీకరించుకొని 'ఉన్దన్నో డుత్తోమే యావోం ఉనక్కేనాం ఆట్ చెయ్ వోవ్' అని యాండాళమ్మ గారు ప్రసాదించినదాని ననుసరించి 'పారార్థ్యం స్వం' అని పాదించిరి. 'యస్యాస్తి నతిమ స్తతేమి' 'పతింవిశ్వస్యాత్మేశ్వరం' అనిచెప్పబడు స్వస్వామి భావసంబంధమును, 'యస్యఆత్మాశరీరం' అనికీర్తింపఁబడు పారతత్వైక్యికవేష శేషత్వమును గుర్తెఱిగి యనుష్ఠించువారలు లేకుండుటచే నతఁడును ఉదాసీనత వహించియుండ అతని నుదోహించి, తన శ్రుతిశతశరస్సిద్ధమగునట్టి పారతత్వైక్యిక వేషమును, చతుర్ముఖులకు వేదాధ్యాపకుడగు నతనికిని యధ్యాపనముఁ జేయుచున్నదను విశేషము నుద్దోతనముఁ జేయుటకై 'అధ్యాపమస్త్రీ' అని ప్రయోగించిరి.

సర్వజ్ఞుడగు సర్వేశ్వరుని కుదోహ్యముఁజేయగలిగిన పరమమతినిభవపూర్ణురాలగు నీయమ. యనుపమాన ప్రకర్షాతిశయమును మూడవపాదమునఁ జెప్పుచున్నాడు. 'సోచ్చిష్టాయాం' అనియారంభించి 'ఇన్నికైయాల్ పాడిక్కొడుత్తాల్ నత్పామూలై పామూలై' 'కూడిక్కొడుత్త శుడర్ కొడియే' అను పాశురార్థము లందు పొందుపఱచఁబడినది. "నియమిత స్తవనూలిదామ్నా" అను శ్రీవేదాంత దేశిక కులవారి శ్రీనూక్తియు నిచ్చట యనుసంధింపఁదగినది. మత్తమాతంగమువలె యశేచ్ఛ సంచారియగు పరమాత్ముని తానుచుడుచుకొనివిడిచిన పూలమాలికచేతను స్వానుభవానందామృతపరీవాహనాపంబగు శ్రీనూక్తిమాలికచేతను విగళితవేద్యాంతరునిఁ

జేసి తదనుభవామృతతరంగజీవీచికలఁ దేలియాడుచు, అతనిని మనలను తరింపఁజేసి తానును తరించిన దివ్యమహాత్మాతిశయపరిపూర్ణరమణీతిలక మిగోదానాయకి. గోదా. అనగా పరమభోగ్యములగు శ్రీనూక్తిమాలికలను పరమపురుషునికి సమర్పించినదః యర్థము (లేక) తమిళమున 'కోదై' అనగా మాలికయని యర్థము. పుష్పమాలి వలె పరమసుగంధసుకుమారరమణీయమగుటచే నీమేనె 'కోదై' అని పేలుఁ వచ్చును. వస్తుతత్వమున గోదాశబ్దభవమే 'కోదై' అని యీమె అగవపేరనుట యుక్తము.

శ్రీగోదాదేవి " ఎత్తైక్కమేత్తైక్కోపిఱవిక్కం ఉన్నన్నొడుబ్బోబ్బోసేయ వోమునక్కేనామాత్పైయోవోమ్ " అని సర్వేశ్వరునివిషయమునఁ బ్రార్థించి పరమప్రయోజన మిల్లొకమున నీమేవిషయమునఁ బ్రార్థింపఁబడుచున్నది, " తప్పే నమఇదమిదం భూయవీవాస్తుభూయః " అని.

ఇట్టి విలక్షణదివ్యప్రబంధములకెన్నియో విశేషములువిసరింపవలసి గలుగ్నువి కాని, ఇట్లు వివరించినచో గ్రంథవిస్తరమగునుగాన నిటువై సాధ్యమయిచంతవిఱక సంక్రమించి విశేషార్థములు దెలుపబడుచుండును.

శ్రీః

శ్రీయైనమః- శ్రీగోదాయైనమః

శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీచేంకటేశపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీవ్రతమ్-('తిరుప్పావై' సంస్కృత ప్రతికృతి)

మంగళాచరణమ్

శ్రీభూనాయకమిద్దిరాంచ జననీం వైకుంఠసేనాధిపం

కూటస్థం శరవైరిణం శ్రుతియుగాచార్యం చ నాథంమునిమ్ ।

రామాబ్జాక్షగుహాచ యానునమహాపూర్ణో యతీంద్రం శ్రయే

శ్రీమత్సామ్యవగం మునీంద్రమఖిలానాచార్యవర్ణాంశ్చనః ॥

యా విష్ణోరనపాయినీ పసుమతీ సంచిత్త్య సంసారిణాం

క్షేత్రానాభివృద్ధదివ్యకరుణా భర్తృశ్చ దివ్యాజ్ఞయా ।

లోకేఽస్మిన్నవతీర్య సాధుసరణిం శాస్తిస్స సరైవః క్రమైః
తాం దేవీ ముఖభూతమాత్యవరదాం గోదాం స్తుమో మాతరమ్ ॥
గోదాకవ్య తత్కృతిపతీ క్వచ మద్దబుద్ధిః
బద్ధస్తు భావమహితః కవిజీవితాత్మా ।
దివ్యప్రబద్ధనిలయోఽస్మి తీతీర్థరథిం
కోలేన సా కృతిపతీచ కృపాం వహన్తు ॥
అథ్వాన్, ఎమ్పెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్,

(శ్రీఉయ్యక్కొండార్లు (పుండరీకాక్షులు) ప్రసాదించిన తనియను)

(ఇరువికల్ప శేరికై వెణ్మా)

(అవ.) శ్రీఅండాశమ్మగారు ప్రసాదించిన దివ్యప్రబంధ పారాయణము
కంటెను ; ఆమెతిరునామసంకీర్తనమే ముఖ్యమని నెలవిచ్చుచున్నారు.

అన్నవయ అుతువై యాణ్డా శరణ్ణు,
పన్నుతిరుప్పావైప్పల్ పదియం - ఇన్నిశైయాల్,
పాడిక్కొడుత్తాళ్ నత్తామాలై పూమాలై,
శూడిక్కొడుత్తాళై చ్చొల్లు.

(ఓ మనసా) అన్నం వయల్ = హంసములు (సంచరించెడు) సమృద్ధసస్య
సుభగక్షేత్రములచే నలరారుచుండు, పుతువై = శ్రీవిల్లి పుత్తూరిలో (నవతరించిన)
అండాళ్ = నిఖిలప్రపంచములకును భగవత్పారతంత్ర్యప్రబోధము నొనరించుయు,
భగవంతునికి, స్వామిత్వ సౌశీల్యవాత్సల్యాదుల నుద్బోధించుయు, ప్రపంచపరమాత్ము
లకుఘటన మొనరించి, ఎల్లజీవరీపాలించుటచే 'అండాళ్' అను తిరునామముఁగలది
యును, పన్నుతిరుప్పావైప్పల్ పదియం = పరిశోధించి ప్రసాదించిన 'తిరుప్పావై'
యను ముప్పదిపాశురములుగల దివ్యప్రబంధమును, ఇక్ ఇశైయాల్ = చెవులకించిన
సంగీతమధురిమతో, పాడి = గానముజేసి (దానిని), అరంగణ్కు = శ్రీరంగనాథు
నకు, నల్ పామాలై = మధురమంగళమంజులమగు పద్యప్రసూనమాలికగా, కొడి
త్తాళ్ = సమర్పించిన మహాభాగ్యురాలును, పూమాలై = మల్లెలుమొదలగు దివ్యప్ర
సూనములచేఁగట్టఁబడిన పూమాలికను, శూడి = (ముందు తనకొప్పున) ముడుచుకొని,
కొడుత్తాళై = (పిదప వలపత్రకాయకి) సమర్పించిన మహామహిమాన్వితురాలగు
శ్రీగోదాదేవిని, శోల్ = అనుసంధింపుమా,

తా|| ఓమనసా! హంసమిధునములచే వ్యాప్తములై నిగవధికసస్యసంపత్తి మృద్ధములగు దివ్యకేదారక్షేత్రములతో బరిపూర్ణరమణీయమగు శ్రీవిల్లిపుత్తూరులో నవతరించినవారును, సుశ్రావ్యములగు పద్యప్రసూనములచే గూర్చిన మాలికాస్వరూప మగు 'తిరుప్పావు' అను దివ్యప్రబంధమును గానముజేసి శ్రీరంగనాథులకు సమర్పించిన మహాభాగ్యపరికర్తితురాలును, ముందు తనకొప్పనముడుచుకొని దివ్యాభరణ దివ్యాంబరభూషితరాలై, పరమాత్మనకు పత్నియగుటకు సేనులగియున్నానా? లేదా? యని నిరూపించుకొనుటకు నిలుపుటద్దమునఁ దన దివ్యమంగళవిగ్రహ సౌందర్యసౌతుమార్పాయులఁ జూచుకొని మురియుచు, తడుపరి స్వోపభుక్తములగు దివ్యపరిమళపరిమిళితపుష్పదామముల వటపత్రకాయకి సమర్పించుచు ఆతనిని ముగ్ధునొనరించిన మహాప్రభావపంపన్నురాలును, అగు శ్రీ 'అండా' శ్మశ్మగారి తిరునామములశ్లెల్లప్పుడును అనుసంధించుచుండుచూ, ఆదియే నీకు పరమోత్తారకము, అని తమమునస్సును వ్యాజీకరించి నిఖిలసంసారిచేతనులకును శ్రీ పుండరీకాక్షు లుపదేశించుచున్నారు.

వి. శ్రీగోదాదేవిపద్ద మంజుమంజీరశింజితమనోహరమగు పదక్రమణి సౌభాగ్యము నధికరించుటకై హంసమిధునసంతతులు నిగంతరముగ శ్రీవిల్లిపుత్తూరు నగరమునకుచేరిన కేదారములతో సంఘీభూతములై యున్నవసుభావముఁదోప 'అన్న వయల్ పురువై' అని ప్రయోగించిరి. పురువై = పాండ్యదేశదివ్యతిరుపతులు పదు నెనిమిదింటిలో నిదియొకటి. దీనికి సంస్కృతమున 'ధన్వంతర్యనగర' మనిపేరు. ఆంజ్ఞాల్ - అను తిరునామము, సకలచేతనులకును తల్లియై వారలశ్లెల్లల పరిపాలించు శ్రీలక్ష్మీదేవి యంశజయగుటచే, నీమెకుకలిగినది, శ్రీగోదాదేవి శ్రీభూదేవుల యంశ మున జనించినదని సంప్రదాయము. (లేక) శ్రీపురుషోత్తముని దివ్యకల్యాణగుణా దులయం దెల్లప్పుడును నిమగ్నయైయున్నందున 'ఆంజ్ఞాల్' అను అరవఁదీ రీమెకుకలిగినది. దానివికృతిస్వరూపమే 'అండాల్' అనియైనదని కొందఱు చెప్పుదురు.

శ్రీగోదాదేవి తిరుప్పావైప్రబంధమును గానముచేసి శ్రీకృష్ణనకు సమర్పించియుండగా శ్రీరంగనాథులకు సమర్పించినదని యెట్లుచెప్పవచ్చును? అని నచో, బాధకములేదు. "కణ్ణాలంకోడిత్తుక్కనిత్తవైత్తెప్పిడిప్పాక్క, తిణ్ణార్ ద్దిరున్ద శిశుపాలక్కలేళళిందు ఆణ్ణాన్దిరుక్కవేయాంగవత్తెప్పిడిత్త పెణ్ణాళం పేణుమూర్పేరు మరంగమే" అను మొదలగు పాశురములచే భగవద్విగ్రహముల యం దెల్లడలనుండు భక్తిస్వరూపమొక్కటియేయని చెప్పబడుచున్నందున విరోధ

మేదియునులేదు. “కోవలనాయ్ వెణ్ణయ్యండవాయ్” అండర్ కోనణియరంగ్” అని తిరుప్పావై యొక్క ధర్మస్వరూపైకమునుఁ జెప్పియున్నాడు. రామకృష్ణాది విభవావతారములును సకలార్చ్యమూర్తులను వస్తుత్వమున ఒకమూర్తి వేగదా?

పన్ను తిరుప్పావై— శబ్దార్థసౌభాగ్యములచే నెల్లఱచేతను పరిశోధించి యను సంధింపఁబడు ‘తిరుప్పావై’ యని యర్థము. పల్ పదియం = అనేకపాశురములు ‘పద్య’ మను సంస్కృతపదము ‘పదియ’ మని యరవపదమైనది. ‘పల్ పదికం’ అని పాఠాంతరము. అప్పుడు, పల్ = పలువిధములగు, పదికం = పదులను అని యర్థము.

అండాశమ్మగారు పురుషోత్తమునికి రెండుమాలికలను సమర్పించెను. అందొకటి—పామాలై = వాఙ్మాలిక; రెండవది పూమాలై = పుష్పమాలికయు. మొదటిదానిని పాడి సమర్పించెను; మఱొకదానిని కురులలో ముడుచుకొని సమర్పించెను. కృతిమాలికయందలి సౌకుమార్యసౌభాగ్యాదులును, కుసుమమాలికయందలి సౌగంధ్యసౌకుమార్యాదులును ఒకటితోనొకటి తులనాగుచు శ్రీరంగనాథుని హృదయ మధుపమును మదోన్మత్త మొనరించెను.

శ్లో. హంసాకీర్ణసమృద్ధసస్యసుభగ త్తే త్రస్సురద్ ‘విల్లి పు
త్త’ రాఖ్యస్య పురస్య దివ్యమహిషీం ‘అణ్ణా’ శభిఖ్యాం ముదా !
శ్రీరంగేశవదార్పితాతిమృదులశ్లోక ప్రమానోన్మిత
వైల్యాం తామసుభూతమాల్యవరదాం గోదాం స్తుమో మాతరం ॥

(ఈతనియనుగూడ నట్టిదే)

(అవ.) ‘నాచ్చియార్ తిరుమొట్టి’ ప్రబంధమున నిరతిశయనిరంతరప్రీతి ‘మనకు కలుగుగాక’యని యపేక్షించుచున్నారు. అందు “అనంగదేవా! ఉయ్యపు మాంకోలో వెట్టళొల్లి యున్నెయు ముచ్చియైయుం తొట్టడే, వెయ్యతోర్ తల్లిలుమిట్ల చక్కరక్కె వేంగడవట్కెన్నై విలిక్కియై” అను పాశురములచే ‘హుడిక్కొడుత్త నాచ్చియార్లు’ (అముక్తమాల్యద) కామదేవుని వినుతించి “వేంగడ వాణసుక్కు నాన్ వాట్లక్కెప్పడుమాటు నీ విదిక్కివేణుం” అని ప్రార్థించినది. అందు ప్రసాదించిన పరమార్థమును మేమతిక్రమింపకుండునట్లు నీవు మాకునుగ్రహింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నారు.

హుడిక్కొడుత్త శుడర్ కొడియే తొల్ పావై,
పాడియరుళవల్ల పల్ వల్లై యాయ్, నాడినీ

“వేంగడవ త్కన్నెవిది” యెవ్వవిమ్మాల్లోను

నాజడవావల్ల మేనల్లు.

కూడికొడుత్త = పున్నమాలికలను తనకునులయందు ముడుచుకొని వానిని పరమకుతూహలమున సర్వేశ్వరునకు సమర్పించిన, శుడర్ కొడియే = విద్యుల్లతా ప్రకాశమానమైన దివ్యసుందరమంగళస్వర్ణవిగ్రహముగలిగి, తొల్పావై = అనాద్యాచారసిద్ధమగు శ్రీవ్రతవైభవమును, పాడిఅరుళవల్ల = అతివిలక్షణమగుమధురద్రావిడప్రబంధరూపముగలబాడి యనుగ్రహింపదగిన శక్తిసామర్థ్యములతో నలరారుచున్నావనుటకు దగిన, పల్వలైయాయ్ = అనేకవిధములగు కంకణముల (తోడాలి) ధరించి విరాజిల్లుచున్నవోదేవీ!, నీనాడి = నీవు కామదేవుని వినులించి, ఎన్నై వేంగడవల్లు విదివెవ్వు ఇమ్మాల్లోను = ఓకామదేవా! నీవు నన్ను శ్రీవేంకటగిరినాథునికే పత్నియగునటుల విధింపవలయును” అని మీరు ప్రార్థించిన భగవత్ప్రేమ నిర్భరమగు ఈమాటను, నాంకడవావల్లమ్ ఏ = మేము అతిక్రమించి నడువకుండునట్లు, నల్లు = నీవుకృపజేయవలయును, ఏ = ఊహింపదము. (లేక) కృపచేసితిగవలయును సుమా! అని బోధించుచున్నది.

తా॥ స్వాపభక్తపుష్పదామములను సర్వేశ్వరునకు సమర్పించిన స్వర్గతాంకి! అనాద్యనుష్ఠానసిద్ధమగు ‘శ్రీవ్రత’ మహావైభవమును ద్రావిడదివ్యప్రబంధముగ ననుగ్రహించుటకు దగిన దివ్యజ్ఞానశక్తిసామర్థ్యవ్యంజకమగు అనేకవిధకంకణములచే విభాసిల్లు పాణిపద్మ విరాజితమగునోతల్లీ! నీవు “నన్ను; ‘తిరువేంగడముడైయా’న నకే విధింపవలయునని” ప్రార్థించిన నీదివ్యశ్రీనూత్ని నీదాసానుదాసులగు మేమున అతిక్రమింపక, ఎల్లప్పుడు ననువర్తించునట్లు కృపజేయుదువుగాక.

వి॥ వి॥ “కూడికొడుత్తశుడర్ కొడియే” అని యీమకు నిరూపకనావధేయము. కొడి = లత. లత యెట్లు మహారహవరము నాశ్రయించియేయుండునో; అట్లే యీగోదాదేవియు శ్రీమద్వాసుదేవపారిజాతతరుతల్లజము నాశ్రయించియే యుండి స్వసత్తాధారణము జేసికొనియున్నదని వ్యంగ్యాగ్రము. (లేక) కొడి = ప్రభ శుడర్ = “తేజసాంరాశిమూర్జితం” అన్నట్లు నిరతిశయతేజోరాశియగు పురుషోత్తమ భాస్కరునితో ననన్యయగుప్రభయే యీమె. తొల్పావై - “సంస్కృతవేదమవలె అనాదిసిద్ధమైన ‘దీ తిరుప్పావు’ అని యర్థముగూడ జెప్పవచ్చును. ‘అనన్య హి మయా సీతా భాస్కరేణప్రభా యథా’ ఇత్యాది వచనములనుసంధేయములు “వేదమనైత్తుకుం విత్తాక్కుం కోదైతమిత్తో వియైస్తుమైస్తుం” అనుదాని నన సంధింపుడు.

“వేంగడవత్కైన్నై విధిక్కిల్ ద్రియే” అను నాచ్చియార్ తిరుమొట్టిళ్ళాపకా
ర్ణము “వేంగడవత్కైన్నై విధియైన్ విమ్మల్ ద్రియే” అని సాయించిరి. మోల్ ద్రియే=నోటి
మాట, దానిని మిక్కిలి యశేతుతో ననుసంధించునట్లు గ్రహింపుమని భావము.

అండాభుడేవి కెంతటి ప్రేమభరము శ్రీ వేంకటగిరినాథునియందుగలిగినదో;
అంతటి ప్రేమ తమకునుగలుగునట్లు ప్రసాదించవలయునని ప్రార్థించుచున్నారని
సారాంశము.

శ్లో. ఆముక్తమాల్యవరదే భవుక ప్రదీపద్యోతే పురాణమహితం నిత్యవృత్తబంధం ।
గీత్యా ప్రబంధముపదిష్టవతి ప్రభూషేత్వద్ ‘వేంకటే.’ తివచనానువిధాప్రసీద॥

(అవ.) “మనము నోచునట్టి నోమునకుఁ దగినట్లు పరమప్రళస్తమగు సమయ
మిట్లనుకూలముగ నేర్పడినదే” అని సమయమును జ్ఞాపించుచు ‘మార్గభ్రీసీరాట్టి’ (మార్గ
శీర్ష తీర్థావగాహనమను సుతస్సవస్తునం దిచ్చగలవార లందఱును దనుచేయుఁడని
ప్రార్థించుచు ప్రార్థనప్రార్థకస్వరూపతత్వాదుల నిరూపించుచున్నార.)

(ఇయిల్ ద్రియైక్కిచ్చుకక్కలిప్పా)

* మార్గభ్రీత్తిజ్జల్ మదినితైన్ద నన్నాళాల్,
సీరాడ ప్పొదుమిన్ పోదుమినో, నేరియైయార్,
శీర్మల్ గుమాయ్ ప్పాడి శైల్వచ్చిఱుమిర్ కాళ్,
కూర్వేత్కొడున్దొట్టిలన్ నన్దగోవన్ కుమరన్,
ఏరార్ న్దకణ్ణి యళోదై యిళజ్జిజ్జమ్,
కార్మేని చ్చెజ్జణ్ కదిర్ మదియమోల్ముగత్తాన్,
నారాయణనే నమక్కే ప్పత్తై తరువాన్,
పారోర్పుగళు ప్పడిన్దేలోరెమ్బావాయ్.

శీర్మల్లుం = సిరిసంపదలతోఁ దులఁదూగుచున్న, ఆయ్ ప్పాడి = ప్రేపల్లె
యందు నివసించుచు, శైల్వం శిఱుమిర్ కాళ్ = మనోజ్ఞతమరూపసౌందర్య
సౌభాగ్యసంపత్సమృద్ధితై యుండు ఓయనతిమణులారా! భగవత్కైంకర్యైక నిర
తులగు వేతనులారా!), నేర్ ఇయైయార్ = పరమవిలక్షణమహాగ్న దివ్యాభరణ
విభూషితులై యుండువారలారా! (సానధానుఁచిత్తులై వినుఁడు), మార్గభ్రీ తింగళ్ =
“మాసానాం మార్గశీర్షోఽస్తి” అని భగవంతునిచే గీర్తింపబడుటచే మాసములన్నిటి
యందును మిగులఁబ్రళస్తమైన మార్గశిరమాసము, (అమాసమందలి) మతినితైన్ద

నల్గనాల్ = పూర్ణచంద్రునితోఁ బరిపూర్ణముగు శుక్లపక్షము, అందును మంగళతమ
 మగు శుభదివసమును మనభాగ్యవిశేషముచే సంపాద్యములైయున్నవి, కూర్ జేల్ =
 శత్రువుల నిరసించుటకుఁ దగిన వాడిగలవారునుఁ బూనినవాడును, కొడుం
 తొట్టిలక్ = శ్రీకృష్ణున కెద్దచేయు తుద్రజంతువులనుఁగూడ నతిక్రూరముగ దండుచు
 వాడునునైన, నందగోపక్ = శ్రీనందగోపాలనర్యునకు, తుమరక్ = తుమారుడై
 యనతరించినవాడును, ఏర్ అర్ ద్దకణ్ణి = సౌందర్యసాభాగ్యముల కాలవాలములై
 ఆకర్షాంతవిశ్రాంతములగు నేత్రోత్పలములచేఁ బ్రకాశించు, యగోజ్ = శ్రీయశోదా
 దేవికి (అల్లారుముద్దుబిడ్డడై, ఇళం శింగం = బలపరాక్రమములచే సింగపుఁగొడును
 యనఁదగినవాడును, కార్ మేని = (ఆశ్రితతాపహరమై) నీలజలధరవరసమానముగు
 దివ్యమంగళవిగ్రహవిశేషముతోడను, శెంకజ్ = ఎఱ్ఱనితామరపువ్వులనంటి శ్రీ
 నేత్రములతోడను, కదిర్ మతియంపోల్ ముఖత్తాక్ = నూన్యనివలె నిగతిశయితేజో
 విశిష్టమును, చంద్రునివలె పరమాహ్లాదకరమునైన శ్రీముఖమలముతోడను ప్రకా
 శించుచుండు, నారాయణనే = సర్వేశ్వరుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడే, నమక్కే =
 గతియనియుండువాడే అనన్యార్థ్యశేషభూతులమగు మనకే, పల్లె = తప్పెట
 మొదలగు వాద్యవిశేషములను (మన అపేక్షితములను), తరువాక్ = ఒసంగఁ
 గృహపరిపూర్ణుడైయున్నాడు, ఆల్ = కావున, పాగోర్ = ఈలోకమునందలి
 వారందఱు (కృష్ణసంశ్లేషభంజకులగువారును దామే), పుగ్ధు = గ్లాఘించునట్లు
 తామే, పడిన్దు = ఈనోముననవగాహించి, నీర్ అడప్పొదువీర్ = నీరాడవలయునని
 యాశపడువారలందఱును (కృష్ణసంశ్లేషమునం దిచ్చగలవారలు), పోదుమినో = దయ
 చేయుండు, ఏల్, ఓర్ = ఈరెండునుపాదపూరణార్థమైన (అవ్యయములు), ఎమ్బు
 నాయే = మానోము, మాఁచందసు, (లేక). ఏల్ = సంబోధనము (అథవా) ఏల్,
 ఇల్లైనయొడల ఓర్ = యోచించుము, ఎమ్బువాయ్ = మాఁచందము (అభిప్రాయము)
 ననుసరించుము, ఎంపావాయ్ = మాకు ఉత్తారకురాలగు ఓరసీదేవి! నాచ్చి
 యార్ తిరుమొట్టిలో మన్తధుని యాశ్రయింతురుగాన, ఇంగుగతిదేవి నాశ్రయించు
 చున్నారనిచెప్పఁబడుచున్నది. (అథవా), ఏల్ ఓర్ = ఇందుకుఁదగిన యద్వితీయమైన,
 ఎంపావై = మనవితము, ఆయ్ = మంగళముగ నెఱుఁపేము (అనియును వ్యాఖ్యా
 నించవచ్చును).

తా॥ సర్వసంపత్సమభివృద్ధమగు ప్రేపల్లెలో నివసించు భాగ్యవతులగునో
 బాలికలారా! విలక్షణాభరణభూషితదివ్యాంగులారా! మానసులలోనెల్ల నతి
 ప్రశస్తమగు మార్గశిరమాసము, అందునుచంద్రకలాభాసురమగు శుక్లపక్షము, అందును
 పూర్ణచంద్రునితోఁ గూడుకొనియున్న పూర్ణమయునగు సుముహూర్తశుభదివసము

మనభాగ్యవిశేషముచే సంపాద్యమైనది. (ఇట్టిశుభదివసమున) ఇంతకుపూర్వము పరమ సాత్వికుడైయుండియు, శ్రీకృష్ణుడుజన్మించిన తరువాత 'వేల్' అను నాయుధము (వాలు)ను ధరించి కృష్ణునకు చెడుగుజేయుచేమోయని విపీలికౌద్యల్పజంతువులనుఁ గూడఁజేయించు శ్రీనందగోపాలవర్యునకుఁ గుమారుఁడును ఘండరవిశాలమనోజ్ఞునేత్ర యగు శ్రీయశోదాదేవి కల్లారుముద్దుబిడ్డఁడై బలపరాక్రమములచే సింగపుఁగొదమవంటి వాఁడును, నిలమేఘమువలె నాశ్రితతాపహగముగు దివ్యదేహముతోఁబ్రకాశించుచు, ఎఱ్ఱదామర పుష్పములవలె విలసిల్లు దివ్యశ్రీశేత్రమాలతో నెల్లఱు గటాక్షించుచు నూర్వముద్రులవలె ప్రకాశపరమాహ్లాదములను గలుగఁజేయు దివ్యపదనారవింద ముతోఁ దేజరిల్లు శ్రీమన్నారాయణుఁడే యనన్యగతికులగు మనకుఁ గావలసిన సాధన పదాగ్రజాతములను, తత్పురుషార్థములను స్వయముగనే యిచ్చుటకై చతుర్ముఖుడై నిలచియున్నాఁడు. కనుక నిట్టి సదవకాశమును పొఁగొట్టుకొనక, లోకులందఱును స్తుతించునట్లు ఈప్రతిముఖం దభినివేశముగలిగి నీరాడుటకు (బ్రహ్మానందము ననుభవించుటకు) వచ్చువారలందఱును దయచేసిరండు.

వి॥ వి॥ మౌగ్ధక్షిత్తింగళా—“నాతిశీతా న ఘర్షదా” అనునట్లు అనతిశీతోష్ణ స్పర్శమై, దివసమునకు బ్రాహ్మముహూర్తములై, సంవత్సరమున కీమాసము పరమ సుఖదాయకమై సర్వోత్తమముగు కాలముగుటచే నతిప్రశస్తమైనది. “మాసానాం మౌగ్ధక్షిన్లోఽహం” అని భగవంతుఁడే వాక్రుచ్చియున్నాఁడు. సకలవైష్ణవపదార్థ జాతము లంతరించుకాలముగుటచేఁ దమశ్రీవ్రతమునకుఁ దగిన దీకాలము. “చైత్రః శ్రీమానయం మాసః పుణ్యః పుష్పితకౌనసః” అని భగవత్సంబంధముగలుగుటచే మౌసములకన్నిటికిని ప్రధానమైనది చైత్రమాస మనునట్లు, ఇయ్యదియే భగవత్స్వరూప భూతముగుటచే దానికంటెను ప్రశస్తమైనమాసము. మతినిజైంద—మౌసము లభ్యమై నట్లే పక్షమును అతి ప్రశస్తమైనది లభించినది. “ఆపూర్యమాణే పక్షే పుణ్యేనక్షత్రే” అని మంగళకాగ్యములకుఁ బ్రాప్తమైనకాలముగా శాస్త్రమువిధించుచున్నది. అట్టి సమయము మనకు నతర్కితముగా ప్రాప్తమైనది. “త్వదీయగంభీరమహోనుసారిణః భవంతిలిఖావిధయశ్చనైదికాః” అనునట్లు భాగవతుల సంకల్పానుసారము సకలమును ప్రవర్తించునుగదా. నల్లనాళాన్ - మౌసమునకు పక్షమునకును తగినట్లు నాయక మణివలె పూర్ణచంద్రవిరాజితముగు శుభతమదివసమును ప్రాప్తమైనది. చూడుడు ! ఆహా! ఏమిమనభాగ్యము. “అద్యమేనఫలంజన్త సుప్రభౌతాచ మేనిశా” అని అశ్రురఁ డనుసంధించెనుగదా! (ఇట్లు సిగ్గుల మౌసమును పక్షమును దివసమును శ్లాఘించుటఁ జూడ వీరలకు ప్రాప్యరచిప్రవాహ మతిత్సరితగతిని ప్రవహించుచున్నదని తెలియుచున్నది.) నీరాడ—కృష్ణునివిరహమువలనఁగలిగినతాప ముపశమించునట్లు అవగాహన

మొనరింప దీనిచే వీరలభిసంధించునది కృష్ణసంక్షేపమునే. 'తమిష్టాపులవ'ర్లు ఈ సంక్షేపమును "శునైయాదత్" "పునలాడత్" అని కీర్తిించెదరు. "ఏషబ్రహ్మ ప్రవిష్టోఽస్మిగ్రీష్టేశీతమివ హృదం" అని భగవత్సంక్షేపమునకు గ్రీష్టకాలమునందలి శీతలహృదమును దృష్టాంతముగ జెప్పియున్నారు. పోతుమినో—ఇచ్చామాత్రమే అధికారము. భగవత్సంక్షేపము ప్రాప్తవిషయముగుటచే వేరు అధికార సంపత్తిని సంపాదించఁబనిలేదు. సర్వేశ్వరుఁడుస్వామి త్వస్థాశీల్యవాత్సల్యజ్ఞానశక్త్యాది పరిపూర్ణుఁడగుటచే జేతనులకిచ్చామాత్రముననే పురుషార్థసాధనముగును. "ఏకః స్వాదునభంజీత" అని పురుషార్థానుభవమునకు సమాకారల నర్థించుచున్నారు. ప్రతిహులరైనతము "తేన మైత్రీభవతు తే" అని ప్రబోధించువారలు ఆభిముఖులను విడువగలరా? పోతుమినో — "వచ్చువారలురండు" అనిచెప్పక 'పోవువారలు పొండు' అని చెప్పటలో విశేషమేమన? వారలు ముందుపోవుచుండ వారిగమన సౌందర్యము ననుభవించుచు వారిజెంబడి పోవఁయునుని యాశపడుచున్నారు. "వేదంవల్లార్ గత్తెక్కొండు" అనునట్లు పెద్దలనుబురస్కరించుకొనియే భగవత్సన్నిధికి వెళ్లవలసియున్నది. సేర్ ఇల్లైయిర్ — "కొంగైమేల్ కుంకుమ మ్మిక్కొండు మ్మబ్బియ" అనునట్లు 'శ్రీకృష్ణజేవేళ తమ్ముగటూక్షింపనరుడెంచునో' యని యతని రాక నెదురుచూచుచున్న వారలై యెల్లప్పుడును తమ్ములకరించుకొని 'వానకనల్లక' పై యున్నారని భావము. శీరమల్ కుం అయిప్పాడి—ఈయూరునందలి స్త్రీశ్వర్యము వెల్లువలైపాటి వేలుగ్రానుములకుఁగూడ ప్రసహించునట్లున్నది. శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ పరమసులభుడై యిచ్చటవేంచేసియుండుటచే పరమపదమునతిగును ఈ సౌలభ్యసూధాప్రవాహతరంగము లెగఁబ్రాకుచున్నవి. అంధకారమున దీపము ప్రకాశించునట్లు అతనియైశ్వర్యము పూర్ణముగఁ బ్రకాశించునదియు నిచ్చటనే. అయిప్పాడి—పరమపదమువలె దేహంతరపరిగ్రహణాదులచే జొందఁదగినచేతము గాక అతిసులభమైయుండుగ్రామము, ఆచారప్రధానులగు వసిస్థగులు నివసించు శ్రీమదయోధ్యవలెగాక, కుడియెడమలుగూడ తెలియనిగొల్లలు నివసించు గొల్ల పల్లెయిది. సర్వేశ్వరునిగుణములఁ జూచి ముఖసందించునదేగాక శ్రీకృష్ణుని గుప్తచేష్టితములకును పరమానందముననుభవించు ఊరియ్యది. శైల్యచ్చిలుమియగో కాల్—ఈయాత్మ వస్తువునకు ననంతస్థిరసంపదైభవము భగవత్ప్రీత్యాసన్నిధియే. రిక్కమాన్దుడై శ్రీరాముననుగమించు శ్రీలక్ష్మణస్వామిని "లక్ష్మణోలక్ష్మీసంపన్నః" అని గదా శ్రీ భగవద్వాల్మీకి కీర్తించినది. ఇట్లే "అంతరిక్షగతః శ్రీమాకా" అని శ్రీవిభీషణాహ్వాన్లును "స తువాగవరః శ్రీమాకా" అని శ్రీగజేంద్రాహ్వాన్లును బేర్కొనఁబడిరి. ఏదోయొకవిధముగ నితనిచే నచ్చటి పంచలక్షజనపదవాసులగు తరుణిమణులందఱును

ననుభవించబడినవారితే, శిఱుమిర్ కాళ్ = “తుల్యశీలవయోవృత్తాం” అనినట్లు ఆశ్రియఃపతి కనుగుణముగ నెల్లరీతుల నున్నా రీగొల్పడుమలు. అతనికొక్కనికే యుపభోగార్హులైయున్నారు. (లేక) కుడిపడుమలుకూడ తెలియని నిష్కపట కన్య కలైయున్నారు. సర్వవిషయములను శ్రీకృష్ణునికై సమర్పించి యతనియందు నిరవధిక ప్రీతియు కలై అతనియానందమే తమయానందముగ భావించియుండువారలు— కూర్ జేల్ కొడుంతోట్టిలక్—శ్రీనందగోపు లిదివఱకు క్రిమికీటకాదులయందును నిరు పాధికకరుణాయ త్తచిత్తులై అహింసైకనిరతులై పరమమృదుస్వభావులై అన్యశంస్య ప్రధానులైయుండిరి.

శ్రీకృష్ణుడవతరించినతరువాత సతనియందలివాత్సల్యముచే నతని కేసమయ మున నెట్టియాపదసంభవించునోయని అతిన్నే హపారవశ్యముచే పాపశంకితులై సదా సర్వత్ర తీక్షణాయుధములధరించి న క్షందివములుగావలికాయుచు తొట్టల క్రింద చీమలు ప్రాకినను సింహముపైబడునట్లు అతితీక్షణపరాక్రమసమన్వితులై వాటిని చించి చెండాడునట్టి అతిదుస్సహ ప్రవృత్తిగలిగియున్నారనిభావము. “మన్నిమిత్తం కృతం పాపం” అనినట్లు భగవద్రక్షిణాభ్యవసాయముచే జేయుకొంసయును ధర్మమగును. సర్వగుణపరిపూర్ణుడగు తనకుమారుని ముద్దుచురిపములఁజూచి యానందపులకితగాత్రులగుటచే వీరికి నందగోపులను పేరువచ్చినది. కుమరక్ — వెన్ననుదొంగిలించెను. యువతుల ననుభవించెను, అని యితినిబిరుదములు. ఏరాందకణ్ణియశోదై—శ్రీయశో దాదేవికి నేత్రములయందే సౌందర్యసౌభాగ్యములు ఘనీభూతములైయున్నవి. మఱి యును శ్రీకృష్ణునియందలి ప్రేమాతిశయమంతయును నేత్రములయందే ప్రతిబింబించి యున్నది. ఇళంశింగం—శ్రీనందగోపులు హితకాములైనందున వారివద్దవినయవిధేయత లతోనుండుస్థితిక్రింద ‘కుమరక్’ అనుపదముచే జెప్పబడినది. ఇచ్చట యశోదా దేవి ప్రేమైక్యమూర్తియై ప్రియమునేజేయునదగుటచే నీ మేవద్ద అతడుండుస్థితిని ‘ఇళం శింగం’ అను విశేషణము తెలుపుచున్నది. ముగ్ధులగు గోపకుమారికలకు స్పృహజీయుఁ డగునట్లు వేంచేసియున్నాడనియుఁజెప్పవచ్చును. సింహాకిశోరమువలె అభృష్ణుడను అభిగమ్యుడనై విరాజిల్లుచున్నాఁడుకనుక నే ‘శింగ కుక్కరుకు’ (సింహాకిశోరము) అని భట్టరులవారు నెలవిచ్చిరి. కార్ మేని—మనయొక్క సకలతాపములును పరివృత్తము లగునట్లుచేయఁజాలిన దతనిశరీర సౌందర్యము. మాతాపితరులతనిని దాచియుంచినను అభివ్యక్తిమగును ఇతనిశరీరశోభ. శెంగళ్—అదివ్యమంగళవిగ్రహమునకు పర భాగములగునట్లు ఆరుణ్యోపరంజితము లితని నేత్రపద్మములు. విశ్వరూపాత్సల్యములచే రక్షతములైయున్నవి. బాహువులచే గాఢాలింగనమొనరించి నేత్రములచే

గటాక్షింపవలయుననియే పిరివరమనునోరభము, కతిరీ మలియమ్మోల్ ముకత్తాక్ష—
ప్రతాపమునకును శైత్యమునకును అదిత్యుని తేజస్సుతో సరిపిన చంద్రునివలె అతి
మనోజ్ఞమై విరాజిల్లుచున్న దీతని దివ్యవదనారవిందము, ప్రతికూలులకు అనభిభవ
నీయమై, అనుకూలులకు సులభమై యనుభూవ్యమైయుండినది. “ప్రేక్షగోవింద
మాసీనంప్రసన్నాదిత్యవర్చసం” అనిగదా వర్ణింపఁబడియున్నది. ప్రతాపమై
నిరతిశయాహ్లాదసంధాయకమై యుండునదనియుఁ జెప్పవచ్చును. నారాయణా నే —
గోవర్ధనోద్ధరణాద్యతిమోహపక్షేప్తికాలచేదన సుద్యోతనత్వము శ్రీతలను బాటుగ
కును తెలియనట్లు సువ్యక్తవిభూతియుక్తమైయుండిన దీయవతారిము. దేవకాంతర
ముల నెఱుంగని గోపనృద్ధు లీనోహకంగముగ నీమంత్రమును జెప్పినయొ
చెప్పవచ్చును. తమ తండ్రివద్ద నీమె యభ్యసించిన తిరుమంత్రమిదియేగదా!
తేక “ఏషనారాయణః శ్రీమాక్ షీరార్ణవనికేతనః, నాగవ్యంబునిస్సృగ్య హ్య
గతోమధురాంపురం” అను శ్లోకము ననుసంధించి ప్రభుమనునెచ్చట ‘నారాయ
ణా నే’ అని కీర్తింపఁబడినది. కనుకనే వైవాసుదములయందు “పాల్కుడలితో పయత్తు
యిలో నిష్ఠ పరమనడిపాడి” అని షీరార్ణవనికేతనత్వము “యాత్యునైమున్నదిమధురై
మైవనై” అని మధురాపుర్యాగమనమును నిర్దేశింపఁబడుచున్నవి. “నారాయణ
నమశ్కేపతైతరువాక్” స్వాస్వామియగు నతఁడే మనయ పేక్షితసంవిధానమును
జేయును. దీనిచే పీఠలను వదలఁజాలనివాత్సల్య మభివ్యక్తమగుచున్నది.

సమిత్తులు సగము సావిత్రి సగము (సాకులోకాంత బీసులోకాంత) అను
నట్లుగాక అతఁడొక్కఁడే మనయభీష్టముల సిద్ధంపఁజేయునని సాధనాంబుధుల
పేక్ష్యము అవధారణమువల్ల తెలియనగుచున్నది. నారాయణప్రతిసంబంధిత్యము
సకలనారములకు (నిఖిలచరాచరములకు)ను సాధారణమిగదా యనిననో—నమశ్కే—
వాడేగతియనినమియున్నమనకు, అకించనులమై తీరినదయ నే యెదురుచూచు
చుండుమనలకు, పతై తరువాక్—లోకమునకు ‘వాద్య’ మను వ్యాజముచే మన
కభిమతమైన యతనియంతరంగకైంకర్యములను గృపఁజేయును. “ఇత్యుపతైకా
వానస్తుకాలోగోవిదా” అనివైననీవిషయము శృక్తికరింపఁబడినది. తరువాక్—పృష్టి
యున్నను అతఁడ యనుగ్రహింపస్వీకరింపవలయునని యాశపడుచున్నారు. పాలోరో
పుకట్—కృష్ణుని మనలను చేరనివ్వని తీక్ష్ణదండుగువారతే జ్ఞాఘం మనట్లు శ్రీ
కృష్ణుండు పీఠలకు గావలసిన యుపకరణముల ననుగ్రహించెను. వానిని గ్రహించి
ఈతరుణీమణులు వ్రతమునకుపక్రమించిరి. లోకమంతయు ననావృష్టబాధతీతి సర్వ
నదీనదతటాకాదులన్నియునునిండి జగత్తు సర్వము సమృద్ధమయినదని జ్ఞాఘం మనట్లు.

పడినట్లు — ఈనోముననవగాహనముజేసి, ‘సీరాడప్పోతుపీర్ పోదుమిన్’ అని అన్వయము. ఏలోర్ ఎమ్పవాయ్ — ఇరువదిలో మ్మిది (29) పాశురములయందు ననువుత్తమగు సీపదజాలమునకు బ్రత్యేకార్థము నంగీకరించుటకంటె నోమునోచుటకై వెళ్ళువాఱులు ఊతపదముగా దీనినిచ్చుట యుపయోగించుచున్నారనట ఒక మార్గము. ‘పల్లాండుపల్లాండు’ అనిగదా మంగళాశాసముజేయునప్పుడుపయోగించిన పదజాలము. లేక - ఎమ్పవాయ్ = మాప్రతమా? ఏలో = మాక్రియలను (కైంకర్యములను) సీవుస్వీకరింపుమా! ఓర్ = ప్రయోజనసిద్ధిప్రకారమును యోచింపుమా? యని పదార్థములనుచెప్పవచ్చును. మార్గజ్జ — ‘మార్గశీర్ష’మను సంస్కృత శబ్దభవము. తింగళ — చంద్రుడు. కనుక నే చంద్రమానరీతిగ అమావాస్యమొదలు అమావాస్యవఱకును ఒకమాసమని. ‘తింగళ’ అనగా మాసమునకు ప్రసిద్ధివచ్చినది. అలో — ‘అక్రయాల్’ అనుశబ్దభాగము. పోతుపీర్, పోతుమిన్ = పోతలు పీర్ పోతలుమిన్ అనువాక్యపరిణామము. శీర్ = శ్రీ, మలతుతల్ = సమృద్ధమై యుండుట. శిరుమిర్ కాళి — ‘శిరుమియర్ కళి’ అనుదానియొక్కరూపము. ఎనుదేవుడు = ధనాధిపతియగుటచే పరమాత్మసంబంధము నిత్యముకాలేదు. ఇక నందుడని అనందముగలవాడని యర్థమగుటచే తత్సంబంధము నిత్యము, ఇట్లు తిరుప్పావై ప్రబంధమునకు విశేషార్థముల నెవరువ్రాయగలరు? గ్రంథమును చాలవిస్తరమగును.

స్వాప-ప్ర. అ. (మార్గజ్జి) చేతనునకు శర్యోత్తరమైనకాలమందు సదాచార్యసమాశ్రయణమును, తత్కటాక్షముచే స్వరూపయాభాత్మ్యమునంగలిగి భగవదనుగ్రహమునకు విషయభూతుడగునట్టి దివ్యము సంప్రాప్తమైనదేయని కాలమును గొనియాడుచున్నారు. (అయ్ప్పాడి) జ్ఞానజన్మముగల భాగవతులను భగవత్కైంకర్యముజేయుటకొఱకు పిలుచుచున్నారు (పట్రైతిరువాక్) ఫలాపేక్షగలవారికి సాధనముగను, నిష్కాములకునిత్యముగను, ప్రపన్నులకుకైంకర్యరూపముగను నుండునట్టి యీనోమును భగవదనుభవమునకేయని యధౌవిధిగ శ్రద్ధతోననుష్ఠించినచో లౌకికవైదికపరమవైదికులపాగడ్డలు తమంతటనవియోసిద్ధించును. (కూర్వేల్) నూత్నమైనదినివర్తకమగు మంగళాశాసనమునం దాశగలవారై, అల్పమైన యమంగళము సంభవించినను అత్యధికముగ మంగళాశాసనముజేయువారలై భగవల్లాభమునకు వెఱచి భగవద్విషయమును ఇతరులకుఁజెలియకుండునట్లు రక్షించుచుండెడు ఆచార్యవిషయమున తననియామృతి తోచునట్లుండువాడై, తిరుమంత్రమునందు తనసకలకారణత్వాద్యతిశయముల నన్నిటిని బ్రకౌశింపజేయుచున్నాడు. (ముల్రోమాతా) మంత్రమును నది సుశ్లేశ్వరునిఁ దనగర్భమునందుంచుకొని అందఱికినిఁ జెలియఁజేయు ప్రకౌశింపఁ

జేయుటచేత 'మాత'యని వ్యవహరింపఁబడుచున్నది. ('కార్తేని' ఆశ్రీతతాపహరమును పరమోదారమునకు తిరుమేని గలవాడైనందున ఉపాయకృత్యము చెప్పఁబడుచున్నది. లేక సీలమేఘనిభదివ్యమనోజ్ఞ దివ్యమంగళవిగ్రహముగలవాడనుటచే నుపేయ త్వము చెప్పఁబడుచున్నది. 'కార్తేని' యనుటచే సౌశీల్యసౌలభ్యములును 'శేంగళ' అనుటచేస్వామిత్వవాత్సల్యములును చెప్పఁబడుచున్నవి. (3దిరీ మడియం) చెండకిరణుని దివ్యతేజఃపరిపూర్ణమైన హిమకిరణునివంటి దివ్యవదనారవిందముగలవాడనుటచే అనుభూతురు దగ్గరజేరుట కనుకూలమై, ప్రతిభూతురు సమీపింప శక్త్యముగానిచ్చి విరాజిల్లుచున్నదనువిశేషార్థము ద్యోత్యమగుచున్నది. ఆశ్రీతులకిభిగమ్యమనుచుచే వాత్సల్యస్వామిత్వసౌశీల్యసౌలభ్యాది దివ్యకల్యాణగుణగణములును, విశోధులకదృశ్యమనుటచే పరానభిభవనీయత్వాది విలక్షణవివిధదర్శనములును చెప్పఁబడుచున్నవి. ఇట్టి హేయప్రత్యేసిక సకలకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణుడగు శ్రీమన్నారాయణుడే (నమశ్కే) అన్యులసహాయమునపేక్షింపక వానియనుగ్రహములననే మనయుభీష్టము నెఱవేరవలయునని తత్కృపాచకోరకములగు మనశే. ఇచట 'ఏవ' కారముచే నితఃకదేవతలను భజించువారలు, ఇతరసాధనవ్యక్తులు, ఈశ్వరుని ఇతిరద్రవతియులను, సమానముగ నెంచువారలును వ్యవచేష్ఠింపఁబడుచున్నారు. భగవత్సమందు మోక్షభర్తమున "ఏషబ్రహ్మప్రవిప్రోఽస్మి గ్రీష్మశీతమివప్రాదం" అని బ్రహ్మసభవమునకు గ్రీష్మకాలమున సుంభీతలతిర్థావగాహనము దృష్టాంతముగఁ గీర్తింపఁబడుటచే 'సీరాడ' అనుటకు భగవద్దాతార్థవనిమజ్జనమనియే యర్థమగుచున్నది. ఇచ్చట 'సీరాడ' అనుపదముచే ప్రాప్తమనియు, 'పోదువీ' అనుదానిచే భగవత్కైంకర్యానందానుభవ" కాములే అధికారులనియు, 'నారాయణనే, అనుదానిచే సకలకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణుడగు శ్రీమన్నారాయణుడే ప్రాపకుడనియు, 'నమశ్కే' అనుదానిచే ఆనన్యార్థశేషత్వపూర్ణులే ఉపాయాధికారులనియు విశదీకరింపఁబడినది. కనుక నిఖిలవేదవేదాంతపరమతాత్పర్యార్థ మిందు నేటలెల్ల మొనరింపఁబడినది.

స్వాప-తా-అ. జ్ఞానభక్తివైరాగ్యములచే భూషితులగు ఓచేతనులారా! భగవత్కైంకర్యమునం దభిసంధిగల జ్ఞానులగు పుట్టినిల్లిన ఈపుణ్యక్షేత్రమున నివసించువారై భగవత్సంబంధప్రాప్తిచేత ననుభవపరికరాలిశయసూపదగలవారైయుండు అనన్యార్థశేషభూతులారా! మీరు సదాచార్యసమాశ్రయణనిష్ఠచే యాథాత్మ్యజ్ఞానమునుబొంది సత్వోద్రిక్తులై యిట్టికుభకాలమందు భగవద్దానుభవరూపమైన కైంకర్యమనెడు వ్రతమును చేతమును రండు. సర్వాస్థినివారకముగు మంగళాశాసనమును జేసెడు నాచార్యునకు నియంతయై, పరిపూర్ణజ్ఞానమునకు ప్రకాశకుడై,

సాలభ్యసాశీల్యాదిగుణములచేత నాశ్రీతసంతాపము పోగొట్టెడి స్వరూపము గల వాడై, వాత్సల్యస్వామిత్యగుణములను ప్రకాశపఱచెడి దివ్యచతుస్సుగల వాడై, అనుకూలులైన భక్తులనుమీపించునట్లు ఆహ్లాదకరమై ప్రతికూలులైన శత్రువులకు దుర్భర్షమైయుండు ముఖికాంతిగలవాడై విజయముఁజేసియుండు జ్ఞానశక్త్యాది గుణగుణములుగల నారాయణుఁడే మన మఁజేషించిన పురుషార్థములను గృహజేయును. ఈవిధముగ మనము భగవద్గణానుభవమందు ప్రీతితోఁబ్రవేశించినయెడల మన అద్వితీయమైన భగవత్కైంకర్యరూపమైన వ్రతము భూలోకము కొనియాడురీతిగ నిర్విఘ్నముగను శుభముగను నెఱవేటును.

శ్లో॥ శ్రీమద్గమానీ దినో సతి పూర్ణచంద్రేన్న నాయయాస్యథ సముజ్జ్వలిదవ్యవేషః |
శ్రీమత్సమృద్ధతమఘోషపురీరమణ్యః ! తీక్ష్ణాయుధస్య బహుదుష్టవిచేష్టితస్య ||
నందస్య నూనురథచారుదృశో యశోదాదేవ్యాస్తు సింహాశిశురంబుదముగ్ధమూర్తిః |
అదిత్యచంద్రవదన స్వరూపాజ్ఞసేన్ద్రో నారాయణో హిదిశతి స్థవనీయ వాద్యమ్ ||
కైంకర్యభోగభవుకాన్యతివేల మారాదస్య భ్యమత్రమహితాని ముదా చ లోకైః |
ధ్యేయః ఫలం చ కరణంచ స ఏవ కృష్ణః స్మృత్తం నిస్సగమధురం వ్రతమన్వదీయమ్ ||

(అను.) వ్రతదీక్షఁజెందినవారలు గొన్నినియమముల పాటించవలయునుగదా యనిన; వీగలు తనుదీక్షానియమక్రమముల నీపాశురమునఁ నెల్లుచున్నారు. క్షీరాద్ధి శాయ్యుగు పురుషోత్తముని పాదారవిందహులగ్గిరించుటయు, ఉపశకాలమున స్నానమొనరించుటయు, యధేష్టముగ సంభావనలను, బిచ్చములను, వారివారికొసంగుటయు అనునీ మూడుకార్యములననుష్ఠించుటయు; పాలు నెయ్యి మొదలైన భోజ్య పదార్థములను సేవింపకుండుట, కొటుక, పుష్పములు మొదలగు భోగ్య పదార్థముల నుపయోగింపకుండుట, అకార్యములఁజేయకుండుట, అవాచ్యవచనములఁజెప్పకుండుట అను నీచతుర్విధనిషిద్ధకార్యచరణములును వీరి వ్రతదీక్షకునంగములు. ఈరీతిగ నీగోపికల విలక్షణవ్రతానుష్ఠానక్రమ మిందుఁ జెప్పఁబడుచున్నది.

వైయత్తు వాత్సీర్ గాల్ నాముం నమ్మావై క్కు,
శైయ్యుం కిరిశై గళోకేళీరో, సాట్కడలుల్,
వైయత్తుయిన్ద్ర పరమనడిపాడి,
నెయ్యుణ్ణోం పాలుణ్ణోం నాట్కాలేనీరాడి,
మెయిట్టియిదోమ్ మలర్బి నాముడియోమ్,
శైయ్యుదన శెయ్యోం తీక్కు అల్లై చెన్న్దోమ్,

వియముం పిచ్చైయు మాన్దనైయుం కై కాట్టి,
ఉయ్యమాత్తెణ్ణియుగన్దేలోరెమ్మావాయ్.

౨

వైయత్తు వాట్టిర్. కాళ్ = (శ్రీ కృష్ణుడవతరించినకాలమున) ఈకాలమున
దుష్టమించిన మహాభాగ్యవతులారా! నాముం = సుఖ్యశ్రవణుడగు శ్రీమన్నా
రాయణుడే మనకురక్షకుడు అను, సుధృఢాధ్యవసాయముతో నుండు) మనము,
ఉయ్యం అటు ఎణ్ణి = ఉజ్జీవిండుటకుండగిన మంచియ్యమును వెదకి, పాల్-లుల్
వైయత్తుయిన్ద పరమకాండిపాడి = క్షీరాబ్ధిలో నిభిలకత్తులారాగూర్చుకొని యోగ
నిద్రననుభవించు పరమపురుషునిపాదారవిందములకు మంగళాశాసములబాడి, వియముం
పిచ్చైయుం అన్దనైయుం కై కాట్టి = (అచార్యులు మొదలగు పూజ్యులకు సమర్పించు)
సంభావనలను, (బ్రహ్మచారులు మొదలగువారికిన్దదగు) శ్లాఘమును శిష్యున్నంత
వలకును ఇచ్చి, ఉకన్ద = సంతుష్టాంతరంగులవై, నంపాన్దన్దు = సేయుం = మన
వ్రతమునకు ఆంగముగా మనముచేయవలసిన, కిరికెళ్ = క్రియలను, కేళిగో =
చెవియొగ్గివినుడు. నాయ్ = వ్రతము ననుష్ఠింపనారంభించిన మనము, నెయ్
ఉణ్ణోప్ = నేతినిభుజింపము (త్రాగము) పాల్ ఉణ్ణోప్ = పాలనుభుజింపము
(త్రాగము), నాట్ కాలే నీర్ ఆడి = ప్రత్యూషమున నే స్నానంబాచరించి, మొయిల్లు
ఎట్టుదోప్ = నేత్రాంచలములగుండు కంటుక ధరించి యలంకరించుకొనము, మలర్
యిల్లు ముడియోప్ = సుగంధపుష్పదామముల నుంచి మేము కుశలముడువము, నెయ్
యాతన = చెయ్యంగూడని కార్యములను, నెయ్యోప్ = చేయము, నీరుట్టై = అనద్య
కరములగుమాటలను, నెట్టు ఓనోప్ = (ఇతరుల వద్దకు వెళ్లి) చెప్పము, ఏలోగ్ =
మాకైగర్వములను స్వీకరించి పరమపురుషునకు నమస్కరింపుమా! ఎమ్మా
వాయ్ = మా వ్రతము పూర్తికైందినని, ఏగ్ ఓర్ ఎంపాకై అంబు = పూర్తిపై
యద్వితియనుగు మనమంగళవ్రతము శుభముగ నెఱవేలును.

తా॥ శ్రీ కృష్ణుడవతరించిన పరమపావనమును సమయమున నీప్సభివీమండల
మున నవతరించుటకు భాగ్యముగలగిన రమణీమణులగు ఓ. గోపికలారా! మనముం
దలము మన నోమునకుజేయవలసిన క్రియాకలాపముల సావధానచిత్తులై వినుడు,
దివ్యదుష్కాన్దనమున ఘణిపతిభజామణిమండలములగుండు యోగనిద్రననుభవించు
పరమపురుషుని దివ్యపాదారవిందములగీర్తింపవలయును; పాలు నెయ్యి మొదలగు
లౌకికభోజ్యపదార్థముల జరిత్యజింపవలయును. ప్రత్యూషసమయమున స్నాన
మాచరింపవలయును. నేత్రములకు గాటుక నుపయోగింపగూడదు. కుశలయందు
సుగంధపుష్పముల ధరింపజనదు. శిష్టాచారసిద్ధములుగాని పనులను జేయగూడదు.

ఇతరులపైని కొండెములను జెప్పఁగూడదు. మనకు శక్యమైనంతవఱకు పెద్దలకు సంభావనలను, పిన్నలకు పెద్దలకు బిచ్చమును వారువారపేక్షించునంతవఱకును సంతోషముతోనివ్వవలయును, ఇట్లు మన మెల్లప్పుడును ఉజ్జీవించుమార్గమును స్మరించుచు ననుష్ఠించుచుందుమేని, మనవ్రతము మంగళావహమై సమాప్తిజెందును.

వి. వి. “ఉణ్ణో, శెయ్యొం ఓతోమ్,” అను స్వభావాత్మలు వారిధృఢ సంకల్పమును తెలియజేయుచున్నవి. ‘శెయ్యొం కిరైకల్ శేళిలో’ అనుటచే త్యాజ్యోపాదేయములు రెండును నిర్దేశింపబడుచున్నవి.

వస్తువులన్నియు దీనిపైనుంచబడుటచే (వైక్కప్పడుమిడం) ‘వైయ’ మని భూమికి పేరుకలిగినది. ‘నామముకానంపావైక్క’ అనికొందఱిపాఠము. కిరై—‘క్రియా’ అను సంస్కృతపదవికారము. పరమకా—సంస్కృతపదము. నాల్ కాల్ = పాత్రికాలము.

స్వాప—ప్ర. అ. వైయత్తువాట్టిర్ కాల్—అజ్ఞానమును అంధకారముఁ గలుగఁజేయు ప్రకృతియందుజనించు భగవదనుభవముజేయుఁగలిగిన భాగ్యవంతులారా! పరమపదవాసులుసహితము సౌఖ్యదిదివ్యకల్యాణగుణముల ననుభవింపఁగోరినపుడు ఈవిభూతికిపచ్చేసియే యనుభవింపవలయునని విశేషార్థమువ్యంగ్యము. ఇక్కడివారికి స్వరూపజ్ఞానము కలిగిన యెడల సకలగుణవిశిష్టనియనుభవింపవచ్చును గదా! సర్వత్రసర్వేశ్వరుఁడు సమస్తకల్యాణగుణకాలంకృతుడైయుండినను సౌలభ్యాదిగుణగుణముల పూర్ణానుభవమివిభూతియందేసిద్ధించును. శ్రీ కృష్ణవతారమందును, అర్చనతారములయందును నిది యనుభవింపశక్యము.

“ముట్టుదుం పెణ్ణెయళందు తొట్టుణ్ణం ముగిత్తిళంశెఱుత్తామరైక్కెయ్యొం,

యెట్టిల్ కొల్ తాంబు కొండెప్పదత్తెల్ గునిలైయుం పెత్తయిర్ తోయ్దన్ శెవ్వాయుం,

అట్టుకైయమగిణోక్కుమన్నోక్కుమణికోల్ శెంజెఱువాయ్ శెళిప్పదువుం,

తొట్టుకైయుమివైకండయళోదై తొత్తైయన్బత్తిఱుదికండాళే॥”

అను పెరుమాళ్ తిరుమొట్టి (2-తి.౮ పా.) ఇచ్చట ననుసంధేయము, (భాండమునందలి పెన్నునంతయు తనబాలకిసలయతోమలములై ఎఱ్ఱని తామరగవుపుములవలె నుండు చిన్నిచేతులతో నెత్తియెత్తి తినుచుండుటయు, త్రాటితోఁగొట్టగ భయవివ్వలుడై నిలుచుటయు, శరచ్చంద్రచంద్రికాధవళంబగు దధిచేనుపరంజితమగు రమణీయారుణవదనంబును, ఏడ్పుట, చిక్కమొగముతో నలుదిక్కులు చూచు

చుండుట, సాగపైనచిన్నినోటిని, అంటుకొనిన వెన్న మొదలైనవి తెలియకుండునట్లు నాలుకతో నాకికొనుట, అంజలిచేయుట మొదలగు శ్రీకృష్ణుని యాశ్చర్యచేష్టి తాదుల సందర్శించుచు పరమానందముననుభవించిన శ్రీ యశోదాదేవి అనాదిసిద్ధ మగు పరిపూర్ణానందము ననుభవించినదని భావము.)

పాఱ్ఱడలిల్ — ఆశ్రీతసంరక్షణార్థమై పరమపదమునుండి వేంచేసి, రక్షణ సమయము నెదులుచూచుచు శయనించియుండు స్వామియొక్క దివ్యకల్యాణగుణ గణముల సంక్షీర్ణముఁజేసి నాటూలేసీరాడి — దీనిచే భగవత్కైంకర్యానుగుణమగు కర్తయోగము ! నూచింపఁబడుచున్నది. ఈ యధికారికిసామాన్యకర్తమనుష్ఠింపఁబని లేదుగదా ! మైయిట్టెఱుదో — ఆత్మయాథాత్మ్యాభోధకమగు జ్ఞానయోగమునం దన్వయింపము. మురిట్టునాముడియోం — భక్తియోగమునందును అన్వయింపము. (కర్తజ్ఞానభక్తియోగములయం దన్వయింపము. అనన్యశరణ్యులమై భగవద్పరచార విందశరణవరణముం జేసెదమని భావము)

కెయ్యదనకెయ్యం — వేదపారగులగు భాగవతుల పురస్కరించుకొనక సర్వేశ్వరు నాశ్రయింపము. ఐహం — భగవద్భాగవత్వైభవములను తమకుఁజెలిసిన వలకుఁ జెలియవలచెదము. నిరహంకారులమై తత్వజిజ్ఞాసువుల కందఱికిన యుపదేశింతుము. ఉయ్యమాటిణ్ణియుగన్దు — ఈవిధముగ నుజ్జీవించు ప్రకారము నను సంధించి సంతోషించియునట్టి క్రియాకలాపముల వినుఁడు. అని యన్వయము.

స్వాప. తా. అ. ఈలీలావిభూతీయంబెచ్చటను వ్యాపించియుండు సర్వ స్వాత్మరుండైన భగవంతుని గుణగణములననుభవించు ఓచేతనులార ! భగవత్కైంకర్య రూపమైన ఈప్రతాపరణమునకు అవశ్యముగఁ గావలయు త్యాజ్యోపాదేయకర్తము లను జెలిపెద. సావధానముగ వినుఁడు. క్షీరసాగరమందు శేషపర్వంకశాయియై జగద్రక్షణచింతచే యోగనిద్రంజెందియుండు సర్వేశ్వరుని దివ్యశ్రీపాదములను పరమోపాయమని స్తోత్రముచేయుటయు, మఱియు వారివారి వర్ణాశ్రమధర్మములను తప్పక ననుష్ఠించుటయు, భగవత్ప్రీతికి సాధకములైన జ్ఞానభక్తియోగములు వీని రెంటియందును తనకు అన్వయములేకయు యుండవలయును. మనస్వామి సర్వ సులభుడైయున్నను భాగవతులమూలమున నేకాని యన్యథా సమీపింపబడఁడు. భగవద్వైభవములను, దదీయులవైభవములను మనకుఁ జెలిసినంతలోఁ దగినవారికిఁ జెలియఁజేయవలయును. ఇటుల మనము కడతేజవలసిన యుపాయములను చక్కఁగా యోచించి అక్కఱితో ననన్యశరణ్యులమై యవలంబించినయెడల ఈ మన అద్వితీయ మగుప్రీతి ముఖకరముగా నెఱవేలును.

శ్లో॥ భూమ్యాంవిభూతిభవుః శృణుతాస్తదీయదివ్యవృత్తస్యకరణీయకృతస్తరుణ్యః ।
క్షీరాబ్ధివే నిభిలరక్షణయోగనిద్రామాతస్వతోఽస్య పరమస్య పదం ప్రగాయ॥
నాద్వో ఘృతం న చ పయోఽపుష్పవసీ ప్రమజ్య లింపామహేఽశ్లానమషీం న
బంధయామః ।

వేణీం ప్రనూననికరైర్న కదాప్యకార్యం కుర్మోఽహితం న చ వచోఽన్యత మి
రయామః ॥

భిక్షాం ప్రదాయ బహుమానమనారతం చ మత్వా సమభ్యుదయహేతురితి ప్ర
మోదాత్ ।

ధ్యేయః ఫలం చ కరణం చ స ఏవ కృష్ణః వృత్తం నిసర్గమధురం వృతమస్తదీయమ్॥

(అను.) యజ్ఞయాగాదుల నొనరించువారలకు స్వర్గము ప్రధానమగు పరమ ప్రయోజనమైనను, ఆయురారోగ్యధనధాన్యపుత్రకళత్రాదులు అవాంతరఫలము లగును. అట్లే 'సర్వలాభాయకేశవః' అనునట్లు సర్వపురుషార్థప్రదాతయు పరమ పురుషార్థస్వరూపమును నతఁడేయగుటవలనఁ దమవృతానుష్ఠానమునఁగలుగు ఆవాం తరఫలముల నిచ్చుట నుగ్గడించుచున్నారు. "యత్రాప్తాత్మరసంసిద్ధో మహాభాగో మహీయతే, నతత్రసంచరిష్యన్తి వ్యాధిదుర్భిక్షతస్కరాః" అనునట్లు అప్తాత్మరసంసిద్ధుఁ డగు భాగవతుఁ డొక్కఁడున్నచోటనే దుర్భిక్షభయాదులుండవనిన ; అట్టివార లనేకులున్నచోట దుర్భిక్షాదులెట్లు సంభవింపగలవు ?

* ఓణ్ణి యులగళంద వుత్తమమ్ పేర్పాడి,
నాణ్ణల్ నమ్బావైక్కు చ్చాల్లో నీ సీరాడినాల్,
తీణ్ణి నాణ్ణెల్లాం తింగళ్ ముమ్మారి పెయ్దు,
ఓణ్ణు పెరుం శెన్నలూడుకయలుగళ,
పూణ్ణువళై పోదీల్ పోటివణ్ణు కణ్ణుడుప్ప,
తేణ్ణాదే పుక్కిరున్దు శీర్తములై పల్లో
వాణ్ణ, క్కుడమ్ నిత్తైక్కుం వళళల్ పెరుంపశుక్కల్,
సీణ్ణాడశెల్వం నిత్తైన్దేలోరమ్బావాయ్.

3

ఓంగి = (మహాబలిచక్రవర్తివిడిచిన దానోదకము తనహస్తమునఁ బడగనే) ఆకాశమువలకును పెరిగి (అభివృద్ధిఁ జెంది), ఉలకు = మూఁడులోకములను, అళన్త = తన శ్రీపాదములతోఁ గొలిచిన, ఉత్తమమ్ = పురుషోత్తమనియొక్క, శేర్ =

త్రిరూపములను, పాడి = మిక్కిలిప్రీతితోఁబాడి, నాడ్జో = అనన్యప్రయోజనములగు మనము, సంపాదైక్యము = మననోమునకు, శాబ్దో = సంకల్పించుకొని (ఒకటిగాఁజేరి), నీర ఆడినాల్ = తీర్థమాడినయెడల, నాడు ఎల్లాం = దేశమందంతటను, తీర్ణ ఇన్తి = వ్యాధిఁబట్టితొలగిపోవును లేవియులేక, తీర్ణముమ్మాఱుపెయ్యదు = ప్రతిమానమును మానమునకు మూడుసార్లు వర్షించుచు (అందుచేత), ఓర్ణుపెరుం శెన్నల్ ఊడు = ఆకాశమువలనపెరిగిన ఆత్మన్నతమలగు ఎఱ్ఱని పైరులనుధ్య, కయల్ = మత్స్యములు, ఉకళ = త్రుళ్లుచుండగా, పూంగవలై పోదిల్ = అందమైన ఎఱ్ఱకలువలయందు, పొట్టెంబ్బు = ప్రకౌశించుచున్న తుమ్మెదలు, కణపడుప్ప = నిద్రఁబోవుచుండగా, పుణక్క = పశువులకొట్టములయందుఁ బ్రవేశించి, తేడ్దాదే ఇరున్దు = కదలక మెదలకయుండి, శీర్తములై = నువిశాలములైన పీనస్తనములను, పల్లొన్దాన్దు = రెండుచేతులతో పొదుగునుఁబట్టుకొని పితుకగా, కుడం సత్తెత్తుం = భాండములను నిండింపఁజేయుచున్న, వళ్ళల్ = పరమోదారస్వభావములైన (పనిపిల్లలవిషయమందును పరమసాధువులగు), పెరుంపశుక్కో = గొప్పగొప్ప ధేనువులును, నీడ్దాదశెల్వం సత్తెన్దు = నిరవచ్ఛిన్నములగు నిరసంపదలను తులయాగుచుండును, ఏలొరే ఎమ్పవాయ్ = మాత్రంకర్యములను స్వీకరింపుము. మాన్వితము పూర్తిఁజెందినది.

తా|| భూమ్యాకాశములు రెండును వ్యాపించునట్లు త్రివిక్రమానతారమును స్వీకరించి ముల్లోకములను దసపాదారివిందములచేఁగొలిచి సకలజగత్తుల (వివేకవ్యవితేకిభాగములేక)యే తన దివ్యపాదారివిందస్పర్శముచే నుజ్జీవింపఁజేసిన సర్వజ్ఞాఘ్న దివ్యకల్యాణగుణచరిత్రమహిమాన్వితుఁడగు సర్వేశ్వరుని పరమపావననామసహస్రంబులఁ గీర్తించుచు మనము మనవ్రతానుష్ఠానమునకై యొకటిగాఁజేరి సంకల్పించుకొని స్నానమాచరించితిమేని దేశమందంతటయు నే (కొఱతలు) ఈతిబాధలు లేక మానమునకు మూడుసార్లు వర్షించుచు, తామదులులేక దేశక్షేమముగలుగును. ఆత్మన్నతముగఁబెరిగి పంటపండి కంకులభారములచే భూమికొరిగియున్న వరిపైరుల మధ్యమున మత్స్యములుత్రుళ్ళుచు పొల్లుచు క్రీడించుచుండును. ప్రపుల్లరమణీయములగు రక్తోత్పలములయందుఁ దేజరిల్లుచుఁ దుమ్మెదలు నిద్రించుచుండును, కొట్టములయందు గాట్లకు కట్టకున్నను కదలక మెదలక పరమసాధువులైయుండి పిల్లలుపైతము వాటితో నాటలాడఁ దగినట్లు పరమోదారస్వభావములై రెండుచేతుల చేతులఁ గూడ పట్టుకొనలేనట్లు బలిసియుండుపొదుగులఁబట్టి పితుకగాఁఆసంఖ్యాకములగు భాండములఁ దమపాలచే నిండించునట్టి పరమోదారములగు పశువులను, నిరవచ్ఛిన్నములగు నిరసంపదలను నిరవధికముగ తామరతంపరలై యభివృద్ధిఁజెందును.

వి. వి. మొదటిపాశురమున 'నారాయణనే' అని భగవంతునకు ఉభయ విభూతి నాయకత్వము చెప్పబడినది. రెండవపాశురమున 'పొత్తడలుల్' ... .. పరమక్' అనుటచే అవతారకందమును క్షీరాబ్ధిశాయిత్వము చెప్పబడినది. ఇంక నీ పాశురమున 'ఓంగి ... ఉత్తమక్' అనుటచే నవతారవైభవము వర్ణింపబడినది. వివేక్యవివేకవిభాగములేక ఎల్లఱ నుజ్జీవింపవలయునని తన శ్రీపాద స్ఫుర్ప మెల్ల వస్తువులకుఁ గలుగునట్లును గ్రహించిన పరమోదారస్వరూపము త్రివిక్రమావతారము. కనుకనే మనయాచార్యులందఱును త్రివిక్రమావతారమునందు నిరతిశయ ప్రావణ్యముఁ జూపుచున్నారు. కాత్రి మంచుచేరబడిని వంగియుండు వెదులు నూర్చునికిరణములు సోకినంతనే పైకెగయుఁట్లు పురుషోత్తముఁడును మహాబలిదాన జలము సోకినంతనే పైకెగసిభూమ్యాకాశముల వ్యాపించెను. 'వైయదు, నితైస్తు' అనువాటికి సంభావనార్థము చెప్పకొనవలయును. లేక విధ్యర్థమే చెప్పకొన వచ్చును. "వన్నించితీరును, సంపూర్ణమైతీరును" అని. వస్తుతత్వమున 'ల్ప' భగ్గము చెప్పకొనుట ప్రశస్తము. మనమనుష్ఠించినచో దేశక్షేమము తప్పక సిద్ధించును అని హేతుహేతుమద్భావము సుగరించుచున్నది.

స్వా - ప్ర. అ. ఓంగి - మహాబలిస్వాధీనముననున్న భూమిని గ్రహించి తనసొత్తు గఁజేసికొనినట్లు, అహంకారమమకారగ్రస్తులనుఁగూడ కటాక్షించి తనకు శేషభూతులనుగాజేసికొనియెను. ఉత్తమక్ శేరపాడి - వాత్సల్యస్వామిత్యాది కల్యాణగుణగణ ప్రకాశమగు తిరుమంత్రము ననుసంధించి, నాంగళ్ నిరాడి నాల్ - నో మను వ్యాజముచే భగవద్గుణార్ణవమున నవగాహనముఁజేసితిమేని, నా డెల్లాం - సకల ప్రపంచమునందును, తిజ్జిన్ది - దేహోత్పత్తిమాదిదోషములులేక, తిజ్జళ్ పెయ్దు - సర్వోత్తరకాలమునందు అనన్యార్హత్వ, అనన్యశరణ్యత్వ, అనన్య భోగ్యత్వములను ఆకారత్రయ జ్ఞానముకలిగి దానిచే నభీవృద్ధిఁజెంది యాత్మవర్గ మానం దింపగా (పూంతువలై, ఇత్యాది) ఆయాత్మల హృదయకమలములయందు నీలమేఘ నిభ విగ్రహుఁడగు పరమాత్మఁడు సుఖముగ శయనించియుండును. (ఇందుచే శిష్య సమృద్ధి తెలియనగుచున్నది) తేజ్జాడే - ఒక సంవత్సరకాలము మాత్రమైనను గురుకులవాసముఁజేసిన శిష్యునకు పరమపదనాథునితో సారూప్యముగలుగునట్లొన ర్పడు మహామహిమాన్వితుఁడై, శిశువునకుమాతృస్థమవువలె, శిష్యునకు ధారక మగు భగవత్పాదారవిందముల నాశ్రయించి ప్రార్థింపగ, ఉపదేశమున కర్హులైన శిష్యులను పరిపూర్ణజ్ఞానులుగఁ జేయునట్టివారై, శిష్యవిధేయులై, నిరంతర భగవద్గుణానుభవముచే సంతুষ్టులగు నాచార్యులయొక్క సమూహము పరిపూర్ణమగును.

స్వాప. తా. ఆ. భగవద్వాప్తివ్యాముగల ఓచేతనులార! ఆహంకారగ్రస్తులగ సంసారులయ నొకానొకప్పుడు భగవత్కృపకలిగి, తమకు రక్షకుఁడు ఎవడని జ్ఞానోదయము కలుగునుగదా! ఆదికలిగినవెంటనే అంతర్యామియైన సర్వేశ్వరుఁడు మిగుల సంతసించి మైయుప్పొంగి అట్టిచేతనులను గడతేర్చుటకుగాను అట్టి చేతనులసంబంధముగల పుత్రకళత్రమిత్రప్రభృతులను తన దివ్యసాదారవిందముల నాశ్రయించునట్లు వారందఱిని తనకు శేషభూతులనుగాఁజేసికొనును. ఇట్టి పరోపకారకుఁడైన శ్రీయఃపతి దివ్యనామసంకీర్తనమున జేయుచున్న అనన్యప్రయోజనులమైన మేము లోకవ్యవహారానుసారముగ ఒక ప్రతాచరణవ్యాజముచే భగవద్గుణానుభవమును జేసి నట్లయిన, తమంతటదామే ఈ ప్రపంచమందుండెడి దేహాత్మాభిమానము మున్నగు దుర్దోషములు నశించి, సత్వగుణము ప్రబలి, అనన్యార్హ శేషత్వ, అనన్యశరణ్యాత్వ, అనన్య భోగ్యత్వములనెడి ఆకారత్రయజ్ఞానము గలుగును. ఇదియునుంగాక, యిట్టి జ్ఞానసంపన్నులైన సాత్వికులమధ్యమున తత్సంబంధులైన ఆత్మవర్గములు తమకు ఈ సత్సంగమువలన యాదృచ్ఛికప్రాప్తమగు నీయత్కృప్తపదవికి మిక్కిలి సంతోషింతురు. ఇట్టి తేజోవంతులైన జ్ఞానాధికుల హృదయకమలములందు పరంబ్రోలి స్వరూపుఁడైన సర్వేశ్వరుఁడు లక్ష్మీసమేతుఁడై నివసించుచున్నాఁడు. ఈ జ్ఞాన వంతులు తమ్మాశ్రయించినవారికి సదుపదేశముల కృపఁజేసి పరిపూర్ణజ్ఞానవగుతులగునట్లునుగ్రహించి యవిచ్ఛిన్నభగవద్గుణానుభవమును జేయుకొని గలుగఁజేయుదురు. కనుక నీరీతిగ సత్వగుణసంపదఁ గలుగఁజేయు భగవత్కైంకర్య దూపమైన మా వ్రతము శుభముగ నెఱవేఱును.

శ్లో॥ సంవర్ధ్య లోకవితితేః పరమాతురస్య నామోత్తమస్య పరిగాయ యదివ్రతాయ |
స్నాయామ హృష్టముదితో భవితా చ లోకః కాలే చ వర్షతి పురా
సుసుఖం నికామే ||

మానే త్రివారమురుసస్యమభీరీషీరక మత్యాస్యస్సస్ఫటోత్పలసుమేషు
మధువ్రతాశ్చ |
గుప్త్యా మరస్తు నిరవద్యసమృద్ధివృద్ధిః సర్వే స్వకర్మనిరతాసుఖముత్సువీరక ||
నీరంభభూలుతిత పీనకువగ్రహే తు సందగ్ధపూరితఘటా విలసన్తు గావః |
ధ్యేయః ఫలం చ కరణం చ స ఏవ కృష్ణః వృత్తం నిసర్గమధురం వ్రత
మస్తదీయమ్. ||

(ఆవ.) సర్వేశ్వరేశ్వరుఁడగు శ్రీవైకుంఠధాముఁడు కృష్ణుఁడై యవతరించి యిచ్చట గోపబాలికలకు సులభుఁడై హరికి యధ్యేష్టవినియోగార్హుఁడై విలసిల్లుచుండ, తదితరదేవతలు నీరియిష్టానుసారము నడచుకొనుట ఒకయబ్బురమా? ఈ

గోపికలును కృష్ణుడును గూడియున్న యీగోష్ఠికి నిత్యకైంకర్యములఁజేయుట మహా భాగ్యముగదా! “ద్రవన్తివైత్యాః ప్రణమన్తి దేవతాః” అనునట్లు భాగవతోత్తములకు దేవతలను తామేవచ్చి కేవలప్రతిఁ జేయుదురు, వేయేల, యముఁడును వీరల జూచి భయభక్తులతో నడచుకొనును.

“స్వపురుష మభిషిక్త్వ పాశహస్తం వదతి యమః కిల తస్య కర్ణమూలే ।

పరిహరమధునూదనప్రపన్నాన్ ప్రభురహ మన్యన్మణాం నవైష్టవానామ్॥”

అని శ్రీవిష్ణుపురాణమున (3-అం. 3-అ. ౧౪ శ్లో.) కంఠోక్తముగఁ జెలుపఁబడినది. కనుక వర్ష దేవతయగు పర్వహ్యుఁడును శ్రీకృష్ణప్రవణులగు నీ గోపికలగోష్ఠిని సమీపించి నేనిక్కడ జేయవలసిన పనులను నియమింపవలయును. వీరలనుప్రార్థింప, ఇట్లు చేయవలసినదని యతనికి స్వరూపానురూపముగు కైంకర్యమును నియమించుచున్నారు.

* అభీమతై కణ్ణా వొన్ఱు నీకై కరవేల్

అభీయుట్టుక్కు ముగన్ఱు కొడా ర్దేటి

ఊభీముదల్వనురువమ్మోల్ మెయ్ కరుత్తు

పాభీయన్దోళ్ళుడై పుప్పనాబక్ కైయిల్

అభీపోల్ మిన్ని వలమ్మురిపోల్ నిన్ఱ దిన్ఱు

తాథాదే శార్ఙ్గముదైత్త శరమతై పోల్

వాఱు వులగినిల్ పెయ్ దిడాయ్ నాఱుళుం

మార్గభీసీ రాడ మగిల్ దేలోరెమ్బావాయ్ ॥

౪

అభీమతైకణ్ణా = గంభీరస్వభావము గలవాఁడవై సువృష్టికి నిర్వాహకుఁడవగు ఓపర్జన్యదేవా! నీ = నీవు, కైఒత్తుం నీయొక్క చేతిని (బౌదాధ్యమును) కొంచెమైనను, కరవేల్ = దాచకూడదు (తగించకూడదు) (వివశేను మీకుఁ జేయవలసినదేదనగా,) అభీయన్దోళ్ళుక్కు = మహాసముద్రపు మధ్యప్రదేశమునఁ బ్రవేశించి, ముగన్ఱుకొడు = అందలిజలమునంతయును ద్రాగి, అర్దు = గర్జించి (ఉరుములతోఁగూడి), ఏటి = ఆకాశముపైకెగసి, ఊభీముదల్విక్ ఊరువంబోల్ మెయ్ కరుత్తు = సమస్త ప్రపంచములనును అభిన్ననిమిత్తోపాదానకారణుఁడగు పరమపురుషునియొక్క నీలశ్యామల విగ్రహమువలె నీదేహము నల్లగిలగ, పాభీఅంతోళ్ళుడై పప్పనాబక్ కైయిల్ = సుదీర్ఘపీఠస్థిగ్ధసుందర దివ్యభుజవలయుఁడగు పద్మనాభుని

యొక్క కుడిచేతియందు వెలుగుచుండెడి, ఆట్రోపోల్ మిన్ని = శ్రీసుదర్శనచక్రము వలె మెరిసి (మెలుపుతగులగాలవాడనై), కైయిల్ = వలంబురిపోల్ నిష్ఠ అదిర్చుననుచుచేతియందుండు దక్షిణావర్తమగు శ్రీపాంచజన్య శంఖమువలె నుదిర్చుముగళింపి (ఉరిపి), శాగ్గం ఉజైత్త శరమట్రోపోల్ = శ్రీశార్ఙ్గధనుసునుండి వెలువడిన బాణవర్షమువలె, ఉలకీనిల్ బాత్త = సమస్తలోకములలోనుండు సమస్త ప్రజలును నుజ్జీవించుచున్న, నాడ్జగుం = (శ్రీకృష్ణసంఘమునకై నోమునోచెడి) మేమును, ముగిట్టె = సంతోషించి, మార్గట్టిసిరాడ = భనుర్నాసమునజేయ వలసిన స్నానాదులననుష్ఠించుటకనువుగా, తాథాదే = అలసించక (త్వరగా), పెయ్డిడాయ్ = నీవుకృపజేసి వర్షంపవలయునుమా! ఏలోర్ ఎమ్మవైఆయ్ = తగిన యద్వితీయ మంగళవ్రతము నెఱవేటును.

తా॥ హృద్యగంభీర ధారాసంపాతములకు నధిపతివగు ఓపర్జన్యదేవా! నీవు మమ్ము ఇంచుకంతయును చేయవిడువకుము. నీయాదార్యమునకు వంచన లేకుండునట్లు మహాసముద్రమధ్యమున జొచ్చి నీటిని పూర్ణముగఁ బానముజేసి ఉలుము మెలుము లతో మింటికెగసి, ఆకాశమునందంతటను వ్యాపించి, సకలజగత్కారణభూతుండగు శ్రీమహానారాయణుని వినీలశ్యామలమంగళ మహానీయదివ్యవిగ్రహమువలె నల్లని దేహకాంతిఁగలవాడనై, ఆహనుల లంబి దివ్యరమణీయపీఠమహాభుజసమన్వితుండగు శ్రీపద్మనాభునియొక్క దక్షిణదివ్యహస్తమున, నిత్యవాసముజేయు శ్రీసుదర్శన చక్రరాజువలె మెరిసి, వారివామహస్తమునఁ బ్రకాశించుచుండు దక్షిణావర్తమగు శ్రీపాంచజన్యశంఖమువలె నులుముచు, శ్రీవారి శ్రీశార్ఙ్గధనుశ్శ్రేష్ఠమునుండి నిగంత రముగా పుంఖానుపుంఖముగా వెలువడుచుండు బాణవర్షమువలె, నీరంధ్రమై ప్రపంచమంతయును సుఖముగనుజ్జీవించునట్లును కృష్ణసంక్షేపాభిలాషిలులగు మే మీమాగ్ధశీర్షప్రతిపూర్తికై స్నానమొనరించుట కనువగునట్లును అలసించక వెంటనే వర్షింపుమా!

వి॥ వి॥ “ద్రవంతి దైత్యాః ప్రణమంతి దేవతాః నశ్యంతి రక్షాంస్యపయంతి చాఽరయః । యత్క్రితనా తోనీ ఽన్భుతహాపకేః మమాన్తుమాంగల్యవివృద్ధయే హరిః॥” అను శ్రీవిష్ణుధర్మవచనానుసారముగ భగవత్సంకీర్తనవ్యగ్రులగు మహాత్ములకు దేవతలందఱును నమస్కరింతురనియుండగా పర్జన్యదేవత వీరవకు అక్షేతసంధానముఁ జేయుననుటలో సందియమేమున్నది?

‘ఆట్రీ’ అనునది సముద్రగాంభీర్యమునెలుపుచున్నది, ‘సముద్ర ఇవ గాంభీర్య’ అని కవిసమయమగుటచేసముద్రపద్యశగాంభీర్యయుక్తఁడని యర్థమునిధించు

చున్నది. (లేక) అట్టి అనఁగా 'మండలము' అని అర్థము; అప్పుడు మండలవర్ష నిర్వాహకుడని సిద్ధించుచున్నది. కణ్ణా = నిర్వాహకుఁడు "సర్వేంద్రియాణాం నయనం ప్రధానం" అనునట్లు అన్నియంద్రియములకును నేత్రమెట్లు ప్రధానమైనదో; అట్లు వర్షమునకు పర్జన్యదేవత స్వామియగుటచే 'కణ్ణా' యనివ్యవహరించిరి. లోకమున వారివారివృత్తివ్యాపారములతోఁ బిలుచుట సంప్రదాయమగుటచేతను, తమకు కావలసిన కార్యనిర్వహణకై అతని కున్నదని చెప్పుటకును, స్తుతించుటకు నై, అతనిని 'అట్టిమట్టైక్కణ్ణా' అని సంబోధించుచున్నారు. "కైకరక్క" అనఁగా 'దాతృత్వ విముఖత' అని యర్థము సిద్ధించుచున్నది. 'ఊట్టి' అనఁగా కాలము. ఇది కాలపక్వములగు సకలవస్తువులకును విలక్షణము. వీరలకన్నిటియందును భగవత్సంబంధము ప్రధానమగుటచే నిట్లు వర్ణించుచున్నారు.

స్వాప-ప్ర. అ. (అట్టి) అపరిచ్ఛేద్యమగు జ్ఞానముగల (మట్టైక్కణ్ణా) చేతను లకు భగవద్గుణామృతమును వర్షించునట్టి ఆచార్యులకుఁ బరమాచార్యుఁడైన వాఁడా! (నీ) అందఱిని భగవంతు నాశ్రయించునట్లు చేయఁగల నీవును, భగవద్గుణములను వర్షింపనియెడల విచ్చాయితనొందు (వెల వెలఁబోవు) స్వభావముగలనీవు (పిష్టుం) కించిత్తైనను (కైకరవేల్) నిరవధిగముగ వర్షించుటకు ఆలమటఁజెందవము. (అట్టి) భగవద్గుణామృతమును సముద్రములో (ఊళ్ పుక్కు) మిక్కిలి లోతుగాఁ బ్రవేశించి (ముకడ్డుకొడు) యావద్గుణములను మదిలో సిగ్గిరపఱచుకొని (ఎట్టిఆద్రా) పరాధులైనను తా మభిమానించిరేని వారలను అనుగ్రహించునట్లు పెరుమాళ్లను వశపఱచుకొని (అరేత్తు) మిక్కిలి సంభ్రమముతో (ఏటి) ఆచార్యపీఠము నలంకరించి (అధిష్ఠించి) (ఊట్టిముదల్వక) పురువంబోల్ మెయొకఁడుజగత్సృష్ట్యైదుల నొనరించు సర్వేశ్వరునియొక్క తిరుమేనియందువలె కారుణ్యస్పృహనొనర్చు నేవరవారి తిరుమేని యందును విలక్షణముగ వర్ణమునుగలిగి (పాట్టిఅందోళుడైపఱ్ఱునాబక కైయిల్ అట్టి పోల్ మిన్ని) బ్రహ్మకు సుత్పత్తిస్థానమగు నాభికమలముతో విరాజిల్లు సర్వేశ్వరుని శ్రీహస్తమందుండు చక్రాయుధమువలె కారుణ్యస్పృహకి ఘటకులగు శ్రీనిమ్మైరుమా నార్లను యోగబలముచే సాక్షాత్కరించుటవలనఁగలిగిన బ్రహ్మతేజస్సుగలవారై (వలంబురిపోల్ నిన్టదిర్న్డు) వానిచేతనుండుశంఖమువలె యెడతెగక శబ్దించి (అనఁగా ప్రణవార్థమును తిరువాయ్ మొట్టిమూలముగా బయలుపఱచి) (తాట్టాదేశార్థము డైత్తళరమట్టైపోల్) శ్రీమన్నారాయణుని బాణవర్షమువలె, ప్రణవమున శేష శేషభావసంబంధముగు భగవంతుని కారుణ్యవర్షమును (వాట్టి) తాఁకి అందఱునుఁగూడ స్వరూపజ్ఞానముగలిగి యుజ్జ్వలించునట్లు (ఊలిగినిల్) లొకికులస్థలమందును (మెయొది

దాయ్) భగవద్గుణకథామృతమును వర్షింపుమా (నాజ్ఞకుండాగ్రహీనీరాడ) భగవత్కైంకర్యమే భగవద్గుణకథలమేముగూడ 'నోము'. అనువ్యాజముచే భగవంతునితో సంక్షేపించి (మగిత్తీస్తు) సంతోషింతుము, అనగా భగవదనుభవమునకు సహకారులందఱు సిద్ధించిరే! అని వారలతోగలిసి భగవదనుభవముజేసి యానందింతుము.

ఈపాశురమున పద్మనభవతకు స్వకార్యమగు వర్షించుటయే తమకభిమతమని నియమించుటచే భగవద్భాగవతులకు నభిమతమగు నిత్యనైమిత్తికాది కర్మముల ననుష్ఠించుట ప్రపన్నాధికారికపశ్చోపాదేయమని సిద్ధించినది.

స్వాప, తా, అ, భగవద్గుణామృతమును వర్షించెడి ఓ ఆచార్యులార! దేవర వారిసంబంధమువలన శిష్యులైన యీచేతనులును, పరమపురుషుని దివ్యకృపకు విషయాకరించు మహిమగల తాము దాసభూతులమైన మమ్ము తమశిష్యవర్గమునకేర్చుకొని సదుపదేశమునుజేసి కడలేర్చు విషయమునందు తాముకొంచెమైనను వెనుదీయకూడదు. శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యకల్యాణగుణామృతాభిలోఁ బ్రవేశించి వాని గుణామృత రసమును గ్రహించికొని ఆచార్యస్థానమునుబొంది సర్వేశ్వరుని దేవకాంతివలె కరుణారసభరితమైన దేవరవారి శరీరకాంతి ప్రకాశించుచుండగా, ధ్యానయోగముచే భగవంతుని దేవరవారు సాక్షాత్కరించికొని, తదనుభవజనితమైన యానందవర్చస్సు స్వామివారికుడికేల వెలుగుచున్నశ్రీచక్రాయుధవలె వెలుగుచుండస్వామి వారి వామహస్తమున నొప్పియుండు శంఖముయొక్క ఆరామమువలె మీరు వేదాగ్రములను సర్వజనులును వినునట్లుగా దివ్యప్రబంధరూపముగ నుద్ఘోషింపవలసినది. మఱియు వేదములకు మూలమైన ప్రణవార్థనిరూపణముచే సర్వచేతనులును కేషకేషి భావములను చెలిసికొని స్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానమును బొంది యుజ్జీవింపునట్లు దేవరవారు భగవద్గుణామృతరసమును వర్షింపవలయును. భగవత్కైంకర్యపరలమైన మేము సంతుష్టచిత్తులమై భగవద్భాగవత ముఖోల్లాసకరముగ నిత్యనైమిత్తికకర్మములను కాస్తోక్తప్రకారముగ ననుష్ఠించితిమేని 'భగవద్గుణానుభవ' మనియెడి యీ మా యద్వితీయవ్రతము సాంగముగ నెఱవేఱును.

శ్లో. ఆసారనాథకరసంకుచితం న కుర్యాః అభ్యంతరేకే సమవగాహ్య జలం నిపీయ । సంకర్ష్య విష్ణుపదగ సుమయాది మస్య దివ్యస్య పుంస ఇవ దేహరుచిం ప్రకాశ్య ॥ గంభీరమందరభుజాంచిత పద్మనాభహస్తే సుదర్శనమివాత్మగతిప్రభావాత్ । శ్రీపాంచజనన్య ఇవ దంధ్వనితోఽవిలంబం శ్రీకార్ణముక్తేశరవర్షమివ ప్రవర్ష్య ॥ సంజీవనాయ జగతా మసిలేక్షణానాం మార్గావగాహనకృతే ప్రముదే చ నోఽపి । ధ్యేయః ఫలం చ కరణం చ స ఏవ కృష్ణః వృత్తం నిసర్గమధురం వ్రతమన్మదీయమ్ ॥

(అవ.) అచ్చటఁజేరిన గోపికలలో నొకతె “మన మిందు మిక్కిలిసంతోషముతోఁ బ్రవేశించుచున్నారము. మన కిది చేహునని యేమిసమ్యక్ము ? అనాదికాల సంచితకర్మసంతతి దీనిని నిరోధింపదా ? “శ్రియాంసి బహువిఘ్నాని” అనికదాయన్నది.” అని ప్రశ్నింపఁగా; వారిలో వేదాంతజ్ఞున పరిపూర్ణయగు మఱియొకతె “మనకులభించిన భగవదనుభవమును మనము చేయుచునచ్చితిమేని, చక్కెరతోఁ గూడినపాలను పీతితోనేవించుచురాగ పిత్తము తనంతటనదియ నివృత్తమగునటుల మనకుండు ప్రతిబంధకములన్నియును తమంతట నవియేవిడిచిపెట్టును. కనుక మన ఆయోగ్యతనుదలఁచి విడిచిపోవుట తగదు. భగవన్నామగంక్షీర్తనముఁజేయగా పాపములన్నియు భస్మమైపోవును.” అని ప్రత్యుత్తరమును చెప్పుచున్నది.

మాయనై మన్ను వడమదురై మైన్దనై,
తూయ పెరునీర్ యమునత్తుతై వనై,
ఆయర్కుల త్తినిల్ తోన్ఱు¹ మణివిళక్కై,
తాయై క్కుడల్ విళక్కం శెయ్ద దామోదరనై,
తూయోమాయ్ వన్దు నాం తూమలర్ తూవి త్తొమైదు,
వాయినాత్పాడి మన త్తినాల్ శిన్దిక్క,
పోయప్పియై యుం పుగుదరువా నిన్దనవుం
తీయినిల్ తూళాగుం శెప్పేలో రెమ్బావాయ్ ।

మాయనై = ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడును, మన్ను వడమదురై మైన్దనై = భగవత్సంబంధమును నిత్యముగా గలిగియుండు ఉత్తరమధురానగరికి ప్రభువైనవాఁడును, తూయ పెరునీర్ యమునత్తుతైవనై = పరిశుద్ధమై మిక్కిలి లోతుగానుండు స్వచ్ఛదకముచేఁ బరిపూర్ణంబగు యమునానది గట్టున నివసించుచుండువాఁడును, ఆయర్కుల త్తినిల్ తోన్ఱు మణివిళక్కై = భగవద్భక్తిపరిపూర్ణులై నిష్కమటులగు గొల్లల వంశమునఁ బ్రకాశించెడు మంగళదీపమైనవాఁడును, తాయైకుడల్ విళక్కం శెయ్ద = తల్లియగు శ్రీయశోదాదేవియొక్క గర్భమును ప్రకాశింపఁ జేసిన, దామోదరనై = శ్రీగ్రంధిమత్కర్కశనూత్తరజ్జువుచేదన యందరమునఁ గట్టబడిన వాఁడును, నాం = దాసభూతులమగుమనము, తూయోమాయ్ = పరిశుద్ధులమై, వన్దు = వచ్చిసమీపించి, తూమలర్ తూవిత్తొమైదు = పరమశ్లాఘ్య

ములగు పుష్పములను సమర్పించి సేవించి, వాయినాల్ పాడి = నోరారస్తోత్రముఁ జేసి, మనత్రినాల్ శిద్ధిక్క = నిర్మలమగుమనస్సుచే ధ్యానముఁజేయగా, పోయ పిత్తైయుం = జ్ఞానోదయమునకు పూర్వమొనరించిన పాపములును, పుగుదరువా నిష్ఠ నవుం = (సంచితప్రారబ్ధములును) తరువాత తనకుఁ దెలియక పచ్చెడి పాపములును, తీయినిల్ తూకాకుం = అగ్నిజ్వాలలోఁబడిన దూదివలె యాపుమాసిపోవును (కనుక), శెప్పు = వానిదివ్యకల్యాణగుణగణప్రతిపాదకములగుతీరునామముల ననుసంధింపుము, ఏలోర్ ఎమ్బావాయ్ = ప్రాప్తాద్వితీయాస్తద్వృత్తతెల్లజము శుభోదర్కముగ నెఱి పేఱును.

తా॥ ఓచెలియలారా ! ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుండైన యాభగవంతుని సంబంధ ముచే బ్రసిద్ధికెక్కిన ఆయుత్తర మధురాపట్టణముం దవతరించి, దానికిప్రభువగు వాఁడును, పరిశుద్ధాగాధస్వచ్ఛనిర్మలాదకములచేఁ బరిపూర్ణంబగు యమునానది యొక్క తీరమున నివసించుచుండువాఁడును, నిష్కలపటులై భగవద్భక్తిపరిపూర్ణులగు గోపజనుల వంశమునకు మంగళమణిదీప మైనట్టివాఁడును, శ్రీయశోదాగర్భదుర్గాభి రాకానుధాకరుండును, వెన్నదొంగిలించి తల్లిచేద్రాటితో నుదరమున తోలుకుం గట్టఁబడిన పరమసులభుండునునగు శ్రీవాసుదేవుని మనమందఱమును స్నానాదినిత్య కర్మానుష్ఠానములచేఁ బరిశుద్ధులమైవచ్చి దివ్యపరిమళమిళితమణీయకుసుమదామము లచేఁ బూజించి సేవించి, నోరారస్తోత్రముఁజేసి భక్తిపురస్కరముగ ధ్యానించితి మేని పూర్వాఘములును ఉత్తరాఘములును అన్నియును అగ్నిజ్వాలలలోఁ బడ వేయఁబడిన ప్రత్తివలె భస్మములైపోవును. అదియేగాక ఘోరిగ మనమందఱమును గుమిగూడి వాని దివ్యనామముల సంకీర్తనముఁజేసితిమేని పరమ విలక్షణమగు మన వ్రతము పరిపూర్ణింజెందును.

వి. వి. 'మైస్తాక్' ఉజ్జ్వలప్రతాపుఁడు 'మైస్తా' ప్రతాపప్రకర్షము. శ్రీకృష్ణ స్వామి తానవతరించునప్పుడే తనతలితండ్రుల సంకెలను విచ్చేదించిన అతని నిరతి శయప్రతాపప్రకర్షము దీనిచేఁ జెప్పఁబడినది. (లేక) అతిబాల్యముననే మహాప్రతా పకాలియగు కంసుని అవలీలగాఁబరిమార్చిన ప్రతాపప్రకర్షమునైనను జెప్పవచ్చును.

శుక్రుండవతరింపగనే దుష్టుండగు కంసునకుభయపడి నందగోకులమునకు నాశికువునుఁ గొంపోవుసమయమున శ్రీయమునానది శ్రీవసుదేవునకు జానుమాత్ర పయోధరయై మార్గమునిచ్చెను. అట్టినిస్సమాభ్యుధిక పారిశుద్ధ్యప్రకర్ష మిచ్చట 'రూయ పెరుసీర్ యమునై' అని కీర్తింపఁబడినది. "యమునాం చాతిగమ్భిరాం నానావర్తరూపాకులాం । వసుదేవో వహాక్ కృష్ణం జానుమాత్రోదకో యయా"

అను శ్రీవిష్ణుపురాణవచన మిచ్చట ననుసంధేయము. శ్రీసీతాదేవిశరణఃజొచ్చినను రావణభయముచే మిన్నకుండిన గోదావరీనదివలెగాక, నిర్భీకమై శ్రీపరమాత్ముని కైంకర్యమున నన్వయించెనుగదా శ్రీయమునానది. ఆహా! దానిభాగ్యము, పారిశుద్ధ్యము నేమనిచెప్పవచ్చును! (తూయ్మై) పారిశుద్ధ్యమునగాన గవత్సంబంధమే గదా! “వల్లబి వదనోచ్చిష్ట పవిత్రాధరవిద్రుముః” అనునట్లు శ్రీగోపికలతోఁ గూడి శ్రీకృష్ణపరమాత్మ జలకీర్తిడ ననుభవించుచుండ వారిగంధూషాదులచే నతి పవిత్రమాయెను. శ్రీయమునానది. (పెరునీర్) పంచలతుగోపికాస్త్రీలును శ్రీకృష్ణ పరమాత్మయు జలకీర్తడననుభవించుట కనువుగను, వియోగకౌలములయందుఁ దమ విరహతాపము తీరునట్లు గాథావగాహనముఁజేయుట కనువగునట్లును, నిరవధిక గంభీరస్వచ్ఛాచ్ఛదివ్యోదకపరిపూర్ణమైయున్నదని తెలిసికొనఁదగియున్నది. మహా కౌవ్యములయందు నగరనదీనామధేయాదులు వర్ణింపఁబడవలసియున్నందున నవియు నిచ్చట ‘వడమదురైమైన్దనై’ అని ఊరును, ‘దామోదరనై’ అని పేరును, ‘యమునై తుత్తైవనై’ అని ఏఱును స్వతస్సిద్ధములైనవి. “ముత్తుప్పడుంతుత్తై” “నవమణిప్ప డుంతుత్తై” అనునట్లు శ్రీకణ్ణపిరాన్లకు (పెర్ణళ్ళోవడుంతుత్తై) రమణీమణులు దొరుకు రేవు ఇదియగుటచే “యమునైత్తుత్తైవనై” అని కీర్తించిరి.

“దేవకీపూర్వసంధ్యాయా మవికృతం మహాత్మనా” అన్నట్లు “ఆయర్ కులత్తినిల్” “తోన్దుం” అనిరేక్షించిరి. స్తన్యపానరోదనాదుల కౌస్తవమగుస్థలమే జన్మభూమియైనందున, శ్రీకృష్ణస్వామి మధురానగరిలోఁజన్మించినను, సందగోకుల మున నవతరించినట్లు వర్ణింపఁబడుటలో నసాంగత్య మేదియునులేదు. ‘దామోదరనై’ అనిసాభిప్రాయవిశేష్యము. యోగిపుంగవులకును దుర్గిహుండగు పరంధాముఁడు ఒకగొల్లస్త్రీకి పరమవశ్యుడై కొట్టనుకట్టను పరమసులభుడైయున్నాఁడుగదా! ఇది యేమియాశ్చర్య మని యందఱిని ముగ్ధుల నొనరించుచున్న దీతని ‘దామోదరత్వము,’ ఇట్టిభాగ్యముగలుగ నేవ్రితము ననుష్ఠించెనోగదా యీమహాత్మి! కుడల్ = గర్భము విశక్కుం- ‘విశంగు’ అను అగవపదమునుండివచ్చినందున ప్రకాశమని యర్థము. “మమ చాప్యద్దరాత్తాఽయం శుద్ధంవేత్తి విభీషణమ్” అని సుగ్రీవమహారాజు శ్రీవిభీషణాశ్వాసన్లవిషయమైచెప్పిన భగవత్సంబంధమాపమగు పారిశుద్ధ్యమే “తూయోమాయ్వస్తునాం” అనుచోట గోపికలుచెప్పు పారిశుద్ధ్యము. ‘తూమ లర్కళ్’ ప్రయోజనాంతరరాహిత్యమే పుష్పముల కిచ్చటి పారిశుద్ధ్యము, క్షాణ్ముతయును. ‘తూయ్’ ‘యథాతథావాపి’ అనున్వాయమున యోగ్యము అనియు అయోగ్యములనియు నెంచక కంటికినఁబడిన పుష్పములనన్నిటిని,

అదరమున్నునులేకున్న సమర్పించినను ఫలముసిద్ధించునని తోచుచున్నది. 'తూవి' అనియు పాఠాంతరమున్నది, 'తొడ్డుదు, పాడి, శివిత్య' అని మనోవాక్యాయములను త్రికరణములవ్యాపారములు చెప్పబడుచున్నవి. "యత్పురుషో మనసాఽధిగచ్ఛతి యద్ధిమనసాధ్యానుతి తద్వాచావదతి కర్తృజాకరోతి" అని క్రమముండగా నిచ్చట వ్యుత్క్రమముగా చెప్పటసంగతమా? అనినచో; మిక్కిలి ఆకలిగొన్నవాడగు భుజించుటలో క్రమమును బాటింపనట్లు, వీరలును అదరాతిరేకమున నిట్లుకీర్తింపిరి. కరణములు వేర్వేరుగ వీరిని ప్రేరేపించుచున్నవనియును ద్యోత్యమగుచున్నది.

"పోయపిత్తైయుం పురుదరువానిస్తనవుం" పూర్వోత్తరాఘములు "తీయనిల్ తూకాకుం" తద్యథేషీకతూలమగ్నోపోతం ప్రదూయేతైవం హస్య సర్వే పాప్తానః ప్రదూయస్తే" అని శ్రుతిక్రమమున పూర్వార్థములకు వినాశము. "తద్యథా పుష్కరపలాశ ఆపోనసంశ్లిష్యస్తే ఏవంవిధిపాపం కర్తనశ్లిష్యతే" తస్యైవవత్తే పదవిత్తంవిదిత్వా | సకర్తజాలిప్యతేపాపకేన" అనుశ్రుతిక్రమమున ఉత్తరాఘములకు అశ్లేషమునుసిద్ధించును. పూర్వార్థములనగా - అనాదికాలముగ బుద్ధిపూర్వకముగ ననుష్ఠించినవి. ఉత్తరాఘములనగా భగవద్జ్ఞానోదయానంతరము ప్రామాదికముగ సంభవించునవి.

స్వాప - ప్ర. అ. (మాయనై) దివ్యజ్ఞానపూర్ణులగు నిత్యనూరులచేతను కనుగొన నశక్యమగు పరత్వముగలవానిని (తూయోమాయేవస్థానం) అనన్యప్రయోజనులమగు మనము వచ్చి (అయర్ కులం) ఉపాయోపేయాంతర సంబంధకూన్యమగు భాగవతకులము. మిగతవిషయములు సమీక్షములు.

స్వాప. తా. అ. భగవత్కృపాకటాక్షపీఠీతులైన ఓచేతనులారా! నిత్యనూరులచేతను భావించుటకు ఆసాధ్యమైన పరత్వముగలవాడయ్యెను భగవత్సంబంధమవిచ్చిన్నముగ నెలకొనియున్న శ్రీమధురాపట్టణము మొదలంగాగల దివ్యదేశముల యందు నిత్యవాసముచేయుచున్నవాడై, అవిచ్చిన్నపరశుద్ధ జ్ఞానానందాతిశయముగలవాడై, జ్ఞానభక్తివైరాగ్యసంపన్నులైన మహానుభావులమధ్యమందు దీపమువలె వెలుగుచుండువాడై, అదితి, దేవహూతి, కాసల్య, దేవకీదేవి మొదలైన మాతృభావము వహించినవారికి, వారిభక్తికి మెచ్చి, స్వసంబంధాతిశయముచే జననమరణాది సంస్కృతిదుఃఖమును దొలగించి పునరావృత్తి రహితమగు పరమపదమును గలుగజేయువాడై, తనయెడ నవిచ్చిన్నభక్తి కలిగినవారికి స్వాధీనుడై, వారియిష్టమనకు లోబడి, అప్రాకృతదివ్యమంగళవిగ్రహము గలవాడయ్యెను సామాన్యప్రాకృతునివలె శ్రానావిధాపన్థులను నిర్బంధములను నంగీకరించినవాడై వేడుకలనినోదించుచున్న

శ్రీమన్నారాయణుని యనన్యప్రయోజనుల మైనమేము పరిశుద్ధాంతః కరణులమై ప్రీతి పురస్సరముగ వాని దివ్యచరణములయందు మన హృదయకమలములను సమర్పించి, వానికి దాసభూతులమై వానికైంకర్యధురంధరులమై, వానికల్యాణగుణములను కొని యాడి, వానిదివ్యమంగళవిగ్రహమును నేకాగ్రచిత్తులమై ధ్యానించినయెడల మన సంచిత ఆగామిప్రార్థనములు చిచ్చుదవిలిన తూలజాలములవలె నశించును. కాఁబట్టి ఆశ్రయఃపతి దివ్యకల్యాణగుణానుభవముచేయఁగా మన యద్వితీయమైన యాభంగవత్కైంకర్యరూపమగువ్రతము శుభముగ నెఱవేఱును.

శ్లో. శ్రీమాయినం ధనద దిష్టధురాధినాథమ్ గంభీరనిర్మలపయో యమునాతటస్థమ్ |
శ్రీగోపభద్రకులభాసి మణిప్రదీపమ్ దామోదరం తు జననీగురుగర్భనూర్యమ్ ||
ఆగత్య శుద్ధకరణాః పరిశుద్ధపుష్పజాతం సమర్ప్య పరమాంజలిః సుదయాదద్య |
సాచాప్రగాయ మనసా దవచింత్య నూనంచేత్సంశ్రయేమగతపాపమనాగతం వా ||
దూయేత సాధు దహనే తదిషీకతూలం ప్రాంతం ధాన్య రత గోపవధూలలామాః |
ధ్యేయః ఫలం చ కరణం చ స ఏవ కృష్ణః వృత్తం నిసర్గమధురం వ్రతమస్తదీయమ్ ||

(అవ.) మొదటి పాశురమున - సాధ్యస్వరూపమును, సాధనస్వరూపమును అధికారిస్వరూపమునఁగూడ ననుగ్రహించిరి. రెండవపాశురమున-ప్రాప్త్యప్రాపకములు రెండును శ్రీమన్నారాయణుఁడేయని యధ్యవసాయముతోనుండు పరమభాగవతోత్తముల కృత్యాకృత్యములను నిరూపించిరి. మూడవపాశురమున-భగవదనుభవసహకారులయొక్క అభీష్టములు నెఱవేరునట్లు భగవత్సన్నిధిలో ప్రార్థింపవలయును అని తెలిపిచ్చిరి. నాలుగవపాశురమున - దేవతాంతరస్పర్శము లేనివారును ఆనన్యప్రయోజనులును భగవదేకప్రవణులును భగవదనుభవమున కుపకరణములైన కార్యములలోఁ బ్రవేశించినవారికి ఆదేవతాంతరములుగూడ సహాయముఁజేయుదురని వక్కాణించిరి. ఐదవపాశురమున - ఇట్లు భగవదనుభవమునఁ బ్రవేశించినవారకుఁ గలుగు అనుభవవిరోధులును ఆయనుభవమే పొగొట్టునని యానతిచ్చిరి. ఈరీతిగ క్రిందియైదుపాశురములచేతను ప్రాప్త్యమగు కృష్ణానుభవమునకు నేకాంతమగు సుపకరణముల నానతిచ్చిరి. ఇట్లుపై పదిపాశురములచేత ఆయాపకరణములఁగొని యనుభవించిపనిచ్చగలవారిని మేల్కొల్పుచున్నారు. అందఱికిని శ్రీకృష్ణునియందు గాఢానురాగమండగా నొకరి నొకరు మేల్కొల్పుట యెందులకు? అనియందుచేసి; మహాప్రవాహమునదిగునపుడు సహాయులు అవశ్యమైనటుల, భగవదనుభవమును మహాప్రవాహమునఁ బ్రవేశించువారకుఁగూడ భాగవతసహాయము అవశ్యాపేక్షితమైయున్నది. ఇట్లుండ మాయావియు సకలగుణపరిపూర్ణుడగు శ్రీకృష్ణునినిరవధిక

దివ్యమంగళగుణకామృతప్రవాహమునం దవత్తిట్టలగు “ఇదికుడిచేయి ఇదిఎడమచేయి” అనువిభాగమునుగూడ గుర్తెఱుంగని అమాయకులగు గోపికులకుఁ దోడుకొవలయు ననుటలో నాశ్చర్యమేదియునులేదు. మఱియును మిక్కిలిభోగ్యమగుపస్త్రపును “ఏకఃస్వాదు నభుంజీత” అనునట్లు యెంటరిగాననుభవింపఁగూడదు. “బంధుజ్ఞునై స్సహభుక్తంభుక్తం” అనునట్లు పదుగురుఇష్టులతోఁగూడియే యనుభవింపవలయును. ఇదియునుఁగాక భగవత్సన్నిధికి జనునపుడు “వేదంవల్గొల్లకొందు” అనునట్లు పెద్దలఁ బురస్కరించుకొనియే వెళ్లవలయును. కనుక భాగవతోత్తములనెల్ల మేల్కొలుపుచున్నార. పరమభోగ్యుడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని యనుభవింప వలయు ననుయత్నంత యందఱికిని మిక్కిటముగనుండ నిద్రించుట కొందఱికెట్లు సరిపడుననగా; కృష్ణగుణానుభవము కొందఱికి చాంచల్యమును గలుగఁజేయును, మఱికొందఱికి సంభ్రమాశ్చర్యములఁ గలుగఁజేయును. ఇంకొందఱిని మైమఱి పించును. “భృమ మరతి మలసహృదయతాం ప్రశయం మూర్ఛాం తమ శృరీర సాదం! మరణంచ జలదభుజగజం ప్రసవ్యా కురుషే విషం వియోగినీనాం” అనునట్లు వియోగినులకు విషమూర్ఛితులయవస్థలు గలుగునుగదా!

అం దీపాశురమున భగవద్విషయానుభవమునకును, ఈవృత్తానుష్ఠానమునకును నపరిచితురాలగు నొకముగ్ధనాయకను మేల్కొలుపుచున్నారు.

పుష్కం శిలమ్బినకాణో పుశ్శరైయక్ కోయిలిల్

వైశ్ణవిలిశక్లే పేరరవం కేట్టిలెయో ।

విశ్వామెక్కున్దిరాయ్ పేయ్ములై నజ్జుణ్డు

కళ్ళచ్చకడం కలక్కళియక్కాలోచ్చి ।

వెళ్ళత్తరవిల్ తుయి లమర్ద విత్తిలై

ఉళ్ళత్తుకొణ్డు మునివర్గళుం యోగిగళుం ।

మెళ్ళవెక్కు న్దరియెన్ద పేరరవమ్

ఉళ్ళం పుగన్దు కుళిర్దేలోరెమ్బావాయ్ ॥

౬

పుష్కం శిలమ్బినకాణో = పక్షులన్నియును (తమయాహారమును సేకరించుటకై) అటచుచుబోవుచున్నవి. (కనుక తెల్లవారినది లెమ్ము) (మీరాపక్షులను బట్టాత్కారముగ లేపియుండగూడదా? ఇదియ సాధారణహేతువుగాదనగా) పుశ్ శరైయక్కోయిలిల్ = పక్షిరాజైన గరుత్మంతుని వాహనముగాఁగల శ్రీయఃపతి

యొక్క దివ్యసన్నిధియందు, వెల్లైవిళిళజ్జై = తెల్లనివర్ణముగల సమయజ్ఞాపక
నినాదపరికర్తమగు (సన్నిధిపరివాగములను మేల్కొల్పుటకు ఊడునట్టి) శంఖముల
యొక్క, పేరవం కేట్టిలైయో = గొప్పధ్వనిని నీవువిసలేదా? ఇకనేమి తార్కా
ణము కావలయును? (అని ప్రబోధించినను కదలక మెదలకయుండగా), పిళ్ళాయ్ =
భగవద్విషయ రసానుభవముఁ దెలియని ముగ్ధురాలా!, ఎట్టొద్దిరాయ్ = లేలేమ్మ
(అనఁగా “మిమ్ముల నెవ్వరు ప్రబోధించిరి” అని ప్రశ్నింపగా), పేయ్ములైనంజుండు =
పూతనా స్తనములయందలి విషమునుఁద్రావి, కళ్ళకడం = మాయావియగు శకటాసు
రుని, కలక్కట్టియ = సంధిబంధములు వీడునట్లు, కొల్ ఓచ్చి = కాలఁదన్ని విఠచివైచి,
నెళ్ళత్తు అరవుఇల్ తుయిల్ అమర్ న్దవిత్తివై = క్షీరాబ్ధియందు అదిశేషునిపడకపై నిఖిల
లోకరక్షణకాక నిద్రాముద్రాభిరాముఁడగు నిఖిలజగత్కారణభూతుని, మునివర్గ
కుం = మననశీలురగు మహర్షులును, యోగిగుం = యోగాభ్యాసనిరతులగు పరమర్షులును,
ఉళ్ళత్తుకొండు = మనస్సునందుంచుకొని, మెళ్ళ ఎట్టొన్దు = ఆభావనాప్రకర్ష భారముచే
మెల్ల మెల్లనలేచి, అరిఎన్దు = “హరి హరి” అని అనుసంధించుచున్న, పేర్ అరవం =
గొప్పధ్వని, ఉళ్ళంపువన్దు = మామనస్సునఁ బ్రవేశించి, కుళిర్ న్దదు = సురభిశీలమై
మమ్ము మేల్కొల్పిపినది.

తా॥ భగవద్విషయానుభవసము నెఱుంగని చిన్నదానా! తెల్లవాణుటను
నూచించుచు నానావిధములైన పక్షులుకూయుచున్నవి; లేలేమ్మ” అని నిద్రించు
చుండెడు ముగ్ధయగు నొకగోపికయొక్క గృహంబునకుఁ బోయి ముందుమేల్కొన్న
గోపిక లామెనుమేల్కొలిపిరి. అంత నామె “తెల్లవారినదనుటకు నిది యొకనూచక
మగునే? మీకునిద్రపట్టనందున మీరలే వాటిని లేపియుందురు. నాకు నిద్దరవచ్చు
చున్నది. నేలేపఁజాలను” అని బదులుపలికెను. అంత వారలు “అట్లైన చూడుము!
నేఱుకొరణముఁ జూపెదము. ఇదే ఖగరాజవాహనుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుని
దివ్యసన్నిధియందు సమయనూచకములగు శంఖములు మ్రోగుచున్నవి. కనుక తెల్ల
వారిన దనుటలో సందియ మిసమంతయునులేదు. లేలేమ్మ” అని చెప్పిరి. యామనూచక
శంఖధ్వని ప్రతియామమునకు చేయబడును. అది తెల్లవాణినదనుటకు చిన్నా మెట్లుగును,
మఱియునాకువినఁబడలేదు? అనిన అందఱికిని వినఁబడుచున్నది. నీవుకొర్యాంతరవ్యా
ప్యతురాలవైయున్నావుఅనియనిరి. అందులకొగోపిక నన్నుమీల్కొలుపవచ్చితిరే.
మిమ్ములెవ్వరుమేల్కొల్పిరి? అని ప్రశ్నించెను. దానికిప్రబుద్ధులగుగోపికలు “మహా
రక్కసియగు పూతన చంటివిషముఁ గ్రొలి దానితో దానిప్రాణములనువైతము పీల్చి
సంహరించిన మహాత్ముఁడును, పరమమాయావీయగు శకటాసురుని స్వపాదఘాత

మన విఠగఁడన్నిన ప్రతాపశాలియు, క్షీరాబ్ధిలో నాదిశేషునిపై పవ్వళించి యోగ నిద్ర ననుభవించుచున్న నిఖిలజగద్రక్షణకాగణుండును నగు శ్రీమన్నారాయణో తమమనస్సులలో కుదురుగనిలుపుకొని తదేకధ్యానపరులగు మామలయు యోగులయు అనుసంధానపు 'హరిహరి' అను పెద్దని నాదము మాహృద్యగురుఁగములలో క్రమబ్రవేశించి మమ్ముమేల్కొల్పిలివనదినుమా! కాబట్టిమాటలతోఁ బొద్దులుచ్చక వెంటనే లేచిరమ్ము.

వి. వి. శ్రీకృష్ణుని దివ్యకల్యాణగుణగణప్రసలులునివసింపు నందగోపకమున వేటొక పెరుమాళ్లసన్నిధియుండునా? అనినచో; వినుడు, “రామారామారామఇతి ప్రజానామభవన్ కథాః” అనినప్పుడు రామమయులుగ నే యనుసంధించు పరమభాగవతోత్తములుండు శ్రీమదయోధ్యాపట్టణమున “సమా పత్నాన్యో లాభ్యో నారాయణముపాగమత్” శ్రీరాముండు సీతాదేవితోఁగూడ పెరియరేమాళ్లను నేవించెను అనియుండుటచే భగవదనతాగ్రగణ్యులగుందును వేటుదేవా యములుండినవని తెలియుచున్నది. పిళ్ళాయ్ = ముగ్ధుగాలా! ఇది సాఖిప్రియ సంబోధనము. భాగవతసంక్షేపపర్యంతము అనుభవపరిపాకముకలిగినచేకొని భగవద్విషయ పాఠవిద్యా పరిపూర్తి యేగ్గడను. నీవు భాగవత సంక్షేపమునకు రెండు మీయక శ్రీకృష్ణగుణామృతానుసంధానమున నే మునిగియున్నావు! అనుభవపరిపాకే నీకుజెలియదు. పాపము! (వేయ్) పూతనాశకటాసురవృత్తాంతముల నిచ్చట వీక్షించెప్పుట ఎందులకనగా - ఏకానుభవపరులగు నామె ఈవృత్తాంతము విని వెంటనే, అయ్యో! మనకృష్ణున కెట్టియాపదకలిగినదని భయభ్రాంతియై బయటకు పరుగెత్తుకొనివచ్చునని యుద్దేశించియే. భగవద్భక్తుల స్వార్థము పరిపాక మట్టిదిగదా! ఇచ్చట శ్రీకులశేఖరాబ్ధిండ్ల చక్రము అనుసంధింపఁదగిన క్షీరాబ్ధియందలి పూహస్వరూపము అవతారములగు మూలకందముగుటచే “వెళ్ళుత్తరవిత్తుయిలమర్దవిత్తివై” అని చెప్పబడినది. సస్యోత్పత్తికై బీజగుణ నీటిలోఁడడుపుట అవశ్యకమైనందున నిఖిలజగత్సస్యోత్పత్తికై బీజభూమిఁడగు సస్యోత్పరంధును పయోధిశాయియైయున్నాడను స్వాగత్యమిచ్చట అనుసంధేయము. మునివర్కళ్ = గుణానుభవశీలురు. యోగిళ్ = కైంకర్షినిష్ఠులు. శ్రీభగవతాబ్ధిండ్లను శ్రీ ఇలైయపెరుమాళ్లను (శ్రీలక్ష్మణస్వామిని) క్రమముగ నుదాహరణముగాఁచి కొనవలయును. శ్రీవైకుంఠము నందును “వైకుంఠత్తరమగరు మునివరం” “భక్తైః భాగవతైః” అనున ట్టిభేదమున్నదని తెలియుచున్నది. (మెళ్ళవట్టుని గర్భిణీస్త్రీలు తమగర్భమునందుండు శిశువునకు క్రమకలుగకుండుటకై యెట్లు మె

మెల్లగలేచి సంచరింతురో, శ్రీ ప్రహ్లాదాద్వాన్తు తనదండ్రీచే నియుక్తులగుకింకరులు
తనను పర్వతశిఖరములనుండి తోయునప్పుడు తనహృదయవాసీయగు పరమా
త్తునకు శ్రమగలుగకుండుటకై; “హృదయేనోద్వహాహరిం” అన్నట్లు అతి
జాగ్రత్తగ నతని నెట్లువహించెనో అట్లే మునులునుయోగులను తమహృదయపుండ
రీకొంతర్వర్తియగు పరమాత్తునకు శ్రమముకలుగకుండుటకై మెల్లగలేచిరని తెలిసి
కొనఁదగినది. ఉపాకాలమున “హరిఃహరిః” అని యనుసంధించుచు నిద్రనుండి
మేల్కొన వలయునని శాస్త్రవిధియైనందున నట్టి హరినామసంకీర్తనారామముచే
మేము మేల్కొలుపఁబడితిమి. ఇది తెల్లవారినదనుటకు అవ్యభిచరితమగు నిదానము,
‘పేరరవం’ అనుచోట ‘అరవం’ అనునది రవశబ్దోద్భవము. ‘వెళ్ళం’ క్రితము
నది క్షీరాబ్ధి కుపలక్షణము. ‘విత్తినై’ ‘విత్తు - ఇక్ - వి’ అని విభాగము. కుళిర్
నదు అనుటకు ‘కుళిర్ నదు’ అనునది అసంపూర్ణోక్తి.

స్వాపః-ప్ర-అ. (పుట్టుంశిలమ్మినకాణ్) సత్వోత్తరముగు నుపాకాల
మున సత్త్వినిష్ఠులగు పరమభాగవతోత్తములు భగవద్గుణానుసంధానముతో భగవత్కైం
కర్మరూపములును వర్ణాశ్రమాద్యవేగుణములును నగు దత్తతాలోచితకర్మముల
ననుష్ఠించుటకులేచి బయలుదేరిరి. (పిళ్ళాయ్ యెచ్చిరాయ్) భగవదారాధనకాల
మయ్యెను లేలెమ్ము. (పుళ్ళరైయక్..... కేట్టిరైయో) మొమ్మళ్ళకు వాసస్థానముగు
తిరుమంత్రమునందు ఆఖిలాత్మవర్తమునకును భగవత్కైంకర్మమున కుపయోగపడు
దక్షిణావర్తమును పాంచజన్యమువంటి ప్రణవధ్వనినివినలేదా (పేయ్) పేయ్ =
ప్రకృతి, ములై-అహంకారముమకారములు, అను (నణ్ణుణ్ణు) విషమునుభుజించి
అనగా అట్టిదోషములను పోగొట్టి (కళ్ళచ్చకడ.....కాలోచ్చి) కామక్రోధాదు
లనుదొలగించి, (మునివర్తకుంయోగిగళుం) గుణానుభవపరులును, కైంకర్మపరులును
(అరియెన్ద...కుళిర్ నై) మిగత సమానము.

స్వాపః తా. అ. నూతనముగ భగవత్సంబంధము గలిగిన ఓచేతనుఁడా, పరమ
సాత్త్వికులైన భాగవతులు భగవద్గుణానుసంధానపూర్వకముగఁ దమతమవర్ణాశ్రమో
చితకర్మానుష్ఠానములను నెఱవేర్చికొనుటకుఁగాను వెడలుచున్నారు. శ్రీయఃపతికి
నివాసస్థానమైన ప్రణమయొక్క మధ్యమాక్షరముగు ఉకారమును శ్రీపాంచజన్య
దివ్యఘోషమువలె అచార్యులు మొఱపెట్టుకొని పలుకుచున్న దివ్యార్థములను నీవు
గమనించి వినలేదా? భగవదారాధనకాలము సమీపించెను. త్వరితముగలేమ్ము.
ప్రకృతిసంబంధముతో చేరుకొనియున్నందున ఆప్రకృతిసంబంధమువలన సంభవించి
నట్టి అహంకారముమకారములను రెండింటిని నివృత్తిజేసి, కామక్రోధాద్యరిషడ్వర్గ

మును సములోత్పాటనముజేసి, తన పరమకృపకు పాత్రునిగాఁజేసికొనఁగల ఊర సాగరమున నాదిశేషునిపైఁబవళించియుండు శ్రీమన్నారాయణుని తమహృదయ కనులమందు కుదురుగనుంచికొని ధ్యానించుచు గుణానుభవదూపకైంకర్యపరులైన మహానుభావులు జాగరూకులై సావధానముగ పలుమాటలు “హరిః, హరిః” అని చేయుచున్న నామసంకీర్తనము మనహృదయమందు ప్రవేశించి పరమాహ్లాదమును గలుగఁజేయఁగ మనయొక్క యద్వితీయభగవద్గుణానుభవదూపవృత్తము సాంగముగ నెఱవేలును.

శ్లో॥ కూజన్తి పక్షినివహః శుగవాహనస్య దివ్యాలయేఽచ్చకలశంఖమహానినాదమ్ | బాలేఽశ్రుణోర్ముకేముః సత్త్వరముత్థితాస్యాః యః పూతనాస్తనవిషంపరిపీయపదాభ్యమ్ || మాయాసురం శకటదూపమపాస్య నిద్రాం క్షీరార్ణవేఽనుభవతి శ్రీతశేషతల్పః | ఆద్యస్తమస్తరగతం మునియోగిముఖ్యాః మందం ప్రబుధ్య హరిత్యముమాస్తువన్తి || సర్వస్య జన్తునివహస్య హృది ప్రవేశ్య తాపం స హన్తి నినదస్తుమలస్తరుణ్యాః | ధ్యేయః ఫలం చ కరణం చ స ఏవ కృష్ణః, వృత్తం నిసర్గమధురం వృతమస్తదియమ్ ||

(అను) శ్రీకృష్ణసంక్లేషరసంబుఁ జెలిసికొనియు తద్గుణానుభవానందరసాతి లేకమున మఱచియుండు గోపికను తెల్లవారి నదిలెమ్మని ప్రబోధనముఁజేయుగా; తెల్లవారి నదనుటకు గురుతులేమి? అని ప్రశ్నింపగా నామకు ప్రబుద్ధమగు నితర గోపికాసంఘము తెలుపుచున్నారు.

కీశుకీశైవ్యైః మానైచ్చాత్త జలన్తు
పేళిన పేచ్చరవం కేటిలైయో పేయ్ పెణ్ణే
కాళుం పిఱప్పం కలగల్కైచ్చేర్తు
వాళనఱుంకుళాయ్ చ్చియర్, మత్తినాల్
ఓలై వదు త్తత్తయిరరవం కేటిలై యో
నాయగప్పెణ్ణిళ్ళాయ్ నారాయణామూర్తి;
కేశవనై ప్పాడవుంసీ కేట్టేకిడ త్తియో
కేశముడైయాయ్ తిఱవేలోరెమ్బావాయ్ ||

2

పేయ్ పెణ్ణే = మఱచెడినచిన్నదానా! ఎఱ్ఱం = అన్నిదిక్కులయందును,
అనైచ్చాత్తం = భారద్వాజపక్షులు, కలన్తు = ఒకటితోనొకటి సంక్లేషించి, ‘కీశు
కీశు’ ఎఱ్ఱం = కీచుకీచునుకలకలధ్వనితో, పేళిన-పేచ్చరవం = చూట్లాడిన మాటల

యొక్క పెద్దశబ్దమును, కేటిలైయో = నీవువినలేదా? (మఱియు), వాశం నుఱుం
కుట్టల్ అయ్యచ్చియర్ = సహజనుగంధపరిమళభరితమనోజ్ఞకుటిలాలకలగు గొల్ల
భాములు, కొనుం పిఱుప్పం = (కంఠములయందు ధరించుకొనియున్న) తేలికయగు
తట్టబొట్టు, గిన్నెబొట్టును (“అచ్చుత్తలి అమైత్తలి” అని ద్రావిడభాషయందుఁ
జెప్పఁబడు మంగళనూత్త్రముతోగట్టుకొను మాంగల్యద్వయమును), కలకలప్ప
కైపేర్లు = గలగలయని శబ్దించునట్లు చేతులనుగదలించుచు, మత్తినాల్ ఓశై
పడుత్త తయిర్ అరవం = కవ్వముచేఁజేలుకఁబడుచున్నవి పెరుగుయొక్కధ్వని (అనగా
పెరుగుచిలుకునపుడు కలుగుధ్వనియు, కృష్ణునిగుణామృతములు పాడునప్పటిశబ్దమును),
కేటిలైయో = వినలేదాయేమి (ఈయూరిలో శేయుంబనప్పును చిలుకుచు నే
యుందురు. ఇదియొక అభిజ్ఞాపకముగనా? అనిఅనగా), నాయగ పెన్ పిళ్ళాయ్ =
స్త్రీలకందఱును నాయకురాలా!, నారాయణమూర్తి కేశవనై = ఆశ్రిత
వత్సలుండగు శ్రీనారాయణుని తిరువవతారమైన శ్రీకృష్ణుని మంజులగుణగణముల,
పాడవుం = స్తోత్రముఁజేయుచుండగా, నీకేట్టై = వానినినీవువినచుండియు, కిడై
త్తియో = శయనించి నిద్రపోవుచున్నావా? తేశమడైయార్ = మిక్కిలి తేజస్సు
గలదానా!, తిఱ = మేము నీసౌందర్యమునుఁజూచి యానందించునట్లు) నీవేవచ్చి
తలుపు తెలుపుము, ఏలో ఎమ్మావాయ్.

ఇట్లుకొక్కరిని లేపుకొనుచు అందఱును గుమిగూడి నిద్రించువారల
మేల్కొల్పుకొనుచు వచ్చుచు ఎంతపిలిచినను లేవని యొకపడుచును లేపుచున్నారు.

తా॥ ఓపిచ్చిదానా! ఇంకను నిద్రించుచున్నావా? మేల్కొనుము. బాగుగ
తెల్లవాఁతినది చూడుము. “తెల్లవారెనని మీకెట్లు తెలియును?” అని అందువా
చూడుము. అల్లచె భారద్వాజపతులు గుంపులుగుంపులుగాజేరి కీచు కీచు మనుచు
పరస్పరముమాట్లాడుకొనుచున్నవి. ఆశబ్దములను నీవువినలేదా? మఱియును పరిమళ
మిళితసుభగతంతలలగు గోపాంగనలెల్లఱును తమకంఠములయందలి కొనులబొట్టు
తాచేటిబొట్టు మొదలగుమాంగల్యములు ఒకటికొకటి యొఱుచుకొని గణగణ శబ్దము
గలుగుచుండ చేతులుజూచుచు ముడుచుచుండునప్పుడు చేతులయందలిగాజులు “ఘల్లు
ఘల్లు”మని శబ్దించుచుండ కవ్వములచే పెరుగుచిలుకుచున్నందున నన్నిశబ్దములుచేరి
పెద్దఆరావము కలుగుచున్నది. దానినైనను నీవువినలేదా? స్త్రీలకందఱును నాయకు
రాలవగు ఓరమణీమణి! ఆశ్రితవత్సలుండగు శ్రీమన్నారాయణుని అవతారస్వరూ
పుఁడైన శ్రీకృష్ణస్వామియొక్క మధురమంగళమంజులగుణగణముల మేముపాడు
చుండ వినుచు నీవింకనుపండుకొనియున్నావా? ఓలావణ్ణవతీ! నీవు తలుపుతీసి

మా యొద్దకువచ్చి మాతోఁజేరుము. మనవ్రతముపూరియై మనయభీష్టములన్నియు నెఱవేరును.

వి. వి. ఇచ్చటనిద్రించుపడుచుకును మేల్కొలుపువారలకును ఉత్తరప్రత్యుత్తరముగా యోజనఁ జేసుకొనవలయును. “ఓబాలికా! తెల్లవారినది మేల్కొనుమా!” అనగా “అందులకు గురుతేమి” అని అబాలిక ప్రశ్నింపగా, “భారద్వాజములు మాట్లాడుకొనుచున్నవి వినలేదా” యనిఅనగా; “ఒకచోట నిల్లున్న చాలనా?” అని ప్రశ్నింపగా, “ఎంగుం” (ఎల్లెడల) అని పేరుచెప్పగా, “అన్నిచోట్ల మీరు వాటినిమేల్కొల్పిపీయుందురు” అని యామె అనగా, “అవియేపరస్పరము మాట్లాడుకొనుచున్నవి: గమనింపుము” అని పేరుబదులుచెప్పగా “అవిరాత్రియంతయును మాట్లాడుకొనుదుండు” అని యామెచెప్పగా “వియోగభరితిములై ఉపకౌలముననే అవి అట్లుశబ్దించును” కనుక తెల్లవారినదనుటలో సందేహములేదు అని పేరులు సమర్పించిరి. ఇంత వాగ్వాదముఁ జరిగినను మేల్కొనకయున్నందున కొంచెము విసుగుఁజెంది పేర లామెను ‘శేయపెణ్ణే’ (పిచ్చిదానా) అని సంబోధించి, చూడుము. గొల్లతెల్లఱును మోంగల్యముశబ్దంప కంకణముఘల్లుఘల్లుమన జేతులుజాపి పెరుగుచిలుకుచున్నారు. ఆశబ్దమునునీవువినలేదా? అని బదులుచెప్పిరి. దానికొమె “ఈయూరిలో పెరుగుచిలుకుట కొకసమయముకలదా? ఇది వారల కనవరత జాతిధర్మము కనుక ఇది సంగతముగాదు” అని అధిక్షేపించెను. అంత ఈమెకిట్లు చెప్పిన ప్రయోజనము లేదని ఆమెను స్తోత్రముచేయుటకారంభించి, “నాయకపెణ్ణిళ్ళాయ్” అని సంబోధించిరి. పెరుగు చిలుకునప్పుడు వారలు శ్రీకృష్ణగుణగుణములఁబాడుచున్నారు. అది వినియు నిట్లు నిద్రించవచ్చునా యని వారలీమెను బ్రతిమాలుచున్నారు. పెరుగుచిలుకునప్పుడు యిమ్మునప్పుడును ఎల్లప్పుడును శ్రీకృష్ణనిలీలామృతగానమే వారలకు శరణ్యుని—

“ఉద్ధాయతీనామరవిందలోచనం వ్రజాంగనానాం దివమస్పృశధ్వనిః ।

దధ్నశ్చ నిర్లంఘనశబ్దమిన్ద్రితో నిరస్యతే యేన దిశా మమంగళమ్” అనియు

“విక్రేతుకామా కిల గోపకన్యా మురాంపదార్పితచిత్తవృత్తిః ।

దధ్యాదికం మోహవశా దగాయత్ గోవింద దామోదర మాధవేతి” అనియును భర్తనలచే స్పష్టమైనవిషయము.

“నారాయణకృమూర్తికేశవకా” అనుటచే నాపరవాసుదేవుఁడేశ్రీకృష్ణుఁడుగా నవతరించెననియు, సమాశ్రితులరక్షణధర్మసాస్థాపనములకై ‘కేశ’ ప్రభృతులగు రాక్షసులఁ దునుమాడెనని, అవతారకృత్యరహస్యాదులును ప్రకటితములగుచున్నవి.

కేశవ శబ్దమునకు “కణ్ణి బ్రహ్మణోనామ ఈశోఽహం సర్వదేహీనాం | ఆవాంతవాంగే సంధూతౌ తస్మాత్ కేశవనామవాక్” అని బ్రహ్మరూపి నిఖిలచరాచర కారణభూతుడగు పరబ్రహ్మయే అర్థము అని నిర్వచనమున్నది. అయినను పూర్వోక్తార్థమే యిచ్చట సరసము. ‘నారాయణుడే యపేక్షితముల నిచ్చునని’ మొదటి పాశురమునఁ జెప్పినందున అతనినిగదా స్తోత్రముచేయువలసియుండును అనిన; అతఁడే యితఁడని అభేదము చెప్పబడినది. ‘నీకేటికిడ త్తియో’ మేము పొడినపాట నీకు జోలపాటై నీనిద్రకు సహాయకారియై యున్నట్లున్నది, అను అభిప్రాయముచే నిట్లు చెప్పిరి. అప్పటికిని ఆమెమారుమాటాడక శ్రీకృష్ణగుణానుభవమున నిమగ్నయై యుండెను. అంత వారలు ఈమె ఏమిచేయుచున్నదో చూతమని గవాక్షమునుండి లోనికి లొంగిచూచిరి. సర్వేశ్వరుని విజయాద్వయసంధానముచే నామె దేదీప్యమానముగ వెలిగిపోవుచుండెను. దానినిచూచి యాశ్చర్యచకితలై ‘తేశముడైయాయ్, అని అనుచున్నారు. “తేశం”=“తేశన్” అను సంస్కృతశబ్దవికృతి.

స్వాప-ప్ర. అ. (కీశుకీశు-కేట్టియైయో) అహంకార రహితులగు మహాభాగవతులు ఒకరికొకరు విడిచిపోవునపుడు మాట్లాడినగద్గదస్వరమునువినలేదా? (కొరుం నీటప్పు - కైపేర్దు) తిరుమంత్రము, ద్వయము, చరమశ్లోకము, అనురహస్యత్రయము ఒకటితోనొకటిచేరి శబ్దంపగా స్వరూపోపాయపురుషార్థముల తత్వజ్ఞానముగలిగి (వాళనటుంగుల్లో) భగవద్విషయమునఁ బ్రేమఁగలిగిన అనన్యాత్మ కేశభూతులగు శ్రీవైష్ణవులసంకల్పమువలన సుశీతమగు సంసారమున నుండుచేతనులు పఠించు శ్రీదివ్యప్రబంధానుసంధానధ్వనిని నీవువినలేదా? (నాయగప్పెట్టిళ్ళాయ్) చెప్పినవాటి కన్నిటికి బదులు చెప్పచు లేవకయుండుట నాయకురాలైనందులకు లక్షణము? (నారాయణ్ కిడ త్తియో). శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని విజయముగళకథలను చెపులారవిని పేమిమీఱు అతని నాలింగనముఁజేయఁగల నీవు; ఆగానమునే సుఖనిద్రకుపయోగింపవచ్చునా? (తేశముడైయాయ్తిఱు) గవాక్షమునుండిపరికింపగ లేజన్ము అగు పడినందున కృష్ణగుణానుభవముచే గలిగిన దివ్యతేజోవిశిష్టరాలా, అని సంబోధించుచున్నారు. ఈతేశమును అడవిగాచినవెన్నెలనుచేయక మేమనుభవించునట్లును మాయజ్ఞానము నివృత్తియగునట్లును కటాక్షింపుమా యనుచున్నారు.

స్వాప-తా. అ. భగవద్విషయపరాజ్ఞుఁడవైన ఓ చేతనుడా! ఎచ్చరికగొని ప్రబుద్ధుడవగుము. అహంకార మమకారములకు లోఁబడని పరమభాగవతులు అనేక కాలముల సంశ్లేషించియుండి యేదియో కారణమువలన విశ్లేషింపఁక ఆ విశ్లేషవృత్తను సహింపకలేక యుట్పొంగి వ్యక్తపటచుటవలె పరస్పరము మాటలాడుకొనిన శబ్దము

అను నీవువినలేదా? ఏ సంగతియుఁజెలియనివానివలె నీ విటుల 'కౌలహరణముఁ జేయఁదగునా? శ్రీఆచార్యులవారు అచ్చటచ్చట తిరుమంత్రద్వయ చరమశ్లోకము లనుగూర్చి విశేషార్థములతో చర్చించి వానివలన విశదమైనయేకార్థమును స్పష్ట పఱచి యర్థవిచారము చేయుచున్న దివ్యధ్వని యెల్లెడలవ్యాపించియుండ స్వరూపా పాయపురుషార్థజ్ఞానము గలిగి విశేషభగవద్విషయవ్యామోహముగల అనన్యార్థ్యశేషులైన భాగవతులు సంసారిచేతనులకు సురుపదేశముచే క్షింపగ నీచేతనులు విశేషజ్ఞాన వంతులై తాము భగవద్గుణానుగ్రంధానరూపమైన దివ్యప్రబంధానుసంధానధ్యానమును నీవు వినలేదా? భాగవతులగోష్ఠికి అలంకారభూతుఁడు కాదగిన చేతనుఁడా! నీచే మాగోష్ఠికి నశ్వేసరుఁడవై భగవద్గుణానుభవమునకుఁ త్వరపడి మమ్ము నియోగించువాఁడవగుచునుండఁగ, నీ వీలాగున తామసముఁ జెందఁదగునా? లేక శ్రీమన్నారాయణస్వరూపుఁడైన శ్రీకృష్ణస్వామిని మేము స్తోత్రముచేయుచుండఁగ, నీవు ఆగుణానుభవమును జెవులారవిని ఆగుణామృతాబ్ధిలో మునిగియున్నవాఁడవో! భగవత్కృపాకటాక్షమును సంపూర్ణముగఁ బొంది ఆత్మయాథాత్మ్యజ్ఞానముగల ఓచేతనుఁడా! నీకేమి తక్కువ? ఆత్మయాథాత్మ్యజ్ఞానమును మఱుగఁజేయుచున్న దేహభియానమనియో? కవాటములను సడలించి నీవు మాకుప్రకాశమునుకలుగఁ జేసిన యెడల మేముచేసిడి భగవద్గుణానుభవమనియో? ప్రతము సాంగోపాంగముగ నెఱవేలుటకు సందియములేదు.

శ్లో॥ కీశీతి సర్వత ఇమే మిలితాః స్వనన్తి వ్యాఘ్రాటపక్షిణ ఇదం నహింశ్యహోషి ।
 ముగ్ధే సమాంగలికయుగ్గరవం ప్రసార్య హస్తా సుగన్ధచితురాననగోపదారైః ॥
 మన్థానమన్తన్తదధిమన్తనమన్త్రినాదం నాఽఽలక్ష్యః కిముతనాయకివో త్రమేత్స్వం ।
 నారాయణావతరణస్య తు కేశవస్య గీతంనిశమ్య శయితాఽసి కిమేత్దర్శమ్ ॥
 ఉద్ధాటయారం మరర వరవర్ణిని శ్రీతేజస్విని స్ఫురితనేత్రి వనోదరామే ।
 ధ్యేయః ఫలం చ కరణం చ సవీవ కృష్ణః పృత్యం నిసర్గసుధురం ప్రతమస్త దీయమ్ ॥

(అను.) శ్రీకృష్ణుని యనుగ్రహ విశేషపరిపూర్ణరాలగు నొకగోపికాజీవిని అందఱును వచ్చి మేల్కొలుపుచున్నారు.

కీర్తనానం వె శ్చైత్యైరుమైశిఱువీడు
 మేయ్ వాక్ వరన్దనగాణ్ మిక్కుళ్ళపిల్లై గళుం
 పోవాక్ పోగిన్తారై ప్పొగామత్కొత్తు
 ఉన్నెక్కువువాక్ వన్దనిన్త్రోమ్, కోదుకులముడై య

పావాయ్దున్దిరాయ్ పాడిపత్తైకొణ్ణు
మావాయ్ పిళందానై మల్లరై మాట్టియ
తేవాదిదేవనై చ్చెన్నునాం శేవిత్రాల్

ఆవావెన్టారాయ్ న్దరుళేలోరెమ్పావాయ్॥

౮

శీర్ పానం వెళ్ ఎన్టై = తూర్పు దెసనుండు ఆకాసమంతయును తెల్లవారినది (తేలెమ్మ) మీ ముఖచంద్రప్రకాశముచే నట్లున్న దనిన వేరునిదర్శము (జూపు చున్నారు), ఎల్లమై = మహిషములు, శిఱునీడుమేయ్ వాక్ = వాటికొట్టముల నుండి విడువబడి మంచుమూగిన గడ్డిని మేయుటకై, పరన్దనకాణ్ = నలుప్రక్కల యభేచ్ఛముగ సంచరించుచు వ్యాప్తములైయున్నవి చూడుము (ఉండనిండు మిగిలిన వారందఱు వెళ్ళిరా? అనిన), మిక్కుళ్ళ పిళ్ళైగళుం = నీవుతప్పతక్కిన పిల్లలందఱును (తిరుమలయాత్రకు వెళ్లనట్లు), పోవాక్ = పరమోత్సాహముతో వెళ్లు చున్నారు, పోగిన్టారై = అట్లుపోవుచుండువారలను, పోకొమల్ కొత్తు = పోనీ యక నిలిపి, ఉన్నై = శ్రీకృష్ణునకత్యంత ప్రేమపాత్రురాలవగునిన్ను, కూవువాక్ = పిలుచుటకై, వన్దనిన్టోం = నీతలవాకిటవచ్చి నిలచియున్నాము, కోదుకులముడైయ పావాయ్ = కుతూహలముగల అంగ నామణి!, ఎల్లన్దిరాయ్ = తేలెమ్మ (తేది చేయవలసినదేమనఁగా;), పాడి = శ్రీకృష్ణగుణచేష్టితములను నోరారగానముఁజేసి, పత్తైకొణ్ణు = వాద్యనిశేషాదిపరికరములఁగైకొని, మా వాయ్ = గుఱ్ఱపురూపముతో వచ్చినకేళి యను రాక్షసునియొక్క నోటిని, పిళన్దానై = రెండుబ్రద్దలుగా చీల్చిన వాడును, మల్లరై మాట్టియ = చాణూరముష్టికులను మల్లుల నిరసించిన వాడునునగు, దేవాదిదేవనై = దేవాది దేవుని శ్రీకృష్ణుని, నాం = మనము, శెన్టై = వానిసన్నిధికిఁ జని, సేవిత్రాల్ = భజనముఁజేసితిమేని; , అఎన్టై = అయ్యో ఆకట! అనిజాలిఁ జెంది, ఆరాయ్ న్దై = మనకొఱతలను విచారించి, ఆరుళుం = ఆసుగ్రహించును, ఏళోర్ ఎమ్పావాయ్,

తా॥ “ఓచెలియా! తూర్పుదెసనుండు ఆకాసమంతయును తెలతెలవారినది, కనుక తేలెమ్మ” అని ప్రబుద్ధులగు గొప్పిలందఱును మేల్కొల్పిరి. అంతనిద్రించు చున్న ఆచిన్నిది “మీముఖచంద్రునియొక్క విశుద్ధభానువులే యందులకుఁ గారణము కాని అరుణోదయముకాదు” అనిపలుకగా; “అట్లైనచూడుము! అల్లదై గేదలన్నియును వాటికొట్టములనుండి విడువబడి మంచుచే నిండియుండు పచ్చిగడ్డిని మేయుటకై స్వేచ్ఛగా నలుప్రక్కల సంచరించుచున్నవి. కనుక బాగుగ తెల్లవారి నిత్యా-20

నది” అని వీరలు మఱియొక ఉదాహరణనుఁబాపించిరి. “అదిఅట్లుండనిండు, మిగతవారందఱును వెల్లిరా?” అనిఅందుపైప్రశ్నింప “నీవుశిష్యునిగిరివారందఱును, తిరుమలయాత్రకు వెళ్లునట్లుఅత్యుత్సాహంతోగిరివారందఱు, వెళ్లునుండవారలనందఱిని నిలిపి, శ్రీకృష్ణనివరముచేసెను పాశ్రుగాలగు నిన్ను సిలుచుటకై నీతలవాకిటవచ్చి నిలచియున్నాము. కాతూహలముగల భామిని! లేశిష్యు, లేచి శ్రీకృష్ణని దివ్యగుణచేష్టితముల నోరారఁబాడి యనుసంధిని శేవాసంఘముల బొంది అశ్వరూపియైన ‘కేశి’ యను రాక్షసుని, చాఱుగఁబుట్టితొగులను సంహరించిన దేవాదిదేవునిసన్నిధికిఁ జని మనము అనన్యమనస్కులమై శేవించినయెడల, ఆసర్వేశ్వరుఁడు “అయ్యో! అని మనయందుఁ జాలిగొని నులఁగఁబూర్చించి నక్షించును” అనియామెతో వక్కాణించుచున్నారు. ఇట్లెల్లడలగు ఉత్తరప్రత్యుత్తరరూపముగనే ప్రబంధమున్నదని తెలిసికొనఁదగును.

వి. వి. శిలువీడు = చిన్నతోటలు, పశువులు ఊరిపైటపొలములగు వెల్లివేయుటకుముందు చిన్నచిన్నతోటలయందలి పచ్చిగడ్డిని మేయుటవాడుక యని కొందఱి వ్యాఖ్యానము. కొట్టములనుండి విడువఁబడి యనుయగముచెప్పుటగు “శిలవీడు” అని పాఠముండవలయును. అదియు క్తముగాదని వారివాదము. అప్పుడు “శిలువీడు మెయ్వాక్” అనిఅన్వయము. శ్రీభట్టనాథులగు పెరుంగూర్భాగ్యుల లింగుర్రుమార్తె యగుటచే అగ్నిహోత్రానుష్ఠానాదుల గుర్తెఱుంగునేకాని “పశువులు పచ్చిక మేయుట వెల్లు తెలిసికొనఁగలదనిన; శ్రీకృష్ణనిసంబంధసంబంధములగు నిఖిలపగాగములను వీరలు తెలిసికొనియున్నారు. మీదుమిక్కిలి గొల్లపల్లెయందే వారికభివేళ మధికము. “మేట్లక మేదిక తలైవిడుమాయర్ కత్” అని శ్రీభక్తాంభుజువులు సర్వేశ్వరుని మేల్కూలిపినట్లు, ఈమెభాగవతుల మేల్కూలుచున్నది. పోవాక్ = పోవుటకొఱకై “వ+ఆక్ = వాక్” అనునది తుయక్ ప్రత్యయము. పోవాక్ పోక్తివారై—(పోవుటకై పోవుచున్నవారిని) అనుటచే అగ్నిరాక్షసి, అహ్నిగంగానము, తిరువేంగడయాత్ర, వీటివలెపోవుటయే పరమప్రయోజనమని ద్యోత్య మగుచున్నది. కోడుకులం అనునది కాతూహలమును సంస్కృతకబ్బికిని ‘కోడుకుల’ అని పాఠము యుక్తము. ‘కూవువాక్ వస్తు’ ‘ఉత్తరంతీరమాసాద్య’ అనునట్లు భగవత్సంబంధముగల నీతలవాకిటవచ్చి ‘నిన్తోప్’ ‘భిసవివన్ధలిష్టసి’ అనునట్లు నిలచియున్నాము. ‘పారాయ్’ “నారీణాముత్తమోవహూ” బ్రహ్మకాదీసురప్రజన్మహములై త్వదాసదానీజనః” అనునట్లు ఎల్లఱచేబరిచర్యమాణచరణసరోజయై సకలలోకేశ్వరత్వపరివృత్త నిరుపాధిక ప్రీతత్వివిశిష్టరాలవైయుండు అంగనామణి! ‘మాయ’ “సఖ్యః

పశ్యత ” అనునట్లు శ్రీకృష్ణుని వీరచరితములఁబాడి, తేవాదిదేవనై “ జాతోఽసి దేవ దేవేశ ” అనియు “ సోఽహం తే దేవదేవేశ ” అనియును చెప్పబడునట్లు సదాపశ్య నిత్యనూరి పరివదధిపతియైయుండువాడని యర్థము. “ శెన్ఱు ” “ నగరస్త్రి కలాలాప వధుశ్రో త్రేణపాస్యతి. మధురాం పాప్ర్య గోవిన్దః కథం గోకులమేష్యతి ” అనునట్లు నాగరికస్త్రిలపరివృత్తుడై పరమవిదగ్ధుడగు శ్రీకృష్ణుఁడు మరలగోకులమునకు రాఁగ లఁడా! అనిన; విరహవ్యధానల దగ్ధములగు నీయంగముల నతడు చూచి జాలిఁగొను నట్లు మనమే ఆతనిసన్నిధికిఁజని “ ఉపశ్చేయైరుపస్థితః ” పద్యాచుభగమాచైవై ” అనునట్లు శరణాగతికిఁదగినవిధముగ భగవత్సన్నిధికిఁ జనిన యతనికి మిక్కిలి కనికరముకలుగును. ఆ ఆ = ‘ హా! హా! ’ అనుకరుణాభివ్యంజకశబ్దవికారము. ఆరుళ్ = ‘ అరుళుం ’ అనుపదమునకు బదులుపదము.

స్వాప - ప్ర. అ. (కీర్తవానంవేశ్యైన్ఱు) అచేతనములకును చైతన్యము గలుగు నట్టి సత్వోత్తరకాలము వచ్చినది (ఎరుమై = పరందనకాణ్) సత్వముగలిగినపుడు ఆజ్ఞానము వదలిపోవుచున్నది. అదియు మీసాన్నిధ్యమువల్లనే గలిగినది మీ సాన్నిధ్యములేకున్న మఱి ఆజ్ఞానము కలుగును. అది సత్వగుణకార్యముకాదుగదా! ఆనిన (మిక్కుళ్ళపిత్తైగళుం) నీవుతప్ప తేమిమభాగవతులందఱును ప్రయాణమైరి. (పోవాణ్ — కాత్తు) భాగవతులను పురస్కరించుకొనక భగవత్సేవకు పోగూడ దను నియమునుఁజెలిపి వారలనుపోసియక నిలిపి (కోరుతులముడైయపావాయ్) భగవదభిమానపాత్రురాలవై స్వామినియైన నీవు (ఎఱ్ఱిరాయ్) మీరు తేచినదో మాకేమైనను కొఱత యుండునా? (పాడిపత్తెక్కొల్లు) భగవన్నామసంకీర్తనమును పరమపురుషార్థమునుఁ బొంది (మావాయ్పిళ్లనై) అహంకార నిరాసకుని (మల్లరైమాట్టియ) కామక్రోధనివర్తకుని (తేవాదిదేవనై) నిత్యనూరులకునిర్వాహకుని (శెన్ఱు) ప్రాప్యత్వరోత్రంతితులమై పోయి (నాం) సర్వేశ్వరునిరాకను యెదురుచూచుచుండెడు మనము (ఆరాయ్) విచారించును.

స్వాప, తా. అ. భగవత్కృపను విశేషముగా సంపాదించుకొని అనన్యార్థ శేషులైన ఓ పరమభాగవతులారా! అచేతనములకును సత్వగుణావిర్భావము కలిగిడి మంచికాలము ప్రాప్తమైయున్నది. మీరు జాగదూతులగుట మంచిది. ఇట్లు సత్వ గుణము ప్రబలివతోడనే తామసగుణము నిలుచుటకు స్థలములేనందున. పలాయనమును బొంది తనజీవనోపాయముఁ జూచుకొనుటకుఁ దగినస్థలమునకుఁ దరలిపోయెను భగవత్సన్నిధికి పోవుటయే ప్రయోజనముగాఁగల ఇతరచేతనమును పురుషకారము లేక భగవత్సన్నిధికిఁ బోఁగూడదని అడ్డగించి వారిని పిలుచుకొని పరమభాగ

వత్తులైన తమయింటివాకిట నిలచియున్నాము. భగవదభిమానపాత్రులైన ఓస్వామి! వేగిరముగ విజయముచేయుఁడి! ఆహంకారనిరాసకుడైన నిత్యనూరినం సేవ్యమానుడైన సర్వస్తాత్పరుడైన శ్రీస్వస్వామిని కొనియాడుటే మనకుఁ బరమపురుషార్థము. యెంచి ప్రాప్త్యుడైన శ్రీమన్నారాయణుని మనమే త్వరలో సమీపించి పాదసేవ జేసినయెడల, ఒకవేళ ఆపరమపురుషునకు మన మొనర్చినయపరాధముచే మనయంద కృపతక్కువగ నుండినను శరణాగతసంరక్షక బిరుదుగలవాడగుటచే కాపాడఁ యుండఁడు. అందువలన మనకొఱతలన్నియును నివారణచేసి మనయందు కృప జేయఁగా మనముచేయు నీయద్వితీయవ్రతము సాంగముగ నెఱవేలును.

శ్లో॥ ప్రాచ్యమ్మరం విశదమిత్యచగ్మహిష్యః

నీహరబాలత్పణభక్షిసమ్భ్రమాధ్యః॥

శిష్టాశ్చ బాలమహిళా గమ సేప్రప్రత్యాః

తాశ్చావరధ్య సమగామ సమోహ్వయస్త్రయః ॥

త్వా ముత్తమే బహుకుతూహలిని ప్రబోధ

గీత్యాతతం సమవగృహ్య హయాసురాశ్శయమ్ ।

దీర్ఘం విధాయ హతముల్ల ముపాశ్రయేమ

జేవాదిజీవ మయమప్యనుగృహ్య హేతి ॥

అస్తాక్ బిభ(పిప)ర్తి సునిచార్చ్య కృపాసముద్రః

స్వామీ సుశీలసులభా శ్రీతవత్సలోఽయమ్ ।

ధ్యేయః ఫలంచ శరణంచ సవీవ కృష్ణః

వృత్తం నిసర్గమధురం వ్రతమస్తదీయమ్ ॥

(అను.) 'తత్తస్యసదృశంభవేత్' అన్నట్లు కృష్ణుడు తనకుతానే మ వద్దకు వచ్చుగాక, మనకుస్వాతంత్ర్యమెందులకు? అని అనుసంధించుచు పరుం యుండు యొకగోపికామణిని మేల్కొలుపుచున్నాడు.

తూమణిమాడత్తు చ్చుట్టొం విశక్యైరియ

తూపజ్జమట్ల త్తయిలడై మేల్ కణ్వళరుం

మామామగళే మణిక్కదవం తాళేతిఅవాయ్

మామీరవల్లె యెట్టుప్పీరో ఊమగళదా

ఊమైయో వన్తిచ్చెవిడో వనన్దలో

ఏమప్పెరు న్దుయిల్ మన్దిరప్పట్టళో

మామాయక్ మాదవక్ వైగున్ద నెన్దెన్దు

నామంపలవుం నవిన్ద్రేలోరెమ్బావాయ్॥

౯

తూమణిమాడత్తు = నిర్మలాజ్జ్వలములగు నవరత్నములచేఁజెక్కఁబడిన సౌధములగుందు, శుభ్రమిం విశక్కుఁరియ = నలుప్రక్కల మంగళదీపములు వెలుగుచుండగా, తూపం ఎఱుం కమ్మ = అగరు, సాంబ్రాణిమొదలగు సువాసనద్రవ్యముల ధూపము లెల్లడల నలముకొనగా, తుయిల్ అజైమేల్ = పంచగుణ పరిమితమగు హంసతూలికాతల్పమున, కణ్ వళగుం నిద్రించుచున్న, మామాయ్ మకళే = మేనమామకూతురా!, మణిక్కదవం తాళ్ తిలవాయ్ = మణిఖచితకవాటముయొక్క గడియను తీయుమా! (అనియొంతపిలచినను కదలక మెదలకయుండు), మామిర్ = ఓమేనత్తా! అవత్తె ఎఱుప్పీరో = నీకూతుగుని నీవైననులేపగూడదా? ఉక్ మగదాక్ = మీ(ముద్దుల)కుమార్తె, ఊమైయో = మూగదా? అన్దిశెవిడో = లేక చెవిటిదా? అనన్దలో = లేదేని గాఢనిద్రయా?, ఏమ(ప్పట్టాలో) = (కదలక మెదలకయుండునట్లు నిర్బంధించబడి) కొవలియుంచబడినదా? (లేక), పెరుంతుయిల్ = దీర్ఘముగానిద్రపోవునటుల, మున్దిరప్పట్టాలో = ముంత్రింపఁబడినదా? (అట్లైయిన తత్పరిహారము), మామాయక్ = అత్యాశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడు, మాదవక్ = శ్రీయఃపతి, వైగున్దక్ = శ్రీవైవంతనాథుఁడు, ఎన్దెన్దు = ఇట్లు, నామంపలవుం = సర్వేశ్వరుని యనన్తసహస్రనామములను, నీవిన్దు = అనుసంధించెదము, (కనుక నింకనైనను మేల్కొనగూడదా?, ఏలోర్ = ఇందుకుదగిన అద్వితీయమైన, ఎంపావై = మనవ్రతము (సాంగపాంగముగ), ఆయ్ = మంగళముగ నెఱవేఱును.

తా॥ నిర్మలాజ్జ్వలనర్హు నవరత్నఖచితములగు దివ్యహర్ష్యములయందంతటను మంగళదీపములు వెలుగుచుండ, అగరుసాంబ్రాణి మొదలగు సువాసనద్రవ్యముల పరిమళ మెల్లడల వ్యాపించి గుబాళించుచుండ, పంచగుణపరికర్తమగు హంసతూలికాతల్పమున పవ్వళించియుండు ఓశ్రీమస్తాతులపుత్రికారత్నమా! మణిమయములగు దివ్యకవాటములయొక్క గడియలను దయచేసి తీయుమా!'' అని ప్రముద్ధులగు గోపికలు పవ్వళించియుండు గోపికను మేల్కొల్పిరి. ఎంతపిలచినను ఆమె కదలక మెదలకయుండెను. అంత వారలు ఆమె ప్రక్కనుండు యామెతల్లిలో నిట్లనిరి. "ఓ అత్తా! నీవైనను నీకుమార్తెను లేపగూడదా? మేమిట్లు గొంతుచించుకొని మేల్కొలుపుచున్నను మెదలకయున్నది! ఆమె మూగదా? లేక చెవిటిదా? లేక లేపగూడదని యెవ్వరైనను నిర్బంధించి కొవలికొచియున్నారా? లేకున్న దీర్ఘముగా నిద్రించుటకై ఎవ్వరైనను ముంత్రించియున్నారా? ఎట్లున్నను తద్దోష

పరిహారము మన మెల్లరముజేరి సర్వస్తాత్పరుడైన మనస్వామినిగూర్చి, “అశ్వర్య గుణచక్ష్మితుండనియు, మాధవుండనియు, వైకుంఠనాథుండనియు - ఇట్లు సకవిధములగు అతనితీరునామముల ననుసంధించుచు స్తోత్రముజేసెదము. ఇందు, ఇట్లునిరించి నచో మన అద్వితీయమైనవీతము సాంగోపాంగముగ సమంపదముగ నెఱవేలుము.

వి. వి. (తూమణి—ఎరియ) నీతలవాకిటనిలచి మిక్కిలి శ్రమపడుచు గొంతు చించుకొని పిలుచుచుండ నీవుమణిసౌధమున హరీశతూలికాతల్పమున చుట్టూ మంగళ దీపములు వెలుగుచుండ సుగంధపూపములు వ్యాపించియుండునట్లు పవ్వళించి భోగమనుభవించుచున్నావు. అహో! ఏమిసీభాగ్యము అని ఆశ్చర్యము నూచింపబడుచున్నది. మణిసౌధమగుటచే లోపలిభాగముననుండు స్వావిషయములు వెలుపలి తెలియుచున్నవిని యూహించుకొనవలయును. (పూపంకమృదు) అను సోక్తచే కలటి పొగకనబడుటమాత్రమేగాక అదియంతయు వట్టిపరిమళముగానే యున్నదని విశేషము తెలియుచున్నది. తుయిల్ అజై - దానిపైపగుండినతక్షణమే సుఖసౌఖ్యవర్తనుచే నిద్రను గలుగజేయునంతటి సౌగంధ్యసౌకుమార్యాదిగుణములుగలతల్పము. మామాకామకళే—నందగోకులమునందలివారలతోటి సంబంధము పగమోహదేయమైనందున ఆండాళో ఆశపడుచున్నది. ఊమెయో - వాగిన్ద్రీయదోషముమాత్రమిచ్చుట విపక్షితము. మూగలో రెండువిధములున్నవి. శేవిడో - శ్రోత్రేన్ద్రీయదోషమిచ్చుటచెప్పబడినది. అనన్దలో - శ్రీకృష్ణునితో చిరకాలమువిహరించి డన్సి సోమరితనముచే పరుండియున్నదా! ఏళుం— సేమశబ్దోద్భవమైచో స్వర్ణమని యర్థము (లేక) ఉన్నాదము, భ్రాన్తి, కౌము, వైకల్యము అనియు అర్థము చెప్పుకొనవచ్చును.

స్వాప-ప్ర.అ. (తూమణిమాడత్తు) అప్రాకృతమై పంచోపనిషత్సాముగు దివ్యమంగళవిగ్రహమున (శుభ్రబుంబిళక్కరియ) జ్ఞానదీప మంతటప్రకాశింపగా (తూపంకమృదు) అనుస్థానశేషమైయుండగా (తుయిలజైమేలోకబ్యవరుం) భగవదోపాయత్యాధ్యవసాయమున నిష్ఠగలిగియుండగా (మామాకామకళే) స్వామియగు సర్వేశ్వరునిచే బుత్తులుగానభిమానింపబడిన అనన్యార్థులగు భాగవతోత్తము లారా! (మణిక్కడం) దేవరవారి యనుభవమునకు విరోధియగు దేహాత్మభ్రమా హంకారముమకారముల బోగొట్టుడి! (అభవా) మీయనుభవమునకు విరోధియగు భగవత్సందర్శమునను భగవద్భక్తియందును మమకారముల నొలగజేయుడి! భాగవతకైంకర్యనిష్ఠ కివియును ప్రతిబంధకములుగదా! వీరిట్లు ప్రతిమౌలుచున్నను అనన్యోపాయత్వ స్వరూపజ్ఞానమనెడుతల్లి వీరిట్లు పిలుచుచుండగా నీవుమాట్లాడక

పరుండియున్నావే? అని తనకూతురుస్థానీయులగు భాగవతుల ప్రబోధింపగా దానిని విని (మావీరవల్లెయొప్పిరో) స్వామి! నీసాత్తుగానుండువారిని మేల్కొల్పుచు, అనన్యోపాయత్వ జ్ఞానము పుట్టిన వెనుక నేగదా తదేకోపాయత్వాధ్యవసాయము గలుగును. (అనందలో) ప్రత్యేకప్రత్యేకముగా వాక్కుపాణి మొదలగు యింద్రియములు భగవద్విషయమునఁ బ్రవణములై యుండుటచే నొకకార్యమునందును శక్తిగలవికావు అనికావచ్చును. (ఏమమందిరప్పట్టాలో) స్వప్రవృత్తియు నుపాయవిరోధియగుటచే నందులో నన్వయములేకుండునట్లు ఆటంకపఱచియుండినవారు గలరా? నమఃపదము అడ్డగించినదా? అనగా ఉపాయవైలక్షణ్యము ఇతరప్రవృత్తియందు అన్వయింపకుండునట్లు మోహింపఁజేసినదో అనుట (మామోయ్) ఆత్మంతనులభుండు (మాదవక) దీనికి గురుకులవాసముచేసినస్థలము (వైకుంఠక) ఈసౌలభ్యము గుణమగుటకుదగిన పరత్వముగలవాడు (ఎవైష్ణవవిష్ణోం) సకలార్థప్రవృత్తియు, ఉపాయవిరోధి, సర్వార్థప్రవృత్తి ఉపాయానుకూలమని తెలియఁబఱచి (అవలై) ఉపాయాధ్యవసాయనిష్ఠులను (పట్టుప్పిరో) అని అన్వయము.

స్వాప-తా-ఆ. మనస్వామివారిచేత పుత్రులుగా నభిమానింపఁబడిన అన్యన్యార్థులైన ఓచేతనులారా! అప్రాకృతమై పంచోపనిషత్తయమైన మీదివ్యమంగళవిగ్రహమందు జ్ఞానదీప మంతటను వెలుగుచుండగా, ద్వయానుసంధానపరిమళము గుబాళించుచు అనుస్థానపర్యవసాయియైయుండగా స్వప్రయత్న మేదియును లేక భగవదేకోపాయత్వాధ్యవసాయప్రవణమై యుండుటనుజూచి మేమానందించుచున్నాము. మాకు అట్టిఅనుభవమునకు విరోధియైయుండు మమకారమును పోగొట్టి మీమార్గమునే మేమును అనుసరించునట్లు మమ్మునుగ్రహింపుడీ! అని ఈరీతిగ భగవదనుభవ కుతూహలపరులైన కొందఱుభాగవతులు ప్రార్థించిరి. ఆయధికారి స్వకీయయోగనిష్ఠయందే ఏకాగ్రచిత్తుడై ఏయుత్తరమాణుచెప్పక మిన్నకుండెను. ఆసమయమందీ భాగవతులు ఆకారత్రయసంపన్నురాలై పురుషకారభూతురాలైన శ్రీదేవిని గూర్చి “పూజగజ్జననీ! నీయందు అనన్యోపాయత్వ స్వరూపజ్ఞానముఁగల ఈయోగాధికారిని బ్రహ్మానిష్ఠలో ప్రవర్తింపఁజేయకూడదా? లేక వాగాదిన్దియములు వేట్వేలుగ భగవద్విషయమున నేకాంతముగ ప్రావణ్యముఁ బొందియుండుటచే బాహ్యప్రపంచము మఱచియున్నంగున ప్రశ్నచేయువారికి ప్రత్యుత్తరమివ్వక యుండెనో లేక ఆస్థాతీరియందు మధ్యమపదమైన నమశ్శబ్దమువల్ల ఉపాయవైలక్ష్యజ్ఞానముకలిగి ప్రవృత్త్యంతరమందు అన్వయములేక ఏకాంతప్రవృత్తిలో నవగా హితులై మోహమునుఁజెందియున్నారో? మోస్వామి సర్వసులభుండుశ్రీయఃపతి

శ్రీవైకుంఠాధిపతియని యతనిదివ్యనామసహస్రములను వానియనంతకల్యాణగుణములను ఆనుసంధానముజేయుచున్నాము. ఇప్పుడైనను వారిని పృథ్వీస్థులులనుగాఁజేసి, మాతోవారుచేరునటుల మీరుకృపఁజేసినయెడల మేముచేసెడి భగవత్కైంకర్యరూపమైన వ్రతము అద్వితీయముగ నెఱవేఱును.

శ్లో॥ మాణిక్యమద్విరవశే పరితః ప్రదీపైః విద్యోతితే మిశ్రతి వాసితదివ్యధూపే ।
ఆభోగ పుష్పశయనే శయితే సుపుత్రి శ్రీమాతులస్య చుణ్ణీర్ణకవాటయన్త్రమ్॥
ఉద్ఘాటయాథతు విబోధయ మాతులాని మూకౌఽథవా తవ సుతా

బధిరా ప్రమత్తా ।

బద్ధుడై తినిద్రితవతి కిము మన్త్రముగ్ధా హే! మాయి మాధవ జనార్దన

చక్రపాణే ॥

గోవింద కేశవ హరే మురభంజనే తి సంకీర్త్య మాంగళికనామసహస్ర మస్య
ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచ సవితకృష్ణః పుత్రం నిసర్గమధురంవ్రత మస్తదీయమ్॥

(అవ.) వేదాధ్యయనముజేయునపుడు సమర్థుడగు వేదాచార్యుడే

యితరులకుఁగూడ నిర్వాహకుఁడగునట్లు ఆయూరిబాలికలందఱిలోను కృష్ణసంక్షేపమునసమర్థురాలై, సమస్తమైనగోపికలును కృష్ణనివలనఁబడునట్టిశ్రమను శ్రీకృష్ణుడే పడునట్లుచేయునదియై శ్రీకృష్ణునిపొరిగింటిదగుటచే సదాకృష్ణానుభవమునకు నోచియుండు మహాభాగ్యకాలియగు నొకగోపికను మేల్కొల్పుచున్నారు.

నోద్రోమి చ్చువర్కం పుగుగిన్త వమ్మనాయ్

మాద్రోమిముం తారాగో వాశలోతిఱవాదార్

నాద్రోమిత్తుథ్రాయ్ముడినారాయణ్ నమ్మాల్

పోద్రోమిపత్తైదరుంపుణ్ణియనాల్ పణ్ణోరునాల్

కూద్రోమిత్తివాన్ పీత్తన్దకుమ్మకరణనుం

తోద్రోమిమునక్కే పెరున్దయిల్ తాతన్దానో

ఆద్రోమివనన్దలుడై యాయరుజ్జలమే

తేద్రోమిమాయ్ వన్దతిఱలేరోరెమ్మావాయ్ ॥

౧౦

నోద్రోమి = మంచినోమునోచి, చువర్కం పుగుగిన్త = స్వర్గభోగముల, ననుభవించుచున్న, అమ్మనాయ్ = ఓతల్లీ! (అనియెంతలేపినను మారాడకళయనించి యుండగా), వాశలోతిఱవాదార్ = వాకిటితలుపు తెఱవకపోయిన వారలును,

మాల్ గొర్రెమంతారాకో = శ్రమపడుచున్న మమ్ముమాచి ఒకమాటైనను మాట్లాడరా? ఇదియేమి అన్యాయము. నాల్ గొర్రె తుఱాయ్ముడి = దివ్యపరిమళమిలితమగు శ్రీతులసీదామనుచే నలంకరింపఁబడిన కేశపాశముగలిగిన, నారాయణజ్ఞ = సాక్షాన్నారాయణజ్ఞేయయి, నమ్మలో పోల్ గొర్రె = సమాశ్రీతులమగు మనచే మంగళాశాసనముచేయఁబడినవాడై, పఱైతరం = పురుషార్థములనిచ్చు, పుణ్ణియనాలో = సనాతనధర్మస్వరూపుఁడగు శ్రీరామనిచే, పణ్ణోరునాళో = పూర్వమొకానొక సమయమున, కూల్ గొర్రెత్తిక్ = యమునియొక్క, వాయ్ = వదనకుహరమున, ప్రిద్ద = శ్రోయఁబడిన, కుమ్మకరుణనుం = కుంభకర్ణుఁడును, ఉనక్కుతోల్ గొర్రె = సీతుదాసుఁడై, పెరుంతుయిలో = పెద్దనిద్రను, తన్దానో = నీకిచ్చిపోయినా, ఆల్ గొర్రె అనన్దలో ఉడైయాయ్ = మితిమీరిన నిద్రగలదానా, ఆరుంగలమే = మాకుకొక భూషణమైనదానా, తేల్ గొర్రెమాయ్ వన్దు = తడవడఁ నిదానముగ బాగుగ మేల్కొనివచ్చి, తిఱ = తలుపు తెలుపుమా! ఏల్ ఓర్ = అసమానమైన, ఎంపావై = మనవ్రతము, ఆయ్ = మంగళాంతముగ సిద్ధించును.

తా॥ అద్భుతమైన నోమునోచి స్వర్గసుఖముల ననుభవించుచున్న ఒత్తల్లి! తెలివి తెచ్చుకొని వేగమేలెమ్మ. ఏల యూరకయున్నావు? లేచి తలుపు తెరిచకయున్నను ఒక్కమాటైనను మాట్లాడఁగూడదా! ఆహా! బాగున్నది! దివ్యపరిమళమిలితతులసీ వనమాలికల శిరమున ధరించిన మనశ్రీకృష్ణుఁడు దాసభూతులమైన మనచే స్తుతింపఁబడి మనపురుషార్థములనిచ్చును. అది అట్లుండనిమ్మ. పుణ్యాత్ముఁడైన శ్రీరామదేవునిచే పూర్వకాలమున యమునినోటఁజేయఁబడిన కుంభకర్ణుఁడు నీచేపరాజుతుండై తన దీర్ఘనిద్రను సీతాసంగనాయేమి? ఇదేమి ఈరీతిగ పరుండియున్నావు? మాగోష్ఠికే అలంకారభూతమగు నాటకమణివే, నీవుయిట్టిపెట్టినిద్రకు లోబడియుండవచ్చునా? తెలివితెచ్చుకొని మేల్కొని వచ్చి తలుపుతీయుము. నీవు మాగోష్ఠిలోఁ జేరినయెడల మనఅద్వితీయవ్రతము సాంగోపాంగముగ నెఱవేఱును.

వి. వి (నోల్ గొర్రె...అమ్మనాయ్) ఈపంక్తికి మూడువిధముల నభిప్రాయము చెప్పవచ్చును. శ్రీకృష్ణుని తిరుమాళిగకు ప్రక్కయింటిలోనుండు భాగ్యముగలిగి, సందుదారికినప్పుడెల్ల కృష్ణసంక్షేపముఁబొంద భాగ్యముగలిగియున్నావు. ఇట్లు సదా శ్రీకృష్ణసంక్షేపానంగానుభవముఁబొంద నీవెట్టి నోమునోచిలివోగదా! పూర్వజన్మముననోచిననోముఫలముగా నీవీజన్మమున నిప్పుడు కృష్ణసుభవసుఖమును పొందియున్నావు. అని (ఆ మెనుపొగుడుచున్నారు) అనునది మొదటిది.

(2) తెల్లవారిసను మేల్కొనక యిట్లు నిద్రించు కడుసోమరివగు నీవా నోమునోచి సుఖానుభవముఁజేయగలదానవు? నీస్వరూపమప్పుడే తెలియుచున్నదే.

నీ తలంపులకు కార్యములకు మంచియానుగుణ్యమున్నదే? అని యామెనుపరిహసించుచున్నారు. అనునది రెండవది.

(8) “మనమందఱమును ఒకటిగాచేరి నోమునోచి సుఖానుభవముఁబొందెదము”

అని చెప్పి, నీవిట్లు వేలుగా నోమునోచి సుఖానుభవముఁబొందుట యెంతటి న్యాయము, ధర్మము అనియామెను అభిక్షేపించుచున్నారు అనునది మూడవది. ఈమె నోచిన నోమేదియనగా సిద్ధసాధనస్వీకారమే “విదుఃకృష్ణం బ్రాహ్మణా స్తత్త్వతో యే తేషాం రాజక ! సర్వయజ్ఞాః సమాప్తాః” అని మహాభారతమునఁ జెప్పఁబడియున్నదిగదా!

సర్వశబ్దభవము శువర్కము. సుఖవాచకము. “యస్త్యయాసహసస్యగో నిరయోఽస్త్యయావి నా” అని శ్రీసీతాదేవియున్నట్లు భగవత్సంక్షేపసుఖమేస్వర్గము. అప్పునాయే అనునది సాభిప్రాయవిశేషణము. నీవి శ్లేకాంతముగ సుఖానుభవము చేయుట నీగొప్పదనమునకుఁ దగినదికాదని తెలుపుచున్నది. అయ్య, తల్లీ! అని యామెనుబ్రతిమాలుకొనుచున్నారు. ఆమె ప్రహర్షణావరూఢా సావ్యాజహార నకించిని. “సంక్రమే మధురం వాక్యం” అనునట్లు నీవి యమృతస్వర్గిత్పుదుమధురాలాపముల వినుటకై స్తభముగానుండెను. మాల్దీయముంతారాశోఽవిశ్వర్యమదముచే తలుపు తెలువకయున్నను, ఒక్కమాటైననుపలకరించగూడదా? నోటిముత్యములు రాలి పోవునా? శ్రీకృష్ణునకు నీసర్వస్వముసమర్పించినను మాకోకమాటయైనను యివ్వ గూడదా? నాల్దీయతుఘ్నాయముడి — “నహి కస్తూరికామోదః శపథేన నివార్యతే” అన్నట్లు శ్రీకృష్ణుఁడు నీవద్దరాలేదని నీవు శపథముచేసినను సరిపడదు. వాని దివ్య తులసీమాలికాపరిమళ మిటు గుభాళించుచున్నదని సాభిప్రాయవిశేషణ మియ్యది. నారాయణః—చేతనాచేతనవిభాగములేక నెల్లటిని స్వీకరించువాడు. తదేకప్రవణ యగు నిన్ను విడువగలడా అని అభిప్రాయము. నయ్యపోల్దీ—నిహీనులగును పరమ సులభుఁడగువాఁడతఁడు. సర్వశరణ్యుఁడు, పుణ్ణియనాల్—“కృష్ణంధర్మంసనాతనం” అన్నట్లు సిద్ధధర్మస్వరూపుడు. పణ్డూరునాల్...నాయేవీధీస్త—“రిపూణాం అపి వత్సలం” అన్నట్లు శత్రువులయందును పరమవాత్సల్యముగల స్వామిచే యమునినోట పడఁజెవఁబడిన కుంభకర్ణుఁడు, నిద్రలో నీచేజయింపఁబడి తన అసాధారణస్వభావమును నీకిచ్చివెళ్ళెనా? తేల్దీయమాయవస్తులిట—“సాప్రస్థలస్తీ” అన్నట్లు పడు కలలోనున్న రీతిగనఁజ్లేరారుము. ఊరిజనులందఱును యిచ్చట గుమిగూడియున్నారు. కనుక అన్నిటిని సర్వకొని తడఁబడక నివాసముగా విచ్చేయుము.

స్వాప. ప్ర. అ. ఉపాయనిష్ఠులను మేల్కొలుపుచున్నారు. (నోల్దీయ) సిద్ధసాధనమును పట్టి (శువర్కం) సుఖయాపమగు ప్రాప్యమును (పుగుగిష్ట) అనుభవించు

చున్న (అమ్మనాయ్) స్వామిని! (నాశల్...తాగారో) మీయనుభవమునకు ప్రతి
బంధకమును అహంకారమును తొలగించి, మాకు మీసేవనొసగకున్నను శ్రవణ
సుఖమును నొక్కవార్తయైనను పలుకఁగూడదా? ఉన్నచోటనుండియైనను పలుకరింప
రాదా? (పరమపురుషుడు నాసన్నిధానమున లేడు. మీరేల నాపై యుపనిందమోపెదరు
అనిన) (నాల్మి) పరిమళము నీచుచున్నదే (నారాయణక్) తలుపుమూసియే
యున్నదిగదా వాడెట్లులోపలికివచ్చుననిన అతడు నారాయణుఁడుగదా, సర్వజగదస్త
ర్వాప్తుఁడుగదా (నమ్మాళ్...పుణ్ణియనాల్) మనచే మంగళాశాసనముఁజేయుబడి
పరమపురుషార్థము నిచ్చుననాతనభర్తస్వరూపునిచే (కుంబకరుణానం) తమోగుణము
సాత్త్వికాధికౌకి నిద్రయనగా భగవదనుభవదశముందు ఇతరవిషయములు తోచ
కుండుట (అల్మవనందల్) ఇతరవ్యాపారములయందు తమలేకుండుట (అరుంగలమే)
దుర్లభమైన యాభరణమా (తేల్మమాయ్) లోకులునిందింపనట్లు లోకికొనువర్తనము
చేయఁదగియున్నది.

స్వాస. తా. అ. సిద్ధసాధనమును పరిగ్రహించి సుఖరూపమైనప్రాప్త్యమును
అనుభవించెడి ఓస్వామి! మాకు ప్రతిబంధకములగు అహంకారమును కారములు
తొలగి జీవరవాని కన్నులార సేవించుటకు మాకుప్రాప్తిలేకయుండినను, మ మ్ముద్ధరిం
చెడిది మీవల్లనారవిందమునుండి బయలు వెడలు నొకమాటచుఁగూడ వినుటకు మాకు
ప్రాప్తిలేకపోయినే, అర్తత్రాణపరాయణుఁడై జగమంతయు వ్యాపించియున్న
శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యసాదములను మేము పూజించినయెడల మాపురుషార్థ
ములనెరవేర్చును. చిరకాలము గాఢనిద్రను గలుగఁజేసెడి తమోగుణము మీదివ్యాప్తి
తేజఃప్రభావమువలన నష్టమైపోగా స్వానుభవదశలో అత్తపరివ్వంగమును పొందిన
ప్రాజ్ఞ శేఖరులగు మీరు గాఢనిద్రలో మునిగియున్నారని అజ్ఞాలమైనమేము భావించు
చున్నాము. వ్యాపారాంతరమున అభిరుచికలుగకయున్న మాకు శిరోఘోషణప్రాయము
లైనమీరు మాదురవస్థనుజూచి కనికరముఁగలిగి అజ్ఞానమనియెడి కవాటముఁ బెరిచి
తత్త్వదర్శనసాక్షాత్కారమునట్లుచేసి మాలో మీరునుకలిసినట్లైన భగవత్కైంకర్య
రూపమును ఈమా యద్వితీయవృత్తియు సాంగముగ నెఱవేటును.

శ్లో॥ సంచిత్య సువృత్తిమిదం సుఖమశ్నువానే మాతః కిము త్తరమపీహనదద్యురేవమ్ ।
సోఘాటసేదపి తులసీవరదామమూర్ధ్నా నారాయణేనవినుతేన ఫలప్రదాత్రా ॥
పుణ్యేన మోతచర సుతుకుంభకర్ణః తుభ్యంజితః స్వయమదాత్ కిముద్భిన్నిదామ్ ।
వ్యామోహితే నైస్తదమలాన్వయ రత్నచోరముత్తమణే రుచిరగాత్రిముదాఘ్రిన్తి ॥

బింబాధకే పృథునితమ్మకుచే విబుధ్య ప్రోద్బుటయారరమరం గమణి త్వసేత్వ ।

ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచ సవీవకృష్టః పృతం నిసర్గమధురం వృతి మస్తదీయః॥

(అవ) సర్వవిషయములయందును శ్లాఘ్యురాలై శ్రీకృష్ణునిగో సర్వవిధము సమానురాలుగానుండు గోవిందముణిని మేల్కొలుపుచున్నారు.

కథ్మొక్కటివై క్కణజ్జళిపలకఱన్దు

శైవ్రాత్తిలభియచ్చెన్దుశైరుచ్చెయ్యుమ్

కున్దు మొన్దిల్లాదకోవర్తంపొత్కొడియే

పున్దు రవల్గుల్ పున్దు మయిలేపోదరాయ్

శైవ్రత్తుత్తోమ్మారెల్లారుంవన్దు

నిమ్మున్దు పుగున్దుముగిల్వణ్ణ్ పేర్ పాడ

శైవ్రాదేవేశాదే శైవ్రపెణ్ణాటిసి

ఎన్దుక్కుఱజుంపారులేలోరెమ్మవాయ్ ॥

౧౧

కథ్మొక్కటివై కణగళిపల = దూడలనుతగిన పశువులయొక్క అనే సమాహమల, కఱన్దు = పాటుపిడికి (లోక మేమంకరులును), శైవ్రాత్తి లిభియ = శత్రువులబలము మాయనట్లు, శైవ్రశైరుచ్చెయ్యుమ్ = వీరలవైదండ యాత్రచేసి, ప్రచండమగుయధమునుచేసి దుష్టులశిక్షించువారలును, కున్దు మొన్దిల్లాద = దోషమొక్కటియునులేని విశుద్ధగుణచరిత్రులగు, కోవల్దం = గోపాలుల వంశమునకు, పొన్దుకోడియే = బంగారుతీగవలె స్పృహణీయతమురాలా పున్దు రవల్గుల్ = పుట్టిలోఁజాట్లఁజాట్లుకొనియున్న నాగసర్పముయొక్క పడగ వలెనున్న కటిప్రదేశముగలదానా!, పున్దు మయిలే = అరణ్యమున యభేష్యమాసంచరించ నెమలిపంటికొంతిగలదానా!, శైవ్రపెణ్ణాటి = శ్రీకృష్ణుని దివ్యావభవభోగభాగ్య ములతోఁ దులతూగు కొంతాతిలకమా!, పోదరాయ్ = దయచేయమా, కున్దు మత్తు తోమ్మార = ఎల్లారుం = బంధువర్గములలోఁజేరిన సఖులందఱును, వన్దు = గుంపుగా వచ్చి, నిమ్మున్దు పుగున్దు = నీభవనాంగణమునఁ బ్రవేశించినది, ముగిల్వణ్ణ్ పేర్ పాడ = నీలమేఘశ్యాముడైన శ్రీకృష్ణస్వామియొక్క తిగునామములఁ గీర్తించుచున్నప్పుడును, శైవ్రాదేవేశాదే = కదలకమెదలక (నోరుమెదపక), ఆరంగుఁ పారుతో ఎన్దుక్కు = నిర్దించుటలో నీయభిప్రాయమేమా మాకు తెలియక యున్నది, ఏల్దోర్ ఎమ్మవైయ్ = తగిన ఆద్వితీయమైన మనవృత్తము శుభముగ నెఱవేఱును,

తా. సులలితములగు వత్సముల నీనిన పశువులమందలన నేకముల దుడ్డామృతములఁ బిదికి యెల్లఱును దుగ్ధదధినవసితఘృతత్రాగుల నిచ్చి శిష్టరక్షణమే పరమ ప్రయోజనముగా నెంచువారలను, శత్రువులపై దండయాత్రలఁజేసి వారిబలముల నిర్మూలమునఁబిది జయశ్రీలచే నలరారు మహాపరాక్రమ సంపన్నులై దుష్టశిక్షణ ధర్మపరిపాలన వ్యగ్రులును, ఎవ్విధమైనదోషలేశస్పర్శములేనివారలునగు గోపాలుర వంశమున నవతరించిన స్వర్ణలతాంగీ! పుట్టలోఁ జాట్టజాట్టుకొని పరుండియున్న నాగ సర్పముయొక్క పడగవలె విరాజిల్లు కటితటముగల సౌభాగ్యవతీ! అరణ్యమున యభేచ్ఛముగ నుంచఁబిది విసోదించుచుండు మయూరముయొక్క కాంతిపంటి కాంతిగలిగిన సుకేశీ! శయేల! అన్యకాంతాదుర్లభములగు శ్రీకృష్ణ పరివ్వంగ భోగభాగ్యాదులచేఁ దులఁదూగుచున్న కాంతాతిలకమా! వేగిరమేలేచి బయటికి విచ్చేయుము. నీబంధువర్గమునందలి సఖిజనములెల్లచేరి నీయుంటిముంగిట నిలచి నీలమేఘ శ్యాముడైన శ్రీకృష్ణస్వామియొక్క దివ్యనామములను గానముఁజేయుచున్నార, ఇప్పటికిని నీవుయించుకైనను కదలక మెదలక నోరైన మెదపక ఈరితిని ద్రించుటలో నీ యభిప్రాయమేమో మాకు తెలియకయున్నది. సర్వసంపత్సమృద్ధవగు నోచెలియా! నీవీలగుచేయుక త్వరలో మేల్కొని మాతోఁజేరి భగవన్నామసంకీర్తనముఁజేయుము. నీకుపుణ్యముండును. అసమానమైనవృత్తము శుభముగను సాంగోపాంగముగను నెఱవేలును. సందియములేదు.

వి. వి. కన్దుక్కుఱవై-లేబ్రాయపు పశువులని యర్థము. అచ్చటి పశువులన్నియు నెల్లప్పుడూను లేబ్రాయమున నే యుండునని వ్యంగ్యార్థము. భగవత్స్పర్శముచే నిత్యనూరులు ఎల్లప్పుడూను పంచవింశతివార్షికులై యుండునట్లు, ఈనందగోకులపశువులన్నియును కృష్ణస్పర్శముచే నెల్లప్పుడూను లేబ్రాయమున నే యున్నవని తేలుచున్నది. “భవామి దృష్టాచ పునర్యువేవ” అనునట్లు భగవత్స్పర్శము వృద్ధులకును లేబ్రాయమును (యావనమును) కలుగఁజేయును. కన్దు + కఱవై = కన్దుక్కుఱవై. కణజ్జల్ పల—గణశబ్దమే కణమైనది. పశువులను వేలువేలుకాలెక్కించుటకు శక్యము గాకుండుటయే గాక సమాహమలఁగూడ లెక్కించుట సాధ్యముకాదని తెలియుచున్నది. ‘రథకుంజరవాజిమాన్’ అనునట్లు ఆసంఖ్యాకములుగా నున్నవి. కఱవై—ఈశ్వరుఁడొక్కడే సకలత్వాంతర్యామియై నియమించునట్లు, ఒక్కడే సకలపశువులను గమనింపఁగలసామర్థ్యమున్నదని తెలియుచున్నది. శెన్ద్రూర్ శ్రీకృష్ణునివిషయమున నపచారపడువారలు శత్రువులు. శెన్దుశెరుచ్చెయ్యం “అభియాతాప్రహరైశ్చ” అనినట్లు శ్రీరామునివలె వీరును శత్రువులై దండెత్తి వారలనిర్మూలించుపరాక్రమముగలవారలు. శోనలరతం పొత్కొడియై—

జనకానాం కులే కీర్తిమాహరిష్యతి మే సుతా " అనునట్లు ఊరునకే ప్రకాశముఁ గలుగజేయు మానసితిలక మీమె, పొట్కొడి " పతిసంయోగసులభంవయః " అన్నట్లు భర్తసాంగత్యముచే నుజ్జేవించు దృశ్యమాకృతి గలది, పుత్రులు ఆరవు అల్పకుల—పుట్టలోనుండు సర్పమువలె కొంటిని వైశాల్యమును గలిగిన కటిప్రదేశముగలది. సర్పము తన అధఃకాయమునంతయును పుట్టలోనుంచి పడగనుమాత్రము త్రాటికి పెట్టియుండినప్పుడు ఆదృశ్యమునుచూచిన నెట్లుండునో అట్లు స్పృహణీయ కోమలలీతభాస్వరకటితటివిరాజితయై యున్నదని అర్థము సరసమని తోచుచున్నది. వల్లీకమువలె నితంబభాగము అతివిశాలమై యున్నది. * అచ్చట పరమ కోమలమై శుభ్రమై కొంటిమంతమై ఉచ్చానమై విలక్షణాకారభాసురమై యుండు సర్పశృణామణిమండలమువలె కటిప్రదేశమున్నదని బౌపమ్యము మిక్కిలి చమత్కారమును గలుగజేయుచున్నది. వీరును స్త్రీలైయుండ నిట్లువర్ణించుట ఎందులకనగా— "స్నాయంత్యా జఘనం ఘనం యా త్త్రియో దృష్టవత్కస్తాః పుంభావం మనసా యయః " అనునట్లు స్త్రీలకును స్పృహణీయమగు రామణీయకత యున్నదని తెలియుచున్నది. "పుంసాం దృష్టిచిత్రాపచారిణాం" అనునట్లు అతడు పురుషుల చిత్రములనపహరించునట్లు ఈమె స్త్రీలమనస్సులఁ జూరగొనుచున్నదని నిర్ధించుచున్నది. (లేక) పుట్టలోనుండు సర్పము చుట్టజాట్టుకొని ఫణమును దానిమైనుంచుకొని యున్న దనుకొనుండు, అట్టివిశిష్టసన్నివేశమే ఉపమానము. ఫణము కటిప్రదేశమున కుపమానము, చుట్టజాట్టుకొనియుండు అధఃకాయము నితంబప్రదేశమునరకును, వల్లీకము- విలక్షణసన్నివేశవిశిష్టముగా (కుత్తుంమడికారై అనిద్రావిడమున చెప్పఁబడునట్లు) ధరింపఁబడిన చిత్రవర్ణభాసురమగు పట్టుచీరకును ఉపమానమని తెలిసికొనఁదగినది. పునమయిలే - శ్రీకృష్ణుని తమ్మునుమోహింపజేయు నీమెయలక భారము అడవి నెమిలిపించువలె నభిరామమైయున్నది. పొట్కొడి అని సముదాయ శోభనుచెప్పి పైన యీవిశేషణద్వయముచే నవయవశోభచెప్పఁబడినది. 'రమణీ మణులకు బాహ్యభ్యంతరములైయుండి కేశపాశకటితటిసన్నివేశములే ఎల్లరను మోహింపఁజేయును. పొడరాయ - "శోభయత్ దండకారణ్యమ్" అనునట్లు దిక్కులన్నియును శోభిల్లునట్లు బయలుదేరిరమ్మ. నికాముద్రిమమ్ పురుష్ట - "ఉత్తరంతీర మాసాద్య" అనునట్లు మాకు పాపిప్యమై పాపింగణమునఁ బ్రవేశించి, ముకిలోకణ్ణక్ అని వీరుచెప్పగానే, అట్టిదివ్యమంగళవిగ్రహశోభ ననుసంధించుచు కడలకమెదలక యుండెను. శెల్వపెణ్ణాట్టి—కృష్ణగుణానుసంధానముచే పుక్కులమైన రమణీమణి !

స్వాప, ప్ర. అ. ఈపాశురమున నీశ్వరుడే ఉపాయోగేయమని యుండు భావి మిక్కిలి ఆదరణీయమగు అధికారిని మేల్కొలుపుచున్నార, (కర్తయు

క్కఱవై తమతమ సత్సంతానములతోగూడిన శివ్యప్రశిష్యులయొక్క (కణంగళ్ పల) అనేకంతతులను (కఱుందు) వారివారి కధికారానుగుణముగ జ్ఞానప్రదానము జేసి (శ్లోధార్ తిఱుల్లియ) ఇతరోపాయోపేయములయం దాసక్తిగలవారి యొక్క స్వప్రయోజనమునం దాసక్తి నశించునట్లు (శెష్టశేటుచ్చెయ్యం) తాము విజయయాత్రచేసి వారితోగూడనుండు (కుల్లియమొన్నిల్లాద) పూర్వోత్తరాఘము లేవ్వియునులేని (కోవలర్ దం) సర్వేశ్వరుడే ఉపాయము ఉపేయము అనెడు దృఢాధ్యవసాయముగలవారలలో (పొత్తోడియే) విశదతమజ్ఞానభక్తివైరాగ్యములగలదానా (పుల్లియవత్తుల్) 'పొత్తోడి' అని భక్తినిఁజెప్పటచే 'అత్తుల్' అని స్వవిషయమునఁబొందియుండు పరమభక్తిని చెప్పుచున్నది. (పునమయిలే) ముంగురులనగా స్వాపదేశమున వ్యామోహమును చెప్పటచే పరమభక్తిగలదానా యని యర్థము సిద్ధించుచున్నది (పోదరాయ్) కృపతో విచ్ఛేయుము. (శ్లోధార్దే... పెండాట్టి) భగవద్గుణానుభవమును ఒకరాశిగాఁజేసుకొని భుజించునట్టి నిరుపాధిక పారతంత్ర్యసంపద్విశిష్టురాలా (నీ...ఉఱంగుంపొరుళ్) ఇంకను సంసారులను అధఃపతనమున కల్పించుట నీయుద్దేశ్యమా? అదిన్వాయమా. కల్లియకఱవై కణంగళ్ పలకఱుందు...కుల్లియమొన్నిల్లాద) అనుటచే భగవత్ప్రేమకర్మరూపముగ వర్ణాశ్రమ భర్తానుస్థానము అవశ్యకర్తవ్యము. ప్రపన్నులకును అదివోషముకాదు అని తెలియఁజేయఁబడుచున్నది.

స్వాప. తా. అ. "సర్వేశ్వరుడే ఉపాయోపేయభూతుఁడు" అను దృఢాధ్యవసాయ యుక్తఁడవగు ఓస్వామి! ఇచ్చటికి దయచేయుము. ససంతానులైన శివ్య సమాహమునకు వారివారి యభినివేశానుసారముగ జ్ఞానప్రదానముఁజేయుటయే గాక ఉపాయోపేయంతగపర్యులై యుండువారి స్వాగ్రహపరత పూర్వముగ నశించురీతిగ సదుపదేశముచే నశింపఁజేసి పూర్వోత్తరాఘము లేవియును లేనిపరిభుగ్గులై పరమభక్తి వ్యామోహములఁ గలిగియుండు మహానుభావా! మీరుకృపతో దాసభూతులమగు మోవెంట దయచేయుండు. ఇదియునుగాక అనన్యార్థశేషభూతులైన భాగవతులు మీతిరుమూలిగముంగిటిలో నిలిచియున్నారు. ఆర్థత్రాణపరామర్శుఁడగు శ్రీకృష్ణుని దివ్యనామములను సుంకిర్తనఁజేయుచున్నారు. ఇప్పటికిని తాము కరణవ్యాపారము లేమియునులేక తదేకాయత్తచిత్తులై యుండుటేల? మేము భగవద్దేవతామాలమై వెనుకకుతిరిగిపోవలయుననియా? లేక సంసారులైన మాబోటిచేశనుల శిక్షించుటకా? నిజమైనసంగతిని మారుఁజెలియఁజేసి మాతోగూడ తాముచేరినయెడల మా యసదృశ ప్రేమ సాంగముగ శుభముగ నెఱవేఱుననుటలో సందియములేదు.

శ్లో॥ సందుర్యో ధేనుసమజాత్ సుబహునరీణాం శుష్కం నిహస్త మభిగమ్యమృతం
విధాతుః ।

దోషేణ కేవలం నా న్యయినస్తు గోపలోకస్య హేమలతికే విపినే మయూరి ॥

వల్లీకవాసిభుజగాభ నితమ్బలింబే స్వాగచ్ఛ బాంధవసనిభీవహాస్యమేత్య ।

గోహంగతో వివిధ రభ్రమనోజ్ఞమూర్తైర్గాయన్తి నామ కిమచేష్టవిభావణాఽసి ॥

అత్యస్థ నిత్య బహుసంపదనర్హ దారాః! ఆద్యాపి కింస్వపిషి చిన్తయసిప్రబోధ!

ధ్యేయః ఫలం చ కరణంచ సవితకృష్ణః, పుత్రం నిసగమధురం వ్రత మున్నదీయం॥

(ఆప) కృష్ణుని యెడబాయక శ్రీలక్ష్మణస్వామివలె భగవత్కైంకర్యైకప్రవణుం
డగు నొకగోపాలుని చెలియలగుటచే పరమశ్శాఘ్యురాలగు నొకగోపికామణిని మేల్కొల్పి
లుపుచున్నారు.

కనై త్తిశంకన్ ద్రైరుమైకస్తుక్కిరజీ

ననైత్తు ములై వళియే నిన్దు పాల్ శోర

ననై త్తిల్లం శేతాక్కుం నన్దైల్వ స్తజ్గాయ్

పని త్తలైవీళి నికవాశల్ కడై పన్ద్రై

శిన త్తినాల్ తెన్నీలజ్జై కోమానై చ్చెన్ద్రై

మనత్తుక్కి నియానైప్పాడవుంసీవాయ్ తిఱవా

ఇని త్తా న్దునిరా యీ దెన్న పేరుఱక్కుమ్

లనై త్తిల్లత్తాయ్ మఱిన్దేలోరెమ్బావాయ్॥

౧౨

కనైత్తు = పాలుపిరుకువారులేనందున పాలుచేపుకువచ్చి అఱచి అఱచి,
ఇశంకన్ ద్రైరుమై = లేచుడగేదెలు. కస్తుక్కు ఇరంగి = తమదూడయందు మిక్కిలి
వాతస్థిల్యముగలిగియుండుటచే, నినైత్తు = వాటివిషయము శలంపుకురాగా ఆభావ
నాప్రకర్షముచే, ములైవళియే = పొరుగునుండి, నిన్దుపాల్ శోర = ఒకేధారగా
పాలుకొరుచుండగా, ననైత్తు = (ఆధారలచే) దడిసి, ఇల్లం శేతాక్కుం = గృహ
మంతయును బురదబురదగానగుచున్న, నల్ శెల్వక్ = మానాతీతప్రథితైశ్వర్యసంప
న్నుడగు నానియొక్క (భగవదనుభవమూవైశ్వర్యమున్నది), తజ్గాయ్ = సహాదరి
యైనదానా!, పనిత్తలైవీళి = ప్రాతఃకాలపుమంచు మాతలపైనిపడుచుండగా,
నికవాశల్ కడైపన్ద్రై = నీవాకిరిగడపనుపట్టుకొని (వీరిట్లు మొఱపెట్టుకొనుచున్నను)
మెదలకయుండ, శిన త్తినాల్ = కోపముచే, తెన్ద్రై కోమానై = దర్శనీయమైన

(దక్షిణ) లంకాపట్టణమునకు రాజైన రావణుని, శైవ్యుని = సంచరించిన, మనత్తుక్కు ఇనియానై = మనసునకు పరమభోగ్యుడైన శ్రీరామచంద్రుని (స్త్రీలను బాధించుకృష్ణునిగాక స్త్రీలనుసంరక్షించుశ్రీరాముని), పాడవుం = స్తోత్రముః జేయుచు పాడుచున్నను, నీవాయ్ తిఱవాయ్ = నీవు నోటుతెలువకయున్నావు. (ఇదియేమి అన్వాయము.) ఇనితాక్ ఎట్టెనిరాయ్ = ఇంకనైనను పడకనువిడచి లేచి రమ్ము, ఈతెన్నపేరుఱక్కుం = ఇదియేమిగాధనిద్రయో? (తెలియకయున్నది), అఱిన్దు = నీమహిమను విభవమును తెలిసికొనిరి. (లేక) గొల్లపడుచులందఱును నీవాకిట కావలిగాయుచు నిన్నుప్రార్థించుచున్నారు. ఈవిషయమంతయు పురజనులందఱికిని తెలిసినది. కనుక నికనైనను లేచిరమ్ము అనిభావము, ఏల్లొర = తగిన అధ్యుతీయమైన, ఎమావై = మనవ్రతము, అయ్ = మంగళకరముగనెఱవేఱినది.

తా. లేదూడలగల గేఱలు చాటుననుండు తమతమదూడలను స్మరించి వాటి యందలి ప్రతిప్రకర్షముచే గనికరముగలిగి బిగ్గరగానలుచు, పాలుచేపుకురాగా పాడుగులునింజి చక్షులద్వారా ధారధారలుగా పాలను అవిచ్చిన్నముగా స్రవించుచున్నవి. ఆక్షీరధారలచే నిల్లంతయు బురదబురదయగుచున్నది. ఇట్టిగోధనముల చేతను సకలసంపత్సాధ్యములచేతను, భగవదనుభవరూప మహాబైశ్వర్యముచేతను, తులదూగుచుండు సంపన్న సార్వభౌముడగు గోపాలునికి ప్రియసోదరివైన పరమ భాగ్యవతి! మేమందఱును ఇట్టిప్రాతఃకాలమున నీయింటివాకిటి దగ్గరనుండు మొగసాలంజొచ్చి పరమదుస్సహంబులగు హిమకణములు మాతలపై పడుచుండగా సరకుగొనక నీవాకిటిగడపనుపట్టుకొని, నిరవధికభోగభాగ్యముల కొటపట్టిన లంకా నగరికి అధిపతియగు రావణాసురుని దుష్కృత్యముల సహింపజాలక మిక్కిలికోపముచే సంచరించిన పరమమనోహరుడగు శ్రీరామచంద్రుని కల్యాణగుణచారిత్రముల గీర్తించుచున్నాము. ఇప్పటికిని నీవు తెలువకయుండుట భాష్యముకాదు. ఇంకనైనను వెంటనే లేచిరమ్ము. ఇదేమి పిశాచపునిద్రగానున్నదే? “గోపపుర రమణీ మణులందఱును నీకటాక్షపాతమునకై యెదురుదూచుచు నీవాకిటినిబిది నిన్ను స్తోత్రముచేయున్నారని ఈపురజనులందఱు గుర్రెఱింగిరి. నీగొప్పదనము వైభవము అందఱికిని తెలిసినది. కనుక నికనైనను లేచిరావమ్మా మాయమ్మా! అనిప్రార్థించుచున్నారు.

వి. వి. కనైత్తు-పాలుచేపుకు వచ్చినప్పుడు పిదుకువారలు లేనందున పాడుగు బరువెక్కి అఱుచుట. సర్వేశ్వరుడను కొరుణామృత మధికమైనప్పు డిట్టియవస్థనే యనుభవించును. ఇళంకన్ద్రైరుమై-లేదూడల తల్లియగుటచే వేగధారణముః జేయ

జాలదు. ములైవట్టియే-కరస్సగ్గలేకయే స్థనములనుండి తనకుతానుగానే, నిష్ఠపాల్
 శోర-తిరుమలలో సెలయేరులుపారునట్లు అవిచ్చిన్నముగ భావబాధలుగా పాలు
 ప్రసరించుచున్నవి. ఈగోపాలుండు తనపశువులను పాలుపినుటయగు స్వస్థాశ్రమ
 ధర్మము నెందులకై చేయుచున్నాడు? అనినచో; శ్రీలక్ష్మణస్వామి శ్రీరామచంద్ర
 సన్నిధిని విడువజాలక తుత్రియధర్మముల నెల్లవిడచి సదా తత్త్వవిజ్ఞానార్థమై ప్రవ
 ణులైయుండినరీతిగ నితడును శ్రీకృష్ణుని యువబాలకమున్నాడు. “నడవ
 తోకాక్రమణం నామరత్నమహంబుజీ” అనిగదా శ్రీలక్ష్మణస్వామినిస్తాక్రమము. (తేక)
 “పరిత్యక్తామయాలంకారా” అనునట్లుప్రాప్యవిశోధయించుచు భగవంతునిచేరపరిత్యాగము
 వ్యక్తమగుచున్నది. నల్ శైల్యకా — తూ.భంగుగమగు దిగాక నిశ్చలరవిధిమగు
 సంపత్తు. అదేదనగా—శ్రీకృష్ణచరణారవింద నిగంతగా నేవాభాగ్యము “లక్ష్మణో
 లక్ష్మీసమన్వయః” అనునట్లు భగవత్కృష్ణంకగృహిత్వీయోగదా యీశ్వరాన్నిగు నిత్యనివర్తి
 సంపద. “లక్ష్మీసంపన్నః” అనుదానిచే తనశ్రీవైష్ణవ శ్రీపగాకాన్తచే జగత్తునం
 దెల్లడల వైష్ణవత్వముభాసిల్లఁ జేయుచున్నాడని తెలియుచున్నది. శబ్దార్థ —
 గుణవానికి “రావణస్వామిజోభా”తా”అనునట్లు గుణభూత్వీని శబ్దసంబంధనిర్వేదము
 ప్రకర్షమునుజేహుచ్చుచుదా. పనిత్రలై...కడైపల్లి—పైనుండి మంచు నన్ని (పగా,
 క్రిందదుగ్ధప్రవాహము ప్రసరించుచుండగా, నదిచే శ్రీనివాసశ్రీప్రవాహము
 వ్యాపింపనిలువజాలక నీవాకిలిగడపను శేషుకొయ్యగా నలలించుచుగొని యతికన్య
 ముతో నిలచియున్నారము అనుభావము తోచుచున్నది.—ఇట్లు మొదలుపెట్టుకొను
 చున్నను, “కానిమ్మ; వీరల సుకటస్థితిని కొంచెము తిలకిం”మని మిన్నగుండగా,
 వీరలు ఆమెప్రబోధనమునకై ప్రేమలనుబాధ పెట్టు కృష్ణచరితమును విడిచి వీరి శ్రీ
 సంరక్షకుండును సకలమునోఽభిరాముండునగు శ్రీరామచంద్రుని గుండముల గీర్తిం
 చుట కారంభించుచున్నార. శివత్తివార్ — కరుణాప్రియిష్టుండైన ఆ ఆత్మిగుల
 కాపద సంభవించినప్పుడు ఆత్మితనత్రువులయొద్దాగ్రహ వినినికి గాఢము. “తనో
 రామో మహాతేజా రావణేష కృతం విణం! దృష్ట్యా ప్లవగకాన్దూలం కోపస్య జా
 మేయివాక్” అనువాక్యమును పరామర్శింపుడు. శేకాబలత్త — “యద్యదగ్గో
 నబలవాక్ స్వాదయం రాక్షసేశ్వరః! స్వాదయం సుఖోకస్య కళక్రమ్యాగిరీశివా”
 అని శ్రీహనుమంతుండు జ్ఞాపించెనుగదా! శైలి — ఒక్క-బాలముచే త్వంహ
 జంపక, వైశ్యముల నురుమాడి, రథమునుభగ్న మొనర్చి, ఆయుధముల స్వంగ మొనర్చి,
 ఈప్రకారములచే నతనియభిమానమును నిశ్చేషముగపోగొట్టి పంచుడించెను. “నన
 మేయంకథంచన” అను యతని దురభిమానమును నిర్మూలమొనరించి తనకంతరింగ

భక్తుని గాఢజేసుకొనెనని పరమార్థము. మనత్తుక్కినియానై- “పుంసాం దృష్టిచిత్తా పహారిణం, పుంసాం మోహనమాపాయ” అనునట్లు సకలమనోఽభిరామాని ‘రంజయ తీతిరామః’ అనువృత్త త్రిచే రామశబ్దమునకిదిపర్యాయపదము. జారచోరశిఖామణియగు కృష్ణునివలెగాక, ఏకదారవృత్తుడై ప్రీతిసంరక్షణతత్పరుడగు మహోదారుని. పాడవుం...తిలవాయ్ — “ఇతఃపరి మృతసంజీవనం రామవృత్తాంతం” అనునట్లు సకలప్రాణసంజీవనంబగు రామచరితమునుఁ గీర్తించునప్పుడుగూడ నిట్లుండట పాడియా? వాయ్తిలవాయ్ — ప్రీతిప్రవాహము బయటికి వచ్చుటకు కొంతమార్గమువలదా? అనైత్తిలత్తారుంఆటిన్దు- రమణీమణులందఱును నీవాకిటవచ్చి కావలిగాయుట పురజను లందఱికిని తెలియవలయునని నీయుద్దేశమైనచో మేమిట్లు శంఖధ్వనముచేయుటచే నెల్లఱికిని యావిషయము బాగుగా తెలిసినది. ఇకలేచిరమ్మ.

స్వాప. ప్ర. అ. ఈపాశురమున భాగవతాభిమాననిష్ఠులను మేల్కొల్పుచున్నారు. (కనైత్తు) స్వాచార్యులు తనకును తనసంతానములకును భగవద్గుణానుభవమును కృపణజేయలేదని వ్యగ్రనపడి (ఇళంకల్ మైరుమై) బాలసంతానములకల (శిష్యులు) (కన్దుక్కిరంగి) తనసంతానవిషయమున వాత్సల్యము మిక్కుటమై ద్రవించి (నినైత్తు) స్వాచార్యునిమూలముగ తనసంతానమునకు భగవదనుభవమును చేయించుచున్నాడని తలచి (నులైవట్టి...శోర) భావనాప్రకర్షముచే స్వాచార్యాభిమాన మూలముగ భగవద్గుణామృతము స్రవింపగ (ననైత్తిల్లంశేతాక్కుం) వినువారి హృదయ తాపత్రయములు నివృత్తమగునట్లుచేసి, గుణానుభవముచే నానందించునట్లు చేయుచున్న (నత్తైవ్వుక్) భగవద్గుణానుభవమును సుఖాఘృసంపదగల భాగవతుని యొక్క (తంగాయ్) సోదరీ! (పనిత్తలైప్పి) అట్వార్లశ్రీనూత్నలవలన వచ్చు భగవద్గుణానుభవము (నికవాకడైపల్ మై) క్రిందుగా నాచార్యోపదేశమూలమున వచ్చు భగవద్గుణానుభవప్రవాహము, పైగా అట్వార్లగుగ్రహించిన దివ్యప్రబంధముల యనుసంధానమువలన గలిగిన ప్రవాహము, నడుమ భాగవతగుణానుభవ ప్రవాహము, అనియిట్లు మూడుప్రవాహములయందు మునిగి తడబడుచుండు మనము క్రిందఁజెప్పిన గుణానుభవములలో భోగ్యతాబుద్ధిలేకుండునట్లు అడ్డగించెడు ‘నమః’ పదమునందలి ‘న’కారమును తెప్పను పట్టుకొని (శినత్తినాల్ ఇనియానై) కోపముచే యముని కధినమగుటకు మూలమైన అహంకారముకారములను నశింపజేసికనుకనే మన ప్రీయుండు సుకేశ్వరుండు. (పాడవుం-ఎట్టున్దిరాయ్) మాయొక్క విశ్లేషవ్యసన పరిస్థితిని తిలకింపవలయుననియున్నచో; దానిని చూచితివిదా! ఇకనైనను లేచి రమ్మ (ఈడైకేరుఱక్కమ్) ఈమెయొక్కనిదుర పరమపరస్పరితయొక్క విశ్లేష

వ్యసనముఁజూడగా తీయను కావున దానికి అధికారులు లభింపకపోవుటచేత పెద్ద నిద్ర ననుభవించుచున్నది (అనెల్లిలత్తారుమఱియు, భగవద్విషయము రహస్యమని తలచియుంటివేని, అదియంతటను ప్రసిద్ధమైనది. కనుక యోచించక యిక్కడైనను లేలేము).

స్వాప, తా. అ. భాగవతాభిమాననిష్ఠులైన స్వామీ! ఇప్పుడైనను తెలివితెచ్చు కొనిదయ్యచేయుఁడు. బాలసంతానముగల శిష్యులు తమకును తమసంతానమువారికిని స్వాచార్యులు భగవద్గుణానుభవమును ఇదివరకు చేయకయ్యాదుగుదయని భేదమును జెంది పరితపించి తద్విషయమందే ధ్యానాహాఘృతై ఆచార్యులే తమపరివారములకు భగవద్గుణానుభవమును గలుగఁజేయుతురని భావించి ఆభావనాప్రకర్షముచేత ఆచార్యకటాక్షులు కలిగి భద్రవద్ధాములు నిగద్గళముగ ప్రవహించుచుండగ ఈవ్యాపకమునకు లోబడినవారికెల్ల ఈసంసారతాపములు శాంతిజేసెను. ఇటువంటి జ్ఞాఘృసంపదను ఆవిచ్ఛిన్నముగ ననుభవించుచున్న ఆచార్యులవారికి సహోదరివైన నీవు భగవద్భగవత్ గుణానుభవ ప్రవాహముయొక్క తుంపరలు మామనస్సును ఆకర్షించుచుండ వానియందు భోగ్యబుద్ధిజేయక తన్ను సాక్షాత్కరించి నేమిచుట మాకు ముఖ్యమని యోచించి తమయింటినుండి మేమందఱును నిలిచియున్నాము. జననమరణాదులుగల ఈసంసారమునకు కారణభూతిమైన ఆహంకారమును నిర్మూలముగ నాశముజేయుచున్న మామనోవల్లభుడైన శ్రీసున్నారాయణ దివ్యనామసంకీర్తనము మీకువినఁబడునట్లుగా మేముచేయుచున్నను మీరింకను లేవకయ్యాదురు. ఇదేమి యాశ్చర్యము! వీరినిద్ర సంసారులనిద్రవలె నుండినయెడల సుగోచ్రేకముగల యీకౌలమం దది తొలఁగిపోవలయుఁగాదా? లేక సర్వశక్తులని యోగనిద్రవలె నుండినయెడల పరల ఆర్తినివిననతోడనే తొలఁగవలసినదిగా? ఈరెంటివలె నుండక యుండినందున ఈభాగవతులనిద్ర చరమపర్వనిఘట ఆర్తినివిననతోడనే తొలఁగవలసినది. ఇచ్చట అంతటివారెవ్వరునులేనందున వీరులేవకయ్యాలేమా? ఎట్లుండినను ఉండుగాక. ఓ.స్వామీ! భగవద్విషయము అంతగోప్యము కానిదిగదా, ఆభగవద్గుణములను అందఱికి తెలియునట్లు తాము మాతోచేరి గొనియాడినయెడల మన యద్వితీయవృత్తియు సాంగముగ శుభాంతముగ నెఱవేఱును.

శ్లో॥ ఉద్ఘృత్య హృద్యతినువత్సమహి వ్యమస్తం వత్సేఽనుకమ్ప్యసువిచిత్త్యక్తుచైకపద్యా ।

దుగ్ధం విసృజ్య పరితో యదశేషగేహం పంక్తిరోత్యతితరా మధికర్థిరాణః ॥
తస్యస్వగః కతతి మూర్ధ్ని తుషారవక్షే త్వద్దేహభింగమవలమ్యుతుదక్షిణస్య ।

అంకాపురస్య రుచిరస్య రుషానిహన్తుః రామస్యకౌన్తరఘవంశమణేః ప్రియస్య ॥
 కీర్తేః ప్రగానకమయేఽపిహిజ్ఞోషమాన్సోహృత్తిష్ఠవాఽద్య ననుశేయమనన్వి
 నిద్రా ।

ధ్యేయః ఫలం చకరః చ సవీర్యస్థః పుత్రం నిసర్గమధురం పృథమస్తదీయమ్ ॥

(ఆవ.) తననేత్ర సౌందర్యసౌభాగ్యముల ననుభవించుటకై శ్రీకృష్ణుడు
 తానే తనవద్దకువచ్చునని యుదాసీనముగానున్న గోపికను మేల్కొలుపుచున్నాడు.

పుల్కినాయ్ కీర్తానై పొల్లావరక్కనై
 కిల్కిల్లైన్దొనై కీర్తియై పాడిప్పొయ్
 పిల్లైగల్లెల్లారుం పావై కళ్ళమ్మక్కార్
 వెల్లియైన్దు వియ్యూముఱ్ఱిన్దు
 పుళ్ళుం శిలుమ్మినగాణ్ పోదరిక్కణ్ణినాయ్
 కుళ్ళక్కుళిరక్కుడైన్దునీ రాడాదే
 పల్కిక్కిడ త్తియో పావాయ్ నీనన్నాళాల్
 కళ్ళన్దవిర్దుకలన్దేలోరెమ్బావాయ్.

౧౩

పుల్కినాయ్ కీర్తానై = పక్షిరూపమును ధరించినట్లున బకొనురుని నోటిని
 రెండుచెక్కులుగాఁ జీల్చినవాని (శ్రీకృష్ణుని), పొల్లావరక్కనై = పితామహుడత్ర
 వరబలముచే దృఢుడై పరమపాతకకార్యములఁ జేయుచుండినపరమదుష్టుడగు రావణా
 నురుని (పదితలలను), కిల్కిళ్ళందొనై = గడ్డిపోచనువలె గిల్లిపాటవైచిన మహాపరా
 క్రమశీలని (శ్రీరామచంద్రుని), కీర్తియై = కన్యాగూఢచరితిములను, పాడి =
 సంకీర్తనముఁజేయుచు, పొయ్ = వెళ్ళి, పిల్లైగల్లెల్లారుం = గోపబాలికలందఱును,
 పావైకళ్ళం పుక్కార్ = సంకేతస్థలమునకు వెళ్లి ప్రవేశించిరి, వెల్లియైన్దు =
 కుక్రుడు ఉదయించెను, వియ్యూముఱ్ఱిన్దు = బృహస్పతి అస్తమించెను,
 పుళ్ళుం శిలుంచినకాణ్ = పక్షులును (అహారము వెదకికొనుటకు) కూయుచు పోవు
 చున్నవి, పోదరిక్కణ్ణినాయ్ = ప్రపుల్లపుండరీకమధ్యస్థిద్విరేఖములవంటినేత్రములు
 గలదానాళి, పావాయ్ = పరమమృదుమధురస్వరూపస్వభాములు గలదానా !,
 నీ = రక్షణరాలవగునీవు, నన్నాళాల్ = శ్రీకృష్ణుడొండేరి జలక్రీడలనలిపి యతనితో
 సంశ్లేషించుటకుఁదగిన యీశుభదినమున, కుళ్ళక్కుళిర = మనతాపములన్నియు
 నివృత్తమగునట్లు చల్లనినీటిలో గుళిముగ, కుడైన్దు = అవగాహనముఁజేసి, నీరాడాదే =

తీర్థయాడక, పల్కిడత్తియో = శయనమున నిద్రించుచున్నావా? కృష్ణస్వర్గ పూతమగు పడకను ఆహ్లాదించుచున్నావా?, కళ్ళంతవీర్లస్థు = కపటమును విడిచి, కలందు = మాతోడగలసి యనుభవించఁజూడుమా, ఏతఁడీర్ ఎమ్మవై ఆయ్ = తగిన యద్వితీయమగు మఁవ్రోము నెఱవేటును.

తా. “మాయావియగు కంసునిచేఁ జేరేపింపఁబడి పక్షిరూపమును ధరించివచ్చిన బకౌనురునినోటిని రెండుగ చీల్చిన శ్రీకృష్ణస్వామియొక్కయు, దుష్టుడగు దశకంధ దుని పదితలలను గిల్లిపాఱవైచిన శ్రీరామచంద్రునియొక్కయు కల్యాణగుణచరిత్రాదులఁ గీర్తించుచు గోపస్త్రీలందఱును శ్రీకృష్ణస్వామితో సంక్షేపము ననుభవించుటకై సంకేతస్థలమున కప్పుడే బయలుదేరి వెల్లిరి. నీవుమాత్ర మిదినిజును లేనకయున్నావు. అదిగోచూడుము! శుక్ర డుఁదయించెను. గురువు అస్తమించెను. పక్షులన్నియు నెల్లెడల తమయాహారావ్వేషణకై అఱచుచు పోవుచున్నవి.” అని ప్రబుద్ధులగుగోపి కలు మేల్కొలుపగా నామె కొంచెము కనువిచ్చిచూచెను. అప్పు డానేత్ర సౌందర్యమునకు ముగ్ధులై-“వికసించిన తామరపుష్పమునందుండు గండుతు మ్మిదవంటి నేత్రముగలదానా! ఇకనైనను లేచిరమ్ము. నీనేత్ర సౌందర్యదివ్యత్వచే శ్రీకృష్ణుఁడే యిచ్చటికి వచ్చునని భ్రమఁగొనకుము. చల్లనినీటియందుదిగి మనతాపము లన్నియు తీరునట్లు లక్షణముగ స్నానముచేయుధమరమ్ము. అట్లుచేయక ఈపాచిపడక యందే పరుండియుండుట పాడిగాదు. ఓసుందరీమణి! మనము చేయువ్రోతమున కిదిశుభదివసము. కనుక నీవు యీకపటకువోద్యములవదలి మౌగోష్టిలో చేరుము. మన పరమవిలక్షణవృత్తరాజము సాంగోపాంగముగ శుభములఁజేపూర్చును” అని మరల ప్రబోధించుచున్నారు.

వి. వి. పొల్లా అరక్కనై - మహాదుష్టుడగు రాక్షసుని రావణుని పంచ మహా పాతకములను భగవదపచారభాగవతాపచారాసహ్యపచారముల నొనరించిన పరమ నిర్భులుని కనుక నే “త్వం నీచశశవత్ స్పృతః” అని శ్రీసీతాజీవియతనిని నిందించినది. ‘పొల్లాఅరక్కనై’ అనుటచే రాక్షసులయందును కొందఱు భర్తాత్ములన్నారని తెలియుచున్నది. “భీషణస్తు ధర్మాత్తా” అని చెప్పఁబడినదిగదా. “కల్కిః శైవ్యానై” వస్తువులయందలి దోషాంశమును గిల్లివైచునట్లు అతని పదితలలను గిల్లివైచెను. కీర్తిమై- “శత్రోః ప్రఖ్యాతవీర్యస్య రంజనీయస్య విక్రమైః” అనునట్లు శత్రువులకును స్తుతింపఁదగిన వీర్యముగలవాఁ డనుకీర్తి. పాడిప్పాయ్ - సంకీర్తనమేపాధేయ మైనది. “పాధేయం పుండరీకాక్షనామసంకీర్తనామృతమ్” అనిగదా అభియంత్రాక్షి, “మీకునక్షత్రములన్నియు గురుశుక్ర నక్షత్రములుగ నే గవఁబడును” అని ఆమె

అధిక్షేపింపగా 'పుళ్ళుంశిలుమ్మినకొణ్' అని పేరు నిదర్శనమును చూపుచున్నారు. మొదటి గోపికను లేపునప్పుడు చెప్పిననిదర్శనము ఏడవ గోపికను లేపునప్పుడును యెట్లు సంభవించును? ఇదిచాల అసంగతము అనినచో, 'గూటిలోనుండి బయటికి వచ్చుట అచ్చట జెప్పబడినది, ఇచ్చట ఆహారాన్వేషణమునకై బయటికి వెళ్ళనప్పటి ఆరవారము చెప్పబడినదికనుక అసాంగత్యములేదు.

పోతుఅరికణ్ణినాయ్—దీనికి నాలుగువిధములుగా నిర్వాహమున్నది. (1) పోతు = అటునిటు సంచరించుచున్న, అరి = లేడియొక్క, కణ్ణినాయ్ = కండ్లవంటికండ్లు గలిగినది. నానాగ్రకమగు హరిశబ్దభవము 'అరి'శబ్దము, (2) పోతు = పుష్పము, అరి = జంక, అప్పుడుకువలయుచువలె నల్లనివై, లేడికండ్లవలె చంచలములైన మనోజ్ఞ శేత్రములుగలది అనునర్థము సిద్ధించును, (3) పోతు = పుష్పము, అరి = భ్రమరము, అప్పుడు పుష్పమునందున్న భ్రమరమువంటి కన్నులుగలది అను అర్థము సిద్ధించును అప్పుడు కన్నువికసించుపుష్పమువలెను అందలిసల్లగ్రడ్డు భ్రమరమువలెను ఉన్నదని ఉపమానోపమేయభావము సిద్ధించుచున్నది. (4) పోతు = పుష్పము, అరి = శత్రువు, అప్పుడు, కువలయాదిపుష్పములకు శత్రువుగు శేత్రములుగలది. అనగా వాటి కాంతికంటె మనోజ్ఞమైన దివ్యకాంతినిగలిగియుండుటచే పుష్పముల జయించిన దీమేశేత్రము అని అర్థము సిద్ధించుచున్నది. నీసౌందర్యము చూ తుజ్జీవనపోతు వను కొంటిమి. అదియే చూపరితాపపోతువుకొనచ్చునా? కుళ్ళక్కుళిర ఆదిత్యుఁ డుద యించి నీరుత్రాగుటకుముందే, కుడైన్తునీరాడాడే—“సరయూమవ గాహతే” అన్నట్లు కృష్ణవిరహము తీరునట్లు బాగుగ నీటిలోనునిగి స్నానముజేయక, నన్నాభాలో-కృష్ణుఁడు, గోపికలు నొకరినొకరు చూచుకొనఁగూడదని చండశాసనముజేసిన అగొల్లవెద్దలే శ్రీకృష్ణునితో జలక్రీడఁగలుపుట కవకాశముగలుగజేసిన శుభ దివ సముగదా ఇది.

స్వాప-ప్ర. అ. (పుల్లిత్యాది) ఈపాశురమున మనకు స్వరూపజ్ఞానమున్నచో వాడే తానుగా మనవద్దకువచ్చును అని నిర్భగులైయుండు అధికారిని మేల్కొలుపు చున్నారు. (పుల్లికవాయ్కండానై) తన్నాశ్రయించినవారికి ఆనుభవవిగోధి యైన కామాదివోషనివ ద్దుకుడై (పొల్లా...కత్తెందానై) అహంకారమును నిరసించిన వానియొక్క (కీర్తిమైపాడిప్పోయ్) కల్యాణగుణములను ధారకముగ పాడుచునే పోయి (పిత్తైక్కలైలారం) మనమువెల్లి ప్రబోధింపవలసిన క్రొత్తభాగవతులందఱును (పొత్తైక్కలంపుక్కోర్) అనన్వాహి శ్రీవైష్ణవులకు నిరూపకమగు సంకేతస్థల మునకువెల్లి అచ్చట ప్రవేశించిరి (అనగాకొలక్షేపహుటము) (వెల్లియొహుడు

వియ్యమఱంగిల్లదు) పరిశుద్ధజ్ఞానము వృద్ధిచెందినది, అజ్ఞానము అణగినది. (పుట్టుక (శిలంబినకాళి) మిగతభాగవతులను త్వరపడిపోయిరి. (పోదరిక్కణ్ణినాయ్) నిలమై, జ్ఞాన్ముమైన సారమును గ్రహించునట్టి జ్ఞానముగలిగినస్వామి! (కుళ్ళుకుళ్ళు) వాని నెడబాయుటవలన గలిగిన వ్యసనమంతయు నిశ్చేషముగబోవునట్లు (కుడైందు) కాలక్షేపకూటమునఁ బ్రవేశించి (నిరాదాదే) భగవదనుభవముఁజేయు (పళ్ళికిడ్డత్తియో) ఒంటిగా గుణానుభవముఁ జేయుచున్నావా? (పావాయ్) ఏకాంతగుణానుభవముఁజేయు శక్తిలేనిదానా (నన్నాళాల్) మిక్కిలి సాత్వికమైన కాలముచేకూడుట యేమియాశ్చర్యము (కళ్ళంతరిన్దు) నిన్ను మేము తోసికొనలేకయుండుటయును దొంగతనమును విడిచి (కలందు) మాతొడకలిసి మాకు బలమును గలుగఁజేయును.

స్వామి-తా అ. స్వరూపజ్ఞానముకలిగి నిర్భగులై ఏకాంతమందు విజయముచేయుండు నో స్వామి! “ఏకస్వామి న భుంజీత” అనురీతిగ దేవరవారు ఒక భగవద్గుణానుభవమునందుండినయెడల మాగతియేమి? కనుక అట్లుచేయుక మాస్థిలో మిరు చేరవలయును. స్వాత్మితులకు భగవదను భవప్రతిబంధకమైన కామాద్యరిషడ్వర్గములు తొలగించునట్టియు, దేహము నాత్మయు స్వతంత్రములని యజ్ఞానమును కలిగించునట్టి ఆహంకారమును నిర్మలముగ నిరసింపఁజేయుచున్న సర్వేశ్వరుని కల్యాణగుణముల నే ధారకముగఁదలచి అట్టివానినే గుణోద్గ్రసములను జేయుచు పరమభాగవతులు చేరెడి గోష్ఠిని ఈ ఆభినవభాగవతులు అప్పుడే చేయున్నారు. పరిశుద్ధజ్ఞానము తలయెత్తినతోడనే అజ్ఞానము నశింపిపోయెను. మఱియు ఇతరభాగవతులు అచ్చటికి నెడలియున్నారు. తాన నో స్వచ్ఛజ్ఞానులగు ఏకాంత భక్తులారా! భగవద్విశ్లేషముచే సంభవించిన వ్యసన మంతయు నిశ్చేషముగ నశించు పోవునట్లు భగవద్విషయము కాలక్షేపకూటమును ప్రవేశించి అచ్చటనుండు భాగవతులతో భగవద్గుణానుభవమును జేయక మిరుమాత్ర మేకాంతముగ భగవద్గుణానుభవమును జేయుచున్నారా? ఈగు జేయదగునా? ఇదిసత్యగుణోద్రేకకాలమగుటవలన దేవరవారు ఒంటరిగ భగవద్గుణానుభవమును జేసెడి కపటకృత్యమును వదలి మాత్రో నేకమనస్కులైచేరి తమకు కలిగినరీతిగా మాకును సదాభివమును గలుగఁజేసినయెడల మాభగవత్ప్రేంకర్యరూపమైన ఈవ్రతము సాంగముగ నెఱవేటును.

శ్లో॥ కహోస్య భేదన చణస్య తృణం శరారు ముల్లాయరాక్షసపతిం క్షిపతశ్చక్రేః ।

ప్రస్థాను గాననిరతా రమణీలాలూః సం తేతనేక మవిశ న్నదితశ్చ శుక్రః ॥

అస్తంయయా సురగురుః విహ గాస్సన్వనన్తి శ్రీచంచరీచితురే కుమితాలనేత్రే ।

పుష్పశీత భృమర తుల్య మనోజ్ఞనేత్రే అస్తత్సునేత్రిసుఖశీత మనాపగాహ్య ॥

తల్వేతు కింస్వపిషి నుద్దిరి బాలభావే భవ్యేది నే కపటముత్సృజ నస్సమేహి ।
 ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచ సవినకృష్ణః పృతం నిసర్గమధురం వృత మస్తదీయమ్ ॥

(అవ.) నేనేవచ్చి యందఱిని మేల్కొల్పిపెదనని బీరములుపలికి తా నే
 నిద్రించుచున్న యొకలలనామఱిని మేల్కొల్పుచున్నార.

ఉజ్జల్ పుట్టైక్కడైత్తోట్టత్తువావియుల్
 శెజ్జునిర్ వాయ్ నెగిల్దామ్బుల్ వాయ్ కూమ్మినగాణ్
 శెజ్జొడిక్కుత్తై వెణ్బొల్ తవ త్తవర్
 తజ్జల్ తిరుక్కోయిల్ శజ్గిడువావోత్తనార్
 ఎజ్జలై మున్న మొప్పుప్పవాక్ వాయ్ పేళుం
 నజ్గాయ్ ముద్దిరాయ్ నాణాదాయ్ నావుడైయాయ్
 శజ్గిడు శక్కర మేస్తున్దక్కైయక్
 పజ్జయక్కణ్ణానై పాడేలోరెమ్బావాయ్.

౧౪

ఉజ్జల్ పుట్టైక్కడైత్తోట్టత్తు వావియుల్ = మీయింటి పెరటిలోని తోట
 యందలిపడబావిలో, శెంజ్జునిర్ = ఎఱ్ఱకలువపుష్పములు, వాయ్ నెగిల్దామ్ =
 వికసించినవి, ఆంబల్ = నల్లకలువపుష్పములు, వాయ్ కూమ్మినగాణ్ = ముకుళిత
 ములైనవి, (కనుక బాగుగ తెల్లవాఱినదిలేలేమ్మ అనిరి. అంతనామె మీఱలే మీఱొంద
 టకై యట్లుచేసియుండురు. వేఱునిదర్శనమున్నదాయనిన) శెంగల్ పాడిక్కుత్తై
 వెణ్బొల్ తవ త్తవర్ తంగల్ తిరుక్కోయిల్ = కొవిరాతిపాడిలో దడిపిన (కపట)
 వస్త్రములధరించి, తెల్లనిపురుగుదగురు దంతములు గలగిన తపోవేషధారులగు సన్న్యా
 సులు తమ తమ దేవాలయములలో, శంగిడువాక్ = 'కుంచెకోల' అనుతాళపు
 చెవిచే తాళములఁజెఱచుటకై (కుంచెకోలభుజముపై పెట్టుకొని), పోదనార్ =
 పోవుచున్నారు, ఎజ్జలై మున్న ఎప్పుప్పవాక్ వాయ్ పేళుం = 'మిమ్ములనే ముందుగా
 నేనేవచ్చిలేపెదనని' (శపథముజేసి) బహుముఖములమాటలాడి (ఇంతవఱకును
 నిద్రించుచున్న) నంగాయ్ = పరిపూర్ణరాలా!, ఎజ్జునిరాయ్ = ఇకనైననులేచి
 రమ్మ (అప్పటికిని మాట్లాడకుండగా), నాణాదాయ్ = సిగ్గులేనిదానా! (నన్నే
 యిట్లునిందించెదరు అనిన), నావుడైయాయ్ = వదరుబోతా! (సిమ్మదుమధురమగు
 సుంభాషణల వినవచ్చుతిమి), శంగిడు శక్కరం ఏస్తున్దక్కైయక్ = శ్రీపాంచ
 జన్యముతోఁగూడ శ్రీసుదర్శనచక్రమును ధరించియుండు విశాలమందరహస్త
 ద్వంద్వముఁగలవానిని, పంగయం కణ్ణానై = తామరపుష్పములనంటి నేత్రములు

గలవానిని, పాడ = స్తుతించుటకై లేచిరమ్మ, ఏల్ ఓర్ ఎమ్మవై ఆయ్ = తగిన అర్చితీయమగు మనవ్రతము సుఖమగ నెఱవేఱును.

తా. ఓ చెలియా! ఇదేమి? ఇంతవఱకు పండుకొనియున్నావు? త్వరగా లేమ్మ. తెల్లవారి యెంతో ప్రాద్దు అయినది, ఇదిగో చూడుము, మీయింటి పెరటితోటలోని నడబావియందుండు ఎఱ్ఱకలువలు వికసించుచున్నవి; నల్లకలువలు ముకుళితమయినవి. ఇదియే గాక కావీరాతిపాడి కలిపిన నీటిలోఁ దడుపఁబడిన కాషాయంబరములధరించి తెల్లనిదంతపంక్తులగలవారై సన్యాసులు తమతమ దేవాలయముల వాకిళ్లఁజెఱచుటకై 'కుంచెకోల'అను తాళపుచెవిని భుజములపై నిడుకొని అల్లెచెబయలుదేరి వెళ్ళుచున్నారు. ఈరీతిగ ప్రాతఃకాలనూచకములగు కార్యములు ఎల్లెడల గనుపడుచుండగా నీవు ఈలాగున నిద్రించుచున్నావే? ఇది నీకు తగునా? 'మిమ్మునే నేనెవచ్చి తేపెదను' అని నిన్న వాద్దానముఁజేసితివే! నీకేమి పరిపూర్ణురాలవు! పోనిమ్ము. ఇక నైనను లేచిరమ్మ. నిద్రిలేనిదానా! "నన్నెందులకు నిందించెదగు? నేనేమి చేయవలయునో చెప్పఁడు. అట్లుచేపెదను" అని ఆమె చెప్పగా— (నావుడ యాయ్) మృదుమధురములగు చూటలపాంకము సొంపుపెంపులు గలదానా? నీమృగు మధురసంభాషణముల వినవచ్చితిమి. కనుక నీవు శ్రీశంఖచక్రములచే విరాజిల్లు వికాసమందరహస్తపల్లవుని పంకజనేత్రుని దివ్యకల్యాణగుణచారిత్రముల గానము జేయుమా. మేమును నీతో జేరి గానముఁజేపెదము. అట్లునరించినచో మనవ్రతము శుభోదర్శనమగ నెఱవేఱును. సందియములేదు.

వి. వి. 'ఎఱ్ఱతామరవికసించినది నల్లకలువ ముకుళించినది, అనగా మీరుపాలములోఁ జుట్టివచ్చితిరా? అనిన, లేదు పెరటితోటలోని బావిలోనని పుత్రక్కడై త్రోట్టత్తువావియుల్ అని చెప్పిరి, అందుపై "మీరెల్లడల చుట్టివచ్చితిరా" అనిన, లేదు (ఉద్ధృత్ పుత్రక్కడై) మీయింటి పెరటిలోనే యిట్లున్నదనుచున్నాను.

'అనూర్యంపశ్య'మగు మీపెరటితోటలోనే యిట్లున్నది. చూడుము. వారి పెరటిలో నిట్లున్నదని వీరికెట్లు తెలియును, అనిన; వీరలు ఎంతనచ్చుచెప్పినను ఆమె లేవకయుండ, ఆమెయేమిచేయుచున్నదో, చూచెదమని లోపల ప్రవేశంప యత్నించి అచ్చట నవకొళములేసందునను ఎవరును పలుకనందునను పెరటిప్రక్కకు వెళ్లి తొంగి చూచిరి. అందుపై ఈసంఘటనను కనుగొనిరి. లేక దొడ్డివఱకును తలుపులన్నియును తెఱచియున్నందున వీరలకుండున్న హస్తాంత్రస్యములఁ బురస్కరించుకొని యీమెనుజెదకుచు దొడ్డివఱకును వెళ్లిరి. లేక దొడ్డితలుపు తెఱచియుండుటచే నేరుగా ముంగిలి తెలియుచున్నందున నిట్లుచెప్పుచున్నారని గాని నిర్వాహము సంగతము.

‘శెట్టటొడి...పోదన్దార్’ - ఈఘట్టమునకు రెండువిధములుగా నిర్వాహము పూర్వాచార్యులచే జెప్పబడియున్నది. (1) జ్ఞాన భక్తివైరాగ్యభూయిష్టములను తెలుపుటకై కావిరాళ్లపొడిలోఁ దమవస్త్రములఁదడిపి వాటినిధరించి, రాత్రియంతయును తాంబూలచర్మణాదులచే మలినములై గారపట్టియున్న తమదంతములను బాగుగ తోమి కడిగి తెల్లగా పళపళలాడునట్లు చేసికొని, తమయకృత్యములనెల్ల కప్పిపుచ్చుటకై యిట్టిబ్రహ్మచర్యవేషము ధరించిన శివభాగవతులుగూడ సమయ మతిక్రమించినదని భయపడి లేచి శంఖములఁ జేతిధరించి తమతమ దేవాలయములలో శంఖముల నూడుటకై త్వరత్వరగా వెళ్లుచున్నారు. తామసప్రకృతులును మేల్కొని స్వకౌగ్యవ్యాపృతులైయుండ సాత్విక ప్రకృతియగు నీవిట్లుపరుండవచ్చునా? అని ఎమ్బార్లనిర్వాహము. ఈనిర్వాహమునకు ‘శెట్టటొడికూటై, వెళోపల్, తట్టళ్; శంగు, పోదన్దార్’ అనుపదములు ఉత్తంభకములైయున్నవి—‘కామాయాంబరు’ అని అనక, ఎట్టరాతిపొడిలోఁదడిపినచీ రెలుగలవారలని చెప్పట సోల్లంతనవచన మనియే తెలుపుచున్నది. ఇట్లే ‘పరిశుద్ధదంతములుగలవారు’ అనియనక తెల్లటిపండ్లు కలవారనుటచే తెల్లబడునట్లు ప్రాయత్నిపడుచున్నారని తెలియుచున్నది. మఱియు మన పెరుమాళ్ల సన్నిధికి అనిచెప్పక ‘తట్టళ్ తిరుక్కోయిల్’ అని పరోక్షనిర్దేశముగూడ దీని కుపప్రసంగమే. అయితే ‘తిరు’ అనియున్నదేయనిన; వారిపరిభాషను అనుకరించి చెప్పినదది. మఱియు శంఖములూడుట వారలకసాధారణ చిహ్నముగదా!

(2) ఇక రెండవనిర్వాహము తిరుమలైనమ్మిగారిది. అదెట్లనగా.—పరమవైరాగ్యనూచకముగ పొడిలోఁదడిపిన ముతకవస్త్రముల ధరించి పరిశుద్ధ దంతపంక్తులైన తత్సన్నిష్ఠులును పరమైకాంతులును నగు ఉత్తమాశ్రమిలుగూడ తమపెరుమాళ్ల సన్నిధివాకిలి తెఱచుటకై ‘కుంచెకోలల’ భుజములపైనిడుకొని వేవేగ వేంచేయుచున్నారు” అని శ్రీ తిరునమ్మిగారు తిరుమలలో నిత్యవాసముఁ జేయువారలగుట చేతను ఆండాశ్రమిగారికి తిరువేంగడముడైయాన్లవిషయమున బ్రాబీణ్యాతిశయమున్నందునను, తిరుమలలోని జీయ్యరగార్ల విషయమును తూచాతప్పకుండ నిటు పొందుపఱచిరినితోఁచెడిని. అదెట్లనగా— గమనింపుడు— కూటై = అనగా చేరి యనిఅర్థము. ముతకగానుండి జూడువధికముగనుండు గుడ్డకట్టై సంప్రదాయమున్నది. వైరాగ్యముచేతను అచ్చటచలిభౌధ అధికముగనున్నందునను పెద్దముతకవస్త్రమును ధరించుచున్నారు. దానినిగూడ రమ్యమగు కావరంగులలోఁగాక యథాశాస్త్రముగ కావిరాళ్లపొడియందే తడుపుచున్నారు. తాంబూలాది రాజసపదార్థములను నేమింపకుండుటచే పలువరస మిక్కిలి పరిశుభ్రముగానున్నది రాజసపదార్థములనే నేమింపుటలేదన, ఇక తామసపదార్థముల విషయము చెప్పనక్కఱలేదు. కేవల సాత్వి

కాహారనిషేధమున సాధనసప్తకానుగృహీత భక్తియోగనిష్ఠులని తేలుచున్నది. బాహ్యేంద్రియనిగ్రహమును కావినస్త్రము, అంతరింద్రియనిగ్రహమును కేవలసత్య నిష్ఠను శ్వేతదంతపంక్తియును తెలియఁబఱచుచున్నవి. కావున శమదమాదిసాధన సంపద వారలకు పుష్కలముగనున్నదని తెలియుచున్నది. మఱియు భగవన్నివేదిత పదార్థములనే నేవించుచున్నారనియు తెలియుచున్నది. అటువంటి పరిశుద్ధ దివ్య చరిత్రులగు (తవత్తవర్) జీయంగార్లు (తజ్జోతిరుక్కోయిల్) వారి యాధిపత్యమున నిర్వహింపఁబడు తిరువేంగడముడైయాక్ దివ్యసన్నిధియొక్క (జీయంగార్లే తిరు మలలో ధర్మకర్తలుగానుండిరి. ఇప్పటికిని వాటిట తాళపుచెవియొకటి వీరిపరముగా నున్నది) శ్రీ ద్వాపరపు పెద్దతలుపుఁజఱుచుటకై 'కుంచెకోల' ను భుజమునందుంచు కొని సన్నిధి కేగుచున్నారు. ఇచ్చట సన్యాసాశ్రమమునందుండు జీయంగార్లు ధర్మకర్తలుగానుండుటయు వారేపెల్లి సన్నిధితలు పులు తెలువవలసియుండుటయు గమనింపవలసినవిషయము. అక్షరశః తూచాతప్పకుండ సంతయును బాగుగ సమన్వయ మగుచున్నది. 'వమ్మల్ మత్తవర్' అని పాఠమునకల్పించి, వమ్మ = సంసారమును, అల్ మ = విడిచిన, అత్తవర్ = ఆతపస్సులు, అని అర్థమును - శ్రీమద్రంగరామానుజ మునులు, శ్రీపరకాలజీయర్లును చెప్పియున్నారు. వాయుపేళుం - మాటలు మాత్రము ప్రబలముగా జెప్పితివి. కార్యమున నేమియులేకున్నదే. నిజమేపాపము! నీవుసహవాసముఁజేయునది కపటనటనానూత్రధారుఁడగు శ్రీకృష్ణనితోగదా! సహవాసదోష మెక్కడికిఁబోవును. నక్కాయ్ - ఇతరనిరపేక్షురాలై యేకాంత ముగనుండుటచే పరిపూర్ణురాలా! అని సంబోధించుచున్నారు. నోటిలో ఒకటి చెప్పి పనిలో వేరువిధముగనుండుట పరిపూర్ణతకు లక్షణమే! అని యెత్తిపాడుపుగను నిర్వహింపవచ్చును. నాజాతాయ్ - చెప్పినమాదిరి నడచుకొనలేకపోయితిమే యను లజ్జయును లేకయున్నావే! ఆహా! నీవుండుయూరిలో సిగ్గుబిడియము లనునవియే లేనట్లున్నది. నావుడైయాయ్ - నన్నిట్లు అధిక్షేపించుచు నావద్దకే మీరెందులకై వచ్చెదరు? అనిన, 'నానృగ్వేదవిసితస్య నాదుజాశ్వేదధారిణః | నాసామవేద విదుషః' అనియు "నూనం వ్యాకరణం కృత్స్నమ్" అనియు "సంశ్రవేమధురం వాక్యం" అనియు అనునట్లు చతురయగు నీమాటలయందలి మౌఢ్యముఁ గ్రోలుటకై యిట్లు నీవెంత అలత్యముఁజేసినను నీకటాక్షపాతమునకై యెదురుచూచుచున్నారమా శఙ్ఖ - తడక్కైయక్ - అనుభవించువారలను పరముముగ్ధులుగానొనరించు శ్రీగుడ ర్శనచక్రమును తిరుమేనికి పరభాగముగానుండు శ్రీపాంచజన్యమును, సకల జగన్మోహనాకౌరములగు సేత్రపంకజములను గలిగినవాడు, శ్రీకృష్ణునికి శంఖచక్రము

బున్నవా? అనిన ఉన్నవి. ప్రతిపక్షుల కవి తెలియవుకాని సమృద్ధితులకు సాక్షాత్కరించును. “ఉపసంహర” అని ప్రార్థించినది శత్రువులు చూడకుండునట్లు మాత్రమే.

స్వాప-ప్ర. అ. (ఉంగళిత్యాది) ఈపాశురమున భాగవతగోష్ఠికంతకును నిర్వాహకులును భగవత్సంబంధమును ఘటింపజేయువారును జ్ఞానభక్తివైరాగ్యములచే బూర్ణులనగు భాగవతులను మేల్కొలుపుచున్నారు. (ఉంగళ్...కూంచినకొళి) అనన్యాస్త్రీశేషత్వ, అనన్యశరణ్యత్వ, అనన్యభోగ్యత్వములు అనెడు ఆకారత్రయముతోగూడిన మీకు విహారస్థానమగు తిరుమంత్రమునందును, మధ్యమపదమగు నమస్సునందును పారతంత్ర్యము ప్రకాశమై స్వాతంత్ర్యము అణగినది సుమా! (శెంగల్...పోతందార్) ప్రేమాధిక్యప్రయుక్తశేషత్వ జ్ఞానపరిపూర్ణులగు ప్రపన్నాధికారులు తమతమ భగవత్సన్నిధానములకు తిరువారాధనముఁ జేయుటకు పోవుచున్నారు. (ఎంగళై...యెఱుందిరాయ్) మమ్ములనందఱిని మేమపేక్షింపకమునుపే జ్ఞానవంతులుగ జేయునట్లు శ్రీనూత్తులనానతిచ్చిన పరిపూర్ణులహోదయా! (నాణాదాయ్) చెప్పినట్లు చేయకపోయితిమేయి సిగ్గుగూడలేదా? (నావుడైరాయ్) వాఙ్మధుర్యముగలమహాశయా! హృదయమున పరిపాకములేకున్నను మీరానతిచ్చు మాటలను విననయెడల సర్వజ్ఞుడగు సర్వేశ్వరునకును ఇదిహోద్యముగా జెప్పినది అవశ్యము చేయదగినది అనురీతిగా నధ్యవసాయమును గలిగించితిరును జ్ఞానమున్నయెడల చేయునదియేమనగా—(శంగొడు) “ఏతత్సామగాయన్నాపే” అనునట్లు తిరువాయ్మొడిని గానముఁజేయుట ప్రయోజనము.

స్వాప-తా. అ. భగవత్సంబంధఘటకులైన ఓచేతనులారా! జాగ్రత్తగా విజయముఁజేయుఁడు. జ్ఞానులైన తమబోటివారికి విహారస్థానమైన తిరుమంత్రముయొక్క మధ్యమపదమగు ‘నమః’ పదమందు పారతంత్ర్యముయొక్క అర్థము ప్రకాశముగ స్ఫురించుచున్నది. స్వాతంత్ర్యజ్ఞానము నిరస్తమైనది. రాగప్రయుక్తశేషత్వజ్ఞానము ప్రపన్నాధికారులు మందస్మితముదంచుతులై తమతమ దివ్యసన్నిధులకు భగవదారాధనార్థము ద్వయానుసంధానముతో పోవుచున్నారు. ఓస్వామీ! మేమపేక్షింపకమునుపే మాకుజ్ఞానోపదేశముఁజేసెదమని వాగ్దానము చేసి ఇప్పుడిట్లుండుటపాడియా! చేసినవాగ్దానము నాచరణలోఁ బెట్టకపోయినయెడల తమవంటి కృపాతరంగిత స్వాంతులగు పరమభాగవతులకు ఇది చాలలజ్జాకరము గదా! శ్రీయఃపతిని స్తుతించువానిని మోహితునిగాఁ జేయునట్టి మధురమైనవాక్కుల ఓ భాగవతులారా! శంఖచక్ర్రాయలంకృతుండై ఆశ్రిత వాత్సల్యముగల శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యనామము

అను 'తిరువాయ్ మొట్టి' అనియెడు దివ్యప్రబంధమూలకముగ జీవరవారు మాగోస్తిలోఁ జేరి సేవాకాలముచేయుగా అసమానమైన భగవత్కైంకర్యరూపముగు మనవ్రతము సాంగముగ శుభోదర్శముగ నెఱవేలును.

శ్లో॥ యుష్మద్ద్రుహోపవనమంగళదీర్ఘిశోయాంసౌగంధికంవికసితంసుకుదంప్రసుప్తమ్ |

చూర్ణేష్టకౌకలితవస్య పటావనాతదంతాస్తపోధనసనాస్తవ్విరితాస్తదీయే ||

శ్రీమద్విరేఘటయిశుంయయరత్రశంఖాక్పూర్వంసహచలయితుంశపధంవ్యతాసీః |

ఉత్తిష్ఠ, పూర్ణరమణి, ప్రవిముక్తలజ్జే, అధ్యమృవిష్ణురససే, నను, వావదూకే ||

శ్రీశంఖచక్రవిలసస్త్వం పాణిపద్మమ్ పద్మాయతేక్షణమిమంబభూధోపగాతుమ్ |

ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచ సవేదకృష్ణః వృత్తం నిర్గమధురం వ్రత మస్మదీయమ్ ||

(ఆవ.) ఈ గోష్ఠినంతయును సేవించవలయు నని యున్న యొక తెను మేల్కూలఁపుచున్నారు. ఈ పాశురమంతయు పరస్పరసంభాషణరూపముగనున్నది.

ఎల్లైయిళిణ్ణియే యిన్నముఱుదియో

శిలెనట్టైయేన్కి నజ్జెమిర్ పోదరుగిణ్ణే

వల్లెయు కట్టురైగళే వణ్ణేయు వాయటినుమ్

వల్లర్ గళేనీజ్గళే నానేదానాయిడుగ

ఒల్లై నీపోదాయనక్కెన్న వేఱుడైయే

ఎల్లారుపోద్దారో పోద్దార్ పోదైణ్ణిక్కోళ్

వల్లనై కొన్టనై మూన్ మూరై మూన్ మిళిక్క

వల్లనై మూయనై పాడేలోరెమ్బావాయ్ ||

౧౫

ఎల్లై ఇళింకిళియే = ఓసీ! బాలశుకవాణీ!, ఇన్నుంఁజుఁగదియో = ఇంకను నిద్రించుచున్నావా? (అని అనిన), నంజెమిర్ = పరిపూర్ణులారా!, శిల్ఎన్ఱు అట్టైయేలోమిక్ = చిఱచిఱలాడుచు “చెళ్లుచెళ్లుమని” నన్నట్లు పిలువకుండు, పోదరుగిణ్ణే = వచ్చుచున్నాను, (అని బదులుచెప్పెను, అందుపై), వల్లై = మోట్లాడుటయం దలిసమర్థురాలా!, ఉక్కకట్టురైకళే = నీచతురపు మోటలను, ఉక్కవాయ్ = నీసోటిని, పండే = ముంగుగ నే, అఱిదుం = మేమెఱుగుదుము, (అని అనిన), వల్లర్ గళే నీంగళే = మోటలాడుటయందు సమర్థురాండ్రు మీఱలే (లేక) నానేదాన్ ఆయిడుగ = నేనే అగుదును గాక (అనిచెప్పి మీకునేను చేయవలసినదే నునిన), నీఒల్లై పోదాయ్ = నీవు మోసమాహనుండు కీఘ్రిముగా వచ్చి నిలువవల

యను, ఉనక్కన్న వేలుదైయై = నీకేమి ప్రత్యేకానుభవము (అనియడుగగా), ఎల్లారుం పోందారో = అందఱును వచ్చిరా? (అనిలోపలనున్న గోపిక యడిగెను.) అందుకు పీరలు చెప్పుచున్నారు, పోందార్ = వచ్చిరి, పోన్దుఎణ్ణిక్కొల్ = వచ్చి లెక్కించుకొనుము (అనిన) మనమిప్పుడు చేయవలసినదేమనిన చెప్పుచున్నారు, వల్లొనై = బలిష్ఠమైన కువలయాపీడమును, కొన్టొనై = సంచరించినవాడును, మోవోద్రారై = కంసుడుమొదలగు శత్రువులయొక్క, మోదోదు = మదగర్వములను అట్టిక్కవల్లొనై = నశింపజేయసమర్థుడను, మోయనై = అలిచూసుగుణచేష్టితుని, పాడ = కీర్తించుటకు మన మెల్లఱును పోవలయును. కానలేచిరమ్మ, ఏలోఓర్ ఎమ్మొనై ఆయ్ = ప్రాప్తమై అద్వితీయమగు మనవ్రతము మంగళకరముగ పూర్తి జెందును.

తా. ఓబాలయ్యగృథుకవాణీ! ఇంకను నిద్రించుచున్నావే? ఆహా! అని ప్రబుద్ధులగు గోపికలు ఆమెయింటి వెలుపల నిలబడియుడుగ, ఇంటిలో కృష్ణగుణానుభవముఁ జేయుచు దివ్యశయనీయమున శయనించియుండు తరుణీమణి బదులుపలుకుచున్నది: “ఓకల్యాణగుణపరిపూర్ణలారా! ఎంగులకట్టు ‘చిళ్ళుచిళ్ళు’ అని వైసఁబడుచు ఆర్భాటముఁజేయుచున్నారు. ఊరక పలుమారులు పిలువవలదు. ఇదిగో నేనువచ్చితిని” అని. అందుకువారలు “ఓసమర్థురాలా! నీమాటలనేర్చును నీనోటిసాంపు పెంపుకు పూర్వమే మేము తెలిసికొనియున్నాము” అని చెప్పిరి అంత నామె “అన్నివిధముల పూర్ణురాలా! మాటలలోనేర్పలు, నిర్కుటక్కులు, జిత్తులు మీకే తెలియును; నే నట్టిదానను కాను. లేక సలే! నేనే అట్టిదానిని. కానిండు! బాధక మేదియునులేదు. అని అటుండనిండు. ఇప్పుడు నావల్ల కాదనిన కార్యమేమి?” అని ఊపిరి త్రిప్పుకొనకుండ బదులుచెప్పెను. అందుకు పీరలు “నీవు మాగోష్ఠిగోవచ్చిచేరవలయును, అందుకు విరుద్ధము నీకేదైనను యభిప్రాయాంతరము కలదా? నీకట్టి ప్రత్యేకానుభవ మేమియున్నది? ఆలాగైతే మమ్ము కళ్ళమనిన మేము దయచేసెదము” అనిరి. తరువాత నామె కొంతనిదానించి యోచించి విషయముమీఱ “అందఱును వచ్చిరా?” అని ప్రశ్నించెను అందుకు పీరలు “అందఱును వచ్చియున్నారు, కావలసినయెడల నీవే బయటకువచ్చి అందఱి లెక్కించుకొనుము.” అనిబదులుచెప్పిరి. అంత నామె బయటకువచ్చి మనిమిక చేయవలసినపని యేమని ప్రశంపగా “బలిష్ఠమగు కువలయాపీడమత్తేభమును, కంసాదిశత్రు సమూహములును వారి బలదర్శనములతోగూడ సంచరించినవాడును, అసంతకల్యాణగుణాకరుడగు శ్రీకృష్ణస్వామిని స్తుతించి మనవ్రతమును శుభోదర్శముగఁ బూర్తిజేసుకొనవలయును” అని పీరలు సమాధానముఁజెప్పుచున్నారు.

వి. వి. 'పుశ్పంశిలమ్మినకౌణ్' అనుపాశురము మొదలుకొని క్రిందిపాశురమువఱకు మేల్కొలుపువారలవాక్యములు వ్యక్తముగానున్నవికాని నిద్రించువారల వచనములెవ్వియును వ్యక్తముగా లేవు. ఈపాశురమున ఉక్తిప్రకృత్యులు వ్యక్తముగనున్నవి. ఎట్లనగా—

మొదటి పాదము — మేల్కొలుపువారల వాక్యము
రెండవ పాదము — నిద్రించుయువతి వాక్యము
మూడవ పాదము — (మరల) మేల్కొలుపువారల వాక్యము
నాల్గవ పాదము — నిద్రించుయువతి వాక్యము
ఐదవ పాదము — మేల్కొలుపువారల వాక్యము

ఆరవ పాదమున మొదటి భాగము-పవ్వలింబియుండు యువతి వాక్యము. మిగతంతయును మేల్కొలుపువారలది, తిరుప్పావై ప్రబంధమున భగవద్విషయము నందలి క్రమములశ్లో 'శిర్భింశిలుకాలే' పాశురమునను, భాగవత విషయము నందలి సకలక్రమములు నీపాశురమునను జెప్పబడుచున్నవని ఆటాయినప్పడిలో తెలిపిచ్చియున్నారు. ఎల్లేఇళంకిళియే— వీరలుప్రవేశించునప్పు డీమే భగవత్సంకీర్తనముజేయుచుండ ఆమెముగ్ధులగుటవలన 'బాలకుడి' అనిసంబోధించుచున్నారు. శుకవ్యావృత్తికొఱకై 'ఇళం' (లేబ్రాయపు) అనివిశేషణముజేర్చిరి. ఒకవేళ శుకముగాని శుక్రమహర్షిగాని యీమెమాటలవిషయమై ఉపమానముకావచ్చు నేమోకాని ప్రాయమునకాదు. చిలుకలకును శుకమునీకిని వయస్సుచెల్లినది. ఈచిలుకలకొలికి కట్టుగాదు. నాచ్చియార్ తిరుమొట్టిలో "ఎత్తిశైయుం" అనుపాశురమున 'ఇళంకుయిలే' అను పదముచే వాల్చీకికోరికను వ్యావర్తిం చెను. కనుక నిచ్చటను శుకమునివ్యావృత్తియుక్తమే. (ఇన్ననుఱంగుదియో) కృష్ణ విరహముచే బాధపడుచు నిద్రపట్టక నీకటాక్షమే చూకుశరణ్యమని మేమందఱు నిచ్చట వచ్చినిలిచియుండగా నీవునిద్రించుచున్నావా? కృష్ణానుభవమునకేకాంత మైనకౌలము సిద్ధించియుండగా నీకను నిద్రింపగలవా? శెల్లెట్టు, — తమయనుసంధానమునకు వీరలుపిలుచుట విఘ్నకరమైనందున చిక్కు, చిక్కు మనకుండు అని యనుచున్నది. తిరువాయ్మొట్టిపాడుచుండ శెల్వార్ పెరుమాళ్లు జేంచేయుటయును ప్రతిబంధకముగాదలించునట్లు ఈమెకు వీరలు కృష్ణసంక్షేపమునకై పిలుచుటయు ప్రతిబంధకముగానుండెను. నానేతానాయిడుగ — "పరస్పరసేవభావై" అని స్వయాపమండవలసినందున నేనే అటువంటిదానను అనిచెప్పుచున్నది. "మత్పాప మేవాత్ర నిమిత్తమానీత్" అన్నట్లు తమకు దోషభాజనులుగా నెంచుకొనుటయే

శ్రీవైష్ణవలక్షణముగదా ! ఉనక్కెన్న వేటుడైయై — స్వయముగా పాకమును చేసుకొనువారివలె నీకు వేరుభోగమున్నదా ? వైష్ణవుల నధిక్షేపించి భగవంతునిశరణుజొచ్చుట దేవతాంతర భజనసదృశమే యగును. మాల్దొరైమాల్ దొట్టికన్ వల్లనై — కంసచామూరముష్టికొడుల నిరసించినట్లు మనల తనతోఁజేరనివ్వని గొల్ల పెద్దల సంకల్పమునుగూడ నశింపజేసెను.

స్వాప-ప్ర. అ. (వల్లే ఇత్యాది) పారుగింటిగోపికను మేల్కొలుపుచున్నారు. ఆగోపిక, “శంగొడుశక్కరం” అని నీరలు ప్రక్కయింటిగోపికను లేపునప్పుడుపాడగా అపాశురమునువిని తాను తనకంతమెత్తి పాడుచుండెను. దానిని విని యాశ్చర్యచకితులై నీరలు ‘ఎల్లే’ అని అనిరి. (ఇళంకిళియే) చిలుక, మాటలాడుటలో సమానమగు నేమోకాని వయస్సునకు సమానముకాదు. ఇచ్చట వయస్సుఅనగా శ్రద్ధ, చిలుకకు శ్రద్ధతో నోటను చెప్పవలయునను నిర్బంధములేదు గదా ! (ఇన్నంఉఱంగుదియో) మేనుండఱము వచ్చినతరువాతగూడ నిద్రింపవచ్చునా (శిల్లెన్ద్రైయేల్ మిక్) ఇట్లువారుపిలుచుట తనభగవదనుభవమునకు విరోధి యగుటచేత “శిల్లెన్ద్రైయేల్ మిక్” అనుచున్నారు. (నంనైమిర్ పోదరుక్నేక్) మామాటలను వినగూడని నీగుణపూర్తియేమి అనిన, “మనపాశురమును పాడుచుండగా ఆటంకపఱచి లేపగూడదు” అను నియమములేక లేపుచున్న మీరుగదా పూర్ణులు, మీరు కొంచెముసేపూరకుండినచో నేనే బయలుదేరి వచ్చెదను అనిరి (వల్లెయుక్కకుట్టురై గళ్) మీరు నేర్చుకొన్నమాట్లాడసమర్థులు, (పంజేయుక్క వాయుటిదుం) ఈభావమును మునుపే నీమాటలచే మేమెఱుగుదుము, (వల్లీర్ గళ్ సంగళ్) మీపాశురమును నేననుభవించుచుండగా నిరోధించి నాయం దపనిందమోపునట్టి మీరుగదా సమర్థులు. (నా నేదాక్ ఆయిడుగ) భాగవతశేషత్వము స్వరూపమగుటచే వారు నిందించుటను ఒప్పుకొని “నేనే అపరాధిని అగుదునుగాక” అనిచెప్పుచున్నది. (ఒల్లెనీపోదాయ్) ఇట్లునిందను ఒప్పుకొన్ననీరిని శిఘ్రిముగ నీగోష్ఠియందు ప్రవేశింపుడు అనుచున్నారు. (ఉనక్కెన్న వేటుడైయై) నీకుప్రత్యేకముగ భగవద్గుణానుభవమేమి ? (మనముబయలుదేరుటకు అందఱువచ్చిరో ? అనిన) (పోందార్ పోందెళిక్కొళ్) వచ్చిరి. కావలసియున్నవచ్చిచూచుకొనుము; అనగా (మనము వెళ్ళిచేయవలసినది ఏమియునిన) (వల్లనైయిత్యాది) స్వయత్నముచే తరింపనశక్యమై ప్రాయశ్చిత్తముచే నశింపనవియునగు అహంకారమును కామక్రోధాదులను నివర్తించునట్లుచేయునట్టి ఆశ్రితపతంత్రుని తిరునామములను పాడుటకు నీపురమైనది.

స్వాప. తా. అ. భాగవతాభినివేశముగల ఓ స్వామీ ! ఇదేమి యాశ్చర్యమునా-24

ర్యము ! మేమందఱును లేచి మీతిరుమాళ్ళిగదగ్గఱకు వచ్చియుండియు, తాము మేల్కొనలేదే” అని భాగవతులడుగగ అందుకువారు “మీరిప్పుడు అనతిచ్చిన శ్రీనూత్తులు నేనుచేయు భగవద్గుణానుభవమునకు అభ్యంతరముగనున్నవే”, ఇంకను నిలుపుడు ఇదిగోవచ్చితిని అనిచెప్పిరి. అందుకు భాగవతులు “మీరు రమాస్వాస్థ ములను ఈలాగున గోప్యముగ ఆనతివ్వగల సామర్థ్యముగలవారని మాకు పూర్వమే తెలిసియున్నదిగదా !” అనిచెప్పిరి. అందుకువారు నేనుచేయు భగవద్గుణానుభవము నకు మీరు అభ్యంతరపఱచియు అతప్పును మీమీదనుంచుకొనక నామీద ఆరో పణజేయు సామర్థ్యముగల వాక్చతుర్యము మీయందే యున్నది. ఐనప్పటికిని భాగ వతేశేవత్వము స్వరూపముగనుక మీరు ఆరోపించినదోషమును నేనేఁబప్పుకొనె దను, అదియే నాకుస్వరూపము. అని ప్రత్యుత్తరముచెప్పగా ఆమాటలువిని భాగవతులు “స్వామీ ! మీ శక్తాంతముగ భగవద్గుణానుభవముజేయుటపాడియా? కనుక వెంటనే మాగోష్ఠిలోఁజేరుడు” అనిన వారు ఆలాగైన నందఱును కాల తేపకూటమునకు చేరియున్నారా? అని ప్రశ్నింపగా ఓ స్వామీ ! అంద ఱును ఇచ్చటికే దయచేసియున్నారు. తమకు సంశయమున్నయెడల, లేచి బయటకువచ్చేసి అందఱిని కటాక్షింపవచ్చును.” అని ప్రత్యుత్తరమివ్వగా వారు “నేను బయటకువచ్చి చేయదగినకార్యము నానతీయుడు” అని యడుగగా, ఆభాగవతులు “స్వామీ ! స్వప్రయత్నముచే నిరసించుటకు సాధ్యపడని అహంకార మును, ప్రాయశ్చిత్తదులచేతను నశింపజేయు శక్యముగానిదానిని, నశింపఁజేసి కామ క్రోధాద్వరిషడ్వ్యధినిర్వచకుడైన ఆశ్రీతఫలప్రదాతయగు శ్రీమన్నారాయణుని, దేవరవారితోఁజేరి మనమందఱుము స్తుతించినయెడల మన సాటిలేని భగవత్తైంక ర్యరూపపుణ్యవ్రతము సాంగపాంగముగ నెఱవేఱును.

శ్లో. హేబాలముగ్ధకుకి! కింస్వపిషీచా చాద్య మౌదుస్సహం హ్వయత యామి నమృద్ధి
పూర్ణాః ।

విజ్ఞే తుమే తవ వదావద వాగ్మితాం ప్రాక్ జానీమనీవ ననుయాయమహం సమర్థా॥
స్యాంతు ద్రుతంత్యమనుగచ్ఛ కిమన్యదాస్తేకార్యంతుతే కిముగతాస్సకలాః గతాస్తాః ।
కుర్యాత్స్వమేవ గణనాంమదదంతిహంతః చాణూర ముష్టిక బకౌసుర కంసహన్తుః॥
కుబ్జాప్రనూనకర గోపజనాది గోవుః గాతుం ఆరుశో రిపుబలాద్దనమాయినో ॥ ౨౭౮ ॥
ధ్యేయః ఫలంప కరణంప సవీవ కృష్ణః వృత్తం నిగద్గమధుగం వ్రత మస్తదియమ్ ॥

(అవ.) ఇట్లు అందఱును గూడి నందగోపులవారి తిరుమాళ్ళిగతుం జని, అచ్చట కొవలి గాయంచుడు ద్వారపాలకులను తదధిపతిని మేల్కొలుపుచున్నారు.

“కెయ్యాదనకెయ్యామ్” అనినమాటను అనుష్ఠించిమాపవలయునుగాదా! “వేదం వల్లార్కులైక్కొండు” అనియు “విధయశ్చవైదికాస్త్యదీయగంభీరమనోఽనుసారిణః” అనియు అనునట్లు భాగవతులఁబురస్కరించుకొనియే భగవంతుని యాశ్రయింప వలయును. క్రమముఁదప్పినయెడల శూర్పణఖపరిస్థితి సంభవించును. కనుక పురుష కౌరపురస్సరముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. “ముముక్షురైవశరణమహంప్రపద్యే” అను శ్రుతి కుపబృంహణమగు శ్రీవిభీషణశరణాగతిఘట్టమున “నివేదయతమాంక్షీప్రం” అని తదియులఁ బురస్కరించుకొనియే శ్రీవిభీషణుఁడు శరణుజొచ్చెనుగాదా!

నాయకనాయ్నిన్ద్ర నందగోపనుడైయ కోయిల్ కాప్పానే,
 కొడితోన్ద్రం తోరణవాళల్ కాప్పానే,
 మణిక్కదవం తాళ్ తిఱవాయ్
 ఆయర్ శిఱుమియతో, ముక్కటై పటై
 మాయ్ మణివణ్ణక్ నెన్నలేవాయ్ నేన్ ద్వాక్
 తూయోమాయ్ వన్దోం తుయిలెత్తి పాడువాక్
 వాయ్ నున్నమున్నం మూన్ ద్దో దేయన్ద్రానీ
 నేళనిలై క్కదివంసీక్కేలోరెమ్బావాయ్ ||

౧౬

నాయకనాయ్నిన్ద్ర నందగోపనుడైయ = మాకుస్వామిగానున్న శ్రీనంద గోపులవారియొక్క, కోయిల్ = తిరుమాళిగను, కాప్పానే = పరిపాలించుచుహాను భావా! (అని గృహరక్షకుని పిలిచిరి. అతఁడు ‘పాండు’ అని కనునైగజేయగా ఆచ్చటనుండి రెండవద్వారమువద్దకుఁబోయి), కొడితోన్ద్రం తోరణవాళల్ కాప్పానే = ధ్వజపటములెగురుచుండు తోరణాద్యలంకృతంబగు సింహద్వారమున పరిపాలించుచుహాదయా! మణిక్కదవం తాళ్ తిఱవాయ్ = మణిఖచితకవాట శ్రేష్ఠముయొక్క గడియను తీయుము. (మీరెవరో? మిమ్మైట్లు నమ్మి లోనప్రవేశ పెట్టనగును అనిన), ఆయర్ = కుడిచేయి ఎడమచేయి అనువివక్షత తెలియనిగొల్ల కలముఁబుట్టిన, శిఱుమియతోముక్కు = చిన్నపడుచులగు మాకు, మూన్దాక్ = ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడును, మణివణ్ణక్ = ఇంద్రనీలమణులపంటి వర్ణముగల సర్వేశ్వరుఁడు, అటైపటై = శబ్దించెడువాద్యవిశేషముల నిప్పించెదనని, నెన్నలే = నిన్ననే, వాయ్ నేన్ ద్వాక్ = వాద్దానముఁజేసెను. (మీరు ప్రయోజనాంతరపరులా?) అనిన, తూయోమాయ్ = అనన్యప్రయోజనాకాంక్షులమై పరమపరిశుద్ధులమై, తుయిల్

ఎత్తిపాడువాక = నిద్రనుండి మేల్కొల్పుల బాడుటకై, వందోమ = భగవత్స్వ
న్నిధికివచ్చియున్నాము. (కనుక), అమ్మా = ఓ స్వామీ! మున్నమున్నం =
మొట్టమొదటనే, వాయాల్ = సినోటితో, మాద్రాదే = ప్రతిషేధము
జెప్పకుము (మఱియు), నేశం నిలైక్కదనం = దృఢమగు గోపురవాకిటి తలుపులను,
నీక్కు = తెలుపుము, ఏల్ ఓర్ = ప్రశస్తాద్వితీయమును, ఎప్పావై ఆయ్ = మన
వ్రతము పూర్తిజెందును.

తా. “మాకందఱుకిని నిరుపాధికస్వామియగు శ్రీనందగోపులవారి తిరు
మార్గకంతటికిని పరిరక్షకుడవగు మహానుభావా! పరిశుద్ధులమై గోపులనుండలి
బాలికలనుండఱము శ్రీకృష్ణస్వామిని సందర్శించుటకై మిక్కిలి కుతూహలము
గలవారలమై త్వరత్వరగావచ్చియున్నాము. నీవు దయయుంచి మాకు లోపలకై
బ్రవేశించుట కనుజ్ఞనివ్వవలయును” అని గోపికామణులందఱునుచేరి గృహరక్ష
కుని వేడుకొనిరి. అతఁడు వీరిప్రార్థనలాలించి వీరలఁజూచి జాలిఁగొని లోనఁ
బ్రవేశింపుఁడని కనుసన్నలచే ననుమతిప్రదానముజేసెను. అంతవీరలు లోననిర్భయ
ముగాఁబ్రవేశించి రెండవహజారమువద్దకుఁబోయి “శ్రీధ్వజపటాంచితదివ్యరమ
ణీయతోరణద్వారపరిపాలకమహాదయా! మఃఖిచిత్తులగు దివ్యకవాటముల నుద్ఘా
టింపుమా; మమ్మకరుణింపుమా” అని ప్రార్థించిరి. అందులకతఁడు పరమప్రేతుఁ
డయ్యి, అతిశంకచే “మీరలెవరోగదా. మిమ్ములనమ్మి యెట్లు లోపలఁ బ్రవేశ
పెట్టనగును. మున్నమ్రారరాక్షసియగు పూతనయు మీవలెనే లోనఁబ్రవేశించి
కొంపఁచేయఁజూచినది.” అనిప్రశ్నించెను. అంతవీరలు బద్ధాంజలిపుటులై “ఓ
స్వామీ! మే మఃప్రతివారలముకాము. ‘ఇదికుడిచేయి. ఇదిఎడమచేయి’ అను వివక్షత
గూడ నెఱుంగని గొల్లకులమునఁబుట్టిన బాలికామణులము. అనన్యప్రయో
జనులమై పరమపరిశుద్ధులమై శ్రీకృష్ణస్వామికి సుప్రభాతమంగళముఁ బాడుటకై
వానిదివ్యసన్నిధికిఁ జనుచెంచియున్నారము. పరమకాయణికుఁడును, పరమాశ్చర్య
గుణచేష్టితుఁడును, మాపేద్రానీలమహానీయమనోజ్ఞమూర్తియునగు మాకృష్ణ
స్వామి మాగానమునకుఁగావలసిన మంగళవాద్యపరికరములనెల్ల మీకనుగ్రహించెద
వని నిన్ననే మాకు వాదానముజేసియున్నాడు. కనుక దయామయా! నీవు నీ
నోటితో ప్రథమముననే ప్రతిషేధపదములఁబల్కక, జాగుచేయక మాకను
కూలుదలై దివ్యద్వార ధృఢకవాటార్ద్రముల దొంగింపుము. నీకు చాలాపుణ్య
ముండును. మామంగళవ్రతము సాంగపాంగముగ నెఱవేఱును. లోకమంతయు
సుఖితుమగును.” అని యతని కాళ్లవేళ్ళబడి బ్రతిమాలుకొని అతనిచే ననుజ్ఞాతులై
పరమామెదనిర్భరహృదయారవిందులై లోనఁబ్రవేశించిరి.

వి. వి. నాయకనాయనిన్ద నందగోపమడైయ కోయిల్ కాప్పానే - శ్రీనంద
 గోవులవారి గృహరక్షకుడనై మాకు స్వామియగు మహానుభావా! అని, (లేక)
 మాకులనాయకులగు శ్రీనందగోవులవారి గృహపరిరక్షకా అనిగాని అన్వయము
 జెప్పుకొనవచ్చును. పెరుమాళ్లే వీరలకు నాయకుడైయుండగా వీరలనాయకుడని
 సంబోధించుట ఎట్లుయొక్కము? అనినచో; “పాపిష్ఠుడు త్రబంధుశ్చపుణ్యరీకశ్చ
 పుణ్యకృత్ | ఆచార్యవత్తయా ముక్తా తస్మాదాచార్యవాకాభవేత్” అనునట్లు
 ఫలసిద్ధి శ్రీమదాచార్యుని యుగ్రహమువలననే ఏర్పడునుకనుక నిచ్చట భగత్తు
 మాత్రయణిపకారకులను ‘నాయకు’డనుచున్నారు. ప్రధానశేషికంబైన ద్వార
 శేషిస్వరూపులే మాకు శేషిభూతులనుచున్నారు. మాకాశ్రయణీయుండు వీరలకు
 పరతంత్రుడైగదా విరాజిల్లుచున్నవాడు. “అడియార్ నిలాకిన్దవైందమో” అను
 నట్లు పరమపదమునందును తాను భక్తపరతంత్రుడయియేగదా పరమాత్మఁడుండునని.
 ‘కోయిల్ కాప్పానే’ అని యతనివృత్తినే యవలంబించి చిన్నపిల్లలగుటచే పిలచు
 చున్నారు. (లేక) అట్లుచెప్పిన నతనికి పరమసూక్ష్మము కలుగునని చెప్పుచున్నారు.
 “యథోచితం శేషభీర్యతేజనైః” అననట్లు శేషవృత్తిప్రయుక్తమైన పేరే యీ
 యాత్మకు సరియైనపేరు. కొడితోట్టం...కాప్పానే— ఎవరు విఘ్నముఁగలుగఁజేయు
 దురోయని భయశంకితులై యందఱికి ప్రణమిల్లుచున్నారు. ఆర్తత్రాణమునకై జయ
 భవజములఁగట్టి, తోరణస్తంభములను నాటి, వారలను సరిగాగమనించుటకైగా
 నిన్నిచ్చుటనుంచినది. మణిక్కదవం — లోపలబ్రవేశించువారలకు తన యని
 ర్వచనియ సౌందర్యసౌభాగ్యములచే దన్తయులఁజేయునవి కవాటుములు.
 లోపలనుండుస్వామి లోనఁ బ్రవేశించినవారలను తనయప్రాకృత సౌందర్య
 ములచే దన్తయులఁజేసి బయటకు మఱిరానివ్వడు. ఇవి తమముల్లోక సౌంద
 ర్యములచే జూచువారల నచ్చటనే బంధించి లోనఁబ్రవేశింపనివ్వవు. ‘తాళ్
 తిఱవాయ్’ అని వీరలు ద్వారపాలకుని ప్రార్థింప, నతఁడు “ఈమధ్యరాత్రిలో
 భయాస్పదమగునట్లు నడచుకొనుచున్న మీరలెవరో తెలియఁజెప్పు”డనెను.
 అంతవారలు “భయాపహర్త యుండునోట భయమునకు ప్రసక్తియే”మనగా
 “కాలముశ్రేతాయుగమై, తండ్రి శంబరాంతకుడై, పుత్రులుతామును పురుష
 వ్యాఘ్రములై, మంత్రులు వశిష్ఠులై, ఊరుఅయోధ్యయై యుండగా భయము
 నకు ప్రసక్తిలేదుగాని యిప్పుడన్నియుభయాస్పదములే. ఎట్లనగా? చూడుడు.
 కాలము కలిసదృశమగు ద్వాపరాంతము. తండ్రి పరమసాధువగు నందగోవుడు
 చిడ్డయు చిన్నచుడ్డలపట్టి ఎక్కడఁజూచినను రాక్షసుసంచలనము. ఊరా గొల్లపల్లె.
 ఇంకకత్తువా పరమమర్త్యుండు బోధుడనగు కంఠుడు, “ఏకైకమవ్యసర్గాయ”

అననట్లున్నది. కనుక భక్తములేక వర్తించుటకు సరిపడదు. అని యతడు నొక్కి విక్కొనించెను. అందుకు వీరలు “మేము ఆదక్షిణ్యముగదా, మావల్ల భయమేమి యుండు?”నిరి. అందుకు అతడు ‘భూర్భువః’ ఆదక్షిణ్యయేగదా: ఎంతయనన్గము వాటిల్లెను. కనుక నమ్ములను” అని కఠినముగాఁ బ్రతాపించెను. అంత వీర లతిదీనాతిదీన రాంబై) “మేము, అమానుషులును, ‘అర్జునుఁడ్రీకృష్ణుడే’ అను అధ్యవసాయము గలవారలను నొల్లవాండ్లను నలమునఁబట్టిన కల్లకపటములు తెలియని చిన్నపిల్లలము” అని అతనిని ప్రతిపాదించిరి. “అయిన మీరెందులకై యిచ్చటికివచ్చితిరి” అని యతడు ప్రశ్నింపఁ జెప్పుచున్నారు: ‘అట్లైతే’ అనియారంభించి, “అట్లైన వారు నిద్రించుచున్నారు. మేల్కొననిండు; తరువాత మనవిఁ జేసెదను. అంతవఱకును కొంచెము కాదుకొనియుండుడు” అని యతఁడనెను. మాయకా - అత్యాశ్చర్య గూఢచీతుఁ డతఁడు, అతఁడు నిద్రించుటయేమిటి? నిన్న నే మాకన్ని విషయములు చెప్పి వాగ్దానముఁజేసియున్నాడు. నీవుకొత్తగా మనవిఁజేయవలసిన దేదియునులేదు. మణివల్లెక - “వాగ్మీశ్రీమాకా” అన్నట్లుగా పూవువికసించునట్లు అక్షరములనుచ్చరించునపుటి ఓవ్యసుష్కరణ మెటువంటివారలనైనను మైమరపించును. నెన్నెలే - నీ వీరోజు ఇంతరాధాంతము చేయుచున్నట్లుగాక, పరమసులభుఁడగు నతడు నిన్న నే మేముప్రార్థింపకయే ‘వాయ్ నేర్వైకా’ మాటయిచ్చెను. “నమే మోఘం ఐవో భవే” అన్నట్లు అతనిమాట ఎన్నటికిని అబద్ధముగానేరదు. తూయో...పాడువాకా - అనన్యప్రయోజనపరులమై యతనికి సుప్రభాతమంగళముఁబొడ పరమ పరిశుష్టులమై వచ్చితిమి. కనుక సందేహింపఁబనిలేదు. “సమయాబోధితః శ్రీమాకా సుఖసుప్తః పరంతపః” అన్నట్లు అతఁడు నిద్రించునప్పుడు అతనిసౌందర్యము ననుభవింపఁ గుతూహలముఁ గలవారలమై వచ్చితిమి. “అట్లైననిలుపుడు” అనిన “వాయల్...మామ్రాతేఅమ్మా” అనుచున్నారు. ఓస్వామి! నీపుణ్యమాయెను ప్రథమములో నీ నిట్టిప్రతిషేధముఁజేయకూడదు. “విధ్యతాం” అనువారలే గదా “అస్తాభి స్తుల్యభవతు” అనిచెప్పినది. కనుక నతడు ‘ప్రవేశింపుడు’ అనగా నీ నేశ...నీక్కు - అని నీవే తెలుపుము. మావల్ల శక్యముగాను అనుచున్నారు, “నిలై నేశం కదవం” అని అన్వయముఁజెప్పి భూమిలోఁజేరి యిమిడియున్నదృఢకవాటమును అని కొందఱు వ్యాఖ్యానించుచున్నారు. మఱి కొందఱు “నేశం నిలైకదవం” అని అన్వయముఁజెప్పి, ‘చేరియున్న కవాటములను భూమిని’ అని వ్యాఖ్యానించుచున్నారు. ‘స్నేహ’మను సంస్కృతశబ్దమే ‘నేశం’ అని ఆరవముననైనది.

* స్వాప-ప్ర. అ. (నాయకనిత్యాది) ఈపాశురమున గోపిలందఱును గూడి

భగవదనుభవమున కుపదేశకులగు ఆచార్యులవారి తిరుమొగిలలోఁ బ్రవేశించి అచ్చట గృహపాలకుని ద్వారపాలకునిఁగూడ మేల్కొలుపుచున్నారు. ఆచార్యసంబంధమునుఁగలుగఁజేసినవారిని పురస్కరించుకొని యాచార్యులను సేవించుటయు భగవదనుగదా! (నాయగ నాయ్ నిన్) తనకు శేషిత్వము సిద్ధించుటకుగాను మఱియొక శేషిని యశేషింపవలసిన యావశ్యకతలేక తానే పరమశేషియైయుండువాడు (నందగోపసుడైయ) భగవదనుభవజనితానందపరవశుడై ఆశ్రితపరతత్తుడగు ఆచార్యునియొక్క (కోయిల్ కాప్పానే) భగవంతునికి వాసస్థలమగు తిరుమంత్రమును అనధికారుల చెవినిబడనీయక రక్షించుస్వామి! (కొడతోన్టుం తోరణవాళల్ కాప్పానే) పీనిరత్తుకత్వము ప్రకాశించుచుండు 'అకార' 'నమ' శబ్దార్థములఁ గాచియుండువాడా! (మణిక్కదవం తాళ్ తిరవాయ్) జ్ఞానానందస్వరూపుడగుటచే జ్ఞాఘ్నులగు ఆత్మస్వరూపానుభవమును, దానిచేగలుగు స్వస్వాతంత్ర్యప్రతిపత్తిని పోగొట్టుమా (అయర్ శిలుమియరోముక్క) ఈశ్వరుడే ఉపాయోపేయమని అధ్యవసించియుండు జ్ఞానజన్మముగలవారి వంశమందుబుట్టిన భగవదనన్యార్థ శేషభూతులమైన బాలికలనుగూడు, "మీరువచ్చినకార్యమే"మనిన, (అత్తెపత్తై) 'పురుషార్థమునుగోరివచ్చినాము' అట్లైనస్వామివారు మేల్కొంచుటతో శేవిన్నవించెదను" అనిన (మాయక్ ... వాయ్ నేర్ వాక్) ఆశ్రితపరతంత్రుడై సులభుడై శ్రమమును హరించునట్టి దివ్యమంగళవిగ్రహముఁగలిగిన సచ్చేశ్వరుండు నిన్ననే పురుషార్థములనుఁ గృపఁజేసెదనని మనఃపూర్వకముగా చెప్పియున్నాడు, "అయినను మీరు ప్రయోజనాంతరపరులుగదా" అనినచో, "తూయోమాయ్ వందోం" మేము అన్య ప్రయోజనములయందు దిచ్చలేక వచ్చినారము, (అదియేదనగా) (తుయిల్లెపాడువాక్) మేల్కొలుపులఁబాడవచ్చితివి. "అయిననిలువుండు. శౌఱుచుచున్నాము" అనిన, (వాయల్ మున్నుమున్ను... అమ్మా) ప్రప్రథమముననే వాచా నిషేధింపకుము. నీవును మాకు స్వామివిగాదా? (నీ నేశన్ లెక్కదవుంసీక్కు) నీవుసచ్చేశ్వరునియందు ప్రేమాతిశయముచే అనధికారులకు వాడున్నరీతిని అగుపఱచునట్లు, ఆత్మస్వరూపము స్వవైలక్షణ్యముచే అధికారులకును భగవద్విషయమును గోప్యముగా నుంచవలసియుండును.

స్వాప. తా. అ. తామే శేషత్వపరాకాష్ఠలో నిలచియుండి సదాచార్య సంబంధముఁగలుగఁ జేయుటకు ఘటకుడవై, మఱియు ఆచార్యప్రావణ్యమును నూచించెడి తిరుమంత్రార్థవిచారములను తన సగుపదేశముచే అన్నదాదులకు విశదపఱచుచు రక్షించుచున్న వాడవైన ఓపరమపురుష! జ్ఞాఘ్నుమైన కేవలాత్మానుభవమును, తన్నూ

అకముగ రాబోవు స్వాతంత్ర్యప్రవృత్తిని నివర్తింపజేసి కృపజేయవలెను. సాక్షాత్ శ్రీమన్నారాయణుడే ఉపాయోపేయుడని యధ్యవసాయము చేసికొనియుండు వారి వంశముం దవతరించి యనన్యాగ్నశేషులైన మాబోటి శేషభూతులైనవారికి ఆశ్రీతవాత్సల్యముగల శ్రీకృష్ణస్వామి మాపురుషార్థములను నెఱవేర్చెదనని పూర్వ మందే గీతాదిగ్రంథమాలకముగ నానతిచ్చెను. కనుక ప్రయోజనాంతరపరులుగాక ఆపరమపురుషునకు సుప్రభాతశేవను జేయుటకై ఇచటకువచ్చి నిలచియున్నారను, మాకందఱకును ఘటకుండవై యగ్రేసరుండవైయుండు నీవు ప్రథమతః ఏ నిషేధ వచనములను జెప్పక మాకు అనుకూలండవై యుండవలయును. స్వరూపవైలక్ష్య భ్యమును మఱువక శ్రీకృష్ణస్వామిశేవను సకాలమందు జేయించినయెడల మాయద్వితీయమైన భగవత్కైంకర్యరూపమైన యీవృత్తము శుభోదర్కముగ నెఱవేఱుననుటకు సందియములేదు.

శ్లో॥ భో! నాయకస్యకృతలక్షణనందగోపవర్యస్య మందిరవరస్య సురక్షణాధ్య! |
భాస్వజ్జయధ్వజ పటాంచిత తోరణస్య ద్వారస్య పాల! మణికిర్ణకవాటయన్త్రమ్॥
ఉద్ఘాటయ ద్రుశమమంద మిమాశ్చ గోప్యః ప్రాప్తా వయం తతవిశేషమశేషమేషః |
దాశ్యేహ మిత్యేకలయద్వచనం హ్యేవ మాయా మణిప్రకరవర్ణ ఇమంచ శుద్ధాః॥
సుప్తం ప్రబోధయతు మద్య గిరాఽనిషిధ్యహ్నిద్ధాటయారరమిదందయితంత్యమమ్మ |
ధ్యేయః ఫలంచకరణంచ సవకృష్ణః వృత్తం నిగ్రమధురన్త్రతమన్మదీయమ్ ॥

(అవ.) ద్వారపాలకుడు వీరిప్రార్థననాలించి తలుపు తెఱచి వీరిని లోపలికి ప్రవేశింపజేయగా, వీరు లోనఁబ్రవేశించి 'శ్రీకృష్ణుని ప్రీతివలెనను ముచ్చిలి శో, రక్కసులవలెనను యెగుచేయుదురో' అని యతిశంకచే చేతియందు తీక్ష్ణమగు ఈటెనుపట్టుకొని కావలికాయుచు పరుండియుండు శ్రీనందగోపులవారిని మొదట మేల్కొలుపుదు, క్రమముగ శ్రీయశోనాదేవిని, శ్రీకృష్ణుని, శ్రీబలరాముని గూడ మేల్కొలుపుచున్నాడు.

అమృరమేతన్ణీరేశోజేయుఁజ్జయ్యం
ఎమ్మెగుమానన్దగోపాలావెఱున్దిరాయ్
కొమ్మనార్కెల్లామ్కొమ్మన్దేకులవిళక్కే
ఎమ్మెగుమాట్టియశోదాయజీవుతాయ్
అమృరమాడఱుత్తోజ్జీయులగళన్ద
ఉమ్మర్కోమానేయుఁజ్జావెఱున్దిరాయ్

శైవ్యులకలడిచ్చెల్వాబలదేవా

ఉమ్మియుంనీయుముఱి జేలోరెమ్బావాయ్ ||

౧౭

అమ్మరం ఏ తణ్ణిర్ ఏ శోఱుం అఱమ్ శెయ్యం = చూనమును కొపాడు వస్త్రములను ప్రాణమును కొపాడు నుంచితీర్థమును జనసత్వముల కొపాడు వృష్టాన్ని మునుగూడ, ధర్మబుద్ధిలో నెల్లఱును దానముఁజేయునట్టి, ఎమ్మెరుమాకొ = మాకు స్వామియైన, నందగోపాలా = శ్రీనందగోపాలవర్యా!, ఎమ్మినిరాయ్ = మేల్కొనుము, (ఇట్లుప్రార్థింప వారుకొంతయాభిముఖ్యముచూపగా ఘటహారాలగు శ్రీయశోదాదేవిని శేపుచున్నారు), కొంబులార్ కెల్లం = ప్రబులిచెట్లవంటి స్త్రీలకందఱుకు, కొమ్మిందీ = చిగురుటాకువలె సుధగ రమణీయయై తలమానికమైయుండు, కులవిళక్కే = గోపకులమున కంతకును ప్రదీపమువలె ప్రకాశముఁగలఁగఁజేయు, ఎమ్మెరుమాట్టి = మాస్వామిని వగు, అశోదాయ్ = శ్రీయశోదాదేవి!, అఱిపుత్రాయ్ = మేల్కొనుము, (ఇట్లు తల్లిదండ్రులను మేల్కొల్పి పారల పురుషకౌరముతో శ్రీకృష్ణుని మేల్కొల్పుచున్నారు), అంబరం = ఆకాశమునంతయు, ఉండఱుత్తు = మధ్యభేదించుకొని, ఓంగి = పరమపదమునఱును పెరిగి, ఉలగు = సకలలోకములను, అళన్ద = కొలచిన, ఉమ్మర్ కోమానే = దేవతలకును (నిత్యనూరులకును) ప్రభువైనవాడా! ఉఱం గారు = నిద్రింపక, ఎమ్మిందిరాయ్ = దయచేసిలేచిరమ్ము (ఇంతకును శ్రీకృష్ణుఁడు లేవకయుండగా), శెంబాకొ క్కుల్ అడి శేల్వా = (వానికి అన్యాయగుటచే బురుషకౌరముగా బలదేవుని శేపుచున్నారు) ఎఱ్ఱిని మంచిన నైబంగారుమయముగు కడియము మగు (గండపెండెము) గల శ్రీపాదములచేఁ బ్రకాశించుచు నవతరించిన అగర్భ శ్రీమంతుడా, బలదేవా = బలభద్రస్వామీ!, ఉమ్మియుం = నీసోదరుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడును, నీయుం = వానితో నయుతసిద్ధముగానుండు నీవును, ఉఱణ్ణేల్ = నిద్రింపకమేల్కొనుము, ఏల్ ఓర్ ఎమ్బావై ఆయ్ = సంప్రాప్తమగు నసదృశమైన మనవృత్తము శుభోదర్శనముగ నెఱవేఱును.

తా|| ఎల్లఱును, అచ్చాదన ధారణపోషణోపయోగములగు, అంబరోద శేదనంబుల ధర్మబుద్ధితో ననన్యప్రయోజనముగా సంతతము దానముఁజేయునట్టి శ్రీనందగోపాలస్వామివర్యా! గోపకన్యకలమగు మేమెల్లఱును పరమార్థలమై మిమ్ము శరణుఁజొచ్చితిమి, మాకులస్వామీ! కృపతో మేల్కొనుఁడు” అని మొదట శ్రీనందగోపాలస్వామిని మేల్కొల్పిరి. అటుపిమ్మట శ్రీకృష్ణస్వామికి మాతృదేవతయును శ్రీనందగోపులకు ధర్మపత్నియునగు ప్రియకుటుంబినిని శ్రీయశోదాదేవిని మేల్కొల్పుచున్నారు. “ప్రబులిచెట్లవంటి స్త్రీలసమూహమున” కిసలయ

మివపాండుపత్రాణాం” అన్నట్లు చిగురుటాకువలె సుభగరమణీయవై తలమానిక ముగనుండునట్టి గోపకులాన్వయరత్నదీపమై మాకు స్వామినివైన శ్రీయశోదాదేవీ! చిన్నబాలికల మందఱము నీకటాక్షపాత్రలమగుటకై యిచ్చటికి వచ్చియున్నారము. శీఘ్రముగ మేల్కొని పక్కసారి మమ్ముకటాక్షించుము.” అని, “భర్తావినుడైన పడుకైయుం ప్రజెందుడైయు తొట్టిలైయుం విడాడయరుక్కుం మాతానై పోలే ప్రథమచరమపదంగళో విడాడయరుక్కుమిరుప్పు” అనియు శ్రీనంద, గోపరైయుం శ్రీకృష్ణనైయుం విడాడయరుక్కుం శ్రీయశోదపిరాట్టియైప్పొల” అనియు శ్రీపిళ్లైలోకాచార్యస్వామివారు సాయించినట్లు మొదట శ్రీనందగోపాలుని మంచము, అమంచమునకొనుకొని దానిప్రక్కగనే శ్రీయశోదాదేవిమంచము, దాని ప్రక్కన శ్రీకృష్ణనిమంచము, అటుపై శ్రీబలదేవుని మంచమును కేయలదియు న్నువని తెలియుచున్నది. కనుక నిచ్చట క్రమముగ మేల్కొలుపుచున్నారు. నిరుపాధికపత్నిత్వప్రయుక్తవాలభ్యముచే భర్తృసమీపమునను నిరుపాధిక మాతృత్వప్రయుక్తవాత్సల్యముచే పుత్రునిసమీపమునను పేమితోఁగూడిన స్వాతంత్ర్యముండుటచే నిర్దణిచేతను అనతిక్రమణీయమై శ్రీయశోదాదేవియున్నది. కనుక అమెను పురస్కరించుకొని “అకాశమధ్యమునఁగూడ భేదించుకొని పరమపదమవలతును వ్యాపించి సమస్తప్రపంచమునుఁగొలిచిన దేవాదిదేవా! దయఁజేసి నిద్రనుండి మేల్కొనుము, పరమార్థలమై ప్రజాంగనల మెల్లఱము అనన్యకగణ్యులమై నీసన్నిధికి నేజెంచి నీదివ్యకటాక్షపాత్రప్రథమపరిస్పందమునకై యిచ్చట వచ్చి బహుకౌలముగ వేచియున్నారము; దయఁజూడుమా కరుణానిధీ!” అని శ్రీకృష్ణస్వామిని మేల్కొల్పిరి. భగవంతుఁడు భాగవతపరశంక్రుండగుటచే భాగవతులను పురస్కరించుకొనియే భగవత్సన్నిధిఁ జేరవలసిన క్రమముండుటచే వీరలట్లుచేయుచు, శ్రీకృష్ణుఁడు ఆభిముఖ్యమును నూచింపకుండగా, వీరలాయశిస్టాయనుఁజాగిసికొని “వేదవల్లార్గతైక్కిండు” అను ఆచారమును మరచితిమేయని పశ్చాత్తాపముఁజెంది ఆప్రక్కగనే శయించియుండు “వ్యాతప్రభృతసున్నీగ్ధః” అన్నట్లు శ్రీకృష్ణనితో నయతసిద్ధుఁడగు శ్రీబలదేవుని మేల్కొలుపుచున్నారు. “వివృతనకమునుమండీరాంచితపాదపద్మయుగళా! కరుణానిధీ! శ్రీబలదేవా! నీతమ్ముడును నిద్రవిడచి మమ్ము కటాక్షించునట్లుచేయుమా! స్వామీ! అట్లైన మావ్రతము సుభముగఁ బూర్తిఁజెందును.

వి. వి. అప్పరమ్ ఏ తణ్ణిర్ ఏ—మనుజులకు మానప్రాణరక్షణము మహాప్రయోజనము. అందు మానసంరక్షకము ప్రధానముగ వస్త్రము, ఇంక ప్రాణరక్షకములు

రెండువిధములు ధారకములు, పోషకములు అని. అందు ధారకము మంచిదని, 'సీత ప్రాణాధారము' అని ఆభియుక్తోక్తి. ఇంక పోషకము జవసత్త్వములఁ గాపాడునది మృష్టాన్నము. వీటిని మూడింటిని ఎల్లఱకుఁడు ధర్మబుద్ధితో దానముఁజేయుశీలముగలవాడు శ్రీనందగోపవర్ధుడు. 'ఏ'కారముచే నట్టిచ్చుటయే పరమప్రయోజనముగా నెంచియున్నారని తెలియుచున్నది. అఱియ్యం - ఫలాభిసంధిరహితముగ ఆనృశంస్యముతోనిచ్చుట. దీనిచే భోజమునంతటికిని ధారకపోషకౌదెసమర్పణశీలుడవగు నీవు మా సత్త్వనుఁబరిపాలింపవా? ఎమ్మెరుమాట్టి - మాకు సకలధారకపోషకభోగ్యవస్తువును శ్రీకృష్ణరసాయనమునుఁగని మాకుఁగృహఁజేసినస్వామి! మేల్కానుము. "ఏకైకఫలలాభాయ సర్వలాభాయశేషః" అనియు "ఉణ్ణంశోఱుం పరుకుంసిర్ తిన్నుంవెత్తోలైయుం" అనియున్నట్లు గోపికలకు సర్వగంధర్వసన్వయాపుండగు శ్రీకృష్ణుడే సకలభోగ్యధూతుఁడు. అట్టి శ్రీకృష్ణుని "వాసుదేవః సర్వమ్" అనియుండు మాకు దానముఁజేయుచుండుటచే నీవు హాకుస్వామివి అని ప్రార్థించిరి. అందులకు శ్రీనందగోపులవారు సంతోషించి మేల్కాని యనుమతిఁజేసినట్లు కనఁబడగా "నారీణాముత్తమావసూః" అన్నట్లు యువతీకులతిలకమైయున్న శ్రీయశోదాదేవి (కొమ్మనార్ కెల్లం) అని మేల్కానుపుచున్నారు. పిరాట్టిపురుషకారముతో పెరుమాళ్లసన్నిధికేజనునట్లు శ్రీయశోదాదేవిని పురస్కరించుకొనిగదా శ్రీనందగోపాంబురవారిని మేల్కానుపలసినది. అట్లుండ వ్యుత్క్రమముగ వీరలాచరించుచున్నారే యదియెట్లుసంగతము? అనినచో, శ్రీయశోదాదేవి శ్రీకృష్ణుని తన ప్రక్కలో పరుండ బెట్టుకొనియున్నందునను శ్రీనందగోపులు కొంచెము వ్యవహితముగా ముందుగాపరుండి మున్నందునను వారిని మొదట మేల్కాల్చిరి.

కొమ్ము = అనగా) ప్రబుభిచ్చెట్టు, అనార్ = దానివలెనుండువారలు, కులవిశ్ కే - ఈకులమునకు మంగళవీపమైనదానా! కొమ్ముడై - ఎవరికి శేవిధముగుకొఱతగలిగినను నీగుఱముగదా వాడిపోవును. ఎమ్మెరుమాట్టి - శ్రీకృష్ణునిపుత్రునిగాఁబడసి మాకందఱకును స్వామినియైనదానా! అశోదాయ - హితకాములగు శ్రీనందగోపులవారు మేల్కానినతిరువారఁగూడ ప్రియకౌమయగు నీవుమేల్కానవలదా? అఱి పుటాయ - నీకు మాకష్టములు తెలిసినచో మాశేమికొఱతగలదు. అమ్మరం ఊడఱన్దు ఓన్ది - ప్రయోజనాంతరపరలగు దేశతలకై ఆకాశమునంతయు నచ్చుటకొకప్రదేశమైనను బాకీ బీదందునట్లు వ్యాపించి దీనిచే నతఁడు నిరూపాధికరక్షగుండగుటచే రక్షకత్వమే నిరూపకముగ నభివ్యాప్తఁడాయెను. ఉలకళంద - నిద్రించుచున్నశిశువును తన యక్కడఁజేర్చి ముద్దాడు మాతృదేవతవలె యందఱి శోభాగములయంగును సుఖశీతసంపదకముగాఁ దనతిరుపడిగళ్ళ నుంచి యందఱిని

(చేతనాచేతనవిభాగములేక) యుజ్జీవింపజేసెను. త్రివిక్రమావతారమునఁ బరమాత్మ డను విశేషాగ్రము ద్యోత్యమగుచున్నది. ఉమ్మర్ కోహాసే — మనకు శిరోభూషణ మగు తిరువడిగళ్ళచే సకలలోకములను ఆక్రమించుటయూ. ఆహా! ఏమివాత్సల్యము. అని సర్వేశ్వరుని వాత్సల్యాధికల్యాణగుణగణములకు దాసులై నిత్యకైంకర్యపరులైరి. బ్రహ్మాదిదేవతలును నిత్యనూరులు నని విశేషాగ్రము. ఉఱ్ఱాతు — మానిద్రనుఁ బోగొట్టు నవతరించిన నీవు నిద్రించుటయూ? “అనిద్రస్సతతంరామః” అని గదా నీస్వభావము. ఇట్లుప్రార్థించినను శ్రీకృష్ణస్వామి మేల్కొనకండుటచే ముందర నమ్మిమూత్తపిరాన్ల (శ్రీమదగ్రజపాదులగు శ్రీబలరామస్వామిని) పురుషకారముగా నాశ్రయించుటకై వారిని మేల్కొల్పుచున్నాడు. ‘ఉమ్మియుం నీయుముఱ్ఱేలో’ నీకు భవ్యుండైన నీతమ్ముడను, అతనికిఁబూజ్యుడైననీవును ఇద్దఱునుమేల్కొనవలయును. “సంజేతై స్సామమధురైః ప్రేమగర్భై రగర్వితైః । రామేణా శ్వాసితా గోప్యో హరిణాఽఽఽమృతచేతసః” అని మమ్ములను అతనిని ఊరడించువాడవుగదా నీవు,

స్వాప. ప్ర. అ. (అంబరమిత్యాది) ఈపాశురమున మొదటి ఆచార్యులను మేల్కొల్పి శ్రీబలరాముల పురస్కరించుకొని ఈశ్వరుని మేల్కొల్పుచున్నాడు. (అంబరు) ఆత్మస్వరూపమైన ఈశ్వరముఖవికాసమును, దానికివర్ధకమగు భోగ్యతా బుద్ధినివృత్తిని, “దానికిఁగారణమగు కైంకర్యమును, ఒక్కొక్కటియూ వీడిచ్చునది?” అనునట్లు తమయొక్కకారణముచే స్వయంపురుషార్థముగా మాకుఁబ్రసాదించుచు మాకుప్రాప్తకేషివై యానందనిర్భయఁడవగు నో ఆచార్య! నీవు మేల్కొనవలయును. (కొంచిత్యాది) ఏటికెల్లవకు నంగి జీవించునట్టి ప్రబులిచెట్లవలె, సంసారుల యభి మానమునకుఁ దగినట్లు ఆమర్చబడియుండు భగవత్సంత్రముల కన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమై ప్రపన్నకులమునకుఁ బ్రకాశమై మాకునిరుపాధికముగ నుపాస్యయై అనుసంధించువారలకు ఆభిజాత్యాది సకలాలిశయములను ప్రసాదించునట్టి తిరు మంత్రమో! (ఆఱివుఱాయ్) తిరుమంత్రమును మేల్కొల్పుటయనుగా తనయర్థమును ప్రకాశింపజేయుట (అంబరు) నిరీశ్వరవాగులకు నవకాశమీనుక వృద్ధి నొంది ఈవిధూతిని తనతిరువడిగళ్ళక్రిందఁజేర్చుకొనిన నిత్యనూరినిర్వాహకుండైన స్వామీ! సంసారులనిద్రను బోగొట్టుటకు అవతరించిననీవు నిద్రింపకుండవలయును. (శెంబొమ్మలడి) ఎఱ్ఱనై కోరఁదగినదై బంగారుతోఁజేయఁబడిన గండఁపెండేరముఁ గలిగి స్వకేషిత్యమునందు భగవచ్ఛేషత్వ మంతర్గతమై యుండుటచే శ్రీపాదములు విరుదునువహించినవి. (శ్వాబలదేవా) ఇట్లు సంపన్నుడవగు శ్రీబలరామస్వామీ! (ఉంచియుం నీయు ముఱం గేలో) నీకుస్వాధీనుడగు శ్రీకృష్ణుడను వానికి స్వాధీనుఁడవగు నీవును జాగరూకతనొందవలయును.

స్వామి, తా. అ. సర్వేశ్వరుని కృపావలొకనమును తద్వర్ధకమైన భోక్తృత్వ బుద్ధినివృత్తిని, దానికి హేతువైన కైంకర్యవృత్తిని శిష్యులైన మాకు స్వయంపురుషార్థమై కృపజేయుచున్నవారును, మాకు శేషిరూపియై మమ్మురక్షించుచున్న సనాచార్యులారా! మీరు ప్రబుద్ధులుకావలయు. సంసారుల యభిమానమునకు అనురూపముగ శ్రీయఃపతి యేర్పఱచియున్న తారకమంత్రాది సప్తకోటి మహామంత్రములయందు శ్రేష్ఠతమమై ప్రపన్నజనగోష్ఠికి దీపప్రాయమై మాబోటివారికి పురుషకారమై సకలపురుషార్థములను కలుగఁజేయునట్టి తిరుమంత్రమా! నీయొక్కయతిశయమైన రహస్యాగ్రము మాయల్పబుద్ధికి గోచరమగునటుల కృపజేయుము. నిరీశ్వరవాదులు నిర్మూలముగ నశించునట్లు తన స్వరూప మేకాకారమై అభివృద్ధింజెందఁగ శీలావిభూతినంతయు తన దివ్యశ్రీపాదారవిందములచే గొలిచిన నిత్యమూరి నిర్యాచూతుఁడవైన పురుషోత్తమా! అనాద్యవిద్యారతమస్సులొమునిగి సంకటపడుచున్న మోహోదిదుర్గుణములను 'బోఁగొట్టి యోగనిద్ర'నుండి హెచ్చరికను గొనుము. స్వశేషత్వమందు భగవచ్ఛేషత్వము అంతర్గతమగురీతిగ విజయముజేసియుండు ఓబలరాముడా! నీకు భవ్యుండైన శ్రీకృష్ణుండును, అతనికి భవ్యుండవైన నీవును మీరిద్దఱును ప్రబోధముఁజెంది మాయందుకృపయుంచి కటాక్షించినయెడల మాయద్వితీయవృత్తియు సాంగముగ శుభపర్యవసాయిగ నెఱఁజేలును.

శ్లో॥ దివ్యామ్బరోదకభసాదనదానశీల! స్వామిక్ ప్రబోధ కృపయాననునందగోప!
 రామాలతాప్రకరపల్లవపంశదీప శ్రీస్వామిని ప్రియకుటుంబిని హేయశోదే!
 ఉద్బోధ చామ్బరనిరంతరవర్ధనేన లోకాకాశమాకా ప్రమితవన్నమరాధినాథ!
 నిద్రాంవిముంచ రుచిరారుణపాదపద్మ శ్రీమక్ బలాధిప హలాయుధ రాహిణేయ!
 సమ్ముగ్ధామకగుణాకర వత్సల త్వంభవ్యేన తేననుజవరేణ విబోధ తూర్ణమ్ |
 ధ్యేయః ఫలంచ కర్ణణంచ సవిత కృష్ణః వృత్తం నిసగమధురం వ్రత మన్మదీయమ్

(అను.) ఇట్లులేపినను లేనకుండుటఁజూచి తమకూ పురుషకారభూతురాలగు నప్పిన్నైపిరాట్టిని మేల్కొల్పుచున్నారు. తాయాల్ల (లోకజనని) పురుషకామతో సర్వేశ్వరు నాశ్రయించినచో ఫలసిద్ధి తప్పకఁగలుగును. వాయసవిభీషణాయు విషయమున నిది తెల్లమైనది. సీతాదేవిని అనాదరించి శ్రీరాములనాశ్రయించి శూర్పణఖ సంహరింపబడెనుగా. పెరుమాళ్లనువిడచి సీతాదేవి నాశ్రయించినరాణుడును నశించెను. శ్రీవిభీషణాట్వాల్లు ఇద్దరిని యాశ్రయించి తరించిరి. “ఇవశో సన్నిధియాల్చేకొకంతలై పెరుమాడు, అదిల్లామెయాలే రావణం మడిందాన్” అని శ్రీలోకాచార్యులవారనుగ్రహించియున్నారు.

ఉన్న మదగల్గి నోడవోళ్ వలియన్
 నదగోపాలకమరుమగళేనప్పిన్నాయ్
 కదజ్జనుముంతుల్లిడై తిలవాయ్
 వదైజ్జుంకోళ్లియటై తనగాణ్ కూదవి
 పున్దల్ మేల్ పల్ కాల్ కుయిలిసన్దల్ కూవివగాణ్
 పన్నార్ విరిలియున్ వైత్తునక పేగాడ
 శెన్నామరై కైయూల్ శీరార్ వళై యొలిప్ప
 వన్దతిలవాయ్ మగిల్ ధైగోరేమ్బావాయ్ ||

౧౮

ఈపాపరచు శ్రీఎమ్మెరుమావ్వాగు పవపీరికరమైనది.

(శ్రీనందగోపులు మొదలగువారు వచ్చితలుపు తెలునవంతున) మదం
 ఉండు కల్గిల్ కలా = మదజలము స్రవించుచుండు ఏనుగువంటివలయు గలవాడై,
 ఓడాడ = శత్రువులనుబాచి బెడతీ వెనుతీచుని, నోళ్ నలియున్ = భుజులయు
 గలవాడును నగు, నందగోపాలక = శ్రీ నందగోపులవారియొక్క, మరుమ
 కళే = కోడలివై, కందంకముగ్రాం కుల్లీ = పదిమళ్లవలలు నీచుచుండు దివ్య
 కుంతలములగలిగిన, నప్పిన్నాయ్ = నీనప్పిన్నై (నీలాదేవి) పిరాట్టిదేవి, కడై
 తిలవాయ్ = తలుపు తెలుపుమా! (తెలువారినదా? అని ప్రశ్నింప), కోట్టి ఎంగుం
 వందు అట్టైత్తన = కోళ్లు అన్నిచోట్లను గుమిగూడినాయుచున్నవి (నుటియు)
 కూదవి పందల్ మేల్ కుయిల్ ఇనంగళ్ = పందల్కొలయున పుష్పించు గురువింద
 తీగెలు అట్లుకొనియుండు పందిళ్లవైనిద్రుమ, పు నోక్కిలితనవలనమూచుములు, కల్
 కాల్ = పలుమూలులు, కూవినకాణ్ = కూయుచున్నవి, మాడుమా, పంగు
 ఆర్ విరలి = బంతిచే (కంకుకముచే) పరిపూర్ణమై మిక్కిలిమనోభక్తులైన వేర్లుగల
 దానా! ఉన్ వైత్తునక పేరే పాడ = భద్రయొక్క పిగునామముల బాడుటకై
 వన్ద = నీవునయజేసి, శీర్ ఆర్ వళై ఒలిప్ప = సౌందర్యసౌభాగ్యములచే బూర్ణము
 లగు కంకణములు (చేతికాణులు) మృదుమగురుముగ శబ్దించగా, శెన్నామరై
 కైయూల్ = ఎత్తతామరపుష్పములవంటి శ్రీహస్తముచే, మగిల్ వన్ద = మిక్కిలి
 యుత్సాహముతో, తిలైవాయ్ = తెలుపుమా!, ఏరొడై ఎమ్బావాయ్ =
 మా అద్వితీయవీరము భుభముగ పూర్ణిజెందును.

తా. మిక్కిలముగ స్రవించుచున్న మదజలముచే నోపాగు దివ్య
 గజరాజునుపైతము పడంగోయునంతటి బలిష్ఠుడను, శత్రువులపరాక్రమముల

నున్నదనిభావము. ఇప్పుడు దీనికి ప్రసక్తియేమియనగా? ఈమె శ్రీకృష్ణునితో కందుక శ్రీదాసలిపి అందరిని జయించి ఒకచేత బంటిని మఱియొక బంటినిబోలిన కంతుక శ్రీదా విలాసుడగు శ్రీకృష్ణుని గొగిలించుకొని అట్లే పరుండియున్నది. ఆమెకీతడు భోగోపకరణము, బంటి లీలోపకరణము. ఒకచేతిలో నారమున్నది, మఱియొకచేతిలో నారాయణుడగున్నాడు. ఒకచేతిలో విభూతి, మఱియొకదానిలోవిభూతిమాన్లు. దీనిచే “అస్మి శానాజగతో విష్ణుపత్ని” అనునట్లు ఉభయవిధసంబంధములచే (విష్ణు పత్నిత్వ జగత్పాత్రత్వములచే) సిద్ధించుపురుషకారభావము తోచుచున్నది. అది యటుండనిండు. మీఱ లెందుకై వచ్చితిరన-ఉన్నెత్తునకొపాడ’ అని అనుచున్నారు. మీరిద్దఱును సరససల్లాపములాడుచుండునపుడు మేము నీపక్షమందుండి యతని నోడించెదము. కుటుంబముకూడియున్న నందఱునుకూడియే యుందురు. వేరు పడినచో సంతానము మాతృపక్షమునఁ జేరునుగదా! శెన్నామరైక్క-వాడును ఆశ పడునట్టిచేయి. “భవేయంశరణంహిషః” అని అభయప్రదానమిచ్చినచేయి. వస్తు ఉజ్జవాయ్ = యింద్రులచే జెలువఁగూడదు. నీనడక సొగసును మేమందఱము అనుభవించునట్లు నడచివచ్చి తెలుపుము. “మక్కిబీస్తు” ఈపీడవదల్చుకొనవలయునని నిర్బంధమునకై తెలువవలదు. నీవు మనన్నూర్తిగా సంతోషించి తెలుపుము.

స్వాప-ప్ర. ఆ. ఈపాశురమున స్వాచార్యులను పురస్కరించుకొని శ్రీ బలరామస్వామి పురుషకారముతో శ్రీకృష్ణుని మేల్కొల్పినను ఆతఁడులేవ నందున నిరుపాధిక నిర్దుష్టపురుషకారభూతురాలగు నప్పిన్నైపిరాట్టిని మేల్కొల్గులపు చున్నారు. (ఉందుమదకళిల్ ౧౯) నిరతిశయ అహంకారమును నిర్మూలంప దత్తుండును (ఓడాడతోళ్ వలియక) సమస్తేతరవస్తు విలక్షణమైన జ్ఞానబలైశ్వర్యాది పరిపూర్ణుడగు (నందగోపాక) అనందనిర్భరుడై యాశ్రితసంరక్షకుడగు సదా చార్యునియొక్క (మరుసుగళే) అచార్యులకు సర్వేశ్వరుడు పుత్రునివలె విధేయుడై నచో తాయార్లు (లోకజనని) కోడలగుటలో నాశ్చర్యములేదుగదా! (నప్పిన్నాయ్) తిరునామము (కందంకమట్రొంకుట్రీ) ‘సర్వగంధః సర్వరసః’ అనునట్లుండువానికిని నిరతిశయ పరిమళమును బ్రసాదించు భగవద్విషయవ్యామోహముగలదానా! దీనిచే తనయందలి వ్యామోహమునలన -ఈశ్వరుని స్వాధీనపఱచుకొని సమాశ్రిత రక్షణమున మిక్కిలి శ్రద్ధం గలుగునట్లు అన్నిటిని జతపఱచి వానిని సర్వశ్లాఘ్యుడగు నట్లు చేయుచున్నదిమియని ఈమెదివ్యకరుణాపరివాహప్రభావము తెలియఁబడు చున్నది. (కడైతిఱవాయ్) వానిపరిమళములను నీపరిమళమును అడివిఁగాచిన వన్నెలఁజేయక మేమందఱము అనుభవించి యానందించునట్లు తద్విరోధియగు మాయ

జ్ఞానమునుఁ బోగొట్టుచూ! మాతల్లీ! (చంగుఎఱ్ఱుంకోఱ్ఱియైత్తనకాణ్) ఎల్లడలను భాగవతులందఱును లేచి భగవత్సైంకర్ణాగము నొకటినికొకటు ప్రబోధనముఁ జేసుకొనుచున్నారు; (వారిని నిద్రింపకుండునట్లు ఉపద్రవపెట్టుటకు మీఱున్నారు గదా! అనియనిన) మాదలిప్పన్దల్-మేల్-పల్-కాల్-కుయిల్ ఇనంగళ్ తూవినకాణ్) ఉపనిషత్సార్థములయందు వేదాంతార్థములను అనుభవించుచుండు శ్రీమన్నాథయ్య మునులవంటి పరమభాగవతులసమాహము సత్వము తలయైత్తినపిడపగూడ నిన్ను సందర్శింపలేనందున నాలుకలోఁదడిలేనట్లు పలుమాటు మొఱుఁబెట్టుకొనుచున్నారు నుమా! (ఇట్లు లేపినను లేవనందున గవాక్షరంధ్రములగుండా తిలకించిరి, అప్పటి దివ్యసౌందర్యపరిస్థితిని దివ్యభోగానుకూల్యమును అభివర్ణించుచున్నారు.) (పందార్ విరలి) అని యారంభించి, సత్వగుణమున్న స్థకమగువఱకును చేతనులతో లీలారసముననుభవించి సత్వగుణము తలయైత్తినవెనుక నొకచేతితో లీలోపకరణధూతులగు చేతనసమూహమును మఱియొకచేతితో ఈచేతనసమూహముఁగొని తనకు లీలారసము ననుభవించఁజేసిన ఈశ్వరుని కాగలింపుకొని శయనించియున్నావే; అహో! ఏమి నీవిశ్వరూపరాకొస్తాప్రభావము? (ఇప్పుడులేచి చేయవలసినదేమియనిన) ఉక్తమైత్తు నకా-మేల్-పాడ) నీవును నీభర్తయు బంతులాడునపుడు నీకతఁడు పరాజితుఁడుకాగా. అతని సౌలభ్యసౌశీల్యాదికల్యాణగుణగ్రయుక్తములగు దివ్యనామములను అను సంధించుటకై “అలైన తలుపుఁదెఱచుకొని లోనఁబ్రవేశింపుడు” అనిన; అది కూడదు (తెందామరైక్కైయల్) దివ్యసౌందర్యసౌకుమార్యసౌంగధ్యాదులచేఁ దామరసపుష్పముఁగూడ క్కరింఁచు నీదిన్యశ్రీహస్తముతో, ఇక్కడ ‘కై’ అనఁగా జ్ఞానము. “జ్ఞానక్కైదా”. అని యాహ్వానానతిచ్చిరి. జ్ఞానమునకు సౌందర్య సౌకుమార్యసౌంగధ్యము లేమియున్నవి? అనినచో; ఇతరవిషయనివృత్తియే - సౌందర్యము; స్వభోక్తృత్వనివృత్తి-సౌకుమార్యము. నిరతిశయప్రేమాత్మికము - సౌంగధ్యము. ఇటువంటివిశిష్టవిజ్ఞానమచే (శిరార్ వక్కైయిలిప్ప) ఎల్లప్పుడును భగవత్సంబంధముచేఁ బూర్ణములై భగవత్సంబంధనూచకములగు రహస్యత్రయార్థములు ప్రకాశింపఁగా (మదుటిఱవాయ్) మాప్రయత్నము నశేషింపకయే నీవే కృపతోవిచ్చేసి స్వయాసౌపాయపురుషార్థములకు పరమవిరోధియగు మాయజ్ఞానకవాటమును తెఱపుమా (మగఱ్ఱొన్దు) పురుషార్థము నీదిగా సంహోషించి.

స్వాప-తా. అ. ఉన్న స్థకమైన యహంకారమును జయించునట్టి జ్ఞానబలము గల సదాచార్యులకు న్నుపాస్థానాపన్నురాలవైనట్టియు, ఆశ్రితరక్షణధురంధరుఁడైన శ్రీయ్యోపతిని స్వశరణభరణునిగాఁ జేయునట్టిదియునైన ఓలక్ష్మీదేవి! మీయిద్దఱి నిత్యా-26

నన్నిధిని మేముచేరి సేవించునట్లు మా యజ్ఞానమును బోగొట్టి కృపజేయుడు. ఇపుడుసత్వోద్రేకకాలమైయుండినందున పరమభాగవతులు భగవత్క్రొంకర్యము నకుగాను ఒకరిని మఱియొకరులేపెదరు. వేదాంతగ్రంథములయందు ఉత్కృష్టమైన యర్థవిశేషములను అనుభవించెడి పరమభాగవతులు ఆవేదాంతగ్రంథములయందు ప్రసాదింపఁబడిన సత్వముద్రేకింప నిన్నుఁగానలేక పలుమాఱు మొఱపెట్టుచుందురు. ఒకహస్తమున చేతనవర్గమును, మఱియొకచేత నీశ్వరుని ఆలింగనముచేసికొనియున్న యోలక్ష్మీ! నిరతిశయప్రేమాత్మకత్వముగల జ్ఞానముచేత భగవత్సంబంధనూచకమైన యనంతరహస్యాగ్రములను ప్రకాశముజేయునట్టి స్వరూపోపాయపురుషార్థవిరోధివిషయకమైన ఆయాజ్ఞానములను నివారణచేసి కృపజేయనలెను. నీవుసంతోషించి ఈ మాకోరికమేరకు ఆనతిచ్చినయెడల మా యన్వితియవ్రతము సాంగమున శుభావహముగ నెఱవేఱును.

శ్లో॥ ప్రస్థస్థమాన మద దన్తిగభీరమూర్తైః సందృప్తవృత్తభుజమండలమండితస్య ।
నస్తస్య వీరజని, సుందరి, దేవి, నీలే! గంగాధ్యభృంగరుచిరుస్తలిని త్వమేత్య ॥
ఉద్ధాటయారరమరం చరణాయుధాశ్చ సర్వేరువన్తి పరితస్త్వతిముక్తగుంజే ।
కూజన్తి కోకిలకణా బహుకన్తుకేన పూగ్ధాంగులే తప తు భర్తృదుదారనామ ॥
గాతుంహి రక్తసరసీరహపాణినాఽతిమోదేన శింజితసమంచితభూషణాభ్యా ।
ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచ సవీవకృష్ణః స్మృతం నిసర్గమధురం వ్రత మస్తనీయమ్ ॥

(అవం) వీరిప్రార్థనలాలించి నప్పినైపిరాట్టి తలుపు తెఱవఁబోగా, మనవారి కీమె ముందుండగూడదని ఈమెను తలుపు తెఱవనియక బిగ్గఁగొగిలించి పడకనుండి లేవనియకయుండు శ్రీకృష్ణునిమేల్కొలిపి, అతఁడు మారుమాటలాడకయుండగా, మేల్కొలుపమని నప్పినైపిరాట్టిని పిలుచుచున్నారు.

కుత్తువిశక్కెరియ కోట్టుక్కాల్ కట్టిల్ మేల్

మెత్తెన్దపంచళయన త్తికామేలేటి

కొత్తలర్ పూఙ్గుల్ నప్పినై ప్పొజ్జేమేల్

వైత్తుక్కిడన్దమలర్ మార్ బా వాయ్ తిఱవాయ్

మైత్తడజ్జణ్ణినాయ్ నీయుమ్ మణాళనై

ఎత్తనై పోదుం తుయిలెక్కువొట్టాయ్ కాణ్

ఎత్తనై యేలుం పిరివార్ మిగిల్లాయాల్

తత్తువమన్తు తగ వేలోరెమ్బావాయ్ ||

౧౯

కుత్తువిళ్ళక్కు = దీపపు సెమ్మెలోని ప్రదీపములు, ఎఱియ = నలుప్రక్కల వెలుగుచుండగా, కోట్టుక్కోల్ కట్టిల్ మేల్ = ఏనుగు దంతములచే జేయబడిన కోళ్ళుగలిగిన మంచముపై, మెత్తెన్దు = మృదువుమైన, పంచళయనత్తిక్ మేల్ = సొగసు, చల్లదనము, మెత్తదనము, సువాసన, తెల్లదనము అను విదుగుణములుగల హంసతూలికాతల్పమున, ఏఱి = ఎక్కియుండి, కొత్తు అల్ పూంకుల్ = గుత్తులు గుత్తులుగా వికసించిన పూలమాలికలచే నలంకృతముగు సుభగసుకుమారకేశ పాళముగల, నప్పిన్నై = నీశాదేవియొక్క, కొంగై మేల్ = స్తనములవిడ, వైత్తుక్కిడన్దు మలర్ మార్ పా = పఱపఱచినవిన్నుటవిశాలసుభగవత్సంధులముగల వాడా? మాన్వామి!, వాయ్ తిఱవాయ్ = నోరుఁజెఱచి యొకమాట మాట్లాడ రాదా? (వీరిప్రార్థనలాలించి యతఁడు కరుణార్ద్రులై త్తుడై నోరుఁజెఱచి మాట్లాడ నారంభింపగా నీశాదేవివద్దని కనుసైగజేయుటఁజూచి యామె యనుగ్రహమును సంపాదించుటకై ఆమెను ప్రార్థించుచున్నారు), మెత్తడంకణ్ణినాయ్ = కాటుకచే నలంకృతముగు విశాలనేత్రములచే విరాజిల్లుదానా!, నీ = నీవు, ఉక్ మణాళనై = నీవల్లభుడగు శ్రీకృష్ణునియొక్క, పీరవు = విశ్లేషమును, ఎత్తనై యేలుం = తుణకొలమైనను, అల్ మిగిల్లాయ్ = సంహింపలేకున్నావు, అల్ = ఆహా! చాలా యాశ్చర్యము, ఎత్తనై పోదుం = ఒక్కతుణమైనను (అతఁడు), తుయిల్ ముట్టాయ్ కాణ్ = నిద్రను విడచి లేచుటకు సమర్థుడగువాడగుదా! (ఇట్లుచేయుట), తిత్తువమన్తు నీస్వరూపమునకుఁ జేరదు, తకవుఅన్దు = నీ స్వభావమునకునుడగుదు, ఎల్ ఒర్ ఎమ్బావైయ్ = మన యద్వితీయ మంగళవృత్తము సుఖముగాఁ బూర్తి జెందును,

తా. దీప స్తంభములలో దీపములు వెలుగుచుండ నేనుగుదంతములచే జేయబడిన కోళ్ళుగల మంచమునందు వైత్తుమార్దవవైత్తుపరిమళ సౌందర్యములను పంచగుణములచే విశిష్టముగు హంసతూలికాతల్పముపై పవ్వళించి వికచకుసుమప్రభకపరికర్మిత కేశపాళయొందు నీశాదేవియొక్క తుంగ స్తనగిరితీతలమున సుఖాయితవిన్నుట వత్సంధిపరిమండితుడవగు ఓన్వామి! మాయందు దయయుంచి నోరుఁజెఱచి యొక మాట మాట్లాడఁగూడదా? లేక, అంజనాలంకృతవిశాలదృగంచలవగు ఓనీశాదేవి! జగత్సాన్నిధియైన శ్రీకృష్ణుని స్వల్పకొలమైనను పడకవిడచిలేచి బయటవచ్చుట కనుమతింపకున్నావు, తుణకొలమైనను శ్రీకృష్ణుని విశ్లేషమును సంహింపలేక

యన్నావు, ఇది నీకు స్వకూపముకాదు. నీస్వభావమున కిది తగనిపని. నీవతె
మేమును అతని కనన్యార్థ శేషభూతులముగదా! కనుక కరుణించి యవకౌశమిచ్చితి
వేని, మాయద్వితీయమైన భగవత్కైంకర్యకూప మంగళవృత్తము సాంగముగ సమాప్తి
జెందును, సంశయములేదు.

వి. వి. కుత్తువిళ్ళక్కరియ - మామందిరి ఊరివారేమనుదురో? అనుభయము
లేక చీకటిలోగాక ఎల్లెప్పుడును ప్రదీపముల వెలుతురులో నాధునిముద్దు మొగముఁ
జూచుకొనుచు దివ్యశయనమునందు పరుండియందుభాగ్యము నీకున్నది. ఆహా!
ఏమి నీభాగ్యము. “అతివరాముః శుశుభే” అన్నట్లు ఈమెయు సర్వేశ్వరున
కొక ప్రదీపప్రాయమై అతని కెల్లప్పుడు స్వసన్నిధానముచేఁ బ్రకౌశమునుఁ గలుగఁ
జేయుచున్న దనుభావ మభివ్యక్తమగుచున్నది. కొట్టుక్కొట్టుట్టి స్నేహ - కువల
యాపీడమత్తేభపు నిర్బంధంతములఁగొని చేయఁబడిన దివ్యమంచమున, వీరపత్నియగుటచే
నీమె కిట్టిమంచమునందే నిద్రవచ్చును. మామాదిరి బృందావనాది సంకేతస్థలములకుఁ
ద్రిష్టరవలసినది లేక నిర్భీకముగా నింటియందే యధేష్టుముగ ననుభవింపభాగ్యముఁగలిగి
యున్నదే! ట్టిలో - మాణిక్యములచేఁ జేయఁబడినను మంచమని జాతినఁ బట్టి
వ్యవహారము. పంచశయన త్రికామేలేటి (1) సాందర్యము, (2) శైత్యము, (3) మార్ద
వము, (4) పరిమళము, (5) ధావళ్యము నను పంచగుణములచే విశిష్టమగు దివ్య
తల్పము, (లేక) విదువస్తువులచేగాని విదువిధములుగాగాని తయారుచేయఁబడినతల్పము
అని అర్థము. ‘పంచతల్ప’ మను సంస్కృతశబ్దమిది. (అథవా) పఞ్చ = ప్రత్తి,
(పఞ్చ) దానిచేఁ దయారుజేయఁబడిన, (శయన) తల్పము. (హంసతూలికాతల్పము)
అనియు అర్థముఁజెప్పవచ్చును. ఈపక్షమున ‘పఞ్చ’ అనుచో ‘అర్కాద్యచప్రత్య
యము’వంటి తిద్విశిష్టార్థక ‘ఆ’ప్రత్యయమువచ్చినదని చెప్పకొనవలయును. ‘మత్తైస్త
అని మార్దవము పార్థకేయన చెప్పఁబడియున్నదే? ఇదియెట్లుపొసగును అనిన; పడకకు
మార్దవము ప్రధానగుణమగుటచేతను, అగుణ మీపడకయం దధికముగనుండుటచేతను
వేరుగ చెప్పఁబడినది. మేలేటి - “పాదేనాధ్యారోహతి” అననట్లు మేమును
కాలితోఁ ద్రొచ్చుచు దానిపై నెక్కినప్పుడుగదా పరమకరుణామూర్తివగు నీవు
సుఖమునుభవింపవలసినది. “కొత్తలర్పూజ్ఞుల్” ఈమెయొక్క దివ్యకుంతలస్పర్శ
ముచే గుచ్చగుచ్చములుగాఁ బుష్పములు వికసించుచున్నవని తెలియుచున్నది.
కొజ్జేమేలే వైత్తుకిడన్దమలర్మార్ పా-కొజ్జే = తుంగస్తనమండలము. దానిపై తన
విశాలవక్షమునుంచి సుఖపారవశ్యముచే ముగ్ధుడై యట్టేనిద్రించుచున్నాడు. (లేక)
నీళితుంగస్తనమండలమును తన సువిశాలవక్షస్థలముపైనుంచికొని సుఖముపొందె

యున్నవాడు. పురుషాయితమున నిట్లుసంభవించును. రతియున్నస్తకమైన శ్రీ పురుషునివలె విజృంభించి రతిసుఖములఁ దాననుభవించి పురుషునిఁగూడ దివ్యభోగ రసానుభవ సముద్రమున నవగాహింపజేయును. “వివిధరతిక్రిడల ననుభవించి తజ్జనితసుఖశ్రమానందపారవశ్యముచే జొక్కి విగళితవేద్యాంతరుడై నాయకుఁడు సొమ్మసిలి పరుండియుండగా, అప్పటి నాయకుని యనిర్వర్ణనీయ దివ్యభోగను దిలకించి యుత్కృంతితురాలై యొక్కున్నట్టి యనంగళరసహస్రవిధయై తాళజాలక తత్తఱోద్బుద్ధవివిధచిత్రభావతపసును నేషతరంగితస్వాతంత్రయై పైకొని యుల్లోక రతిక్రిడాసంవిధానవిధానాకానములచే దననాయకు నలయించి తానును దివ్యానందరసామృతతిరంగిణిపీఠాడోలికలు చూచును. “కొమకళావిదగ్ధయై ప్రణమా రసపరిపాకోత్కృష్టితయగు పౌంధ నాయిక.” అని కొమకళాస్త్రినిపుణు లభివర్ణింతురు. “నశాస్త్రం నైవచ క్రమః” అనిగదా ప్రణయానుభవమందును. “పర్యామేణ ప్రసుప్తశ్చ” అనిగదా శ్రీమహాత్మికమునియు నభివర్ణించియున్నాఁడు. బహుకుటుంబులగువారు పర్యతప్రాంత్యము నాశ్రయించి నివసించునట్లు జగత్కుటుంబియగు పురుషోత్తముఁ డీసళాతుంగ సునగరితటినుపుండై యున్నవాడని యంతకుముందే చెప్పియుంటిమి. వాయుతిఱవాయు—“అగ్రోవాసుదివా దృప్తః” అని సెలవిచ్చు నీవు “నీవులేనిదిలోక మేలే”దని యెంచుచుండు మాతో నీబింబాధరము కొంచెముకదిలించి యొక్క మాటమాట్లాడకూడదా? ఆమెనిన్ను యివతలికి రానివ్వకున్నను అచ్చటనుండియే “మాకుచా” అన్నట్లు మాకొప్పాయనముగా నుండునట్లొకమాట మాట్లాడకూడదా! ముత్త్యములు రాలిపోవు నే! మైత్రడం కణ్ణినాయ—పిరి దీనాలాపముల విని మాట్లాడుటకై “పదవిని కదిల్చబోగా” వద్దని “నప్పినై” కనునన్నచే వారిండుచున్నందున నామెను ప్రార్థించుచు తిత్సుచకముగ సంబోధించుచున్నాను. మైయిట్టైతోమ—అని శపథముజేసిన మమ్ములఁగూడ కొటుకఁబెట్టుకొనునట్లు చేసినగదా నీవును కంటికి కొటుకఁపెట్టుకొనుట సముచితము. నీనేత్ర సౌందర్యము సౌభాగ్యము మా రుజ్జీవనకొరణమనియెంచితిమి. అట్లుగాక వాట్లచేత నేమన నాకుని జయించి నీకొవ్వధనముజేసుకొని మమ్ముల నిట్లుపేక్షించుట యుక్తమా! నీవంటివారలముగ దామేమును? అను అభిప్రాయము తెలియుచున్నది. ఉన్నతాళనై— “గోపిజనవల్లభః” అనియు “భోకభిరారం” అనియు వర్ణించునట్లు, అతడందఱికిని వల్లభుండైయుండగా, అతనిని నీకటాక్షనురాయుగాఁ జేసుకొని నీకుమాత్రమే వల్లభునిగాఁ జేసుకొనుట యుక్తమా? యోచించిచూడుము. ఎత్తనై... ఇల్లాయాల్— “అకలకిలేకొనితైయుం” అనునట్లు నీకుఁగొలవిళ్లేషభీరుత్వము మాయుజ్జీవనము నకుగదా హేతువుకొనలయును. ఇట్లువిపరీతఫలముగా నుండవచ్చునా? తత్తువం-

సత్వము, తక్వ=ధర్మము. మాకు చెలియనందున నిట్లుచెప్పుచున్నామని యెంచుము. సత్వముగ నిది ధర్మముకాదు. (లేక) “పాపానాంవా శుభానాంవా” అని గదా నీస్వరూపస్వభావములుండునది. నీస్వరూపస్వభావములకు దగనిదిది. తత్వం=స్వరూపము, తక్వ = స్వభావము నీపురుషకారస్వరూపమునకును, నీకృపా తరంగితస్వభావమునకును ఇది తగనిది.

స్వాప-ప్ర. ఆ. (కుత్సువిశ్కర్మ-ఎరియ) విజ్ఞానదీపము బాగుగ ప్రకాశింపగా (కోట్టుక్కోల్ కట్టిల్ మేల్) శేషత్వమునఁగ ర్తృత్వము జ్ఞాతృత్వమునఁగ ర్తృత్వము, కర్తృత్వమునఁగ ర్తృత్వము, భోక్తృత్వమునఁగ ర్తృత్వమును, అహంకారకార్యములగు చతుర్విధకర్తృత్వములనియెడు కోళ్లుగలదై, ‘ధర్మారకామమోక్షము’లనియెడు చతుర్విధపురుషార్థసముదాయమును మంచముపై (మైత్తెన్త పంచశయనత్రిక మేలేటి) శేషత్వ, జ్ఞాతృత్వ, కర్తృత్వ, భోక్తృత్వములయందు కర్తృత్వములేమిఁజేసి మిక్కిలిమృదువు గానుండు ఆర్థపంచకజ్ఞానమును దివ్యతల్పముపై నెక్కి (కోత్తలర్ పూంగుళిల్) బృందములు బృందములుగా వికసించుచున్న విజ్ఞానపుష్పములచే నలరారు భగవద్విషయవ్యామోహమును తలవెంట్రుకలుగల నప్పినై పిరాట్టి యొక్క భోగోపకరణమైనభక్తిని స్వవిషయమందుంచుకొని దానిచే వికసించిన హృదయపంకజముఁ గలవాఁడా! (వాయ్ తిఱవాయ్) నోరు తెఱచి ఒక్క మాటైనను మాట్లాడి మమ్మును గ్రహింపుము. (మైత్తడంకణ్ణినాయ్) ‘శుద్ధసత్వ’ మను కాటుకచే నలంకృతంబగు నిష్కళంకస్వరూపయాథాత్మ్యవిజ్ఞాన పరిపూర్ణ రాలవగు ఓ దేవీ! (నీ) స్వరూపయాథాత్మ్యవిశిష్టవగునీవు (ఉకామణాశనై) నీవెల్ల భుండగు శ్రీకృష్ణుని (తత్తువమన్తుతగవుమన్తు) నిట్టచివురుషకారభూతురాలవగు నీ స్వరూపస్వభావముల కిదితగదు.

స్వాప. తా. ఆ. “సమ్యక్ జ్ఞానము ప్రకాశించుచుండఁగ నహంకార కార్యమైన చతుర్విధకర్తృత్వము — ఆనఁగ శేషత్వే కర్తృత్వము, జ్ఞాతృత్వే కర్తృత్వము, కర్తృత్వే కర్తృత్వము, భోగ్యత్వే కర్తృత్వము — అనెడు నాలుగు కాళ్లుగలదై యిట్టి కర్తృత్వవిషయమైన ధర్మారకామమోక్షము లనియెడి నాలుగు కట్లచే బలముగ గట్టబడిన ఈ లీలావిధూలీయనెడి పర్యంకముపై వెనుక చెప్పినరీతిగ కర్తృత్వరాహిత్యమువలన పక్షమయి యతిన్మునుడైన అర్థపంచక జ్ఞానముగల ముముక్షుజనహృదయమును పానుపుపైపవ్వల్గించిన యోస్వామి, మీవదన కమలమునుండి ఒక్క పలుకైనను వెడలిరావలయును” అని పరమ భగవతులైన షేతులు శ్రీమన్నారాయణుని స్తాధించినను స్వామివారు ఒక ఉత్తరువును ఇవ్వక

యుండుటను జూచి తమ మనమున తాము క్రమముదప్పిపోయినట్లు తెలిసి పురుష
కారభూతురాలైన లక్ష్మిని ముందిడుకొనిపోవుట సరియని నిశ్చయించి, స్వామి
వారికి అత్యంతప్రీతిపాత్రురాలై, ఆకారత్రయసంపన్నురాలైన శ్రీమహాలక్ష్మిని
డగ్గరి “ఓతల్లీ, శుద్ధసత్వముచే వెలుగుచున్న స్వరూపయాథాత్మ నిజ్ఞానముగల యిందిరా
దేవి, నీవు మాస్వామివారి విశ్లేషమునించుకంతయును సహింపలేవే! వారిని స్వల్ప
కాలమైన విడచియుండుట నీకు స్వభావముకాదు. కనుక నీ వేమిచేయుదానవు?
కాని, ఈ కార్యము నీ సొంతమని యొందించినయెడల నీమీద యెట్టితిప్పుగాని
యుండదు. మముబోటి చేతనులవిషయమై నీవు యొందించినయెడల మాకు పురుష
కారభూతురాలైన నీవు స్వామివారిని మాతో చేరకుండునట్లుచేయుట నీకు ధర్మము
గాదు. కనుక నీవుదయచేసి ఆపరాత్పరుడు మాతో స్వల్పకాలమైనను చేరునట్లుప
కారముచేసినయెడల మాభగవత్కైంకర్యరూపవ్రతము సాంగముగ శుభాంతముగ
నెఱవేటును.

శ్లో॥ స్తమ్భప్రదీపనిక కేళి సముజ్జ్వలత్సుదంతో ప్రపాదశయ శేవ్యగుపంచతల్పం ।
ఆరువ్యాగుచ్చవికసత్సునుమాలికేళి నీళా న్ననోపరిసుశాయిత విస్ఫుటోరః ॥
శ్రీమాధవాననముదంచయ వత్సలేత్వం కింశ్యాశ్చ మంజనమనోజ్ఞ విశాల శేత్రే ।
త్వన్నాయకం త్వామపి ప్రతిబోధనాయ నాంగీకరోషి విరహంసహ సేనచేతి ॥
హస్తైతదత్ర తవ నప్రకృతిస్వరూపయోగ్యం సుభాగ్యవరవర్ణినః ప్రసీద ।
ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచ సమవకృష్టః పృతం నిసగ్ధమధురం వ్రత మున్నదీయమ్ ॥

(అవ.) “ సర్వేశ్వరునకును మాకును ఉజ్జీవన హేతువగు నీవు ఔదా
సీన్యమున వదలి మాయందు దయయుంచి వ్రతస్నానముఁజేయునట్లు మమ్మునుగ్రహిం
పుము ” అని నీళాదేవిని, ఆ మెనుపురుస్కరించుకొని మేల్కొలుపుచున్నారు.

ముప్పత్తమువరమరర్కు ముక్ శెన్ఱు
కప్పన్దవిరుక్కుం కలియే తుయిలెథాయ్
శెప్పముడై యాయ్ తిఱలుడై యాయ్
శెన్ఱుర్కు వెప్పంకొడుక్కుంవిమలా తుయిలెథాయ్
శెప్పెన్న మెములై చెప్పవ్వాయ్ చ్చిఱుమరుజ్జల్
నప్పిన్నై నక్కాయ్ తిరువేతుయిలెథాయ్
ఉక్కముం తట్టులియుం తన్ద్రుమణాళనై
ఇప్పోదే యెమ్మై నీరాట్టేలోరెమ్మావాయ్ ॥

ముప్పత్తమూనర్ అమర్ రత్నము = ముప్పదిమూడుకోట్ల దేవతలకు, ముక్కొక్క శ్రేష్ఠ = సంకటపరిస్థితి సంధవిండుటగుముందే తానుగనే వాగుండు స్థలములకుఁజని, కష్టం తనిర్చుం కలియే = వారిభయకంపములను పోగొట్టుటకుఁదగిన బలసామర్థ్యములుగలగిన స్వామి!, తుయిల్ ఎత్తాయ్ = (మేము నిన్నుసందర్శించి భన్యులగునట్లు) పానుపువిడిచిలేచి కృపఁజేయును, శెప్పముడైయాయ్ = సమాశ్రితులరక్షించువాడవై, తిఱులుడైయాయ్ = వారివిరోధుల నులుహూడు బలపరాక్రమ సంపన్నుడవైయుండు మాప్రాణనాథా!, శెన్ద్రొక్క వెప్పంకొడుక్కుం విమలా = తన్నాశ్రయించినవారి శత్రువులకు దుఃఖమును గలుగఁజేయునట్టి నిరవద్యహృద్యస్వరూపా!, తుయిలెత్తాయ్ = మేల్కొనుమా!, శొప్ప అన్న మెక్కములై = బంగారు కలశములఁబోలిన మృగుస్తనయుగమును, శెవ్వాయ్ = ఎఱ్ఱని బింబఫలమువంటి దివ్యాధరమును, శిఱునులుంగుల్ = తనునుధ్యయనుఁ గలిగి పరమరమణీయురాలవగు, నప్పిన్నై = 'నప్పిన్నై' అను పేరుగల, తిరువే = శ్రీమహాలక్ష్మీనిఁబోలిన, నక్కాయ్ = రమణీమణి!, తుయిలెత్తాయ్ = నీవైనను నిద్రనుండి మేల్కొనుము (లేచివచ్చి), ఉక్కముం = అలవట్టసును (దేవభోగ్యునుగువ్యజనవిశేషము), తట్టొట్టులియుం = మణిదర్పణమును లేక (కంచుటద్దమును), శందు = తెచ్చియిచ్చి, ఉక్కముచొళనై = నీ స్వామియైన శ్రీకృష్ణుని, ఎమ్మై = తద్విరహకృశాంగులమగు మమ్ములనుఁ గూడ, ఇప్పజే = ఇప్పుడే, నీకాట్టు = మంగళస్నానముఁజేయుచుమా!, ఏలోర్ ఎమ్ పావై ఆయ్ = ఇట్లుచేసిన అద్వితీయమగు మోవితము పూర్తిఁజెందును.

తా॥ సమాశ్రితులగు ముప్పదిమూడుకోట్లదేవతలకును, ఏవిధమైన సంకటపరిస్థితియు సంధవింపకపూర్వమే తానేస్వయముగ వారుండుస్థలమునకుఁ విజయముఁజేసి వారిదుఃఖముల నివారణఁజేయ సమర్థుడవగు మాస్వామి! నీపానుపువిడచి దయచేసిరమ్ము. సమాశ్రితులరక్షించుటకై వారివిరోధులను నులుహూడు బలపరాక్రమసంపన్నుడవగు నిరవద్యహృద్యస్వరూపా! మేల్కొనుము. (ఇట్లు ప్రబోధనముఁజేసినను శ్రీకృష్ణుండు మాఱుఁగూటపలుకగుండుటచే నీశాదేవిని మేల్కొల్పి, ఆమెగు దయచేసి జగన్నాటకనూత్రధారునిమేల్కొల్పుపమని వేడుకొనుచున్నాడు) స్వర్ణకలశములఁబోలి యుల్లోకరమణీయగులగు మృదుసుభగస్తనద్వంద్వముచేతను, బింబఫలసదృశమై దివ్యారుణమణియంగు అధరోష్ణముచేతను, తనునుధ్యముచేతను విరాజిల్లుచున్నదానవై: శ్రీమహాలక్ష్మీదేవికి సమానురాలవగు ఓనీశాదేవి! నీవైనను మేల్కొనుమా! (నేనులేచి మోక్షదేయవలసిన దేవియని యందువా) మననాధునకు స్వేదజలాపనోదనాగ్ధము విజనైకంకగ్రస్తును నిర్వర్తించుటకై దివ్యవ్యజనమును, ప్రబోధనవేళలో తిరుముఖమండలమునుఁ జూచుకొనుటకై

మణిదర్పణమును మాకనుగ్రహించి ప్రాణనాథుని మేల్కొలిపి మమ్ములనతని శేర్పి
మంగళస్నానము నిర్వర్తింపజేయుమా! నీయనుగ్రహముచే మామంగళప్రతిము
పూర్తికొగలదు.

వి. వి. ముప్పత్తుమానర్ = “త్రయస్త్రింశద్దేవాః” అను వేదనూక్తిని ననుస
రించి యిట్లు నిర్దేశింపబడినది. ముప్పదిమూడురకములదేవతలు, ఒక్కొక్కతరగతిలో
కోటిమందిగలరు. అప్పుడు ముప్పదిమూడుకోట్లు దేవతలని సిద్ధించుచున్నది. లేక
అష్టవసువులు (8) ఏకాదశరుద్రులు (11) ద్వాదశాదిత్యులు (12) ఇద్దఱు అశ్వినీ
దేవతలు (2) చేరి మొత్తము ముప్పదిమగ్గురు. వీరలు దేవతలలో ముఖ్యులు గనుక
వీరిని చెప్పిన దేవతలందఱికిని గ్రహణమువచ్చుననియు నిర్వాహము చేయవచ్చును.
దీనిచే రక్షణమునకు సంఖ్యానియతికలదా? విరులక్షల గోపకన్యకలను రక్షింప
గూడదా? ముప్పదిమూడుకోట్లదేవతలను రక్షించువాని కిదియొకలెక్కయో? అని
విశేషము ద్యోత్యమగుచున్నది. అమరర్కు — జరామరణవర్జితల శేనాసీవుపకరించుట,
నీసంశ్లేషముఖము లభ్యముకొనిచే జీవింపలేని మమ్ములరక్షింపగూడదా? అనన్యప్రయో
జనులగునబలల రక్షింపగూడదా?

మున్ శెన్దు — ఆపదసంభవింపకపూర్వమే నీవే వెల్లి రక్షించువాడవు. నీవిరహ
దుఃఖపరిక్లిన్నలమై నీవాకీటపడియుండు మమ్మురక్షింపగూడదా? కప్పం = ‘కప్ప’
మను సంస్కృతశబ్ద మిట్లు ప్రయోగింపబడినది, శెప్పమ్ — తేమము, (తనకెట్టి
యవద్యమునులేనివాడా) (లేక) రక్షించుట. తిఱల్ = పరాభిభవనసామర్థ్యము.
పాండవులకు మిక్కిలి తేమంకరుడవై దుర్యోధనాదులకు అనభిభవనీయుడవైయుం
డు స్వామీ! అను భావము సిద్ధించుచున్నది. తిఱల్ = పరాక్రమమనియు చెప్ప
వచ్చును. శెన్ద్రార్ = శత్రువులు, వెప్పం = జ్వరము, శత్రువులకు నగ్గిలో
జ్వరముగలుగజేయవలసిన నీవు సమాశ్రీతుల యిట్లు దుఃఖింపజేయదగునా? ఇది
నీకున్యాయమా? శెప్పవన్న మేకములై — నిధులనుండుకలశములవలె కరుణానిధి
యుండు స్తనతటములు విరాజిల్లుచున్నవి. స్తనములకు కౌతన్యముత్కర్షణాధాయకమని
కవిసమయముండగా నిచ్చట మౌగిలము వర్ణింపబడినదే? అదియు క్తమా? అనిన;
శ్రీకృష్ణవిరహోపహత్యము వ్యక్తమగుచున్నది. శెవ్వాయ్ “తత్రత్యానాంసులభ
మమృతం” అన్నట్లు, స్తనగిరితటమునుండి యనుభవింపదగిన బింబాధరము, శిలు
మరుజ్జుల్ = అత్యంతతమమధ్యనట్లాయ్ = సర్వతః పరిపూర్ణరాలు. ఉక్కం =
అలవట్టము (వ్యజనవిశేషము) తట్టొలి = దర్పణము, ఉకమణాళనై యద్భూ
భంగాః ప్రమాణమ్” అనునట్లు భ్రూవిక్షేపప్రక్షేపానుసారియగు ప్రాప్తియుని,

ఎన్నె = “ఏహిపశ్యశరీరాణి” అనునట్లు విరహకర్మితమగు తమనుంగకములనుచూపుచున్నారు. సీరాట్ట — “దారాపితృకృతాఞ్చితి” అని దేహీసాందర్యాదులటుండ తల్లిదండ్రులుచేసిన వివాహమని సీతాదేవియందు శ్రీరాముడు పరమప్రీతుడై యున్నట్లు, నీవనుగ్రహించిన కృష్ణుడగుటచే, మాకు అనందాతిరేకము కలుగుచున్నది.

స్వాప. ప్ర. అ. (ముప్పత్తమూవర్) అపరిమితసంఖ్యాకులు. దీనిచే దుర్గభక్త్యులు చెప్పబడుచున్నది. (అమరర్కు) జ్ఞానసంకోచములేనివారలకు “సస్తమేనంతతోవిదుః” అనియున్నదిగదా (ముక్తశెస్తు) వారికి సంసారసంబంధముచే జ్ఞానసంకోచము కలుగుటకుముందే రక్షకుడైన తాను అవతరించి (కప్పంతవిర్కుం) వారికి జ్ఞానసంకోచమువలనంగలగు భయమునుబోగొట్టి (శెప్పముడైయాయ్) ఆశ్రితులు తన్నునుభవించునట్లు తేమముగానుండువాడా! (తిఱలుడైయాయ్) ఇతరులకు సమీపింపఁగూడనివాడా! (శెల్లొదొయ్.....తుయిలెల్లొయ్) భాగవతవిరోధులకు భీతిని బుట్టించునట్టి శక్తిసామర్థ్యములుగలవాడా! దీనిచే భయనివృత్తిమాత్రమేగాక భయహేతువునుబోగొట్టుటయు రక్షకునికార్యమని నీర్థించినది. (శెప్పన్నమెకములై) విషయమునుగ్రహించునట్లై విషయవిరహమును సహింపనిదిగానుండు భగవద్విషయభక్తిని వానికి మిక్కిలిభోగ్యమగు పరమభక్తిని ఇతరవిషయవైరాగ్యమును గలదియై ప్రాప్యత్యప్రాప్తకత్వ పురుషకౌత్యాద్యనుగుణంబులగు కల్యాణగుణగుణములచే బూర్ణురాలవగు ఓ మహాత్మీ! మేల్కొనవలయును. (ఉక్కుముం) కైంకర్యమునం దహంకారమహంకారనివృత్తిని స్వగూఢవిజ్ఞానశత్రుస్థితిని గలుగఁజేసి నీగుస్వాధీనుడగు, ఈశ్వరుని తుణకాలమైనను యెడబాసి జీవింపఁజాలని మమ్ముల సంక్షేపించునట్లుచేయుము. (లేక) నీవల్లభుని మాకుఁదూఁడఁజేసి వానిని మమ్ములజేర్చి మంగళస్నానముఁజేయించుమా! ఈచిహరమందు తాయాగ్లకు పెరుమాళ్లు అత్యంతవిధేయుడని తెలియుచున్నది.

స్వాప. తా. అ. “అసంఖ్యాకులయ్య జ్ఞానసంకోచరహితులైయుండు తనభక్తులైన చేతనులకు ప్రకృతిసంబంధమువలన రాబోవు జ్ఞానసంకోచభీతిని ప్రథమతః తానే నివారణచేయఁగల సామర్థ్యముతో నొప్పియుండు సర్వేశ్వరా, నీవు జాగరూకతను జెంది మాకు దర్శనమివలయు నిప్పక్షపాతివై నిన్నాశ్రయింపని వారికి అనులభుడవై తన భక్తులకు భయజనకమైన విరోధికోటిని నిగ్రహముచేయు శుద్ధస్వభావము గలవాడవైన ఓ శ్రీయఃపతి! హెచ్చరికగాని మమ్ము రక్షింపుము” అని యీ భాగవతులందఱు గుంపుగఁజేరి మొఱబెట్టుకొనినను స్వామి యే యుత్తర

పును నివ్వక యుండునపుడు ఈ భాగవతులు పురుషకౌరభూతురాలైన శ్రీమహాలక్ష్మి సన్నిధిఁజేరి ఆపెనులేపెదరు. భగవద్విషయగ్రాహకమై తద్విషయవిరహసహిష్టువై యుండు పరమభక్తికిరిగి స్వామివారికి బహుభోగ్యమైన సౌందర్యాధిక్యముగలదై విషయాంతరవైరాగ్యసంపదగలిగి చేతనులకు పురుషకౌరభూతురాలైన ఓ మహాలక్ష్మీ! నీవైనను ప్రబోధమునుజెందుము. స్వామికైంకర్యమందు, మాకు ఆహంకార మనుకొరనివృత్తిని యథావస్థితస్వరూపజ్ఞానమును ఈరెంటినిపురస్కరించుకొని సర్వేశ్వరయైన శ్రీకృష్ణస్వామిని మేలుకొలిపి కేషిభూతుడగు స్వామిని కేష భూతులమైన మమ్ము సంక్షేపించునట్లు మిరిప్పుడే కృపజేయవలయు. అటుల తాము దయజేసినయెడల మా భగవత్కైంకర్యరూపవ్రతము సాంగమై శుభదాయిగ నెఱవేఱుననుటకు సందియ మక్కలలేదు.

శ్లో॥ త్రైకొదశ త్రిదశ సైనిక పూర్వయాంక ! తత్కమ్మ వారక నతావనబద్ధదీక్ష !
నిద్రాంజహీహి మమంగళమంగ శాత్తక్ ! ప్రత్యర్థి నామపీభయప్రదసౌమ్యమూర్తే॥
విశ్వరూపీర్బలశక్తివరప్రబోధ తేజోనిధాన, భగవన్నమల, ప్రగల్భ !
కుమ్భాభమంజులకుచే, తనురమ్యుడుధ్యే, బిమ్బాభరే, సుతను, రమ్యవరోరుసీతే!
ఉత్తిష్ఠ సువ్యజనదర్పణకౌ ప్రదాయ త్వద్వల్లభేన అఘు కౌరవ నోఽపగాహమ్!
ధ్యేయఃఫలంచ కరణంచ సవినకృష్ణః వృత్తం నిసర్గమధురం వ్రతమస్తదీయమ్ ॥

(అవ.) “భోగదశయందు నేనును మీలానొక్కతెనేగదా? మనమందఱుఁగూడ శ్రీకృష్ణునిప్రార్థితము రండు” అనిసరికి నీశాదేవియు వారలతోఁజేర అందఱునుకలిసి శ్రీకృష్ణుని మేల్కొలుపుచున్నారు?

ఏద్రోమకలఙ్గ ఛేదిర్ పొడ్గిమీదళిప్ప
మాద్రోద్రాదే పాల్ శొరియుం వళ్యల్ పెరుంపశుక్కల్
ఆద్రోమప్పడై త్రాక్ మగనే యటివుతాయ్
ఊద్రోమముడైయాయ్ పెరియా యులగినిల్
తోద్రోమమాయ్ నిన్ద శుడరేతుయిలెద్రాయ్
మాద్రోద్రాయనక్కు వలితులెన్ద్ర వాళఱ్కుణ్
ఆద్రోద్రాదువన్దన్నడివణియుమాపోలే
పోద్రోద్రి యాంవన్దోం పుగద్రోద్రేలోరెమ్బావాయ్ ॥ ౨౧

ఏద్రోమకలంగళ = పాలుపిడుగుకుకైయుంచిన భండములన్నియు (క్షుణ్ణకౌల

ముననే) నిండి, ఎదిర్పొంగి = వైకిపొంగి (పాలంతయు), మీదలిప్ప = పైన
 పొర్లి పోవునట్లుగా, మోల్ద్రాచే = ఎడతెగక, పాల్కొరియుం = పాలను వర్షించు
 నట్టి, వళ్ళల్ పెరుంపకుక్కో = పరమాదార్యముగలిగి (శ్రీశత్రుంజయునుతంజము
 వలె) బాగుగాబలిసియుండు గొప్పధేనువులను, ఆల్ద్రుపడైత్తాక్ = లెక్కలేనన్నిటిని
 సంపాదించిన శ్రీనందగోపులవారికి, మకనే = ప్రియపుత్రుడవగు శ్రీకృష్ణ
 స్వామి!, అతివ్రతాయ్ = మేల్కొనుము, ఉల్ద్రొం ఉడైయాయ్ = 'అస్మిత
 పక్షపాతి'యని నేడనేదాంతాదులయందు బ్రతిపాదించబడు మహామహిమగల
 వాడా! పెరియాయ్ = సర్వస్వాత్మరుడవగు ఓస్వామి! ఉలకినిల్ = తోల్ద్రు
 మాయ్ నిష్ఠకుడవే, భూమియందు, మూర్తీభవించి యావిర్భవించిన దివ్యతేజః
 స్వరూపా! తుయిల్ద్రాయ్ = నిద్రనుండిమేల్కొనుము, మోల్ద్రొర్ = శత్రు
 వులు, ఉనర్క్కు వలితొలైన్దు = నీబలదర్పములకోడినవారలై దుర్బలులై,
 ఉక్వాళల్ కణ్ పన్దు = నీవాకిటికందలునువచ్చి, ఆల్ద్రొదు = సహింపజాలక,
 ఉక్ అడి = నీదివ్యపాదారవిందద్వంద్వమందు, పణియుమాప్పొలే = సకలవిధకైంక
 ర్యములనుఁజేయుచున్నట్లు, యామ్ = నీకుదాసులనుగు మేముగూడ, పుక్కిన్దు =
 పరమానందముచే స్తోత్రముజేయుచు, పోల్ద్రే = నీకు మంగళాశాసనముఁజేయుటకై,
 ఎన్దోమ్ = వచ్చి వేచియున్నారము స్వామి! (కనుక శీఘ్రముగామేల్కొని మమ్ము
 కటాక్షించుమా) ఏల్ ఓర్ ఎమ్మొవై ఆయ్ = మనకుఁదగిన మనయద్వితియవృత్తము
 శుభోదర్శముగఁ బూర్తిఁజెందును.

తా॥ పాలుపిదుకుటకై యెన్నిభాండములనుంచినను, అవియన్నియు వెంటనే
 నిండుటచే పాలు మీదికిపొంగిపొర్లి ప్రవహించునట్లు ఎల్లప్పుడు నెడతెగక పాల నభి
 వర్షించుచుండు పరమోదారధేనుసముదాయముల కధిపతియైయుండు శ్రీనందగోపు
 నకుఁ బ్రియపుత్రుడవగు శ్రీకృష్ణస్వామి! దయచేసిమేల్కొనుము. అప్రతి
 పాతిమైన ధైర్యసాహసములగలిగి యాస్మితపక్షపాతిజై సర్వస్వాత్మరుడవయ్య
 ఈభూలోకమునం దవతరించి దేదీప్యమానముగా వెలుగుచుండు ఉజ్జ్వలరత్నదీపమా!
 దీనులమగుముమ్మఁ గటాక్షించుటకై వెంటనేమేల్కొనుము. పగతురెల్లఱును
 నీబలపరాక్రమముల ధాటికే దాళజాలక తమశక్తియుండిగి నీనగరివాకిట దీనాతిదీనులై
 నీపాదపద్మసేవఁజేయుటకై నిలచి కొంచుకొనియుండురీతిగ ఆనన్యప్రయోజనములమై
 నీదాసానుదాసులమగు మేమందఱమును నీదివ్యకల్యాణగుణచరిత్రముల స్తోత్రముఁ
 జేయుచు సంతోషించి నీకుమంగళాశాసనముఁబాడుటకై నీదివ్యసన్నిధికివచ్చి నిలచి
 యున్నాము. కనుక, దయయుంచి జాగుచేయక మమ్ము కటాక్షించుటకై లేచిరమ్ము

వి. ని. ఏద్రొక్కలక్క — శ్రీకృష్ణుడవతరించిన యూరిలోనుండు గోవులు గూడ యతనివలె పరమాదార్యముగలిగియున్నవి. అతనిని ప్రార్థింపనివారి యభాగ్యమేగాని వానికరుణారసపూరమునకు కొఱతలేదుగదా ! అదేరితి బింజెలుపట్టక పోవుట మనుజుల యభాగ్యమేకొని ఈధేనువుల పయఃపూరమున కెప్పటికి కొఱత లేదని వ్యంగ్యార్థముతోచుచున్నది. పెరుంపశుక్కల్ — శ్రీకృష్ణస్వర్ణముచే శ్రీ శత్రుంజయుమతంగజమువలె కొమధేనువువలెను అభివర్ధిల్లునవి గోకులమునందలి గోవులన్నియును. పడైత్తాకమక నే — శ్రీనందగోవున కొంజింపగావచ్చినది సంపద. ఇక శ్రీ కృష్ణునకు అతనికిపుత్రుడగుటచే సంక్రమించినది. “పతింవిశ్వస్య” అనుదాని కంటెను శ్రీనందగోవునిసంపద ననుభవించ జన్మించుటయే పరమాత్మునికనుహాత్మ్యరూపదాయకము. ఉత్తయమడైయాయ్ — ఆశ్రితపక్షపాతముగలవాడు (లేక) నుద్యుధ ప్రమాణసిద్ధుడు. పెరియాయ్ — ‘అపాప్యమునసాసహ’ అనియు, యస్మామతంతస్య మతం అనియు శ్రుత్యాదిప్రమాణములకు నగోచరమైనది ఈతనిమహిమావధి. శుడరే — ఈలోకమున నవతరించినపేర్లులే ప్రకాశప్రకర్షమునుబొందెను, మోద్రొక్కల్ — శత్రువులు. సకలజగత్స్వామియగు శ్రీమన్నారాయణునికిని శత్రువులుగలరే ? అని నవో స్వాశ్రితభక్తజనవిరోధులే తినకు విరోధులు. దీనిచే “నీరణముల ప్రభావముచే బరభవముబొంది శత్రువులుపడునట్లు, నీగుణములచే జితులమై మేమిచ్చుటికివచ్చితిమి” అని తోచుచున్నది. “త్రీకలోకాకా సంపరిక్రమ్యతేమేవశంఖం గతః” అన్నట్లు ముల్లోకములలో నెచ్చటను రక్షించుదిక్కులేక శ్రీరామునే శరణుజొచ్చిన కాకాసురునివలె మేము నీ శరణుజొచ్చితిమి, పోద్రొక్కల్ = మంగళాశాసనముజేయుటకు. యామవన్దోమ్ — మాయోగ్యతలఁబరిశీలించక నీవిరహముసహించఁజాలక ఉన్నవోటనుండఁజాలక మేమేయిట్లువచ్చితిమి. “శత్రువులు ననమేయంకథంచన అనియున్నట్లు “తత్త్వస్యసద్భవశంభవేత్” అని స్వయాపజ్ఞానముగలవారలమగుటచే న్యస్తభరులమైయుండు మేముగూడ నీవిరహమును సహించఁజాలకవచ్చితిమి. పుకల్దొడ్డు — మమ్ముల దాసులనుగా నొనరించిన నీ దివ్యకల్యాణగుణములఁ గీర్తించి.

స్వాప. ప్ర. ఆ. (ఏద్రొక్కలక్క) ఉపదేశపాత్రులగుశిష్యులు (ఎదిర్ పొంగి మీదభిప్స) అచార్యోపదేశముచేబరిపూర్ణజ్ఞానులగు శిష్యులకు జ్ఞానామృతము పొంగి ప్రవహించునట్లు (మోద్రొక్క) విడువక (పాతోకొరియం) పాలవంటిపరిశుద్ధ జ్ఞానము నుపదేశించువారై (వళ్ళల్) శిష్యవాత్సల్యపూర్ణులై (పెరుంపశుక్కల్) భగవద్గుణానుభవమునఁ బరిపూర్ణులగుశిష్యులను (ఆద్రొక్కలక్కమక నే) అసంఖ్యాకముగ సంపాదించిన అచార్యచరణులకుఁ బుత్రులుగఁడవై పరమవిధేయుడవై

యందువాఁడా! (అతిప్రతాప్య) మేల్కొనుము (పెరియాయ్) చెప్పనలవిగాని
స్వరూపరూపగుణవిభూతులఁ గలవాఁడా! (ఉలగినిల్ తోన్ ద్రమాయ్ నిష్ఠఘడత్త)
ఈలోకమునందలి చేతనుల సేత్రములకు గోచరుడవగు నట్లవతరించి మిక్కిలి
ప్రకౌశమునుఁబొందిన స్వామి! (మాన్ ద్రార్) తాకికశత్రువులందఱు నీ బలపరా
క్రమములకునోడి తమపురాతనరాజ్యముల సమర్పించి నీవుపొమ్మన్ననుఁ బోఁజాలక
నీ దివ్యపదారవిందయుగళము నాశ్రయించినట్లు, మేమును నీ దివ్యకల్యాణగుణము
లకు నిరుపాధిక స్వామిత్యమునకునోడి దేహోత్పాభిహాసమును స్వస్వాతంత్ర్యమును
అన్యకేవత్వమును స్వాధీనకర్తృత్వభోక్తృత్వములను బంధువులయందలి స్నేహ
మును ఇతరోపాయోపేయములను విడిచి, నీవే మా సర్వస్వముని నీపాదారవిందములఁ
బొగడుచు మంగళాశాసనముఁజేయుచువచ్చి యాశ్రయించితిమి.

స్వాప. తా. అ. ఆచార్యులు ఆనతిచ్చిన రహస్యాగ్లోపదేశముచే జ్ఞానో
దయముగన్న శిష్యులు వారికే యుక్తి నేర్పించు సామర్థ్యము గలవారుకాఁగా ఇట్టి
శిష్యసమృద్ధిని జూచిసంతసించి, యట్టి రహస్యాగ్గమహిమలను కొనియాడుచున్న సదా
చార్యులకు పుత్రత్వముచే భావింపబడుచున్న ఓ శ్రీకృష్ణా! మేల్కొనుము. శబ్ద
ప్రమాణముచే నిశ్చయింపబడువాడవు, అపరిచ్ఛిన్నస్వరూపరూపగుణవిభూతి
గలవాడవు, లీలావిభూతిలోనివారు దర్శించునట్లు చతుర్విషయుడవై అవతరించిన
తేజఃపుంజుడవు; అట్టి నీవు రక్షణోద్యోగమందు గమనింపవలయును. బలపరాక్ర
మములయందు తమ కెవ్వరు సాటిలేరని యహంకార తామసప్రకృతులైన
నీపగతురు, నీయగమానమహాపరాక్రమమును కని, విని తమ శక్తులుడిగి నీదివ్య
పాదారవిందములయందు శరణాగతులై నేవించునట్లు దాసభూతులమైన మేము
స్వస్వాతంత్ర్యమును అన్యకేవత్వమును స్వాధీనకర్తృత్వములను ఉపాయోపే
యాంతరములను వదలి నీవే సమస్తప్రాప్యప్రాప్తుడవని నీమఱుంగుఁజూచి, నీకు
మంగళాశాసనము జేసి ఆనందభరితులమై బొగడుచున్నాము. ఈ విధముగ శరణా
గతులమైన మమ్ము కృపతో రక్షించు నెడల భగవత్ప్రేమకర్మరూపమైన మావ్రతము
సాంగోపాంగముగ కుభోదర్శముగ నెఱవేఱఁగలదు.

శ్లో॥ ఉత్తిప్తపూర్ణకలకాకలఘుపూరయిత్వాదుగ్ధప్రవాహమనిశంభృశముత్సృజస్త్రీః |
ధేనురుదారమహితాః పరిపాతియోఽస్యపుత్ర! ప్రజాగృహిసమాశ్రితపక్షపాతికా ||
సర్వాధికావనితతే త్వవత్స్థితేజః | ఉత్తిప్తదివ్యశయనా దరయోజితాస్త్రీ |
శ్వత్సాధవత్సరముపేత్యయథాభృతారాః, శ్రీమత్పదామృదుహ సేవనమాశ్రయస్త్రీ ||
తద్వద్వయం పరిగతాః పరికిర్యంత్యః ఆశాసనంతమదాఽనిశమంగళస్య |
ధ్యేయః ఫలంచకరణంచ భవాకహిక్యమ్ | వృత్తానిసర్గమధురంప్రతమస్సదీయమ్ ||

(అవ.) క్రిందిపాశురమున స్వాహంకారరాహిత్యముఁ జెప్పి యీపాశురమున ననన్యార్థ శేషత్వముఁ జెప్పుచున్నారు.

అంకణ్ మా ఇల త్తరశరభిమాన
బజ్జమాయ్ వన్దునిన్ పళ్ళిక్కట్టిట్టియై
శజ్జమిరుచ్చిర్ పోల్ వన్దు తలై ప్పెయ్ దోమ్
కిణ్ణిణివాయ్ చెయ్ ద తామరై ప్పూప్పోలే
శెంకణ్ శిటిచ్చిటి దే యెమ్మేల్ విట్టియావో
తిజ్జళుమాది త్రియను మెల్లున్ దాప్పోల్
అంకణిరణ్ణుణ్ణొణ్ణెజ్జల్ మేల్ నోక్కుదియేల్
ఎంకణ్ మే త్తాబుమ్మిన్దేలోరెమ్బావాయ్ ||

౨

అంకణ్ మా ఇలత్తు అరశర్ = దివ్యరమణీయస ప్రదీపపరిమండిత మహామేదిసి రమణులెల్లఱును, అభిమానబజ్జమాయ్ వన్దు = “మనకుమించినవారెవరున్నారు?” అను దురభిమానమును నదలించచ్చి, నిన్ పళ్ళిక్కట్టిల్ కీట్టే = దేవరవారి దివ్యపర్యంక మునకుఁ క్రిందిభాగమున, శజ్జమిరుచ్చిర్ పోయ్ వందు = గుంపుగుంపులు గా బారులుదీరి యున్నవారివలె మేమునువచ్చి, తలై ప్పెయ్ దోమ్ = నీదివ్యసన్నిధిఁ జేరితిమి, కిణ్ణిణివాయ్ చెయ్ ద = చిన్నగజ్జలయొక్క నోళ్లవలె విడిసించిన (లేక కింజల్కములు గలిగి యగ్రవికసితములైన), తామరై ప్పూప్పోలే శెంకణ్ = తామరపూవులవలె, ఎట్టనివై యుండు శేత్రములను, శిటిచ్చిటితే = కొంచెముకొంచెముగా, ఎమ్మేల్ = సమా స్త్రీతులమగుమామైన, విట్టియావో = వ్యాపింపఁజేయవా?, తింగళుం అదిత్రియనుం ఎమ్మందాపోల్ = చంద్రుండు సూర్యుండును ఉదయించినట్లు, అంకణ్ ఇరండుం గొండు = సొగసైన రెండు శేత్రములతో, ఎంకణ్ మేల్ = మామై, నోక్కిదియేల్ = కటాక్షముఁబరిపిరివేసి, ఎంకణ్ మేల్ శాపం = మామైనుండు పాపములన్నియును, ఇట్టిన్దు = పటాపంచలై నశించిపోవును, ఏలోర్ ఎమ్బావాయ్ = సంప్రాప్తా ద్వితీయాస్తద్వృత్తము పూర్తిఁజెందును.

తా॥ సువికాలరమణీయంబగు నీస ప్రదీపపరిమండితధరానుండలమునఁ ‘తమకు సమానులెవ్వరును లేరని విష్ణువీగుచుండు నీశత్రురాజులందఱును భగ్నాభిమానులై యనన్యగతికులై నీపర్యంకసమీపప్రదేశమున గుంపులు గుంపులుగాఁ జేరి నిలిచి యున్నారు. ఆనన్యప్రయోజనలమగు మేముఁగూడ వారివలె నిన్ను శరణుజొచ్చిన

వారలమై నీదివ్యసన్నిధినిఁజేరియున్నారము. కింజల్కములచే విరాజిల్లుచు నర్థవికసితములగు తామరపుష్పములవలె మనోహరములై యుండు దివ్యారూణసేత్రయుగళమును మాపై కొంచెముగొంచెముగా వ్యాపింపఁజేసి మమ్ము నీ సూర్యచంద్రోజ్వలములగు సేత్రములజంటతోఁగటాక్షింపుమా! మాపై యిట్టి సీకరుణాకటాక్షము ప్రసరించిన యెడల మాపాపపుంజములన్నియునుఁదొలగి మేమిప్పుడుజేయుచున్న అసమానాభ్యధిక భగవత్కైంకర్యరూప మంగళవృత్తము సాంగోపాంగముగ నెఱవేటును. సందియములేదు.

వి. వి. అజ్ఞాన్ = మిక్కిలియందమైనస్థానము. బ్రహ్మకును, పిపీలికాదులకును, తనభోగ్యభోగోపకరణములతోఁగూడ అనుభవింపఁదగియున్నది. మాఞ్శాలత్తరశర్ - మహాపృథ్విలోని రాజులందఱును, సకల జగత్తు తమదేవని యహంకరించి పాండ్రకవాసుడేవు ననుకరించుచుండిరి. నిజాపల్కకట్టిలోకిఁజేరి — ఆరాజ్యములనిచ్చి, 'ఇఁకపాండు' అనినను పోఁజాలక నీసింహాసనమునకుఁ గ్రిందుభాగమున. శబ్దమిరుపార్వర పోల్ — సంఘభూతులై (ఒకరికొకరు సహాయభూతులై) వచ్చియుండునట్లు వారలు గతిలేకవచ్చిచేరిరి; వీరలు కైంకర్యముఁజేయుటకై వచ్చిరి. "గుణైర్దాస్యముపాగతః" అన్నట్లు ఇలైయ పెరుమాళ్ల (లక్ష్మణస్వామి) వలె వీరలును గుణకృత దాస్యభాజనులైరి. వస్తుతలై ప్యెయ్తోమ్ — అందఱినిఁ బ్రబోధనముఁ జేయుటలో బడిన శ్రమయంతయును తీరునట్లు నీసన్నిధికి వచ్చిచేరితిమి. అనాదికాలముగా దేవాత్మాభిమానదూషితులగు మే మీదివసమున నిర్లేతుకముగ నిట్టిభాగ్యముఁ బొందగలిగితిమి. "మనోపాప్రాప్త్యంతదేశం, భరద్వాజోయమబ్రవీత్" అనునట్లువచ్చి యిట్టిదేశమునుఁబొందు భాగ్యముగలిగినదే? "వానరాణాం నరాణాంచ కథమాసీ త్సమాగమః" "రామగుప్తవయోరైక్యం దేవే్యేపం సమజాయత" అన్నట్లు విసదృశమైన నీనిఁబొందఁ గలిగితిమిగదా! ఈరాజులు తమతమ యభిమానధనములను శ్రమ పాప్రాప్తమగు రాజ్యమును విడచి బాణసంధానమునకు భీతులై నిన్ను శరణుజొచ్చిరి. మేమును మాప్రీతి త్యాభిమానమునువదలి భోగాంతరములవిడచి నీగుణానుభవజీతులమై శరణుజొచ్చితిమి. కింకిజివాయ్ ఛెయ్త—అదిత్యసందర్శనముచే వికసించు తామరపుష్పమువలె మావిరహాతపమునకు వికసించున దీ సేత్రపంకజయుగళము. అగ్నిసమూహములఁజూచిన వికసించునవిగదా సర్వేశ్వరుని సేత్రములు. శెజ్జన్—వాత్సల్యాతిరేకమున నెఱ్ఱబాఱియున్నవి. శిఱిచ్చిఱితే—వేగముగాఁ బ్రవహించు మహాప్రవాహమువలెగాక కొంచెముకొంచెముగా అందఱును అనుభవింపఁదగినట్లు. ప్రథమ పరిస్పందనమునుండియే సందర్శింపవలయునని ఆశపడుచున్నారు.

ఎమ్మేల్ విట్టియావో—చాతకము వర్షధారను వాంఛించునట్లు మేము నీకటా
తొమ్మిదవన్నధారల నభివాంఛించుచున్నామని దోత్యమగుచున్నది. తిజ్జళుమ్ —
“ప్రసన్నాదిత్యవర్షసం” అనునట్లు ప్రతికూలురు దగ్గరకుఁజేరలేవందునట్లు (అనభి
భవనీయ) దురాధర్ష తేజోవిశిష్టములై, అనుకూలురు సమీపించి మహానష్టముననుభవించ
దగినట్లు స్వాభిగమ్యసులలితకౌంతిసమన్వితములై విరాజిల్లుచున్నవి. అజ్జణ్ ఇరణ్ణం
కొండు — ఈతనికోపప్రసాదములకు నూర్యచంద్రులను సమానులు కానేరరు.
“చంద్రకౌంతాననంరామమతివప్రియదర్శనమ్” అని శ్రీవాల్మీకివర్ణించియున్నాఁడు.
ఇరణ్ణంకొండు—పరిపూర్ణదృష్టిగోచరలగుటకు శక్తలగుటచే నిట్లు స్థాగించుచున్నారు.
ఎజ్జణ్ మేల్ శాపమిట్టిన్దు — యాతనాశరీరమువలెను, శాపాపహతులవలెను విశ్లేషవ్యస
నర్మకతలమగు మాయొక్కదుఃఖము, అనుభవైకనాశ్యమగుటచే ‘శాప’మనుచున్నారు.

స్వాప-ప్ర. ఆ. (కింకిణిత్వాది) దేహాత్మాభిమానమును స్వస్వాతంత్ర్యాభి
మానమును బోగొట్టి దానికి సమ్యుతింపగా; శేషత్వమునుబోధించి దానికిని సమ్య
ుతింపగా అన్యశేషత్వపుత్తిన జ్ఞాతృత్వమువల్లగలిగిన స్వస్వావిశేషత్వనివృత్తి
గలుగఁజేసి స్వోత్థూణమందు స్వాన్వయమును నివర్తింపఁజేసి ఉపాయాంతరములను
దొలగించి దానికిసమ్యుతింపగా తదేకోపాయత్వముఁ గలవాడగునట్లుచేసి పిదప
స్వవ్యాపారమున స్వాధీనకర్తృత్వనివృత్తినిఁజేయించి అటుపిమ్మట పారతంత్ర్య
ప్రతిపత్తిని జపింపఁజేసి దానికిని సమ్యుతింపగా సమస్తకల్యాణగుణపరిపూర్ణుడైనతన్ను
అనుభవించజేసి, తదనుభవజనితప్రీతిచే జేయఁబడు కైంకర్యమునుఁ గలుగఁజేసి ఆకైంక
ర్యమున స్వభోక్తృత్వబుద్ధినిఁ దొలగించుట, పూర్ణకటాక్షములభించినయెడల—అనఁగా
ఇంతటిపరిపాకము సిద్ధింపగనే యనిభావము. ఈవిధముగానిచో దేహాత్మాభిమానికి
పరమభక్తిని గలుగజేసినను కలుగనేరదుగదా! (అజ్జణి) చంద్రనూర్యలిద్దఱును
ఆకాశమధ్యమున వెలుగుచున్నట్లు ఉల్లాకసమణీయములగు రెండునేత్రములతో
నింతటిపరిపాకమునొందిన మమ్ముఁ గటాక్షించితిరేని (అనఁగా పరమభక్తిని కలుగఁ
జేసితిరేని అని అర్థము) దానిచే (ఎంగళమేల్ శాపమిట్టిన్దు) వైగా నవశ్యమను
భవించపలసినదిగానుండు విశ్లేషవ్యసనము తీరును. కనుక క్రిందఁ బ్రార్థించినవిధ
ముగాఁ గటాక్షింపవలయును అనిభావము. (“లింగళుమాదిత్రియసుం”) భగ
వంతునికటాక్షము సుఖరూపముగను అజ్ఞాననివర్తకముగను ఉండుటచేత అనిభావము.

స్వాప-తా. ఆ. ఓస్వామీ! ఈధూమండలమంతయును తమకు చేరినది యని
గర్వపడుచున్న రాజాధిరాజులు తమశక్తులన్నియు నుడిగి, యట్టి యభిమానమును
వదలి నీపర్యంకసమీపమందు గుంపులుగుంపులుగా శరణాగతులైనవారివలె మేమును

అహంకారమమకారములను విడిచి నిన్నాశ్రయించియున్నాము. సర్వలోకశరణ్యుడవైన ఓశ్రీకృష్ణా! మాయజ్ఞానమును నివర్తింపజేసితి నీకృపాకటాక్షమెప్పుడు మామీఁద ప్రసరించునోయని కాచుకొనియున్నాము. కాబట్టి నీకృపాకటాక్షము మామీఁద కొంచెము కొంచెముగఁ బ్రసరించుగాక! అట్లు నీకృపకు మేము పాత్రులమైనయెడల మాకు దేహాత్మాభిమానము తొలఁగిపోవును. శేషత్వజ్ఞాన స్థాపికలుగును. ఉపాయాంతరత్యాగమును కలుగును. తదనంతరము స్వవ్యాపార ముండు స్వాధీనకర్తృత్వజ్ఞానము నివసించును. అటుపిమ్మట సర్వేశ్వరుడవైన నీయనంతకల్యాణగుణానుభవము సంభవించును. ఈవిధముగ మాకు నీయందు పరమ భక్తిసంపదగలుగునట్లు నీవు సంపూర్ణ కృపాకటాక్షముంచిన యెడల అవశ్యాను భావ్యమైన భగవద్విశేషసంకటముతొలఁగిచూయద్వితీయమైన భగవత్ప్రేమకర్య రూప వ్రతము నిర్విఘ్నముగ కొనసాగు ననుటకు సంశయ ముక్కుటలేదు.

శ్లో॥ ఆభోగసుందరమహాధరణీభృతాంతే త్యక్త్యాభిమాన ముపసృత్య యథాపుథోస్తే!
సింహాసనస్య నికటే నివసంతి సంఘాః తద్వచ్చ సన్నిహితవత్స ఇమావయంస్తః॥
అదిత్య దివ్యకిరణప్రసరాభిరామ కింజల్కవ ద్వికసితారుణ పద్మశత్ర!
స్తోత్రం కటాక్షయసి కింవహి చంద్రనూర్వ్యాస్తాస్తాదయావిష మనోజ్ఞత మేత్వనీయే॥
నేత్రే ప్రసారయసిచేష్టయయామలేదేవేత్వద్విప్రలబ్ధుమృగితాన్తదఘంవిసశ్యేత్!
ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచభవాకాహికృష్ణ! వృత్తం నిసర్గమధురంవ్రతమన్మదీయమ్॥

(అమ.) “వచసాసాస్త్యయితైవమ్” అనునట్లు మృగుమధురవచనములచే నీగోపికలను శ్రీకృష్ణుడు సాంత్యముజేయుగా, వీరలును తమశ్రమమంతయు పరి హృతముకాగా నేదదీరి తామువచ్చిన కార్యమును మనవిజేయుచున్నారు.

మారిమలైముక్తిజ్జేల్ మన్నిక్కిడన్దటజ్జుమ్
శీరియశిజ్జమటిపుగ్గ్ ముత్తీవిత్తేత్తు
వేరిమయిర్ పొజ్జవెప్పాడుంపేర్ న్దుదటి
మూరినిమిర్ న్దు ముక్తిజ్జేప్పటప్పట్టు
పోడరుమాపోలే నీ పూవై పూవణ్ణా
ఉకోయిల్ నిన్దిజ్జనేపోన్దగుళి కోప్పడైయ
శీరియశిజ్జాశనత్తిగున్దు, యామ్వన్ద
కారియమారాయ్న్దరుళేలోరెమ్బావాయ్ ॥

మారి = వర్షాకాలమున, మలైముళ్ళుజిల్ = పర్వతగుహాతటమున, మన్నిక్కిండరు = సుఖముగళయనించి, ఉఱంగుం = నిద్రించెడు, శీరియళింగం = శౌర్యముగల సింహము, అఱివుల్లు = మేలుకొని, తీవ్విత్తు = ఉగ్రముగాఁజూచి, వేరిమయిర్ పొంగ = పరిమళముగలవేండ్రుకలు నిగుడగా, ఎప్పాడుం = నలుప్రక్కల, పేర్న్దు = కదలి, ఉదరి = దేహమును దులుపుకొని, మూరినిమిర్న్దు = బాగుగసాగిలి దేహమును సారించి, ముల్లంగి = శబ్దించి (సింహనాదముఁజేసి), పురప్పట్టు పోదరుమాపోలే = బయలుదేరి వచ్చునట్లు, పూవైప్పువణ్ణా = ఆతనీ పుష్పసంకాశవర్ణా!, నీ = నీవును, ఉక్కొయిల్నిన్దు = నీ దివ్యమందీర్చుమునుండి, ఇంగనే పోందరుళి = ఇచ్చటికి దయఁజేసి, కోప్పపడైయ శీరియ శిల్లాసనత్తిలిరున్దు = జనుకీలమైన పరమశ్రేష్ఠుమగు సింహాసనమున వేంచేసియుండి, యాంవన్దకారియమ్ = మేము వచ్చినకౌర్యమును, ఆరాయ్న్దు = బాగుగ విచారించి, అరుళ్ = కృపఁజేయుమా!, ఏల్ ఓర్ ఎయ్బవై అయ్ = సముచితాద్వితీయమగు మనవ్రతము శుభోదర్కముగ నెఱవేఱును.

తా॥ వర్షాకాలమున మహాపర్వతగుహాతటమున యునికిపట్టుగాఁ జేసుకొని అందు సుఖనిద్రననుభవించుచు తనశౌర్యపరాక్రమాదులవలన మృగరాజపదవిని గైకొని విరాజిల్లుచున్న సింహము నిద్రనుండిమేల్కొని తీక్షణదృష్టులనిగుడించి నిసర్గపరిమళమిత్థంబులగు సటాకేశము లుత్సాహనూచకములై నిక్కపాడుచుచుండగా నాల్గదిక్కులను రాజసమట్టిపడునట్లు వీక్షించుచు బాగుగసాగిలి దేహమును సారించి ఒక్కొక్కటిగా దులిపి పాలుమాలికనుబోగొట్టుకొని గట్టిగాగర్జించి దివ్యగంభీర గమనప్రభేదములతో బయలు వెడలివచ్చురీతిగా, ఆతనీగుచ్చసచ్చాయశరీరుండవగు నో శ్రీకృష్ణా! జగన్నాటకనూత్రధారా! నీవు మాయం దనుగ్రహముంచి సుందరతమంబగు నీ దివ్యభవనాస్థానమండపమునుండి బయలు వెడలి ఈ దివ్యసౌధరాజంబునకు దయచేసి నవరత్నఖచిత దివ్యానర్ఘ్యసింహాసనమున సుఖాసీనుడవై దాసభూతులమగు మేము వచ్చినకౌర్యమును బాగుగ విచారించి మమ్ము కృతార్థులనొనరించుము. మాయద్వితీయ భగవత్కైంకర్యవ్రతము శుభోదర్కముగ పూర్తిఁజెందును. సందియములేదు.

వి. వి. మారిమలైముళ్ళుజిల్ — వర్షాకాలమున మహారాజులు తమదివ్యభవనములవదలి సంచరింపనిరీతిగ మృగరాజులును తమ దివ్యరమణీయగిరిగుహాతటములవదలి బయలుసంచరింపవు. చక్రవర్తి తిరుమగనార్లును వర్షాకాలమున మౌల్యవత్సర్వతమున సీతావిరహాక్లిన్నులయ్యి, సుగ్రీవమహారాజు తనసేనలతో బయలుదేరుటకుఁదగని

కాలమనియు సురతసుఖముల ననుభవింపవలసిన సమయమనియుఁదలంచి శ్రీలక్ష్మణ స్వామితోఁగూడ వేంచేసియుండిరిగదా! విశ్లేషించినవారలు కూడిసుఖింపవలసిన సమయము, కూడియున్నవారలు సంభోగరస మనుభవింపవలసిన సమయమునైన యున్నది వర్షాకాలము. ఇట్లుండ భవద్విరహాగ్నిన్నలమై నీభవనద్వారమున నిట్లు శ్రమపడుచుండుట తగినదా? అను విశేషార్థము తోచుచున్నది. మన్నిక్కిడన్లుఱ జ్ఞామ్ — నిరవధిక బలపరాక్రమసంపన్నమైయుండుటచే నెవరికిని భయపడక యభేదముగా నిర్విచారముగా సుఖగాఢనిద్రననుభవించుచున్నదీ మృగరాజము శీరియశింగం — నిద్రించునప్పుడును తుద్రమృగములకు మిక్కిలిభయానకముగు తీవితో విరాజిల్లుచున్నది. “సమయాబోధితః శ్రీమాన్” అను దానిని తలపించు చున్నదీ సన్నివేశము. ఆఱిపుల్ల — పుష్పము వికసించునట్లు మేల్కొనుసమయ మున మేల్కొని సంసారులు సమయవిశేషమున మేల్కొందురు. ఇతఁడు స్వాశ్రితుల ఆర్తనాదముచే మేల్కొనును. తీవిట్టిత్తు — ప్రథమ కటాక్ష (సన్ని) పాత సమయమున ప్రియురాలగు నాడుసింగముపైతము దరిఁజేర శక్యముగాకుండును. వేరి - పరిమళము “సర్వగ్రంథః” అనుదానికిస్తారకమిది. ఉదతి — ఆవయవములను వేరువేరుగా విదిలించి, మూత్రనిమిర్లు — శరీరమంతయు నొక్కతూరిగా సారించి ముక్తి — ప్రతిపక్షము త్రగజంబులుపైతము కలగుండుబడునట్లుగర్జించి బయలు వెడలి వచ్చునట్లు నీవును విచ్ఛేదవలయునని భావము. సింహము శ్రీకృష్ణునకు దృష్టాంతము అనినచో, గాంభీర్యాధిగుణముల నుద్దేశించి యిట్లువర్ణించితిమి. భవదీయదివ్యమంగళ విగ్రహసౌకుమార్యలావణ్యాదుల నుద్దేశించినచో నది దృష్టాంతముకావేరదు. ఇంక నేదనఁగా? పూవైపూవణ్ణా — నిత్యనిరవద్యసౌగంధ్యసౌకుమార్యలావణ్యసుఖ స్పర్శాది దివ్యగుణగణపరిమేదురమగు అతసీపుష్ప మొకవేళ దృష్టాంతమయినఁ గావచ్చు నేమో? ఉకకోయిల్నిస్తు — “పర్వతాదివ నిష్క్రమ్యసింహా గిరిగుహ శయః” అనిగదా సీతాపిరాట్టి మంగళాశాసముఁజేసెనది. పోస్తరులి — చతుర్దశిగదా పురుషోత్తమనిది (1) ఋషభగతి, (2) మతంగగతి, (3) వ్యాఘ్రగతి, (4) సింహగతి — అని ఉదాత్తగమనములు నాలుగు విధములుగా వర్ణింపఁబడుచున్నవి. ఇవి యన్నియు శ్రీరంగనాథునివద్ద నేవింపఁదగును. ఋషభమునందలి పౌరుషము, మత్తగజమునందలి గాంభీర్యము, వ్యాఘ్రమునందుండు పరాక్రమము, సింహమునందుండు పరాభిభవనసామర్థ్యమును పురుషోత్తముఁడగు శ్రీకృష్ణునియందున్నవిగాన వాని నన్నిటిని తనివిఁచి నేవింపఁగుతూహలపడుచున్నారు. కోప్పడైయ — ఉభయ విధూతులును ఇతనికి శేషభూతములు అనుటకుఁదగిన అంతస్తుగలిగినవైయుండు. పెద్దసింహాసనమున. ఇరుద్దు — నడక సౌగసునుచూచి యానందించినట్లు సింహాసన

మన గూర్పుండు తీవినీ గూడ సందర్శింపవలయునని వీరలు మిక్కిలి కుతూహల పడుచున్నారు. యామవందకారియమ్ — అనన్యప్రయోజనులముగు మేము వచ్చిన పనిని బాగుగాఁబరచుకొని గటాక్షింపవలయును. ఆగార్హస్థ్యఅరుళ్ — మేము పడిన క్షేత్రములనన్నిటిని కొంచెము గమనించి మమ్మనుగ్రహింపుము.

స్వాప. ప్ర. అ. (మారిషత్యాది) సర్వేశ్వరుఁడవగునీవు తమఃప్రచరముగు కాలమునందు వేదాంతములయందేకదేశముగునట్లుపరుండి (లేక) తాయార్థతో నీరంధ్ర సంతోషమున నొకేవస్తువు అనునట్లు శయనించి యోగనిద్రననుభవించుచున్నప్పుడును చీకటిని నశింపఁజేయు శక్తిగల నీవు “కాలేశంసతి” అనునట్లు సమయప్రతి త్యుమై నిరుపాధికవల్లభయైయుండు శ్రీదేవిగూడ దగ్గఱకుపోఁజాలనంతటి తీక్షణముగ ప్రథమసేత్రిపరిస్పదముఁ బఱపి “సర్వగంధః” అనెడు తన దివ్యదేహము నందలి దివ్యగంధము రోమకోపములమూలమున నెల్లెడలవ్యాపించునట్లు జగత్స్పృష్టికీఁబ్రయత్నించి తనలోలీనమైయుండు చిదచిత్తులకు నామరూపవిభాగములఁ గల్పించి, తాను త్రివిక్రమావతారముతో నింగికి వ్యాపించి మహాసంభ్రమమున మహాదాదివికృతిరూపముల ప్రకృతినుండి గలుగఁజేసిన అతిసీగచ్ఛసచ్చాయకాయా ! మమ్మనుగ్రహింపుము. మిగతీ అంతయును సాధారణము.

స్వాప. తా. అ. మహాప్రళయముందు లోకమంతయు విలీనమైయుండ నీవొక్కఁడవే యవశిష్టుఁడవై నిత్యనిర్దుష్టములగు వేదరాసులకు శరోభూషణములైన యుపనిషద్భాగములయందున్నవాఁడవై యోగనిద్రఁజెంది ప్రబుద్ధుఁడవై మరల జగత్స్పృష్ట్యున్నభుండవై నీ ప్రబోధసమయమును నిరీక్షించుచున్న శ్రీమహాలక్ష్మికిని సందర్శింపవలవిగానట్లు సుతీక్షణకటాక్షవిశిష్టుండవై ‘సర్వగంధః’ అని చెప్పబడు నీ దివ్యమంగళ విగ్రహమునందలి సౌగంధ్యము నెల్లెడలవ్యాపించురీతిగ బహుభవన సంకల్పముఁ జేసికొని యవిభక్తనామరూపములగు నుండిన చేతనాచేతనముల నొకచోఁజేర్చి వానిలో ననుప్రవిష్టుండవై వానికి సత్తను గల్పించి నామరూపవ్యాకరణముఁజేసి ప్రకృతిమహదహంకారాది వ్యప్తిసమష్టిసృష్టల బ్రవర్తింపఁజేసి తచ్చ రీరుండవై యతిసీపుష్పసంకాశదివ్యమనీయవిగ్రహవిశిష్టుండవైయుండు నోకృష్ట పరమాత్మా ! నీ దివ్యాంతఃపురమునుండి నడలి ద్వయమునెడి యాస్థానమంటపమునకుఁ దయచేసి లోకముల నన్నిటినిఁ గటాక్షించుచు పోలగంబుండి దాసభూతులమైన మా యార్తినాలకించి అనన్యార్హ కేషభూతులమైన మేము మనవిచేసికొనిన కార్యమును చిత్తమందు బెచ్చికొని మాకు నపేక్షిత పురుషార్థముల గృహజేయుమా ! అట్లైన యీ భగవత్కైంకర్యరూప మంగళ వ్రతము సాంగోపాంగముగ నెఱవేలును.

శ్లో॥ వర్షానుపర్వతగుహాసు భృశం శయిత్యానిద్రాణసంజరరపుః ప్రవిబుధ్యనేత్రే ।
 ఉన్నీల్య రోషకలుషే సురభిప్రకృష్టరోమోద్ధమో నిజవపుఃపరితో విసూయ ॥
 దీర్ఘం ప్రసార్య రుచిరం కృతభూరినాదః నిర్గచ్ఛతి స్వలిలమధ్యత ఏవమత్ర ।
 త్వన్నద్దిరాత్ త్వమతిసీతుమస్వయాపనిష్క్రిమ్య మోహనగతే! కరుణాసముద్ర
 సింహాసనే సముపవిశ్య వరే విచార్యచాస్తత్సమాగమనకౌర్య మిదం ప్రసీద ।
 ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచ భవాన్ హి కృష్ణ! వృత్తాని సర్గమధురం వ్రతమస్తదీయమ్

(ఆవ.) గోపికలు తాముప్రార్థించినవిధముగ శ్రీకృష్ణుడు కృపఁజేయుట జూచినచిన్ కౌర్యమును మరచినవారలై శయనగృహంబునుండి వెడలి దివ్యసింహాసనం వఱకును నడచుసమయమున నేత్రోత్సవముగానుండగా ఆసౌందర్యమునకు ముగ్ధులై అతనికి మంగళాశాసనముఁజేయుచున్నారు.

అన్తివృత్తలగమశ్చన్దాయడిపోత్లో
 శెన్త్తుజు తెన్నిలక్లై శెత్తోన్ద్రాయ్ తిఱల్ పోత్లో
 పొన్త్తుచ్చగడముదై త్తాయ్ పుగల్ పోత్లో
 కన్త్తుకుఃశిలా వెఱిన్దాయ్ కల్లల్ పోత్లో
 కున్త్తుకుడై యా వెడుత్తాయ్ కుణమ్బోత్లో
 వెన్త్తుప్పగై కెడుక్కుం నిక్కైయిల్ వేల్ పోత్లో
 ఎన్తెన్త్తు శేవగ మేయే త్రిప్పత్తై కొళ్ళాన్
 ఇన్త్తుయాంవన్దో మిరన్దేలోరెమ్బావాయ్ ॥

అన్త్తు = తమలోకమును బలిచక్రవర్తి యపహరింప దేవతలు శ్రమపడుచున్న నాడు, ఇన్త్తులకం = ఈ త్రిలోకములను, అశందాయ్ = త్రివిక్రముఁడైనకొలిచి, నీయొక్క, అడిపోత్లో = దివ్యపాదములకు మంగళంబగుగాక, అంగుశెన్త్తు = శ్రీ సీతాదేవిపహరించుచుంచిన యచ్చోటికివచ్చేసి, తెన్నిలక్లై = పరమమనోజ్ఞులగు లంకాపట్టణమునందుండు దుష్టరాక్షసులను, శెత్తోన్ద్రాయ్ = నిశ్శేషముగా సంహరించిన నీయొక్క, తిఱల్ పోత్లో = భుజబలమునకు మంగళములుగుగాక శకటం = శకటాసురుని, పొన్త్తు = కట్లుపీడి స్వయాపమనశించునట్లు, ఉదై త్తాయ్ = కాలితోడన్నిసంహరించిన నీయొక్క, పుగల్ = పొగడ్తు (యశస్సునకు) పోత్లో = మంగళముగలుగుగాక, కన్త్తు = వత్సాసురుని, కుణిలాయ్ = బిడిగు

రాయివలె, ఎఱిందాయ్ = వెలగపండురూపముననున్న (కపిత్థా) అనురునిపై విసిరి వేసిననీయొక్క, క్కల్ = శ్రీపాదమునకు, పోల్ = మంగళంబగుగాక, కున్దు = (ఇంద్రుడుకోపించి రాళ్లవానకురిపింపగా గోపాలురకును గోవులకును కొంచెమైనను బాధకలగకుండునట్లు) గోవర్ధనపర్వతమును, కున్దయాయ్ = గొడుగుమాదిరిగా, ఎదు త్తాయ్ = ఎత్తిసంరక్షించిన, కుణం = నీకల్యాణగుణగుణములకు, పోల్ = మంగళము గలుగవలయును, పక్లై = శత్రువులను, వెన్దుకెడుమ్మం = కూకటివేల్వల్లతోగూడ పెరికివైచునట్టి, నీక్కైయిల్ = నీహస్తముననుండు, వేల్ = బలమునకు, పోల్ = మంగళంబగుగాక, ఎన్దున్దు = ఈయాప్రకారములగు, ఉక్ శేవమే = దేవరవారి వీరచరిత్రములనే, ఏత్తి = స్తోత్రముఁజేసి, పత్తెక్కొళ్వాక్ = పురుషార్థములను బొందుటకై. ఇన్దు = ఈరోజు (బంధువులు నీవును సమైక్యమైనందు), వన్దుమ్ = నిన్నెడబాసిజీవింపలేకవచ్చితిమి, ఇరంగు = కృపఁజేయుము, ఏల్ ఓర్ ఎమ్మవై ఆయ్ = ప్రాప్తాద్వితియ మంగళవృత్తులు పూర్తిఁజెందును.

తా॥ ఓన్వామీ! నీకు పరమభక్తులగు దేవతలకు బలిచక్రవర్తిచే నాపదసంభ వింపగా నీవు శ్రీవామనమూర్తివై ఆతనిని మూడడుగులుయూచించి, త్రినిక్రమం డవై పాదద్వంద్వముచే ముల్లోకములనుఁగొలిచి చేతనాచేతనవిభాగములేక సకల చరాచరములను నీదివ్యపాదస్పర్శముచే దరింపఁజేసిన నీదివ్యపాదపంకేరుహములకు శ్రీరామక్ష, కపిసేనాసమన్వితుండవై లంకానగరమునకు దండెత్తి లోకకంటకుండగు దశకంధరుని సంహరించిన నీబాహుబలమునకు జయమంగళముగ గాక, రూపముచెడి నశించునట్లు శకటాసురునికొలదన్నిన నీదివ్యక్షీర్తికి నిత్యమంగళముగ గాక, వత్సరూప మును ధరించిపచ్చిన గక్కముని ఒడిసెలరాయివలె మీదికిఁజెమ్మి వాని రూపఁగించిన నీదివ్యపాదములకు నిత్యానవధ్యమంగళము గలుగగాక, గోవర్ధనపర్వతమును గొడుగు వలె పైకెత్తి గోగోపగుణములఁగాచిన నీగురుతరకరుణారసమునకు, కల్యాణగుణ గుణంబులకును జయముజయము, శత్రువులనందఱిని నిర్మూలించునట్టి నీదివ్యహస్త మున వెలుగుచున్న శ్రీకుంతాయుధమునకు నిత్యాభివృద్ధి గలుగుగాక, ఈయా ప్రకారముగ దివ్యాద్భుతములగు నీవీరచరిత్రముల బాడుచు మా సకలపురుషార్థ ముల బొందుటకై ఈదివ్యాద్భుత శుభదివసమున దేవరవారి దివ్యసన్నిధికి వచ్చి యున్నారము. దాసభూతులమగు మౌనైన గృపఁజేసితివేని నీసేవాదూపముగు మావృత్తము శుభముగ నెఱవేఱును.

వి. వి. అన్తివ్యలకమ్ — తనవిభూతిని చూపబలియపహరింప దేవేంద్రుడు శ్రమ పడెను ఆనాఁడు; ఇతనివిశ్లేషమునుసహింపఁజాలక శ్రమపడుచున్నార గోపిక

లీనాడు, సకలలోకములకును తనదివ్యపాదారవిష్టములను ధూళిదాసముఁజేసినానాడు. శీలసౌందర్యాగులను ధూళిదాసముఁజేయుచుండెనీనాడు. ఇదియే శ్రీకృష్ణునకు శ్రీవామనునికినియుండుసామ్యము. ఇవ్వులకమళ్ళనాయ్—పిరాట్టిమార్లు అతిమ్మగువుగా సంవాహనముఁజేయునపుడును ఎచ్చటఁగందిపోవునేమోయని యతిశంకఁజేయఁదగినట్లు పరమగురుమారములగు పాదారవిష్టములతో రాళ్లుముళ్లతోనిండిఁగహనారణ్యములనుపైతఁకు కొలుచుటయా? అడిపోయితి—“ఉక్కశేషడిశెవ్వితిరుక్కొప్ప” అనియే యీ మెపితృపాదులు మంగళాశాసనముఁజేసినది. శెస్తు—సాంధ్యమునకుఁ బరాజితులుగాని వారలను బాణములకుఁ బరాజితుల నొసరించెను. మార్గమధ్యమున ఖగకబంధవిరాధాది గుప్తరాక్షసులను సంహరించెననియుఁ జెప్పవచ్చును. అట్లు—ఉన్నచోటనుండియే సంకల్పమాత్రముచేతనే శత్రువులభస్మీపటలముఁజేయఁగలిగియుండియు సమాశ్రితసంగతుఁడవ్యగ్రతచే గహనారణ్యములనెల్ల పాదచారియై సుచరించెనే, ఆహా! ఏమికారుణ్యము! లెక్కఁబలజ్ఞై—బలమైన జలదుర్గాదులచేఁజుట్టబడి దివ్యప్రాకారపరివృత్తమైయుండుటచే నిర్భీకులై హింసితులందఱు నచ్చట స్థిరవాసమేర్పఱచుకొనిరి. శెబ్బద్రాయ్—స్వాశ్రయవిరోధులే తనకు శత్రువులు. తిఱుపోయితి—“మల్లాణ్ణితిఁడోళ్ మణివణ్ణా” అని మంగళాశాసనముఁజేసిన శ్రీశేషుని పుత్రికారత్నమునుచే నీ మెకిట్టిధోరణిగలిగినది. “ఇలజ్జై పాథూళాః పృథైపారుదానుక్కు” అని పెరియాభ్యూర్లు సాయించిరిగా! పాన్త—మాచుని మిగుల్పుటచేవచ్చిన యనగ్గమునుఁ దలంచి నిశ్చేషముగా సంహరించె. ఉత్తైతాయ్ పుకళ్ళిపోయితి—అతిబాల్యముననే ఆనాయాసముగా శ్రీపాదములచే శకటానుదని విఱగఁదన్నిన నీకీర్తికి మంగళము. రామావతారమునకంటె కృష్ణావతారమున నవశ్యముగ మంగళాశాసనముఁజేయవలసియున్నది. రామావతారమున తండ్రి—శంబరాంతకుఁడగు దశరథచక్రవర్తి. ఊరు—దుర్భేద్యమగు అయోధ్యాపట్టణము. పురోహితులు మంత్రవాగులైన శ్రీనశిష్ఠాదులు. కుమారులును నిర్వక్త పరాక్రమశాలులు. ఇంక కృష్ణావతారముననోయన్న మాతాపితరులు పరమసాధువులగుగోపాలురు. ఊరు గొల్లపల్లె, కంసాదులు ప్రతిపక్షులు. శ్రీబృందావనమున నుదయించువస్తువులన్నియును ఆసురావిష్టములు. ఆపాయములకొక అపధిలేను. కనుక మంగళాశాసనము అధికముగాఁజేయవలసిన యవసరమున్నది. కస్తుఇత్యాది—“శత్రువును శత్రువువైచేసిగొట్టినచో నిద్దఱునుకలిసి ఒక్కప్పుడి వైసఁబడిన చేయునదేమి” అని కృష్ణచేష్టితములకు సంభ్రమముఁజెందుచున్నారని తోచుచున్నది. కుస్తు—ఇత్యాది—ఇతఃపూర్వము ఇంద్రునికైచేసిన కార్యమునుగీర్తించిరి. ఇచ్చట నతఁజే

శత్రువై విజృంభించగాఁజేసిన మహాసాహసమును నుతించుచున్నారు. గుణం పోల్చి—అన్యశంస్యగుణమునకు ముగ్ధులై మంగళాశాసనముఁజేయుచున్నారు. పెన్ఱు పత్తె కడుక్కుమే - ఆశ్రితవిరోధులైన ప్రతిపక్షుల నుఱుమాడు; వేల్ పోల్చి—చక్రవర్తిధనుర్ధరుఁడైనందునఁ గుమారుఁడు శ్రీరాముఁడును ధనుస్సునుధరించినట్లు, “హర్ వేల్” అనునట్లు కుంతమునుధరించునట్టి శ్రీనందగోపులకుఁ గుమారుఁడగుటచే నితఁడును శ్రీకుంతాయుధమునే ధరించియున్నాఁడని తెలియుచున్నది. “కుడరాట్టియుంపల్లాండు” అని శ్రీ పెరియాళ్వార్లును దివ్యాయుధములకు మంగళాశాసనముఁబాడిరి. “గ తేజలేసేతుబన్దన”ము తండ్రి కుమార్తెలకు స్వభావము” అని నల్లైయర్ స్వామిశైలవిత్తురు. ఎన్ఱెన్ఱు—ఇదియే పరమప్రయోజనముగచున్నది, “దేహిమే దదామితే” అను వారలుకారుగదా! ఉక శేవకమే...కొళ్ళాక్—“ఉన్నుడైయ విక్కిరము మొన్ఱెట్టియామల్లె మెన్నుడైయ నెల్లకం పాల్ కువర్ వట్టియైట్టి కొణ్ణేక్” అనువారలుగదావీరలు. ఇన్ఱు - గ్రామవాసులందఱును సమృద్ధించిన యీరోజు, యామ్ బంధువులచే ననేకనిర్బంధదుఃఖముల ననుభవించినమేము. వన్దోమ్—మేమువీరహక్లేశమును భరింపఁజాలక వచ్చితిమి. ఇరజ్జు—ఎన్నిచేసినను భగవంతుడనుగ్రహింపనివో సరిపడదు. కరుణించుటయే యతనిస్వభావము; అతని శేయవద్యము సంభవించునోయని యతిశంకచేయుట వీరల స్వభావము. తాముచేయు మంగళాశాసనము సాధనముగాదని యెంచియున్నారు.

స్వాప/ప్ర. అ.—(అన్తి ఇత్యాది) ప్రకృతిసంబంధమునుబట్టి గలిగిన అజ్ఞానము లోకమునంతయు నాక్రమించినయాదినము; అహంకారమునకు వశమైన యీలోకమును అహంకారమునుండి మరలించి తనశ్రీపాదములచే గొలిచి తన యధీనముఁజేసికొనినస్వామి! నీపాదారవిందములకు మంగళాశాసనము. (కెన్ఱంగు ఇత్యాది) ఈలోకమును అహంకారమునుండి తిరుగునట్లు చేసినదిగాక ఆయహంకారముదృఢించుసలమునకుఁజని ప్రకృతిసంబంధమును నిర్వహించునట్టి యహంకారమును నిర్మూలించిన పరమపురుష! నీయొక్కశత్రువులను తిరస్కరించునట్టి సామర్థ్యము తేమముగానుండవలయును. (కన్ఱుకుణీలాయిత్యాది) లోభమును ఎగర వేయుకట్టిగా నెగరవైచి నశింపఁజేసిన పురుషోత్తమ! పంచబడిన నీపాదమునకు మంగళంబగుగాక. ఇదివఱకును విరోధులవిషయమునఁజేయు అంశముచెప్పఁబడినది. ఇకననుకూలరు విరోధించినయెడల చేయునట్టి యంశముచెప్పఁబడుచున్నది. (కున్ఱి త్యాది) ఇన్ఱుఁడు రాళ్ళవానగురిపించినపుడు గోవర్ధనపర్వతమును గొడుగుగావై గొల్లలను, పశువులను గాపాడినట్లు అజ్ఞానకార్యమైన అహంకారము ఈయధి

కారికి సామాన్యవిషయమునం దాశను గలుగఁజేయుటబదులుగా వైదికమై కైంకర్య రూపమైన విషయమునందు ఆసక్తిని గలుగఁజేసి తనవిషయమునఁ బ్రపత్తిచేసిన వారికి రక్షకుఁడు అగునట్టి ప్రకారమును చెప్పుచున్నది. కనుక నిట్లు ఆశ్రిత రక్షకుఁడవైన సర్వేశ్వరా! నీసౌశీల్యమునకు మంగళాశాసనము, (చెట్టపగై కెడుక్కుమిత్యాది) అహంకారమును గెలిచి ఆవిషయముందు రుచినిబోగొట్టునట్టి శ్రీసుదర్శనముక్షేమముగానుండుగాక (ఎత్తెన్మిత్యాది) ఇట్లు మంగళాశాసనముచేయు టయే జీవనమై నీయొక్క వీరచారిత్రమును స్తోత్రముఁజేసి పురుషార్థమును బొందు టకుగాను సత్వగుణము తలయెత్తిన నేఁడు దేవరవారిచేతిని యొదురుచూచుచుండు మేము నీనన్నిధికివచ్చితిమి. నీవుకృపఁజేయవలయును. “ఇరంగు” అని కృపయే సాధనమగుటచే “వందోష్” అని రుచికార్యమును చెప్పుచున్నది.

స్వాప. తా. అ. భగవద్భక్తులైన చేతనులు అపేక్షించినరీతిగ ఆశ్రితసులభుఁడైన శ్రీకృష్ణుఁడు శయఃగృహమునుండి వెడలి ద్వయమయి యొడి యాస్థానమంట పమునకు దయచేసి కొలువుకూటమును జెందియుండగ స్వామివారి దివ్యమంగళ విగ్రహస్సౌందర్యాతిశయమును పీఠించి యానందాబ్ధిలో మునిగి పరవశులై తాము వచ్చియుండు ఉద్దేశ్యమునే మఱచిపోయి మంగళాశాసనమును జేయుట కుపక్రమించిరి. (అదియెటులనఁగ:-) అహంకారముకారము లనియొడి మహాసముద్ర మందు మునిగియుండు నీలోకముల నుద్ధరించుటకు త్రివిక్రముఁడవై యవతరించి నీదివ్యపాదారవిందములను కొలిచి స్వామితత్వమును స్థాపించుకొనని జగదీశుఁడా! దేవరవారి దివ్యపాదములకు మంగళము, అహంకారమునుకారములకు జన్మభూమి యైన ప్రకృతిని తజ్జన్యమైన సత్వరజస్తమోరూపమైన గుణత్రయములను నిరసించిన యో స్వామి! నీయపారసామగ్ధ్యమునకు మంగళము. చక్రమువలె నెడతెగక చుట్టుకొనియుండు కామాద్యరిషడ్వర్గములను తొలగించిన శ్రీవాసుదేవా! అపరిమితమైన నీయశస్సునకు మంగళము. దేహవంతులకు విశేషమైన యభిరుచిని కలుగఁజేసెడి లోభమును సమూలముగ నశింపఁజేసిన శ్రీగోవింద! నీదివ్యచరణ నశినములకు మంగళము. ఆశ్రితజరక్షకుఁడవైన యోపరాత్పరా! నీకీలస్వభావమునకు మంగళము. నీభక్తిజనలకు ప్రతికూలమైయుండు దుష్టసంఘమును నష్టపఱచెడి చక్రాయుధమునకు మంగళము. ఇతైఱుగను దేవరవారిని కొనియాడుటే మాకు జన్మయాత్రగఁజేసికొని, నీవీరచరితమును స్తుతించి మాపురుషార్థమును దేవరవారి సన్నిధిలో మనవిజేయుటకుగాను సత్వోద్దేశ్యమైన యీకౌలమందు మిమ్ములనే నిరీక్షించికొని వచ్చి చేరియున్నాము. ఈసమయమున మాయభీ

హృదయము కృపజేసినయెడల మాభగవత్కైంకర్యరూపవ్రతము సాంగముగ నెఱవేఱుటలో సందియములేదు.

శ్లో॥ భద్రం తదా ప్రమితలోకతతేపదస్యభవ్యంబలస్యసమవాప్యమనోజ్ఞలంకామ్ ।
 నీరాక్షసాం రచితవన్ భవుకం సుశక్తిఃపద్భావ్యం తదావిధుతవన్ శకటం, శుభంతే ॥
 వత్సానురం నిహతవన్ కటకస్యభద్రంఛక్రీకృతోద్భృతగిరేసుగుణస్యభద్రమ్ ।
 ప్రశోర్ణి జిత్వర కరస్థితమస్తాజః, ఇత్యేవ మద్భుతవ శౌర్యముదీరయంత్యః ॥
 అభ్యుతతం పునరిహోద్య వయంవిశుద్ధాఃప్రాప్తాః ప్రసాదయ మనోరథసాధనం నః ।
 ధ్యేయఃఫలంచకరణంచ భవాన్ హి కృష్ణ! పుత్రం నిసర్గమధురం వ్రత మస్మదీయమ్ ॥

(అవ.) మీకు గావలసిన దేమి? అనిన; ఏనైనను ప్రతిబంధకములుండినను నీవేపోగొట్టి మావ్యసనమునంతయు నశింపజేసి మమ్ము స్వీకరింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నారు

ఒరుత్తిమగనాయ్ ప్పిఱన్దోరిరవిల్
 ఒరుత్తిమగనా యొళిత్తువళర
 తరుక్కిలానాగత్తా తీజునినైన్ద
 కరుత్తైప్పిత్తు ప్పిత్తుక్కళ్ళవయిల్ బిల్
 నెరుప్పెన్ననిన్ద నెడుమాలే, యున్నై
 యరుత్తిత్తువన్దో పత్తై తరుదియాగిల్
 తిరుత్తక్కళెల్వముమ్ శేవగముంయామ్బాడి
 వరుత్తము న్దీన్ద మగిల్ దేలోరెమ్బావాయ్ ॥ ౨౫

ఒరుత్తి = నిస్సమాభ్యుధికయగు శ్రీదేవకీదేవికి, మగనాయ్ ప్పిఱన్ద = విడ్డయై యవతరించి, ఓరిరవిల్ = అదేరాత్రియందు, ఒరుత్తి = శ్రీ కృష్ణుని యద్భుత బాల చైష్టితములనెల్ల ననుభవింపఁదగిన మహాభాగ్యసంపన్నురాలగుటచే నసదృశ మహిమాన్విత యగు శ్రీ యశోదాదేవికి, మగనాయ్ = కుమారుడై, ఒళిత్తు వళర = (కంసుని విషదృష్టి తగలకుండు నట్లు) దాగి పెరుగుచుండగా (ఈ సమాచారమును చారులద్వారావిని), తా = వెనుక పడబోవు భంగపాటునెఱుంగని యతఁడు, తరిక్కిలానాగి = సహింపనివాడై (ఏవిధముగనైనను ఈ పిల్లవానిఁ జంపితిరవలయునని), తీంగునినైన్ద = చెడుగుసుతలంచుండిన, కంజ్జ కరుత్తై = కంసుని మనోరథములను, ప్పిత్తు = వ్యర్థమగునట్లుచేసి, వయిల్ బిల్ = చాని గర్భమున,

నెరుప్పు ఎన్ను = బడబాగ్నియో యన్నట్లు, నిన్తు = స్థిరముగనిలచిన, నెడుమాలే = ఆశ్రితులయం దధిక వ్యామోహముఁ గలవాడా! ఉన్నె = నిన్ను, అనుత్తిత్తు = అర్థించుచు, వన్దోమ్ = వచ్చినిలచితిమి, పట్టె తరుదియాగిల్ = మాపురుమార్గముల నొసంగితివేని, తిరుత్తక్క శెల్వముం = శ్రీ దేవినైతము అతేతీంపఁదగిన మహదై శ్వర్యములును, శేవగముం = వాటినిఁగాపాడునట్టి బలవీర్య పరాక్రమములను, యాం పాడి = మేము పరమప్రీతితో గానముఁజేసి, వరుత్తముం తీర్న్దు = నిన్నెడ బాసేపడిన శ్రమమంతయునుఁదొలగి, మగిర్న్దు = పరమానందము ననుభవించుము, ఏలోఁబర్ ఎమ్బువై అయ్ = మనయద్వితీయ మంగళవృత్తము పూర్తిఁజెందును.

తా॥ ఓ స్వామీ! పరమభాగ్యవలీయగు శ్రీదేవీదేవి యనునొకతల్లికి ముద్దుల పట్టియై యవతరించి ఆదేరాత్రిలో మఱియొకతల్లియగు శ్రీయశోదాదేవికి నల్లారు ముద్దులబిడ్డవై, ఎవ్వరికినిఁదెలియక నిగూఢముగా ప్రేపల్లెలో శుక్లపక్షచంద్రునిపగిది దినదినప్రవర్ధమానుఁడవై విరాజిల్లుచుండగా, గూఢచారలవలన సీసమాచారమును పసిబట్టి మిక్కిలియసహిష్ణువై నీకుద్రోహమునెంచిన కంసాసురుని దుష్టమనోభావమును వ్యర్థపఱచి వానిగర్భమందు యశ్లేశ్వరునివలెనుండి భయోత్పాదకుఁడవై యుండిన పురుషోత్తమా! నిన్ను భక్తిపురస్సరముగాఁ బ్రార్థించి దేవరవారిసన్నిధికిఁ జేరి యున్నారము, మాయిష్ట్యార్థసిద్ధిరూపపటహామును నీవు మోకనుగ్రహించినయెడల శ్రీమహాలక్ష్మీకిని స్పృహణీయమగు నీదివ్యసంపదను అసదృశమైన నీశ్వర్యమును మేము కొనియాడి నీ విశ్లేషమువలనఁ గలిగిన సంకటములను నివారణఁజేసుకొని మేము సంతুষ్టుల మగుదుము. ఆప్రకారము నీవు కృపఁజేసినయెడల ఈ మాఅద్వితీయ వ్రతము శుభోదర్శనముగా నెఱవేఱును.

వి. వి. ఓరుత్తి — “అన్తఃప్రవిష్టః శాస్తాజనానాం సర్వాత్మా” అనునట్లు సర్వలోకములకును నియామకుఁడగు సర్వేశ్వరునిఁగూడ నియమించు మాతృ దేవతయగుటచే నీమెకు సాటివారలెవ్వరునులేరు. మకనాయ్ — “భూతానాం యోఽవ్యయఃపితా” అనునట్లు సకలలోకములకును తండ్రియగువాఁ డొకతెకుఁ గుమారుఁడగుటయా! శ్రీ దశరథచక్రవర్తి తపస్సుజేసి నాలుగుపుత్రరత్నములఁ బడిసినరీతిగా, నల్వరుఁడే తపస్సుజేసి మాణిక్యమువంటి యొకకుమారునిపొందిరి. చక్రవర్తితిరుమగనార్లు పెద్దవారైనతరువాత పితృవాక్యపరిపాలనముఁజేసిరి. శ్రీ కృష్ణుఁడు పుట్టినవెంటనే “ఉభయవారసర్వాత్మకా” అని తల్లిచెప్పగనే శంఖచక్రాదుల మరుగుపరచి మౌత్యవాక్యపరిపాలనముఁ జేసెను. పీఠస్తు — కర్తవ్యశ్రుతి పడుపాట్లనన్నిటిని కృపాపరవశుడై యనుభవించెను. ఓరిరిబల్ — ఆరాత్రి

వంటిరాత్రి యంతకుముందును లేదు; తరువాతనులేదు. ఆరాత్రియందే ఒకతల్లికిపుట్టి మఱియొకతల్లికి ముద్దుబిడ్డఁడాయెను. ఒరుత్తిమక నాయ్ — ఒకతల్లికి అవతారసత్తను కరుణించి 'మఱియొక యామెను లీలారసమునంతయును అనుభవింపఁజేసెను. "అంతా వతాలో బ్రహ్మవేయోఽయం యదుకులోద్భవః" అనినబుడి తానే "గోపాలో యాదవంవంశం మగ్నమభ్యుద్ధరిష్యతి" అని వర్ణించెనుగదా! తిరుత్తక్కశైవ్యముమ్ — "యస్యసాజనకౌత్తఱా, అప్రమేయంహి తత్తేజః" అనునట్లు శ్రియః పతిత్వముచే వచ్చినసంపదను (లేక) పిరాట్టిగూడ ఆశపడునట్టి సంపత్ప్రకర్షమును. శేవకముం—దానిని ప్రదర్శింపఁజేయుకౌర్యమును. మగిడ్డొన్డు — కైవల్యమునలే దుఃఖ నిన్పుత్తిమాత్రమే గాక అనద్దానుభవముఁగూడ సిద్ధించునట్లు.

స్వాప. ప్ర. అ. (ఒరుత్తియిత్వాది) తిరువస్తాక్షరీమంత్రమునందు బ్రతి పాదింపఁబడువాడై విగ్రహవిభూతిగుణవిశిష్టుడై యవతరించి (ఒరిరవిల్) లోకు లెఱుంగ నేరని యద్వితీయసమయమున వాసుదేవద్వాదశాక్షరీమంత్రప్రతిపాద్యుడై (ఒలిత్తువళర) గుణవిగ్రహవిభూతులచే సంకోచించి స్వరూపమాత్రుడై పెరుగుచుండ (తరుక్కిలానాగి) స్వరూపమాత్రముచే నీశ్వరసదృశమును సహింపనివాడై (తాని త్యాది) ఎల్లప్పుడూ మంగళాశాసనముఁ జేయవలసినవిషయమందు వానివలన నొకయంప ద్రవముగలిగి చెడుగునుతలంచుటయే గాక తానే ద్వేషమును వృద్ధిపఱచిన అభిప్రాయ మునువ్యర్థముఁజేసిన అహంకారపుగర్భమున హతాశనునివలె నుండివానిసమీపమందు నిలచి తనకు శేషభూతులగు చేతనుల విషయమున అధికమైనవ్యాపాహముగల పర మాత్మా! (ఉన్నెఅరుత్తిత్తు ..... పల్లె యాగిల్) సాధారణార్థము (తిరుత్తక్క శేవకముం) శ్రీ మహాలక్ష్మీకిందగిన స్వరూపగుణవిగ్రహవిభూతులతోఁ గూడినవాడై యున్న సంపదను వీరచరితమును (యాంపాడి) అదేధారకముగాఁబాడి (వరుత్తముం తీర్న్దు) శ్రీమమంతయునుతీరి అనందింపగలవారము.

స్వాప. తా. అ. ఓ స్వామీ! సర్వేశ్వరుండవైన నీవు సృష్టముగ శ్రీ అష్టాక్షరీమంత్రమందు ప్రతిపాద్యుడవై, విగ్రహగుణవిభూతి విశిష్టుడవై ప్రకా శించుచుండగ వాసుదేవద్వాదశాక్షరీమంత్రములయందు నీవు విసృష్టముగఁ బ్రకా శించుచున్నావుగదా! నీకు శేషభూతులైన చేతను లెల్లకాలమందును మంగళాశాసనము జేయుచుండగ దీనివలన ప్రతిపాద్యమైన ఈశ్వరసత్తను సహింపక తమఃప్రచుర మైన యహంకారము ద్వేషించునప్పుడు దీనిని సంపూర్ణముగ నివారణజేసి నాశపఱచిన పరమోపకారకుండవైన నీయందు పురుషార్థము నశేషించి నీసన్నిధిఁజేరి యున్నాము. అపురుషార్థమును నీవు కృపజేసినట్లైన సాక్షాత్ శ్రీ మహాలక్ష్మీకి

యోగ్యమైన స్వరూపదూపగుణవిభూతివిశిష్టఁడైన నీ సంపదను నీవీరచరితములను
స్తుతించి నీవిశ్లేషమువలన సంభవించిన వ్యసనమంతయు నిశ్చేషముగఁ దొలఁగునట్లు
మే మానందించినయెడల మా భగవత్కైంకర్యరూపమగు నద్వితీయవ్రతము సాంగ
ముగ నెఱవేఱును.

శ్లో॥ ఏకా ద్వితీయజననీతనయోఽవతీర్య భూత్వైకమాత్మశిశుతల్లజఏకరాత్రే ।

సంవర్ధితేత్వయినీగూఢమసోఢవాన్యః ద్రుహన్తన్ననోనవి నాశ్యచతస్యగచ్ఛే ॥
కంసస్యబాదః, విముగ్ధతమాఽఽగతాఃస్తః, యాచ్ఛాపరాదిశసిచ్ఛేద్యయాతతంసః ।
అత్యుజ్జ్వలకాతపగుణాననురూపసంపచ్చార్వాదికాఽవయమిమాననుకీర్తయన్తస్యః ।
క్షేత్రం విహాయమాదితావ్రితపూర్తిమేత్య సంక్లాఘయే మమహితం చరితం త్వదీయమ్
ధ్యేయః ఫలంచకరణంచ భవాత్ హి కృష్ణ! వృత్తం నిసర్గమగురంవ్రితమస్తదీయమ్ ।

(అను.) మీకు అపేక్షితములెవ్వయినన ? నోమునకు గావలసిన ఉపకరణము
లను అపేక్షించుచున్నారు. కృష్ణసంక్షేపమునం దాశగలిగినవీరు ఈ యుపకరణముల
నపేక్షించుటకు మూలమేమనిన, ఆసంక్షేపమునకు అనుకూలమైననోమును ప్రస్తావించు
టచేతను శ్రీ కృష్ణుని చక్కగానేవించుటకును వానితిరునామములను నోరార
స్తుతించుటకు కారణమగుటచేతను గొల్లలయందలి యుపకారస్మృతిచేతను నోమున
కంగములను ప్రార్థించుచున్నారు.

మా లేమణివణ్ణామార్గభ్రమీసీరాడువాణ్

మేలైయార్ శెయ్ వనగళ్ వేణ్ణువనకేట్టియేల్

జాలత్తైయెల్లామ్ నడుజ్జమురల్వన

పాలన్న వణ్ణత్తు పాణ్ణశన్నియమే

పోల్వనశ్శజ్జళ్ పోయ్ ప్పాడుడైయనవే

శాలప్పెరుప్పత్తైయ్ శల్లాణ్ణిశైప్పారే

కోలవిళక్కే కొడియేవితానమే

ఆలినిలైయాయరుళేలోరెమ్బావాయ్ ॥

౨౭

మా లే = ఆశ్రీతుల విషయమున వ్యామోహముఁగల స్వామీ !, మణివణ్ణా =
ఇంద్రసీలములవంటి తిరుమేని గలవాడా !, మార్గభ్రమీసీరాడువాణ్ = మార్గభ్రమీ
మున ననుష్ఠింపవలసిన స్నానముఁజేయుటకు, మేలైయార్ = పెద్దలు, శెయ్ వనగళ్ =
శేయకార్యములు, నేండువన = కౌవలసినసామగ్రియు, కేట్టియేల్ = అడిగి

వేని (చెప్పెదమువినుము), ఇలత్తైయైల్లామ్ = భూమియంతయును, నడుంగ = అదురునట్లు, మురల్వన = ఘోషించునట్టి, పాలన్నవణ్ణత్తు = పాలతో సమానమగు ఛాయగల, ఉక్కాపాంజశన్నియమే = నీపాంచజన్యశంఖమువంటి, శంగంగళ్ = శంఖములు, పోయ్ ప్పాడుడైయనవే = విస్తారముగలవియై, శాలప్పెరుం = చాల పెద్దవైన, పట్రయే = పటహములును, పల్లాణ్ణితైప్పారే = మంగళశాసనముఁ బాడువారును, కోలవిళ్ళక్కే = మంగళదీపమును, కొడియే = ధ్వజపటములును, వితానమే = మేల్కొట్టును ఇదిమొదలగు గాగలవాటిని, అలనిలైయాయ్ = పటపత్రకాయుగు పరమాత్మా!, అరుళ్ = కృపఁజేయుము, ఎల్ ఓర్ ఎమ్బావై అయ్ = మాయద్వితీయ మంగళవృత్తము నెఱవేటును.

తా॥ ఆశ్రితవ్యామోహమే స్వరూపముగాఁగిలిగి యింద్రనీలమణినిభంతై యతి మనోహరంబగు దివ్యమంగళవిగ్రహముతో విరాజిల్లుచుండు నోపటపత్రకాయీ! మార్గశీర్వావగాహనముఁ జేయుటకుగాను మారుఁగావలసిన శిష్టాచారపరంపరా ప్రాప్తములగు సాధనసంపత్తుల దేవరవారు కృపతో నాలకించితిరేని విన్నవించు కొనెదము. అవేయేవి? అనినచో; మనవిఁజేసెదము. భూనభోజనస్తరాశ్రమలన్నియు దద్దరిల్లునట్లు శబ్దించునవియు స్వచ్ఛాచ్ఛగుద్ధనిభంబులును భవిష్యపాంచజన్యసంకౌశములునగు శంఖతతులున, అతివిస్తృతోదారఘోషయుక్తములగు పటహవితతులును, మంగళాశాసనపరులగు పరమభాగవతోత్తములును, మంగళదీపములును, ధ్వజపటములును, వితానములు (ఉల్లోచములు. పందిళ్లకుకట్టు చాందినీగుడ్డలు)ను మారు నీ వగుగ్రహింపవలయును అని గోపికలు శ్రీకృష్ణుని ప్రార్థించిరి. స్వామి దీనినంతయును శ్రద్ధతో నాలకించి “పాంచజన్యమువంటి శంఖములెచ్చటనులేవు. పాంచజన్యమునే తీసికొనుఁడు. మంగళాశాసనమునకు శ్రీ పెరియార్మాన్మొగ్గవంటి వారనేకులు చిక్కరుగనుక వారి నేస్వీకరింపుఁడు. మంగళదీపమునకు సంపన్నచార్మ్యతల మంగళదీపశంఖయుగు శ్రీ నీళాదేవి నే స్వీకరింపుఁడు, ధ్వజమునకు నిత్యనిరవద్యవేదస్వరూపుఁడగు విహగేశ్వరు నే స్వీకరింపుఁడు. ఉల్లోచమునకు నాదివ్యపీతామృతము నే పుచ్చుకొనుడు” * అనితెలవిచ్చిరి. “అప్యహం జీవితంజహ్యం” అనిగా దా భక్తులవిషయమున బరమాత్మనియాదార్య ముండునది అంత, గోపికలు మిక్కిలియాత్రముతో ఒక్కొక్కటిచాలదు. అనేకములుకొవలయు”నని యడుగ గాఁగానికౌర్యము ఎట్లుసమకూడునని స్వామిబదులుచెప్పిరి. అందులకుగోపికలు “స్వామి! నీగుళక్లముగాని

* తిరువనన్తామ్నాన్మొగ్గ నీరినిపదలి యొక్కయంగుళమైనను కదలరుగనుక వారిని మాత్ర మివ్వఁజాలక వితానమునకై స్వపీతామృతము నిచ్చిరి తెలిసికొనవలయును.

కార్యమొందుగలదే? సమస్తచరాచరములను నిజోదరముననుంచుకొని ఒకచిన్న మజ్జియాకుపై సీపుకయించియుండలేదా? అట్టి అఘటితఘటనాసామర్థ్యముగల సికిదియొకలక్కయా? కనుక మాయభీష్టముల గృపజేయుము” అని వేడుకొనుచున్నారు.

వి. వి. మాలే --- “ విదితస్సహిధర్మజ్ఞః శరణాగతవత్సలః ” అని శ్రీమద్రామాయణరహస్యాంశమును శ్రీసీతాదేవి యావిష్కరించెను. శ్రీమహాభారత ప్రతిపాదిత ప్రధానగుణమును వీరలు ‘మాలే’ అని అవిష్కరించుచున్నారు. మణివణ్ణా—అపరిచ్ఛేద్యస్వరూపుడైయుండియు, గోపికలు తమచీరముంగొంగునందు ముడివైచుకొనఁదగిన మాణిక్యమై పరమసులభుడైయున్నవాడు. ఎటువంటివారలైనను వ్యాముగ్ధులఁజేయు లోకోత్తరసౌందర్యసాభాగ్యమహిమోన్మితుడైయున్నవాడు. మీతెందులకైవచ్చితిరి? అనగా; మౌగ్ధశీర్షావగాహనమున కుపకరణములను ప్రార్థించుటకై వచ్చితిమని చెప్పుచున్నారు ‘మార్కణ్డీ’ అనియారంభించి, మౌగ్ధశిరస్సానమనగానేమి? యనిన అదిప్రసిద్ధిముగదాయని యనిరి. “స్వర్గకామాయజేత” “నిదిధ్యాసీతవ్యః” అనునట్లు శ్రుతిప్రసిద్ధమైనదా? యనిన “మేలైయార్ శెయ్యవకళ” - అనుచున్నారు. శ్రుతిస్మృతులయందును “ధర్మజ్ఞ సమయః ప్రమాణంవేదాశ్చ” అనియు యద్యదాచరతిశ్రీవ్యః” అనియేశిష్టాచారముగదా ప్రసిద్ధప్రమాణము. మీమాంసాశాస్త్రమున హోళాధికరణమున “శాస్త్రములేకున్నను శిష్టాచారము అనుశ్ఠేయ”మని సిద్ధాంతీకరించియున్నారు. శబ్దావనశేట్టియేలే—అన్యపరుడైయుండుటచే ‘నాలకించితివేని’ అని అనుచున్నారు. పంచలతగృహవాసినులగు గోపికలందఱును వచ్చి యితనిముంగు నిలచియుండుటచే వారి స్తనజఘనసేత్రముఖాదుల సందర్శించుచు తడేకాగ్రచిత్తుడైయుండు శ్రీకృష్ణుని తట్టిలేపుచున్నారని తోచుచున్నది. (స్వాపదేశమున—తెలిసికొనుటకుసాధనముగుటచే ‘సేత్ర’మనగా జ్ఞానము, భోగోపకరణముగుటచే ‘స్తన’ మనగాభక్తి, కార్యముచే ‘సుధ్య’ మనగా వైరాగ్యమును జెప్పఁబడుచున్నది. కార్యముచే వైరాగ్యము నెట్లుచెప్పుటమనగా—కార్యముచే నిరాలంఛనునుఁజెప్పి దానిచే విషయాంతరస్పర్శరాహిత్యముఁజెప్పుచున్నారు) ఇాలజ్ఞైషత్యాది—“సఘోషోధార్తరాష్ట్రాణాం హృదయాని వ్యదారయత్” అనునట్లుమాత్రమేగాక జగత్తంతయు కంపించునట్లు ధ్వనించుశంఖములను. శాలపెద్దరంపత్రయే—“యయాతూర్యప్రజాదేన భేరిణాంవమహోస్వనైః” అన్నట్లు దిక్కులుపిక్కటిల్లునట్లు శబ్దించు పటహములు. మాలేమణివణ్ణా - అనుదానిచే చరమశ్లోకమునందలి “మామ్” అనుపదముచే జెప్పఁబడు

శాలభ్యము చెప్పబడుచున్నది. 'అలినిలైయాయ్' అనుటచే 'అహం' అనుదానిచేఁ జెప్పబడుసహాయాంతరనిరపేక్షోపాయవేషము చెప్పబడుచున్నది. ఈపాశురమున "నిరంజనః పరమం సామ్యముపైతి" అను శుభ్రత్యముచెప్పబడుచున్నది.

స్వాప-ప్ర. అ. ఈపాశురమున భగవత్సంక్షేపమునకుఁ గావలసిన యుపకరణములను పొందించుచున్నాడు. (మాలేమణివణ్ణా) సర్వాధికుడవై స్వసులభుడవగు నోస్వామి! ఆశ్రితవ్యామోహమే స్వరూపమై యధికమనోహరమైన దివ్యమంగళవిగ్రహముఁగలవాడా! (మాగ్గళిత్తాది) ఈనోము కామ్యార్థులకు సాధనముగను, నిష్కాములకు సత్యముగను, ప్రపన్నాధికారులకు భగవత్కైంకర్యరూపముగను నగుచున్నది. కాబట్టి ప్రపన్నాధికారులకుఁ జెప్పబడిన కర్మత్యాగము శాస్త్రాక్రాంతారముచే ననుష్ఠింపకుండుటయే గాని అసలు అనుష్ఠింపకుండుటగాదు, అందుకు ప్రమాణమేమనిన (మేలైయార్ శెయ్వనగళి) శిష్టాచారమే. ఈవ్రతమునకుఁ గావలసినదేమి? అనగా; (ఇలమిత్తాది) అనన్యాశ్చేషత్వజ్ఞానము గావలయును. "కంఖద్వని - ఓంకారము"ని లోకమందుఁ బ్రసిద్ధియున్నందున 'ఓంకారము' యొక్క అర్థము అనన్యాశ్చేషత్వమగుటచే లక్షణమునుబట్టి శేషత్వజ్ఞానము చెప్పబడుచున్నది. (కాలప్పెరుంపలైయే) భగవదనన్యాశ్చేషత్వ విరోధియగు స్వస్వాతంత్ర్యమును శేషత్వచిహ్నముగు కైంకర్యమునందు స్వాధీనకర్తృత్వభోక్తృత్వములను నివర్తింపఁజేయునదియై, మధ్యగనుండు 'నమశ్శబ్దార్థమైన పారతంత్ర్యజ్ఞానము కావలయునను అంశము చెప్పబడుచున్నది. (పల్లాండ్డైప్పారే) సత్యహవాసము గావలయును (కోలవిళక్కే) భగవదనన్యాశ్చేషత్వమును, భగవంతునికిష్టతమంబగు భాగవత్శేషత్వజ్ఞానమును కావలయును (కొడియే) క్రిందఁ జెప్పబడిన శేషత్వలక్షణముగు కైంకర్యము కావలయును. (వితానమే) ఆకైంకర్యమున భోక్తృత్వనివృత్తియును గావలయును. అసంభావనీయములెట్లుసంభవించును? అనిన (అలినిలైయాయ్) అఘటితఘటనాసామర్థ్యముచేతగదా ప్రళయకాలమున సకలచరాదరముల స్వోదరకుహరమున భద్రపఱచి చిన్నమణ్ణియాకుపై పవ్వలింపి యుంటివి. (అరుళి) నీవుకృపఁజేయసంకల్పించిన నీకసాధ్యమెయ్యదియునులేదు.

స్వాప, తా. అ ఆశ్రితవ్యామోహమే స్వరూపముగాగల అతిమనోహరమైన దివ్యమంగళవిగ్రహముగల యోజగద్రక్షకా! ప్రపన్నాధికారులకు అనశ్చాస్తుష్ట్యేషముగ చెప్పబడి శిష్టాచారక్రమముగ యేర్పఱచబడిన భగవత్కైంకర్యరూపమైన వ్రతమునకు అనశ్చయముగ కావలసినశేషము, విన్నవించెదము. సావధానచిత్తులై యాలకించవలయు: (1) భూమండల మంతటను ప్రసిద్ధముగ

నుష్ఠాపించుచున్న ఓంకారార్థరూపమైన యనన్యార్థ శేషత్వజ్ఞానము; (2) ఇట్టిజ్ఞానమునకు ప్రతిబంధకమైన స్వస్వాతంత్ర్యమును నివృత్తిజేయునట్టి నమశ్శబ్దార్థమైన పారతంత్ర్యమును, (3) సత్సహవాసమును; (4) సర్వేశ్వరుడవైన నీకు ఆత్మంతప్రీతికరమైన భాగవతశేషత్వజ్ఞానమును; (5) ఉభయశేషత్వస్వరూపమైనకైంకర్యమును; (6) అట్టికైంకర్యమునందు భోక్తృత్వనివృత్తిబుద్ధిని — వీనినన్నిటిని కృపజేయవలయును. మహాప్రళయకాలమందు సమస్తజీవరాసులను తనగర్భమందు లీనముజేసికొని వటపత్రశయనుడవై, ఆశ్రితసంరక్షకుడవైన యోస్వామి! దేవరవారు దయచేసి తడవునేయక మాకోర్కెల నన్నిటిని నొసగినయెడల మా భగవత్కైంకర్యరూపమగు అద్వితీయవ్రతము సాంగముగ పరిపూర్తి నొందఁగలదు.

॥ వ్యామోహవన్మణితనో గనుమార్గశీర్ష సమృజ్జనాయసమయోవిదుషామయంహి ।
యేవాశ్రుతిస్త్వృతిపురాణవిధిజ్ఞశిష్టః తత్సాధనాని విహితానిశృణు ప్రదేహి ॥
సర్వావసీబహుళకమ్న విధాయినాదాక్ సమృన్న ధేనువరదుగ్ధనిభాచ్ఛయా ర్ద్రీక్ ।
త్వత్సాంచజన్యమివ శంఖగణాం స్తతంచ భవ్యాగ్నినో భవుకదీపతలింధ్వజాంశ్చ ।
ఉల్లోచమప్యనుగృహాణ పటస్యపత్రేరమ్యే శయాన వరదాశ్రితపక్షసాతిక్ ।
ధ్యేయఃఫలంచకరణంచభవాహికృష్ణ ! వృత్తంనిసర్గమధురంవ్రతమస్తదీయమ్॥

(అవ.) నోమునోచినయెడల వానివలన లభింపనగు పురుషార్థ మెయ్యదియన-
అనతిచ్చుచున్నార.

. కూడారై వెల్లుంశీర్ గోవిందా ఉన్దన్నై
పాడిప్పత్తైకొండ్లూమూ మ్మెఱుశమ్మానమ్
నాడుపుగఱుమ్ పరిశినాల్ నన్తాగ
కూడగమే తోళ్వళై యే తోడేశెవిప్పువే
పాడగమే యెన్దనైయ ప్పల్ కలనుం యామణివోమ్
ఆడై యుడుప్పోమదకాపిన్నై పాణ్కోఱు
మూడ నెయ్ పెయ్దు ముళ్ళైవళివార

కూడియరున్దు కుళిగ్ నేలోరెమ్బావాయ్ ॥

౨౭

కూడారై వెల్లుం శీర్ = కూడనివారగు శత్రువులను జయించునట్టి శీలముఁగలిగి
బలపరాక్రమగుంపన్నుడవై విరాజిల్లు, గోవిందా = గోపకులముల సంరక్షించు
శ్రీకృష్ణస్వామి!, ఉన్దన్నైపాడి = దేవరవారినిఁగీర్తించి, పత్తైకొండు = పటహాదుల

స్వీకరించి (పురుషార్థసిద్ధినిపొంది), యాం పెఱుళమ్మానం = మేముపొందు బహుమానము
 లెవ్వియనగా?; పరిశినాల్ నవ్వాగ = బహుమానముతో బాగుగ, నాడుపుగఱుం =
 లోకులు కొనియాడెడు, కూడగమేచేతికిధరించు ఆభరణములు (గాజులు) హస్త
 కంకణములు, తోళ్వక్కయే = భుజముల ధరించుభుజకీర్తలు (బాణీబందులు)
 తోడే = చెవులకప్పులు, కెవిప్పువే = కర్ణపుష్పములు (జామీకీలు), పాడగమే =
 చరణాభరణములు (కడియములు గొలుసులు మెట్టియలుమొదలగునవి), ఎస్తనైయ =
 అనిచెప్పబడు, పల్కలనుం = పలువిధములైన ఆభరణములను, యామణివోం =
 మేముధరించెదము, అడైయుడుహ్వాం = మంచిచీరెలను కట్టుకొనెదము, అడకాప్పిన్నే =
 అటుపిమ్మట, పాల్తోళు మూడ సెయ్ పెయ్దు = శ్రీరాన్నమునునుగునట్లు నేయిపోసి,
 ముక్కైవళివార = మోచేతివలకు నెయ్యిదిగజారునట్లు, కూడియిరుప్ప = దేవరవారు
 మేము అందఱమునుకూడి, కుళిర్న్దు = సుఖముగ భుజింపవలయును, ఏలోఓర్
 ఎమ్పవై అయ్ = అట్లైన మా అద్వితీయమంగళవ్రతము సుఖముగ నెఱవేఱినట్లే.

తా|| తన్నాశ్రయింపక తన్నాశ్రయించినవారలకు నెగ్గుచేయు శత్రువులను
 జయింపఁదగిన దివ్యకల్యాణగుణములఁగల గోవిందా! నిన్నుఁగీర్తించి నీదయచేఁ
 బటహోదలను స్వీకరించి పొందవలసిన పురుషార్థములఁబొంది మేముపొందదగిన బహు
 మానములెవ్వియనిన; మనవిఁజేసుకొనుచున్నారము. కృపతో నాలకింపుడు; బహు
 మానపురస్కరముగ లోకములుగొనియాడురీతిగ గుణాతిశయములుగల కంకణాంగద
 భుజవలయుతాటంకకర్ణపుష్పచరణాభరణాది వివిధదివ్యాభరణములను దేవరవారు శ్రీ
 నీశాదేవినమేతులై మారుఁదయఁజేసితిరని . మేముసంతోషాతిరేకముతో వాటి
 నన్నిటిని ధరించెదము. మీరనుగ్రహించినదివ్యాంబరముల ధరించెదము. తరువాత
 మంచినువాసనగలిగిన పరిమళద్రవ్యములఁజేర్చి వండిన శ్రీరాన్నము బాగుగ మంచి
 నేతిలోమునిగి దిగజారునట్లుపోసి మోచేతివలకును నేయికొరచుండ దేవర
 వారిలోగూడి మేమందఱము సుఖముగ భుజించెదము. అట్లైన మాయసద్భవ మంగళ
 వ్రతముకుభముగ నెఱవేఱినట్లే.

వి. వి. కూడారై వెల్లంకిర్ “ననమేయంకథంచన” అనియుండువారలను వారి
 మదమడంచి “చచాలచాపంచముమోచపీరః” అనునట్లు తనకు స్వాధీనపఱచుకొను
 నిరవధికనిర్వక్రపరాక్రమగుంపన్నుఁడు గోవిందుఁడు. తననాశ్రయించినభక్తులకు
 తాను ఓడిపోవును. శీర్ - అందఱినిజయించుట తనకల్యాణగుణములచేతనే. పరా
 క్రమగుంపన్నులగు ప్రతికూలరకు తననిరవధికపరాక్రమముఁజూపి వారలను జయిం
 చును. అనుకూలరను సౌందర్యముచేతను కారుణ్యాత్మక సేకమునను జయించును.

గోవిందా — శరణవరణమునుగూడ నపేక్షింపగా రక్షించువాడవుగదా నీవు, ఉండనై పాపిడి—గోపీజనవల్లభుడవగు నిన్నుఁ గీర్తించుటయే మాకు పరమప్రయోజనము, నీపేరే యుచ్చరింపగూడదని నిషేధించిన ఈయూరను నిర్భీకముగ స్వయం ప్రయోజనముగ నిట్లు నీదివ్యనామోచ్చరణభాగ్యము కలిగినదిగదా! పత్తైక్కొండు— ప్రాప్యమునప్రాసకవ్యవహారము, ఇతరులకు పటహమనువ్యాజమునఁ దమకు ప్రాప్యమునే వీరర్థించునది, యాంపెఱుశమ్మానమ్—“పతిసమ్మానతాసీతా” అనునట్లు అతని కంతమందలిమౌలను వీరల కనుగ్రహించుటయే వీరలవసమ్మానము, నన్తాక— “ప్రజేహి సుభగే హారం యస్య తుష్టానైసిభామిని” అనునట్లు ఇన్స్తిఁ దుపాయనము గా సమర్పించినదివ్యవహారమును పెరుమాళ్లు పిరాట్టి యిద్దరునుచేరి తిరువడికి శ్రీహను మంతునికీ) మెడలో వేసినట్లు మాకును వేయవలయును, శూడకమే—ప్రథమమున స్ఫుర్పించు హస్తమునందలి యాభరణము పరమప్రేమాస్పదమగుటచే మొదట దానిని కీర్తించుచున్నారు, పరమప్రణయ మగుటచే తనతలపై నిడుకొనును, వీరల కంకణ క్షిణనకలితంబులగు కనునీయకొమలహస్తపల్లవముల శ్రీకృష్ణుఁడు, తోళ్వతైయే — అస్పర్శసుఖపారవశ్యముచే నాలింగనముఁజేసికొనఁబడు భుజములయందుధరించు ఆభరణము, తోడేతేవిహ్వావే — “ప్రియావతంస” అన్నట్లు కాగిలించుకొనునప్పుడు హస్తమునందలి యాభరణము గుచ్చుకొని బాధకలుగఁజేయునట్లు గాక, ఆలింగనముఁ జేసుకొనినతరువాత నామ్రాణింపఁదగి పరమభోగ్యము గానుండునది కర్ణావతంసకును ముము, పాడకం—ఆలింగనముఁజేసుకొనగా అసుఖపారవశ్యముచే ముగ్ధుడై దాసాను దాసుడై “సంవాహయామిచరణావుతపద్మతాహ్వా” అన్నట్లు సంవాహన విషయములగు పాదారవిందములయందు ధరించు తిరువాభరణము, ఎన్దు అనైయసల్ కలక— ఏవోకొన్నిటినిమాత్రమే మనవిఁ జేసుకొంటిమి, “పలపలవేయాభరణమ్” అన్నట్లు ఆభరణములు అసంఖ్యాకములుగానున్నవి, యాం అణివోమ్ — “మలరిట్టు నాముడి యోమ్” అని ప్రతిజ్ఞ చేసినవారలు అతని యనుగ్రహపాత్రులగుటచే వృతిపూర్తియైనదిగ నుకను అతఁడు ప్రసాదించినదిగ నుకను పుష్పదామారులను వీరలు శిరసా వహించుచున్నారు, ఆడైయొడుప్పోమ్ — “ఉడుత్తు కలైంద” అనునట్లు స్వేదగంధ యుక్తమై భగవదుపభుక్తచేలాంబరములనే యాశపడుచున్నారు, అతకపిన్నే ఇత్యాది—దానిపై తీరానను మునుగునట్లు నెయ్యిపోసి దీనిచే భగవత్సంబంధము గలిగిన గోమలమునందలి సమృద్ధియంతయును ప్రియముగానున్నదని తెలియఁచున్నది, ముక్కుజ్జెవట్టివార— “నెయ్యణ్ణోమ్ పొలుణ్ణోమ్” అనిన వార లీదివసమున నిట్లు ఆశపడుచున్నారు, కూడియరున్దు—విశ్లేషవ్యసనముఁదీర నొకరినొకరు రాచు

కొనియుండుటయే పరమప్రయోజనము. కుళ్ళిర్న్దు - విశ్లేషముచే శుష్కమైన మనస్సు మరలచల్లబడి కొంతయాప్యాయముగలుగజేయునట్లు సుఖముగ దేవువారును మేమునుగూడి భుజించెదము. “బంధుజనైస్సహభుక్తంభుక్తం” అనిగదా ఆశ్చర్యక్తి. ‘అహమన్ననుహమన్నమహమన్నమ్ అహమన్నాదో అహమన్నాదో అహమన్నాదః’ అనుపరస్పరముభోగ్యవస్తువులుగానుందురు. “సోఽన్నతే సర్వాకాకామాకా సహ బ్రహ్మణావిపశ్చితా” అను శ్రుత్యర్థమిహాశురమునఁ జెప్పబడుచున్నది.

స్వాప. ప్ర. అ. (కూడారై వెల్లుంశీర్) సర్వేశ్వరుఁడు ఈచేతనలకు కరణ కళేబరములను సకలకాస్త్రోపదేశములను అనుగ్రహించినను మాధులై మేము లోబడము అని హతవాదమును చేయువారలఁ దనయొక్కశౌర్యాది గుణములచేతను, శీలాదిస్వభావములచేతను జయించి తనకు స్వాధీనపఱచుకొనును. అతనిశతబాణ ప్రయోగానుసారముచే రావణునికి దిగ్భ్రమఁగొలిపి యతని జయించెను. “రంజ నీయస్య విక్రమైః” అనునట్లు తనపరాక్రమాదిగుణములచే శత్రువులనుగూడ నానందింపజేయువాడు అని పూర్వాచార్యు లానతిచ్చియున్నారు. తన రూపసౌందర్యాదులనుఁ జూపి గోపికాస్త్రీలను జయించెను. స్వరూపరూపగుణవిభూతులచే సర్వస్థాత్పరుడగు శ్రీకృష్ణుడు తనవైలక్షణ్యముఁజూపి ఆహ్వార్తనుజయించెను. వీటిలో దేనికిని గోచరులుగాని మనబోటివారలను ఆయాహ్వార్తసంబంధమును వ్యాజముగాఁగొని జయించును. (గోవిందా) సర్వసులభుఁడవగుస్వామి! (ఉన్ననైప్పాడి) సర్వస్థాత్పరుఁడవై సర్వసులభుఁడవైన నిన్ను అనుభవించుటచేఁ గలిగినఁ బ్రీతిప్రబోధితులమై గానముఁజేసి (పత్తెకొండు) పురుషార్థములఁబొంది (యాంశమ్మానం...నన్దాగ) లోతులు తమపూర్ణాభిప్రాయములతో బొగడునట్లు మేముపొందదగిన బహుమానము (కూడకమే) హస్తాభరణమే (తోశోవళైయే) భుజములయందు చిహ్నితమైన చక్రాంకితమును (తోడే) తిరుమన్రమే (శేవిప్పువే) ద్వయమే (పాడకమే) చరమశ్లోకమే. ఇవియన్నియు స్వరూపజ్ఞానముగల ముముక్షువులైనవారికి అపశ్యాపేక్షితములై భగవత్సంబంధనూచకములై యుండునవి (తోడు) కమ్మలు. మండలాకారమై మంత్రశేషమును వివరించునట్టి ప్రణవాకారమును నూచించుటచే తిరుమన్రము చెప్పబడుచున్నది. (శేవిప్పు) ఇది భోగరూపమగుటచే భోగమునిచ్చునట్టి ద్వయమునఁ జెప్పబడుచున్నది (పాడకం) ఆశ్రయణరూపమగుటచే ఉపాయాంతర నివృత్తిరూపమగు చరమశ్లోకమునఁ జెప్పబడుచున్నది. ఈ మూడురహస్యములచేతను జ్ఞానభక్తివైరాగ్యములు చెప్పబడుచున్నవి. ఎట్లనగా — తిరుమన్రము ఆత్మస్వరూపయాథాత్మ్య ద్విజ్ఞానపరమగుటచేతను, ద్వయముయొక్క ఉత్తరఖండమందుఁ జెప్పబడు కైంకర్యము

నకు పూర్వభావియగు భక్తిప్రధానమగుటచేతను, చరమశ్లోకము త్యాజ్యాంశమున వైరాగ్యప్రధానమగుటచేతను, జ్ఞానభక్తివైరాగ్యములు జెప్పఁబడుచున్నవి. (ఎత్తవైయ) అని చెప్పఁబడు (పల్కలనుం) జ్ఞానభక్తివైరాగ్యములు మూడును ఒక్కొక్కటియే విషయభేదముచే అనేకములుగానుండునవికొబట్టి (పల్కలనుం) అనుచున్నారు. (యానుజీవోం) సీతోగూడని సమయమందు నేదియును అక్కఱలేకుండినది. ఇప్పుడన్నియును కావలసియున్నవి. (అడైయుడుప్పొమ్) శేషత్వజ్ఞానమును వస్త్రమును ధరింతుము (అడకాపిన్నే) అటుపిమ్మట (పాల్ శోలు) కైంకర్యమునునది (మూడయ్యెయ్యెదు) తెలియకుండునట్లు పారతన్యమును ప్రసిద్ధపఱచి (కూడియిరుందు కుళిర్న్దు) భోక్తయగు సీతో భోగ్యమగు మేము సంబంధించియుండి యొడబాయుటవలన గలిగిన వ్యసనమంతయును తీరునట్లు పొందితిమి, ఇదియే మేము పొందు సమూహము.

స్వాప. తా. అ. “చేతనులకు కరణకళేబరములను అనుగ్రహించి శాస్త్రప్రదానముజేసినను మేము సీతు శేషభూతులముకొము, కనుక నీ కైంకర్యమున ననువర్తించుటలేదు,” అని ముష్కరముచేయువారినిగూడ తనసౌశీల్యశౌర్యాదిగుణములచే సుస్థార్థమునకు త్రిప్పి జయశీలుఁడవై సర్వసులభుఁడవైన యో శ్రీకృష్ణ! సర్వస్థాత్పరుఁడవైన నిన్ను స్వభావసిద్ధమైన ప్రీతిచేస్తుతించి, నీదివ్యనామసంకీర్తనచేసి పురుషార్థములను బొంది పిమ్మట మీవలన మేము పొందఁదగిన బహుమానము లేమనఁగ — సాసంధానచిత్తుఁడవై యాలకింపుము. శ్రీ విష్ణుపాదాకృతియనిభావింపఁబడిన ఊర్ధ్వపుండ్రములను, దేవరవారికి ఆనన్వార్త శేషభూతుల మని నూచించు శంఖచక్రకణమును, ఆత్మస్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానమును గలుగఁజేయు దివ్యతిరుమంత్రమును, భక్తిప్రదాయకమైన ద్వయానుసంధానమును, ఉపాయాంతరనివృత్తిరూపమైన వైరాగ్యమును గలుగఁజేయు చరమశ్లోకమును, — ఈ విధముగ స్వకూపజ్ఞులైన ముముక్షువులకుగావలయును, మైగన్నవన్నియు దేవరవారు యథావత్తుగా ననుగ్రహించి రక్షింపవలయు. ఇదిగాక, జ్ఞానభక్తివైరాగ్యాతిశయమువలన శేషత్వజ్ఞానము తలయెత్తినతరువాత, మేము దేవరవారి సన్నిధిలోఁజేయు కైంకర్యమును పారతంత్ర్యజ్ఞానజనకమైన ఆనందప్రవాహ ముప్పొంగివచ్చురీతిగ నడపించుకొనిరావలయును, భోక్తవైన సీతో భోగ్యులమైనమేము ఈవిధముగ సంబంధించియుండుటవలన విశ్లేషవ్యసనమంతయు దేవరవారికృపవలన తొలఁగిపోవును. నేటిదినమే తమవలన పొందఁదగిన పురుషార్థములను పైన విన్నవించుకొనిన సుస్థానమును మేముపొందగ, అసదృశమైన భగవత్కైంకర్యరూపప్రతిము సాంగముగ శుభావహముగ నెఱవేఱును.

శ్లో॥ ప్రత్యగ్ని జిత్వర శుభోజ్జ్వల దివ్యమూర్తే, గోవిందకీర్తన పరాస్తతజాతమేత్య |
 ప్రాప్తవ్యమత్ర బహుమానమశేషలోకైః, సంస్తూయమాన మఖిలంవలయాంగదాది॥
 నానాగ్రమాక్షికశిరోమణి కర్ణపూరాక, కర్ణోత్పలంరణిత నూపురవవయాదీక |
 సర్వాక విభూషణగణాంశ్చవయంధశేమ, చేలందధి మహిచదుగ్ధవిమిశ్రితాన్నమ్॥
 ఆచ్ఛాయదత్సురభిదివ్యఘృతంప్రకోష్టాత్ సంప్లాప్యసాధుమిళితాశ్చ సుఖంభజేమ |
 ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచ భవాన్ హి కృష్ణ ! వృత్తంనిసర్గమధురం వ్రతమస్పదీయమ్॥

(అవ.) మొదటిపాశురమున “నారాయణశే నమశ్కే పత్రైతరువాక్” అని సంగ్రహముగఁజెప్పిన పాప్రప్యప్రాపకములను ఈ రెండుపాశురములచేతను వివరించుచున్నారు. అందులో నీపాశురమందు లోకసమృతమునకై ‘నోము’ అను నెవముంచుకొని ప్రవేశించితిమి, మాయుద్దేశ్య మనిగాదు. నీపాదారవిందములయందు కైంకర్యమేయనియు అట్టి కైంకర్యమాపపురుషార్థము సిద్ధించుటకు కర్తయోగజ్ఞానయోగాది సాధనములెవ్వియును తనయందు లేవనియు, నీ తోటిసంబంధమును పురస్కరించుకొని నీవే ఉపాయముకావలయునని అపేక్షించి దీనిని తమించవలయుననియు పాప్రప్యమగు పురుషార్థమును పార్థిగించి ముగించుచున్నారు.

కటవై కళి పిక్ శెన్ఱు కానం శేర్ న్దుణ్బోమ్
 అజీవొన్ఱుమిల్లాదవాయ్ కులత్తున్దనై २
 పిఱవిపిఱన్దనై పుణ్ణియంనామ్మడై యోమ్
 కుత్తైవొన్ఱుమిల్లాదగోవిన్దా, ఉన్దన్నో
 డుఱవేల్ నమక్కెన్ఱొక్కివొట్టియాదు
 అఱియాదపిళై గళోమన్బినాల్, ఉన్దనై २
 చ్చిఱువేరఱై త్తనవుంశీటియరుళాదే
 ఇత్తై హానీతారాయ్ పత్తై యేలోరెమ్బావాయ్ |

౨౮

కటవైగళి పిక్ శెన్ఱు = పశువులవెంబడిపోయి, కానంశేర్ న్దు = అడవులలోఁ బ్రవేశించి (వాటిని కాచుచు), ఉణ్బోమ్ = జీవించెదము, అజీవు ఒన్ఱుం ఇల్లాద = జ్ఞానము కొంచెమైనను లేని గొల్లకులమున ఉన్దనై २ పిఱవి పిఱన్దనై = దేవరవారి ఆవతారము గలుగునట్లు లభించిన, పుణ్ణియం = భాగ్యమును (మహాపుణ్యమును) నామ్ ఉడైయోమ్ = మేముగలిగియున్నాము, కుత్తైవు ఒన్ఱుం ఇల్లాద = కొదవకొంచమైననులేని నిరవద్యహృద్యస్వరూపుఁడవగు, గోవిన్దా = గోపాలా !, ఉన్దన్నోడు =

నీతోటి, ఉజ్జవు = సంబంధము, నమస్కు = నీకును మాకును, ఇంగు ఒడ్డిక్క ఒడ్డియాడు = ఇచ్చట నెప్పటికిని పరిత్యజింప శక్యముగానిది. (అవిచ్ఛేద్యము), అఱి యాడపిత్తైక్కళోమ్ = తెలివి లేని అడపిల్లలము, అన్నినాల్ = పేమిమచే, ఉన్ననె = దేవరవారిని; శిలువేర్ = చిన్న పేరుచే, అట్టైత్తనవుం = పిలచినంగులకు, శిటియరు భాడ = కోపగించుకొనకుము, ఇతైవా = ఓ స్వామీ! , పతై = వాద్యమును (పురుషార్థమును), నీతారాయ్ = నీవే కృపజేయవలయును, ఏల్ ఓర్ ఏమాప్పనై ఆయ్ = తగిన అతివిలక్షణముగు మనవ్రతము శుభోదర్శముగ నెఱవేఱినది.

తా॥ స్వామీ! అవివేకశిఖామణులమగు మేము తెల్లవాణగ నే చదివ్రాగి పశువుల నెంటు నరణ్యములకుఁ జని వానినిఁ గాచుచు సాయంకాలమునకు వాటినితోలుకొని యిల్లుచేరి (పశువులకొపరులమై) జీవించువారలము. పశువులు కడుపునిండ మేసి చెట్లనీడలయందుఁబరుండి నెమరువేయుచుండ మేము భోజనముఁజేయుదుము. ఇంచుకంతయును వివేకములేని (“ఇనికుడిచేయి, ఇదియొడమచేయి ” అనిగూడ తెలిసికొనఁజాలని) ఈ గోపాలకులమున పరమకృపతో నీవవతరించు మహాభాగ్యముఁ గలిగియున్నారము. అవాత్తసమస్తకాముండవై నిత్యముక్తానభావ్యుండవై నిరతి శయానందయుక్తుడవగు నీవు మమ్ముల దీనాతిదీనుల నుద్ధరించుటకై యిచ్చట యవతరించితివి. ఎచ్చటనవతరించిన నేమి? నీకేమిగొడవయున్నది “కృభోగమాప్నోతి నభాగ్యభావోజనః ” అనిపెద్దలు వక్కాణించియున్నారు. అది యునుఁగాక నీ వవతరించు స్థలమందలి దోషములెవ్వియును నీకంటవు. మీగుమిక్కిలి సౌలభ్యతిశయముచే దేదీప్యమానుండవై వాటినిన్నిటినిఁగూడ ప్రకాశింపఁజేయుచున్నాడవు. ఓగోవిందా! ఆచ్యుతుండవు; నీ తోటిసంబంధము పరిత్యజించుటకు నీకును మాకునుగూడ శక్యముగాదు. తెలివిలేని యాడుబిడ్డలము ప్రేమాతిశయమున దేవరవారిని చిన్నచిన్నపేరులతోఁ బిలుచుచుందుము. అంశులకుఁగోపగించుకొనక ఓ గోపీనవల్లభా! స్వామీ! పటహాదిసాధనసంపత్తిని పురుషార్థములను ఆదగాభిమానములతోఁ గృపజేయుము.

వి. వి. కలవైకల్ — “జ్ఞానేహీనః పశుభిఃసమానః ” అని వివేకశూన్యతకు దృష్టాంతరములగు పశువులు. పిక్ శెష్ఠ — నిన్నుఁబొందుటకై గురుకుల వాసముఁజేసితిమే? పశువులకు మాకును తారతమ్యమేలేదు. మీదుమిక్కిలి మమ్ముఁ జూచి వాటినిఁజూచిన వశిష్ఠవామదేవాది సద్భక్తంబులుగాఁగోచును. కానం శేర్ శ్ఠ — మనుష్యులుతిరుగు ప్రదేశములలోనుండలేదు. తృణజూదిపూర్ణములగు నరణ్యశీమలలోనుంటిమి. అచ్చటివస్తువులన్నియును వివేకశూన్యములేదా! వాటితోఁజూతీయులమై యచ్చటకొలక్షేపముఁజేయుచుంటిమి. శేర్ శ్ఠ — ఊరిలో

కౌలునిలువక నడవులలోనుంటిమి. ఉణ్ణోమ్-వైశ్యులకు గోరక్షణము ధర్మమైనందున
తదనుకూలముగా కౌననవాసము వానప్రస్థాశ్రమములకువలె ధర్మపాత్రువేగదా!
అనిన; కౌననమునందున్నను వీరరాగులై యుండక, కేవలము దేహపాపములను
యూంటిమి. ఇదియే నిన్నుఁబొందుటకు మేమునుష్ఠించిన కర్మయోగము” అని యను
చున్నారు. అతివొస్తుమిల్లత-ఇప్పుడనుష్ఠించుచున్నను విదురారులవలె జ్ఞాంతరాత్రిత
సుకృతవిశేషముచేఁగలిగినజ్ఞానమున్నదోయనిన; అదియునులేదు. ఒస్తుం - భగవత్
జ్ఞానమునకుఁగారణమైన యాత్మజ్ఞానములేదు. తత్సాధ్యమైన భక్తియునులేదు. భక్తిశ్చ
జ్ఞానవిశేషః” (భక్తియనగా-జ్ఞానవిశేషమే) అని పెద్దల నిర్వచనము. కనుక కర్మ
జ్ఞానభక్తులలో నొకటియును వీరలకులేనందున వీరలు అకించనాగ్రేసరచక్రవర్తులు.
ఆయెక్కులమ్ — “అహమస్మ్యపరాధానామాలయః” “నధర్మనిష్ఠోఽస్మి”
“నోఽభీదనోఽస్మిలేక” అనిగదా జ్ఞానాధికుల యనుసంధానము; కనుక వీరలకు
కొఱతలేదనినచో; జ్ఞానలేక సంబంధశంకయునులేని కులమందుఁబుట్టుటచే దేనికిని
ప్రసక్తియేలేదు. అట్లైన విడువుడు అనిన — “ఉన్దనైపిఱవి పెఱున్దనైపుణ్ణియం
యముడైయోమ్” అనుచున్నారు. “కృష్ణంధర్మంసనాతనం” “ఉపాయోపేయత్యేతది
హతవతత్వం” అనునట్లు పరమధర్మస్వరూపుఁడవగు నిన్ను. ఆశ్రయఁజీయుఁడవగు
నీవే మేముండుచోటునకువచ్చి మాతో సజాతీయుఁడవై యనతరించునట్టిభాగ్యముగదా
మాది. “పుణ్యానాఘ్నపి పుణ్యోఽసా” అనిన పరమపుణ్యభోజనులముగదామేము.
సిద్ధసాధనతత్పరులగువారలకుఁబెను యథేష్టవినియోగార్హముగా నీవే మాకు స్వాధీ
నుఁడవైయున్నందున మేము చాలాయత్కృష్టులము. ఇదియేమి వ్యాహతభాష
ణము? మేము మొదట యే పుణ్యమును చేయలేదనుచు పరమపుణ్యముగలిగి
యున్నామనుట సర్వధా ఆసంబద్ధముగదా అనిన, ఇదియే మౌనివేకపరిపాకము -
చూచితివిగదా! అట్లైననికచాలింపుడు-అనిన, కుఱైవొస్తుమిల్లద-అనుచున్నారు.
మాకుండుదోషములఁజెప్పితిమేకాని నీ కేయవద్యమును చెప్పనైతిమిగదా! సర్వనిర
క్షేతుఁడవుగదానీవు. మాజ్ఞానశూన్యతకు నీదోషశూన్యత సరిగ నున్నదిగదా! మా
కొఱతయే మేమునశించుటకు నీగుణపూర్తిలో నేదైనను కొఱతయున్నప్పుడుగదా!
ఈపల్లమునకు అమిట్టను సద్దిన సరిపోవునుగదా! ఈపాతాళమునకు నాపర్వతము
సరిగానన్నది. గోవిందా-మాకు సజాతీయుఁడవై వచ్చి యనతరించి మాకు యథేష్ట
వినియోగార్హుఁడవై మమ్ముసర్వవిధముల సంరక్షించుపరంధామా! దీనిచే సౌలభ్యాతి
శయము తెలియఁబడుచున్నది. ఉన్దన్నోడుఱవుఁడత్యాది - నీతోటి మాసంబంధము
నీచెతను మాచేతను పరిత్యజించుట శక్యముగానిది. దీనికి ప్రమాణముమేమనిన

“నానున్నైయన్బియిలేక కణ్ణాయ్ నారణనే నీయైన్నైయన్బియిలై” అను ప్రమాణమును వినుమన, వారు మీవారలేగదా? అదియెట్లు ప్రమాణముగననినట్లై న మూల వేదప్రార్థారంభాత్మరమునుఁ బరిశీలింపుము. మఱియు “నారాయణనే నమక్నేపత్రైతరువాక్” అని మొట్టమొదటనే విజ్ఞాపనముఁ జేసుకొంటిమిగదా! అఱియాద ఇత్యాది — అనవధానముచేగలిగిన అజ్ఞానము. పిత్తైగళ్ - బాల్యముచేపచ్చిన యజ్ఞానము. అన్బు - ప్రేమ ప్రకర్షముచేగలిగిన యజ్ఞానము. ఈకారణములచేగలిగిన యజ్ఞానమును తమింపవలయునని అపరాధత్వపణముఁ జేసుకొనుచున్నారం. “ప్రమాదాత్ ప్రణయోనాఽపి” అని అన్బునుఁడు ప్రార్థించెను. ఉన్నన్నై-గోవిందా భిషేకముఁజేసినతరువాత మొదటి తిరునామముఁ జెప్పట దోషము గదా! నారాయణుడనిరి. సౌలభ్యమును సంపాదించ వలసినచోట పరత్వముఁజెప్పట మిక్కిలి యనర్థవహముగదా! ఇతైవా — తనచేతులుకొళ్లు తప్పుజేసినవని వాటినిమాపించుటతగునా? తనసాత్త్వను పోగొట్టుకొనుట స్వామికేగదాయవద్యము. నీతారాయ్ పత్రై - గోపికాజనవల్లభుడవగు నీవే మాయపేక్షితములఁ బూర్తిజేయవా?

స్వాప. ప్ర. అ. (కల్వైగళ్ ఇత్యాది) జ్ఞానహీనులైన సంసారులను అనుసరించి సంసారమును ప్రాప్త్యముగానెంచి దేహపోషణమునే కాలక్షేపముగానుంచుకొంటిమి. ఇదియే మేము నిన్నుపొందుటకుఁజేసిన కర్మానుష్ఠానము. (అఱివొస్తుమిల్లాద) జ్ఞానయోగము, జ్ఞానవిశేషమగు భక్తియోగముఁగూడ లేని (అయ్కులం) ఇతరోపాయములు లేనందున దోషములేని కులమం దుద్భవించిన మేము, దీనిచే జన్మవృత్తాదులచే తక్కువైన వారమని చెప్పినట్లైనది. (అట్లైన పురుషార్థమును విడువవలసినదేనా - అనగా) - పురుషార్థసిద్ధికి పుణ్యము నార్జింప వలదా? మీ కట్టి పుణ్యమేమియున్నదనిన (ఉన్నన్నైయిత్యాది) మాకులమందుఁ బరమకృపతో వచ్చి యవతరించిన సహితనధర్మస్వరూపుఁడవగు నీవే మాకు పరమపుణ్యము. (కుత్తై వొస్తుమిల్లాద) ఏవిషయమందును కొదువలేక దేవరవారుండునపుడు దాసులకొఱతతో నిమిత్తమేమియున్నది. (గోవిందాఉన్నన్నోడు) ఆశరణ్యశరణ్యుఁడవగు నీతోడ అనన్యశరణ్యులమగు మాకుండుసంబంధము (నమక్కింగొట్టిక్కవొట్టియాదు) ఒక కారణమువలన వచ్చినదిగాదు. మనస్వరూపమేయది (అఱియాద ... ఇతైవా ... కీఱియరుళాదే) సర్వజ్ఞుఁడవై సర్వస్వాత్మరుఁడవై ప్రేమపరవశుఁడవైయుండు నీవు కోపగింపక దాసులమగు మమ్ము సంరక్షింపవలయును. (నీతారాయ్) పురుషార్థము ననుభవించుటకు భగవద్విషయమందు ద్వేషములేకుండుటయే కొవలసినది. (ఇతైవా)

పరమపదవాసులకు స్వామియనితలచికొను. గోపకులమునందవతరించిన మాస్వామి
యని పొర్గించుచున్నారము.

స్వామ. తా. అ. సర్వస్థాత్పరుడవగు నో స్వామి! జ్ఞానహీనులగు సంసారు
లకు అనువర్తించి అనిత్యమైన సంసారమును పొప్పముగ స్వీకరించి స్వకరిగ్రహి
ణమే ప్రధానముగఁదలంచి యజ్ఞానులమై కాలమునుగడపితిమి. జ్ఞానభక్తివైరా
గ్యములు మావద్ద కొంచెమైననులేకున్నను ఉపాయాంతరస్వీకరణమును దోషములేని
సత్కులమున నుద్భవించియున్నారము. శ్రీయఃపతివగు నీవు అతిసీనులమగు
మాకల్లెఱకును నేవప్రసాదించుటకై మనుష్యసజాతీయఁడవై యవతరించితివిగదా?
ఆహా! యేమి నీసౌలభ్యము! నీయుత్తమపదవిని స్వరింపక మాకులమునవచ్చి యవత
రించితివి. అట్లు మాతోఁ గలసిమెలసి మోజన్నముల సఫలమొనర్చి ముప్పుగ్ర
హించుట మాభాగ్యము. అవాప్తసమస్తకౌముఁడవై నిరతిశయానందయుక్తుఁడ
వగు నో శ్రీగోవిందా! నీవుపొందఁదగని లోకములెవ్వియునులేవు. అశరణ్యకరణ్యుఁడ
వగు నీతోడ ఆనన్యకరణ్యులమగు మాకుండుసంబంధము (స్వస్వామిభావసంబంధము)
బాగుగ విచారించిచూచితిమేని మనయుభయులకును నదియే స్వరూపమైయుండు
టుచే నీనిత్యసంబంధము సర్వశక్తుఁడవగు నీచేతను పొక్కుతులమగ్నే మాచేతను పరిత్య
జించుటకు శక్యముగానిది. సర్వస్వామి! నీమహిమను తెలియనపుడు అజ్ఞానము
చేతను, ప్రేమాతిశయముచేతను మేము నిన్ను ఏకవచనాదులచేతను, చిన్నచిన్న
పేర్లచేతను, నీమహిమాతిశయములకు నపకర్షముగలుగునట్లు పిలిచితిమి. ఆకుప
రాధములనెల్ల కృపామూర్తివగు నీవు కోపగింపక తమించి దానభూతులమగు మమ్ము
అనుగ్రహింపలయును. మే మపేక్షించిన పురుషార్థములనెల్ల కటాక్షింపవలయును.

శ్లో॥ గాశ్చానుస్పృత్య వనమేత్యహి భక్షయామః ధీరేశశూన్యజడగోపకులేఽవతీర్ణం ।
త్యాం పాప్రమస్తీ సుకృతం న ఇహ ప్రపూర్ణగోవిన్ద, కృష్ణభవతాత్మనుబద్ధబంధః॥
ఏహోఽనివార్య ఇహనశ్చ, విముగ్ధధీభిః, అస్తాభిరల్పమభి ధేయమువీరితం తే ।
స్నేహోదయా న్నకురుకోప మకేషశేషిణ్, నారాయణోఽచ్యుత, జనార్దన,
చక్రపాణే !

శ్రీమన్, ప్రసీద, పురుషోత్తమ, వాసుదేవ, పద్మాసహాయ, కరుణాకర, దేహిభద్రమ్!
ధ్యేయః ఫలంపకరణంచ భవాత్పాపకృష్ణ ! వృత్తం నిసర్గమధురంపితమస్మదీయమ్!

(అవ.) క్రిందిపాశురమున ఉపాయస్వరూపముచెప్పఁబడినది; ఈపాశురమున
తమకు పరమార్దేశ్యము కైంకర్యమని యీ ప్రబంధ పరమతాత్పర్యమునుచెప్పి నిగమ
నముఁజేయుచున్నారు.

* శిర్భిమశిలుకాలే వస్తున్నచ్చేవిత్తు, ఉక్
 పోత్తూమరై యడియేపోత్తుం పొరుళ్ళేళాయ్
 పెత్తమేయ్త్తుణ్ణంకుల త్తిల్ పిఱన్దు, నీ
 కుత్తేవలెజ్జల్లై కొళ్ళామటోప్పిగాదు
 ఇత్తై ప్పత్తైకొళ్ళాదన్దుగాణ్ గోవిన్దా
 ఎత్తై క్కుమేయ్త్తుపిఱవిక్కుమున్దన్నో
 డుత్తేలోమేయావోమునక్కే నామాప్పయ్యవోమ్
 ముత్తై నజ్జామజ్జళ్ళే మాత్తేలోరెమ్బావాయ్ || ౨౨

శిర్భిమశిలుకాలే = అత్యంతప్రాతఃకాలమున, వస్తు ఉన్నచేవిత్తు = అందఱునువచ్చిదేవరవారిని సేవించి, ఉక్ పోత్తూమరై అడియే = దేవరవారి స్పృహణీయములైన పాదారవిందములను, పోత్తుం = మంగళాశాసనముఁజేయుటలో, పొరుళ్ళేళాయ్ = మాయభిప్రాయమును, కేళాయ్ = దయఁజేసియాలకింపుము, పెత్తమేయ్త్తు ఉణ్ణంకుల త్తిల్ = పశువులను మేపి (వాటినిసంరక్షించి) భుజించెడు (జీవించెడు వంశమునందు), పిఱన్దు = ఆవతరించిన, నీ = పరమసులభుఁడవగు నీవు, కుత్తేవల్ = అంతరంగకైంకర్యములందు, ఎంగళై = దానభూతులనుగునుమ్ము, కొళ్ళామల్ = అంగీకరింపక, పోగాదు = పోగూడదు, ఇత్తై ప్పత్తైకొళ్ళా అన్దుకాణ్ = (మేము) నేడు వాద్యవిశేషములమాత్రము స్వీకరించిపోవువారలము గాదునుమా!, గోవిన్దా = స్వామిత్వసౌఖ్యసౌలభ్యవాత్సల్యాది గుణపరిపూర్ణా! ఎత్తైక్కుం = ఎల్లప్పుడును, ఏయ్త్తుపిఱవిక్కుం = ఏదేడుజన్మములకును, ఉన్దన్నోడు = దేవరవారి తోడ, ఉత్తేలోమేయావోమ్ = అనన్యార్థ శేషభూతులమై యుండగలవారము, ఉనక్కే = దేవరవారికే, నాం అళోకెయ్యవోమ్ = మేము దాగ్రముచేయఁగలవారము, ముత్తై నం కొమ్జళ్ళే మాత్తే = ఇతరములైన మనోరథములను మార్చుము; ఏలోర్ ఎమ్బావై ఆయ్ = తగిన యద్వితీయవృత్తము శుభముగఁ బూర్తికెందును.

తా॥ ఓశ్రీకృష్ణస్వామీ! నీదాసానుదాసులనుగుమేము అత్యంతప్రాతఃకాలమున సేవించి నీసన్నిధికివచ్చి విభుఁడవైన నిన్ను సేవించి నీదివ్యపాదారవిందములకు మంగళాశాసనముఁజేయుటలో మాయభిప్రాయమేమనఁగా? మనఁజేసుకొనెదము. దయఁజేసి కొంచెమాలకింపుఁడు. పశువులను మేపుకొని జీవించెడి గోపాలకులమున నవతరించిన నీవు మావల్ల అంతరంగకైంకర్యముల సంగీకరింప కుండతగదు. నేడు

నీవద్దనుండి యేదియోయొక తుద్రపురుషార్థమును గ్రహింపవలయునని వచ్చినవారలము మాత్రముగాదు. ఓగోవిందా! పుండరీకాక్షా! ఏడేడుజన్మములకును మఱియు కాలతత్వమున్నంతవరకు నీకు ఆనన్యార్థకేవలభూతులమగు మేము నీతోడఁజేరి నీదాస్యమును వహించియుండఁదగినవారలము గామా? ఇతరాపేక్షలు యేవియుండినను వాటినిన్నిటిని తొలగించి మమ్ముగటాక్షింపుమా!

వి. వి. శిర్దీలింగిలుకొలే - “బ్రాహ్మీముహూర్తేవోత్థాయ చిన్తయేదాత్మ నోహితమ్” అన్నట్లు సత్వము ఉన్న స్థకమైయున్నప్పుడు, ఆనాద్యజ్ఞానము నివృత్తమై భగవద్విషయము ప్రకాశించుకొలమున “నారణైక్ కణ్డైక్” అనునట్లు సేవించి, ‘శిర్దీలింగిలు’ అనినది జాతీయమగుపలుకుబడి. వస్తు—“పద్మాభ్యమభి గమావైచ్చవ స్నేహసందర్శ సేనచ” అనునట్లు నీవున్నచోటికేవచ్చి, ఉన్నై సేవిత్తు— ఫలాపేక్షలేక సాధనకాలమునందును రసముననుభవించు నిన్ను సేవించి, ఉక్ పొద్ర్ ధ్రామరైయడియే — మహర్షిమై భోగ్యమైప్రాప్తమైయుండు నీపాదారవిందము నందే. ఇచ్చట అవధారణమునకు “సర్వాత్తనా పర్యనునీయమానో యదానసాపిత్రి రుపైతియోగం” అనునట్లు వేటేప్రయోజనముఁగూడ నపేక్షింపకుండుటయే. పోద్ర్ ముమ్—స్వామికి మంగళాశాసనముఁజేయుట “పోద్ర్ ముకై” అని తమిళ భాషయందు వ్యవహరింపఁబడుచున్నది. పొరుళ్ కేళాయ్ — ఎరులుగా (అభిముఖముగా) నుండువారలను ‘కేళాయ్’ అనిప్రతిబోధించుట యెరులకనఁగా? నీరిస్తనాద్యవయములయందే వినయస్థమనముఁడైయుండుటచే నతనిని ప్రతిబోధించుచున్నారు. పెద్ర్ ముమ్మేయత్తు ఇత్తాది — రక్ష్యవర్గములగు పశువులపొట్టులు నిండినసేగాని తాము జలపానముఁగూడజేయనికులము. “పాతుం నప్రథమం వ్యవస్యతి జలం యుష్మాస్వపీతేషుయాం” అను ‘కొళ్ళదాసనూక్తి యిచ్చట స్మరింపదగినది, తుద్ర్ ధ్రేవల్ = ఆస్తరంగకైంకర్యవృత్తి; (లేక) నిరుపాధికకైంకర్యము. ఎజ్జలై - పశువులకు వేయరత్నకులున్నను మౌకు నీవుదప్పు జేరురత్నకులులేరు. కొళ్ళామల్ పోకాతు — నీ విధి యిదియే. శబ్దాదివిషయప్రవణులమగుమమ్ము నీ దేహసౌందర్యముఁ జూపి “ఉణ్ణంఞోఱుం పరుకుంసీర్ తిన్నుం పెద్ర్ ధ్రేయై మెల్లాం కణ్ణనె మ్మెరుమాకా” అను నధ్యవసాయముఁగలుగునట్లుచేసి స్వరూపానురూపముగు కైంకర్యము నివ్వకుండుట నీకుదగునా? “ఉణ్ణిట్రాయనియుణ్ణోఱ్ఱియాయ్” అనుచున్నారు. (సరి మీరనన్ను వదలనట్లులేదు. మీకుగావలసినపరికరముల నిచ్చెదము. తీసికొనిపొండు అనివాద్య విశేషాదులనివ్వబోయెను. అప్పుడు) ఇద్ర్ ధ్రైప్పైకొళ్ళానన్దుకొణ్ — ఈకోజు ఏదో యొకప్రయోజనమును నీవల్ల పొందుదమని మాత్రము మేమువచ్చినవారముగాము.

నీ మాహాద్రాభిప్రాయమును తెలిసికొన్నట్లులేదు. యథాశ్రుతగ్రాహివైయున్నట్లున్నది. మాహాద్రాభిసంధిని మనవి జేసుకొనుచున్నాము. శ్రద్ధతో నాటకంపుడు. ఎట్లైతేకూడ ఇత్యాది “నకాల సుత్రవై ప్రభుః” అను కాలావశ్యముగు పరమపదమున గాని ఆశ్రిత సజాతియుండై సంసారమున నవతరించినప్పుడు గాని ఎల్లప్పుడును “జీవత్వే జీవజీవీ యం మనుష్యత్వే చ మానుషీ” అనునట్లు అతనితో సంశ్లిష్టముగానుండవలయును. శ్రీ లక్ష్మణస్వామి నగరమునను అరణ్యమునను “ఆహంసర్వం కరిష్యామి జాగ్రతస్త్వపత శ్చతే” అని సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థాచిత సర్వవిధకైంకర్యముఁజేసినట్లు నిరం తరకైంకర్యముఁజేయవలయును. ఉన్నచోడులో మేయావోమ్ - “భక్తానాత్త శరీర వత్” అన్నట్లు స్వస్వామిభావసంబంధము నిత్యమై చెల్లును. “మాతాభ్రాతా నివాసః శరణంసుహృత్ | కృష్ణాశ్రయాః కృష్ణబలాః కృష్ణనాథాశ్చపాండవాః” “శేలేయో కణ్ణీయరం పెరుం శైల్యముం నన్తక్కుళం” అనునట్లు సర్వవిధబంధువులును నీవేయై యుండవలయును. ఉనక్కే నాంఆత్మైయోవోమ్—శ్రీ భరతాద్వాపలలి విశ్లేషించి యుండక, ఇతైయ పెరుమాళ్లవలె సర్వకైంకర్యములను చేయవలసియున్నది. “ఉనక్కే తనక్కేయాకనైక్కొళ్ళుమీదే” అనునట్లు నీవు ప్రియపడుకైకర్యము నేజేసెదను. ముద్రలైనంకొమంగళ మాదులు — స్వశేషత్వాన్య శేషత్వాది భావములనన్నిటిని మార్చి మ మ్మనుగ్రహింపవలయును.

స్వాప్. ప్ర. ఆ. — (శ్రీ భ్రమిత్యాది) మిగుల సత్వోత్తరమగు నుచుఁకాల మున జేవరవారిని యెడబాసి సహింపలేక నీ సన్నిధికి వచ్చితిమి. (ఉక్కో పాత్రామరై ఇత్యాది) జేవరవారి తిరువడిగళ్ళను మంగళాశాసనముఁజేయుటకు పరమ ప్రయోజన మేమనిన వినుడు: “పెద్రొం మేయ్త్రుణ్ణంకులం” అని జ్ఞానజన్మమునుఁజిష్ట చున్నార. జ్ఞానవంతులు కారుణ్యమును ప్రధానముగాఁగలవారలై ఇతరులయొక్క కష్టములనుసహింపక ఇతరులు ఉజ్జీవించునట్లుచేయుచుందురు. “పొద్రొమరై యడియే పొద్రొం పొరుళ్ కేళాయ్” అనిన వారలు తాముగనే “కుద్రొమలం గలై కొళ్ళానుత్ పొగాదు” అని ప్రార్థించుటచేత కైంకర్యము మంగళాశాసనరూప మగుటచేత మంగళాశాసనమునకు ఫలముగ సర్వేశ్వరుండనుగ్రహింపవలసినదియు వీరు పుచ్చుకొనవలసినదియు మంగళాశాసనమే అని చెప్పినట్లైనది. “శ్రీభ్రం ... పొరుళ్ కేళాయ్” అనుటచే రజస్తమోగుణములచేఁ గలతనొంది మేము దేవాసంబంధ మును పట్టివచ్చిన దృష్టఫలములను దాసులమగు మాయొక్కకొరిక చేతను హితపరుడ నగు నీవు వినుటకును ఇచ్చుటకును కర్తగానుండవలసిన పనిలేదని చెప్పినట్లుగు చున్నది.

స్వాప. తా. అ. సకల జగద్రక్షకుడవగు శ్రీకృష్ణస్వామి! సత్వోత్తర
మగు కౌలమున జ్ఞాన మాద్యునించి నీ విశ్లేషమును సహింపఁజాలకవచ్చి నిన్ను నేవించి
పుహణీయులును, సౌందర్యసౌకుమార్యలావణ్యసౌభాగ్యాదులచే పరమ
భోగ్యములగు నీ తిరువడిత్రామరలకు మంగళాశాసనముజేయుటకు ప్రయోజన
మెయ్యదియనఁగ — దానిని మనవిచేసికొనుచున్నాము. సావధానులై దయచేసియాల
కింపుఁడు. స్వరత్నకృతమునుజేయుటకై జ్ఞానజన్మవిశిష్టఁడవైయవతరించిన నీవు
రత్నభూతులమగు మేముచేయు కైంకర్యముల స్వీకరింపకుండుట తగదు. ఈ గోజు
ఒక రోజు మేము వచ్చి పార్థింపుచున్నారమని యెంచి యేదోయొక పురుషార్థ
ప్రదానముచే మమ్ముల మధ్యపెట్టిపంపుదమని నీవు తలఁపకుము. ఎందులకనఁగా —
మేమట్టి యల్పా శేతులమై నీ సన్నిధికి వచ్చినవారముగాము. సర్వదేశసర్వకాలసర్వా
వస్థలయందును నీవును, మేమును జేరి ఒకే వస్తుతత్వమనునట్లు కలిసిమెలిసి క్షీరసీర
న్యాయముగనుండఁగలవారము. అట్టి సంబంధమునుబొంది మన రసానుభవమునకు
నెట్టి విచ్ఛేదమును రాకుండునట్లు నీ స్వరూపగుణవిభూతులు నిత్యములైయుండు
నట్లును మంగళాశాసనకైంకర్యమును జేయగలవారము మేముకవేళ రజస్తమోగుణము
లచే విభ్రాంతులమై దుష్టఫలముల నపేక్షించినను హితపరుడవగు నీవు మా కోర్కె
లను మన్నించవలదు. మా పార్థింపనల నాలింపనుజనదు. ఇట్లు నీవు కృపజేసితివేని మే
ముద్దేశించిన యసదృశ భగవత్కైంకర్యరూప మంగళవృత్తము శుభోదర్కముగ నెఱ
వేతినదగును. ఈయదియే మే మనుష్ఠించువృత్తమునకు ముఖ్యఫలముగ మే మపేక్షించునది.

శ్లో॥ అత్యంతకల్పసమయేసముపేత్యహిత్వాం, సంసేవ్యతేరుచిరహేమవదారవిష్టమ్ ।
ఆశాన్తహేమఫలమిదం శృణుగోసమూహం సంచార్యభోక్తరికులేత్వవతీర్ణ ! నస్తే ॥
కైంకర్యవృత్తిమనచాప్రతిగృహ్యాయుక్తంస్థాతుం, తతఃగ్రహణయాత్రపరానచాద్య ।
గోవింద! సప్రజనసేవ్యపిసర్వథాతే భక్తౌభవేమ తవశేషవిధిం చరేమ ॥
అన్యాయ నివర్తయమనోరథసస్తతిం నః, త్వద్రాసతాంగమయసంతతమస్తుభద్రమ్!
ధ్యేయః ఫలంచ కరణంచ భవాన్ హి కృష్ణ! వృత్తం నిసర్గమధురం వ్రితమస్మదీయమ్॥

(అవ.) నిగమనమున ఈదివ్యప్రబంధము నభ్యసించువారలు శ్రీమహాలక్ష్మి
చేతను సశ్వేద్యునిచేతను సర్వకాలములందును అంగీకరింపఁబడుదురు. అను
సంధించువారకును వృత్తముననుష్ఠించువారలతో అనుకరించువారలతో సముమైన
ఫలము సిద్ధించును. “గోవులు చర్మపుదూడనుచూచియు నత్సన్నేహముచే పాలు
స్రవించునట్లు భగవత్సన్నిధియం దీపాశురముల ననుసంధింప గా మనకు స్వాభీష్ట
ములు ఫలించును” అని శ్రీభట్టరువారానతిత్తురు.

* వజ్రక్కడల్ కడైన్ద మాదవనై క్కేశవనై
 తిజ్జళ్ తిరుముఖత్తు చేయియై యార్ శెన్జిత్తెజ్జి
 అజ్గప్పటై కొణ్ణవాన్ తై, యణిపుదువై
 వైప్పజమల త్తడైరియల్ వట్టర్ పిరాళ్ కోదై శొన్న
 శజ్జత్తమిత్త మాలై ముప్పదుంతప్పామే
 ఇజ్జిపరిశురై చ్చావీరిరణ్ణుమాల్వరై త్తోళ్
 శెజ్జట్టిరుముగత్తు చేల్వ త్తిరుమాలాల్
 ఎఱ్ఱుం తిరువరుళ్ పెన్ ద్రిన్బుఱువరెమ్మావాయ్ ||

30

వజ్రక్కడల్ కడైన్ద = ఓడలుగల సముద్రమును మధించిన (చిలికిన), మాదవనై =
 శ్రీయఃపతిని, కేశవనై = 'కేశి'యను యసురుని సంహరించిన శ్రీకృష్ణుని, తిజ్జళ్
 తిరుముఖత్తు = పూర్ణచంద్రునివంటి తిరుముఖమండలముగల, శెన్జిత్తెజ్జి =
 పరమ విలక్షణాభరణసంపన్నులగు యువతులు, అజ్గప్పటై = అతనిసన్నిధికిఁ బో
 ఇత్తెజ్జి = స్తోత్రముఁజేసి, అంగు = తిరువాయ్ప్పాడిలో (గొల్లపల్లెలో), పు
 పటహోద్యుపకరణములను పరమప్రాప్త్యమును, కొండ అన్దై = పొందిన ప్రకారమునా
 అణిపుదువై = భూమికలంకారభూతమగు శ్రీవిల్లిపుత్తూరులో, వైప్ప = స్పృ
 ణీయమైన, కమలత్తు = తామరపూసలచేగట్టబడిన, తణ్ = శ్రీమహారమగు
 తెరియల్ = మాలికనుగల, వట్టర్ పిరాళ్ = బ్రాహ్మణోత్తములగు శ్రీపెరిరా
 ట్టార్వయొక్క పుత్రికారత్నమగు, కోదై = అండాశమ్మగారు, శొన్న = ఆ
 తిచ్చిన, శంకతమిత్త = సంఘద్రావిడభాషలోని, మాలై = పాశురమాలిక
 ముప్పదుం = ముప్పదిపాశురములను, తప్పామే = తప్పక, ఇంగు = ఈభూమి
 యందు, ఇప్పరిశు = ఆనుసంధించువారలు, ఈరిరండు = రెండురెండ (నాలుగు)
 మోల్వరై = సర్వత్ర శ్రేష్ఠములవలెనుండు, తోళ్ = భుజములును, శెంకణ్ =
 రక్తాంతాశుతలోచనములను, తిరుముగత్తు = దివ్యముఖారవిందమునుగలిగి, శె
 త్తిరుమాలాల్ = ఉభయవిభూతినాయకుడైన శ్రీయఃపతిచే, ఎంగుం = సర్వప్ర
 ములయందును, తిరువరుళ్ = నిస్సమాధ్యధికనిరవధికృపారసమును, పెన్ ద్రిన్బు
 పొంది, ఇన్బుఱువర్ = ఆనందనిర్భరులై సర్వమంగళాస్వగులై సుఖంబుండురు.

తా|| ఓడలతో నొప్పచున్న అపారాగాభజలనిధిని మధించి తనకొత్తలతో
 (భక్తులగు) దేవతల కమృతమునిచ్చిన శ్రీయఃపతియైన సర్వేశ్వరుని పూ
 చంద్రముఖులును దివ్యాభరణభూషితలైన గోపవనితలు సమీపించి మంగళా

శాసనముఁజేసి యా నందగోకులమున పటహోద్యుపకరణస్థాప్తివ్యాజమున కైంకర్య
వృత్తిని స్వీకరించిన ప్రకారమును శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలో విజయముఁజేసియుండు
శీతలకమనీయపద్మాక్షమాలాసమలంకృతులై కవివరులైన “శ్రీవిష్ణుచిత్తు”లను
నామాంతరముగల పెరియార్వార్గ పుత్రికారత్నమైన శ్రీయందళమ్మగారు
'తిరుప్పావై' అను తిరునామముఁ గల దివ్యద్రావిడప్రబంధమును అనుగ్రహించిరి.
దక్షిణమధురాపల్లణమున నివసించు పండితమండలి మొచ్చునట్లు సరసవచనవ
నాత్మక మాలాబంధమునందుండు ఈముప్పదిపాశురములును తప్పక వైసఁజెప్పిన
ప్రకారము ఈభూమండలమునం గుండువార లనుసంధానముఁజేసినయెడల పర్యత
చతుష్టయమువలె బలిష్ఠమైన భుజచతుష్టయముచేతను, ఎఱ్ఱనికన్నులతోను, చంద్ర
మండలసదృశముఖమండలముచేతను ప్రకౌశించుచున్న ఉభయవిభూతినాయకుండును
వాచామగోచర సంపదగల శ్రీమన్నారాయణునివలన అసదృశమైన కృపఁ
బడసి బ్రహ్మానందము ననుభవింతురు.

వి. వి. వర్ణకృడలోకదైన్య-సముద్రమును మథనముఁజేయునప్పుడు అందుండు
నోడల కెట్టిప్రమాదము రాకుండునట్లు మథించుట సర్వేశ్వరుని యథుటితఘటనా
సామగ్ధ్యమే. (లేక) సముద్రమును మథించునప్పుడు సముద్రజలము తిరుగు
చుండుటచే నోడలన్నియు తిరుగుచు సముద్రమునందంతటను వ్యాపించియుండుటచే
నిట్లుపెద్దింపఁబడినది. సముద్రమున ప్రయాణముఁ జేయుటకు నోడలు సాధనములై
నట్లు సంసారసముద్రముఁదాటుటకు శ్రీకృష్ణుడనేనాన సాధనమగును అనునగ్ధమును
నూచించుటకై యిచ్చుట ఓడలను ప్రస్తావించుట. సకలజగత్సంగతీకత్వము ఇతని
ధర్మముగా! (లేక) మథించునప్పుడు మందరపర్వత హరివేగముగా బొంగరము
వలె తిరుగుచు నొకపెద్దనావవలె కనఁబడుచుండుటచేత నిట్లుచెప్పుచున్నారు.
(లేక) ధంగళబ్ధిభవము 'మంగళము. ఆప్పుడు పెద్దపెద్ద అలలగల సముద్రమని
యగ్ధమునిర్ధించును. ప్రయోజనాంతరపగులకును ఏదైన యాపదసంభవించిన సహింపఁ
జాలక సముద్రమథనాద్యతిశ్రమసహకార్యముల ననుష్ఠించియైనను వారలను
సంరక్షించు కరుణతోదాత్తోదారచరితుఁడు పరమాత్ముడని తెలుపుచున్నారు. ఇప్పు
డీగోషికలు సముద్రమథనవృత్తాంతము నెందులకై ప్రస్తావించుచున్నారు?
అనినచో; తను కౌక్రయణీయుండు శ్రీకృష్ణుడగుటచేతను ఆశ్రయణము ఫల
పర్యంతము గాదుగయుననిన శ్రీమహాలక్ష్మీసంబంధము కావలసియున్నందునను, ఆ
మహాలక్ష్మీవిహించుట కతఁ డనుష్ఠించినవ్యాపారము సముద్రమథనమగుటచే దానిని
ప్రస్తావించుచున్నారు. లక్ష్మీసంబంధమునకు మూత్రమే యంతః! మహావ్యాపారమును

సాధించిన మహాత్ముఁ డిందఱు కన్యకలిట్లు తనసంబంధమునకై తపించుచుండ నూరుకొనగలఁడా? అని వ్యంగ్యముఁబురించుచున్నది. (లేక) ప్రయోజనాంతర పరులనుఁగూడ మహాప్రయాసపడియైనను సంరక్షించువా డనన్యప్రయోజనమును సంరక్షింపకుండునా? “విణ్ణవరము తుణవము తిట్టదం పెణ్ణము తుణ్ణలె మ్మెరుమా నే” అనునట్లు దేవకార్థమును నొకవ్యాజముచే శ్రీమహాలక్ష్మీయును అమృతమును బొందుటకై సముద్రమథనముఁజేసినట్లు; గ్రామస్థుల కార్థపూర్తియను వ్యాజ ముచే గోపికారత్నముల బొందుటకై వృతమునం దన్వయించెననియు వ్యంగ్యము. మాదవనై—అశ్రయణీయమై పరమభోగ్యమైయుండు ‘తత్త్వము’ లక్ష్మీసహధమై యుండును. సమాశ్రితులదోషముల తుమింపఁజేసి వారల యశేఃతపసంవిధా నముఁజేయించు పురుషకారభూతురాలగు శ్రీదేవి ఎల్లప్పుడును యతనిసన్నిధి నే యున్నదని తెలియుచున్నది. ‘కడల్ కడైన్దమాదవనై’ సముద్రమథనముఁజేసి శ్రీ దేవిని బొందినవాడనియు అన్వయముచెప్పవచ్చును. కేశవనై—విరోధినిరసన స్వభా వుని ప్రీతిప్రయత్నమున స్వాతంత్ర్యమును అన్యశేషత్వమును పోగొట్టినవానిని, “మాదవనై కేశవనై” “అలై కడల్ కడైన్దతనట్ కణ్ణులల్ నల్లొక్కణ్ణువనే విణ్ణరవము తుణవముతిర్వరుం పెణ్ణముతుణ్ణవ మ్మెరుమా నే” అనునట్లు “సాక్షాదమృతమును తా ననుభవించి బ్రహ్మగులకు నీపినిచ్చె”నని భట్టరుసాయించెదరు. “క ఇతిబ్రహ్మ ణోనామ, ఈశోఽహం సర్వదేహీనాం । ఆవాం తవాం గే సంభూతో తస్మాత్కేశవ నామవాక్” అన్నట్లు బ్రహ్మరుద్రగులకును కారణభూతుఁడగువాఁడు శ్రీమహా విష్ణువు. ఇంతవఱకును మొదటిపాదముచే సమాశ్రయణీయునివైత్యము చెప్పఁ జేసినది. ఇటుపై రెండవపాదముచే సమాశ్రితుల వైలత్యము చెప్పఁబడు చున్నది. “తింగళ్ తిరుముకత్తు” అని యాంభించిరి. శ్రీకృష్ణకంట్లేదముచే బాప మంతయు నుపశమింప వికసించిన ముఖారవిందములతో నొప్పుచున్నారు. ఇప్పుడు గోపికలు. “కతిర్ మదియుంపోల్ ముఖత్తాక్” అని ఆనుభవనీయత్వము సర్వేశ్వరుని ముఖమునందున్నది; ఇంక పీఠల దివ్యవదనమునందు ఆనుకూలహృదయాప్తాదకత్వమే యున్నదనువిశేషము వ్యక్తమగుచున్నది. వీనిననుభవించువారల ముఖకమలము లిట్లే యుండును, “మతిముకమడన్దయర్” అని చెప్పఁబడినదిగా! “తింగళ్ తిరుముఖం” అనుటచే సకలకళాపూర్తియు, “శేయియైయార్” అనుటచే జ్ఞానవృద్ధిభూషణ వైశిష్ట్యమును జెప్పఁబడుచున్నవని ఆరాయినప్పటిలోఁ జెప్పఁబడినది. శేయియై యార్ — “శూడకమే పాడకమే” అని తాముప్రార్థించునట్లు కృష్ణుఁడును శ్రీ నప్పిన్నైపిరాట్టియుమాడి తమ కలంకరింపగా నాగూభరణములతో విరాజిల్లు

చున్నారు మీరలు. శైవులు — నిరవిధికత్వరావిశేషము ద్యోత్యమగుచున్నది. ఇతైశ్వరీ-
 “అస్తివ్యవలక మశ్వద్వా యడిపోయి” అన్నట్లు మంగళాశాసనముఁ జేసి
 అజ్ఞు — శ్రీ గోకులబృందావనమున శ్రీ నందగోపునిదివ్యభవనమున (శ్రీ నీళాదేవి
 స్వనగిరితటపంచశాయనమునుండి లేచివచ్చి,) దివ్యాస్థానమండపమున, దివ్యసింహాసన
 మునఁ బేరిగోగలఁగుండు హృద్యతమ సన్నివేశము అనుసంధింపఁబడుచున్నది. అప్పుడై
 కొల్లవాల్మీకి — లోకులకు పటహాదిపరికరమును వ్యజముఁగల్పించి, పరమపురు
 షార్థమగు నిత్యకైంకర్యభాగ్యమునుఁబొందిన. అణిపుదువై — సంసారహారమునకు తరళ
 స్థానీయుమగు శ్రీవిల్లిపుత్తూరు. వైజ్ఞనల త్తజ్ తిరియల్ - బ్రాహ్మణులకు తామర
 పూసలమాలలు భరించుట చిన్నామగుటచేఁజెప్పఁబడినది. పట్టర్పితాకొత్తెకొన్న-
 “సహావాచవ్యాసః పారశర్యః” అనువోట పరాశరమహర్షి శ్రీత్రుడని యాప్త
 తనుఁ బ్రకటించుటకైచెప్పినట్లు శ్రీ భట్టనాథులపుత్రికారత్నమగుటచే నాప్తత
 సిద్ధించునని యిట్లునిర్దేశింపఁబడినది. కజ్జత్తమిథ్మాలై — “కుట్టాజ్ఞోళాయరం”
 అనునట్లు సమూహములుగాననుభవించవలసిన దివ్యప్రబంధము. పంచలక్షకులసంజాతు
 లగు గోపికేమణులందఱును సమూహముదాయవిశిష్టలైయనుభవించిన ప్రబంధము
 గదా యియ్యది. తమిథ్మాలై — పిరాట్టి ‘అండాళుగా నవతరించినట్లు ఉపనిషత్తు
 ఈద్రావిడప్రబంధమైనది. మాలై — పావనమగుటయే గాక భోగ్యముగానున్నది. శిరసా
 సుధార్ద్రమైయున్నది. ముప్పదుంతప్పామే — వీటిలో నొకపాశురముఁగూడ వద
 లక, అనర్హరత్నమయమగుహారమున నొక రత్నములేకున్నను కొంతగనఁబడునుగదా!
 ఇజ్జు-తరువాతకాలమున (లేక) ఈ సంసారమున. ఇప్పరిశురైప్పార్ — ఈ పాశుర
 ముల మాత్ర మనుసంధించువారలు నందఱిజకుమారికలు తామే సాక్షాత్తుగా
 కృష్ణానుభవముఁబొంది కృతకృత్యులైరి. శ్రీ గోదాదేవి వారలయనుకారముచే పురు
 షార్థముఁబొంది చరితార్థరాలయ్యెను. కాబట్టి ఈ ప్రబంధము ననుసంధించువారలకును
 అట్టిఫలమేసిద్ధించును. ఈరిరణ్ణుమాల్ వరైత్తోళ్ — ప్రతిహేలురకు రెండుభుజములే
 కనఁబడును. మీరలు పరమభక్తులగుటచే మీరలకు చతుర్భుజములు కనఁబడుచున్నవి.
 “చతుర్థాం పురుషార్థానాం స్వయం దాతాచతుర్భుజః” అనునట్లు చతుర్భుజములచేతను
 చతుర్విధ పురుషార్థము లనవారిగానిచ్చునట్టి పరమోదాతుఁడు. శైవ్యత్తిరు
 ముకత్తు — అలభ్యలాభముచేనరుణములైన నేత్రములు. శైవ్యత్తిరుమాలాల్ —
 ఉభయవిభూతియుత్తరగు శ్రీయఃపతిచే, ఈ పాశురమున మొదటను పిరాట్టి
 సంబంధముచెప్పఁబడినది అనంతరమునందునుచెప్పఁబడినది, కనుక ‘ద్వయమునకిది వివ
 రణమైయున్నది. ఎజ్జుం తిరువరుళ్ పెల్లియై — దృష్టాదృష్టములు రెండింటియందును

పిరాట్టియును తానును సన్నిహితులైయుండునట్టి భాగ్యమునుబొంది, ఇన్నింటివల్ల భగవత్స్వర్ణముచే సంప్రాప్తమైన నిరతిశయానందమునుబొందెదరు. ప్రాతఃకాలమున బ్రబుధుడై ముప్పది పాశురముల ననుసంధించుట కవకాశములేనిదో “శ్రీభుగవిజయకాశి” అను పాశురమునైనను అనుసంధించినను పురుషార్థసాధకలుగును. అదియును సాధ్యముగానిదో మేముండు ప్రకారము ననుసంధించినను చాలునని శ్రీ భట్టరు వారు సాయించియున్నారు.

స్వాప. ప్ర. అ. (పంగంబత్వాది) ఓడలకు చలనము గలుగకుండునట్లు సాల సముద్రమునుచిత్తి శ్రీ మహాత్మినిపొందినట్లు చేతనులు పరిగ్రహించియుండుశరీరమునకు కష్టముకలుగకుండునట్లు సంసారమును మహాసముద్రమున తనసంకల్పమునెడు మందరపర్వతమునుదాటి, కృపయునుత్రాటిచేచుట్టి కటాక్షమునుచేతులతోఁజేలికి శ్రీ మహాత్మికన్నను ప్రేమవిషయముగు అత్తవస్తువును పొందెను, దీనిచే శరీరములోనుండు నపుడు “సస్తమేనం తతోపినుః, (ఆస్తిరుడైనవానిని జ్ఞానవంతులు సత్పురుషునిగా నెంచెదరు) అనునట్లు సత్పురుషునిగాఁజేయును. (కేశవనై) కేశిని నిరసించినట్లు అత్తవస్తువుననుభవించునప్పుడు అయనుభవవిరోధియై యీచేతనునికిఁ గలుగు భోక్తృత్వాదులకు నివర్తకుడగువానిని (తింగళిత్యాది) “భవతిపుమాన్ జగతోఽస్యసృష్ట్యరూపః” అనునట్లు భగవత్కటాక్షపాత్రుఁడు ఈ లోకమునకు ప్రపన్నస్వరూపుఁడగును. చంద్రునిపంటిముఖముగలవారై భగవద్విషయమువలన జ్ఞానభక్తివైరాగ్యములగలవారై. అనన్యార్థులైన భాగవతులు సహంపజాలక వాడున్నస్థలమునకుఁ బోయిపూజించి ద్వాపరయుగమున లోకులకు ‘పత్తె’ అని వ్యాజమాత్రమై తనకుదేశ్యమగు కైంకర్యమును పరిగ్రహించిన పద్ధతిని భూమికభరణముగు శ్రీవిల్లిపుత్రురియందు వేంచేసియుండు పెరియార్థ్యార్థుల కొమార్తెయగు శ్రీ యాండాళమ్మగారు అనతిచ్చినమాలికవలె భోగ్యమై శరణుతో వహింపదగినదై శ్లాఘ్యమైన ఈ ప్రబంధమున నొక పాశురమును దప్పక అనుసంధించువారు శ్రీయఃపతిచే ఉభయవిభూతులందును అవిచ్ఛిన్నజ్ఞానపరిపాకముఁ గలవారలై సర్వేశ్వరుని పరమకృపను బొంది యానందనిర్భరులైయుండుదు.

స్వాప. తా. అ. స్వాత్మితులైన చేతనులు పరిగ్రహించిన శరీరములనియెడి ఓడలకు ఏవిధమైన భంగమును రాకుండునట్లు సంసారమునియెడి సముద్రమునందు సర్వలోకశరణ్యుడైన సర్వేశ్వరుఁడు తనసంకల్పమునియెడి మందరపర్వతమును కవ్యముగఁ జేసి కృపయునెడు రజ్జువుచేఁజాట్టి కటాక్షమునెడు హస్తముచేఁజేలికి నాత్మతో లక్ష్యకంటే ప్రేమాస్పదమైన ఆమృతమునియెడు నాత్మివస్తువును స్వరూపమై

విశిష్టనిగాఁజేసి తనకు శేషభూతునిగాఁజేసికొనెను. మఱియు నిట్టిచేతనలకు ననుభవ విరోధియైన భోక్తృత్వాదులను నివారించి యనుగ్రహించెను. ఇట్లు మహాపాతక రుండైన శ్రీ కృష్ణుని అష్టాదశరమైన దివ్యముఖారవిండుముగలవారై తదేకవిషయమైన జ్ఞానభక్తివైరాగ్యభూషితులై అనన్యార్థులైన భాగవతులు స్వామివారు విజయము చేసియుండు స్థలమునకు వారి విశ్లేషాసహిష్ణులై దగ్గరజేసి, పూజించి, నుతించి, పటహరూపమైన బహుమానమును సంపాదించికొనవలయునని యొకవ్యాజమును లోకులకుజూపించి ముఖ్యముగ భగవత్కైంకర్యవృత్తినిగైకొనిరి. ఈ క్రమమును విష్ణుచిత్తులని ప్రసీధిగన్న పెరియార్వారులవారి ప్రియపుత్రికయైన శ్రీగోదాదేవి లోకహితార్థమై ద్రావిడభాషయందానతిచ్చిన, 'తిరుప్పావై' యని ప్రసిద్ధిచేరిన, శ్లాఘ్యమైన యీ దివ్యప్రబంధమును గ్రమముగ ననుసంధించువారలు పర్యతచతుష్టయమునుబోలిన పీనచతుర్భుజములుగలవారై ఎఱ్ఱనిశేత్రాలంకృత ముఖమండలముగల ఉభయవిధూతినాయకుండైన సకలైశ్వర్యసంపన్నుడైన శ్రీయఃపతివలన సెల్లెఱల ములయందును అవిచ్చిన్న కృపనుబొంది బ్రహ్మానందనిర్భరులై సుఖముగ బ్రతుకుదురు.

అ డి వ ర వు

మార్గజీ, వైయం, ఓంగి, ఆఱ్ఱి, మాయక్, పుళ్ళు, కీళు, కీఱ్ఱానం, తూమడి, నోర్మి, కర్మి, కనెత్తు, పుళ్ళిక్, ఉంగళ్, ఎల్లై, నాయకక్, అంబరం, ఉను, కుత్తు, ముప్పదు, ఏర్మి, అంగళ్, మారి, అన్తి, ఒరుత్తి, మాలే, కూడారై, కలవై, శిర్మి, మంగం, (తై).

అండాళ్ తిరువడిగళ్ శరణమ్.

శ్లో॥ సాకాధ్యసింధుమథనం కమలాసహాయం శ్రీకేశవం శశిముఖోజ్జ్వల దివ్యరూపాః |
గత్వా ప్రసాద్య ఫలమత్ర యదధ్యగచ్ఛక్ తచ్చాధికృత్య ధరణిమణిధన్వినశ్యే ||
శ్రీపత్రనేరుచిరపుష్కరమాల్యవత్యా శ్రీవిష్ణుచిత్రసుతయా కిల గోదయా యా |
సంగమిభితాద్రమిదనూక్తిమనోజ్ఞమాలాత్రింశత్యమైక్రమమితామనుసందధీరక్ ||
తాం యేత్రతే ద్విగుణితద్విభుజాచలస్య రక్తాబ్జనేత్రవిదనస్య రమాపతేస్తు |
సర్వత్రపూర్ణకరుణాం ప్రతిభ్య భవ్యామ్ మోదైకతాననిలయాస్సతతంభవన్తి ||

ఇత్యంధీయకరుణాపరివాహపూరాత్ అజ్ఞోఽప్యకించనజనోఽయ మిదంబబన్ధ |
స్తోత్రంచసంస్కృతమయం ద్రమిడోక్తిరూపం నామేప్రసీదతురమారమణేనగోదా ||
ఇత్యంవసుంతిలకౌశలైకబంధైః శ్లోకైః ప్రనూననికరైః కలయన్నిదేశమ్ |
స్వప్నే ప్రదర్శితన్ ద్రుహితుర్ద్విజస్య శ్రీభట్టసాగజనః స్య సమర్చయేతామ్ ||

యతివర - వరవరమునివర - కరుణాలసదష్టగోత్ర కులజఇదమ్ |

అతనుత సురగురువరగురుకలితః శ్రీభాష్యకౌరవరతనయః ||

భవ్యే శ్రీవృషవత్సరే మకరగేనూర్వేనితేచత్రయో

దృశ్యాం జ్యేష్ఠశుభోడుగే హిమకరే వాచేచసౌమ్యేశుభే |

శ్రీమతాశ్మపభాష్యకౌరతనయేనాభాషయచ్చీవ్రతం

తద్దాసేన సుదర్శనేన కరుణా శ్రీకేంకటాద్రిప్రభోః ||

శ్రీరంగేశపదాహ్వాజేతిసుభగే శ్రీవిష్ణుచిత్తాస్వయ

ప్రొద్ధన్నందనదివ్యకల్పలతికౌ నూక్తిప్రమానసృజమ్ |

గోపీయోషిదగ్ధాపుణ్యచరితామోదాం ప్రమోదప్రదాం

అముక్తాం స్వయమార్పయత్ ప్రపదనాభోగాం మురాళేః ప్రియా ||

స్థారంస్థారమమం స్తగోపలనారీతిర్నవద్వప్రియా

సాగోదావరభాష్యకౌరభగిని చక్రేప్రబంధం ముదా |

మానంమానమమం స్తమోదముదిత స్తన్నాన్యరీతిర్జడః

దాసస్తద్దయయానుదర్శనశుకః శ్రీభాష్యకౌరాత్మజః ||

గోప్యః కృష్ణవియోగభిన్నమనసశ్చిత్వావ్రతం షేదిరే

స్మృత్యాతద్విరహావసన్నహృదయా గోదాప్రమానార్యతాత్ |

ధ్యాత్యాతద్రచిత ప్రబంధమనిశం శ్రీవైష్ణవైర్భుజ్యతే

యతతస్త్రివళం సుదర్శనశుకస్తోత్రస్మృతేర్లభ్యతే ||

శ్రీపద్మావతీ సమేత శ్రీ వేంకటేశ పరబ్రహ్మణేనమః
ప్రపన్నజనశేఖరులగు శ్రీపెరియార్థార్వరు ప్రసాదించిన
నీరాట్ట (తిరుమంజన) ప్రబంధము.
(ముదలాయీరమ్ ౨ వత్తు ౪ తిరుమొట్టి)

అవతరణిక.

ఈనీరాట్టప్రబంధము నిత్యానుసంధానమున నాలంగవ విభాగము. దీనిని సాదించినవారు శ్రీ పెరియార్థారులు. 1 ఈ ప్రబంధమున శ్రీయశోదాదేవి, శ్రీకృష్ణుని మజ్జనమాడుటకై సానునయవచనములతో నాహ్వానించుటయే ప్రధానప్రమేయము.

పరమభాగ్యవతియగు శ్రీయశోదాదేవి తనకల్లారుముద్దుబిడ్డడగు శ్రీకృష్ణుని యమానుష దివ్యకల్యాణగుణగణచేష్టితములం బరమసమ్మాదమున ననుభవించుచు తన్మయభూతసర్వస్వీయమై “ఈతల్లి యేమి నోమునోచినదోగాదా!” అని తక్కిన వనితలు పరమాశ్చర్యచకితులగునట్లు దివ్యామోదసంమోదానుభవనిర్భరయై సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును నతనిముద్దుమరిపెనులచే దనియుచుండెను. ఆమె దివ్యానుభవప్రకారములం దొకసన్నివేశ మిందభివర్ణింపబడుచున్నది.

శ్రీయశోదాదేవి తిరుమంజనమును సమర్పించుటకై తనచిన్నికృష్ణుని పేరీమ మీఱఁబిలువగ నతఁడు గానొల్లక, ఈమెకుఁ దన శైశవక్రీడావినోదాదులం బ్రదర్శింపఁజేయునెంచి మిగులమారాము చేయుచుండెను. అప్పుడు పరమకరణామూర్తియగు మోత్తుదేవత తనముద్దుకృష్ణుని ఆనునయంపఁజూచుచు నతనికిభీష్టములగు పరికరములం జూపియు నతిసాంత్యవచనములచేతను, నయమునను, భయమునను అనునయించి పిలుచుచున్నది. ఆక్రమములనెల్ల తాము భావించి ఆభావనాప్రకర్షముచే తద్భావభావితులై తామే శ్రీయశోదాదేవి స్వరూపులై పరాత్పరుని శ్రీకృష్ణుని తమకుఁ బుత్రునిగా నెంచికొని, ఆపుత్రవాత్సల్యము వెల్లివిరియ, తత్ప్రకారముల నెల్లనభివర్ణించుచున్నారు.

తిరుప్పల్లాండు ప్రబంధమున శ్రీ పెరియార్థారులు భగవంతుని తమ నిస్సేమప్రేమైకనిధానముగ భావించి, అతనికిమియవద్యము వాటిల్లనో యని భయశంకితులై పేరీమపారవశ్యమున సర్వేశ్వరుని సర్వకర్తృత్వదిగుణగణముల విస్తరించి తమ స్వరూపాదులను మఱచి అతనికి మంగళాశాసనముఁ బాడిరి.

(1) వీరి వైభవాదివిశేషములు తిరుప్పల్లాండు అవతారికలో చూడవగును.

ఈ ప్రబంధమున నాప్రేమయొక స్వరూపముదాల్చి పుత్రవాత్సల్యముకాగా తాము శ్రీయశోదాదేవియై ఆమె తనభాగ్యవిశేషముచే ననుభవించిన ముద్దుమరిపెముల భావనా ప్రకర్షమున తామనుభవించుచున్నార. పరాత్పరుడగు భగవంతుని దమకుఁ బుత్రసదృశునిగానెంచి యతనియందు వాత్సల్యముఁ జూపుట చేతనే వీరికి పెరియ (పెద్ద) అత్తవర్గని తిరునామముగూడ గలిగినది.

ఈ ప్రబంధమున పదిపాశురము లున్నవి. శ్రీకృష్ణుని శైశవక్రీడల నభివర్ణించుచు స్థానముఁ జేయ నాహ్వానించుచున్నారు. కనుకనే వీనికి 'సీరాట్ట' మని ప్రసిద్ధిగలిగినది. 'సీరాట్ట'మనఁగా ద్రవిడమున మజ్జనమని యర్థము.

శ్రీ పెరియాత్తవార్ తిరునడిగ శేకరణమ్.

(అవ.) అందు మొదటిపాశురమున, నీశరీరమునందలి మాలిన్యగులఁజూచి నే సహింపజాలను. సుఖాధాయకములగు స్థానపరికరములఁ దెచ్చికొనుకొని యున్నాను. కాబట్టి నాచిన్నికృష్ణ! మజ్జనమాడరమ్ము" అని బ్రతిమాలుచున్నారు.

వెణ్ణెయలై న్దకుఁబుంజుంవిలై యాడు పుట్టుదియుంకొండు

తిణ్ణెనవివిర్విరావునై న్నేయ్త్తు కిడక్కనానొల్వే

ఎణ్ణెయ్ పుళిప్పంకొణ్ణిజేత్తనై పోదుమిరుదే

నణ్ణలరియపిరానే నారణా నిరాడవారాయ్.

వెణ్ణెయ్ అనైంద = వెన్నను (భాండమునుండి) చేతితోనెత్తి యారగించుటచే గలిగిన, కుంబుంగుం = గొల్లకంపును, విలై యాడు పుట్టుదియుం = (తరువాత) నాటలాడుటచే గలిగిన ధూళియును, కొండు = కొని (యన్నదేహముతో), తిణ్ణెన = వాన్దనముగ, ఇవిర్విరా = నేటిరాత్రియందు, ఉన్నై = నిన్ను, నేయ్త్తు కిడక్క = దురదచే బడకపైకొరసికొనుచు, అనన్దపడుచుండుటనుజూచి సహించి పడియుండుటకు, నాణ్ ఒల్వే = నేనుసన్నుతింపను (కనుక నీశరీరమున కనుకూల మగునట్లు), ఎణ్ణెయ్ = సుగంధసుభగతైలమును, పుళిప్పం = ఆతైలమునందలి జిగటను పోగొట్టుటకు, శీకాయపాడిని, కొండు = కొనివచ్చి, ఇంగు = ఇక్కడ, ఎత్తనైపోదుం = చాలాసేపుగ, ఇరుందే = వేచియుంటిని. (కనుక), నణ్ణలరియ = స్వప్రయత్నముచే నిన్నుఁబొందఁ జూచువాగలకు పరమదుర్లభుడవై, పిరానే = అనన్దకరణ్యులకు అతిసులభుడవై పరమోపకారకుడవగు వాఁడా, నారణా = పైరెండుగుణములను బోధించు తిరునామముగల వాఁడా, సీరాడ = తిరుమంజనము నకు, సీవారాయ్ = సీవురమ్మా (మేచేయుచు).!

తా॥ భాండములయందలి వెన్నను నీచెతితో నీవె యెత్తియెత్తి యారగించు చుండుటచే సంభవించిన గొల్లకంపు, దుమ్ముతో నాటనాడుటచే సంస్కృతమైన దుమ్ముమొదలగువాటిచే నీశరీరము చాలామలినమైయున్నది. రాత్రి నీకు నిదుర పట్టదు. దురదచే బాధపడుచుండు నిన్నుచూచి నేను సహింపఁజాలను. కనుక నాచిన్నికృష్ణ! మజ్జనమాడరమ్ము. నీశరీరమున కనుకూలమగు నట్టి స్నానపరికర ములనే నే గొనివచ్చివేచియున్నాను. నీ సంతోషమునకు తగినట్లు సుగంధతైలమును, సీకాయను తెచ్చియున్నాను. పరమయోగులకును దుగ్ధభండవై స్వాశ్రీతుల కత్యంతసులభుండవైయుండు భక్తమందరమా! నీకు తల్లినగు నేనిట్లు కాచుకొని యుండ నీవిట్లు ఆలస్యముచేయుటఁడగునా వేఁవేఁగరమ్ము. జలకనూడి స్వాదు పదార్థములు భుజించి నిద్రింతువు అని యశోదాదేవి చిన్నికృష్ణుని స్నానమాచరించుటకు రమ్మని బ్రతిమాలుచున్నది.

(అవ.) అతిమానుషవిరోధచేష్టితుండవగు నోచిన్నికృష్ణ! ఈరోజు నీవు అవతరించిన తిరునక్షత్రము. కనుక మంగళస్నానం బాచరింపరమ్మని పిలుచుచున్నాను.

కన్తుగళోడచ్చెవియిల్ కట్టెఱుమ్ము పిడిత్తిట్టల్

తెన్ది క్కెడుమాగిల్ వెణ్ణెయ్ తిరట్టి విఱుఱుమాగాణ్ణిక్

నిన్దమరామరచ్చాయ్ త్తాయ్ నీపిఱన్ద తిరువోణమ్

ఇన్దునీనీరాడ వేణ్ణుమెమ్మిరానోడాదేవారాయ్ ||

౨

కన్తుగళోడ = దూడలను పరుగెత్తించుటకై, కెవియిల్ = వాటిచేపుల యందు, కట్టెఱుమ్ము = నల్లనిగండుచీమలను, పిడిత్తిట్టల్ = పట్టివిడిచినయెడల, తెన్ది = భీమసి (దిగ్భిమఁజెంది), కెడుం ఆకిల్ = అందువలనఁ బరుగిడునెడల, వెణ్ణెయ్ = వెన్నను, తిరట్టి = శ్రీ తిశోముద్దగఁజేసి, విఱుఱుమా = నీవారగించుటను, కాణ్ణిక్ = నేనుమాడగలను, నిన్దమరామరం = బాణముఁ బ్రయోగించుటకు శక్యముగాకుండునట్లు నిబిడముగ నిలచియున్న సాలద్రుమమును, తాయ్ త్తాయ్ = ఒక్క...బాణమున వేఁ బడవైతివి. (అట్టిమహిమాన్వితుండవగు ఓ స్వామి) ఇన్దు నీపిఱన్ద తిరువోణం = ఈదినము, నీవు ఆవతరించిన, శ్రీ శ్రవణనక్షత్రము కాఁబట్టి, నీ = నీపీదినము, నీరాడవేణ్ణుం = మంగళస్నాన మాచరింపవలయును. ఎమ్మిరాక్ = మా స్వామి! ఓడాదే = పరుగిడక, వారాయ్ = వేంచేయుమా!

తా॥ సకలవరాచరస్వామివయ్యను నీ కిదేవిబాల్యచేష్టితములు. నీనుశ్చేష్ట

తాత్పర్యము

లను అబ్బుతక్రియాకలాపములను. జూడచూడ మిక్కిలి యాశ్చర్యముగలుగుచున్నది. నల్లనిగండుచీమలను బట్టి దూడచెవులలో విడిచిపెట్టి వానిని పరుగెత్తించుచున్నావు. బాండములయం దుండు వెన్నను ముద్దగ నెత్తియారగించుచున్నావు. సప్తసాలములను యమశార్దూలములం బడగొట్టితివి. నీయత్యాశ్చర్యగుణచేష్టితముల నెల్ల సందర్శించి మిగులయానందించితిని. ఈదినము నీ వవతరించిన శ్రీశ్రీనానక్షత్రము గనుక మంగళస్నానమాచరించుటకు కృపతో దయచేయవలయును.

శ్రీకృష్ణుడు అవతరించినది రోహిణీనక్షత్రమునవైయుండ నిచ్చట శ్రవణనక్షత్రమని చెప్పుచుచున్నావే. ఇదియెట్లుపొసగును? మఱియు ననాదిమధ్యలయుండగు పరమాత్మనను జన్మనక్షత్రమెట్లుపొసగును? అనినచో; దుష్టశిక్షణాగము, శిష్టరక్షణాగము, భర్తాసంస్థాపనాగమును శ్రీవైకుంఠనికేతనుండగు శ్రీభగవంతుడు స్వసంకల్పమున నీధూలోకమున నవతరించు నక్షత్రము ప్రాయీకముగ శ్రవణము. అర్చావతారములయందును పెరియ పెనుమాళ్లతిరునక్షత్రము తిరువేంగడముడయాన్ల తిరునక్షత్రములును శ్రవణశ్రీనక్షత్రములే. వస్తుతత్వమున నెల్లమూర్తులును నొక్కటియేయైయున్నందునను, శ్రీపెరియార్మాన్ల కట్టియధ్యవసాయముండుటచేతను నిట్లభివర్ణించిరి. కాన ఆనుపపన్న మెయ్యదియును లేదు. ఇట్లే పైశ్చలములయందును గురైఱుంగనగును.

(అవ.) మణివర్ణా! పూతనావిషస్తన్యము విరుగుటకై నాయమృతమయమగు స్తన్యమునిచ్చి నేను పెంచుచున్నానుగదా! అమలకాది సుగంధస్తన్యములజేర్చి, నుల్లివెచ్చనివేడినీళ్లను గంగాశములయందుఁ దోడియున్నాను. కనుక స్నానమొనరింపరమ్మని వేడుచున్నాను.

పేయ్చిములై యుణ్ణ క్కణ్ణుపిన్నెయుం నిల్లాదెన్నెళ్ళమ్
ఆయ్చియ రెల్లారుంగూడి యట్లై క్కవునామ్ములై తద్దే
కాయ్చిన నీరొడు నెల్లిక్కడారత్తుప్పురిత్తువై తే
వాయ్ త్తవుగట్ల మణివణ్ణ మంజనమాడనీవారాయ్ || 3

పేయ్చిములై = రక్కసియగు పూతనయొక్క స్తన్యమును, ఉణ్ణక్కండు = (అదిసమసిపోవునట్లు) గ్రోలుటఁజూచి, పిన్నెయుం = అటుపిమ్మటగూడ, ఎన్నెళ్ళం నిల్లాదు = నాకునన్ను నీయందలి ప్రేమభరముచే నిలువక, ఆయ్చియర్ ఎల్లారుం కూడి అట్లైక్కవుం = గోపికలందఱును చేరి భయవిహ్వలై నన్ను పిలుచుచున్నను,

నాక మత్తెత్తనైక్ = నేనునీను (ఆవిష్టననము విరుగుటకై) నాయమృతమయమైన ప్రవృత్తినిచ్చితిని గదా!; నెల్లయోడు = ఉసిరికమొదలగు తైలద్రవ్యములతో, కాయ్ చిన = మంచిపాకముగఁగాచిన (నీ శరీరమున కనుకూలమగునట్లు), నీర్ = తీర్థమును, కడారత్తిన్ = గంగాళమునందు, పూరిత్తువైత్తేక్ = నింపియున్నాను, వాయ్ త్ర పుగత్ మణిన్ద్రా = మంచికి ర్తినిగలిగియున్న ఇంద్రనీలమణులనుఁ బోలిన స్నిగ్ధశ్యామలసుందరవర్ణముగలవాఁడా, మంజనం ఆడ = మంగళస్నాన మొనరింప, నీ వారాయ్ = నీవు వేంచేయవలయును.

తా॥ మహాకాతసియగు పూతనయొక్క విషమయ ప్రవృత్తినుమాత్రము గ్రోలుటయే గాక దానిప్రాణాయామపును గూడ గ్రోలగ నదినమసిపోగ, నామనస్సు నీ యందలి ప్రేమభరిముచ నిలువక గోపికలందఱును భయవిహ్వలులై నన్నావలికిరమ్మని పిలుచుచున్నను నేను వానిసంతాపమును సరకుగొనక, ఆవిష్టననము విరిగిపోవుటకై నాయమృతమయ ప్రవృత్తి నిచ్చితినిగదా! నాచిన్నికృష్ణా! నాముద్దుచెల్లింపవా? ఆదియునుగాక అమలకొది సుగంధద్రవ్యములజేర్చి సుభగ సుభోష్ణముగు నుష్ణోదకమును గంగాళములయందుఁబాళములుగా దోడియుంచేయున్నాను. పుంచివాడని కీర్తిగల నా తండ్రీ! మణిన్ద్రా! మంగళస్నానంబాచరింప శీఘ్రముగఁ దయచేయుము.

(ఆమ.) మనసిజసుందరశరీరా! పూతనాశకటాసురాదుల నిరసించి మహోపకారముఁజేసిన యా స్వామీ! పరిమళద్రవ్యముల నన్నిటిని దెచ్చియున్నాను. కనుక న్నానమాడరమ్మని పిలుచుచున్నాను.

కజ్జికపుణర్పినిల్ వస్త కడియళగడముదైత్తు
వజ్జగప్పేయ్మగళ తుజ్జవాయ్ ములైవై త్తపిరానే
మజ్జళుం శెజ్జునిరిక్ వాళిగై యుం నాఱుశాన్దమ్
అజ్జనముజ్జొన్దైత్తే న్దుగనే నీరాడవారాయ్ ॥

౪

కజ్జిక పుణర్పినిల్ వస్త = కంసుని ప్రేరణచేత వచ్చిన, కడియ శకదం = కూరుఁడగు శకటాసురుని, ఉదైత్తు = శ్రీ పాదములచే విరగఁదన్ని, వజ్జకంపేయ్ మగళ తుజ్జ = వంచకురాలైన రాక్షసస్త్రీ యగు పూతనచచ్చనట్లు, ములైవాయ్ వైత్త = స్తనమండలమున వదనారవిందమునుంచి ప్రవృత్తిఁగొలిపిన, పిరానే = మహోపకారకుడవగు ఓ స్వామీ!, మజ్జళుం = మీ దేహమునఁబూయుటకుఁ దగిన సుగంధవస్తునమ్మి శ్రీతరుగు పసుపును, శెజ్జునిరిక్ వాళిగైయుం = మీ శరస్సు నలంకరించుటకుఁదగిన రక్షోత్పల పుష్పమాలికలను, నాఱుశాన్దమ్ = కస్తూరి

కుంకుమ పువ్వు, పచ్చ కర్పూరము, పునుగు, జవ్వాజిమొదలగు సుగంధద్రవ్యములు శేర్పిన సురభిశితల చందనపంకమును, అంజనము = మీ శేత్రముల నలంకరింపి టకుండగిన తొటుకను (ఈ మొదలగుపస్తువులనన్నిటికిని), కొండువైత్రేక్ = పెద్ద! తెచ్చి ఇచ్చటనుంచియున్నాను (కనుక), అట్లకనే = మారసుందర శరీరాని, నీరాడ వారాయ్ = స్నానమొడ విచ్చేయుము.

తా|| కంసుని పేర్లరణచేవచ్చిన కూర్మండగుశకటాసురుని శ్రీపాదములపై విజగడన్నిటివి. పంచకురాలైన పూతనను, దాని విషమిశ్రిత స్తనయుఁ గొల్గి యమునియింటికిఁబంపితివి. సుగంధవస్తు సమ్మిశ్రిత పరిద్రాచూర్ణమును రక్షిత్యల పుష్పమాలికలను, సుగంధపరిమళమిశ్రిత చందనపంకమును, సుగంధ్యంబనమును అన్నిటినిఁ గొనివచ్చియున్నాను. మనసిజ సుందరశరీరా! మంగళస్నానముచేసి పరింపఁబరమాత్మ

(అవ.) తుల్యశీలవయోవృత్తలగు నీ సఖులు స్నానముఁజేయుటన్న నిన్ను జూచి పరిహాసముఁజేయుదురు. నీకు మిక్కిలి యిష్టములైన పిండిపంటకములనుఁజేసి పెచ్చియున్నాను. తులకాలములో స్నానమొనరించినచో చాటి నారగింపవచ్చును. కాబట్టి లేచిరమ్మని పిలచుచున్నాను.

అప్పజ్జులస్త శిశ్రిష్టైయక్కారం పాలిల్కలస్త

శొప్పడనాక్ శుట్టువై త్రేక్ తిన్నలుఱుదియేల్ నమ్మి

శెప్పిళమెన్నులై యార్ గళ్ శిఱుపుఱం పేళిచ్చిరిప్పర్

శొప్పడ నీరాడ వేణ్ణుం శోత్తంపిరా నిచ్చేబారాయ్!! గ

నమ్మి = సర్వకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణా! ("యువాకుమారిః") అన్నట్లు సదా కామారదశయంబుండు పరమమనోజ్ఞాకారా!, శెప్ప ఇళం మేల్ ములై యార్ గళ్ = తామ్రమువలె ఎఱునివై, లేతవగుటచే మృగుపుగానుండు స్తనములగుల కుమారికలు (నీకు తుల్యశీలవయోవృత్తలగు నీ సఖులీ), శిఱు = స్నానముఁజేయక మలిసాంగుండవైయుండు నిన్నుజూచి వారలకు గలిగిన యసహ్యతను, పుణమేళి శిరిప్పర్ = మఱుగునఁజెప్పకొనుచు నవ్వుకొందురు (కనుక). నాక్ = నేను (నీ యభిప్రాయమును గుర్తెఱిగినదాననగుటచే), అప్పంకలస్త = అప్పములతోఁజేరిన, శిశ్రిష్టై = 'శిత్తుండై' యను పిండిపంటలను (పూర్ణములను), పాలిల్ అక్కారం కలస్త = మంచి పాలలో పటికబెల్లము (చీనాకలకండను) కలిపి, శొప్పడ శుట్టు వైత్రేక్ = పక్వముగా పండియున్నాను, తిన్న ఊలుతియేల్ = అరగించుటకుఁ గుతూహలముగలదేని, శొప్పడ = గురిగా (శిఘ్రిముగ), నీరాడ వేండుం = స్నాన

మాడవలయును, పిరాక్ = ఓ మహాపకారకా! స్వామీ!, శోత్తం = నిన్ను సేవించుచున్నాను, ఇక్లే వారాయ్ = ఇచ్చటికి రావయ్యా.

తా॥ సాక్షాన్తన్నభమన్తఘండవై, సకల కల్యాణగుణభూర్ణవై ముందు శ్రీ కృష్ణస్వామీ! నీ తుల్యశీలపయోన్మితలగు నీ చెలికత్తెల మరీ గాంధుడవైయుండు నిన్నుఁజూచి మఱుగున కేనగించుకొని పరిహసించుట మఱియు నీకు మిగులనిష్ఠము లగు అప్పములను, పూర్ణములను, మంచి పటికచెల్లమువేసికొనిన పాలను వండి యున్నాను. వానినారగింపవలయునని కుతూహలముగలదేని వెంటనేలేచి న్నాన మాచరించిరమ్మ! నిన్ను సేవించుచున్నాను.

(అవ.) నీకుఁ బరమభోగ్యములగు జలయాభలానుభవఁ దచ్చియున్నాను. కాంచుట్టి కోటిపనులను మాని మంగళస్నానమాడ వేంచేయును ప్రార్థించు చున్నాను.

ఎణ్ణెయ్ కుడత్తైయుచుట్టి యిళమ్మిళ్ళైకిళ్ళియైదుప్పి

కణ్ణెప్పరట్టి విళ్ళిత్తుక్కగణ్ణు శెయ్యుమ్మిరానే

ఉణ్ణక్కనిగళ్ తరువన్ లికడలోదనీర్ పోలే

వణ్ణముగియనమ్మి మణ్ణనమాడనీవారాయ్.

ఎణ్ణెయ్ కుడత్తై ఉరుట్టి = నూనెకుండలను (తైలభాండములను) దొర్లించి, ఇళంపిళ్ళై = (తొట్టలోనిద్రించు) పసిబాలుని, కిళ్ళియైప్పి = (కేవలమునీ కేక వేసియేడ్చునట్లు) గిల్లి, లేచునట్లుచేసి, కణ్ణె పురట్టివిళ్ళిత్తు = కంటిరెప్పలను పై ప్రక్కకుమడిచి భయంకరముగనుండునట్లుచేసి త్రిప్పిచూచుచు భయపెట్టి, కుక్కగణ్ణు శెయ్యం = ఇట్లు దుస్సహములగు కొంటెతనములను జేయుచుండు, పిరానే = మహాసుభావా!, ఉణ్ణ = పరమప్రితితో నీవారగించుటకు, కనిగళ్ = నేతేడుమొదలగు పండ్లనుదెచ్చి, తరువన్ = ఇచ్చెదను; ఒలికడలో ఓతంనీర్ పోలే అక్రియవణ్ణం = సదాశబ్దించుచున్న మహాసముద్రమునందలి ఉల్లోలకల్లోలితముగు మహాజలమువలె మనోజ్ఞుమగు వర్ణముగలిగిన, నమ్మి = సకలకల్యాణగుణగణపతి పూర్ణా!, మణ్ణనమాడ నీవారాయ్ = నీవు తీర్థమాడుటకు వేంచేయవలయును.

తా॥ పరమోపకారకభక్తమందారా! నూనెకుండలనన్నిటిని దొర్లించి తొట్టలోహాయిగ నిద్రించు పసిబాలకుని గిల్లి ఏడ్పించుటయెగాక, కంటిరెప్పలను పెనుకకుమడిచి భయంకరముగనుండునట్లు త్రిప్పిచూపుచు పిల్లలనందఱిని భయ

పెట్టి దుస్సహములగు కొంటెపనులఁ జేయుచున్నావు. ఇది నీబోటివానికిఁదగునా! నీకు మిక్కిలియిష్టములగు శేరేడుపండ్లు మొదలగువానినిఁ దెచ్చియిచ్చుటకు సిద్ధముగనున్నాను. ఉల్లోలకల్లోలంబగు మహార్థవజలమువలె నతిస్నిగ్ధమనోజ్ఞ పర్ణంబగు దివ్యమంగళవిగ్రహముఁగలిగిన నుభయసుందరస్వరూపా! సర్వపూర్ణా! మంగళస్నానమాచరించుటకు శీఘ్రముగఁ దయచేయుమా!

(ఆవ.) నాచిన్నితండ్రి! నీచేయుఁదప్పిదముల నెవరేమన్నను నేను వెల్లడింపక యున్నానుగదా! కాబట్టి నామాటవిని ప్రీతితో స్నానమాచరించుటకు వెంటనేలేచిరమ్మ అని బ్రతిమాలుచున్నారు.

కఱన్దనత్పాలుం తయిరుం కడైన్దురిమేల్ వైత్త వెణ్ణైయ్
పిఱన్దదువేముదలాగ పెన్ద్రొటియే నెమ్మిరానే
శిఱన్దనన్ద్రొయలర్ తూన్ద్రొమెన్బదనాల్ పిఱర్ మున్నే
మఱన్దమురైయాడమాట్టేక్ మంజనమాడ నీవారాయ్ || 2

ఎమ్మిరానే = మమ్మేలుసామీ! కఱన్దనత్పాలుం = పిండిన మంచిపాలును, తయిరుం = పెరుగును, కడైన్దు ఉతిమేల్ వైత్త వెణ్ణైయ్ = చిలికిముద్దగాఁజేసి ఉట్టికి మీద ముంతలలో భద్రపఱచియుంచినవెన్నను, పిఱన్దదువే ముదలాగ = నీవు పుట్టి నదిమొదలు, పెన్ద్రొటియేక్ = నేను పొందినదాననుగాను (వాసినన్నిటిని నీవారగించుటచే కొంచెమైనను మిగులుటలేదు), శిఱన్ద నత్తాయ్ = మిక్కిలి ప్రేమగల మంచితల్లి, అలర్ తూన్ద్రొమెన్బదనాల్ = కుమారునియందుండు తత్వలనొరులకుఁ జెప్పక, అపవాదమును తొలగించుచున్నది, ఎన్బదనాల్ = అని లోకులుచెప్పుకొనుటచే, పిఱర్ మున్నే = ఇతరులవద్ద, మఱన్దం = మేనుమఱచికూడ, ఉరైయాడమాట్టేక్ = మాట జారవిడువను, మజ్జనమాడ నీవారాయ్ = తీర్థమాడుటకు నీవువేంచేయుమా.

తా॥ స్వామీ! నీవుపుట్టినదిమొదలు పాలు, పెరుగు, వెన్న మొదలైనవస్తువులు నాకంటికగపడుటలేదు. ఎచ్చటనుంచినను వానినంతటిని నీవారగించుచున్నావు. నీవుచేయు తప్పిదములనన్నిటిని నేను వెల్లడిపఱచక దాచిపెట్టుచున్నానని నన్ను లోకులు దూరినను దూరుదురుగాక. నేను మైమఱచియైనను ఇతరులవద్ద నీతప్పిదముల నుగ్గడింపనుమా! కనుక ప్రీతితో స్నానముఁజేయ వేంచేయుమా. నాతండ్రి! నాకన్నతండ్రి!

(ఆవ.) 'కృష్ణ! నీయాశ్చర్యగుణచేష్టితములఁ దత్వమును గురైలుంగఁజాలక

యన్నాను. ఈరోజు నీతిరునత్త్రముగాన మంగళస్నాన మాచరింపవలయును. వేవేగరమ్మ! అని పిలుచుచున్నారు.

కన్జినై వాలోలై కట్టి క్కనిగళుదిరవెటిన్దు
 పిన్దొడర్న్దోడి యోర్ పామ్మై ప్పిడిత్తుక్కొణ్డాట్టినాయ్ పోలుమ్
 నిన్దిటత్తే నల్లేన్నమ్మి నీపిటన్దతిరునన్నాళ్
 నన్దు నీ నీరాడవేండుం నారణా వోడాదే వారాయ్ || ౮

కన్జినైవాల్ ఓలైకట్టి = ఒకదూడయొక్కతోకకు ఒక (తాటి). యాకునుకట్టి బంధించి (దానినిఁజేకొని), కనికళ్ = రాక్షసావేశముగువెలగపండ్లు, ఉతిర = వ్రాలిక్రిందపడునట్లు, ఎటిన్దు = విసరి, పిన్దొడర్న్దొడి = దానివెంటనంటి పరుగిడిపోయి, ఓర్ పామ్మై = ఒకసామును, పిడిత్తుక్కొణ్డు = పట్టుకొని, అట్టి నాయ్ పోలుం = అండిచితివేమా, నమ్మి = సకలకల్యాణగుణపరిపూర్ణుడా! నిన్ తిటత్తేనల్లై = నీసామగ్ధ్యమిట్టిదని నాకుఁ దెలియదు, నీ పిటన్ద తిరునల్ నాళ్ = నీవవతరించిన పరమరమణీయమైన శ్రీనత్త్రమిరోజుగనుక, నన్దు = బాగుగా (మంగళార్థము), నీనీరాడవేండుం = నీవు స్నానమాచరింపవలయును సుమా!, నారణా = సమస్తజగత్తుతో విడువజాలని సంబంధముగలవాడా (సకలగుణపరిపూర్ణుడా), ఓడాదే = పరుగిడక, వారాయ్ = వేంచేయుమా!.

తా॥ ఒకరాక్షసుఁడు దూడయొక్కరూపమును స్వీకరించి నిన్ను సమయ మెరిగి హింసింపవలయునని దూడలమధ్యప్రవేశింపగా, నీవది తెలిసికొని, మఱి యొకఁడు కపిత్థ (వెలగపండు) రూపం బెత్తియుండుటను గనుగొని, వత్సా నురునిఁ జేతనెత్తి కపిత్థాసురునివీడ పడవైచి వారలనిరువురఁ బరిమార్చితివిగాదా! అంతియగాక వాటిని వెంబడించి పరుగెత్తి యొకసామునుబట్టి యాడించితివి. ఈరీతి నీయాశ్చర్యగుణచేష్టితములఁ దత్వముఁ దెలియఁజాలకున్నాను. ఈరోజు నీవవత రించిన శుభనత్త్రముగాన మంగళస్నాన మొనరింపవలసియున్నది కాన నారా యణా! నామాటను నిరాకరించి పరుగెత్తక తీర్థమాడ దయఁజేయుమా! మా చిన్ని ముద్దుకృష్ణస్వామీ! రమ్మరమ్మ!

(అవ.) “నీవెట్లున్నను నాకు రమ్మముగ నేయున్నది. కాని లోకులు “బిడ్డకు స్నానముఁజేయింపని యిట్టిదిల్లి యెంచైననుగలదా” అని నన్నునిందింతురు. కనుక నామాణిక్యమా! నామానముకొపాడుటకై స్నానమాడరమ్మ” అని బ్రతిమాలుచున్నారు.

పూణిత్రొట్టువినిట్టుక్కు ప్పూడుదియలై న్దపామేని
 కాణ పెరిదుముగప్పనాగిలుమ్ కణ్డార్ పట్టిప్పర్
 నాణి త్తనై యుమిలాదాయ్ నప్పిన్నై కాణిట్టిరిక్కుమ్
 మాణిక్యమే యొమణియే మళ్లనమాడ నీవారాయ్ || ౯

పూణిత్రొట్టువినిట్ పుక్కు = పశువులను కొట్టములోగట్టుట, విప్పివిడుచుట
 మొదలగు కార్యములందు ప్రవేశించి (దుమ్ములోతిరుగుటచే) పుట్టుతియలై న్ద పాకా
 మేనికాణ = భూభిక్షుసరితచయనందున బంగారుచాయలీరు నీతిరుమేనిని సందర్శిం
 చుటకు, పెరితుం ఉకప్పక = మిక్కిలి కోరికగలిగియున్న దానను ఆకిలుం =
 అయినప్పటికిని, కణ్డార్ = నిన్నుబాచువారలు, పట్టిప్పర్ = (ఇట్టితల్లి యెచ్చట
 నైనాకలదాయనినన్ను) అవహేళనమొనరింతురు, ఇత్తనైయుం నాణ్ ఇలాదాయ్ =
 కొంచెమైనను సిగ్గులేకయున్నావు, నప్పిన్నై = నీ మరదలగు నప్పిన్నై. కాణిట్ =
 భూభిక్షుసరితమగు నీ దేహముఁబాచెనేని, శిరిక్కుం = పరిహసించును (కనుక),
 ఎకామాణిక్యమే = నా మాణిక్యమా!, ఎకొమణియే = నారత్నమా, మళ్లనమాడ
 నీ వారాయ్ = మంగళ స్నానమాచరించుటకు వేంచేయుమా!.

తా॥ స్వామీ! గోపాలఁడనగు నీవు మిక్కిలివేడుకతో పశువులను గోష్ఠ
 మునఁ గట్టివేయుచు వాటిని మేతవేయుటకై విడుచుచున్నప్పుడును, అటలాడు
 చున్నప్పుడును, నీ చపనీకదాభంబున శరీరము భూభిక్షుసరితమై చాలామలినమై
 యున్నది. ఎఱ్ఱరికుమ్ముచే సరితప్రమేయమున్నందున బంగారుకొంతులచే నలరారు
 న్నీ దివ్యశోభనుఁడమాడ నాకు మిక్కుటమగు యానందముగలంగుచున్నను, ఊరి
 లోనికలుగారులు నన్నునిందింతురు. “బిడ్డకుస్నానముఁజేయునని యిట్టితల్లి యెందై
 నను కలదే” అని అవహేళనఁజేయుదురు. నీ మేనమామ కుమార్తెయగునప్పిన్నై
 నిన్నిరీతిచూచె నేని పరిహాసముఁజేయును. నీకుసిగ్గుతోచుటలేదా? కనుక నా మాణి
 క్యమా! నా రత్నమా! మంగళ స్నానమాచరింప దయఁజేయుము.

(అవ.) నిగమనమున ఈ ప్రబంధము సభ్యునించి వారికిఁగలగు భూభ్యదయ
 ములను వర్ణించుచున్నాడు.

కార్ మలీమేని నిటత్తుక్కణ్ణపిరానై యుగన్దు
 వార్ మలికొణ్ణెయళోదై మళ్లనమాట్టియవార్ తై

పార్మలితోల్ పుదువై కోక్ పట్టర్ పిరాక్ శొన్న పాడల్
శీర్మలి శెన్దమిత్త వల్లార్ తీవినై యాదుమిలరే॥ ౧౦

కార్మలి మేని నిఱత్తు = వర్షాకాలపు మేఘమునకంటె మిక్కిలి మనోజ్ఞు
మగు స్నిగ్ధవర్ణుడు, కణ్ణపిరానై = ఆశ్రితసులభుడును, పరమోపకారకుడునగు
శ్రీ కృష్ణస్వామికి, ఉకన్దు = పరమానురాగముతో, వార్మలి కొజ్జై, ఆశోదై =
అతిప్రసృద్ధయు విశాల స్తనమండలమండీతయునగు శ్రీ యశోదాదేవి, మజ్జనమాట్టియ
వాల్తై = తిరుమంజనము సమర్పించిన విధమును, పార్మలితోల్ పుదువై కోక్ =
సృష్టిమండలమున నడంగని మహిమగలిగిన ప్రాచీననగరంబగు 'శ్రీ విల్లిపుత్తూరు :
నకు నిర్వాహకులై, పట్టర్ పిరాక్ = బ్రాహ్మణోత్తములగు శ్రీ పెరియాళ్వార్లు,
శొన్న = ప్రసాదించిన, శీర్మలి = సౌందర్యసాభాగ్యశోభితంబగు, శెన్దమిత్త =
అందమైన అరవభాషలోనుండు, పాడల్ = పాశురములను, వల్లార్ = అర్థాను
సంధానములతో నభ్యసించువారలు, తీవినై యాదుం ఇలర్ ఏ = ఏ విధమైన పాప
ములును లేనివారలై సుఖింతురు.

తా॥ పుత్రవాత్సల్యపూర్ణులగు శ్రీ యశోదాదేవి నీరుద్రాగిన వర్షాకాలపు
మేఘములకంటె మనోజ్ఞతమంబగు శ్యామసుందరశరీరుడగు శ్రీ కృష్ణస్వామిని
మిక్కిలిలాలించి యాలించి పాలించి, అతనికి తిరుమంజనమును (మంగళస్నానమును)
సమర్పించిన విధమును వర్ణించుచు పరమగమణీయంబగు శ్రీ విల్లిపుత్తూరునకు నిర్వా
హకులగు శ్రీ పెరియాళ్వార్లు ఆనతిచ్చిన ద్రావిడప్రబంధమును నర్థానుసంధాన
పురస్సగముగ నభ్యసించువారలు సర్వపాపవిదూరులై సుఖింతురు.

అ డి వ ర వు

వెణ్ణెయ్, కన్దు, శేయ్-చ్చి, కళ్జాక్, అప్పం, ఎణ్ణెయ్, కఱన్దు, కన్దినై,
పూణి, కార్, పినై.

పెరియాళ్వార్ తిరువడిగళి శరణమ్

నీరాట్టముతో జేర్చి యనుసంధించు పాశురములు

(తిరుమంగైయాళ్వార్ల పెరియతిరుమొళి తిరుక్కురున్దాణ్ణకం ౧౫-౧౬ పా)

(అవ.) సీతావియోగకర్మితుడై శ్రీహనుమంతుడు తనవాలాగ్నిచే లంకా
పట్టణమును దహించివచ్చి వినయవినమితో త్తమాంగుడై సీతాకుశలవృత్తాంతముఁ
జెలుపగా మహదానందముఁబొందిన శ్రీ రామచంద్రునకు నిరవధికప్రేమబంధముచే
జ్ఞానోదకముఁగైకొని యభిషేకముఁ జేయుచున్నానని వర్ణించుచున్నారు.

నిత్యా-34

ముక్ పొలావిరావణకృత్ ముదుమదిలిలజ్జేవేవిత్తు

అన్నినాలనుమక్ వద్దాబ్బడియిలై పణియనిన్దాట్టు

ఎన్నెలామురుకియుక్కిట్టెన్నుడై నెళ్ళమెన్నుం

అన్నినాల్ ఖానసీర్ కొండొట్టువనడియనేనే||

౧౫

ముక్ = పూర్వకాలమున (శ్రీ సీతాపిరాట్టి యశోకవనమునందుండ నపుడు), పొలా ఇరావణకృత్ = దుష్టుఁడును బోకకంటకుఁడునగు రావణా సురునియొక్క, ముదుమదిల్ ఇలంగై = దుర్గమప్రాకారపరికర్షితంబగు లంకాపట్టణ మును, వేవిత్తు = తనవాలమునందలి యగ్నిహోత్రునిచేదహింసఁజేసి, అనుమక్ = శ్రీ హనుమంతుడు (శిరియతిరువడి), అన్నినాల్ వస్తు = (శ్రీ సీతాదేవినిసందర్శించి) పరమానందముతో వచ్చి, అట్టు = ఆకిష్కింధానగరమున, అడియిలైపణియ నిన్దార్కు = (శ్రీ సీతావృత్తాంతమును విని పరమామోదనిర్భరుడై) శ్రీ పాదముల నూని స్తబ్ధులై నిలచియున్నతన స్వామియగు శ్రీరాముల వారికి (చక్రవర్తి తిరు మగనార్లకు), ఎన్నెలాం ఉరుకివుక్కిట్టు = శల్యావశిష్టముగఁ గృశించిన తన స్వామికి, ఎన్నుడై నెళ్ళమెన్నుం అన్నినాల్ = నా యొక్క మనస్సంతయు వ్యాపించియుండు నిరవధిక ప్రేమానుబంధమున, ఖానసీర్ కొండు = విజ్ఞానమును తీర్చి సలిపియులఁగకొని, అడియనేక్ ఏ = దాసభూతుఁడనగు నేనే, అట్టువక్ = తిరువభిషేకముఁ జేసెదము (అని పరమకుతూహలమున వాక్)చెను).

(అవ.) ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడగు పరమాత్మునకు వాక్చాలికలను సమర్పింతునని యానతిచ్చుచున్నారు.

మాయమాక్ మాయచ్చెల్ల మరుతిఱనడన్దవై యమ్

తాయమా పరవై పొజ్గత్తడవరై తిరుత్తి, వానోర్

కీయుమా లెమ్మిరానార్ కెన్నుడై చ్చొట్టు శెన్నుమ్

తూయమామాలై కొండ్లు శూట్టువక్ తొండనేనే||

౧౬

మాయం మాక్ మాయచ్చెల్ల = వంచకుఁడును మోరించుఁడును జింకను బరి మార్చినవాఁడును, మరుతిఱనడన్ద = యమశాస్త్రములను మద్దివృక్షములఁ బడఁద్రోయుటకు (చేదించుటకు) రోటితోఁ గొగడినవాఁడును, వైయంతాయ్ = ముల్లోకములను వ్యాపించిన దివ్యదేహముఁ గలవాఁడును, అమ్మాపరవై పొంగ తడవరై తిరిత్తు

వానోర్కియం = అపారముగు క్షీరాన్దము పొంగి భూమిమీదఁ బ్రవహించునట్లు,
మందర పర్వతమునుఁ ద్రిప్పి (అమృతమునుదభవింపఁజేసి) దేవతలకు ననుగ్రహించిన
వాడును, మోల్ = అశ్రీతులయందు పరమశ్యామోహముఁ గలిగినవాఁడునునగు,
ఎప్పిరానార్కు = (నాకు పరమోపకారకుడగు) నాస్వామికి, తొణ్ణిక్ = దాసుఁ
డనగు నేను, ఎన్నుడై శొక్కుల్ ఎన్నుం = నా యొక్క వాక్కులను, తూయ
మామాలై కొణ్ణు శూట్టువక్ = పరిశుద్ధములై, శ్లాఘ్యములగు మాలికలతోనలంక
రింతును.

తా॥ అపార పయఃపారావార ముప్పొంగి పృథ్వీమండలమునఁ బ్రవహించు
నట్లు మధించి అమృతమును స్వాశ్రీతులకు ననుగ్రహించినవాఁడును ఆశ్చర్యగుణ
చేష్టితుఁడును, అపాకృతదివ్యమంశవిగ్రహవిశిష్టుడునునగు సర్వేశ్వరునకు పరమ
శ్లాఘ్యములగు వాఙ్మాలికలను సమర్పింతును.

(శ్రీనమ్మాళ్వార్ల తిరువిరుత్తము. ౨౧పాశురము)

శూట్టునక్ మాలై కల్ తూయనవేన్ది, విణ్ణోర్గల్ నన్నీర్
ఆట్టియన్దూపం తరానిన్కు వేయన్లు, ఓర్ మాయైయినాల్
ఈట్టియ వెణ్ణైయ్ తొడువుణ్ణప్పొన్దిమిలేన్దు వక్ కూక్

కోట్టిడై యాడినై కూత్తు, అడలాయర్ తమ్కొమ్మినుక్కే॥ ౨౧

అఙ్గువిణ్ణోర్ = పరమపదమునందు నిత్యనూరులు, నల్నీర్ ఆట్టి = పరిశుద్ధ
ములగు తీర్థములచే తిరుమంజనముఁజేసి, తూయనల్ మాలైకల్ ఏన్ది = పరమశ్లాఘ్యము
లగు మంచి తోమాలలను గైకొని, అంతూపం = మంచిపరిమళముగల సాంబ్రాణి
మొదలగు సుగంధవస్తువులధూపములను, తరానిన్కు వే = సమర్పించుచు నిలువగా,
ఓర్ మాయైయినాల్ = ఒకమాయచే (అజేయమగువైష్ణవమాయచే), ఈట్టియ వెణ్ణైయ్ =
బాగుగచిలికియై తీసవెన్నను, తొడువుణ్ణ = ఆరగింపఁగోరి, పోన్దు (తిరువాయ్
ప్పొడికి) గోకులమునకువిచ్చేసి, అడల్ ఆయర్ తమ్ = ప్రబలులగు గొల్లవారియింట
నవతరించి, కొమ్మినుక్కే = నప్పిన్నైపిరాట్టిని పెండ్లాడుటకై, వల్ ఇమిల్ ఏలు
కూక్ కోట్టిడై = సుదృఢమగు సున్నతస్కంధము (మూపురము) గల ఏడువృషభముల
యొక్క, వక్రమాలై = తీక్షణములగు కొమ్మలనడుమ, కూత్తు = నృత్యమును
ఆడినై = చేసినవాడవుగదా !

తా॥ శ్రీవైకుంఠమున శ్రీమన్నారాయణునకు నిత్యనూరులు గొండలు
తిరుమంజనము సమర్పించుచుండ, మఱికొండలు పుష్పమాలికల సమర్పించుచుండగ్గా,

మఱికొందఱు అగరుసాంబ్రాణి మొదలగు సుగంధద్రవ్యముల ధూపముల
 ర్పించుచుండగా వారల నతివిచిత్రముగ మాయజేసి భూలోకమున గోకులమున
 శ్రీకృష్ణుడుగానవతరించి నవనీతచోరుడై యద్భుతంబులగు బాల్యక్రీడలచే నచ్చల
 వారల నానందింపఁజేయుచు నప్పిన్నైపిరాట్టిని (యశోదాదేవిసోదరుండు
 కుంభునికుమార్తెను) వివాహమాడుటకుఁ గుతూహలముఁగలవాడవై స్వయంవరార్థము
 పంచెముగ నిక్షిప్తములైన యసురావిష్టములగు నేడువృషభములఁ బరిమార్చి
 యామెను వివాహమాడవిచ్చేసితివిగదా! శ్రీసీతాదేవికి శివధనస్సువలెను ద్రౌపది
 మత్స్యయంత్రమువలెను నీశాదేవికి సప్తవృషభములు స్వయంవరసాధనములాయెను.
 భూలోకమున శ్రీకృష్ణుడైవతరించి సమస్తలీలననుభవించిన పంచవింశత్యుత్త
 శత (౧౨౫) సంవత్సరములు పరమపదమున ధూపసమర్పణమాత్ర సమయమున
 కీడగుచున్నదను అర్థముస్ఫురించుచున్నది.

(పెరియాళ్వార్ తిరుమొట్టి-3 పత్తు, 3 తిరుమొట్టి, 3 పాశురము)

కాడుకభూడుపోయ్ కన్తుకళి మేయ్త్తుమటియోడి, కార్ కొడల్ పూ
 చ్చూడివరుకిన్ట దామోదరా! కన్తుత్తూళి కాణున్నుడమ్ము
 పేడై మయిత్తాయల్ పిన్నైమణాళా నీరాట్టమైత్తువై త్తే
 ఆడి యముగు శెయప్పనుముణ్డిలనున్నోడుడ నేయుణ్బాక్ ||

కాడుకభూడుపోయ్ = పచ్చికయు నీరునుగల ప్రదేశమునుఁజూచి మేపుటకువై
 యడవికిఁజని, కన్తుకళి మేయ్త్తు = దూడలను మేపి, మటియోడి = అవితిప్పిపోకుండు
 నటుల భద్రపఱచుటకు, ముందుగా వెళ్ళి (వాటిని మేపుకొని), కార్ కొడల్ పూ =
 పెద్దవగు మానిమల్లెపువ్వులను, శూడి = తనశిఖియందుముడుచుకొని, వరుకిన్ట = సంతో
 షముచే నింటికితిరిగివచ్చుచున్న, దామోదరా = (తల్లికట్టిన త్రాటిచేఁగందిన పరమ
 రమణీయమగు ఉదగముచే శోభిల్లు) శ్రీకృష్ణస్వామీ!, ఉక్ ఉడమ్ము = నీతిరు
 మేనియంతయు, కన్తు తూళ్ కాణ్ = దూడలు నడచుటచేతను దుముకుటచేతను
 గలిగిన, = దుమ్మునిండియున్నది, మయిల్ పేడై శాయల్ = ఆడనెమలివలె మనోజ్ఞ
 మగురూపముగల, పిన్నైమణాళా = నప్పిన్నైపిరాట్టికి ప్రాణప్రియుడవగు ఓ
 స్వామీ!, నీరాట్ట = స్నానముచేయుటకు కొడలసిన పదార్థములనన్నిటిని, అమైత్తు
 వైత్తేక్ = సిద్ధపఱచియున్నాను, ఆడి = తీర్థమాడి, అముతుశెయ్ = పరమాన్న
 ములనారగింపలయును, ఉన్నోడుడనే = నీతోఁగూడ, ఉణ్బాక్ = భోజనము.

జేయవలయునని, అప్పునుం = నీతండ్రి గారును, ఉణ్ణిలక్ = భోజనముఁజేయక యున్నారు.

తా॥ పరాత్పరుఁడవయ్యను సౌలభ్యాతిశయమున గోపికాలలామయగు నీతల్లి యశోదాదేవిచేఁ ద్రాటిచేఁగట్టఁబడి, అప్పటినుండియు 'దామోదరుఁ'డను నిరూపక నామధేయమునఁ బ్రసిద్ధిఁజెందినస్వామి! నీవు ఆవులను దూడలను కాననమునఁ బచ్చికయు నీరునుఁగల ప్రదేశములలో (పచ్చికబయళ్లలో) మేపుకొని, అచటి మాని మల్లెపూగుత్తులఁ గురులయందు ముడుచుకొని, నిరతిశయప్రమోద భరితుండవై యింటికి తిరిగివచ్చుచున్నప్పుడు పశువులమధ్య నడచివచ్చుటచేఁ జెలఁపేగిన దుష్టులయను నీయొడలు నిండియున్నది. స్నానముఁజేసి శీఘ్రముగ నారగించుటకు దయఁజేయుమా! నీసహపంక్తిసే భుజింపవలయునని నీతండ్రి యింతవఱకును భుజింపక నీకైవేచియున్నారు. కనుక నీవతిత్వరితముగావిచ్చేయుమా!

తిర్ణార్ వెణ్ శజ్జుడైయాయ్ తిరునాళ్ తిరువోణమిన్జేఱునాళ్ ముక్
పణ్ణేర్ మొట్టియారై కూవిములై యట్టి ప్పల్లాండుకూఱువిత్తే
కణ్ణాలం శెయ్య క్కటియుం కలత్తతరిశియుమాక్కివై త్తే
కణ్ణా నీనాళై త్తొట్టు క్కన్దిక్ పిక్ పోకేల్ కోలజ్జాయ్దిజ్జేయిరు॥ ౯

తిన్ ఆర్ వెణ్ శజ్జుడైయాయ్ = శత్రువులహృదయముల భేదించునట్టి గంభీరధ్వనిగలదియు సమాశ్రితుల కాప్యాయమగు సుభగమంగళ సౌమ్యధ్వనిచే విరాజిల్లుచున్నదియునగు శ్రీపాంచజన్యశంఖమును హస్తమునధరించి శిష్టరక్షణ దుష్టశిక్షణ ధర్మసంస్థాపనముల నొనరించు సకల జగత్స్వామి!, తిరునాళ్ = నీవవతరించినట్టి శ్రీనక్షత్రము, ఇన్దు = ఈరోజునకు, ఏఱునాళ్ = ఏడవదినమగుటచే, ముక్ = అందుకు ముందుగా, పణ్ ఏర్ మొట్టియారై = రాగవిశేషముల నాలాపనఁజేయఁగలిగిన మృదుమధురకంఠధ్వని శోభితలగు సుందర రమణీమణులను, కూవి = పేరంటమునకు రమ్మనిపిలిపించి, ముళైయట్టి = పాలికలకుఁ గావలసిన నవధాన్యములను మొలకగట్టి, పల్లాండు కూఱువిత్తే = మంగళాశాసనములఁ బాడించితిని, (మఱియు), కణ్ణాలం శెయ్య = శ్రవణనక్షత్రమున నీకు వివాహముఁ జేయుటకు (కావలసిన), కటియుం = కాయగూరలును, అరిశియుం = బియ్యముమొదలగు సకలసామగ్రులను, కలత్తత్తాక్కివైత్తే = పాత్రములలోఁజేర్చి సమృద్ధములుగా నుంచియున్నను, కణ్ణా = నేత్రసమానుఁడవగు నాతండ్రి!, నీ = నీవు, నాళైత్తొట్టు = భేదించునట్టి, కన్దిక్ పిక్ = దూడలవెంటనంటి, పోకేల్ = వానిని

మేపుట కరణ్యములకుఁ బోవలదుసుమా!, కోలంశెయ్యదు = సర్వాలంకారభూషితుఁడవై, ఇక్లేయిరు = ఇల్లువిడిచివెళ్లక ఇచ్చటనే వేంచేసియుండుమా.

తా॥ దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ ధర్మసంస్థాపనములకై తన్ని ర్వాహకమగు శ్రీపాంచ జన్యమునెల్లప్పుడును హస్తమునధరించి నిఖిలజగద్రక్షణ జాకరూకుఁడవైయుండు స్వామి! నేటికి యేడవదినమున నీవపతరించిన శ్రీనక్షత్రమగు శ్రవణనక్షత్రముతోఁగూడిన శుభదివసమున శుభలగ్నమున వివాహమంగళముఁజేయ నిశ్చయించి యున్నాము. అందుకుఁ గావలసిన సకలపరికరములను, గుడతండులకాకొది సకలోపకరణములను సిద్ధపఱచియున్నాము. కనుక నీవు రేపటినుండి దూడలను మేపుటకై యరణ్యమునకుఁ బోవలదుసుమా! దివ్యస్రగ్వస్త్రాభరణాదుల నలంకరించుకొని యింటియందే వేంచేసియుండుమా! అని యశోదాదేవి శ్రీకృష్ణుని బ్రార్థించి లాలించుచున్నది.

వి. వి. శ్రీయశోదాదేవికి పుత్రవాత్సల్య మొకప్రక్క మితిమీరియుండగా వేటొకప్రక్క శ్రీకృష్ణుని పరతత్వజ్ఞానముగూడ యామెకు సంపూర్ణముగానున్నది. ఆమెయొక్క యనుభవవిశేషముల ననుభవించుచు తన్మయులగు శ్రీపెరియాభ్రావర్లకును నట్లేప్రేమవాత్సల్యపరతత్వజ్ఞానములు ముప్పిరిగొనియున్నవి. అందుచేతనే పరతత్వబోధకములగు సంబోధదుల నచ్చటచ్చట పదేపదేప్రయోగించుచు, ఒక ప్రక్కలాలించిపాలించుచు, వేటొకప్రక్క గారవించి ప్రార్థించుట లీప్రబంధముల యందు మిక్కుటముగాఁ గాననగుచున్నవి. కనుక నిచ్చట ననౌచిత్య మేదియును లేదని గుర్తెలుంగవలయును.

పరమాత్ముడును శ్రీకృష్ణావతారమున ముద్దుమరిపెములఁగొలుపు బాల్య క్రీడావినోదవిశేషముల నొకప్రక్కఁ జూపించుచు మఱియొకప్రక్క పరతత్వబోధకంబులగు ఆవతారరహస్యంబుల నచ్చటచ్చట నెల్లఱకునుఁ దెలియనట్లు మిక్కిలి ప్రకటముగ వ్యక్తిరింపఁజేసి యెల్లఱఁ ధన్యధన్యుల నొనరించెను.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

అథ్వార్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళేశరణమ్.

శ్రీపెరియాత్వార్లనుగ్రహించిన

“పూచ్చాట్టల్” (పూలముడుపు)

అ వ త రణిక

ఈ ప్రబంధము నిత్యానుసంధానమున నైదవవిభాగము, దీనిని సాదించిన మహా నీయులును శ్రీ పెరియాత్వారులే. ఇందు శ్రీ కృష్ణుని పూలముడుచుకొనుటకు నాహ్వానించుట ప్రధానప్రమేయము. శ్రీ యశోదాదేవి యనుభవించిన యనుభవ ములనెల్ల తనివిడిచి తామును తద్భావభావితులై యనుభవించిన పరమప్రేమాద్భు తహృదయులగు శ్రీ పెరియాత్వారులు, ఈ ప్రబంధమున తల్లియగు శ్రీ యశోదాదేవి తన చిన్నిముద్దుకృష్ణునకు, పరమప్రీతితో మృదుమధురవాక్యముల నతని ననునయింపఁ జేయుచు విలక్షణములగు నానావిధపుష్పసంచయముల నలంకరింపఁజేసిన విధమును తామనుభవింప నపేక్షించి, శ్రీ యశోదాదేవి శ్రీ కృష్ణునితో సంభాషించినరీతిగ తామనువదించుచు తదనుభవజనిత పరమానందము ననుభవించుచున్నారు.

తల్లియగు శ్రీ యశోదాదేవి శ్రీ కృష్ణునకు సుగంధతైలములఁబూసి కేశపాశ మునుఁ జిక్కుఁదీసి జక్కబఱచి బాగుగ దువ్వినవెనుక పుష్పములతో నలంకరింపఁ బ్రాశుత్విం చుచుండ, తుంటరికృష్ణుఁడు “దూడలనుమేపుటకు నాకొక చిన్నికఱ్ఱ కొవలయును దానినిపుడు తెచ్చియిమ్ము. లేకున్న నేను పూలముడువనివ్వను. కఱ్ఱ నిపుడియ్యవేని నా కలంకరణము లేవియును వలదు” అని మిక్కిలి హఠవాదముఁజేసి తల్లిచేతినుండి తన కేశబంధమును వదలించుకొని పరుగిడ నారంభింపగ, ఆసుదతీమణి యిశనిహఠమును సహింపఁజాలక కోపపడెను. అంత శ్రీ కృష్ణుడు “బాలానాం కోదనంబలం” అన్నట్లు హృదయమాద్రుచించునట్లు ఏడువనారభించెను. వాని యేడ్పును విని సహింపఁజాలక మృదుమధురహృదయముగు శ్రీ యశోద తనతనయు నూరడించుటకునై చెలికత్తెలారా! మంచి చక్కని చిన్నిముద్దులమూటగట్టు బచ్చన కఱ్ఱను ముకృష్ణముకు తెచ్చియివ్వరే” యని పలుచూరు ఆదేశించి ప్రబోధించి, వాని యేడ్పునుమాన్పి పువ్వుల ముడవఁగోరి దివ్యపరిమళరమ్యములగు నానావిధపుష్పములను వేర్వేరుగ నభివర్ణించుచు నతని ననునయింపఁజేసి అతని సుగంధచిరురబంధమునకుఁ బుష్పముల నలంకరించెను. ఆ ప్రకారములనెల్ల నాత్వారు నిందభివర్ణించుచున్నారు

ఈ ప్రబంధమునను పదిపాశురములేయున్నవి. పెరియాళ్వార్ల చరిత్రవిశేషాదులు తిరుప్పల్లాండు అవతారికతో జూడనగును.

శ్రీ పెరియాళ్వార్ తిరువడిగళే శరణమ్.

(అవ.) సంపంగిపుష్పముల నలంకరింతును రమ్మనుచున్నాను.

అనిలై మేయ్ క్కనీ పోదియరుమరున్దావ తఱియాయ్

కానగ మెల్లాం తిరిన్దు కరియ తిరుమేనివాడ

పానై యిత్పాలై పురుగి ప్పల్ త్రాదారెల్లామ్ శిరిప్ప

తేనిలినియపిరానే శెణ్బగ ప్పూచ్చూట్ట వారాయ్ ||

౧

తేనిల్ ఇనియ పిరానే = తెనెకన్నను మిగుల నింపుగానుండు మధుర మధుర మాపగుణకల్యాణచేష్టితములచే నలరారుచుండునో స్వామి!; పల్ త్రాదరెల్లాం శిరిప్ప = నిన్ను ప్రేమించినవారలందఱును, నవ్వునట్లు, పానైయిల్ = పాలకడవ లలోనుండు, పాలై = పచ్చిపాలను, పరుగి = నిశ్శేషముగఁ ద్రావి, ఉక్కరియ తిరుమేనివాడ = నీ నీలమేఘ శ్యామలమగు దివ్యసుందరవిగ్రహము వాడునట్లు, కానగ మెల్లాం తిరిన్దు = అడవియంతయును తిరిగి తిరిగి వేసారి అనిలై మేయ్ క్కనీ = పశువులగుంపులను మేపుటకు, నీ = సుభగ సుకుమారదేహుఁడవగు నీవు, పోది = పోవు చుందువు, అరుమరన్దావదు అఱియాయ్ = శ్రాంతిహరములను నగ్గుతొషధములను తెలిసికొనఁజాలవు. (కనుక పశువులమేపుటమాని), శెణ్బగ ప్పూచ్చూట్ట = సంపంగిపుష్పములను (నీకు నేనలంకరించెదను) ముడుచుకొనుటకు, వారాయ్ = వేంచేయుమా!.

తా॥ మధురమధురములగు మధుపీయూషాదులకంటెను మిక్కిలి మధురతమములగు దివ్యగుణచారిత్రములుగల నా స్వామి! నీవు పాలుపితికిన కడవలతో నే పిండిన పాలనుఁద్రాగి పసులమేపుటకు గహనారణ్యసీమల కరుగుచుందువు. సుసుమసుకుమార పేశెలమగు నీ నీలమేఘశ్యామలశరీరము మిక్కిలివాడియున్నది. ఉలోకమునందుండు వారల సమస్తవ్యాధుల నివారింపఁజేసి, పరమపదవాసులకును నమందానంద పారవశ్యముచేఁగలుగు నున్నతత్తాదుల నివర్తింపఁజేయుఁ బరమాషధమైయుండు నీవు నీయాశోగ్యమునకుఁ గావలసిన యాషధముల నెఱుంగ లేకున్నావు. నామాణిక్యమా! కృపతో వేంచేయుము. సుభగపరిమల భాసురములగు సంపంగిపూవులు నీకురులలో నలంకరించెదను. ముడుచుకొనుటకు వేంచేయుమా! నాచిట్టితండ్రి! అని యుతోదా దేవి శ్రీకృష్ణుని పూలుముడుచుకొనుటకుఁ బ్రతిమాలుచున్నది.

(ఆవ.) మల్లెపుష్పములను ముడుచుకొనుటకై రమ్మని బ్రతిమాలుచున్నారు.

కరువుడై మేగజ్గల్ కణ్ణాలున్నై కణ్ణాలొక్కుంకణ్ణల్
ఉరువుడై యాయులగేళు ముణ్ణాగవన్దు పిఱన్దాయ్
తిరువుడై యాల్ మణవాళా తిరువరజ్జత్తే కిడన్దాయ్
మరువిమణజ్జ మట్లోగిన్ద మల్లగై పూచూచుట్టవారాయ్॥ ౨

కణ్ణల్ = నేత్రములు, ఉన్నై = చూచువారలకు పరమానందము నొసగు నిన్ను, కణ్ణాల్ = చూచినట్లైన, కరువుడై మేకజ్గల్ = జలపానం బొనర్చిన మేఘములను, కణ్ణాలొక్కుం = చూచినచాత్రముననే చల్లనగునట్లు, ఉరువుడైయాయ్ = రూపసౌందర్యములగలవాడవైయున్నావు. ఉలకేళుం ఉణ్ణాక = సప్తలోకములను సత్తగలిగి యుజ్జీవించునట్లు, వన్దు = నిత్యవిభూతినుం డీలీలా విభూతికేతెంచి, పిఱన్దాయ్ = అవతరించితివి, తిరువుడైయాల్ మణవాళా = దేవరవారిని తనసర్వస్వముగా భావించు శ్రీమహాలక్ష్మీదేవికి ప్రాణప్రియుడవగు వాడా!, తిరువరజ్జత్తు = శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రములో, కిడన్దాయ్ = సంసార చేతనుల సంరక్షించుటకై ఫణిపతిపర్యంకమునఁ బవ్వళించియుండు ఓ స్వామీ! మణం మరువి = దివ్యపరిమళములఁ జెందియుండి, కమట్లోగిన్ద = వాసనలనీనుచున్న, మల్లికై పూచూచుట్టవారాయ్ = మల్లెపుష్పములను ముడుచుకొనుటకుఁ గృపతో వేంచేయుమా!.

తా॥ చతురాసేచనకమగు నీలనీరదనిభ దివ్యమంగళవిగ్రహ విశిష్టుడవై, సమస్తసంసారిచేతను సముద్ధరణార్థ మీలీలావిభూతియం దవతరించిన వాడవగునో శ్రీయఃపతి! శ్రీరంగనగర దివ్యక్షేత్రమున నాగపర్యంకమునఁ బవ్వళించి నిఖిల జగద్రక్షణజాకరూకమగు యోగనిద్రను అనుభవించుచుండు మాస్వామి నాధా! దివ్యసుగంధ పరిమళితములగు మల్లెపుష్పముల నలంకరించుకొనుటకుఁ గృపతో వేంచేయుమా!

(ఆవ.) దవనముతోగూడిన పాదిరిపుష్పములను తలలో నలంకరించుటకై రమ్మని పేడుకొనుచున్నారు.

మచ్చొడుమాల్లిగై యేటి మాదర్ గల్ తమ్మిడమ్మక్కు
కచ్చొడుపట్టెక్కిట్టు క్కామ్మతు గిలవై కీటి

నిచ్చలుంతీమైగల్ శెయ్ వాయ్ నీళ్ తిరువేజ్గడత్తెన్దాయ్

పచ్చైత్తమనగత్తోడు పాదిరిప్పుచ్చూట్ట వారాయ్ || 3

మచ్చాడు = మేడల మొదటియంతస్తునకు, చూళ్ళిగై = రెండవయంతస్తునకును, ఏటి = ఎక్కిపోయి, మాతర్ గల్ తచ్చిడం = ప్రీతిబంధువోట్లయంగు, ప్రక్క = ప్రవేశించి, కచ్చాడు = రెవికలను, పళ్లై = వానిపైన కట్టుపట్టుపేటులను, కిక్కిత్తు = చించివదిగాక, కామ్బుతుకిలవై = మంచి మంచి పనితరములగు యంచులుగల చీరెలను, కీటి = చించి, నిచ్చలుం = ప్రతిదినమును, తీమైకల్ = అకృత్యములను, శెయ్ వాయ్ = చేయుదువు, నీళ్ = అకసమునొడయుచట్లు మిక్కిలి యావన్నత్యముగల, తిరువేంగడం = శ్రీ వేంకటాచలమున వేంచేసియుండు, ఎన్దాయ్ = చూస్వామి!, పచ్చై = ఎల్లప్పుడును పచ్చగానుండు, తమనకత్తోడు = దవనముతో గూడిన, పాదిరిప్పు = పాదిరిపుష్పములను, శూట్ట = నీకురులయం దలంకరించు కొనుటకు, వారాయ్ = వేంచేయుమా!

తా|| స్వామి! నీవుచొరరాని చోటులకుఁగూడఁజని అచ్చటనుండు రమణీమణులతో సరసస్థలాపములాడు బారశిఖామణివైయున్నావు. ఆయకృత్యములఁ బాపుకొనుటకును సకలసంసారిచేతనుల పాపసంఘములఁ బాఠద్రోలి వారలకు సకలాభీష్టముల ననుగ్రహించుటకును, సకలపాపాపనోదకముగు శ్రీ వేంకటాచలమున నిరవధికవైభవముతో వేంచేసియున్నావు. కనుక నామోటలాలించి నాయుండు దయయుంచి మంచి పచ్చని దవనముతోఁగూడిన పాదిరిపుష్పములను నీకురులయం దలంకరించెదను. నావద్దకు వేంచేయుమా! (అట్టి దివ్యనీలామాసుడు విగ్రహుడగు శ్రీకృష్ణస్వామియే శ్రీ వేంకటాచలమున శ్రీశ్రీనివాసుడై కలియుగమున వేంచేసియున్నాడని గుర్తెఱుంగవలయును. కనుక నే ఆత్మాగ్లంధనును పరపూజా విభవాంతర్యామ్యర్చామాపములనెల్ల పరస్పర సమానాధికరణములుగ నభివర్ణించుచున్నాను.)

(అన.) దవనము మరువము మొదలగునానినిఁ జేర్చికట్టిన దివ్యమాలికల ధరించుటకై రమ్మని పిలుచుచున్నాను.

తెరువిన్గణ్ నిన్ది శవాయ్ చ్చిఱూర్ గల్లై త్తీమై శెయ్యూడే

మరువుం దమనగముం శీర్ మాలై మణం కమల్ గిన్ద్ర

పురువం కరుజ్జుల్ నెన్ద్రీ పొలిన్ద ముగిఱ్కన్ద్రపోలే

ఉరువమత్తిగియ నమ్మియుగన్దివై శూట్టనీవారాయ్ || ౧౭

పురుషం = మన్మథునిధనుస్సువలె వంపుసాంపులుగల కనుబొమలు నొసలును,
కరుకుల్ = నల్లనైదట్టములై వట్టునలైయుండు ముంగురులును, నెత్తిలో = వీటి రెండింటి
కిని మధ్యప్రకాశించుచుండు తిరుముఖమండలమును, పొలిన్ద = వీట్లచే నొప్పి
యుండి దేదీప్యమానందవై, ముగిల్ కన్తుపోలే అత్తగియ ఉరువం = మేఘపోతము
వలె నీలసుందరస్నిగ్ధవల్లమై విరాజిల్లు కందర్పకోటికమనీయ విలక్షణాకారముతో విరా
జిల్లు, నమ్మి = సకల కల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణుడవగు ఓ. స్వామీ!, తెరువిన్
కణ్ నిన్ద = వీధిలో ఆటలాడెడు, ఇళఅయ్ చ్చిమార్ కన్దై = పసిబాలికలగు గోపికలను,
తీమై శెయ్యాతే = చెరుపక, మణంకమ్మక్కిన్దై = దివ్యపరిమళముల గుభాళించు,
మరువుం తమనకము = మరువము దననమును జేర్చికట్టిన, శీరీమాలైయిలై = మంచితో
మాలగు వీటిని, ఉకన్దై = నేను మిక్కిలి ప్రేమతో, శూట్ట = నీశిఖరం దలంకరించుట
కనువగునట్లు, నీవారాయ్ = నీవు వేంచేయుమా !

తా॥ వంపుసాంపులుగల కనుబొమలు, నెత్తుదురును, నల్లనై దట్టములై వట్టు
వలైయుండు ముంగురులును, వీట్లచే దేదీప్యమానంబగు శ్రీ మన్ముఖారవిందమును గలిగి
యల్లోకకమనీయకోమలదివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టుడవై నీరదపోతమువలె విరాజిల్లు
చుండు దివ్యకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణుడవగు మో స్వామీ! వీధిలో నాటలాడెడు
గొల్లపిల్లల దేప్యముఁజేయకుమా! నేను పరమ ప్రీతితో సమర్పించు, దివ్యపరిమళ
మిళితములగు, దీననమును మరువమును జేర్చికట్టిన పుష్పమాలికలను ధరించుటకై
యిచ్చుటకీ వేంచేయుమా !

(ఆనం) సొగసైన నల్లకలువ పుష్పములను సుందరముగ నీకుటిలకుంతలము
లలో నలంకరించెదను. రమ్మనుచున్నారా.

పుళ్ళినై వాయ్ పిళన్దిట్టాయ్ పొరుకరియ్ కొమ్మొళిత్తాయ్
కళ్ళవరక్కియై మూక్కొడు కావలనై త్తలైక్కొణ్డాయ్
అళ్ళినీ వెణ్ణయ్ విమ్మిన్ద వజ్జా దడియే నడిత్తే
తెళ్ళియ నీరిల్లెన్ద శెజ్జియు నీర్ శూట్టవారాయ్॥ ౫

పుళ్ళిన్ వాయ్ పిళన్దిట్టాయ్ = నిన్ను బాధింప నేతెంచిన బకొసురునినోటిని
జీల్చి చెండాడితివి, పొరు కరియ్ కొమ్మొళిత్తాయ్ = యుద్ధముఁ జేయ నెదు
రుగా వచ్చుచున్న కువలయాపీదమను యేనుగుయొక్క దంతములను అనాయాస
ముగా పెరికివైచితివి, కళ్ళం అరక్కియై మూక్కొడు = వంచనఁ జేయవచ్చిన
'శూర్పణఖ' యను రాక్షసియొక్క ముక్కు (చెవుల) తోఁగూడ, కావలనైత్తలై =

దానికి రక్షకుడగు రావణునియొక్క (పది) తలలను, కోణ్ణాయ్ = ఛేదించితివి, నీ = నీవు, వెణ్ణాయ్ = వెన్నను, అభివిక్కున్జ = ఎత్తియార్గింపగ, అడియేన్ = (ఈ నా బిడ్డ యెన్నడు తనచిన్నిచేతులతో వెన్ననెత్తి స్వయముగ నారగించునో యని యువ్విళ్ళూరుచుండు) నేను, అజ్ఞాదు = (నీకుసుమసుకుమారశరీరము కందిపోవు నేయని కొంచెమైనను) యోచించక (నిర్దయురాలనై), అడిగ్గైక్ = కొట్టితి నే (అయ్యో!), తెలియ నీరిల్ ఎక్కున్జ కెళ్ళునీర్ = (దానినిక్షమించి) తేటనీటియందు ద్భవించిన సుగంధసుందర నీలోత్పలము (అవి వాడకముందే), శూట్టవారాయ్ = నీ కురులలోముడువ గృపతో పేంచేయుమా !

తా॥ స్వామీ! నీవు శ్రీ రామావతారమున నిన్నువంచినపవచ్చిన శూర్పణఖను ముక్కుచెవులుగొని భంగపఱచి, దాని కన్నయైన లోకకంటకుడగు రావణునిపది తలలను ఛేదించితివి. ఇక శ్రీ కృష్ణావతారమున నిన్నుబాధింప నేతెంచిన బకాసురుని నోటినిచీల్చి, నిన్నెదిరించిన 'కువలయాపీడ' మను మదపుటేనుఁగును శృంగభంగ మొనరించితివి. అట్టి లోకాతీతమహిమాన్వితుడవై, లోకసంరక్షణార్థము సకల జనయనవిషయుడవై యవతరించిన నిన్ను తెలిసికొనలేక వెన్ననుదొంగిలించి యార్గించితివని దురహంకారపూరితురాలనై కొట్టితిని. స్వామీ! నన్నుక్షమించి నాయందు కోపగింపక కృపతోనరుచెంచుమా! నీ కురులలో సాగసైన నల్లకలువ పుష్పములను ముడిచెదను.

(ఆవ.) నీ కత్యంత ప్రీతిపాత్రమైన పొన్నపూవుల ముడిచెదను రమ్మను చున్నారు.

ఎరుదుగళోడు పొరుదియేదుములోపాయ్ గాణ్ నమ్మి
కరుదియతీమైగళ శెయ్దు కళ్ళనై క్కాల్ కొడుపాయ్ న్దాయ్
తెరువిన్గణ్ తీమైగళ శెయ్దు శిక్కెనమ్లర్ గళోడు
పొరుదువరుగిన్జ పొన్నేవునై ఎప్పుచూచ్చట్టవారాయ్॥ ౭

ఎరుదుగళోడు = (శ్రీ నప్పిన్నైపిరాట్టిని వివాహమాడుటకై) రాక్షసావిష్ట ములగు సప్తవృషభములతో, పొరుది = యుద్ధముజేసి, ఏమం ఉలోపాయ్ కాణ్ నమ్మి = ఏయవద్యము లేనివాడవై నప్పిన్నైపిరాట్టియందు పరిపూర్ణానురాగము నుంచిన స్వామీ!, కరుదియ తీమైగళ శెయ్దు = కంసుఁడు నీ విషయములోఁ జేయఁదలచిన దుష్కృత్యములను వానియందేత్రిప్పి స్వరూపశిక్షనొనరించి, కళ్ళనై = కంసుని (నీ), క్కాల్ కొడు = శ్రీ పాదములతో, పాయ్ న్దాయ్ = తన్నిక్రిందఁ

దోసి మర్దించితివి, తెరువిన్ కణ్ = (వానిని సంహరించుటకు) బోవుదారిలో, తమైకళ్ శెయ్దు = చాకలిని చంపుట, వింటిని విరచుట, కువలయాపీడమునుఁ దును మాడుట మొదలగు కార్యములఁజేసి, శిక్కెన మల్లర్ కళోడు = మల్లయుద్ధముఁ జేయు బలివులగు చాణూరముప్పికులతో, పొరుతు = పోరాడి (వారినిసంహరించి), వరుగిన్త = అతిసంతోషముతో వేంచేయుచున్న, పొన్నే = సువర్ణచ్చాయాసంపన్న శరీరుడవగు స్వామి!, పున్నైప్పు = పొన్నపుష్పములను, శూట్ట = నీ శిరోజు ములయందు నేను ముడుచుటకు, వారాయ్ = దయఁజేయుమా!

తా॥ పరమసుకుమారసుందరగాత్రుడవయ్యను ఆమానుషకృత్యముల నొన రించి దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ ధర్మసంస్థాపనముల నిర్వర్తించుచున్న నా ఒంగారమా! రమ్మా, నీకు పొన్నపుష్పముల సమర్పించెదను. కృపఁజేయుమా.

(అవ,) నీకురులలో 'కురుక్కత్తి' పుష్పముల నలంకరించెదను రమ్మను చున్నారు.

కుడజ్జళ్ళెదు త్తేఱవిట్టు కూత్తాడ వల్ల వెజ్జో వే
మడజ్జోళ్ మదిముగత్తారై మాల్ శెయ్య వల్ల యెన్నెన్దా
ఇడన్దిట్టరణియన్ నెజ్జై యిరుపిళ వాగమునీణ్డాయ్
కుడన్దక్కిడన్దవెజ్జో వే! కురుక్కత్తి పుచ్చూచ్చుట్టవారాయ్॥ 2

కుడజ్జళ్ళ ఎదుత్తు ఏఱవిట్టు కూత్తాడ వల్ల ఎమ్ కోవే = పెద్దపెద్ద భాండము లను చేతితోనెత్తి పైకెగురవైచి నృత్యమాడుటయందు మిక్కిలిసమర్థుడవగు మా స్వామి!, మడజ్జోళ్ మదిముగత్తారై మాల్ శెయ్య వల్ల ఎమ్ మెన్దా = మదవిహ్వల లగు చంద్రముఖులను మోహింపఁజేయు సమర్థుడవగు నా చిన్ని తండ్రి!, మున్ = పూర్వకాలమున, ఇరణియన్ నెజ్జై = హిరణ్యకశిపుని (అొమ్మును) పక్షుఃస్థలమును, ఇడన్దిట్టు = నఖమలచేభేదించి, ఇరుపిళవాగ = రెండుబద్దలగునట్లు, కీణ్డాయ్ = చీల్చివైచితివి. కుడన్దై = తిరుక్కుడందయందు (కుంభకోణమున), కిడన్ద = (ఎల్ల టును నేవించియుజ్జీవించుటకై) వేంచేసియుండు, ఎమ్ కోవే = మా చక్రవర్తి!, కురుక్కత్తిప్పు శూట్ట వారాయ్ = 'కురుక్కత్తి' అను పుష్పమును ముడుచు కొనుటకు వేంచేయుమా!

తా॥ స్వామి! ఆకసంబున కుంభముల నెగురవైచి, అతిచమత్కృతి మీఱ

నృత్యమొనరించుటయందు సమర్థుడనీవు. మదవిహ్వాలగు చంద్రముఖులను భ్రమింపజేయు సమ్మోహనాకారుడనీవు. నా తండ్రి! మున్ను నీవు నృసింహ రూపమును ధరించి హిరణ్యకశిపుని వక్షస్థలమును నఖములతోఁ జీల్చివైచితివి. ఇప్పుడు సకలలోకములును నిన్ను సందర్శించి యుజ్జీవించుటకై శ్రీ కుంభకోణ దివ్యక్షేత్రమున విజయముఁజేసియున్నావు. నాయందుదయయుంచి వేంచేయుమా! నీకురులను కురుక్కత్తి పుష్పములచే నలంకరించెదను.

వి. వి. కుంభనృత్యమనునది జాతీయమైన వినోదలీల.

(అవ.) పరమభోగ్యములగు ఇరువాట్టి (విరజాజి) పుష్పముల దెచ్చియున్నాను. వాని నలంకరించుకొనుటకు వేంచేయుమనుచున్నాను.

శీమాలికనవనోడు తోమ్రమొక్కొళ్ళవుంవల్లాయ్

చామాటవనై నీయెణ్ణిచ్చక్కరత్తల్ తలైక్కొణ్ణాయ్

ఆమాటటియుంపిరానే యణియరజ్జ తేకిడన్దాయ్

ఏమాల్ మమెన్నై త్తివిర్తాయరువాళ్ళొచ్చిప్పుచూట్టవారాయ్||

శీమాలిక = అవనోడు = శీమాలికుడను పేరుగల అనుయంతో, తోమ్రమొక్కొళ్ళవుం = స్నేహముఁజేసికొనుటకు, వల్లాయ్ = సమర్థుడనై, అవకాశం (నీ స్నేహముచే నధికబలిష్ఠుడై సాధువులనెల్ల నతఁడు బాధించుచుండగా) అతఁడు మరణించుటకుఁ దగినమార్గములను, నీయెణ్ణి = (“చెలికొండగువీని నిరసించుటయెట్లని” నీవుయోచించుచుండగా నతఁడు చిత్రాయుధప్రయోగప్రక్రియ నుపదేశింపుమని పట్టుబట్టగా) ఇదియే యతినివధించుటకుఁ దగినమార్గమని యోచించి, శక్కరత్తల్ తలైక్కొణ్ణాయ్ = (శ్రీచిత్రాయుధము నతఁడు ప్రయోగింప సమర్థుడగుకొనందున) ఆచిత్రాయుధముచేత నె, అతనితల నతఁడు నంకికొనునట్లుచేసి శివరక్షణమొనరించితివి, ఆం ఆటు అఱియుం పిరానే = వైపైనభివృద్ధిఁజెందు నుపాయము నెఱింగి సకలలోకములకును మహాపకారముల నొనరించుచున్నస్వామి! అణి ఆరంగత్తు కిడన్దాయ్ = లీలావిభూతికినెల్ల నాయకమణియగు శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రమున నిఖిలలోకోజ్జీవనార్థము నాగపర్యంకమున శయనించియున్నావు, ఎక్ = (నీకేమియాపదసంభవించునోయని పరితపించుచుండు) నాయొక్క, ఏమాల్ మమెన్నై = దుఃఖమును, తివిర్తాయ్ = పోగొట్టితివి (కనుక స్వామి), ఇరువాళ్ళొచ్చి పూకూట్టవారాయ్ = ‘ఇరువాట్టి’ అను పుష్పములను ముడుచుకొనుటకు దయజేయుమా!.

తా॥ సంసారిచేతనులనెల్ల మునుతువుల నొనరించి వారల నుజ్జీవింపజేయు
టకై భూలోకవైకుంఠమగు శ్రీగంగదివృక్షేత్రమున భోగిభోగశయనీయశాలివై
జేంచేసియుండు మాకులస్వామీ! మున్ను శీమాలికుండను యసురుడు నీకు
మిక్కిలి స్నేహితుడైయుండి, అధికబలిష్ఠుడై సాధువులనందఱిని బాధించుచుండగ
నీవు “చెలికాడగువీని నిరసించుట యెట్లని చింతించుచుండ నారక్కసుడు
నీవద్దకువచ్చి చక్రాయుధమును బ్రయోగించువిధము నాకెఱింగింపుమని పట్టుబట్టి
నీకు శక్యము కాదని నీవు పలువిధముల మందలించి చెప్పిచూచినను వినక నిర్లక్ష్య
ముగ వచింప నతని పరిమాపుట కిదియే మంచితరుణమని నిశ్చయించి నీవాకసంబు
నకుఁ చక్రాయుధమునెగురవైచి చేతితోఁబట్టుకొని, వానిచేతికిచ్చి “నేనెగుర
వైచినట్లు నీవెగురఁవేయుమా” యని నీవానతీసుగా నాయసురుడును ఇదియెంత
మాత్రంబని మహానిర్లక్ష్యముగా నెగురవైచి, యాసుదర్శనంబును భరింపఁజాలక
మృతినొందెను. ఇట్లు సాధులోకములకు మహాపకారశీలుండవగు స్వామీ! పరమ
భోగ్యములగు విరజాజిపుష్పముల నీకురులముడువఁ దెచ్చియున్నాను. నీవలంక
రించుకొనుటకు దయఁజేయుమా!.

(అవ.) మంచి నీలోత్పలపుష్పముల నలంకరింతును రమ్మనుచున్నారు.

అణ్డత్తమరర్ గళ్ శూక్ష్మవత్తాణియుళ్ళజ్జిరున్దాయ్

తోణ్డర్ గళ్ నెజ్జిలుత్తై వాయ్ తూమలరాళ్ మణవాళా

ఉణ్డిట్టులగినై యేఱు మోరాలిలై యిల్ కొణ్డాయ్

కణ్డనానునై న్నయుగక్కక్కరుముగై పూచూట్ట వారాయ్॥

అండత్తుళ్ = అత్తాణి అమరర్ గళ్ శూక్ష్మ = పరమపదమునందు సదా సన్ని
హితులైయుండు నిత్యనూరులందఱును చుట్టు నేవించుచు నిలువగ, అంగుఇగున్దాయ్ =
వారినడుమ దేవీప్రమానుడవై జేంచేసియుంటివి, తోణ్డర్ గళ్ నెంజిల్ ఉత్తైవాయ్ =
ఇహమున మోక్షాభిలాషగలిగి నీయందు నిరంతరనిరవధికభక్తిగలవారలైయుండు
పరమభక్తులయొక్క హృదయారవిందమున మిగుల సంతోషముతో నివసించుచు
న్నావు, తూమలరాళ్ మణవాళా = పరిశుద్ధమైన తామరపుష్పమునం దవతరించిన
శ్రీమహాలక్ష్మికి హృదయాధినాథుడవైయుండు పరాత్పరా!, ఏఱులగినైయుం =
సప్తలోకములను, ఉండిట్టు = ప్రళయకాలమునందు నశింపకుండునట్లు నీయుదర
మున పదిలముగనుంచుకొని, ఓర్ అల్పిలైయిల్ = ఒకమట్టిచూకుపై, తుయిల్ కొణ్డాయ్ =
పవ్వళించియుంటివి, ఉన్నై = అట్టిసుఖతిథిఘటనాసమర్థుడవై పరమకారుణికుఁ

డవై నీలమేఘనిభ దివ్యసుందరవిగ్రహుఁడవై వేంచేయుండు నిన్ను, నాన్ కండు = నేను (కండ్లార) నేవించి, ఉగక్కు = అమంకానందముఁ బొందునటుల, కఱియుగ పూకూట్ట = నల్లకలువపుష్పముల ముడుచుకొనుటకు, వారాయ్ = కృపతో వేంచేయుమా !

తా॥ అత్యర్కానలసహస్రప్రీప్తంబగు పరమపదమున సదా సన్నిహితులగు నిత్యమూరులచే నిరంతరనిర్వర్త్యమానసకలవిధక్షాంకర్యములఁ గలవాఁడవై నిరతి శయానందపరిపూర్ణుఁడవై శ్రీయఃపతివై విరాజిల్లుచున్నావు. ఈలోకమున ముముక్షువులై నీకు పరమభక్తులై విలసిల్లు మహాత్ముల హృదయారవిందముల నివసించుచున్నావు. ప్రళయకాలమున నిభిలలోకములను నశింపకుండునట్లు నీమహాగుదరమున పదిలముగనుంచుకొని వటపత్రశాయివై నిభిలరక్షణ జాగరూకముగు యోగ నిద్రననుభవించితివి. అట్టి యాశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడవై దివ్యకల్యాణవిగ్రహవిశిష్టుఁడవైయుండు నిన్ను నేకండ్లార నేవించి యానందించునట్లు నీలోత్పలపుష్పముల నలంకరించుకొనుటకు దయఁజేయుమా ! మాస్వామి !

(ఆవ.) నిగమనమున ఫలశ్రుతి చెప్పుచున్నారు.

శైణ్యగమల్లిగై యోడు శైజ్ఞునీరిరువాట్టి
ఎణ్బగర్ పూవుజ్జోణ్ నే నిన్దినై శూట్రవావెన్దు
మణ్బగర్ కొణ్డానై యాయ్ త్చిమగిట్టన్దురై శెయ్ద విమ్మాలై
పట్టగర్ విల్లిపుత్తూర్ కోక్ పట్టర్ పిరాక్ శొన్న పత్తే ॥ ౧౦

శైణ్యగం మల్లిగై శైజ్ఞునీర్ ఇరువాట్టి = సంపంగిపుష్పములు చెంగలువలు విరజాజులు మొదలగు, ఎణ్బగర్ పూవుమ్ = ఎంచిచెప్పటగుశక్యముగానన్ని దివ్య పుష్పములను, కొణ్ నేక్ = వెదకివెదకి శెచ్చియున్నాను (పరమభక్తితోదెచ్చిన), ఇనై ఇన్దు శూట్ర = ఈ పుష్పములన్నిటిని ఈ శుభదినమున నీకురులయందు ముడుచునట్లు, వావెన్దు = కృపతో వేంచేయుమా ! అని, పగర్ మణ్ కొణ్డానై = (మూడడుగులు ఇమ్మని) యాచించి, (బలిచక్రవర్తిచే సమర్పింపబడిన) భూమిని తన శ్రీ పాదములచే గొలిచి స్వాధీనముఁజేసుకొన్న త్రివిక్రమస్వామినిగూర్చి, ఆయ్ త్చి = గోపికాతిలకమును శ్రీయశోదాదేవి, మగిట్టన్దు = ఆనందపా రవశ్యముచే, ఉరై శెయ్ద = వాక్రుచ్చినప్రకారములను, పణ్ పగర్ = పరమగేయములుగ నానతిచ్చిన, విల్లిపుత్తూర్ కోక్ = శ్రీవిల్లిపుత్తూర్ సగరమునకు నిర్వాహకులగు, పట్టర్ పిరాక్ = శ్రీభట్టనాథులు (పెరియార్వొల్లు), శొన్న = ప్రసాదించిన

ఇమ్మాలై = ఈ ప్రబంధమాలికయందలి, పత్తే = ఈపదిపాశురములను, ఎర్గణ్బ = ఎల్లప్పుడు పాడుదురుగాక.

తా|| సంపంగి, మల్లె, విరిజాజి, చెంగలున మొదలగు పరమభోగ్యములగు దివ్య ప్రానానముఃను తనముద్దుబిడ్డఁడును పరాత్పరుఁడునగు శ్రీకృష్ణస్వామికి తల్లియగు శ్రీయశోదాదేవి పరమానందముతో సమర్పించిన ప్రకారమును సర్వదా సర్వకాల ములయందును అనుసంధించి పరమముద్దులై శ్రీపెరియార్వార్లు ఆప్రకారముల ననుకరించుచు తదనుభవపరీవాహరూపముగఁ బ్రసాదించిన దివ్యప్రబంధమాలిక యందలి నీ పదిపాశురములను ఎల్లఱును ఎల్లవేళలఁ గీర్తింతురుగాక. అట్లు కీర్తించు వారలు నిత్యనిర్భరానందసందాయకమగు పరమపదమునందు నిత్యనానముఁజేయు వారలై నిరతిశయానందము ననుభవింతురు.

వి. వి. వీణ్బగర్ పూ = భక్తిరసముతోఁ గూడిన పుష్పములని విశేషార్థము.

అ డి వ ర వు:

ఆనిరై, కరు, మచ్చు, తెరు, ప్పళ్, ఎరుచు, కుడం, శీమాలికణ్, అణ్ణమ్, శెణ్బగమ్, (ఇందిరణ్).

శ్రీపెరియార్వార్ తిరువడిగళే శరణమ్

ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్

జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్.

శ్రీః
 శ్రీమతే రామానుజాయనమః
 శ్రీ పద్మావతీసమేత శ్రీ వేంకటేశపరబ్రహ్మణే నమః
 శ్రీ భట్టనాథదివ్యసూరీశ్వరులు (పెరియాళ్వార్లు)
 ప్రసాదించిన
కాప్పిడల్ (తిరువందిక్కొప్ప) (సంధ్యారత్న)
ప్రబంధము.

(ముదలాయించు ౨ పత్తు ౪ తిరుమొట్టి - ఇందిరనోడు)
 అవతరణిక.

ఈ ప్రబంధము నిత్యానుసంధానమున నాటవవిభాగము. దీనిని ప్రసాదించిన వారును శ్రీ పెరియాళ్వారులే. శ్రీ యశోదాదేవి తన తనయుడగు శ్రీ కృష్ణ స్వామికి (తిరుమంజనం) మంగళస్నానంబొనర్చి పరిమళతైలములఁబూసి తలఁదువ్వి వివిధములగు సుంగధపుష్పముల నలంకరించి పిదప వాని జగన్తోహన సౌందర్య మునకుఁ దానచ్చెరువొంది దృష్టిదోషము తగులు నేమోయని యతిశంకచే సంధ్యారత్న (నీరాజనాదులచే, దృష్టితీయుట) జేయవలయునని యెంచి సాయంసమయమున నిన్ను నేవించుటకై దేవతలందఱువచ్చి గుమిగూడియున్నారు. ఆసుర సంధ్యాకాలమున త్సుద్రదైవతములు సంచరించు స్థలములయందు నీవు నిలువవద్దు. స్వామి! నీకు సంధ్యారత్న (తిరువందిక్కొప్ప) నిడుటకు నాయందుఁ గృపఁజేసి వేంచేయవలయును అని బహువిధములఁ బ్రతిమాలి సర్వప్రకారముల నతనిననువర్తించి రత్ననిడెను—ఆప్రకారమును మాతృసహస్రములకంటెను పరమప్రీతినిర్భరులగు శ్రీ పెరియాళ్వారులు ననుభవింపఁగోరి, తిరువెళ్లటై (శ్వేతగిరి) దివ్యదేశమున భక్తసంరక్షణార్థము విజయముఁ జేసియుండు పెరుమాళ్ళను (పరదైవతమును) గూర్చి తిరువందిక్కొప్ప (శ్రీ సంధ్యారత్నకై జేయుకుంభహారతి) సమర్పించుటకై శ్రీ యశోదాదేవివలె స్నేహచింతా వివశులై యామెయనుభవరసముఁ దా మనుభవించుచున్నారు.

ఈ ప్రబంధమునందును పదిపాశురములేయున్నవి.

శ్రీ పెరియాళ్వార్ తిరువడిగళే శరణమ్

(అవ.) బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదిసమస్తదేవతలును నీ సందర్శనార్థము ఉపాయ నహస్తలై నిలచియున్నారు. కనుక సంధ్యారక్షనిడుటకు శీఘ్రముగ వేంచేయుమా ! అనుచున్నారు.

ఇన్దిరనోడుపిరమనీశనిమైయవరెల్లామ్

మన్దిరమామలర్ కొణ్డు మత్తైన్దువరాయ్ వన్దునిన్టార్

శన్దిరకమాలిగై శేరుంశదురర్ గళ్ వెళ్ళత్తైనిన్టాయ్

అన్దియమ్బొదిదువాగుం అక్రగనే కాప్పిడవారాయ్॥ ౧

శన్దిరక మాలిగై శేరుం శదురర్ గళ్ వెళ్ళత్తై నిన్టాయ్ = చంద్రుడు (వాతా యనములద్వారా) భవనములలోఁ బ్రవేశించుట కనువైనట్లు అత్యున్నతములుగఁ గట్టఁ బడిన సౌధములలో సర్వపూర్ణులై విరాజిల్లు; చతురులగు రసికసార్వభౌములు నివసించు 'తిరువెళ్ళత్తై' అను దివ్యక్షేత్రమున సకలచేతనోజ్జీవనార్థము వేంచేసియుండు స్వామి !, ఇన్దిరనోడు పిరమక = త్రిలోకాధిపతియగు దేవేంద్రునితోఁగూడ చతుర్ముఖబ్రహ్మయు, ఈశక్ = పరమశివుఁడును, ఇమైయవరెల్లాం = దేవతలందఱును, మందిరం మామలర్ కొండు = పురుషనూక్తాది మహామంత్రానుసంధానముఁ జేయుచు, దివ్యప్రసూనముల భక్తిశ్రద్ధలతోఁ దీసికొనివచ్చి, మత్తైన్దు ఉవరా = ఇతరులకుఁ దెలియకుండునట్లు జనసంఘముల మధ్యనున్నవారలై, వన్దునిన్టార్ = వచ్చినిలచి యున్నారు. అక్రగనే = పరమసుందరమూర్తి !, ఇదు అన్దియం పోదాగుం = ఇదిసాయం సమయమైయున్నది. కాప్పిడ వారాయ్ = (నీ స్వాభావికా నవధికౌతిశయ దివ్య తేజో విశేషమునకును, సాటిలేని చక్కదనమునకును, కించితైనను అవద్యముఁ గలిగిన నేను సహింపజాలను) కనుకదృష్టిదోషదులు కలుగకుండుటకు నీకు సంధ్యారక్షనిడుటకునీవు వేంచేయవలయును సుమా ! అని యాహ్వానించుచున్నారు.

తా॥ గవాక్షములద్వారా చంద్రునితాకపోకలు సంభవించునట్లుత్యున్నతముగ గట్టఁబడియున్న దివ్యసౌధములయందు విరాజిల్లుచు సర్వసంపత్పరిపూర్ణులై నీ సౌకుమార్యదుల నెఱింగి మంగళాశాసనంబొనర్చు సమర్థులగు చతురులు నివసించు 'తిరువెళ్ళత్తై' దివ్యదేశమున సకలచేతనోజ్జీవనార్థము వేంచేసియుండు త్రిజగన్తోహనా కారుఁడవగు ఓ కులన్వామి ! త్రిలోకాధిపుఁడగు దేవేంద్రునితోఁగూడ చతుర్ముఖబ్రహ్మయు, సదాశివమూర్తియు, వేయేలదేవతలందఱును నిన్నుఁ బూజించుటకు దివ్యములగు మంత్రపుష్పములఁగొని దేవరవారి సందర్శనార్థము క్రిక్కిరిసియుండు జనసముదాయమునఁ ద్రొక్కిసలాడుచు మధ్యనిలిచియున్నారు. సంధ్యాకాలము

సమీపించినది. దృష్టిదోషపరిహారార్థము సంధ్యారతు (తిరువందిక్కొప్ప) నిడెదను. శీఘ్రముగ వేంచేయుమా స్వామి !

(అవ.) పశువులన్నియును తమతమ దూడలుండు కొట్టములలోఁ బ్రవేశించి పాలుచేపుఁగొనఁగ నటచుచున్నవి. కనుక సాయంసంధ్యారతు నిడుటకు వేరవేగ వేంచేయుమా యనుచున్నారు.

కన్తుగళిల్లం పుగున్తు కదరుగిన్తు పశువెల్లామ్
నిన్తోట్టినేనున్నెక్కు వినేశ మేలాన్తుమిలాదాయ్
మన్నినిల్లేన్తిపోదు మదిల్ తిరువెళ్ళత్తై నిన్తాయ్
నన్తుకణ్డాయెన్తుకొళ్ళొల్లు నానున్నెక్కొప్పిడవారాయ్ || ౨

పశువెల్లాం = పశువులన్నియును, కన్తుగళిల్లం పుగున్తు కదరుగిన్తు = దూడలుండు స్థలములకువచ్చి ప్రవేశించి పాలుచేపుచే నటచుచున్నవి. (వానివలె), ఉన్నెక్కు విన్తోట్టినేనున్నెక్కు = నేను నిన్ను పిలిచిపిలిచివేసారి నిలిచియున్నాను, నేశం ఒన్తు ఇలాదాయ్ = నాయందు ప్రీతికొంచెమైనను లేక యున్నావుగదా! అన్ని పోదు = సంధ్యారతులసమయమున, మన్నిల్ = తుద్రదేవతలుండు నాలుగుతోటలు కలియుచోట, నిల్లేల్ = నిల్వకుమా! మదిల్ తిరువెళ్ళత్తై నిన్తాయ్ = అత్యున్నత ప్రాకారములచేఁ బరివేష్టితముగ 'తిరువెళ్ళత్తై' దివ్యదేశమున, నిన్తుతిరుక్కొలముగ (నిలిచియుండు విగ్రహముతో) వేంచేసియుండు స్వామి!, ఎన్తుకొళ్ళొల్లు నన్తుకణ్డాయ్ = నా మాటప్రకారము నడచుకొనుట నీకు మేలునుమా!, నాకొ = నీయందు నిరతిశయప్రేమముగలిగియున్న నేను, ఉన్నెక్కు = సకల సౌభాగ్యసౌందర్యమూర్తి వగునిన్ను, కొప్పిడ = దృష్టిదోషము తగులకుండుటకు సంధ్యారతునిడ, వారాయ్ = దయచేయుమా!.

తా॥ 'తిరువెళ్ళత్తై' అను దివ్యదేశమున (నిన్తుతిరుక్కొలముగ) నిలచి భక్తతతులకెల్ల సేవసాదించుచున్న దివ్యమంగళవిగ్రహ విభూతి గుణగణుడవగు స్వామి! పశువులన్నియు తమతమ దూడలుండు కొట్టములలోఁ బ్రవేశించి వాత్సల్యాతిరేకమున పాలుచేపుఁగొనగ నటచుచున్నవి. అట్లే నేనును నీయందలి ప్రేమాతిరేకమున స్తన్యమభివృద్ధిగాగ నిన్నుపిలిచిపిలిచి వేసారి నిలిచియున్నాను. నా యందు కొంచెమైనను కనికరములేదా? నా చిన్నితండ్రి! సాయంకాలమయినది. ఈయసుర సంధ్యవేళ తుద్రదేవతలునివసించు నాలుగుమూలలసంధులలో నిలువఁదగదు. నామాట ప్రకారము నడచుకొంటివేని నీకు సేమముగలుగును. కనుక నీకు తిరువందిక్కొప్ప సమర్పించెదను వేంచేయుమా !

(అవ.) నీ తుంటరిపనులకై నిన్నిప్పుడు నేనేమియు దండింపను. సంధ్యారత్న నిడదను. కనుక వెంటనే వేంచేయుమా! అనుచున్నారు.

శెప్పోడు మెన్ములైయార్ గళ్ శిఱుశోఱుమిల్లుం శిదై త్రిట్టు
అప్పోడు నానురప్పప్పో యడిశిలుముణ్ణిలై యాళ్వాయ్
ముప్పోడుం వానవరేత్తుం మునివర్ గళ్ వెళ్ళుతైనిన్టాయ్
ఇప్పోడు నానొన్టుం శెయ్యేక్ ఎమ్మిరాన్ కాప్పిడవారాయ్ || ౩

ముప్పోడుం వానవరే ఎత్తుం మునివర్ గళ్ వెళ్ళుతైనిన్టాయ్ = సాయం ప్రాతః
ధ్యానము అనుత్రి సంధ్యాసమయములయందును దేవతలచే స్తోత్రముఁ జేయుట
చున్నదై మునీశ్వరుల కావాసస్థానమగు 'తిరువెళ్ళతై' దివ్యక్షేత్రమున, నిలిచి
యుండు స్వామి! ఎమ్మిరాన్ అట్టివాయ్ = సర్వప్రకారములచే నా కుపకారకుడవై
నన్నెలుట కవతరించిన దేవా!, శెప్పోడుం మెన్ములైయార్ గళ్ = బంగారుగిన్నెలకు
సరిపోల్పదగిన మృదుమనోజ్ఞ మంగళకుచతటములఁగలిగిన రమణీమణుల, శిఱుశోరుం =
(బాల్యక్రీడలందు బొమ్మలు పెట్టుకొని యాటలాడునపుడు వండుకొను) గుజ్జన
గూళ్ళను, శిదై త్రిట్టు = బొమ్మరిండ్లను, అప్పోడు = పాడుచేసి, అప్పోడు = ఆసమ
యమున, నాన్ = నేను, ఉరప్ప = కోపింపగ, పోయ్ = వెఱచిపరుగెత్తి,
అడిశిలుం = ఓగిరమును, ఉణ్ణిలై = ఆరగింపకపోయితివి, ఇప్పోడె = ఇప్పుడు,
నాన్ = నేను, ఒన్టుం = నిన్నేమియు, శెయ్యేక్ = చెయ్యను (కనుక), కాప్పిడ
వారాయ్ = సంధ్యారత్న నిడదయచేయుమా!

తా|| సంధ్యాత్రయమున సకలదేవతలు స్తుతింపగ మునీశ్వరులు మననముఁ
జేయగ, 'తిరువెళ్ళతై' అను దివ్యదేశమున నిలిచి సకలచేతనులకును నీసందర్శన
భాగ్యముఁ గలుగఁజేసిన సకలవిధోపకారకుడవగు స్వామి! నాపాలిటికల్ప
భూరుహమా! గోపబాలికలు గుజ్జనగూళ్ళన్ము వండించి బొమ్మరిండ్లలో బొమ్మల
పెండ్లి చేయించుచున్న సమయమున నీవచ్చటకుఁ జనుదెంచి వాటినన్నిటిని
చెఱచి వారు నాయొద్దమొఱపెట్టుకొనగా నేనుదండింప నుంకింప నీవు నాచేతికి
దొఱకక వెఱచిపరుగెత్తి బువ్వనుఁగూడఁ దినకయే పోయితివి. నాచిన్నితండ్రి!
నిన్నిప్పుడు నేనేమనను; నేనేమియునుజేయు. కనుక భయమువీడి నాయందుఁ
దయయుంచివేంచేయుము. నీకు సంధ్యారత్న నిడదను.

(అవ.) ఈయూరిలోని గొల్లపడుచులంపఱును "నీవు వారల బాధించు

చున్నావని” నావద్ద మొఱపెట్టుకొనుచున్నారు. పరాత్పరుడవగు నీకిది తగనిపని, కనుక వానిని ఘాని వేంచేయుమా ! అనుచున్నారు.

కణ్ణిల్ మణల్ కొడుతూవి క్కాలినాల్ పాయ్ వనై యెనైన్
ఎణ్ణరుంపిల్లైగళ్ వన్దిట్టవరాల్ ముత్తైప్పడుగి న్నార్
కణ్ణనేవెళ్ళై నిన్టాయ్ కణ్ణారోడేతీమై శెయ్ వాయ్
వణ్ణమేవేలై యదొప్పాయ్ వళ్ళలే కాప్పిడవారాయ్ || ౪

కణ్ణనే = (ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుడవగునీవు) సర్వసులభుడవై, వెళ్ళైనిన్టాయ్ = ‘తిరు వెళ్ళై’ యను దివ్యదేశమున నిలిచియున్నావు, వణ్ణం వేలై యతుఁడప్పాయ్ = దేహవర్ణకాంతియందు సముద్రమునుఁ బోలియున్నవాడవై, వళ్ళలే = పరమోదారస్వభావుడవగు ఓస్వామి ! (పరాత్పరుడవయ్య). కండారోడే = చూచినవారందఱితోడను, తీమై = సరససల్లాపపరిహాసములను జేయుచున్నావు. ఎణ్ణరుంపిల్లైకళ్ ఇవర్ = అసంఖ్యాకులగుగొల్లపడుచులు, వీరందఱును, వందిట్టు = నాయొద్దకువచ్చి, మణల్ కొడు కణ్ణిల్ తూవి = ఇసుకనుకొనివచ్చి మాకండ్లయందు చల్లినదేగాక, కాలినాల్ పాయ్ వనై ఎన్టై = కాలితో నీవుతన్నితీవి, అని ముత్తైప్పడుకిన్టార్ = ఒక్కొక్కరును మొఱలిడుచున్నారు (కనుక వారినిబాధించక), కాప్పిడవారాయ్ = సంధ్యారక్ష నిడ దయఁజేయుమా !

తా॥ అత్యాశ్చర్య గుణచేష్టితుడవై పరాత్పరుడవై యుండియు, సర్వసులభుడవై ‘తిరు వెళ్ళై’ అను దివ్యదేశమున నిఖిలచేతనులకును నీసందర్శనాది భాగ్యమొసంగుచు వేంచేసియుండు పరమోదారస్వభావుడవగు ఓస్వామి ! జలధిసమానవర్ణా ? నీవు చూచినవారందఱితోడను సరససల్లాపము లాడుచున్నావు. నీకిది తగునా ? చూడుము. ఈయూరిలోని గొల్లపడుచులందఱును నాయొద్దకువచ్చి “నీతనయుండు మాకండ్లలో నిసుకనుఁజల్లి ముమ్ముఁ దనకాలితో దన్నెను” అని మిగుల పరితాపకరముగ నెల్లప్పుడును మొఱపెట్టుకొనుచున్నారు. ఇటుపై నట్టి దుశ్చేష్టితముల మానుము. నాతండ్రీ ! నీకు సంధ్యారక్షనిడదను. వేవేగ వేంచేయుము.

(అవ.) ఈయూరిలో బహుదుష్టులగు బాలకుల నేరులున్నారు. వారలు చేయు తుంటరితనములన్నియును నీపై మోపబడును కనుక వారలతోఁ జేరక బుద్ధితెచ్చుకొని వేగిరమే రమ్ము అనుచున్నారు.

పల్లాయిరవరివూరిల్ పిల్లైగళ్ తీమైగళ్ శెయ్ వాన్
 ఎల్లామున్దేలన్తిపోగాదెమ్మిరాన్ నీ యిక్లేవారాయ్
 నల్లార్ గళ్ వెళ్ళుతైనిన్తాయ్ భానచ్చుడరేయున్ మేని
 శొల్లార వాల్ త్తినిన్తై త్తి చొప్పడక్కాప్పిడవారాయ్ || గీ

నల్లార్ గళ్ వెళ్ళుతైనిన్తార్ = సదామంగళాశాసనపరులగు సత్పురుషులు నివ
 సింఁచుచుండు “తిరు వెళ్ళుతై” దివ్యదేశమున నిష్ఠ తిరుక్కోలమున (నిలిచియుండునట్లు)
 వేంఁచేసియుండువాడవై, భానచ్చుడరే=జ్ఞానప్రకాశస్వరూపుడవగు, ఎమ్మిరాన్ =
 మాస్వామి!, ఇవూరిల్ = ఈవే!పల్లెయందు, తీమైగళ్ శెయ్ వాయ్ పిల్లైగళ్ =
 దుమ్ముత్యముల నొనరించు పిల్లకాయలు, పల్లాయిరవర్ = వేలకొలదిగనున్నారు,
 ఎల్లామ్ ఉన్దేలన్తిపోగాదు = వారుచేయు తప్పలన్నియును నీపైననే మోపబడును
 వేరేవిధముగ తప్పిపోదు (కనుక నీవిటుపై బుద్ధి తెచ్చుకొని), నీయిం గేవారాయ్ =
 నీవు సజ్జనులుండు ఇచ్చోటికిరమ్ము, ఉన్ మేనిశొల్లాఱనిన్తై త్తి = నీదివ్యమంగళవిగ్ర
 హమును నోరారగీర్తించి (ఆశీర్వదించి), వాల్ త్తి=నీకు మంగళాశాసనముఁ బాడి,
 శొప్పడ=బాగుగా, కాప్పిడవారాయ్=సంధ్యారక్షునిడుట కంగీకరించి వేంఁచేయుమా!.

తా॥ సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును నీకు మంగళాశాసనముఁజేయు
 పెద్దలు నివసించు ‘తిరు వెళ్ళుతై’ దివ్యక్షేత్రమున నుత్తానభేరముతో వేంఁచేసి
 యుండి యెల్లఱకును సందర్శనమొసగుచు సర్వాభీష్టములనెఱ వేర్చుచు జ్ఞాన
 ప్రకాశాత్తుడవై విరాజిల్లుచుండు మాస్వామి! నేను మనవిఁజేయునది శ్రద్ధతో
 వినుము. ఈప్రేపల్లెలోని చెడ్డపిల్లకాయ లెవ రేమిచేసినను అదియంతయు నీపైకి
 వచ్చును. అందఱును నిన్నేదూఱుదురు. (కనుక) అట్టి దుస్సహవాసమును వదలి
 పెట్టి సజ్జనులుండు ఇచ్చోటనే నీవుండుము. నీ దివ్యకల్యాణగుణములను దివ్య
 మంగళవిగ్రహాదులను నేను సర్వదాకీర్తించెదను. నీకు మంగళాశాసనంబొసర్చెదను.
 సకలదోషపరిహారార్థము సంధ్యారక్షును పెట్టెదను. నీవు గురిగా నామాటలవిని
 కుదురుగా నావద్దకురమ్మా! మాచిన్నితండ్రి యని బ్రతిమాలుచున్నది.

(అవ.) నా చిట్టితండ్రి! దుష్టుడగు కంసుఁడు మహోగ్రరూపముఁగల
 పిశాచమును నిన్ను హింసించుటకై పంపెనను దుర్వార్తను వింటిని. కనుక నచ్చోట
 నిలువక వెంటనే వేంఁచేయుమా? అని బ్రతిమాలుచున్నారు.

కణ్ణకణ్ణుక్కొణ్ణునిన్ మేల్ కరునిఱచ్చెమ్మ యిర్నేయై
 వళ్ళిప్పదమ్ము విడుత్రానెన్నదోర్ వార్తైయుముణ్ణు

మజ్జిమతవత్థో మణిమాడమదిశో తిరువెళ్ళతై నిన్టాయ్
అంబువక్ నీయజ్జునిఱ్ఱుఅమ్మగనే కాప్పిడవారాయ్॥

౬

మజ్జిమతవత్థో మణిమాడమదిశో తిరువెళ్ళతై నిన్టాయ్ = మేళుములు వచ్చి నివ
సించునట్లు అత్యున్నతములై, నవగత్తుఖచితములై సుమరియుండు మేడలును వానికి
పెట్టనిశోటలుగానుండు ప్రాకారములును గలిగి రేదీప్యమానమైయుండు తిరువెళ్ళతై
దివ్యక్షేత్రమున నిలిచియుండు స్వామీ!, కళ్ళైక్ = కంసుడు, నిన్టేల్ = నీపై
కలుక్కొండు = మహోగ్రమైనకోపముఁ గలవాడై, = కరునిఱం శెంమయిర్ పేయై =
నల్లనిభయంకరరూపము ఎఱ్ఱనివెంబ్రకలును గలిగిన పిశాచియగు పూతనను,
వజ్జిప్పదమ్మ = వంచనఁజేసి నిన్ను సహరించుటకు, విడుత్తైక్ = పంపెను, ఎన్నరు =
అనిచెప్పనట్టి, ఓర్వారైయుం = ఒకదుర్వార్తను, ఉజ్జు = నేనువినియున్నాను
(కనుక), నీ అజ్జు = నీ వట్టి భయంకర ప్రదేశములయందు, నిఱ్ఱు = నిలువగా,
అంబువక్ = నీ కేమియవద్యము కలుగునోయని నేను భయపడుచున్నాను, అమ్మగనే =
సుందరాకారా!, కాప్పిడ వారాయ్ = నీ నిరుపమాన సౌందర్యమునకుఁ దృప్తి
దోషము తగులకుండునట్లు నేను రక్షినిదెదను; వేంచేయుము.

తా॥ అత్యున్నతములగు సౌధపంక్తులచేతను ప్రాకారములచేతను రేదీప్య
మానమై వెలుగొండు తిరువెళ్ళతై ద్దేత్రమున నిలిచియుండు పుండరీకాక్షా! వినుము.
కంసుడు నిన్నెట్లైనను హింసింపఁబూని పరమఘాతకురాలగు పూతనయను రక్కసిని
వంచనఁజేసి నిన్ను హింసించుటకు పంపియున్నాడనువార్త వినియున్నాను. కనుక
భయజనకమగు సుధిప్రదేశములయందు నీవుండగా నేనునాభయపడెదను. కనుక
నట్టిచోట్ల మసలవద్దు. అతిసుందరాకారా! నీ సౌందర్యమునకు దృష్టిదోషము తగు
లును. దాని నివారణార్థము నీకురక్షినిదెదను. వేఁవేఁగ రమ్ము.

(ఆవ.) చెక్కిళ్ళతోఁబాలుఁగాలు గుమారుడవైయున్నను రక్కసులసెల్ల
నురుమాడుచున్నావు. నీ మహిమాతిశయములఁ గుర్రెఱుఁగఁజాలక యున్నాను.
కృపతో వేంచేయుమా! అని వేడుచున్నాను.

కళ్ళచ్చగడమరుగుం కలక్కట్టియవుదై శెయ్ద

పిల్లైయరశే నీపేయైప్పిడిత్తు ములైయణ్ణపిన్నె

ఉళ్ళవాత్తొన్ముమటియే కొలియుడై వెళ్ళతై నిన్టాయ్

పల్లికొళ్ళపోదిదు వాగుం పరమనే కాప్పిడ వారాయ్॥

2

ఒలియుడై = అభింలిహములగు సాధములచేతను, అత్యున్నతములగు ప్రాకారములచేతను, ఉద్యానవనక్రిడాశైలమణిమంటపాదులచేతను, దేదీప్యమానమై యుండు, వెళ్ళుటై నిష్టాయ్ = 'తిరువెళ్ళుటై' దివ్యక్షేత్రమున సకల సంపాదిచేతను యను నేవించుటకు వీలగునట్లు పరమకృపతో నిలిచియుండువాడవై, పరమనే = పరాత్పరుడవైయుండు స్వామి!, కళ్ళం శకడం = వంచనశీలుడగు శకటానురుని, మరుదుం = యమశార్దూలను, కలక్కట్టియ ఉదైశెయ్ద = సంధిబంధములు విరుగునట్లు శ్రీపాదాదులచేదన్ని పడఁద్రొసిన, పిల్లైయరశే = ఓబాలనృపాలా! నీ = నీవు, పేయైములై పిణిత్తు = పూతనయొక్క స్తనములను పట్టుకొని, ఉణ్ణి పిన్నై = విషమిశ్రమమైన స్తనమును గ్రోలినపిదప, ఉళ్ళవాలు = నీ మహిమాతి శయప్రకారములను, ఒన్ఱుం అతియేక = దేనిని తెలియజాలకయున్నాను. ఇదు = ఈ కాలము, పోదాగుం = శయనింపఁదగిన కాలముగానున్నది (కనుక), కాప్పిడ వారాయ్ = సంధ్యారతునిడుటకు వేంచేయుమా!.

తా॥ పరాత్పరుడవయ్య, పరమకారుణికుడవగుటచే సర్వసులభుడవై 'తిరువెళ్ళుటై' దివ్యక్షేత్రమున సకలజననయన గోచరుడవై సేవబ్రసాదించుచుండు పరమాత్మా! అసురావిష్టములగు శకటనాలవృత్తులను దునుమాడి పూతనయొక్క విషమిశ్రస్తనముతో దానియసువులనుగూడ నహంతముఁ గ్రోలిన దివ్యమహిమాన్వితుడవై బాలనృపాలకుడవగు నో స్వామి! నీయందలి మహిమాతిశయమొక్కటియైనను నాకుఁజెలియుటలేదు. పాయంసమయమగుచున్నది. కొన నీకు రక్ష నిడెదను దయఁజేయుమా!

(అవ.) మహోగ్రస్వరూపిణియగు దుర్గాదేవి మొదలగువారు సంచరించుస్థలమియ్యది. అచ్చట నిలువకూడదు. నా తండ్రీ! పరుగెత్తిరమ్ము, అని వాపోవుచున్నారు.

ఇన్బమదనై యుయర్తాయైమైయవరైన్ఱుమరియాయ్

కుమ్బక్కళిఱట్ట కోవే కొడుజ్జిజ్జినిఱ్ఱున్ఱై

శెమ్మొక్క మదిళ్ వెళ్ళుటైయాయ్ శెల్వత్తినాల్ వళర్విళ్ళాయ్

కమ్బక్కపాలికాణ్ణు కడిదోడిక్కాప్పిడ వారాయ్॥

౮

ఇన్బమదనై = (నీ దివ్యలీలావినోదముల ననుభవించుటచేఁగఁగిన) ఆమందానందమును, ఉయర్తాయ్ = పెంపొందించితివి, ఇమైయవర్కు = (స్వప్రయత్నములచే నిన్ను పొందవలెనను) దేవతలకు, ఎన్ఱుం = ఏకాలమంగును, అరియాయ్ = దుర్గి

హుండవై దుప్పిపుండవైయున్నావు. కుమ్మమ్ కళిలు అట్ట శోవే = ఉన్నస్తక
మగు కువలయాపీడమను మదపుటేనుగును సంహరించిన రాజాధిరాజా! రాజ
మార్తాండా!, కొడు కంజక్ నెంజనిల్ కూర్త్రే = నీ కెప్పుడును చెడుగునే
చేయనుంకించు కంసుని మనస్సునందు యమునివలె భయముఁ గలుగజేయు
వాడవై, శొంపాక్ మదిల్ వెళ్ళటై యాయ్ = వేయిన్నెనిమిదివన్నెలుగల జామ్బూ
నదమను నెత్తని బంగారమువలె మిక్కిలి రమణీయమైన ప్రాకారములతో విరా
జిల్లు 'తిరువెళ్ళటై' అను దివ్యదేశమున నిత్యవాసుఁడయ్యుచున్నవాడవై, శెల్వత్తి
నాల్ వళర్ పిళ్ళాయ్ = వితిమిఱిన సిరిసంపత్తులతోఁ దులదూగుచున్నరాజ
కుమారా, అట్టు = అచ్చోట, కమ్మమ్ కపాలి కాణ్ = చూచినవారికి వణకు
పుట్టించునట్టి దుర్గాదేవి సంచరించు స్థలమునుమా!, కాప్పిడ = (అట్టిక్షుద్రదేవ
తలు సందరించు స్థలములయందు సాయంసమయముల నుండకూడదుగాన) సంధ్యా
రక్షునిడుటకై, కడిదు ఓడివారాయ్ = అతిశీఘ్రముగ పరుగెత్తిరమ్మా నాతండ్రి.

తా॥ మేలిమిబంగారమువలె తేజరిల్లుచున్న దివ్యప్రాకారములచేఁ బరివేష్టిత
మగు 'తిరువెళ్ళటై' దివ్యదేశమున నిఖిలచేతనులకును సందర్శనాదుల నొసంగుచు
పరమకృపతో వేంచేసియున్న పుండరీకాక్షా! అధికసంపత్సౌభాగ్యములతోఁ దుల
దూగుచున్న రాజాధిరాజా! కువలయాపీడమును సంహరించి కంసునిపాలిటికి యముఁ
డవై మా కమందానందముఁ జేకూర్చిన మా స్వామీ! దేవతలకును దుష్టభుండవగు
నీవు అత్యంతభయంకరాకారులగు దుర్గ మొదలగు క్షుద్రదేవతలు సంచరించు స్థలముల
నీ సాయంసమయములలో నిలువక నా సంధ్యానీరాజము నంగీకరించుటకై శీఘ్ర
ముగ బరుగెత్తి నా వద్దకు విచ్చేయుమా!

(అవ.) చతుష్పథములయందు నిలువఁగూడదు. దివ్యశంఖములయందు దివ్య
తీర్థములఁ బూరించి ద్విజశ్రేష్ఠులు వేదఘోషములఁజేయుచు తొచియున్నారు.
కుంభవారతిని వెలిగించుచున్నాను. వేవేగరమ్మ అనుచున్నారు.

ఇరుక్కొడు నీర్ శజ్గి త్కొణ్డెట్టెల్మైయోర్ వస్తునిన్వార్
తరుక్కేల్ నమ్మిశనినిన్వతాయ్ శొల్లుక్కొళ్ళాయ్ శిలనాళ్
తిరుక్కాప్పనాన్నునైచ్చాత్తతేశుడై వెళ్ళటై నిన్వాయ్
ఉరుక్కాట్టుమన్దివిళక్కిన్వొళిక్కొళ్ళవేర్ ముగేవారాయ్ ॥ ౯

తేశుడైవెళ్ళటై నిన్వాయ్ నమ్మి = దేవీప్రయాసంబగు 'తిరువెళ్ళటై' దివ్యక్షేత్ర

మున నుత్థానబేరవిశిష్టఁడవై వేంచేసియుండు సకలకల్యాణగుణగణవిగ్రహా!
 శిలనాశ్ = మఱికొన్ని దివసములవఱకును, తాయ్ కొల్లు కొళ్ళాయ్ = తల్లిచెప్పు
 నట్లు నడచుకొనవలయును సుమా! (చూడుము), ఇరుక్కొడు = ఋగ్వజుస్సామాది
 వేదఘోషములతోఁగూడ (పురుషనూక్తకాంతిపాఠమంత్రపుష్పముల పారాయ
 ణముఁజేయుచు), నీర్ = శాతకుంభమయకుంభగత తీర్థములను, శంగిల్
 కొండిట్టు = దక్షిణావర్త శంఖములయందు పూరించి, ఎఱ్ఱిల్ మత్తైయార్ = పరమ
 విలక్షణులగు బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠులు, వన్దనిన్టార్ = ఇచ్చటవచ్చి నిలచి కాచుకొని
 యున్నారు, శన్దినన్ట తరుక్కేల్ = తుద్రదేవతలకావాసస్థానమైన చతుష్పథము
 నందు నిలిచి గర్వింపక, నాక్ = నేను, ఉన్నై = నీకు, తిరుకాప్పచాత్త =
 పరమవిలక్షణమైన సంధ్యారత్న (తిరువందికాప్ప) నిడుటకు, ఉరుకొట్టుం = మదన
 సుందరమగు నీదివ్యమంగళవిగ్రహముఁ బ్రకాశింపఁజేయదగిన, అన్దివిళ్ళక్కు = తిరు
 వందికొప్పను (కుంభహారతిని), ఇన్ట = ఇప్పుడు, ఒళ్ళికొళ్ళ = దేదీప్యమానమగు
 నట్లు, ఏర్దుగైక = వెలిగించుచున్నాను, వారాయ్ = కృపయుంచి విచ్చే
 యుమా స్వామి!

తా॥ దేదీప్యమానంబులగు దివ్యప్రాకారగోపురాదులచే విరాజిల్లు 'తిరు
 వెళ్ళత్తై' దివ్యక్షేత్రమున నిఖిలచేతనోజ్జ్వలనార్థము సకలజననయనవిషయఁ
 డవై నిలచియున్న ఓస్వామి! దుష్కృత్యములఁ జేయకుము. ఇఁకఁ గొన్నిదివస
 ములు మాతృవచన పరిపాలనం బొనర్చుము. బ్రాహ్మణోత్తములు పురుషనూక్త
 ఋగ్వేదాదిపారాయణములతో తీర్థపూరితములగు దక్షిణావర్తశంఖములను
 సిద్ధపఱచుకొనివచ్చి నిలిచియున్నారు. కాఁబట్టి తుద్రదేవతలు చేరునట్టి వీధులందు
 నిలువకుము. నీకు తిరువందికొప్ప (సంధ్యారత్న) సమర్పించెదను. నీ తిరుమేస
 ప్రకాశించునట్లు సంధ్యాదీపమును వెలిగించెదను. కృపతో దయఁజేయుమా!

(అవ.) నిగమనమున ఫలశ్రుతి నభివర్ణించుచున్నారు.

పోదమర్ శెల్వక్కొల్లున్దు పుణర్ తిరువెళ్ళత్తై యానై
 మాదర్క్కుయిర్ న్దవళోదై మగన్టనై న్నక్కాప్పిటమాల్ మమ్
 వేదప్పయ్ కొళ్ళవల్ల విట్టుశిత్త కొన్నమాలై
 పాదప్పయ్ కొళ్ళవల్ల పత్తరుళ్ళార్ వినైపోమే! ౧౦

మాదర్క్కు ఉయర్ న్ద ఆళోదై = లోకమునందలి రమణీమణులలో అధికు
 రాలగు యశోదాదేవి, పోదు అమర్ శెల్వమ్కొల్లున్దు పుణర్ తిరువెళ్ళత్తైయనై =

ఎఱ్ఱతామరపుష్పమును వాసస్థానముగాగలదై, నిరిసంపదలకెల్లనునికిపట్టై, శ్రీ
మన్నారాయణునికి ప్రధానపట్టమహిషియగు శ్రీమహాలక్ష్మీ నిత్యవాసముఁ జేయు
చున్న వక్షఃస్థలముచే విరాజిల్లుచు 'తిరువెళ్ళతై' దివ్యదేశమున నిలిచియున్న
పరమాత్మనకు, మహాత్మనై = తిరుకురుబ్రుదైయవతరించినవానికి, కాప్పిట్ట =
పుత్రవాత్సల్యమంతయు నుట్టిపడునట్లతనినిఁజేరి సంధ్యారక్షునిడిన, మాల్ద్రమ్ =
ప్రకారము నభివర్ణించు నీపదిపాశురములను, వేదప్పయక్ కొళ్ళవల్ల = సర్వేశ్వరు
నికి మంగళాశాసనముఁ జేయుటయే సకల వేదసారార్థమని గ్రహించి యితరుల
కుదేశింప సమర్థులగు, విట్టుశిత్తకొన్న మాలై 'విష్ణుచిత్తు'లను శ్రీపెరియా
ఝ్వార్లు ఆనతిచ్చిన పాదం = ప్రతిపాశురమునను వెనుకటి సగభాగమునఁ జెప్పఁబడిన,
పయక్ = ప్రయోజనమును, కొళ్ళవల్ల = పొందసమర్థులగు, పత్తరుళ్ళార్విన్దై =
భక్తాగ్రేసరులయొక్క మంగళాశాసనవిరోధియగు పాపమంతయును, పోమ్ =
తనంతటనే యది నశించిపోవును.

తా॥ సర్వేశ్వరునికి సర్వాంగీణమగు మంగళాశాసనము నొనరించుటయే సకల
వేదవేదాంత పరమహానాశ్రిథమని తానుగ్రహించి, తదనుగుణముగఁ దాననుష్ఠించు
టయే గాక తేటతెల్లముగ నితరులకును బోధించిన పరమకారుణికులగు శ్రీ
పెరియాఝ్వార్లు, యవతీజనతిలకంబగు శ్రీయశోదాదేవి తనముద్దుపట్టియై యవ
తరించిన పరాత్పరుడగు శ్రీకృష్ణునికి సంధ్యారక్షునిడిన క్రమములనెల్ల నను
సంధించి తద్భావభావితాంతరంగులై, తన్మయభూతకిరణత్రయులై, విగళిత
వేద్యాంతరులై తత్క్రమములనెల్ల శ్రీమహాలక్ష్మ్యుని దివ్యమహిషీపరివృతుడై పరమ
భోగ్యభోగోపకరణ భోగస్థాన రమణీయులగు 'తిరువెళ్ళతై' దివ్యక్షేత్రమున
వేంచేసియుండు శ్రీపుండరీకాక్షుల విషయమున తామనుభవించి ప్రసాదించిన
దివ్యప్రబంధప్రసూనమాలికయందలి యుత్తరార్థముల (వెనుకటిపాదముల)యం దాన
తిచ్చిన యర్థవిశేషముల గ్రహించునట్టి భక్తులయొక్క నిఖిలపాపసంచయములును,
తమంతటతామే యవి తొలగిపోవును.

అడివరవు:—ఇందిరక్, కన్దు, శెప్ప, కణ్ణిల్, పల్లాయ్, కళ్ళక్, కళ్ళ,
ఇన్నమ్. ఇరుక్కొడు, పోదమర్, (శెన్ని).

అఝ్వార్, ఎమ్పెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళేశరణమ్.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
ఆత్మార్ ఎమ్మెయ్ నార్ జీయర్ తిరువంగళేశరణం

శెన్నియోజ్జు

(మదలాయరం-౫ పత్తు, ౪ తిరుమొట్టి)

[తిరువేంగడముడైయాళ్ విషయము]

అ వ త రణి క

ఈ ప్రబంధము నిత్యాయ సంధానమున నేడవ విభాగము. దీనిని గూడ సాదించి నవారు శ్రీ పెరియాళ్వార్లే. ఈ ప్రబంధమున భగవంతుని యాశ్రీతలైన త్వరా సంభ్రమము నుపశమింపజేయుచున్నారు ఈ ప్రబంధము తిరువేంగడముడైయాళ్ విషయప్రతిసాదకమైయున్నది.

శ్రీయః పతియును శ్రీవైకుంఠనికేతనుండును నిత్యము క్రొనుభావ్యుండును నిరతి శయానందపరిపూర్ణుండునగు సర్వేశ్వరుండు నిత్యము క్తులవలె తన్ననుభవించుచు, ఆమందానందము ననుభవింప యోగ్యతగలిగియు అనాదిమాయాతిరోహితస్వభావులై సంసారప్రవాహమున బడి కొట్టుకొనుచున్న సంసారిచేతనుల నుద్ధరించుటకై, పరత్వసౌలభ్యాదిసకలకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణుడై స్వామిపుష్కరిణీతీరమున తిరు మలలో నిష్ఠతిరుక్కోలమున (నిలుచునట్లు) వేంచేసి కలియుగ ప్రత్యక్షదైవతంబై విరాజిల్లుచున్నాడు. ఈశ్వరుండు తనకు శేషభూతుడగు నీజీవునకు సాహార్దము మొదలగు నాత్మగుణములఁ జనింపజేసి సదాచార్యసమౌత్రయణముఁ గావించి ప్రాప్య విరోధులయం దరుచిని, ప్రాప్యమునందు రుచినిబుట్టించి స్వప్రాప్త్యనుకూలము లగు ధర్మజ్ఞానభక్తిప్రపత్తులఁ బ్రసాదించి యుద్ధరించుచున్నాడు. ఆత్మార్లకు వీనినన్నిటిని ప్రథమమునందే యనుగ్రహించెను. “ఉరవర్” అనునట్లు నిత్య నూరులు పైబడి యనుభవించు ననుభవమనెడి యెరువునువేసి యాచార్యోపదేశ జ్ఞానమును నీటినిగట్టి సత్సంగమును విత్తనముఁజల్లి స్వస్వరూపానుభవానంద ఫలము ననుభవింపజేయును. ఇట్లు భగవన్నిచ్చేతుక ప్రసాదలబ్ధనిరవద్యహృదయ విజ్ఞానపరిపూర్ణులై వేంచేసియుండు శ్రీమదాత్మార్లనుజూచి సర్వేశ్వరుండు సంతోషింప, వానిసంతోషముఁజూచి వీరు సంతోషింపగ నింతకుమించిన పురుషార్థము వేటొకటిలేదని వీరుండగ ‘వీరికార్యమున మనము మొదట ప్రవేశింపజే

పోయితిమే' అని పెరుమాళ్లు సంభ్రమించుచుండ అత్వార్లు దానిని గని విశోధి
సముదాయమంతయును పోగా లభింపవలసిన యవేక్షితములనన్నిటిని పొందితిని,
కనుక దేవరవారు ఏల తత్తటపాటు జెందుచున్నారు? అని వాని యాయాసము
నుపశమింపజేయుచున్నారీప్రబంధమున.

(అవ.) అత్వార్లు నిరుపాధికకరుణామృతవలాహకమగు సర్వేశ్వరునిఁ జూచి,
“ నాకుఁజేయవలసిన హితములనెల్లచేసియును నీకీ తత్తటపాటెందులకు? ” అని
ప్రశ్నించుచున్నారు.

శెన్నియోజ్యుతణ్డెరు వేజ్జడముడైయా, యులగు

దన్నైవాళినిన్తనమ్మి దామోదరాశదిరా

ఎన్నైయుం ఎన్నుడై మెయుముక్ శక్కరప్పాటియొద్దేరిక్కొణ్ణు

నిన్నదుళేవురినిరున్దే నినియుక్ తిరుక్కుటిప్పే.

ఓజ్ఞు శెన్ని తణ్ తిరువేంగడం ఉడైయాయ్ = ఆకాశపర్యంతము వ్యాపించి
యుండు శిఖరములగలిగి మిక్కిలిచల్లదనము గలిగియుండు శ్రీ వేంకటాద్రినివాస
స్థానముగాఁ గలవాడవును, ఉలగుతన్నై వాళినిన్తనమ్మి = లోకులను ఉజ్జీవింపఁ
జేయుటకై నిన్తతిరుక్కోలమున వేంచేసియుండు సకలకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణుడవై
వును, దామోదరా = తల్లియగు యశోదాదేవిచేఁ గట్టబడిన బ్రాతిని తనయుదరమున
నిరూపకముగ ధరించుయుండువాడవును, శదిరా = ఆశ్రితులదోషములను గన్నెత్తి
చూడనట్టి చాతుర్యముఁగలవాడవును ఆగు ఓ పరమాత్మా!, ఎన్నైయుం ఎన్నుడై
మెయైయుం = నా యాత్మను నాసొత్తుగు శరీరమును, ఉక్ శక, ర పాటి ఒద్దేరి
క్కొణ్ణు = దేవరవారియొక్క శ్రీ సుదర్శనపుదిహ్నము ధరించి, నిక్ అరుళే
పురున్దు ఇరున్దేక్ = నీయొక్కకరుణామృతమునే సర్వదేశకాలములయందును కోరి
యున్నాను, అని = ఇట్లైనపిమ్మట, తిరుక్కుటిప్పే = దేవరవారి హృదయాభిప్రాయము,
ఏక్ = ఏమి? ఆనతీరువలయును అని పెరియాత్వార్లు తిరువేంగడముడైయన్లను
ప్రార్థించుచున్నారు.

తా॥ అభ్రంలిహములగు నత్యున్నత శిఖరాగ్రములచే విరాజిల్లు సుగభిరీత
లంబగు శ్రీ వేంకటాచలమున, నుభయఘాతుల నుజ్జీవింపజేయుటకై నిన్తతిరుక్కోల
మున వేంచేసియుండు ఓ స్వామీ! సకలకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణుడవై, పరాత్పరుఁ
డవైయుండియు నొకగోపికచే వాత్సల్యదామమునఁ గట్టబడివాడవై దామోదరుఁ
డను నిరూపకనామధేయముఁగలిగియున్నావు. అదియును గాక స్వాశ్రితులదోష

ములఁ జలిసికొనలేకయున్నావు. పరమకరుణామయా! స్వామి! దాసుని యత్నాత్మీయములనన్నిటిని భవదీయ సుదర్శనచక్రముచే ముద్రితములుగాచేసుకొని దేవరవారి దివ్యకృపనే యపేక్షించియున్నాను. ఇక కొంత ఏమిగలదు? ఆనతీయుఁడు అని యాహ్వాదు భగవద్దివ్యమంగళవిగ్రహ సాక్షాత్కారజనిత నిర్భరానందపులకిత గాత్రులై తిరువేంగడముడైయున్నను అపేక్షించుచున్నారు.

(అవ.) మొదటి పాశురమున “ఇనియెన్ తిరుక్కుటిప్పే” అని ఆహ్వాదు భగవంతునిఁజూచి నాకుఁ జేయవలసిన హితములనెల్లచేసియు ఈ తత్తటపాటెందుకు? అని విన్నవించిరి. అటుపై పరమకారుణికుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు ఆత్మీయ! పరమపదప్రాప్తి కనువగు పరభక్తి జనించినదా? అర్చిరాదిగమనాదులు సిద్ధించినవా? అనిన ఆప్రకారములన్నియు తమకుసిద్ధించినవని యీ రెండవపాశురమున ఆహ్వాదు శేలవిచ్చుచున్నారు.

పటవై యేఱు పరంపురుడా నీయెన్నెక్కైక్కొణ్ణిపి
పిటవి యెన్నుంకడలుం వల్లోని పెరుమ్బదమాగిన్టదాల్
ఇటవిశెయ్యుం పావక్కాడుతీక్కొళి ఇ వేగిన్టదాల్
అటవై యెన్నుమముదవాటుతలై ప్పల్లోని వాయ్క్కొణ్ణదే॥ ౨

పటవై ఏఱుం పరంపురుడా = పక్షిరాజగు శ్రీ గరుత్మంతునిపై ఎక్కి స్వారి చేయు పరమపురుషా! నీ = సర్వరక్షకుఁడవగు నీవు, ఎన్నై = అనన్యగతికుఁడనగు నన్ను, కైక్కొణ్ణిపి = అంగీకరించిన తరువాత, పిటవియెన్నుం కడలుం వల్లోని = పువ్వునను అపారపారావారము శుష్కించి, పెరువదం ఆగిన్టదు = పరమపదము సిద్ధించినది, ఇటవుశెయ్యుం పావక్కాడు = ఈ యాత్మను నశింపఁ జేయు పాపసంతతియను మహారణ్యము, తీక్కొళి ఇ = (తత్వజ్ఞానమును) కార్చిచ్చు పడి, వేగిన్టగు = దగ్ధమగుచున్నది, అటవై ఎన్నుం అముద ఆఱు = విజ్ఞానమును అమృతమనుమగు మహానది, వాయ్ పల్లోని = నోటి వలకు ప్రవహించి, తలై కొణ్ణదు = ఉన్న స్థకమైపోవుచున్నది.

తా॥ శ్రీ గరుడవాహనాదాధుఁడవగు పరమపురుషా! సనాతన ధర్మస్వరూపుఁడవగు నీవు నన్ను అంగీకరించినవెనుక సంసారమును సాగరము ఎండి పోయినది. ఈ యాత్మకు వినాశకరమగు పాపారణ్యము దవదహనముచే దగ్ధమగుచున్నది. జ్ఞానామృతమహానది ఉన్న స్థకమైపాటుచున్నది.

(అవ) క్రిందిపాశురమున “పిఱవియెన్టుం కడలుంపల్లో” అనియు “ఇఱవు శెయ్యుంపావక్కాడు తీక్కొళ్ ఇవేకిన్టదాల్” అనియు మీయొక్క అపేక్షితములు సిద్ధించినట్లు వచించితిరి. తన ప్రతిబంధకములు నివృత్తమై తనయభీష్టములు సిద్ధించుటమాత్రము పురుషార్థముగాదు; ఇంక నేమనఁగా! తమసంబంధులకును అట్టిపరిస్థితి కలుగుటయే. అట్టి పరమానందానుభవము మీకు సిద్ధించినదా! అని సర్వేశ్వరుఁడు ఆత్మార్థము ప్రశ్నింపగా, ఆత్మార్థము “నాకు నాసంబంధులకు మాత్రమేగాక వారు నివసించు దేశస్థుల పాపములుకూడ నివృత్తమైనవని వక్కాణించుచున్నారు.

ఎమ్మనావెళులదెయ్ వమే యెన్నుడైనాయగనే

నిన్ను శేనాయ్ పెళ్ళి ననన్మైయివ్వులగినిలార్ పెఱువార్

నమ్మనోలవీళ్ త్తముక్కుం నాట్టిలుళ్ళ పావమెల్లామ్

శుమ్మనాదే కై విట్టోడిత్తూఱుగళ్ పాయ్దనవే॥

3

ఎమ్మనా = నాస్వామి!, ఎళులదెయ్ వమే = నాకులయునకు పరదైవతమైనవాడా!, ఎన్నుడైనాయగనే = నాస్రావనాయకా!, నిన్ ఉళ్ళేనాయ్ = నీ అభిమానములో సంతర్భూతుఁడనై, పెళ్ళి ననన్మై = నేనుపొందిన ప్రయోజనమును, ఇవ్వులకినిల్ = ఈసంసారములో, ఆర్ పెఱువార్ = ఎవరుపొందగలరు?, నమ్మనోల = భూతప్రేతపిశాచములవలె, వీళ్ త్తము = సంచరింపనివ్వక, అముక్కుం = అణచునట్టి, నాట్టిల్ ఉళ్ళ పావమెల్లామ్ = లోకమునందుండు అన్నివిధములైన పాపములను, శుమ్మనాతు = ఊపిరివిడువక, కై విట్టు = నిశ్శేషముగ విడిచి, ఓడి = పరుగెత్తి, తూఱుగళ్ = సంసారమును పొదరిండ్లలో, పాయ్దన = ప్రవేశించినవి

తా॥ నాకురాజును కులదైవతమును నాధుఁడవునైన పరమపురుషా! నీ యభిమానాంతర్భూతుఁడనై నేనుపొందిన ప్రయోజనమును నెవరునుపొందనేరదు. భూతప్రేతపిశాచికౌదులవలె నన్ను పడఁద్రోసి యణగఁద్రొక్కెడు పాపములన్నియు నూపిరివిడువలేక నిన్ను నిశ్శేషముగ వదిలి సంసారమును పొదరిండ్లలోఁ బ్రవేశించినవి అని విన్నవించుచున్నారు.

(అవ.) “ఇఱవు శెయ్యుం పావక్కాడు తీక్కొళ్ ఇవేకిన్టదాల్” అని తమపాపము “నాట్టిలుళ్ళ పావమెల్లామ్” అని తమదేశస్థులపాపములను నశించినరీతిని, తమకు యమునివలని బెడదతీరినప్రకారము పూర్వపాశురమున నానఱిచ్చిరి. ఇంక

నీపాశురమున తమయాజ్ఞప్రకారము నడచు స్థలములయందంతటను యముని నాదేశము ప్రసరింపదని శేలవిచ్చుచున్నారు.

కడలోకడైన్ద ముదజ్జొణ్ణు కలశత్తైనితైత్తాప్పోల్
ఉడలురుగి వాయ్తెఱన్దు మడుత్తునై న్నితైత్తుక్కొణ్ణే
కొడుమై శెయ్యుం కూల్ ముమెక్కోలాడికుఱుగప్పెఱా
తడవరైత్తోళ్ శక్కరపాణి శార్జవిత్తేవగనే॥ ౪

తడవరైత్తోళ్ = గొప్ప పర్వతములవంటి భుజములుగలవాడవును; శక్కర పాణి = శ్రీసుదర్శనచక్రమును హస్తమునధరించినవాడవును, శార్జవిత్ = శ్రీ శార్జమను ధనుస్సును ధరించినవాడవునై, శేవక నే = స్వాశ్రీతవిరోధి నిరసనక్షముఁ డవై వేంచేసియుండు ఓస్వామి! కడలోకడైన్దు = క్షీరాబ్లావమును చిలికి, అముదం కొణ్ణు = అమృతమునెత్తి, కలశత్తై నితైత్తాప్పోల్ = కలశములలోనిండించినట్లు; ఉడలురుగి = దేహముకరిగి, వాయ్తెఱన్దు = నోరు తెఱచి, మడుత్తు = రెండుచేతు లను జోడించి, ఉన్నై = పరమభోగ్యుడవగు నిన్ను, నితైత్తుక్కొణ్ణే = (నాహృద యమున) నిండింపఁజేసుకొంటిని, కొడుమై శెయ్యుం కూల్ ముమె = తీక్షణదండ ధరుడగు యమధర్మరాజుగూడ, ఎక్కోలాడి = నాయాజ్ఞ ప్రసరించు ప్రదేశము నందంతయు, కుఱుక పెటాక్ = సమీపింప నేఱుడు.

తా॥ అతివిశాలోన్నత పర్వతసదృశంబులగు శ్రీసుదర్శనపాంచజన్యములను శ్రీశార్జమను గొప్పధనుస్సును ధరించి మహామహిమాన్వితుడవై స్వాశ్రీతవిరోధి నిరసనముఁజేయుచు వేంచేసియుండు ఓస్వామి! సముద్రమును మథించి అమృతము నెత్తి కలశమున నిండించునట్లు దేవరవారిని నాహృదయమందు నిండించుకొంటిని. తీక్షణదండధరుండగు యముడును మాపజ్జచేరనోపడు.

(అవ.) క్రిందిపాశురమున అమృతమును దృష్టాంతముగఁ బేర్కొనిరి. ఇందు స్వర్ణమును దృష్టాంతికరించి తమనైచ్చాచుసంధానముఁ బ్రకాశింపఁజేయుచు విశ్లేషింపఁ బ్రయత్నింపగా సర్వేశ్వరుండు సమాధానపఱచి; ఇద్దఱును ఏకతత్వ మను కొనునట్లు సంశ్లేషింపగా, వానికృతజ్ఞతకు మిక్కిలి యాశ్చర్యచకితులై అతని కల్యాణగుణములకు వానులై స్తోత్రహృదయముగ నాత్మసమర్పణముఁజేయుచున్నారు.

పొన్నైక్కొణ్ణురై కలోమీదేనిఱ మొళురై త్తాప్పోల్
ఉన్నైక్కొణ్ణెన్నావగమ్మాల్ మాల్ మియురైత్తుక్కొణ్ణే

ఉన్నైక్కొణ్ణెన్నుళ్ వై తే నన్నైయుమున్నిలిట్టే
ఎన్నప్పావెన్నిరుడీకేశా వెన్నుయిర్ కావలనే||

౫

ఎన్నప్పా = నా తండ్రి!, ఎక ఇరుడీ కేశా = నా యింద్రియములకల్ల
స్వామియైనవాడా, ఎక వుయిర్ కావలనే = నా కాత్తభూతుడవై (నన్నన
శేషుడుగాకుండునట్లు) కాపాడువాడా!, పొన్నై = బంగారుమును, నిఱమెళి =
కొంతినిబరితీంచుటకు, ఉరైగల్ ఉరైత్తాప్పిల్ = ఒరుపుడురాతిపై ఒరయునట్లు,
ఉన్నైక్కొణ్ణు = నిన్నుగొని, విన్నావగంబాల్ = నా నాలుకపై, మాన్ద్రోన్ది =
వన్నెచెడునట్లు, ఉరైత్తుక్కొణ్ణే = ఒరసికొంటిని (మాట్లాడుకొంటిని), ఉన్నై
క్కొణ్ణు = నీ యంగీకారమును గ్రహించి, ఎన్నుళ్ వైత్తే = నా యనుభవ
మునకు విషయాకరించుకొంటిని, ఎన్నైయుం = నా యాత్మను, ఉన్నిల్ = నీ
చరణనలినముల సన్నిధిలో, విట్టే = సమర్పించితిని.

తా॥ నాకు తండ్రివై నాయింద్రియనియామకుడవై, నన్ను అన్యశేష
భూతుడను గాకుండునట్లు కాపాడిన యోస్వామి! బంగారును ఒరగల్గులో నొరసి
చూచునట్లు నిన్ను నా నాలుకయందు ఒరసికొంటిని. కశ్మలమగు (నా నాలుకతో
దూషించితిని) నిన్ను నా యనుభవమునకు విషయాకరించుకొంటిని, నా యాత్మను
జేవరవారి పాదారవిందములలో సమర్పించుకొంటిని.

(అవ.) ముందు పాశురమున “ఉన్నైక్కొణ్ణు ఎన్నుళ్ వైత్తే” అని
యానతిచ్చిరి. ఈ పాశురమున సర్వేశ్వరుని తమయందుంచుకొనిన క్రమము నాన
తిచ్చుచున్నారు.

ఉన్నుడైయ విక్కిరమ మొన్న్దొట్టాయామలెల్లామ్
ఎన్నుడైయ నెళ్ళగమ్బాల్ శువర్ వట్టి యెఱుదిక్కొణ్ణే
మన్నడల్లమఱునలజ్జెక్కొణ్ణ విరామనమ్మా

ఎన్నిడై వన్దెమ్బెరుమా నిని యెఱుప్పొగిస్త దే||

౬

ఉన్నుడైయ విక్కిరమం ఒన్న్దు ఒట్టియామల్ ఎల్లాం = నీ యవతారగుణచేష్టిత
పరాక్రమాదులలోనొకటిని వదలక అన్నిటిని, శువర్ వట్టి = గోడపై చిత్రము
వలె, ఎన్నుడైయ నెళ్ళగంపాల్ = నా మనస్సునందు, ఎఱుదిక్కొణ్ణే = ప్రకా
శించునట్లు వ్రాసుకొంటిని, మక అడంగ మఱు, వలజ్జె కొణ్ణ ఇరామక నమ్మా =

దుష్టక్షత్రియులెల్లరును అణగిపోవునట్లు గండ్రగొడ్డలిని కుడిచేతిలో ధరించిన పరశు రాముడవై యవతరించిన కల్యాణగుణ పరిపూర్ణా! ఎంపెరుమాన్ = నాకు మహా దుపకారముజేసిన నా స్వామీ! ఎన్నిడై వస్తు = శేషభూతుడనగు నాయొద్దకు విచ్చేసి, ఇని ఎంగుపోగిస్తాను = ఇంక నెక్కడికిఁబోఁజూచుచున్నావు.

తా॥ దేవరవారి యతిమానుషచేష్టితపరాక్రమములన్నిటిని నాకునన్నున గోడపై చిత్రమువలె నేర్పఱచుకొంటిని. శ్రీ పరశురామావతారం బొసర్చి దుష్ట క్షత్రియుల నాశనంబొనర్చిన దివ్యకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణా! నాస్వామీ! మహోప కారకా! దాసుడనగు నా వద్దకు నెఱచితివి. ఇంక నెచటికి వేంచేయఁజూచు చున్నావు.

(అవ.) క్రిందిపాశురమునఁ జెప్పఁబడిన “ఎన్ నావకంపాల్ మాన్ శ్రీన్ది యురైత్తుక్కొణ్ణేక్” అనునది సర్వేశ్వరుని నిర్దేశితకృపాప్రభావముననే అని ఈపాట్టునం దానతిచ్చుచున్నారు.

పరుప్పదత్తుక్కయల్ పొటిత్తపాణ్డియర్ కులపతిపోల్
తిరుప్పొలిన్ద శేవడియె శేన్నియిన్మేత్పొటిత్తిత్తాయ్
మరుప్పొళిత్తాయ్ మల్లడర్తా యెనైన్మవాళగమే
ఉరుప్పొలిన్దనావిసేనై యునక్కురిత్తాక్కినై యే॥ 2

పరుప్పదత్తు=మహామేరువునందు, కయల్ = తనమకరధ్వజమును, పొటిత్త = స్థాపించిన, పాండియర్ కులపతిపోల్=పాండ్యవంశపు రాజువలె, తిరుప్పొలిన్దశేవడి = సౌందర్యసౌభాగ్యములచే విరాజిల్లుచుండెడు దేవరవారి దివ్యరమణీయపాదారవింద ములను, ఎన్ శేన్నియిన్ మేల్ = నాశిరస్సుపై, పొటిత్తా ఎన్దు = స్థాపించితివనియు, మరుప్పొళిత్తా ఎన్దు=కువలయాపిడముయొక్క దంతమునువిరిచితివనియు, మన్ అడ ర్తామ్ ఎన్దు = చాణూరముష్టికులను మల్లలను నిరసించితివి అనియు, ఉన్వాళగం = నీకల్యాణగుణచేష్టితములకు వాచకములగు తిరునామములఁ గీర్తించుటచేత, ఉరుప్పొలిన్ద నావిసేనై = కాయగాచిన నాలుకగలనన్ను, ఉనక్కు = దేవరవారికి, ఉరిత్తాక్కి నైయే = దాసుడగునట్లు చేసితివే యని ముగ్ధులగుచున్నారు.

తా. పాండ్యరాజు మహామేరువుపై తన మకరధ్వజమును నెలకొల్పినట్లు అత్యంతసౌందర్యములగు స్వకీయపాదారవిందములను నాశిరస్సున స్థాపించితివి. ‘కువల యాపిడ’మను మత్తేభముయొక్క దంతమును విరిచితివి. దుర్దాస్తులగు ‘చాణూర ముష్టికు’లను మల్లల నిరసించితివి. ఓస్వామీ! నీదివ్యకల్యాణగుణచేష్టిత వాచకములగు

తిరునామముల నిరంతర మనుసంధించుటచే గాయఁగాచిన నాలుకగల నన్ను
నీకర్తమగునట్లు చేసుకొంటివి. ఆహా! ఏమిసేవాత్సల్యము, సౌశీల్యము, దయారసము
అని ఆహ్వార్యు తన్నయులగుచున్నారు.

(అవ.) క్రిందిపాశురములలో అద్వేషముమొదలు పరమభక్తిపర్యంతముగ
మధ్యమండు సకలసద్గుణములను అనుగ్రహించి పరజ్ఞానముగలిగించి విరోధిని
బోగొట్టి, మానససంశ్లేషముమాత్రమేగాక బాహ్యసంశ్లేషమునుగూడ ననుగ్ర
హించెను. కరుణామయుడగు సర్వేశ్వరుడని యభివర్ణించిరి. ఇంక వానినే సత్తుగా
గొని భగవదనుభవమే యాత్రగానున్న నిత్యనూరులకువలె తనకును భగవదను
గ్రహము సర్వవిధముల సమాశమని యీపాశురమున నభివర్ణించుచున్నారు.

అనన్దస్వాలుం గరుడస్వాలుమైదునాయ్ దాగవైత్తు, ఎక్
మనన్దనుళ్ళేవన్తు వైగివాళిచ్చెయ్ దాయెమ్మిరా
నినైన్దెన్దు శ్చేనిన్దు నెక్కుక్కణ్ణళశు మ్మొట్టుగ
నినైన్దిరున్దే శిరమన్దీర్ న్దే నేమి నెడియవనే॥

నేమి నెడియవనే ఎమ్మిరా = శ్రీసుదర్శనచక్రమును చేతియందు ధరించి
సర్వాధికుడవై విరాజిల్లుచు మహాపకారకుడవగు ఓస్వామి! అనందకపాలుం =
(అనందాహ్వాన) ఆదిశేషునియందును, గరుడకపాలుం = శ్రీ(పెరియతిరువడి)
గరుడాహ్వానయందును, ఐళునాయ్ తాకవైత్తు = స్నేహము నతిస్వల్పముగానునిచి,
ఎక్ మనన్దనుళ్ళే = నామనస్సునందు, వన్తు = నిర్వాజముగా వేంచేసి, వైగి =
పొందియుండి, వాళిచ్చెయ్ తాయ్ = దాసుడనగు నన్ను ఉజ్జీవింపజేసితివి, ఎన్దు శ్చే =
నా మనస్సున, నినైన్దు నిన్దు = అట్టి పరమోపకారకుడవగు నిన్ను భావన
జేసిచేసి, నెక్కు = మనస్సుకరిగి, కణ్ణళ్ = కండ్లయందు, అశుమ్బు ఒట్టుగ =
అనందబాష్పములు ప్రవహింపగ, నినైన్దు నిన్దు = నీ వొనరించిన పరమోపకారముల
ననుసంధించుకొనుచు, శిరమం = శ్రమమునంతయును, తీర్ న్దే = తీర్చుకొంటిని.

తా॥ దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ కారకుడగు శ్రీ సుదర్శనాహ్వానము తిరుహస్త
మున ధరించి దాసులకు మహాపకారకుడవై వేంచేసియుండు పరాత్పరా!
నా స్వామి! అనంతగరుడాది నిత్యనూరులయందలి ప్రేమమును విడనాడి దాసుని
హృదయమందు సదానిలిచి దాసుని యుజ్జీవింపజేసితివి. ఆహా! ఏమి నీ కారు
ణ్యము! సౌశీల్యము! వాత్సల్యము! నీ నిర్వాజకృపారసమును అనుసంధించి యను
సంధించి నా మనస్సుకరిగి నేత్రములయం దానందబాష్పములు ప్రవహించుచున్నవి.

నీవొనర్చిన యుపకార పరంపర నెల్ల ననుసంధింపగా నాశ్రమమంతయునుఁ దొలగి పోయినది.

(ఆహ.) క్రిందపాశురమున అట్వార్లు భగవంతునితో “నిత్యనూరులను విడచియు నన్నుకటాక్షింప నపేక్షించి నా హృదయమునఁ బ్రవేశించితివి నీ”వని యనిరి. ఈ పాశురమున నివాసస్థానము లనేకములుండియు వానిని యపేక్షించి తన్నువాసస్థానముగా జేసుకొన్నవైఖరిని విజ్ఞాపించుకొనుచున్నారు.

పనిక్కడలిల్ పళ్ళికోళై పక్కుగవిట్టోడివన్దు, ఎక్
మనక్కడలిల్ వాళువల్ల మాయమణాళనమ్మి
తనిక్కడలే తనిచ్చుడరే తనియులగే యెన్దెన్దు
ఉనక్కిడమాయిరుక్కవెన్నె యునక్కురిత్తాక్కినై యే॥ ౯

పని కడలిల్ = నితాంతసురభీతీతలమగు క్షీరాబ్ధియందు, పళ్ళికోళై = శయనించుటను, పక్కుగవిట్టు = మరచి, ఓడివన్దు = (అత్యాశతో) పరుగిడివచ్చి, ఎక్ మన కడలిల్ = నా మనస్సును సముద్రమునందు, వాళువల్ల = నిత్యవాసముజేయుచున్న, మాయక్ = ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుడను, మణాళక్ = పెరియపిరాట్టికి వల్లభుడను, నమ్మి = సర్వపరిపూర్ణ స్వరూపుడవునగు ఓ స్వామి!, తని కడల్ = అద్వితీయమగు క్షీరాబ్ధి, తని కుడర్ = అద్వితీయమగు నూర్యమండలము, తని ఉలగు = అద్వితీయమగు పరమపదము, ఎన్దెన్దు = అని చెప్పబడు ప్రదేశములు, ఉనక్కు = పరాత్పరుడవగు నీకు, ఇడమాయ్ ఇరుక్క = పరమస్థానములుగా నుండగా, ఎన్నె = స్వస్వరూపపరస్వరూపములఁ గుర్రెఱుంగని యవివేకశిఖామణినగు నన్ను, ఉనక్కు = అవాప్తసమస్తకౌముడవగు నీకు, ఉరిత్తాక్కినైయే = వాసస్థానముగా జేసికొంటివే స్వామి!

తా॥ నాయందలి యపేక్షచేఁ బరమభోగ్యభూతమగు క్షీరాబ్ధిశయనమునుఁ గూడ విడనాడి పరుగిడువచ్చి నా హృదయమును మహాసముద్రమునందు నిత్యవాసము నొనర్చుచున్న ఆశ్చర్యగుణచేష్టితా! లక్ష్మీవల్లభా! దివ్యకల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణా! స్వామి! పరమవిలక్షణములగు క్షీరనాగరము, నూర్యమండలము, పరమపదము మొదలగు భోగస్థానములుండగ వాటినన్నిటిని విడచి స్వరూపజ్ఞానశూన్యుడనగు నన్ను సర్వవిధపరిపూర్ణుడవగు నీకు పరమ నివాసస్థానముగాఁ జేసికొంటివే! ఆహా! ఏమి నీ సౌభాగ్యము! దయామయా! నన్ను ఈ రీతి యనుగ్రహించితివే స్వామి!

(అవ.) క్రింది పాశురమున సర్వేశ్వరుడు తనభోగస్థానములనన్నిటిని విడచి వచ్చి తనయందు నిత్యవాసముఁ జేయుచున్నాడనిరి. ఈ పాశురమున ఆయాస్థానములయందలి ప్రీతిప్రకర్షలనన్నిటిని తనయందే చూపుచున్నాడనుచున్నారు.

తడవరై వాయ్మిళిర్న్దుమిన్నుం తవళనెడుజ్జొడిప్పోల్
శుడరొళియాయ్ నెజ్జెనుళ్ళే తోన్ఱుమెళోదినమ్బి
వడతడముం వైగున్దముం మదిళ్ తువరావదియుమ్

ఇడవగైగ లిగళ్న్దిట్టెన్బాళిడవగైగొణ్డనైయే||

౧౦

తడం వరైవాయ్ మిళిర్న్దు మిన్నుం = అతివిశాలాన్నతమగు మలయపర్వతమున దేదీప్యమానముగా ప్రకాశించు, తవళం నెడు కొడిప్పోల్ = ధవళమై (తెల్లనై) పెద్దదగు ధ్వజపటమువలె, శుడర్ ఒళియాయ్ = జ్యోతిఃప్రకాశమై, ఎళ నెజ్జెనుళ్ళే = నా హృదయకమలమున, తోన్ఱుం = నేవసాయించుచున్న, శోదినమ్బి = తేజఃపరిపూర్ణా!, వడతడముం = ఉత్తరదిక్కుననుండు క్షీరాబ్ధియు, వైగున్దముం = శ్రీ వైకుంఠమును, మదిళ్ తువరా వదియుం = దివ్యప్రాకారపరివృతమగు శ్రీ ద్వారకాపట్టణమును (వేయేల), ఇడై వగైకళ్ = ఇట్టిస్థలములనంతయు, ఇకళ్న్దిట్టు = విడచిపెట్టి, ఇడవగై = ఈ స్థానములయందన్నిటియందునుఁ జేయునాదరమును, ఎన్బాల్ = నావిషయమున, కొణ్డనైయే = పఱపినన్న కటాక్షించితివే స్వామీ!

తా॥ విశాలమగు మలయపర్వతమునఁ బ్రకాశించు దివ్యధ్వజమువలె తేజోరూపమై నా హృదయకమలమునందు విరాజిల్లు పరిపూర్ణతేజఃస్వరూపా! శ్రీ క్షీరసాగరము, శ్రీ వైకుంఠము, శ్రీ ద్వారకాపురి మొదలగు దివ్యదేశములయందలి ప్రేమనంతయును పరమమృదుహృదయులును ప్రపన్న శేఖరులును నగు శ్రీ పెరియాళ్వార్లు నాయం దునిచితివే యని తలచితలచి వ్యాముగ్ధులగుచున్నారు.

(అవ.) నిగమనమున నీ తిరుమొట్టి నభ్యసించినవారికి ఫలము తమవలె అనన్యార్హశేషత్వ సంపత్తి చేకూరునని యానతిచ్చుచున్నారు.

వేయర్ తణ్ణళ్ కులత్తుదిత్త విట్టుళిత్తమనత్తే
కోయిల్ కొణ్డ కోవలనై కొక్కుళుళుళిర్ ముగిల్వణ్డనై
ఆయరేన్దై యమరర్కోవై యన్దణర్ దమముద త్తినై
చ్చాయైపోల ప్పాడవల్గార్ తాముమణుక్కర్ గళే||

౧౧

జేయర్ తంగళ్ కులత్తు ఉదిత్త = బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠులయొక్క తిరువంశమున నవతరించిన, విట్టుశిత్తక్ = శ్రీ విష్ణుచిత్తులను పెరియాళ్వార్లయొక్క, మనత్తే = మనస్సును, కోయిల్ కొడ్డ కొవలనై = నిత్యవాసముగాఁ జేసుకొన్న గోపాలుఁ డును, కొఱ్ఱుంకుళిర్ ముగిల్ వణ్ణనై = పరమరమణీయశీతలనుభగవద్దకవలాహక మువలె ముగ్ధశ్యామలవర్ణుఁడును, ఆయర్ ఏత్తై = గొల్లలతోఁ గలసిమెలసి యుండు టచే వారలలో నృపభమువలె బలిష్ఠుఁడై విరాజిల్లువాఁడును, అమరర్ కోవై = నిత్య నూరుల కధిపతియు, అన్దణార్తం అముతత్తినై = సనకసనందనాదులకును పరమ భోగ్యామృతమును నగు సర్వేశ్వరుని నిరతిశయప్రీతిపురస్సరముగా గానముఁ జేయువారలు, శాయైపోల = నీడవలె, అణుక్కర్గళ్ = అంతరంగకైంకర్య ముల జేయఁగలుగుదురు.

తా॥ బ్రాహ్మణ కులోద్భవులగు పెరియాళ్వార్ల హృదయారవిందమును తన నివాసస్థానముగాఁ జేసికొన్న గోపాలుని, శీతలనీలమేఘ నిభవర్ణుని, గోపజనవృషభుని, నిత్యనూరిపరిషన్నిర్వాహకుని, సనకసనందనాది పరమర్షులకును పరమ భోగ్యభూతుఁ డగువానిని సర్వేశ్వరుని ప్రేమపరవశులై గానమొనర్చువారు సర్వేశ్వరుని కంత రంగు లగుదురు.

అ డి వ ర వు

శెన్ని, పఱవై, ఎమ్మనా, కడల్, పాకె, ఉక్, పరుప్ప, అనన్దక్, పని, తడవరై, జేయర్.

పెరియాళ్వార్ తిరువడిగళే శరణమ్

ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్

జేయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

—

శ్రీయై నమః
 శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణే నమః
 శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
 శ్రీతిరుప్పావ్నావ్నార్ల ప్రభావ సంగ్రహము.

‘తిరుచ్చిరాపల్లి’ నగరమున కనతిమారముననుండు ‘తిరువుత్తాయూర్’ అను గ్రామమున కలియుగాది ౮౪౨ సంవత్సరమున దుర్జతినామ సంవత్సరమున వృశ్చిక (కౌర్తికై) మాస కృష్ణపక్ష ద్వితీయాబుధవారముకూడిన శుభదివసమున శోహిణీ నక్షత్రమున శ్రీవత్సాంశజులైన తిరుప్పావ్నావ్నార్ల ప్రీహిసస్యమున నయో నిజులై యవతరించిరి. ఒకబ్రాహ్మణాగ్రేసరుని త్రేత్రమున శోటినూగ్యప్రతీకాశమై వెలుగొందు నాశిశువును ఆస్రోవబోవు మాలదాసరియొక్కడుచూచి, తనకు సంతానములేమిఁజేసి అలభ్యలాభముగా దలంచుచు శ్రీరంగనాథుడే యిట్లనుగ్రహించెనని యమందానందభరితుడై అవ్వారిగా నబ్బలకుని గ్రుచ్చియైత్తి ముద్దాడి తనజన్మమే సార్థకమయ్యెనని యుప్పొంగుచు తనయింటికి తీసికొనివెల్లి తన పత్నికిచ్చెను. ఆమెయు తనగర్భమునఁ జనించిన శిశువునకంటే మిక్కిలి గారాబముగ ముద్దుమరిపెముల ననుభవించుచు కంటితెప్పవలెకొపాడుచు, అశిశువు స్తన్యమునొల్లనందున ఆవుపాలనేపోసి పెంచుచుండెను.

జాయమానం హి పురుషం యం పశ్యేత్ సద్గుణాదనః ।
 సాత్విక స్సతు విజ్ఞేయః స్వనై మోక్షార్థచింతకః ॥ *

అనునట్లు నిష్టేతుకజాయమానభగవత్కటాక్షపాత్రుడై యీబాలకుఁడు కేవల సత్వగుణ ప్రచురుడై సదా భగవన్నామ సంకీర్తనవ్యగుడై మొదటినుండియు కేవల మోక్షార్థియైయుండెను. బాల్యమునుండి అంతిమకులముననే పెరుగుటవలన అవగ్ధజానిగనే తమను భావించి తమవర్ణమునందలి యపకర్షము నుద్దేశించి కావేరీ కొల్లడములమధ్యభాగములకు వెళ్లక దక్షిణనదీతీరమున దూరముగ శ్రీరంగ త్రేత్రమున కభిముఖముగానిలిచి చేతులుజోడించి నమస్కరించి, ఏకతంత్రీవీణెను

* సకలజగత్స్వపియగు శ్రీమన్నారాయణుఁడు స్వయముగనే నిష్టేతుకముగ వారు జన్మించునప్పుడే కొందఱు పురుషులను విశేషముగఁ గటాక్షించును. అట్టివారలు సత్వగుణోత్తరులై మోక్షార్థచింతకులగుదురు.

(సారకాయవీణ) చేతియందుధరించి, శ్రీనారదమహామునివలె నెల్లప్పుడును శ్రీరంగనాథభగవానుని గుణనామసంకీర్తనముజేయుచు ‘పెరియపెరుమాళ్లకే (అఱ్ఱగియమణవాళ్లనుక్కే) నేను కేషభూతుడను’ అను దృఢాధ్యవసాయము గలవారై ఆభగవంతుని సమీపించి దివ్యమంగళవిగ్రహమును సేవించి దివ్యతూప గుణచేష్టితముల ననుభవించుటకు వీలులేనందున అవసన్నులై ఆశ్రువ్యాకులిత లోచనులై భక్తిభావపులకితగాత్రులై పరిపరివిధముల నాడుచు పాడుచు భగవద్గుణానుభవమధౌప్రవాహంతర్నిచుగ్నులై ఆహారనిద్రాదులు సరకుగొనక తడేకప్రవీణులై యుండిరి. పెరియపెరుమాళ్లు వీరి యకలుష భక్తిప్రకర్షముజూచి ముగ్ధులై వీరిపై వ్యామోహముగొని వీరిని తన దరికిరమ్మని పిలిచిరి. అయినను వీరు స్వరూప లాభముచే వచ్చిన నైచ్యమును స్వవర్ణములవలన గలిగిన నైచ్యమును అనుసంధించి భగవత్సన్నిధికి వెళ్ళుటకు సంకోచించి చకితులై మిన్నకుండిరి. అంత శ్రీరంగ నాథులు వీరియందుఁ దనకుగలిగిన కృపాతిశయము భరింపకకృమగానివారలై శ్రీ లోకసారంగమహామునీంద్రులకు స్వప్నమున సాక్షాత్కరించి వారిని గటాక్షించి “మాకత్యంతాంతరంగ భక్తులైన తిరుప్పావ్వాళ్లార్లనుజూచి నీచకులజాలని యెంచక మీరు వారిని మీభుజములపై నెక్కించుకొని మాసన్నిధికిఁ దోడ్కొనిరండు” అని యాజ్ఞాపించిరి. శ్రీలోకసారంగమునులును వెంటనే మేల్కొని సంభ్రమాశ్చర్య చకితులై ఆహా! ఏమియీసంఘటన? ఏమిభగవంతుని కృపామృతము! ఏమి నాభాగ్యము! నేనునుకడతేరితిని అని పలుమాలు అనుసంధించి, తమయశుస్థానముల నెల్ల వేవేగముగ ముగించుకొని, సామగానముజేయు నిత్యనూరులవలె నిత్యముగ సేవించుచు సరాగముగ భగవంతుని స్తుతించుచున్న శ్రీతిరుప్పావ్వాళ్లార్ సన్నిధికి విచ్చేసి దూరమునుండియే చేతులుజోడించి సాష్టాంగదండ వత్సరితామ మాచరించి “ఓపరమభాగవతోత్తమా! తమను వేంచేపుజేసుకొని రమ్మని శ్రీరంగనాథులు నాకాజ్ఞాపించిరి. కనుకఁ గృపతోఁ దాము వారిసన్నిధికి వేంచేయవలయును” అని యాయాభ్యుత్సాహతో విన్నవించిరి. దానినివిని సంభ్రమాశ్చర్యానందములు ముప్పిరిగొనఁ బులకితగాత్రులై తిరుప్పావ్వాళ్లార్లు “స్వామీ! దాసుడను అతినీచకులజుడను. శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమునుత్రొక్కుచు ఈపంకిలగాత్రముతో నెట్లు ప్రవేశింతును? ఇదితగదుగదా” అని శ్రీలోకసారంగమహామునులతో వినయవినమితోత్తమాంగులై బద్ధాంజలిపుటులై విన్నవించిరి. దానినివిని ఆమహామునులు “అట్లైన దాసుని భుజములపై నెక్కి వేంచేయుడు” అని మిక్కిలి బ్రతిమాలి వారొల్లకున్నను “ఇది భగవంతుని యాజ్ఞ; జవదాటకూడదు” అని చెప్పుచు అభ్యుత్సాహతో తమభుజములపై వేంచేపుజేసుకొని తీసుకొనివచ్చి అఱ్ఱగియమణవాళ్లయొక్క శ్రీ

మండపముదరికిఁజేరిరి. ఇంతలో పెరియపెరుమాళ్లు తమ దివ్యమంగళవిగ్రహమును నిత్యదరిద్రునకు నవనిధులఁజూపినట్లు, వీరికి సాక్షాత్కరింపఁజేయ, బ్రహ్మాదేవతలకును సేవింపశక్యముగాని ఆ దివ్యమంగళవిగ్రహమునుజూప కండ్లార సేవించిరి. స్తనంధయ ప్రజకు తల్లియొక్క స్తనములనుండు ప్రథమప్రవృత్తివలె, చేతనునికి శేషియొక్క శ్రీపాదములయందే ప్రథమప్రవృత్తికలుగును. కనుక యాత్మార్థున్న శ్రీరంగనాథుని శ్రీపాదకమలములనే ఆశ్రయించిరి. అనంతరము క్రమముగ పాదాదికేశపర్యంతము భగవంతుని దివ్యమంగళవిగ్రహమును తనివీటి సేవించి తదనుభవజనిత ప్రీత్యతీతయములోపల నిమడక పరీవాహయాపముగ బహిర్గతమై 'అమలనాదపిరాళ్' అను పదిపాశురములుగల దివ్యప్రబంధముగ పరిణమించెను. ఇట్లు ఎల్లఱును దీని ననుసంధించి యుజ్జీవించునట్లు దివ్యప్రబంధమునుఁ గీర్తించి నిలిచియున్న ఆత్మార్థును శ్రీరంగధాముఁడు, కురువేలు ధరించు వారలు అందలిమట్టిని విదిలించకయే మట్టితోగూడ కురువేలును తమకురులలో ధరించునట్లు, ఆతిరుమేనితోగూడ స్వీకరించి తమలో నైక్యమొసరించుకొనిరి. శ్రీరంగనాథులు ఆత్మార్థశిరస్సుపై తమ శ్రీపాదములనుంచిరి. అంత ఆత్మార్థు విలక్షణ శరీరవిశిష్టలై యాసర్వేశ్వరుని తిగునానుసంకీర్తనజేయుచు, ఇరువదిసంవత్సరము లేకాంతముగ నీలీలావిభూతిలో వేంచేసియుండిరని కొందఱు చెప్పుచున్నారు. ఆత్మార్థు అందఱునుఁ జూచుచుండగనే శ్రీరంగనాథుని దివ్యపాదారవిందములయందంత ర్భూతులైరి. ఈఆత్మార్థతిగునామములు — పాణ్ పెరిమాళ్లు, తిరుప్పావొళ్, మునివాహనులు, అని ప్రసిద్ధిఁజెందియున్నవి.

శ్రీ తిరుప్పావొళ్ళార్ తిరువడిగళే శరణమ్.

తనియన్లు

వృళ్ళి కే రోహిణీజాతం శ్రీపాణంనిచుళాపునే ।

శ్రీవత్సాంశం గాయకేస్త్రం మునివాహనమాశ్రయే ॥

శ్రీ లోకపారంగమహామునీస్త్ర స్కన్ధాధిరూఢం కలయామనిత్యమ్ ।

కళంకహీనం కమనీయభక్తం శవీశ్వరం గాయకసార్వభౌమమ్ ॥

నిత్యతనియన్లు

ఆపాదచూడమనుభూయ హరిం శయానం

మధ్యే కవేరదుహితుర్చుదితాస్తరాత్తా ।

అద్రష్టృతాం నయనయోర్విషయాంతరాణామ్,
యోనిశ్చికాయమనవై మునివాహనం తమ్ ॥

వాళ్ళీ త్తిరు నామములు

ఉమ్బుర్ తొళుం మెయ్ళానముట్రెయాతాక్ వాళ్ళీయే,
ఉరోగిణినాళ్ కార్ త్తిగైయిల్ ఉదిత్త వళ్ళల్ వాళ్ళీయే,
వమ్బువిట్ట తార్ మునితోళిల్ వన్దపిరాక్ వాళ్ళీయే,
మలర్ క్కణ్ణై మల్ మైయొన్దిల్ వైయాతాక్ వాళ్ళీయే,
అమ్బువియిల్ మతిశ్శబ్దరకం పుశున్దాక్ వాళ్ళీయే,
అమలనాది పల్మి మన్దళిత్తాక్ వాళ్ళీయే,
శెమ్మిన్డి ముడియళవుం శేవిప్పొక్ వాళ్ళీయే,
తిరుప్పాణక్ పోన్న్దజ్జళ్ జగతలత్తిల్ వాళ్ళీయే.

ఉపదేశరన్నమాలా పాశురములు

కార్ త్తిగైయిల్ రోహిణినాళ్ కాణ్ణినిన్దు కానినియార్,
వాయ్ త్తి పుగళ్ ప్పాణర్ వన్దుదిప్పల్, అత్తియిర్ గళ్,
అన్బుడ నేదాక్ అమలనాదపిరాక్ కల్మదట్టిక్,
నన్దుడ నే కొణ్డాడుంనాళ్.

(సంస్కృతప్రతికృతిశ్లోకము)

శ్లో॥ లోకాః ప్రపూర్ణమునివాహనయోగిజన్త
నక్షత్రమి త్యమలనాదపిరాక్ ప్రబంధమ్ ।
మోదాదధీత్య పరిపాల్య మహోత్సవంచ
నన్దన్తిచాద్యననుకార్తిక రోహిణీసా ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

‘అమలనాదిపిరాళ్’ ప్రబంధము.

అ వ త రణి క

నిత్యానుసంధానమున నెనిమిదవ విభాగమగు “అమలనాదిపిరాళ్” అను దివ్య ప్రబంధమును అనుగ్రహించినవారు తిరుప్పావణాత్వార్లు. ఈ ప్రబంధముయొక్క ఆరంభవాక్యమునవలంబించి దీనికి “అమలనాదిపిరాళ్” అనుపేరుప్రసిద్ధులు గలిగినవి. దీనిలోఁ బదియే పాశురములున్నను ఇది ప్రణవమువలె సత్యసంకుచితమై వేదాంత వేద్యములగు సకలార్థములను తనలో నిమిడ్చుకొనియున్నది.

శ్రీయఃపతియై, అఖిలచిదచిద్వస్తుశేషీయై, అవాప్తసమస్తకౌముఁడై వేంచేసి యుండు పరవాసుదేవుఁడు నిఖిలచేతనోజ్జీవనార్థమై ‘తిరువరంగంపెరియకోయిల్’ అను శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున నిత్యవాసముఁజేయుచు, నిత్యవిభూతిలీలావిభూతుల రెండింటిని పరిపాలించుచున్నారు. అట్టి “అఘ్రియమణవాళక్” అని తిరునామము గల శ్రీరంగనాథులను పరమపదవాసునిగ నే యధ్యవసాయముఁజేసి తిరుప్పావణాత్వార్లు అనుభవించి తరించిరి.

ఇచ్చట కొంచెము తత్వవిషయమును విచారించెదము. ఈ జీవాత్మ, అనాద్య విద్యాసంచిత పుణ్యపాపదూప కర్తప్రవాహమునఁబడి దేవమునువ్యతిర్యక్ స్థావరములను చతర్విధ దేహములలోఁ బ్రవేశించి తత్తద్దేహానుగుణమగు జ్ఞానశక్త్యాది సమన్వితుఁడై “పునరపిజననం పునరపిమరణం, పునరపి జననీజరరే శయనం” అని పుట్టుచు గిట్టుచు జన్మజరామరణాది దుఃఖపరంపరల ననుభవించుచు నేమియును దిక్కుతోచక దురవస్థ ననుభవించుచున్నాఁడు. ఈ దురవస్థ సవాసనముగ పోవలయు ననినచో; దేహమునకంటెను విలక్షణుఁడగు ఆత్మయొక్క స్వరూపస్వభావములను, ఆయాత్మకంతరాత్మయై ప్రకాశించు పరమాత్మయొక్క స్వరూపస్వభావములను, ఇద్దరికినుండు సంబంధబాంధవ్యములను, హృదయమునందును అర్చావిగ్రహము నందును వేంచేసియుండు పరమాత్మ సుపాసించు ప్రకారములును, బాగుగ తెలిసి కొనవలసియున్నది. ఈ రీతియుపాసించినచో; తత్పరిపాకమైన భక్తిగలిగి సకల

మలములు నివృత్తమగును. దానిపై ఆ సర్వేశ్వరుని సాక్షాత్కరించుకొనవలయునని యాశగలిగి దాని కుపకరణమును దృష్టిని యనుగ్రహింపవలయునని వాని నేప్రార్థింప, అతడు దివ్యదృష్టిని ప్రసాదించును. ఆ దివ్యచక్షుస్సుచే నీశ్వరుని సాక్షాత్కరించు కొని దానిచేబొందదగిన పురుషార్థము తెవ్వినునగా ఆత్మస్వరూపావిర్భావము, పరమాత్మపరిష్కారము, తత్పాదారవిందములలో నిరంతరకైంకర్యము, తద్భక్తజనసాంగత్యము మొదలగునవి. అనవధికౌతూహలనంద బ్రహ్మోపభవముకూడ సిద్ధించును. ఇట్టి శ్రుతిసమ్మిదాయప్రసిద్ధతత్వార్థములనే శ్రీ ఆత్మార్థ తమ యనుభవానుసారముగ సకలలోకములు నుజ్జీవించునట్లు ఈ ప్రబంధమున విశదీకరించి యున్నారు.

(1) అవిద్యయనగా, అనాత్మవస్తువునందాత్మబుద్ధిజేయుటయు తనసాత్తుకొనిదానియందు తనసాత్తుని యధ్యవసాయముజేయుటయును అవిద్యయగును.

శ్లో॥ యతాంచాప్యవిద్యాయాః స్వరూపంకురునందన ।

అనాత్మన్యాత్మబుద్ధిర్యా అస్వే స్వమితి యా మతిః ॥ విష్ణు 6-7-10

(2) అవిద్యాసంచితంకర్త విష్ణు 2-13-46

పుమాక్ నదేవో ననరో నపశుర్నచపాదపః ।

శరీరాకృతిభేదాస్తుభూవైతేకర్తయోనయః ॥ విష్ణు 2-13-94

(3) ఆత్మయొక్క స్వరూపస్వభావములు

(4) పరమాత్మ స్వరూపస్వభావములు

(5) జీవాత్మపరమాత్మలకుండు సంబంధము

ఈశ్వరుని ఈరీతిగ నుపాసించినచో భక్తికలుగును. 'సా పరాసురక్తి రీశ్వరేశ' కాండిల్యో. (2)

సర్వేశ్వరునియందు నిరవధికప్రీతిభాజనలైయుండు భక్తాగ్రేసరులకు, అపరిమేయమగు తనస్వరూపముజూడగలుగు జ్ఞానదృష్టిని సర్వేశ్వరుడే ప్రసాదించును.

“తం హదేవ మాత్మబుద్ధిప్రకాశం ముముక్షుర్వై శరణమహంప్రపద్యే”

(శ్వేతా11-6-18)

“తేషాం సతతయుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకం

దదామి బుద్ధియోగం తం యేన మాముపయాన్తితే॥

భ-గీ. 10-10

తేషామేవానుకమార్గ మహ మజ్ఞానజం తమః ।

నాశయామ్యాత్మభావస్థో జ్ఞానదీపేన భాస్వతా”॥

భ-గీ. 10-11

ఇచ్చట మూడువిషయముల విమర్శింతము.

- (1) ఈశ్వరుని జీవాత్మ యెప్పుడైనను తెలిసికొని చూడగలడా? (2) లేదా?
(3) అది యెట్లు అనిన:—

ప్రాకృతవస్తువులను గ్రహించు నింద్రియములు, అప్రాకృతవస్తుశేఖరుడగు సర్వేశ్వరుని గ్రహింప నేరవు. “అప్రాప్యమనసాసహ” అని (తై-2-4.) శ్రుతిచెప్పుచున్నది. “నచక్షుషాగృహ్యతే నాపివాచా” (ముండక-3-1-8)

‘నాయమాత్మాప్రవచనే నలభ్యో న మేధయా, నబహుశ్రుతేన’ (కఠ-1-2-23) అనుశ్రుతులనుగూడ చూడనగును. అట్వార్థును “అఽతీతలార్క్కు మఱియానై” (తిరువాయ్మొళి 1-5-7) “పకలు మరియక” (1-7-10). “పులనైన్దిక్కుంగోచరనల్లక” (1-9-6) అని సాదించియున్నారు.

అట్లైనచో నీశ్వరుని సందర్శింపవచ్చునని చెప్పు ప్రమాణములన్నిటి గతి యేమి యనినచో; అతనిని చూచుట, స్పరించుట, ధ్యానించుటయు నతని నిరవగ్రహానుగ్రహమువలననే. అనఁగా వాని కృపయనుప్రకాశము అత్తలోఁ బ్రవేశించినచో మన కన్నియును తెలియనగును. దీనినే ‘దివ్యదృష్టి’ అనియు, ‘జ్ఞాననేత్ర’ మనియు నందురు. “మనోఽస్య జైవం చక్షుః” (ఛాందో-8-12-5) “యమేవైషవృణుతే తేన లభ్యః, తస్యైషఅత్తైవృణుతే తనూంస్వామ్” (కఠ 1-2-23) “అణోరణీయాన్తహతో మహీయాక, అత్తాస్యజన్తోర్నిహితో గుహాయాం । తమక్రతుః పశ్యతి వీతళోకో, ధాతుః ప్రసాదాన్తహిమానమిషమ్” (కఠ 2-20 త్యే 3-20) ‘నతుమాంశత్వసేద్రఘ్నమసేనైవస్వచక్షుషా, దివ్యందదామితే చక్షుః పశ్యమే రూపమైశ్వరమ్’॥ (భగ-11-8) అను ప్రమాణములు దీనినే బోధించుచున్నవి. కనుక సర్వేశ్వరుఁడు ప్రసాదించిన అంతరనేత్రము (జ్ఞానదృష్టి) చే నతని దివ్యమంగళవిగ్రహాదులును సేవించి తదనుభవజనిత మహదానందనిర్భరులై భక్తాగ్రేసరులు తరింతురు. దృశ్యతే త్వగ్ర్యయాబుధ్యా నూత్నయా నూత్నదర్శిభిః (కఠ 3-12) పశ్యామిదేవాక; పశ్యామిత్వాం సర్వతోఽనంతరూపమ్ (భగ-11-15-16) అను ప్రమాణములును చూడనగును.

అట్వార్థులును ఈశ్వరుని నిరవగ్రహానుగ్రహ ప్రభావమునఁ బ్రసాదించిన దివ్యజ్ఞానదృష్టిచే సర్వేశ్వరుని దివ్యకల్యాణగుణగణామృతపానముఁజేసి తృప్తులై సొక్కుచు సోలుచు నుందురు.

- (1) ‘అరంగమా కోయిల్ కొడ్ల కరుమ్మినై కణ్ణుకొడ్డేక కణ్ణినైకళిక్కు మాతో’
(పెరియతిరు, 11-9-13)

(2) ఇనియటిస్టేక్ ఈశక్కు నాన్తుకక్కున్దెయ్వమ్ (4వ తిరువందాది 96)

(3) మేకవల్లనల్లి యెన్నిలాయత్తున్న శేమయక్కినాక్ (తిరుచ్చప్పవరుత్తం 120)

(4) ఎన్నమ్మాన్ ద్రాసుమియాసు మెల్లాంతన్న శ్లేకలన్దొమ్మిస్టేక్
(తిరువాయ్ మొట్టి 2-4-3)

(5) వాయ్ త్తిఅన్దు మనున్దునెన్ నిటైత్తుక్కొణ్డేక్ (తిరుమొట్టి 5-4-4)

అను శ్రీనూర్లు నీవిషయమునే స్వహస్తమొనరించుచున్నవి. ఇట్లే శ్రీ తిరు
ప్పావార్లును “ ఎన్నముత్తినైక్కణ్డకణ్డళో మత్తొన్దొన్దొక్కణ్డళో ” అని యను
సంధించి ముగించుచున్నారు.

తిరుప్పావార్లు తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

తిరుప్పావార్లు ప్రసాదించిన

అమలనాదిపిరా ప్రబంధము.

త ని య న్దు

(పెరియవంది అనుగ్రహించినది)

అపాదచూడమనుభూయ హరింశయానం

మధ్యేక వేదమహితు² ద్దుదితాన్తరాత్తా¹ ।

అద్రష్టతాం నయనయోర్విషయాంతరాణాం

యోనిశ్చికాయ³ మనవై మునివాహనంతమ్ ॥

కవేర దుహితుః మధ్యేక = కవేమహర్షియొక్క కుమార్తెయగు కావేరీ నది
యొక్క మధ్యభాగమున, శయానం = శయనించియుండెడు, హరిం = శ్రీ రంగ

వి. వి. (1) గంగకంఠే ను కావేరి (శ్రీరంగ నాథులు తన్మధ్యమునఁ బవ్వళించి
యుండుటచే) చాల పునీతమైనది. తిరుమాలలోగూడ “ గంగయిలో పునీత మాయ
కావీరి నడువు పాట్టు ” అని కీర్తించుచున్నారు.

(2) శ్రీరంగ నాథుల దివ్యమంగళ విగ్రహమును కండ్లార సేవించి యాత్వార్లు
అమదానంద నిర్భయలగుచున్నారు. శ్రు. ‘రసంప్యేవాయంలభ్యానననీభవతి’. తై

(3) ప్రతిపత్తిచేయుచున్నారు; అనుసంధానముచేయుచున్నారు.

నాథులను, ఆపాదచూడం అనుభూయ = పాదాదికేశపర్యంతము, సేవించి యనుభవించి, ముదితాంతరాత్తా = సంతోషించిన మనస్సుగలవారై, నయనయోః = నేత్రములకు, విషయాంతరాణాం = ఇతర విషయములలో, అద్రష్టుతాం = చూడకుండుటను, యః = ఎవరు, నిశ్చికాయ = నిశ్చయించుకొనినో, తం = అట్టి, మునివాహనం మనవై = శ్రీలోక సారంగమునీన్ద్రియ వాహనముగా గల తిరుప్పాణాహ్వానను ధ్యానించుచున్నాను.

తా॥ ఏ మహామహులు ఉభయకావేరీ మధ్యభాగమున శేషపర్యంకమున నిఖిల జగద్రక్షణ జాగరూకంబగు యోగనిద్ర ననుభవించు శ్రీ రంగనాథులగు శ్రీసుందరజామాతృదేవుల కిదివ్యమంగళవిగ్రహమును పాదాదికేశపర్యంతము కండ్లార గని సేవించి యనుభవించి నిర్భరానందతుందిలులై, శ్రీ రంగనాథుల సేవించిన ఈ నేత్రములతో నితరముదేనిని చూడను ' అని శపథముచేసిరో, అట్టి పరిపక్వ స్వాంతులును మహామహిమాన్వితులును శ్రీ లోక సారంగమునీశ్వరులనె వాహనముగా గల తిరుప్పాణాహ్వానను త్రికరణశుద్ధిగా సేవించుచున్నాను.

తిరుమలై నంబిసాదించిన తనియన్

(కలినిలైత్తుటై)

కాట్టవే 1కణ్డపాదం కమలనల్లాడైయున్ది
తేట్టరుముదరబందం తిరుమార్చుకణ్డం శైవ్వాయ్
వాట్టమిల్ కణ్డల్ మేని మునియేటి త్తనిపుగున్దు
పాట్టినాల్ కణ్డ వాఱ్ఱుం పాణర్తాల్ సరవినోమే॥

కాట్టవే = శ్రీ లోక సారంగమునులు తమ భుజములపై నెక్కించుకొని తీసుకొని వచ్చి సేవింపఁజేయగా, కణ్డ కమల పాదం = కండ్లార కన్నుల పర్యముగా

వి. వి. (1) శ్రీ రంగనాథుల సేవించిన విధము:—

కీరీట కేయూరకరత్నకుండలం ప్రలమ్బముత్రామణిహేమభూషితమ్ ।
విశాలవక్షఃస్థలశోభికౌస్తుభం శ్రియాచదేవ్యాఽఘృషిశోరువిగ్రహమ్ ॥
ప్రతప్తచామీ కరచారువాససః సుమేఖానూపురశోభితాంఘ్రికమ్ ।
సుబంధునీజాతమృణాళశోమలః దయాళుమచ్ఛచ్ఛవియజ్ఞనూత్రకమ్ ॥
భుజోపధావం ప్రసృతాన్యహస్తం నికుంచితోత్తానితపాదయుగ్మమ్ ।
సువీర్ణముర్వం సముదగ్రవేషం భుజంగతల్పం పురుషందదర్శ ॥

సేవించిన అరవిందసుందరంబులగు శ్రీ పాదములను, నల్ల ఆడై = క్లాఘ్యమగు పీతా
మ్బరమును, ఉంది = జగత్సృష్టకుత్పత్తి స్థానమగు నాభీకమలమును, తేట్టరుం ఉదర
బందం = మహనీయములగు దివ్యానర్లు మణిసముదాయములచేఁ జెక్కబడిన బంగారు
పట్టె మొలత్రాటిని, తిరుమార్పు = లక్ష్మీదేవికి కేళీగ్రహమగు దివ్యవికాల వక్షః
స్థలమును, కణ్డం = కణ్డమును, శెవ్వాయ్ = ఎఱ్ఱని యధరమును, వాట్టమిల్ =
వాడనటువంటి, కణ్ణళ్ = శేత్రకమలములను, మేని = ఇట్టి ఉల్లోకసౌందర్య పరి
కర్తృతమగు దివ్యమంగళ విగ్రహమును, మునియేఱి = లోకసారంగమునిపై నెక్కి,
తని పుగున్ద = తాను ఒంటరిగా లోపలఁ బ్రవేశించి, పాట్టినాల్ = ద్రావిడ పాశుర
ములచే అభివర్ణించి అనుభవించి, కణ్ణువాఱుం = ఉజ్జీవించు, పాణర్ = తిరుప్పా
ణాత్పూర్ణయొక్క, తాళ్ = పాదారవిందములను, పరవినోమే = స్తుతించితిమి.

తా॥ శ్రీ లోకసారంగమహామునులు భగవన్నియమానుసారము శమ భుజ
స్కంధములపై నెక్కించుకొని పెరియపెరుమాళ్లను సేవింపఁజేయగా కండ్లార
సేవింపఁదగిన పాదారవిందములను ప్రశస్త పీతామ్బరమును, బ్రహ్మ కుత్పత్తిస్థాన
మగు నాభీకమలమును, మనోజ్ఞమై సవరత్నఖచితమగు బంగారు పట్టెమొలత్రాటిని,
లక్ష్మీ నివాసస్థలమగు వక్షమును, కంబుగ్రీవమును, పల్లవాధరమును, నిసర్గరమణీయ
శేత్రకమలములను ఇవి మొదలుగాగల పరమ విలక్షణ దివ్యరమణీయావయవ పరి
కర్తృతమగు దివ్యమంగళ విగ్రహములను కన్నులపండువగా సేవించి ఒంటరిగా లోపలఁ
బ్రవేశించి, తనివిడిఱి యనుభవించి 'అమలనాదిపిరా' అను దివ్యప్రబంధముచేఁ
బాడి యుజ్జీవించిన తిరుప్పాణాత్పూర్ణ శ్రీ పాదములకు నమస్కరించుచున్నారు.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

(అవ.) శ్రీపెరియ పెరుమాళ్ల తిరువడిత్తామరల సౌందర్యము తమ్ము వ్యాముగ్ధ
నొనరించి తమ్ము నిత్యదాసుని గాఁజేసికొన్నది అని వక్కాణించుచున్నారు.

(జెబ్బురై)

1అమలనాది 2పిరా నడియా³ర్కెన్నె యాట్పడుత్త

వి. వి (1) అమలక — “శుద్ధోదేవ ఏకోనారాయణః”

తై

(2) ఆది = “ఆదీయత” ఇత్యాదిః = జగత్కారణుఁడు, (లేక) స్పృహణీయుఁడు

శ్రు = “సకారణం కరణాధిపాధిపో నచాస్యకృత్తజ్జనితా నచాధిపః” ॥

(3) ఎన్నె = ప్రకృతికిదాసుఁడనైయతినికృష్టుఁడనైయుండుదాసుని,

విమలక్, విణ్ణవర్కో విరైయార్ పొత్తిల్¹ వేజ్జడవక్

నిమలక్ నిష్టలక్ నీదివానవక్ నీళ్ మదిళ్² రజ్జత్తమ్మాక్, తిరు

క్కమల పాదజ్జళ్ వన్దెక్ కణ్ణినుళ్ళన³ ఏవొక్కిన్ద్రదే||

అమలక్ = అఖిల హేతుప్రత్యసీతుడును (పరిశుద్ధుడు), అదిపిరాక్ = సకలజగదుదయవిభవలయలీలుండు (కౌరణభూతుడు)ను; సర్వజగత్తుల కుపకారకుడును, ఎన్నె = అహంకార మమకార పరవశుడనై సంసారసాగరాంతర్నిమగ్నుడనగు నన్ను, అడియార్కు = తనకంతరంగభక్తులకు, ఆళ్ పడుత్త = నిత్యదాసునిగాజేసిన, విమలక్ = దోషాసంస్పృష్టుడై నిరతిశయాజ్వల్యస్వరూపుడును, విణ్ణవర్కోక్ శుద్ధసత్వమయమగు శ్రీవైకుంఠలోకమున నిత్యవాసముజేయు అస్పృష్టసంసారగంధులును, అహతసహజదాస్యులు నగు నిత్యనూరుల పరిషత్తునకు నిరుపాధికాధిపతియును, విరైయార్ పొత్తిల్ వేంగడవక్ = (లీలావిభూతీయందుండు వారల నేలుకొనుటకై) దివ్యపరిమళభరిత దివ్యకుసుమవిరాజితంబులగు దివ్యవృక్షలతానికుంజపరికర్షితంబులగు, దివ్యోద్యానములచే బరివేష్టించబడిన శ్రీవేంకటాద్రియందు లక్ష్మీవిశిష్టుడై కీర్తించుచున్నవాడును (మఱియును), నిమలక్ = సర్వజతుడయ్య నిష్కలంకుడును, నిక్మలక్ = సర్వాంతర్యామియయ్య హేతుగంధరహితుడును (తత్తద్దతదోషాసంస్పృష్టుడును), నీతివాక్ అవక్ = శేషశేషి

(1) వేంగడవక్ — శ్రీరంగనాథులను నేరుగఁ గీర్తించుచున్న అఘ్నార్థకు తిరుమలై విషయకమగు ననుసంధానముగలుగుట ఎట్లుసంభవించును? అనియందులేని పరమపదమునుండి శ్రీమధురలో నవతరించి పిమ్మట నందగోకులమానకు వేంచేసి నట్లు, శ్రీవైకుంఠమునుండి యవతరించునప్పుడు మొదట తిరుమలకు వేంచేసి యచ్చట విశ్రమించి పిమ్మట శ్రీరంగమునకు పెరుమాళ్లు వేంచేసిరి అనువిషయమును దెలుపుటకై యిట్లువర్ణించిరి. దీనికాధారమెయ్యది యనిన;

మాయావీ పరమానందం భిత్వా వైకుంఠముత్తమమ్ |

స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదతే || అనుప్రమాణము.

(2) అరంగ తమ్మాక్ - తిరుక్కమలపాదంబందు — అనుటచే శేషిత్వ, భోగ్యత్వ, ఉపాయత్వము చెప్పబడుచున్నవి.

(3) ఒక్కిన్ద్రతు — స్థిరముగ నున్నది; (లేక) ఇద్దటికిని ప్రయోజనము సమముగ నున్నవి. శేషియందు - శీలసిద్ధియు, శేషునియందు - స్వరూపసిద్ధియు గలుగుచున్నవనిభావము.

భావము నిత్యము గాఢజ్ఞెలు పరమపదమునఁ నిత్యవాసముఁజేయువాఁడును, సిల్ మదిల్ = అరంగత్తు అమ్మాక = అత్యున్నతసప్తప్రాకార పరిశేష్టితంబగు, శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున శేషపర్యంకశాయయై, సర్వస్వామియైన వేంచేసియుండు పరమాత్మనియొక్క, తిరు కమలపాదం = పెరియపిరాట్టిచే నత్యంతప్రీతిమెయి అతిమృదువుగ నొత్తబడుచున్న, కమలముకంటె నతిరమణీయంబులగు శ్రీపాదములు, వస్తు ఎక్ కణ్ణిళ్ ఉళ్ళన = దాసుని శేత్రములయందుఁ బ్రవేశించి స్థిరవాసమేర్పఱచుకొని ప్రకాశించుచున్నవి, ఒక్కిన్టడే = శేషశేషుల కిద్దరికిని ప్రయోజనముసిద్ధించినది.

తా॥ ఆఖిలహేయ ప్రత్యసేక కల్యాణగుణైకతానుఁడును, జగజ్జన్మాదికారణభూతుఁడును, సర్వజగదుపకారకుఁడును, “నేను, నాదాసుఁడను; ఇతరులదాసుఁడను” అని భ్రమప్రమాదాదులకులొనై యహంకారమమకారవివశుడనై తిరుగుచుండు నన్ను తనకును, తనభక్తులకును శేషభూతునిగా నొనరించి నన్నుద్ధరించిన మహాకారుణికోదారశేఖరుఁడును, పరిశుద్ధస్వభావుఁడును, సర్వగతుఁడయ్యై సర్వాంతర్యామియయ్యై అస్పృష్టదోషగంధుడై నిరతిశయాజ్వల్యయుక్తుఁడును, శుద్ధసత్త్వమయమై కోటిసూర్యప్రతీకాశమగు శ్రీవైకుంఠలోకమున సతతవాసముఁజేయుచున్న అహతసహజదాసులును అస్పృష్టసంసారగంధులనగు నిత్యనూరులకు నియామకుఁడును, ఉభయవిభూతినాథుఁడును, లీలావిభూతియగు సిలోకమునందు నిఖిలచేతనుల నుద్ధరించుటకై, సకల సౌభాగ్యసీమయై దివ్యపరిమళభరిత దివ్యకుసుమవిరాజితంబులగు దివ్యవృక్షలతానికుంజ పరికర్షితంబులగు నారామములచేఁ బరిశేష్టింపఁబడి, సర్వగంధరసస్వరూపుఁడగు పరమాత్ముఁ డిచ్చట నిత్యసన్నిధి నెఱపుచున్నవాఁడని చాటిచెప్పఁదగినట్లు సర్వగంధ సర్వరసాదిమిళితంబులగు సకలవస్తుభరితంబగు శ్రీవేంటాద్రియందు, ఉభయవిభూతులు తులఁదూగునట్లు వేంచేసియుండువాఁడును అత్యున్నతదివ్యవైభవోపేత సప్తప్రాకారవిరాజితంబగు శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున నాగపర్యంకశాయయైయున్నవాడును నేన పేక్షింపకపోయినను నాకు మహోపకారమొనరించుటచే మహోజ్జ్వలుఁడునగు సర్వస్వామియైన పరమశేషియొక్క పరమకుసుమావారుణ చరణపంకజములు తామేవచ్చి అతినికృష్టుఁడనగు నా శేత్రకుహరమునఁ బ్రవేశించి నన్నుముగ్ధునొనరించి తమకు నిత్యదాసునిగా నొనరించుకొనినవి. ఆహా! ఏమి ఆశ్చర్యము! ఏమి ఆశ్చర్యము!

శ్లో॥ ఆదిద్వేవోమలాత్తా పరిజనవరివస్యాకరం మాం విధాన్యక
కల్యాణానన్దధామామరపతిపరిషణ్ణాయకో దివ్యగంధైః ।
రమ్యోద్యానైః ప్రపూర్ణై సమధికవిభవే సంస్థితో వేంకటాచ్ర

జాజ్వల్యోదారభవ్యాశ్చ త విరులతను ర్నిత్యవైకుంఠధామా ॥
 తుంగప్రాచారం గే శశివతిశయ సే నిద్రయానుద్రితాక్షః
 తస్యశ్రీస్వామినః శ్రీపదకమలయుగం సుందరం సాదరం మే ।
 సేత్రస్యాస్త్రః ప్రవిశ్యప్రభవతి నితరాంభాసమానః సమంతాత్
 దాసోఽహం ధన్యధన్యస్స మభవమహాహా ! కా కృపాశ్రీపతేర్తే ॥

(అవః) శ్రీమత్కృతీప్రదేశమున ధరించియుండు దివ్యపీతాంబురమును వర్ణించు
 చున్నారు, మఱియును మొదటిపాశురమున పరగతస్వీకారము నభివర్ణించుచున్నారు.

¹ ఉవన్దవుళ్ళత్తనా²యులగమళన్దణములు
 నివర్న్ద నీన్దుడియ పిన్దుసేర్న్ద నిశాశరరై
 కవర్న్ద⁴ వెజ్జణైక్కాళుత్త కడియార్ పొట్టిలరడ్డిత్తమ్మా, అర
⁵చ్చిన్దవాడైయిన్నేల్ శెన్ద దామెనళిన్దనైయే ॥

ఉవన్ద ఉళ్ళత్తనాయ్ = తాను అవాప్తసమస్తకాముడయ్యును. (బిడ్డపాలు
 త్రాగ గాచూచి యానందించుచు తల్లివలె) నన్ను శేషభూతునిగా నొనరించుకొని దానిచే
 గలిగిన నిరవధికానందముచే బూర్ణముగు స్వాంతముగలవాడై, ఉలగం ఆళ్ళన్ద =
 ముల్లోకములను కొలిచి, అణ్ణములు = బ్రహ్మాండకటాహమునొటయునట్లు, నివర్న్ద =
 పెరిగిన, నీళ్ ముడియక్ = మహాన్నతమైన శిరస్సుగలవాడును, అన్దు = దండ
 కౌరణ్యమునందుండునపుడు, సేర్న్ద నిశాచరరై కవర్న్ద వెంగణైక్కాళుత్త = తన్నెది

వి. వి. (1) తాను నామయడై శ్రీబలిచక్రవర్తివద్దగువెల్లి భూమిని ప్రార్థింప
 గనే, అతడు మారుమోటుపలుకక దానముజేయుటజూచి, సర్వేశ్వరునియొక్క
 మనస్సుసంతుష్టమైనదనియు చెప్పవచ్చును.

(2) ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం । సమాధమస్యపాంసరే -
 (ఋగ్వేదమ్).

(3) రక్షకుడైన శ్రీరాఘవుడు రక్ష్యవర్గముల గటాక్షింబుటకైవచ్చి యావి
 ర్భవించిన సమయమున.

(4) వదలునప్పుడు, బాణమై, శత్రువులపైబడునప్పుడు కాలాగ్నితుల్యమై
 యుండుటను నూచించుచున్నది. “దీప్తపావకసంకాశైః శరైః” అనునట్లు అతిఘోష
 బాణములు.

(5) “మహారజితంవాసః” అని కీర్తింపబడుచున్న సర్వేశ్వరుని దివ్యపీతాం
 బరమును జెప్పుచున్నది.

రించిన ఖరదూషణాదిరాక్షసుల ప్రాణములను గ్రహించిన క్రూరమైన బాణములుగల కరుణ్యవంశోద్భవుడగు శ్రీరామాయుడుగ ననతిరించినవాడును, కడియార్ పొత్తిల్ అరంగత్తు ఆమ్మాన్ = క్రూరమశభరిత రుసుమగుచు రమ్యోన్మాదములచే నలరారు శ్రీరంగమునకు స్వాగత్యుపవాహమునగు సర్వేశ్వరునియొక్క, అరై శివంద అడైయిన్ మేల్ = కటియందుధరించిన ఎట్టని దివ్యపీతామ్బరముపై, ఎన్ శిందనై = నామనస్సు, శెన్దనాం = లగ్నమైనది, ఏమి ఆశ్చర్యము.

తా॥ ఆవాస్తవమస్తకౌముదైన సర్వేశ్వరుడు దాసుని తనశ్రీపాదభక్తు నొనరించుకొని, ఉద్ధరించుకొని నాచి యానందించి సూతృదేవతవలె, నిరతి శయానందస్వాంతుడై, హృదయమొక కౌలమున ముల్లోకములను కొలిచి బ్రహ్మాండ కటాహ మొలుగునట్లు మహోన్నతముగా పెరిగినవాడై ఆధిరాజ్యనూచకమగు దివ్యాభిషేకముగలవాడును, జనస్థానమున నివసించియున్నప్పుడు తన్నెదిరించి వచ్చిన ఖరదూషణాదిరాక్షసుల సంహరించిన కౌలాగ్నిసన్నిభములగు సుతీక్ష్ణబాణము లచే విరాడిల్లు శ్రీరామచంద్రమూర్తియైనవాడును, పరిమళమిభిల దివ్యకుసుమోప శోభితంబులగు దివ్యోన్మాదముచే నలరారుమిన్న శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున కేష పర్యంకమున నిద్రాసుప్రాభిరామిండునుగు శ్రీయఃపతియొక్క దివ్యకటితల పరి ధృంబగు శ్రీపీతామ్బరమున నామనస్సు విగళిత వేద్యాంతరమై లగ్నమైనది, ఆహా! ఇది ఏమి ఆశ్చర్యము!

“అతిపీపుష్పసంకాశం పితకా శేయవాససం । నమన్యన్తిచ గోవిందం నతేహం విద్యతేభయమ్” ॥ — (భాగవతిమ్ — భీష్మ స్థవమ్)

శ్లో॥ నిత్యానన్తప్రపూర్ణః ప్రమితసమజగన్నాయకోఽఞ్జాన్తదీప్తః
సంవర్ధ్యోక్తోత్తిమాంగస్సకలశుభగుణః ప్రాప్తరాజ్యాభిషేకః ।
తస్మిన్ కాశేఽవధీత్వా నిశిచరతిలకానుద్ధతాం స్తీక్షణబాణైః
కారుణ్యస్థైర్యవైర్యైః పరిమళమిభిలైః పుష్పవాటిప్రపంచైః ॥
సందీప్త రంగధరిపతిశయనే ద్యోతమానస్యభర్తుః,
దివ్యే పీతామ్బరే శ్రీకటిపరవిధృతే సంస్మృతిరేవిలగ్నా ।
వాన్తైవం యుక్తమాపస్సినఃజని సుకృతప్రాభవాదభవ్యయోగః
దాసోఽహం ధన్యశన్యస్సమభిషమహాహా కౌక్యపాకైటభారేః ॥

(అవ.) శ్రీపీతామ్బర సౌందర్యమును దానికి పరభాగముగనుండు శ్రీనాభి కమలమునుచేర్చి యనుభవించుచున్నాను.

మందిపాయ్ వడ¹ పేజ్డమామలై, ²వానవర్ గళ్
 శన్దిశెయ్యనిన్టా నరజ్జత్తరవినణైయాన్
 అన్దిపోల్ నిఱత్తాడై యుమ దన్తేలయనై³ పడై త్తదోరెట్టిల్
 ఉన్దిమేలదన్టా⁴ వడియే నుళ్ళత్తిన్నుయిరే || 3

మందిపాయ్ = మొగకొడులు ఒక కొమ్మనుండి మఱియొక కొమ్మకు వెడతెగక
 దాటుచుండుటచే గనులపండువగనుండు, వడ వేంగడమామలై = ద్రావిడదేశమున
 కుత్తరపుటెల్లయగు శ్రీ వేంకటభూధరమునందు, వానవర్ కళ్ = నిత్యనూరులు (వచ్చి)
 శన్దిశెయ్య నిన్టాన్ = పుష్పదుల్చే దననారాధించుటకు దగినట్లు నిలిచియున్న
 వాడును, అరంగత్తు అరవిన్ అణైయాన్ = శ్రీరంగక్షేత్రమున భోగిభోగశయ
 నీయకాయయైయుండు స్వామియొక్క, అన్దిపోల్ నిఱత్తు అడైయిం = సాయం
 కాలపు ఎఱ్ఱనిమబ్బవంటికొంతిగల దివ్యపీతామ్బరముపైనను, అదన్తేల్ = దానికి
 పైనుండు, అయనైపడైత్తదు ఓరెట్టిల్ ఉన్దిమేల్ = బ్రహ్మకుత్పత్తిస్థానమగు దివ్య
 సుందరనాభీకమలముమీదను, అడియేన్ ఉళ్ళత్తు ఇన్నుయిర్ అదన్తో ఏ = దాసుని
 మనస్సునందుండు ఇంపైస్రాణము ఆశఁగొని అచ్చట నేలినమైయున్నదిగదా! ఏమి
 యాశ్చర్యము?

వి. వి. (1) తమిళ్ భాష వ్యవహరింపబడు దేశమునకు కుత్తరపుటెల్ల,
 నన్నూల్ గ్రంథమున నిట్లు ద్రావిడదేశమున కెల్లలు చెప్పబడియున్నవి.

“కుణకడల్ కుమరికుడకం వేంగడమ్

ఎనునాన్దెల్లెయినిరు న్తమిళ్ క్కడలుళ్” అని.

(2) పరమపదమున నిత్యనూరులనుభవింపదగినది పరమపురుషుని మహి
 మాతిశయముదప్ప వేరులేదు. అయితే ఇచ్చట నీచాతినీచులకుసైతము తమదర్శన
 భాగ్యము నిచ్చుచువేంచేసియుండు ఈ సౌలభ్యాతిశయమును వారలిచ్చటికి వచ్చియే
 యనుభవింపవలసియున్నది. కనుక నే పుష్పఫలాదులుగొనివచ్చి యారాధింపవచ్చి
 నిలిచియున్నారు.

(3) అజిః = అ—అకౌరవాచ్యుడైన శ్రీమన్నారాయణుని నాభీకమలము
 నుండి, జాతః = పుట్టినందున అజుడని విరించికి వేరుగలిగినది.

(4) “దాసభూతాస్స్వతస్సర్వేహ్యత్తానః పరమాత్మనః” అను పరమార్థము
 వ్యక్తీకరింపబడుచున్నది. “పతింశ్వస్యాత్మేశ్వరం శాశ్వతం శివమచ్యుతమ్”
 అనుటచే ఆత్మ = శేషభూతుడు. ఈశ్వరుడు శేషి ఈశ్వరునకు జీవాత్మ శేషవృత్తి
 చేయవలసియున్నదని తెలియపడుచున్నారు.

తా॥ పురుషమర్కటములు ఒకకొమ్మనుండి మఱియొకకొమ్మకు దుముకుచు
క్రిడించుచుండుటచే గనులపండవై విరాజిల్లుచున్నదై, ద్రావిడదేశమునకు ఉత్తరపు
పెల్లయగు శ్రీమద్వేంకటభూధరమున నిత్యనూరులువచ్చి పుష్పదులచే నారాధించుట
కనువగునట్లు నిలిచియున్న స్వామియును, శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున శ్రీమదనంతభోగ
శాయయై వేంచేసియుండు “అశ్రీయమఃవాళక్ (సుందరజామాతా)” అను తిరు
నామముగల శ్రీస్వామియొక్క సంజకంజాయవలె నభిరామమగు దివ్యపీతామ్బరము
పైనను, దానికి పరిభాగమై పైన విరాజిల్లుచున్న చతుర్ముఖుని కుశ్పత్తిస్థానమగు
నిత్యతీర్థ సౌందర్యసాభాగ్యవిలసిత నాభీకమలముపైనను నామనస్సునందలి ఇందైన
ప్రాణజీవము మరులుగొన్నదిగదా! ఆహా ఇదియేమి ఆశ్చర్యము?

శ్లో॥ ఉత్పన్నోత్పత్త్యవృత్తౌదవనిజమభితః సంచరన్తః ప్లవంగాః
భేదస్తేయత్ర తస్మిన్ రుచిరపరిసరేఽత్యున్న తేచాత్తరాహే ।
దివ్యే శ్రీవేంకటాద్రావమంకులతతేః సంస్థితః పూజనాన్తః
శ్రీరంగే శేషతశ్చ సురభిలమృదులే నిద్రయాముద్రితాత్మః ॥
ఆస్తేఽస్యారక్తదివ్యామ్బరరుచిరలసత్పితదివ్యామ్బరేఽస్మిన్
తస్యోద్భవం దీప్యమానే విధుజననపదే మంజులే నాభిపద్మే ।
స్వాదృగ్ఘః ప్రాశంబుర్మమ సుకృతశశాద్రాజతే సంవిలగ్నః
దాసోఽహం భవ్యభవ్యస్సమభవమహాహాకౌ కృపారంగభర్తృః ॥
(అవ.) శ్రీమన్నాభీకమలముతోఁజేర్చి ఉదరబంధనముగూడ యనుభవించు-

చున్నారు.

శదిరమా¹మదిల్ శూభ్రీలజ్జై²క్కితై వన్తలై ప

త్తుదిరవోట్టి యోర్ వెజ్జణై యుయ్ త్తవనోదవణ్ణ

మదురమా వణ్ణపాడమా మయిలాడరజ్జ త్తమ్మా తిరువయిల్

మదురబన్దన మెన్ను శ్శత్తుల్ నిన్మలగిన్ద జే॥ ౪

వి వి. (1) గిరిదుర్గము (2) వనదుర్గము (3) జలదుర్గము అను దుర్గత్రయము.

(2) యద్యధగ్గోనబలవాక్ స్వాదయం రాత్ సేశ్వరః ।

స్వాదయంసుగలోకస్య శక్రస్వాపి ప్రరక్షితా” అను విరక్తాగ్రేసరుడగు

శ్రీమదాంజనేయుడుగూడ శ్లాఘించినట్టి యొశ్వర్యము.

(3) త్రివిధచిదచిదబృందంతున్దావలమ్మివలిత్రయం

గణమతి తవైశ్వర్యం వ్యాఖ్యాతి రంగమహేశతుః ।

ప్రణవశతాంబూతే దామోదరత్వకరః కిణః

తదుభయగుణావిష్టం పట్టం కిలోదరబంధనమ్ ॥

(శ్రీరంగరాజస్తవే—పూర్వశతకం)

శదురం మాదిశ్శూర్ ఇలజ్జెక్కు ఇతైవ్ = చచ్చాకమై మిక్కిలి యున్నత
ములగు దివ్యప్రాకారములచే జుట్టబడిన లంకాపట్టణమునకు రాజగు రావణుని,
ఓట్టి = మొదటినాటి యుద్ధమునదే వెనుకకుఁదిరిగి పరుగెత్తునట్లుచేసి (మరునాటి
యుద్ధమున), తలైపత్తు = వాని పదితలలను, ఉదిర = తాటిపండ్లవలె క్రిందరాలు
నట్లు, ఓర్ జంగణై ఉయ్ త్తవ్ = అద్వితీయమైన సుతీక్ష్ణమగు బ్రహ్మాస్త్రమును
ప్రయోగించినవాఁడును, ఓదవణ్ణై = దివ్యగంభీర పారావార సుసదృశ దివ్య
మంగళవిగ్రహుఁడును, వండు = తుమ్మెనులు, మదరమా = చెవులకింపుగా, పాడ =
గానముచేయుగా (అందుకుఁదగినట్లు), మామముల్ అడు = పెద్దపించుములుగల నెమళ్ళు
నర్తనముఁజేయుచుండెడు, అంగత్తు అమ్మా = శ్రీరంగమున కధినాథుడగు
అత్తగియమణవాన్లయొక్క, తిరువముల్లు ఉదిరబంధనం = శ్రీమదుదరముపై విరా
జిల్లు, ఉదరబంధనము (దట్టి), ఎన్నుళ్ళత్తుళ్ = నామనసున, నిన్దు = స్థిరముగా
నిలిచి, ఉలాగిన్దదే = విహరించుచున్నదే.

తా॥ నల్లదరముగ నశ్శున్నమలై విరాజిల్లుచుండు సుధృఢప్రాకారములచే
బరిపేష్టితమగు లంకాపట్టణమునకు సద్బాధిపతియగు రావణుని మొదటినాటి యుద్ధ
ముననే వెనుకకుఁ దరిమి కొట్టి మరునాటి యుద్ధమున నతని పదితలలను తాటిపండ్ల
వలె క్రిందరాలునట్లు అద్వితీయమైన సుతీక్ష్ణబ్రహ్మాస్త్రమును ప్రయోగించ శ్రీరామ
స్వామియనువాఁడును అశ్రీతవిరోధి నిరసనముఁజేసితిమిగాదా ! అను సంతోషముచే
నుదధివలె చల్లని దివ్యమంగళవిగ్రహముగలవాఁడును, భ్రమములు పుష్పమకరంద
ముల తప్పఁద్రాగి మృదుమధురముగాఁ బాడుచుండ, ఆపాటకు తగినట్లు మదో
న్దత్తములగు మయూరములు తమసుదీర్ఘ చిత్రవర్ణవిరాజిత తాళించములను
విప్పి సాగసుగా నృత్యముఁజేయుచుండుటచే సులలితమై యొప్పురు శ్రీరంగనగర
మున పంచగుణపరిపూర్ణులగు శేషభోగ పర్యంకమున యోగనిద్ర ననుభవించుచున్న
అత్తగియమణవాన్లయొక్క దివ్యోదరతలమునఁ బ్రకాశించుచున్న దివ్యోదరబంధ
నము నామనసునఁ బ్రవేశించి నిత్యవాసముఁ గల్పించుకొని విహరించుచున్నది,
ఇదియు నొకవిచిత్రమే.

శ్లో॥ భాస్వత్ప్రాకారమణిపరివృత వరలంకాపురీపాలకం తం

అద్యేయధ్దే విజిత్యాధికభయదమముం కాందిశీగం విసుచ్య ।

దైవతీయీ కేచసంఖ్యే దశరుచిర శిరఃపంక్తిముల్లాయ దివ్యం

తీక్ష్ణంచాస్త్రం ప్రయుజ్యాంబుధినిభసుతనుస్సీతయా సంగణోఽధూత్ ॥

తస్య శ్రీరంగభర్తః ఫణిపతిశయ సే నిద్రితస్యాస్య దివ్యం
గామత్స్విందిందిరేషు శ్రుతిసుభగతమం బర్హిషాన్నర్త సేషు ।
స్థిత్యా సంక్రామతీదం సురుచిరముదరే బద్ధనం మానసం మే
దాసోఽహంధన్యధన్యస్సమభవమహాహా కాకృపాశ్రీమురాళేః॥

(అవ.) లక్ష్మీ హారాదివిభూషితంబగు శ్రీవత్సఃస్థలసౌందర్యమున నిమగ్నులగు
చున్నారు.

పారమాయ పట్రువినై ¹స్పర్శ మఱుత్తు, ఎనై ²త్త
²వారమాక్కి వైత్తా వై త్తదన్తి యెన్నుల్ పుగున్దా
³కోరమాశవం శెయ్ద నన్గొలఱియే నరజ్జ తమ్మా తిరు
వారమాన్ బదన్తో వడియేనై యూట్కొణ్డదే. గ

పారమాయ = మిక్కిలిభారమైన (అసంఖ్యాకములైన), పట్రువినై = అనాది
కాలాల్లిత తీవ్ర పాపములను, పత్తఱుత్తు = సవాసముగ చేదించి, ఎనై = పాపిష్ఠుఁ
డగునన్ను, తత్ వారమాక్కి వైత్తా = తన కేశేషభూతుని గా (అనన్యార్థ శేషభూ
తునిగా) చేసివైచెను, వైత్తగు అన్తి = అట్లు చేసినదిగాక, ఎన్నుల్ = నాహృదయమునందు,
పుగున్దా = ప్రవేశించెను, (ఇట్లు ప్రవేశించుటకు సేను), కోరం మాతవం శెయ్దనన్
కోల్ = సన్న్యస్తియగులజయించి శమదయాది సాధనసంపత్తుగలవాడనై మహాతప
స్సును చేనినిచేసితిలో?, అఱియేత్త = తెలిసికొనలేకున్నాను, అరంగత్తు = శ్రీరంగ
మున శయనతిరుక్కొలములో పంచేసియుండు, అమ్మా = సర్వస్వామియగు

వి. వి. (1) అనాదికాలాల్లితములైన పాపములన్నియును, భగవత్సంసేవనము
సిద్ధించినవెంటనే నిశ్శేషముగ నివృత్తములగుచున్నవి. ఎట్లనగా—

భిద్యతేహృదయగ్రుద్ధిః భిద్యతే స్వసంశయాః ।

క్షీయంతేచాఽన్యకర్మాణి తస్మిన్ దృష్టేపరావరే ॥ (ముండ-2-2-8)

(2) విషయాంతరప్రణామముడనై భ్రమించిన నన్ను నామనస్సులోఁ బ్రవేశించి
దిద్దుపాటుచేసి తపవిషయామె అదర మధికమగునట్లు చేసివైచెను. ఎట్లనగా:—

తేషా మేనానుకంపాగ్ధమహమజ్ఞానజంతమః ।

నాశయాన్యత్త భావస్థో జ్ఞానదీపేన భాస్వతా ॥ (భగ-10-11)

(3) మహాగ్రమగు తపస్సును దాసుడుచేసియుండవలసినది. “తపసావిందతే
మహత్ ” “ఎన్నన్తిశైల్యదేవో ఎన్నన్తిగోరికర్థవతువే” అని తమవద్ద నొకపుణ్యము
గూడ కనబడకపోవుటచేఁగి సంశయపడుచున్నారు.

అశ్రుకియమణవాన్లయొక్క, తిరు ఆరం మాన్పు అదన్తో = శ్రీమహాలక్ష్మిని దివ్యహార ములనున్న ధరించిన సువిశాల సుందరవక్షఃస్థల మదిగదా, అడియేనై = దాసుని, ఆళ్ కొణ్ణడు = తనకు సర్వస్వాధీనము గాఁజేసికొనినది

తా॥ దివ్యకరుణాసముద్రుడగు సర్వేశ్వరుడు అపరిమితంబులగు అనాది కాలార్జితపాపరాసులను సవాసనముగ నిర్మూలించి యతిసాపిష్ఠుడనగు నన్ను తన కనన్యాగ్న శేషభూతునిగా నొనరించుకొనెను. అట్లుచేయుటయే గాక నాహృదయ మునఁ బ్రవేశించి సర్వదా ప్రకాశించుచున్నాఁడు. ఇట్టి భాగ్యము కలుగుటకు నేను పూర్వజన్మములయం దెట్టి ఘోరతపస్సు నొనరించితినో తెలిసికొన లేకున్నాను. ఈ శ్రీరంగక్షేత్రమున శేషతల్పసుఖనిద్రితుడైయుండు 'అశ్రుకియ మణవాన్ల'యొక్క లక్ష్మీపరివృత్తమును ముక్తాహాగాదివిభూషితంబునగు దివ్యవక్షః స్థలము హఠాత్తుగా నాహృదయమునఁ బ్రవేశించి నన్ను తన కేకాంతదాసు నొన రించుకొన్నది. ఇదియొక మహాభాగ్యముకదా !

శ్లో॥ ప్రాచీనానన్త పాపాన్వయనిబిడ తమశ్చేదయిత్వా సమూలమ్
మాం స్వాత్మైకకశేషం హ్యతశత, కలయన్ ప్రావిశన్తానసంమే ।
జిత్వా సర్వేన్ద్రియాణి ప్రకలితసుతపాః కింస్వహం నైవజానే
శ్రీరంగే శ్రీవిమానే ఫణిపతిశయనే నిద్రితస్యాస్యదివ్యమ్ ॥
లక్ష్మీహారాదిభూషాంజ్జ్వల వితతమురః సర్వసౌందర్యసింధుః
తతొన్న్తరైశ్చ కలగ్నం విగలితవిషయస్వాన్తచూరాత్స్వదాసం ।
మాం కారుణ్యాద్వ్యతానీదహహాకిముక్పతం పుణ్యమేతద్విచిత్రమ్
ధన్యోఽహం ధన్యధన్యస్సమభవములః కాకృపా లోకభద్రః ॥
(ఆవ.) ఇంగు శ్రీరంగనాథుని శ్రీకంఠసౌందర్యము ననుభవించుచున్నారు.
1. తుణ్ణవెణ్ణైయ స్తయర్ తీర్తన, నజ్జైయ
వణ్ణుపొళ్ళిల్ శూరజ్జనగర్ మేయవప్పన్
ఆణ్ణరండబగిరణ్ణ త్తొరుమానిల మెల్లుమాల్ వరై ముత్తొల్లు

వి వి. (1) చంద్రుని శిరమునధరించియుండు రుద్రునిమహాపాతకమును పోగొట్టినవాడనివర్ణించుటచే నాహ్వాన్లు తమ జననజరామరణాదిపాతకముల నిరసింప తుముడని యనుసంధించుచున్నారు.

(2) మహాప్రళయమువచ్చినప్పుడు చేతనాచేతనాత్మకములైన సమస్తప్రపంచ ములను స్వోదరతలమున భద్రపఱచియున్న పరమపురుషుని. ఇంగులకు-

యస్యబ్రహ్మచ త్త్రంచ ఉభేభవతఃపదనః ।

మృత్యుర్యస్యోపనేచనం కఇతా వేదయత్రసః । (కఠ. 2-24) ప్రమాణము.

ముణ్డకణ్డజ్జనీరడియేనై యుయ్యకొణ్డదే ||

౬

తుణ్డం వెణ్ ఒత్తైయ్ తుయర్ తీర్తనక్ = కళామాత్రుడగు తెల్లనివర్ణము గల చంద్రుని (మూడవనాటికళను) జడలయందుగలిగిన శంకరునియొక్క భిక్షుమేత్త వలసిన మహాపాతకమునుఁ బోగొట్టినవాడును, అంజిత్రైయవండువాడై పొట్టిలోకూడై అరంగనర్ మేయఅప్పక్ = అందమైన టెక్కలుగల గండుతుమ్మెదలు నివసించెడు తోటలచేఁ జుట్టఁబడిన శ్రీరంగక్షేత్రమునందు శేషపర్యంకమున పవ్వళించియుండు నాతండ్రియొక్క, అండర్ అండం బహిరండత్తు = అణ్ణాతర్గతమైన అండములను బహిరండములను, ఒరుమానిల = ఏకాంతమగు మహాపృథివిని, ఎల్లూమాల్ వరై = సప్తకులపర్వతములను, ముల్మిలిం = సమస్తమును, ఉండ = భుజించిన, కణ్డం = శ్రీకంఠము, అడియేనై = దాసుని, ఉయ్యకొణ్డదు = సంసారమునఁ జిక్కుకొన కుండునట్లు నన్నుద్ధరించినది, కణ్డిర్ = చూచితిరా?.

తా|| చంద్రకళాశేఖరుడగు పరమేశ్వరుడు భిక్షుమేత్తవలసినచ్చిన బ్రహ్మ హత్యా మహాపాతకమునుఁ దీర్చినవాడును, ఎల్లప్పుడును యుంకొరముల చేయుచుండు సుందరపక్షిసమన్వితములగు భ్రమరములు నిత్యవాసముఁజేయుచుండు, వసంతరాజ్య లక్ష్మీకౌటపట్టును యుద్యానవనరాజిచేఁ బరివేష్టించఁబడిన శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున శేషపర్యంకమునఁ బవ్వళించియుండు నాతండ్రియు స్వామియు, గురువు, దైవము దాసేయైన శ్రీమదక్షిణాయనావాన్లయొక్క అండములను అండాంతర్గత సకల చరాచరములను, ఇతరాండములను (అండరండబహిరండములనెల్ల) మహాపృథివిని సప్తకులపర్వతములను వేయేల సమస్తప్రపంచమును భుజించిన (ప్రళయపత్తునండి 'కొపాడి సురక్షితముగ నుంచుకొనఁబడిన) శ్రీకంఠము దాసుని యజ్ఞీవింపఁజేసినది సుమా! ఓభాగవతోత్తములారా! పరికింపుఁడు ఏమినాభాగ్యము!

శ్లో|| ఖండస్వచ్ఛేస్తుమాడ ప్రకటనట మహాపాతకచ్ఛేదకోయః

రమ్యోదారాచ్చపక్ష భ్రమరముఖరితవ్యాప్త పుష్పపకంఠామ్ ।

శ్రీరంగాఖ్యాం పురీం మేహ్యధివసతి పితా సర్వలోకైకనాథః

అండాంతర్వర్తి లోకప్రకరమపి తథా సర్వబాహ్యోండజాతమ్ ॥

సర్వాం విశ్వంభరాం తాం పృథులకులగిరీక సప్తసర్వాంస్తథాన్యాక్

ఆహృత్యాత్తుశ్చ దివ్యః సురుచిరమధురః కంబుకంఠః కృపాళోః ।

సంసారే సంనిమగ్నం విముఖ ఫలమతిం మాం పునశ్చోద్ధధార,

దాసోఽహం భన్యభన్యస్సమభవమమలః కాకృపాశ్రీపితుశ్మే ॥

(అవ.) పెరియపెరుమాళ్ల యధరసాందర్యము నభివర్ణించుచున్నారు.

కైయినార్ ¹శురిశళ్లనలార్ యియర్ నీళ్వరై పోల్

మెయ్యనార్, తుళబవిరై యార్ ²కమళ్ నీన్బుడి ³యె

వ్లైయనార్, అణియరంగనారరవినణై యిళై మేయమాయనార్

శెయ్యవాయయ్యో వెన్నెచ్చిదై కవర్న్దదు వే ||

2

కైయిన్ ఆర్ శురి శంగు = శ్రీహస్తములయందు సాందర్యసౌభగ్యములచే బూర్ణమగు దక్షిణావర్తమగు పాంచజన్యశంఖమును, కనల్ అట్టియర్ = శత్రువులపై అగ్నిజ్వాలలను కక్కునట్టి చక్రాయుధమగు శ్రీసుదర్శనమును ధరించినవారును, వరైపోల్ నీళ్ మెయ్యనార్ = మేరుపర్వతమువలె గొప్పదై రమణీయ ప్రకాశ తేజో విలసితంబగు దివ్యమంగళవిగ్రహమునుగలవారును, కమళ్ విరైయార్ తుళపం నీళ్ ముడి = దివ్యపరిమళభరిత తులసీదలమాలికలచే నలంకృతంబగు అత్యున్నత దివ్య కిరీటముచే విరాజితుడును, ఎం అయ్యనార్ = దాసునికి తండ్రివంటివారును, అణి అరంగనార్ = భక్తచింతామణియై శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున నిత్యసన్నిధిజేయవారును, అరవిన్ అణైమిళై మేయమాయనార్ = శేషభోగిభోగ దివ్యశయనీయశాయియై, ఆశ్చర్య గుణచేష్టికుడైయుండు పెరియపెరుమాళ్లయొక్క, శెయ్యవాయ్ = రమణీయ రుణాధరపల్లవము, ఎన్నె = దాసుని, శిందై = మనసును, కవర్న్దదు = ఆకర్షించి న్యాధీనముజేసుకొనినది, ఏ = అహా! ఏమి ఆశ్చర్యము?

తా॥ సాందర్యసౌభాగ్యముల కాటపట్టయిన దక్షిణావర్తంబగు పాంచ జన్యశంఖమును, దివ్యతేజఃప్రతాపములకు నిధానంబగు శ్రీసుదర్శన చక్రమును

(1) సర్వేశ్వరునియొక్క యెడమచేతిలోనిశంఖము (ఇంద్రియాది) అనఁగా సాత్వికాహంకారము; చక్రమనఁగా—మనస్సు అనియు తత్వవిదులుచెప్పుచుండురు.

(2) తులసీమాలికచే కేశపాశమునకుఁ బరిమళముగలుగుట ఔషచారిక ముగఁ జెప్పబడినదని తోచుచున్నది. ఏలననఁగా—“సర్వగన్ధః సర్వరసః” అని శ్రుతి కీర్తించుటచే సర్వవస్తువులకును పరిమళమునిచ్చువాడు సర్వేశ్వరుడైయుండ అతని కేశపాశమునకు, అన్యాధీనపరిమళత్వము సంఘటిల్లునా?

(3) ఎమ్మైయనార్ అనఁగా—తండ్రి-ఇచ్చట నీ సంబంధము ననుసంధించుట ఎందులకనఁగా—తనదోషముల నన్నిటిని నైరీంచుటకై.

పితేవపుత్రస్య సఖేవసఖ్యః, ప్రియః ప్రియాయార్హసి జేవసోడుమ్ ||

(భగవద్గీతా)

శిష్టరక్షణదుష్టశిక్షణంబులకై తమ శ్రీహస్తములయందు సదా ధరించియున్నవారును
మేరుపర్వతమువలె దివ్యరమణీయోన్నత మంగళంబగు తిరుమేనిగలవారును, దివ్యపరిమళ
భరితములగు తులసీదలమాలికలచే నలంకృతంబగు శ్రీమదున్నత కిరీటభాసురంబగు
శిరోభాగముగలవారును, నాకు తండ్రివంటివారును, భూమండలమున కాభరణ
స్థానమగు శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున, శేషపర్యంకశాయియైయుండు ఆపరిమేయ దివ్య
కల్యాణాద్భుతగుణచేష్టితులు నగు శ్రీ పెరియ పెరుమాళ్లయొక్క కోమలారుణ
రమ్యాధరము నామనస్సును హఠాత్తుగా నాకర్షించి స్వాధీనముఁ జేసికొన్నది.
ఆహా! ఏమియాశ్చర్యము! ఏమి నాభాగ్యము!

శ్లో॥ హస్తే దేదీప్యమానం నితరుచిరశుభం దక్షిణావర్తశంఖం
చక్రం జాబ్వల్యమానం దధ దవనిధర ప్రఖ్య భవ్యోరుదేహమ్ ।
దివ్యామోదాలవాలామరవరతులసీ దివ్యమాలానుషంగమ్
రమ్యం భవ్యోత్తమాంగం సురభిలరుచిరం చా దధచ్ఛ్రీపితామే ॥
తస్య శ్రీరంగపుర్యాం ఘోషతిశయనే నిద్రయామద్రితస్య
దివ్యం బింబాధరంతద్ధహహ మనశ్చాహరత్ కింను భాగ్యం
హ నైవం యుక్తరూపనమజని సుకృతప్రాభవోద్భవ్యయోధః
దాసోఽహం ధన్యధన్య స్సమభవ మహాహా కాకృపా రంగభర్తుః ॥

(అవ.) పెరుమాళ్ల శేత్రపద్మములను వర్ణించుచున్నారు.

పరియనాగివస్తవపుణనుడల్ కణ్డ అమర

1ర్క్ రియవాది ప్పిరా నరజ్జత్తమల్ ముగత్తు

కరియవాగిప్పడై పరన్దు మిళిర్న్దు శెవ్వరియోడి, నీన్డవ

ప్పెరియవాయకణ్డ శెన్నెప్పేదైమై శెయ్ దనవే ॥

౮

పరియనాగివంద = (వరబలముచే) పరమదృష్టడై పరమభావగతోత్తముడను

వి. వి. (1) ప్రహ్లాదాహ్వాన్లయొక్క వాక్యము స్మరింపఁదగినది.

త్వాహం రజః ప్రభవ ఈశతమోధికేస్తిక్

జాతః సుకేతరతులే కృతవాసుకమ్నా ।

న బ్రహ్మణోన చ భవస్య నవై రమాయాః

యోమేఽర్పిత శ్శిరసి పద్మ కరః ప్రసాదః ॥

(శ్రీ భాగవత 7-9-26)

(2) ఆదిపిరాణ్ — దేవతలకును నుల్పాదకుఁడు,

సర్వే నిమేషా జ్ఞానే విద్యుతః పురుషో దధి ॥

(మ. నా. 1-8)

(ప్రహ్లాదునిహింసింప) వచ్చిన, అవుణక్ ఉడల్ కణ్ణ = హిరణ్యకశిపునియొక్క శరీరమును తీట్లనఖరములచే జీల్చివైచినవాఁడును, అమరకు- అరియ ఆదిప్పిరాక్ = బ్రహ్మాదిదేవతలకును దురాసదుఁడును సర్వమునకును ఆదికారణభూతుఁడును, అరంగత్తు అనులక్ = శ్రీరంగమున నిత్యవాసముజేయుచున్న నిఖిలహేయ ప్రత్యసీక కళ్యాణగుణైకతానుఁడగు నాస్వామియొక్క, కరియవాగి = నల్లనివై, పుడై పరస్తు = సువిశాలములై, మళిర్ న్దు = చంచలములై, శెవ్వరియొడి = వాత్సల్యాతిరేకముచే నెఱ్ఱబాటినవై, నీణ్ణ = ఆకర్ణాంతవిశ్రాంతములనైన, అప్పెరియవాయకణ్ణల్ = అట్టిప్రశస్తతములు, ఎన్నై = పాపాణహృదయుఁడనగు నన్నుగూడ, పేడమై = శ్రీమార్ద్రచిత్తుఁగా, శెయదన ఏ = చేసినవిగదా !

తా॥ వరబలముచే బలిష్ఠుడై పరమదుర్మార్గుడై దృఢుడై పరమభాగవతోత్తముఁడగు శ్రీప్రహ్లాదుని హింసింపవచ్చిన హిరణ్యకశిపుని దేహమును స్వతీక్షణభాగములచే జీల్చివైచిన శ్రీనరసింహస్వరూపుఁడును, బ్రహ్మాదిదేవతలకును దురాసదుఁడును, ఆదిపురుషుఁడును, సర్వమునకు సర్వవిధకారణభూతుఁడునునగు శ్రీరంగనాథస్వామియొక్క నీలవిశాలలోల రక్తాంతాయత లోచనములు పాపాణహృదయుఁడనగు నన్ను సహితము శ్రీమార్ద్రచిత్తునొసరించి నిత్యదాసునిగాఁజేసుకొన్నది. ఆహ ఏమి వాటి ప్రభావము; నాభాగ్యము.

శ్లో॥ దృష్టో బ్రహ్మప్రదత్త ప్రబలవరబలాదుద్ధతః పౌదురాసీత్
వైతేయ శ్రీర్హిరణ్యస్త దురుతనుమరంహ్యాచ్చినచ్చినఖాగ్నైః ॥
ఆదిదేవోఽప్రమేయో విధిమాఖదివిషత్సన్తతే రప్యనన్తః
శ్రీరంగే దివ్యధామ్ని ప్రతివసతి పరంజ్యోతిరాత్మామహాయః ॥
తస్య శ్రీ వక్త్ర పద్మే సువిలసదమలేందీవర స్నిగ్ధతారమ్
రక్తాన్త వ్యాత నేత్రద్వయ మతిసుభగం పుండరీక ప్రగల్భమ్ ।
ఉత్పాద్య ప్రియతస్మిన్ నిరుపహతమిదం వ్యాతనోన్మాంస్వశేషమ్
దాసోఽహం ధన్యధన్యస్సమభవ మమలః శ్రీపతేః శ్రీకృషేయమ్ ॥

(ఆవ.) సకలాయవసౌందర్యమును నొక్కసారిగా యననభవించుచున్నాను.

ఆలమామర త్రినిలై మే¹లారు పాలగనాయ్

(1) ఒకశిశువై యుండువాఁడు.

సంభత్య సర్వభూతాని కృత్యా చైకాగ్రనం జగత్ ।

జాలస్స్పీతియశ్చైక స్తస్మైమాయాత్మ నేనమః॥ (భాగవతేభీష్మపర్వరాజే)

ఞాలమేముముడ్డా ²నరజ్జ త్తరవి నణైయాన్

కోల³మామణిమూరము ముత్తుత్తామముంముడివిల్లదోరెత్తిల్

నీలమేనియయ్యో నితై కొణ్ణ దెన్నెజ్జినైయే॥

మా ఆల మరత్తిక్ ఇలై మేల్ = పెద్దదగు మట్టివృక్షము యొక్క చిన్న యాకుపై (వటపత్రముపై), ఒగుపాలగనాయ్ = అద్వితీయుడగు నొకబిడ్డడైయుండి, ఞాలమేముం = సప్తలోకములను, ఉండాన్ = (ప్రళయపత్తునుండి రక్షింప) భుజించి గుండమున పదిలముగ నుంచుకొనెను, అరంగత్తు అరవిణ్ణైయాన్ శ్రీరంగ మున ఆదిశేషునిపై పవ్వళించియుండు స్వామియొక్క, కోలం మామణిఆరముం = అందమైనదగు గొప్పవెలగల రత్నములచేఁ జెక్కబడిన హారములును, ముత్తుత్తామముం = ముత్యాలహారములును (గలిగి): ముడివు ఇల్లగు ఓర్ ఎత్తిల్ = అంతములేని ఆసదృశ సౌందర్యవిశిష్టమగు, నీలమేని = నీలమేనునిభ దివ్యమంగళవిగ్రహము, ఎన్నెంజినైయే = నామనస్సునందలి, విల్లెకొండగు = గాంభీర్యమునుపోగొట్టి తనవశముజేసుకొన్నది, ఆయ్యో = ఏమి ఆశ్చర్యము

తా॥ ఒక చిన్న మట్టియాకుపై నొకబిడ్డడై పవ్వళించి జగత్తునంతయును ప్రళయమగు తుం గుండమున భద్రపఱచి సంరక్షించినవాడును, శ్రీరంగదివ్య ష్టేత్రమున శేషప్రళయకాలమునగు స్వామియొక్క నవరత్నఖచిత చంద్రహార ములును ముత్యాలహారములును గలిగి ప్రకాశించుచున్న అసంతాసదృశ గుండరసీల దేహము నాహృదయమును ద్రవింపజేసి తనకు స్వాధీనపఱచుకొన్నది. ఏమి ఆశ్చర్యము.

శ్లో॥ ప్రాచీనానన్దదివ్యాగ్భుతవటతరుపత్త్రైఽద్వితీయః ప్రళాస్తా
సంభత్యైవన్దమిహో నిజమహామదరే స్థాపకుక్ సప్తలోకాన్ ।
బాలః శ్రీమాన్ బభూవాత్రిత సమచిదచిత్సచ్చిదానందమూర్తిః
శ్రీరంగో శేషతశ్చైవ్యపిఠిచ కమలాభూమిసీళాదిసేవ్యః ॥
తస్య శ్రీగణ్ధిహారప్రవిమానవసుక్తాలసద్దామదీప్తః
కల్యాణానన్దదివ్యాగ్భిరుచితమర్హస్తమే మానసస్య ।

(2) ఆదిశేషుని దివ్యభోగమును దివ్యతీర్థమున యోగనిద్రననుభవించు పరమ పురుషుడు.

(3) కొస్తుభమణిమాల - జీవాత్మను రత్నరూపముగఁ దన దివ్యవక్షఃస్థలమున సర్వేశ్వరుడు భరించియున్నాడని ప్రసిద్ధి. ఈవిషయము నింతకుముందే వివరించితిమి.

త్వైకాన్త్యం సంజహర ప్రశిథిలవినయస్సాస్య సమ్మోహ్యాకామం
దాసోఽహంధన్యధన్యస్సమభవమమలః కాకృపాశ్రీమురాశేః ॥

(అవ.) నిగమనమున పెరియపెరుమాళ్ల నిస్సమాభ్యధిక సౌందర్యసౌభాగ్యముల ననుభవించిన ఈ నేత్రములతో జేటుపదార్థమునును చూడను. అని విజ్ఞాపనజేయుచున్నారు.

కొణ్ణ ¹ల్వణ్ణనై కోవలనాయ్ వెణ్ణెయ్
²ఉణ్ణ వాయ్, వెన్నుళ్ళం కివర్ న్దానై
అణ్ణర్ కోనణియరజ్జం, ఎన్నముదనై
కణ్ణ కణ్ణళ్ మత్తోన్త్రినై క్కాణావే.

౧౦

కొండల్ వణ్ణనై = నీరుత్రాగిన మేఘమువలె విసీలస్నిగ్ధవణ్ణుడును, కోవలనాయ్ = గోపాలుడై, వెణ్ణెయుండ = వెన్న నారగించిన, వాయ్ = పవళము వంటి నోరుగలవాడును, వెన్నుళ్ళం = నా మనస్సును, కివర్ న్దానై = ఆకర్షించి నవాడును, అండర్ కోణ్ = అండాంతర్యద్ధులగు ఆత్మవర్గములకు నిర్వాహకుడును, అణి అరంగం = సంసారమున కాభరణమైన శ్రీ రంగధామమున శయించియుండు, ఎన్ అముదినై = నా అపర్యాప్తామృతమును, కణ్ణ కణ్ణళ్ = నేవించిన ఈ నేత్రములు, మత్తోన్త్రినై = జేటొక వస్తువును, క్కాణావే = చూడనే చూడవు.

తా॥ నీలమేఘనిభ మంగళగాత్రుడును, గోపకులమునం దవతరించి వెన్న నారగించిన శ్రీమదధరశల్లవము గలవాడును, నా హృదయమునుసైత మపహరించిన

వి. వి. (1) వర్షాభిముఖమైన నీలమేఘమువలె దివ్యశ్యామసుందర దివ్యమంగళ విగ్రహుని —

“అథయన్నీలం పరః కృష్ణం తత్సమ” (ఛాం - ఉ)

“అదౌ శయాభురివ శీతలకాలమేఘః” అనునట్లు.

(2) నవనీతమునుముచ్చిలి యారగించెననగా — ఆశ్రీతుల అనంతజన్మాభితమైన పాపసముదాయముల హరించెనని యర్థము. నిశ్శేషముగ నశింపజేయుట యని పరమాధము.

(3) దాసుని మనస్సు నపహరించిన వానిని.

“యానొట్టి యెన్నుళిరుత్తువ మెన్నిలన్

తానొట్టివదెన్తని నెట్లై వంజిత్తు” అని (తిరువాయ్ మొళి-23 పాశురము.)

నమ్మాళ్వారులును సాదించియున్నారు.

చతురుడును, అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకుడును, ఈ లోకమున కాభరణమగు శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రమున శేషశయనశాలియై వేంచేసియుండు ఆపర్యాప్తామృతుని రంగనాథుని సేవించిన నేత్రములు తదితరములను అవలోకనముచేయవు. ఇది ముహూటికి నిశ్చయము. అని యానలిచ్చుచున్నారు.

శ్లో॥ పాదః పూర్ణాంబువాహ ప్రతిమసుభగ సంస్థిగ్ధమూర్తిం ప్రసన్నమ్
శ్రీమద్గోపాన్వవాయే కృతనిజసుజనిం లోకకల్యాణకల్పమ్ ।
గోపీనాం దివ్యగేహేష్వనవధికలితం స్వాదుతన్నావనీతమ్
సంభుజ్యాఽఽదీప్యమానం వదనసరసిజం సందధంతం ముకుందమ్ ॥
స్వాస్త్యం మేచాపహృత్య స్థితమఖిల జగన్నాయకం పద్మనాభమ్
అస్యా లీలావిధూతే స్తరళమణినిభే రంగధామ్ని ప్రసుప్తమ్ ।
పీయూషం యేఽనుభూయాకలిత శుభఫలం నేక్షతేఽన్యత్సనేత్రం,
ధన్యోఽహం ధన్యధన్యస్సమభవ మహాహాకాకృపామే కృపాళోః ॥

అ డి వ ర వు

అమలక్, ఉవంద, మంది, శదిరం, పారం, తుండం, కై, పరి, ఆలం,
కొండల్, కణ్ణి.

మున్నడి—పిన్నడి

అమలక్-నిమలక్	శదురం-మదుర	కై-ఎమ్మై
ఉవంద-కవర్	పారం-కోర	పరి-కరి
మం-అంది	తుండం-అండ	ఆలం-కోల

కొండల్-అండర్-ణ్ణి,

తిరుప్పావ్వాళ్ తిరువడిగళే శరణమ్

ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్

జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీ యైనమః గోదాయైనమః
 శ్రీ న్యూకాలక్ష్మీ సమేత వేంకటేశ పరబ్రహ్మణేనమః
 'వారణమాయరమ్'

ప్రబంధావతరణిక.

శ్రీవిష్ణుచిత్తకులనందనకల్పవల్లీం
 శ్రీరంగరాజ హరిచందన యోగదృశ్యామ్ ।
 సాక్షాత్ క్షమాం కరుణయా కమలామివాన్యాం
 గోదా మనన్యశరణశ్శరణం ప్రపద్యే ॥

ఈ ప్రబంధము నిత్యానుసంధానమున తొమ్మిదవ విభాగము. ఇది శ్రీ గోదా దేవిసాదించిన నాచ్చియార్ తిరుమొట్టియందు నాటవతిరుమొట్టి, ప్రబంధపు మొదటి పాశురారంభము ననుసరించి దీనికి “వారణమాయరమ్” అని పేరువచ్చినది. ఆండాళ్ వైభవాదివిశేషములన్నియును తిరుప్పావ్యభూమికయందు విపులముగ నభివర్ణించితిమి.

పా) ప్తయావనయగు శ్రీ గోదాదేవి భగవద్విరహమును సహింపజాలక సదా తద్భావభావితురాలై స్వానుభవపరిపాకములనెల్ల “నాచ్చియార్ తిరుమొట్టి” అను దివ్యప్రబంధములమున వెల్లడించి సమస్తప్రాణుల నుద్ధరించినది. ఆ ‘నాచ్చియార్ తిరుమొట్టి’ ప్రబంధమున నాటవతిరుమొట్టి ఈ “వారణమాయరమ్” ప్రబంధము. ‘నాచ్చియార్ తిరుమొట్టి’ లో మొత్తము (143) నూటనలువదిమూడు పాశురములున్నవి. పదునాలుగు (14) దశకములున్నవి. (1) మొదటి దశకమున శ్రీ గోదాదేవి తన సర్వస్వమును భగవదర్పణమొనరించి అనన్యార్థయై భగవంతునే వివాహమాడవలయునని నిశ్చయించుకొని తాను శృంగారనాయికయై, తనను తననాయకుడైన శ్రీ వేంకటేశ్వరులసన్నిధికిఁ జేర్పవలయునని తనగురువుగా మన్నధుని వరించి గురుప్రార్థన మొనరించినది. (2) రెండవదశకమున మన్నధపూజకై శ్రీ ఆండాళ్ ముగారు తన సఖియలతోగూడి గోపికలవలె భావించుకొని శ్రీ కృష్ణు ననుసంధించుచు చిట్టిండ్లు కట్టుకొనిరి. శ్రీ కృష్ణుడు వానినెల్ల కలచనెంచగ ‘అట్లుచేయువల’ దని ప్రార్థించిరి. (3) మూడవదశకమున గోపికలవలె ననుసంధించి తమవలువల నిమ్మని ప్రార్థించిరి. (4) నాలుగవదశకమున తిరుమాలిరుంశోలై దేవుడు తనవరుడుగ నీడ్చి

చుటకుఁ బ్రశ్న జేసి శత్రునము చూచి మొత్తము జంటగా రావలయునని కూడికను
కోరినది. (5) విదవదశకమున తమతోటయందలి కోకిలములను బిలిచి వానిద్వారా
తమనాథుడగు శ్రీ వేంకటేశ్వరునకు సందేశమును దెల్పుటకు ప్రయత్నించిరి. ఇట్లు
తమ విప్రలంభశృంగారము నభివర్ణించుచు (6) ఆవిదవదశకమున తనకు భగవంతు
నితో వివాహమైశట్లు కలగంటినని తన సఖికిఁ జెప్పుచున్నారు. ఈ ప్రబంధము మహా
మంగళకరమైనదని శ్రీ వైష్ణవులెల్లఱును తమగృహములయందు వివాహసమయముల
యందు నాల్గవదివసమున 'పచ్చెక్కోల' మను నొకసాంప్రదాయిక మంగళమహా
త్సవముఁ జరుపుచు నా సమయమున నీ ప్రబంధము ననుసంధించుచున్నారు. ఉపనిష
త్సారథములనెల్ల 'తిరుప్పావు' ప్రబంధమూలమున వివరించి జ్ఞానకాండను సకల
ప్రాణి హృదయాగమ మొనరించి సకలచేతనుల సుజ్జీవింపజేసెనని విపులముగ
తిరుప్పావు అవతరణికయందు విచారించియున్నాము. ఈ ప్రబంధమున కర్త కాండలో
ముఖ్యమైన వివాహప్రక్రియను వైదికమార్గానుసారముగ నభివర్ణించి యైహికాము
ష్మిక ఫలప్రదస్వరూపముగ ననుగ్రహించిరి.

వైదికకులాభరణులగు శ్రీ భట్టనాథుల ప్రియదుహిత యగుటచేతను దివ్యజ్ఞాన
భక్తిపరిపూర్ణయగుటచేతను నీ ప్రబంధమున క్రమముగ (1)వరాగమనము (2)ముహూర్త
పత్రికను వ్రాసికొని కల్యాణముంటపమున వరప్రవేశము (3) నిశ్చితార్థము (4) ప్రతి
సరబంధము (5) వర ప్రేషణము (6) పాణిగ్రహణము (7) అగ్నిప్రదక్షిణము (8) అశ్త
స్థాపన సప్తపదులు (9) లాజహోమము (10) వసంతోత్సవము అను వైదికవివాహ
ప్రక్రియ సాంగోపాంగముగ నిరూపింపబడినది. కనుక నే వివాహకాలములయందు
దీని ననుసంధించుచున్నారు. తత్తత్సాధిలాభక క్రియాభిలాషకశబ్దములే వ్యక్తముగ
ప్రయోగింపబడియున్నవి. వాని నన్నిటిని వివరింపదొడంగిన గ్రంథవిస్తరమగును.
కాబట్టి ఈ ప్రబంధ మతి విశిష్టతమమనుటలో సందియములేదు.

ఆంధ్ర తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
అఘ్వార్, ఎమ్పెరుమానార్, జీయర్, తిరువడిగళే శరణమ్
ఆణ్డాళ్ ఆనతిచ్చిన

వారణమాయరమ్

త ని య క్

(తిరుక్కణ్ణమజ్జయాణ్డాక్ ఆనతిచ్చినది)

అల్లినాళ్ తామరై మే లారణజ్జి నిస్తుణైవి
మల్లినాడాణ్డ మడమయిల్ - మెల్లియలాళ్
ఆయర్ కులవేన్ద నాకత్తాళ్, తెకపుతువై
వేయర్ పయన్ద విళక్కు॥

అల్లినాళ్ తామరైమేల్ = అల్లితామరపుష్పముమీద నిత్యవాసముజేయు,
అరణంగిక్ = పెరియ పిరాట్టివారికి, ఇక్తుణైవి = ఇవ్వతమమైన చెలియలును, మల్లినాడు
అండ మడమయిల్ = కాననసీమల నేలుచున్న (తనసౌందర్యాదులచే బ్రహ్మ
శింపజేయుచున్న) చక్కని సమృద్ధమైన పింఛముగలిగిన అడునెమలివలె నుండునది
యును, మెల్లియలాళ్ = మృదుమధుర స్వభావముగలదియును, ఆయర్ కుల
వేన్దక్ అగత్తాళ్ = గోపకులభూషణుడగు పురుషోత్తముని (శ్రీ కృష్ణుని) కల్యాణ
గుణగణములయందు మిక్కిలి ప్రావీణ్యముగలదియును, తెక పుతువై = దక్షిణ
దిక్కుననుండు శ్రీ విల్లిపుత్తూరునందలి బ్రాహ్మణవంశమునం దవతరించిన శ్రీ పెరి
యాఘ్వార్లకు లభించిన, విళక్కు = రత్నదీపమగు గోదాదేవి.

తా॥ శ్రీ గోదాదేవి శ్రీ మహాలక్ష్మికి నిష్ఠమైన చెలియను, ఈ విధూతికి
నిర్వాహకురాలును, సమృద్ధమైన చక్కని వెంట్రుకలుగల పింఛములతో గూడుకొని
యున్న అడునెమలివలె విరాజిల్లుచున్నదియును, మెత్తనిస్వభావముగలదగుటచే
శ్రీ కృష్ణుని విశ్లేషమును సహింపలేనిదై వానిదివ్యమంగళ విగ్రహముతో నీరంధ్ర
సంశ్లేషము ననుభవింపఁ గుతూహలముగలదియు, శ్రీ విల్లిపుత్తూరిలో బ్రాహ్మణ
వంశమునం దవతరించిన శ్రీ భట్టనాథులకు భాగ్యవిశేషముచే లభించిన రత్నదీపమై

ప్రపన్నకులమునకు తిలకమునలె ప్రకాశించుచున్నది. 'అల్లినాథ్' అని ఆరంభించి యీమెకూడ ఐదు ఆకారములను చెప్పుటచే శ్రీ గోదాదేవియందు అసమాన వైభవాతిశయ మనుసంధింపఁబడినది.

(అవ.) శ్రీగోదాదేవి పెరుమాళ్లను అనుభవింపవలయునను ఉత్కంఠఁగలిగియున్నందున స్వామి ఈమెస్వప్నమందు నేవసాదించి యీమెను వైదికవిధి ననుసరించి వివాహముఁజేసుకొనినట్లు ఈమెకు అనుభవము ననుగ్రహింపగా నీమె యాయనుభవప్రకారములఁ దనచెలికత్తెలకుఁ జెప్పుచున్నది. అందు మొదటిపాశురమున నన్నువివాహముఁ జేసుకొనుటకై శ్రీరంగనాథులు అసూభ్యాక గజాది పరివార పరివృతులై విచ్చేయ, గ్రామస్థులగు పెద్దలందఱును అభిముఖముగఁబోయి (స్వర్ణమయ మైన పూర్ణకుంభములఁ దమవాకిళ్లయందుంచి నగరమంతయు తోరణములతో నలంకరించినట్లు స్వప్నముగంటి ననుచున్నారు.

(క లి వి రు త్త మ్)

వారణమాయరం శూవులంశెయ్తు

నారణనమ్మి నడక్కిన్టానెనైతిర్

పూరణపొమ్మొడం వైత్తు ప్పొటమెళ్ళమ్

తోరణంనాట్ట క్కనాక్కణ్డేన్ తోళ్ళీనాన్

౧

తోళ్ళీ = ఓసఖీ, నమ్మి = పరిపూర్ణుడగు, నారణన్ = నారాయణావతారుడగు శ్రీకృష్ణుడు, వారణం ఆయిరమ్ = వేయి యేనుగులు, శూవు = పరివేష్టించి రాగ, వలంశెయ్దు = సప్రదక్షిణముగ, నడక్కిన్టాన్ ఎన్టు = నడచివచ్చుచున్నాడని, ఎతిర్ = ఎదురుగా, పూరణపొమ్మొడం = దివ్యోదకపరిపూర్ణములగు సువర్ణకలశములను, వైత్తు = తమతమగృహవేదికయందెఱుప్రక్కలనుంచి, ప్పొటమెళ్ళమ్ = పట్టణమంతయు, తోరణంనాట్ట = తోరణస్తంభములనాటినట్టుగ, నాన్ = నేను, కనాకంజేన్ = కలగంటిని.

తా॥ ఓచెలియా! మోహనాకారుడగు శ్రీకృష్ణుడు వెయ్యియేనుగులతోఁ జాట్టఁబడినవాడై యూరికి ప్రదక్షిణముగా వచ్చుచున్నపుడు పురజనులు ఊరంతయు సింగారించి పచ్చనితోరణములగట్టి పూర్ణకుంభములతో నెదురేగి యతనిని స్వస్తివాచనపురస్కరముగా వైదికాగ్రేసరులు తోడ్కొనివచ్చుచుండ అతనికి నుంగళార్థమై తమతమవాకిటితిన్నెలయందు తీర్థపరిపూర్ణములగు సువర్ణఘటములనుంచి నీరాజనములనిచ్చుచు పురజనులందఱును అమితోత్సాహమున మహోత్సవమును

పరిపాలించునట్లు నేను కలగంటిని. ఈశ్వరుడు సామాన్యులకు వారివారికర్తాను గుణముగను, స్వాశ్రితులకు వారివారి యభిరుచి కనుగుణముగను స్వప్నానుభవముల గలుగజేయునని వైదికుల సిద్ధాంతము.

(అవ) ముహూర్తసత్రిక వ్రాసుకొని వగుడు కల్యాణముండవమున (పెండ్లి పందిరి) ప్రవేశించినట్లు కలగంటి ననుమిన్నాను.

నాళై వదువై మణమెన్టు నాళిట్టు
పాళై కముగు పరిశుడై ప్పన్దట్కిళ్
కోళరిమాదవ్ కోవిన్ద నెన్బానోర్
కాళై పురుత క్కనాక్కణ్డే తోళ్ళీనాళ్॥

. 9

తోళ్ళీ = ఓచెలీ!, నాళై = రేపటిదినము, వదువై మణమెన్టు = కన్యకకు వివాహముని, నాళిట్టు = శుభముహూర్తమును నిశ్చయించి, పాళై కముగుడైపరిశు = పాశలతోఁగూడిన పోకచెట్లచే నలంకరింపబడిన, ప్పన్దట్కిళ్ = పందిటియందు, కోళ = బలపరాక్రమసంపన్నమగు, అరి = సింహమువలెనుండు, మాదవ్ = లక్ష్మీవల్లభుడగుటచే మిక్కిలి రసికావతంసుండగు, కోవిన్దన్ ఎమ్మెన్ ఒర్ కాళై = గోవిందుండను ఒకయావనవంతుడు, పురుద = ప్రవేశించినట్లు, నాక్కనాక్కణ్డేన్ = నేను కలగంటిని.

తా॥ ఓ చెలీ! కన్యకకు రేపు వివాహముహూర్తముని పాశలతోఁ గూడియున్న పోకచెట్లు మొదలగువాటిచే నలంకరింపబడిన పరమగమనీయంబగు పందిటియందు పరిణయకావనుండగు నొకపురుషసింహుండు ప్రవేశించినట్లు నేను కలగంటిని.

(అవ.) నిశ్చితార్థము జరిగినతరువాత అడువిడ్డయగు దుర్గాదేవి పసుపుచీరగట్టి పెండ్లిమాల నలంకరించినట్లు శలవిచ్చుచున్నది.

ఇన్దిరనుళిట్ట తేవర్కుట్రామెల్లామ్
వన్దిరుదెన్నై మగళ్ పేళి మన్దిరత్తు
మన్దిరక్కోడియుడుత్తి మణమాలై
అన్దిరశూట్ట క్కనాక్కణ్డే తోళ్ళీనాళ్॥

3

తోళ్ళీ = ఓసఖీ!, ఇన్దిరనుళిట్ట తేవర్కుట్రామెల్లామ్ = ఇంద్రుడుమొదలుగా గల దేవసముహమంతయును, వన్దు = ఇచ్చటికివిచ్చేసి, ఇరున్దు = అదరానురాగ

ములతోనుండి, ఎన్నె = నన్ను, మగళ్ళేళి = పెండ్లికుమార్తెనుగాఁ మాట్లాడి (ఏర్పాటుజేసుకొని), మన్నిరత్తు = పెండ్లికుమారునికి పెండ్లికుమార్తెకును కావలసిన సౌకర్యభూషణాదులగూర్చి పరస్పరము మాట్లాడుకొని నిశ్చితార్థముజేసి, అన్దరి = అడుబిడ్డయగు దుర్గాదేవి, మన్నిరక్కోడి = మంత్రపూతములగు పనుపువస్త్రములను, ఉడుత్తి = నాకుఁగట్టి (యలంకరించి) నట్లును, మణమాలై = వివాహ మంగళపుష్ప మాలికలను, మోట్ట = ఊడిచినట్లును, నాన్ కనాకంజేన్ = నేను కలగంటిని. (వధువునకు చీరనుగట్టి పుష్పమాలికాదులచే నలంకరించుట అడుబిడ్డలకార్యము.)

తా॥ ఓచెలియా! ఇంద్రాదిదేవతలందఱు నిచ్చటికివచ్చియుండి నన్ను పెండ్లి కుమార్తెనుగా నభ్యర్థించి సత్వరమే నిర్విఘ్నముగా వివాహమహోత్సవమును కేరకేర్పవలయునని సంకల్పించి, నిశ్చితార్థముజరిపి, అడుబిడ్డయగు దుర్గాదేవి పనుపువలువలచేతను పుష్పహారములచేతను నన్నులంకరించినట్లు నేనుకలగంటిని.

(అవ.) ప్రతిసరబంధముఁ జరిగిన ట్లిందు వర్ణించుచున్నది.

నాన్ త్రికై తీర్తంకొణ్న్ ను ననినలోకి

పార్వనచ్చిట్టర్కళ్ పల్లారెడు తేత్తి.

పూప్పునై కణ్ణిప్పనిదనోడెన్దనై

కాప్పునాణ్కట్ట క్కనాక్కణ్ణేన్ తోత్తీనాన్.

౪

తోత్తీ = ఓ చెలికత్తె!, పార్వనచ్చిట్టర్కళ్ = బ్రాహ్మణశ్రేణులు, పల్లార్ = అందఱును, నాల్ త్రికై = నలుదిక్కులనుండి, తీర్తం = పుణ్యతీర్థములను, కొణ్న్ ను = కొనివచ్చి, ననినలోకి = పలుమాఱుపోషించి, ఎడుత్తు = గొంతెత్తి యుచ్చెప్పి స్వరముతో, ఏత్తి = స్వస్తివాచనమంత్రములఁబఠించుచు, పూ పునైకణ్ణి = అనేకవిధములగు పుష్పములచేఁ గూర్పఁబడిన మనోజ్ఞమంగళమాలికలచే నలంకరింపఁ బడిన, పునిదనోడు = పరమపవిత్రుడగు శ్రీకృష్ణస్వామిచే, ఎన్దనై = నాయొక్క (హస్తమునందు), కాప్పు నాణ్కట్ట = కంఠణనూత్రము (ప్రతిసరము) కట్టించినట్లు, నాన్ కనాక్కణ్ణేన్ = నేను కలగంటిని.

తా॥ ఓచెలియా! బ్రాహ్మణశ్రేణు లనేకులు నలుదిక్కులనుండి పుణ్యతీర్థములఁ గొనివచ్చి పలుమాఱు పోషించి యుచ్చెప్పిస్వరమున స్వస్తివాచనమంత్రములఁ బఠించుచు, బహువిధ పుష్పసంతతులచే గ్రథితమగు మంగళమాలికను ధరించిన పరమపావనుడగు శ్రీకృష్ణస్వామిచే నాహస్తమునఁ గంఠణనూత్రముఁ గట్టించినట్లు నేను కలగంటిని.

(అవ.) ఇందు వరాగమనము వర్ణించుచున్నారు.

కదిరోలిదీపం కలశముడనేన్ది
శదిరిళమంగైయర్ తాం వనైదిర్కొళ్ళ
మదురైయార్ మన్ననడినిలై తొట్టెజ్జుం
అదిర పుగుదక్కణ్ణే తోళ్ళీనాన్ ||

౧౬

తోళ్ళీ = ఓసఖీ!, శదిర్ ఇళ మంగైయర్ తామ్ = చతురులును మనోజ్ఞతములు నగు యువతులు తాము, కదిర్ కలిదీపం కలశం = నూర్యునివలె ప్రకాశించుచు మంగళములచే విరాజిల్లు సువర్ణకలశములను, ఉడక్ ఏన్ది = తమహస్తములయందు ధరించి, వస్తు = వినయవిధేయతలతో వచ్చి, ఎదిర్ కొళ్ళ = ఎదుర్కొనగా, మదురైయార్ మన్నన్ = శ్రీమధురానగరాధివాసులకు ప్రభువగు శ్రీకృష్ణస్వామి, అడినిలై = తనపాదుకలను, తొట్టు = సమీపమున నుండువారలవద్దవచ్చి, ఎజ్జుం అదిర = భూమియంతయు నదరునట్లు, పుకుద=నడచివచ్చునట్లు, నాకన్ నాకణ్ణేన్ = నేను కలగంటిని.

తా॥ ఓసఖీయా! బుద్ధిచతురతయు చక్కదనమునుగల యువతులు నూర్యుని వలె ప్రకాశించు దీపములచే విరాజిల్లు సువర్ణకలశముల నెత్తుకొని మిక్కిలి యణకు వతో నెదురుగ నేతేర, శ్రీమధురానగరాధివాసులకు ప్రభువగు శ్రీకృష్ణస్వామి తనపాదుకలను సమీపస్థులకిచ్చి భూమి యదరునట్లు గంభీరగతిని నడచివచ్చుచున్నట్లు నేను కలగంటిని.

(అవ.) పాణిగ్రహణ మిందభివర్ణితమైయున్నది,

గుత్తళజ్జొట్ట వరిశజ్జం నన్టూద
ముత్తుడై తామనిరై తాళ్ళన్ద పన్దట్కీళ్ళ
మైత్తునన్ నమ్మి మదుశూదన్ వనెనైన్
కైత్తలంపన్ ది క్కనాక్కణ్ణే తోళ్ళీనాన్ ||

౧౭

తోళ్ళీ = ఓ చెలియా!, మత్తళం కొట్ట = మృదంగముల వాయింపగ, వరి శజ్జం నిన్టూ ఊద = రేఖలుగల శంఖములను స్థిరముగా నిలిచి ఊదగా, ముత్తుడై తామం నిరై తాళ్ళన్ద = ముత్యాలహారములయొక్క వరుసలు తలకు తగులునట్లు నత్కున్నతముగ నమర్చియుండు, పందట్కీళ్ళ = పండిరియందు, మైత్తునన్ = మేన రిక బాంధవ్యముగల, నమ్మి = కల్యాణగుణపూర్ణుడగు, మదుశూదన్ = మధువను

రాక్షసుని సంహరించిన శ్రీ కృష్ణుడు, వస్తు = తానుగా నేలేంచి, ఎన్నె = నన్ను కైతలం పడ్డది = పాణిగ్రహణముఁజేసికొనినట్లు, నాకా కనా కణ్ణేకా = నేను కలగంటిని.

తా॥ ఓ చెలియా! మృదంగశంఖ భౌహ శాది మంగళవాద్యములు మ్రోగుచుండ ముత్యాలహారములు తలకుఁ దగులునట్లు నత్యున్నతముగ నమర్పఁబడియుండు పందిరియుండు (కల్యాణమంటపమున) బావగారును కల్యాణగుణపూర్ణుడునునగు శ్రీ కృష్ణస్వామి తానేవచ్చి నన్ను పాణిగ్రహణముఁ జేసికొనినట్లు నేను స్వప్నముఁ గంటిని.

(అవ.) అగ్నిప్రదక్షిణము వర్ణింపఁబడినది

వాయ్ నల్లార్ నల్లమత్తై యోది మన్దిరత్తాల్

పాశిలై నాణల్ పడుత్తు పురిదివైత్తు

కాయ్ శినమాకళిఱు న్నాన్కై పడ్డో

తీవలం శైయ్య క్కనాక్కణ్ణే తోత్తీనా॥

2

తోత్తీ = ఓసఖీ!, వాయ్ నల్లార్ = శ్రవణసుభగముగ నుచ్చరింపఁగలవారలు (సుస్వరసంపన్నులు), నల్లమత్తై ఓది = పరమపావనములగు వేదవాక్యములఁ జదివి, మన్దిరత్తాల్ = ఆయాక్రియలకుఁదగిన మంత్రములఁ బఠించి, పాశిలై నాణల్ = పచ్చని ఆకులుగలిగి పరమశోభనములైన దర్భలను, పడుత్తు = అగ్నికి మట్టుబఱచి, పురిదివైత్తు = సమిధలనునిచి, కాయ్ శినం మా కళిఱు అన్నాన్కై = మిగుల పొరుషము గలదియు మదించినదియునగు ఏనుగువంటివాడై పరమరమణీయుఁడు శ్రీకృష్ణుడు, ఎక్కై పడ్డో = నాచేతినిపట్టుకొని, తీవలం శైయ్య = అగ్నికి ప్రదక్షిణముఁ జేసి వచ్చినట్లు, నాకా కనా కణ్ణేకా = నేను కలగంటిని.

తా॥ ఓసఖీ! పరమశ్రావ్యుని కంఠస్వరముగల మహనీయులు పరమశ్లాఘ్యులు లగు వేదవాక్యములఁ బారాయణఁజేయుచు నాయాక్రియలకుఁదగిన మంత్రముల నుచ్చరించుచు పచ్చదర్భలచే నగ్నికి పరిస్తరణమును గల్పించి నగ్నిలో హోమముఁ జేసి బలివృథును మత్తగజమువలెనుండు శ్రీకృష్ణస్వామి నాచేయిఁబట్టుకొని హోమ గుండనును ప్రదక్షిణముఁజేసినట్లు నేను స్వప్నముగంటిని.

(అవ.) సప్తపది యా అశ్మాస్థాపనమును నభివర్ణింపఁబడుచున్నది.

నిత్య-43

ఇమ్మైక్కు మేత్తేత్త పిఱవిక్కుం పత్త్రావా
 నమ్మైయుడైయవక్ నారాయణ నమ్మి
 శెమ్మైయుడైయ తిరుక్కైయాల్ తాళ్ పత్త్రీ
 అమ్మిమిదిక్క క్కనాక్కణ్డే తోత్తీనా ||

౮

తోత్తీ = చెలియా! ఇమ్మైక్కుం ఈజన్మములకును. ఏత్తేత్త పిఱవిక్కుం = ఏడేడు జన్మములకును (కాలతత్వముండువఱకును), పత్త్రావాక్ = తోడుగా నుండువాడును, నమ్మై ఉడైయవక్ = మనకు స్వామియైనవాడును, నమ్మి = దివ్య కల్యాణగుణగణపరిపూర్ణుడును నగు, నారాయణక్ = శ్రీమన్నారాయణావతారు డగు శ్రీకృష్ణుడు, శెమ్మైఉడైయ = తామర శకులవలె నెఱ్ఱనై మనోజ్ఞములగు తిరుక్కైయాల్ = శ్రీహస్తములచే, తాళ్ = నాకాలిని, పత్త్రీ = పట్టుకొని, అమ్మిమిదిక్క = సన్నికల్లు (ఉలూఖలము) మీదనుంచి తొక్కించినట్లు, నాక్ కనాక్కంఢేక్ = నేను కలగంటిని.

ఓ చెలియా! సర్వకాలములయందును తోడైనవాడును, మనలనుపుట్టించి రక్షించి మనకు స్వామియైనవాడును సమస్తకల్యాణగుణగణపరిపూర్ణుడు నగు శ్రీమన్నారాయణస్వరూపుడగు శ్రీకృష్ణస్వామి ఎఱ్ఱతామరలవంటి శ్రీహస్తములతో నాకాలిని పట్టుకొని యెత్తి సన్నికల్లునుతొక్కించినట్లు నేను స్వప్నముగంటిని

(అవ.) లాజహోమ మభివర్ణింపబడుచున్నది.

వరిశిలై వాళ్ ముగత్తెన్నై మార్ తాంవన్దిట్టు
 ఎరిముగం పారి ట్తెన్నై మున్నేనిఱుత్తి
 అరిముగనచ్చుదక్ కై మేలేకై వైత్తు
 పారిముగన్దట్ట క్కనాక్కణ్డే తోత్తీనా ||

౯

తోత్తీ = ఓ నిచ్చెలీ!, వరిశిలై వాళ్ ముగత్తు = పరమరమణీయమైన విల్లువంటి ఫాలభాగముగలిగి విరాజిల్లు ముఖారవింధములుగలిగిన, ఎక్ ఐమ్మూర్ = నాయన్న దమ్ములు, వన్దిట్టు = ప్రీతితోవచ్చి, ఎరిముగంపారిత్తు = అగ్నిముఖమును సేవించి, ఎన్నై = (లజ్జావనతవదనయై వెనుక నిలిచియుండు) నన్ను, మున్నేనిఱుత్తి = ముందు నిలువఁ బెట్టి, అరిముగక్ = (శత్రువుల కెదిరింప శక్యముగాని) అనభిభవనీయ దివ్య తేజోవిరాజితంబగు సింహముఖమునుబోలిన ముఖారవింధముచే బ్రకౌశించు, అచ్చుతక్ = స్వాశ్రీతుల నెప్పుడైనను విడనాలనివాడగు శ్రీకృష్ణస్వామియొక్క,

కైమేల్ = శ్రీహస్తముపై, ఎక్ కైవెత్తు = నాచేతినుంచి, పారి = లాజలను (పేలాలను), ముగన్దు = ఎత్తి, అట్టు = అగ్నిలోనుంచినట్లు, నాక్ కనాకంజేక్ = నేను కలగంటిని.

ఓ నెచ్చెలీ! మిక్కిలిసాగనైన ఫాలబాగముచే బ్రకొళించు ముఖారవిందముల గలిగిన నాసోదరులు ప్రీతిమెయివచ్చి, అగ్నిముఖమును నేవించి లజ్జావనతవదన యగునన్ను అగ్ని కెరుగుగనిలిపి ప్రత్యర్థులకు సింహమువంటివాడను, సమాశ్రితులకు పరమభోగ్యుడై వారల నేవేళెల విడువజాలని స్వభావముగలిగినవాడును నగు శ్రీకృష్ణస్వామియొక్క శ్రీహస్తముపై నాచేతినుంచి లాజలను నగ్నిగుండమాన హోమము జేయించినట్లు నేను కలగంటిని.

(అవ.) వసంతోత్సవ మభివర్ణింపబడినది.

కుజ్జుమ ముప్పిక్కులిర్ శాన్దంమట్టిత్తు
మజ్జలవీది వలంశెయ్దు మణనీర్
అజ్జవనోదుముడక్ శెన్దజ్జానైమే
మజ్జనమాట్ట క్కనాక్కణ్డేక్ తోఱ్ఱీనాక్॥

౧౦

తోఱ్ఱీ = సభి!, కుజ్జుమం అప్పి = దేహమునందంతటను కుంకుమపంకము జరిమి, కులిర్ శాన్దం మట్టిత్తు = శీతలసుభగమగు చందనపంకమునలంది, మణనీర్ = సుగంధద్రవ్యములజేర్చిన వసంతోదకములచే, మజ్జలవీది = మజ్జశాస్త్రమై యెల్లెడల నలంకృతంబై విరాజిల్లు నగరవీధులయందు, వలంశెయ్దు = ఊరేగింపుగావచ్చి, అజ్జ = ఆవీధులయందు, అనైమేల్ = మత్తగజముపైనుండు, అవనోదుం = ఆ శ్రీకృష్ణస్వామితోడ, శెన్ద = పోయి, ఉడక్ = ఆతనితోడ, మజ్జనమాట్ట = వసంతమజ్జనముల నొనరించి క్రీడించినట్లు, నాక్ కనాక్కణ్డేక్ = నేను కలగంటిని.

తా॥ సభి! దేహమునందంతటయు కుంకుమపంకమును చరిమి, శీతల సుభగ చందనపంకముల నలంది, మంగళతోరణా ద్యలంకృతంబులగు పురవీధులలో ప్రదక్షిణముగావచ్చి మహాగజామాధుడై మహావైభవముతో విచ్చేయుచుండు శ్రీకృష్ణ స్వామితోగూడ నేతెంచి సుగంధద్రవ్యమిశ్రితములగు వసంతోదకములచే వసంత మజ్జనమాడి క్రీడించినట్లు నేనుకలగంటిని.

(అవ.) నిగమనమున ఫలశ్రుతి వర్ణితము.

ఆయనుక్కగత్తా కణ్డకనావినై
 వేయర్ పుగత్తీ విల్లిపుత్తూర్ కోన్ కోదై శోల్
 తూయతమిత్తీ మాలై యీరై స్తుంవల్లవర్
 వాయుంనన్మక్కలై పెత్తీలు మగిట్వరే॥

౧౧

వేయర్ పుగత్తీ = శ్రీవైష్ణవలచే స్తుతింపబడుచున్న, విల్లిపుత్తూర్ = శ్రీ
 విల్లిపుత్తూరులోనుండువారలకు, కోన్ = నిర్వాహకులగు పెరియాళ్వార్లకు తిరుక్కు
 మార్తెయగు, కోదై = శ్రీయాండాళ్ మారు, ఆయనుక్కు = శ్రీగోపభద్రకుల
 మంగళదీపంబై విరాజిల్లు శ్రీకృష్ణస్వామికి, అగ = అనన్యార్థావ్యాకార
 సంపన్నయై, తాకకండరనావినై = తానుకనినకలను, శోల్ = అనతిచ్చి, తూయ
 తమిత్తీమాలై = పరిశుద్ధుడు ద్రావిడభాషామయంబగు వాక్చాలికనుండలి, ఈరైన్దు =
 పదిపాశురకుసుమములను, వల్లవర్ = అనుసంధించువారలు, వాయుంనన్మక్కలై =
 మనోజ్ఞతములగు శిష్యపుత్రులను, పెత్తీలు = పొంది, మగిట్వరే = ఆనందింతురు.

తా॥ శ్రీవైష్ణవబృందములచే గోనియాడబడు శ్రీవిల్లిపుత్తూరునకు నిర్వాహకు
 లగు శ్రీభట్టనాథదివ్యనూరుల గురుగరుమార్తెయగు శ్రీయాండాళ్ దేవి శ్రీగోప
 కుల భూషణుడగు శ్రీకృష్ణస్వామికి భర్తపత్నియై ఆతనితోడ తనకుఁజరిగిన
 బ్రాహ్మవివాహవిధులను తాను స్వప్నమునందు కనినట్లు అభివర్ణించి చెప్పిన పరిశుద్ధ
 ద్రావిడప్రబంధమునందలి పదిపాశురముల ననుసంధించువారలు తమ కిష్టముగు పుత్ర
 మిత్రశిష్యాదులఁబొంది యానందింతురు.

(ఈమెతో సమానవయస్కులగు కన్యకౌముదు లీప్రబంధము ననుసంధింతురేని
 శ్రీకృష్ణునివంటి యుత్తమునిపొంది సుఖింతురు. యువకు లనుసంధింతురేని వారును
 గోదాదేవితో సమానముగు భగవద్రావణ్యముగల కన్యకౌముదీనిఁజేపట్టి సుఖింతురు.)

అడివరపు:—వారణమ్, నానై, ఇందిరన్, నాల్లొనై, కదిర్, మత్తళమ్,
 వాయ్ ఇమ్మై, వరిశిలై. కుజ్జుమమ్, ఆయన్.

అణ్ణాళ్ తిరువడిగళే శరణమ్

ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్

జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమధురకవియార్హ్వర్ల వైభవము

శ్రీ మధురకవియార్హ్వర్ల సర్వసంపత్సమృద్ధమును, భగవద్భాగవత దివ్యవైభవోపేతమునగు పాండ్యదేశమందలి తిరుక్కోళూరు అను దివ్యక్షేత్రమున శ్రీకుమార గణేశాంశమున విశుభధూపణ భాస్కరోదయమునకు ముందు అరుణోదయమువలె పుష్పితకాననంబై పూతమంబగు శ్రీ చైత్రమాసమున చిత్రానక్షత్రమున నవతరించిరి.

“ గణేశః కుసుదో నామ్నా కవిర్మధురసంజ్ఞికః ।

చైత్రేయాసి శుభే చిత్రతారకాయా మజాయత ” అని దివ్యనూరిచరితమున నభివర్ణింపఁబడియున్నది. వీరికి వీరి తలిదండ్రులు ప్రాప్తకౌలములందు జాతకర్త నామ కరణాన్నప్రాశన చేలోపనయనాది వైదికసంస్కారములనెల్ల జరిపించి సర్వవిద్యలను సదాచార్యులవద్ద ఆధికిరింపించిరి. సకలశాస్త్రపారంగతులై వీరు “ అయోధ్యా మధురా మాయా కాశీ కాంచీ హ్యవంతికా । పుణ్యా ద్వారవతీచైవ సప్తైతే ముక్తిదాయకాః ” అని మోక్షప్రదములుగఁ జెప్పఁబడిన తిరువయోధ్యమొదలగు పుణ్యక్షేత్రములను సందర్శించుటకై తీర్థయాత్రగా బయలుదేరిరి.

అట్లు దివ్యదేశములయందలి భగవదర్చావతారమూర్తుల సేవించుచు పుణ్యతీర్థములఁ గ్రంథింతులగుచు వచ్చుచున్న మధురకవులు శ్రీనమ్మార్హ్వర్ల వైభవములను భాగవత బృందములమూలమున అప్పుడప్పుడు విసుటయేగాక ఒకనాటిరాత్రి దక్షిణదిక్కున హఠాత్తుగ నొక దివ్యాప్రాకృత తేజఃపుంజమునుఁజూచి సంభ్రమాశ్చర్య పులకితగా తులై ఆహా ! ఇదియేమి తేజస్సు ! ఏవియైనను నగరములు కాలుచున్నవో ? లేక అత్యుత్కటదావాగ్నియో ? అనిసంశయ దోలాయితచిత్తులై యానాడు శయనించి నిదురించిరి. మఱునాడును ఆమఱునాడునుగూడ రాత్రులం దిట్టి దివ్యతేజస్సునే సందర్శించి ఇదియేదో యప్రాకృత దివ్యతేజస్సువలె నున్నది. అంతియేగాని ప్రాకృతతేజస్సిదికాదు. అని నిర్ణయించుకొని ఎట్లైనను దీనిమూలముఁ జెలిసికొనవలయును. అని ధృఢ సంకల్పమును చేసికొన్నవారలై నిద్రాహారదులఁ గలుగసేవించుచు రాత్రియందు ఆ దివ్యతేజస్సునే లక్షీకరించుకొని దక్షిణదిక్కు పయనమై అతిత్వరలో పుణ్య

క్షేత్రములనెల్ల సేవించుకొనుచు తిరునగరికి వేంచేసిరి. అయ్యారికి దక్షిణమున నాదివ్య తేజస్సు కనబడనందున నీ తేజస్సు ఈ దివ్యనగరమునందే యుండితీరవలయునని యూహించి ఆవిషయమునే శోధించుచువచ్చి

పద్మా మనోపవిష్టం వరపదయుగ శ్చే నివిష్ట చైతన్యం ।

పరతత్వబోధముద్రం పరమాచార్యం పరాంకుశం వందే ॥

అన్నట్లు సుజ్ఞానఘనపరిపూర్ణులై చింతచెట్టుయొక్క నీడయందు, దివ్యకమసీయ ముకుళితనేత్రులై పదునారు కళలతోగూడిన చంద్రునివలె పదునారుసంవత్సర ముల వయస్సుగలవారై పద్మాసనోపవిష్టులై పరతత్వమును బోధించునట్టి జ్ఞానముద్రతోఁ గూడినవారై దివ్యమంగళవిగ్రహావైభవముతో దేదీప్యమానముగ వెలుగొందు శ్రీ పరాంకుశులను సేవించి వారు ధ్యానసమాధినిష్టులై విగళితవేద్యాంతరులై బాహ్య ప్రపంచముతో సంబంధములేకయుండుటను పరికించి ఏరికి శ్రవణేంద్రియ పాటవ మున్నదా? లేదా? అని తెలిసికొనవలయునని కుతూహలాయుత్తచిత్తులై ఒక మట్టి పెళ్ళను భూమిపై పడవేయగా కండ్లు తెరిచిరి. తగుపరి వీర జ్ఞానాధిక్యముఁ జెలిసి కొనగారి, “శైతత్తిక్ వయిత్తీలే శిటీయదు పిఱందాల్ ఎత్తైత్తిన్టు ఎంగే కిడక్కుం” (జీవాత్మ అచిత్సంబద్ధమైయున్నప్పుడును దేనినియనుభవించి యొక్కడపడియుండును) అని ప్రశ్నించిరి. దానికి అభ్యూర్లు వంటనే “అత్తైత్తిన్టు అంగే కిడక్కుం” = ఆ అచిత్పరిణామమగు శరీరమునందలి సుఖదుఃఖాదుల ననుభవించుచు ఆశరీరమునే ఆశ్రయించుకొనియుండును” అని సమాధానమునిచ్చిరి. దానిని పరగతపరిగంతవ్యులగు శ్రీ మధురకవులు విని ఆహా! వీరు సర్వజ్ఞులైయున్నారు. ఈ మహానుభావులను అనువర్తించి యుజ్జీవింపవలయునని తలచి మిక్కిలి సంతుష్టులైయున్నారై శ్రీ శర గోపనూరుల చరితారవిందములయందు సాష్టాంగదండవత్ప్రణామముల నొనరించి “మేలిసేక్ అవక్ పొన్నడి మేయ్మేమే” అని యాశ్రయించి కృతార్థులైరి. “గురుపాదామ్బుజంధ్యాయేత్ । గురోర్నామ సదాజపేత్” అన్నట్లు మనోవాక్కాయములచే నాభ్యూర్లను సదా అనుభవించుచు అభ్యూర్లకు ప్రథమశిష్యులైన శ్రీ మధురకవులు ప్రపన్నజనకూటస్థులగు స్వాచార్యుల వైభవమును “కణ్ణినుణ్ శిఱుత్తామ్బు” అను నీ దివ్యప్రబంధమును బరమార్థముగఁ బ్రసాదించి పంచమోపాయనిష్ఠులగు ముముక్షువులకు నుపకరించిరి. ఇట్లు శ్రీ మధురకవులు స్వాచార్య సార్వభౌములగు శ్రీ పరాంకుశుల దివ్యవైభవప్రకారముల సర్వప్రాణులకును చెలియు నట్లు ప్రకాశింపఁజేసి సకలలోకముల నుజ్జీవింపఁజేసిరి.

శ్రీ మధురకవి యాభ్యూర్ తిరువడిగ శ్చే శరణమ్

త ని య స్తు

మేషేచిత్రా సముద్భూతం పాణ్డ్యదేశే గణాంశకమ్ ।

శ్రీ పరాంకుశ సద్భక్తం మధురంకవిమాశ్రయే ॥

నిత్యతనియసు

హస్తస్తతాశద్వితీయం ప్రపద్యే శతారివాగ్వాసముదారకీర్తిమ్ ।

మాధుర్యసంశ్లిష్ట కవిత్వయుక్తం మహత్వసమ్భవిత బుద్ధితత్వమ్ ॥

వాఙ్మీత్తిరునామములు.

శిత్తిరైయిల్ శిత్తిరైనాల్ శిఱక్క వన్దోక్ వాఙ్మీయే,

తిరుక్కోళూ రవదరిత్త శెల్వనాల్ వాఙ్మీయే,

ఉత్తర గంగాతీర త్తయర్తవత్తోక్ వాఙ్మీయే,

ఒళికదిరోళ్ తెఱ్ఱుదిక్కు పుగన్దవన్దాక్ వాఙ్మీయే,

పతియొడు పదినొన్దుమ్ పాడినాక్ వాఙ్మీయే,

పరాంకుశ నే పరనెన్దు పల్లీనాక్ వాఙ్మీయే,

మత్తిమమాం పదప్పొయలై వాఙ్మీవిత్రాక్ వాఙ్మీయే,

మదురకవి తిరువడికల్ వాఙ్మీవాఙ్మీవాఙ్మీయే.

పీరివిషయముగు ఉపదేశరత్నమాలా పాశురములు

ఎరార్ మధురకవి ఇవ్వులకిల్ వన్దుదిత్త,

శీరారుం శిత్తిరైయిల్ శిత్తిరైనాల్, పారులగిల్

మల్ ముళ్ళ ఆఱ్ఱూర్ గల్ నన్దుదిత్తనాల్ గళిలుమ్,

ఉల్లీరు చెమక్కొన్దు నేళ్ళే ! ఓర్. (25)

వాయ్ త్త తిరుమన్దిరత్తిక్ మత్తిమమాం పదంపోల్,

శీర్ త్త మదురకవి శెయ్ కలైయై, ఆర్ త్త పుగల్

ఆరియర్ గల్ తాఱ్గల్ అరుళిచ్చెయిల్ నడువే,

శీర్వితార్ తాఱ్పరియం తేర్ న్దు ॥ (26)

పీని సంస్కృతశ్లోకములు.

శ్లో॥ ఆచార్య భక్తి పరిపూర్ణకవిర్హిలోకే, యత్రావిరాసమధురః మధుమాసిచిత్రామ్ ।

ఉక్తాన్యభక్తనివహో దయవాసరాన్నః, తేమంకరీమనుదినం హృదయాఽవధేహి॥(25)

శ్లో॥ మన్త్రాదిషే మహతిమధ్యపదం యథాసీత్, ఏవంహిపూర్వగురవో ద్రమిడాగమా

నామ్ ।

ఆకూతమన్యజన దుగ్ధసామత్రమత్వా, మధ్యేన్యధుః మధురపూర్వకజేః ప్రబన్ధమ్ ॥

శ్రీః

అథ్వార్, ఎమ్మెరుమా నార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

కణ్ణినుణ్ శిఱుత్తామ్బు

అ వ త రణి క

నిత్యానుసంధానమున నీప్రబంధము పదియవవిభాగము. ఇచ్చట మొదటి పాశు
రారంభము ననుసరించి 'కణ్ణినుణ్ శిఱుత్తామ్బు' అని దీనికి పేరుగలిగినది. దీనిని సాదిం
చినవారు శ్రీ మధురకవియ్యాత్వార్లు. మృగుమధురకవితా పరిష్యక్తు లగుటచేతను,
మధురకవితల్లజాలగు నమ్మాత్వార్లను (స్వాచార్యులను) కీర్తించుటచేతను వీరి కీ పేరు
గలిగినది. దీనియందలి పదునొకండు పాశురములచేతను ఆచార్యనిష్ఠ యభివర్ణింపఁ బడు
చున్నది.

మహర్షులకును, అత్వార్లకును, మహదంతరముగలదు. అత్వార్లకును శ్రీమధుర
కవులకును మిక్కిలి వైలక్షణ్యము గలదు. మహర్షులు "త్రైగుణ్య విషయావేదాః" అను
నట్లు సాత్వికరాజసతామసులగు ప్రాణుల కధికారానుగుణముగ ఐశ్వర్యకైవల్యభగ
వత్ప్రాప్తి సకలపురుషార్థములను విధించునట్టి వేదశాస్త్రముయొక్క- మార్గాను
యాయులు అట్టి మహర్షులలో నగ్రగణ్యులగు శ్రీ పరాశరభగవానులు గృహస్థు
లకుప్రజాపతిలోకమును, సన్యాసులకు బ్రహ్మలోకమును, కేనలులకు ఆత్మప్రాప్తిని
ఉపదేశించి, కట్లకడపట సత్వగుణసంపన్నులకు భగవత్ప్రాప్తి పరమపురుషార్థము
గానుపదేశించిరి. ఇంక నాత్వార్లన్ననో; వేదమునకు ముఖ్యతాత్పర్యమై ఆత్మ్యత్వమ
పురుషార్థమైన భగవత్ప్రాప్తియం దత్యంతప్రవీణులై, పరుల కుపదేశించునమముల
యందును శాస్త్రసిద్ధములైన ఐశ్వర్యానులను తుద్రపురుషార్థములుగా బేర్కొని
వాటిని త్యాజ్యకోటిలోనికిఁజేర్చి, భగవత్ప్రాప్తి నే పరమపురుషార్థమగుటచే నుపా
దేయముగా నుపదేశించిరి. ఈ విలక్షణపురుషార్థ పరాకాష్ఠ త్త్వశేషత్వము అట్టి
పురుషార్థ సీమాభూమియగు భాగవతశేషత్వమునందే ఏకాంతికాత్యంతిక పరమ
ప్రాప్తినిగ్భరులు శ్రీ మధురకవి కూత్వార్లు. శ్రీ నమ్మాత్వార్లు భగవదనుభవముఁ
జేయునపుడు పురుషార్థసీమాభూమియైన తదియశేషత్వమునం దాశపడిరి. ఆచార్య
రుచి పరిగృహీతమగు నగ్రమే సాత్వికుల కుపాదేయమగుటచే శ్రీ నమ్మాత్వార్లు తమకు
పరమోపాదేయముగఁ దలచియుండు తదియశేషత్వమునే శ్రీ మధురకవు లవలం

లించిరి. శ్రీ రామాయణమునందలి భగవదంశసంభూతులగు పురుషులలో శ్రీ శత్రు ఘ్నాత్వాన్లవలె శ్రీ మధురకవులును, తమకు దివ్యజ్ఞానము ననుగ్రహించి మహాప కారకులగు శ్రీ నమ్మాత్వార్ల శేషత్వమునే పరమోపాదేయముగా స్వీకరించిరి. తదేక నిష్ఠులై తాముతరించినదిమాత్రమేగాక తమ ప్రబంధముచే సకల శ్రీవైష్ణవులకును భాగవతశేషత్వమే పరమపురుషార్థమని చాటుచు వారలనుగూడ తరింపజేయు చున్నారు.

ముముక్షువులకు నాశ్రయణీయులు నలువురు. వారెవరనగా ?

(1) నిఖిలచేతనులకును అకారణసుహృత్తముడై పరమప్రాప్తుడై వేంచేసి యుండు సర్వేశ్వరుడు (పెరుమాళ్లు)

(2) నిఖిలచేతనులకును నిరుపాధికజననియై నిరవధిక వాత్సల్యకారుణ్యపూర్ణయై పురుష కారశేఖరిణియైయుండు శ్రీ మహాలక్ష్మీదేవి (పిరాట్టి)

(3) భగవద్విషయమును, పిరాట్టివైభవమునుగూడ నుపదేశించి తమ యనుష్ఠానముచే శిష్యుని మంచిమార్గమునకుఁ దీసికొనివెళ్లి, వీనిదోషములనుఁ జూచినను చేయువిడువక, సంరక్షించువాడై ఇతనితో సజాతీయుడై, సులభుడై, తనకార్యమును మఱచియైనను వీనిహితమునే చూచిపోవునట్టి ఆచార్యుడు.

(4) ముముక్షువునకు సహాయభూతులై, ప్రకృతివశమునఁ గొన్నిస్థానిత్యములు సంభవించినను వానిని దెలియఁబఱచ శక్తులగు శ్రీ వైష్ణవులును, ఈ నలువురిలోను ఆచార్యునే సర్వోత్కృష్టముగ నాశ్రయింపవలసియున్నది. ఎందువలననగా ? ఆచార్యుఁ డీచేతనుని సర్వకాలములయందును స్వీకరించి సంరక్షించును. సర్వరక్షకుడగు సర్వేశ్వరుఁ డితని దోషములఁజూచి స్వీకరింపని కాలమందును పరమదయామూర్తి యగు నాచార్యుడు స్వీకరించును. మఱియును దేహియగు శిష్యుడు అనాదికాల పాప్తముగు నీ దేహసంబంధనిబంధనములగు దుర్భరదుఃఖముల ననుభవించుచున్నను, చికిత్స తెలియని రోగి రోగములచే బాధననుభవించుచున్నట్లు, చిదచిదీశ్వర తత్త్వ భావములఁ దెలిసికొనఁజాలక “అనాదిమాయయాసుప్తః” అన్నట్లు అనాదిమాయా తిరోహితస్వరూపుడై యసత్కల్పుడైయుండునప్పుడు, ఆచార్యుడు పరమకృపా ఖువై యితనికి స్వయాపజ్ఞానమునుఁ గలుగఁజేసి పురుషకౌరభూతుడైయుండి భగవత్సమాశ్రయమును గలుగఁజేయును. శ్రుతిస్తోత్రీహాస పురాణములుండగ వానిద్వారా జ్ఞానము గలుగదా ? ఆచార్యుడెందులకు ? అనినచో ; ‘శక్కర’ అను శబ్దమును జెవితోవిన చాలునా ? ఆశబ్దమును పలుమారులు పఠించిన చాలునా ? చాలదు, ఆశక్కరను నాలుకపైవైచి దానిరుచిని చూచిననే గదా దానిగుణములన్ని

యును ప్రకటములగును. అట్లే ఆచార్యుడు నేరుగనుండి శిష్యునకు నిఖిల తత్వార్థములను, తల్లి శిశువునకు నాహారమును గుడిపించునట్లు, అనుభవింపజేయును. చూడుడు-

“వేదత్రిసుత్ పారుళ్ నిట్కుప్పాడి యెన్నెళ్లుళ్ నిటుత్రినాక్” అని మధురకవులు సాదించుచున్నారు. శ్రుతిప్రముఖములగు ప్రమాణములుగూడ ఆచార్యుని పరమాశ్రయణీయునిగ నిశ్చయించుచున్నవి.

“ఆచార్యవాక్ పురుషోవేద” “సమిత్పాణిశ్రోత్రియం బ్రహ్మనిష్ఠ”

“నైషితక్కణమతిరాప సేయా” “ప్రాక్తాన్ శ్వేనైవసుజ్ఞానాయాప్రేష్ఠం”

ఉత్తిష్ఠత కాగ్రత ప్రాప్యవరాన్నిబోధత (కఠ. 111-14)

మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ, ఆచార్యదేవోభవ, (తై 1-11-2)

యథాదేవే తథాగురౌ (శ్వే. 6-23)

తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా।

ఉపదేక్ష్యన్తి తే జ్ఞానం జ్ఞానిన స్తత్త్వదర్శినః॥

(భగ-తా-6-34)

అత్రపరత్రచాపి నిత్యం యదీయచరణౌ శరణంమదీయమ్

(అశవద్వార్ స్తోత్రరత్నమ్)

“కోధర్త స్వగృధర్తాణాం భవతః పామోమతః” (భాగతమ్)

(ఆచార్యులచి పరిగృహీతార్థమే పరమార్థమని ధర్తరాజు జ్ఞానానుష్ఠాన ఖనియని శ్రీ భీష్మచార్యుల నడుగుచున్నారు.) అని

ఆచార్యుడు శిష్యునికి పరమోపకారియనుటలో సందేహమేలేదు. అతడు చేసిన ఉపకారస్మృతిచే నతనిని స్తోత్రముచేయవలయు సేగాని వేరు ప్రత్యుపకారమతనికి జేయఁదగినదిలేదు. వస్తుతత్వమున సర్వేశ్వరుఁ డనుగ్రహించు పురుషార్థముల కంటె ఆచార్యుడు ప్రసాదించు పురుషార్థము లుత్కృష్టములైయుండును.

(1) ఇన్బిమ్ ఎయ్తినేక్ (2-పా) (బహువిధములగు నానందములఁబొందితిని)

(2) మియ్ మైయే (2-పా) ఆత్మార్ తిరువడిగళ్లనే ప్రాప్యప్రాప్తకములుగ నధ్యవసించియున్నాను.

(3) శతిర్ త్తేక్ = పరమప్రాప్యమును బొందితిని. ఇంక కావలసినది వేరేదియును లేదు. ఈశ్వరునిగృహము నమ్మియుండువారలకు సమాధిభంగము, భ్రంశము మొదలగునవి కలుగును. “శుచీనాం శ్రీమతాం గేహే యోగభ్రష్టోఽభిజాయతే”

(భగ-తా-6-14)

(4) ఇజ్జే = ఆచార్యునిఁ బొందినవారలకుఁ తత్త్వణమే పరమపదము లభించును. శ్రీ మధురకవి యాత్మార్థము యాచార్యులగు శ్రీ సత్త్వాత్మార్థవిషయమై యత్యంత ప్రావణ్యముఁజూపినది తత్త్వవిషయమే. ఆచార్యకేవలత్వమును నీ పరమార్థమును తాము మాత్ర మనుభవింపక, “లోకులెల్లఱును నీ మహాభ్యుదయము ననుభవించురుగాక” యని మహాదారమనస్కులై యీ ప్రబంధముఖమునఁ బ్రకటించిరి. అజేప్రకారముగ తదనంతరకాలికులగు నాచార్యవర్ణులవిషయమున తత్తచ్చిప్యార్థగణ్యులనుష్ఠించుచు వచ్చుచున్నారు.

శ్రీయఃపతియును శ్రీ కైకుంఠనికేతనుఁడును నిత్యముక్తానుభావ్యుఁడును నిర్భరానందయుక్తుఁడునగు సర్వేశ్వరుఁడు నిత్యముక్తులవలె తన విభూతి ననుభవింప భాగ్యముగలిగియు సాంసారిక మాయాచక్రమున బంభ్రమ్యమాణులై అనాదిమాయా తిరోహితస్వభావులైయుండు చేతనుల నుజ్జీవింపఁజేయుటకై వారి హృదయకమలముల యందుఁ బ్రవేశించి నియమించుచున్నను, శాస్త్రప్రదానాదులచే నుపకరించు చున్నను కొంచెమైనను ప్రయోజనపడకఁబోయెను. అంత తానే ఆచార్యుఁడై వీరల కెదుటవచ్చినిలిచి సకలరహస్యార్థములను లోకులు తెలిసి యుజ్జీవించునట్లుపఁజేయెను.

ఇదం వివస్వతే యోగం పోక్తవానహమవ్యయం।

.....

. సఏవాఽయం మయా తేఽద్యయోగః పోక్తః సనాతనః। (భ-తా-4-1)

యోవైబ్రహ్మణంవిదధాతి పూర్వం యోవై వేదాంశ్చప్రహిణోతి తస్మై ॥

(శ్వే-6-18)

ఇదం భగవతాపూర్వం బ్రహ్మజే నాభిపంకజే।

స్థితాయ భవభీతాయ కారుణ్యాత్సంప్రకాశితమ్ ॥

(భాగవతమ్)

‘అస్య మహతో భూతస్య నిశ్వసితమే తద్యదృగ్వేదో యజుర్వేదః

సామవేదోఽధర్వాంగిరసః, వ్యాఖ్యానాని సర్వాణి నిశ్వసితాన్ని’ (బృహదారణ్యక 6-4-10)

తేనే బ్రహ్మహృదాయ ఆదికవయే (భాగవతమ్ 1-1-1)

పీతకవాడై పిరానార్ పిరమరురువాకివందు (తిరుమొట్టి 5-2-8)

అకన్ఞ్జాలత్తవారియ నెరియెల్లా మెడుత్తురై త్త నిటైజ్జానత్తొరుమూర్తి

తిరువాయ్మొట్టి (4-8-6)

అఱియాతన వఱివిత్తవత్తా (తిరువాయ్మొట్టి 2-3-2)

నెఱి యుళ్ళియురై త్తవమ్మగవన్ (తిరువాయ్మొట్టి)

తిరువరుళ్ళైయేపవర్ పోల వెన్నుళ్ళ పుకున్దు ఉరువ ముమారుయరుముడనే యుణ్ణాన్ (తిరువాయిమొట్టి 9-6-5). అని ఎన్నోప్రమాణ ముఖద్వోషించుచున్నవి.

కనుకనే “లక్ష్మీనాథసమారంభాం” అని గురుపరంపరలోఁ బ్రథమాచార్యుడై సాక్షాత్తుగను “జ్ఞానీత్వాత్మైవమేమతమ్” అన్నట్లు తనప్రతినిధులగు నాచార్యుల ద్వారమునను లోకములకు గుహ్యగ్రములఁ దెలియఁబఱచి సద్గతిజూపి శాస్త్రసత్యత్వమును ఈశ్వరాస్తిత్వమును స్థిరీకరించి సంరక్షించుచున్నాఁడు.

ఈవిధముగ ఆచార్యస్వరూపమున నీశ్వరత్వము, ఆచార్యత్వము రెండును జేరి యున్నందున నాచార్యుడే సర్వోత్కృష్టుడై విరాజిల్లుచున్నాఁడు. ఆచార్య నాశ్రయించినప్పుడే ఈశ్వరు నాశ్రయించినట్లగును. దీనికే “చరమపర్వనిష్ఠాక్రమ”మని ప్రసిద్ధి.

శ్రీమధురకవియాభ్యూర్ తిరువడిగళేశరణమ్

శ్రీమన్నాథమునులు ప్రసాదించిన తనియన్

1 అవిదిత 2 విషయాన్తరః 3 శతా రేరుపనిషదా ముపగానమాత్రభోగః |
అపిచ 4 గుణవశా త్తదేకశేషీ మధురకవిర్వృదయే మమావిరస్త ||

అవిదిత విషయాన్తరః = ఇతరవిషయములను గుర్తెఱుంగనివారును, శతారేః ఉపనిషదాం ఉపగానమాత్రభోగః = సప్తాభ్యూర్లనుగ్రహించిన ద్రవిడోపనిషత్తుల నుపగానముఁజేయుటయే తమకు దివ్యభోగముగాగలవారును, అపిచ = మరియు,

వి. వి. (1) “అన్నయాయత్తనాయ్ ఎన్నెయ్ణ్ణిడుం తన్నెయన్” అను నట్లు ఆచార్యుడే ఉపాయోపేయములను సభ్యవసాయముతోనుండుటచే నితరవిషయములఁ దెలియనివారు “భావోనాన్యత్రగచ్ఛతి” అన్నట్లు వేరువిషయములలో మనస్సుచెల్లనివారు.

(2) విషయాంతరములు (1) ముక్తుల సంకీర్తనములు వినఁబడు పరమపదము, (2) ఆర్తులమొఱవినఁబడు వ్యూహము, (3) దుష్టనిగ్రహార్థమై యవతరించిన విభవము, (4) అఖిలచేతనలకైంకర్యముల స్వీకరించి యెల్లఱ నుజ్జీవింపఁజేయుటకై వేంచేసియుండు ఆర్చావతారము.

(3) శర + అరి, శరమ్ = మాయము, అజ్ఞానము, మోహము. (వీనికి) అరి = శత్రుభూతులు, జయించినవారు. (4) “గుణైర్దాస్య ముపాగతః” అనునట్లు వాత్సల్యాదిగుణములకు జితులై దాసులైరి.

గుణవశాత్ తదేక శేషీ = అభ్యుద్ధయందలి వాత్సల్యాది గుణగణములకు వశులగుటవలన వారికిమాత్రమే శేషభూతులగువారునునగు, మధురకవిః = మధురకవియాభ్యుద్ధుఁ, మమహృదయే = దాసుని హృదయమునందు ఆవిర్భవించియుందురు గాక.

తా॥ “ఇతరవిషయములనన్నిటిని సవాసనముగ పరిత్యజించి శ్రీనమ్మాభ్యుద్ధుని గ్రహించిన ద్రావిడదివ్యప్రబంధములు గానముజేయుటయే పరమభోగముగ నెంచి అయాభ్యుద్ధుని దివ్యకల్యాణగుణములయందే ప్రవణులైతదేక శేషభూతులగు శ్రీమధురకవి యాభ్యుద్ధు దాసుని హృదయమున నావిర్భవించి యుందురుగాక.” అని శ్రీమన్నాథమునులు ప్రార్థించుచున్నారు.

(నే రి శై వెణ్ణా)

1 వేటొన్ఱుం 2 నానటియేన్ వేదం 3 తమిళ్ శెయ్ద,
మాఱన్ శరగోపన్ వణ్ కురుగూర్-ఏఱెఱ్ఱల్,
4 వాళ్ వామెన్ఱేత్తుం మధురకవియార్, ఎమ్మై
ఆళ్వారవరే 5 యరణ్.

వణ్ కురుగూర్ ఏఱ్ = పరమోదారులగు సత్పురుషులు నివసించునట్టి తీరు నగరికి నిర్వాహకులును, శరగోపన్ = శరవాయువును తమవద్దకు రానియక గోప నముఁజేసినవారును, వేదం తమిళ్ శెయ్ద = సంస్కృతవేదమును ద్రావిడభాషా వేదముగా ననువదించినవారును, మాఱన్ = ‘మాఱన్’ అను తీరునామముగల శ్రీనమ్మాభ్యుద్ధుతప్ప, వేటొన్ఱుం = వేటుదేనినిగూడ, నానటియేన్ = నేనెఱుంగను, ఏఱ్ఱల్ వాళ్ వామెన్ఱేత్తుం = మాకు పరమోజ్ఞేవన హేతువులు వారేయని, ఎత్తుం = సదా సర్వత్ర స్తోత్రముజేయుచుండు, మధుర కవియార్ = శ్రీమధురకవియాభ్యుద్ధు, ఎమ్మై = మనలను, ఆళ్ వార్ = పాలించెదరు, అవరే = వారే, అరణ్ = మాకు రక్షకము.

తా॥ పరమోదారులు నివసించుట్టి శ్రీతిరునగరికి నిర్వాహకులును, సంస్కృత

వి. వి. (1) ఈతనియను మధురకవియాభ్యుద్ధు శ్రీనూత్తులను సమగ్రముగ ననుభవింపఁజేయుచున్నది.

(2) “తేవు మన్ టియేన్” అనియును గీర్తించిరి.

(3) “కారిమాఱప్పిరాన్” అనియు గీర్తించిరి.

(4) ఎన్నైయాణ్ణిడుం తన్నైయాన్” అనిరి.

(5) రక్షకము, శ్రీమధురకవియాభ్యుద్ధుకు సర్వము శ్రీనమ్మాభ్యుద్ధునట్లు మనకు సర్వము మధురకపునిభావము.

వేదములను ద్రావిడవేదములుగ పరివర్తింపజేసి సకలలోకోజ్జీవనైకనిరతులగు 'మాటక్' అను పేరుగల శ్రీశైవకోపులుదప్ప వేటుదేనినిగూడ నేను గుర్తెఱుంగను, మాకు సర్వవిధముల సుత్తారకులు వారే యని సర్వకాలసర్వావస్థలయందును స్తోత్రముఁజేయు శ్రీమధుఁకవియ్యాభ్యుర్లు మమ్మేలుకొందురుగాక. వారే మాకు రక్షకులు.

స్లో॥ అన్యన్నజానే ద్రవిడీకృతశ్రీవేదాన్నరాచేః కురుకాపురీశాత్ ।

అస్తత్ప్రభోరిత్యనిశం స్తువత్సః, ప్రభుశ్చరక్షీన్మధురః కవిర్నః ॥

(అవ) మొదటిపాశురమున అభ్యుర్లు యొక్క నిరతిశయభోగ్యతను వర్ణించుచున్నారు.

(కలివిరుత్తమ్)

¹కణ్ణినుణ్ శిఱుత్తామ్బినాల్

²కట్టుణ్ణ ³ప్పణ్ణియ పెరుమాయక్, ⁴ఎన్నప్పనిల్

నణ్ణిత్తై కురుగూర్ నమ్మి యెన్ఱక్కాల్

అణ్ణిక్కుమముదూఱు మెన్నావుక్కే॥

౧

కణ్ణినుణ్ శిఱుత్తామ్బినాల్ కట్టుణ్ణప్పణ్ణియ = అనేకచోట్ల ముళ్లుగలిగి మిగుల కర్కశమగు చిన్నచేంత్రాడుజే (తనను) కట్టుబడునట్లు చేసుకొనిన, పెరుమాయక్

వి. వి. (1) పలుచోట్ల ముళ్లుగలిగి చూడలను గట్టుటకును దగనిత్రాడు, అనగా అనన్యార్థ శేషులకే అతడు తను తిరుమేనినిగట్టు ననుగ్రహించునని పరమార్థము.

(2) “ఉయ్యప్పో ముణర్వినార్ కట్కొరువనెన్ఱుణ్ న్ద పిన్నెయైయప్పాడ టుత్తుత్తోన్ఱు ముక్కకక్” (తిరుమాలై 15)

(3) ఈశ్వరుని సౌలభ్యాతిశయమును దెలుపుచున్నది.

(4) ప్రథమావధియైన భగవద్విషయమును జేయివిడచి పురుషార్థమునఁ బరమావధియగు తపీయ శేషత్వమును బరమోపాదేయముగ స్వీకరించిన ఈయాభ్యుర్లు “పెరుమాయక్” అని భగవద్విషయ ప్రస్తావముచేయుట సంగతమా? అనినచో; తన యాచార్యులగు శ్రీనమ్మాభ్యుర్లు ముఖప్రీతికొఱకును, వారిభోగ్యతాతిశయమును బ్రకటించుటకును, “ఉరలిసోడిణైన్దిరున్దేగియవళివు” అని, అభ్యుర్ల త్యాగ్చర్యానందములతో ననుభవించు భగవత్కల్యాణగుణములగుటచేతను, ఆవిషయము వభివర్ణించుచున్నారు కావున నసంగత మెయ్యదియునులేదు.

ఎన్నప్పనిల్ = అత్యాశ్చర్యగుణచేష్టితుడగు నాస్వామికంబెను; నణ్ణి = నిరతిశయ
ప్రీతిపురస్సరముగ నాశ్రయించి, తెక కురుకున్ నమ్మి ఎన్ఱక్కాల్ = దక్షిణ
దిక్కుననుండు తిరునగరికి నిర్వాహకులగు నమ్మాత్వార్ల తిరునామము ననుసంధించి
నచో, ఎకనావుక్కే = నానాలుక, అణ్ణిక్కుం = తియ్యబడును. అముగు
ఊరుం = అమృతము ఎడతెగక నూరుచుండును.

తా॥ తనతల్లియగు శ్రీ యశోదాదేవి కుమారుని దుడుకుతనమును సహింపఁ
జాలక నతనిని రోలునకు కట్టివేయఁదలచి కట్టఁబ్రయత్నింపగా నతడు పరమయోగుల
కును దుగ్గఁబూడగుటచేనది దుస్సాధ్యముకాగా ఇకఁజేయునదేమాయని నిర్విణ్ణు
రాలైయుండ, ఆమెనుఁజూచి ద్రవీభూతాంతఃకరణుడై పరమసులభమూర్తియై
తన దివ్యమంగళవిగ్రహము బాగుగా నొరుసుకొనునట్లు మిక్కిలి కర్కశమై అనేక
చోట్ల ముఘ్నగలిగిన చిన్నచేత్రాడుచేఁ దన్ను సులభముగఁ గట్టగలిగినట్లు
చేసి కట్టుబడిన పరమసులభుఁడును నిరతిశయాశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడు నగు శ్రీ
కృష్ణపరమాత్మ విషయముకంబెను, దక్షిణదిక్కుననుండు తిరునగరికి నిర్వాహకులగు
శ్రీనమ్మాత్వార్లవిషయమునఁ బరమప్రీతిగలిగి వారితిరునామము నొక్కసారి యుచ్చ
రించినచో; అనాదికాలముగ విషయాంతరప్రవణముగు దాసునినాలుక చాతాత్తుగా
తియ్యబడును అమృతముఁప్రసించును. ప్రాప్యకౌఠ్యభూతమగు చరమపర్వస్వరూపు
లగు ఆత్మార్లను అనన్యశరణ్యులై యాశ్రయింప సమకట్టిన మధురకవులు ప్రథమా
వధియగు భగవద్విషయమున ప్రథమముననే అత్యంతప్రవీణులగుటకు కారణమేమి?
అనినచో; ప్రథమపర్వకంబెను చరమపర్వభూతులగు ఆత్మార్ల భోగ్యతాతిశయముఁ
బ్రకాశింపఁజేయుటకును, ఆత్మార్లను భవీరికిని, ఆత్మార్లకు మిక్కిలి ప్రీతి
పాత్రమగుటచేతను భగవద్విషయానుభవమును మొదట కీర్తించిరి.

శ్లో॥ శ్రీగ్రన్థిమత్కర్కశనూత్తరజ్వా బద్ధిభవన్తాయితమాత్పితుర్నః ।

శ్రీదక్షిణోద్యత్కురుకాపురీశే ధ్యాతే సుధాం వర్షతిమేఽత్రజిహ్వ ॥

“తస్యాహం సులభః” (భగ-తా. 13-14)

“భక్తిగ్రహ్యోహి కేశవః” భక్త్యామామభిజానాతియావాన్యశ్చాస్మితత్వతః,
(భ. గీ. 18-55)

(1) రుచి (2) సంగ (3) భక్తి (4) పరభక్తి (5) పరజ్ఞాన (6) పరమభక్తులని

భక్తియొక్క పైపైయవస్థలు.

(అవ.) మొదటి పాశురమున ‘ఆత్మార్లు’ అనినచో తమకుఁగలుగు ఆనందాతి
రేకమును వర్ణించిరి. ఈ పాశురమున వారి పాశురమే తమకు దేహయాత్రయై ధారక
పోషక మగుచున్నదని యభివర్ణించుచున్నారు.

1నావినాల్ నవిత్త్రోన్మ 2మెయ్ దినేక్,
 3మేవిల్ నవక్పొన్నడి మెయ్మైయే,
 తేవుమత్త్రోటియేక్ 4కురు కూర్నమ్మి,
 పావినిన్నిశై 5 పాడి తిరివనే॥

నవిత్తు = (భగవద్విషయమందుపకారకులను). స్తోత్రముఁజేయునట్టి, నావి
 నాల్ = నాలుకచే, ఇన్బమ్ = నిరతిశయానందమును, ఎయ్దినేక్ = స్తోత్రముఁ
 జేయుటచేఁబొందితిని, అవక్ పొన్నడి = అభ్రావ్యులయొక్క స్పృహజీయతమంబగు
 తిరువడిగళ్ళను, మెయ్మైయే = నిత్యముగ, మేలినేక్ = ఆశ్రయించితిని, మత్త్రొ
 తేవు = అభ్రావ్యులతప్ప వేటొక దైవతమును, అటియేక్ = ఎఱుగను, కురుగూర్
 నమ్మి పావిక్ = తిరునగరికి నిర్వాహకులగు అభ్రావ్యులయొక్క తిరువాయ్మొట్టి
 ప్రబంధమును, ఇక్ ఇశై పాడి = ఇంపైన రాగముతో గానముఁజేయుచు,
 తిరివక్ = తిరుగుదును.

తా॥ భగవద్విషయమున నుపకారకులగు నాచార్యులను స్తోత్రముచేయునట్టి

వి. వి. (1) మనస్సు సహాయములేకయే అవశ్యముగ నమోక్ష్యుచ్చారణమాత్ర
 ము చేతనే. భగవద్విషయమునందైతే “అత్తావాఁరేద్రష్టవ్యః శ్రోతవ్యోమన్తవ్యో
 నిదిధ్యాసితవ్యః” అని యనవరతము భావనజేసియు వినియు, చింతనజేసియు విశద
 తముగ ననుభవించి యానందము ననుభవింపవలసియున్నది.

(2) పొందితిని. భగవద్విషయమును బొందినవారలకు, ఆనందము కాలాంతర
 భావి. ‘కురుగూర్నమ్మి’ అని యొకసారి యాదరముతో నుచ్చరించగ నే తత్తదామే
 యానందము సిద్ధించుచున్నది.

(3) ఇఁక వేఱువిధముగనుండుటకు శక్యముగానట్లు పొందితిని. ఆశ్రయందార్లును
 వారి యాచార్యులవిషయమున నిశ్చేయనుసంధించిరి.

(4) వీరు తిరువాయ్మొట్టిని నిరంతర మనుసంధించుచుండుట భగవద్విషయ
 ప్రతిపాదకమగుటచేగాదు, అభ్రావ్యుల అనుగ్రహించిరనియే.

(5) పరమపదమును బొందినవారలుగదా! “ఏతత్సామగాయన్నాస్తే” అను
 నట్లు పాడుచు సంచరించుచుండురు. ఇఁక నీ యాభ్రావ్యులన్ననో, “ఈదేశమున నే
 ఎల్లప్పుడును నిట్లు పాడుచుండుటయే నాకు కాలయాత్రగనుక అభ్రావ్యుల దాసునికీ
 సుఖభూతులును సాధనభూతులును, స్వామియును కాలక్షేపవిషయభూతులును
 నగుచున్నారు” అని యనుసంధించుచున్నారు.

నాలుకచే నొకసారి ఆత్వార్లదివ్యతిరునామముల నుచ్చరించినమాత్రముననే నిరతి శయానందమునఁ బొందితిని. ఆత్వార్లయొక్క స్పృహజీయుములగు తిరువడిగళ్ళనే ప్రాప్యప్రాపకములనుగా విహికాముష్టికములు రెండింటియందును నాశ్రయించితిని. ఆత్వార్లుతప్ప వేటొకదైవము నెఱుంగను. తిరునగరికి నిర్వాహకులగు శ్రీ ఆత్వార్ల 'తిరువాయ్ మొచ్చి' దివ్యప్రబంధమునే ఇంపైనరాగములతో గానముచేయుచు సంచరించెదను.

శ్లో॥ తజ్జిహ్వాయోచ్చార్యముదంత్యగచ్ఛం, సత్యంతదాపం కనకాంఘ్రియుగ్మమ్ ।

అన్యన్నజానే కురుకాపతేః శ్రీ నూక్తిః ప్రగాయక్ మధురంభిమామి ॥

(అవ.) “తేవుమత్తొఱియేక్” అని పురుషార్థాంతరములతోఁ గూడ భగవద్విషయమునున్న పరిత్యజింతురో? అనిన; ఆత్వార్ల కతిమాత్రప్రీతివిషయమగుటచే శ్రీయఃపతిని పరిత్యజింపను. (ప్రత్యుత) మీదుమిక్కిలి వారిని నేవించెదను. ఆచార్యురచి పరిగృహీతమగు నర్థమేగదా సత్పుగుఘల కాశ్రయజీయుము. అని శేలవిచ్చుచున్నారు.

తిరిత్తనాగిలుం తేవ¹ పిరానుడై

²క్కరియ కోలత్తిరువురు³ క్కాణ్బొన్ నాన్

వి. వి. (1) “మెయ్ మ్మెయ్ తేవుమత్తొఱియేక్” అని మధురకవియాత్వార్లు భగవద్విషయనందలి సంబంధమును బరిత్యజించియున్నను, వారి తిరువుళ్లమున నీశ్వరుఁడు తానేవచ్చి “నిత్యనూరులు మనకేమంచివారు, వీరు మనయాత్వార్లకు మంచివారు” అని తన సుందర దివ్యమంగళవిగ్రహమును బ్రకాశింపఁజేసి యనుభవింపఁజేసెను.

(2) కాలమేఘనిభశ్యామమై, సౌందర్యమే యొకచూర్తిని ధరించివచ్చినట్లున్నది. ఆత్వార్లు పలుసారులు “కోలమే! తామరైకణ్బొన్ అంజననీలమే!” అని గీర్తించుటను వినియుందురుగాన తామును నట్లేగీర్తించుచున్నారు. గజేంద్రమోక్షదులయందలి యవసరము లేనందున, ఆత్వార్లు తనను బాగుగ ననుభవించుటకుఁ దగినట్లు తిరువాభరణములధరించి వేంచేసిరని తెలియుచున్నది.

(3) పిరాట్టి సర్వేశ్వరుని నీలమేఘశ్యామల దివ్యమంగళవిగ్రహమునకు మెఱుపుతీగవలె ప్రకాశాతిశయమును గలగించునదైయుండుటచేఁ బిరాట్టిని సందర్శించినచో నతని దివ్యమంగళవిగ్రహముగూడ సందర్శించినట్లుగును. “తిరుక్కణ్ణేక్ పొన్నేనికండ్డేక్” అనునట్లు పిరాట్టియే స్వరూపముచేఁ బ్రకాశియై, దేహమునకు దేహముచే బ్రకాశియైయున్నది.

1 పెరియ వణ్ 2 కురుగూర్ నగర్ నమ్మిక్కు, ఆ
భురియనాయ్, అడియేన్ 3 పెన్ద్ర నన్దైయే॥

3

తిరితద్వాగిలుం = ఆత్మార్థ సన్నిధినుండి బుద్ధినిమరల్చుకొనియైనను, తేవపిరా
సుడై కరియకోల తిరువురు = నిత్యనూరుల కథిపలియగు పురుషోత్తమునియొక్క
నీలమేఘనిభమై సుందరమై లక్ష్మీసమేపమైయుండు లిరుమేనును, నాన్ = భగవద్వి
షయమును విడచి తిరుగుచుండు నేను, కాబ్బన్ = నేనించెదను, పెరియ వణ్ కురు
గూర్ నగర్ నమ్మిక్కు = మిక్కిలి యుదారులై, తిరునగరియందు వేంచేసియుండు
ఆత్మార్థకు, అభురియనాయ్ = శేషభూతుడనై, అడియేన్ = దాసుఁడు,
పెన్ద్ర = పొందిన, నన్దై = భగవల్లాభము ఆహా!, ఏ = ఏమియాశ్చర్యము,
ఏమియాశ్చర్యము.

తా॥ ‘తేవుమన్ద్రుటియేన్’ అని దాసుఁడు దృఢాధ్యవసాయియై భగవద్వి
షయముతో సంబంధమును వదలుకొని తిరుగుచుండు వాడైనను, ఆత్మార్థ భగవద్విషయ
మునం దతిమాత్ర ప్రసణులగుటచే, అచార్యులచి సరిగృహీతమగునగ్గ మే పరిగ్రా
హ్యమైనందున నిత్యనూరిని ర్వాహకుఁడగు నీశ్వరుని లక్ష్మీసనాథమగు నీలమేఘనిభ
సుందరవిగ్రహుని నేనించుభాగ్యముఁ బొందితిని. ఇదియును మహాపకారకులగు
తిరునగరిలో వేంచేసియుండు శ్రీ నమ్మాత్మార్థకు శేషభూతుఁడనగుటచేతనే సిద్ధించి
నది, ఆహా! ఏమియాశ్చర్యము!

భాగ్యవ్యాపిదేవేశ వినీలదేహం సాత్కాత్కరిష్యామి మహాన్నతస్య ।

పూర్ణస్య దాసుః కురుకాపతేశ్చ నిత్యాన్తంగోహ్యలభం ఫలంతత్ ॥

3

(1) బౌదార్యమ్ ; సర్వేశ్వరునియాదార్యము ప్రసరించని ప్రదేశముల
యందును ఆత్మార్థబౌదార్యము ప్రసరించి ప్రకాశించును.

(2) “పువ్వియు మిరువిశుమ్బు నీన్నకత్త నీయెన్ శేవియెన్ వట్టిపుగున్దు ఎన్న
శ్చాయ్” అనునట్లు విభూతిని విభూతిమానుని తమయం దణచుకొనియున్న ఆత్మార్
థకుడనయందు నణచుకొనుటకు దగియున్న పెద్ద ప్రదేశము.

(3) పొందిన. ఇక నీరు బొందదగిన ప్రయోజనమేదియునులేదు. నమ్మాత్మార్థ
కున్న దేదనగా — “అడియార్గళ్ కుట్రాజ్జళైయుదన్ కూడువడెన్దుకోలో”
“ఎన్ తిరుమార్పనై వడైయేతు మాన్ద్రుటియెన్” అని పొందదగిన ప్రయోజనము
లున్నవి.

(అవ.) మొదటిపాశురమున 'ఎన్నప్పనిల్' అని యుపేక్షించిన విషయమును అత్తొవ్వు కల్గిమతమని స్వీకరించుటకు మూలమేమి? అనిన; నా ఆయోగ్యతనుచూడక నన్నంగీకరించిన సౌలభ్యగుణమును అనుసంధించినయెడల వారు స్వీకరించినవిషయమును నేను విడువజాలనుగదా! అని శ్రీమధురకవులు సమాధానముఁజెప్పిరి. అందుపై మీయోగ్యత ఎట్టిది? దానిని గమనింపక వారు స్వీకరించిన క్రమమెట్లు? అనిన; సమాధానమును ఆనతిచ్చుచున్నారు.

నన్నైయాల్ మిక్క నాన్మతై యాళర్ కళ్,

¹పున్నైయాగ ²క్కరుద వ³రాదలిల్

అన్నైయా యత్తనాయెన్నై యాణ్డిదుమ్

తన్నైయా⁴, ⁵శడగోప ⁶నెన్నమ్మియే||

౪

నన్నైయాల్ మిక్క = అపకారులకు సహితము ఉపకరించు గుణాతిశయము గలిగి, నాల్మతై ఆళర్ కళ్ = వేదవ్యాసులవలె చతుర్వేదములకును చిక్కుఁదీర్చి; వానియం దవగాహనమొనర్చి, వాని పరమతాత్పర్యమగు ఆనృశంస్యమునే ప్రధాన ధర్మముగా స్వీకరించి యనుష్ఠించు పెద్దలు, పున్నైయాగ = (నన్ను) కృతఘ్నఁడు, పరమనీచుడని, కరుదువర్ = భావించురు, అదలిల్ = కనుక, అన్నైయా య్ = (దాసునికి) తల్లియై, అత్తనాయ్ = తండ్రియై, ఎన్నై ఆండిదుమ్ తన్నైయా⁴ = దాసుని (నన్ను) ఏలుకొనునట్టి స్వభావముగల, శడగోప⁵ = (నాదువ్వుస్వభావమును

వి. వి (1) 'పున్నై' యనగా:—దుఃఖము, చెడ్డవడవడిక, విషయాంతర ప్రావణ్యము, దుర్జ్ఞానమును, దీనియర్థమును దరువాతిపాశురమున వివరించుచున్నారు.

(2) తమ దుర్జ్ఞానాదులేగాక వారియనాదరముగూడ వీరికి మిక్కిలి విషాద మును గలిగించుచున్నది. శ్రీ భరతాత్మార్లుగూడ "హతోఽస్మి యదిమామేవం భగవానపిమన్యతే" (రామాయణమ్) అనియు; ఆహూరులుగూడ "ధిగస్తు తజ్జన్త యత్సాధు బహిష్కృతం స్యాత్" అనియు ననుసంధించియున్నారు.

(3) ఇతనికి కాకాసురునివలె నొక అపరాధముగూడలేదు. కనుక మనమే స్వీకరింపవలయునని తల్లిదండ్రులవలె ప్రియపరులుగను హితపరులుగనునైరి.

(4) నా శాత్రువును సకలదోషములను నిరసించినవారు.

(5) పూర్తినిగలవారు (పూర్ణులు) తల్లిచేయువానిని తండ్రిచేయఁజాలదు; తండ్రిచేయునది తల్లిచేయఁజాలదు. అచార్యుఁడుచేయు నుపకారమును నిరువును చేయఁజాలరు. స్వామిచేయుదానిని దాసుఁడు చేయఁజాలదు. లోకపరిస్థితి యిట్లుండ, ఈయాత్మార్లు అన్నిటిని చేయఁదగిన పరిపూర్తిగలవారలైయున్నారు.

పైతము(బోగొట్టిన) నమ్మాత్వార్ల, ఏకా నంబియే = నాకొఱతల నన్నిటినిదీర్చిన మహానుభావులు.

తా॥ నా స్వరూపస్వభావములమార్చి నాకు పరమోపకారమొనర్చిన శ్రీ నమ్మాత్వార్లను మరచితి నేని, అపకారులకు సహితము మహోపకార మొనరించు గుణాతిశయముగలిగి, చతుర్వేదములయందును వేదవ్యాసులవంటి సామర్థ్యముగల పెద్దలు దాసుని అతినీచముగ భావించురు. దాసునికి తల్లియై (ప్రియమొనఁగూర్చు వారై) తండ్రియై (హితానుశాసకులై) స్వామియై నన్నేలుకొనునట్టి స్వభావము గల శ్రీనమ్మాత్వార్ల దాసుని దుష్టస్వభావమును అవివేకమునుబోగొట్టి నాకొఱతల నన్నిటిని పూర్తిజేసిరి. వారు పరమపూర్ణులు.

శ్లో॥ ఫలప్రపూర్ణాఖిలవేదనిష్ఠా నిరాకరిన్యన్తితతోఽస్మదంబా ।

పితాచ సంధూయ శరారినుారిః హితానుశాస్తాఖిలు మే ప్రపూర్ణః ॥

(అవ.) అయ్యా! మీరు అతినీచులుగ నభివర్ణించుకొంటిరి. ఆత్మార్లు మీకు పరమోపకార మొనర్చిననియంటిరి. మీయొక్క నీచత్వమును, ఆత్మార్లు మీకొనర్చిన మేలును వచింపుడు, అనిన; ఆనతిచ్చుచున్నారు.

నమ్మినే 1పిఱర్ 2నన్నొరుల్ తన్నెయుమ్,

3నమ్మినే మడవారై యు మున్నెలామ్,

వి. వి. (1) 'పిఱర్' అనునది సర్వేశ్వరుని. ఈశ్వరుడు చిదచిత్తులలో గూడి యున్నను వాని కుండు పరిణామ, అజ్ఞత్వ, దుఃఖిత్యముల తనకంటకయందుటచే సకలేతరవిలక్షణుడై విరాజిల్లుచుండుటచే 'పిఱర్' అని యీశ్వరుని నిర్దేశించు చున్నారు. నిఖిలచిదచిద్విలక్షణుడై తత్కార్యకాతాసంస్పృహడై, తదనంతర్యామియై, అపహత పాపత్వాద్యసంఖ్యాక దివ్యకల్యాణమంగళగుణగణ మహార్ణవడై విరాజిల్లుచుండు ప్రేమైకమూర్తి సర్వేశ్వరుఁడు. ప్రమాణములఁజూడుఁడు

ఉత్తమః పురుషస్తవ్యః పరమాత్మేత్యుదాహృతః ।

యోలోకత్రయమావిశ్య బిభర్త్యవ్యయ ఈశ్వరః ॥ (భ-గీ-15-17) అని,

(2) ఈశ్వరుఁడు దివ్యవత్సలమునందుంచుకొని యుండు తద్విధూతి భూత మగు కౌస్తుభమణి (ఆత్మవస్తువును)ని నేను దొంగిలించితిని.

ఆత్మానమస్య జగతో నిర్లేపమగుణామలమ్ ।

బిభర్తి కౌస్తుభమణి స్వరూపం భగవాన్ హరిః ॥ (విష్ణు-పు. 2)

(3) 'నస్త్ర' అని ఆత్మవస్తువుయొక్క వైలక్షణ్యమునుఁ జెప్పుచున్నారు.

ఆత్మవస్తుయతోఽనర్ఘ్యం ఆత్మేశస్తుపరః పుమాన్ ।

తస్మాదస్యా పహరణ దోషస్యాన్తోనవిద్యతే ॥

శెమ్బున్నాడ త్తిరుక్కురుగూర్ నమ్మిక్కు
అన్బనాయ్, అడియేన్ శదిరై⁴నిన్టే॥

౫

మున్నెలాం = పూర్వమునందంతయు, పిఱర్ నకపారున్ తన్నెయ్యం = ఈశ్వరునికి శేషభూతమై విలక్షణముగు ఆత్మవస్తువును, నమ్మినేక్ = నాదియని యాశించి నమ్మియుంటిని, మడవారైయ్యం = పతివ్రతలగు పరస్త్రీలను, సంబినేక్ = ఆశించియుంటిని, శెంపాన్మాడం తిరుక్కురుగూర్ నమ్మిక్కు అన్బనాయ్ = మేలైన బంగారుచే గట్టబడిన అత్యున్నతసౌధములచే విరాజిల్లుచున్న తిరునగరిలో వేంచేసి యుండు సర్వగుణపరిపూర్ణులగు ఆత్మార్థకు శేషభూతుడనై, ఇన్టే = ఆత్మార్థకు శేషుడనగు నీదినముననే, శదిరైక్ = అతిసమర్థుడనైతిని సుమా!

తా॥ ఇంతకుపూర్వము ఈశ్వరశేషభూతముగు విలక్షణస్వాత్మవస్తువును నాకు సొంతసొమ్ముని నమ్మియుంటిని, పతివ్రతలగు పరస్త్రీలను ఆశించి నమ్మియుంటిని. కనకనిర్మిత దివ్యహర్మ్యోపశోభితంబగు శ్రీవత్కురుకొపురిలో వేంచేసియుండు సకల కల్యాణదివ్యగుణగణపరిపూర్ణులగు శ్రీశతగోపదివ్యనూరుల దివ్యానుగ్రహమున వారలకు శేషభూతుడనై ఈదినమే అతిసమర్థుడనైతిని.

శ్లో॥ పూర్ణాత్త శేషాత్త పరాంగనాదీక్, నిశ్చిత్త్యభోగ్యానభజంపురాహమ్ ।

సువర్ణహర్మ్యోజ్జ్వల పత్రసేక దానోదద్య జాత శ్చతురః ప్రపన్నః ॥ ౫

(అవ.) ఆత్మార్థ మిమ్ము ఇపుడంగీకరించి యనుగ్రహించినను మీకు అనాది కౌలవాసనాబలమువలన విషయములందు మరల అభిరుచికలుగదా? అనినచో; భగవత్కృప కొకభ్రంశము సంభవింపవచ్చును. కాని ఆత్మార్థకృపాతిశయమునకు భ్రంశ సంభావనయే యుండదు, అని యానతిచ్చుచున్నారు.

¹ఇన్టుతోట్టు ²మెట్టుమైయు మెమ్మిరాన్,

(4) “ఇన్టే” ఏకారమున, ఈశ్వరుని యండచూచుకొని యారబ్ధశరీరపాత సమయమువఱకు నిరీక్షించియుండి, తరువాతను వాసనారుచిపంకములు వదలుటకు విరజపర్యంతము వెళ్లవలసినట్లు కాచియుండక, ఇప్పుడే సవాసనముగ పరిత్యజించితిని.

వి. వి. (1) భగత్సమాశ్రయణమునందువలె నాశ్రయించుట ఒకకౌలము, ఫలసిద్ధి మఱియొకకౌలము అనిలేక, ఆత్మార్థ విషయాకరించినక్షణము మొదలుకొని ఫల మనుభవింపబడుచున్నది.

(2) ఏడుజన్మములనుట యుపలక్షము; కౌలతత్వమున్నంతవఱకును అని యర్థము,

3 నిష్ఠ 4 తన్మృగభ్రేత్త వరుళినాన్,
 కున్ఠమాడ త్తిరుక్కురుగూర్ నమ్మి
 5 ఎన్ఠమెన్నై యిగభ్యైలన్ కాణ్ణినే॥

౬

ఇన్ఠతోట్టుం = ఈదినముమొదలు, ఎత్తుమైయుం = ఇటుపైని కాలమంతయును, ఎమ్మిరాన్ = దాసునికిస్వామి, నిష్ఠ = ధృఢాధ్యవసాయముతో నిలిచి, తన్మృగభ్రేత్త = తమదివ్యకల్యాణగుణగుణములను, ఎత్త = దాసుడను స్తోత్రముజేయునట్లు, ఆరుళినాన్ = కృపజేసిరి, కున్ఠం మాడం తిరుక్కురుగూర్ నమ్మి = పర్వతములపలె నత్యున్నతములగు సౌధములచే విరాజిల్లు తిరునగరికి నిర్వాహకులగు ఆత్మార్లు, ఎన్ఠం = ఎన్నడును, ఎన్నై = దాసుని, ఇగభ్యైలన్ = చెడ్డమార్గములకుఁ బోనియ్యకు, కాణ్ణినే = చూడుడీ!

తా॥ దాసునికి పరమోపకారకులగు ఆత్మార్లు తమయుగగ్రహపాత్రుడనగు నన్న ఈకోజుమొదలుకొని కాలతత్వమున్నంతవఱకును, భగవల్లాభాది విలక్షణ పురుషార్థములు లభించినను చూడక, తమవిధివాతిశయములనే స్తోత్రముజేయునట్లు నిర్దేతుకముగఁ గటాక్షించిరి. పర్వతములపలె నత్యున్నతములగు సౌధములచే విరాజిల్లు తిరునగరికి నిర్వాహకులగు శ్రీనమ్మాత్మార్లు వేటువిషయములలోఁ బ్రవర్తింపనియరు.

శ్లో॥ ప్రారభ్యచైతోఽనిశమాత్తకీర్తిం స్వామిమయాఽఽస్థాయగుణాంశ్చగాతుమ్ ।
 అన్వగ్రహీచ్ఛీగురుకాపురీశః కదాచినోపేక్షత ఏవ దాసమ్ ॥

(ఆవ) పరమకొరుణికులగు ఆత్మార్లు నిర్దేతుకముగ తమ్ముకటాక్షింపగా, ఆనందనిర్భగులై, ఇట్టి యాత్మార్లకృప అందఱకును గోచరమగుటకు తగియుండియు ఆత్మార్ల మహిమను తెలిసికొననేరక సదవకాశమును బాటవిడుచుకొనుచున్నారని అందఱిని తెలియునట్లు చెప్పుచున్నారు.

కణ్ణుకొణ్ణెన్నై కారిమాఱప్పిరాన్,

(3) భగవల్లాభము సిద్ధించువఱకు ఆత్మార్ల ననుభవించి, పిన్నుట విడిచి పట్టుట యనునదిలేక; (అభవా) 'మనసుచలింపక' అనియు నర్థము చెప్పవచ్చును.

(4) సద్గుణసంపూర్తియే, 'పుగళ్.''

(5) నాకెట్టి యవద్యములు సంభవించినను, సద్గుణగుణములు సిద్ధించిననుసలే దానిని లెక్కనేయక నన్న నాదరింపరు.

¹పణ్డెవల్వినై ²పాన్ ద్రీయదుళినాన్,
ఎణ్డైశై యుం, ³అటియవియమ్బుగేన్
ఒణ్డమిత్త్ర్ చ్చడగోప ⁴నరుళైయే॥

2

ఎన్నై = అంగీకరించుటకు యోగ్యుడనుగానినన్ను, కణ్ణుకొణ్ణు = నాదోషములఁ బరికింపక విశేషముగఁ గటాక్షించి, కారిమాఱప్పిరాన్ = మహాపకారకులగు శ్రీకారినూనులు (మాఱన్) అను తిరునామముగల శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, పండ్లైవల్ వినైపాన్ ద్రీ = అనాదిసిద్ధమగు బలిష్ఠములగు పాపములను నిర్మూలించి, ఆరుళినాన్ = తమ్ము స్తోత్రముఁజేయునట్లు నన్ననుగ్రహించిరి, ఒణ్ తమిత్త్ర్ శడగోపన్ = పరమశ్లాఘ్యములగు ద్రావిడదివ్యప్రబంధముల ననుగ్రహించిన, ఆత్మాన్లయొక్క, ఆరుళైయే = కృపయే, ఎణ్ దిళైయుం = అష్టదిక్కులనుండువారలు, అటియ = తెలిసి యుజ్జీవించునట్లు, ఇయమ్బుగేన్ = చెప్పుచున్నాను.

తా॥ శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, శ్రీ 'కారి' యను మహామహుల తిరువంశమునందవతరించిన పరమకారుణికులు వారి నిర్దేశముక కృపాకటాక్ష ప్రభావమునఁ గూడ నెఱుంగఁజాలని దాసుని దోషరాశినిఁ బరికింపక నన్ను తమ కంఠరంగునిగాఁ జేసుకొని నాజన్మదోషమును నిర్మూలనమొనరించుటయే గాక, అనాదికాలసంచితమై విషయాంతరస్రావణ్యహేతువగు నాపాపరాశినంతటిని భస్మమొనరించి సర్వకాల సర్వావస్థలయందును వారినిస్తోత్రముజేయునట్టి భాగ్యమును ప్రసాదించిరి. మఱియును

వి. వి. (1) ప్రథమావధియగు భగవద్విషయమే పురుషార్థమనుబుద్ధికి నివాసమగుపాపము. ప్రాయశ్చిత్తనాశ్యమునుగాక, అనుభవనాశ్యమును గాకయుండు ప్రబలపాపము.

(2) “మోక్షయిష్యామి” అని ఈశ్వరుండు “నేను తరువాత విడిపించెదను” అని చెప్పినట్లుగాక మొట్టమొదట నే పోగొట్టి.

(3) ఆత్మార్లకృపాప్రభావమును, అది తమవిషయమున ఫలించిన క్రమమును, తమ కభిమతలాభము గలిగినవిధమును, తమపాపముపోయిన ప్రకారమును, తమ కభిమతలాభము సిద్ధించినరీతినిఁ గీర్తించుచున్నా ననుచున్నారు.

(4) “కణ్ణక్ కళ్ళిన్నైయార్” అను మొదలగు పల్లువోట్ల సంసారిచేతనలయొక్క దుర్గతినిఁజూచి సహింప నేరక ఆత్మార్లుపదేశించినందులకు మూలము నిరుపాధికకృపయగుటచే, ఆకృపాప్రభావమును అనుసంధించి, దానినెల్లలు గుర్తెఱుంగునట్లు ప్రకటించెదను. అనియనుచున్నారు.

ప్రత్యక్షరము మకరందస్యందియై యుండురీతి మృదుమధురమగు ద్రావిడభాషామయ మైన వారి 'తిరువాయ్మొళి' మొదలగు దివ్యప్రబంధముల ననుగ్రహించిరి. పరమ భక్తాగ్రేసరులారా! మీరందఱును శ్రద్ధతో వినుఁడు. అట్టి దివ్యమహిమాన్వితులగు ఆత్మార్థయొక్క నిరతిశయకృపాదార్యములను సర్వదిక్కులయందు గుండువారు ఆబాలగోపాలము బాగుగాఁజెలిసికొని యుజ్జీవింతునట్లు విశదముగ నభివర్ణించుచున్నాను.

శ్లో॥ దాసం కటాక్షీకృతవాక్ కృపాభుః, శ్రీ 'కారిమాట'న్నభిదోఽన్వగృహ్లాత్
పురాణపాపాన్యపనుద్యకౌమం, దిగన్త కేస్తామి దయాంశతారేః ॥

(అవ.) “ఎల్లిశైయు మఱియ వియ్యుమ్మకేక్” అనుటకు కారణ మేమనినచో; ఆత్మార్థయొక్క నిరవధిక కృపాప్రవాహము చిదచిదీశ్వరదూపమగు తత్వత్రయమును ముంచివేయుచున్నదని శెలవిచ్చుచున్నారు.

అరుల్¹ కొణ్డాడు మడియరిన్బుట,
అరుళినా² నవ్వరు మత్తైయిన్సొరుళ్,
అరుళ్ కొణ్డాయిర మిన్త మిన్ పాడినాన్
అరుళ్ కణ్డో⁴ రివ్వులగినిల్ మిక్కడే॥

౮

అడియవర్ = శేషభూతులందఱును, ఇన్బుట = ఆనందనిర్భరులై, అరుల్ = వారి నిష్లేతుక నిరతిశయదివ్యకృపను, కొణ్డాడుం = కొనియాడునట్లు, అన్వరు

వి వి. (1) ఈశ్వరునకుఁ గృపాగుణము లేనప్పుడు గుణాంతరములు అకాగ్య కరములై యుండును. స్వరూపము నిత్యమై, గుణములును నిత్యములై యున్నప్పుడును వీనిసంసార సంబంధము నశింపకయుండుటచే దానిని మార్చి యుద్ధరింపించినది కృపాగుణమగుటచే దానిని మునుమునువులు స్తుతింపుచున్నారు. ఆత్మార్థమును “అరుళెన్ను న్నణ్బు” అనియు, “అరుళెన్ను మొళ్ వాళ్” అనియు వర్ణించిరి.

(2) కరుణ సాధనము; కైంకర్యము పురుషార్థము అనునదే. “అడియై యడైందరుళ్ కూడియుయ్ న్దవన్” అనిరి ఆత్మార్థు.

(3) “అముతల్వనివనెన్త తగ్గి న్దేగ్గి న్దే, ఎన్నాముతల్ వంగు పునుంగు నల్లెక్ కవి, తూముతల్ పత్తర్ మ్మ తాన్ దున్నైచ్చొన్న వేన్ వాయ్ మురిలప్పనై” అని తామే శెలవిచ్చిరి.

(4) ఈలోకమును, ఆత్మార్థదివ్యకృపను తూచి చూచినచో, ఆత్మార్థ దివ్యకృపయే బరువు అధికముగనుండును.

మత్తెయిక్ పొరుళ్ = అత్యద్భుతమైన నిత్యనిర్దుష్ట వేదశాస్త్రములయొక్క తత్వార్థములను, అరుళినాక్ = ప్రసాదించిరి, అరుళ్ కొందు = ఈశ్వరకృపను ఆవలంబించి, ఆయిరం = వెయ్యిపాశురములను, ఇక్ తమిళ్ = ఇంపైన 'తమిళ్' భాషలో (తిరువాయ్ మొట్టి దివ్యప్రబంధమును), పాడినాక్ = గానముఁజేసిరి (గేయములుగా విరచించిరి), అరుళ్ = ఆట్టిమహామహిమాన్వితులగు ఆత్మార్థయొక్క దివ్యకృప, ఇవ్వులకినిల్ = ఈలోకమునందు, మిక్కజే = మిక్కుటమైయుండలేదా?, క్కీర్ = (భక్తాగ్రేసరులారా) చూచితిరా?

తా॥ భక్తులెల్లఱును ఆనందనిగ్భరులై వారి దివ్యకృపను కొనియాడునట్లు వేదశాస్త్రములన్నిటిని తేటతెల్లమొనరించిరి. భగవన్నిష్ఠేతుక కృపాప్రభావలబ్ధ దివ్యజ్ఞానభక్తిపరిపూర్ణులై, తదనుభవజనిత ప్రీతిప్రేరితులై, స్వానుభవ దరవాహ రూపంబగు దివ్యకమనీయ శ్రవణనుభగ ద్రావిడదివ్యప్రబంధములఁ గేయరూపములుగా విరచించి యనుగ్రహించిరి. ఆట్టి మహామహిమాన్వితులగు శ్రీనమ్మాత్మార్థయొక్క కృపాప్రవాహము లోకములనన్నిటిని వ్యాపించి ఎల్లజీతను స్తోత్రముఁ జేయఁబడుచున్నది.

శ్లో॥ దయాం స్వదానైః పరికర్తితుం మదా అస్య గ్రహీత్వేదమణీక్ కృపాప్త్యా ।

సహస్రశాఖం ద్రమిడప్రబంధం అగాయ దత్రోన్యవయావిరాజతే ॥ ౮

(అవ.) 'ఆత్మార్థ కృపాప్రవాహము లోకములయం దతికయించియున్నది; అనుటకు మూలమేమి? అనినచో; నానీదస్థితిని పరికింపక తమ దివ్యకృపాకటాక్షమునకు నన్నుపాత్రునొనరించి, దుర్గహంబులగు వేదశాస్త్రరహస్యార్థములనెల్ల ములలితముగపాడి వాటిని నాకనుగ్రహించిరి అని తెలివిచ్చుచున్నారు. భగవద్విషయమున "నీక సేక్ నితైయొన్టుమిలేక్" అని యాత్మార్థుఁడైన నైచ్చానుసంధానమును ఆత్మార్థవిషయమున తా మనుసంధించుచున్నారు.

మిక్కవేదియర్ ¹వేదత్తి ²నుట్పారుళ్

వి. వి. (1) సకలవేదసారాధము. భగత్స్వరూపాదులు "వేదైశ్చసర్వైరహమేవవేద్యః" అని భగవద్గీతయందును "వేదప్పురుళే యెన్ జేంగడవా" అని ఆత్మార్థును కీర్తించుచున్నారు.

(2) వేదములయం దీశ్వరుని స్వరూపాదుల నభివర్ణించుట బాహ్యార్థము. తదీయులు, అనఁగా-భాగవతుల వైభవము నభివర్ణించుట అంతరార్థము. కాబట్టి వేదగుహ్యార్థమైయున్నది. ఆత్మార్థుగూడ తదీయవైభవమును "పయిలుళ్ళుడరొలి మూర్తి" "నెడుమాట్కడిమై" అను తిరువాయ్ మొట్టలలో సాదించియున్నారు.

నిఱ్ఱపాడి కియెన్నెల్లొల్ నిఱ్ఱత్తినా

తక్కశీర్ శరకోపనెన్నమ్మిక్కు, ¹ఆ

ట్టుక్కకాదలడిమైప్పయనన్టే.

మిక్కవేదియర్ = ఆ నేకకాభాధ్యయముఁ జేసిన వైదికాగ్రేసరులనుసంధించు, వేదత్తిక్ ఉట్ పారుల్ = సకలవేదకాస్త్రములయొక్క గుహ్యోగత్వములను (తదీయశేషత్వపర్యంతమైన భగవచ్ఛేషత్వమును), నిఱ్ఱపాడి = (గుర్గ్రహముగు నీరహస్యార్థము) వినువారలకు ప్రతిపత్తివిషయమగునట్లు సులలితముగ పాడి, ఎన్ నెల్లొల్ = నామనస్సున, నిఱ్ఱత్తినా = సుప్రతిష్ఠిత మొనరించిరి, తక్కశీర్ = “సర్వేశ్వరుని కవితల్లజులు” అనుటకుతగిన దివ్యజ్ఞానాదిగుణపూర్ణిగల, శరకోపక్ = శరకోపులను. ఎన్ నమ్మిక్కు = నాస్వామివిషయమున, ఆల్ పుక్క కాదల్ = ఆశ్రయించవలయునని గలిగిన శ్రీమద్రక్తము, అడిమైప్పయన్ ఆన్టే = దాస్యమునకు పరమప్రయోజనముగదా !.

తా॥ నిత్యనిర్దోషమై ప్రహేళశ్రేష్ఠమగు వేదమునే నిరూపకముగాగలిగిన స్రామాణికాగ్రేసరులు తమ నిధిని ధైర్యముగా నుంచుకొనిన సకలవేదకాస్త్రముల యొక్క పరమగుహ్యమగు తత్వార్థమును (తదీయశేషత్వపర్యంతమైన భగవచ్ఛేషత్వమును) వినువారలందఱికిని (జ్ఞానసూక్ష్మలగు నాబోధివారికిని) సుగ్రహముగునట్లు సులలితముగ పాడి నామనస్సున సుప్రతిష్ఠితమొనరించెను. సర్వేశ్వరుని “కవితల్లజులు” అనుటకుతగిన దివ్యజ్ఞానాది కల్యాణగుణగణపూర్ణిగలిగిన నాస్వామికి. శరకోపులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లకు దాసుని అనన్యార్థ శేషభూతునిగానొనరించిన యభిగుచియే దాస్యమునకు పరమఫలము.

(3) భగవచ్ఛేషత్వముగూడ ప్రవహించని నిర్వివర్తమైన నామనస్సున రాతనితొలుచునట్లు తొలిచి భాగవతశేషత్వమును పరమగుహ్యోగమును నిండింపఁ జేసిరి.

(4) మొదటి కైంకర్యమునకు, అనంతరము సాదరముగ దాస్యమునొనరించుటయే ప్రత్యుపకారము. ఆచార్యభవ్యత్వము, ఆచార్యప్రేమము, ఆచార్యకించిత్కారమును ఈమూడును శిష్యున క శేషీతములైయున్నవి. నమ్మాళ్వార్లు భగవచ్ఛేషత్వమును భగవత్ప్రేమమును, భగవచ్ఛేషత్వాభివృద్ధిని నుపదేశించిరి. ఆళ్వార్లు నదియే అంతరంగిక పరమగుహ్యార్థమైయుండినది. ఇంక శ్రీమధురకవులతో అట్టి భగవద్విషయము బాన్గొర్గమై, ఆళ్వార్ల దివ్యపాదారవిందములయందు నిరతి వధిక ప్రేమపూర్వక మగు నిరంతరకైంకర్యమే పరమగుహ్యార్థమైయున్నది.

శ్లో॥ విరాజమా నావని దేవవేదగుహ్యార్థరత్నాని సముజ్జ్వలాని ।

సంకీర్త్య చిత్తే వ్యతనోత్ఫలంమే శతారిపూర్ణస్యరత్నిర్హిదాశ్యే ॥

౯

(ఆవ.) అభ్యూర్లు తమ కుపకరించిన ప్రకారములను అనుసంధించుచున్నారు. “కృతాన్నిం నా పృథినీం దవ్యాత్ నతత్తుల్యం కథంచన” అనునట్లు పంచా శత్రోక్తియోజన విస్తీర్ణమైన పృథివీమండలమును సమర్పించినను ఆచార్యులు చేసిన మహోపకారమునకు సదృశముకాదు. కనుక ఆచార్యునికి ప్రత్యుపకారము నెవ్వరును చేయజాలరుగదా!

¹పయనన్తాగిలుం పాజ్జలరాగిలుమ్,

శైయల్ ²నన్తాగ త్తిరు త్తి ప్పణికోళ్వాక్,

³కుయిల్ నిన్తార్ పాట్టల్ శూత్తు కురుకూర్ నమ్బి

ముయల్ గిన్తే నున్తక్ ముయ్ కల్లన్కన్ నై బ్బయే॥

౧౦

(అభ్యూర్లు) పయనన్తాగిలుం = ప్రయోజనము లేకపోయినను, పాజ్జలరాగిలుం = అనుకూలురు కాకపోయినను, శైయల్ నన్తాగ = తమవ్యాపారము చే నన్నిటిని సరిపఱచి, తిరు త్తి = స్వరూపశిక్షణమొనరించి, పణికోళ్వాక్ = భగవద్భాగవతాచార్య కైంకర్యములయం దన్వయింపజేయుదురు, కుయిల్ నిన్త ఆర్ పాట్టల్ శూత్తు కురు కూర్ నమ్బి = కోకిలములు గుమిగూడి యెల్లప్పుడును, మధురముగ శబ్దించు రమ్యా ద్యానముచే జుట్టబడిన తిరునగరికి నిర్వాహకులగు ఓస్వామీ!, ఉన్తక్ దేవరవారి

వి. వి. (1) లోకమున యత్కించిత్ ప్రయోజనము నపేక్షింపక నెవరును ఉపకరించుటలేదనుట సాధారణలోకోక్తి కాని ఇంటికి నిప్పంటుకొని మండుచున్న పప్పుడు వీధిలో బోవువారలెవరైనను చూచిరేని వారల కేవిధమైన ప్రయోజనము లేకున్నను, ఒకవేళ నేదేని యాపదసంభవించు నేమోయనియైనను సంశయింపక, ఇంటిలోనివారల పేక్షింపకయున్నను తమకుతామే వెంటనే ఆయగ్ని నార్పి యింటి లోనివారల రక్షింప నుద్యమింతురు. ఆప్రకారమే యీయాభ్యూర్లును చేతనులను భవించు ననర్థములఁజూచి సహింపజాలక వారలకు సద్గతి చేకూర్చుదు రనుచున్నారు.

(2) అనుష్ఠానపర్యంతముగ నుపదేశించి దిద్దుబాటుచేయుచున్నారు.

(3) కోకిలము. అచేతనములైనపక్షులును వివేకపూర్ణములై తిరువాయ్ మొట్టిని సదా పాడునట్లైన, చేతనుఁడైన నేను వివేకవంతుఁడనగుట ఒక యాశ్చర్య కరమైనవిషయమా? అనుచున్నారు.

యొక్క, మొయ్కల్లర్కు = శ్లాఘ్యమైన శ్రీపాదములయందలి. అన్నెయే = నిరవధికభక్తిసే, ముయల్ గిడ్డేక్ = యాచించుచున్నాను.

తా॥ పరమోదార కరుణామూర్తులగు శ్రీశతగోప ద్విమూర్తులు (నమ్మాళ్వార్లు) నిష్ప్రియోజకులను, అననుకూలగులగుట తమ నిష్కేతుక నిరవధిక కృపాకటాక్షమునఁ జక్కని జ్ఞానానుష్ఠానసంపత్తి గలుగునట్లు దిద్దుసాటించేసి భగవద్భాగవతాచార్య కైంకర్యపరులను గాఁజేసి స్వీకరింతురు. కోకలములు గుమిగూడి మధుగముగ నెల్ల ప్పుడును తమ పంచమస్వరకూజితములచే నిండింపబడిన దివ్యకమనీయ కీర్తనారామముల నలరారు తిగునగరియందు దివ్యకల్యాణగుణగణసరిపూర్ణులై వేంచేసియుండు స్వామీ! దేవరవారి శ్రీపాదములయందలి నిరంతర నిరవధికభక్తిసే చే నెల్లప్పుడును యాచించుచున్నాను.

దాస్యాదిహూన్యాక్ కుశలాన్ధ్రహీనాః అపి ప్రయత్నేన సునిశ్చయత్వా ।
కైంకర్యనిష్ఠాక్ కలమస్యమన్తం నిష్కేతుకౌతే కుణాకృపాభో ॥ ౧౦
కృపాప్రభావాచ్చుకరంకాది త్తమీమహా ద్రవిణాగమాశ్రీః ।
పుష్పపకంతా దురుకౌపురీతే గూఢే పవాతే తప పూర్ణభక్తా ॥ ౧౧

(అవ.) నిగహనమందు ఈ ప్రబంధము సేయుట కిష్టముగఁ దలచియుండు భాగవతోత్తములకు వాసన్గలనే పామపదమగునని సలకృతిని తెలిపిచ్చుచున్నారు.

¹అన్యనన్నె యద్దెనవర్ క²బ్బెల్ల

వి. వి. (1) ప్రాతికూల్యమును జేయువారలనుగూడ వాద్యులనుల నమరించక పేరిమించుచున్నా డీశ్వరుడు.

“కట్టుణ్ణప్పణ్ణియ” అనుటచే సౌలభ్యమును, “శిగుమాళి” అనుటచే సౌశీల్యమును, “ఎన్నప్పక్” అనుటచే స్వామీత్వమును మొదటగీర్తించి, “అన్యక్” అను దీనిచే వాత్సల్యగుణమును గీర్తించి యుపసంహరించుచున్నాను.

(2) వారి జాత్యాదినియముముల నుపలక్షింపక శ్రీ నమ్మాళ్వార్ల తిరువుళ్ళము నందలి యభిప్రాయమును వారి శ్రీమూర్తులద్వారా కనుగొనవచ్చును. ఎట్లనగా—

“పరమనై పయిలుం తిరువుడైయార్ యుగళునువర్ కట్టేర్ ఎమ్మియూళుం పరమర్” అనియు, “కుప్పినరకర్ కళేత్తువరేలుం ఎన్మొరులమ్” అనియు “ఎత్తనై నలదానిలాడ చణ్ణాల చణ్ణాళర్ కళాకిలమ్ మణివల్లట కాళేత్తుర్ కలవ్దార్ అడియార్ తమ్మడియా రమ్మడికల్” అనియు నమ్మాళ్వార్లు సలవిచ్చియున్నారు.

మన్బక్, తెకకురుగూర్ నగర్ నమ్మిక్కు,
అన్బనాయ్ మదురకవిశొన్నశొల్,
శీనమ్బువార్ పదివైగున్దం కాణ్ణినే,

౧౧

అన్బక్తనై = ఆశ్రితవత్సలుడగు సర్వేశ్వరుని, అదైన్దవ్దత్తెల్లం = ఆశ్రయించినవారందఱియందును, అన్బక్ = నిరవధిక ప్రేమభరితులగు, తెక కురుగూర్ నమ్మిక్కు = దక్షిణదేశముననుండు అత్తూర్ తిరునగరికి నిర్వాహకులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లకు, అన్బనాయ్ = దాసభూతుడై, మదురకవి = శ్రీమధురకవి యాత్వార్లు, శొన్న = స్వాచార్యవిషయముగ కృపచే వాక్త్రుచ్చిన, శొల్ = ఈపదిపాశురములను, నంబువార్ పది = తమకు రక్షకముగ దలచియుండువారలను వాసస్థానము, వైగున్దం = పరమపదముగను, కాణ్ణినే = (భిక్షక్రైస్తవలారా!) తెలిసికొనుడు.

తా॥ సర్వలోకవత్సలుడైన శ్రీమదంబుజోదరుని నివ్యపాదారవింద చింత నామృత తప్తచిత్తులగు పరమసాత్వికాగ్రేసరులయందును, తత్సంబంధిసంబంధుల యందును నిరవధిక ప్రేమభరితులగు, శ్రీదక్షిణకురుకాపురినివాస రసికులగు శ్రీ నమ్మాళ్వార్లకు అనన్యార్థదాసభూతులగు శ్రీమధురకవియాత్వార్లు స్వాచార్య నిష్ఠాపరాకాష్ఠతో ననుగ్రహించిన 'కణ్ణిమణ్ శిశుత్తామ్బు' అను నీప్రబంధము కిమ కుత్తారకమని మదిదలంచి యనుసంధించు పరమభాగవతోత్తములు నివసించు స్థానము శ్రీవైకుంఠమేయగును.

భక్తప్రియం విష్ణుమహాశ్రీతేషు సర్వేషు వాత్సల్య కృపాభిరస్య |
పూర్ణస్య దీవ్యత్కురుకాపతేస్తు దాసేననూక్తం మధురాద్భవంధమ్ || ౧౨
మాధుర్యధుర్యేణ సుదర్శనేన కపిశ్వర శ్రీమధురేణ రమ్యమ్ |
యే విశ్వసంతిహ శరణ్యమేషాం వికుంఠలోకే శరదశ్శతం శ్రీః || ౧౩

శ్రీ మధురకవి యాత్వార్ తిరువడిగళే శరణమ్
ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్
జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

(3) పరమవిశ్వాసముతో వీరిశ్రీనూత్తుల ననుసంధించు పరమభాగవతాగ్రేసరులకు తిరునగరియే ప్రాప్యస్థానముననున్న వారి యాదర్శము వైకుంఠ నగరమునకు విల్లి అచ్చటను అత్వార్లను ననుభవించు భాగ్యమును బొందును.

శ్రీయైనమః, శ్రీగోదాయైనమః
 శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
 శ్రీనమ్మాళ్వార్ల ప్రభావ సంగ్రహము

వృష భేతు విశాఖాయాం కురుకాపురికారిజమ్ ।
 పాండ్యదేశే కలేరాదౌ శతారిం సైన్యపం భజే ॥
 తతః కలియుగస్యాదౌ వైశాఖ్యాం విశ్వభావనః ।
 విష్ణుభక్తి ప్రతిష్ఠార్థం సేనేశోఽవతరిష్యతి ॥
 అస్తి పాండ్యేషు దేశేషు కాచి చ్ఛ్చిన్నరీతి హి ।
 తామ్రపర్ణినదీ యత్ర కృతమాలా పయన్వినీ ॥

అనునట్లు శ్రీమదఖండ భూమండల మండనాయమానంబగు భరతఖండమున గంగామహానదులకంటెను పుణ్యతమంబగు తామ్రపర్ణి నదీమతల్లికయొక్క పవిత్ర సుభగ దివ్యతీరమున నుల్లోకరమణీయతా సౌభాగ్య మూలకందమగు ' శ్రీకురు కూర్ ' అనియెడి దివ్యక్షేత్ర మొకటిగలదు.

ఈ నగరము ద్వాపరయుగమున కౌరవమహారాజుచే బరిపాలింపఁబడుచుండెను. అపట్టణమున చతుర్థకులమునందు " తిరువల్లూదివళనాడర్ (శ్రీవిభూతి నాథే స్తులు) " అను పరమభాగవతోత్తములుండిరి. వారికి " అఱిందాంగిగూర్ (ధర్మ ధరులు) " అను కుమారు లవతరించిరి. వారికి ' చక్రపాణి ' అను వారును, వారికి ' అచ్యుతులును ' అచ్యుతులకు ' సుమతి 'యు, వారికి ' శేందామగై కణ్ణక్ ' వారికి శేంగణ్ణక్, వారికి ' పొత్కూరియార్ ' వీరలకు ' కారి ' యనియెడి వారును వరుసగఁ బుత్రులైయుద్భవించిరి. వారలు సకల కల్యాణగుణసంపన్నులుగను, విశేష భగవద్భక్తి పరిమళితులైనై యుండిరి. ' పొత్కూరియార్ ' అనువారు తమ పుత్రులగు ' కారియార్ ' అనువారికి వివాహనిమిత్తమై తిరువళ్ పరిశారమునంగు తమకు సమాన ప్రతిపత్తిగలిగి సంబంధయోగ్యులైయుండు శ్రీ కృష్ణవసంతానికులగు ' తిరువాళ్ మార్వర్ ' అనువారి తిరుమాలిగకు వేంచేసి మీపుత్రికయగు ' ఉడైయ నంగైయార్ ' అనెడు శ్రీ నాథ నాయకమ్మగారిని మాపుత్రులకిచ్చి వివాహముఁ జేయుఁడు అని అడిగిరి. వారును పరమానందభరితులై సంతసించి కల్యాణమహోత్సవము నతివైభవముగ జరిపించిరి. తరువాత తత్సంబంధములగు కుభకౌర్యముల నెల్ల నెఱవేర్చుకొని తిరువళ్ పరిశారమునందలి ' తిరువాళ్ మార్వర్ ' అను పెరుమాళ్లను

సేవించి మరల కురుకాపురికి వేంచేసి సుఖముగ కాలముగడుపుచుండిరి. ఇట్లు కొంత కాలము గడచినపిమ్మట వారు సంతానహీనులై “అపుత్రస్యగతిర్నాస్తి” అను వచనము ననుసరించియు, ముద్దుమరిపెనుల ననుభవించుట కవకాశము లేకపోయెను గదా! అనియు, అత్యంతవ్యాకులీతాంతరంగులై ‘తిరుక్కుఁలుజ్ఞుడైనమ్మి’ సన్నిధికిఁ జని వారిని పరిపరివిధములఁబ్రార్థించిరి. ఆ పెరుమాళ్ళును మేమేమిట బుత్తులుగ నవతరించెదమని యర్చకముఖముగ సాదించిరి. అంత వారు మిగులనానందభరితులై యింటికివచ్చి నిశ్చింతముగ గాలము గడుపుచుండిరి. అంత వారి ధర్మపత్ని గర్భవతియై పదియవమాసమురాగా ‘రాథే కలిదినే లాభే వైశాఖే కావ్యవాసకే! లగ్నే కర్కటకేఽ నూత తనయం నాథనాయికా” అని దివ్యనూరి చరిత వచనానుసారముగ కలియుగారంభమైన నలువదిమూడవ (43-వ) దినమునకుసరియగు ప్రమాదిసంవత్సరము (వైయాకినెల ౧౨ వ తేది) వైశాఖ శుక్లచతుర్దశీ శుక్రవారమునఁ గటకలగ్నమున దివ్యతేజోవిరాజితులగు శ్రీ సమ్యాఖ్యార్థ సవతరించిరి.

వీరు లోకులబిడ్డలవలె స్తవ్యపానాదులనుఁ జేయక, యేడ్వక, కనులనుమూసి కొని తిరువవతరించినదిమొదలు భగవదేకాగ్రచిత్తులై యుండిరి. ఇదియేమినిచిత్తమని తల్లిదండ్రులు వితర్కించి పండ్రెండవదివసమున “పెలిస్తునిష్టపిరాళ్” అను పెరుమాళ్ల సన్నిధికిఁజేసికొని పోయి సేవింపఁజేయఁదలఁతుణమే శత్రుయలఁడెఱచి జరిగిజరిగి అంతకుపూర్వమే శేషాంశమున నవతరించియుండు ‘తిరుప్పలియాళ్వార్’ గ్ల నియెడి తిమ్మిణీవృక్షము (చింతచెట్టు) క్రిందికి వేంచేసి పద్మాసనాసీనులై యోగ నిష్ఠాగరిష్టులైరి. వీరి స్వభావ మిట్లు భగవద్దర్శనమాత్రముచే మారెనుగాన వీరి కది మొదలు “మోఱ్” అను తిరునామము ప్రసిద్ధమాయెను. పిమ్మట వీరు నిరాహారులైయుండియు భగవద్ధ్యానమహిమచే శుక్లపక్షచంద్రునిపగిది దినదినప్రవర్ధమానులై పదునాఱు (౧౬) సంవత్సరములు జ్ఞానముద్రతో మానము నవలంబించియుండిరి.

ఇట్లుండ దివ్యదేశయాత్రసలుపుచున్న శ్రీ మధురకవియాళ్వార్లు బదరికొళ్ళి మమునుండి అయోధ్యకేతెంచి కొన్నిదినసము లక్కడనుండిరి. ఒకనాడు జలస్పర్శ నిమిత్త మర్ధరాత్రమందు బయటికివచ్చిచూడ దక్షిణదిక్కునం దొక గొప్ప వెలుగు గనఁబడెను. ఇదియేమని చింతించి దానిని పరిశీలింపనెంచి అదివ్యతేజస్సునే లక్ష్యముగఁగొని దక్షిణదిక్కునకు ప్రయాణము సాగించిరి. పగలున నొకచోనుండి అనుష్ఠానములఁబూర్తిజేసికొని రాత్రివేళల నా దివ్యతేజస్సునుఁజూచుచు దానినే గురిపెట్టుకొని నడచి వచ్చుచుండిరి. ఇట్లువచ్చి ఆళ్వార్ తిరునగరివఱకును ఆతేజస్సు దక్షిణదిక్కున గనఁబడుటచేతను, అనగరి కవ్వలిభాగము గనఁబడకుండుటచేతను.

అయూరనే ఆదివ్యతేజస్సు తప్పక యుండితీరవలయునని నిర్ధారించి, ఇట్టి దివ్యతేజస్సు గలవా రెవరిక్కడనున్నారని యాగ్రమస్థుల విచారించిరి. ఆగ్రమస్థులును శ్రీ నమ్మా త్త్వార్ల అత్యాశ్చర్యజనకమగు వృత్తాంతమును చెలియఁజేసిరి. అందుపై శ్రీ మధురకవు లాతింత్రిణీవృక్షసన్నిధికిఁజని ఆత్మాన్లయొక్క దివ్యధ్యానావస్థిత దివ్యమంగళ విగ్రహ దివ్యభోభావిశేషములను సేవించి సంతోషతరంగితస్వాంతరంగులై ముకుళిత కరకములులై చిరకౌలము వారి ధ్యానవిరామసమయమును నిరీక్షించుచుండిరి. ఎంత కౌలము నిరీక్షించినను వారు కనులుదెఱచి చూడనందున వీరి కింద్రియములు గ్రహణ త్తములులై యున్నవో, లేవో? అని తెలియఁగోరి ఒక పెద్దతాతినెత్తి క్రిందఁబడ వేసిరి. ఆభవనివిని యాత్మారులు తమ శేత్రపద్మములను దెఱచిచూచిరి. అందువలన వీరి కింద్రియములు సరిగ నేయున్నవని నిర్ధారించి వీరిమహిమను చెలిసికొనఁగోరి వినయ వినమితోత్తమాంగులై ముకుళితకరకములులై “స్వామీ! ప్రకృతిగర్భమున జీవుఁడు జనించినయెడల దేని తిని యెక్కడనుండును?” అని భావగర్భముగఁ బ్రశ్నించిరి. అంత శ్రీ నమ్మాత్మారులు ఇంతకౌలమునకు మనకుదగిన శిష్యరత్నమును సర్వేశ్వరుఁడు కృపఁజేసెనా! యని సంతోషాంతరంగులై మందస్థిత సముదంచిత దివ్యవద నార వింద కాంతికలితులై “దానినితిని యెక్కడనేయుండును” అని బదులు సాదించిరి. అంత మధురకవులును బరిమప్రీతులై వీరు సర్వజ్ఞులని నిశ్చయించుకొని వారి యంగు విశేష ప్రతిపత్తినుంచి సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును నిత్యనేవలఁ జేయుచుండిరి.

శ్రీ నమ్మాత్మారులు లోకయాత్రను నిశ్చేషముగ సవాసనముగఁ బరిత్యజించి “ఉణ్ణువ్ శోలు పరుకుసిర్ తిన్నమ్ పెన్ద్రోలైయు మెల్లామ్ కణ్ణై” అనునట్లు సమస్త భోగ్యభోగోపకరణములును ధారక పోషకవస్తుసంచయమును శ్రీ మన్నారాయణుని దివ్య శ్రీ నామముల నేచేసికొని తదేకాంతికాత్వంతిక నిరవధిక భక్తియోగనిష్ఠులై యుండుటఁజూచి ఆయాదివ్యదేశములయందు విజయముఁజేసియున్న ఎమ్మెరుమాన్లు (ఆర్చామూర్తులు) అందఱును ఆతింత్రిణీవృక్షమూలమునకే విచ్చేసి శ్రీ శరకోపులకు సేవసాదించిరి. వీరును ఆపెరుమాళ్లకందఱికిని మంగళాశాసనముఁజేయుచు, వీరికి పరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తు లున్మస్తకములై విరాజిల్లుచుండగ, తదనుభవపరీవాహ రూపముగ నూరు (౧౦౦) పాశురములుగల తిరువిరుత్తమును, ఏడు (౭) పాశుర ములుగల తిరువాళిరియమును, ఎనుబదియేడు (౮౭) పాశురములుగల పెరియతిరు వందాదిని, వెయ్యిన్నుటరెండు (౧౦౦౨) పాశురములుగల తిరువాయ్ మొట్టిని సాదించి శ్రీ వాల్మీకిభగవాన్లు శ్రీమత్కుళలపులకు తమ శ్రీమ ద్రామాణమునువలె, శ్రీ మధురకవులకు నుపదేశించి వారిని విశేషముగఁ గటాక్షించిరి.

ఈ నాలుగు దివ్యప్రబంధములు ఋగ్వేదస్సామాధర్వణవేదముల సారాంశ పరిమితములైయున్నవి. కనుక వీరికి “వేతమే తమిళ్ శైయేత (౧) మాఱ్ ” అని తిరునామము ప్రసిద్ధిగా గలిగెను. వీరు అజ్ఞానమును గలుగజేయు శరవాయువును గోపించి, దానిమదమణచి దానిని గోపనముచేసినవా రగుటచే వీరికి (౨) ‘శరకోపు’ అనియు (౩) ‘శరగోపు’ అనియును, పొగడపుష్పములను ఆభరణముగా గలవారలగుటచే (౪) ‘వకుళాభరణు’ అనియును, ప్రపన్నులందఱును సర్వేశ్వరుఁడును మనయాత్మా ర్థని యంగీకరించుటవలన (౫) ‘నమ్మాత్వార్’ ర్థనియు తిరునామములు గలిగినవి.

వీరికి నామంతరములు:— (౬) కౌరిమాఱులు (౭) కౌరినూనులు (౮) మాఱ్ శడకోపులు (౯) పరాఙ్ముఖులు (౧౦) వేతమేతమిళ్ శైయేత పెరుమాళ్ (౧౧) తిరువాయ్ మొట్టి పెరుమాళ్ (౧౨) ఉదయభాస్కరులు (౧౩) తిరునావీజై యపిరాక్ (౧౪) కురు కేళులు (౧౫) కురుకౌఠిపతులు (౧౬) కురుకైప్పిరాక్ (౧౭) తిరుక్కురుకూర్ నమ్మి (౧౮) తెన్నరజ్జక్ పొన్నడి (౧౯) వకుళభూషణులు (౨౦) తిరువరజ్జక్ పొన్నడి (౨౧) అరుళ్ మాఱ్. అని వీరు ప్రపన్నజనకూటస్థులు. వీరికి తక్కిన ఆత్మారాచార్యులు అవయవభూతులు. అదియెట్లనిన — వీరికి తిరు ముడిస్థానము నందెరుమాళ్లు. వీరి శ్రీహస్తములు భుజములు తిరుమేనును పదుగు రాత్వారులు, వీరినడుము పిరుదులు తొడలు శ్రీ మన్నాథయామునాదులు. వీరికి తిరువడి మనదర్శనస్థాపకులైన శ్రీయతిరాజరాజసార్వభౌములు. వీరి తిరువారాధనము పొలిన్దునిన్దు పిరాక్. వీరి యాచార్యులు సేనైయుదలియాత్వారులు. వీరిశిష్యులు మధుర కవి యాత్వారులు శ్రీమన్నాథమునులు మొదలగువారు వీరు ఆచార్యకోటియందును వేంచేసియున్నారు.

ఇట్టి పరమవైభవముగల యాత్వారులకు ముప్పదునైదవ (౩౫) సంవత్సరము లోనే యవతారకార్యము ముగిసెనుగాన వీరిని పరమపదనాథుఁడు సపరివారుడై అతిత్వరితగతి విచ్చేసి పరమపదమునకు వేంచేపుచేసికొనివెళ్లెను. అర్చిరాదిమార్గ మున నడుగడుగునకును ననేక సత్కారముల స్వీకరించుచు దేవదుండుభివాద్య ములు మ్రోయుచుండగ, అప్పరసలాడ బహువైభవముగ వేంచేసిరి. ఈసంగతిని ముందుగనే శ్రీమధురకవిప్రభృతులకు జలిపి కృతకృత్యులై ప్రతీక్షించుచుఁ బ్రక్కయూరికి పయనమగువారివలె పయనమైవెళ్లిరి.

పిచ్చుట శ్రీమధురకవులు శ్రీనమ్మాళ్వార్ల దివ్యవైభవమును “కణ్ణినున్ శిలు ల్లామ్బు” అనుగ్రంథముచే బయలుపఱచి తిరునగరియందు నమ్మాత్వారులయొక్క అర్చావతారమును వేంచేపుచేసి గోపురమండపప్రాకారాదులు నిర్మించి సంప్ర

క్షణ జరిపించి నిత్యోత్సవ పక్షోత్సవ మాసోత్సవ వర్షోత్సవాదుల నతివైభవముగ జరిపించుచుండిరి. పిమ్మట వీరి దివ్యప్రబంధములు సమస్తలక్షణములతో నొప్పి సర్వోత్కృష్టములుగానున్నవని విచక్షణులందఱును విశ్వసించుచుండ నప్పుడుండు ద్రావిడపండితులు కొందఱు సహచూనులై 'ఇవియేపాటి'వని వీరి నలక్ష్యపఱచిపలుకగా నాదేశపురాజు పరీక్షార్థము నమ్మాత్వారులుసాదించిన దివ్యప్రబంధములలో నొక పాశురమును సతని సంభయందుండు పరీక్షాఫలకమగు 'శబ్దప్పలకై' అనుదానివై నుంచెను. అప్పుడా పరీక్షాపీఠము అక్కాలమున సుప్రసిద్ధ ద్రావిడపండితుల, కవిత్వములనన్నిటిని క్రిందఁబ్రోసి శ్రీనమ్మాత్వారులపాశురమును మాత్రమే శిరసా వహించెను. అంతట ద్రావిడవిద్వాంసులెల్లరును సంభ్రమాశ్చర్యచకితులై ఆత్మాన్వలయందు మిక్కిలి భక్తిప్రపత్తులఁ గలగినవారలై వారివిషయముగ ననేకవచనములఁ జెప్పి కృతార్థులైరి. శ్రీకంబనాట్టాత్వారుల 'కడగోపనన్దాది' యీకొటిలోచేరినదే. కాలక్రమమున నీపాశురములవ్యాప్తి తగ్గిపోయెను. పిమ్మట మూడువేల సంవత్సరములకు తరువాత శ్రీమన్నాథమునులు 'కణ్ణినుణ్ శిఱుత్తామ్బు' ప్రబంధమును గుర్తెఱింగి, దానిని లక్షపర్యాయము లత్యాదరముతో జపించి తదేకప్రవణులై యుండ శ్రీనమ్మాత్వారులు వారికిఁ బ్రత్యక్షమై ప్రముషితములైన నాలాయిరదివ్య ప్రబంధముల నుపదేశించి యుండ్రితులైరి. శ్రీమన్నాథమునులు శిష్యప్రశిష్య బృందములకు వానినెల్ల నుపదేశించిరి. శ్రీనమ్మాత్వారులు ఆత్మాన్వలలో నెట్లు ముఖ్యులఁ: అట్లే వీరానతిచ్చిన దివ్యప్రబంధములును నాత్వారాచార్యుడు లాన తిచ్చిన శ్రీనూర్తులన్నిటిలోను మిగుల ముఖ్యములైనవి. వీరి ప్రబంధములు అంగి, తక్కినవన్నియును అంగములు.

వీరి యవతారరహస్యము

శ్రీయఃపతియై శ్రీవైకుంఠనికేతనుడైన సర్వేశ్వరుఁడు అవాప్తసమస్తకాముఁ డును నిత్యముక్తానుభావ్యుఁడునై నిరతిశయానందము ననుభవించుచుండియు తన లీలావిభూతియందలి చేతనులు జననమరణాది సింసారచక్రమునందుఁ దగులుకొని దుఃఖమునొందుటఁజూచి వీరియుజ్జీవముకొఱకు పరమదయాళులై శ్రుతిస్మృతీతి హాసములఁ గృపజేసియు, తాను మత్స్యరూర్తాద్య నేకావతారములనెత్తియు కార్యకరములుకొనందున సజాతీయులగొనియే చేతనుల వశపఱచుకొనుట లెస్స యని తలఁచి, తన నిరంకుశ స్వతంత్రతాప్రభావమున ఆత్మ్యరులను నిర్లేతుక జాయ మాన కృపాకటాక్షపాత్రులనుగఁజేసి వారికి పరావరతత్వయాధాత్మ్యజ్ఞానము' గలుగునట్లు కృపఁజేసెను. వీరు దివ్యజ్ఞానముచేత "కలియుమ్ కెడుం కణ్ణుకొణ్ణుకా"

అని పరకాలయతినగాదుల తిరువపతారమును సూచనజేసివట్టు “కృతాదిషు నరా
రాజక్ కాలవిచ్చన్తి సంభవమ్ ! కతాఖలు భవిష్యన్తి నారాయణపరాయణాం ।
కృచిత్ క్షచిత్ మహాభాగా ద్రమిదేషుచ భూరిశః । తామ్రపర్ణీ నదీ యత్ర
కృతమాలాపహ్వానీ” అనియు “కూకే కలియుగే ప్రాప్తే నాన్తికైః కలుషీ
కృతే । విష్ణోరంశాంశసంభూతో వేదవేద్యాతత్వచిత్ । స్తోత్రం వేదమయం కర్తం
ద్రావిడ్యాపిచభాషయా । జనిష్యతి సతాం శ్రేష్ఠో లోకానాం హితకామ్యయా”
అనియు తామ్రపర్ణీ నదీతీరమునందుఁ గలియుగంబున సర్వశాస్త్రవిదులగు
అఱ్ఱావర్ల వతరించి ద్రావిడప్రబంధములను సాదింపఁబోయెదరని పురాణములందు
నూచింపఁబడియె

వాచామగోచరమైన వీరివిభవంబుఁజూడ వీరిని విశేషమైన విజ్ఞానముగల
విబుధులు వివిధప్రకారములగు వితర్కించుచున్నారు. “పరాత్పరుడైన శ్రీమన్నా
రాయణుడు కృతయుగంబున బ్రహ్మణోత్తముడై జమదగ్నిగర్భంబునఁ బరశు
రాముడుగను, శ్రీతాయుగమున క్షత్రియపుంగవుడైన శ్రీదశరథచక్రవర్తికి
కుమారుడగు శ్రీరాముడుగను, ద్వాపరయుగంబునఁ బట్టాభిషేకప్రాప్తిలేక వైశ్య
ప్రాయుడైన వసుదేవునికి పాతాళుగ వైశ్యుడైన నందనికిని తిరుక్కుమారుడైన శ్రీ
కృష్ణుడుగను నెట్లు అవతరించెనో; అట్లే కలియుగమున పరమభాగవతోత్తములగు
శ్రీకౌరి మహాభాగులకు కుమారులై యవతరించిరి” అని కొందఱు శంకించు
చున్నారు. “సంస్కృతవేదమును విభజించి సకలశాఖల నుద్ధరించి వేదాంతము
లకు సుపబృంహణముగ బ్రహ్మసూత్రములను విరచించుటకై శ్రీవిష్ణువు బాదరాయణ
మునిపుంగవులయందు నావేశించినట్లు ద్రావిడవేదములఁ బ్రవర్తింపఁజేయుటకై
శ్రీశరకోపమనీంద్రులయందును నావేశించియుండురు” అని మఱికొందఱు అభి
ప్రాయపడుచున్నారు. “సేనేశోఽవతరిష్యతి” అన్నట్లు శ్రీవిష్వక్సేనాంశమునంద
వతరించిరని వేఱుకొందఱు అభిప్రాయపడుచున్నారు. “మాతువర్ కరైకణ్ణోర్ శీరియరిలే
యొరువరో” అనునట్లు సర్వేశ్వరుని నియమానుసారము లోకోజ్జీవనార్థముగ
నవతరించిన నిత్యనూరులలో నొకరుగానుండవచ్చునని పెక్కుమంది యూహించు
చున్నారు “కరైకణ్ణోర్” అనునట్లు సంసారసాగరమునుదాటి సంసారుల మర్త
ములనెల్ల నెఱింగినవారుగాన సంసారులను దిద్దుటకు వీలే తగుదురని భగవంతుడు
నియమింప లీలావిభూతియందు లోకుల నుజ్జీవింపఁజేయుటకై యవతరించిన ముక్తు
లలో నొకరుగానుండురని యింకఁగొందఱును సందియపడుచున్నారు. “పామ్మడలో
పామ్మడైమే అప్పిళొణ్ణుళుం శీతనైయేతోఱువార్ విణ్ణుళారిలుమ్ శరియార్” అనునట్లు

క్షీరాబ్ధినాథుని సేవించుచుండెడి శ్వేతద్వీపవాసులలో నొకరియవతారముగ నుండు నేమోయని మఱికొందఱును తలంచుచున్నారు. “మున్నమ్గోల్ మి సన్దక్ మేల్ పుణ్ణియద్దల్ పలిత్తనశో” అనునట్లు జన్మాంతరసుకృతఫలముగ బద్ధులలో నొకరిట్లు విలక్షణవైభవముగలవారైరి అని ఇతరులును యోచించుచున్నారు. కాని భగవద్నిర్వృత్తుకజాయమాన దివ్యకటాక్ష పరీవాహపరిపూరిత దివ్యానంద్యహృద్య పరభక్తిపరజ్ఞాన పరమభక్తియుక్తులగు బద్ధసంసారులనియే ప్రసిద్ధమైన సిద్ధాంతము.

కర్తజ్ఞానసాధ్యమై భగవత్ప్రీతికి సాధనముగు నుపాసకులభక్తికంటెను, సర్వేశ్వరుని యాచించి నిరంతరకైంకర్యనిర్వాహమునకై ప్రపన్నులుబొందెడు ప్రపత్తికంటెను వీరిభక్తి విలక్షణమైనదిగానున్నది. “బాల్యాత్ప్రభృతి సున్నిగ్ధః” అనునట్లు వీరిభక్తి సహజమై భగవద్విశ్లేషమునందు దూతలను బంపునట్లును, మడలెత్తునట్లును హద్దుమీరి సర్వోత్కృష్టమై విరాజిల్లుచున్నది. ఇవి నిర్వృత్తుక మని శ్రీమదాభ్యుల్లవచనములచేతనే విశదపడుచున్నది ఎట్లనఁగా—“ఇడకిలేక” (ఎడరికిని నేమియు దానధర్మముఁజేసి యెఱుగను.) “నోల్ మనోన్బిలేక నుణ్ణివిలేక”, (నోములునోచి కర్తయోగననుష్ఠింపనైతిని. నూత్నమైనవిజ్ఞానమునుసంపాదించి జ్ఞానయోగము ననుష్ఠించినవాఁడనుగాను. దీనిచే తదుభయపరికర్తిత భక్తియోగములేని వాఁడనని యర్థాత్ సిద్ధము) “కిట్టుకకిలేక నెన్దిలక మునైనాశాల్” (పూర్వజన్మములందు విహితకర్తానుష్ఠానముఁ జేయనైతిని. నిషిద్ధానుష్ఠానమును వదలనైతిని) కుఱిక్కిల్ ఖానజ్జిళా లెనైయూఱ్ఱిశెయ్తమముమ్ కిఱిక్కిణ్ణపిఱప్పే శిలనాళి లెయ్ తినకయాక” (యమ నియమాదులచేత సంపాదింపఁదగిన వేదాధ్యయనో పాసనాది జ్ఞానములచేత గుణాతిశయములశ్రవణ మనన నిదిధ్యాసనములంజేసి లభింపఁదగిన ‘భక్తియోగతపఃఫల’మంతయును నేవిధమైన స్వప్రయత్నమునులేక సర్వేశ్వరునిచే నీజన్మమునందే యాయత్యంత స్వల్పకాలమునందే పొందితిని.) “మాఱిమాఱి పలపిఱప్పమ్పిఱన్దు” (మారిమారి యనేక జన్మములెత్తితిని) అని యిట్టిప్రమాణములనేకములున్నవి. ఇది ‘పాయిల్ పాడల్’ (అసత్యరహితప్రబంధము) అగుటచే నీవాక్యములు నైచ్చానుసంధానములనుటకు వీలులేదు. ఇట్లు నిర్వృత్తుకముగ భగవత్ప్రసాదాసాదిత విశదతమజ్ఞానభక్తివైరాగ్యములను సర్వేశ్వరుఁడు తన సంశ్లేష విశ్లేషములచే నభివృద్ధినిొందించుచుండెను. సంశ్లేషమనఁగా—ప్రత్యక్షసమానాకార (విషయతావైశద్య) మానసానుభవము. విశ్లేషమనఁగా—బాహ్యనుభవము లభింప నందునఁ గలతఁజెందిన యంతఃకరణ శైథిల్యము.

ఆత్మార్లకు స్త్రీసామ్యప్రతిపాదనము

ఇట్లు కలతఁజెందు నస్థలలో నాత్మార్లు నాయొకొకవఱకు బొందుచున్నారు. పురుషునికి స్త్రీత్వ మెట్లు పొసగుననిన : పత్నికెట్లు స్వభర్తృవిషయమున అనన్యార్హత్వ, అనన్యభోగ్యత్వ అనన్యశరణ్యత్వములను ఆకారత్రయము సంభవించునో అట్లే వీరికి పురుషోత్తమవిషయమున గలిగినది. మఱియు వాని సంక్షేపమున సుఖమును, వానివిక్షేపమున దుఃఖమును, సర్వప్రకారములయందును వానినే పరదైవతముగనమ్మి వానిచే నిర్వహింపఁబడుటయును స్త్రీధర్మములేగదా! “సఏవ వాసుదేవోఽసౌ సాక్షాత్పురుషఉచ్యతే | స్త్రీప్రాయమితరత్సర్వం జగద్బ్రహ్మపురస్సరమ్” అనియు “స్వామిత్యాత్మత్వకేషిత్వ పుంస్త్యాద్యాః స్వామినో గుణాః | స్వేభ్యోదాసత్వదేహత్వ కేషత్వస్త్రీత్వ దాయకాః” అనియును ననేకస్థలములయందు స్వతంత్రుడైన సర్వేశ్వరుని బురుషునిగను, పరతంత్రులైనచేతనులను స్త్రీలుగను నభివర్ణింపఁబడియున్నది. కాబట్టి ఆత్మార్లకు నాయొకొకవఱకు సంప్రతిపన్నమే.

ఆత్మార్లకు శ్రీభూసీతాది సామ్యప్రతిపాదనము

పరిశుద్ధాత్మ స్వరూపులగు నాత్మార్లకు సామాన్యస్త్రీసామ్యముమాత్రమే గాదు; “నమక్కుం ఘావిక్ మిచైనక్లక్కు మిన్ననై” అనునట్లు స్త్రీకులతిలకమగు పద్మవాసిని శ్రీమహాలక్ష్మీసామ్యంబునుగలదు. మఱియు “పిన్నెకొల్ నిలయామకళ్ కొల్ తిరుమకళ్ కొల్” అనునట్లు సీతాదేవి భూదేవి శ్రీదేవి అను ముగ్గురితోను వికల్పింపఁదగిన సామ్యముగలవారై యున్నారు. ఇదియునుగాక గోపికాస్త్రీలతోడను మధురానగరస్త్రీలతోడను నరకవధానంతరము బరిగ్రహించిన పదహారు వేలస్త్రీలతోడను వీరికి సామ్యముగలదు.

ఆత్మార్లకు సహజభక్తుల సామ్యప్రతిపాదనము

మఱియును భగవదనన్యులై సహజభక్తులైన శ్రీలక్ష్మణాదుల సామ్యమును వీరికిగలదు. అదియెట్లన్న “బాల్యాత్ప్రభృతిసున్నిధిః” “అహం సర్వంకరిష్యామి” “అఘ్నామ్తొఘ్నమ్” అనునట్లు కేషత్వమునందు శ్రీ ఇశ్వరయపెరుమాళ్లతోడను “రాజ్యంచాహం చరామస్య” “యానే నీయెన్నుడైమైయుం నీయే” అనునట్లు పారతంత్ర్యమున శ్రీభరతాత్మార్లతోడను “గచ్ఛతామాతులకులం భరతేన తదానఘః | శత్రుఘ్నో నిత్యశత్రుఘ్నో నీతః పీఠిపురస్కృతః” “అవనడియార్ శిటుమామని శరా యైనైయాణ్ణా రిణ్ణేతిరియ” ఇత్యాదిరీతిగ భాగవతకేషత్వ రసానుభవమున శ్రీ శత్రుఘ్నాత్మార్లతోడను “న తతర్ప సమాయాంతం పశ్యమానోనరాధిపః” అప్పుడు

తైక్కపాముతు ఎన్దాతావయతమ్” అచరీతిగ ఆత్మప్రాసాదవమునందు శ్రీదశరథ మహారాజుతోడను, “యవఃశార్జునయోక్త్యే జామః” “పోనాయ్ మామరుతిక్ నడువే” అనునట్లు ఆపదసహనాశ్రయమున శ్రీయశోదపిరాట్టితోడను “సత్వా సక్తమతిః కృష్ణే దశ్యమానో మహోరగైః | న వివేచాత్మనో గాత్రం తత్సత్త్వత్యా హ్లాదసుస్థితః” “ఎన్నెమున్నె కౌశలియే ఉన్నెచ్చిన్దె కెయ్తు, ఎక్కున్నెతీవినై గళ్ ముట్టు వేరటిన్దనకాయాక, ముడియత తెనెక్కు” ఇత్యాదులగువలన భగవదేకావ లంబనమువలన బాధ్యత్వభావమున శ్రీప్రహ్లాదాహ్లాదతోడను “త్యక్త్వా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవం శరణంగతః” “పాతమదైవతేక్ పాశత్రాతే ముద్గ్రహిత్ పాశజ్ఞో ముద్గ్రహివిట్టు” “తయరతర్క్కు మకకతన్నెయన్ది మద్గ్రహిత్ తంజమాకవే” అను నట్లు తతర విషయత్యాగపూర్వక సిద్ధోపాయ స్వీకార విషయమున శ్రీవిభీషణాహ్లా దతోడను, “స్నేహోమే పః మోరాజక్ త్వయినిత్యం ప్రతిష్ఠితః | భక్తిశ్చనియతావీర భావోనాన్యత్రగచ్ఛతి” “కత్పారిరామపిరానైయల్లాల్ మద్గ్రహిత్ కల్పరో” అను నట్లు శ్రీ రామభక్తియందు శిష్యులగువడి (శ్రీహనుమంతుని)తోడను “పశ్యామి దేవాంస్తవ దేవదేహే సర్వాంస్తథాభూత విశేషసంఘాత్ | బ్రహ్మణమిశం కమలాస నస్థం బుంషీంశ్చ సర్వామరగాంశ్చ దీప్తాక్” “నీరాయ్ నిలనాయ్ తీయాయ్ క్కాలాయ్ నెడువానాయ్, శీరార్ శుడగ్గుళిరణ్ణాయ్ శివనాయయనానాయ్” ఇత్యా దులచేత భగవదనాధారణ విగ్రహానుభవమునం దర్జునునితోడను ఆహ్లాదులు సమా నులైయున్నారు. అంతియేగాదు, వస్తుతత్వమున వారలకంటె సధికులైయున్నారు. “కుక్కుతోవలర్ మడప్పావైయుమ్ మణ్ణకళుమ్ తిరువుమ్” అరుకలిలాయ పెరుం శీర్” అను పాశురములయందు సర్వేశ్వరునితోడ ననేకు లనుభవించురసములెల్ల నాహ్లాదులొక్కరే యనుభవించుచున్నారు. మఱియు సర్వేశ్వరుడను పిరాట్టి, తిరువడి, తిరువనందాహ్లాత్ మొదలగు వారితోడ నొక్కొకవిధముగ ననుభవించు చున్న రసములెల్లను ఆహ్లాదులొక్కరియందే యనుభవించుచున్నారు. “అత్యంతభక్తి యుక్తానాం సకాస్త్రమ్ నైవచక్రమః” అనునట్లు శీరిస్వరూపస్వభావములు శాస్త్రమర్యాదలూ నణగ నేరవు.

సఖిమాతృనాయికావస్థలు

ఈ నాయికావస్థయందు వీరికి మూడవస్థలు సిద్ధించినవి. (౧) తోటిమారవస్థ (సఖిభావము) (౨) తాయీమారవస్థ (మాతృభావము) (౩) మకళవస్థ (దుహిత్ర వస్థ = నాయికావస్థ) అని ఇందులో తోటియనగా సఖి; ఆమె నాయకుని నాయికతో జేర్చునది. ప్రణవమునందలి ‘అ’ కారవాచ్యుడైన ఈశ్వరునికి, మకార వాచ్యుడైన చేతనునికిని నుండు అనన్యార్థసంబంధమే వానితో నీయాత్మచేరుటకుఁ

గారణము కాన నాసంబంధజ్ఞానముగ ప్రజ్ఞావస్థ ఇచ్చట తోఁచి గానున్నది. 'తాయ్' అనగా తల్లి; ఆమె కుమార్తెను కని, పెంచి, యావనము వచ్చిన వెనుక వివాహముజేసి, కులమర్యాదలనుబోధించి, నాయకునిగృహమునకు శిష్యుడుగ వెళ్ళవలయునని యామె త్వరపడుచుండగ, స్వయముగనే అచ్చటికి వెళ్లుట గౌరవాస్పదముకాదు. అది కులమర్యాదకును భంగకరము. అత్తగారింటివాడేవచ్చి పిలిచికొని పోవునప్పుడే మనము వాంటికి వెళ్ళుట యుత్తమము అనిబోధించి నాయకయొక్క హితమునే కోరుచుండును. అట్లే ఇచ్చట నాట్వాగృహభగవద్వరణముచే బ్రపన్నత్వము గలుగజేసి దానిని వృద్ధిపఱచి పాప్ర్యవైత్యుడవ్వనముచేత క్రమస్థాప్తిని సహింపక యిప్పుడే భగవంతుడున్నచోటికి సోపలయునని మీరు త్వరపడుట మన ప్రపన్నకులధర్మము కాదు. "తత్త్వసదృశంభవేత్" అని అతడుచచ్చి పిలిచికొని పోవువఱకును వేచియుండుట మనకుస్వరూపానురూపము" అని యుపదేశించెడి మధ్యమపదముగ నమః పదముచే బ్రతిపాదించబడు నుపాయాధ్యవసాయమైన ప్రజ్ఞావస్థయే తల్లిగానున్నది. ఇంక 'తలైమక' శరంగా — నాయక నాయకుని లోకోత్తరగుణగణములయం దత్యంతప్రవణయై అతనివిశ్లేషమును సహింపజాలక పతి సన్నిధి లభించినగాని పాపిణియు నిల్వవనితలంచి యతనిపొత్తు కనుగుణములగు వ్యాపారముల ననుష్ఠించి, యతనిని గాంధర్వమునఁబెండ్లాడి ప్రణయసుఖముల ననుభవించుకొననది నాయక! అట్లే ఇచ్చట "ప్రణవ, నమః" పదములచే చెలిసికొనఁబడిన పరమశేషియైన శరణ్యునికి 'నారాయణ' పదప్రాప్తమగు నతని స్వరూపరూప గుణవిభూతుల ననుసంధించి, తదనుభవవిశంబనమును సహింపజాలక తదేకోపాయత్వాధ్యవసాయమునుగూడ నతిక్రమించి సంశ్లేషించిన గాని పాపిణియు నిలువవని పదరుచున్న పాప్ర్యత్వరూపప్రజ్ఞావస్థ నాయకగానున్నది. ఈమాడ వస్త్రమును వీరికి నెల్లప్పుడును గలుగుచుండునవి. "ప్రజ్ఞాత్రైకాళికీమతా" అని త్రికాలజ్ఞానప్రతిపాదకమైన ప్రజ్ఞాపదముచే ద్యోతితంబులయ్యె.

"అన్నైయరుం తోఁబ్బీయరుమ్" తోఁబ్బీమార్ విత్తైయాడప్పొడు మిన్నెన్ " "అన్నయర్ నాణ" అని అనేకులైన చెలికత్తెలును తల్లులును నుండునట్లు ఆట్వాల్లు సాదించుటకుఁ గారణము (౧) పితృత్వ (౨) రక్షకత్వ (౩) శేషిత్వ (౪) భర్తృత్వ (౫) స్వామిత్వ (౬) ఆధారత్వ (౭) ఆత్మత్వ (౮) జ్ఞాతృత్వ (౯) అను సంబంధములు తొమ్మిది యుండుటచేతను, ఉపాయభూతుడగు సర్వేశ్వరునియొక్క వాత్సల్యము స్వామిత్వ సౌఖ్య సౌలభ్య జ్ఞానశక్తి బలైశ్వర్య వీర్య తేజఃకృపా ద్యనేక కల్యాణగుణము లుండుటచేతను సంభవించెడు వ్యవసాయరూపమైన జ్ఞానములయొక్క భేదములుండుటయే.

సఖి మాతృనాయికా వాక్యవిభాగము

ఈ తిరువాయ్ మొట్టియందు (౧) తీర్ప్పారాయామిని (౨) తువళిక మామణి లోబ్బు (౩) కరుమాణిక్కుమలై, అను మూడుదశకములును, తోట్టిమారవస్థ వాక్యములుగానున్నవి. (౧) ఆడియాడి (౨) పాలశాయెట్టులకు (౩) మణ్ణైరుస్తుతుట్రావి (౪) కడల్ ఇలమ్ (౫) మూలుక్కవైయ్యమ్ (౬) ఉణ్ణుంశోలు (౭) కణ్ణులుమ్పకలుమ్, అను ఈ యేడుదశకములును తాయ్మారవస్థవాక్యములుగనున్నవి (౧) అజ్జైరె మడనారై (౨) వైకల్ పూట్టివాయ్ (౩) పొన్నుల.కాళిరో (౪) ఎక్కానులకమ్ (౫) వాయున్దిరైయకళుమ్ (౬) ఏతాళుమితైయోనుమ్ (౭) మాళబుశోతి (౮) ఊరల్లాం తుళ్ళై (౯) ఎక్కనేయో (౧౦) మానేయనోక్కి (౧౧) మిన్నిడైమడైవోల్ (౧౨) వేళ్ళైచ్చురికళు (౧౩) ఏత్తైయరావి (౧౪) నజ్జళ్ పరివలై (౧౫) ఇన్బుయిర్ చేప్పవోల్ (౧౬) మల్లిక్కమిట్టే తేన్నోల్ (౧౭) వేయ్మరుతోళ్ళిజై, అను ఈ పదునేడు దశకములును తలైమకళ్ (నాయక) అవస్థావాక్యములుగనున్నవి.

అవస్థాసప్తకము

స్త్రీలకు ఏడు సంవత్సరములవఱకును 'షేడై' యనియు, ౧౩ సంవత్సరములకును 'పితుమై' యనియు, ౧౮ సంవత్సరముల వఱకును 'మణ్ణై' యనియు, ౨౮ సంవత్సరములవఱకును 'మడనై' యనియు, ౩౦ సంవత్సరముల వఱకును 'అరివై' యనియు, ౩౯ సంవత్సరముల వఱకును 'తెరివై' యనియు, ౮౦ సంవత్సరములైన 'షేరిళమ్', 'పెణ్' అనియును ఏడవస్థలుగలుగుచున్నవి. అట్లే అట్వార్లకును సప్తావస్థలు కలవు. ఎట్లనఁగా — ప్రథమదిగ్భవసమయమునఁ గలిగిన (౧) 'అభిలాష' యు, (౨) దృష్టమైన యావస్తువిషయమైన 'స్మరణ' యను చింతనము (౩) అనవరత స్మరణరూపానుస్మృతియు (౪) ఆవిషయము నవశ్య మనుభవించియే తీగవలయునను నాశయు (౫) ఆయాశను రసాంతరముచే మార్పుటకు నసాధ్యమగునట్లు పరిపక్వమైనరుచియు (౬) తత్సంక్షేపవిశ్లేషములతో సుఖదుఃఖముల ననుభవించుట యనెడు పరభక్తియు (౭) తద్విశ్లేషసమయమున సత్తానాశము కలుగుట యనెడు పరమ భక్తి యనగు అవస్థాసప్తకము అట్వార్లకు సంభవించును.

నాయికావస్థయందలి యవయవవిశేషములు

నాయికావస్థయందు వర్ణింపఁబడు అనయవవిశేషములకు సంగతి ఎట్లనఁగా — (౧) " తొక్కమామయిలార్ గళ్ " అని స్త్రీలకు నెరుళ్ళనుగాఁజెప్పట యలకభార

విస్తృతివలనగాన దానిచేత నీ యాత్మయొక్క జ్ఞానవికాసమును వివరించుచున్నది. (1) “పిదైయుడైవాబుతల్” అని నెత్తిన చంద్రకళగాఁజెప్పుటవలన దాని ధావ శ్యముచే నీ యాత్మకు స్వస్వాతంత్ర్యము అన్యశేషత్వములనియెడు దోషగంధవిరహితమగు పరిశుద్ధి చెప్పబడుచున్నది. (2) “విత్పురువక్కొడి” అను కనుబొమచు భనుస్సుచు గఁజెప్పుట నమ్రకారమునుబట్టిగాన దానిచేత బాహ్యభ్యంతరకరణములయొక్క నియమనమును తెలియఁజేయుచున్నది. (3) “అమ్మన్నకణ్ణాల్” అన నేత్రములను అద్వైతకప్రసరములగు బాహ్యములకు వర్ణించుటచేత “తామరైయాల్” శేషనోరువనైయోగొక్కములున్న” అని తనకు ననురూపమైన విషయము నవలంబించిన జ్ఞానమును తెలియ బలంచుచున్నది. (4) “ముత్తన్న వెల్పురువల్” అని నవ్వును ముత్త్యములుగ నభివర్ణించుటచే “ముత్ ప్రీతిః ప్రమదోగర్హః” అనునట్లు భగవదనుభవముచే గలిగిన ఆనందమును తెలియఁబడుచున్నది. (5) “పవళవాయాల్” అని అగ్రగోష్ఠమును పగవముగ నభివర్ణించుటచే భగవద్విషయమునందుండెడి అనురాగమును (ఆరుగ్యము - ప్రీతి) బోధించుచున్నది. (6) “కెప్పెన్న మెన్ ములై” అని పరిశుభ్రమున న్ననములను న్నన్ద్యకలశములుగ నభివర్ణించుటచే శేషియగు పరమపురుషుఁడు అశుభి డైబుడందగినట్లు నృద్ధిబొందిన భక్తిని వ్యర్థీకరించుచున్నది. (7) “మిన్నవై యుక్కొక్కొక్క” అని విడుమును ముక్కుకు నర్పించినది నన్నదనమునుబట్టిగాన ప్రాకృత్య జ్ఞానానందంబుల పాథాభిమాన యాత్మయొక్క స్వరూప మణునని వ్యక్తమగుచున్నది. (8) “శేషన్ద్యోగరుల్” అనియెడి నిత్యమైతత్వోన్మేషముభర్తృభోగ్యముగ నున్నందున “తేను సాలుం కన్నలు మునుకుమాకి తిల్లిన్దు” అనునట్లు సర్వేశ్వరునకు మిక్కిలి రసానిహమైన ఆత్మవస్తువుయొక్క భోగ్యతను బోధించుచున్నది (9) “అన్న మెన్దొంగువార్” అని హంసనోబోయిపుట గనున సౌందర్యమునుబట్టిగాన భగవాన్ భగవతులు శ్లాఘించెడి స్వరూపానురూపముగ నుండెడిక (అనుపాదము) తెలుపబడుచున్నది.

స్వావదేశార్థములు

వీరికి నాయుకావస్థయందలి శక్తిపులు-సాధ్యసాధన నిష్ఠలు, అనుకూలురు - సిద్ధసాధననిష్ఠలు. తదైదుకభవస్థయందలి శక్తిపులు “నమ్మడైయేతల్” మున్నువారి” అనుపాదుకమున సిద్ధసాధననిష్ఠులుగను మిక్కిలు ఉపేయభావనిష్ఠులైన సాధ్యపరులుగనున్నారు. వీరికి అనుష్ఠిరమాగు—కర్మజ్ఞానధర్మప్రపత్తుల నుపాయముగ నవలంబించినవారును, అగ్రావసాదముకవిదలి దేవతాంతర్యామియైన సర్వేశ్వరునారాధించువారును, ‘హోవర్ కవ్వ’ అనునోట ఊహనఁగా—ఆత్మస్రాప్తికాము

తైన కేవలము. “నాట్టాగోడియల్వాట్టిన్దు” అనుచోట నాట్టారవంగా—విహితైశ్వర్యకాములు. “ఎజ్జణ్ కణ్ ముకప్పే ఉలకర్ కల్లామ్” అనుచోట ఉలకర్ గల్ అనగా—స్వర్గాదిపరలోకైశ్వర్యకాములగు స్వతన్త్రులు. “శిలుశుళన” అనుచోట శిలుశుళనంగా—దేవత్వవివేకమునకు దగిన ప్రమాణము. శీరాద్ శుళన అనగా—జీవాత్మభేదమును జలిపెడి ప్రమాణము. “శెల్ కతిగి మూత్తై” మూత్తయనగా—రాగోత్తరమై పదార్థములవిశదముగ గనబడని సంభృతకాలము గనుక, పదార్థములయందు దన్యధా ప్రతిపత్తికి హేతువైన రాజసజ్ఞానము గానున్నది. “కూట్టి కిన్దకట్టల్” అనుచో కట్టల్—అనగా పదార్థములొకటియు చెలియకుండుటయు, ఏదైన గనబడినయెడల అది విపరీతముగ గనబడు సంభకారముచే వ్యాప్తమైన రాత్రిగనుక జ్ఞాతవ్యాప్తములను ప్రకాశింపజేయక విపరీతప్రతిపత్తిని గలుగజేయు ‘తమసజ్ఞానము గానున్నవి. “కొల్లెయ్ న్నిరున్దు” అనుచోట కొల్లెయనగా—బ్రహ్మముహూర్తముగనుక సర్వోత్తరమై సంభకారమునొలిగి నెల్లవారుచుండు ప్రాతఃకాలము గనుక జ్ఞాతవ్యాప్తములను బ్రకాశింపజేయు సాత్వికజ్ఞానము. ‘పకట్టణ్డేక్’ అనుచోట ‘పకల్’ అనగా—పదార్థములు విశదముగ బ్రకాశింపజేయు పకటికాలముగాన “నారణవైక్కణ్డేక్” అనునట్లు సుమధుకల్యాణగుణగణ విగ్రహవిభూతివిశిష్టమైన విష్ణువును విశదముగ వివర్ణించి సాక్షాత్కరింపజేయు శుద్ధసత్వజ్ఞానము. “నీణిలము త్తత్తు” నిలము త్తయనగా—భాగవతవిషయమే పరమస్రావ్యమని ప్రకాశించెడి పరమపురుషార్థము. నెల్లయ్యయింమేకలైయిం—అనుచోట ‘వలై’ అనగా హస్తాభరణము. అది వాసీయవ్యాప్తి మానమునుబుట్టించునదై హస్తమును నావరించునదై శుద్ధ శరీరమునుండి గాగునదిగాన త్యాజ్యములలో బ్రధానమై మనస్సును కబళికరింపజేయునదిగాన గాగ్నినివర్తనీయమమకారము. ‘కలై’ అనగా వస్త్రము—అది శరీరమును కప్పి గాగ్నిస్వరూపమును గనపఱచకయుండునదిగాన అత్తను నావరించి దాని శేషత్వరూపమును చెలియనీయకయుండు సహంకారము.

లీలోపకరణములకు స్వావదేశము

“పన్దుమ్ కట్టుమ్ తన్దు పోరునమ్మి” అనుచోట ‘పన్దు’ అనగా—నానావర్ణములుగల నూలుతోరేయబడిన బంతిగాన “లోహితపక్షకృష్ణామ్” అను పక్షిగల జస్తమౌనగుణయమై ఈశ్వరలీలోపకరణమైన శరీరము. ‘కట్టుమ్’ అనగా—వినుచిన్నగచ్చకాయలు గాన భోగోపకరణములైన పంచేంద్రియములు. “నూత్తై, తెన్దల్, మతియమ్, అడిశిల్, కాన్దమ్, పూణ్, అకిల్” అనగా భోగ్యము

లైన విషయములు. 'శ్చిత్' లో 'అనంగా'—బాట రాటలాడుకొను ఇసుక ఇల్లుగనుక, భోగి స్నానమైన ఆవిషయవిషయము. "వాస్తవ, అస్తిత్వ" అనంగా బాధకపదార్థములు "ఇగవు, నెడుము" అనంగా ఆలస్యము సహింపకూడదు, 'చంద్రోదయ' మనంగా విశ్లేషమునందు వివేకము సహితము బాధకముగ నుండుట.

పయ్యదిదాత్యపరమార్థము

'పయ్యలు' అనంగా, అవిచెందు తొక్కలలో నెగురుచుండునట్లు "తత్తేజస్జ్వాన కర్తృభ్యాం ప్రాప్యతే పురుషోత్తమః" అనునట్లు జ్ఞానానామైనపయలు. "శైక్త్యం మడనార్, కుడకుత్త్రుక్కున్దాతాయే, నమోగోజే - నత్తాల్క" శైక్త్యతే మేల్కొల్పి యి మీలో" ఇత్యాదులయందు నాచార్యులుగను. "నియు నిన్నభిజ్ఞేయశేషముమాయే" ఇత్యాదులయందు నైహ్యుచారులుగను. "ఇశ్వర్యయే గూఢావశ్యన్తయత్తయే" ఇత్యాదులయందు శిష్యులును.

ఇచ్చట "ఉడక" మేయుం మడనన్నట్టాళి" అను హంసలెవరనంగా— సారాసారివివేకచతురులై, సత్వోత్పరుడు హంసయూపియై వేదగాత్రప్రదానముఁ జేసినట్లు తమశిష్యులకు కాస్త్రోపదేశముఁ జేయువారును, "నబధ్నా తిలలింహంసః కదాచిత్కర్తవ్యంభిని" అనునట్లు సంసారికస్థిమమున మనస్సు చల్లనివారును "కుడిచర్తయిలన్నట్టాళి" అనునట్లు భాగ్యపుత్రగులతోనుండియు భగవదను భనమునం దవగాహముఁజేయు "సశ్చిరస్థిలక" నయాశీలక" అనెడి విభవముగల శైల్వనిచ్చి, "మయేన్నావక" మయ్యడియాక" విష్ణుదిత్తక" అని కీర్తింపబడు శ్రీపెరిగూర్తూర్లు మొదలగువారును, "శ్చిత్" లోయిత్' మయ్యిత్' మిల్' మయ్యిత్' మూన్దు తిడ్లరొన్దివరద్' దపద్' దిర" అనునట్లు సాంసారికసంగమును వదలిన పరిమ హంసలైన శ్రీమన్నాథములు, శ్రీగూళ్ళపందార్లు మొదలగు మత్తమాత్రములును.

"ఇతుశ్చిల్లయరుశ్చావస్త" అనియెడి తుమ్మదలెవరనంగా "స్థితేందరిస్తే మకరస్తనిర్భరే మధుప్రతో" సేషురకంహితితే" అనునట్లు అపారమగు సంసారి మును పాటింపక "దాతీయతేక" అనుభగవద్విషయవిభువును హంసముఁజేయువారును, వట్టుదనస్థులును "వస్తినిస్థితో" కామరత్నభృషాడుమ" అనునట్లు "కాలాచిత్తమన రాగములతో" గుణానుభవముఁజేయువారునైన నాదమహర్షి, తిరుప్పరావ్యాదులును.

"యాక"వభరే త్తైకైకాశ్" అనుచోట "చిలక" లెవరనంగా— "ఇన్నడి శిలాదాసాలముతూత్తై" అనునట్లు ఉపదేశముఖముగ భోగి పోషకభోగ్యములైన భగవద్గుణముల ననుభవించి యాచార్యులతో సేవకంబలై యుండువారును, భాగవతాభి ము ననిష్ఠులైన "స్థురుకూర్ నగర్ నవిష్టక్తి న్న" అని శ్రీమద్భగవద్గీతావ్యాదులు.

“నావలిట్టాట్టి తరుకిన్టోమ్ నవన్టమర్ తలైకళ్ మితే” అనగా తిరునామమును అనులంబించి తదృశసహాయముచే యమునితలమీద నిర్భయముగఁ గాలుపెట్టెడివారును, భాగవతపాదభూమిలె వారికి నత్యంతపరతంత్రులైన తొండరడిప్పొడియాభ్యుర్లును, “ఇరామానుశనుడైయామ్” అని నిరూపకనామధేయముగల ఆభ్యుక్, ఆత్మాత్, ఎమ్మూర్ మొదలగువారును.

“శెణ్డాలమడనారాయ్” “కురుకినన్డొళ్” అను నారముమొదలగు మేఘులెవరనఁగా—“అశణుతూలివెల్పెక్కరుకే” అననట్లు బకము (కొంగ) శెల్లని తెక్కలుగలదియు, బాహ్యభ్యంతరయందు నిర్మలమై “వాయుమ్ తిగైయు గళుమ్” అనునట్లూమిషగ్రహణమునందలి యేకాగ్రచిత్తతచే దనపై ఆలసు బడినను చలింపకుండునట్లు “యన్న్ సేత్తున్డొరీకాతుం సబాహ్యభ్యంతరఃకుచిః” అని నిరంతరభగవత్స్మరణముచే బాహ్యంతరములయందుఁ బరిశుద్ధులై “అభిధూయమానా వ్యసన్దైర్యథాధీక్షజచేతసః” అనునట్లు ఆధివ్యాధులు పైబడుచున్నను చలింపకుండెడి శ్రీకులశేఖరపెరుమాళ్లు.

మేఘములెవరనఁగా—“తిరుమాల్ శీర్ కడలైయుళ్ పొత్తిన్ శెన్డయేక్” అనునట్లు భగవద్గుణామృతసాగరమునం దవగాహించి కడుపార నాస్వాదించి “ఉయిరళిప్పొక్ మాకన్డలైల్లాం తిరిన్డు” అనునట్లు చేతనోల్లేవనార్థముగ సర్వస్మ సంపదించి శ్రీనూక్తివర్ణములను వర్ణించెడి పరమోదారులైన ముతలాభ్యుర్లును, తిరుమట్టికైయాభ్యుర్లును, “కొరామ్ పుయలైక్ కలికన్డు” “అరుళ్ మోర” అనెడి కృపను వర్ణించుచున్న తిరుమంగైయాభ్యుర్లును, ఘామజ్యోతిస్సోలమగుత్తిని నిపాతములైన మేఘములు స్వానర్థములనుగూడఁ జూడక జలస్థలవిభాగములేక నెట్లు సర్వస్వసమముగ వర్ణించునో, అట్లాచార్యుల దివ్యాజ్ఞ నుల్లంఘించుటచేఁ దమకుఁ గలుగు ననర్థమునుగూడ పొటింపక అధికార్యనధికారి విభాగముఁజూడక గోపుర మెక్కి తిరుమంత్రమును వర్ణించిన “కుణన్దికల్ కొణ్డల్” అను మన శ్రీమద్యతిరాజ సార్యభాములును.

సమ్మాభ్యుర్లుల తిరునక్షత్ర తనియన్డు

వృషభేతు విశాఖాయాం కురుకొపురి కారిజమ్ ।

పాండ్యదేశే కలేరాదౌ శరారిం సైన్యపం భజే ॥

శ్రీ విజ్ఞానదినోత్తరే ఋషి కలౌ వక్షేప్రమాద్యావ్యయే

మాసేమాధవనామ్ని భార్గవదినే చక్షే విశాఖాభిధే ।

ల గ్నే శుద్ధచతుర్దశీతిథియుతే శ్రీమత్కుశీరేఽపి చ
క్షీత్యాం ప్రాయరభూ త్పరాంకుశముని రాభిగోదయా వ్యాదృశామ్ ॥

త ని య క్

మాతా పితా యువతయ స్తనయా విభూతిః
సర్వం యదేవ నియమేన మదన్వయానామ్
అద్యస్య నః కులపతే ర్వకుళాభిరామం
శ్రీమ త్తదంఘ్రియుగళం ప్రణమామి యూర్ధ్వా ॥

అభ్యుర్ల విషయమైన ఉపదేశరత్నమాలా పాశురములు

ఏరార్ వైకాళివిళాళ త్రి సేవీ బ్రతై పారోరఱియ ప్పకర్క్కిణ్డైక్ .
శీరారం వేతమ్ తమిళ్ శెయ్త మెయ్య సెట్టిల్ కురుక్ నాత నవతరి త్తనాళ్ ॥ ౧౪
ఉణ్డోవైకాళివిళాళత్తు కొప్పారునాళ్
ఉణ్డోళడకోవర్ కొప్పారువర్ .
ఉణ్డోతిరువాయ్ మొట్టి కొప్పూతెన్కురక్
క్కుణ్డో, ఒరుపార్ తన్నియెక్కుమూర్ ॥

౧౫

(వీటికి సంస్కృతస్తోత్రములు)

వైకాళిమాసి సుభ గే మహితా వికాళా
తిస్యాః ప్రకర్షమిహ సంప్రకటికరోమి .
వేదాన్వివర్తితవతోర్రవిడప్రబధ్ధే
వృద్ధ్యావతారశుభధం కురుకేశ్వరస్య ॥
ఋతం కిమస్తిభువి మాధవమాసి రాధా
తుల్యం కిమస్తి శరగోపసమః పుమాంశ్చ .
కిన్వస్తి తద్ద్రవిడవేదసమః ప్రబధ్ధః
కింప త్తనం కురుకయా సమమస్తి లోకే ॥

౧౪

౧౫

వాణ్ణీ తిరునామములు

అనతిరువిరుత్తం నూలు మరుళినాక్ వాణ్ణీయే .
ఆళిరియ మేట్టుపాట్టళిత్త పిరాక్ వాణ్ణీయే ॥
ఈనమణవన్దాదియెన్బెత్తెట్టి న్దాక్ వాణ్ణీయే .
ఇలవ తిరువాయ్ మొట్టి యాయ్ రత్తైరు నూల్ బీరణ్ణురైత్తాక్ వాణ్ణీయే ,
వానణియుమ్ మామాడక్కురుక్ మన్నక్ వాణ్ణీయే ,

వైకాళి విశాక త్రిలో వస్తుదిత్తాక్ వాఙ్మయే ।
 శేనైయర్ కోనవతారమ్ శేయతవశ్యల్వాఙ్మయే ,
 తిరుక్కురు కైచ్చడకోపక్ తిరువడికళ్ వాఙ్మయే ॥
 మేలినియిల్ వైకాళివిశాకత్తోక్ వాఙ్మయే ,
 వేతత్తై చ్చెన్దమిమాయ్ నిరిత్తురైత్తాక్ వాఙ్మయే ।
 అతికురువాయ్ ప్పలియిలవతరైత్తాక్ వాఙ్మయే ,
 అనవరతం శేనైయర్కో నడితొమ్మిపోక్ వాఙ్మయే ॥
 నా తనుక్కు నాలాయిరమురైత్తాక్ వాఙ్మయే ,
 సన్దుతురకవివణ్ణుమ్ నా వీఱక్ వాఙ్మయే ।
 మాతవన్పొత్పాత్తు కైయాయ్ ఇళర్ న్దరుళ్యోక్ వాఙ్మయే ,
 మక్కిఱ్ మాఱక్ శడకోపక్ వైయక త్రిల్వాఙ్మయే ॥

శ్రీయైనమః, గోదాయైనమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ప్రపన్నజనకూటస్థులగు శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు ప్రసాదించిన
 కోయిల్ తిరువాయ్ మొట్టి దివ్యప్రబంధావతరణిక

ఈ దివ్యప్రబంధము నిత్యానుసంధానమున పరునొకండవ విభాగము. దీనిని
 ప్రసాదించిన మహానుభావులు భగవన్నిష్ఠైతుక కృపాప్రభావాసాదితప్రబాధ్యుని
 వద్య దివ్యజ్ఞాన భక్తి ప్రపత్తి పరిమళభాసురులును, ప్రపన్నజనకూటస్థులగు శ్రీ
 నమ్మాళ్వారులు.

సర్వసంస్కృతకాస్త్రములలో ఋగాది వేదవతుష్టయ మెట్లుసర్వోత్కృష్ట
 వృషై యున్నదో; అట్లే సకలద్రావిడ కాస్త్రములలో శ్రీ నమ్మాళ్వారులు ప్రసా
 దించిన నాలుగు ప్రబంధములే సర్వోత్కృష్టములైనవి. ౧౦౦ పాశురములుగల తిరు
 విరుత్తము ఋగ్వేదసమమనియు, ౩ పాశురములుగల తిరువాళిరియు యజుర్వేదసమ
 మనియు, ౮౩ పాశురములు గల పెరియతిరువందాది అధర్వణ వేదసమమనియు,
 ౧౧౦౨ పాశురములుగలతిరువాయ్ మొట్టి సామవేదసమమనియు చెప్పబడు
 చున్నది. సంస్కృతవేదములలో “ వేదానాం సామవేదోఽస్తి ” అనునట్లు భగవ
 త్స్వరూపమై భగవస్తుభోల్లాసకరమై యెట్లు సర్వాధిమైయున్నదో; అట్లే ద్రావిడ
 వేదవతుష్టయంబున తిరువాయ్ మొట్టి భగవదత్వంతముభోల్లాససంజనకమై నిస్సయా

భృగికమై యలరారుచున్నది. సంస్కృతవేదమునకు “శిక్షావ్యాకరణంఛందోనిరుక్తం జ్యోతిషం తథా । కల్పశ్శేతిషడంగాని ” అనురీతిగ నెట్లు పడంగము లున్నవో ; అట్లే ఈద్రవిడవేదమునకును “ ఆఱ్ఱజ్జూతి ” అనునట్లు తిరుమంజువ్యాఖ్యలు సాదించిన (౧) పెరియతిరుమొట్టి (౨) తిరుకుఱున్దాణ్డకమ్ (3) తిరునెడున్దాణ్డకమ్ (౪) తిరునెట్టుక్కున్దోరైక్కై (౫) శిఱియతిరుమడల్ (౬) పెరియతిరుమడల్ అను ఆఱంగములు అమరియున్నవి. సంస్కృతవేదములకు మీమాంసాన్యాయాద్య పాంగము లున్నట్లు ద్రావిడవేదమునకును ఇతర ఆఱ్ఱులు సాదించిన దివ్యప్రబంధములు సాంగములుగ నున్నవి.

సృష్టికాలమునందు చతుర్ముఖబ్రహ్మ సంస్కృతవేదములను “ ధాతాయథా పూర్వమకల్పయత్ ” అనునట్లు పూర్వప్రళయోనుపూర్విని స్మరించి చేయునట్లే ఆఱ్ఱులైన “ ఊట్టితోదూట్టి ” అనునట్లు మనుపటి యానుపూర్విమారకుండ ద్రావిడవేదములను సాదించిరి. “ వేదాంశ్చప్రహిణోతితస్మై ” అనునట్లు సర్వేశ్వరునిచే ననుగ్రహింపఁబడిన సంస్కృతవేదములను చతుర్ముఖబ్రహ్మ “ జ్యేష్ఠాయశ్రేష్ఠాయ ” అనునట్లు తనజ్యేష్ఠకుమారుడైన రుద్రునికి నధ్యాపనముజేసినట్లు, ఆఱ్ఱులైన “ తన్నెత్తామ్పడి ” అనునట్లు ద్రావిడవేదములను సర్వేశ్వరుని యనుగ్రహముచే స్మరించి తమ జ్యేష్ఠజ్ఞానపుత్రులగు శ్రీ మధురకవియాఱ్ఱులకు నధ్యాపనము జేసిరి.

“ ఏతత్సామగాయన్నాస్తే ” అని సామవేదమెట్లు గాన ప్రధానమై శ్రావ్యమై యుండునో అట్లే “ పణ్ణార్పాడల్ ” “ పణ్ణుడైవేతమ్ ” “ వడ్డల్ తలైక్కొళ్ళప్పాడి ” వాట్టమిల్ పుకట్టోవామనైయిలైకూట్టి ” “ ఇళైయోడుంపణ్ణిల్ పాడవల్లారవర్ కేశనకాతమరే ” “ ఇళైమాలైకశేత్తియుళ్ళవెల్ దోయ్ ” “ నాలియలాలిళైమాలైకశేత్తి ” ఇత్యాద్య నేకప్రమాణములచే తిరువాయ్మొట్టియు గాన ప్రధానమై పరమశ్రావ్యముగ నున్నదని తెలియుచున్నది. సామసంగ్రహమైన ఋగ్వేదము “ ఋచస్సామరసః ” అనునట్లు గానరసముచేత “ హావుహావుహావు ” అను స్తోత్రములచే సామవేదముగ విస్తరింపఁబడినట్లు తిరువాయ్మొట్టి సంగ్రహమైన తిరుదిరుత్తము “ ఇళైకూట్టి ” అనురీతిగ గానరసముచేత జేర్చ “ అమయ్యలైయాయ్రిమ్ ” అనునట్లు వేయిపాళురములుగల తిరువాయ్మొట్టిగ విస్తృతంబయ్యె.

ఇట్లాఱ్ఱుల దివ్యప్రబంధములు వేదతుల్యంబులై విరాజిల్లుచున్నవి. అంతియగాక వేదోపబంధములగు పాంచరాత్రపురాణోపనిషాదసమములునై సర్వేశ్వరుని స్వరూపరూపగుణవిభూతిచేష్టితములను విస్తారముగ విశదపఱచుచున్నవి.

మఱియును నీద్రావిడవేదములు సంస్కృత జేదోపబృంహణములకు సమానములు మాత్రమేగాదు వానికంటెను పరమోత్కృష్టములుగ నున్నవి.

వీలయిన — తద్రచయితలు రజః ప్రచుదులును, తమఃప్రచుదులునై, పరిచ్ఛిన్నజ్ఞానసంపన్నులగు దేవమున్యమగ్రహమూలక జ్ఞానశక్తి సమన్వితులుగ నున్నారు. ఇకద్రావిడవేదములను బ్రసాదించిన శ్రీ నమ్మాత్మావన్ననో; పరమసాత్వికాగ్రేసరులై యపరిచ్ఛిన్న దివ్యజ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యా ద్యనంతకల్యాణగుణ సంపన్నుడగు శ్రీమన్నారాయణునియొక్క దివ్యానుగ్రహప్రభావమూలమున హృద్యానవద్య విశదతమ జ్ఞానవైభవ సంపన్నులైనవారలు. అవి స్వాధ్యాయయోగాదులచే సంపాదించిన జ్ఞానముచే నిర్మింపఁబడినవి. ఇవియో గంగాప్రవాహమువలె స్వయముగఁ బ్రవహించుచున్న భగవద్బ్రహ్మలబ్ధ దివ్యజ్ఞానముచే నిబద్ధములైనవి. ఆగ్రంథకర్తలగు ఋషులకుఁ గందమూలఫలాదు లాచారము; శ్రీమదాత్మావర్ణకన్ననో. “ఉల్లామ్ శోఱుం పరకుంసీర్ తిన్నుం పెల్లోల్లైయు మెల్లామ్ కణ్ణక్” అనువిధమున సర్వవిధధారక పోషకభోగ్యంబులును సర్వేశుఁడైయున్నాఁడు. వీరు భగవద్విరచమునందు “అట్టానీర్ తుళుమ్మ” “కడలుం మలైయుం విళుమ్మం తుఱ్ఱాయ్” “తిరుమాలెట్టు” “ఎళ్ళైక్కాణ్ణేక్” అనియు “మరన్దళు మీరన్ద్రుమ్వళై” అనియును పడిన పరమ దుఃఖ మంతయును వసిష్ఠాది పరమస్థు తాపాధికపుత్రనియోగము ననుభవించిరి. వారికి సాధ్యసాధనములు దేవతాంతరములు; వీరికి నుపాయోపేయములును రెండును శ్రీయఃపతియే. వాల్మీకిమహర్షి రామకథచెప్పెదనని యుపక్రమించి గంగాగాంగేయ సంభవా ద్యగత్క్రితనములచే మలినమైన యెంగిలినోటిని “అనత్క్రితన కాన్తార పరివర్తనచాంసులాం । వాచం శౌరికథాలాపగంగయైవ ఘనీనుహే” అనునట్లు భగవదైకాంతికాత్యంతిక కథాప్రతిపాదనములచే శుద్ధి జేసికొనవలసియుండును. శ్రీమద్దివ్యనూరీంద్రులగు నమ్మాత్మావర్ణ “తిరుమాలవక్ కలియాతుగ్గోల్లై” అను నట్లు దేవతాంతరగంధమేలేక శ్రీయఃపతి దివ్యకల్యాణగుణచారి త్రములనే యాది నుండి యంతమువఱకును కీర్తించుటచే నట్టి మాలిన్యాది స్పర్శసంభావనయే లేదు. “వేదేఘ పారుషం నూ క్తం ధర్మశాస్త్రేఘ మానవమ్ । భారతే భగవద్గీతా పురాణేఘచ వైష్ణవమ్” అనునట్లు వేదములలో పురుషనూక్తమువలెను, ధర్మశాస్త్రములలో మనుధర్మశాస్త్రము, భారతమున భగవద్గీత, పురాణములలో శ్రీవిష్ణుపురాణము నెట్లు సారవంతములో, అట్లు శ్రీశతకోపనూరీంద్రుల దివ్యప్రబంధములు నత్యంత సారవంతములై “తీతిలన్దాది” అనునట్లు కథాంతర ప్రస్తావ దోషరాహిత్యముచే సోపైత్కృష్టములై యున్నవనుటలో సందియ మేలేదు.

మఱియును స్వాచార్యవతంసులగు శ్రీవ్యాసమహర్షి ప్రణీతములగు బ్రహ్మ
మిమాంసా సూత్రములకు విరుద్ధముగ, తద్విప్ర్యక్తసరుడగు జైమినిమహర్షి కర్త
మిమాంసా సూత్రములను విరచించెను; ఇక వీరి శిష్యాచార్యపరంపర అట్లు
గాక పరమవిశుద్ధమై యొకకంత్యసముల్లాసవిలసితమై విరాజిల్లుచున్నది. ఒక
యాత్రావర్గ శ్రీనూక్షికీ విరుద్ధముగ నింకొకయాత్రావర్గ సూక్తిలేదు. మీదుమిక్కిలి
“శేషే తే శేషిల్లాల్” అనునట్లు ఒకరుసాదించిన యగ్గవిశేషములనే తదితరులును
తమశ్రీనూత్నలచే దృఢపఱచుచున్నారు. “మన్వర్థవిపరీతాయాస్సృతిస్సావిన
శ్యతే” అని మనుస్మృతివిరుద్ధము లెట్లు పరిత్యాజ్యముతో, అట్లే ఈయాత్రావర్గ
శ్రీనూత్నలకు విరుద్ధములైన స్మృతితిహాసపురాణములు పరిత్యాజ్యములుగనున్నవి.
శ్రీమద్విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంత విజయధ్వజులగు శ్రీమద్భూతిరాజసార్వభౌములును
ఈయాత్రావర్గ శ్రీనూత్నలను గొనియే బ్రహ్మసూత్ర పరమశ్రుదయ రహస్యాంశ
ములను సాక్షాత్కరించుకొని శ్రీభాష్యమును విశిష్టక్రమముతో నిర్వహించిరి.

“వేదదూపమిదంకృతం” “ద్రావిడిం బ్రహ్మసంహితామ్” “ద్రావిడవేద
నూక్షైః” “వేదమతమిథ్ శైయేతమాఱ్ఱ” అని ద్రావిడదివ్యప్రబంధములను వేద
దూపములుగను, సంస్కృత వేదతుల్యములుగను, తదుపబృంహణసములుగను పూర్వా
చార్యులు కీర్తించియున్నారు. అట్లైన సంస్కృత వేదములకునుండు ఉదాత్తానుదాత్త
స్వరితప్రచయస్వరంబులును, క్రమ, జటా, ఘనాదులును, కౌండసప్రకము ప్రశ్నా
ప్రకములును, లేక; తదుపబృంహణములకుండు ఆంశ పర్వ స్కంధాది ప్రతిభాగ
ములును పద వాక్య పాద వృత్త కౌణ్ఠాధ్యాయాది విశేషంబులుగాని ఈద్రావిడ
వేదములకుఁగలవా? అని యడిగినచో; వీనికిని తత్సదృశములగు ననేకాసాధారణ
లక్షణములున్నవి. అవి యెయ్యవి? అనఁగా—ఎఱ్ఱత్తు (హ్రస్వదీర్ఘాత్తకములైన
విలక్షణాక్షరములు), అత్తై (అవ్యయములు), శీర్ (‘ఆశిరియపురిచ్చీర్’) ప్రముఖము
లగు ముప్పదిగణములు, పన్నమ్ (బంధములు), అడి (కుఱుగడి, శిన్నడి మొదలగు
నైదుపాదవిశేషములు), తొడై (౪౩ పాదసందర్భవిశేషములు), నిత్తై నిత్తై
(‘వేరీనిత్తై మొదలగునవి), ఓత్తై (‘శెప్పల్లొత్తై’, ‘అకవల్లొత్తై’ మొదలగునవి), తత్తై
(‘నేరొత్తై శిరియత్తై’ మొదలగునవియేడ), ఇన్నమ్ (‘తాట్టిత్తై’ మొదలగు మూడు
ఛందస్సులు), యాప్ప (ప్రబంధదూపములుగనుండుట) పా (‘వెణ్ణా ఆశిరియప్పా’
మొదలగు వృత్తవిశేషములు) పణ్ (నాట మొదలగు రాగములు) ఇత్తై (నివా
దాదిన ప్రస్వరములు), తాళమ్ (జంపె గజకర్ణము మొదలగు తాళములు) పత్తు (పది
పాశురములు) నూటు (ఆంశపర్వాదులవలె నూటు పాశురములు) ఆయిరమ్ (మహా

పరిచ్ఛేదమువలె జేయిపాకురములం) మొదలగు నతివిలక్షణ నానావిధాలంకారములును నీ ద్రావిడబ్రహ్మసంహితకును గలవు.

శ్రీమన్నారాయణుడు పరమపదమునందు పరత్వాదికల్యాణగుణగణసంపన్నుడై జేంచేసియుండ, వాని యవాఙ్మానసగోచరములగు మహిమాలీశయములను సంస్కృతవేదములు కీర్తించెను. అతఁడు పూహంబున జ్ఞానశక్తోద్దివ్యగుణగణ పరికర్షితుడై సంకర్షణాద్యవతారములెత్తగా, ఆవేదములు పాంచరాత్రకాస్త్రములై యతని యుల్లోకమహిమాలీశయముల వినుతించె. పిదప నతఁడు సౌశీల్యాది కల్యాణగుణభరితుడై విభవంబున రామావతారంబెత్త “వేదః ప్రాచేతసాదాసీత్సాక్షాద్రామాయణాత్తవా” అనునట్లు శ్రీమద్రామాయణమయ్యి, శ్రీ కృష్ణావతారంబెత్త “భారతః పంచమోవేదః” “నారాయణకథామయః” అని కీర్తింపఁబడు మహాభారతముగను శ్రీమద్భాగవతముగనునై యతని కల్యాణగుణజ్యేష్ఠితముల స్తుతిం చెను. అటుపిమ్మట నాసర్వేశ్వరుఁడు సౌలభ్యసౌశీల్యస్వామిత్యవత్సల్యాది దివ్య కల్యాణగుణగణపరిపూర్ణుడై దివ్యలిఖపతులయందు నర్చనతారమున నిఖిలసంపాది చేతనసముద్ధరణబద్ధకంకణుడై నెలకొనఁగా నావేదములును సౌలభ్యాది దివ్యకల్యాణ గుణలక్షణవిశిష్టంబులై యథావస్థితముగ విశదతమముగ సాక్షాత్తుగ నతని దివ్య కల్యాణగుణ విభూతిస్వరూప రూపవిభవంబుల మృదుమధుర రచనావిశేషములతో నతివిలక్షణముగఁ గీర్తించెను. సర్వేశ్వరుఁడు శివరక్షణ, దుష్టశిక్షణ, ధర్మసంస్థాపనాది కార్యనిర్వహణమునకై భిన్న విభిన్న యవతారములు స్వీకరించునప్పుడు “రాఘవశ్చే భవేత్పితా రుక్మిణీ కృష్ణజన్మని । విష్ణోరాత్నామహాపాం వై సృష్టేత్యేషాత్సన్ధానం” అనునట్లు అతని దివ్యమహిమీ పరిజన పరిచ్ఛదాది పరికిరములన్నియు విభిన్న విభిన్న మూర్తులను స్వీకరించి యతనికి నిత్యనిరవద్య కైంకర్యములఁ జేయుచు తమిష్టరూప ముల సంరక్షించుకొనుచుండును. కనుక వేదపురుషుఁడును తత్త్వప్రాపకులతో నవతరించుచుండును.

మఱియును మహోన్నతస్థలములయందుఁ బాటునగులకంబెను లేరిన మను గులలోనుండు తీర్థమెట్లు స్వచ్ఛమై తనలోనుండు నిఖిలపదార్థములనుఁ బ్రకాశించఁ జేయసమర్థమై ప్రశస్తమైయున్నదో; అట్లే అగ్రున్నతములై (అతిపా)ధగంభీర సందర్భములై) ఆయామతస్థులు వారివారిమతానుగుణముగ సమన్వయముఁజేసికొనుటయందగినట్లుండి కలుషీకృతములైయుండు సంస్కృతవేదములకన్న, సర్వములభములై మృదుమధురరచనా సముదంచితములై యథావస్థిత నిష్కృష్ట పరమతత్వాగ్రములను స్పష్టముగఁ బెలియపఱచుచున్నవి. వెండియు విరసమై తనయందునివసించు

జలచరములకుఁదప్ప ఇతరములకు రసానుభవముఁజేయుట కనువుగానినై పర్య
కాలములయందుఁదప్ప ఇతరకాలములయందు స్వర్ణయోగ్యముకొని సముద్ర
జలము, మేఘమునుజేరి తనలవణరసమునుగోల్పోయి సర్వకాలములయందును సర్వ
జనులకును సుపభోగయోగ్యమగునట్లు, కాలనియతి అధికారినియతి మొదలగు
ననేకవిధ నియతులఁగలిగి వివిధరససంపర్కము గలిగిన వేదవాక్యములును ఈ
యట్వార్ల దివ్యాధ్యరోష్ఠసంబంధమువలన “అధ్యేతవ్యం ద్విజశ్రేష్ఠైశ్చైదరూప
మిదంకృతమ్ | ప్రీతిశ్శుద్ధాదిభిశ్చైవ తేషాంముక్తిః కశేస్థితా” అనునట్లు సర్వకాల
ములయందును సర్వజనులకును సర్వరసములతో సుపజీవ్యములుగనున్నవి. మృద్ధుట
మువలె సంస్కృతవేదము లన్యస్పర్శమును సహింపవు. స్వర్ణఘటమువలె ద్రవిడ
వేదములు మహర్షములైయుండియు సర్వజనులచే సంస్పర్శింపఁదగియున్నవి.

ఈదివ్యప్రబంధములు ద్రావిడభాషయందున్నందునను, వీనిని సాదించిన వారు
బ్రాహ్మణేతరులైయున్నందునను నవి శిష్టజనపరిగ్రహ్యములు కావుగదా? అని
యందుఁజేసి—వినుడు, “విష్ణోర రాచ్చవతా శేష మోహభావం కరోతియః | యోగురౌ
మానుషంభావ ముభౌ నరకపాతినా||” అనియు “శూద్రంవా భగవద్భక్తం నిషాదం
శ్వపపంతథా | వీక్షతే జాతిసామాన్యా తస్యాతినరకం నరః”, “హరికీర్తింవిన్నై
వాన్యద్బ్రాహ్మణేనరోత్తమ | భాషాగానం నగాతవ్యం తస్మాత్పాపం త్వయా
కృతమ్” అచార్యులయందు మరుఘ్యులనెఁడు తలంపునుజేయువాఁడును, భాగవతుల
యందు శూద్రత్వాదిజాతిని గమనించువాఁడును నరకమునుబొందుననియు, భగవ
ద్భవయ ప్రతిపాదకములగువో నితరభాషలనుగూడ నాదరింపవచ్చుననియు ప్రమా
ణము లనేకములున్నవి. అదియునుగాక ఆట్వార్ల అవతారపురుషులగుటచే వీరివిషయ
మునను వీరిప్రబంధములవిషయమునను ఆనాదరణీయత్వమునకుఁ బ్రసక్తియే
లేదు. ఆట్వార్ల యవతారసౌలభ్యము, వారి ప్రబంధముల భాషాసౌలభ్యమును మంద
మతులకుఁగూడ సుభావబోధకంబులై యున్నవిగాన శిరసాగ్రాహ్యములైయున్నవి.
అట్లుకొనిచో మత్స్యగంధిసుతుఁడైన వ్యాసుఁడుచేసిన భారతమును గోపకులమునం
దసతరించిన కృష్ణుడు ప్రసాదించిన గీతోపనిషత్తునుగూడ త్యాజ్యంబులుకొవలయును.

నస్తుతత్వమున నాట్వార్లలు వ్యాసకృష్ణులతో సమానులుమాత్ర మేకారు.
వారికంటే సధికులునైయున్నారు. అదియెట్లున్న:—(౧) కృష్ణునిఁగనిన దేవకీయును,
వ్యాసునిఁగనిన మత్స్యగంధియును తమ బిడ్డల బాల్యక్రీడారసము ననుభవించుటకు
నోచుకొనరైరి. తాయుమారవస్థనుబొందిన యాట్వార్లత్తల్లిగారు వాచామగోచరము
లగు వీరి ముగ్ధవచనాదుల ననుభవించి సంతృప్తులైరి. (౨) వ్యాసులయుత్పత్తిస్థలము

చేపలకంపుగొట్టుచుండును. కృష్ణాడు పెరిగినస్థలము కేడకంపు గొట్టుచుండును. “వెటికొత్తుకుయ్యమలర్ నాటుమ్” అనునట్లు భగవత్సంబంధప్రకారంబైన (తిరుత్తుటాయ్) దివ్యశులసీపరిహరముగ ఆధ్వార్య అవతారస్థలమున పీచుచున్నది. (3) వ్యాసోత్పత్తిస్థలముగ నుండునది యశిష్టపరిగృహీతమగు గంగానది; రేవువిశిష్టజన విప్రకృష్టమైనది; ఊరు బెస్తలపల్లె; కృష్ణోత్పత్తిస్థలముననుండునది కృష్ణజల ప్రవాహియగు కృష్ణానది, రేవు కాళియవిషదూషితము, ఊరు గొల్లపల్లె; ఇంక నాధ్వార్యు తిరువవతరించిన దివ్యదేశ మహిమనుజుడుండు—“పవళనబ్బడర్ క్కిట్టల్ శజ్జుతైపారునల్” అనునట్లు విలక్షణపదార్థములకు జన్మభూమియై యతిశ్లాఘ్యమగు తామ్రపర్వనదిగానున్నది, రేవు శుద్ధస్వచ్ఛస్వభావముగల విశిష్టశంఖములు నచ్చిచేరడి “తిరుచ్చజ్జీత్తుతై” అనునది, ఊరు “నల్లార్ నవిల్ కరుకురార్” “శయప్పకథూర్ పలర్ వాటుమ్ తడజ్జురురూర్” నల్లార్ పలర్ వాట్ కరుకురూర్” అనునట్లు ఘోరసంసారమును జయించి నిరంతర భగవదనుభవముచే సుఖముగ నుండెడి మహాజ్ఞాతలైన పరమవిలక్షణం లనేకులు నిరంతరనివాసముజేసెడి తిరుక్కురు కూరుగానున్నది.

మఱియును శ్రీసీతాపిరాట్టి జనకకులమునకును, శ్రీభరతాధ్వార్యు ఇశ్వోకుకులమునకును, కృష్ణాడు గొప్పకులమునకును గీర్తి తెచ్చినట్లు ప్రపన్నకులమునకు గీర్తి నాధ్వార్యుక రే సంపాదించియిచ్చిరి. అదిత్య రామదివాకరామ్యుతభానువులచే శోషింప శక్యముగాని సంసారసాగరమును మరళభూషణభాస్కరులు నిశ్చేషముగ శుష్కింపఁ జేసిరి. వెండియును స్వరూపవిరుద్ధములైన యాభిజాత్యాద్యహంకారగర్భముగు సుత్యుప్తజన్మనుని భృమింపఁజేసెడి యపకృష్టజన్మమైన బ్రహ్మణాదివర్ణములయం దవతరింపక, నికృష్టజన్మనుని భృమింపఁజేసెడి సహజశేషత్వానుకూలమైన చతుర్థ వర్ణమునం దవతరించుట దానిమాహాత్మ్యమును ప్రకటింపుటకొఱకయ్యెనుండును. బ్రహ్మణ్యము సుత్యుప్తముని చెప్పట వేదాధ్యయనసత్కర్తాచరణులచే భగవద్గుణోల్లాసహేతు వగుననియే. సర్వసర్వతిమాలకందముగు భగవద్భక్తిలేనప్పుడు బ్రహ్మణ్యము నిరర్థకమగును. “విప్రార్జివద్గుణయతాదరివిన్ నాభివాదారవింద విముఖాచ్ఛవచంవోపమ్ | మన్యేతదర్పితమనోవచనే హితార్థప్రాణః పునాతిసకలం నతు భూరిమానః”, “విష్ణుభక్తివిహీనో యస్సర్వభాస్వార్థోన్మేషద్యపి | బ్రహ్మణ్యం తస్యనభతేత్తస్యోత్పత్తిర్నిదూప్యతామ్ ||” అని చెప్పఁబడియున్నది.

నీచకులమునందును విశిష్టయోగ్యతగలవార లవతరింతురని ప్రమాణము చెప్పఁచున్నందున వారికులాదులను నిరూపింపఁగూడదు. కిమప్యత్రాభిజాయస్తే యోగినః సర్వయోనిషు | ప్రత్యక్షితాత్తనాథానాం నైహం చిన్త్యం కులాదికమ్” అనియు “మద్భక్తం శూద్రసామాన్యాదవమన్యన్తి యే నరాః | నరకేష్యవతిష్ఠన్తి వర్ణకోటిర్నరాధమాః” అనియును ప్రమాణము లుద్ఘోషించుచున్నవి.

ఇట్లు ప్రమాణమాత్ర మేకాదు, శిష్టాచారములను అనంతములుగ నున్నవి, అందు గొన్నిటి నిచ్చట నుదాహరించెదను. (౧) “నమ్మాడువాణ్” అను భాగవతోత్త ముండు అంత్యకులజుడయ్యను ‘సోమశర్మ’యను బ్రాహ్మణోత్తముని బ్రహ్మ రాక్షసత్వమును బోగొట్టెను. (౨) క్షత్రియుడైన విశ్వామిత్రుండు బ్రహ్మవిద్య చేత బ్రహ్మర్షి యాయెను. (౩) క్షత్రియుడైన శ్రీ శంకుమహారాజు ఆజన్మమండే చండాలుండాయెను. (౪) రాక్షసుడైన విభీషణుండు భగవత్సమాశ్రయణముచేత పరమసాత్వికుండయ్యెను. (౫) తిర్వక్లంతుడైన జటాయుమహారాజునకు భగవద్గర్భముగఁ బ్రాణములువిడిచినందున శ్రీరాముండు బ్రహ్మమేధసంస్కారముఁజేసెను. (౬) చతుర్థి వర్ణమునఁబుట్టిన విదురులకు ధర్మపుత్రులు బ్రహ్మమేధసంస్కారము సలిపిరి. (౭) ఋషిపుంగవులు కటికకులమందుఁబుట్టిన ధర్మవ్యాధునియింటివాకిట కొనియొడి ధర్మసందేహములఁ దీర్చుకొనిరి. (౮) క్షత్రియోత్తముడైన శ్రీకృష్ణుండు భీష్మ ద్రోణాదిగృహంబుల విడిచి చతుర్థవర్ణములైన విదురులగృహంబున విచారగించిరి. (౯) రఘుకులతిలకుడైన శ్రీరాములు జేటకత్తెయగు శబరిఎరిలిపండ్ల భుజించిరి. (౧౦) శబరకులఁజునందుఁబుట్టిన గుహుని భగవద్భక్తిచేత నిశ్చేయపెరుమాళ్లకు నన్నగా శ్రీరాములవారధ్యవసాయముఁజేసిరి. (౧౧) నిజమహిమచే ద్రిలోకములయందును నైవరవిహారమొనరించుచుండిన ఉపరిచరవసుమహారాజు భాగవతాపచారమున నధః పతితుండాయెను. (౧౨) శ్వేతదీప్తిపవానినియగు నొకభాగవతోత్తమురాలివిషయముగ నపచారపడిన వైనతేయునికి పక్షపాతంబు కలిగె; మఱల ఆమెయనుగ్రహమువలన పక్షములెప్పటివలెకాగా త్రిలోకసంచారయోగ్యత కలిగెను. కనుక నిట్టి ప్రమాణ ములచేతను నైతిహ్యంబులచేతను, భాగవతులేకులమునం దవతరించిననువారు మిక్కిలి యుపాదేయులనియు, వారుసాదించిన ప్రబంధములు భగవద్విషయములైనయెడల గ్రాహ్యములనియు సిద్ధించినవి. “చతుశ్చేదధరోవిప్రః వాసుదేవంవిందతి. వేదభార భరాక్రాంతఃసైబ్రహ్మణగర్భః” అనియు, “విష్ణుభక్తివిహీనస్తుయతిశ్వశ్వపచాధమః” అనియును, ఉత్కృష్టజన్మమైనను ఉత్తమాశ్రమమైనను భగవద్భక్తిలేనిది ప్రయోజనములేదనియు, “అయాసాయాపరంకర్మవిద్యాన్యా శిల్పనైపుణమ్” అనియు, అన్నయాభ్యుపాసన్యరణ్యరుదితం వేదవ్రతాన్యన్యహం మేదశ్చేదఫలాని పూర్త విధయః సర్వే హుతం భస్మని । తీర్థానామవగాహనాని చ గజన్నానం వినాయత్ప దద్వంద్వామౌభరుహ సంస్పృతీర్విజయతే దేవస్సనారాయణః” అనియును భగవద్భక్తిబోధకములుగాని ప్రబంధములును వర్ణములనియు చెప్పఁబడుచున్నది. కాబట్టి శ్రీనమ్మాళ్వార్లు సర్వోత్కృష్టులనియును, వారు సాదించిన దివ్య ప్రబంధములు సకల ప్రమాణములలో నుత్తమోత్తమములనియును సిద్ధించెను.

ఇట్లు సర్వశ్రేష్ఠమైన ‘తిరువాయ్మొళి’ ప్రబంధమున నాహ్నిర్థ మంగళా శాసనముఁజేసిన ౩౨ దివ్యతిరుపతులొ నొక్కొకచోట నొక్కొకగుణము సర్వేశ్వరు నకుఁ బ్రకాశించునట్లు సాదించిరి.

అక్షరమును నూచించు పట్టిక

సంఖ్య	విస్తరితములగునామములు	మంగళాశాసన తిరువాయ్మొళి	ఇవనోత్తితైక్కానీన్ద్రాయ్	ముఖ్యగుణములు
౧	శ్రీరంగము (కోయిల్)	శబ్దము పక్షము	ఇవనోత్తితైక్కానీన్ద్రాయ్	వ్యూహసోహగర్దము
౨	తిరువేంగడము	ఒట్టివిల్ కాళమ్	ఎట్టివిల్ పాశం వైత్త	వాత్సల్యము
౩	తిరుక్కరుగూర్	ఉత్తముణ్డెరునాయా	అక్షలకేల్కానీన్ద్రాయ్	శ్రీయఃపతిత్వము
౪	తిరుక్కణ్డము	ఒత్తనైవుమ్	తిరుక్కరుగూర్దనుల్	పరత్వసౌలభ్యములు
౫	వాసనామలై	ఎట్టినైయో	నిన్ద్రాయ్ ది వైక్కంశూర్	లావణ్యము
౬	కుమ్మళహోళము	నోల్ తిన్నోము	అత్తనక్క ఎన్నాదమే	బౌద్యము
౭	తిరువల్లవార్	అరావముడు	అరావముడే	మాధుర్యము
౮	తిరువల్ వయ్యూర్	మానేయ్ శోక్కి	పెరుమానకుల్లొలరుళా	కౌరుణ్యము
౯	తిరువణ్ణిర్	వైక్కల్ పూజిమ్మవాయ్	ఏలు శేవగ నాలుగ్	స్థైర్యము
౧౦	తిరుక్కలై విలిమంగలమ్	సల్ కురవుమ్	పల్ వైయంపరన్	విరుదవిభూతియోగము
౧౧	లొలైవిల్లమంగలమ్	తువల్లనామణిమాడమ్	శేవపిరాన్దైయత్తైతామ్	విభుటనాబాంధవము
౧౨	తిరుక్కోర్	ఉజ్జుంకోళమ్	ఇరునిరున్దరవిన్దోపనవైన్ద్రై	”
౧౩	తెక్కతిరుప్పేర్	వైల్లముళియోడు	వైత్తమానితి	అపత్సఖత్వము
౧౪	తిరువాన్దీయై	ఇన్ద్రప్పయ్యక్క	కైన్ద్రనివాయ్	శౌందర్యము
౧౫	తిరుక్కడన్దై	నజ్జిన్ద్రవల్	ఇన్ద్రప్పయ్యక్క వినిరుడక్క ప్పిల్ తిరున్ద్ర	అనందవృద్ధి
౧౬	తిరుమాళికొరమ్	అజ్జుమిజుమ్	పల్ వైయార్ మున్దరక్కోన్ద్రై	దివాన్యత్వప్రేక్షితములు
			అత్తయిమ్ శంగంకుమప్పూర్ తామ్	శౌభ్రమార్గము

౧౭	తిరుచ్చుజనూర్	వార్తానామ	కష్టమైన తీర్థం కోల్	కొరవీర్యాదులు	౫
౧౮	తిరుక్కడిత్తానమ్	ఎలియత్తాలైయుం	తిరుక్కడిత్తానకరమతనతాయప్పతి	కృతజ్ఞతాగంధము	౬
౧౯	తిరుప్పలియార్	కరుమాణిక్కమ్మలై	మణి తడవైదుర్క్కడుకల్ పోల్	ఉత్తమనాయక	౭
౨౦	తిరుప్పలిభుడి	పజ్జెనాళాలై	తిరుమాయ్నవాయ్	లక్షణములు	౮
౨౧	వరకుణమణ్డై	”	పులిజుడ్డికిడన్ద	తన్నర	౯
౨౨	శ్రీ వైకుంఠము	”	”	”	౧౦
౨౩	తిరుక్కాళురై	ఉరుకుమాల్	ఆరుయిర్ పట్ట తెనంతుయిర్ పట్టతు	శీలము	౧౧
౨౪	తిరుమూర్తిక్కళమ్	ఎజ్జానల్	తమగోడజ్జరై వార్తక్క	మౌగవము	౧౨
౨౫	తిరునావాయ్	అఱక్కంబిన్దై	అవావడియాలివనైవరుళాయ్	అన్యశంస్యము	౧౩
౨౬	తిరుక్కణ్ణపురమ్	మాళై నణ్ణి	మరణమానాల్ వైకున్దం	మోక్షప్రదత్వము	౧౪
౨౭	తిరుమెనూర్	తాళితామరై	కొడుక్కుంపిరాళ్	”	౧౫
౨౮	తిరువందపురమ్	కెడుమిడరాయ్	మరతికమణి తడవ్	కైత్వము	౧౬
౨౯	తిరువాట్టాలు	అరుళ్ పెఱువార్	పాత్రజ్జి నడమిన్దనమర్ కరుళ్ళిర్	సామ్యము	౧౭
౩౦	తిరుమాళిరుంకోలై	కెళ్ళోళ్ళిన్దై	నమతువితివై దేవు	ఆశ్రితపారతంత్ర్యము	౧౮
౩౧	తిరుప్పేనకర్	తిరుమాళిరుంకోలై మలై	నెట్టమరుయరుముళ్ళలన్ద	ఆశ్రితవ్యాపేహము	౧౯
౩౨	వోళ్ళింపాపురమ్(అక్కరక్కణ్ణి)	వీనిగుండచేర్చి	తిరుమాల్ వనైన్దజ్జయపుకన్దాళ్	స్వామిత్యాదులు	౨౦
		చెప్పెదరు.	దిన్దేళముల నాట్టార్లు మంగళాకాననముఁ జేసినట్లు కొందఱు		౨౧

మఱికొందఱు కిరీ దివ్యదేశములు కీర్తితములని చెప్పుచున్నారు

దివ్యదేశములు	దివ్యదేశసంఖ్య	శతకము	దశకము
I చోళమండలమున— ఐదు (౫)			
(1) శ్రీరంగము		7	2
(2) తిరుప్పేర్ (శ్రీనామనగరీ)		10	8
(3) తిరుక్కణై (శ్రీమహాపురి)		5	8
(4) తిరువిణ్ణకర్ (శ్రీదివ్యపురీ)		6	3
(5) తిరుక్కణ్ణపురమ్ (శ్రీకణ్ణపురం) తేక (శ్రీకృష్ణపురము)		9	10
II పాండ్యమండలమున— పంద్రెండు (౧౨)			
(1) తిరుమాలిరుంకోలై మలై (శ్రీవనగిరి)		౨	౧౦
(2) తిరుమోకూర్ (శ్రీమోహనగిరి)		౧౦-౭-౧	
(3) తిరుక్కరుకూర్ (శ్రీకురుకాపురమ్)		౪	

తిరువాయ్ మొழ్గి - భగవద్గీత

(1) జీవపరభేదమును (2) జీవపరస్పరభేదమును (3) జీవప్రకృతిభేదమును (4) ప్రకృతీశ్వరభేదమును (5) అత్మనిత్యత్వమును (6) జీవానిత్యత్వమును (7) సర్వశరీరత్వమును (8) సర్వాంతర్యామిత్వమును (9) సర్వనిఘంటృత్వమును (10) సౌలభ్యమును (11) సర్వసమత్వమును (12) విభూతియోగము (13) విశ్వదూపత్వమును (14) సౌశీల్యమును (15) స్వామిత్వమును (16) శ్రీయూపతిత్వప్రకాశవత్సల్యాతిశేషమును (17) భక్తిని (18) ప్రపత్తిని ప్రతిపాదించుటచే నీ తిరువాయ్ మొழ్గి భగవద్గీతతో సమానముగనున్నది. వస్తుతత్వమున, దానికంటె ప్రశస్తమైయున్నది. (౧) జగన్నాటక నూత్రధారుడగు ఈశ్వరుడు తనవైభవమును తానేచెప్పుకొనినందున అది యాత్మస్తుతియైయుండునని భృమయుఁగలుగవచ్చును. అట్లుగాక పరమాపుత్రులైన నమ్మాళ్వార్లు మధ్యస్థులుగనుండి సాదించుటచేత తిరువాయ్ మొழ్గి సర్వజనవిశ్వాసనీయముగానున్నది. (౨) గీత యుద్ధముఁజేసి జయమునొందునట్లు విహికపురుషాగ్రమునే ముఖ్యముగ ఛలింపఁజేసెను; తిరువాయ్ మొழ్గి ఇహలోకఫలములయందు మైరాగ్యమునుబుట్టించి కాశ్యపమగు పరలోకసుఖమును ముఖ్యముగ నిష్పించెను. (3) గీత, పీఠితో నారంభింపబడి “తస్మై సుమహత్ ప్రీయమ్” అనునట్లు అప్రీతితో ముగింపబడెను. తిరువాయ్ మొழ్గి “వీపావమ్ పరమే” అని అప్రీతితో నారంభింపబడి “పాలిక

పాలిక ” అనునట్లు ప్రీతితో ముగింపబడియె. (౪) ఈశ్వరుడు పదేశించిన చరమోపాయము అర్జునునియందు ఫలంపలేదు; అట్లావర్ణనపదేశించిన చరమోపాయము బద్ధంసారులందుఁగూడ విశేషముగ ఫలించెను. (౫) గీతయందు “మామేకం శరణంప్రస” అని సిద్ధోపాయము నొకదానినే ప్రాప్యముగఁజెప్పెను. తిరువాయ్మొళియందు “తిరునారణ్దాళ్ కాల మ్మెఱిచ్చి త్రిత్తుయ్మినో ” అనునట్లు స్వరూపానురూపమైన శ్రీయఃపతి పారవిందద్యమమే పరమప్రాప్యమని నిర్ణయింపబడెను. (౬) గీతయందు సర్వేశ్వరుఁడు విధించెనేగాని అట్లునుష్ఠించి చూపలేను. దీనియందు “అడిక్కిఱుమర్ న్దు పుకుణ్డేక ” అని యావిధిని యాత్మావ్వు తామే యనుష్ఠించి చూపిరి. (౭) వేయేల. “మోహనవన్మిణాత్వయాఽపి గ్రధితం బాహ్యమతం తృణాయమశ్యే ” అనునట్లు బౌద్ధ సాంఖ్యశాస్త్రములుభగవదనంతర ప్రణీతంబులయ్యును వైదికపరిగ్రహణములే నందున నెట్లు అప్రచూణంబులయ్యెనో. అట్లే పరమవైదికులైన అట్లావర్ణన పరిగ్రహింపనియెడల గీతయు సప్రచూణంబైయుండును. “అన్నకవక్ వణక్కుడై త్తవ నెఱివట్టి నిన్దు ” “ ఖానవితిపిటైయామే ” వణ్ణేపరమక పణి త్తవణివకైయే ” ఇత్యాద్యనేక శ్రీనూత్తులచే నాత్మావర్ణనం గీకరించినంగున నే శ్రీ భగవద్గీతకును బ్రాహ్మణ్యము సిద్ధించినదనుటలో సతిశయోక్తి యేమియును లేదు.

వేదములు-తిరువాయ్మొళి

సంస్కృతవేదములలోఁ బూర్వభాగముగ కర్మకాండ, శాఖాచంక్రమణముఁ జేయుచు అగ్నిద్వాద్యంతర్యామియగు భగవత్స్వరూపమును అస్పృష్టముగ నిరూపించుచున్నది; ఉత్తరభాగముగ నుపనిషత్తులు భగత్స్వరూపాదులను సాక్షాత్తుగ విశదీకరించుచున్నను, అతిప్రాధికంభీర సందర్భములచే సత్యత్వ జ్ఞానత్వానంతత్వానందత్వానులత్వ రూపస్వరూప నిరూపక సామ్యాగుణములను సర్వజ్ఞత్వ సత్యసంకల్పత్వాది గుణాష్టకమును బోధించుచు పరస్వరూప రూపగుణ విభూతులను, చేతనస్వరూప గుణవిభూతులను, ఉపాయస్వరూపాదులను ప్రతిపాదించుచున్నది. తత్వసోతపురుషాగ్రముల సతిప్రాధికసందర్భములచే నిరూపించుటచే తత్పరమార్గ సంకలన మతిశ్రమసాధ్యమైయున్నది. మఱియును ‘గుడజిస్వీకాన్యామును’ నిష్కృప్తస్వరూపముల గోపనముఁజేసి చెప్పటచే తదృష్టుల కన్యథాప్రతిపత్తిని గలిగించుచున్నవి ఇక మనయాత్మావర్ణన శ్రీనూత్తులు పరమనిష్కృప్తస్వరూపముల మృదు మధురసందర్భములచే పరమసుతురూగమతులకును బోధపడునట్లు బోధించుచున్నవి. పరమాత్మని పరమభోగ్యస్వరూపునిగను శ్రీయఃపతిశ్య సౌలభ్య సౌశీల్య స్యామిత్య వాత్స్య్యాది దివ్యకల్యాణగుణగణవిశిష్టనిగను, చేతనుని తద్దాసానుదాసునిగను నిత్యనిర

వద్య దివ్యకైంకర్య సమభ్యుదయభాజననిగను, నిరపాయోపాయభూతంబగు శరణాగతి పరతత్వమును బోధించుచు పరమపదమును కరతలామలక మొనరించుచున్నది.

తిరువాయ్మొழి - దీర్ఘశరణాగతి

ఇదియునుగాక తిరువాయ్మొழియందు తిరుమత్తాగము, చరమస్తోత్రాగము, తత్వత్రయము, అర్థపంచకము ఇవియన్నియునుఁ జెప్పఁబడియున్నవిగాని శ్రీమన్నామరత్నంబగు ద్వయార్థమే ముఖ్యముగాఁ బ్రతిపాదించఁబడుచున్నందున నీతిరువాయ్మొழికి దీర్ఘశరణాగతియని పేరు విలసిల్లెను.

బ్రహ్మసూత్రములు - తిరువాయ్మొழి

ఈ వరుశభూషణ వాగమృతము అధ్యాయ చతుష్టయాత్మకమగు శారీరక శాస్త్ర సమాసార్థకము. అదెట్లనఁగా—

శ్రీమదాచార్యరీరక మీమాంసాశాస్త్రమున వరుసగ నాలుగు అధ్యాయములయందును కారణత్వము, అభాధ్యత్వము, ఉపాయత్వము, ఉపేయత్వము నను నాలుగర్థములు ప్రతిపాదించబడుచున్నవి. తిరువాయ్మొழియందు మొదటి దశకద్వయము శారీరక మీమాంస శాస్త్రాగ్రమును విశదీకరించుచున్నది. ఈడుముప్పత్తారాయుగ పుడియందు శ్రీనమ్మిళ్వై స్వాములవారును “వీడుమిక్ ముత్తవుం” దశకమున నని తరణికయందు “తత్వపరమాయం ఉపాసనపరమాయమితే మోక్షశాస్త్రస్థానిగు పుదు” అదిల్ తత్వపరమాక చొప్పిల్ల వేణ్ణువణ్ణాం శొల్లిత్తు కీర్తి తిరువాయ్మొழి యితే, ఉపాసనపరమాక చొప్పిల్ల వేణ్ణువత్తుక్కెల్లామ్ సంగతమాయగుక్కి ఆ తిల్లిగు వాయ్మొழి” అని యీవిషయము నుద్ఘాటించియున్నారు. కనుకనే శ్రీవేదాంత దేశికలవారును తమ ద్రమిడోపనిషత్తాత్మగ్య రత్నావళియందు “అదా శారీరకాగ్ర క్రమమిహ విశదం విశతిర్వక్తి సాగ్ర” అని ముక్తకంఠముగ వ్యక్తీకరించి యున్నారు. శ్రీమదాచార్య పిళ్వై స్వాములవారిచేతను “పురానూజైర్వాన్యసః శ్రుతిశతశ్చోఽగ్రంగ్రథితవాక్, వివచేతం శ్రావ్యం వసులధాతామేత్యగః” ఉభావేతాగ్రన్థౌ ఘటయతుమలం యుక్తిభిరసా పునర్వక్షేరాచావరజ ఇతిసంబ్రహ్మ మురురః” అని శారీరక మీమాంసాశాస్త్రమునకును శ్రీవాగమృతమునకును సైకకంఠ్య మభివర్ణింపఁబడినది. కాబట్టి వేదాంతశాస్త్రమునకును ద్రమిడాగమమునకును సైకకంఠ్యము సత్సమ్మిదాయసిద్ధమే.

అందు మొదటి పాశురము—చతుస్సూత్రీ సమాసార్థకము. ‘మననకిం’ అను పాశురము— ఈశ్వర్యానందమయాంతరాదిత్యాధికరణములకు సమాసార్థకము.

‘ నానువక్ ’, ‘ ఆవగవక్ ’, ‘ నిష్టవక్ ’ అను పాశుర్యములు త్రిపాద్యగ్రాంతము. కాగా—శ్లోక (పాశుర) మట్టుము ప్రథమార్థాగ్రాంతము. ‘ తిడవమమ్మ ’ అను పాశురము ద్వితీయార్థము ప్రథమపాదాగ్రాంతము. ‘ తురగరివు ’, ‘ తుళి నెనిల్ ’ అను అష్టమనవమపాశురములు తర్కపాదసమన్వితము. ‘ పరవ్వతల్ ’ అను దశమశ్లోకము నిగమనశ్లోకమును వియత్పాద, తురీయపాదాగ్రాంతములు. అందుచే నేడవశ్లోకము మొదలుకొని నిగమశ్లోకపర్వంతము ద్వితీయార్థము సమన్వితము. అటుపై ద్వితీయ దశకముచే నుత్తరద్వికాగ్రము చెప్పబడుచున్నది. అప్పుడు ప్రథమశ్లోకము తృతీయార్థము ప్రథమపాదాగ్రాంతము ద్వితీయ తృతీయ శ్లోకములు ద్వితీయపాదాగ్రాంతములు. నాలుగవ పాశురము మొదలుకొని పాశురచతుష్టయము గణనోపగంఠోపపాదాగ్రాంతము. అష్టమశ్లోక (పాశుర) ము అంగపాదాగ్రాంతము. కనుక శ్లోకాష్టకము తృతీయార్థము సమన్వితము. నవమ దశమ శ్లోకములు చతుర్థార్థము పాదచతుష్టయగ్రాంతములు. నిగమనశ్లోకము నిచ్చుట ప్రతిపాద్యమానమగు భగవదభిగమ్యత్వప్రాప్త్యానుబంధ సౌలభ్యాదిగుణములకు సంగ్రహకము. ఏతద్వివరణమున కంగంభించిన చాలాగ్రంథ విస్తరమును గాన నింతటితో విరమించుచున్నాను

ప్రతిపాద్య విషయసంగ్రహము

(౧) సకలఫలప్రదత్వి, సకలకార్యత్వ, శేషకార్యత్వ, క్రియః పతిత్వాదు లపే స్యాత్కర్మణికి సర్వస్తాత్పరత్వమును మొదటి శతకము (౧ పత్తు) (౨) శ్రీశ్రీ వాస, తిరునామసంగీర్ణన, ఆంజలి, ప్రదక్షిణ, గతినింతనాద్యంగములను గొండవపత్తు నందు సాదించిరి. (౩) ముక్తేశ్వరస్వామిని జాపి యితిగవిను మస్తోత్రమనియెడి శ్వ వృత్తినియొని, స్వయాపానురూపమైన భగవద్దానభవమే కర్తవ్యమని మూడవపత్తు నందుసాదించిరి. (౪) శ్రియఃపతికి జగత్కారణత్వాని ప్రయాణోపపత్తులచే బ్రహ్మ జనాంతగ, కేవలతాంతగ, మతాంతగ మన్తాంతగములయందు సకల్యాశీసులుట్రించి సంసారలకుఁగూడ భగవత్సూత్రముణము నాల్గవపత్తునందు సాదించఁజేసిరి. (౫) పరమ ప్రాప్త్యవైఖ్యామును విషయాకరించిన భక్తివి సైదవపత్తునందుపఁజేసిరి. (౬) తమ నూత్నస్థానములచేత తమ సిద్ధోపాయనిష్ఠులు నాలవపత్తునందు బ్రకాశింపజేసిరి. (౭) ప్రాప్త్యవరమకాష్ట — భాగవతశేషత్వమనియు, ప్రాపకచమకాష్ట — అచ్చావతారంబనియు నేడవపత్తునందు వివరించిరి. (౮) క్రిందటి పత్తులయందఁ బ్రాప్త్యముగ నిష్కర్షించిన భగవత్సంబంధము విడనాడని యర్చనారాధనామీమాసకల గుణ నివర్తకముగాన ‘ ప్రాప్త్యమేప్రాపక ’ మని యనిమిదవ పత్తునందు స్పష్టీకరించి శ్రీశ్రీ అను తిర్వయల నొనరించిరి. (౯) శ్రీ గీతోపనిషదాచార్యుఁడెల్లు చేరినను రుద్రము

గుణముగ నుజ్జీవిండుట కనుగుణముగ కర్మజ్ఞానభక్తిప్రపత్తులను సాదించెనో ; అట్లే ఆత్మార్థులను తమ పరమకృపచేత సంసారులందఱును నుజ్జీవించునట్లు వారివారి యధి కారానుగుణమైన ఉపాయములన్నిటిని తొమ్మిదవపత్తనం దుపదేశించిరి. (౧౦) ఇదివఱకు మనః దమకుఁ గలిగిన పరిభక్తి పరజ్ఞానమై పరిణమించినందున నీశ్వరుఁడు తమకు నర్పిరాదిమార్గము నతివైభవముగఁ బ్రకాశింపఁజేసి తమ తాపములను బోఁగొట్టిన విషయమును నందఱును నెఱుంగునట్లు పదియవపత్తన విస్తారముగ సాదించిరి.

అస్తికాగ్రేసరులైన ఈయాత్మార్థ యదృఢతచరిత్రమును చదివెయు, వినియు వారి దివ్యప్రబంధముల నధ్యయనముజేసియు, పాపానురాగమున కనుకూలముల కల్పించియు వారిదివ్యసూక్తులయం దత్యంత ప్రవేశులై యనన్యపరులైయుండు మహాసుభావులే “అతీయక్కుఁబ్దిబిల్లార్ వైట్టణవాఁడ కడల్ ఇలాత్తుళ్ళే” అనునట్లు సప్త సాగరపరివర్తిత పంచాశతోక్తి విస్తీర్ణమైన భూమండలమందు శ్రీవైష్ణవులని యుడిపేర మెలంగి “వైకల్ పాడవల్లార్ వానార్ క్కారావముతే” అనునట్లు నిత్యమువలల మను నపర్యాప్తానుభవములై పరమభోగ్యభూతులై “ఇజ్జే కొణవిప్పఱప్పేమక్కిచ్చి రెల్లియుమ్కొలైయే” అనునట్లు ఈజన్మమునందే సకలమనఃజనయన విషయముగ నే సర్వోత్కృష్టులై సర్వసుఖముల ననుభవించుచు “నుల్లిపతిత్తాల్ మనెవాఱ్విర్ కొట్టెఱ్ఱేర్ మక్కళ్ళే” అనునట్లు భార్యాపుత్రులతోడ శేషత్వసామ్రాజ్యాభిషిక్తులై “తన మాఱ్జిలర్ కుత్తవ మాఱ్జిలర్ కుత్తరుమనిటై । కనమాఱ్జిలర్ క్కత్తొరణ మాఱ్జిలర్ కారణత్రిక్ ఇనమాఱ్జిలర్ క్కత్తెత్తొలైయు మాన్దొలైయేర్వకుళ, వన మాలైయెమ్మెరుమాక మరుకూర్ మన్నన్ వాయ్ మొట్టియే” అనునట్లు వారివారి రుచ్యనుగుణముగ ధర్మార్థకామమోక్షములనుబొంది “ఇప్పత్తుంవల్లార్ ముకిల్వణ వానత్తిమైయవర్ శూఱువిరుప్పర్ పేర్గివెళ్ళత్తే” అనురితిగ నిట్లు మోక్షమునుబొందుటయే గాక నిత్యనూరులెల్ల పరితేష్టింప నపరిచ్ఛిన్నానందము ననుభవించుచుండురు.

• ఆత్మార్థ, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

తిరువాయ్ మొట్టి గ్రన్థాన్వయ తనియన్లు

శ్రీకైలేత్యాది — ప్రణతోఽస్మినిత్యమ్

తిరుమలైయాత్వో రదుళిచ్చెయ్తతు

నాథం పజ్జుజ నేత్రరామ యమునావాస్తవ్య మాలాధరా
యోగీంద్రం కురుకేశ చంద్రజలధిం గోవిందకూరాధిపా ।

భట్టార్యం నిగమాస్తయోగి జగదాచార్యో నకృష్ణద్వయో
వదేనూశ్వ పద్మనాభ నురునః కోలేశ జేవాధిపాః॥

నాథమ్ = నాథమునులను, పంకజశ్రీరామ కుటుంబాస్తవ్య చాల
ధరాః = ఉయ్యక్కొండార్ ముక్కొల్నమ్మి ఆశవస్తార్ పెరియనమ్మలను
కురుకేశ చంద్రిజలధిం = తిరుక్కురుకెప్పిరామ్మిళ్ళామ్ ఆనెడు చంద్రునికి సముద్ర
స్వయంపులగు, యోగీంద్రం = ఉడైయవరులను, గోవింద కూగాధిపా = ఎమ్మార్గన
కూరత్తామ్మావలను, భట్టార్యం = భట్టర్ వారిని, నకృష్ణద్వయో = పెరియనమ్మల
పితృవడక్కుర్తురిధిపితృ గాల్లతో సహితులైన, నిగమాస్తయోగి జగదాచార్యో =
నంజీయర్ నమ్మిళ్ళైస్వామిలను, మూధవపద్మ నాథమునునఃకోలేశ జేవాధిపాః =
ఈయుణ్ణిమాధవప్పరుమాళ్ పద్మనాథిప్పరుమాళ్ సమ్పాదయులగు నాలార్
పితృ తేవపెరుమాళ్ అను ఆచార్యులను, పద్మే = సేవించుచున్నాను.

తాత్పర్యము స్పష్టము.

మణమహామునులు సాదించినది.

తిరువచ్చాల్ నేనై ముదలి శడకోపణ నాతముని శేరుయ్యక్కొం
డార్ మణక్కొల్నమ్మి శెన్మనూళవస్తార్ ।
కురుమాలాతరర్ కురుకెప్పిరామ్మిళ్ళామ్ మెతిరాశర్ కోవిందర్
కూలేశపట్టర్ వేదాన్తముని ।
ఇరుకణ్డర్కన్బుడైయ నమ్మిళ్ళై యివరీడలి తత్తేయన్ద మాత
వర్ పట్టనాపర్ ఇవరరుళాళర్ ।
తిరువడియూన్బియ తేవపెరుమాళ్ కైక్కొండరుళుం తిరుమలై
యాభిర్వర్ పతేణ్ణళ్ మున్బెన్నుళ్ళేర్ ననవే ॥

తిరువర్ణమాల్ = శ్రీజేవికి వల్లభుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు, నేనై
ముదలి = విష్వక్సేనులు, శడకోపణ = నమ్మామ్మార్లు, నాతముని = నాథమునులు,
కోరే ఉయ్యక్కొండార్ = మహామహిమాన్వితులగు పుండరీకాక్షులు, మణక్కొల్నమ్మి =
శ్రీరామమిత్రులు, శెన్మ అమ్ ఆశవస్తార్ = శ్రీరామమిత్రులు వల్లి దిద్దుపాటుచేసిన
తిరువాత 'ఆళవందార్' అను ప్రసిద్ధిగలగిన యామునాచార్యులు, కురుమాలాతరమ్ =
ఆచార్యులైన పెరియనమ్మలు, కురుకెప్పిరామ్మిళ్ళామ్ = తిరుక్కురుకెప్పిరామ్మిళ్ళామ్

విషయమున, అప్పజిమ్ = ప్రీతిగల, ఎతిరాశర్ = శ్రీరామానుజులవారు, కోవిన్దక్ = ఎమ్మార్లు (గోవిందభట్టులు,) కూరేశక్ = కూరత్వాధ్వాన్లు, బట్టర్ = భట్టరులవారు, వేదాంతముని = నజ్జీయరులు, ఇరుక్కణ్ణర్లు = శ్రీకృష్ణులను తిరునామముఁ గల 'పెరియవాచ్చాక్ పిళ్ళై' 'ఎడక్కుతిరువీధిపిళ్ళై' అను వార్ణధర్మవిషయమునను, అన్నడైయ = ప్రీతిగల, నమ్మిళ్ళై నమ్మిళ్ళై = స్వాములు, అవర్ = ఆనమ్మిళ్ళై, ఈడు = 'ఈడు' అనెడు గ్రంథమును, అళిత్తణ్ణు = ప్రసాదించుటకు, ఏయ్ న్ద = తగిన, మాతవన్ = మాతవప్పెరుమాళ్లు, పట్టనాపమ్ = పద్మనాభులు, ఇవర్ = ఈపద్మనాభుల యొక్క, అరుభాళర్ = నాటూర్ పిళ్ళైగారి అను గ్రహసామ్రాజ్యై, తిరువడి = శ్రీపాదములయందు, ఊన్టియ = అమరియున్న, తేవ.పెరుమాళ్ = నాటూరాచ్చాక్ పిళ్ళైగారు, కైకొణ్ణుళుం = స్వీకరించియు గ్రహించిన, తిరుమలైయాధ్వాన్ = తిరువాయ్ మొట్టిపిళ్ళైగారి, పతర్జల్ = శ్రీపాదపద్మములు, మున్ను = మునుపే, ఎన్నుల్ = నాహృదయమందు, శేర్ న్దనవే = నెలకొన్నవి.

తాత్పర్యము స్పష్టము.

పైతనియన్లన్నియును వారివారి శిష్యులచే సాదింపఁబడినవి.

నమో వేదాంత వేద్యాయ జగన్మంగళ హేతవే ।

యస్య వాగమృతాసారపూరితం భవనత్రయమ్ ॥

భవనత్రయం = ముల్లోకములును, యస్య = ఏ నజ్జీయరులయొక్క, వాగమృత ఆసారపూరితం = దివ్య శ్రీనూర్తులనెడు అమృత ప్రవాహముచేఁ బూరింపఁబడినవో, జగన్మంగళహేతవే = లోకముల మంగళమునకుఁ గారణమైన (తస్మై = ఆ), వేదాంతవేద్యాయ = నజ్జీయర్ స్వాములకు, నమః = నమస్కారము.

తా॥ తిరువాయ్ మొట్టికి వ్యాఖ్యానమై తాము ప్రసాదించిన ఒన్నతినాయర పుడిగ్రంథముచేత లోకుల నానంద పెట్టుచు సకలలోకములకును మంగళముఁగలుగఁ జేయుచున్న శ్రీ నజ్జీయర్ స్వాములను నమస్కరించుచున్నాను.

వేదాంత వేదామృత వారిరాశేర్వేదార్థసారామృతే పూరమగ్ర్యమ్ ।
ఆదాయ వర్షస్తమహం ప్రపద్యే కారుణ్యపూర్ణం కలివైరిదానమ్ ॥

వేదాంతవేద్య అమృతవారిరాశే = 'నజ్జీయర్ స్వామి' యను శ్రీరార్ణవమునుండి, ఆగ్ర్యమ్ = శ్రేష్ఠమైన, వేదార్థసార అమృతపూరమ్ = వేదార్థముల యొక్క సారమైన 'తిరువాయ్ మొట్టి' యనెడు అమృత ప్రవాహమును, ఆదాయ =

తీసికొనివచ్చి, వర్షవం = వర్షించుచున్నవారై, కారుణ్యపూర్ణం = కారుణ్యము చేత పూర్ణులైన, కలివైరిదాసమ్ = శ్రీ నమ్మిశ్శైవ్యామివారిని, ఆహమ్ = నేను, ప్రపజ్యే = ఆశ్రయించుచున్నాను.

తా॥ నమ్మియర్ స్యామిసన్నిధిమందు తిరువాయ్ మొట్టిమొక్క ఒకలగనా స్వాగ్ధములను అధ్యయనముఁ జేసి తను కరుణచే లోకుల కల్లఱును నుపదేశించుచున్న 'నమ్మిశ్శై' స్వామివారిని నేనాశ్రయించుచున్నాను.

శ్రీమత్కృష్ణసమాహ్వయ నమోయాముననూనవే ।

యత్కటాక్షణ లత్యాణాం సులభః శ్రీధరస్సదా ॥

యత్కటాక్షణ లత్యాణాం = ఏమహామహులమొక్క కటాక్షణమునకు లత్య భూతులగువారికి, శ్రీధరః = శ్రీయఃపతి, సదా = సర్వకాలము, సులభః = పొందుటకు సులభముగానున్నాడో, యాముననూనవే = శ్రీకృష్ణుని నాచార్యులవారి కుమారుత్పమైన. శ్రీమత్ కృష్ణసమాహ్వయ = శ్రీమంతులగు 'పెరి కువాచ్చాకొ' లిశ్శైగారికి, నమః = నమస్కారముఁ జేయుచున్నాను.

తా॥ ఎవరికటాక్షణమును బొందినవారు శ్రీయఃపతిని సులభముగఁ బొందుదురో; అట్టి 'పెరి కువాచ్చాకొ' లిశ్శైగారిని యాశ్రయించుచున్నాను.

శ్రీకృష్ణపాదపాదాబ్జే నమామిశిరసా సగా ।

యస్ప్రిసాదప్రభావేన సర్వసిద్ధిభూన్యమ ॥

యస్ప్రిసాద ప్రభావేన = ఎవరి యనుగ్రహముచేత నేను సుఖాత్మ్యముచే, మమ = నాకు, సర్వసిద్ధిః = సకలపుగుహ్యసిద్ధి, ఆధూన్ = శిరః, శ్రీకృష్ణ పాదపాదాబ్జే = అట్టి పదక్కుత్తిరువీధిపిల్లగారి శ్రీపాదపద్మములను, సదా = సర్వకాలము, శిరసా = శిరస్సుచేత, నమామి = నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ ఎవరి యనుగ్రహముచేత నేను సుఖాత్మ్యములను బొందితిని; అట్టి 'పదక్కుత్తిరువీధిపిల్ల' గారియొక్క తిరుపదిగల్లను నేనాశ్రయించుచున్నాను.

లోకాచార్యాయ గురవే కృష్ణపాదస్య నూనవే ।

సంసారభోగి సందప్త జీవజీవానవే నమః ॥

సంసారభోగి సందప్త జీవజీవానవే = సంసారమునందు సర్వముచేఁగఁబడని

ప్రాణులకు జీవనావధానమై, కృష్ణపాదస్య నూనవే = వడక్కుత్తిరునీధిపిల్లైగారికి
తిరుక్కుమారులై, గురవే = జగద్గురువులగు, లోకాచార్యాయ = లోకాచార్యుల
వారికి, నమః = నమస్కారముఁ జేయుచున్నాను.

తా॥ సంసారుల తాపత్రయములను నశింపఁజేయుచున్న పిల్లైలోకాచార్యుల
వారిని సేవాశ్రయించుచున్నాను.

శ్రుత్యర్థసారజనకం స్మృతిబాలమిత్రం పక్కొల్లన ద్భగవదంఘ్రి పుగాణ
బద్ధుయి |

జ్ఞానాధిరాజమభయప్రద రాజపుత్ర మస్తద్గురుం పరమకారుణికం

నమామి | 2

శ్రుత్యర్థసారజనకం = వేదములయొక్క సారాగ్రములనుఁ బ్రతిపాదించువాని
ను, స్మృతిబాలమిత్రం = ధర్మశాస్త్రములకు బాలసుహృత్తులైనను, పక్కొల్లన
ద్భగవదంఘ్రి పురాణబద్ధువ్ = తామరస పుష్పమువలె విరిసిల్లుచున్న భగవంతుని శ్రీ
పాదములకుఁ జిరకాల బంధుభూతులను, జ్ఞానాధిరాజు = జ్ఞానసమృద్ధి గలవానిను,
అభయప్రద రాజపుత్రమ్ = పెరియవాచ్చాకొప్పిల్లైగారి తిరుక్కుమారులను. పరమ
కారుణికం = గొప్ప దయగలవారను, అస్తద్గురుం = ముగ్ధాచార్యులైన వానినాదు
చ్చాకొప్పిల్లైగారిని, నమామి = సేవించుచున్నాను.

తా॥ శ్రుతిస్మృతిలిహన పురాణాదులయొక్క సారాగ్రములనుఁ బ్రతిపా
దించువానిను, భగవచ్చరణారవిందసక్తమనస్కులను, జ్ఞానాధిరులను, పరమకారు
ణికులైన నాయనారాచ్చానీల్లైగారిని సేవాశ్రయించుచున్నాను.

ద్రావిడామ్నాయ హృదయం గురుపర్వప్రసూగతియే

రమ్యజామాతృదేవేన దర్శితం కృష్ణసూనునా ||

౩

కృష్ణసూనునా = వడక్కుత్తిరునీధిపిల్లైగారికిఁ గుమాగుడవ. రమ్యజా
మాతృదేవేన = అత్తకియమగవాళి పె్పెగుమాళ్ నానువార్లదేరి, గురుపర్వక్రయా
గతం = ఆచార్యపరంపరాప్రాప్తమైన, ద్రావిడామ్నాయహృదయం = తిరువాయ్
మొట్టియొక్క తాత్పర్యము, దర్శితమ్ = ప్రదర్శింపఁబడినది.

తా॥ గురుపరమ్పరాప్రాప్తమైన తిరువాయ్ మొట్టియొక్క గూఢాగ్రములను
'ఆచార్యహృదయ' మనుగ్రంథమూలముగ విశదపఱచిన 'అగ్రికి ముగ్ధవాళి' పె్పె
మాళ్ నాయనార్ వాగ్దను సేవాశ్రయించుచున్నాను.

సుందరజామాతృమునేః ప్రపద్యే చరణామ్బుజమ్ ।

సంసారార్ణవసమృగ్న జన్తుసంతాపోతకమ్॥

సంసారార్ణవ సంమగ్న జన్తు సంతాపోతకమ్ = సంసారమనియెడు సముద్రము నందు మునిగియున్న ప్రాణులకుఁ దరిజేర్చుటకు నావయైన, చరణామాతృమునేః = అభ్రుకియమణివాళజీయర్ల యొక్క, చరణామ్బుజమ్ = శ్రీ సాదసద్వములను, ప్రపద్యే = ఆశ్రయించుచున్నాను.

తా॥ ఎవరితిరువడిగల్గిన ఆశ్రయించినవారు సంసారమునువదిలి మోక్షమును బొందుచున్నారో, అట్టి అభ్రుకియమణివాళజీయర్ల యొక్క శ్రీ సాదముల నాశ్రయించుచున్నాను.

నమోఽస్తు దేవరాజాయ చతుర్గామ నివాసినే ।

రామానుజార్యదాసస్య సుతాయ గుణశాలినే ॥ ౧౦

రామానుజార్యదాసస్య సుతాయ = నాలారాచ్యాప్పిళ్ళైగారి తిరుక్కమా రులై, గుణశాలినే = భమవహాదిగుణములచే ప్రసాదించుచున్నవానిను, చతుర్గామ నివాసినే = చతుర్గామనివాసియైన, దేవరాజాయ = శేషరాజులనుపేరుగల నాలారాచ్యాప్పిళ్ళైగారికి, నమోఽస్తు = నమస్కారము.

తా॥ నాలారాచ్యాప్పిళ్ళైగారికి తిరుక్కమారులై భమవహాది గుణశాలులైన నాలారాచ్యాప్పిళ్ళైగారిని నేను శేరించుచున్నాను.

నమః శ్రీమైలనాథాయ కున్దనగరజన్తనే ।

ప్రసాదలబ్ధపరమప్రాప్య కైంకర్యశాలినే ॥ ౧౧

ప్రసాదలబ్ధ పరమప్రాప్య కైంకర్యశాలినే = సచ్చిదానంద యొక్క పరమాను గ్రహముచే సంప్రాప్తమై పరమప్రాప్యమగు కైంకర్యముచే విరాజిల్లుచున్నవాడును, కున్దనగరజన్తనే = కుంతియనెడునగరమున నవతరించినవానిను, శ్రీమైలనాథాయ = 'తిరుమలైయాళ్వార్'ని నామాంశముగల తిరువాయ్మొళిప్పిళ్ళైగారికి, నమః = నమస్కారము చేయుచున్నాను.

తా॥ సచ్చిదానంద మణియాళదేశమునండి శేంద్రపుణేశునివచ్చి తిరు నగరిలోఁ బ్రతిష్ఠచేసినందున వారియగు గ్రహమునకుఁ బూజాపాత్రులైన వారి తిరు వడిగల్గులయందనవగతి కైంకర్యముఁ జేయుచున్న కున్దనగరమందవతరించిన తిరు వాయ్మొళిప్పిళ్ళైగారిని ఆశ్రయించుచున్నాను.

శ్రీశైలేశదయాపాత్రం ధీభక్త్యాది గుణార్ణవమ్ ।
 యత్ప్రసాదప్రసంగం వక్ష్యే రమ్యజామాతరం మునిమ్ ॥
 ఆహ్వాన్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళేశరణమ్.

శాస్త్రము తనియనులు (ఉత్తరభాగిని కములు)

దేవేశం కోలనాథం సతహిమనసం పద్మనాథం రమేశమ్
 లోకార్థం కృష్ణయశ్శేన చ నిగమశిరోయోగిభట్టారకాచ ।
 గోవిందం కూరనాథేన చ సహకురుకేశేంద్రసింధం యత్ప్రసాదమ్
 మాతాభృద్యామనార్యమమహ్మది నిదధే రామపద్మాక్షనాథాక్ ॥
 తిరువరుణ్ణాల్ — మున్నెన్ను ప్పేర్ న్దనవే ।

సమోస్తుదేవరాజాయ.....గుణశాలినే ।
 నమః శ్రీశైలనాథాయ.....కైంకర్యశాలినే ।
 శ్రీశైలేశదయాపాత్రం.....రమ్యజామాతరం మునిమ్
 వాళ్ళి తిరువాయ్ మొళ్ళి ప్పిళ్ళై మాతకవాల్
 వాళ్ళిమ్, మణివాళ మామునివక్
 వాళ్ళియవక్ మాతక్, తిరువాయ్ మొళ్ళి ప్పెగుళ్ళై
 మానిలత్తోర్ తేణుమ్మడి యురైక్కుం శీర్ ॥
 ఆహ్వాన్, ఎమ్మెరుమానార్ జీయర్ తిరువడిగళేశరణమ్

శ్రీః

శ్రీమతేరామానుజాయనమః

శ్రీప్రసన్నజనకూటస్థులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లను గ్రహించిన
 తిరువాయ్ మొళ్ళి తనియన్లు.

శ్రీమన్నాథమునులు ప్రసాదించినది

భక్తామృతం విశ్వజనానుమోదనం
 సర్వార్థదం శ్రీశతకోపవాజ్మయం ।
 సహస్రశాఖోపనిషత్సమాగమం
 సమామృతం ద్రావిడవేదసాగరమ్ ॥

భక్త అమృతం = దేవతలకు భోగ్యమైన అమృతమున కాటపట్టెయందు
 నదియు (భూసురులకు పరమభక్తులకు భోగ్యమైన అపర్యాప్తామృతమున పరబ్రహ్మకు
 ప్రతిపాదకమగునదియు), విశ్వ జన అనుమోదనం = సమస్తజనులకు సంతోషప్రద
 మగు అతిగంభీర వేషముఁ గలదియు (సర్వభక్తజనులకును సర్వాభీష్టఫలప్రదమగుటచే
 నీశ్వరవిభూతియోగ్యమగునదియు), సర్వార్థదం = అనర్హములగు రత్నాది సర్వార్థ
 ములనిచ్చునదియును ఇహపరపురుషార్థముల నన్నిటి నిచ్చునదియును (జ్ఞాతవ్యములగు
 సర్వార్థములను ప్రతిపాదించునదియును), శ్రీశరకోపవాజ్ఞయమ్ = అగస్త్య
 మహర్షి యొక్క వాఙ్మయమైనదియును (శ్రీనమ్మాళ్వార్లయొక్క వాఙ్మయమైనది
 యును), సహస్రశాఖ ఉపనిషత్ సమాగమం = సహస్రశాఖాసారముగు చందన
 శాఖాసమాగమముఁ గలదియును (సామ వేదసారముగు ఛాందోగ్యోపనిషత్తునకు
 సారముగు ఉద్గీర్ణముయొక్క అవస్థావిశేషమైనదియును), ద్రావిడ వేదసాగరం = అట్టి
 విశేషవిశిష్టముగు మహార్ణవముతో సమానముగు ద్రావిడవేదమును, అహం = నేను
 (దీని ననుసంధించువారలందఱును నేను అనుటకు విషయముగుచున్నారు) నమామి =
 త్రికరణశుద్ధిగా నమస్కరించుచున్నాను. (సాధారణధర్మములు ప్రతిపాదించఁబడి
 నందున ఉపమసంభవింపదనినచో; ద్రావిడవేదమును సాగరమును నమస్కరించు
 చున్నాను అని రూపకసమాసము చెప్పనగును.)

తా|| సముద్రతృప్తమైన ద్రావిడ వేదమును నమస్కరించుచున్నాను. సముద్ర
 మునకును ద్రావిడ వేదమునకును తృప్తిమెట్లన; సముద్రము దేవభోగ్యముగు అమృత
 మును తనలోఁ గలిగియున్నది. ద్రావిడ వేదము భూసుర (పరమభక్తులకు) భోగ్యముగు
 పరబ్రహ్మతృప్తిమునుగలిగియున్నది. మఱియు, అపార గాఢగంభీర దివ్యజలనిధియగు
 టచే నెల్లఱకును కనులపండువై యాశ్చర్యానందములఁ గొలుపునది సముద్రము.
 ఇఁక ద్రావిడ వేదము సమస్తజనులకును అనుమోదము సంపాదించినదియైయున్నది.
 మఱియు సముద్రమునందలి అంభస్సు అగస్త్యవాఙ్మయమైయున్నది. ఇందలి
 ఛందస్సు శరకోపవాజ్ఞయమైయున్నది. ఆసముద్రము స్వసమీపమున సహస్ర
 శాఖాసారముగు చందనవృక్షములఁ గలిగియున్నది. ఈద్రావిడ వేదము సామ వేదసార
 మగు ఛాందోగ్యోపనిషత్సహస్రబద్ధమైయున్నది. ఆసాగరము ఆశరణ్యునికి
 (శ్రీరఘురామునికి) శరణ్యమైయున్నది. ఈద్రావిడ వేదము సమస్తప్రపంచములకును
 శరణమైయున్నది. 'సమామ్యహం' అని ఎల్లఱును దీని వైశిష్ట్యభోగతల ననుసంధించి
 త్రికరణశుద్ధిగా నమస్కరించుచున్నారు. "శ్లోకజాల జలాక్రీడం సర్గకల్లోలసంకులం,
 క్షణగ్రామమహామీనం వంద్యే రామాయణాగ్లానమ్" అను శ్రీమద్రామాయణమునకు

అర్ణవముతో సావయవరూపణముజేసినట్లు ఇచ్చట ద్రావిడవేదమునకుఁ జేయఁబడినది. రామాయణము చతుర్వింశత్యహస్రగ్రంథపరిమితము. ఇది సహస్రగాధాపరిమితము. అచ్చట 500 సర్గములు, ఇచ్చట పదిమూర్తులు. అచ్చట అరుకొండములు, ఇచ్చట పుడ్చదార్థప్రతిపాదకమైన పదిపదులు. అది రఘువంశచరితము. ఇది నీలమేఘశ్యామల దివ్యమంగళవిగ్రహుడగు పరబ్రహ్మవైభవ ప్రతిపాదకము. అది శ్రీవాత్సీకిమహర్షి ప్రోక్తము, ఇది కురుకుర్ శరతోపదివ్యసూర్యసగృహీతము, అది మహాపాతకనాశకము. ఇది సంసారబంధనివర్తకము. శ్రీమన్నారాయణ దివ్యచరణారవిందయుగళ వరివస్యాసామ్రాజ్యసందాయకము

ఈశ్వరములు ప్రసాదించిరి.

తిరువల్లుది నాడెన్ఱం తెకకురుగూరెన్ఱమ్
మరువినియరణ్ పొరువలెన్ఱమ్ - అరుమత్తైగళ్
అన్దాది శెయ్ దానడియైయై యెప్పెల్లుదుమ్
శిన్నియాయ్ నెంజే తెలిందు.

తిరువల్లుది నాడెన్ఱం = తిరువల్లుది యనెడు దేశమనియు, తెకకురుగూర్ ఎన్ఱం = మిగుల మనోహరమైన 'తిరునగరి' యనియు, మరువ ఇనియ = స్పృహ జీయమై పరమభోగ్యమగు, ఎణ్ పొరువల్ ఎన్ఱం = సుందరంబగు, 'తామ్రపల్లి' యనియు (అనుసంధించి), అరుమత్తైగళ్ = దుర్లభములగు వేదార్థములను అన్దాది శెయ్దాన్ = (ముక్తిపదగ్రస్తముగ) మొదటిపాశురపు అంత్యభాగమును తరువాతి పాశురమునకు అదిగాఁజేసుకొని కవిత్వముఁజెప్పిన శ్రీ నమ్మాళ్వార్లయొక్క, అడియైయై = శ్రీ పాదపద్మములనే, ఎప్పెల్లుదుం = ఎల్లప్పుడును, నెంజే = ఓ మనసా, తెలిందు = మనశ్శుద్ధితోనుండి, శిన్నియాయ్ = ధ్యానింపుము.

తా॥ ఓ మనసా! దురూహులగు వేదాంతరహస్యాస్థములను తిరువాయ్ మొట్టిగఁ బ్రసాదించిన శ్రీ నమ్మాళ్వార్లయొక్క తిరువడితామరలను, వారికి సంబంధించిన దేశనగరనద్యాదులను ఎల్లప్పుడును అనుసంధింపుమా.

శ్లో॥ సంస్తృప్త్య తం 'వళుడినాడి' తినామధేయమ్, దేశంచ తత్రమరుకానగరీంచ రమ్యామ్ ।

భోగాన్వితదివ్యసరితం స్వరమానసత్వమ్, పాదామ్బుజం ద్రవిడవేదకవేశతాతః॥

శ్రీ కొట్టినంబి గారు ప్రసాదించినది.

మనత్తాలుం వాయాలుం వణ్ కురుకూర్ పేణుమ్,
ఇనత్తారై యల్లాదిత్తైన్దే — దనత్తాలుం
ఏదుం కుత్తైవిలేనెదై శడగోవణ్,
పాదజళ్ళి యాముడైయ పల్లియ.

మనత్తాలుం = మనస్సుచేతను, వాయాలుం = వాక్కుచేతను, వణ్ కురు
కూర్ = రమణీయమగు తిరునగరిని, పేణుం ఇనత్తారై అల్లడు = స్తుతించుచున్న
ప్రపన్నులయొక్క సమాహమును తప్ప, ఇత్తైన్దే = ఆశ్రయింపను, దనత్తాలుం =
సంపదచేతను, ఏదుం కుత్తైవిలేక = ఏకొఱతయాలేనివాడను, ఎదై = నాకున్నామి
యైన, శడగోవణ్ పాదంగళ్ళ = శ్రీ నమ్మాళ్వార్లయొక్క తిరువడిత్తామరలే, యాం
ఉడైయ పల్లియ = మాకు సమాశ్రయణీయములు.

తా॥ శ్రీకరణభుద్ధిగా శ్రీఅష్టార్లతిరునగరిని కొనియాడని మునుజులను నేను
కొనియాడను. నమ్మాళ్వార్ల తిరువడిగళ్ళనే ఆశ్రయించిన మా కవిధమైన కొఱత
యనులేదు.

శ్లో॥ భక్తోత్తమాస్తు మనసావచసాఽపి నిత్యం
శంసంతియేఽత్ర కురుకొనగరిం సురమ్యామ్ |
నైతాన్విసాఽన్యభజనం కరవాణి ధన్యః
సత్యంశతారిశరణౌ శరణం సదా నః ॥

శ్రీ ఆనందాద్వాస్తు ఆనతిచ్చినది.

ఏయ్ ప్పెరుంకీర్తి యిరామానుశముని తణ్,
వాయ్ ప్పెరుంకీర్తి ప్పాదం వణ్ జుక్కిన్దే - ఆయ్ ప్పెరుమ్
శీరార్ శడగోవణ్ శెప్పమిల్ వేదం తరిక్కుమ్,
పెఱాద వుళ్ళం పెఱ.

ఆయ్ ప్పెరుం కీర్తార్ = హేయప్రత్యనీక సకల కల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణు
లగు, శడగోవణ్ = శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు అనుగ్రహించిన, తమిల్ శెం వేదం =
ద్రావిడ భాషామయమగు మనోజ్ఞమైన 'తిరువాయ్మొళి' అను వేదమును, తరి
క్కుం = ధరించుటకొఱకు, పెఱాద ఉళ్ళం = సుస్థిరమగు మనస్సును, పెఱ =

పొందుటకు, ఏయేద = తగిన, పెరుంకీర్తి = గొప్పయశస్సుగల, ఇరామానుశముని తక్ = శ్రీ భగవద్రామానుజమునుల యొక్క, వాయేద ముల్ పాదం = దివ్యపరిపూర్ణ పాదారవిందమును, వణ్ణుక్కిన్జేక్ = నమస్కరించుచున్నాను.

తా॥ దోషగంధములేని సమస్త కల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణులగు శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు రులు ప్రసాదించిన ద్రావిడవేదముగు తిరువాయ్మొడీ నా హృదయమునందు స్థిరముగ నిలుచునట్లు 'ఆత్మావర్ణపాదారవిందములు' అని జగత్ప్రసిద్ధ మహావైభవ సమ్మములగు శ్రీ భగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌముల తిరువడిగళ్లను ఆశ్రయించితిని.

శ్లో॥ ఎదే ప్రపుల్లపదపంకజమస్య దివ్యం

రామానుజస్య మహితస్య మునేః సునేవ్యమ్ ।

ప్రాప్తం మనస్థినిరమిహ ద్రమిడాగమేన్దిక్

రమ్యే శతారి సుక వే నిరవద్యధౌమ్నః ॥

భట్టర్ సాదించినది.

వాక్ తిగళుం శోలై మదిళరంగర్ వణ్ పుగళ్ మేల్

ఆన్ద తమిళ్ మత్తైగళాయరముమ్—ఈన్ద

ముదల్ తాయ్ శడగోపక్ ముయ్ మ్పాల్ వళర్త

ఇదత్తాయ్ ఇరామానుశక్.

వాక్ తిగళుం శోలై మదిళ్ = ఆకాశావకాశమంతయును, మిక్కిలి ప్రకాశించుచున్నట్లు దేవీప్రమానంబైనదియు, రమ్యోద్యావనములచేతను, ప్రాకారములచేతను పరితేష్టితంబగు, అరంగర్ వణ్ పుగళ్ మేల్ = శ్రీరంగ నాథులయొక్క మనోజ్ఞతమంబగు దివ్యకల్యాణగుణములపై, ఆన్ద తమిళ్ మత్తైగళ = వ్యాపించియున్న ద్రావిడవేదములగు, ఆయిరముం = సహస్రగాథలను, ఈన్ద = కనినట్టి, ముదల్ తాయ్ = మొదటి తల్లియగు, శడగోపక్ = నమ్మాళ్వార్లు; ముయ్ మ్పాల్ = సామర్థ్యముతో, వళర్త = ఆభివృద్ధిచేసిన, ఇదత్తాయ్ = హితతమురాలగు తల్లి, ఇరామానుశక్ = శ్రీ రామానుజమునులు.

తా॥ శ్రీరంగ నాథుల దివ్యకల్యాణగుణగణ ప్రతిపాదకముగు తిరువాయ్మొడీని ప్రసాదించిన సాంతతల్లి (జనయిత్రి) శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు. దానిని జగత్తునందు సర్వత్ర వ్యాపింపజేసి వృద్ధిపొందింపజేసినవారు (పెంపుడుతల్లి) శ్రీ రామానుజులు.

శ్లో॥ ఉత్తుంగవృక్షనిలయే నగశేచ రమ్యే
 శ్రీరంగ భర్తరిహ దివ్యయశః ప్రశంసామ్ ।
 తాం ద్రావిడశ్రుతిమయీం తనయాం శతారిః
 ప్రానూత చాదిజననీ యతిరాట్ చ ధాత్రి॥

మిక్కవితై నిలై యుం మెయ్యో ముయిర్ నిలై యుమ్,
 తక్క నెటియుం తడై యాగి—తోక్కియలుమ్,
 ఊట్ వినై యుం వాట్ వినై యుం ఓదుంకుత్తైకై యర్కో,
 యాట్రినిశై వేదత్తియల్.

మిక్క ఇతై నిలై యుం = సర్వోత్కృష్టమగు సర్వేశ్వరునియొక్క స్థితిని
 (పారతంత్ర్యమునున్న), తక్క నెటియుం = ఆశ్రయించుటకుదగిన (శ్రీమన్నారాయణచరణారవిందమును) తరణిపాయమున్న, తడై యాగి తోక్కు ఇయలుం =
 ప్రతిబంధకమొకడ వర్తించుచున్న, ఊట్ వినై యుం = అనాదిసిద్ధులగు అవిద్యాది
 కర్తములను, వాట్ వినై యుం = ఉత్తమ పురుషార్థమగు బ్రహ్మసందేహమున్న,
 తురుకైయర్ కో = తిరునగరియందుండువారలకు స్వామియగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లను
 గ్రహించిన, యాట్రిన్ ఇతై వేదత్తు = వీణయొక్క మధురధ్వనివంటి మధురధ్వనులు
 గల సామవేదముయొక్క, ఇయల్ = స్వభావముగల, తిరువాయ్ మొట్టి ఓదుమ్ =
 తిరువాయ్ మొట్టి ప్రతిపాదించుచున్నది.

తా॥ ఈ తిరువాయ్ మొట్టి ప్రబంధమున సక్రమముగ స్వస్వరూప, పరస్వ
 రూప, పురుషార్థస్వరూప, ఉపాయస్వరూప, విశోధిస్వరూపముల నెడు అర్థపంచక
 ములు బాగుగ ప్రతిపాదించబడుచున్నవి.

శ్లో॥ సర్వేశ్వరస్య మహితస్య మహాస్వరూపం
 జీవస్యచావ్యయమిదం సదుపాయరూపమ్ ।
 పూర్వం చ దుష్కృతమహా! ప్రతిబద్ధరూపం
 మోక్షం చ వక్త్రీ నిగమః తురుకేశగీతః ॥

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
ప్రపన్నజనకూటస్థులైన
శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు ప్రసాదించిన సామవేదసారమును
తిరువాయ్ మొట్టి
పత్తు - ౧ తిరువాయ్ మొట్టి

(అవ.) శ్రీయఃపతియై, అవాప్తసమస్తకౌముదై, సమస్తకల్యాణగుణాత్మగుఁ
డగు సర్వేశ్వరుఁడు, జన్మపరంపరలలోఁబడి నిత్యసంసారియైయుండు శ్రీ శరణోప
దివ్యనూరులను విశేషకటాక్షపాత్రులఁ జేసుకొనిరి. దానినవలంబించుకొని వీరును
మొదటి తిరువాయ్ మొట్టిలో సర్వేశ్వరుని కల్యాణగుణయోగమును, నిత్యవిభూతి
యోగమును విగ్రహవైలక్షణ్యమును ప్రతిపాదించి, వీటి కౌశ్రయమును దివ్యాత్మ
స్వరూపము చేతనాచేతన విలక్షణమునియు, నిత్యవిభూతివలె వీలావిభూతియును
సర్వేశ్వరున కంతరంగమగుటచే దాని ననుభవించి, దాని స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తి
నివృత్తు లన్నియును ఆతని యధీనములనియు, జగత్తునకును ఈశ్వరునకును శరీరశరీరి
భావమున్నందుననే ఐక్యము వేంఁగాఁగములయుం దుపజేసింపఁబడినదని నిరూపించి,
కుదృష్టులను శూన్యవారులను నిరసించి, ఈశ్వరుని బహిరంతర్యాప్తి స్వరూపస్వభా
వముల వివరించిరి. ఈరీతిగ నీశ్వరుని పరత్వమును నిష్కర్షించి, ఈ ప్రబంధము
నభ్యసించినవారికిగలుగు ఫలములఁ జెప్పి ముగించుచున్నారు. శ్రీ ఉడైయవరులు ఈ
తిరువాయ్ మొట్టిని తేప్పెరుమాళ్ల (జేవరాజు) విషయముగ సమర్పించిరి. ఇచ్చట
మొదటి పాశురమున శ్రీయఃపతియొక్క హేయప్రత్యసీక కల్యాణగుణగణకతాన
త్వమును, పరత్వ సౌలభ్యములను ఆళ్వార్లు అనుగ్రహించుచున్నారు.

కమాన్ రాగం - ఆదితాళం. కలివిరుద్ధమ్.

ఉయర్వఱ వుయర్ నల ముడైయవర్ యవనవర్,
మయర్వఱ మతినల మరుల్లివర్ యవనవర్,
అయర్వఱ మమరర్ గ శ్చదివతి యవనవర్,
తుయర్వఱ శుడరడి తొఱుడెఱ్ఱెన్దననే ॥

౧

ఉయర్వ అఱ = అనందవల్లిలోఁ జెప్పబడుచున్నట్లు తదితర సకలపదార్థగత
సకలోచ్ఛాయములును, ఆదిత్యునిసన్నిధిలో నక్షత్రగులవలె ఆసక్తుల్యము లగునట్లు

నట్లు నిస్సమాభ్యధికమై, ఉయర్ నలం = అవాక్షానసగోచరముగానున్న అనందమును, అనందావహములగు గుణవిభూత్యులను, ఉడైయవక్ = స్వభావసిద్ధముగాఁ గలిగియుండువాడుగా, యవక్ అవక్ = శ్రుతిప్రమాణ ప్రసిద్ధుఁ డెవడో; అతఁడును, మురుర్వ అతి = సంశయ విపర్యయాది రూపముగు అజ్ఞానము నశించునట్లు, మలినలం = స్వాభావిక జ్ఞానభక్తులను, అరులినక్ = తన నిష్టాతుక కృపచేఁ గట్టాక్షించినవాఁడు, యవవక్ = “ప్రజ్ఞాచతస్తాత్ప్రసృతాపురాణీ” అనునట్లు ప్రసిద్ధుడైనవాడెవడో, అయర్వ అయం = విస్తరణాది ప్రసంగకూన్యములగు, అమరర్ గల్ = నిరంతరానుభవయుక్తులగు నిత్యనూరులకు, అదిపతి = నిరవధిక శేషియైనవాఁడు, యవక్ = ఎవడో, అవక్ = అట్టి పరమపురుషునియొక్క, తుయర్ అయం = సమాశ్రిత దుఃఖనివర్తకమై, శుడర్ = నిరంతరాజ్ఞ్యులవి శిష్టమైన, అడి = దివ్యపాదారవిందములఁ గూర్చి, తొట్టారు = “బద్ధాంజలిపుటాః” అనునట్లు శేషత్వానురూపవృత్తినిఁబొంది, ఎక్ మనసే = నా మనసా!, ఎట్టు = నిత్యోచ్చాయముగు ఉజ్జీవనమును పొందుమా! (అని తమ తిరువుళ్ళము నుద్దేశించి యనుకాసించుచున్నారు.)

తా॥ అశేషదోష ప్రత్యసేకమై “తేమేశతం” అని అనుక్రమముగా నిరతిశయదశా శిరస్సుముగా నభ్యసన్యమానములగు అనందాద్యసంఖ్యేయ కల్యాణగుణాఁగ విశిష్టుఁడగు తాను నిష్టాతుక కృపాతిరేకమున నాకు తమవిషయమున అజ్ఞానగంధవిధురముగ యథావస్థిత తత్త్వము నావేదించి తమ దివ్యపాదారవిందములయందు నిరవధిక భక్తినిఁ గలుగఁజేసినవాఁడును, ఇట్టి కల్యాణగుణపరిపూర్ణుఁడగు తన్ను స్వభావసిద్ధముగనే నిరస్తసమస్తదోషులై, అపరితజ్ఞానులైయుండు శేషశేషాశనవైతేయ ప్రభృత్యసంఖ్యేయ దివ్యపురుషులకు, సర్వస్వాధీనముగ నిచ్చుచున్న పరమాదార్యభూయిష్టుఁడైయుండు సర్వేశ్వరునియొక్క ఆశ్రితజన సమస్తదుఃఖాపనోదన స్వభావములగు దివ్యపాదారవిందములయందు సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థాచిత సర్వశేషవృత్తినిఁజేసి ఉజ్జీవించుమాయని తమ తిరువుళ్ళమునుగూర్చి సెలవిచ్చుచున్నారు.

శ్లో॥ శ్రీయానస్త్యప్రమేయో నిరతిశయమహానందమూర్తిప్రభావాత్

అజ్ఞానధ్వాన్తభానుర్నతివినతికరో నిశ్చిన్మూరీంద్రీ నేవ్యః ।

జ్యోతిస్సత్త్వం పరం తత్సకలజనిజాపాం సర్వసన్తాపహారి

శ్రీశస్త్రివైవిధపాదామ్బుజయుగళ మహామానసత్త్వం భజేథాః ॥ ౧

(అవ.) గణాశ్రయముగు భగవత్స్వరూపమును సోపానక్రమముగ ననుభవించుచున్నారు.

మననగమలఘట మలర్చితై యెఱుదరుమ్,
మననుణార్వశవిలక్ పాటియొణార్వలై యుక్,
ఇననుణర్ ముఱునల మెదిర్ నిగఱ్ కఱ్ఱివినుమ్,
ఇననిల సెననుయిర్ మిగునరై యిల సే ||

మననగమ్ మలం అట = మనస్సునందలి మాలిన్యములగు కామక్రోధాద్యరి
వడ్డర్దములు నశింపగా, మలర్ మిలై ఎఱుదరుం=వికసించి పైపైగవృద్ధినించెడు, మన
నుణార్వ అశవిలక్=మానసిక విజ్ఞానమునకు అగోచరరూపును అపరిమేయరూపును, పాటి
ఊణర్వ అవైఇలక్=చతుఃప్రముఖములగు బహిరింద్రియములచేగలుగు విజ్ఞానమునకు
గోచరములగు ప్రాకృతవస్తువులవలె కొనివాడును, ఎదిర్ నిగఱ్ కఱ్ఱివినుం = భవిష్య
త్కాలమందును వర్తమానకాలమందును భూతకాలమందును, ఇననిలక్ మిగునరై
యిలక్=తనకు సమానములేనివాడును, తనకధికుడులేనివాడును (భూతభవిష్యద్వర్త
మానకాలములయందును నిస్సమాభ్యధికుడును), ముఱుఊణర్ నలం = సంపూర్ణ
జ్ఞానానంద స్వరూపుఁడును, ఇనక్ = ఐన సర్వేశ్వరుఁడు, ఎననుయిర్ = నాకుఁ
బ్రాణభూతుఁడైయున్నాఁడు.

తా॥ యోగాభ్యాసముచే గామక్రోధాదులనశింపగాఁ గ్రమముగ వికసించి
పరిశుద్ధమై వృద్ధిబొందడు జ్ఞానముచే జలిసికొనఁదగిన ప్రాకృతవస్తువులవంటివాడు
కొనివాడును, చతుఃప్రముఖములగు బహిరింద్రియములకుఁ గోచరముగానివాడును
నైన సర్వేశ్వరుఁడు నాకుఁ బ్రాణభూతుఁడైయున్నాఁడు.

శ్లో॥ మాలిన్యం మనసః ప్రహత్య సకలం నిత్యప్రబుద్ధోజ్వలాత్
యోగభ్యానబలా త్ప్రమాతుమపి యః శక్యో నచాశ్యద్వియైః ।
ఏవం యశ్చిదచిద్విలక్షణతయాభాతి త్రికాలేశ్వరీ
జ్ఞానానందనిధిః సమాధికదరిద్రోఽయం కిలాత్మామయ ॥

(అవ.) ఈపాశురమున సర్వేశ్వరుని జగదైశ్వర్యము ననుభవించుచున్నార.

ఇలనదుడై యనిదెన నిలై వరియవక్,
నిలనిడై విశుమ్మిడై యురువిన నరువినక్,
పులనొడు పులనల .నొఱ్ఱివిలక్ పరన్ద, న
న్నలనుడై యొరువనై నణుగినం నామే ||

అదు = అదూరముననుండుపదార్థమును (విప్రకృష్టవస్తువును), ఇలక్ = కల
 వాడుగాదు, ఎననినైవు అరియవక్ = అనితలంప నశక్యుడు, నిలనిడై = భూమి
 యందును, విశుంబిడై = ఆకాశమందును (ఉన్న), ఉరువినక్ = రూపముగల అచి
 త్తును, అరువినక్ = రూపరహితమైనచిత్తును శరీరముగాఁగలవాడును, పొలనాడు =
 ప్రత్యక్షవస్తువులయందుఁగలనియున్నను, పులనలక్ = అవస్తువులయందలి దోషములు
 లేనివాడును, ఒచ్చివిలక్ = ఒకవస్తువునుగూడవిడువక, పరస్థ = వ్యాపించియున్న,
 అన్నలనుడై = అనంతకల్యాణగుణాకరుడైన, ఒరువనై = నిస్సయాభ్యధికుఁ డగు
 సర్వేశ్వరుని, నామ్ = మనము, నణుగినమ్ = పొందితిమి.

తా॥ పృథివ్యంతరిత ప్రముఖ నిఖిలలోకవద్దలగు చేతనాచేతనాత్మక సమస్త
 వస్తువులకునుఁ బరమశేషియై, సర్వజగదాత్మభూతుడై, తద్దత్తదోషములచే నసంస్పృ
 హుడై స్వశరీరభూత జగన్నియమనరూపముగ నైశ్వర్యపరిపూర్ణుడై స్వేతరవస్తు
 విసర్జితుఁడునునై వేంచేసియుండు సర్వేశ్వరుని మనముఁబొందితిమి. కనుక
 నీవాతని యాశ్రితజన సమస్తదుఃఖాపనోదకములగు దివ్యపాదారవిందముల నిరంతరము
 నేమించి యుజ్జీవింపుమాయని తమహృదయమునుగూర్చి యుపదేశింపుచున్నారు.

శ్లో॥ తస్యా యం ప్రభురస్తి నాస్యతుకిలేత్యేవం నవత్తం స్యయమ్
 శక్యోయః పృథివీతలే చ గగనే యద్రూప్యరూప్యస్తిచ |
 తత్సర్వంచ జడాజడం వహతి యస్సంయుక్త ఏవాఖిలైః
 సత్యం భాతి పృథక్చ విష్ణుమమితానన్దం తమేకం నుమః ||

3

(అవ.) ఈవిధూతిస్వరూపమంతయును శ్రియఃపతియధీనమని యానతివ్వు
 చున్నారు.

నామవనిననువ నవళివభువళైవళి,

తామవరివ రువరదువిదువుదు వెదు,

వీమవైయివై యువై యవై నలన్దీజ్జవై,

అమవై యాయవై యాయ్ నిన్దవవరే॥

౪

నామ్ = మనము, అవక్ = వాఁడు (దూరముననుండువాఁడు), ఇవక్ =
 వీఁడు (సమీపముననుండువాఁడు), ఉవక్ = ఇతఁడు (అనతిదూరముననుండువాడు)
 అవళి = అమె (దూరముననున్నది), ఇవళి = ఈమె (సమీపముననున్నది) ఉవళి =
 ఈమె (అనతిదూరస్థిత), ఎవళి = ఎవతె (ప్రశ్నింపదగినది), తామ్ = తామును,
 అవర్ = వారును (దూరవర్తులు), ఇవర్ = వీరు (సమీపవర్తులు), ఉవర్ = వీరలు

(మధ్యస్థితులు), అదు = అది (దూరపువస్తువు), ఇదు ఇది (సమీపవస్తువు) ఉదు = ఇది (మధ్యగ నుండవస్తువు), ఎదు = ఎయ్యది (ప్రశ్నింపదగినది), పిమవై = నశ్వర వస్తువులు, ఇవై = ఈ (సమీపస్థిత) వస్తువులు, ఉవై = అవి (అనతిదూరస్థవస్తువులు), ఆవై = ఆ (దూరస్థిత) వస్తువులు, నలమ్ = మందివస్తువులు, తీట్లు అవై = చెడ్డ వస్తువులు, అమ్అవై = కలుగఁబోవువస్తువులు, అయవై = కడచినవస్తువులును (అవి ఇవియన నేల ?), అయ్ నిష్ట = వీటినన్నిటిని విస్మయించి వాటిలోపలబైట వ్యాపించి యున్నవారును, అవరే = సర్వేశ్వరుడగు నాశ్రియఃపతియే.

తా॥ ఇక సీతిరువాయ్ మొట్టియంతయును ఈపాశురమునకు వివరణరూపమే. వివిధనిర్దేశములచే నిర్దిశ్యమానములగు సమస్తవస్తువులస్వరూపము భగవదధీనమై యున్నది.

శ్లో॥ సర్వం భౌతి సవీవ యద్వయమసావేహః పృథ్వీయం సాస్వయమ్
చైవేయం కిలకౌఽపి చ స్వయమమితేఽపితి చేమే తథా ।
తచ్ఛేదం యదదత్త కించ సకలం యన్నశ్వరాణ్యప్యహా
తాసీమాని తథాఽప్యమాని సదసద్వత్సూని భావ్యాగతమ్ ॥
(అన్య) జగత్తునకు సత్తయైనవాఁడు శ్రియఃపతియే యనుచున్నారు.

అవరవర్ తమదమ దటివఱి వగై వగై,
అవరవ రిత్తైయవ రెనవడి యడై వర్ గళ్,
అవరవ రిత్తైయవర్ కుత్తైవిల రిత్తైయవర్,
అవరవర్ విదివఱ్చి యడైయ నిష్టనరే ॥

అవరవర్ = ఆయా యధికారులు, తమదమతు = తమతమ, అఱివు అఱి = జ్ఞానముచేఁ బెరిసికొనిన, వగై వగై = అ నేకవిధములచే, అవరవర్ = ఆయాదేవతలను, ఇత్తైయవర్ ఎన = ఫలములనిచ్చుస్వాములని తలఁచి, అది = ఆదేవతలశ్రీపాదములను, అడైవర్ గళ్ = ఆశ్రయింతురు, అవరవర్ = ఆయా యధికారులు, ఇత్తైయవర్ = స్వాములగుదేవతలు, కుత్తైవు ఇలర్ = ఫలప్రదానమున కొదువలేనివారు, ఇత్తైయవర్ = శ్రియఃపతియగు సర్వేశ్వరుఁడు, అవరవర్ = ఆయా యధికారులు, విదివఱ్చి = నియమించినమార్గమున, అడైయ = ఫలమునుఁబొందుటకు, నిష్టనరే = ఆయాదేవతలకు అంతర్యామియైయున్నాఁడు.

తా॥ సకలకర్తృములకును నారాధ్యస్వరూపము భగవదధీనమని చెప్పుచున్నారు. స్వర్గాదిసాధనభూతములగు జ్యోతిష్టోమాదికర్తృముల ననుష్ఠించువారలు

తమతమ జ్ఞానానుగుణముగ నాయా యింద్రాదిదేవతలను స్వస్వకర్త సమారాధ్యులు గను, స్వాభిలషితఫలప్రదులుగను అనుసంధించుచు నాశ్రయించుచున్నారు. ఇంద్రాదిదేవతలను తత్సమారాధకాభిలషిత ఫలములఁ బూర్ణముగా నిచ్చుచున్నారు. ఇదియెట్లు సంభవించును? అనినచో; కాస్త్రోక్తమార్గములచే నాయాయధికారులు ఇంద్రాదిదేవతలనాశ్రయించి స్వాభిలషితఫలములఁ బొందునట్లు పరమపురుషుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడే ఆదేవతల కంతర్యామిగానుండి సకలకర్తఫలప్రదుఁడై సర్వ కర్త సమారాధ్యుఁడై విరాజిల్లుచున్నాఁడు. “ఇష్టాపూర్తం బహుభౌ జాతం జాయ మానం విశ్వంబిభర్తి భువనస్య నాభిః” “చతుర్హోతారోయత్ర సంపదం గచ్ఛన్తి దేవైః” “యోయో యాయాం తనుం భక్తః శ్రద్ధయాఽర్చితు మిచ్ఛతి” “అహంహి సర్వయజ్ఞానాం భోక్తాచ ప్రభురేవచ” “భోక్తారం యజ్ఞతపసామ్”, “యేయజన్తి పితౄణాదేవాన్” ఇత్యాది శ్రుతిస్మృతు లిచ్చట ప్రమాణములు.

కాఁగా నీపాశురముచే జెప్పబడునదేమనగా? సర్వేశ్వరుఁడు సర్వదేవ తాంతర్యామియై, సర్వకర్త సమారాధ్యుఁడై, సకలఫలప్రదుఁడైయుండుటచే నిఖిల జగద్రక్షణముగూడ తదధీనమని సిద్ధాంతీకరింపబడినది.

శ్లో॥ తేతేస్వస్వమపిస్వభావ మనుసృత్యైవేష్ట దేవానుగాః
నానాసాధనసంయుతాః కిలతథా దేవాశ్చతేఽపీశ్వరాః ।
తేషామిశ్వర ఏవ సర్వజగతా మస్తర్నియంతా స్వయం
విష్ణుర్భూతి ఫలప్రదోఽత్ర సతతం కర్తానుసారేణచ ॥

(ఆవ) చేతనాచేతనముల నిఖిలప్రవృత్తి నివృత్తులును పరమపురుషుని సంకల్పాధీనమని చెప్పుచున్నారు.

నిన్దన రిరున్దనర్ కిడన్దనర్ తిరిన్దనర్,
నిన్దిల రిరున్దిలర్ కిడన్దిలర్ తిరిన్దిలర్,
ఎన్దుమో రియల్వినరెన నిన్దె వరియవర్,
ఎన్దుమో రియల్వాడునిన్ద వెన్దిడరే॥

౭

నిన్దనర్ = సకలప్రాణులునునిలచుట కౌధారభూతులును, ఇరున్దనర్ = కూర్చుండువారలకును నాధారభూతులును, కిడన్దనర్ = పరుండినవారలకును నాధార భూతులును, తిరిన్దనర్ = సంచరించువారలకు కారణభూతులును, నిన్దిలర్ = నిలువక యుండుటకుఁ గారణభూతులును, ఇరున్దిలర్ = కూర్చొనకయుండుటకుఁ గారణ

భూతులను, కిడ్నెయిల్ = పరుండకయుండుటకుఁ గారణభూతులను, పిరియల్ = పరుండు
రింపకుండుటకుఁ గారణభూతులను, ఎస్టుమ్ = ఎల్లప్పుడును, ఓరియన్టీల్ = ఎ
ఒకేవిధముగ స్వభావముఁగలవారని (సజైకయావులని); నిన్వెరియన్టీల్ = ఎందు
టకు శక్యముఁగానివారును, ఎస్టు = సర్వకాలములందును, ఓరియన్టీల్ = ఎ
ఒకేస్వభావముతోఁగూడి, నిష్ట = స్థిరముగాకంచేసియున్న, ఎం తిడ్డ = మోగు
స్వామివై నిత్యనిరవద్య సుదృఢప్రమాణములగు వేదశాస్త్రములచేఁ బ్రతిపాదింపఁ
బడుదివ్యస్వరూపా !

తా॥ చేతనాచేతనాత్మక సమస్తవస్తువులయొక్క సకలప్రభుత్వనివృత్తయను
పరమపురుష సంకల్పాదీనమని తెలిపెచ్చుచున్నారు.

శ్లో॥ తిష్ఠన్తోఽపుష్పవేళిన్తోఽపిశయితాః సంచారకీలాశ్చతే
నోత్తిష్ఠన్తి చ నోపవేళినఇమే సుప్తాన సంచారిణః ।
ఏవం చైకవిధస్వభావసహితా సస్వేచ్ఛ్యరోభాత్యహం
నిత్యంచైకవిధస్వభావ ఇతి యత్సత్యం ప్రమాణైః స్థిరైః ॥

(అవ.) ఇందు—పరమాత్మ శరీరి, చరాచరములన్నియును వాతనికే శరీర
ములు అని నిరూపించుచున్నారు.

తిడవిశుమ్మెరివళి నీర్నిల మివై మిశై,
పడర్పారుళి ముమ్మివదుమా యవై యవై దొలును,
ఉడన్మిశై యుయిరెన క్కరన్దెల్లుమ్ పరన్దుళి,
శుడర్మిగు శురిదియు భివైయుణ్ణ శురనే॥ 2

తిడం విశుమ్ము = సుదృఢమగునాకాశము, ఎరి, వళి = లేచుస్థు, దొలును, ప
నీర్, నిలమ్ = జలము, పృథివియు, ఇవైమిశై = (వినాశాత్తయముగాఁగోని) విడిచివది
పడర్ = వ్యాపించియున్న, ముమ్మివదుమా = సకల వస్తువులకును, పారుళి = సమస్తమున
వుగా, అయ్ = అయినవాడై, అవైయవైదొలును = ఆయావస్తువులన్నిటి కుండునా
ఉడర్ = శరీరమునందు, ఉయిరెన = జీవాత్మ వ్యాపించియున్నట్లుగా, క్కరన్దు
ప్రవిష్టుడై (మరిగి) అన్తఃప్రవిష్టుడై, ఎట్టంపరన్దు = ఎల్లదలవ్యాపించి, ఇవై = ఈయన
వస్తువులను, ఉణ్ణ = ప్రళయసమయమున తనయందరమునకుఁమరిగినుట్లై ప్రవరిన,
శురనే = ఈశ్వరుఁడే, శుడర్మిగు = నిత్యనిర్దుష్టమై ప్రకాశించుచున్న, శురిది
యుళి = శ్రుతులయందు, ఉళిళ = (ప్రతిపాద్యుడై) ఉన్నాఁడు.

తా॥ క్రింది మూడుపాశురములచేతను జగత్ స్వరూప స్థితిప్రవృత్తులు భగవదధీనమని సామానాధికరణ్యముచేఁ జెప్పఁబడినది, ఇంక సీసామానాధికరణ్యము జగదీశ్వరులకు శరీరాత్మ నిబంధనమైయున్నదని చెప్పఁబడుచున్నది. ఈశరీరము నీయాత్మ నియంతృతయా వ్యాపించియున్నట్లు, సర్వేశ్వరుఁడును అబాధిత ప్రమాణ సిద్ధమగు పృథివ్యాదిభూతపంచకములను తదారబ్ధ సమస్తవస్తువులను నియంతృతయా వ్యాపించియున్నాఁడు. ఇట్టిత్రివిధ చేతనాచేతనవిశిష్టుఁడును హేయప్రత్యసేక కల్యాణైకతానపరిమిత గుణవిభూతుఁడునునైయుండు పురుషోత్తముఁడు అపార షేయమగుటచే నిత్యనిర్దోషమై అబాధిత ప్రియామాణ్య రూప తేజఃప్రచురమైయుండు శ్రుతులలోఁ బ్రతిపాదింపఁబడుచున్నాఁడు. 'కొబట్టి లోకాయత, మాయావాద, భాస్కరీయ, యాదవప్రకాశాది వేదవిరుద్ధసమయములన్నియును నిరాకృతము లగుచున్నవి.

ఆకాశాగ్న్యనిలోదకావనితలే ష్వేతేషు విస్తాఃకామ్
వస్తూనాంచ దృఢస్వరూపమఖిలం ప్రియాపిచాన్తస్థినితః ।
ఆత్మాతేషుచ వస్తూషుస్వయమయం గుప్తోఽభితస్సర్వగః
సర్వాణ్యత్రిచ దేవవిహి పరంజ్యోతిః శ్రుతిశ్లాఘితః ॥

2

(అవ.) ఈపాశురమున వ్యప్తిసృష్టిసంహారకులైన బ్రహ్మరుద్రాదులకుఁ బరత్వముఁ జెప్పు కుమతముల నిరసించుచున్నారు.

శురరటివరునిలై విణ్ణుదల్ ముఱువదుమ్,
వరకముదలాయవై ముఱుదుణ్ణుపరవరక,
పురమొరుమూ న్నెరిత్తమరర్కు †మఱివియన్దు,
అరనయనెన వులగఱ్ఱి త్త మెత్తుభనే॥

౩

శురర్ అఱివరుం నిలై = బ్రహ్మాదిదేవతలచేతను తెలిసికొన నశక్యమగు స్వరూప స్వభావములుగలవాడును, విణ్ణుదుదల్ = ఆకాశముమొదలగు, ముఱువదుమ్ = సకలవస్తువులకును, వరకముదలాయవై = శ్రేష్ఠమగుకారణమై, అనై = ఆనస్తువులను, ముఱుదు = సంపూర్ణముగ, ఉణ్ణు = ప్రళయకాలమునఁ దనయుదరమున నిడుకొనిన, పరవరక = సర్వస్థాత్పరుఁడైనశ్రీయఃపతి, అరనెన = 'హయ'దని ప్రసిద్ధిఁజెంది, ఒరుమూన్దుపురం = అద్వితీయములగు త్రిపురములను, ఎరిత్తు = దహించి, ఉలగు అఱ్ఱిత్తు = లోకములను నాశనముఁజేసియు, అయనెన = 'బ్రహ్మ'యని ప్రసిద్ధిఁ

† 'అఱివిన్దు' అనియు పాఠము.

జెంది, అమరరుక్మ = దేవతలకు, అతీవు = జ్ఞానమును, ఇయ్య = ఇచ్చి, ఉలగ అమైత్తు = లోకములను జెంది, ఉశక్ = ఆ బ్రహ్మదులకు అంతర్యామియైయున్నాడు.

తా|| జగత్సృష్టిక్షుమండగుటచే జతుర్ముఖుడే పరతత్వము, (లేక) జగత్సంహార క్షుమండగుటచే రుద్రుడే పరతత్వము అనువారల నిరసించుచున్నారు. ఎట్లనగా? “త స్రన్నంజేభవత్ బ్రహ్మ సర్వలోకపితామహః” “కల్పాదావాత్సనస్తుల్యం సుతం ప్రధ్యానుత స్తతః। పౌరురాసీత్ప్రభోరజ్జే కుమారో నీలలోహితః” “ఏతాద్వా విబుధశ్రేష్ఠా ప్రసాదక్రొధజ్ఞా స్మృతౌ। తదాదర్శితపథానా సృష్టిసంహారకారకౌ” ఇత్యాదివాక్యములచే అండమునందు బ్రహ్మపుట్టి, ఆ బ్రహ్మవలన రుద్రుడు కలిగెననియు చెప్పబడుచున్నది. అండాంతర్యాభులు అండాద్భుతాకృతమైన పదార్థముల నెఱుంగ లేనందున వానిసృష్టిసంహారములు వీరలచేజేయ శక్యముగానందున సర్వేశ్వరుడే వానిని నిర్వహింపవలసియున్నందునను, “యో బ్రహ్మణం విదధాతి పూర్వం” అనియు “విష్ణురాత్నా భగవతో రుద్రస్యామిత తేజసః” అనియును ప్రమాణములు. చతుర్ముఖ రుద్రాస్తర్యామియై అమరజన జ్ఞానప్రదానమును, త్రిపుర దహనమును తానే నిర్వహించుచుండునట్లుద్ఘోషించుచున్నందునను, చతుర్ముఖ రుద్రాద్యంతర్భూతుడై, తద్వాచకశబ్దవాచ్యుడై వారలకును తెలియునట్లు సర్వేశ్వరుడే సకలకార్యములను నిర్వహించుచుండుటచే సర్వేశ్వరుడే బ్రహ్మ రుద్రాదులకును ఈశ్వరుడు అనుచున్నారు.

శ్లో|| బ్రహ్మోద్యోగపి నైవవేద్యమితి యన్మూలంపరం సర్వతః।

శ్వాకాశాది పదార్థజాతమఖిలం చాశ్నక్ పరాణాం పరః।

దగ్ధాచాపి పురత్రయం సురగణా నుదోద్ధయక్ యశ్శివో।

బ్రహ్మో వేతి విభాతి విశ్వమయమేవాశ్నన్ని హోత్వాదయక్॥

౧

(అవ.) క్రిందిపాశురమున వేదావలంబి కుదృష్టల నిరసించి ఈ పాశురమున “ప్రమాణములుగాని ప్రమేయములుగాని, ఎవ్వియునులేవు; సర్వము కూన్య మగుటచే వేదము, వేదవేద్యుడగు నీశ్వరుడును వానియైశ్వర్యరూపమగు జగత్తును లేదు” అను కూన్యవాదిని నిరసించుచున్నారు.

ఉళ నెనిలుళ నవనురువ మివ్వరువుగళ్,

ఉళనలనెని లవనరువ మివ్వరువుగళ్,

ఉళ నెన విల నెన వివై గుణముడై మైయిల్,

ఉళనిరుతగై మైయో డొచ్చి విలకపరనే॥

౯

ఉళ్లనెనిల్ = స్వమతానుసారముగ 'ఉన్నా' డనినను, ఉళ్లనలనెనిల్ = పరమతముననుసరించి 'లే' డనినను, ఉళ్లక్ = సద్భావాసద్భావధర్మములకు నాశ్రయ మొకటి యుండవలసియున్నందున ప్రతిజ్ఞాసమయమునఁ దప్పక నీశ్వర సద్భావ మంగీకరింపవలసియున్నది. అట్లుండగా, ఉళ్లనల విలనెననివై = 'ఉన్నాడు, లేడు' అను వాటి నే, కుణముడై మైయిల్ = గుణము గాగలిగియుండు వాడగుటచే, ఇవ్వురువు కల్ ఇవ్వరువుకల్ = రూపవత్తులును, ఆరూపవత్తులునగు నీ జగద్వర్తి వస్తు సముదయము, అవనురుపం అవనరుపం = వానికిఁ బ్రకౌశరూపముగను, అప్రకౌశ రూపముగను నున్న ప్రకారములైయున్నందున, ఇరుతకై మైయోడు = రెండు స్వభావములతోడను, ఉళ్లక్ = ఉండువాడై, పరస్థు = వానిని వ్యాపించి, ఓట్టివు ఇలక్ = నిర్విచ్ఛేదముగా నున్నాడు.

తా॥ శూన్యవాదియగు నిన్నడిగెదము. ఈశ్వరునియం దసద్భావమును సాధించు చున్న నీవు 'ఈశ్వరుడున్నా'డని ప్రతిజ్ఞ చేయుదువా? లేక 'ఈశ్వరుడులే'డనియా? ఈ రెండు కల్పములయందును నీవు తలంచు ఈశ్వరాసద్భావము సిద్ధింపదు. ఏల ననఁగా లోకమున భావాభావశబ్దములును, భావాభావప్రతీతులును విద్యమాన వస్తువుయొక్క అవస్థావిశేషగోచరములైయున్నవి. కనుక 'ఈశ్వరుడున్నా'డని యనిన అస్తిత్వధర్మవిశిష్టుడైయున్నాడని చెప్పినట్లగును. 'ఈశ్వరుడులేడు' అని నచో నాస్తిత్వధర్మవిశిష్టుడై యున్నాడని చెప్పినట్లగును. ఇట్లే ఈశ్వరవ్యతిరిక్త పదార్థములును గూడ 'ఉన్నవి' అనినచో అస్తిత్వధర్మవిశిష్టములుగను 'లేవు' అనిన నాస్తిత్వధర్మవిశిష్టములుగనున్నవని చెప్పినట్లగును. మఱియునా 'అస్తినాస్తి' అను పదార్థములుగూడ నతనికి స్వరూపములైయున్నవి. కనుక 'అస్తి' అనినను 'నాస్తి' అనినను ఈశ్వరసద్భావము సంగీకరించినట్లగును. అతఁడు సర్వాంతరాత్మ యువైయున్నాడనియు సిద్ధించుచున్నది. ఈరీతి శూన్యవాదిని నిరసించిరి.

శ్లో॥ అస్తి త్యేవ వజేద్యది స్వయమృతం నాస్తితి చేదప్యహా!

భాతిశ్రీపతిరస్య రూపమఖిలం విశ్వాత్కం రూపభృత్ ।

యచ్చారూపమిదం చ తస్యహి హరేశ్చారూప మంశాత్కం

సత్వాసత్వయుతం స్వయం ద్వివిధమస్యాఽవిశ్య భాత్యవ్యయః ॥ ౯

(అవ.) క్రిందఁజెప్పఁబడిన భగవంతుని వ్యాప్తివిషయము వర్ణించు చున్నారు.

పరస్థ తన్మూర్తయై యుల్ నీర్ దొఱుమ్ పరస్థుళక్,

పరస్థ వణ్ణమి దెన నిలవిళు మ్మొట్టివటి,

నిత్యా-వీరి

కరన్దశిలిడన్దొలు మిడన్దిగల్గిపొరుదొలుమ్,

కరన్దెజ్జం పరన్దశ నివైయున్దాకరనే ||

౧౦

పరన్ద = ఎల్లెడలను వ్యాపించును, కరన్ = భూతాంతరకార్యమును వికార మయ్యుచుండు లేనందున స్వభవమును వైత్యగుణమును గోగియున్న, పరవైయున్ = కారణ జలరూపమును నేకాన్యమున, నిగ్తోలుమ్ = అతినూత్నమైన జలపరమాణు వులయందును, పరన్దన్దమితేన = మహావికారమును నీ యట్లమునందున్నట్లే, పరన్దశక్ = అసంకుచితస్వరూపుడై యుండువాడగును, నిలమ్ = భూమియందును, విసుమ్పు = ఊర్ధ్వలోకములయందును, ఒట్టిదల = ఒక్కచోటానైనను నెదలక అతినూత్నస్వరూపుడై, శిలిడన్దొలుమ్ ఇడమ్ = అత్యల్పమును ఆగూర్ధలములయందును తికల్ = స్వయంప్రకాశములగుటచే నాజ్ఞలగులగును, పొరుగోరుం = అర్థినిస్తువులయందును, కరన్ద = వ్యాప్యవస్తువులగుటచే అనిగోరణాలనట్లు మోగియుండి, ఎజ్జమ్ = ఎల్లెడలను, పరన్దశక్ = వ్యాప్తియై యున్నాడగు, ఎజ్జెన్దొలుమ్ కరన్ = ఈ వస్తువులనన్నిటిని సంహారదశయందును తనలో నొకమొక్కని స్థితిగల్గి యున్నవాడగు, ఏ = ఊర్ధ్వపదము.

దీనిచే గారణదశయందును కార్యదశయందునుగూడ నతినూత్న చేతనాచేతనవస్తువులయందుపైతము అసంగుచిత స్వరూపములతో వ్యాపించియున్నాడని చెప్పబడుచున్నది.

తా|| సముద్రజల పరమాణువులయందును, పృథ్వీభూమిగిరి లోకాంతర్వర్తనలై యతినూత్నముగానుండు అచిద్వస్తువులయందును వ్యాపించుటచే నీవి, వానియందుం బ్రకాశించు చిద్వస్తువులయందును, స్థూలమన జ్ఞానమన వ్యాపించినట్లే అనాయాసముగా నసంగుచిత స్వరూపుడై, అన్యలచే జూడరాదనివాడై జగత్సంహారమై మదృశప్రమాణసిద్ధుడగు సర్వేశ్వరునియొక్క వివద్యోపద్య స్వరూపములై స్వాశ్రిత దుఃఖాపనోదకములగు దివ్యసాధారణదేవతములను ఆశ్రయించి యుజ్జీవింపుమాయని ఆహ్వాన్లు తనమనస్సును ప్రబోధించుచున్నాగు.

శ్లో|| సర్వత్రాయత కీతవారిధికతే మ్నవిశ్వ చాణుత్వతః

సర్వంచాపి మహాద్దామండలమయం త్వక్రమ్యధూమ్నా న్నయమ్ |

ఏవం భూమితలేదభాతి సభసివ్యాప్యస్థితస్సగ్యో

భాస్వద్యస్తుషాగుప్త ఏవసో హరి స్సోమోకర్మాపత్యహే ||

౧౦

(అవ.) క్రింద నుపపాదించిన పరత్వము నుపసంహరించుచు ఈ 'తిరువాయ్ మొట్టి' కి ఫలము మోక్షమేయని శేలవిచ్చుచున్నారు.

కరవిళుమ్మెరినలి నీర్ నిల మిన్నైయిళై,
పరనవిల్ తిఱల్ వలి యలివొత్తై యాయ్ నిన్ద్ర,
పరనడిమేల్ కురుకూర్ శడగోపకళోల్,
పరనిన్ద్ర యాయ్ త్రివై పత్తుమ్ వీడే.

౧౧

కరం విళుమ్మ = (నూత్తుమగుటచే) సుదృఢమైన ఆకాశము, ఎరి, వలి, నీర్, నిలమ్ = అగ్ని, వాయువు జలము, భూమి, ఇన్నైమిన్ద్రై = పీనిని యాశ్రయములుగాఁ గలవియై వీటికి స్వభావములైయుండు, పరన్ నవిల్ తిఱల్ వలి అలి పొత్తై = శ్రేష్ఠులగు శబ్దము, దాహకత్వము, బలము, స్వభావసిద్ధముగు శైత్యము ధారత్వమును అన, ఆయ్ నిన్ద్ర = ఈ ధర్మనిస్థులను ధర్మములను తనకు ప్రకారములనుగాఁ జేసికొనియున్న, పరన్ = సర్వస్వాత్మగుండగు సర్వశక్తునియొక్క, అడిమేల్ = 'తుయరలుగుడరడి' అని యుభివిక్రంపించిన దివ్య పాదారవింద ద్వంద్వముపై, నుగుకూర్ శడగోపకళోల్ = 'తిరునగరి' ని జనస్థానముగా గలిగి శుభలైన బాహ్య కుదృష్టల జయించు స్వభావములుగల శ్రీ నమ్మాళ్వార్ల సాదించిన, నిన్ద్రై యిత్తు = శబ్దము, అగ్గము, రాగము, తాళము, అభినయము నొకటి కొకటి పొందికగాఁ జేరియుండుటచేఁ బరిపూర్ణమై మహాత్మ్యమును సమాప్త గాఢలయంగు, ఇన్ద్రైత్తుం = పరత్వప్రతిపాదకముగు నీ దశకము, వీడే = పరని దివ్య పాదారవిందములపై సమర్పింపఁబడినది.

తా॥ లీలోపకరణ భోగోపకరణములగు సుభయవిధ విభూతులతోఁ గులఁచుగుండు సుశ్వేత్వరుని ప్రతిపాదించు నీ 'తిరువాయ్ మొట్టి' అను నీ ప్రబంధమును బ్రేమిత్యమును పర్యాలోచించినవో వాని దివ్యపాదారవిందములఁ బ్రతిపాదించుచున్నదని చెప్పుచున్నారు ఈ 'తిరువాయ్ మొట్టి' ప్రబంధమునందలి శబ్దసౌందర్యము, అగ్గ గాంభీర్యము, భావసౌభాగ్యము, గాఢమౌఘ్యము, ఒకటితోనొకటిచేరి సందృభములై నిరతిశయశ్రీమగ్ధకర్తవ్యమును, 'పొయ్యిల్ పాదల్' అనునట్లు యథా వస్థిత తత్వప్రతిపాదకత్వమును దిలకించి ద్రావిడభాషావిశ్వమును మిక్కిలి శ్లాఘించునట్లు నిరతిశయ కల్యాణగుణగణాన్వితమై యుండు సుశ్వేత్వరునకు సమాప్త గాఢ పరికర్త ప్రబంధముఁ జేయఁగల యని తమయభిప్రేకముచే నియ్యిపాశురములఁ గీర్తించుచున్నారు.

శ్లో॥ నూన్యైకాశ తలానలా నిలజలానన్యాత్తకౌన్తన్యతాః
 జ్ఞాన్యైశ్చబ్రహ్మసతాపశక్తిధరతాన్తైత్యానిచాధారతా ।
 ఏనం సర్వవిధాత్తకస్య పరమస్యాప్తైన్యనపాదాన్ముజే
 సాహస్రే దశకం శతాశిరచితే తైత్తరీయే న్యభక్త్యాఽర్పితమ్ ॥

అట్వార్ తిరువడిగళి శరణమ్

ఎమ్మరుమానార్ తిరువడిగళి శరణమ్

జీయర్ తిరువడిగళి శరణమ్

౧ పత్తు, ౨ తిరువాయ్మొళి

అవతరణిక

ఈరీతిగ సర్వేశ్వరుని పరత్వవైభవమును క్రొందితిరువాయ్మొళిలో ననుభవించి, ఆయనుభవజనిత హర్షప్రకర్షముచే “బోధయన్తః పరస్పరం” అనునట్లు పరస్పరమును బోధించుకొనవలసిన దశించుటచేతను “ఏః స్వాగు నభుంతరీ” అనునట్లు ఎకాంతముగ నొక్కర యనుభవించదగిన విషయముకొనందునను, వీరు స్వతః ప్రత్యేకానుభవములు గానందునను తమకు సాహాయ్యము నాహ్వానింపజూచిరి. ఈసంసారమున నందులకు దగినవారెవ్వరును గనబడకుండుటచే సంసారిచేతనుల నందఱినిఁ జక్కపఱచి వారలతోగూడి భగవంతుని యనుభవించును యాశపడి వారల సన్న్యాసమునకుఁజెచ్చు నుపాయ మియ్యదియని యాలోచించిరి. చేతనులు మంచి విస్తువులను స్వీకరించువారలగు చెడ్డవిస్తువులను పరిత్యజించువారలగు నుండరు గనుఁ వారు స్వీకరించిన ఉపాయోపేయములలోని, దోషదోర్భాగ్యములను, భగవద్విష్ణు కల్యాణగుణగుణములయందలి నిరవిద్యతాసాభాగ్యాద్యతిశయములను బ్రదర్శించి వీరలనందఱిని మార్చదమనియూహించి, వీరలు స్వీకరించిన పురుషార్థాదుల యందలి యల్పస్థిరత్వాదిదోషముల నుపదేశించి, ఆభిలషేయప్రత్యగీకృత్యములను సమగ్రదిష్ణ కల్యాణగుణాత్మకండగు సర్వేశ్వరుని సత్త్వనిర్గుణత్వవిద్యతిశయములను తిద్దజన ప్రతిబంధక నిష్ప్రతిక్రమములను, భజనప్రకారానుకూల్యములను నుపదేశించుచు, సంపదేశసర్వకాల సర్వావస్థలయందును సాధగవద్భజనముఁజేయుండు అని నిఖిల చేతనుల నుద్బోధించుచు భక్తియోగము నుపదేశించుచున్నారు.

(అవ.) అందు మొదటిపాశురమున సర్వావిద్యమూలకందములగు భగవద్వ్యతిరీక విషయములనన్నటిని తత్త్వణమే సవాసనముగఁ జరిర్చితించి సర్వేశ్వరుని

సర్వేశ్వరుని శ్రీపాదపద్మములందు తమయాత్మల సమర్పింపుడు అని బోధించుచున్నారు.

జురూటిరాగం-ఆటతాళం. వజ్రోత్తురై.

* వీడుమిక్ ముల్ ౨పుమ్, వీడుశెయ్దు, ఉమ్ముయిర్

వీడుడై యానిడై, ¹వీడుశెయ్మిసే॥

౧

ముల్ ౨పుమ్ = భజనవిరోధములైన సాధ్యసాధనములనన్నిటిని, వీడుమిక్ = సవాసనముగా పరిత్యజింపుడు (విడువుడు) (అంతటితో దృష్టిజెందక), వీడుశెయ్దు = వానిని విడచి, ఉమ్ముయిర్ = మీయాత్మ వస్తువులను, వీడుడైయానిడై = పరమపద నాథుడగు మనస్సామిపాదాదవిందములయందు, వీడు శెయ్మిక్ = సమర్పింపుడు “వీడిశైమిసే” అని పాఠమైనప్పుడు సమర్పించుటకు అంగీకరింపుడు, ఏఁఁఁఁఁపదము.

తా॥ సంసారిచేతనులఁగూర్చి భగవదేక భోగతోపాయముగ భక్తియొగమును భగద్వ్యతిరిక్తివిషయ వైరాగ్యపూర్వకముగ నుపదేశించుచు—భగవద్వ్యతిరిక్త సర్వవిషయసంగములను విడిచిపెట్టి యాత్మవస్తువులను భగవచ్ఛేషములుగ సమర్పింపుడు. సమర్పణమనఁగా—ఈయాత్మవస్తువు సర్వేశ్వరునికి శేషభూతమైనది అని యనుసంధించుటయే.

అన్యతస్సర్వం పరిత్యజ్య శ్రీశే మోక్షప్రజే హరా ।

సమర్పయతచాత్మానం యూయం సర్వేముముక్షవః ॥

(అన.) “అనాదికాలముగ ననుభవించుచు విచ్చుచున్న విషయానుభవముల నెట్లు విడుచుట కనువగును?” అని యందురేని; వాని అస్థిరత్వాద్విద్రోహముల ననుసంధించినచో విడువవచ్చును అని అనుచున్నారు.

మిన్నిన్నిలైయిల, మన్నుయిరాక్కై గళో,

ఎన్నుమిడత్తు, ఇత్తై యున్నిమిసీరే ॥

౨

ఉయిర్ = ఆత్మ, మిక్ = తనకభిమతముగ సంప్రాప్తించిన, ఆక్కైగళో = బంధశరీరములు, మిన్నిక్ = మెఱుఘుతీగలకంటెను, నిలై = కనబడి వెంటనే మాయమగునట్టిస్థితిని, ఇల = కలిగియున్నవి, ఎన్నుమిడత్తు = అనిచెప్పదగియుండుటచే, సీరే = మీరే, ఇత్తై = స్వామిని, ఉన్నుమిక్, మననముఁజేయుండు.

(1) వీడిశైమిసే, పా, అ.

తా॥ చిరకాలవాసనావాసితములైన విషయముల విడువకకముగు నే? యనిన ఈయాత్మ సంబంధులగు శరీరాదిప్రాకృతవిషయములయొక్క అస్థిరత్వాదిదోషముః మీరే పరామర్శింపుఁడు, అట్లు విమర్శించినచో సులభముగ వానిని సవాసనగా విడవనగును.

నిత్యస్యాప్యాత్మనోజేహస్తటితోప్యతినశ్వరాః ।

అత ఏవ స్వయం యూయం నిత్యంస్తరత మాధవం ॥

(అవ.) త్యాగప్రకారమును సంగ్రహముగ నానతిచ్చుచున్నారు.

నీర్ నుమ దెన్తివై, వేత్ ముదల్ మాయ్ త్తు, ఇత్తై

శేర్ మిక్, ఉయిర్ క్కద నేర్ నిత్తై యిల్లే ॥

3

నీర్ నుమదు ఎష్టుఇలై = ఆత్మాత్మీయములందుగలుగు, అహంకార మమకారములను అసర్గకరములగు వీనిని, వేర్ ముదల్ మాయ్ త్తు = రుచివాసన లనే ప్రక్కజేరులతోఁగూడ పెకలించివైచి, ఇత్తై = ప్రాప్తకేషియగుస్వామిని, శేర్ మిక్ = ఆశ్రయింపుడు, ఉయిర్ క్కద = ఈయాత్మకు, అత నేర్ = దానితో సమానమైనదియు, నిత్తై యిల్లే = అధికమైనదియునగు హితముగాని ప్రియముగాని లేదు.

తా॥ అత్త నాశకరములగు అహంకారమమకారముల సవాసనముగ విడిచిపెట్టి సర్వేశ్వరునియాశ్రయింపుఁడు, ఈయాత్మకు దానితో సమానమైన హితముగాని ప్రియముగాని వేటొందులేదు.

అహం మమేతి సర్వం చ ప్రహత్యైవ సమూలకం ।

భజధ్వం స్వామినం విష్ణుం నాత్మనః పూర్తిరీదృశీ ॥

(అవ.) ఆనంతరము త్యాగపూర్వకముగ భజనియమైన వస్తువుయొక్క స్వరూప నైలక్షణ్యమును ఆనతిచ్చుచున్నారు.

ఇల్లదు ముళ్ళదుమ్, అల్లదవనురు

ఎల్లైయిలన్నలమ్, పుల్ గు ¹వల్ 19¹ న్దే ॥

ర

ఇల్లతుం ఉళ్ళదుం = స్వరూపపరిణామముచే నొకవిధముగు 'అస్థిరత్వము' లేనందున 'అసత్య' శబ్దవాచ్యమైయుండు అచిత్తు, ఏకరూపత్వముచే నొకేవిధముగు 'అస్థిత్వ'మునుఁ గలిగియుండుటచే 'సత్యశబ్ద' వాచ్యమైయుండు చేతనఁడును, వీనియొక్క నశ్వరస్వరూపస్వభావములవలె, అల్లదు=అట్లు గాక విలక్షణమైయుండునది,

1. "పుల్లు" అని పా. అ,

అవక్ = అసర్వేశ్వరుని, ఉరు = స్వరూపము (కనుక), ఎల్లెయిల్ = అపరిచ్ఛిన్నమైన, అన్నలమ్ = అనందప్రచురముగు నాపగబ్రహ్మను, పన్ద్రుల్ = విషయాంతరములయందలి సంబంధమును నిశ్శేషముగాఁ బరిత్యజించి, పుల్కు = స్నేహాయుక్తుడై ఆశ్రయించుమా ! (దీనిచే భజనముయొక్క అత్యగ్రస్థియైత్యము చెప్పబడుచున్నది.

తా॥ త్యాజ్యములగుఁ జెప్పబడు ప్రాకృతవిషయములకంటెను సమాశ్రయ జీయముగఁ జెప్పబడు విషయము పరమార్థబ్రహ్మమైయుండిన నేగాని దీనినివలది దానిని స్వీకరించుట సంభవముగును అనఁగా — హేయప్రత్యసీకత్వముచేతను కల్యాణగుణగణైకతానత్వముచేతను నిఃఖిలచేతనాచేతనములకంటెను అత్యంతవిలక్షణస్వరూపుడై, నిరవధిక కల్యాణగుణగుణ పరిపూర్ణుడగుటచే నిరవధిక భోగ్యభూతుడై సర్వేశ్వరుఁడున్నాడు, అందుచే నీ హేయవిషయముల సంగమునందలి ఆనందమాత్మని నిరపచ్ఛిన్న ప్రీతియుక్తుడై యాశ్రయింపుమా !

తస్యరూపం న సన్నాసద ప్రమేయ సుఖాత్మకం ।

తస్మాద్విషయ సంబంధం పరిత్యజ్య భజాద్యశం ॥

(అను.) భజనీయుడగు పరమపురుషుని అతిశయిత పురుషార్థత్వమును శైలి విచ్చుచున్నారు.

అగ్నోదు పన్ద్రునిల్, ఉగ్నోదువీడుయిల్.

శైలోదుమున్ను తిల్, అగ్నోత్తై పగ్నోన్దీ ॥

౫

పన్ద్రు = ప్రకృతి ప్రాకృత విషయములయందలి సంగము, అగ్నోదునిల్ = నశించినదనఁగానే, ఉయిల్ = అత్తి. వీడు = మోక్షమును, ఉగ్నోదు = పొందదగును, అరు = అగూర్తప్రాప్తిరూపమోక్షమును, శైలోదు = జయించి, మన్ను తిల్ = నిరతిశయముగు భగవత్ప్రేక్ష్యమునుబొంది యుల్లీవింపవలయునని యుల్లీ శించితివని, అగ్నోదు = ఇతర సంగములఁ బరిత్యజించి, ఇన్దీ = సర్వస్వామియగు నీశ్వరుని, పన్ద్రు = ఆశ్రయింపుమా !

తా॥ విషయాంతరములయందలి సంగమును విడిచినచోఁ బ్రకృతి విద్యుత్తమై సుఖరూపముగా నున్న స్వాత్మతత్త్వనామైత్కారము గలుగును. యోగాభ్యాసముచే నదిత్సంసర్గము నశింపగ నే గూర్తస్వరూపము ప్రకాశించును. ఆగూర్తస్వరూపము నిత్యమై జ్ఞానానంద లక్షణమైయుండుటచే తదనాభవమునందుఁ బ్రవణులఁ జేయును. అట్లు దానియందు సంగపీఠపట దానిని కన్న బిడ్డయినను చూడ

కుము. భగవచ్చేష్టతైకరసమగు నీ నిజస్వరూపముఁ బొంది యుజ్జీవింపవలయునని కుతూహలముఁ గలవాఁడ వగుచునేని విషయాంతరముల బరిత్యజించునప్పుడు శ్రీమన్నారాయణుని యాశ్రయించి నానిని విడుపుము అని యుపదేశించుచున్నారు. అనఁగా ఆశ్రయించునప్పుడే సర్వేశ్వరునికే శేషభూతుఁడను అని శుభ్రవసించుము అని యర్థము.

త్యక్తే విషయసంబంధే ముక్తిస్సాన్వితానుభూతయే ।

ముక్తిం తాంచ పరిత్యజ్య కైంకర్యాన్ని భజామ్యతం ॥

(అవ) ఈశ్వరుని సర్వసమత్వమును గృహణీయుచున్నారు. (చెప్పుచున్నారు)

పథోబ్రీల నీశనుమ్, ముగ్ధోబ్రవుమ్ నిన్దనమ్

పథోబ్రేయాయ్, అవక్ ముగ్ధోబ్రేడన్తే ॥

౬

ఈశసం = సర్వేశ్వరుఁడై విరాజిల్లుచున్నను శ్రీమన్నారాయణుఁడు, పథోబ్రీలక్ = నిత్యాశ్రీతులగు దివ్యమహీ పరిజనాదులగుచును సంగమును విడిచి, ముగ్ధోబ్రవుం = నూతనాశ్రీతులమగు మనకు భారకపోషక భోగ్యభూతుఁడై, నిన్దనమ్ = ఉన్నవాఁడు (కనుక నీవు), పథోబ్రేయాయ్ = సాంసారిక సంగముల విడిచి, అవక్ = ఆ సర్వేశ్వరునియొక్క, ముగ్ధోబ్రే = భాంకత్వాది సమస్త భావములయందును, అడన్తుం = అంతర్భవించుటకు జూడుము.

తా॥ సర్వేశ్వరుని మన మాశ్రయించితిమేని మనకతఁడు ఆభిముఖ్యమును జూపించునా? అతఁడు, అవాప్తమగు కౌముఁడును నిత్యముదానుభావ్యుఁడును గదా! అనినచో; అట్లు సందియపడవలను. అతఁడు సర్వేశ్వరుఁడగుటచే నాశ్రీగులందఱియందును సముదై వాత్సల్యముగ్రుడైయుండును. కనుక నీవును ఆ శ్రీగుః పరియందు నివగధిక ప్రీతిసమన్వితుఁడవై యతని సకలవిధకైంకర్యములయందును బ్రవేశింపుము. అని యుపదేశించుచున్నారు.

నాథోఽపి సర్వలోకానాం నిస్సంగోభాతి మాధవః ।

ఏకరూపోఽస్తిసర్వత్ర ! నిస్సంగత్వం భజానిశమ్ ॥

(అవ.) సర్వేశ్వరుఁడు సంగస్వభావుఁడైనను అతఁడు ఆపరిచ్ఛేద్య మహావిభూతి ద్వయయుక్తుఁడై యుండుటచే నతీక్షుద్రులమగు మే మతని సన్నిధికి వెట్లు పోగలుగుట సంభవించును? అనినచో; అసందేహమునగు ప్రసక్తియేయుండను. ఏలయన? ఆసర్వేశ్వరునితో మనకుండు సంబంధమును వసుసంధించితిమేని

మననైచ్చమునకు వగవంబులేదు. నిస్సంకోచముగా నతని నాశ్రయించవచ్చును అని యానతిచ్చుచున్నారు.

అడళ్ళెట్టిల్ శమ్మత్తు, అడళ్ళక్కణ్ణు, ఈశా

అడళ్ళెట్టిల్ అంతెన్ను, అడళ్ళుగవుళ్ళే ||

2

అడళ్ళెట్టిల్ = సాకశ్యేన విభూతిద్వయమును, శమ్మత్తు = ఆ సశ్వేత్వరని సంపత్తును, అడళ్ళ కణ్ణు = నిశ్చేషముగా ననుసంధించి, ఈశా = ఈశ్వరునకు, అత్తితు = అది, అడళ్ళెట్టిల్ = అంతయును శేషభూతమైయున్నది, ఎన్ఱు = అను సంబంధమును గుర్తెఱింగి, ఉళ్ళే = దానిలోపల, అడళ్ళుగ = ఆ విభూత్యేకత ముగా అడఁగియుండు (ఆ సంబంధస్థానము గలిగెనేని యావిభూతిలో దానును అడఁగియుండవచ్చును.)

తా|| స్నేహస్వభావుడైయున్నను ఈ శీలోపకరణమైన జగద్విభూతిని, భోగోపకరణమైన ఆప్రాకృత మహావిభూతినిఁ గలిగియుండు అతనినిరసనకైశ్వర్య మునుఁజూచిన దగ్గఱఁజేరుటకు గర్భగుర్భరాలగు మాబోటివారలగు శక్యమగునా? అనిన ; — ఆ సంపత్తంతయును మనస్వామిదేవుని యనుసంధించినచో సంకోచ మునకుఁ బ్రసక్తియేయుండదు. కాబట్టి అట్లు అనుసంధించుకొనుచు నిస్సంకోచ ముగా నతనిదరికిఁజేరి నిత్యనిరసనకై శాంత్యములఁ జేయుచు పరమపద సామ్రాజ్యము ననుభవించుపుండు అని యుపదేశించుచున్నారు.

విశ్వర్యం సర్వమాలోక్య రమ్యం తస్య విభూతిగమ్ ।

ఈశస్యేత్వేన మత్వా త్వం తిక్తచైకీభవానిశమ్ ॥

(అవ.) భజనప్రకారము నానతిచ్చుచున్నారు.

ఉళ్ళమురై శేయల్, ఉళ్ళవిమ్మూన్ఱు యున్ఱు,

ఉళ్ళిక్కెడుత్తు, ఇత్తై ఉళ్ళిలొడున్ఱై ॥

౩

ఉళ్ళం = మననాదికరణమును మనస్సును, ఉడ్డై = స్మృత్యాదికరణమును వాక్కును, శేయల్ = ప్రజామాదికరణమైన కాయమును అను, ఉళ్ళ = ఆనాది సిద్ధములగు (కొత్తగా సంపాదించవలసినది లేక పూర్వమే నుపన్నములగు), ఇమ్మూన్ఱై యుం = సన్నిహితములును విధేయములును నీ కరణక్రమము, ఉళ్ళి = వీనిస్పృష్టి ప్రయోజనమును విమర్శించి, తమన్ఱు = ఇతర విషయాన్వయముల నివర్తింపఁజేసి, ఉత్తైఉళ్ళిల్ = నిరుపాధికస్వామియగు ప్రాప్తవిషయమును, ఉడ్డై వ = పరితంక్రం డవై ఒదిగియుండుమా !

తా॥ ఏ యుపకరణములఁ గాని కైంకర్యవృత్తినిఁ జేయవలయుననిన చెప్పుచున్నారు. సంపాదించఁబనిలేక ముందే సంపన్నమైయున్న మనోవాక్కాయములను కరణత్రయమును “భగవత్పరిచర్యా కరణాథముగఁ బరికల్పితము లివి” అని యనుసంధించి తదవ్యతిరిక్తవిషయములనుండి నివర్తింపఁజేసి భగవద్విషయమున బ్రవేశపెట్టవలయును.

మనోవాక్కాయరూపం చ సార్థకం కరణత్రయమ్ ।

మత్వా త్వం భవ నిస్సంగః సక్తస్సర్వేశ్వరేభవ ॥

(అమ) భజనఫలముగు విరోధినివృత్తిని ఆనతిచ్చుచున్నారు.

ఒడుజ్జ వవన్కణ్, ఒడుజ్జలు మొల్లామ్,

విడుం, పిన్నమాక్కై, విడుమ్మొట్టు దెణ్ణే ॥

అవక్ కణ్ = అస్తత్వామియగు నతనియందు, ఒడుజ్జ = అపృథక్ సిద్ధ ప్రకారముగా అంతర్భవించగా, ఒడుజ్జలుం = ఆత్మయొక్క జ్ఞానాదిస్వభావ సంకోచము, ఎల్లామ్ = తథేతువగు అవిద్యా సంబంధములన్నియును, విడుమ్ = పోవును, పిన్నం = “కృతకృత్యాః ప్రతీక్ష్యంతే” అనునట్లు తరువాతగూడ, ఆక్కై = ఆరబ్బ శరీరశేషముయొక్క, విడుమ్మొట్టుం = అంతమును, ఎణ్ = ప్రతీక్షించును.

తా॥ ఈరీతిగ సర్వేశ్వరుని విషయమునఁ గరణత్రయమును ప్రసరింపఁజేయగ భగవత్కైంకర్య ప్రతిబంధకములన్నియును, పటాపంచలై పోవును. అటుపిమ్మటఁ గూడ ఈవర్తమాన శరీరావసానమును బ్రతీక్షించియుండును. అంతియేవిలంబము.

ఆశ్రితే చ త్వయా తస్మిక్ నశ్యంతి ప్రతిబంధకాః ।

శరీరత్యాగకాలంతు ప్రతీక్ష్య తతః పరమ్ ॥

(అమ) భజనీయుండగు పురుషోత్తముని ప్రాప్యత్వపరిపూర్ణిని ఆనతిచ్చుచున్నారు. మఱియును సార్థముగా తిరుమత్రమును యావచ్ఛరీరపాతము ననుసంధించుచు సర్వేశ్వరుని ఆశ్రయింపుడు అనుచున్నారు.

ఎణ్బొరుక్కన్నలత్తు, ఒణ్బొరుళిటిల

వణ్బొరుక్కన్ నాగణ్, తిణ్ కణ్బొణ్ శేరే ॥

ఎణ్ పెరుక్కు అన్నలత్తు = అనందవల్లిలో నభివర్ణింపబడినట్లు (గణనఁజేయుటకు శక్యముగాని) గణనాతీతమైయుండు, ఆ బ్రహ్మానందముతో సమానముగు అనందానుగుణములచేఁబూర్ణులై, ఒణ్ పొరుళ్ = ‘అకామనాత శోమ్రీయ’ శబ్దవాచ్యులై అవిరూఢత స్వరూప సాక్షాత్కారలగు చేతనులు, ఈటిల = అసంఖ్యేయమై, అపరి

చ్చిన్నమైన, వణ్ పుకట్టి = దివ్యకల్యాణగుణములచే పరిపూర్ణుడగు నారణ్ = 'నారాయణ' శబ్దపూర్ణుడగు సర్వస్వామియొక్క, తిణ్ = సమాశ్రితులను విడువకయుండునట్టి సుదృఢస్వముగల, కట్టిల్ = దివ్యపాదారవిందములను, శేర్ వీ = ఆశ్రయింపుమా!

తా॥ ఇట్లు సకలసమాశ్రితుజీయుఁడుగాఁ జెప్పబడిన ఈశ్వరుఁ డెవ్వఁడ నఁగా? అసంఖ్యేయములై జ్ఞానానందస్వభావులైయుండు సర్వాత్మలను నిత్యసిద్ధ కల్యాణగుణులగు పరిపూర్ణుఁడైయుండు శ్రీ మన్నారాయణునియొక్క సమాశ్రితుల నెవ్వఁడును విడువఁబాలకయుండి మనల నెల్లఱ సంగక్షించుచుండు దివ్యపాదారవింద ద్వంద్వమును ఆశ్రయింపుమా! అనుచున్నాను.

అమితానంద - సదృశు - కల్యాణగుణ వాక్యభేదః ।

శ్రీ మన్నారాయణస్వైవ పాదార్థం దృఢమాశ్రయం ॥

(అవ.) ఈ 'తిరువాయ్ మొట్టి' దివ్యప్రబంధముయొక్క ఉపాదేశాతమత్వమును ఫలముగాఁజెప్పచున్నాము

శేర్ తడైన్దుమకుర్, శడనోవన్ శొల్

శీర్మొయూయిరత్తు, ఓర్మిప్పత్తే ॥

౧౧

శేర్ తడం శేన్దుమకుర్ శడనోవన్ శొల్ = జలప్రపూర్ణములగు తటాకములచే నలంకృతంబగు, పోమగుణుడైయుంబగు శ్రీ సగరిలో నివసించు (శతుల క్షింను) శ్రీ నమ్మాళ్వార్ల వాగమృతములను, శీర్ తొడై = అలిగోచితసన్నివేశ రమ్యములగు శబ్దసందర్భములచే పరిమళితములగు, ఆయుగత్తు = దివ్యపాశురములలో, ఇప్పత్తు = ఆశ్రయణోపదేశపరమగు నీ పదిపాశురములు (దశకము), ఓర్మి = నిరూపింపఁబడినది.

తా॥ భగవద్గుణప్రతిపాదకముగానున్న సమాప్రగాథా (దివ్యపాశురములు) పరికర్షితమగు నీ దివ్యప్రబంధమున ఈ రెండవతిరువాయ్ మొట్టి శ్రీమన్నారాయణుని నభివర్ణించుచున్నది.

రమ్యే తటాకధూయిన్దే నరుకొనగ శే ప్రభోః ।

శతకోవన్య దివ్యోక్తి సాహస్రే దశకం త్విదమ్ ॥

ఆల్వార్ తిరువడిగ శే శరణమ్

ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగ శే శరణమ్

తీయర్ తిరువడిగ శే శరణమ్

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

౨ పత్తు, ౧౦ తిరువాయ్మొళి

అవతరణిక

శ్రీయఃపతియగు సర్వేశ్వరుడు, పురుషార్థముగ నిర్ణీతమైన అత్యంత పారతంత్ర్యము క్షమియున్న కైంకర్యమును మీ పేరేంచినట్లే, కాలవిలగము లేకుండునట్లు ఈలోకమున నే యిచ్చుటకై దక్షిణశ్రీచైలము (శ్యామిరుమల్ల) నందు వేంచేసియుండు తనస్వరూపమును సాక్షాత్కరింపజేయుగా మీరుకేవల అత్యంతహృష్టులై, సుందరబాహు (అశ్రుర) స్వామియొక్క నిరతిశయాజ్ఞలన్ని, అభియాప్య, రక్షకత్వాదాద్య, రక్షణోపకరణమత్వాదులను, ఆశ్రీతివ్యాపాహమును, ఆపకస్సఖత్వమును, ఆశ్రీతానుకూల్యమును, విరోధినిరసనశీలమును, జ్ఞానప్రదత్వమును, ననుసంధించి (ఏమిందుండగు ప్రాప్యస్వరూపుడే ప్రీతికేయుడున్నందున నీ 'తిరుమలై'యే పరమప్రాప్యమని నిష్కర్షించి మొదటి యైదుపాశురములచే తిరువుళ్లమును (మనస్సులు)గూర్చియు, కడపటి యైదుపాశురములచేత 'త'కిరుమగుర్చియు సర్వ శ్వరుని భోగ్యత నుపదేశించుచు ముగించుచున్నారు.

(అవ.) అందు మొదటిపాశురమున నిరతిశయాజ్ఞలన్నివిభిన్నమైన సర్వేశ్వరుడు ప్రీతికేయు 'తిరుమాలిరుంకోలై' యను తిరుమలైయే పరమప్రాప్యమనుచున్నారు.

కేదారగౌళ రాగం-ఆదితాళం, ౪లివిరుద్ధమ్

కీళరోళియిళమై కెడువతన్నున్నె,

వళరోళిమాయోక్ మరువియకోయిల్,

వళరిళం పొళ్ళిల్ శూళ్ మాళిరుజ్జుళోలై,

1తళర్విలరాకి త్చార్వదుశదిరే ||

౧

కీళరోళియిళమై = పైపైగనభివృద్ధిజెందుచున్న జ్ఞానభిక్త్యాజ్ఞలన్నియులగుయోగ్యత గలిగిన యావసారంభరూపముగు బాల్యము, కెడువతిక్ మున్నం = విషయాంతరగతిమై చెడిపోవుటకుముందే, వళరోళి = సమభివృద్ధి నీల సౌలభ్యాధి గుణగణాంజలముచే విరాజిల్లుచు, మాయోక్ = ఆశ్చర్యస్వరూపుడగు సర్వేశ్వరుడు, మరువియకోయిల్ =

1. 'తళర్విలరాకిచ్చార్వదు' అనియు పాఠము.

అత్యంత ప్రీతితో వేంచేసియున్న దివ్యస్థానమై, శివర్ ఇళం పొట్టిలోకాట్ = సమభివృద్ధములగుచున్నను శత్రుదనమువదలని దివ్యోద్ధానవనములచే (కోటలచే) జాట్ల బడినదై (పరివేష్టితమై) (దానిచే), మాలిగుం శోలై = “తిరుమాలిగుంశోలై” అను తిరునామముగల తిరుమలను, తళయ్య ఇలర్ ఆకిల్ = ప్రయోజనాంతరసంబంధ మను అనర్థములేనివారలై, శార్వరు = పొంగుట, శదిరే = మిక్కిలిచాతుర్యము.

తా॥ ఈరీతి తమతో సంశ్లేషించిన సర్వేశ్వరుడు వేంచేసియుండు దక్షిణ దేశమునందలి తిరుమలను అనుభవించుచున్నారు. అచ్చటి ఉద్ధానములవలె నిసర్గ రమణీయమగు సర్వేశ్వరుని దివ్యమంగళవిగ్రహము అతిశీతలమై అత్యంత స్థూలైన బౌద్ధవ్యవస్థావనాది కల్యాణగుణగణములంగలదియై విరాజిల్లుచున్నది. కొబ్బటి యీ ‘తిరుమాలిగుంశోలై’ అను దివ్యదేశమును, మీకు కరణపాటవాడులున్నప్పుడే మీక్షేపములన్నియుతీరునట్లు ఆశ్రయింపుడు. ఇదిపరమప్రాప్త్యము.

శ్లో॥ ప్రాగ్భావనస్యవిలయాత్ప్రచిత్తజనః శ్రీమాయాచరిత్రపతివీమగృహంప్రభోర్నః॥
నిత్యప్రవృద్ధతరుషండవృతం సుఖాయ శ్రీమద్వనాద్రితలమాశ్రయితుంహియంతం॥

(అప.) ‘అత్తకర్’ పెరుమాళ్లయొక్క దివ్యసన్నిధియగు తిరుమలశోభన తిరుపతిని స్తుతించుటయే ప్రయోజన మనుచున్నారు.

శదిరే ఇళం మడవార్ తాట్టియై మదియాదు

అదికురల్ శేజ్జత్తు అగర్ శోక్కియిల్

మదితవత్తరుదుమి మాలిరుజ్జోలై

పదియదు ఏత్తి ఎల్లవదు పయనే.

శదిర్ ఇళం మడవార్ = అర్ధానుగుణముగ భోగమునిచ్చుటలో మిక్కిలి చాతుర్యముగలవారును, యావనమదముచే నెట్టివారలైనను మోహింపజేయువారును నగు యవతులయొక్క, తాట్టిచ్చియై మదియాదు = వినయాభినయ విలాసచ్ఛేష్టి తాదుల లక్ష్యముజేయక, అతిర్ కురల్ శంగత్తు = సంశ్లేషజనిత ప్రీతిప్రకర్షముచే కల్పించుచున్న శ్రీమత్పాంచజన్యమును తమ దివ్యవాస్తవంశేరుహమున భరించి యుండుటచే నిరతిశయసౌందర్యసంపన్నులగు, అత్తకర్ తిమ్ = సుందరబాహు (అత్తకర్) స్వాములకు, శోయిల్ = అసాధారణవాస్తానమై, మదితవత్తరుదుమి = చంద్రమండలమునొలుయునట్లు ఆత్మన్నతములగు శిఖరములంగలిగిన, మాలిగుంశోలై = ‘తిరుమాలిగుంశోలై’ అను దివ్యక్షేత్రమున, పతి ఆరు = ‘తిరుపతి’యని ప్రసిద్ధ

మైనస్థలమును, ఏత్తి=స్థులించి, ఎట్టువలే=ఉజ్జీవిగుడుటయే, పయకో=పరమప్రయోజనము (ఇదియును మనస్సును సంబోధించియు చెప్పబడినది.)

తా॥ ఓమనసా! వ్యామోహజనకములగు ప్రాకృతవిషయములయందలి సౌఖ్యమును సహనముగఁ బర్యవేక్షించి, ప్రతిహేతుప్రాయభేదమున దివ్యస్వనిజే బరమవిలక్షణమైయున్న శ్రీహరిచరణమును తిమిహస్తపద్మమున భరించియుండుటచే నిరవధిఁ జూడక సౌభాగ్యసంపన్నులై దానిచే 'అగ్రకర్' అను తిరుమామయగల సర్వేశ్వరునకుఁ బరమరహస్యమునానన్తమై పరిభ్రష్ట చంద్రమండలముచే నలంకృతములైన శిఖరోపరిభాగములఁబడి విరాజిల్లుచుండు 'తిరుమాలికుఁడో' అను దివ్యక్షేత్రమును త్రికరణసద్ధిగా స్తుతించి యుజ్జ్వలంబుమా! ఇయే పరమప్రయోజనము.

శ్లో॥ చాతుర్యకాలి తరుణీజనవశ్యతాంతు త్యక్తైవప్రతిభ్రష్ట విధూషితశంఖసారే ।

శ్రీరమ్యబాహుభృతి ఏవ గృహంసుధాంభోజైర్లంసితవనగిరిగ్లఘోషావశ్యతాం॥

(అవ.) పరమోదారుడగు సర్వేశ్వరుఁడు నివసించుచున్న తిరుమాలికుఁడో యొక్క ప్రాంతపర్వతమును బొందుటయే మనకుఁ గరణీయ మయిచున్నాడు.

పయనల్ల శెయ్దు పయనిల్ల నెడై!

పుయల్ మట్టై వణ్ణర్ పురిన్దుత్తకోయిల్

మయల్ మిగుపొట్టై శూన్ మాళిరుంజోల్

అయల్ మల్లై యడై వదు అదుకరుమమే.

3

నెడై = ఓమనసా, పయనల్ల శెయ్దు = ప్రయోజనకూన్యములైన కార్యములఁజేసి, పయకోయిల్ = ప్రయోజనములేదు, పుయల్ మట్టై వణ్ణర్ = విఘ్నముఖమైన కాలమేఘమువలె జలస్థలవిభాగవిచక్షణలేక నెల్లచోట్లను కరుణామృతిమునావర్షించునట్టి పరమోదారుడగు సర్వేశ్వరుఁడు, పురిన్దు ఉత్తకోయిల్ = అభిముఖుడై నిత్యవాసముఁజేయుచున్నదియును, మయల్ మిగు పొట్టై శూన్ మాళిరుంజోల్ = చూపరల హృదయముల గలచివైచునట్లు పరమరహస్యములైన పూదోటలచే బరివృతంబగు తిరుమాలికుఁడోలై పర్వతమునకు, అయల్ మల్లై = ప్రాంతమునందున్న పర్వతమును, అడైవరుతే = బొందుటయే, కరుమం = స్వరూపప్రాప్తమగు కర్తవ్యము.

తా॥ ఓమనసా! ప్రయోజనకూన్యములైన పయఁజేసి లాభములేదు, కనుక దానినన్నిటిని సహనముగ విడిచిపెట్టి కాలమేఘము జలస్థల విభాగములేక

వన్నించునట్లు స్వాత్రితుల కాత్తదానముజేయుచు సర్వేశుడు వేంచేయుండు దివ్యదేశమై నిరతిశయసుందరములగు దివ్యోద్భావననకాజీవే బరికర్తృతంబగు తిరుమాలిరుంశోలై దివ్యపర్యతముయొక్క ప్రాంతపర్వతము నాశ్రయించుటయే మనకు స్వరూపానురూపమగు ననుపానము.

శ్లో॥ కృత్యంవృథైవవితథంకిలచిత్త! వన్నప్రేఘాయితస్యతు హరేః ప్రియసన్నిధానమ్ |
సమ్మాహనైః తరుగజైశ్చ సమిపశైలే రవ్యం శుభం వనగిరేః స్థలయాశ్రితస్యమ్ ||

(అవ) నిరస్తనమస్త కర్తృబంధులై, స్వదిన్యచరణారవింద నిత్యకైంకర్యములఁ జేసి స్వాత్రితులైలును యుజ్జీవించుట కనుకూలమగునట్లు సర్వేశ్వరుండు పరమకృపతో వేంచేయుండు తిరుమల నాశ్రయించుటయే సదృశకార్యమునుచున్నది.

కరుమవక్ పాశం కళిత్తుగ్నయ్యవే
పెరుమలై యెడుత్తాక్ పీడుత్తై శోయిల్
వరుమ్మలై తనమ్మం మాలిరుంజోలై
తిరుమలై యదువే అడై నను తిరుమే.

౪

కరుమం వక్ పాశం కళిత్తు = బంధకములగు కర్మములనియెడి బలిష్ఠములైన పాశములను ఛేదించుకొని (సతీతులైలును), ఉగ్నయ్యవే = నిరంతరకైంకర్యములఁజేసి యుజ్జీవించుటకై, పెరుం మలై ఎడుత్తాక్ = (అర్తులగు గోపనోపీజనముల అర్చితిరునట్లు) పెద్దపర్యతమును ఎత్తి ఆందఱిని సంగఱించిన సర్వేశ్వరుండు, పీడు ఉలై శోయిల్ = తనగతైశ్వర్యముఁ బ్రకాశించునట్లు నిత్యవాసముఁ జేయుచున్న దివ్యత్వేత్తమై, వరు మలై తనమ్మం = విష్ణోష్ఠభుక్తులై ఎచ్చుచున్న మేఘములు విడుచుకొనునట్లు, మార్ ఇరుం శోలై = మిగుల నున్నతిరులై విస్తారములగు మహావృక్షలతాగుల్నగులచే విరాజిల్లుచున్న దివ్యోద్భావనములగుల, తిరుమలై యదువే = ఆ తిరుమలనే, అడైవతే = పొందుటగను, తిరుమే = మనస్వరూప సదృశకార్యము, మార్ = బొన్నిత్యము, ఇరుమై = పరస్పర “మాలిరుంశోలై తిరుమలై” అనుటచే తిరుమలలోనండు ఉద్భావనములే పరమప్రాప్త్యములని తెలియుచున్నది.)

తా॥ ఓ మనసా! నిరస్త ప్రతిబంధులై తన శ్రీపాదపద్మములలో నిత్యకైంకర్యములఁజేసి సకలచేతనాను యుజ్జీవించుటకై సర్వేశ్వరుండు పరమకృపతో విచ్చేసి నిత్యవాసముఁజేయుచున్న సమస్తసంతాపనాశకమైన ఆ తిరుమలను పొందుటయే కైంకర్యముజేయుట గుపామును.

శో॥ దుష్కర్తృపాశసరణిం జగతాం నిహన్తం తస్య క్షిసిద్ధివిధయేపి మహాచలం యత్ |
సన్ధారయన్ హరిహాస్తితమాపగూఢే మేఘాన్పుతే వనగిరౌ గిరిశేష శేవ్యః ॥

(అవ.) రక్షణోన్ముక్తుడైన శ్రీసుదర్శనాత్మావస్థనడుమ శ్రీహస్తమున గరించి యున్న సర్వేశ్వరుడు విజయముచేసియుండును.

తిఱముడైవలత్తాల్ తీవ్విన్దె పెగుక్కాను
అఱముయలార్చి స్పడైయవకోయిల్
మఱువీల్వణశున్దె కుర్చున్ మూలియంబోర్
పురమలై శార పోవదుకిటింగి.

గీ

తిఱముడైవలత్తాల్ = నానావిధములైన కలములే, తీవ్విన్దె పెగుక్కాను = అకృత్యకరణకృత్యాకరణాదిజన్యములై క్రూరులను పాపములను వృద్ధిజేందనీయక, అఱముయలార్చి = అత్రితరత్నాకూప పరమార్థమున నిర్వోక్షోగ్యముయందు, అట్టి పడైయవకో = శ్రీ సుదర్శనాత్మావస్థను దివ్యాయుధముగ గణించి సర్వేశ్వరుని, కోయిల్ = నిత్యనివాసస్థానమై, మఱువీల్వణశున్దె కుర్చున్ = శైవలక్ష్మిమాది కళంకరహితములై మహాహరములై అత్రితులగు సర్వేశ్వరకౌముదలగు సావకీర్త్యములైన నిర్గురములచే బరికర్తృమగు, మూలియంబోర్ = 'తిరుమూలములలో' తిరుమలై యొక్క, పుఱమలై = ప్రాంతపర్వతమును, శార = అత్రియందుటగు పోవదు = పోవుటయే, కిటి = మంచియుపాయము, (దాని నాత్మయందుటగు శివ అత్రియంద బ్రతున్నించుటయే మంచి యుపాయమని హయాన్యము గల పాశురమువలననుతమ మనస్సున కుపదేశించిరి; ఇటుపై ఇతరులయొద్ద యుపదేశించుట.)

తా॥ ఓమనసా! సంఖ్యచేతను, బలముచేతను, పాపముల వృద్ధిజేందనీయక వానిని ఛేదించుచు ఎల్లప్పుడును అత్రితరత్నాకూపనగరీ జాగరూకుడై విరాజిల్లుచున్న శ్రీ సుదర్శనాత్మావస్థను దివ్యాయుధముగ గరించి యున్న హయాన్యములగు నిత్య వాసముండేయుచున్న దివ్యతీత్రతిల్లజ్జమ నిర్మలములైన సర్వేశ్వరములయందు 1సోనలచే (ఊట కౌలువలచే) పరివేష్టితముయందు తిరుమూలములలో తిరుమల యొక్క ప్రాంతపర్వతము నాత్రియందుటగు పోవదుమే హయాన్యము.

శ్లో॥ దుష్కర్తృపాశవిధయేజగతాంబలైస్తే నానావిధైరపకటానీ హి చక్రపాణిః |

తేనోపితస్యచవృతస్య శుభైః ప్రవాహై రన్యవ్యవర్తనైః సర్వైః నిర్భూతాన్తి |

1. తిరుపతిప్రాంత్యమున కళంకౌలువయందును.

(అను.) ఆశ్రితవ్యాఘ్రుడగు పురషోత్తముడు నివసించు తిరుమలకు పోవు మార్గమును స్మరించుటయే పరమప్రాప్త్యమునుచున్నారు.

కిటియెన నిన్నె మిన్ కీట్టై మైశెయ్యుడే
ఉటియమర్ వెణ్ణైయ్ ఉణ్ణవన్కొయిల్
మఱియొడు పిణ్ణై శేర్ మాలిరుంజోలై
నెటిసడలదు వే నిన్నె వదు నలమే.

౬

కిట్టైశెయ్యుడే = విషయాంతరములకుపోవుటను స్మరించుటయును నైచ్చమును పొల్పడక, కిటి ఎన నిన్నెమిన్ = దీనినే సదుపాయముని తలంపుడు (దేనిననగా :) ఉరి అమర్ వెణ్ణైయ్ ఉణ్ణవన్ కోయిల్ = ఉట్టిలోని కుండలోననుర్చి భద్రపఱచి యుంచిన వెన్నను పరమభోగ్యముగఁ దానేయొత్తి యారగించిన శ్రీ కృష్ణస్వామికి దివ్యసన్నిధియై, మఱియొడు పిణ్ణై శేర్ = తన పిల్లలతోగూడ అడజింకలుచేరుచున్న, మాలిరుంజోలై = 'తిరుమాలిరుంజోలై' తిరుమలకుఁబోవు, నెటిపడ అతు వే నిన్నెవతు నలమ్ = మార్గమునం దన్వయింపవలయునని దాని నే యనుసంధించుట పరమ పురుషార్థము. (ఈపాశురమున 19 పదములున్నవి.) మఱి = పిల్ల (శాబము), పిణ్ణై = అడజింక.

తా॥ చేతనులారా! నందగోకులమున గోపికలయిండ్లలో నిరవధికమగు పెరుగును చిలికియొత్తి వెన్నను భాండములలో నునిచి వాటిని ఉట్టపై భద్రపఱచియుండ అచ్చటికి రహస్యముగఁ బ్రవేశించి అందుండు నవనీతము నంతయును నారగించిన (నవనీతచోరుడగు) శ్రీ కృష్ణస్వామి నిత్యవాసముఁజేయుచున్న 'తిరుమాలిరుంజోలై' అను దక్షిణశ్రీశైలమునకుఁబోవు మార్గము ననుసంధించుటయే పరమప్రాప్త్యముని అధ్యవసాయముఁజేయుండు. ఇతరములు ప్రాప్త్యములని యెంచకుండు.

శ్లో॥ త్యక్తానిహీనమసి కర్ష కుభాంగతిం తాం సంచిన్త్య చాత్రతు సవత్స మృగీ
సమేతమ్ ।

శిశోపరిష్ఠ నవనీత భుజస్థలం తత్ స్వర్తుంచ సద్వనగీశే కుశలం శరణ్యమ్ ॥

(అను.) ప్రళయపత్నిఖుండగు సర్వేశ్వరుండు నివసించు తిరుమలలోని యానుకూల్యమే ప్రబలమునుచున్నారు.

నలమెననిన్నె మిన్ నరకఘ్నునాడే
నిలమునంఱడన్దాన్ నీడుతైకోయిల్

మలములుమదిశేర్ మాలిగుంజోలై

వలముత్తైయైది మరువుదల్ వలమే.

2

నరకు అట్టుదాతే = సంసారనరకమున మునుగక, నలం ఎన నిన్మిక్ = ఇదియే పరమప్రయోజనమని తలంపుడు, మునంనిలంఇడదాక్ నీడుత్తైయిల్ = వరాహకల్పమునకొదిలో అడ్డభిత్తిలో నామరూపశూన్యమైయుండు భూమిని మహావరాహమై యుద్ధరించిన సర్వేశ్వరుడు నిత్యవాసముజేయుచున్న దివ్యక్షేత్రమైనదై, మలం అటుకులిశేర్ = ఆపర్వతమునందలి యున్నత శిఖరాభిఘాతముచే కళంకమాపోగ నిష్కలంకుడై విరాజిల్లుచున్న చంద్రుడు నివసించుచున్న, మాలిగుంజోలై = 'తిరుమాలిగుంజోలై' తిరుమలను, ముత్తైవలం ఎయితి = శేషశేషిభావ సంబంధముచే నానుకూల్యమునుబొంది, మరువుదలే నలమ్ = ఆమరియుండుటయే శ్రేష్ఠము. (ఈపాశురమునను ౧౯ పదములు.)

తా॥ చేతనులారా! సంసారనరకకూపమున బడకుడు. ఇదియే పరమప్రాప్త్య మనితలంపుడు. ఆదివరాహకల్పమున అండ్డభిత్తిలో నామరూపభాగములేవియులేక మునిగియుండు భూమిని మహావరాహస్వరూపుడై యుద్ధరించిన సర్వేశ్వరుడు నిత్యవాసముజేయుచున్న దివ్యక్షేత్రశల్లజమును పరమపురుష నిర్మల విశదలమ జ్ఞానజనకమగు దక్షిణశ్రీశైల (తిరుమాలిగుంజోలై) పర్వతమును అనన్యప్రయోజనమై శేషవృత్తిలో నాశ్రయింపుడు.

శ్లో॥ సంచిత్తతాంకుభమిదంసరకౌపనుత్తైపూర్వం ధరోద్ధరణకృద్వసతీహయస్తాత్ ।
దివ్యాం మతిం చితరత్తిచ శేషభావా త్పాప్తం వనాద్రిముచితం తరుషండరమ్యమ్॥

(అవ.) ఆశ్రితానుకూలుడైన శ్రీకృష్ణుడు నివసించు తిరుమలలోని నిరంతరానుకూలవృత్తియే పరమప్రాప్త్య మనుచున్నారు.

వలంశెయ్దువై గల్ వలజ్జుభియాదే

వలంశెయ్యం ఆయమాయవన్కోయిల్

వలంశెయ్యంవానోర్ మాలిగుంజోలై

వలంశెయ్దునాథుం మరువుదల్ వల్లక్కే.

౩

వలంశెయ్దుతు = కరణక శిబరములకు బలమునుగలుగజేసి, వైకల్ వలంకభియాతే = నిరంతరముగ నాబలమును నితరవిషయములలో బ్రయోగించి చెడనివ్వక, వలంశెయ్యం = ఆశ్రితసులభత్వరూపమగు నానుకూల్యమున జేయు, ఆయన్ మాయవక్ =

శ్రీకృష్ణుడై యవతరించిన అశ్చర్యగుణచేష్టితుండగు పరమాత్మునికి, కోయిల్ = నివాస స్థానమును, వానోర్ వలం శెయ్యుం = పరమపదవాసులు సైతము ఆనుకూలవృత్తిజేయు నట్లు మహాప్రభావసంపన్నమై యుండు, మాలిరుంశోలై, తిరుమాలిరుంశోలై తిరుమలను గూర్చి: వలం శెయ్తు = ప్రదక్షిణాద్యనుకూలవృత్తులజేసి, నాళుం మరువుతల్ = నిరంతరసంశ్లేషముజేయుటయే, వట్టన్కు = న్యాయము, (ఈపాశురమునను ౧౯ పదములు.)

తా॥ పరమకారుణికుడై యాశ్రితవ్యాముగ్ధుడై సర్వేశ్వరుఁ డిచ్చిన కరణకళేబరబలమును హేయవిషయములలో ప్రవర్తింపజేయక, అశ్చర్యభూతుడై యాశ్రితసుఁ ధుడైయుండు సర్వేశ్వరుఁడును, అస్పృష్టసంసారగంధులై నిత్యనిరవద్యవిజ్ఞానులగు నిత్యనూరులను ప్రదక్షిణాదులజేయుచు నానందము ననుభవించుచున్న 'తిరుమాలిరుంశోలై' తిరుమలను ప్రదక్షిణాది నిత్యకైంకర్యములలో నిరంతరము సంశ్లేషించియుండుటయే న్యాయము.

శ్లో॥ సంపాల్ ప్యచాపి బలమత్ర వృత్తైవ కాలం శేతుంహి నో చిత్ మహోత్కలవహస్య ।
గోపాలకస్యవసతి సునిరబృన్దవన్ద్యా దివ్యస్థలీ వనగిరే స్సతతం హి నేవ్యా ॥

(అన.) పూతనను నిరసించిన శ్రీకృష్ణస్వామి నివసించుచుండు తిరుమలను నేవించెదమని యధ్యవసించి ధ్యానించుటయే సంసారవిజయహేతువనుచున్నారు.

వట్టన్కుననినై మిన్ వల్వినై మూత్తై కాదు
అత్త కొడియట్టాన్ ఆమర్ పెరుజ్జోయిల్
మొక్కళిన్ నినంశేర్ మాలిరుంజోలై
తొక్కరుదువదే తణివదుళూదే.

వల్ వినై మూత్తై కాతు = క్రూరములగు సాపములయం దవగాహింపక, వట్టన్కు ఎన నినైమిన్ = ఇదియే స్వరూపానురూపమని తలంపుండు, అత్తం కొడి అట్టాన్ = పితాచియగుస్త్రీని (పూతనను) సంహరించిన సర్వేశ్వరుఁడు, ఆమర్ పెరుంజోయిల్ = ఆమరి వేంచేసియున్న మహాదివ్యత్రేత్రమై, మట్టం కళిన్ దీనంశేర్ = గజకలభ సమూహములు వచ్చిచేరియున్న, మాలిరుంశోలై = మాలిరుంశోలై తిరుమలను, తొక్కరుదువదే తుడివతేళూతు = నేవింపవలయునని మనోరథములయం దాసక్తిజూపుటయే సంసారమును జయించుటకు హేతువు, (అత్తమ్ = పితాచము, కొడి = స్త్రీ, (ఈపాశురమున 20 పదములు.)

తా॥ ఓచేతనులారా! వేటుదేనినిగూడ యుక్తమని తలంపక, ఇదియేయుక్త

మని అధ్యవసాయముతో నుండుడు. ఆశ్రితవిరోధి నిరసనస్వభావుడైన సర్వేశ్వరుని కత్యంతాభిమత దివ్యస్థానమై, సర్వాత్మభోగ్యమైయుండు తిరుమలను సేవించెదము అను సంకల్పద్వోగమాత్రమును జేయుటయే వానికి నిరవధిక కైంకర్యముఁ జేయుటకు దగిన సదుపాయము.

శ్లో॥ ప్రాప్యంస్వరూపమితీచిన్దయతాద్యపాపాన్యచ్ఛిద్యదుప్తవనితావనిహస్తకేతత్ |
దివ్యస్థలం తరుణవారణ సేవ్యమాధ్యం, ప్రాప్తుంచ సద్వనగిరేః స్వరణంశరణ్యమ్ ||

(అప) అనంతరము, వైదికజ్ఞానప్రవర్తకుఁడు వేంచేసియుండు తిరుమల యందుఁ బ్రవేశించుటయే పురుషార్థమని యుపక్రమించిన యుపదేశము నుపసంహరించుచున్నారు.

శూదైస్తుకళవుం శూతుం శైయ్యాదే
వేదముఁ విరిత్తాఁ విరుమ్మియ్యోయిల్
మాదులుమయిల్ శేర్ మాలిరుంజోలై
పోదవిడ్ మలైయే పుగువదుపారుశే.

౧౦

శూతునిష్ఠ కళవుం శూతుం శైయ్యాదే = సుకరమైనయు పాయము అని తలంచి చార్యమును పశ్యతోహరత్వమునుఁ జేయక, ముఁక వేతమవిరిత్తాఁ విరుమ్మియ్యోయిల్ = పూర్వకాలమున గీతోపనిషదాదిముఖమున వేదార్థములను విశదీకరించిన ప్రథమాచార్యుఁడు మిక్కిలి ప్రీతితో వేంచేసియుండు దివ్యక్షేత్రమై, మాతు ఉలుమయిల్ శేర్ = మృదుమధుర స్వభావములగు నెమళ్ళు ప్రీతితోఁజేరి యాశ్రయించునట్టివై, మాలి ఇరుంజోలై పోతుఅవిడ్ = ఉన్నతములై, విస్తరించియున్న ఉద్యానవనములయందలి దివ్యప్రమానములు నిత్యవికసితములైయుండు, మలై = తిరుమలయందు, పుగువతే = ప్రవేశించుటయే, పారుశ్ = పరమపురుషార్థము, మాలిమై = మార్చివము, (వేద) మాతులు = ఆడనెమలులతోఁజేరిన వనియును నర్థముచెప్పవచ్చును, (ఇందు ౨౨ పదములు.)

తా॥ పురుషార్థసాధనము ననుష్ఠించుచున్నామని యెంచి చార్య కృత్రిమములం జేయక “సర్వ వేదములకును తానే ప్రతిపాద్యుఁడు” అను పరమగుహ్యార్థమును శ్రీగీతాముఖమున నానతిచ్చిన కృపాప్రసన్నాచార్యుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడు, తనకుగూడ మిక్కిలిస్పృహణీయుడగుటచే నిత్యనివాసముఁజేయుచున్న తిరుమలకు నల్ల అచ్చటఁ బ్రవేశించుటయే పరమపురుషార్థము.

శ్లో॥ ద్రవ్యాన్వనాయ వివిధంచ విహాయచార్యం వేదార్థవత్పరహసన్నిధిమచ్యుతస్య ।
బహ్నిప్రియం వికచనూనమిదం వనాద్రైః స్థానంప్రవేష్టమచితం పురుషార్థరూపమ్ ॥

(అను.) నిగమనమన ఈతిరువాయ్ మొలైకి ఫలము భగవత్ప్రీతియని యాన తిచ్చుచున్నారు.

పొరు శ్లెష్టు ఇవ్వలగం పడై త్తవక్ పుగళ్ మేల్
మరుళిల్ వణ్ కురుగూర్ వణ్ శడకోపక్

తెరుళ్ కొళ్ళచ్చొన్న ఓరాయిరత్తుల్ ఇప్పత్తు

అరుళ్ళుడై యవన్తాల్ అణై విక్కుంముడిత్తే.

౧౦

పొరుళ్ ఎష్టు = ఆశీతాభీముఖ్యమే ప్రయోజనమని, ఇ ఉలకం పడై త్తవక్ = ఈలోకములను సృజించి సంరక్షించుచున్న పరమపురుషునియొక్క, పుగళ్ మేల్ = దయాత్వమాదార్యాది గుణప్రధానవిషయముగ, మరుళ్ ఇల్ వణ్ కురుగూర్ వణ్ శడకోపక్ = అజ్ఞానగంధరహితులై ఆతివిలక్షణరమణీయంబగు తిరునగరికి నిర్వాహకులై మహోదారులైయుండు శ్రీనమ్మాళ్వారులు, తెరుళ్ కొళ్ళచ్చొన్న = తత్వజ్ఞానముచేపనుల స్వీకరించునట్లు పరమకృపతో నానతిచ్చిన, ఓర్ ఆయిరత్తుల్ ఇప్పత్తు = అద్వితీయమహిమంబులగు సహస్ర గాథలలో (వేయిపాశురములలో) నీదశకము (పది పాశురములును), ముడిత్తు = సంసారమును నశింపజేసి, అరుళ్ళుడైయవన్తాల్ = దివ్యపాదారవిందములయందు 'అఘ్రికర్' పెరుమాళ్లయొక్క దివ్యపాదారవిందములను, అణైవిక్కు = లభింపజేయును, ముడిత్తు = కర్తవ్యములఁ బూర్తిగావించి ఆనియు నర్థము చెప్పవచ్చును. (ఇది కలివిరుత్తము)

తా॥ సంసారులగు నాత్మలయొక్క సమృద్ధియే మనకు ప్రయోజనమని యోచించి, తత్సమృద్ధ్యర్థముగ జగత్సృష్టినిజేసి కృపఁజూపిన సర్వేశ్వరుని దివ్య కల్యాణగుణగుణములలో నొకవిధమైన యజ్ఞానగంధమైననులేక విరాజిల్లుచున్న, పరమ మనోజ్ఞ శ్రీమత్కురుకొపురాధీశ్వరులగు నమ్మాళ్వారులు సర్వజనులకును సర్వేశ్వరుని సాక్షాత్కరించుకొని యనుభవింపఁదగినట్లు ప్రసాదించిన తిరువాయ్ మొలై వేయి పాశురములలోని ఈదశకము శ్రీమత్సుందరబాహు (అఘ్రికర్) స్వామియొక్క దివ్యపాదారవిందములయందుఁ జేర్పించి సర్వకర్తవ్యములనుఁ బూర్తిచేయుచును.

శ్లో॥ భూయాచ్చసార్థకమితి స్వయమేవలోకస్రప్త్యుర్రేస్సకలదివ్యగుణాక విశుద్ధాకా ।

స్తోతుంశతారినవదచ్చసహస్రమేతత్ దివ్యం కృపానుచరణౌ దశకంనయేద్యః ॥

అట్లావోర్, ఎ మ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళేశరణమ్
తిరువాయ్ మొట్టి-3వ పత్తు, 3వ తిరువాయ్ మొట్టి

ఒ ట్టి వి ల్ కా ల మ్

అ వ త ర ణి క

శ్రీ శతగోప దివ్యనూరీశ్వరులు భగవచ్చేవత్వ విరోధులైన దేహసంబంధాదుల నిషేధింపజేయవలయునని పార్థింప, “అట్లావోర్ మహాశయులారా! వేంచేయుండు, దేవనవాని ఈదేహవిశిష్టముగ నే యనుభవంపజేయుటకొఱకే మేము విచ్చేసి యాతిరుమలలో విజయముజేసియున్నారము. మీరు దేహాంతరముతో దేహాంతరమునకుఁబోయి యనుభవంపవలసిన దర్శనీయము ఇచ్చుట నే మీకనుగ్రహించితిమి. పరమపదమునండి నిత్యనూరులను ఇచ్చుటికేవిచ్చేసి నాయీసందర్శనభాగ్యము బొంద నువ్విళ్ళూరుచున్నారు. కనుక మీరీదేహముతో నే మీరిష్టపడునట్టి సకల విధకైంకర్యములను నిరవధికముగఁ జేయుండు” అని పెరియతిరుమలలో (శ్రీ వేంకటాచలమున) వేంచేసియుండు తనయర్చాస్వరూపమును ప్రకాశింపజేయగ వీ రట్టి కల్యాణాద్భుతదివ్యవిగ్రహవిశిష్టుండగు పరాత్పరుని కన్నులపండువుగ సందర్శించి తత్సమార్యలావణ్యాది సందర్శనానుభవజనిత ప్రీతికారితాళేష శేషాచిత సర్వవిధకైంకర్యములజేయ నుద్యోగించి, కైంకర్యప్రతిసంబంధియొక్క సర్వాధిక శేషిత్వమును; శేషియొక్క దివ్యకల్యాణగుణవిగ్రహాది వైలక్షణ్యమును, సర్వప్రకారవిలక్షణునియొక్క నిత్యనూరీశ్వరత్వమును, ఇట్లు సర్వాధికుడై యుండు పరమపురుషుని శీలాతిశయమును, శీలవాసుని పరమభోగ్యత్వమును, భోగార్థమగు నాశ్రయణసౌకర్యమును, ఆతఁడు వేంచేసియుండు తిరుమలైయే పరమనామ్యుప్రదమనియు, దాని ననుభవంపగనే ప్రతిబంధకములు స్వయముగ నే నివృత్తమలగుననియు, ఆదేశసంబంధముచే దేశికుడైన యీశ్వరుఁ డనిష్ట నివర్తకుఁ డగుననియును వాని నివాసస్థానమగు తిరుమలైయే పరమపాప్రప్యమనియును నభివర్ణించి, ఏవనిధ దేశవర్తియగు నీశ్వరుని సన్నిధిలోఁ జేయు కైంకర్యమే శ్వరూపానుకూప పురుషార్థమని యుద్ఘోషింపవలయుననియును.

(అవ.) అందు మొదటిపాశురమున—సర్వాధిక శేషియైన తిరువేంగడముడై యున్న (శ్రీ వేంకటాచలనాథున)కు సర్వప్రకారవిశిష్టమైన శేషవృత్తినిఁ జేయ వలయునని స్వసంబంధిజనులతోఁగూడి యుత్కంఠింపవలయుననియును.

సారాస్త్రిరాగం - ఆటతాళం - కలివిరుత్తమ్,

ఒట్టివిల్ కాలమెల్లం ఉడనాయ్మన్ని

వల్లువిలా అడిమై శెయ్య ప్పేణ్ణుంనామ్

తెట్టికురలరువి త్తిరువేజడత్తు

ఎట్టిల్కోల్ శోది ఎడై తడై తడై క్కే.

౧

తెట్టికురల్ అయి తిరువేంగడత్తు = మహాధ్వనియగునట్లు శబ్దించుచున్న నిష్ఠురములతో నొప్పగు 'తిరువేంగడ'మును తిరుమలయందు విజయముచేసియున్న, ఎట్టిల్కోల్ శోది = నిరవధికి సౌందర్య సౌకుమార్య దివ్యలావణ్య గాంభీర్య యౌవనాద్యనంతకల్యాణగుణవిశిష్టమై, దేదీప్యమానంబైయున్న దివ్యమంగళవిగ్రహముతో విరాజిల్లుచుండు, ఎత్తైత్తై తత్తైత్తు = పితృపితామహప్రపితామహులకు కల క్రమాగతనాగుడగు సర్వేశ్వరునికి, నామ్ = ఆసాధారణశేషభూతులమగు మనము, ఒట్టివిల్ కాలమెల్లం ఉడనాయ్మన్ని = నిర్విచ్ఛేదానంత సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును, దాసభూతులమై, ఆతనితో విశ్లేషములేక నరలుచుండి, వల్లువిలా అడిమై = ఒక్కటినిగూడ నదలగుండునట్లు సర్వశేషవృత్తులనుగూడ, శెయ్య ప్పేణ్ణుం = (ప్రీతిగలవట్టిగానిదియే పరమప్రయోజనమనినన్ని) అనుష్ఠింపవలయును. (శేషవృత్తిలో నిత్యాశేషుడేతనునికి స్వరూపమని భావము.)

తా|| నిరవధికి సౌందర్య సౌకుమార్య లావణ్యయౌవనాద్యనంతకల్యాణగుణ గణవిశిష్టుడగు శ్రీ వేంకట నాగుని (తిరువేంగడముడైయాన్లను) కండ్లార సేవించి లభాత్మ సంజీవనులై యతని గుణగణముచే దాస్య ముపాగతులైన శ్రీనమ్మాళ్వార్లు "తిరువేంగడైముడైగూన్లను అనుభవించవలయు"నని తమహృదయమున నధ్యవసించి "ఏకః స్వాగునభుజీంత" అను వాగ్దాయముననుసరించి అందులకు సహకారులుగ తమ దివ్యహృదయమున, తమహృదయమునలె భగవదేకభోగ్యులైయుండు చేతనులనుగూడ "శ్రీ వేంకట నాగుని యనుభవంతము గండు" అని యాహ్వానించుచున్నారు. అతని ననుభవించుటయనగా, అతని దివ్యసాదాచరితములయందు సర్వదేశ సర్వకాలసర్వావస్థా చరితులగు సర్వశేషవృత్తులను ద్రిశ్రగణపట్టిగ ననుష్ఠించుటయే యనుచున్నారు.

(1) 'ఎట్టిల్కోల్ శోది' అని "ఆప్ర మేయం పిత తేజోయస్య సాజనకాత్మజా" అనునట్లు సౌందర్యముగ్ధుడు శ్రీమహాలక్ష్మిగోగూడిన సంబంధమునున్న కొండలాచార్యునికప్పదగు. 'తెట్టి త్తిల్' = శబ్దించుట.

జ్యోతిర్మఘాభిదకాస్వపిసర్వదాపి పాప్యాత్మకింకరదళాం వయమాశ్రయామః॥
గంభీరనాద గిరి నిర్ఘ్నర వేంకటాద్రి జ్యోతిః పరం మమ సీతుశ్చ పితామహాభ్యమ్॥

(అవ.) ఇట్లు సర్వాధిక శేషియగు పురుషోత్తముని కల్యాణగుణ విగ్రహాది వైఖానసాచార్యుల నానతిచ్చుచున్నారు.

[illegible]

మునై, వానవర్ వానవర్ కోనాడుమ్,

శిశు వూ మక్కిల్లు నిరుపేంగడత్తు,

అన్యమిల్ పుకథాకై ఘోషణలే ॥

9

పైతృతపైతృతపైతృతపైతృత ముక్తై = మన కుత్పాదకవంశమున పితృపితా
మహా ప్రపితామహా ప్రపితామహాదులకును ప్రథమాత్పాదకరండై యున్న వాడును,
వానవర్ = పరమపదవాసులగు నిత్యనూరులు, వానవర్ కోనాడుం = తమ నాయకుఁ
డగు నేన ముదలియాట్రార్ల (విష్వక్సేనుల) తోగూడ, శిష్ట పూ మక్తిలిం తిరు
పేంగడత్తు = గమించిన దివ్యభ్రమములు స్వస్వగ్గుముచే వికసితము లగునట్లు అతి
విలక్షణ మహిమాన్వితమైయున్న తిరుమలలో నివసించుటచే, అడ్డమ్ ఇత్ పుకట్ =
అనంతాపరిచ్ఛేద్య దివ్యోత్పాదకముల ప్రధానితుండై యుండువాడును, కార్ ఎట్టిర్
అడ్డల్ ఏ = మేళుముమంటి సిద్ధిగళ్యామల కోమల దివ్యమంగళవిగ్రహమును గల
వాడునునైన శ్రీమహాపతియే మనకల్లఱకును నిరుపాధిక స్వామియైయున్నార.

తా॥ పరమపదమున కర్పిరాదియ్యమునఁజని యచ్చట పరమపదవాధునకు
నిరవధిక కైంకర్యముల జేయుటయే పరమప్రాప్త్యనునిన ; పరమపదవాసులగు
నిత్యసిద్ధులగుఁడ తిరువేంగడముడైయాన్ల దివ్యకల్యాణగుణములతోఁ బరవశులై యతని
దివ్యపాదారవిందములయందు నిరవధిక కైంకర్యవృత్తులజేసి యుజ్జీనించుటకే
యిచ్చటికిఁ జేరుచున్నారు. కనుక తన నిరవధికకల్యాణ గుణగణములచే తనభక్తులకు
నన్నదానుగా నొనరించిన తిరువేంగడముడైయాన్లకు నిత్యనిరవధిక కైంకర్యముల
జేయుటయే పరమప్రాప్త్యము. వానికి నిత్యనిరవధ్య కైంకర్యముల జేయవలసియున్నది
గాన మీరెల్లఱును విచ్చేయుఁడు.

శ్లో॥ మూలం పితుర్ము పితుశ్చ పితామహస్య శ్రీశః ప్రభుర్దసతీనీల పయోదమూర్తిః।

కల్యాణ సద్గుణగణామ్బునిధిసమస్తైః దేవైః స్సమూరితలక్ష్మైః కృతపుష్పవృష్టిః ॥

(అవ.) ఇట్టి దివ్యకల్యాణ నిరతిశయాజ్ఞల్య సౌందర్యాద్యసంభ్యేయ కల్యాణ గణ విగ్రహవిష్ణుడగు శ్రీ వేంకటాచార్యుడే నిత్యనూరిసేవ్యుడు అని యానతిచ్చు చున్నారు.

అణ్ణ న్నాయనణికోల్ శెన్దామరై
క్కణ్ణళ్ళ, శెన్జనివాయ్ క్కరుమాణిక్కమ్,
తెణ్ణిచ్చునై నీర్ త్తిరు వేంగడత్తు,
ఎణ్ణిల్ తొల్ పుకట్ వానవరీశ నే॥

3

అణ్ణల్ = “హృషీకేశుమహిమానమాచప్టే” అనునట్లు ‘సర్వస్వామి’ యనిదోచునట్లు దివ్యగంభీరమంగళమైయుండు విగ్రహముగలవాడై, మాయక్ = తదనుమాప దివ్యాత్మర్య గుణవిభూతియుండుడై, అణికోళ్ శెన్దామరైక్కణ్ణళ్ళ = ఆ దివ్యైశ్వర్యనూచకములై పరమమనోజ్ఞములై ఎఱ్ఱతామరపుష్పములవలెనుండు శ్రీ సేత్రములుగలవాడును, శెంకనివాయ్ = ఆ దివ్యపీఠమునకుఁ బరాజితులగువారిని సాంత్యనముఁజేయదగినట్లు రక్తవర్ణవిశిష్టమైయుండు బింబాధరముగలవాడును, క్కరుమాణిక్కం = ఇట్టి దివ్యావయవసోభయందు నిమగ్నులగువారిని యనుభవింపఁ జేయుటకు దగిన నీలరత్నమువలె అత్యుజ్జ్వల కమనీయ దివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టుఁ డునునగు శ్రీమన్నారాయణుడు, తెళ్ నిఱు శునైనీర్ = స్వచ్ఛనిర్మలభాస్వర పుణ్య తీర్థములచే విరాజిల్లు, త్తిరు వేంగడత్తు = తిరుమలయందు వేంచేసియుండు, ఎణ్ణిల్ తొల్ పుకట్ = దివ్యకల్యాణగుణగణవిశిష్టుడైన శ్రీయఃపతియే, వానవర్ ఈశక్ = పరమపదనివాసులైయున్న నిత్యనూరులకును నాథుడు.

తా॥ పరాత్పరుడగు నాశ్రీయఃపతి స్వానుభవరూపానిరవధిక దివ్యసమృద్ధిని మనకుఁ గృపఁజేయఁగలడా? అనినచో; నిత్యనిరవద్య నిరతిశయాజ్ఞల్య సౌందర్యా ద్యసంభ్యేయ కల్యాణగుణగణ మహోదధియైయుండు తనను ఆసంభ్యేయులగు నిత్య సిద్ధపురుషులకెల్లఱకును అనుభవింప సర్వస్వాధీనముగనిచ్చునట్టి మహోదారుడగు టచే, మీకును సర్వస్వాధీనముగఁ దన ననుభవింపఁజేయుననుటలో సందియ మిను మంతయునులేదు.

శ్లో॥ నాథః కిలాద్భుత విచిత్రచరిత్ర ఏషః శ్రీపుండరీకనయనోఽశిత రత్న కాంతిః ।

బింబాధరోత్ర విమలాంభసి వేంకటాద్వై జేవాదిదేవ ఇహ భాత్యమిత ప్రభావః ॥

(అవ.) అతి నికృష్టుడనగు నన్నంగీకరించి యుజ్జ్వలింపఁజేసిన సుకీలోదారు నకు నిత్యనూరి సేవ్యత్వ మొక లేజస్కరమా? అని ప్రశ్నించుచున్నారు.

ఈశక్ వానవర్ క్కెన్బ నెన్ట్రాల్, అతు

తేశమో తిరువేంగడత్తానుక్కు

నీశనేక్ నిత్తెవొన్ట్రుమిలేక్, ఎజ్జణ్

పాశంవైత్త పరంశుడర్ చ్చోదిక్కే ||

౪

వానవర్ క్కు ఈశక్ ఎన్బక్ = “నిత్యనూగులకు నిర్వాహకుడు” అని వర్ణించుచున్నాను. ఎన్ట్రాల్ = ఇట్లువర్ణించినచో, నీశనేక్ = హేయగుణ పరిపూర్ణుడనగుటచే నతినిహీనుడనై, నిత్తెవు ఒన్ట్రుం ఇలేక్ ఎజ్జణ్ = కల్యాణగుణము వలనగలుగు పరిపూర్తి యేదియును లేకుండుటచే దన హేయప్రత్యసీక కల్యాణైక తానత్వమునకుఁ బ్రతిభటస్వభావుడనగు నాయందు, పాశంవైత్త = నిరవధికసంబంధము నుంచి (అందుచే), పరం శుడర్ శోలిక్కు = నిరతిశయాజ్ఞల్య విజ్ఞ తేజోమయ దివ్యవిగ్రహయుక్తుడై, తిరువేంగడత్తానుక్కు = ఈ సౌలభ్య సౌశీల్యముల కభివృద్ధకమగు ‘తిరుమల’ లో నిత్యవాసముజేయుచున్న పరమపురుషునకు, అతు = నిత్య నూరీశ్వరత్వము, తేశమో = తేజస్కరమగునా?

తా॥ స్వరూపముచేతను స్వభావముచేతను తదితర సర్వప్రకారములచేతను నీచాతీనీచుండనైయుండు నాయం దతిన్నే హమునంచి నాకును తనకును పరమభోగ్య ముగఁ బ్రసాదించి నన్నుజ్ఞీవింపఁజేసిన మహాగుణగణపరిపూర్ణునకు ‘నిత్యనూరినియన్త్రుత్వ’ మొక తేజస్కరస్వభావమగునా?

శ్లో॥ జేవాధిదేవ ఇతి చేదహమద్యహచ్చి

శ్రీశక్య కింతదుచితం మహిమాతిసీయన్ ॥

తేజోనిధేర్షయి చ వేంకటనాయకస్య

ప్రేమాఽతిమోహితమతేరతిసీచవృత్తేః ||

(అవ.) నాతో గలిసిమెలసి యుండుటయేగాక నిరతిశయ భోగ్యమాతుడై యుండు నానుకీలునకు యోచించియాడ సర్వేశ్వరత్వముమాత్రము ఉత్కర్షా ధాయకమగునా? అని యనుచున్నారు.

శోదియాగి యెల్లాపులకొంతొమ్మిం

ఆదిమూర్తి యెన్ట్రాలళవాకుమో,

వేదియర్ ముమువేదత్తముడత్తై

తీతిల్ శీర్ తిరువేణ్డత్తానయే ||

౫

వేడియల్ ముళు వేడత్తు అమత్తై = “సర్వేవేదా యత్పదమామనన్తి
వేదైశ్చ సర్వైరహ మేవవేద్యః” అనునట్లు వైదికుల సమస్త వేదములయందును
“అనన్దోబ్రహ్మ” “రసోవైసః” అని ప్రతిపాదింపబడిన భోగ్యతాతిశయముగఁగఱ
‘అమృతస్వరూపుఁ’ డైనవాఁడును, తీతు ఇల్ శీర్ = భోక్తులయొక్క యోగ్య
తానుగుణముగ ననుభవింపఁజేయుటయును దోషములేక, “కానముం వానరముం
వేడుం” అన్నట్లు (ఉచ్చసీచవిభాగములేక) అపకృష్టులఁగూడ ననుభవింపఁజేయు
మహోదారుండగు, తిరువేంగడత్తానై = తిరువేంగడముడైయాన్లను, శోదియాగి =
‘లేజసాం రాగియూర్జితం’ అన్నట్లు నిరవధిక తేజోరాశియగుటచే అత్యుజ్జ్వలవిగ్ర
హుండై, ఎల్లా ఉచ్చిరుం తొళుం = సకలలోక సమాశ్రయణీయుండైయుండు, అది
మూర్తి = సకల జగత్కారణభూతుండగు సర్వేశ్వరుండు, ఎన్టాల్ = అని స్తుతించి
నచో, అళవాగుమో = అతని కదియొక యుత్కర్ష మగునా?

తా॥ వైదికుల సమస్తవేదములయందును “రసోవైసః” అని ప్రతిపాదింపఁ
బడి అమృతోపమానుడై పరమ భోగ్యభూతుండును, భోక్తల యోగ్యతానుగుణ
ముగ ననుభవింపఁజేయుటయును, పక్షపాతదోషాదు లేమియునులేక ఉత్కర్షాపకర్ష
విభాగమునఁ బరామర్శింపక, ఎల్లఱను తన యనుభవానంద యోగ్యతనుగఁజేయు
మహాగుణశాలియును, ‘శ్రీ వేంకటాచల’ మను తిరుమలయందు వేంచేసియున్న పర
మాత్ముని, “అత్యుజ్జ్వల శరీరుండు సకలలోక సమాశ్రయణీయుండు నిఖిల జగత్కా
రణభూతుండగు సర్వేశ్వరుండు” అని స్తుతించినచో నతనికి యిదియొక యుత్కర్ష
మగునా?

శ్లో॥ జ్యోతిర్తయం సకలలోక సమాశ్రితం చా

ప్యాదించ సర్వజగతాం యది వచ్చి మూర్తిమ్ ।

వేదాంతసార మమృతం కిమహం స్తసీమి

శ్రీ వేంకటేశ మనసుం శుభసద్గుణాభిం ॥

(అవ.) అనిష్టనివృత్తిపూర్వకముగు భగవదనుభవభోగమున కనుకూలముగు
ఆశ్రయణసౌకర్యము నానతిచ్చుచున్నాడు.

వేద్యదగ్గిలో మెయ్ మేల్విన్దై మున్దోబ్రవుం

దాగ్గిల్ తగ్గిల్లు నల్లనవే శెయ్ వార్,

వేద్యదత్తుతై వార్ కుక్కుం నమోవెనలాం

కడమై యతుశుమన్దార్ కట్కై ॥

వేంగడత్తు ఉత్తైవార్క్కు = నిరవధిక వైభవ సంపన్నులగు శ్రీ వేంకటాచలమున నీకలియుగంబున “కలౌ వేంకటనాయకః” అనునట్లు సర్వసమాశ్రయ జీయుడై నిత్యవాసముజేయుచున్న స్వామికి, నమో వెనలాం అతు = “భూయిష్టాంతే నమ ఉక్తిం విధేమ” అని శ్రుతిసిద్ధమై, స్వస్వాతంత్ర్యనిష్పత్తియుక్తాత్వంత పారతంత్ర్య నూచకమై, సులభమగు ‘నమో’ వాచకమును, కడమై శుమర్ ద్వార్ కట్టు = అధికారవిశేషద్యోతకమగునట్లు తమ యుత్తమంగమున వహించిన వారలకు, కడజ్జళ్ = అనుభవ వినాశ్యములగునట్లు ఋణదూపములైన పూర్వార్జిత పాపములు, మేల్ విన్దై = ఆశ్రయదానంతరభావులగు సుత్తరాఘములు, ముల్ మువుం = అన్నియును, వేమ్ = “తీమనిల్ ముళాకాకుం” అనునట్లు అగ్నిలో వైచిన దూదివలె ప్రదగ్ధములగును, మెయ్ = ఇది నిత్యనిరవద్య వేదాంతసిద్ధమగుటచే సత్యము (ఇట్లు అనిష్టములు స్వయముగ నే నివృత్తములుకాగా), తాజ్జళ్ = భగవత్సమాశ్రితులు, తంగట్టు = తమ స్వరూపమునకు, నల్లనవే = హితములగు కార్యముల నే, కెయ్ వార్ = అనుష్ఠించెదరు, వ్యాఖ్యానాంతరము: కడం = ఋణత్రయమును, మెయ్ మేల్ విన్దై = దేహానుబంధకర్తములు, (అనియు కొందఱు చెప్పుదురు) ఫలప్రరోహశూన్యతా సామ్యముచే ఉత్తరాఘమును ‘వేం’ అని నిర్దేశించిరి. ‘శుమర్ ద్వార్’ అనునది “అంజలి భరం” అన్నట్లు ఈశ్వరహృదయముచే బరువుగ నుండుటచే జెప్పబడినది.

తా|| “నిరవధిక ప్రభావ సంపన్నమైయుండు శ్రీ వేంకటాచలమున (తిరు మలలో) వేంచేసియున్న శ్రీయఃపతికి నమస్కారము” అని సర్వాధికారమై, ఆత్మ్యంత సుకరమైయుండు వాక్యము నుచ్చరించినవారలకు, ఆకైంకర్య ప్రతిబంధక ములైయుండు పూర్వార్జిత పాపములును, కరిష్యమాణ పాపములును, అన్నియును నిశ్శేషముగ దగ్ధములైపోవును. కనుక భగవత్సమాశ్రితులు వారివారి స్వరూపాను దూపములగు హితకార్యముల జేయఁగలుగుదురు.

శ్లో|| శ్రీ వేంకటాద్రిపతయేనమ ఇత్యపీదం మంత్రంచ జప్యమిహ భిభ్రతియేమహాన్తః।
తేమమృణాని సకలానిహతానిహిస్యుః పాపానిచే తికిలతేత్ర విశుద్ధవృత్తః ॥

(అహం) ప్రథమపాశురమున ప్రార్థించిన కైంకర్యమును పరమసామ్యాపత్తిని శ్రీ వేంకటాద్రి తానే యుగ్రహించునని చెప్పుచున్నారు.

శుమన్దు మామలర్ నీర్ శుడర్ తూపంఱొండు

అమర్ ద్దు వానవర్ వానవర్ గోనొడు,

నమవైల్లు నిరువేజ్జడం నజ్జట్టు

శమంకొళ్ వీడుతరం తడం కుప్పమే ||

2

మామలర్ = పరమశ్వాభ్యుములగు పుష్పములను, మానీర్ = ప్రశస్తమైన పుణ్యతీర్థమును, మాశుడర్ పరమభాస్వరంబులగు ప్రదీపములను, మాతూపం = దివ్యభూషణములను, శుమన్దకొణ్ణం = సాదరాభిమానములతోఁ దీసికొనివచ్చి, అమర్న్దం = అనన్యప్రయోజనపథులై అమరియుండి, వానవర్ = నిత్యనూతులు, వానవర్ కోనొడుం = శ్రీ సేనముదలియాహ్వాన (శ్రీవిష్వక్సేనల)తోఁగూడ, 1నమన్దు = ఆత్మంతరపారతంత్ర్యప్రకాశకమగు సాష్టాంగదండవత్ప్రణామముల నాచరించి, ఎఱ్ఱం = స్వకూపలభమునబొంది కృతార్థులగుచున్నట్టి, తిరువేంగడం తడంకున్దం = శ్రీవేంకటాచలమును రమాసహాయుడగు శ్రీనివాసుఁడు స్వైరవిహారముఁ జేయుచున్నట్లు నువిస్తీర్ణమైన తిరుమల (శ్రీశైలము)యే. నజ్జట్టు = ప్రాప్యరూచిగల మనకు, శమంకొళ్ వీడుతరం = పరమసామ్యాపత్తి సంపన్నులగు మోక్షనందమును గలుగఁజేయును (లేక) భగచ్ఛేషతైకరసమైన స్వసామ్యమును మోక్షరూపఫలముగ నిచ్చునని చెప్పవచ్చును.

తా॥ పరమప్రశస్తములైన పుష్పభూషణపతీర్థాదుల నత్యంతభక్త్యభిమాన పురస్కరముగ దీసికొనివచ్చి యనన్యప్రయోజనములై నిత్యనూతులు తమకధిపతియైన శ్రీసేనేశులతోఁగూడి ఆనత్యంతపారతంత్ర్యప్రకాశమైన నమస్కారముఁజేసి వారుజ్జీవింపునట్లు విలసిల్లుచున్న తిరుమలయే ప్రాప్యరూచిగల మనకెల్లఱకును పరమవిలక్షణ మోక్షనందమును బ్రసాదించును.

శ్లో॥ సంధార్యదివ్యకుసుమాని జలంచదీపం భూపం చభక్తిభరితాన్తు భజన్తిదేవాః |
నూరీంద్రవర్యసహితా ఇమావేజ్జటాద్రి సోస్మయందదాతి కిలనఃపరమంచసామ్యమ్ ||

(అవ.) ఇట్టి పరమప్రభావసంపన్నులగు శ్రీవేంకటాచలము నాశ్రయించి యనుభవించితిమేని పొందిప్రతిబంధములు స్వయముగనే నివృత్తములగును అనుచున్నారు.

కుప్పమేన్ది కుళిర్క్కుమై కాత్తవళ

లన్దుళ్ళాల మళన్దపిర్రాళ, పరళ

శెన్దుశేర్ తిరువేజ్జడ మాములై

ఒన్దుమే తొమ్మనమ్ వినై యాయుమే ||

౩

1. వ్యా. అ. నమన్దు = నమస్కరించి, “వానవర్ వానవర్ కోనొడు” బ్రహ్మదులతోఁగూడినదేశము అనియు కొందఱివ్యాఖ్యానము. ఈపాశురమున ౧౨ పదములు

కుఖర్మత్తై = రాశ్యగురియుచున్న పెద్దగాలివానకు గోగోప గోపీజనంబులు గురికొఁగా, కున్దంపిన్ది = గోవర్ధనపర్వతమును తనయంగుశ్యగ్రమున ధరించి, కాత్తవక్ వానినన్నిటిని = సంరక్షించినవాఁడును, అన్దు = ఇంద్రాదైవ్యశక్యములన్నిటిని మహాబలిచే నపహరింపబడిన యాకాలమందు, ఇాలం అశన్ద = మహాబలిని యాచించి యతిడుదానముఁజేసినభూమినిఁ గొలుచుటయును వ్యాజముచే నిఖిలలోకములపై తనదివ్యపాదారవిందములనునిచి యుజ్జేవింపఁజేసి, పిరాక్ = మహాపకారకుఁడును, పరక్ = పరమశేషియునగు సర్వేశ్వరుఁడు, శెన్దు శేర్ = పరమప్రీత్యాదరములతోవచ్చి నిసించుచున్న, తిరువేంగడం మామలై = 'తిరువేంగడ' మను మహాపర్వతమును, ఒన్దు మేతోళ్ళు = ఒకదాని నే యాశ్రయించినచో (చాలును), నమ్ వినై = మనయొక్క నిఖిలదురితములును (సకలప్రతిబంధకములును), ఓయుం ఏ = తమకుతాముగ నే, నిశ్శేషముగ నశించును.

తా॥ ఇంద్రుఁడు ఎన్నించిన శిలావర్షముచే గోకులమందున్న నిఖిల గోపీ గోపకు లందఱును మిక్కిలిబాధపడుచుండగ నప్పుడు స్వాశ్రీతు లగువారి నెల్లఱ సంరక్షించుటకై గోవర్ధనపర్వతమును అనాయాసముగధరించి వారిని సంరక్షించిన వాఁడును, మహాబలి సకలలోకములను నాక్రమించుకొనినప్పుడు వానియొద్ద మాడడు గులు యాచించి తనదివ్యపాదారవిందములచేఁ గొలిచి వశపఱచుకొనినవాఁడును నైన మహాపకారకుఁడు పరాత్పరుఁడు అత్యాదరముతో వేంచేసియున్న శ్రీవేంకటాచలము నొక్కదానిని ననుస్మరించితిమేని, అప్పుడే భగవదనుభవవిరోధములైన మన సకలపాపములును తమకుతామే నివృత్తములై నశించును.

శ్లో॥ ఉద్భృత్యచాద్రిమపి రక్షతిశీతవర్షా ద్విక్రంత సర్వభువనస్సృ పరాత్పరోసౌ ।
స్వామివిచిత్రతమిమం కిలకేజ్జటాద్రిం ప్రిప్తోయమేవ గిరిరస్సదఘప్రహస్తా॥
ఈపాశురమున ౧౯ పదములు.

(అప.) తిరువేంగడముడైయాన్లకును ప్రాప్యత్వము తిరుమలతో నుండు సంబంధముచే వచ్చినదగుటచే తిరుమలయే పరమప్రాప్యమనుచున్నారు.

ఓయుమూప్పు ప్పిఱప్పిఱప్పప్పిణి

వీయుమూఱు శెయ్ వాన్దిరువేంగడ

త్తాయ్, నాన్దులరామడిత్తామరై

వాయుళ్ళుం మనత్తుళ్ళుం వైప్పార్ కట్కై ॥

నాన్దులరామ్ అడిత్తామరై = సద్యోవికనీతకుసుమమాలవలె సుకుమారములైన

పాదపద్మములను, వాయుభృం మనత్తుభృం వైప్పార్ కట్టు = వాత్సనందును
మనస్సునందును ఉంచువారలకు, ఓయం = బలహీనినిఁగలఁగజేయు, మాప్ప =
వార్ధక్యము, పీఱప్ప = జన్మము, ఇఱప్ప = మరణము, పిఱి = వ్యాధులును (ఇవి
యన్నియు), వీరుమాటు శెయ్వాక్ = శివునట్లుచేయువాడగు పరాత్పరుఁడు,
తిరువేంగడత్తు అయిక్ = తిరుమలఁడును నివసించుచున్న శ్రీకృష్ణఁడే.

తా॥ సద్యోవికసిత సరసిజములవలె సుకుమారములైన భగవత్పాదారవింద
ములను స్వరూపానుగూపముగ స్తుతించియు ధ్యానించియు నుండువారలకు భగవ
దనుభవవిరోధములైన సమస్తపాపములు నశించును.

శ్లో॥ నశ్యంతి వార్ధక జరాజననం మృతిశ్చ శ్రీశక్య వేద్యుటపతే శ్చరణారవిందం
సంసారతాపహరణస్యవహంతివాచా చిత్తేనచాసి కిలయే జగతీహ తేమమ్ ॥

(అవ.) “నిరతిశయభోగ్యమైన తిరుమలను పరమప్రావ్యముగ నాశ్ర
యింపుఁడు” అని స్వజనములగుగ్ని యుపదేశించుచున్నాడు.

వైత్తనాళ్లై యెఱుకుటికిచ్చెన్తు
ఎయ్ త్తివైప్పశన్నున్న మడైమినో,
వైత్తపామ్మనీయా వ్విగువేంగడం
మొయ్ శ్శళోన్ మొయ్ పూన్దడన్దాన్ద్రురే॥

౧౦

వైత్తపామ్మ అజ్జిమాక్ = సువికాలమైన ఫణామణిమండలములఁ గలిగిన
సర్పమును శయనముగా గలిగిన సశ్వశ్యుఁడు, తిరువేంగడం మొయ్ శ్శళోన్ మొయ్
పూన్దడన్ తాన్ద్రుర్ = తిరుమల యందు నిలిడములైన నోటలు, సుందరములైన (పుష్ప
ములుగల) తటాకములును గలిగి యున్న ఉపపర్వతమును, వైత్తనాళ్ = మూలై సంక
ర్పించియుంచిన దినకములకు, వ్వివైన్ద్రు = అవధియగు ప్రభునసీమ, కురుకి =
మిన్నుల సమీపించి, ఏరున్దు = కరణ పాటనమును తగ్గి, ఇల్లైపుతన్నుమే =
కలతజెందుటకు ముందే, శెన్దు = సమీపించి, అడైమిక్ = ఆశ్రయింపుఁడు,
తాన్ద్రుర్ = (తాన్ద్రుర్) ఉపపర్వతమున, మొయ్ = (శిశివుం) సుందరము.

తా॥ ఓ చేతమలారా! మూడు సంకర్పించియున్న అయ్యుపరిణామము పరి
ణామమునొంది వార్ధక్యమును సమీపించుచున్నప్పుడు నకల కరణములకును దౌర్బ
ల్యము జనించి దానివలన మనఃకొలువ్యము గలుగుటకు నునుపే సహస్రఫణామణి

మండితుండగు అదిశేషునిపై పవ్వళించియున్న సర్వేశ్వరుఁ డాదరించి వేంచేసియున్న నిరతిశయమందర దివ్య శ్రీపర్వతమును శీఘ్రముగ నాశ్రయింపుడు.

శ్లో॥ క్షౌర్యేషుహంత దివసేష్వపసానకాలే

సర్వేంద్రియప్రళయతత్ప పురా భజధ్వమ్ ।

శ్రీ శేషకాయ వరవేంకటసానుదేశం

రమ్యైర్వికాలమిహపుష్కరైః ప్రసూనైః ॥

(అవ.) నిగమనమున ఈ తిరువాయ్ మొట్టికి ఫలముగ కైంకర్యైశ్వర్య లాభము ఆనతిచ్చుచున్నారు.

తాళ్ పరప్పి మద్దావియ వీశనై

నీళ్ పొయిల్ కురుకూర్ శడగోపన్ శొల్,

కేట్టిలాయర త్తిప్పత్తుం వల్లవర్

వాట్వార్ వాట్ట్యైయ్ తి ఇలముక్కటవే ॥

౧౧

తాళ్ పరప్పి = శ్రీపాదములను ప్రసరింపజేసి, మర్ తావియ = భూమిని గొల్చిన, ఈశనై = సర్వేశ్వరుని (తిరువేంగడుండ్రయన్లు), నీళ్ పొయిల్ = ఉన్నతములగు సుద్యాసవనములగుల, కురుకూర్ శడగోపన్ = తిరునగరికి నిర్వాహకులైన శ్రీ శతగోప మునీశ్వరులు ప్రసాదించిన, శొల్ కేట్టి ఇల్ = నిరుపమానంబగు, అయిరత్తు = వేయిపాశురములలో, ఇప్పత్తు = ఈ పదిపాశురములను, వల్లవర్ = అభ్యసించువారలు, వాట్వార్ ఎయ్ తి = కైంకర్యసంపదలనుబొంది, ఇలానం = లోకులెల్లఱును, పుగటవే = కొనియాడునట్లు, వాట్వార్ = ఉజ్జీవించుదురు.

తా॥ త్రివిక్రమావతారమున సకలలోకములను గొల్చిన సర్వేశ్వరుడు తిరువేంగడుండ్రయన్లు విషమమై అట్వార్లు సాదించిన వేయిపాశురములలో నీ పదిపాశురములను నాభిప్రాయముగ నభ్యసించువారలు కైంకర్యసామ్రాజ్యమునుబొంది సకలలోకులను తమకుగొనియాడునట్లు ఉజ్జీవించుదురు.

శ్లో॥ విస్తీర్ణపాదతలను ప్యవసీంప్రమాతుశ్చి వేట్టుటాచలపతే శృతకోపనామ్నా । స్తోత్రాకృతే విదురదం దశకంసహస్రేయేతేతుయాంతిపదవీం భువనప్రశస్తామ్ ॥

అట్వార్ తిరువడిగ శే శరణమ్

ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగ శే శరణమ్

జీయర్ తిరువడిగ శే శరణమ్

శ్రీ:

అథ్వాక్, ఎమ్మెరమావార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్.

ర పత్తు, ౧ తిగువాయ్ మొట్టి

అగునాయకమాయ్ దశకమ్

అ వ త ర ణ క

ఇట్లు భగవచ్చేపధూతుడైన శేతనునియొక్క శతకానుభవత్వమును ప్రతిపాదించిన పిమ్మట, తదేకప్రియత్వమును నాలుగవతరము (రపత్తు) చే బ్రతిపాదించుచున్నారు. అస్థిరములై ఆల్పములైన విశ్వగర్వైవల్యములకంటే భగవత్ప్రాప్తికి నుత్కర్షణము నుపదేశించుటచే శేతనునియొక్క అవస్థభోగత్వమును, సర్వత్వముని బహువిధభోగత్వముచే శేతనునికేగలుగు విప్రకృష్టభోగేచ్ఛను, శేతనుని ఆత్మత్వములు తనకు భోగ్యము లగుటకు గోర్వగు దేశనిగోగలసిన ప్రణయరసమును, అనుభవాలాభము గుఱును సుల్యసంబంధవృద్ధి నానుల కుండును స్వార్థత్వానుభవముగ వాత్సల్యగ్రహమును, ఆయా భంగుల శబిండువట్ట సంశ్లేషించిన భోగ్యవిషయమునందలి స్వేచ్ఛానులదే భోగ్యగుణులు హస్తోత్పన్నమును, అవసన్నదశలోనూడ తదనుబంధస్వర్భాగులే గూర్వాధికగులులనియును, భోగ్యభూతుని గుణానుభవేచ్ఛచే దీప్తిశైలిభవము గలుగు ప్రకాశమును, అతడాదరింపని ఆత్మత్వమును అసహ్యములగుటచే ననాదరణీయులనియును, అతిగుససహ సంసారనివృత్తి పూర్వకమైన శ్రీగుఃపతి చరణాంబుల భజనమే అతిశయితి పుగుమ్మమనియును, సర్వాధికశేషియు నాపదమపు యని శైలిశైలి గుమ్మ మ్మధానుకమై యుచితమైన పోప్రవృత్తియును ప్రతిపాదించి శేషభూతునియొక్క తదేకప్రియత్వము నుపపాదించుచున్నారు.

అందు మొదటి తిగువాయ్ మొట్టిలో, శేతనునియొక్క అవస్థభోగత్వమును ప్రతిపాదించవలయునని యుద్దేశించి, భోగ్యభూతునియొక్క నిరసాధిక సంబంధమును, సర్వాధికత్వ మూచకమైన శ్రీగుఃపతిత్వమును, భోగ్యత్వవిశిష్టమైన సౌలభ్యమును, భోగప్రతిబంధక విరోధిత్వమును, విలక్షణ విగ్రహణీయోగమును, అవతారభోగ్యతన మూలకందమైన శ్లోచితావస్థమును, దానికి మూలకందమగు పరత్యోక్తవ్యవితేషమును, ఆ శ్రీగుఃపతిత్వభావమును, ఫలప్రదత్వనూచకమైన గరుడధ్వజత్వమును, నిరసాధిక నియంతృత్వమును ఇట్లు పోప్రవృత్తిభూతుడైన పదమే

శ్వరని తుద్రపురుషార్థపథులుగాక, ఆశ్రయింపుడు అను యాపదేశముభిమున ఆత్మ యొక్క అనన్యభోగ్యత్వము సుపపాదించుచున్నారు.

(అవ.) అందు మొదటిపాఠమున ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యముగా భూమండలము నంతయును పరిపాలించిన రాజాధిరాజులే భిక్షాధికారులై శ్రమపడెదరు. కనుక నిరుపాధికసంబంధయుక్తుడై నిత్యశ్రీసంపన్నుడైయుండు శ్రీమన్నారాయణుని (తిరువడిగళ్ళను) దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయింపుడు అని యాపదేశించుచున్నారు.

ఒరునాయకమాయోడవులకుడనాణ్ణవర్,

కరునాయకవర్న్దకాలర్ శితైకియ పానైయర్,

పెరునాడుకాణ విమ్మైయిలే పిచ్చైతాయ్కొళ్ళర్

తిరునారణన్ట్రాళ్ కాళమ్మైచ్చిన్దిత్తుయ్మినో ||

ఒరునాయకమాయ్ ఓడఉలకు ఉడక ఆణ్ణవర్ = ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యముఁ గల వారై, చిరకాలము లోకములనన్నింటినిఁ బరిపాలించిన మహారాజాధిరాజులుగూడ, కరునాయ్ కవర్న్దకాలర్ = (ఆమహావైశ్వర్యమంతయును భగ్నముకొఁగా సకలు విచ్చమైత్తుటకు లజ్జించి రాత్రి భిక్షార్థము విధులలోఁ దిరుగుచుండగ చీకటికిని నల్లకుక్కకును భేదము తెలియనందున) దానిచేఁగఱవఁబడిన కాలగలవారై, శితైకియపానైయర్ = కుండపెంకులను భిక్షాపాత్రముగఁగలవారై, అదియును పై కారణముచేఁ గ్రిందపడగ, పెరునాడు = తాము పరిపాలించిన భూమండలము నందలి ప్రజలెల్లఱును, ఇమ్మైయిలే = ఈజన్మమునందే, పిచ్చై = భిక్షును, తామ్ కొళ్ళర్ = లజ్జనుగూడవిడిచి తామేవెల్లి యాచించి తీసికొందురు, తిరునారణన్ట్రాళ్ = ఇట్లైశ్వర్యమస్థిరమగుటచే నిత్యశ్రీసంపన్నుడై నిరుపాధికశేషియైయుండు శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యపాదారవిందములను, కాలంపెట = కాలవిలम्బునము లేక (మొటనే), శిన్దిత్తు = ఆనుసంధించి, ఉయ్మిఁకఁ = ఉజ్జీవింపుడు, శ్రి యఃపరియగు నారాయణుని దివ్యపాదారవిందములే ఆశ్రయణీయములును పొప్పములును. (అది పదములు.)

తా॥ ఓచేతనులారా! చిరకాలముగ నేకచ్ఛత్రాధిపతులైయున్న మహారాజాధిరాజులుగూడ శత్రువులచే నపహరింపఁబడిన సకలసౌభాగ్యభోగములు గలవారై, విదప భిక్షమైత్తుకొనుటకై, లోకులుచూతురను సిగ్గుచే రాత్రిలయందు ఇండ్ల పంచలనీడలయందు బయలుదేరి వచ్చెడివేళ చీకటిలోఁ గండ్లు తెలియక నల్లనికుక్కను

లోక్ దానిచేఁగఁబడెన కాళ్ళుగలవాడై తమచేతనున్న చట్టిపంతుగూడ
హతాత్తుగ గ్రిందపడగ బాధచే బొప్పలిడును నను న్నబనులచేఁ జాడఁబడినవారలై
వగలబొగులుచుండును. కనుక అస్థిగులులగు నట్టి పొప్పలైత్వర్యముల నాశంపక
కాలమునొక్కింటియైన స్వర్గపుచ్చుక శ్రీయఃపతియొక్క దివ్యపాదారవిందముల
సదాధ్యానించి యుజ్జీవింపుఁడు.

శ్లో॥ ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం విదధతికిలయే భూతత తేఽపికాశే
నిలత్వాదప్యపాదాశ్చ్యుతఘట శశలా భీతుకావహిన్ స్యుః,
అస్తికాదేహేపి న్నర్తవ్యగతి సువిదితావని శస్తాత్తు యూయం
శ్రీమన్నారాయణస్య స్మరణ పదయుగం నిత్యముజ్జీవనాయ.

(అను) ఐశ్వర్యభంగము మూర్ఖులగుక అభిమతివిమోగాదులును సంభ
వించును. కనుక సర్వాధిక శేషమును శ్రీమన్నారాయణుని యాశ్రయింపుడు.

ఉయ్ మిన్ద్రైకొణర్ నైస్సులకొణ్ణవిరియై మ్మయై
తమ్మకాశు న్నమిదేవార్త ప్పిఱార్ కొణ్ణత్తం విట్టు
వెమ్మి నొళి న్నయు త్కొణ్ణక మ్మాయై గుమ్మైతెన్ద్రర్ కళ
శెమ్మిన్ద్రైకొణ్ణ మ్మయై వ్విర న్ద్రైకే ల్లన్ ॥

తెట్ట కొణ్ణర్ నై ఉయ్మిన్ద్రైకొణ్ణ = కప్పుమును శచ్చియిచ్చి ఉజ్జీవింపుఁడు, ఎన్దు
లలగు అన్ద్రైకొణ్ణ = అని ఉక్తిమాత్రముచేరి నీ శక్తువుల నెల్లఱ జయించి భూవాండలము
సంతయును పరిపాలించువారలు, ఇమ్మయై = ఈజన్మమునందే, తమ్మకాశునై
మడనార్త = తమ కనాధానము ప్రయితములై అనన్యార్థ్యత్వ అనన్యభోగ్యత్వ అనన్య
శరణత్వ రూపాకౌశ్రయసంపన్నుల భోగిగైకన్యరూపత్వయుండు తమభార్యలను,
పిఱార్ కొణ్ణ తాంవిట్టు = అన్యను పరగ్రహించునట్లు తామే వారలను చెయివడిచి,
వెయ్ మిన్ద్రైకొణ్ణ = అతిస్రూణము అతిశీర్ష్యులగు ఎండయీవులను సృజించు
ఎండలుకొయుదున్న, కాన్దకంపోయ్ = కాన్దనములకు కల్గి, దమ్మె తిన్ద్రైకళ =
అచ్చటను పలువిధములగు ఇహములకులొనై బాధపడుదున్నారు (కనుక), శెమ్మికా
ముడితిరుమార్త = ఆప్రతిపాతి తేజఃప్రచురమైన కిరీటముచే విరాజిల్లుచున్న
హైమార్థ్యపుండ్రమండిత దివ్యసంపదనారవిందుడగు శ్రీనివాసుని, విరైన్దు = సర్వర
ముగవచ్చి, అదిశ్శెర్తక = పాదారవిందముల నాశ్రయింపుఁడు.

తా॥ “మాకు కప్పుముఁకల్గించి మీగుజ్జీవింపుఁడు” అని ఉక్తిమాత్రము
చేతనే శక్తువుల నెల్లఱ జయించి భూవాండలముసంతయును పరిపాలించిన

చక్రవర్తులుగూడ నీజన్మమునందే శత్రువులచే జయింపబడి రాజ్యభోగభాగ్యాదుల
గోల్పోవుటయేగాక తమప్రియతమలగు భార్యలనుగూడ నితరులకొప్పగించి అతి
తీక్షణములగు ఎండలు కాయుచుండు గహనారణ్యములలో మండెడియెండలలోఁ
దిరుగుచు నలవిగాని బాధలనుబొందుదురు. కావున ఓచేతనులారా! ఆస్థిరములైన
యీసంపదల కాకింపక నవరత్నఖచిత మణికిరీటముచేతను హైయార్ధ్యపుండ్రము
చేతను వెలుగొందుచున్న దివ్యవదనారవిందమండితుడగు శ్రీనివాసుని దివ్యచరణార
విందముల నాశ్రయింపుఁడు.

శ్లో॥ ఉజ్జీవ్యంహి కరార్పణైరి తిన్మపానాజ్ఞాప్య రాజ్ఞాం వరా
భూమ్యామత్ర కిలత్యజన్తి రమణీ స్వీయాశ్చ భుక్తా అహాః ।
ఆన్యేషాంతు క రేషు హంత విపినే ప్యత్యంత తీవ్రాతపే
సంతప్తా ఇతి దీప్రమాళిసహితం శ్రీశం భజభ్యం త్షణాత్ ॥

(అను.) మహాదైశ్వర్యసంపన్నులై యుండువారలు, తమ పాదములపైబడిన
రాజులనుగూడ లత్యముచేయనప్పుడు ఒకచేతనుడువచ్చి వారిపాదముల నాశ్రయించి
నవో వాని నొకపదార్థముగ భావించురా? కనుక పరమభోగ్యములగు శ్రీకృష్ణుని
దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయింపుఁడు.

అడిశేర్ ముడియినరాగి అరశర్ గల్ తాంత్రొ
ఇడిశేర్ మురశర్ గల్ ముత్త్ర త్రియమ్మ ఇరున్దవర్,
పాడిశేర్ తుగళాయ్ పోవర్ గల్ ఆదలిల్ నొక్కెన
కడిశేర్ తుత్తాయ్ ముడి క్కణ్ణకళల్ గల్ నినై మినో ॥ ౩

అడిశేర్ ముడియినరాగి = తమ శ్రీపాదములయందుజేర్చిన కిరీటములుగల
వారలై పడియుండు రాజాధిరాజులు, అరశర్ గల్ తామ్ తొత్త్ర = తమ నాశ్ర
యించుచున్నను (వారిని లత్యపెట్టక), ఇడిశేర్ మురశర్ గల్ = పిడుగులతో సమా
నములైన మద్దెలలు, ముత్త్ర త్త్ర = తమ భవసాంగణములయందు, ఇయమ్మ =
శబ్దించుచుండగ, ఇరున్దవర్ = దానిచే చెవులు దిమ్మ్రపడునట్లు ఆన్యపరతను
భావించియుండు మహాప్రభువులుగూడ, పాడిశేర్ తుగళాయ్ పోవర్ గల్ = భూభిలో
సమానముగ గణ్యతలేకపోవుదురు, ఆదలిల్ = కాంచెట్టి, నొక్కెన = శిష్టు
ముగ, కడిశేర్ తుత్తాయ్ ముడి = దివ్యపరిమళ భరితములగు దివ్యతులసీవనమాలికలచే
నలంకృతమగు సుత్తమాంగముచే విరాజిల్లు, క్కణ్ణకళల్ = శ్రీకృష్ణస్వామియొక్క, కళల్
కల్ = దివ్యపాదారవిందములను, నినై మిన్ = ధ్యానింపుడు. (ఈ పాశురమున
మీరి పదములు.)

తా॥ ఇతరరాజులు స్వీయకిరీట పుణిపుష్పములచేత మహాదారవిందములయందు దర్శన జేయుచున్నను వారినిలత్వముచేయక అన్యపరులవలె నడించుచు, పిడుగులతో సమానముగ మద్దెలలు తవభవనాంగణములయందు మ్రోగుచుండ ఆశబ్దము నాలించుచు దివ్యసింహాసనాసీనులై మహాస్తత్తులగు మహారాజాధిరాజులుగూడ కొంతకాలమునకు రాజ్యభ్రష్టులై భూభితో సమానులై హీనులుగ పరిగణింపబడుదురు, కావున మీరట్టి తుణభంగురములగు నైశ్వర్యముల ప్రక్కకుఁ బోవక దివ్యపరిమళభరితంబులగు దివ్య తులసీవనమాలికలచే సువాసితో త్రమాంగుడగు శ్రీకృష్ణస్వామియొక్క దివ్య పాదార విందములను త్రికరణశుద్ధిగ నాశ్రయింపుడు,

శ్లో॥ రాజానో నిజపాదసక్త నృపమండల్యావళిమాళయో
నిత్యాకర్ణిత భేరినాద విజయాస్వీయాంగ జేషు స్వయమ్ ।
భూభీభూత కణాణవః కిలగతాస్తస్మాదభిజధ్వం తుణాత్
కృష్ణస్త్వైవ సుగంధదివ్యతులసీశీర్ష స్య పాదామ్బుజమ్ ॥

(అను.) గౌరవహానియేగాక ఆయుస్సుగూడ కాశ్వతము గానిదగుటచే విరోధినివర్తకుడైన శ్రీకృష్ణుని దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయింపుడనుచున్నారు.

నినైప్పాక్ పుకిల్లడలెక్కలిల్ నున్మణలిట్టలర్
ఎనైత్తోరుకజ్జళు మిప్పులకాణుకట్టిన్దన్
మనైప్పల్ మరుజ్జు మాయ్తలల్లాల్ మన్ ముక్కణ్ణిలమ్
వనైత్తాళ్ మతకళిట్టవక్ పాతంపణిమినో ॥ ౪

నినైప్పాక్ పుకిల్ = భగవదనుభవములేక గతింభిన రాజుల నిమాపించుట కారంభించినయెడల, ఎనైత్తోరుకజ్జళుం = అనేకయుగములయందును, ఇ ఉలకు అణ్ణుకట్టిన్దన్ = ఈలోకములను పరిపాలించి గతించినవారలు, కడల్ ఎక్కలిల్ నున్ మణిల్ = సముద్రతీరమునందలి ఇసుకదిన్నెలయందలి యతినూత్నములగు ఇసుకలకంటెను, పలర్ = అధికులైయుండును, మనైప్పల్ మరుజ్జు అఱిమాయ్ తలల్లార్ = తాముండుగృహప్రదేశమునకును, దానిపరిసర ప్రదేశములకు వైలత్తుణ్యము తెలియనట్లు నశించిపోవుటయేగాక, మన్ ముక్కణ్ణిలమ్ = వేలుగ మిగులునస్తువులను చూడలేకయున్నారము (కనుక), వనైత్తాళ్ = తాటిచెట్లవలె క్రిందిభాగము పెద్దదైన పెద్దకాళ్లుగల, మదకళిలు = మత్తగజముగు కువలయాపీడమును, అట్టవక్ = సంహరించిన శ్రీకృష్ణునియొక్క, పాతిమ్ = దివ్యపాదారవిందములను, పణిమిన్ = అశ్రయింపుడు.

తా॥ పూర్వకాలమున నీభూమిని పరిపాలించి మహాదైత్యులను సంహరించిన
యందుండి అహంకారమునుకొరవృత్తులై పిట్టివీగి పిదప మరణించిన మహాదైత్యులను
వెక్కిరించుట కారంభించినవో సముద్ర తీరమునందున్న యతినూత్నములైన యముక
రాసులవలె యసంఖ్యాకులై యుందురు. అదియుగాక వారభిమానించి గట్టిన మహా
భవనములకును నాపరిసర ప్రదేశములకును భేదమే తెలియనట్లు అవియును నేల
మట్టములై దుమ్ములోఁగలసిపోవును. కాబట్టి ఓచేతనులారా! మీరు ఆశ్రయముగా
విరోధులను బోగొట్టుస్వభావుడైన భగవంతుని దివ్యసాధారవిందముల నాశ్రయించి
యుజ్జీవింపుడు.

శ్లో॥ సంచితేత్యది స్వయంచ తదిదంరాజ్ఞాంగణాః స్త్రాయశోఽ

నస్తాస్తే సికతాధికాహిజలథా నస్త్యాయుగేషు స్వయం ।

కింతేషాం భవనాని నైకసకలాన్యత్వేన నస్త్యన్యహా

దృష్టం సర్వమతో భజేత్పదయుగం మత్తద్విపధ్యంసినః ॥

(అవ.) అభిమత ప్రియతమమైన యంగనలతోటి సంక్లేషము అన్గింపమన
దగుటజే, అభిరూపుడైన సర్వేశ్వరుని తిరునామములను అనుసంధించుచు చుట్టి
వించుమార్గమునుఁ జూడుఁడు.

పణిమిస్టరువరులెన్ను మజ్జితపైమ్మామ్మల్లి

యణిమెక్కుకూల రిన్నక్కలవియముతుణ్డార్

తుణిమున్నునాలప్పల్లెయర్ తామిచ్చిప్పచ్చెల్వర్

మణిమిన్నుమేని నమ్మాయవస్పేర్ శొల్లి వాల్మీమినో ॥

౧

అమృతం పైపూంపల్లి తిరువళ్ళి పణిమిక్ = సుందరతమంబై ముగిలగల్గి
సువిశాలంబగు పుష్పశయనమునఁ బరమానుగ్రహమునుఁజేసి వేంచేయవలయును,
ఎన్నుం = అనియాదరించి సంతోషింపఁజేయునట్టి, అణిమెక్కుకూలార్ = అలంకా
రోత్తరములై మృగుతమములై నిగనిగలాడు నల్లని కేశపాశములంగల రమణీయముల
యొక్క, ఇన్నక్కలవి అముతు = అమందానందసంక్లేషమృతమును, ఉణ్డార్ =
గ్రోలినవారలు, తుణిమున్నునాల = చీరచెఱగు (వెనుకకుఁద్రప్పికట్టుటకుఁ దా
నందున) ముందట ప్రేలాడునట్లు, పల్వీల్లెయర్ తామ్ = పలువిధములైన విలాస
విభ్రమములఁ జూపిన అలలనామములై (తామే అధిముగ), ఇచ్చిప్పచ్చెల్వర్ =
అనాదరముఁజూపుచున్నను అకాపాశవివధులై అచ్చటికి వెళ్ళెదరు (1ను),
మణిమిన్నుమేని = ఇంద్రనీలమణులవలె ప్రకాశించుచున్న దివ్యమంగళవిగ్రహము

గలిగినవాడను, సం మాయవక్ = ఆశ్రీతులమగు మనకు తన ననుభవింపజేయుచున్న పరమాశ్చర్య గుణచేష్టితుడగు పరమాత్మనియొక్క, పేర్కొల్లి = తిరునామములను అనుసంధించి, వాఢ్మిక్ = ఆనందతుందిలులుగండు.

తా॥ పరమసుకుమార సుందర కనకాంగులగు రమణీమణులు ద్రవ్యమున కొనపడి యత్యాదరాభిమానములతో నుట్టిపడుచున్నవారిలె నభినయించుచు ప్రాణనాథా ! నమమన్నభస్వరూపా ! తామిదివ్యకుసుమశయనీయమునఁ దయచేసి, మమ్ము భస్యలఁజేయవలయును." అని మలలిత కంఠనినదములతో నాహ్వనింపగ, జేహమంతయును విద్యున్నిభమైనట్లు దోపగ నాశ్రీలతో పరమసుఖోల్లాసముగ సంక్లేపించి శృంగార రసతరంగిత స్వాంతులై వారల యధరామృతములఁగ్రోలి స్వర్గసౌఖ్యముల ననుభవించుచున్నవారలై, తమకొసంతదలెల్ల నశించినపిదపను, పూర్వవాసనలచే నాజవరాండ్ర హర్ష్యములకుఁజని వారలచే ననాదరింపఁబడినవారలై యతిదీనులై వారిపడిపంచలగాయుచు తిరుగుచుండురు. కాబట్టి ఓచేతనులారా ! ఇట్టి అంగనా సంగమాది భోగములు తుణభంగురములగుటచే వానిని సహసనగ విడిచిపెట్టి నిత్యనిరవద్య మాహేంద్రమణినిభ నిరతిశయోజ్జ్వల దివ్యమంగళ విగ్రహుండగు పురుషోత్తముని దివ్యనామముల సంకీర్తనముఁజేయుచు నుట్టివింపుడు.

శ్లో॥ రమ్యత్వాన్నితశీతపుష్పశయనే సీమంతినీళిఃస్వయం
రామాభిః సహభోగసారమనుభూయైవ ప్రియాభిజ్ఞానాః ।
తాభిఃస్త్రీభిరపి స్వయంపరిభవం నానావిధంప్రాశితా
తస్మా స్తీలమణిస్వరూప మనఘం కృష్ణం భజద్వం సదా ॥

(ఆవ) విశ్వరూపభోగముల ననుభవించుచు స్థిరముగా నున్నవారలెవరునులేరు. కనుక స్థిరజీవనమును మీ రపేక్షించువారలగుదురేని క్షీరాగ్ధవకాయని శేషధూతులై యుజ్జీవింపుడని యుపదేశించుచున్నాడు.

వాఢ్మిక్ ద్దార్ గళ వాఢ్మిక్ స్తదుమామత్తై మొక్కలిక్ మాయ్ స్తు
మాయ్ స్తు

ఆఢ్మిక్ ద్దారైన్ద్రలాలస్తముతలిన్ద్రఃపుతీయా
వాఢ్మిక్ ద్దార్ గళ వాఢ్మిక్ ద్దే నిన్దురెన్ద్రతిన్ద్రై నిన్దుఃటిల్
ఆఢ్మిక్ ద్దార్ కడన్దుల్లి యన్దులడియవరామినో ॥

వాఢ్మిక్ ద్దార్ గళ వాఢ్మిక్ ద్దతు = భవభాగ్యసంపదైవ్యభవములతోఁ దులతూగుచు జీవించుచుండెదమనియెంచి మదోన్మత్తులైయుండువారలు జీవించినది, చూపుటై

మొక్కలిలో చాయ్ మాయ్ మాయ్ మాయ్ ఆట్లెన్డార్ = మహావృష్టిలోని బుద్ధుడమలవలె
 నశించినశించి క్రిందపడిరి, ఎస్టెలాల్ = అనుటలేదు, అన్యుడుదల్ ఇన్పుటులేయా
 వాట్లెన్డార్ కల్ వాట్లెన్డార్ ఎస్టెలాల్ ఎస్టెలాల్ ఇన్పుటులేయా పుట్టినదినము మొదలు ఈదినమువఱకును
 జీవించువారలు ఏకరూపముగ జీవించుచుండురు అనునది లేనేలేదు, నిన్పుటులే =
 జీవనము స్థిరముగ నుండవలసియున్నచో, ఆట్లెన్డార్ ఆర్ కల్ కల్ పల్పి = అగాధగంభీరమై
 యుండు సముద్రము నే తనకు శయనీయముగా నుంచుకొనియున్న, ఇన్పుటులే = సర్వ
 స్వామికి, అడియవర్ = శేషభూతులు, ఆమిక్ = అగుదురుగాక. (ఈపాఠమున
 22 పదములు)

తా॥ పరమసౌఖ్యసంపదలతోఁ గలదూగుచు జీవించుచుండెదముని పరమాభి
 మానముతోఁదలచియున్నవారి సుఖజీవనము జలబుద్ధుడమలవలె అత్యల్పకాలమున
 నశించుటచే సృష్టికాలము మొదలు యీయహూర్తమునఱుగును నీయహూర్తమున
 రూపముగ జీవించువా రెవరునులేరు. కావున ఓ చేతనులాగా! మీరు నిత్యనిత్యమైన
 యైశ్వర్యముఁ గోరుదురేని ఆశ్రితసంరక్షణాగ్రముగ నీర్వాణమును శేషస్వర్గం
 కాయమై నిఖిలజగద్రక్షణజాగరూకంబగు యోగనిద్రననుభవించుచున్న శ్రీమః
 పతియొక్క పాదపద్మములయందు నిరంతరంబై కన్యములనియుడి నిత్యపురుషార్థమును
 బ్రాప్తింపుడు.

శ్లో॥ శ్రీమంతో ధనికాశ్చబుద్ధుడసమా నశ్యన్తి నశ్యన్త్యహం
 సత్యం జన్తత ఏవనైకవిధతా హృద్యానిధిస్సాన్విదహం,
 తేహం సంపది నశ్యరత్నమత ఏవాస్తీతి యూయంస్థిగాం
 ప్రాప్తుం సంపదమప్యగోధజలభౌ సుప్తంహరింసౌభ్యుని ॥

(అవ) అన్నపానాదిభోగములు త్యజించుచు లగటచే జ్వరకాగణ
 భూతుఁడు సర్వస్తాత్పరుఁడగు సర్వేశ్వరుని గురగముల ననుసంధింపుఁ డను
 చున్నారు.

అమిక్ శువై యవై యాగోడడిశిలుడ్డార్ వ్రపిక్
 తూమెక్ మొత్తమడవారిరక్క ప్పిన్నుం శువై వ్రపిక్,
 ఈమి నెమక్కురుతున్ గై నిడఱువదాదలిల్
 గోమిన్పుథ్రాయ్ ముడి యాదియజ్జోదికుణ్డ ॥ 2

అమిక్ అనై అజుశువైయోడు = ప్రకృత్యనుగుణమున హృద్యమునను లోక
 ప్రసిద్ధములైన మధురామృతముక పానులపణి క్తములను అనుసంధింపునూడిన

ధారకపోషక భోగానుకూలంబగు, అడిశిల్ ఉణ్ణు = పరమవిలక్షణమైన అన్నమును భుజించి, ఆర్ద్రపిక్ = పూర్ణులైనపిదపగూడ, తూమెక్ మొళి మడవార్ = ప్రేమప్రకర్ష పరిశుద్ధములను మృదుమధురములునగు సంభాషణములచే హృదయము నలరించు భవులైన స్త్రీరత్నములు, ఇరక్క = అపేక్షించినచో దానిని నిషేధింపలేక, పిన్నుంతుల్ మువార్ = మఱల భుజింతురు (అట్టివారలే యాసంపదలు నశించినపిదప), ఎమక్కు = ఆస్త్రీలుండుచోటికి వెళ్లి ఓయవతులారా! మీ రెల్లరునుమాకు, ఒరుతుల్ ము ఈమిక్ = ఒక్కపిడికిలియన్నమును పెట్టుడు, ఎన్ఱు ఇడఱువర్ = అని యపేక్షించి అది లభింప కున్నను ప్రతి ఇంటివాకిట దిరుగుదురు. ఆతలిల్ = కాంట్రీ, తుమ్రాయ్ ముడి ఆతి ఆంశోతికుణ్ణుకోమిక్ = దివ్యతులసీమాలిరలచే నలంకృతమైన దివ్యోత్తమాంగుఁ డును, సర్వకారణభూతుఁడును, దర్శనీయమైన తేజోమయముగ దివ్యమంగళవిగ్రహముగలవాఁడునునగు సర్వేశ్వరుని కల్యాణగుణగుణములను అనుసంధింపుఁడు.

తా|| చేతమలారా! పద్రసోపేతమై యతివిలక్షణముగు పరమాన్నమునుబూర్ణముగ భుజించినప్పటికూడ మృదుమధురమంజుభాషణములగు రమణీమణులుమరల నా పరమాన్నమును పుచ్చుకొనవలయునని స్త్రాగించినచో వారిమృదుమధుర మంజుభాషణములకువశులై మఱలభుజించు మహాధ్యుతే తమసంపద నశింపగనే యాస్త్రీలుండు స్థలములకు వెళ్లి ఒకపిడికిలియన్నమును పెట్టుడు అని యపేక్షించియు నదిలభింపనందున వారి భవనస్త్రాంగణములయందు తిరుగుచుండుదు. ఇట్లు సర్వాన్నపానాదులును తుణ భంగురములగుటచే వానినివదలి నిరవధికభోగ్యస్వరూపుఁడగు శ్రీయఃపతియొక్క దివ్య కల్యాణగుణగుణములను అనుసంధించి యుజ్జీవింపుఁడు.

శ్లో|| తత్తాద్యగ్విధ పద్రసాన్విత మహాన్దామ్యాన్నత్వప్రాప్తి
స్వైరం ముగ్ధవభూషణశ్చతురతావశ్యాః పునర్భుంజతే |
యాంఞాచ్ఛాన్ధం కబలం కిలైకమపిచ స్త్రాప్తంచ తాసామపి
ద్వారిన్యస్తతఏవ దివ్యతులసీకీర్తనం మహత్సంస్తుత ||

(అను.) భగవత్ప్రసాదములేనప్పుడు లభించినరాజ్యముఁగూడ స్థిరముగ నుండదుగాన అసంతకాయముగు శ్రీయఃపతియొక్క తిరువామలులను అభ్యసింపుఁడు అని యుపదేశించుచున్నాడు.

కుణజ్జోణితై పుకట్టో మన్నర్ కొడై క్కడక్ పూణ్డిరున్ఱు
ఇణాణ్ణి యులకుడనాక్కిలుయాజ్జవనై యిల్లార్,
మణాజ్జోణ్ణిపోగత్తునున్నియుం మీళి వర్ గళిమీళివిల్లై
పణాజ్జోళ రవణై యాక్ తిరునామం పడిమినో ||

నిత్యా-58

కుంఠాశాంతై పుగఢ్ మన్నర్ = శీలాదిగుణముల కాకరభూతులై పరి
పూర్ణదివ్యయశోభూపితులై అభిషిక్తక్షత్రియపుత్రులైన రాజులును, కుండకడక
పూజాధరుడు = స్వసంపదలను లోకోపజీవ్యములుగజేయు నుదారస్వభావమును
తెచ్చిపెట్టుకొని ప్రతిష్ఠితులై “అర్థినో దృష్టానమేత్స్య” అనునట్లు ఆమరియించి,
ఇణ్ణి ఉలకు ఉడనాక్కిలుం = దయగలవారలై లోక సుఖినిమిన్లు గావించు
చున్నవారలైనను, అట్లు అవ్వనై ఇల్లార్ = ఆదుశస్వ్యమునకై గూఢశస్వ్యము
నాశ్రయింపనివారు, మణంకొణ్ణుపోగత్తు = నిర్భయతనమీపసంపన్నులగుభోగ
రసమున, మన్నియుం మీశ్వర్ కళ = సుస్థిరులైయున్నను భృష్టశర్మలగుచును,
మిశ్విలై = వునరావృత్తిరహితమైన మోక్షము నపేక్షించినవో, మణ్ణోళ్ అవు
అజైయాక్ = విస్తృత ఫణామణిమండితుండగు అదితీమని శయనముగాగల శ్రీమణి
పతియొక్క, తిరునామం పడిమిక్ = తిరునామములను అభ్యసించుట.

తా॥ అనాదికాలముగ ననవరతము తాత్రగర్వము ననుష్ఠించి నకలలోకము
లను వశపఱచుకొనియున్న రాజులకును భగవంతుని గూర్తయింపనియెడల గాజ్యము
సిద్ధింపదు. అట్లాశ్రయించి లభించినను నాసంపద స్వల్పతాలమేయుండును. కాబట్టి
చేతనులారా! తన్నాశ్రయించినవారిని విడువకయుండు స్వభావముగల నశ్వ
శ్వరునియొక్క తిరునామములను నాదరముతో నభ్యసించి యుల్గించుట.

శ్లో॥ ప్రఖ్యాతా శ్శుభకీర్తయోఽపి చన్దపా దానప్రశోణాన్వయం
లోకానా మధిపాశ్చ భోగరసికా స్సత్యం నివృత్తాః పునః |
శ్రీశస్యాశ్రయణం వినైవహి! తతస్త్రిశేషశర్మాశ్రయం
నామ్నా కీర్తయతాచ్యుతం! నహి తదా వస్వాస్మిన్విప్రుత్తిః పునః ॥

(అను.) పారలౌకికములైన స్వగౌరిసుఖములును అష్టగుణులగుటచే నానంద సిద్ధి
ప్రకృష్ట ఫలప్రదాతయగు నీశ్వరు నాశ్రయించుట అనుచున్నాను.

పడిమన్ను పల్కలక్ పల్లీలో డబ్బు పెట్టుకొని నైవేద్య
శెడిమన్ను కాయజ్జేల్లీలో లోకభు మాజ్జవన్లు యిల్లార్
కుడిమన్ను మీ శువర్ క్కమెయ్ తియు మీ శ్వర్ కళ మీ మిశ్విలై
కొడిమన్ను పుళ్ళుడై యణ్ణుల్ కల్ కళ కుంకుమనా ॥

పడిమన్ను = ఆరామక్షేత్రదులను, పల్కలక్ = తీరునాడని పలువిధము
లగు ఆభరణములను, పల్లీలోడు అణుత్తు = సదాననుగఁ బరిత్యజించి, విద్యుతఁ బెట్టు =

విషయాంతరప్రవణములగు పంచేంద్రియములను జయించి తమస్వాధీనముజేసికొని,
 శెడిమన్ను = దీర్ఘకాలము తపస్సుచేయుటచే ఘృళిఘృణరితమై మలినమైయున్న,
 కాయం = శరీరమును, శైబ్ద్రొర కనం = ఉపవాసాదులచే గృహింపజేసినవారలు
 ఈతపఃఫలమై కల్పాంతమువఱకుస్థిరమునై, మన్నుం కుడిఇళా కునర్క్కం = పరిజన
 పరిచ్ఛదాదై శిశ్యస్యసంపన్నమై సుఖోత్తరమునైయుండు స్వర్గమును, ఎయ్లియం =
 పొందియును, అవనై అణ్ణ ఇల్లార్ = ఆభోగస్థైర్యమునకై ఫలప్రదుడగు నాసర్వే
 శ్వరుని అచ్చటినుండియే ఆశ్రయింపనివారలు, మీళ్వోరక్క = అధఃపతితులగుదురు
 (కనుక), మీల్వితై = ఆపునరావృత్తిలక్షణ పరమపదము నిచ్చయించువారలు,
 కొడిమన్ను పుళ్ళోడైఅణ్ణల్ = ధ్వజపటమున నిత్యవాసముజేయుచున్న శ్రీగరుత్మం
 తుని వాహనముగలిగియుండు సర్వస్వామియొక్క, కల్లోరక్క = దివ్యపాదారవింద
 ములను, కుఱుకుమిక్ = ఆశ్రయింపుడు, అ. అ. — పడిమన్ను = శరీరమున
 కనుదూపములగు అనియం అర్థముచెప్పవచ్చును.

తా॥ సకలవిధములైన యైహికసుఖభోగములను సర్వరములని తలంచి
 సవాసనముగ వానిశెల్లను నిరత్యజించినవారై విషయాంతరప్రవణములగు నిఖిల
 బాహ్యేంద్రియములను విశపటమొకొని పునఃపత్తిగముల ఘృరముగఁ దపస్సుజేసి
 సర్వసుఖములను బొందినవారుగూడ నాఫలప్రదుడగు భగవంతుని ఆశ్రయింపని
 యెడల అధఃపతితులగుదురు, కాన ఓచేతనులారా! పునరావృత్తిరహితమగు పరమ
 పదమును బొందుటకై వేరేగ వేదాత్ముడగు వైనలేయని ధ్వజముగను వాహనము
 గను గలిగియుండి నిఖిలలోకసంతోషవ్యగుడగు సర్వేశ్వరు నాశ్రయింపుడు.

శ్లో॥ తేత్రంచాభరణాదికంచ సకలం సత్త్వజ్య జత్వేన్ద్రియా
 ణ్యత్యస్తం చ విశోష్యకాయ మనిశం క్షీణా కృపాక్షా అపి ।
 అశ్యే సస్తభోగసక్తహృదయా స్వస్థగ్గస్థితాశ్చయ్యతా
 సస్తాత్తై గరుడధ్వజస్య చరణౌ ప్రాప్యస్త నిత్యాచ్యతా ॥

(అవ.) ఇట్లస్థిరముగాక స్థిరమైనవలయముగూడిన పునుపాగ్గమగుటచే సర్వా
 ధికశేషియును సకలజగన్నియంతయునగు శ్రీయఃపతియొక్క దివ్యసన్నిధిప్రాప్తియే
 సరమపురుషార్థము అనుచున్నాడు.

కుఱుగమిగవుణర్వత్తోడునోక్కి యెల్లాంవిట్టు
 ఇఱుగలిటప్పన్నుం జ్ఞానిక్కు మప్పయనిట్టైయేల్,

శిలుగ నిన్నై వదోర్ పాళముడైం పిన్నుం వీడిలై
మలుగలిలీశనై పుళిబి విడావిడిల్ వీడం దే ||

౧౦

మలుక ఉత్తాడు మిగనోక్కి = విషయాంతరములనుండి మనస్సును
మఱిించి, జ్ఞానానందమయుడగు ప్రత్యగాత్మతోడేర్చి దర్శనసమానాకార
మగునట్లు నిరంతర నిరవధికానుసంధానవ్యగుడై, ఎల్లాంవిట్ట ఇలుకల్ = ఆత్మవృత్తి
రిక్త సకలపురుషార్థములను సహసముగఁ బరిత్యజించినవాడై, ఇతిష్ఠానిన్నుం =
ఆత్మమాత్రమునఁ బర్యవసించిన సంకుచితమోక్షమునే పరమపుషార్థమని యెంచి
యొందు, భానిక్కం = జ్ఞానయోగనిష్ఠుడగు కేవలనకును, అప్పయక్ ఇల్లయేల్ =
(సర్వేశ్వరుని స్వయంప్రయోజనముగ నాశ్రయించుచున్న) పురుషార్థములేనిచో,
శిలుక నిన్నై వదోర్ పాళం ఉత్తామ = అపకృష్టపురుషార్థములనే స్మరించుట కనువగు
సంగముగలుగును, పిన్నుం వీడుఇల్లై = మఱియను భగవత్ప్రార్థనాప పరమపురు
షార్థ మతని కిక సిద్ధింపదు (కనుక); మలుకలిల్ ఈశనై = స్వభావభేదాదిరూప
సమస్త హేయప్రతిభటుడై స్వాభావిక నిరవధికాతిశయ సమస్తదివ్యకల్యాణ గుణ
పూర్ణుడగు పురుషోత్తముని ప్రాప్త్యప్రాపకునిగా, పుళిబి = ఆశ్రయించి, విడా
విడిల్ = ఇతరాధికారులవలె ప్రయోజనాంతరములలోఁ బ్రవేశింపకయుండుట,
అంబిదే = ఆదియే, వీడు = పరమపురుషార్థము, ఇలుకల్ = సంకోచము, మలుకల్ =
స్వభావభేదము.

తా॥ ప్రాకృతవిషయములయందు వైరాగ్యపూర్వకముగ జీవాత్మను దర్శన
సమానాకార యోగజ్ఞానముచే సాక్షాత్కరించి, ఆదియేపరమపురుషార్థమని భ్రమించి
యుండు జ్ఞానయోగనిష్ఠునికీని (కేవలనకును) స్వయంప్రయోజనమాపుండగు సర్వ
ేశ్వరు నుపాయముగ నాశ్రయింపనిచో నికృష్టపురుషార్థములకు స్థారకమగుసంగము
సమూలముగ నివృత్తముగాదు. ఆదియేగాక ఇతరతనికి మోక్షప్రాప్తియే లేదు.
కాబట్టి సమస్త హేయప్రతిభటుడగు సర్వేశ్వరుని ఆనన్యప్రయోజనముగ నాశ్ర
యించి వానిని విడువకుండుటయే పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షము.

శ్లో॥ జ్ఞానా దేవ తుభా ద్విచిన్త్య సకలాక్ సన్త్యజ్య భోగానహా !
సాన్తానన్త మహానుభూతివిభవం పాప్రాశ్చ నో భుజ్యతే ।
కైర్జ్ఞ ర్భూసుభవామృతం భగవత సేవామపి జ్ఞానినాం
కైవల్యం కిల నిత్యపాశనిరయ స్థిశంక్రితామోక్షగాః ॥

(అను.) నిగమనమున నీ తిరువాయ్మొట్టికి దుఃఖనివృత్తిపూర్వకమగు నాత్మో
క్షవనమును ఫలముగ నానతిచ్చుచున్నారు.

అఁదే యుయ్యప్పకుమాతెస్తు కణ్ణకక్కుల్ గళ్ మేల్
 కొయ్ పూమ్ పొట్టిల్ తూన్ కురుకూర్ చ్చుడగోపకతున్ శ్రేవల్ గళ్
 శైయ్ గోలత్తాయరమ్ శీర్ తొడై ప్పాడలివై పత్తుమ్
 అఁకొమట్ కట్టవరాన్ తుయర్ పోయుయ్యప్పలరే || ౧౧

ఉయ్యపుకుం ఆలు = ఉజ్జీవింతుటకై భగవత్సన్నిధికి జనుటకుపాయము,
 అఁదే ఎస్తు = అదియేయని కృపఁజేసి, కణ్ణకక్కుల్ గళ్ మేల్ = శ్రీకృష్ణపర
 మాత్తుని దివ్యపాదారవిందములపై, కొయ్ పూమ్ పొట్టిల్ = నిరంతరము భగవంతుని
 పుష్పకైంకర్యమునకై కోయబడుచున్నను నవనవోన్మేషములై యుతియములై యుండు
 పుష్పసమృద్ధులఁగలిగి పరమరమణీయములై యుండు దివ్యరామములచేఁ బరివృతమై
 యుండు, కురుకూర్ = తిరుగరికి (నిర్వాహకులగు), శడగోపక = శ్రీశరణోప
 దివ్యనూరులు, తున్ శ్రేవల్ గళ్ శైయ్ = అంతరంగకైంకర్యరూపములుగ సాదించిన,
 కొలం ఆయిరం శీర్ తొడైపాడల్ = అలంకారపూర్ణములై సహస్రసంఖ్యాకములై,
 భగవంతుని దివ్యకల్యాణగుణరత్నముల నేర్చికూర్చిన వాక్తారూపములై యుండు
 సృష్టితవాద్యములతోఁబాడి యనుభవింపఁదగిన పాశురములలో, ఇవై పత్తుం =
 ఈపదిపాశురములను, అఁకొమల్ = ఒకటియునువిడువక, కట్టవర్ = ఆభ్యసించు
 వారలు, అన్ తుయర్ పోయ్ విశ్వరూపవల్యములం దత్యంతప్రావణ్యముచేఁ గలిగిన
 దుఃఖములన్నియునుపోయి, ఉయ్యప్పలర్ = భగవద్భక్తిరూపమైన యాత్మోజ్జీవనమున
 నన్నితులగుదురు. (అపదములు, కలిత్తుటైవృత్తము.)

తా|| 'శ్రీయఃపతియొక్క శ్రీమత్పాదారవిందములే ఆత్మోజ్జీవనోపాయము'లని
 శ్రీకృష్ణుని దివ్యపాదారవిందములపై నిరంతరి నిరవధిక కుసుమసమృద్ధములగు దివ్య
 రాములచేఁ బరివేష్టితమగు శ్రీమత్కురుకొపురమున కధీశ్వరులగు శ్రీశరణోప దివ్య
 నూరులు అంతరంగకైంకర్యరూపముగ సమర్పించిన భగవద్దివ్యకల్యాణ గుణరత్న
 ప్రచురములగు శ్రీసహస్ర గాథావాక్తాలికలోని ఈపదిపాశురములను నొకటియైనను
 విడువక ఆభ్యసించువారలు నిరవధిక సుఖదూపంబగు మోక్షమునుబొంది యానం
 దింతురు.

శ్లో|| ముక్తై స్సోఽయముపాయ ఇత్యపి చాః కృష్ణస్య పాదద్వయే
 రమ్యశ్రీమరుకాపురిశశరజి త్సూర్యర్పితే భక్తితః |
 సానాశ్రీఽత్ర మనోరమేఽత్ర దళకం కైజ్జర్యరూపేత్విదం
 గర్వం యేతువిదన్తితే భవభయం ప్రధ్వంస్యవోజ్జీవితాః ||

శ్రీః

ఆట్రూర్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

ర పత్తు, ౧౦ తిరు మొట్టి. ఒన్ఱు నేవుం.

అ వ త ర ణి క

క్రింద సంసారదోషానుసంధానపూర్వకముగ భగవత్పాపిని పార్థింఱిచిన శ్రీ నమ్మాట్యారులు పార్థిప్యమైన పరమదశను సర్వేశ్వరుఁ డావిష్కరింప సందర్శించి సంతుష్టులై “ ఈ పరత్వమును దెలిసికొనలేక సంసారులు నశించిపోగూడదు ” అని పరమాదార్యప్రీతులై పార్థిప్యపర్యంతమైన ఆతని పరత్వము నుపదేశింప నుద్యోగించి, అందుల కుపకారకమైన సర్వకారణత్వమును, కారణత్వానుగుణమైన నిత్యకల్యాణ గుణయోగమును, కార్యరూపమైన జగద్విషయరక్షణవ్యాపారమును పరత్వావహమైన ప్రకారమును, సోపపాదకముగ సర్వేశ్వరత్వమును, ఆ యీశ్వరత్వప్రకాశమైన సౌలభ్యాతిశయమును, సంసారనిర్వహణ సామర్థ్యమును, పరత్వప్రకాశకమైన గరుడధ్వజత్వమును, అన్యదేవతల ఫలప్రదత్వమునకును శక్త్యాధాయకుఁ డతఁడే యనియును, అన్యదురపబోధుఁడగు నాపరంధాముఁడు నివసించుచేత మే యుజ్జీవ నాథులకు జ్ఞాతప్యమై యున్నదనియును, సర్వశరీయుగు నతని దివ్యపాదారవిందము లతో నిరంతరకైంకర్యమే యుద్దేశ్యమనియును ఉపదేశించి, ఇట్లు పరమపార్థిప్య భూతుఁడగు నీశ్వరుని భోగ్యతాతిశయముచే నీయాత్మ యొక్క తదేశప్రియత్వము నుపపాదించి యుపసంహరించుచున్నారు.

ఆట్రూర్ తిరువడిగళేశరణమ్

(అవ.) అందు మొదటి పాశురమున కారణవాక్యప్రక్రియతో సమస్త కారణ భూతుఁడైన సర్వేశ్వరుఁడు సన్నిహితుఁడైయుండగ వేఱుచైనతమును ఎందులకై పెదకుచున్నారు ? అనుచున్నారు.

ఒన్ఱు నేవుములగు ముయిరుమ్ మల్లోయిం యాదుమిల్లా
అన్ఱు, నాన్ఱు గన్ఱు న్నోడు తేవరులగో డుయిర్ పడైత్తా
కున్ఱ మోప్పాల్ మణిమాణసేడు తిరుక్కురుకూరదనుళి
నిన్ఱ వాదిప్పిరాన్ నిల్గు మల్లోయై తైయ్ నమ్ నాడుదిలే || ౧

ఒన్ఱుం తేవుం ఉలకుం ఉయిరుం = “తమఃపరేదేవ ఏకీభవతి ” అన్నట్లు భగవత్స్వరూపమున నైక్యముఁజెందు దేవజాతియును, వారిలోకములును, మనుష్యాదిప్రాణి

వర్ణములును, మల్లొమ్ యాతుమ్ = పుష్పిరూప మహదాది సకలపదార్థములును
 “నేమే ద్యావాపుణివీనక్షత్రాణి” అనునట్లు నామరూప విభాగరహితములై యుండు
 సకల పదార్థములును, ఇల్లావస్తు = సంహృతమైన దశలో (వీని సృష్టియోగ్యతాను
 సంధానముచే దయమాన మనస్కుండై), నాన్మక్క తన్నోడు తేనర్ = సమస్త
 పురుషుండైన బ్రహ్మలోకూడ బేదతావద్దమును, ఉలవ ఉయిర్, పడైత్రాన్ = సమస్త
 లోకములును పాణిజాతములునుకూడ స్వాత్మయజ్ఞాగ్నే సృష్టించినవాండై, కుష్ట
 మ్పొల్ మణిమాడమ్ నీడు తిరుక్కరుహర్ అతనుల్నిన్ద్ర = గొప్పపగవ్రతములవలె
 మిక్కిలి యున్నతములైన చూచిక్కన్నిత ప్రశస్తపూర్వ్యములతో విరాజిల్లుచున్న
 ‘తిరుక్కరుహర్’ అను పట్టణమున వేంచేసియున్న, ఆతి పిరాకానిల్ల = జగ
 త్కారణభూతుడగును, మహాపతారగుడునగుటచే నదేనామధేయముతో బ్రసిద్ధి
 లెందిన సర్వేశ్వరుడు వేంచేసియుండగా, మల్లొమ్ తెయొమ్ నాడుతిరే = ఇతర
 ప్రవతముల నాశ్రయించుటకుఁ దిరుగుచున్నారే! ఆహ! ఏమి మీభగ్గెమ?

తా॥ ఓమూధులగు చేతనులారా! సకల జగత్కారణభూతుడగు సర్వేశ్వరు
 డీ “తిరుక్కరుహర్” అను నివ్యవగరిలో (తిరువగరిలో) సర్వసమాశ్రితు
 డీయుండై వేంచేసియుండగ మీగు సంసారపశ్యులగు బేదతాంతముల నాశ్రయింప
 నుద్యోగించుచున్నారే! ఆహ! మీకిదేమియభావము.

ప్ర॥ దేవాశ్వాపి యదానసన్ది భువనా న్యాత్మనఏవం తథా
 సర్వం నాస్తి తదా చతుర్భుముఖాః దేవాంశ్చలోకాః సృజన్ ।
 జీవాంశ్చప్రళయ మౌదినాథ ఇహాహి శ్రీరత్న సాధావృతే
 భాత్యేవం కురుకాపురే కిమిచ్ఛేత్తవస్తు వ్యుత్పంచమః ? ॥

(ఆవ.) మీరలాశ్రయించు ప్రవతములగును మీకును కారణభూతుండై “సర్వ
 భూతాత్తభూతస్యవిష్ణోః కోవేదితుంగుడాకా” “ఇహత్మయాన్నివర్తంతే” “యథా
 రత్నాన్నిజలఁదే” “చతుర్భుయాయుర్వదిరోటివ్రత్తే భవేన్నరః” ఇత్యాది బ్రాహ్మ
 వామన వారాహాది పురాణవాక్యప్రతిపాద్యములైన అనవిధికౌసంభ్యేయ కల్యాణగుణ
 గణములతో విరాజిల్లుచుండు సర్వేశ్వరుడు వేంచేసియుండు తిరువగరి నాశ్ర
 యింపుఁ డనుచున్నాడు.

నాడినీర్ వణ్ణున్దైయ్ నము ముమ్మైయుమున్నడై త్రాణ
 వీడిల్ శీర్ ప్పగగ్రొదిప్పిరానవన్నేని యుత్తైలోయిల్,
 మాడమాల్కిగై శూన్రొన్ద్రుగాయ తిరుక్కరుగూరదన్దై
 పాడియాడిప్పరవిచ్చెన్నిన్దల్ పల్లులగీర్ పరన్నే ॥

సీర్ నాడి వణజుమ్ తెయ్ వముమ్ = రజస్తమః ప్రచురభగు మీరు మీగుణాను గుణముగ నిరూపించి ఆశ్రయించుచున్నట్టి వైవతములను, ఉమ్మైయుం = ఆశ్రయ జోస్తుఖులగు మియులను, ముక్ పడైత్తాక్ = సృష్టికౌలమున సృష్టించినవాడును, వీడిల్ శీర్ పుగల్ = తన్నూలములగు జ్ఞానశక్త్యాది నిత్యకల్యాణగుణగణ సంపన్నుడగు వేదాంతప్రసిద్ధమైన కీర్తిప్రతిష్ఠాసమన్వితుడగు, ఆదిప్పిరాక్ అవక్ మేవి ఉత్తైకోయిల్ = ప్రథమాపకారకుడు సర్వశ్వరుడు, ఆశ్రితాభిముఖుడై యమరి వేంచేసియున్న దివ్యతైత్తమును, మాడమాల్గిగూట్ట = మేడలమీదను మిద్దలమీదను విరాజిల్లుచున్నదై, అమ్మగాయ = పరమరమణీయంబగు, తిరువరు కూర్ అత్తనై = తిరునగరిని, పల్ ఉలకీర్ = గుణదుచిభేదములచే బలవిధములగు లోకములయందుండు మీరలు, పాడి ఆడి = హృద్ ప్రకర్షముచేబాడి ప్రీతిప్రకర్ష వికృతులైయాడి, పరని = బహువిధములుగస్తుతించి, పరస్తు శెన్నిన్దక్ = ఆనందాతి రేకమున నెల్లచోట్లను తిరుగుడు.

తా॥ ఓ చేతనులారా! మీచేనాశ్రయింపఁబడు దేవతలను, ఆశ్రయించువారలైనమియులనుగూడ సృష్టికౌలమున సృష్టించి రక్షించుటచే సంతసించువాడును, సమస్త కల్యాణగుణగణ మహోదధియునగు 'ఆదిప్పిరాక్ పెరుమాళ్లు' వేంచేసి యున్న దివ్యశ్రీనగరియందు శ్రీమపరవశులై యాడుచుఁబాడుచు పలువిధములగ స్తుతింపుడు.

శ్లో॥ యుష్టాకం కిలదైవతంచ సకలం యుష్టాంశ్చపూర్వంసృజక్
నిత్యానస్తగుణామ్బురాశిరయమే వాస్త్యాదిసాధోహరిః ॥
అన్యేదం కిలసన్నిధాన మభిలైగ్లోకైర్భవద్భిస్సదా
స్తోతవ్యం పరుకౌపుం మణిమయం గానైకసృత్యైశ్చుతైః ॥

(అను) కార్యమాపజగత్తుయొక్క రక్షణార్థవ్యాపారములే పరత్వప్రతిపాదకము లనుచున్నారు.

పరస్త తెయ్ వముమ్ పల్లులగముమ్ పడై త్తన్దుడనే విట్టుజ్జి
క్కరస్తు మిట్లోన్దుకడన్దిడన్దుడు కణ్ణుమ్ తెలియకీలీర్,
శిరజ్గళా లమరర్ వణజుం తిరుక్కురుకూరదన్దుర్
పర నిఱమన్ది ప్పల్లులగీర్ తెయ్ వమ్ మల్ శ్రీలై పేతుమినే॥ 3

పరస్త తెయ్ వముమ్ పల్లులగముమ్ పడైత్తు = స్వవిభూతియమనాదులచే ఈశ్వరత్వశంక చేయఁదగినట్లు మిక్కిలి విస్తీర్ణములైయుండు దేవతావర్గములను, వారలకు

విధూతిధూతములైన పలువిధములగు లోకములను సృష్టించి, అష్టఉడనే = ప్రళయ
కాలమున ఒకేసారిగ, విడుదలి = మింగి (ప్రళయమునుండి రక్షించుటకై స్వాదర
గుహరమున భద్రపఱచి), కరస్ట ఉమిడ్మోన్దు = ప్రళయాంతరము మరల బయటికి
తెచ్చి ప్రకాశింపజేసియు, కడస్ట ఇడన్దుతు = మహాబలియభిమానము నశించునట్లు
త్రివిక్రమావతారంబెత్తి గొలిచి యనన్యాన్యము గాఁజేసికొని అవాంతరప్రళయ
మున మహావిగాహనాకూపియై మైకత్తియుద్ధరించి ఈశ్వరుఁడు సకలజగత్తును రక్షించు
చున్నాడు" అనునది, కణ్ణుమ్ = ప్రమాణముఖమున విశదముగఁ జెలిసికొని
యున్నను, తెలియకీర్ = రజస్వమోఽభిభవముచే నిర్ణయించలేకొన్నార, అమ
రి = నిఘోషః బ్రహ్మాదీవతలు, భిర్యభాల్ వణ్ణుమ్ = (తమతమపదవులనుసాధించుకొను
ట్లై బహుముఖులుగ) ఇరుములచే నమస్కరించునట్టి, తిరుకురుకూర్ అదనుల్ = తిరునగ
రిలో వేంచేసియున్న, పరకా = పరాత్పరునికి, తిఱంబన్ది = పరతంత్రములుగాని
(స్వతంత్ర); మిల్మి తెయ్ వమ్ - దేవతాంతరములెవ్వియును, ఇల్లై = లేవు, పల్
ఉలకీర్ = నానామతభేదములచే నానావిధములుగ నున్న లోకలలాఁ!, పేళుమిక్ =
(అట్లున్నచో) నిర్భయముగాఁజెప్పుడు. (౨౬ పదములు.)

తా॥ అనేక దేవతలను ఆశ్రయములగు లోకములను సృష్టించె
ననియు, ప్రళయకాలమున మొక్కసారిగ మింగి తనయుదరమునఁ బ్రళయవేద
నలకు బాల్పదనీకుక భద్రపఱచెననియు, మఱల ప్రళయావసానమున బయలుపఱ
చెననియు, త్రివిక్రమావతారంబెత్తి సకలలోకములను తన పాదారవిందములచే
గొల్చి స్వాధీశపఱచి గొప్పనియు, అవాంతరప్రళయమున జలతస్త్వమున మునిగి
పోయినధూమిని మహావిగాహనతాగంబెత్తి మైకత్తైననియు, ప్రమాణములచేఁ జెలిసి
కొనియు మీగు నిశ్చయించుకొనుట కసమర్థులగుచున్నార. బ్రహ్మాదీవతాబృంద
ములును గొనియాడునట్లు బ్లాఘ్యమైన దివ్యశ్రీనగరిలో సర్వసులభుడై వేంచేసి
యున్న పరాత్పరునికి పాతంత్రముగాని దేవతలులేరు. వారెవరైన నున్నచో నిర్భయ
ముగాఁజెప్పుడు మాత్రము.

శ్లో॥ దేవానాం పృథ్విలా వశేవ భువనం సృష్ట్యాస్వయంభక్షయన్
గచ్ఛాన్మోక్షావహమాతి చ సముద్రరాజై లోకాః పునః ।
ఏవం చ ! విలోక్య చిత్తవహాయ దైత్యవన్ద్యోహరి
స్సాన్వయోజ్జేగురుకౌపుత కిమపరం దేవం భివేద బూరిత భోః ! ॥

(ఆంధ్ర) ఈశ్వరగుహప్రవేశములైన దేవతాంతరములకును ఈశ్వరునిగ నిష్టావ
ప్రమాణావహానిధుఁడగు సర్వేశ్వరునివిషయమున ఈశ్వరత్వమునుఁ జెప్పు ఆను

మానికేశ్వరవాదులు వ్యోమాతీత నైయాయికాదుల కేమిప్రయోజనమున్నదని సెలవిచ్చుచున్నారు.

పేశనిష్ఠ శివనుక్కుం పిరమస్త నక్కుమ్

నాయకనవనే, కపాలనన్తోకత్తుక్కుణ్ణుకొణ్ణి

తేశమామదిశ్శూక్ష్మద్వగాయ తిరుక్కురుకూరతనుళ్

ఈశనాలోరవమస్తైడ తెన్నావదిలిజ్జియర్ క్కే ||

౪

పేశనిష్ఠ శివనుక్కుం = ప్రమాణాభాసములచేతను, ఈశ్వరత్వశంకనుజేసి మీరు వ్యవహరించుచున్న రుద్రునకును, పిరమక్ తనక్కుం = అతని కుత్పాదకుడైన స్వసృజ్యవిస్తీర్ణ విధూతియుక్తుడగు చతుర్ముఖబ్రహ్మకును, పిఱ్ఱుక్కుం = పిరిద్దటి కిని, నాయక = తత్స్వరూపవిధూతి నిర్వాహకుడైన అధినాయకుడగువాడు, అవనే = నిరవద్య వేదాంతప్రమాణసిద్ధుడైన సర్వేశ్వరుడే (ఈ అర్థమును), కపాలమ్ నల్ మొక్కత్తు క్కుణ్ణుకొణ్ణి = “బ్రహ్మశిరశ్చేదమునఁ బరమపాతకీయగు రుద్రుని భిక్షాకపాలమును సహస్రధానుస్ఫటితమగునట్లు (కైయ్యిప్రక్కలగునట్లు) చేసి యతని పాతకమునుఁ బోగొట్టిన” అపాదానమును బ్రతిపాదించిన మహాభారతభాగమున బాగుగఁ జూడుడు, తేశమ్ మా మతిళ్ శూక్ష్మన్దు = తేశోమయములై అత్యున్నతములైయుండు ప్రాకారామలచేఁ బరివేష్టితమై (దానిచే), అత్తుకాయ = సుందరతమంబగు, తిరుక్కురుకూరతనుళ్ = తిరునగరిలో నాకపాల విమోచకత్వము ప్రకాశించునట్లు వేంచేసియున్న, ఈ శన్బాల్ = నిరుపాధిక సర్వేశ్వరుని విషయమున, ఓరవం పటైతల్ = అసీశ్వరత్వాద్యపకృష్టోత్తలను ప్రయోగించుటచే, ఇలిజ్జియర్ క్కుం = లింగప్రమాణవాదులగు లింగాయతాదులకు, ఎన్నావతు = ఏమిలాభము కలుగును? (ప్రబలప్రమాణబాధితమగుటచే అనుమానముచే స్వాభిమతేశ్వరసిద్ధి కలుగదు అని భావము.)

తా॥ వ్యోమశబ్దవాచ్యుడగు సర్వేశ్వరునికంటె సతిరిక్తమైన దొకతత్వమునుఁ జెప్పటవలన పాశుపతులు వ్యోమాతీతులనియు, అనుమానమును ముఖ్యప్రమాణముగ నంగీకరించుటవలన నైయాయికవైశేషికాదులు అనుమానితులనియు వ్యవహరింపఁబడుచున్నారు. ఇచ్చట అనుమానితులు — సావయవములగు (అవయవములతో గూడిన) పదార్థములన్నియు కార్యములగుటచే నీ జగత్తుగూడ ననేకావయవములతోఁ గూడియుండుటవలన కార్యమగుచున్నది. అట్టి కార్యమున కొక కర్తయుండవలయును, విచిత్రసన్నివేశములతోఁ గూడియుండుటవలన దీనికి నుపా

దానకొరణము, సహకొరణములు, ప్రయోజనమును—ఇయ్యవి తెలిసికొనఁదగు సమర్థుడే కర్తయగునుగాన అల్పజ్ఞునికి వీని నెల్ల నెఱుంగుట యసాధ్యమగుటచే నతఁడు సర్వజ్ఞుఁడను సర్వశక్తిసమన్వితుఁడును సత్విశిష్టుఁడైన యుండవలయును. (మహామహీధరాది నిఖిలంజగత్ సకర్తృకం కార్యత్వాత్ ఘటవత్, జగతః సావయవత్వేన కార్యత్వం సిద్ధ్యతి, యద్య త్కాగ్రం తత్సర్వం కర్తృజన్య తథా జగదిదమపి, సకర్తా నిత్యజ్ఞాన నిత్యేచ్ఛా నిత్యకృతి సమన్వితః సకలచేతన విలక్షణః అశ్యేషం వివిధవిచిత్ర సన్నివేశవిశిష్ట జగన్నిర్మాణే సామర్థ్యాభివాత్) అని ఈ రీతిగ ననుమానప్రమాణముచే నొకకర్తను అతనికి సర్వజ్ఞత్వాదులనుగూడసాధించి, అట్టి ఈశ్వరప్రొక్తి కనులగుటచే వేదములు ఆప్రోక్తములై యా యనుమానమునకు సహకారిప్రమాణములగుననియు కనుక అనుమానసిద్ధుఁడు ఈశ్వరుఁడని నిరూపించుచున్నారు. దాని వాస్తవసంభకముఁజేసికొని పాపపతులు, అసర్వజ్ఞుఁడగు జగత్కర్త 'ఈశ, ఈశాన' శబ్దవాచ్యుఁడగు పశుపతి పరిమళివు డేయని సమఖ్యా (యాగికి సంజ్ఞ (యోగపుష్పిత్తిసిద్ధసామర్థ్యము) ప్రమాణముచే సాధించుచున్నారు.

వీరద్రజీని యాత్మార్థిచ్చట నిరాకరించి స్వసిద్ధాంతమును స్థాపించుచున్నారు. ఎట్లన—వేదమునకు విరుద్ధమైన అనుమానము ప్రత్యక్షవిరుద్ధానుమానమువలె ప్రమాణము గా నేరదు. వేదము అపారమేయము నిత్యనిర్గుణము. శ్రీయఃపతి ప్రతికల్పాది యంగును పూర్వకల్పమునందలి వేదములను స్మరించి తన శ్రేష్ఠపుత్రుఁడగు చతుర్ముఖుని కుపదేశించుచున్నాఁడు. అచ్చటనుండి పరంపరగ వారివారియాచార్యముఖమున శిష్యులకు సంప్రాప్తమగుచున్నది. వాక్యములన్నియు పురుషనిర్మితములని చెప్పటకు వీలుగాదు. అట్టి వేదమున కొదియందును, అంతియందును ఓంకారము (ప్రణవము) ఉచ్చరింపఁబడి చున్నది దానిచే ఓంకారమునుండి యుచ్ఛతమగువేదము ఆప్రణవమునందే లీనమగుచున్నదని తెలియవచ్చుచున్నది. కనుక వేదమునకుఁబ్రకృతి 'ఓంకారము', ఆప్రణవముగూడ తనకుఁ బ్రకృతియగు ఆకారమున లయమునఁ బొందుచున్నది. ఆ 'ఆకార' వాచ్యుఁడగు విష్ణువే శ్రీమన్నారాయణుడే పరబ్రహ్మము. అతఁడే పరమేశ్వరుఁడు. ఇతరులు కా నేరరు, ఈ ఆగ్రమును "యద్వేదాదా" స్వరః ప్రోక్తః వేదాస్తే చ ప్రతిష్ఠితః । తస్య ప్రకృతిలీనస్య యఃపరస్మిన్ హేశ్వరః" అనుశ్రుతియే ముక్తకంఠముగఁ జెలియఁబడుచున్నది. కనుక వైయాకృతులు చెప్పినట్టి విగ్రహీకరణీతుఁడును అనుమానిక నిమిత్తకారణ భూతుఁడును ఈశ్వరుఁడుకాదు. మఱియును కార్యత్వముచే సకర్తృకత్వము సిద్ధించినను ఆకర్త చేతమడే కావచ్చును. అ నేరులచేరి ఆ నేకకాలములలో రథగోపురాది మహాత్కార్యములఁ జేయుచున్నారగుదా ఇట్లే చేతనులందఱులచేరి ప్రపంచము

నద్యవింపజేయుచున్నారని ప్రత్యక్షమనాదులు చెప్పవచ్చును. కాబట్టి తక్కుము ప్రతిష్ఠితము కానేరదు.

ఇక పాశుపతుల మతమును గరిగాదు—బ్రహ్మరుద్రు లిద్దఱును సంసారవశ వర్తయిండుటచే పురులుగానేరరు. యద్రుండు తనతండ్రియగు బ్రహ్మయొక్క శిర మును కోల్పోయితిరుండై వామాంగుష్ఠనఖాగ్రముచే గిల్లి పాతకీయై యా బ్రహ్మకపాల మును భిక్షాపాత్రముగా నుపయోగించి భిక్షాటనముజేసిన రుద్రునకును తనశిరశ్చేద దుఃఖభరాకాంతుండగు బ్రహ్మకును దుఃఖనివర్తకుండగుటచే శ్రీమన్నారాయణుడే సర్వేశ్వరుండు. ఉపనిషత్తులయందు పరత్వప్రకరణములయందు ప్రయోగింపఁడిన శంఖపాదేశబ్దములును, యోగవ్యుత్పత్తిచే వస్తుతత్వమున జేదాంతవ్యుత్పత్తినిర్ధముఖ్య న్నొత్తిచే నారాయణవాచకములే. సమ్యాఖ్య లింగప్రమాణబాధితము అనియిట్లు అగ్రాధ్యక్షు పీఠలను నిరసించి నారాయణునికే బరత్వమును వ్యవస్థాపించిరి.

శ్లో॥ ఖ్యాతస్యాపి శివస్య తస్యచ విభేదస్యాత్తనాం చాప్యహా
నాథోఽసౌహి కపాలమోక్షచరితే దృశ్యం కలైతత్తువః ।
తేజోధామ్ని చ రమ్యవప్రకురుకాపుర్యాం చకాస్తీశ్వర
స్తస్మిన్దోఽలనబ్రువామపిఘలం కింవాస్త్యహా లింగినామ్ ॥

(అను) బాహ్యకుదృష్టుల నిరసించి తిరునగరిలో వేంచేసియుండు సర్వేశ్వరుడే పరుండని స్థాపించుచున్నారు.

* ఇలిజ్జ త్తిట్టపురాణ త్తరుం శమణదంశాక్కియరుమ్
వలిన్దువాతుశెయ్ వీర్ కళుమ్ ముద్దుమ్ నున్దెయ్ వముమాగి

నిష్టాః,

మలిన్దు శెన్నెల్ కవరివీళుమ్ తిరుక్కురుకూరదనుళ్

పోలిన్దునిన్దు పిరాణ కణ్డోరొన్దుమ్మొయ్యిలై పోద్దుమ్మినే ॥ ౫

ఇలిజ్జమ్ ఇట్ట పురాణత్తరుమ్ = లింగార్చనమునే పరమార్జ్యముగఁ జెప్పు తామసపురాణ నిష్ఠులగుటచే కుదృష్టులైనవారలును, శమణులం శాక్కియరుం = జేద బాహ్యస్త్వైతినిష్ఠులైన జైనబౌద్ధులును, వలిన్దు వాతుశెయ్ వీర్ కళుం = శుష్కతర్క ములచే బలాత్కరించి వాదించు వైకేషికులును అను మీరల్లెఱును, ముద్దుమ్మనుమ్ తెయ్ వముం ఆగినిష్టాః = నేటునేటుగ మీకుద్దేశ్యముగఁ బ్రతిపత్తిచేయుచున్న అయాదేవతావిశేషములనుగూడ తనకు స్వాధీనులుగఁజేసికొని సర్వశరీరయైయున్న

వాడు, శెన్నల్ మలిన్దు కవరీశుం=వరిపైరులు సమృద్ధములై చామరములవలె చలిం
చుచున్న, తిరు కరుహార్ అతనుళ్ = (దివ్యభాగ్యోపేతముగ) తిరునగరిలో, పాలిన్దు
నిన్దు = నిరుపాధికైశ్వర్యము ప్రసిద్ధముగునట్లు పేంచేసియున్న, పిరాళ్ కణ్ణిర్ =
శ్రీయఃపతియగు సర్వేశ్వరుడేకదా! చూడుడు, ఒన్దుమపాయ్ ఇల్లై పోన్దు
మిక్ = “అన్తఃప్రవిష్టః” “తామర్చయేత్” అను సుదృఢప్రమాణోపజ్ఞముగు
టచే నిండేదియును అబద్ధములేదు. కనుక మీమాఢత్వములవదలి అతనిని స్తోత్రముఁ
జేయుఁడు. మీకును ఉజ్జీవనము గలుగును.

తా॥ లింగపురాణము మొదలగు తామసపురాణములను వేదబాహ్యస్మృతు
లను ప్రమాణముగ నంగీకరించి తుద్రబేవతలకుఁ బరత్వముఁజెప్పెడివైసులును
బౌద్ధులును, పాశుపతులును, ఇతరులగు వైశేషికాదులును పరమోపాదేయులుగ
వారాశ్రయించు దేవతావిశేషములనుఁగూడ తనకు స్వాధీనముగునట్లు చేసుకొని
సకలజగదంతర్యామియై నిరుపాధికనియామకుఁడైయుండు సర్వేశ్వరుఁడు చామరము
వలె చలించుచుండుటచే సస్యములుపైతము భగవత్కైంకర్యప్రవణములై యున్నవో
యనునట్లు పరమవిత్తుణ దివ్యతేత్రమైయుండు తిరునగరిలోఁదన సకల కల్యాణ
గుణముల నావిష్కరింపఁజేయుచు పేంచేసియున్న శ్రీమన్నారాయణుడే సర్వ
ేశ్వరుఁడు. సుదృఢప్రమాణప్రసిద్ధముగుటచే నీవిషయము యథార్థము. కనుక చేత
నులారా! బాహ్యకుదృష్టుల సహవాసము మానుకొని సర్వేశ్వరుని స్తుతింపుఁడు.

శ్లో॥ లైక్కాళ్పాసి పురాణవాదిన ఇమే యూయంచ తేక్రామణా
శ్చాక్యాన్యాయసూనా చ వాదనిరతా యాదేవతాస్తాశ్చవః,
సర్వాత్మాసి సవి విశ్వవపుషాఽస్తుద్వీప్రీహికేదారతో
రమ్యైన్ద్రస్మిన్కురుకౌపురే గుణనిధి ర్నిధ్యానహిస్తాయతామ్ ॥

(అవ.) ఇట్టి పరమార్థము మీకుఁ బ్రకాశింపకుండుట కర్మానురూపముగ
నిశ్చరుడే సునారమును నిర్వహించుట కుపకరణముగు మాయాశబ్దవాచ్యముగు దుర
త్యను ప్రకృతియొక్క ప్రభావమే అని నెలవిచ్చుచున్నారు.

పోన్దు ని మన్దులోన్ తెయ్ వమ్ పేణప్పట త్తిబ్బమ్మైయిన్నే
తేన్దు నివై త్తదెల్లీరుం వీడు పెన్దు న్నాలులగిలైయెన్దే
తేన్దులో శెన్నల్ కమలమోళ్లుమ్ తిరుక్కురుకూరదనుళ్
ఆన్దు వల్లవ్ మా యజ్ఞణ్ణీర్ అతటిన్దటిన్దోడుమినే ।

మద్రు ఓర్ తెయవమ్ = వేటొక (తుద్ర) దైవతమును, పోద్రో = స్తుతించి, పేణ = ఆదరించునట్లు, పుణత్తిట్టు = ఆశ్రయింపఁజేసి, ఉమ్మై ఇన్నే తేద్రోదైత్రు = తత్ప్రసాదములగు మిమ్ములను ఆదేవతాంతర విషయమున విశ్వాసము గలవారలనుగఁ జేసినది, ఎల్లయమ్ = అందఱును, పిడుపెద్రోద్రాల్ = భగవత్ప్రాప్తి రూపమోక్షమును బొందినచో, ఉలగు ఇల్లై = లోకవృద్ధి ధ్వంసమగును, ఎట్టే = అని తలంచియేయ్యుండును (వస్తుతత్వమునదీనికిమూలము), శేద్రోద్రోల్ = బుర దతోఁగూడినక్షేత్రములయందు, శెన్నెల్ = ప్రహిసస్యములును, కమలమ్ = కమల ములును, ఓజ్జుం = పరస్పరస్పర్ధచే నభివృద్ధములగుచున్న, తిరుక్కురుమూర్ ఆత నుల్ = తిరునగరిలో వేంచేసి యుండువాడును, ఆద్రోదు వల్లవక్ = అతిశయిత వివిధశక్తియుత్పన్నై కర్పణలనుభవమును గలుగఁజేయు సర్వేశ్వరునియొక్క, మాయం కండీర్ = లీలోపకరణమై దురత్యయమైయుండు మాయాశబ్దవాచ్యప్రకృతి సంబంధమేయ్యుండును (కనుక), అతు ఆటిన్దు ఆటిన్దు = దానిని తెలిసికొని, తన్ని స్తరణోపాయముఁగూడ తెలిసికొని, ఓడుమినే = మాయాని స్తరణముఁజేసి యుజ్జే వింపుఁడు.

తా॥ శ్రీ మన్నారాయణుడే సర్వేశ్వరుడైనచో నట్టివాడు మాకెందులకు దేవతాంతరములయందు బ్రాహ్మమును గలుగఁజేసెను? అనినచో; మీరు దేవతాంత రములయందు నాదరమునుబుట్టించి యాదేవతలను నాశ్రయింపఁజేసినదానికిఁ గారణము — సకలచేతులను భగవత్ప్రాశ్రయణమును మోక్షమునుబొంది నచోఁ దనయాజ్ఞారూపములగు శాస్త్రములయొక్క మర్యాదఁజేయనను సంకల్పమే. ఇట్లుండ వాని హృదయము నెఱిగియు సంసారమునకుఁ గారణము వానిమాయ యని తెలిసికొనియు వానియందుఁజిక్కుకొనక సంసారిని స్తరణోపాయమైన భగవంతుని ఆశ్రయింపుడు.

శ్లో॥ స్తుత్యాన్యామపి దేవతాన్తు భజతో యుష్షాక్ బహిష్కృత్యయా

స్తేవం తత్ర చ భక్తియా క్తహృదయాక్ కుర్యాదిదంమాయయా ।

ముక్తిశ్చేత్తు భవాదృశాం జగదహోకాస్త్రాతిగం న్యాదితి

ప్రీత్యాజ్ఞై కురుకాపురైతిభరితే భాత్యేషహిత్యర్పతామ్ ॥

(అను.) మీరిదివఱకుఁ బొందినఫలమేగదా ఇట్లుపై యాశ్రయించిననుపొందఁ బోవునది. అట్లైనచో పరత్వచిహ్నమైన శ్రీ గరుడధ్వజముఁగలిగి సర్వకారణ భూతుఁడగు సర్వేశ్వరునికి కైంకర్యచులంఁజేయుఁడు.

ఓడియోడి పలపిఱప్పమ్మిఱన్దు ముగ్గోర్ తేయ్ వమ్
 పాడియాడి ప్పణిన్దు పల్ పడికాల్ నట్టి మోటిక్కణ్డేక్,
 కూడివానవరే త్తనిన్దు తిరుక్కురుకూరతనుళ్
 ఆడువుట్కూడి యూతిమున్దుర్తి క్కణ్డిన్దు పుకువతువే || 2

మర్దులు ఓర్ తేయ్ వమ్ = వేరేయొక దైవతమును, పాడియాడి = పాడియొ
 నాడియు, పణిన్దు = నమస్కరించి, పల్ పడికాల్ = అనేక ప్రకారములుగ
 నాశ్రయింప కాస్త్రముపడిశించుమార్గములచే, మట్టివీటి = పైపైన ఆశ్రయించి,
 ఓడియోడి పలపిఱప్పం పిఱన్దు = దానిఫలముగ గర్భవగకములయంగుచుండి, అనేక
 విధజన్మములనెత్తి, కణ్డేర్ = ఆఫలములనన్నిటిని చవిదూచితిరి, వానవ్ కూడి
 ఏత్త = మీరలాశ్రయించు దేవతలంగుఱును గూడి తమము ఆపన్నివృత్తవిధము
 స్తోత్రముజేయుచు నాశ్రయించునట్లు, తిరు కురుక్కుర్ అతనుల్ నిన్దు = తిరు
 నగరి దివ్యక్షేత్రమున వేంచేసియున్నవాడను, ఆడువుళ్ గొడి = భగవదనుభవ
 ప్రీతిప్రకర్షచే నాడుచుపాడుచు నచ్చుచున్న శ్రీ గుత్తుండుని పకర్వప్రకాశమునే
 ధ్వజముగాగలవాడై, ఆదిమూర్తిస్సు... సర్వజగత్కారకుమైన సర్వేశ్వరు
 నకు, ఓడిమై పుకును = కైంకర్యములను జేయుటకు ప్రవేశింపుడు, ('పుకువతు'
 అనునది 'పుకుక' అనియై విధియగుచున్నది.) (అర్చి పదములు)

తా॥ చేతమలారా! మీరు ప్రీతిపేరితుడై యితర్దైవతములను బాడియొ
 నాడియొ నమస్కరించియు అనేక ప్రకారములచే కాస్త్రోత్తప్రకారముగ నా దేవ
 తలను నాశ్రయించి ఆకాశమునగులగు గర్భవముల ముందుండి దేవలిన్ద్ర
 జ్జనువ్యస్థావరయాపములై అనేక విధములగు ముగ్ధజన్మములనెత్తి గుఱుముల ననుభ
 వించుచున్నాడు, కాన నికమీందైనను సర్వసులభుండై తిరునగరిలో వేంచేసి
 యున్న పరతత్వచిహ్నమగు గగుడధ్వజమును గలియున్న సర్వేశ్వరునకు సర్వవిధ
 కైంకర్యములనుజేసి యుజ్జీవింపుడు.

శ్లో॥ ధావన్దోఽపి చ భూయవీవ బహుధానానాజనీః ప్రాప్యచా
 ప్యాత్రిత్యేతర్దైవతం చ వివిధైర్దావైశ్చ నృత్యాదిభిః |
 యూయంప్రాప్తఫలాః కింధ్యసుగృహేష్యన్తాన్దేవతాన్
 క్కీర్తివిష్టాః కురుకాపుకేత్రభజనం ప్యాదామూర్తేర్గురమ్ ||

(అవ.) మార్కండేయునకు గుఱుడు ఫలప్రసాదగుటయు నీవ్యగుని కృప
 చేతనే అని “ఇతర్దైవతములకు ఫలప్రదత్వై క్లింశ్యశ్వగుని సంబంధము నలననే”
 అను విషయమున కువాహరిణముగా నెలవిచ్చుచున్నారు.

పుక్కడిమైయినాల్ తన్నైక్కణ్ణ మార్కణ్ణేయనవనై
 నక్కపిరానుమస్తుయ్యక్కొణ్ణదు నారాయణనరుళే,
 కొక్కలర్ తడన్తాన్తైవేలి త్తిరుక్కురుకూరదనుళే
 మిక్కవాదిపిరాన్ నిఱ్ఱుమన్తై తెయ్ వమ్ విళమ్బుతిరే || ౮

అడిమైయినాల్ = దాస్యవృత్తిచుఱుమున, పుక్కుతన్నై = లోపలబ్రవే
 శించి యాశ్రయజేయుడగు తనను, కణ్ణ = సందర్శించిన, మార్కణ్ణేయన్ అవనై =
 మార్కంజేయుడని పురాణప్రసిద్ధుడగు మునికుమారని, నక్కన్ పిరానుం =
 దిగంబరుడును స్వాశ్రీతులకు నుపకారకుడునైన రుద్రుడు, అస్తు = అప్రళయ
 కాలమున, బ్రతికించి భగవత్పురునిజేసి, ఉయ్య కొణ్ణదు = ఉజ్జీవింపజేసినది,
 నారాయణ అరుళే = శ్రీమన్నారాయణనియొక్క దివ్యకృపాప్రభావముననే
 (కనుక), కొక్కులర్ తడమ్ తాన్తైవేలి = కొంగలవంటి కాంతిగల పుష్పములు
 వికసించియున్న పెద్దమొలిపొదలను కంచెగాఁగలిగి పరమరమణీయమైన, తిరుక్కురు
 కూర్ అరుళే = తిరునగరిలో, మిక్క అతిపిరాన్ నిఱ్ఱు = సర్వాధికుడును
 సర్వకారణభూతుడును మహాపకారకుడునైన భగవంతుడు సేంచేసియుండగా,
 ఎన్నఁదొ తెయ్ వమ్ = సాపేక్షములగు నేయితరములను దైవముగా, విళమ్బుతిరే =
 చెప్పుచున్నార.

తా|| మృకండమహర్షిపుత్రుడైన మార్కంజేయుడు తాను రుద్రునికి దాసుఁ
 డని యభ్యవసించి తనకాశ్రయజేయుడగు రుద్రుని సాక్షాత్కారముంబొందెను. ఆశ్ర
 యించినవానిని గూదిగంబరుడగు రుద్రుడును ఆపతా, అమున రక్షించిన దానికిఁ
 గారణము శ్రీమన్నారాయణనియొక్క నిష్ఠేతుకృత్యమే, నిరవధికభోగ్యమైన తిరు
 నగరియందు అట్టి సర్వజగత్కారణభూతుడు సేంచేసియుండగా నన్యార్థినసత్త్వకుఁ
 డగు రుద్రుడు మొదలగు నితరజీవతలలో నేదేవతలకు పరత్వమును జెప్పు
 చున్నారు?

శ్లో|| దాస్యాత్తం శివమాశ్రితః కిల మునిర్యోసా మృకణ్డావృత్తజ
 స్తేనాహూత్పురిరక్షితశ్చ తదిదం నారాయణానుగ్రహాత్ |
 పున్ద్రాత్పుల్ల సుగంధనూనవిలసత్సత్కేతకీధూషితే
 భాతి శ్రీకురుకాపురే ప్రభురసావాద్యః కిమన్యైస్తున్మతైః ||

(అను.) ఇతర దురవబోధుడగు సర్వేశ్వరుడు నివసించు తిరునగరిని
 మోక్షజీవనార్థము అనుసంధింపుడనుచున్నారు.

విశమ్మమాలుశమయము మవై యాగియుమర్ మున్దన్బాల్
అళన్దుకాణ్ణ అ్కరియనాగియ వాదిప్పిరానమదుమ్,
వళన్బొల్ తణ్ పణై శూన్ న్దగ్గాయ తిరుక్కురుకూరదనై
ఉళన్బొల్ ఇానత్తుల్ వైమ్మి నుమ్మైయుయ్యక్కొణ్ణపోగుటిలే || ౯

విశమ్మమ్ అటు శమయముమ్ = తర్క్కకోలాహలముచే శబ్దమాత్రపారము
లుగానుండు, చార్వాక కాక్య తుపణక వైశేషిక సాంఖ్య పాశుపతహాపములగు వేద
బాహ్యమతపట్కమును, మర్ మున్దన్బాల్ అనైయాకియుమ్ = తదితరములగు కుదృష్టి
మతవర్గమును ఒకటిగాచేరినను, తన్బాల్ = అపరిచ్ఛిన్న స్వభావుడైన తన విషయ
మున, అళన్దు కాణ్ణర్కు అరియనాకియ = నిషేధ్యతయాపరిచ్ఛేదించి చూచుట
కును దుశ్యక స్వభావుడైయుండు, అదిపిరాక్ = సర్వకారణభూతుడైన మహాప
కారకుడు, అమరుం = అమరియుండు, వళన్బొల్ తణ్ పణై = దర్శనీయమై
శ్రమహరమైన తటాక తే త్రసముదాయముచే, శూన్ న్ద = పరివేష్టింపబడి, అ
కాయ = నిరతిశయభోగ్యమైన, తిరుక్కురుకూర్ అతనై = తిరునగరిని, ఉమ్మై =
మిమ్ములను, ఉయ్యక్కొండు = (మీరు) ఉజ్జీవింపజేసికొని, పోగుటిలే = ఉండ
వలయునని తలచియున్నచో, ఉళన్బొల్ ఇానత్తు = మీమానసిక జ్ఞానమునందు,
వైమ్మిక్ = ఉంచుకొనుండు.

తా॥ తర్క్కకోలాహలముచే వాగాడంబరముమాత్రము గలిగియున్న వేద
విరుద్ధములగు చార్వాక, బౌద్ధ, జైన, వైశేషిక, సాంఖ్య, పాశుపతులను మణ్డతస్థు
లును వారితోసమానులైన కుదృష్టులును నందఱు నేకీభవించి పరిచ్ఛేదింపయత్నిం
చినను శక్యముగాని యపరిచ్ఛిన్నస్వభావుడను (స్వవిషయమున) పరిచ్ఛేదించి సాక్షా
త్కరించుటకు నశక్యుండుగాన సర్వకారణభూతుడను మహాపకారకుడైన
భగవంతుండు ప్రేమతో వేంచేసియున్న నిరతిశయభోగ్యుగు తిరునగరిని మీరెల్ల
ప్పుడు ధ్యానించుటయే మీకుఉజ్జీవనోపాయము.

శ్లో॥ శబ్దాడమృర వణ్ణతాదిసమయై ద్దవైః కుదృష్టాదిభి

శృకోన్దైవహి మాతుమస్తి చ హరిరస్తాదిసాధావ్యయః ।

తస్యేదం కుభసన్నిధానమతులం శీతామ్బుధారావృతం

రమ్యం శ్రీకురుకాపురం హృదిసదాభ్యయంహి మోక్షార్థిభిః ॥

(అవ) సర్వశరీరయై నిరతిశయశీలుడై సర్వమనోహరచేష్టితుడైయుండు
సర్వేశ్వరునికి దాస్యవృత్తిజేయుటయే పురుషార్థమనుచున్నారు.

ఉలువదావతేత్రేపు మేవులగజ్జకుమ్ మల్ ముతన్పాల్
మలువిల్ మూర్తియోడొత్తిత్తనైయుమ్ నిష్టవణ్ణమ్నిఱ్కులే
శిటీవిల్పైన్పాల్ కరుమ్మొడొబ్బు తిరుక్కురుగూరదనుల్
కుటియమాణురువాగియ నీళ్ కుడక్కుత్తను కాట్టియవదే || ౧౦

ఎత్తేవుమ్ = సకలచేతలును, ఎవులకజ్జకుం = సకలలోకములును, మల్ ముతన్పాల్
ఇత్తనైయుం = తక్కిన చిదచిద్వస్తువులైన ఇవియన్నియును, తన్పాల్ = తన
స్వరూపమున, మలువిల్ మూర్తియోడొత్తు నిష్టవణ్ణమ్ నిఱ్కులే = నిరవద్య దివ్య
మంగళ ఆసాధారణవిగ్రహముతో సమానమై తానుండు స్వరూపమునకు భేదము
లేకుండగా, ఉలువిల్ శైన్పాల్ కరుమ్మొడు ఒబ్బు = పాలములయందు ఎరిపైరు
లును చెలుకులతో సమానముగ పుద్ధియగునట్టి, తిరుక్కురుగూర్ అదనుల్ = తిరు
నగరిలో స్వాశ్రితులకు నేవసాదించుటకై వేంచేయున్నవాడగును, కుటియ
మాణురువాగియ = ఆశ్రితులు సులభముగా నేవించుండుటకై వామనుడై బ్రహ్మ
చారివేషధారియై, నీళ్ కుడక్కుత్తనుక్కు = నిరతిశయ భోగ్యతామాహాత్మ్య
యొక్కడై కుంభనర్తనముఁజేసిన శ్రీ కృష్ణునికి, ఆట్పైయవదే = నిరవధికైకంగ్య
ములు జేయుటయే, ఉలువత తు అవత = సుకరమును, ఉచితమునగు పురుషార్థము.

తా|| సకలచేతనాచేతనములును తనదివ్యస్వరూపమునందుఁజేరి తనయసాధా
రణవిగ్రహముతో సమానముగ నుండునట్లు తనయైశ్వర్యములయం దొకటి
యును నశింపక దివ్యసంపత్తిపూర్ణుడైన సర్వేశ్వరుఁడు తిరునగరియందు నగ్న
సులభుఁడుగ నే వేంచేయున్నాఁడు. అట్టివానికిఁ గైంకర్యములను జేయుటయే మన
కుచితమును సుకరము నైన పరమపురుషార్థము.

శ్లో|| దేవాస్తేఽపృథిలా సుమస్తభువనా న్యన్యాని చాన్యప్రభా
ద్వివ్యామూర్తిరితి ప్రసిద్ధవిభవైర్భాతి స్వయంసేన్యతామ్ |
సోఽయం శ్రీ కురుకౌపురే సురుచిరైర్వీహీతుకాజ్ఞైరపి
క్షేత్రైరేవలసత్యహో వటుతసుర్యః కుమ్భలీలాశ్రయః ||

(అవ) నిగమనమున నీతిరువాయ్ మొట్టి నభ్యసించినవారికి పరమపదము
స్వహస్తామలకమగునని ఫలమును ప్రసాదించుచున్నాడు.

* ఆట్పైయదాట్టిప్పిరానై ఛేర్ న్దవళ వణ్ కురుగూర్ సగరాన్
నాట్కముల్ మగిల్ మాలై మార్ పినన్ మూర్త శడగోపన్,

వేట్టైయాల్ శొన్న పాడలాయరత్తు లిప్పత్తుంవల్లార్

మీట్టియిన్తివై కున్దమానగర్ ముల్ శ్రీదుక్తై యదువే॥

౧౧

అట్టైయవతు = పరోపదేశముఖముగ వాచిక కైంకర్యమునుజేసి, అట్టిపిరాన్దై శేర్ న్దవక్ = ఆశ్రితానుభావ్యముగు శ్రీ సుదర్శనచక్రమును శ్రీహస్తమున ధరించుచుండు పరమోపకారకుని నాశ్రయించినవారును, వణ్ కరుకుర్ నగ రాళ్ నాళ్ కమల్ మక్కిల్ మాలై మార్ పినక్ = విలక్షణరమణీయంబగు తిరునగరికి నిర్వాహకులును ఎల్లప్పుడును పరిమళించుచున్న వక్రశకుసుమమాలికను తమదివ్య వక్షస్థలమున ధరించినవారును, మాణక్ శడగోపక్ = “మాణక్” అను తిరు నామముగలిగిన శ్రీ నమ్మాళ్వారులు, వేట్టైయాల్ = అదరాభినివేశములతో, శొన్న = సాదించిన, పాడల్ అయిరత్తుళ్ = గేయములగు సహస్ర గాథలలోను, ఇప్పత్తుం = ఈ పదిపాశురములను, వల్లార్ = అర్థానుసంధానముతో నభ్యసించు వారి, కైయతు = హస్తమునందుండునది, ముల్ శ్రీదుక్తై = ఇదియేగాక, అతు = ఇతరములగు నాదైశ్వర్యములును, మీట్టియిన్తి = పునరావృతిరహితంబగు, వైకున్దమ్ మానగర్ = శ్రీ వైకుంఠమునెడి నగరమును.

తా॥ పరోపదేశరూపమైన వాచిక కైంకర్యముజేసి నిరవధిక భోగ్యధూతుడగు శ్రియఃపతిని ఆశ్రయించినవారును నిరతిశయభోగ్యముగు దివ్యశ్రీనగరికి నిర్వాహకులును భగవద్దూతములను ననుసంధించుటవలన నభినవపరిమళములచే బరిమళించుచున్న దివ్యతులసీ వక్రశమాలికాధూషితులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లు సాదించిన గానరూపములగు వేయిపాశురములలో నీ పరోపదేశరూపములగు పదిపాశురములును అర్థానుసంధానముతో నభ్యసించువారు పరమానందలక్షణ విలక్షణమోక్షమును బొందుదురు.

శ్లో॥ భాతి శ్రీ కరుకొపురేఽత్ర వచసా తంచాదినాథం భజక్

నిత్యోద్వ్యవృతలాలింహృది వహక్ మారశ్మతార్పిణిః ।

ఉత్సాహాత్కిలతత్కృతేతు దశకం చైతత్సహస్రేవిదు

శ్యతేసాం నపునర్భవోఽస్తిపరమం హస్తేఽస్తి దివ్యంపదమ్ ॥

అఘ్నార్ తిరువడిగళి శరణమ్

శ్రీ:

అథ్వార్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

గి పత్తు, ఓ తిరువాయ్మొట్టి

ఆరావముతే.

అ వ త రణి క

క్రింది తిరువాయ్మొట్టిలో శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు శిరీవరమంగలనగరమున (వాస మామలై) పెరుమాళ్ల తిరువడిగళ్యలోని యనుభవమున పేక్షించి, వారు తమ శ్రీపాద ములలో నుపాయభావమును ప్రకాశింపగ సందర్శించి సంతుష్టులై, తన్వాది యనుభవము సిద్ధింపనందున ఆవసన్నులైన పీఠలకు శ్రీ ఆరావముతాళ్వార్లు (ఆపర్యా ప్తామృతస్వరూపులు) తమ దివ్యసౌందర్య సౌకుమార్య లావణ్యాదులఁ బ్రకాశింపఁ జేయగా “అచ్చట తమయభిరుతమును పూర్తిజేసుకొనెదమని యించి, ఆరావము తాళ్వార్లుయొక్క నిరుపాధికసంబంధమును, సంబంధకార్యమైన ఆవతారౌజ్జ్వల్యమును, తమయితర వైరపేక్ష్యమును, వారి యపరిచ్ఛిన్నమాహాత్మ్యమును, మాహాత్మ్యప్రకా శకమైన పుండరీకాక్షత్వమును, నిత్యనూరి నేవ్యమైన నిరతిశయభోగ్యతను, భోగ్యతా ప్రకాశకమైన విగ్రహవైలక్షణ్యమును, విపరీతమే ఫలించినను విడుచుటకు శక్యము గాని తమ యనన్యగతికత్వమును బ్రకాశింపఁజేసిన ప్రకారమును, అనుమతినిఁ బొందింపఁజేసి అనుభవింపఁజేయునాకారమును, అంతరానుభవవిషయమైన అతిశయిత నారస్యమును ఆనుసంధించి, ఏనంప్రకార విశిష్టరాసవర్తక ఆలోకాలాపాదుల చేత మనల ననుభవింపఁజేయకపోయిరిగదా” అని బుద్ధిసాక్షాత్కారసన్నిహితులైన వారు తమనేయద్దేశించి మిగుల నార్దులై మొఱపెట్టి సకలావస్థలయందును పూర్వముఁబ్రకాశింపఁజేసిన దివ్యపాదారవిండములుతప్ప వేఱుఉపాయములేదు అని ప్రతిపత్తినిఁజేసి యుపసంహరించుచున్నారు.

అథ్వార్ తిరువడిగళే శరణమ్

(ఆవ.) మొదటిపాఠమున దేవరవారి నిరుపాధికసంబంధమూలముగ భవ దీయ దివ్యసౌందర్యసౌభాగ్యాదులచే దాగునికి నిరతిశయభోగ్యభూతులై నన్ను శిథి లుఁడనగునట్లుచేయుచు ‘తిరుక్కడవై’ దివ్యతైత్త్రమున నాగపర్యంకమున పవ్వ ళించియుండ సందర్శించితిని అనుచున్నారు.

ఆరావముదే యడియేనుడల నిన్బాలన్బాయే
 నీరాయలైన్దు కరై యవురుక్కున్దై నెడుమాలే,
 శీరాల్ శెన్నెల్ కవరివీశున్దైన్దు తిరుక్కుడన్దై
 ఏరార్ కోలన్దికక్కిన్దన్దాయ్ కణ్డే నెమ్మానే || ౧

ఎమ్మానే = నాకు నిరుపాధికస్వామియై, ఆరావములే = నిరంతరమనుభవించుచున్నను తృప్తిగలుగనట్లు నిరతిశయ భోగ్యభూతులై, అడియేక్ = ఆభోగ్యతకుఁ బరాజితుడనై నీ దాస్యము ననుభవించుచున్న దాసుని, ఉడలక్ = శరీరము, నిన్బాల్ = దేవరవారివిషయమైన, అన్బాయే = నిరపధిక ప్రేమస్వరూపమై, నీరాయ్ = నీరైకరిగి, అలైన్దు = ఉన్నచోటాలోనుండక తిరిగి, కరైయ ఉరుక్కిన్దై మిక్కిలి శిథిలమగునట్లు = కరిగించుచున్న, నెడుమాలే = ఆపరిచ్ఛిన్న భోగ్యతా మహత్తుగల నోస్వామి!, శీర్ ఆర్ శెన్నెల్ కవరివీశుం = సౌందర్య సౌభాగ్యములచే బూర్ణములైన ప్రీహిసస్యములు చామరములవలె వీచుచుండగా కన్నులపండువై, శెన్దునీర్ = సమృద్ధజలసంపన్నమై, తిరుక్కుడన్దై = 'తిరుక్కుడన్దై' అను దివ్యదేశమును, ఏర్ ఆర్ = దివ్యకల్యాణగుణ ప్రకాశమగుటచే బూర్ణమైన, కోలం = దివ్యాలంకారము, తికక్కి = ప్రకాశించునట్లు, కిడన్దాయ్ = పవ్యళించియున్నావు, కణ్డేక్ = అట్టి దివ్యమంగళ విగ్రహవిశిష్టుడగు నిన్నుకండ్లార నేవించితిని.

తా॥ ఓ అపర్యాప్తామృత స్వరూపా! (ఆరావముదాట్వాక్ స్వామి!) దేవరవారి నిరపధికసౌందర్య సౌకుమార్య దివ్యలావణ్యాది కల్యాణగుణగణములచే దాసునియచేతనమగు నీ శరీరముగూడ, నీయందలి నిరతిశయానురాగముచే నీరై కరుగునట్లుచేసి నా కగోచరుడవైయుండు పరంధామా! సౌభాగ్యపూర్ణమగు ప్రీహిసస్యములచేతను తీర్థపూర్ణతటాకాదులచేతను సర్వప్రపూర్ణమై కన్నులపండువుగానుండు 'తిరుక్కుడన్దై' దివ్యదేశమున నీ నిరతిశయాలంకారములెల్ల ప్రకాశించునట్లు పవ్యళించియున్నావే? సందర్శించితిని. దాసుని నీశ్రీ సేత్రపద్మములచే నొక్కసారి కటాక్షింపవలసినదనిప్రార్థన. ఒక్కమాటయైనను మాట్లాడకయున్నావే? నీకిది న్యాయమా?

శ్లో॥ స్వామిక్ పూర్ణామృత త్వత్పదకమలయుగే భక్తిహర్షప్రకర్షా
 నిత్యసత్యంద్రుతం స్యాన్నమవపురణిలం సంక్రవత్సేన దాస్యాత్ |

శ్రీమత్యాం తుమ్మపుర్యాం సురుచిరబహులవీహిసంజీవితాయాం
దివ్యాలక్ష్మీరశయా మధికయితమిదం తేద్యహంపాద్యమ్॥

(అను) ఆశ్రిత సంరక్షణార్థమై యనేకావతారములనెత్తి పరమకారుణీకుడగు నీవిట్లు కటాక్షంపకున్న నేనేమి చేయగలవాడను? అని యనుచున్నారు.

ఎమ్మానే యెన్ వేల్లై మూర్తియై న్నయాశ్వానే
ఎమ్మావురువుమ్ వేణ్ణుమాన్ ద్రొలాలావాయెత్తలేతే,
శెమ్మాకనులజ్జెల్లునీర్ మిశై కణ్ మలరుద్దిరుక్కుడన్దై
అమ్మామలర్కణ్ణుళర్ కిన్టానే యన్నాన్ శెయ్ గేనే ॥ ౨

ఎమ్మానే = దాసుని కార్యములన్నియు భవదధీనములగునట్లు నాకుస్వామివైన వాడా!; ఎక్ వేల్లై మూర్తి = నాకు సత్వోద్దేశముగలుగునట్లు అశేషదోషప్రత్యేక కల్పాజ్ఞాతాన పరమపరిశుద్ధస్వరూపా!; ఎన్నై అశ్వానే = ఆ దివ్యరూపగత సౌందర్య సౌభాగ్యములచే దాసుని పరాజితునిజేసి నిత్యదాసు నొనరించికొనిన పరమదాదార్యస్వరూపా!; మా ఉరువుం వేణ్ణు మాన్ ద్రొలాలావాయె ఎత్తలే ఏతే = (ఆశ్రితపరిత్రాణార్థమై) పరమశ్లాఘ్యమైన అవతారవిగ్రహములను స్వేచ్ఛానుగుణముగ అంగీకరించి యవతరించువాడవై, ఆయావిగ్రహముల యందలి దివ్యసౌందర్య సౌభాగ్యములచే “పుంసాం దృష్టిచిత్రాపహరిణం” అన్నట్లు సకలజన దృష్టిమనోహరమైయుండు నిరతిశయి దీప్తస్వరూపా!; శెమ్మాకనులమ్ = ఎట్టినివై శ్లాఘ్యములైన దివ్యపద్మములు సమృద్ధమైన దివ్య జ్యోతిషభాగములయందెల్లడను ఒకేరీతిగ వికసించి చూపరులకు అమందానందమును గలుగుచేయుచుండు తిరుక్కుడన్దై = ‘తిరుక్కుడన్దై’ దివ్యక్షేత్రమున, అమ్మామలర్ కణ్ వలర్ కిన్టానే = అట్టి దివ్యపద్మముల నంటి సువికాలనేత్రములను మూసికొని యోగనిద్ర ననుభవించుచున్న పురుషోత్తమా (నాతో పలుకకయున్నావు); నాక్ ఎక్ శెయ్ గేన్ = నేనిందులకై ఏమి నేతును.

తా॥ నాయజ్ఞానాదులఁ బోగొట్టి నన్ను శుద్ధసాత్వికునిగాఁజేసి నాతో నిరంతరము సంశ్లేషించుచు నన్ను వశపఱచుకొనుటకై వివిధలక్షణ దివ్యావతారములనెత్తిన ఓ స్వామీ! ఇప్పుడు తిరుక్కుండయందు నాతో నొక్కమాట యైననుపలుకక ఇట్లు నిద్రించుచున్నావు. నేనేమి చేయగలవాడను?

శ్లో॥ మన్నాభక్త్యం శుభాశ్లో మమపతి రభిలషన్తరూపోఽసిదివ్య
శ్రీమద్రమ్యాకృతి శ్రీవృషభశుభమహామృషసామ్యుచ్ఛరాశా ।

శ్రీమత్యాం కుమ్భపుర్యాం మధుభరితసరోజాక్షనిద్రాసినాథ
త్వద్భక్తోఽహం కిమద్యస్వయమిహ కరఃకైబ్రహ్మహి విష్ణో దయాళో ! ॥

(అను.) అకించనాగ్రేసర చక్రవర్తినగు నేను నిన్నుతప్ప వేరెవరినిగూడ
అపేక్షింపను. ఇట్టి సుదృఢాభ్యవసాయమును నాకునుగ్రహించిన నీవే యావదాత్మ
భావిగ నీ దివ్యపాదారవిందములయందే నిరవధిక కైంకర్యములజేయునట్లు నన్నునుగ్ర
హింపుమని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఎన్నా కెయ్ కేయాంరే కత్తై కణ్ణెన్నే యె కెయ్ కిన్దాయ్

ఉన్నాల్లల్లాల్ యావరాలుమున్దు జుత్తై వేణ్డే

1 కన్నార్ మతిళ్ శూన్ కుడన్దెక్కిడన్దా యడియే 2 నరువాణాళ్

శెన్నా శెన్నా శన్నా భునతాళ్ విడిత్తే శెలక్కాణ్ ॥ 3

నాక = కర్తృత్వము స్వాధీనముగ లేని దానుడను, ఎక కెయ్ కే =
స్వరక్షణార్థమై ఏమిప్రవృత్తిజేయఁగలవాడను, కత్తైకణ్ యార్ = తమతమ
కార్యములే తమకు తెలియని యజ్ఞశిఖామణులగు చేతనులలో నెవరు రక్షకులు
కాగలరు? “స్వయంశీర్షః పరాకాతారయతి” అనిగదా ఆర్యోక్తి, ఎన్నై ఎక కెయ్
కిన్దాయ్ = సర్వదా ఆశక్తుఁడనగు నన్ను ఏమిచేయుచున్నావు? దుశ్శక్తోపాయములో
నన్వయింపఁ దలచుచున్నావా? ఉన్నాల్ అల్లాల్ యావరాలుం జున్దుత్తైయమ్
వేణ్డే = సర్వరక్షకుఁడనై ప్రాప్తకేష్ఠివై సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్తి సమన్వితుఁడవగు
నిన్నుదప్ప వేరెవరినిగూడ నేమియు నపేక్షింపను (ఓకత్పణమునుగూడ నపేక్షిం
పను), కకాల్ మతిళ్ శూన్ కుడన్దె = స్వర్ణమయములై, అత్యంతోన్నతములగు
దివ్యపాదారములచే బరివేష్టితమగు ‘తిరుక్కుడన్దై’ దివ్యక్షేత్రమున, కిడన్దాయ్ =
పవ్వళించియున్న స్వామి! , అడియేన్ అరు వాన్ నాళ్ = సీదానుడనగు నా
యొక్క యాత్మ యుజ్జీవించుకాలము, శెల్ నాళ్ ఎన్నాళ్ = అనువర్తించు దిన
ములును ఎన్నిదినముతో? , అన్నాళ్ = అన్నిదినముల వఱకును, ఉనతాళ్ =
చేవరవారి దివ్య పాదారవిందములను, విడిత్తే = అవలంబించియే, శెల = నడచు
నట్లు, కాణ్ = అనుగ్రహింపుము.

తా॥ ‘తిరుక్కుడన్దై’ దివ్యక్షేత్రమున సుఖముగఁ బవ్వళించి నాతో మాట

(1) కకా = కైంకర్యము, తామ్రము, స్వర్ణమును.

(2) అరు = ఆణురూపాత్మస్వరూపము.

లాడకయేయున్న ఓస్వామి! నీవుతప్ప నాకొక పేరుసాధనములేదు. నిన్నుబొంద
వలయుననియెడి నామనోరథమును నీవిప్పుడు నెరవేర్చకపోయినను, అట్టి నీదివ్య
కటాక్షము నాపైప్రసరించు పుణ్యకౌలమువలనను భవదీయ దివ్యపాదారవిందము
లనే సర్వదా నేనుభవించియుండునట్లునుగ్రహింపుము.

శ్లో॥ కింవాకుర్యాం మమాద్యస్వయమవనరతః కోఽస్తికిం వా కరోషి
త్వత్సాన్నిధ్యాద్విశాఽహం నకిమపి చ కుశోఽప్యర్థయే వాఞ్శీతంమే ।
శ్రీమత్యాం కుమ్భపుర్యా మతిదృఢవలయై రావృతాయాంశయాన
త్వత్పాదాభేతుభక్త్యాకురు మమభరితాన్ వాసరానప్యశేషాన్ ॥

(అను.) అపరిచ్ఛిన్నమాహాత్మ్యసంపన్నుడవై సర్వేశ్వరుడవగు నిన్ను ఈ
యర్చనతారదళతో యథేష్టముగ సందర్శించి యనుభవించుటకు మిక్కిలి యాశపడి
వాపోవుచున్నాను అని మనవిఁజేయుచున్నారు.

శైలక్కాణ్ణిత్పార్ కాణుమళపుం శైల్లుంకీర్తియాయ్
ఉలప్పిలానేయెల్లావులగు ముడై య వొరుముర్తి
నలత్తాల్ మిక్కార్ కుడన్దై క్కిడన్దాయునై న్నక్కాణ్బాన్
అలప్పాయ్, ఆకాశత్తై నోక్కియ్మువన్టామువనే॥ ౪

శైలక్కాణ్ణిత్పార్ కాణుమళపుమ్ శైల్లుమ్ కీర్తియాయ్ = పైవైగపోవుటను
గుర్తెఱుంగఁగల దూరదర్శనసామర్థ్యముగల మహనీయులు కనిపెట్టిన భూముల
కంటెను అతీతమై పైనవ్యాపించియున్న దివ్యకీర్తిసంపదైవభవములచేఁ బ్రకాశించు
అనవధికౌతిహయాసంఖ్యేయ దివ్యకల్యాణగుణగణముహూదధీ! స్వామి!, ఉలప్పు
ఇలానే = అపరిచ్ఛేద్య దివ్యగుణవిగ్రహ విభూతిస్వరూపా!, ఎల్లావులకుండుడైయ
ఒరుముర్తి = సమస్తభావములను తనకు శేషభూతులనుగఁ జేసికొనియున్న అద్వి
తీయ దివ్యస్వరూపా! సర్వేశ్వరా!, నలత్తాల్ మిక్కార్ = నీయందలి నిరవధిక
నిరవచ్ఛిన్నాకృత్రిమ ప్రేమభరముచే సర్వాధికులై వేంచేయుండు శ్రీ వైష్ణవులు
నివసించు, కుడన్దై = “తిరుక్కుడన్దై” దివ్యదేశమున, కిడన్దాయ్ = పవ్వలింఁచి
యున్న స్వామి!, ఉన్దై = సర్వాధికుడవై సర్వగులభుడవగునిన్ను, నాన్ =
అత్యంతాభినివిజిస్తుండవగు దాసుండను, కాణ్బాన్ = యథేష్టముగ ననుభవించుటకు,
అలప్పాయ్ = మోహపడి, ఆకాశత్తై నోక్కి = దేవరవారు వేంచేయు సంభావన
కొన్నదమగు ఆకాశమునుఁ జూచుచు, అమ్మవన్ = భక్తిపరవశులవలె నేడ్చు

చున్నాను, తొట్టువక్ = ప్రపత్తిపరులవలె సేవించుచున్నాను, (లేక బాలుర వలెనేడుచు పౌరధులవలె సేవించుచున్నాను అనియు చెప్పవచ్చును.)

తా|| ఎంతటి జ్ఞానవంతులకును నగోచరంబులైన స్వరూపరూపగుణాదులఁ గలవాఁడనై, సర్వలోకేశ్వరేశ్వరుండనై పరమభక్తిసంపన్నులగు శ్రీవైష్ణవులు నివసించుచున్న 'తిరుక్కడనై' దివ్యక్షేత్రమున బవ్యభించియున్న నిన్ను కండ్లార సేవించి యభేష్టముగ ననుభవించవలయునని మోహించి మిక్కిలి యభినివేశముతో నీవు పరమపదమునుండి యిచ్చుటికి వేంచేయుమాగ్ధమైన యాకాశమునుఁజూచి విలపించుచున్నాను, సేవించుచున్నాను, స్తుతించుచున్నాను. పరిపరివిధముల పరితపించుచున్నాను, కనుక స్వామీ! కృపఁజూడుమా !

శ్లో|| మాహాత్మ్యంతేనైస్త్యపారం విశదమతిజుషం దివ్యదృష్టే రతీతం
నిస్సీమం సర్వలోకాత్తకనిజవపుషా దివ్యమూర్తే విభాసి |
కుర్వేఽహం కుమ్భపుర్యాం సుమహిత భగవద్భక్తవగ్దాస్త్రితాయాం
సుప్తంత్యాం ద్రష్టుకామో గగనమపి విలోక్యాన్మలిం క్రందనం చ ||

(అను.) నీశేత్ర సౌందర్యమునకు పగాజితుఁడనై నానావిధములగు దయనీయ వృత్తులఁ జేయుచున్న దాసుఁడను దేవదాసి దివ్యపాదారవిందములలోఁ జేరనట్లు అనుగ్రహింపుమా యని ప్రార్థించుచున్నారు.

అట్టువస్త్రొట్టువనాడి క్కాణ్బాన్పాడి యలల్లువక్
తట్టువల్వినైయాల్ పక్కంనోక్కి నాణిక్కవిట్టిర్దిరుప్పక్,
శెట్టువొణ్ పునకుడుడనైక్కిడన్దాయ్ శెన్దామరైక్కణ్ణా
తొట్టువనేనైయునతాల్ శేరుంవక్కయే శూక్ష్మకణ్డాయ్ || ౫

అట్టువక్ = మనోవ్యాకులముచే నేడ్చెదను, తొట్టువక్ = ప్రబోధముచే సేవంతును, అడి = భోమముచే నాడెదను, క్కాణ్బక్ = ఆశచే జూచెదను, పాడి = గుణపారవశ్యముచే బాడెదను, అలల్లువక్ = ఆర్తిచేఁబ్రలాపించెదను, తట్టు వల్వినైయాల్ = నన్నాపరించుచున్న గాఢప్రేమానుబంధమున ప్రబలపాపముచే, పక్కమ్ = (నీవువచ్చుచున్నావేమోయని) నలుప్రక్కలను, నోక్కి = చూచిచూచి, నాణి కవిట్టిరుప్పక్ = (నీవురాకపోవుటచే) సిగ్గుపడి తలవంచుకొనియుండెదను, శెట్టు ఒణ్ పునమ్ కుడనై = పరమసమృద్ధమై దగ్ధనీయములైన తటాకక్షేత్రాదు

అతోఁబూర్ణమై విరాజిల్లుచున్న 'తిరుక్కుడనై' దివ్యక్షేత్రమున, కిడన్దాయ్ = పవ్యళించియున్న, శెంతామరై కణ్ణా = ఎఱ్ఱనిపద్మములవలె దివ్యకమనీయములై యుండు శ్రీనేత్రములతో విరాజిల్లుచున్న స్వామినాథా! తొఱ్ఱువనేనై = అనన్యగతిత్వముచే నత్యంతకృతార్థుడనైయున్న దాసునికి, ఉనతాల్ శేరువకై శూఢ్ కణ్ణాయ్ = దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములయందు జేరునట్టిహార్దమును యోచింపుమా!

తా|| తిరుక్కుడనైయుండుఁ బవ్యళించియున్న ఓ శ్రీయఃపతీ! నిన్ను బొంద వలయునని మహాత్ములచే దుస్సహమగునాథల ననుభవించుచు, నమస్కరించుచు నీ గుణములనే పాడుచు, పాడి పరవశుడనైయుండుచు నీవేలెంచెదవేమోయని నలు ప్రక్కలఁ దిరిగితిరిగిచూచుచు దుఃఖముననుభవించుచున్న నీదాసుని నన్ను నీ శ్రీ పాదపద్మములయందుఁ జేరునటులఁ గటాక్షింపుము.

శ్లో|| క్రహైశ్చేవార్చయామి స్వయమహ మనిశం సర్వవైశ్వాపిగానై
శ్చాన్తైఃస్థిత్యాం దిదృక్షుర్నమకలుషభరాత్సార్వతో లజ్జితస్సాన్యమ్|
రమ్యాయాం కుమ్భపుర్యాం సురుచిరమహితక్షేత్ర సస్యావృతాయాం
పద్మాక్షత్యాం శయానం శ్రీతమమధునాతారయత్సం హలేమామ్ ||

(అవ.) నిత్యమూరి సేవ్యుడనై నిరతికయభోగ్యభూతుడైన నీవు నావిరోధుల నిరసించి నీ దివ్యపాదారవిందములయందు నన్ను జేర్చుకొనుట కనుగ్రహింపుమాయని ప్రార్థించుచున్నాను.

శూఢ్ కణ్ణా యో¹ తొలైవిన్దైయై యఱుత్తున్నడిశేరుమ్
ఊఢ్ కణ్ణిరుదై తూరాక్కుఱ్ఱీతూరైనై నా శకన్దిరుప్పన్
వాఱ్ఱీతోల్ పుకఱూర్ కుడన్దైకిడన్దాయ్ వానోర్ కోమానే
యాఱ్ఱీనిడైయై యముతే యటివిన్పయనెయరియేతే || ౩

వాఱ్ఱీతోల్ పుకఱూర్ = భగవద్దివ్యగుణానుసంధానముఁజేసి యుజ్జీవించుటచే వచ్చిన అనాదిసిద్ధ హృద్య నిరవద్య కీర్తిప్రతిష్ఠాసమన్వితులగు శ్రీవైష్ణవులు నివసించుచున్న, కుడన్దైకిడన్దాయ్ = 'తిరుక్కుడనై' దివ్యక్షేత్రమున వారలకనుభావ్యుడనై పవ్యళించియుండువాఁడా!, వానోర్ కోమానే = నిత్యమూరులకు భోగ్యుడనై వారలకధిపాయకుడనై, యాఱ్ఱీ ఇతైయే = వీణాగానమువలె

1. తొలైవిన్దైయై, పా. అ.

శ్రవణభోగ్యుడనై, అనుతే = నిత్యభోగ్యమగు నమృతమువలె సూత్ర్యాదిముఖముచే నాలుకకింపైనవాడనై, అతివిక్ పయనే = జ్ఞానఫలమగుటచే మనస్సున కత్యంత భోగ్యభూతుడనైయుండి, అరియేతే = అప్రధృవ్యమైన సింహశ్రేష్ఠమువలె అపరిచ్ఛేద్య భోగ్యతాతిశయముగల పురుషోత్తమా! ఉక్ అడిశేరుం = నీయొక్క దివ్యపాదారవిందముల జేరుటకుఁదగిన, ఉత్తొక్కణ్ణిరున్దే = శేషశేషిభావమునెడి అనాదిసంబంధమునుఁ దెలిసికొనియుండియు, తూరాకుట్టి = దుష్పూర్వమైన దురాశయనుగర్తమును, తూర్త్తు = దుర్విషయములచే నిందించి, ఎన్నెనాళ్ = ఎన్నిదివసములు, అకన్ఱు ఇరుప్పక = ఇట్లెడబాసియుండగలను, ఎక్తోల్లై వ్విన్దై = దీనికి నిదానమైన నాయనాదిపాపరాశిని, అఱుత్తు = ఛేదించి, ఉన్నడిశేరుం = నీపాదారవిందముల జేరుటకుఁదగిన, కూట్టొక్కణ్ణాయ్ = ఉపాయమును కటాక్షింపుమా!

తా॥ పరమవిలక్షణమగు శ్రీ వైష్ణవసమృద్ధిగల 'తిరుక్కుడన్దై' దివ్యక్షేత్రమున నిత్యసూరిసేవ్యుడనై వేంచేసియున్న పరంధామా! ఓ శ్రీయఃపతి! నేను సంసారులవలెకాక నీకే శేషభూతుడనని యెఱిగినతరువాతగూడ ఎంతకాలము ఈ సంసారమునందుండి యింద్రియపరవశుడనై నిన్ను పదలియుండగలవాఁడను, శీఘ్రముగనే నాపాపముల దొలగించి నీ శ్రీపాదపద్మములయందు దాసునిజేర్చుకొనుమా!

శ్లో॥ సూరీస్త్రీః కుమ్భపుర్యాం వసతికిలభవాక్ భాగ్యవద్భిస్సుసేవ్య
శ్లోత్రిస్త్యాత్వైభోగ్యామృతనిధి రుచితం సత్ఫలం మానసస్య |
సింహశ్రేష్ఠ త్వదీయం పదయగళమహం పాప్రమప్యర్హవీవం
దుష్టాశాఘోరకూపే నివతిత ఇతియన్తేక దావోద్ధృతిస్సాన్యత్ ? ||

(అవ.) నీ దివ్యమంగళ విగ్రహవైలక్షణ్యమునుజూపి నన్ను దాసునిఁజేసికొనిన తరువాత, నీపాదారవిందముల ననుగ్రహించి విరోధులను బోగొట్టవలయునని పార్థింపుచున్నాను.

అరియేతే యెన్నమొట్టుడరే శేణ్ణట్కరుముగిలే
ఎరియే పవళకున్దే నాన్ద్రో శెన్దాయనదరులే,
విరియావడిమై యెన్నై క్కొణ్ణాయ్ కుడన్దైత్తిరుమాలే
తరియే నినియుక్ శీరణన్దన్దై శన్దజ్జలై యామే || 2

అరియేతే = నిరంకుశ స్వాతంత్ర్యముచే పురుషసింహుడనైయుండి స్పృహ

ఈను సువర్ణ దివ్యమంగళవిగ్రహ కౌంతియున్నదనై, ఎక్ = నాకు సేవసాదించిన స్వామి !, శైవోన్ = ఆశ్రితులపై అమృతమును వర్షించుచు నెఱుంగెయుండు శ్రీ శైవులు గలవాడనై, కరుముకిలే = స్వర్ణకౌంతితో గూడిన నీలతోయదనిభ విగ్రహుడనై, ఎరియే = “ఆభిరూపావళోపమం” అన్నట్లు అగ్నివలె బాజ్జ్వల్య మైనమైన, పవళిరుట్టే = పగడపుగొండవలెనుండు దివ్యవిగ్రహము గలిగినవాడ, నానానోళ్ ఎద్దాయ్ = దివ్యసుందరములగు చతుర్భుజములఁజూపినన్న దాసునిగాఁ జేరినన్న స్వామి !, ఉనటు = దేవరవారియొక్క, ఆరుల్ = దివ్యకృపచే, దియ = ఎప్పటికిని విచ్చేదములేక, అడిమై ఎన్నె కొణ్ణాయ్ = నిరంతరముగా నన్నిభములగు కైంకర్యముల జేయుచుకొనుటకై దాసునిస్వీకరించి, తుడనై తిరు మారే = కేవలప్రతిబంధియై ‘తిరుక్కుడనై’ దివ్యతేత్రమున శ్రీలక్ష్మీవిశిష్టుడనై వేంచేయింపు స్వామి !, ఇని తిరియేక్ = ఇక సహింపఁబాలను, ఉక్ శరణుతిన్లు = నాకుఁ బరమప్రాప్యమైన నీచరణారవిందములను గృహఁజేసి, ఎక్ కన్నుల కలైయాయ్ = నా జన్మములను సమూలముగాఁ బోగొట్టుమా !

తా॥ సుందరుడనై, స్పృహజీయుడనై, పరమగంభీరుడనై, అప్రకంపుఁడనై నన్ను గ్రహించి లోగిని ‘తిరుక్కుడనై’ దివ్యతేత్రమునఁ బవ్వళించి యున్న ఓ శ్రీయశస్తి ! ఇక నిన్నువదలి సేనాకక్షాముగూడ నుండలేను, కావున కీఘ్రముగ నీ శ్రీపాదములనిచ్చి నా సంసారబంధమును దొలగించుమా.

శ్లో॥ సింహేత్రత్వం సురమ్యం కనకమయ మహాజ్యోతిరేవాసిసత్యం
పద్మాక్షో నీలమేఘో రిపుకులదహ నస్త్యం ప్రవాళాద్రికేవ ।
స్వామిమేత్యం చతుర్భుజమృతగుణవిభవ స్త్యక్తపామేఽస్తిదాస్యే
శ్రీశత్యంతుమ్భపుర్యాం విలససినసహే మాస్తమక్తిం ప్రదేహి ॥

(అవ.) విపరీతఫలమే సిద్ధించినను నాకు నేత్రాకరత్వములేరు, ఇట్లు అనన్య గతియైనదాసుడు దేవరవారి తిరువడిగళ్ళను విడువకుండునట్లు అనుమతి ననుగ్రహింప వలయునని ప్రార్థించుచున్నాడు.

* కలై వాయ్ తున్మజ్జలై యాతోఽభివాయ్ కలై కణ్ మన్ శ్రిలే
ఎలై వాయ్ నేమిప్పడై యాయ్ క్కుడనైక్కిడన్దమామాయా,
తళరావుడల మెనదావిళరిన్దు పోమ్పాదు
ఇలైయా దునతా శొరుజ్జప్పిడిత్తు ప్పొదవిశై నీయే ॥

తున్నవ్ కైవాయ్ = నాదుఃఖములను నీవు పోగొట్టిననుసరే, కైయార
 ఒట్టివాయ్ = పోగొట్టకపోయిననుసరే, కైకళన్ మద్రుఇరై = వేటరతు
 కునిఁ గలవాఁడనుగాను, వైవాయ్ నేమి పడెయాయ్ కుడన్దైడన్ద = దుఃఖనివృ
 త్తికిఁ బరిశ్రమలైతేజోపొండలమూర్తియైయుండు శ్రీసుదర్శనాహ్వానము దివ్యాయుధ
 ముగా గలిగినవాఁడవై ఆత్మితాగ్గమై 'తిరుక్కడన్దై' దివ్యత్రైతమున బవ్వలింది
 యున్న, మామాయా = అత్యాశ్చర్య సౌందర్యపరిపూర్ణా!, ఉడలిం తళరా =
 (నీయనుభవము లభింపనందున గలిగినయూర్తిచే) శరీరముశిథిలమై, ఎనతు ఆవి శరిద్దు
 పోమ్మాతు = నాయొక్క పొలిము చలించి (స్వస్థానమునువిడిచి) వెళ్లనప్పుడు,
 ఇళైయారు = దర్శనమునుబొందక, ఉనతాళ్ = నీ శ్రీపాదపద్మములనే, ఒరుల్ల =
 ఉపాయోపేయములుగ, పిడిత్తుపోత = ఆశ్రయించునటుల, నీయే = నీవే, ఇళై =
 అనుమతిఁజేయవలయును.

తా|| తిరుక్కడన్దై దివ్యత్రైతమున నాగపర్యంకకాయైయుండు ఓశ్రియఃపతి!
 ఆత్మితవిరోధులను నశింపజేయుటకై సర్వతోముఖమైన శ్రీసుదర్శనాహ్వానము
 దివ్యాయుధముగను దివ్యాధరణముగను శ్రీహస్తమునందు ధరించిన దేవరవారు మిమ్ము
 దప్ప వేటశరణములేని మీదాసుని దుఃఖములనుబోగొట్టిననుసరే పోగొట్టకపోయి
 ననుసరే నీయిష్టమువచ్చినట్లుజేసినను చేయవచ్చును. నాశరీరమును ఇంద్రియ
 ములును శిథిలములై పొలిముపోవుటకు సిద్ధమైయున్న యీ సమయమందు నిర్మ
 లాంతఃకరణుఁడనై నిన్ను ధ్యానించినట్లుమాత్రము సంకల్పించుమా!

శ్లో|| మాయాత్వం చక్రపాణి ర్విలససి భగవన్కుంభపుర్యాం శయానః
 కిందుఃఖం నాశయేర్చకముతి నచతథా నాస్తిచాన్యగతిర్లే|
 దేహాన్తత్ప్రణయానే నభవతుపతనంమే మురారేపదాబ్జం
 భద్రంతేమేశరణ్యం వితరతు చ భవాత్ నిత్యసేవ్యం చ భోగ్యమ్ ||

(అప.) నీ దివ్యపాదారవిందముల ప్రాప్త్యముగ ననుగ్రహించిన మీరు మీ
 కయనసౌందర్యముఁ జూపినట్లు గమనసౌందర్యముఁగూడ చూపి నన్ను కృతార్థునిఁ
 జేయుఁడు అని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఇళై విత్తెన్దై యున్దొల్లిన్దై కీట్టిరుత్తు మమ్మానే
 అళై విలమరర్ తలైవర్ తలై వావాది పెరుమ్మార్తి,
 తిళై విల్ వీశుళ్ళాల్లు మానుణికళ్ శేరున్దిరుక్కుడన్దై

అతై విలులగమ్ పరవక్కిడన్దాయ్ కాణవారాయ్ || F

ఎన్నై ఇతై విత్తు = అనాదికాలముగ విముఖుడనగు నన్ను శేషత్వ స్వరూపమున అంగీకరింపజేసి, ఉక్ తాళినై క్కీడ్ = దేవరవారి శ్రీపాదపద్మ ములయందే ప్రాప్తప్రాపకబుద్ధితో ననన్యపరుడనైయుండునట్లు గ్రహించిన పరమ కారుణికుడనగు, అమ్మా నే = ఓస్వామీ! అతైవు ఇల్ అమరర్ తలైవర్ తలైవా = భగవదనుభవమున కెప్పటికిని విచ్చేదములేని నిత్యనూరులకుఁ బ్రధానులైన అనంత గరుడ విష్ణుశ్రీనాదులకును ప్రధాన నియామకుడనై, అతి పెరుమూర్తి = సమస్త కారణభూతుడనై సర్వాధికముగు దివ్యమంగళవిగ్రహ విభూతియుక్తుడనై, తిత్తై విల్ పేళుం = ఆశ్రీతుల కనుభవార్థమై అన్నిదిక్కులయందును దివ్యకౌంతులను వ్యాపింపజేయుచున్నదై, శెట్టు మామణికళ్ శేరుమ్ = దర్శనీయుములై పరమ జ్ఞాఘ్రియులైన అనర్గురత్నములు చేరుటకు దివ్యస్థానముగు, తిరుకుడనై = తిరుక్కుడనై దివ్యక్షేత్రమున, అతైవు ఇల్ = దొర్లభ్యాశంకచేగలిగిన శ్రమపోయి, ఉలకమ్ పరవ క్కిడన్దాయ్ = లోకములు స్తుతించునట్లు నిద్రించుచున్నవాఁడు, కాణ వారాయ్ = నీ శయన సౌందర్యమువలె గమన సౌందర్యముఁ జూడగలిగినట్లు నడచిరమ్ము.

తా॥ సంసారమునం దాసక్తిగలిగిన దాసునికి వైరాగ్యమును గలిగించి నీయం దతిశయప్రేమను గలుగజేసి నీకు దాసునొనర్చుకొనిన పరమవత్సలస్వరూపా! దేవాధిదేవా! అనేకవిధములైన పరమజ్ఞాఘ్రియులగు మహార్గురత్నములు నిరతిశయ కాంతిపుంజముల నలుదెసల జిమ్ముచుండ దేదీప్యమానమైయుండు 'తిరుక్కుడనై' దివ్యక్షేత్రమునఁ బవ్వలించిన నీ సౌందర్యమును గండ్లార సేవించి కృతార్థుడనైనట్లు నీ గమన సౌందర్యముఁగూడ సేవించునట్లు నాముందట వేంచేసి నాకు సేవసాదింపుమా!

శ్లో॥ త్వత్పదాబ్జప్రణమ్రం కురుమయిక్మపయా మాంచ దేవాధిదేవ
శ్రీమా నస్యాదిమూర్తి స్సురుచిరసుజీభృ త్కు మ్భుపుర్యాం శయానః ।
నిశ్శబ్దం లోకశస్యోఽస్యపి తవ గమనం రమ్యగమిభారభావం
ద్రష్టం మేఽస్త్యద్య కాక్షాత్వజ తవ శయనం దేహీ మే దృష్టిభాగ్యమ్ ॥

(అవ.) తాము మనోరథించినట్లు భగవదనుభవలాభము సిద్ధింపనందున ఇంకను సంతోకాలమిట్లు శ్రమపడుచు తిరుగగలను? అని అడుగుచున్నారు.

వారా వరువాయ్ వరుమెన్ మాయామాయామూర్తియాయ్,
ఆరావముతా యడియే నావియకమే తి త్తిప్పాయ్,

తీరావినైగళితీర వన్నెయ్ అణ్ణాయ్ తిరుక్కుడనై

యూరాయ్, ఉనక్కాట్టట్టు మడియే నిన్నముట్టేన్దో ! ౧౦

వారా అరువాయ్ పరుం ఎక = కండ్లార సేవింపఁదగినట్లు దేహసౌందర్యముతో నడచిరాక అహపియై నాయంతరాత్నలోవచ్చినిలిచి, మాయామాయామూర్తియాయ్ = నీయాశ్చర్యగుణములను నాకుఁ బ్రకాశింపజేయువాడనై, అంతియేగాక అపశ్చయ బనాశాదిరహిత నిత్యమంగళవిగ్రహాయుత్పఁడనై, ఆరా అమతాయ్ అడియేక = అపరాధప్రామృతమువలె భోగ్యభూతుఁడనై నీకు శేషభూతుఁడనగు నాయొక్క ప్రాణాశ్రయమైన అంతఃకరణమునందు నిరతిశయ సారస్వమును మాధుర్యమును గలుగఁజేయుచున్నవాడనై, తీరా వినైగళితీర = ఎప్పటికిని నశింపని పాపములన్నియును నశించునట్లు, ఎన్నై అణ్ణాయ్ = నన్ను పరిపాలించితివి, తిరుక్కుడనై ఊరా = (అదియునుగాక సందర్శించుటకు యోగ్యమగునట్లు) తిరుక్కుడనైన వాస్థానముగ జేసికొంటివి, ఉనక్కు = ఇట్లు సౌభ్యసౌందర్యాతి విశిష్టఁడనగు నీకు, అట్టుట్టుమ్ = దాసుఁడనై గూడ, అడియేక ఇన్నుం ఉట్టేన్దో = నేనింకను శ్రమపడుచు తిరుగుచుండునా ?

తా॥ నామనస్సులో నత్యాశ్చర్యకరముగ సేవసాదించి నాకు బ్రహ్మసందమును గలుగఁజేసి నాపాపములను బోగొట్టి రక్షించి యిప్పుడు అప్రాకృత దివ్యమంగళ విగ్రహముతో నాయెదుట జేంచేసి సేవసాదింపక నాతో మాటలాడక 'తిరుక్కుడనై' దివ్యక్షేత్రమున జేంచేసియున్న ఓ శ్రీయఃపతి ! నిన్నాశ్రయించియు నామనోరథములు సిద్ధింపక యింకను యిట్లు పరితపించుచు తిరుగుచుండుట యుక్తము గాదు.

శ్లో॥ మాయామూర్తి స్త్యవదృశ్యో సృషిమమ హృదయేభాసి మాధుర్యపూర్ణ
సత్యం పూర్ణామృతాత్తా సకలకలుష సంతాపహంతా నైరాత్మా ।
మన్నాథః కుమ్భపుర్యాం విలసిత విభవస్త్వం మురారే కథంవా
త్వత్ప్రదాజ్ఞం ప్రపన్నోప్యహవా భవభయాహ్లాదిమగ్నోభవేయమ్ ॥

(అవ.) నిగమనమున సీతిరువాయ్ మొట్టిని మాగ్యముదీతి అభ్యసించువారలు భగవత్సంబంధులకుఁ బూజ్యులగుదురు.

ఉత్తలై యెన్నిత్యైయ్ చ్చి ములై యూడవలై యుయిరుణ్డొ
కత్తల్ కళవైయే శరణగక్కిణ్డొ కురుకూర్ చ్చడకోపణ్,

కుమలిన్మలియచ్చొన్న వోరాయిత్రుభిషత్తుమ్

మల్లలై తీరవల్లార్ కామర్ మానేయ్ నోక్కియర్క్కే ।

౧౧

ఉల్లలై ఎన్నిలో పెయ్చ్చి = అడ్డుకట్టలవలెనున్న యెముకలుగల పూతన యొక్క, మలైయూడు అవలై ఉయిరుణ్డాన్ = స్తన్యముతోగూడ యాపూతన యొక్క పాణిములగ్రోలిన శ్రీకృష్ణునియొక్క, అవై కల్లల్ కళే శరణాక కొడ్డె = ప్రసిద్ధములగు పాదారవిందములనే రక్షకములుగ నిశ్చయించిన, కురుకూర్ శడ కొపన్ = తిరునగరికి నిర్వాహకులైన శ్రీనమ్మాభ్యుద్ధుల, కుమలిల్ మలియొన్న = సప్తస్వరములకును నుత్పాదకమగు జేణుగానముకంటెను మిక్కిలిమధురముగా పాడించిన, ఓర్ ఆయిత్రున్ = అద్వితీయములైన వేయిపాశురములయందును, ఇప్పత్తుం = ఈ పదిపాశురములను, మల్లలై తీర వల్లార్ = బౌదాసీన్యమునువిడిచి యనుసంధించుటకు శత్రులైనవారు, మానేయ్ నోక్కియర్ కుక్క కామర్ = మృగాతులకు మన్నఁ భునివలె శ్రీవైష్ణవులకు పరమభోగ్యభూతులై యుందురు.

తా॥ శ్రీయఃపతియొక్క శ్రీపాదములనే యుపాయముగానమైన శ్రీనమ్మాభ్యుదలు ప్రసాదించిన తిరువాయ్ మొట్టి దివ్యప్రబంధమునందలి యీపదిపాశురముల నాలస్యమునునదలి యభ్యసించువారలు భగవద్భాగవతులకు భోగ్యభూతులై యుందురు.

శ్లో॥ కృష్ణస్త్రివాక్ష్మీయుగ్మం శరణమనుకలం పూతనాపాణిహస్తు

సమప్రిప్యౌ సౌ శతార్యునిహ కురుకౌపత్తనేళః కపిన్ద్రః ।

జేణుక్వాణాతిరమ్యే దళకమిదమపిప్రాహదివ్యం సహస్రే

యే జానస్తేదమార్యాః ప్రతిహతకలుషాస్తే మృగాక్షీప్రియాస్సుయః ॥

అత్తూర్, ఎప్పెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళేశరణమ్

శ్రీ:

శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీ వేంకటేశ పరబ్రహ్మణేనమః
॥ పత్తు, ౧౦ తీరువాయ్ మొట్టి. ఉలగముడ్డ.

అ వ త ర ణి క

ఇంతవఱకు తమకుగలిగిన ప్రావణ్యాతిశయముచే పురుషార్థవైలక్షణ్య నిబంధన మైన ఆర్తిగలిగి మొఱబెట్టినవారలు ' ఫలసిద్ధికి శరణ్యుడగు అతని తిరువడిగళ్లు దప్ప వేరుపాయములేదు ' అని నిశ్చయించుకొని (1) శరణ్యత్వప్రకాశకమైన అఖిల జగద్రక్షణాకారమును (2) ఆశేషవిరోధినివర్తనమున నత్కుజ్జ్వలపరికరయోగమును (3) మాపగుణసారస్వముచే గలిగిన యుత్తంగానుభావ్యతను (4) జగద్విరోధులకు ఆపత్తును గలుగజేయు శ్రీ మత్త్వమును (5) ఆశ్రితరక్షణార్థమైన అనాయాసవ్యాపారమును (6) అతిశయితజ్ఞానులకు ఆరాధ్యమైన ప్రకారమును (7) సర్వసాధారణసారస్యాతిశయమును (8) సావరోధులగు నీశ్వరాభిమానులకు సాదరాశ్రయణీయత్వమును (9) అతిశయిత భోగ్యమైన యవయవభోగమును (10) ఆశ్రయణీయకారమును అనుసంధించి ఇట్లు పిరాట్టిపురుషకారముగ సర్వలోక శరణ్యుడైన తిరువేంగడముడైయాన్ల దివ్యపాదారవిందములయందు సక్రమసమగ్ర శరణాగతినిజేసి యుపసంహరించుచున్నారు.

(అవ.) మొదటిపాశురమున నిఖిలజగద్రక్షణార్థమై స్వభావవిశేషములఁ గల వాడవై తిరుమలలో సన్నిహితుఁడవైన నీయొక్క దివ్యపాదారవిందములయందు స్వతస్సిద్ధశేషత్వ స్వయాపుండగు దానుఁడు చేరుప్రకారమును అనుగ్రహింపుఁడు అనుచున్నారు.

కారుణ్య వాత్సల్యాద్యనవధి కౌతిశయాసంభేద్య కల్యాణ గుణగణుడవగుటచేతను, స్వతేజస్సుచే నిఖిలజగత్తులను నుద్ధానింపజేయుచున్న దివ్యమాపముఁ గలవాఁడవై దాసునికి ధారకుఁడవగుటచేతను, పరమశ్శ్యామలియుఁడవగు నీవుకరణ పథవిదూరప ర్తియైయుండక కరణవిషయముగఁ జేయుటకై సకలలోకతిలకిభూతిమైన తిరుమలలో వేంచేసియుండువాఁడవగుటచేతను, నేను నీకు రాసుండవగుటచేతను నీ దివ్యపాదారవిందములయందు నన్ను జేర్చ ననుగ్రహింపవలయు ననుచున్నారు.

ఉలకముడ్డ పెరువాయావులప్పిల్ కీర్తియమ్మానే

నిలవుమెన్డర్ శూఘ్రాళిమూర్తి నెడియా యడియేనాదుయిరే,

తీలద ములగుక్కాయ్ నిస్త తిరువేంగడత్తెమ్మెరుమానే

కులతోలడియే నునపాడమ్ కూటుమాటు కూటాయే ||

౧

ఉలకమ్ ఉడ్డె శెరువాయా = ప్రళయపత్తులో లోకములనెల్ల నారగించి తనయదరమున సంరక్షించుచుండును రక్ష్యవ్యముకంటెను అధిక వైశాల్యము గలిగిన రక్షణోపకరణమును దివ్యవదనారవింధము గలవాఁడును, ఉలప్పు ఇలోక్తి అమ్మానే = రక్షణోపాయ క్తమై అనంతమైయుండు జ్ఞానశక్త్యాది సమస్త కల్యాణగుణగణ ప్రధావిశేషమును, నిరుపాధిక శేషిత్య స్వరూపమా గలిగినవాఁడవును, నిలవుం శుదర్ కూర్చోలిమూర్తి = ఈ రక్షణమున కసాధారణపరికరమై స్వాభావిక సౌందర్య లావణ్యా ద్యభిలగుణోజ్జ్వల్య పూర్ణమై, అపాకృతతేజోమయమైన దివ్యమంగళ విగ్రహము గలవాఁడవును, నెడియాయే = స్వరూపరూపగుణచేష్టితముల కొకవిధమైన పరిచ్ఛేదము లేనివాఁడవును, అషియేక ఆరుయిశే = ఇట్లు పంచ ప్రకారవిభిన్నుడవై, త్వదధీనుడనగు నాకు పరిపూర్ణ ప్రాణభూతుఁడవును, ఉలకక్కు తిలత మాయనిస్త = సర్వలోకములకును ఉద్ధ్వల్యుండ్రూపముగ శిరసావాహ్య తిలకమైయున్న, తిరువేంగడత్తు ఎమ్మెరుమానే = తిరుమలలో దాసునికి దేవరవారి శేషిత్యమునఁ బ్రకాశింపఁజేయుచు వేంచేసియున్నవాఁడవునగు ఓ శ్రీయః పతి!, కులప లోల అడియేక = కులక్రమగతమగునట్లు అనాదిసిద్ధదానుడనగు నేను, ఉనపాదం = శేషివై రక్షుతుండవై భోగ్యభూతుఁడవగు నీ దివ్యపాదారవింధములను, కూటుం ఆటు = పొందఁదగిన ప్రకారమును, కూటాయే = ప్రసాదింపుమా!

తా|| పరమపదమునకు వినఁబడునట్లు తనబాధను మొఱఁదెట్టుకొనినను శ్రీయఃపతి రానందున దీనికి ప్రపత్తిఁడవు మఱియొక యుపాయములేదని నిశ్చయించి తిరువేంగడముడైయాన్త తిరువడికళ్ళయంగు పెరియసిరాట్టిని బురుషకౌరముఁజేసికొని ప్రపత్తిఁజేయుచున్నాడు. అందీపాశురమున — నిరవధిక తేజోమయ విగ్రహుండవై, అనంతకల్యాణ గుణాకరుండవై, సకలజగద్రక్షుతుండవై, భూలోకమున కలంకారభూతమైన శ్రీ వేంకటాచలమున సర్వాభీష్టఫలప్రదానమునకై వేంచేసియున్న ఓ శ్రీయఃపతి! నీ తిరుమణికళ్ళను నే నేవిధముచేఁబొందెదనో, ఆయుపాయము నాకొనఁగితియుమా!

శ్లో|| మన్నాన! త్వంహి, లోకాక్ పృథువదనతయా భక్షయస్యస్తకాశే

నిస్సీమా భాతి కీర్తిస్తవ విదవమహాజ్యోతిరాల్పిమూర్తిః |

సర్వశ్రేష్ఠోఽస్తరాజ్ఞామనుకిల | తిలకస్సర్వలోకేషుభాసి |

శ్రీకస్తవో వేద్యుః కేళిః కథమహ మనఘస్త్యత్పదాభ్యేభజేయమ్ ||

(అవ.) అశేషవిరోధినివర్తకములై పరమమహాజ్ఞులములగు నాయాధములుగల నీవు, అత్యంతాభినివిష్టుడనగు నేను దేవరవారి తిరువడిగళ్ళను చేరునట్లు అనుగ్రహింప వలయుననియనుచున్నాను.

కూతాయ్ నీతాయ్ నిలనాకి కొడుడుపల్ల శురర్ కులమెల్లామ్
శీతావెరియుమ్ తిరునేమి వలవా తెయ్ వక్కోమానే,
శీతార్ శునైతామరై శెన్దీమలరుమ్ తిరువేంగడత్తానే
అతావన్బిలడియే సున్నడిశేర్ వణ్ణమరుమాలే || ౨

కొడువల్ అశురర్ కులమెల్లామ్ = పరమమూర్తులై, ప్రబలులైన అనురుల యొక్క కులములన్నిటిని, కూతాయ్ నీతాయ్ నిలనాకి శీతావెరియుం = (శ్రీశార్ఙ్గము వలె భిన్నాభిన్నముజేసి చిత్రవధచేయక) ప్రక్కలుజేసి, విదప భస్మముజేసి, తదనంతరము నేలతోసమానముగ జేసి (అనగా నిశ్శేషమొనరించి) శ్రోధాగ్ని జ్వాలలచే బ్రజ్వలించుచున్న వీరలక్షీపరిష్కర్తుడగు, 1తిరునేమి వలవా = శ్రీ సుదర్శనావ్యూహము యథేష్టముగ నియమించుసామర్థ్యముగల వాడవును, తెయ్ వమ్ కోమానే = ఇట్లాశ్రీతవిరోధినిరసముచే నిత్యమూలకును నిర్వాహకుడవునై, శీతూల్ శునైతామరై = దివ్యపంకజత్వనిరూపకముగు దివ్యపంకముచే బూర్ణమైన చలమల (పుణ్యతీర్థముల) యందలి ఎఱ్ఱనిపద్మములు, శెన్దీమలరుం తిరువేంగడత్తానే = ఎఱ్ఱని నిష్కలవంటికొంతులుగలవై వికసించియుండుటచే దీదీప్యమానమైయున్న శ్రీ వేంకటాచలమునకు స్వామియైన శ్రీయఃపతి!, అతా అన్బుఇల్ అడియేక్ = అపరిచ్ఛేద్య నిరవిధిక ప్రేమానుబద్ధుడనై దేవరవారి దాసుడనగు నేను, ఉకాఅడిశేర్ వణ్ణమ్ = స్వరూపానుభూతమైన దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములను జేరునట్టి ప్రకౌరమును, అరుళాయే = కృపచేయుమా!

తా|| పరమదుష్టులనెల్ల నిర్మూలమొనరించు మహాప్రభావసంపన్నులగు శ్రీసుదర్శనావ్యూహము దక్షిణాశ్రీహస్తమున ధరించి సర్వలోకేశ్వరేశ్వరుడై స్వాశ్రీత లోకసంరక్షణార్థము, నిరవద్య పురుషకౌరభూతురాలగు మంగళదేవతతోగూడ శ్రీ వేంకటాద్రియందు ముగ్ధిపుణ్యతీర్థముల పరిసరమున దివ్యవిహారమొనరించుచున్న పురుషోత్తమా! నా పాపములనుబోగొట్టి నీదాసానుదాసుడనగునన్ను నీ దివ్యపాదారవిందములయందు జేర్చుకొనుమా!

(1) దక్షిణాశ్రీహస్తమున ధరించియున్న వాడనియు సర్గము, (ఈపాశురమున 30 పదములున్నవి)

శ్లో॥ దుష్టత్వానః ప్రణామైః స్వయమనురగజాస్తే బలిష్ఠాః ప్రదగ్ధాః
చక్రంహస్తే బిభర్షి స్వయమహహ హరే దక్షిణే దేవదేవ ।
తీర్థేష్యమృజ దీప్తేష్యనలకులసమేష్యత్రవై వేంకటాద్వై
భాసిత్వం ! క్షిప్రమేనం కురుతవచరణద్వంద్వసక్తం జనం మామ్ ॥

(అప) నిరతిశయ రమణీయ దివ్యమంగళ గుణవిగ్రహచేష్టితాయలచే నిత్యనూర
లకును నుత్తుంగానుభావ్యుడవై పరమపదమున శ్రీ భూసీఖావిశ్వుడవై వేంచే
యుండునీవు, ఆస్పదపేక్షానిరపేక్షముగ సకలజనసమాశ్రయణీయుమై సకలలోకముః
కును తిలకభూతమైయుండు శ్రీ వేంకటాచలమునఁ బరమకృపతో వేంచేసియున్నట్లు
దాసులయందు కరుణించి దేవరవారి శ్రీ పాదముల జేరునట్లును గ్రహింపవలయునగ
ప్రార్థించుచున్నాడు.

వణ్ణమరుళ్ గళణి మేగవణ్ణమాయవమ్మానే
ఎణ్ణమ్మకున్దుతి త్తిక్కుమముదే యిమైయోరదివతియే
తెణ్ణలరువి మణిపాక్ ముత్తలైక్కుమ్ తిరువేంగడత్రానే
అణ్ణలే యున్నడిశేర్ అడియేత్కావా వెన్నాయే ॥ 3

వణ్ణమ్ మరుళ్ గొళ్ అణి మేకిమ్ వణ్ణా = స్వకమనీయ కాంతిప్రసరణము
లచే నిఖిలలోకములను సమైహింపఁజేసెడి పరమశ్లాఘ్యును వారిదముయొక్క
కాంతిపంటి కాంతిగలిగినవాడవై, మాయమ్ అమ్మానే = ఆశ్చర్యావహ దివ్యమంగళ
గుణగణములచే సర్వాధికుడవై, ఎణ్ణమ్ పురుషు త్తిత్తిక్కుం అముదే = (అనుభవించు
టకు శక్యముగానట్లు) మామనస్సులోఁబ్రవేశించి, మధురమై పరమభోగ్యమై, పర
మాదరానుభావ్యమైయుండు అమృతస్వరూపుడవై, ఇమైయోర్ అతివతియే =
ఇట్టి దివ్యమంగళవిగ్రహ గుణసారస్వములను నిత్యనూరల కనుభవింపఁజేయుచు వారల
కధిపతియై, తెళ్ నల్ అరువి = నిర్మలములై దర్శనీయములైశ్లాఘ్యములగు సెల
యేర్పు (కొండకాలువలు), మణి పాక్ మాత్తు అలైక్కుమ్ = రత్నములను బంగార
మును మత్తములను తమతీరములయందు రాసులురాసులుగాఁ జేర్చుచున్న, తిరు
వేంగడత్రానే అణ్ణలే = శ్రీ వేంకటాద్రియందు ఉభయవిభూతి నాయకుడవై వేంచేసి
యున్న ఓ స్వామీ !, ఉక్ అడిశేర = దేవరవారి పొత్తమైన దివ్యపాదారవింద
ములను బొందునట్లు, అడియేట్కు = కేషభూతలమైన మాయందు, అఅ=అయ్యో
పాపము అని, ఎన్నాయే ఏ = కనికరించుమా !

తా॥ దేవరవారితో సంశ్లేషించుటకు నప్పుప్రసంసారగంధులును, సదాపశ్య

తూరులును నగు అనంత గరుడ విష్వక్సేనాద్యసంఖ్యాక నిత్యమూరులు సాంజలి
బద్ధులైయుండ కేవలనిర్దేతుకకృపచే నిరతిశయ రమణీయ సీలమేఘసదృశాశ్చర్య
భూత దివ్యరూపవిశిష్టుడవై దాసునిహృదయమునఁ బ్రవేశించి మధుర పరమానుభావ్య
దివ్యామృతస్వకూపుడవై, మఱియునుఁ బరమకృపచే సుప్రసన్న రమణీయ సలిల
సరిత్తరంగపరంపరానీతములైన విమలరుచి వివిధ మణికనకమాక్షిక నికరములచే
విరాజమానమైన శ్రీ వేంకటాచలమున వేంచేసియున్న స్వామీ! క్రియఃపతి!
దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములలో దాసునిజేర్చువిధము ననుగ్రహింపుమా!

శ్లో॥ కౌరుణ్యం శీలసిద్ధం తపశీల జలదశ్యామ మాయాచరిత్ర
స్వామిక! హృత్పద్మసక్తోమధురతమ రసశ్చామృతాత్మాఽమరేశః ।
సత్యంభాసి త్వమేవం మణికనకమహామాక్షికౌనాంచరాశీక
అకర్షక వేంకటాద్వైరుచిరసరితిమాం యోజయత్వత్పదాబ్జే ॥

(అప.) జగత్తునకు విరోధులగువారల నిక్షాలించు పరాక్రమసంపత్తిన్నుఁ
డవగు నీవు నీ నిరతిశయభోగ్యములైన దివ్యపాదారవిందములను నేనాశ్రయించు
నట్లు అనుగ్రహింపవలయునని యాచించుచున్నాడు.

ఆవావెన్నాడలగతై యలైక్కుమశురర్ వాణాల్ మేల్
తీవాయ్ వాళి మట్టై పొట్టై న్దళిలై యా తిరుమామగల్ కేళ్వా
తేవాశురర్ గల్ మునిక్కణజ్జల్ విరుమ్ముమ్ తిరువేంగడత్తానే
పూరార్ కక్కల్ గల్ అరువినై యే పారుద్దుమాఱు పుణరాయే ॥ ౪

ఉలకతై = లోకములను, ఆఆ ఎన్నాతు = అయ్యో! పాపము అని కనిక
రింపక, ఆలైక్కుమ్ = హింసించుచున్న, ఆశురర్ వాణాల్ మేల్ = అసురులయొక్క
ప్రాణములపై, తీవాయ్ వాళిమట్టై పొట్టై న్దళిలై యా = అగ్నిముఖములైన అమృత
వాసను కరియుచుండు శ్రీశార్ఙ్గమును దివ్యధనుస్సుగాఁ గలవాడవై, తిరుమామగల్
కేళ్వా తేవా = ఆవిరోధినిరసన పారుషకార్యముచే నత్యంతహృష్టయగు శ్రీమహా
లక్ష్మీకి కుల్యశీలవయోవృత్తుడై ప్రాణనాయకుడగువాడై, అత్యుజ్జ్వలస్వరూపుడై
యున్న పురుషోత్తమా!, శురర్ కళ్ = (విరోధినిరసనముచేహృష్టులగు) సురులును,
మునిక్కణజ్జల్ = మునిగములును, విరుమ్ముమ్ = అదరాభిమానముతోవచ్చి నేవించు
చున్న, తిరువేంగడత్తానే = శ్రీ వేంకటాచలమున నిత్యనివాసముఁజేయుచున్న నిరు
పాధిక స్వామీ!, పూ ఆర్ కక్కల్ కళ్ = వారులునమర్పించిన పుష్పములచే బూర్జ
ములై కుసుమకుమారములగు దివ్యపాదములను, అరువినైయేకా = దుస్తరస్తర

పాపములుగల నేను, పారుస్తుమాటు = పొందెడివిధమును, పుణరాయ్ ఏ = సంకల్పింపుచూ !

తా॥ విరోధులను నశింపజేసి భక్తజను లాశ్రయించునట్లు శ్రీ వేంకటాచలమున వేంచేసియున్న ఓ శ్రీమూఃపతీ ! నాపాపములను బోగొట్టి నీదివ్యపాదారవిందములయందుఁ జేరునట్లు సంకల్పింపుచూ !

శ్లో॥ నిష్కరుణ్యాకృత్యశంసా నసురకులగణాకృత్యమేవాగ్నివక్త్రైః

బాణైర్వైష్ణవైష్ణవశార్థం ననువహసి హరే శ్రీపతే దేవదేవ ।

సూరీనైర్దానిభ్యున్దైరపి మహితజలే వేంకటాదౌ సుహృభిః

వస్తైః పూర్ణం పదాబ్జమ్ తివగమయచమాం పాపినం త్వత్కటాక్షైః ॥

(ఆచ) ఆశ్రితరక్షణార్థమైన యనాహూనవ్యాపారములుగల దేవరవారి దివ్యశ్రీపాదపద్మములను జేరుట యింకయెప్పటికని వాపోవుచున్నాడు.

పుణరానిష్ఠమరమేన్ద్రైయేద వాదువిల్ వలవానో

పుణరేయ్ నిష్ఠ మరమిరణ్డిన్నడువేపోన ముడల్ వానో,

తిణరార్ మేగమెనక్కళిఁజేరుమ్ తిరువేంగడత్తానే

తిణరార్ శార్ఙ్గత్తునపాడమ్ శేర్వ దడియే నెన్నాళే ॥

౫

పుణరా నిష్ఠ మరమ్ ఏమ = ఒకటితోనొకటి యత్యంత నిబిడముగఁజేరి దుశ్శుద్ధములైయున్న సప్తసాలవృక్షములను, అష్ట = శ్రీ సుగ్రీవమహారాజు బలాతి శంకచేయగా నాటిదివసమున, ఏయేత ఒరువిల్ వలవా ఓ = అతనికి విశ్వాసము గలుగుటకై ఒకే బాణముతోఁగొట్టిన లోకైకధనుర్ధరుఁడవగు నోస్వామి !, పుణర్ ఏయ్ నిష్ఠ = నిబిడములై జంటగానిలచియున్న (యమశార్ఙ్గములను), ఇరణ్ణు మరత్రిక నడువే = రెండు మద్దివృక్షముల మధ్యనుండి (తల్లి కట్టుకుటనుంచిన రోలుగూడ నీడుచుకొనుచు, పోన ముతగ్నా ఓ = వేంచేసి వాటిని నిర్మూల మొనరించిన నిఖిల జగత్కారణభూతా ! తిణర్ ఆర్ మేకమెన = నీలనిబిడ మనోహరములైయుండు మేఘములవలెనండు, కళిఁజేరుమ్ = మత్తమాతంగములు, శేరుమ్ = దివ్యవైభవముచే నాకృష్టములైవచ్చి చేరునట్టి నిబిడారణ్యములుగల, తిరువేంగడత్తానే = శ్రీ వేంకటాచలమున కధిపతివగు పరమపురుష !, తిణర్ ఆర్ శార్ఙ్గమ్ = నీదివ్యహస్తమున నిండి యున్న మాహాత్మ్యమును గలిగియుండు శ్రీ శార్ఙ్గమునుగలిగి సకలలోక సంరక్షణవ్యగుడ

వగు పరంధామా! ఉనపాదం = దేవరవారి దివ్యపాదపద్మములను, అడియేక్ = నీ పీఠచరితములని దాసుడనగు నేను, శేర్వతు ఎన్నాళ్ ఏ = పొందు భాగ్యము గలుగుట ఎప్పటికోగదా? అయ్యో, భరింపజాలకయున్నాను.

తా॥ శ్రీరామావతారమెత్తి దుశ్చేద్యములగు సప్తపాలములను శ్రీసుగ్రీవ మహారాజునకు విశ్వాససంజనకార్థ మొక్కబాణముచేగొట్టిన మహాపరాక్రమ సంపన్నుడనై, శ్రీకృష్ణావతారమున నశ్లేదుశ్చేదములై అసురావిష్టమై జంటగాఁ బ్రహృథములైయుండు గెండు మద్దిచెట్లను తల్లిగట్టిన రోటితోఁగూడ వానిమధ్యఁజని వానిని నిర్మూలమొనరించిన మహాపీఠచరితుడనై, నిఖిల జగత్కారణభూతుడనై సకలలోక సంరక్షణార్థము శ్రీవేంకటాచలమున వేంచేసియున్న శ్రీరాజ్యధనధరా! ప్రియః పతీ! నీదాసుడనగునేను నీపాదారవిందములఁ జేయన దెప్పటికోగదా! ఈగూత నలను భరింపలేకున్నాను.

శ్లో॥ హేధన్విక్! గాథబంధానపీ సపదితదా సప్తవృక్షాన్నికృత్య
ప్రఖ్యాతస్యాస్థిస్త్రిశ్చేద్యయమపిచ విశన్నవ్రరాస్యానిమూల।
నాథశ్రీవేంకటాచలపుగుజలద సమెర్హప్తిభిన్నేవితేన్విక్
శ్రీరాజ్యం నిభిరిస్తే పదకమలయుగే కింకరఃస్యాం కదావా?

(అవ.) అతిశయిత జ్ఞానులగు నిత్యనూరులుగూడ నిరవధికకైంకర్యములఁజేయు నీ తిరుమలయుండు నీదివ్యపాదపద్మముల దివ్యసన్నిధిలో దాసుఁడు నిత్యకైంకర్యములఁ జేయుట ఎన్నటికి సిద్ధించునోగదా! అని తమ దుస్సహత్వమును మోఱబెట్టుకొనుచున్నాను.

ఎన్నాళ్లనాం మణ్ణలన్ద విణైత్తామరైగళ్ కాణ్బడత్కొన్దు
ఎన్నాళుం నిన్దుమైయోర్గిల్లేత్తి యితైళ్ళియినమినమాయ్,
మెన్నామనత్తాల్ వళిపాడుశెయ్యన్ మెరువేజ్జడత్తానే
మెయ్న్నా నెయ్ది యెన్నాళున్నశిక్కళడియేక్ మేవువదే ॥ ౬

మహా అశన్ద తామగ్గెళ్ ఇల్ల = భూమ్యుపలక్ష్పిత సకలలోకములను గొలిచి యందఱిగోడను సంక్షేపించి సోపీత్యసంపన్నులులగు శ్రీపాదపద్మముల రెండింటిని, నాం కొణ్బటియ్ = పరత్వాసాధివైపములగు మనము నేవించుటను, ఎన్నాళ్లే ఎన్దు = ఏదినము సమాకూరునోలని, ఇమైయోర్గెళ్ = అభోతిజ్ఞానులగు నిత్యనూరులు, ఎన్నాళువ = పల్లవుమొదల, నిన్దువైత్తి = తొడుకొనియుండిస్తుమించి, ఇతైళ్ళి =

నమస్కరించి. ఇనమినమాయ్ = గుంపులుగుంపులుగా, మెయ్న్నా మనత్తాల్ = శరీరవాఙ్మనస్సులచేత, ప్పట్టిపాడు శెయ్యం = నిరవధికకైంకర్యముల జేయుచున్న, తిరువేంగడత్తానే = శ్రీ వేంకటాచలమున నిత్యవాసముజేయుచున్న స్వామి!, అడియేక్ నాక్ = అనన్యార్థుడనై అత్యంతాభినివిష్టుడనగు నేను, మెయ్ఎయ్తి = స్వప్నకల్పమైన మానసానుభవము మాత్రమేగాక యథార్థప్రత్యక్షమున పొంది, ఉక్ అడిక్కల్ = దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములతో, మేవుమతు ఎన్నాల్ = ఆమరియుండుట ఎప్పుడోగదా?

తా|| త్రివిక్రమావతారమున లోకములనుగోలిచిన నీశ్రీపాదములను నేవింప నాశపడి నిత్యనూరులువచ్చి మనోవాక్క్యములచే గైంకర్యముజేయునట్లు వేంకటాద్రియందు వేంచేసియున్న ఓ శ్రియఃపతి! నీశ్రీపాదములను నేనెప్పుడు ప్రత్యక్షముగా నేవించెదనో స్వామి!

శ్లో|| పద్మద్వంద్యంకదావా వయమిహజగతాం మానదత్తుంతు ధన్యాః
పశ్యామశ్చేతి దేవాస్సతతమపి తవస్తోత్రసక్తా భజన్తి |
సర్వత్వామేవ సత్యం త్రికరణతథా శ్రీశభోవేంకటేశ
త్వత్పదాబ్జేకదావా మను భవతి విభో కంకరస్త్వనదాస్యమ్ ||

(అను.) నాతోడను నిత్యనూరులతోడను కొంచెమైనను భేదములేక సర్వసాధారణముగ సంక్షేపించుచున్న నిన్ను ఆనుభవించుటకు సాధనమైన పుణ్యార్కము లెవ్వియును నేనుచేయకయున్నను నిన్ను విడిచి యొక్కతడమైనను తాళజాలకయున్నాను.

అడియేక్ మేవియమర్కిస్త వముతే యిమైయోరతిపతియే
కొడియావడుపుళ్ళుడైయానే కోలక్కనివాయ్ ప్పెరుమానే,
శెడియార్ వినై గళ్ తీర్ మరుదై తిరువేంగడత్తైమ్మెరుమానే
నొడియార్ పొమ్మదుం ఉనపాదమ్ కాణ నోలాదాన్ శ్రేనే || 2

అడియేక్ మేవి అమర్కిస్త అముతే = నిరుపాధికశేషత్యముగల దానుడను సమీపించి నిరంతరానుభవములజేయునట్లు నిత్యభోగ్యభూతముగు అమృతస్వరూపుడవును, ఇమైయోర్ అతిపతియే = నిత్యనూరులకును నిత్యభోగ్యభూతుడనైవారల కధిపతివైయున్నవాడా!, ఆడుపుచే కొడియా ఉడైయానే = ఈభోగ్యతమ నూచక మగునట్లు ఆశ్రితవిరోధి నిరసనకలుండగు శ్రీగరుత్మంతుని ధ్వజముగాఁగలవాడనై,

కోలయ్ కనివాయ్ = ఈభోగ్యతావర్ధకమగు దివ్యసుందర చింబఫలాధరముతోఁ
గూడుకొనినవాడవైయుండు, పెరుమానే = నిరతిశయ దివ్యమహిత స్వరూపా!,
శెడి ఆర్ విన్దెగళ్ తీర్ మరున్దే = పెద్దపుక్షములవలె పెరిగియున్న పాపములనన్ని
టిని తీర్చుటకు అప్రతిహతదివ్యోపధమగువాడా, తిరువేంగడత్తు ఎమ్మెరుమానే =
శ్రీ వేంకటాద్రియందు వేంచేసియున్న అస్తత్సామినాథా!, ఉనపాతమ్ = దేవర
వారి దివ్యపాదారవిందములను, కాణనోలాతు నొడి ఆర్ పొమ్మతుమ్ ఆన్ద్రోనే =
సేవించుటకుఁదగిన పుణ్యకర్తములఁ జేయకయున్నను నోచినవారలవలె త్తణకాలమై
నను నిన్ను విడిచియుండలేక తపించుచున్నాను.

తా॥ నిత్యనూనిర్వాహకుఁడవై, సకలశత్రువులను ఆశ్రీతులపాపములను
నశింపజేయువాడవై, శ్రీ వేంకటాద్రియందు వేంచేసియుండి నాకుఁ బరమభోగ్యుఁ
డవైయున్న ఓ శ్రీమఃపతి! నిన్నుబొందుటకు నేనొక సాధనానుష్ఠానమును చేయ
లేదు కాని చేసినవారికంటె నిన్ను విడిచి యొక్క త్తణమైనను విశ్లేషించి యుండజాలక
యున్నాను.

శ్లో॥ సూరీష్ట్ర! త్వంహిభక్త్యై సతతమపి మయాఽత్రానుభావ్యోఽమృతాభిః
శత్రుఘ్నః పక్షిరాజోధ్వజ ఇహకీలతేనాథ చింబాధరోఽసి |
పాపాటవ్యాః కుమారత్యమిహ విలససి శ్రీధరో వేంకటాదౌ |
త్యత్పదాబ్జావలోకం త్తణమసి నసహే త్యక్తమత్యుక్తుకోఽహమ్ ||

(అవ.) సూరీధులగు నీశ్వరాభిమానులను పాదరముగా నాశ్రయించునట్లు
గులభుండవైయుండు నీవు కృష్ణుడైవచ్చి యవతరించినట్లు నావద్దకు వేంచేయుమా
యని యనుచున్నారు.

నోలాతాన్ద్రోనేనునపాదమ్ కాణ వెన్ఱు నుణ్ణణర్విల్
నీలార్ కణ్ణ త్తమ్మానుమ్ నితైనాన్తుగను మిన్దిరనుమ్
శేలేయ్ కణ్ణార్ పలర్ పలర్ శూన్ది విరుమ్బుం తిరువేణ్డత్తానే
మాలాయ్ మయక్కి యడి నేన్బాల్ వన్దాయ్ పోలేవారాయ్ || ౮

ఉనపాదమ్ కాణనోలాతు = నీపాదములను సేవించుటకుఁ దగిన భాగ్యమును
బొందుటకు పుణ్యకర్తములను వేనినిఁగూడ చేయకయుండియు, ఆన్ద్రోన్ = నిన్ను
వదలియుండలేను, ఎన్ఱు = అనిచెప్పి, నుణ్ణణర్విల్ = పరవ్వుజ్ఞుఁడగుటచే నూత్నార్థ
దర్శియైయున్నవాడును, నీల్ ఆర్ కణ్ణమ్ అమ్మానుమ్ = (విషముచే) నీలవర్ణప్రపూర్ణ
మగు కంఠముఁగలిగి జగత్ప్రధానుఁడైయున్న రుద్రుఁడును, నితైనాన్తుకనుమ్ = తజ్జ

నకుండై సృష్టాద్యనుగుణ జ్ఞానాదిపూర్ణుడగు చతుర్ముఖబ్రహ్మయును, ఇంద్రియమే
త్రైలోక్యశ్వర్యవిశిష్టుడగు మహేంద్రుడును, కేశేయ కణ్ణార్ పలర్ శూక్ష్మ
మత్స్యములబోలిన నేన్ద్రోత్పలములుగల ఉమా సరస్వతీ శచీప్రభృతులగు తమత
స్త్రిలతో గూడినవారలై, విరుక్తుం = సాదరముగ నాశ్రియించుచున్న, తి
వేంగడత్తానే = శ్రీ వేంకటాచలమున నిత్యసన్నిహితుడవై యుండుస్వామీ
మాలాయ్ = నీలమేఘనిభ సుందరవిగ్రహ శ్రీకృష్ణుండవై, మయక్కి = జగః
నెల్ల మోహింపఁజేసి, వద్దాయ్ పోలే = దేవకీవసుదేవారుల ముందఱువచ్చి నిలిచినట్లు
అడియేన్నార్ = నాముందఱు, వారాయ్ = నచ్చినిలుపుమా !

తా॥ ఓ శ్రియఃపతి! సాధనానుష్ఠాన మెయ్యదియును జేయని దాకుండ
మాత్రమేగాక సాధనాంతరపరులై వివేకశిఖారుణులై సమర్థులైయున్న బ్ర
హ్మద్రోహియుగూడ వైచ్యానుసంధానముజేయచు తమతమ భార్యలతోగూడ వ
యాశ్రయించునట్లు శ్రీవేంకటాద్రియందు వేంచేసియున్న నీవు కృష్ణావతారము
దేవకీవసుదేవారులకు వారిముందఱు సాక్షాత్కరించి నేనసాదించినట్లు నాముంద
వేంచేసి నేనసాదింపుము.

స్లో॥ త్వత్పాదాబ్జోత్సుకత్వం తుణుమపి న సహ త్వత్సమిత్యేవగూత్తు
జ్ఞానో నీలకంఠస్సుమ తిరపి చతుర్వక్త ఇన్ద్రోపిరామాః ।
దివ్యాస్తా మిననేత్రాః పరిత ఇహహరే వేంకటాదౌభజన్తి
త్వామేవ త్వం హి కాన్తస్సకలజనమనోరంజనోయాముషేషే ॥

(అను) ఆతిశయితభోగ్యభూతముగు నవదువభోధనుఁ గలిగియున్న నీ దివి
పాదారవిందములను నొకక్షణకాలమైనను విడిచియుండఁజాల ననుచున్నార.

వద్దాయ్పోలే వారాదాయ్ వారాదాయ్పోల్ వరువానే
శెన్దామరైక్కణ్ శెన్దనివాయ్ నాన్ద్రోళముదే యెనదుయిరే,
శిన్దామఃశిగళ్ పగరల్లై ప్పుగల్ శెయ్ తిరువేంగడత్తానే
అన్దో! వడియే నునపాద మగలకిల్లైనిత్తై యుమే ॥

వద్దాయ్పోలే వారాదాయ్ వారాదాయ్పోల్ వరువానో = అనాశ్రితులఁ
(భక్తులకు) సులభునివలె (వచ్చినవానివలె) నుండి దుర్గుభుఁడవును (రానివాడున
అశ్రితులకు దుర్గుభునివలెనుండి పరమసులభుఁడవును, శెంతామరై కణ్ = ఎఱ్ఱనిపఁ
ములవలె పరమదర్శనీయుమై, “ జితంతే ” అని చెప్పినట్లు ఎల్లఱను స్వాధీనము
జేసికొనునట్టి శ్రీనేత్రములగల వాఁడవును, శెంకనివాయ్ = ఎఱ్ఱని దొండపండువ

రమణీయమై 'మామేకం తరణంప్రజ' అను దివ్యాధరమును గలవాడవును, నాలో
 ణోత్ = "సుగాధం పరిషస్వజే" అన్నట్లు ఆత్మీకులను గాఢాభింగనముఁ జేసికొను
 నాలగుభుజుల గలవాడవును, అమృతే = అమృతస్వరూపుడవును, ఎనతు
 ఉయిరే = నాను భోగ్యభూతుడవునునగు శ్రీ కుమారీ!, శిష్టామణిగో పకర్ =
 సమస్తాపేక్షితప్రదములైయుండు చింతామణులయొక్కకాంతి, అలై పకల్ శైయ్ =
 రాత్రిని పగలువలె చేయుచున్న, తిరువేంగడత్తానే = శ్రీ వేంకటాచలమున వేంచేసి
 యున్నస్వామి!, అన్దో = అయ్యో!, ఉనసాతమ్ = కేవలనారి దివ్యపాదార
 విందచులను, ఆడియేక్ = దాసుడను, ఇతైయం ఆకలకిలేక్ = తూణకొలము
 గూడ నెడబాసియుండజాలను.

తా॥ భన్తులకు సుభుండవై, అభన్తులకు గుణభుండవై, ఉల్లోకరమణీయ
 దివ్యమంగళవిగ్రహ విశ్లేషణడవై, రాత్రిని పగలుజేయుచున్న దినకరకిరణసన్నిభ
 ప్రభావిశిష్టులగు చింతామణితృణులచే పూర్ణమైయున్న శ్రీ వేంకటాద్రియందు
 వేంచేసియుండు ఓ స్వామి! నీ శ్రీపాదములనునదలి ననొక తూణకొలముగూడ
 నుండజాలను.

శ్లో॥ అనూనోఽప్యత్ర సస్త్వం కిలన చనపథే వర్తనేనాగనోఽపి
 ప్రత్యక్షం తిష్ఠనీశ్వం ద్వియుః భుజనగోగాత్ వింబాధరోఽసి ।
 మత్ప్రేరేకామృతాభే నిశమపిదినం చాక్రచిహ్నమణీష్ఠాః
 కరుణః శ్రీ వేంకటాద్రిః పి తవవిరహంజాతు సోధుంతుమాఽస్మి ॥

(అన.) ఆశ్రయణీయత్వమున కేకాంతమైన నిరనద్య నిరుపాధిక పురుష
 కారయోగమును దివ్యకల్యాణ గుణగణయోగమును గలిగి ప్రాప్త నిరుపాధిక శేషియై
 వేంచేసియున్న నీ దివ్యపాదారివిందచులయందు అనన్యశరణ్యుడవై పెరియపిరాట్టి
 యార్ల పురుషకారముతో శరణాగతిఁజేయుచున్నాను అని మనవిఁజేయుచున్నార.

అగలగిల్లేక్ నిత్రైయు మెన్జలర్ మేల్ మణ్ణెయ్తైమార్ పా
 నిగరిల్ పుగథ్ యులగు మూన్తుడై యా యెన్నయాల్ వానే,
 నిగరిల మరర్ మునిక్కణజ్జల్ విరుమ్బున్ తిరువేంగడత్తానే
 పుగలొన్జిల్లావడింగు నున్నడిక్కిమ్మర్ న్దు పుగున్దేనే ॥ ౧౦

ఇత్రైయమ్ ఆకలకిలేక్ = ప్రభాప్రభావన్లగువలెనుండు ఆపృథక్స్వీధ సంబం
 ధముచేతను భోగ్యతాతిశయముచేతను) తూణకొలముగూడ నిన్నెడబాయఁజాలను,

ఎవ్వ = అని మనవిజేయుచు, అలర్ మేల్ మవ్వై = దివ్య కనునీయ కోమల కమల వాసినియగుటచే నిరతిశయ సౌగంధ్య సౌభాగ్య సౌకుమార్య భోగ్యశాకులగోరి నడై దివ్యలావణ్య తారుణ్య సౌభాగ్యదులచేగలిగిన వాల్లభ్యాతిశయ పరిపూర్ణుని శ్రీమహాలక్ష్మి, ఉత్తై మార్ పా = తన గూఢబాత్మ్య మంగళగుణగణ సంపదాభిమాప్యాదులన్నియును పూర్ణముగనుండ నొక యనయవచితేనమున నిత్యవాసముచేయుచున్నట్టి దివ్యభోగ్యతాతిశయముగలిగి విరాజిల్లుచున్న సువికాల దివ్యవత్సరస్థలముగ గలవారడవై, నిగరిల్ పుగ్గాయ్ = ఆ మంగళదేవతాసంబంధమువలన సిద్ధించిన స్వాత్మిక దోషానభిజ్ఞతచే గుణాంతరములతో జేర్చుటకు పలులేనట్లు నిరుపమానమైన నిగనభివాత్సల్యప్రధా పరిపూర్ణుడవై, మూన్రు ఉలకిమ్ ఉడగూయ్ = సీనికీ హేతువై యుండు నిత్యనిరవద్యప్రమాణ స్త్రీధములగు త్రివిధ చేతనాత్రిమములను పని విధూతిస్వరూపములనుగా జేసికొని నిరుపాధిక నిరతిశయస్వామిత్వవిధిచే పరిపూర్ణుడవై, ఎన్నై అభావనే = అత్యంతనిహీనుడనగు దాసునిగూడ స్వీకరించి నానో సంక్షేపించి సంతరించిన నిగనభి సౌశీల్య సౌలభ్య వాత్సల్యాది గుణగణపరిపూర్ణుడవై, నికర్ ఇల్ = (నిరవధి జ్ఞానభక్తిపరిపూర్ణతతో సామ్యములేని మహామహులగు, అమరర్ = కైంకర్యవిస్తారరిష్టులైన అనురులును, ముని కణంగిల్ = గుణానుభవ పరులై మనసీలురగు మహామునులయొక్క సమూహములును, విరుమ్ముం = వాల్సినా ద్యనుభవాభివేషముచే నత్యంతాదరముతోవచ్చి నేనించుచుండు, తిరు వేగడక్కా నీ = శ్రీవేంకటాచలమున దివ్యసన్నిధిజేయుచు పరమసులభుడవైయుండు నో శ్రీమతి, పత్తి, పుకల్ ఒమ్మ ఇల్లా అడియేక్ = నీవుదప్ప ఇతర సాయములను దక్షతాంతరములులేక అనన్యశరణుడవై పారతంత్ర్యిక జేఘండనగు దాసుడను, ఉత్తా అడి కీన్ = నిరవద్య పురుషకారయోగమును దివ్యకల్యాణ గుణయోగమునుగలిగిన నీ దివ్యపాదాల విండములక్రింద, అమర్ ప్దు = లేఖనలె నంతర్నితుడవై, పుకల్ కేన్ = అనన్య ప్రయోజన వ్యవసాయవిశిష్టుడవై ఆశ్రయించితిని (శరణుజొచ్చితిని), 'ఏ' ఊత పదము.

తా॥ సౌందర్య సౌగంధ్య సౌకుమార్య దివ్యలావణ్య తారుణ్యాది దివ్యకల్యాణ గుణగణములచే నిరతిశయ భోగ్యురాలైన దివ్యపద్మనిలయయగు శ్రీమహాలక్ష్మి, ఎరి ము పిరాట్టి యనుగూడ తుణకాలము విశ్లేషించియుండలేక యెల్లప్పుడును నీదివ్యవత్సరస్థల దివ్యభవనమున నిత్యవాసముజేయునట్లు నిరతిశయభోగ్యభూతుడవై, నిరుపమానములగు దివ్యవాత్సల్య సౌశీల్య సౌలభ్య స్వామిత్వాది కల్యాణగుణగణసంపూర్ణుడవై, సకలజగద్రతుడుడవై, నిత్యనూరి నేవుడవై, శ్రీవేంకటాద్రియం దక్కంత

సులభుడనై వేంచేసియున్న శ్రీమన్నారాయణా! ఉపాయాంతర కత్యంతరహాస్యఁ
డనై అనన్యగతిరుడనై జీవగవారి దివ్యపాదారవిందములనే పెన్నిధానములుగ
నన్నివచ్చి యాశ్రయించియున్నవాడను. కనుక దాసుని కటాక్షింపుమా!
స్వామీ!

వి. వి. ఈపాశురము ద్వయార్థ ప్రతిపాదకమైయున్నదని పూర్వాచార్యులు
నిర్వహించుచున్నారు. అక్రమమెట్టిదనిన—

“అకలకిరేక (ఒకక్షణముగూడ నెడబాసి యుండఁజాలను)” అనుటచే
శ్రీశబ్దార్థమైన నిగుపాధిక నేనాకరణ నిబంధనమైన నిత్యానపాయిత్యమును, “అలర్
మేల్ ముంగి (పద్మనివాసినియగు రమణీమణి)” అనుటచే నేవ్యత కేతాంతమైన మార్గ
వాది గుణగణయోగమును, నేవాకరణమునగు నిబంధనమైన వాల్మభ్యమును, “ఉత్తై
మార్ప్పిక్” (నిత్యవాసముజేయుచున్న దివ్యపక్షిగల్గవు గలవాఁడు) అనుటచే మతు
బద్ధమైన నిత్యయోగమును, ‘నికరిల్ పుకట్టాయ్’ అని యారంభించి ‘తిరువేంగడ
త్తానే’ అను భాగమునఅనున “మాతాపితాభ్రాతా నివాసః” అని నారాయణ
శబ్దార్థమునుజెప్పిన శ్రుతిక్రమము ననుసరించి వాత్సల్యాది గుణచతుష్టయమును,
‘పుకల్లాన్లిల్’ అనుటచే అధికౌగవిశేషముమైన అకించన్యానన్యగతిత్యాగులను,
‘అడియేక్’ అనుటచే క్రియాపదమున నుత్తిమపురుషముచే నాక్షిప్తమైన అధికారి
స్వరూపమును ‘ఉక్’ అనుటచే సంబుద్ధ్యంతయోజనయగుటచే అధ్యాహాగ్యమైన
‘తవ’ శబ్దార్థమును, ‘అడిక్కిల్’ అనుటచే చరణశబ్దార్థమును, ‘అమర్దేక్’
అనుటచే క్రియాపదమున నుపసర్గముయొక్క అర్థమైన ఉపాయోపేయవిషయకమగు
వ్యవసాయమును, ‘పుకుదేక్’ అనుటచే క్రియారూపమగు నాశ్రయణమును, ‘పుకు
దేక్’ అని భూతాగ్నిదేవముచే ఆశ్రయణమునకు అవృత్త్యేక్షితని సకృత్కరణ
త్వమును, సువిశదముగఁ బ్రకాశింపఁజేయుటచే నది పూర్ణశరణాగతియైయున్నది.
ఆశ్రయణార్థమైన అక్షిసంబంధము కల్యాణగుణగణయోగము ప్రాప్యాన్నితమై
యుండుటచేతను, ‘అడియేక్’ అను అధికారి స్వరూపమున అనన్యార్హతేవత్వ,
అనన్యశరణ్యత్వములతోగూడ అనన్యభోగ్యత్వము నూచితమగుటచేతను, ‘అమర్దేక్’
అని ప్రయోజనాంతరనిరసము నూచితమగుటచే నమశ్శబ్దార్థము సిద్ధించుటచేతను
‘పుకుదేక్’ అనుగతివచనము ప్రాప్తికిని నూచకమగుటచే ప్రధానమైన ఉపాయ
పరణవాక్యమున వాక్యశేషమైన ఉత్తరవాక్యార్థముగూడ అంతర్గతమైయున్నది.
కాబట్టి ఈపాశురము వాక్యద్వయార్థప్రకాశమై పూర్ణశరణాగతియై యున్నదను
టతో సందియమేలేదు.

కాగా నీపాశురమునకు నిర్గళితార్థ మియ్యది—

అపారకౌరుణ్య మహోదధివై, దివ్యకల్యాణ గుణగణములచే నస్తత్త్వామివై
పరమపదమున త్వత్పరిచరణైకభోగులును త్వద్గుణానుభవైకభోగులునునై నిస్స
మాభ్యధిక వైభవోపేతులైయుండు నిత్యసిద్ధపురుషులుగూడ అత్యంత స్పృహణీయమై
యుండు తిరుమలలో అనాలోచిత విశేషాశేష లోకశరణ్యుడనై వేంచేసియుండు
దేవరవారి నిరతిశయ భోగరసానుసంధాయకములగు దివ్యపాదారవిందములను అనన్య
శరణుడనగు నేను అనన్యప్రయోజనుడనై భవన్నిరుపాధికవల్లభయు, అస్సన్నిరు
పాధిక జననియునగు మంగళదేవతాపురుషకారముతో శరణుజొచ్చుచున్నాను.
ఇప్పుడే నిరస్తనమస్తప్రతిబంధకుడనై దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములయందు
సర్విదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును సర్వవిధకైంకర్యములను అత్యంతపరతంత్రుడ
నగు దాసుడను చేయగల భాగ్యము ననుగ్రహింపవలయును' అని పరమ శుద్ధకరణ
త్రయోపేతులై దివ్యజ్ఞాన భక్తిప్రపూర్ణులగు శ్రీమచ్చతగోప దివ్యనూరీశ్వరేశ్వరులు
శ్రీ వేంకటాచలపతి దివ్యపాదారవిందములయందు శ్రీ మహాలక్ష్మీ పురుషకారముతో
అనన్యశరణులై శరణుజొచ్చుచున్నారు అని.

శ్లో॥ విశేషం నక్షణంచ స్వయమహా సహేచేతి పద్మావర

స్వాస్తే నిత్యం సమస్తామల సుగుణనిధేనాథమే లోకనాథ ।

దేవైశ్చేష్టైర్నైరసిస్తైరపి మహితతమో వేంకటాద్రా విభాసి

త్వత్పాదాబ్జం ప్రవిష్టోఽస్త్వహమిహ సతతం దాసభూతోఽస్మ్యనాథః ॥

(అవ.) నిగమనమున నీ తిరువాయ్ మొట్టిని అభ్యసించినవారలు పరమపదము
నకు వెళ్లి దాస్యమున నభిషిక్తులై నిరవధిక కైంకర్యముల జేయగలుగుదురు అని ఫలశ్రుతి
నానతిచ్చుచున్నారు.

అడిక్కిమర్ న్దుపుగుప్పడియార్ వాట్టమి న్నెన్టై న్దురుళోకొడుక్కుం

పడిక్కిట్టిళ్లాప్పెరుమానై ప్పట న్దురుగూర్ చ్చడగోపళ,

ముడిప్పొళొన్న వాయరత్తు త్తిరువేంగడత్తు కివై పత్తుమ్

విడిత్తార్ విడిత్తార్ వీర్ బీరున్దు పెరియవానుళోనిలావువరే॥ ౧౧

అడియార్ = మాదాసులగు పరమభక్తులారా, అడిక్కిట్ అమర్ న్దుపుక్కుం =
మా శ్రీపాదపద్మములక్రింద అనన్యసాధన ప్రయోజనులైయుండి వ్యవస్థితులై ప్రశే
శించి, వాట్టికో = నిరంతరానుభవమునజేసి యుజ్జీవింపుడు, ఎన్టెన్దు = అని యుప

దేశించి, అరుళ్ కొడుక్కుంపడి = ఉపాయోపేయభావములలోఁ దమకృపను ఉపకరించువిధమునకు, శేట్టల్ ఇల్లా = ఉపమానములేని, పెరుమానై = సర్వాధిగునిగూర్చి, ప్పునం కరుహూర్ శడకోపక్ = శ్రమహరములైన తటాకశేదారాదులచేఁ బరివృతమై పరమరమణీయమైయుండు తిరునగరికి నిర్వాహకులగు శ్రీ నమ్మాళ్వారులు, ముడిప్పాక్ = తమ యాతనాదుఃఖముల నిరసనాగ్రము, శొన్న = ప్రసాదించిన, అయిరత్తు = వేయిపాశురములతోఁజేరిన, తిరువేంగడత్తు ఇవైపత్తుం = శ్రీ వేంకటాచలమునుగురించి ప్రతిపాదించు ఈపదిపాశురములును, పిడిత్తార్ పిడిత్తార్ = అభ్యసించినవారిని ఆశ్రయించినవారు, పెరియవానుళ్ = నిరతిశయ దివ్యమహిమాన్విత మగు పరమపదమున, పిల్లిబ్బిరున్దు = వేంచేసియుండి, నిలావునర్ = నిత్యానందము ననుభవించురు.

తా॥ నాదానులగు పరమభక్తులారా! మీరలు నాదివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయించి యుజ్జీవింపుఁడు అని తన శ్రీహస్తముచేఁ దన శ్రీపాదములనుఁజూపుచు నుపదేశించుచున్న నిరపధిక కరుణాసముద్రుఁడగు శ్రీవేంకటాచలాధిపతి విషయముగ శ్రీనమ్మాళ్వారులు ప్రతిపాదించిన ఈపదిపాశురములను అభ్యసించువారును వారి నాశ్రయించువారును శ్రీవైకుంఠమునకు వెళ్లి నిత్యానందము ననుభవించురు.

శ్లో॥ లోకా ఉజ్జీవితాస్థస్త్వియమిహ మమపాదాబ్జాయుక్తే శ్రీతాస్థే
త్యుక్త్యానిత్యం ప్రసన్నంప్రభుమిహ కురుకాపత్ర శేషశృతారిః ।
స్తోతుం శ్రీవేంకటేశం దశకమిదమసి ప్రాహముక్త్యైవమానే
జ్ఞాత్వాణామస్య భక్తాఽపి పరమపదే నిత్యవాసంభవన్తు ॥

శ్రీ:

శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీవేంకటేశ్వరబ్రహ్మణేనమః

2 పత్తు, ౨ తిరువాయ్మొళి.

క జు లు మ్ ద శ క ము

అ వ త ర ణి క

ఇంతవఱకు విషయేంద్రియాదులయొక్క అతివిచిత్రప్రవృత్తుల ననుసంధించి పరమార్థమై మొఱపెట్టిన శ్రీనమ్మాళ్వారులకు “కన్నలేయమతే” అని యన సంధించిన భోగ్యతచే నీయార్తితోగూడ అత్యధికప్రావణ్యము అభివృద్ధమైనదై ప్రావణ్యముమాపమైన యనుభవము అభించనందుక “అది ప్రతిబంధకకార్యమే” అని యనుసంధించి ప్రతిబంధకములబోగొట్టి యనుభవంపఁజేయుటకుఁదగిన ప్రావణ్య భూతుని (1) అనుభావ్యచిహ్నయోగమును, (2) రక్షణార్థప్రవృత్తివిశేషమును (3) రక్షణప్రతిబంధక నివర్తకత్వమును, (4) అపరిచ్ఛిన్నమాహాత్మ్యమును, (5) ఆశ్రితాపేక్షితకరత్వమును, (6) ఆశ్రితసంరక్షణార్థమైన యాయుధపరిపూర్తిని, (7) సంరక్షణోపయుక్తమైన సముద్రశాయిత్వమును, (8) అపతారదశలోఁగూడ అతిమానుఁజేష్టితమును, (9) ప్రణయిత్వాతిశయమును, (10) ఈశ్వరాభిమానులకును అంతరాత్మయైన ఈశ్వరత్వాతిశయమును అనుసంధించి “ఇట్లురక్షకుడై భోగ్యభూతుఁడై యుండువాఁడు ప్రతిబంధకములబోగొట్టి యనుభవించుటలేదు” అను ఆర్త్యతిశయముచే నరతికృతమైన నేకవ్యాపారములనుజేసి యవసన్నులై అర్చనావతరములభవల పెరియ పెరుమాళ్లను (‘అభిగియమణవాళి’ అను శ్రీరంగనాథులను) సందర్శించి లిగిన యభినివేశాతిశయముచే నప్రకృతింగతులై, నాయకితల్లి నాయకులైన శ్రీరంగనాథులతో విశ్లేషమునుబొంది శ్రమపడుచున్న నాయకయొక్క ఆర్త్యతిశయమును అనుసంధించినదై యావిషయమును నాయకునితో చెప్పుచున్న ట్లాప్రకారము శైల యనుసంధించి చెప్పుచున్నారు.

ఆహ్వాన్ తిరువడిగళే శరణమ్

(అను) అనుభావ్యమైన అసాధారణచిహ్నములజెప్పి యీమె మిక్కిల యార్తయొన్నది. ఈమెవిషయమై ఏమిచేయఁదలంచితివి? అని నాయకయొక్క తల్లివాక్యముగా నాహ్వాన్లభివర్ణించుచున్నారు.

కజ్జలుంపకలుమ్ కజ్జలులటియాల్ కజ్జనిర్ కై కళా ల్లిత్తక్కుమ్
శజ్జశక్కరజ్జశ్శెత్తు కై కూప్పమ్, తామరైక్కణ్ణెత్తేతళరుమ్,
ఎజ్జనేతరిక్కేనునై ఎవి ట్టిన్నుమిరునిలమ్ కై తుథ్ఠావిరుక్కుమ్
శెజ్జయల్ పాయ్ సిర్ తిరువరజ్జతాయివళి తిఱ త్రైశెయ్ కిన్ఱాయ్॥

కజ్జలుమ్ పకలుమ్ కణ్ తుయిల్ అఱియాల్ = ప్రజలుని ద్రించు రాత్రుల
యందును ప్రణయినులు నిద్రించు పగటివేళయందును కండ్లార నిరురసుఎటుగదు, కజ్జ
నిర్ కై కళాల్ ఇత్తెక్కుమ్ = శోకాశ్రుప్రవాహము (కన్నీళ్లు) ను చేతులచే చల్లు
చున్నది, శజ్జశక్కరజ్జశ్శెత్తు ఎత్తు కై కూప్పమ్ = ఈ విరహవ్యధను కన్నీళ్లునుఁజూచి
సహింపలేక చక్రద్యలంకృతుఁడై వచ్చుచున్నాడనితలంచి 'శంఖచక్రములు' అని
చెప్పి చేతులమోడ్చుచున్నది, తామరైక్ కణ్ణెత్తేతళరుం = సుఖశీతలముగ గటా
క్షించుననితలంచి 'పద్మనేత్రములు' అని చెప్పి శిథిలాస్త్రాకరణ యగుచున్నది, ఉనై ఎ
విట్టు ఎజ్జనే తరిక్కేన్ ఎన్నుమ్ = "ఇట్టి దివ్యాయుధావయవ శోభోపేతుఁడవగు
నిన్ను విడిచి ఎట్లు జీవధారణముఁజేయఁగలను" అని వాపోవును, ఇరునిలమ్ కై తుథ్ఠా
ఇరుక్కుమ్ = వికాలమైన భూమిని (ఆతఁడు త్రివిక్రమోపతారమున శ్రీపాదము
లతోఁ దడవినట్లు) ఈమె చేతులతోఁ దడవుచున్నది, శెమ్కయల్ పాయ్ సిర్ తిరు
వరజ్జతాయ్ = బాల్యముచే నరుణసుందరములైయుండు, మత్స్యములు ఎగురుచున్న
కావేరిజలములచేఁ జాట్టబడిన రమణీయమైయుండు శ్రీరంగ క్షేత్రిమునఁ బవ్వళించిన
ఓస్వామి! ఇవళి తిఱత్తు ఎక్ శెయ్ కిన్ఱాయ్ = ఈమెవిషయమై ఎమిచేయదలంచితివి?

తా॥ ఈతిరువాయ్ మొధ్రిలో శ్రీనమ్మాళ్వారులు భగవద్విశ్లేషమును సహింపలేక
శ్రీరంగ నాథుల శ్రీపాదపద్మములలోఁ బ్రపత్తిజేసి అచ్చటకూడ తనమనోరథమునుఁ
బొందలేక దుఃఖపరపశుడై యొక నాయిక యవస్థనుబొందియుండగా, అప్పు
డాపిరాట్టి (నాయిక) యొక్క తల్లి నాకోమార్తె నీవిషయమును సహింపనేరక
యున్నది, ఆమెవిషయమున నీవేమిచేయ సంకల్పించియున్నావు? అని పెరియ పెరు
మాళ్లసన్నిధిలో నామె మనవిజేసికొనుచున్నట్లు ఆవాక్యములుగ నిచ్చట సాదించు
చున్నారు. శ్రీరంగ నాథస్వామి! శ్రీశరణోపనాయిక నీవిశ్లేషమును భరింపలేక
రేయింబవళ్ళును నిద్రింపక దుఃఖించుచు నీదివ్యాయుధములను దివ్యావయవములను నను
సంధింపనారంభించి దానిని శక్తిలేక చేతులజోడించి పైకెత్తి నమస్కరించుచున్నది.
భూమిని తడవుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలోనుండు ఈమెను నీవేమిచేయదలంచితివో?
ఈయార్తిని దీర్చుప్రయత్నింతువా? లేక ఆతిశయింపఁజేయ సంకల్పింతువా?

శ్లో॥ నిద్రాంనాపన్నీతి న క్తందివమియమబలా స్యాత్కిరన్తీ స్వహస్తా
దశ్రూక్తే శంఖచక్రే విశదయతి కరోత్యంజలిం హస్తతోపి ।
పద్మాక్షేత్యాద్రివశ్యా తవ విరహవశా హా కథంస్యామితిత్వాం
సర్వశ్రేయం విచిన్వన్త్యహహ కథమియం జీవతీ త్యద్యవేత్సి ॥

(అవ.) నీవు సర్వరతుకుడవైయుండ ఈమె స్థితి యెట్లుమిగియగలదో గదా ? అని ఆతిశయకచే భయభ్రాంతిరాలై చెప్పచున్నది.

ఎక్ శెయ్ కిష్టాయే తామరైక్కణ్ణా వెన్నుమ్ కణ్ణోర్ మల్కవిరుక్కుమ్
ఎక్ శెయ్ కేనెటిసీర్ తిరువరజ్జతాయెన్నుమ్ వెవుయిర్ త్తుయిర్
త్తురుక్కుమ్,
ముక్ శెయ్ తవినైయే ముకప్పడాయెన్నుమ్ ముకిల్ వణ్ణా తకువతో
వెన్నుమ్
ముక్ శెయ్ తివ్వలకముణ్డమిడ్న్దళన్దా యెన్దొలోముడికిన్ద తివ లేమ్ ॥

ఎక్ తామరైక్కణ్ణా = ప్రథమమున నన్ను ఆనన్యార్థ్యరాలనుగఁ దనకు
న్యాయముఁజేసికొని పైపై ఆశను బ్రవృద్ధమొనరించిన అతిశయిత భోగ్యభూతమైన
పుండరీకములవంటి శేత్రములఁ గలవాఁడా !, ఎక్ శెయ్ కిష్టాయ్ ఎన్నుమ్ = ఏమి
చేయుచున్నావు అని పలవరించును, కణ్ణో సీర్ మల్క విరుక్కుమ్ = అంతస్తాప
మతిశయించగ శేత్రములయందు విరహతోకాశ్రవులు ధారధారగాఁ గారుచుండ
శేమిచేయుటకు శక్తిలేనిదై పడియున్నది, ఎటి సీర్ తిరువరజ్జతాయ్ = ఉల్లోల కల్లోల
తరంగితమగు సమృద్ధ దివ్యతీర్థములచే బూర్ణంబై సుభగశీతల రమణీయంబైయుండు
శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున కధిపతివైయుండుస్వామీ !, ఎక్ శెయ్ కేక్ = శే శేమిచేయ
గలుగుదును ? ఎన్నుం వె యియిర్ త్తుయిర్ త్తు ఉరుకుమ్ = అని వేడివేడి నిట్టూర్పులను
విడిచివిడిచి కఱిపింపుచున్నది, ముక్ శెయ్ త వినైయే = ఇట్టి శ్రమ ననుభవించుటకు
మూలకందములైన జన్మాతరాజ్ఞిత పాపములారా !, ముకప్పడాయ్ = నాముందఱువచ్చి
నిలుపుడు, ఎన్నుమ్ = అని ప్రలాపించును, ముకిల్ వణ్ణా = జలస్థలవిభాగములేక వర్షించు
మేఘముయొక్క స్వభావమువంటి స్వభావము గలవాఁడా ! తకువతో ఎన్నుమ్ = నీ
వట్టి స్వరూపస్వభావమున కిట్లుదాసీనముగ నుండుట తగునా ? అనును, ఇవ్వలకమ్
ముక్ శెయ్ తు ఉణ్ణు ఉమిడ్న్ద = ఈలోకములనన్నిటిని మొదట సృజించి, పిమ్మట
మింగి, ప్రళయపానమున మరలక్రక్తి, అశన్దాయ్ = పాదపద్మములయందు భక్తి

నడయింపఁజేయుటకై నీనివ్వపాదములచే గొలిచితిని, ఇవట్లు ఎఁముడికిన్దరు కొలో = ఈమెకు పర్యవసాన మెట్లున్నదో తెలియుటలేదు.

తా॥ నిఖిల జగ ద్రక్షుడవగు శ్రీరంగనాథా ! నీ కనన్యార్థ కేవలభూతు రాల్చై నీ విరహదుఃఖమును భరింపలేక పరితపించుచుండు ఈశ్వరోపనాయక “ఓ స్వామీ ! నన్నెందులకిట్లు బాధించుచున్నావు? నేనీబాధను సహింపలేకయున్నానే? ఇది నా పాపమా? దౌర్భాగ్యమా? ఓ స్వామీ ! నీవిట్లుదాసీనముగనుండి యిట్లు బాధపెట్టుట నీ స్వరూపస్వభావములకు కొంచెముగూడ తగినది గాదు?” అని సర్వదా విలపించుచున్నది. ఇంక ఈమె కేమిగతియో చెప్పుము?

శ్లో॥ కింవాతర్యా తస్యోజాంబక మయిక్యపయే త్యేన చింతాకులాస్యా
ద్యామృతవర్షాచ రంకేశ్వర రుచిరసరిన్నాయకేత్యేన వక్తి ।
ఉచ్ఛాపైశ్చ ద్రుతాస్యాత్ స్వరతికిలపురా కర్షసిల్లాబ్ధవర్ణం
సృష్టిస్థిత్యంతపాతుం కథయతిచ కథంహంత వోజ్జీవితాస్యాత్ ॥

(అవ.) ఆశ్రితవిరోధినివర్తకములైన అవతారముల నెత్తినవాడవయ్యును ఇట్టిమె యార్తయైయుండ నేమిచేయుచున్నావు? అని ప్రశ్నించుచున్నది.

వట్కిలభిక్షైయు మృణివణ్ణా వేన్నుమ్ వానమేనోక్కు మ్మైయ్యాక్కుమ్
ఉట్టుడైయశుర రుయిరెల్లాముణ్ణ వొరువనే యెన్నుముళ్ళురుగుమ్.
కట్కెలీ యున్నై క్కాణుమా అరుళాయ్ కాగుత్తాకణ్ణనేయెన్నుమ్
తిట్కొలిమదిళ్ళోహుత్తి తిరువరజ్జత్తా యివళ్ తిటత్తై శెయ్ దిట్టాయ్॥

ఇత్యేయమవట్టు ఇలల్ = ఇప్పుడు పరమలజ్జావతియగునీమె కొంచెమైనను సిగ్గు బిడియములను సరకుజేయకయున్నది, మణివణ్ణా ఎన్నుమ్ = ఎవరున్నను లక్ష్యముచేయక ఓ సీలమాణిక్యవర్ణా! వేంచేయుము అని బిగ్గరగా కేకలువైచుచున్నది, వానమే నోక్కుమ్ మైయ్యాక్కుమ్ = నీవు వచ్చెడివేమోయని నీ యాగమనయ్యగమగు ఆకాశమునే చూచుచు భ్రమజెందుచున్నది, ఉట్టు ఉడై అశురర్ ఉయిరెల్లామ్ ఉణ్ణ పీరువనే ఎన్నుమ్ = అత్యుగ్రబలసంపన్నులై లోకకంటకులగు అసురులయొక్క ప్రాణముల నన్నింటిని నిరవశేషముగ గోలిన లోకైకవీరా ! నిఖిలజగన్నాయకా ! అని పలు మాలు నీవీరపరితములఁ గీర్తించుచు పిలుచుచున్నది, ఉళ్ళురుగుమ్ = మనస్సులోఁ గరుగును, కట్కు ఇలీ = కన్నులకు విషముగానివాఁడా? ఉన్నై = నిన్ను, కాణు మాలు = నేనించుభాగ్యము కలుగునట్లు, అరుళాయ్ = అనుగ్రహింపుమా, కాగుత్తా కణ్ణనే = నీవు తలచుకొనినప్పుడు “పుంసాందృష్టిచిత్తాపరిహారిమ్” అనియును

“దదృశుర్విస్తీతాకారాః” అనియు జానపదులు, ఆరణ్యకులు అను విభాగములేక ఎల్లజనుల సేవసాదించిన చక్రవర్తి శ్రీమహారాడవుగను, “తానామావరభూచ్ఛారిః స్వయమానమభాముజః” అనినట్లు గోపికలకును తనయులొక సౌందర్య సాభాగ్యమును గొల్లగననుభవించజేసిన శ్రీకృష్ణస్వామిగను అవతరింపలేవా? ఎన్నుం = అని చెప్పుచున్నది, తిలకోడి మదిలో కూర్చుండు సుదృఢములై ధ్వజపతాకౌద్యలంకృతములై యుండు దివ్యసప్తస్రాకారములచే జుట్టబడిన, తిరువరబ్జత్తాయ్ = శ్రీరంగదివ్య తేత్రమున నిత్యసన్నిధిజేయువాడా! ఇవలొలికత్తు = ఈ మెవిషయమును, ఎక శైయిత్తియై = ఏమిచేసితివి?

తా॥ ఓ శ్రీరంగనాథా! ఈనాయక లజ్జను పరిత్యజించినవై నీవుపరమపదము నుండి వచ్చుచున్నావేమోయని యాశపడి యాశసమువంక నడిపనిగ జూచుచు నిలచుచున్నది. నీవురానందున ఓ స్వామీ! సాధనాంతరపరులకు నీ వగోచరుడవైనను నీ నిష్కేతుకదివ్యకటాక్షసాత్తులకు మాత్రము రామకృష్ణాద్యసతారములయందువలె సేవ సాదించవా? నీకనన్యార్థా శేషభూతురాలనుగదా చానురాలను” అనిపలువిధము లుగ వలవరించుచున్నది. ఈ మెవిషయమై నీవేమినిర్ణయించుకొంటివో? తెలియలేను.

శ్లో॥ లజ్జాహీనైవభాతి స్వయమిహ మణివల్లేతి సంశయతీయం

మూర్ఖాచూఘ్నీతి వీరాసురకులహాననేత్యేవ చిత్తేగృతాస్యాత్

కాకుత్స్థ! త్వమదృశ్యం కథయకథమహం హంతపశ్యామిక్వణే

త్యారా శ్రీరంగనాథ త్వమిహవద కథం కింకరోవ్యద్యచాస్యాః ॥

(అవ.) ఆపరిచ్ఛిన్న మహిమాత్మికయాన్నికుండవైయుండి ఈ మెకిట్టియవస్థను గలుగజేసిన నీ నీమెను ఏమిచేయడలచియున్నావు? అని ప్రశ్నించుచున్నది.

ఇట్టకాల్పిత్వై గళాయీరుక్మ మెఘుస్థలాయ్ మయభ్రుమ్ కై కూష్మమ్
కట్టమేకాదత్ర మూర్చ్ఛిక్కుమ్ కడలోవణ్ణా కడియై కాణేర్నుమ్,
వట్టవాయ్ నేమి వలజ్జేయూ వెన్నుమ్ వద్దిడాయె నైస్తే మయభ్రుమ్

శిట్టనే శైఘ్రసీర్ తిరువరంగత్తా యివలొలికత్తై శిద్దిత్తాయ్ ॥ ౪

ఇట్టఇట్ట కాలొకగళాయ్ యిరుక్కుం = విరహవృధ అతిశయించుటచే బరవశమై, సకీయలచే నుంచబడినచోటులయందే అట్లట్లేపడవై దిన చేతులుకాళ్ళు గలవై స్పృతిలేక పరివశయైయుండును, ఉలాయ్ మయభ్రుమ్ = మూర్ఛనువదలి లేచి సంచరించి తరువాత మరలమోహముజొందును, కై కూష్మమ్ = చేతులనుజోడించి

నమస్కరించును, కొత్త కట్టమే ఎట్టు మూర్చిక్కమ్ = ప్రణయము చాలచెడ్డది
యని దూరుదు మూర్చిల్లును, కడల్వణ్ణా కడియైకాణ్ ఎన్నుమ్ = సుమద్రము
వంటి గంభీరస్వభావముగలవాడా! నీవు చాలక్రూరుడవునుమా! అని దూషించు
ను, వట్టవాయ్ నేమి వలజ్జైయా ఎన్నుమ్ = ఆశ్రితరక్షణమున సర్వతోముఖమై
యుండు శ్రీసుదర్శనచక్రమును ధరించియుండువాడా! అని పిలుచును, వన్నిడాయ్
ఎట్టైవే మయిళ్ళుమ్ = స్వామీ! కృపతోవెంటనేవచ్చి నేవసాదింపుమాయని యనుచు
పలుమారులుమూర్చిల్లును, శిట్టనే కెట్టునీర్ తిరువరజ్జత్తాయ్ = ఈమె నిట్లుపరితపింపఁ
జేసి యేమియు తెలియనివానివలె శిష్టభావనజేయుచు సమృద్ధజలపూర్ణంబగు శ్రీరంగ
దివ్యక్షేత్రమున నిత్యసన్నిధిజేయుచుండు పరమపురుష!; ఇవతో తిలత్తు ఎన్ శిన్ని
త్తాయ్ = ఈమెవిషయమై ఏమిచేయఁదలంచుచున్నావు?

తా॥ శ్రీరంగనాథా! ఈనాయక కొంతనేపు స్పృహితక కాళ్ళచేతులు
అట్లేపడియుండ మూర్ఛనొందుచున్నది, కొంతనేపు మూర్ఛనొండిలేచి తెలివిగలిగి
తటాలున నీకంజలిసమర్పించి “ఓ! దివ్యకుంఠరవిగ్రహా! నన్ను కనికరింపక
మిక్కిలి క్రూరుడవైయున్నావు, నీయందలిప్రణయము ప్రాణాంతకమైనదినుమా!
ఈశ్రమమునుధరింపఁజాలకయున్నాను” అనిపలవరించుచున్నది, “నీవు ఆశ్రిత
సంరక్షకైకవ్యగ్రముగు శ్రీసుదర్శనచక్రముతోఁగూడ నొకసారివచ్చి నేవ
సాదింపుము.” అనిబ్రతిమాలుచు మరలమరల మూర్చిల్లుచున్నది, ఇట్లయొక
యగు నీయబలరత్నమును మిక్కిలి పరితపింపఁజేయుచు నేమియు తెలియనివానివలె
శిష్టాగ్రేసరచక్రవర్తిగా నందఱికిని తోచునట్లు నటించుచు దివ్యకావేరిపరివృతంబగు
శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున నాగపర్యంకమున నిద్రామద్రాభిరాముడవైయున్నావా?
ఈమెను భవదేవకేశరణ్యులు ఉన్న స్థలిత దుర్భర భవద్విరహవ్యథాకులితను ఏమిచేయ
సంకల్పించియున్నావు? చెప్పుము.

శ్లో॥ నిశ్చేష్టా సాణిపాదేభవతి చరతి చాప్యంతరా మోహితాస్యాత్
కృత్వా చాప్యజ్జలిం సావిషయపలతాంవక్తి ధిజ్ఞార్ఘి తాస్యాత్ ।
కూరోస్యంభోధి వర్ణేత్యసి వదతి సమాహూయహే చక్రపాణే
మామాయాహేతి మోహంభజతి కిలహరే రంగరాట్ కింసుకుర్యాః ॥

(అను) ఆశ్రితాపేక్షిత ఫలప్రదుడవై నీవుండగా — ఈమె ఈరితిగ
ప్రతిక్షణము అవస్థాభేదముకలుగునట్లు అధికార్తిని యనుభవించుచున్నదేయని చెప్పు
చున్నది.

శిద్దిక్కుమీతిశైక్కుమీతేఱుమీకై కూప్పుమీతిరువరజ్జత్తుళ్ళాయెన్నుమ్
వద్దిక్కుం, ఆళ్ళేనుట్టైక్కణ్ణీర్ మల్ గ వద్దిడాయెన్టెన్టే మయజ్జుమ్,
అద్దిప్పొదవుణనుడలిడద్దానే యలై కడల్ కడైవ్దవారముదే
శిద్దిత్తుళ్ళ శరణమ్ శార్వదే వలిత్తైయలై మైయ్యల్ శెయ్దానే || ౫

అద్దిప్పొదు = సంధ్యాకాలమున, అవుణ్ణ ఉడల్ ఇడద్దానే = హిరణ్యా
సురునియొక్క శరీరమును (భక్తుడగు ప్రహ్లాదునిసంరక్షించుటకై) తీక్షణభాగ్యములచే
జీల్చినవాడవును, అలైకడల్ కడైవ్ద ఆరముతే = ఉల్లాలకల్లాలగంభీరముగు సము
ద్రమునుమధించిన నిరతిశయ భోగ్యస్వకూపుడవును అగునిన్ను, శిద్దిత్తు = సమీ
పించి, ఉక్కాశరణమే = నీదివ్యపరణారవిందములనే, శార్వతు వలిత్తైయలై =
పొందవలయునని మిక్కిలిపట్టుదలగల ఈయబలారత్నమును, మైయల్ శెయ్దానే =
మోహింపజేసిన స్వామీ!, ఇవల్ = ఈమె, శిద్దిక్కుమ్ = నీ సౌందర్యసౌభాగ్యా
దులను పూర్వసంక్షేపప్రకారములను ధ్యానించును, తిక్కైక్కుం = మోహమును
జెందును, తేఱుం = చూతాత్మగఁ జెలివిగలదైనిలుచును, కైకూప్పుమ్ = చేతులుమోడ్చి
నమస్కరించును, తిరువరంగత్తు ఉళ్ళాయ్ = శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున విజయము
జేసియుండుస్వామీ!, ఎన్నుమ్ = అని పలవరించును, వద్దిక్కుం = నమస్క
రించును, ఆళ్ళే = ఆచ్చటనేనిలచి, మట్టై కణ్ణీర్ మల్ క = సుభగశీతలములగు బాష్ప
ములు నేత్రములనిండి దిగజారుచుండగా, వద్దిడాయ్ ఎట్టెన్టే = కృపతో శీఘ్ర
ముగ దయచేయుమాయని పలుమారుపలుకుచు మూర్ఛనొందును.

తా|| శ్రీరంగనాథా! ఈనాయిక నీసౌందర్యసౌభాగ్యదులను చూచు
చుండు సఖులదలంచి వ్యామోహపడి పలుమాఱులు నిన్నాహ్వానించుచు మోహము
జెందును. అందఱికిని యత్యాశ యుదయించునట్లు అప్పుడప్పుడులేచి మంచితెలివితో
నుండి నీ తిరునామములనుజెప్పి పిలిచి యంజలిచేసి దండముసమర్పించుచు దుఃఖా
క్రాంతిరాలగుచున్నది. “ఓ స్వామీ! నాకు నేవసాదింపుమా” అని ప్రార్థించును.
ఆశ్రితసంరక్షణార్థమై హిరణ్యాది దుష్టరాక్షసుల సంహరించిన పరమదయామూర్తి!
నిన్నుబొందవలయునని యాశించి యిట్లు పఠితమిచుచున్న ఈ యబలామణిని ఏల
యిట్లు వేధించుచున్నావు? నీ కిది తగదు.

శ్లో|| సంచిత్తైవాపి మోహంభజతి పునరియం యాతి సంజ్ఞాంచభక్త్యా
కృత్వాచాప్యంజలిం త్వాం నమతి కిరతి సా రంగరాజేతి చాశ్మికా|
అయాహిత్యేవమోహంభజతి సరహారే సాయముద్భిన్నవైత్య
క్షీరాభ్యై ప్రాప్తపూర్ణామృత ! కుశలమతిం కన్యకాం మోహయేః||

(అవ.) ఆశ్రిత సంరక్షణకలత్పరములగు నాయుధములతో మహోజ్వల మంగళ విగ్రహుండవైయుండియు నీ చరణచాసియగు నీమె నిట్లు పరితపింపజేయుచున్నావు. ఈమెను సంరక్షించుటకు నేనిక చేయవలసిన పనియేమో యాసతీయవలయునని ప్రార్థించుచున్నది.

మైయల్ శెయ్ దెన్నై మనజ్జవర్ న్దానేయెన్నుమ్ మాయాయనే
యెన్నుమ్
శెయ్యువాయ్ మణియేయెన్నుమ్ తణ్ పునల్ శూన్ తిరువరజ్జత్తుళ్ళా
యెన్నుమ్,
వెయ్యువాళ్ తణ్ణు శజ్జుశక్కరమ్ విల్లేన్దుమ్ విణ్ణోర్ ముడల్ యెన్నుమ్
పై గొళ్ పామ్మణై యాయివళ్ తిఱత్తరుళాయ్ పావియ్ శెయ్ త్తా
లతవే || ౭

ఎన్నై మైయల్ శెయ్ తు మనమ్ కవర్ న్దానే ఎన్నుమ్ = నన్ను మోహింపజేసి నామనస్సును హరించినవాడా యని యనును, మాయాయనే యెన్నుమ్ = నిరవధిక దివ్యాశ్చర్య కల్యాణ గుణగణచేష్టితా ! అని వర్ణించును, శెయ్యు వాయ్ మణియే ఎన్నుమ్ = దివ్యారణ సుందరబింబాధరా ! దివ్య మణివర్ణా ! అని సంబోధించును, తణ్ పునల్ శూన్ తిరువరజ్జత్తు ఉళ్ళాయ్ ఎన్నుమ్ = సకల తాపహరములగు సుభగ శీతల పావనతీర్థములచే బరివృతంబగు శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రమున నిత్యవాసము జేయు పరమసుందరమూర్తి ! రసికశిఖావతంసా ! అని యభివర్ణించును, వెయ్యువాళ్ తణ్ణు శజ్జుశక్కరమ్ విల్ విన్దుమ్ విణ్ణోర్ ముతల్ ఎన్నుమ్ = ఆశ్రితవిరోధులయందు పరమతీక్షణములై యుండు నందక, కామోదకీ, పాంచజన్య, సుదర్శన, శార్ఙ్గములను పంచాయుధములను ఆశ్రితత్రాణ విలంబమును సహింపజాలక సదా సిద్ధముగ ధరించియుండి పరమపదవాసులగు అనంత గరుడ విష్వక్సేనాదుల కధి నాయకుండవైయున్న పరమ పురుషా ! అని కీర్తించును, పైగొళ్ పామ్మ అణైయాయ్ = సువిశాల ఫణామణి మండితుండై సర్వవిధ శేషత్వ నిర్వాహకుండగు శ్రీమదాదిశేషుని శయ్యగాఁగలిగిన పరమభోగకతానా !, ఇవళ్ తిఱత్తు = ఈమెను సంరక్షించుటకు ఈమెవిషయమై, పావియ్ = పావిత్యురాలనగు నేను, శెయల్ పాలతు = చేయవలసిన విధమును, అరుళాయ్ = కృపజేయును.

తా॥ దివ్యభోగిభోగ శయనీయకాయనగు నో శ్రీరంగధామా ! నీ నాయక

నా కుమార్తె “నీ సౌందర్యాదులను పంచదివ్యాయుధములను నాకు సాక్షాత్కరింప జేసి నన్ను వ్యామోహింపజేసి నామనస్సును అపహరించుకొనిపోయి యతి రమణీ యంబగు శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున సుఖముగఁ బవ్వళించి భోగభాగ్యముల ననుభవించు చున్న నాస్వామీ! పరంధామా!” అని పలుమాటలు పఠింపించుచు మూర్ఛిల్లుచు లేచి మరల నిన్ను గీర్తించుచు వర్ణనాతీతమగు విరహయాతన ననుభవించుచున్నను ఈమెను నీవు కటాక్షింపక ఇట్లుదాసీనముగ నుండుటకు గారణము నీదోషముకాదు; ఈమె దోషమునుగాదు. నా ప్రబలతరమగు పాపపరిపాకమే.

శ్లో॥ మాయీక మధ్మాంచకృత్వా మమహరసి మనోరమ్య వక్త్రోసిరత్నే
త్యేవం శీతాంబుధారావృత శుభనగరీ రంగనాథేతివక్తి ।
ధత్సే తీవ్రాసిచాపా సురవరకరయో శృంఖలక్రే గదాంచే
త్యేవం శ్రీశేషకాయీత్వయి ధృతహృదయాం తామయాం కిన్నరుర్యామ్॥

(అం.) ఆశ్రితసంరక్షణార్థము క్షీరార్ణవకాయీయైయుండు సర్వేశ్వరుడవగు నీ దివ్యమంగళ గుణచరితాదుల సంకీర్తించుచు క్లेशపడుచున్నదియని చెప్పుచున్నది.

పాలతున్నజ్జల్గిన్నజ్జల్ పడైత్రాయ్ పథ్నీలారోపథ్నీనిన్ద్రానే
కాలశక్రరత్రాయ్ కడలిడణ్ణొణ్ణ కడల్ వణ్ణా కణ్ణనేయన్నమ్,
కేల్ గొల్ తణ్ పునల్ శూర్ తిరువరజ్జత్రాయెన్నుం ఎత్తీర్తనే
యెన్నుమ్

కోలమామృతైక్కణ్ పనిమల్ గవిరుక్కుమెన్నుడై కోమల
కొమ్మిన్ద్రే ॥ 2

ఎన్నుడై కోమల కొమ్మిన్ద్రే = నా కమనీయ కోమల కిసలయ (చిగురు) తల్లజం బగు నీమె, పాలతున్నజ్జల్ ఇన్నజ్జల్ పడైత్రాకాఁ అయాస్థలముల ననుసరించి, ఆనాశ్రితులకు దుఃఖములను, ఆశ్రితులకు సుఖపరంపరలను గలుగఁజేయువాడవై, పథ్నీ ఇలార్ పథ్నీ నిన్ద్రానే=పరమార్ద్రాపరాధులుగూడ వచ్చి యాశ్రయింపఁదగినట్లు ఆశరణ్యశరణ్యుడవై వేచేసియున్నవాడవును, కాలశక్రరత్రాయ్=ఆశ్రితుల ప్రాప్తి కాలము నీయభిమతానుగుణముగ నుండునట్లు ఋతువత్సరాది కాలచక్రమును స్వాధీనముగ నుంచు కొనియుండువాడవై (లేక) విరోధులకు మృత్యువును గలుగఁజేయుచు పరమ భయంకరమైయుండు సుదర్శనచక్రమును దివ్యాభరణముగ ధరించియుండు వాడవై, కడల్ కడల్ వణ్ణా ఇడణ్ణొణ్ణ=ఆశ్రితరక్షణార్థమై క్షీరసముద్రమున నింకొక సముద్రములోపవ్వళించియున్నట్లు నిద్రామద్రాభిరాముడవై యుండువాడ

వునునగు, కణ్ణనే = శ్రీ కృష్ణస్వామీ!, ఎన్నుమ్ = అని బహుభంగుల నీ కల్యాణ గుణచరితాదులఁ గీర్తించుచున్నది, కేల్కొల్ తల్ పునల్ శూఢ్ = దివ్యసుందరములగు మత్స్యములు త్రుళ్ళుచుండు చల్లని సుగంధ పుష్పాననీతీగ్గములచేఁ బరివృతమైయుండు, తిరువరళ్ళత్తాయ్ = శ్రీ గంగ దివ్యక్షేత్రమున విజయముఁ జేసియుండు స్వామీ!, ఎన్నుమ్ = అని యాహ్వానించును, ఎక తీర్త్తనే = నేనవగాహించుటకు కల్యాణగుణామృత పుష్ప తీగ్గస్వరూపా! ఎన్నుమ్ = అని వర్ణించును, కోలం చూమటైకల్ = దర్శనీయములై త్తాఘ్నుములై సుభగశీతలములైయుండు నేన్రోత్పలములయందు, పని మల్క = చల్లనినీరు నిండునట్లు, ఇరుక్కుం = స్థబ్దురాలై నిలిచియుండును.

తా॥ సుఖదుఃఖములను అనుకూల ప్రతికూలానుభావ్యములుగ నీవుజేసిన వ్యవస్థ నాపర్యంత మనుగ్రహింపవా? నీ యశగణ్యశరణ్యత్వ మెచ్చటికిపోయినది? ఆశ్రిత విరోధులయొక్క ప్రాణములగొల్చిలు ప్రళయకాల మృత్యుస్వరూపుండగు శ్రీ సుద ర్పనాఘ్నినల నీ దక్షిణాన స్థమున ధరించియుండుట దాసురాలిత్వ గాదా? అనియు, శ్రీ క్షీర్ణార్ణవమున శేషపర్వంకళామునై యుండుటయు, శ్రీ సందగోపుల శ్రీకుమారులై యనతరించుటయు ఆశ్రితసంరక్షణాగ్రహేగదా! త్వద్గుణైః ధారకపోషక భోగ్యత్వ విరోధులగు మద్గత సమస్తదోషములను నిగమించినట్లు త్వత్సంక్లేష విరోధులైన నా పాపములగుగాడ పోగొట్టి నన్ను గ్రహింపుమా! అని కీర్తించుచు 'ఎడ బాటు' అను శబ్దప్రవాహమునుగాడ సహింపఁజాలక పగను మృనుశ స్వభావయై కమ నీయకోమల కిసలయస్వరూపయైయుండు నాకుమార్తె తన దివ్యసుందర నేన్రోత్పలములయందు బాష్పములు నిండగా స్థబ్దురాలై నిలిచియున్నది.

శ్లో॥ నానాదుఃఖాని భో గనపి వితరసిభో! దీవబంధో! దయాళో!

కాలాధీశోసిచాంభోనిధి కృతశయనః కృష్ణ గంభీరభావః ।

మీనాక్రంతాంబుధారావృత శుభనగరీ రంగనాథేతిశ్శిగ్గ

త్యేవం బాష్పాభివర్షాన్ ప్రవహతి శతతం మత్సుతాకోమణి ॥

(అవ) నీయలినానాచ చేష్టితములలో నత్యంతప్రసన్నయై పైపైన నతిక్లిష్టావస్థల ననభవించుచున్న ఈమె విషయమై ఏమిచేయగలదానను అని అనుచున్నది.

కొఱున్దువనవర్కెక్కున్నుమ్ కున్జేన్ది కోన్నిరై కాత్తవనెన్నుమ్ అఱున్దొఱుమావియనల వెవుయిక్కు మజ్జినవణ్ణనేయెన్నుమ్, ఎఱున్దు మోనోక్కి యిమైప్పిలలిరుక్కుమెజ్జనే నోక్కుకేనెన్నుమ్ శెఱున్దడమ్ము నల్ శూఢ్ తిరువరళ్ళత్తా యెక శెయ్ కే న్కాతిరు

మకత్కే ॥ ౮

వానవర్కట్కు కొట్టువై ఎన్నుమ్=నిత్యనూరులకు శిరోభూతుడైనస్వామి! (అనును), కుష్టవీధి కోనిరై కాత్తవక్ ఎన్నుమ్=ఆపరత్వముతోగూడ ఆశ్రితరక్షణార్థమై యవతరించి గోవర్ధనపర్వతమును అనాయాసముగ నెత్తి గోగోపగోపీజనముల సంరక్షించిన మహానాథావా! (అనును), అట్టుమ్=ఆరక్షణము తనయందు ప్రసరింప నందున భక్తిపరవశురాలవలె కనులనీరునిండ విలపించును, తొట్టుమ్ = ప్రపన్నులవలె అంజలిబంధమును జేయుచు నిలుచును, అవి అనల నెవ్వయిర్క్కుల్ = ఏమిచేసినను ప్రయోజనములేనందున ఆత్మవస్తువుదగ్గముగనట్లు వేడివేడినిట్టూర్పులవిడుచును, అట్లైన వట్లనే ఎన్నుమ్=నన్నిట్టూర్పువాముగ్గగ నొనరించిన అంజన నీలస్నిగ్ధవ్యమంగళవిగ్రహా! అనును, మేల్ ఎట్టువై నోక్కి=యూర్తనాదమును విని రావచ్చునని పైకి తలనెత్తి చూచుచు తెప్పవల్పుకయుండును, ఎట్లనే నోక్కుకేక్ ఎన్నుమ్ = నిన్నేవిధముగ నెచ్చట నేవంపఁగలదానను (అనును), శెట్టు తడమ్ పునల్ శూత్రి = సమృద్ధమైన లుప్తకల్ల వ్యాపించియున్న శ్రీకాశేరీజలముచే బడివృత్తును, తిరువర్జత్తాయ్= శ్రీరంగదివ్యక్షేత్ర భోగిభోగ శయనీయకాయయైయుండు స్వామి! ఎక్ తిరుమ కట్కు ఎక్ కేక్=శ్రీమహాలక్ష్మిగో సమానురాలైన నాకుమార్తెకు నేనేమిచేయ గలను?

తా॥ శ్రీరంగరంగచంద్రా! నాకొమార్తె “ఓ దేవాధిదేవా! గోవర్ధనధారి! క్యామనుందరదేవా! ” అని సీతిరునామములఁ జేర్కొని యావ్యసించుచు వేడి వేడిగా నిట్టూర్పులవిడుచుచు దుఃఖముతో నిన్ను నమస్కరించుచు తలఁచునలెచి పైకిఁ జూచి, సీపురానందున “ఓ స్వామి! నిన్ను నేవించుట కుపాయము నెఱుంగకయున్నా” నని వాపోవుచు వేదన నకుభవింపఁజాలక మూర్ఖిల్లుచున్నది. ఈమెయుజ్జీవించుటకు ఈమె తాప ముపశమించుటకును నేనేమిచేయఁగలదానను?

శ్లో॥ మూరింద్రోత్తంస భూషా మణి రయ మచలోద్ధారణో గోపతిశ్చ
త్యేవంక్రందంత్యనాథా భజతి చ బహుగంతాప నిశ్వాసశీలా ।
తిష్ఠన్తీ నీలనక్షత్యపి గగనమియం పశ్యతివ్యాయతాక్షీ
త్యాం పశ్యేయం కథం వేత్తపి వదతి విభోరంగరాట్ కిన్నుకుర్యామ్ ॥

(అను.) శ్రీలక్ష్మీభూసీశానామకుడైన నీయందలి ప్రణయాతిశయముచే బలితపించు నీమె దుఃఖమువకు అంతము గనఁబడుటలేదు అని అనుచున్నది.

ఎన్నిదమగ కేర్ మార్పనేయెన్ను మెన్నుడై యావియేయెన్నుమ్
నిన్నిద మెయిల్ నొలిడన్దు నీకొడ్డ నిలమకల్ కేవ్వనేయెన్నుమ్,

అష్టరువేల్ముమ్ తఱువి నీకొణ్ణవాయ్మకళన్పనే యెన్నుమ్
తెన్దిరువరజ్జమ్ కోయిల్ కొణ్ణానే తెలికిలేక్ ముడివిత్తళితనక్కే || ౯

ఎక్ తిరుమళ్ శేర్ మార్పనే ఎన్నుమ్ = నాకు స్వామినియై పురుషకార భూతురాలైన శిరియపిరాట్టి నిత్యవాసముండేయమన్న విశాల దివ్యసత్యస్థలములచే విధూషితుడగు స్వామీ ! అనును, ఎన్నుడై ఆరియే ఎన్నుమ్ = నాయొక్క ప్రాణ భూతుడవై నామనస్సుననున్నవాడా ! అనును, నిక్ తిరు వెయిల్ ద్రాల్ ఇడన్దు నీకొణ్ణ నిలమకళ్ శేళ్వనే ఎన్నుమ్ = నీ దివ్యసుందర దంతాగ్రముచే బ్రళయమున మునిగి ఆణ్ణకపాలమునుండి యుద్ధరించి నీవు నీకు ప్రియదయితగా నంగీకరించిన శ్రీ భూపిరాట్టికి వల్లభుండైనవాడా ! అని కీర్తించును, అష్ట ఊరు ఏల్ముమ్ = వృషభ ముల శుల్కముగానుంచిన నాదివసమున భయావహాధ్వనిచే భయంకరములైన సప్తవృధ భములను, తఱువి = అభిమతివిషయ కంఠాల్లేషమునలే అనాయాసముగజయించి, నీకొణ్ణ ఆయ్మకళ్ అన్ననే ఎన్నుమ్ = నీవు స్వీకరించిన తుల్యశీల వయోవృత్తయగు నప్పిన్నైపిరాట్టికి బ్రణయండవైనవాడా ! అనును, తెక్ తిరువరజ్జమ్ కోయిల్ కొణ్డానే = దివ్యరమణీయ శ్రీరంగత్రైత్రమున నిత్యవాసముండేయమన్న పరమ పురుష !, ఇనళ్ తనక్క ముడివు తెలికిలేక్ = ఈమకు దుఃఖావసానమును తెలిసి కొనలేకున్నాను.

తా|| శ్రీరంగనాథా ! ఈయబలామణి, “ శ్రీభూనీలాదేవులకును నాకును పా్రిణనాథుడైన పురుషోత్తమా ! ” అని నిన్నెల్లప్పుడు ననుసంధించుచు దుఃఖపడుచున్నది. ఈక్షేత్ర మెప్పటికిఁదీగునో తెలియుటలేదు.

శ్లో|| మన్నాథ శ్రీధరకోరస్థల మమ సకలప్రాణరూపేతి వత్తి
వైవరం దంష్ట్రాగ్రతోధూధరణ వృషజయపూర్ణం గోపీప్రియేతి ।
శ్రీమద్రంగాభిధానే కృతనిజవసతే దక్షిణేన్ద్రక్ పురతన్వం
సత్యంబాభాసి విష్ణోత్వయి సతతమియం మోహితాకింభవేధా ॥

(అపం) ఈశ్వరాభిమానలకును అంతరాత్ముడైన సర్వేశ్వరుడు ఈమె యొక్క దురింత దుస్సుహ పరితాపమును చిలసికొని తన సౌఖ్యాత్మికయముచేతను, తన దివ్యసుంగళవిగ్రహ సౌందర్యానులచేతను అంతర సంశ్లేషమును విశేషించి ప్రకాశంపజేయగా నీమేకుఁగలిగిన యాశ్వావిశ్వాసములనుఁ దిలకించి స్వగతముగ ఈమె తల్లి సంతుష్టయై చెప్పచున్నది.

ముడివివళ తనకొన్నట్టిగిలేనెన్నుమ్ మూవులగాలియే యెన్నుమ్,
 కడికమట్లొక్కొస్తైచ్చడయనేయెన్నుమ్ నాన్తుగక్కడవులేయెన్నుమ్
 వడివుడై వానోర్ తలై వనేయెన్నుమ్ వణ్ తిరువరజ్జనేయెన్నుమ్
 అడియడై యాదాళ్ పోలివళణుగి యడై న్దనళ్ ముగిల్వణ్ణనడియే || ౧౦

ఇవళ్ తనక్కు ముడివు ఒన్టు అఱికిలేక ఎన్నుమ్ = ఈమె (ఈశతగోప నాయిక) తనకు దుఃఖనాశమునకుండగిన యుపాయ మేదియును తెలియనేరక యున్నాను అనియనుచున్నది, మూవులకొలియే ఎన్నుమ్ = త్రైలోకేశ్వరుడగు నింద్రునకు నంతరాత్మలై ముల్లోకములకును నిర్వాహకుడైనవాడా! అని యభివర్ణించు చున్నది, కడికమట్లొక్కొస్తై శడయనే ఎన్నుమ్ = నిరుపాధిక దివ్యపరిమళ ప్రవాహి యగు 'కొస్తై' అనుపుష్పమును తన జటాజూటమున ధరించియున్న రుద్రునికిని యంత రాత్మవై యతనిఈశ్వరత్వోపా సకత్వాదులకు నిర్వాహకుడైన పరమపురుషా! అని కీర్తించును, నాన్తుగక్కడవులే ఎన్నుమ్ = శ్రీచతుర్భుబ్రహ్మకును అంతర్యామియై యుండి నియామకుడైన పురుషోత్తమా! అనును, వడివు డాడై వానోర్ తలై వనే ఎన్నుమ్ = తనతోఁబాసమైన దివ్యదేహముఁగల నిత్యనూరులకును అధిపతియైన వాడా! అని కీర్తించును, వణ్ తిరువరజ్జనే ఎన్నుమ్ = పరమోదారసుందరంబగు శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమున విజయముఁజేసియున్న పరంధామా! అనిపించును, అడి అడైయా తాళోపోల్ ఇవళో ఇట్టు పరత్వ సౌలభ్య సౌశీల్యాదార్యముల ననుసంధించి అతని దివ్యపాదారవిందములను బొందనిదానివలెనుండి ఈమె చుకిల్ వణ్ణిక్ అడి = నీలమేఘకావ్యముల విగ్రహుని దివ్యపాదారవిందములను, అణుకి అడైన్దనళ్ = సమీపించి పొందినది.

తా|| ౬ శ్రీరంగనాథా! ఈ నా కుమార్తె “త్రిలోకాధిపతియగు నింద్రున కును, బ్రహ్మరుద్రులకును నిత్యనూరులకును అంతర్యామివైయుండి సత్తాధారకుండవగు టయేగాక వారల కధిపతివై తత్కార్య నిర్వహణ సామర్థ్యముల నొసంగుచునుండియు సంసారులకుఁగూడ నేపసాదింపవలయునని పరమోదారుడవై శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రమున భోగిభోగకయనియకాయైవైయుండు పరమపురుషా! నిన్ను నేవింపఁజాలక నే ననుభవించుచున్న ఈబాధ నాకెప్పుడు తీరునో తెలియటలేదు” అని వాపోవుచుండును, ఈమెయొక్క బాధనుజూడగా నీ దివ్యపాదారవిందముల నీమె పొందఁజాలదని తెలిచియుంటిమి, కొని అట్లుగాక నీపాదారవిందముల నిష్పణ్ణదేవరి

యానందించుచున్నది. నాపాపములన్నియు పటాపంచలైనవి. నా భాగధేయుడు పండినది.

శ్లో॥ అస్యా దుఃఖాంతకం కిం మనుభవతి న వేదీతి వక్త్రీయమింద్ర
త్రైలోక్యాధీశ శంభో వికచసుమ జటాభృచ్చతుర్వక్త్రజేవ |
నూరీణాం నాయకేతి స్వయమియ మనిశం రంగ నాథేతివక్త్రీ
భాగితేవ త్వత్పదాబ్జే జలదరుచియుత ప్రాప్తసత్తా చకాస్తి ||

(అవ.) ఈ తీరువాయ్ మొట్టి నభ్యసించినవారలు పరమపదమునకుఁజని నిత్య నూరులమధ్య ఆనందనిర్భరులై యందురు అని ఫలశ్రుతిని జెప్పచున్నారు.

ముకిల్వణ్ణనడియైయడై న్దరుళ్ శూడి యుయ్ న్దవక్ మొయ్ పునల్ పారునల్

తుకిల్ వణ్ణ త్తునీర్ చేప్పర్ పుక్ వణ్ పొట్టిల్ శూట్ వణ్ కురుకూర్ చ్చడకోపక్,

ముకిల్ వణ్ణనడిమేల్ శొన్న శొల్తాలై యాయిర త్తిప్పత్తుమ్ వల్లార్ ముకిల్ వణ్ణ వాన త్తిమైయవర్ శూత్తివిరుప్పర్ పేరిన్బ వెళ్ళత్తే || ౧౧

ముకిల్ వణ్ణక్ = ఉదార మేఘస్వభావులగు పేరియ పెరుమాళ్లయొక్క, అడియే అడైన్దు = శ్రీపాదపద్మముల నేపాంది, అరుళ్ శూడి ఉయ్ న్దవక్ = దానికి మూలమగు సర్వేశ్వరుని దివ్యకృపాకటాక్షమును శిరసాపహించి యుజ్జీవించినవారను, మొయ్ పునల్ పారునల్ = పరమ సమృద్ధమైన సుభగ శీతల స్వచ్ఛజలముచేఁ బూర్ణమైన తామ్రపల్లియొక్క, తుకిల్ వణ్ణమ్ తునీర్ చేర్ పుక్ = ధౌతవస్త్ర వర్ణమువలె పరమ నిర్మలమైన పర్యంత ప్రదేశమున వేంచేసి యుండువారను, వణ్ కురుకూర్ శడకోపక్ = మధుపుష్ప సమృద్ధిచేఁగలిగిన వైలక్షణ్యముఁగల దివ్యారామ ములచేఁ బరివృతమై నిరతిశయ సంపత్సంపన్నులగు తిరునగరికి నిర్వాహకులైన శ్రీ శతకోప దివ్యనూరులు (శ్రీనమ్మాళ్వారులు), ముకిల్ వణ్ణక్ = కౌళ మేఘమువలె నిరతిశయ సౌందర్యవిశిష్టులగు శ్రీరంగనాథుల, అడిమేల్ = దివ్యపాదారవిందము లపై, శొన్నశొల్ మాల్ = సుమ్రించిన వాఙ్మాలికాదూపములగు, అయిరత్తు ఇప్ప త్తుల్ వల్లార్ = వేయిపాశురములలోని ఈ పదిపాశురములను అభ్యసించువారలు, ముకిల్ వణ్ణమీవానత్తు ఇమైయవర్ = మేఘమువంటి వర్ణముగల పరమపదమునందలి నిత్యనూరులు, శూత్తి = పరిపేష్టించియుండగ, పేరిన్బ వెళ్ళత్తే = నిరతిశయానంద సాగరమధ్యమున, ఇరుప్పర్ = నిత్యవాసముఁజేయుదురు.

తా॥ వెరియఁపెరుమాళ్లయొక్క పాదపద్మములనుబొంది సర్వప్రకార సంక్షేపమునుజేయు భాగ్యముగలుగుటచే లభ్యజ్ఞీవనలై, సుప్రసన్న సలిలపూర పరిపూర్ణమైన శ్రీ తామ్రపద్మ నదితోడను, ఆతిరమణీయ దివ్యగంధ సుమనోఽభిరామ తరునికర పరిపూర్ణ దివ్యారామములతోడను పరికర్తృతమైన దివ్యనగరమున నిత్యవాసముఁ జేయుచున్న శ్రీ శరణోప దివ్యసూరీశ్వరులు నీలమేఘశ్యామలశరీరుని దివ్యపాదారవిందములపై సమర్పించిన వాక్ష్మాలకాహూపంబగు 'తిరువాయ్ మొట్టి' అను వేయి పాశురములయందలి ఈ పదిపాశురములను అభ్యసించినవారలు శ్రీరంగనాథుల దివ్యమంగళ విగ్రహ నీలతేజఃప్రవాహముచేఁ దివ్య దేదీప్యమానంబగు పరమపదమున అస్పృష్ట సంసారగంధులగు నిత్య సరవద్య విశదతమ జ్ఞానసంపన్నులగు నిత్యసూరులు పరిజేష్టింప సవిధూతిక పరమపురుషునిభవనిత నిరవధికానంద మహర్ణవాంతర్గున్నలైయుందురు.

శ్లో॥ మేఘశ్యామోఽస్మియుగ్మం శరణముపగతి శ్రీ నగర్యాం శతారేః
వృక్షవశ్యంబుధారాద్యవతరణతలే దివ్యసావాసకర్తా ।
విష్ణోస్తు నైత్యే విదుర్యే దశకమిమమమీ దివ్యసూరీం ద్రధామ్ని
పాప్రస్థ స్థానం పరం తత్ సతతమపి భవన్త్యనుభూతానందసింధౌ ॥
అట్టూర్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీః

శ్రీ పద్మావతీసమేత శ్రీ వేంకటేశ పరబ్రహ్మణే నమః

౮ పత్తు, ౧౦ తిరువాయ్ మొట్టి.

నెడుమా అడ్డిమై.

అవతరణిక

వెనుకటి తిరువాయ్ మొట్టిలో భగవచ్ఛేషత్వముయొక్క నిరతిశయభోగ్యతను ప్రతిపాదించి ఆ భోగ్యతాతిశయముచే “నేర్ పట్ట తొడ్డోర్ తొడ్డోర్ తొడ్డోర్ శడకోవళా” అని ప్రస్తుతమైన తదీయ శేషత్వపారమ్యమున సారగ్రహ ప్రకాశింపగ, ఆభాగవతుల భోగ్యతకు హేతువైన, తత్సంబంధమునకు మూలమగు (౧) ఆశ్రిత వ్యామోహమును, (౨) ఉదారస్వరూపమును, (౩) అశేషజన సంక్షేపత్వమును, (౪) ఆపత్సఖత్వమును, (౫) ఆశ్చర్యస్వభావమును, (౬) ఆశ్రితవిరోధి నిరసనమును, (౭) ఆభిల జగత్కారణత్వమును, (౮) అర్థవశాయిత్యమును, (౯) ఆశ్రితవిరోధి నిరాసకమైన దివ్యాయుధపరిపూర్తిని, (౧౦) అనుభావ్యాకౌరయోగమును అనుసంధించి, ఏవం

విధ భగవద్విషయమునకు, అభిమతులైన భాగవతులయొక్క అత్యంత శేషత్వ కాష్టా విశేషమే యతిశయతభోగ్యమై, ఐశ్వర్య కైవల్య భగవత్ప్రీత్యాదులకు సదృశము కాని పరమపురుషార్థత్వము ప్రకాశించునట్లు ప్రతిబంధకమును నిశ్చేదముగ నివర్తింపజేసిన ప్రకాశమునుగూడ నానతిచ్చుచు నుసంహరించుచున్నారు. తదీయ శేషత్వపరమైన 'పయిలుళ్ళుండరొళి' అను దశకమున తత్సంబంధ నిబంధనముగ తదీయులకును శేషత్వ శరణ్యత్వ పాప్రీప్యత్వములు సంప్రాప్తములగునుగాన మొదటినుండి నాలుగు పాశురములచే 'శేషత్వ' మును, ఆనంతరము మూడు పాశురములచే 'శరణ్యత్వ' మును ప్రతిపాదించి "ఎన్దొమ్మి కులన్దొజ్జల్" అని సంగ్రహముగ బ్రతిపాదించిన పాప్రీప్యత్వమును విస్తరముగ బ్రతిపాదించుచున్నారు.

అఱ్ఱూర్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

(అవ.) ఆశ్రితవ్యాముద్ధుడైన సర్వేశ్వరునకు శేషభూతులైన భాగవతుల విషయమైన శేషత్వమునకు ప్రైలోక్త్యైశ్వర్యమును దగిలెదాడు అనుచున్నారు.

నెడుమాఱ్కుడిమైశెయ్ వేన్నో లవనై క్కరుతవళిత్తు

తడుమాన్ ధిన్ తీక్కత్తిళ్ళున్ దున్ దవిర్దవళిన్ నిన్దెన్దాల్,

కొడుమావినై యే సవనడియే కూడుమితువల్లాల్

విడుమాఱున్బ తెన్నన్దో వియ్ మాపులకు పెఱినువే॥

౧

నెడుమాఱ్కు = నిరవధికమైన ఆశ్రితవ్యామోహముగల సర్వేశ్వరునకు,
అడిమైశెయ్ వేన్నోల్ = నాస్యముజేయువానివలె, అనన్తకరుత = అసర్వేశ్వరుని,
దలచినమాత్రముననే, తడుమాన్ ధిన్ = అల్లాటములేకయే, తక్కతి
కళ మున్దొమ్మి వణ్ణిత్తు = దుఃఖజనకములైన యజ్ఞానాదివోషములన్నియును (నన్ను
వంచనజేసి నాకుచెలియకనే), తవిర్దవళిన్ నిన్దెన్దాల్ = నన్నువిడిచిపోయిన విధ
మును దలచినయెడల, అవణ్ అడియార్ అడియే = అసర్వేశ్వరుని పాదభక్తుల శ్రీ
పాదపద్మములనే, కూడుమితు వల్లాల్ = పొందవలసివడితప్ప, వియ్ మాపులకు
పెఱినువే = అత్యంత విస్తృతమైన ప్రైలోక్త్యైశ్వర్యమునుపొందినను, కొడు మావినై
యేణ్ = తీవ్రములైన గొప్పపాపములుగల నేను, విడుమాఱు ఎన్నరు = శ్రీభాగ
వతుల పాదపద్మములను విడుచుప్రకారముగ జెప్పబడునది, ఎణ్ అన్దో = ఎట్టిది
అయ్యో! విడుచు ప్రసక్తియేకలుగదు.

తా॥ ఈతిరువాయ్ మొళిలో భాగవతశేషత్వమే ఐశ్వర్య కైవల్య భగవల్లా
భములనెడి తక్కిన పురుషార్థములకంటె మేల్తనదని ప్రతిపాదించుచున్నారు, అందు

మొదటిపాపరమున — సర్వేశ్వరునికి భక్తునివలె నేను నటించినప్పుడే నాయొక్క అప్రతిపాతములైన సకలదోషములును నాకుఁజెలియఁగలదగ నే నశించినవి. కాఁబట్టి అట్టి భగవంతునికి భక్తులైన శ్రీవైష్ణవులశ్రీపాదములను వదలి శ్రీకృష్ణశ్యామలను అనుగూడ నే నాశింపను.

శ్లో॥ దాస్యం తస్య పరస్యపుంస యహాయత్కాంతీ తదామేక్షణాత్
దుర్మార్గా సుకలాశ్చ కుత్రచిదహో వీనాః ప్రాప్తాః స్వయమ్ ।
తద్దాసాంఘ్రియుగాశ్చ యోయమిహ మే ప్రైలోక్య గాఢ్యాదపి
శ్రేయా నేవ కథం త్యజామి తమహో తద్దాసపాదాశ్రయమ్ ॥

(అప.) వార్షకవలాహకమువలె నాశ్రీతవిషయమున మహోదాగస్వభావమైన దివ్యమంగళవిగ్రహ విశిష్టుఁడగు సర్వేశ్వరుని తిరుపడిగల్గిలో దాస్యపుణ్యనిరంతరము భాగవతులకు నైకవర్ణముతోఁ గూడిన యాత్మానుభవమునదృశ్యమునుచున్నాఁడు.

వియక్త మూవులకు పెరిసియే పోయి తానేతానే అనాలుకుఁడగు
పుయనేకమ్మో ద్రిభీరుమేనియన్తూఁ పునై పూజ్యుఁడొక్కఁడై,
శయమేయడిమై తలై నిన్టార్ తిరుత్తాల్ వణక్కిఁ యైయ్యే
పయనే యిన్పన్ యాక పెన్ద్రు తులుమోపావియేనుక్కే ॥ ౨

వియక్త మూవులకు పెరిసియే పోయి తానేతానే అనాలుకుఁడగు = గొప్పదైన ప్రభావ కైశ్వర్యమునుపొందినను సంసారమునుదాటిపోయి సంగరహితుఁడైననుతా నేయనుభవించినను (కైవల్యము లభించినను, పుయల్ మే మొక్కొం తిరుమేని అన్తూనే = వర్షోన్మథమైన మేఘమువలె శ్యామసుందరముగు తిరుమేనిగల సర్వేశ్వరుని మొక్కి, పునై పూజ్యుల్ అడిక్కిల్ = పుష్పమాలికలగు వీరకవియములనుగణి దివ్యోపభోగ్యులగు దివ్యపాదారవిందములఁగ్రింద (చేయఁదగిన), శయమే అడిమి భక్తి నిన్టార్ = స్వయంప్రయోజనమైన దాస్యమునకు నైభాగమునందున్న శ్రీవైష్ణవుల యొక్క, తిరుత్తాల్ వణక్కి = విలక్షణములైన శ్రీపాదపద్మములగు ప్రణమిల్లు, ఇమ్మైయే పయనే యాక పెన్ద్రు తులుమో = ఈ లోకమునందే పురుషార్థముగా నేను పొందిన సుఖమునకు, పావియేనుక్కు = పాపియైన నాకు, ఉలుమో = సమానమునా?

తా॥ కౌలమేఘనిభ దివ్యవిగ్రహముగల సర్వేశ్వరునియొక్క సర్వాలంకారాలంకృతములైన శ్రీపాదములయందనన్య ప్రయోజనములై కైంకర్యముచేయుచున్న

శ్రీవైష్ణవులయొక్క శ్రీపాదపద్మముల నాశ్రయించి ఈలోకమునందే నేనుపొందిన
సుఖమునకు నైశ్వర్య కైవల్యసుఖములు సమానములుకావు.

శ్లో॥ త్రైలోక్యాధిపతి త్వమప్యహ హ మేమాస్తేవ మాస్తేవ తత్
స్వాతంత్ర్యం పరమం చ కేవలపదం స్వాత్మానుభూత్యాత్మకం ।
విష్ణోర్వాక్కుక మేఘసన్నిభతనోః పాదాబ్జదాసాస్తు యే
తేహంపాద సమాశ్రయాదిహ మహానందం భజే నాన్యతః ॥

(అను.) ఆశేషజన సంక్షేప స్వభావుడగు వామనుని దివ్యపాదారవిందములఁ
బొందుటయు, అతని భక్తులగు భాగవతు లిచ్చుట సన్నిహితులైయుండ వారికి దాస్య
వృత్తి చేయకుండుట అభ్యుదయమా యనుచున్నారు.

ఉఱుమో సావియేనుక్కిప్పులక మూన్టుముడనితైయ
శిఱుమామేని నిమిర్ త్త వెణ్ణెన్దామరై కట్టిరుక్కుఱళక,
నఱుమాలిరై నాన్మలరడిక్కిళ్ళి పుకుతలన్మియవనడియూర్
శిఱుమా మనిశరా యెన్నెయ్నాన్దారిణ్ణే తిరియవే ॥ 3

ఇ ఉలకమ్ మూన్టుఉడక్ నితైయ = ఈ జగత్త్రయమును ఒకే ప్రయత్న
మున నిండునట్లు, శిఱుమామేని నిమిర్ త్త = చిన్నదై పరమశ్లాఘ్యమైయుండు తన
దివ్యమంగళవిగ్రహమును పెంచినవాడను, ఎమ్ శేమతామరై కళక్ తిరుక్కుఱ
ళక = మాకు నిరతిశయభోగ్యములై గుండరారణపద్మములవలెనుండు శ్రీశేత్ర
ములచే విరాజిల్లుచుండు శ్రీవామనునియొక్క, నఱు నాన్మలర్ అడిక్కిళ్ళి = పరి
మళ మిళితములై, శ్లాఘ్యమగు మకరందముచే బూర్ణములై సద్యోవికసితములగు
తామరసపుష్పములవలెనుండు శ్రీపాదములక్రింద, పుకుతల్ = దాస్యవృత్తి
చేయుటకై యమరియుండుట, అవక్ అవక్ అడియూర్ = ఆ వామనునికి శేష
భూతులై, శిఱుమామనిశరాయ్ = స్వరూపమున చిన్నవారైనను మహిమయుండు
చాలగొప్పవారైన మహాపురుషులై, ఎన్నెయ్ = దాసుని, అన్దార్ = పరిపాలించెడి
శ్రీవైష్ణవులు, ఇణ్ణే = ఈలోకమునందే, తిరియ = సకలమనుజునయన విషయభూతులై
సంచరించుచుండగా, అన్మి పావియేనుక్కు ఉఱుమో = వారికి దాస్యవృత్తిచేయ
కుండుట పాపియైననాకు తగునా ?

తా॥ సమస్తలోకములను గొలుచుటకై త్రివిక్రముడై పెరిగిన కమలాక్షుడైన
శ్రీవామనుని పరమభోగ్యములైన శ్రీపాదపద్మముల నాశ్రయించుటకన్న వాని
నాశ్రయించి మహాప్రభావసంపన్నులై, స్వరూపమున మనుష్యమాత్ములై కనబడు
నిత్యా-66

చున్నను యోగ్యతచే నిత్యకూడులకన్న గొప్పవారలగు శ్రీమదాభిగవతోత్తమునా శ్రయించుటయే పరమార్థబుద్ధయము.

శ్లో॥ త్రైలోక్యం సకలం స్వదివ్యనపుషా వ్యాప్య శ్రితావామనం
పద్మాతం యదీశం శ్రయే స్వయమహం నాస్మ్యాయ తత్పాదయోః ।
తచ్ఛాప్యద్య నరోచతే మను తనీయాంఘ్రిద్వయం యే శ్రితా
స్తేషామేవ మహాత్మానాం భువిపదాం భోజాశ్రయోఽస్త్యద్యమే ॥

(ఆవ.) తదీయులు సంచరించుచున్న ఈ లీలావిభూతిలో వారలకు నమంద నందము కలుగునట్లు ఆపత్సఖుడైయుండు సర్వేశ్వరునియొక్క కైంకర్యము సిద్ధింప నను కొఱతలేదని చెప్పుచున్నారు.

ఇశ్వేతిరిదే త్క్రిష్ణుక్కుఠ్ఠౌ న్నిరుమానిల మున్నుణ్ణుమిత్తౌ స్థ
శెజ్జోల త్రపవళనాయ్ చెన్దోమరై క్కణెన్నమ్మా,
పొణ్ణేత్తుకత్త కళ్ వాయనాయ్ ప్పలన్దొళి వడివై మనత్తతాయ్
అణ్ణేమలర్ కళ్ కైయవాయ్ వట్టి పట్టోడనరుళితే ॥ ౬

ఇరుమానిలమ్ మక్ ఉణ్ణు ఉమిత్తౌ స్థ = పరమవిస్తీర్ణమై భాగ్యమైన జగత్తును ప్రళయాపత్తు వచ్చినప్పుడు మ్రింగి తనయుదరమున పదిలపఱచి మరల ప్రళయవసానమున బయటికి వెడలగ్రక్కినవాడను, శెమ్ కోలత్త పవళమ్ వాయ్ = ఎఱ్ఱినై అందమైయున్న పగడమువలెనుండు దివ్యాధరోగ్యమును, శెమ్ తామరై కణ్ = ఎఱ్ఱిని పద్మమువలె నుల్లోకసుందరములై జగన్నాహకములై యుండు శ్రీనేత్రములు గలవాడైననై, ఎన్నమ్మాక్ = నా స్వామి!, పొణ్ణు ఏత్తు కత్త కళ్ వాయ నాయ్ = ఉచ్చాంగి పైపై వర్ధిల్లుచున్న దివ్య కల్యాణగుణగుణములు వాగ్విషయములు గను, పులన్దొళి వడివు = సర్వేంద్రియాపహారియగు దివ్యమంగళవిగ్రహము, ఎక్ మనత్తతాయ్ = నా మనోగోచరమగునట్లును, అణ్ణు = ఆసర్వేశ్వరునికి, ఏయ్ మలర్ గళ్ = ఆనుహపములగు పుష్పములు, కైయవాయ్ = చేతులలో నిండునట్లును, వట్టిపట్టు = సన్నాద్గమన సమృద్ధి, ఓడ = నడచునట్లు, అరుళితే = కృపఁజేసిన యెడల, ఇశ్వే తిరిన్దొణ్ణు ఎక్ ఇక్కుక్కుఠ్ఠౌ = ఈ లోకమున సంచరించుచున్న నా కేమి హీనతగలదు?

తా॥ సృష్టిసంహారాదులచే నత్యంతోపకారకుడై అతిసుందర దివ్యావయవ సంపన్నుడై విరాజిల్లుచుండు సర్వేశ్వరునికి మనోవాక్కాయములచే సకలనిధికైంకర్యములను పరమ భాగవతోత్తములు సంచరించుచున్న ఈ లోకమునందే చేయునట్లు

సర్వేశ్వరుడు నాకుఁ గటాక్షించినయెడల నిచ్చట నేయుండుట ఒక కొఱత నొక సేరదు. ఇదియే పరమాభ్యుదయము.

శ్లో॥ పృథ్విం య సృకలామిమోం ననుపుతా భుక్త్వాఽపిచోదీర్యచ
స్వామీ బింబఫలాధర స్సుతవిరాంభోవాక్షియుగ్ధో హరిః ।
తత్కల్పాణి గుణోస్తువాచియదిమే చిత్రే చ రూపం శుభం
హస్తే పుష్పచయశ్చ చేదువి కి మస్త్యత్రాపి మే శోచ్యతా ॥

(అవ.) అత్యశ్చర్య గుణవిగ్రహ చేష్టితుడైన సర్వేశ్వరునియొక్క పరమపద మన నిరతిశయానంద నిర్భరత్వము సిద్ధించినను, దానితో సకలైశ్వర్యములు కూడినను, ఇచ్చట హేయశరీర పరిగ్రహముఁజేసియుండి భాగవతులకు ముఖ్యోల్లాసముగ 'తిరు వాయ్ మొழి' నిఁబాడి రసము ననుభవించుటకు సమానమగునా? అని యనుచున్నారు.

పట్టిపట్టోడ వరుళ్ పెన్దు మాయకొల మలరడిక్కిల్
శుభ్రపట్టోడుజ్జడర్ చోత్తివెళ్ళత్తిన్నుల్ శ్రీరుద్రాలున్,
ఇట్టిపట్టోడు ముడలినిట్టిఱన్దు తకశీరియాకకల్దు
మొట్టిపట్టోడు జ్గనియముతను కర్చియులు మోములుతువే ॥ ౫

పట్టిపట్టు ఓడ అరుళ్ పెన్దు = నిత్యకైంగ్యముల నత్యంత పావనముతో నడచునట్లు సర్వేశ్వరుని యనుగ్రహమును బొంది, మాయకొ = ఆశ్చర్యస్వరూప రూపగుణ విభూతియైన సర్వేశ్వరునియొక్క, శోలమలర్ ఆడిక్కిల్ = నిరతిశయ భోగ్యభూతములైన శ్రీపాదపద్మములక్రింద, శుభ్రపట్టు ఓడుమ్ = గంభీరావర్త నుండర పరిపూర్ణ ప్రవాహదూపముగ, శుడర్ శోతి వెళ్ళత్తు ఇన్నుత్తు ఇరుద్రాలున్ = అత్యంతోజ్జ్వల లేజః ప్రవాహముచేఁ బూర్ణమైయుండు పరమపదనూనం దానంద మును బొందియుండినను, ముళుదుమ్ = తక్కిన సర్వపురుషార్థములు లభించినను, ఇట్టిపట్టు ఓడుమ్ ఉడలినిల్ పిఱన్దు = నిహీనమై సంసారగర్తమువైపు పరుగిడుచున్న మనుష్యశరీరమున జన్మించి, తక శీర్ యాక కల్దు = తనయొక్క దివ్య కల్పాణిగుణగణ చేష్టితములను నే నభ్యసించి, మొట్టిపట్టు ఓడుమ్ = ఆయనుభవజనిత ప్రీతిశబ్దస్వరూపమై ప్రవహించుచున్న, కవి అముతమ్ = కవికర్తయగు దివ్యప్రబంధ మూర్ధనవ్యంబగు 'తిరువాయ్ మొழి' అను అమృతమును, నుకర్ చ్చి = "తోడ్డర్ క్కము తుణ్ణ" "ఆడియార్ క్కిన్నమారి" "శేట్టారార్ వానవర్ కళ" అనునట్లు తడి యులతోఁగూడి అనుభవించి, సారస్వము ననుభవించుట, ఉలుమో = ఒప్పుగునా?

తా॥ భగవత్కృతముచే నిరతిశయ తేజోరూపమైన శ్రీవైకుంఠమునుబొంది
యత్యంతానందము ననుభవించినప్పటికిని అదికూడ నీచమైన మనుష్యజన్మమందుఁ బుట్టి
వాని తిరువామమల నభ్యసించి వాగ్దాపముగఁ బ్రవహించినదై యీగుణములను
బ్రతిపాదించుచున్న తిరువాయ్ మొట్టియొక్క అనుసంధానముచే గలిగిన సుఖమునకు
సాటి కానేరదు.

శ్లో॥ సప్తార్దైర్దీపియామ్యహం తు పరమంధామ ప్రభోర్తాయినః

పాదాంభోజయుగ ప్రభావలనీతశ్చానందమగ్నో దివి ।

తత్సర్వం నవరం హిమే భువిపరం దేహీస్వరూపం మమ

జ్ఞాత్వా మత్కవితా రసాయుత పరీవాపే భవేయం బుధైః ॥

(అను.) విరోధనిరసనశీలుఁడగు సర్వేశ్వరునియొక్క గుణగుణముల భాగవత
ప్రీతినరూపమగు 'తిరువాయ్ మొట్టి' ముఖమున అనుభవించుటకు సకలజగత్కా
రణభూతుఁడగు పరమపురుషుని ఈశ్వరత్వము సమాసమగునా? అనియనుచున్నారు.

సుకర్చియుఁబుమో మూపులకి వీడువేటుతక్ కేట్టిల్

పుకర్చెమ్మకత్త కళిఱట్ట పొన్నాట్టికైయెన్నమ్మా,

నికర్చెమ్మజ్జి యెరివిట్టికణ్ణి వళుర రుయిరెల్లామ్

తకర్త్తుణ్ణులుమ్ పుట్టుక పెరియతనిమాప్పకట్లే ॥

౬

తక్ కేట్టి ఇల్ పుకర్ = తనకు సరిసమానమగునదిలేనిదై, ప్రసిద్ధప్రఖ్యాత
కీర్తిప్రతిష్ఠలగలదై, కెయ్ముకత్త = ఎఱ్ఱని ముఖమండలముగల, కళిఱు = 'వల
యాపీడ' మను మత్తగజమును, ఆట్ట = సంహరించిన, పొన్ అట్టికై ఎన్న
మ్మా = స్పృహణీయమైన దివ్యతేజోవిశిష్టమగు శ్రీసుదర్శనచక్రమును శ్రీహస్త
మున ధరించుచుండు నాస్వామియును, నికర్ కెయ్ పణ్ణి ఎరివిట్టికణ్ణి = (రాక్షస
జాతికి) తగిన ఎఱ్ఱని వెంట్రుకలు గలవారను అగ్నిచక్రములవలె జ్వలించుచున్న నేత్ర
ములుగలవారునునై పొడవైన (శరీరములుగల), అళుర రుయిరెల్లామ్ = అసురుల
ప్రాణములనన్నిటిని, తకర్త్తు = పీడించి, ఉణ్ణు = నిశేపముగగ్రోలి, ఉట్టులుమ్ =
సంచరించుచున్న, పుల్ = పక్షిరాజగు గరుత్మంతునికి, పాకణ్ = రాతగు శ్రీయః
పతియొక్క, పెరియ తని మా పుకట్టి సుకర్చి = అపరిచ్ఛిన్నములై అద్వితీయ
ములై పరమశ్శాస్త్రములగు దివ్యకల్యాణగుణగుణములను అనుభవించుటకు, మూపుల
గిక్ వీడువేటు = ముల్లోకముల సృజించువాని ఈశ్వరత్వము, ఉయివో = సమాన
మగునా

తా॥ భాగవతముభోల్లాసముగ, అద్వితీయమై బలిష్ఠమై కోపముచే నెఱ్ఱని ముఖముగల కుపలయాపీడమును సంహరించినవాడను, అనురసంహారకుడైన గరుత్తంతుని వాహనముగా గలవాడనునైన సర్వేశ్వరునియొక్క దివ్యకల్యాణగుణగణముల ననుభవించి ' తిరువాయ్ మొట్టి ' శబ్దానించుటకు త్రైలోక్యైశ్వర్యముగూడ సాటిగాదు.

శ్లో॥ దృఢం మత్తగజం ప్రణాశ్య విలసచ్చక్రాయుధో భాతీయ
స్తీష్ణాక్షిద్వయ రక్తకేశ మసురధ్వంసం చ తాక్ష్యం నయకా ।
తత్తల్లాణగుణానుభూతి సదృశం కింవాభవేజ్ఞాతుచిత్
త్రైలోక్యాధిపతిత్వ వైభవమపి స్యాత్సల్ల మేనప్రియమ్ ॥

(అవ) అఖిల జగత్కారణభూతుడైన సర్వేశ్వరుని దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయించుటకన్న, అతనికి కేవలభూతులైన పరమభాగవతోత్తములయొక్క సంక్షేపమే మన కెల్లప్పుడును లభింపవలెను అని ప్రార్థించుచున్నారు.

తనిమాన్వకథో యెజ్ఞాన్తునిఱ్ఱుమ్మడియా త్తాన్తోన్ది
మునిమాన్పిరమ ముతల్ విత్తా యులకి మూన్తుముళైప్పిత్త,
తనిమాతైయ్ వత్తళిరడికిత్తో పుకుతలన్ది యవనడియార్
ననిమాక్కలవి యిన్పమే నాళుమ్ వాయ్ క్కనజ్జత్కే ॥ 2

తని మా పుకథో ఎజ్ఞాన్తుమ్ నిఱ్ఱుమ్మడియా = నిరుపమానమైన యంతశయ తాకారమైన కల్యాణగుణప్రభ, ఎల్లప్పుడును వేదాంత ప్రసిద్ధమై నిలుచునట్లు, తాన్తోన్ది = అపేక్షానిరపేక్షముగ " పాదురాస్తీతమానదః " అన్నట్లు సృష్ట్యున్తు ఖండై యావిర్భవించి, మునిమాన్పిరమమ్ = " బహుస్యామ్ " అను సంకల్పముచే సృష్టిమననముజేయు పరబ్రహ్మమై, ముతల్ విత్తాయ్ = ప్రధానోపాదానకారణమై, ఉలకమూన్తుమ్ ముళైప్పిత్త = జగత్ప్రయమును సృష్టించిన, తని మాతైయవమ్ = అద్వితీయమగు పరవైవతమైన శ్రీమన్నారాయణునియొక్క, తళిర్ అడిక్కిల్ = అత్యంతమకుమారములైన శ్రీపాదపద్మములక్రింద, పుకుతలన్ది = ప్రవేశింపక, అవకా అడియార్ = ఆసర్వేశ్వరునికి దాసులైన శ్రీవైష్ణవులయొక్క, ననిమాక్కలవి ఇన్పమే = మిక్కిలిశ్లాఘ్యమైన సంక్షేపముఖమే, నజ్జట్కు నాళుమ్ వాయ్ క్కన = మనకు నెల్లప్పుడును సిద్ధింపవలయును.

తా॥ మహోపకారకుడని ప్రసిద్ధిపొందునట్లు మహాప్రళయమున నశించిన లోకములను సృజింప సంకల్పించి త్రివిధకారుణ్యముండి సృజించిన సర్వేశ్వరుని

యొక్క స్వయంపురుషార్థమైన యనుభవము నాకువలదు. భాగవతులతో సంక్షేపించి వారి ప్రీత్యర్థమై చేయుచున్న భగవదునుభవము నే నే నెల్లప్పుడును బొందవలయునని యుద్విశ్కారుచున్నాను.

శ్లో॥ దివ్యజ్ఞాఘృగుణాన్వితం చ సతతం సృష్టేశ్వమాలంపరం
బ్రహ్మస్వేక్షణచాతనంచ జగతాం హేతుభ్య దేవధిరాట్ ।
తస్మాంఘ్రిద్వయ పల్లవాశ్రయణతోఽప్యస్తాకమేతత్ ప్రియం
తదభక్తౌవళి సంగమాదభవతి యతౌస్థిభ్యం మహత్సంతతమ్ ॥

(అవ) ఏకార్థవకాయముగు సర్వేశ్వరుని దాసులతోటి సంక్షేపమే మన కెల్లప్పుటికి గలుగవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.

నాథుమ్ వాయ్క్కనజ్జట్టు నళిర్ సీర్క్కడలైప్పడైత్తు, త్త
న్తాళున్దోళు ముడికళజ్జమనిలాత పలసరప్పి,
నీళుమ్బడర్ పూజ్జట్టుక్కాపునిత్తై పన్నాయిన్ బ్రేక్
శోళుముడైయ మణిమలై పోఱ్ఱిడన్దాన్దమర్ కళోకూట్టమే ॥ ౮

నళిర్ సీర్ కడలై = సుభగ శీతలజల సమృద్ధమగు సముద్రమును, పడైత్తు = సృజించి, తక్కశముక్ ఇలాత తాళుమ్ = తన నిరుపమానములగు శ్రీపాదపద్మములను, తోళుమ్ = శ్రీభుజములను, ముడికళుమ్ = శ్రీమనుత్తమాంగములను, పలపరప్పి = అనేకములుగ నంతట వ్యాపింపజేసి అనేక హస్త పాదాదిదివ్యానయవములగులవాడై (యనతరించి), నీళుం పడర్ పూ కట్టుక్కాపు = అత్యంతమభివృద్ధములై వ్యాపించియున్నవై తుసునుభరితములగు కల్పవృక్షములచే బూర్ణములగు దివ్యోద్భావములను నిత్తై పల్ నాయిన్ బ్రేన్దోళుమ్ పూర్ణములగు దివ్యకిరణములచే విభాసితములగు పలువిధములైన సూర్యతేజస్సులను, ఊడైయ = కలిగియున్న, మణిమలై పోల్ కిడన్దాయ్ = మాణిక్యపర్యతమువలె పవ్వళించియున్న శ్రీయఃపతియొక్క, తమర్ కళో కూట్టమ్ = భక్తశిఖామణుల సంఘములను, నజ్జట్టు నాళుమ్ వాయ్క్క = మనకు ప్రతిదినము నేమించునట్టిభాగ్యము కలుగుగాక.

తా॥ మహాజలమును సృజించి, అచ్చట కల్పవృక్షములతోడను అనేకాదిత్య దివ్యకిరణములతోడను జీవీప్యమానంబైయున్న శ్రీ మణిమయపర్యతమువలె ననేక దివ్యావయవములగులవాడై పవ్వళించియున్న శ్రీమన్నారాయణునికి దాసులగు శ్రీ నైష్ఠపులయొక్క సంఘములను నేమింపవలయుననియే నేనాశించుచున్నాను.

శ్లో॥ సృష్ట్యైకార్థవ మద్భుతం తదుపరిన్వేరంశయానో హరిః
పాదాంభోజ భుజోత్తమాంగ సరణిం స్వీయాం ప్రకాశ్యాచ్యుతః ।
భాస్వత్కల్పక కోటిసూర్య విలసన్దాకిక్య భూభృతస్మిన్
స్తద్భక్తానళి సంగమోస్తు సతతం చాస్తాక ముజ్జీవనః ॥

(అను.) విరోధి నిరసనోపకరణములైన దివ్యాయుధములతో విరాజిల్లుచున్న సర్వేశ్వరునకు శేషభూతులైన భాగవతులయొక్క సంబంధిసంబంధులకును శేష భూతులైయుండు భాగ్యము మనకు గలంగవలయునని చెప్పుచున్నారు.

తమర్ కళోక్మాట వల్విన్వైయై నాశణ్ణాయ్యు ఇచ్చితిర్మూర్తి
అమర్ కొళాట్టిశబ్దవాల్ విన్ శ్రుణ్ణాతి పల్ పడైయ్,
కుమరక్ కోలన్వైజ్జై వేడైతై కోతి లడియార్ తమ్
తమర్ కడమర్ కడమర్ కళాఇచ్చితిరే వాయ్ క్కతమియేత్తే ॥

తమర్ కళోక్మాటమ్ = భగవదాశ్రితులగు శ్రీవైష్ణవులసంఘమునకు, పల్ విన్వైయై నాశమ్ తెయ్యమ్ = (సంభవించెడి) ప్రబలపాపములను నాశముజేయు, ఇతిర్మూర్తి = సామగ్ధ్యముగల స్వామియై, అమర్ కొమ్ అట్టిశబ్ద వాల్, విల్ త్తణ్ణాతి పల్ పడైయ్ = సదా విరోధి నిరసనవ్యగ్రములగు, సుదర్శన, పాంచజన్య నందక, శార్ఙ్గ, కాముదీప్రముఖములగు పలువిధములైన దివ్యాయుధములుగల వాడును, కుమరక్ = నిత్యయావనవంతుడును, కోలమ్ విజ్జై వేల్ తాడై = సౌందర్యఖనియై పంచపుష్పబాణములుగల శ్రీమన్నధునికి తండ్రియైనను సర్వేశ్వరునికి, కోతుల్ అడియార్ తమ్ = సాధనాంతరప్రయోజనాంతరాది దోష రహితులగు దాసులైనవారియొక్క, తమర్ కళ తమర్ కళ తమర్ కళామ్ ఇతిర్ = దాసులయొక్క దాసులకు దాసులగుట అనియెడి పరమపురుషార్థము, తమియేట్టు = ఈ సంసారమున నిస్సహాయులైయున్న మనకు, వాయ్ క్క = సిద్ధించుగాక.

తా॥ శ్రీశంఖచక్రగదాది నానావిధాసంఖ్యాక దివ్యాయుధముల ధరించి, ఆశ్రితవిరోధులను నశింపజేయుచున్న సాక్షాత్సన్నభజనకుండగు శ్రీమన్నారాయణునికి చరమావధిదాసుడనగుట యనెడి పరమపురుషార్థము నే నేనెల్లప్పుడును మనోరథించుచున్నాను.

శ్లో॥ భక్తానా మఖిలాఘనాశన పటుస్వామి చక్రాస్తీస్వయం
భృత్వా చక్రగదాసి శార్ఙ్గజలజాన్యన్వాయుధాన్యప్రసా ।

సౌందర్యాకర పంచబాణ జనకస్తస్యా నఘాయేజనా
దాసాస్తాదృశ దాసదాస్య విభవో నిత్యం చకౌస్త్యే వ నః ॥

(అవ.) అతిశయితానుభావ్యమైన ఆకారావయవాది దివ్యశోభతో విరాజిల్లుచున్న సర్వేశ్వరునకు అపృథక్నిర్ణయేభూతులగువారియొక్క చరమావధిదాసులకు నిత్యకైంకర్యముల జేయుభాగ్యము మన కెల్లప్పుడును కలుగవలయును అని యపేక్షించుచున్నారు.

వాయ్ క్క తమియే ట్టూట్టితో ట్టూట్టియూట్టి మాకాయామ్
పూక్కొట్టేని నాన్దుతోళ్ పెన్నాట్టిక్కెయెన్నవ్వాక్,
నీక్కమిల్లావడియార్ తమ్మడియారడియారడియారెమ్
కోక్కళ్, అవర్ కేక్కుకుడికళాయ్ చెల్లునల్లకోట్వాడే ॥ ౧౦

మాకాయమ్మా కోళ్ మేని = శ్లాఘ్యమైన టెల్లుపుష్పముయొక్క వర్ణము గలదైన దివ్యమంగళ విగ్రహమును, నాన్దుతోళ్ = నాలుగుభుజములును, పాక్ అట్టికై ఎన్నవ్వాక్ = దివ్యకమనీయమైన శ్రీ సుదర్శనమును ధరించిన హస్తపద్మమునుగలిగి లోకోత్తర కమనీయతాకందమైన నాకు స్వామియైన శ్రీమన్నారాయణుని, నీక్క ఇల్ల అడియార్ తమ్ అడియారడియార్ అడియార్ = ఒక్క ఊరికాలమైనను విశ్లేషించి యుండనివారైన దాసులకు దాసానుదాసదాసులే, ఎమ్ కోక్కళ్ = మనకు స్వాములు, అవర్ కేక్కు కుడికళాయ్ కెల్లుమ్ = వారలకే దాస సంతతియైయుండు, నల్ల కోట్వాడు = మహాభ్యుదయము, ఊట్టితోట్టూట్టి ఊట్టి = ప్రతికల్పమునందును ఎల్లప్పుడును, తమియేట్టూ = తమియ పారతంత్ర్యమున నిరుపమానమైయుండు మనకు, వాయ్ క్క = సిద్ధించునుగాక.

తా॥ దివ్యసుందర శ్యామలవిగ్రహుడై, చతుర్భుజుడై చక్రధారియైన శ్రీమన్నారాయణునికి చరమావధిదాసులై వారే నాకును నా కులమునకును పరమప్రాప్యభూతులై యుండవలయునని ప్రార్థించుచున్నారు.

శ్లో॥ మూర్తించాప్యతనే సుమస్య సదృశం దివ్యాం చతుర్భాసుభృత్
ధృత్వాభాతి చ చక్రపాణి రతుతో మేనాయకోసా హరిః ।
నిత్యం తచ్చరణాబ్జదాససరణే ద్దాసానుదాసాశ్చయే
తద్దాసాః ప్రభవోహినః కులమిదం కల్పేషు దాశ్యైస్తునః ॥

(అవ.) నిగమనమున ఈ తిరువాయ్ మొట్టి నభ్యసించువారు భాగవతశేషత్వముబొంది సపరికరముగ నుజ్జీవింపగలరని చెప్పుచున్నారు.

నల్లకోట్టు ట్టులకణ్ణ ట్టునినుళ్ళు ద్వానిత్తెన్ద
వల్లిక్కమలకణ్ణనై యన్దీణురుకూర్ ప్పడకోవణ్,
శొల్లప్పట్ట వాయరత్తు ల్లివై యుమ్వత్తున్వల్లార్ కళ్
నల్ల పత్తై న్నన్ద వాల్వార్ కొణ్ణ పెణ్డోర్ ముక్కళే ||

౧౧

నల్ల కోట్టును ఉలకణ్ణతో మూర్తినొప్పున్ తాణ్ నిత్తెన్ద = విలక్షణ
నల్లనస్థా సమంతిత్తులగు లోకములు మూడింటిలోను, అల్లికమలమ్ కణ్ణనై =
వికపితములగు తామగప్పుములవంటి సేత్రముగలనాడునున్న స్రీమన్నారాయ
ణునివిషయమై సుభగముదన నిలముగ శ్రీ గురుకౌపురికి స్వామియైన నమ్మాత్వాయ
యులు, శొల్లప్పట్ట కియ్యన్దో = పొదిపించిన తేయిపాశురములలో, ఇన్ద్రయుమ్బత్తుమ్
వల్లార్ = ఈ పదిపాశురములగు నిభ్యసిం మనాకు. కొణ్ణ పెణ్డోర్ ముక్కళే = తాము
స్వీకరించిన దారపు త్రాసులలోనూడ, నల్లపత్తై న్నన్ద = భాగవతశేషత్వమనెడి
నద్దతిలో, మ్మన్దే = గృహస్థాశ్రమముననెడి, వాల్వార్ = ముఖముగ జీవించురు.

తా|| సర్వజగ దంగర్వాన్యత్తున్దే నిమూవ్తుండుగు సర్వభూతనివిషయమై శ్రీ
నమ్మాత్వాయులు ప్రసాదించిన తిరువాయ్ మొఱి ప్రాంధమునందలి తేయిపాశురముల
యందును నీ పదిపాశురముల నిభ్యసిం మనాకును సమగ్రముగ భాగవతమున శేష
భూతులై యమందానందము ననుభవించుచుండును.

శ్లో|| త్రైలోక్యేపి విచిత్రదివ్యరచనే సర్వత్రిగం శ్రీహరిం
కృష్ణం పద్మవిలోచనా హి కురుకౌపుర్యా శృణోతి ప్రభుః |
స్తోతుంచానా సమాశ్రమ్యత్తు మహిదం భక్తౌచిదాశ్చైవ స్వయం
దారాభ్యైర్ దృశకం భవన్తి భవ జేష్యవాత్రి భాగ్యావ్వితాః ||

అత్వార్, ఎమ్మెరుమానార్, జీవర్ తిరుగండిగ శ్భగనమ్

శ్రీః

శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీవేంకటేశ పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమతే శరణోప దివ్యనూరీంద్రాయ నమః

౯ వత్స, ౧౦ తిరువాయ్ మొట్టి, మూలై నణ్ణి.

అ వ త ర ణి క

ఇంతవఱకు పోష్యత్వముచే నాదులై మొఱబెట్టిన శ్రీ నమ్మాళ్వార్లకు ఈశ్వరుడు ఆర్చావతారములభుండై తిరుక్కణ్ణపురమున నిలిచియుండు స్థితినిగనఁబఱచి వీరి యాత్మని నుపశమింపఁజేయగ, వీరు సందర్శించి మిక్కిలి సంతోషులై (౧) వటదళ కాయిత్యముహోపకారమును (౨) నస్తవ్యదేశవైఖణ్యమును (౩) విలక్షణవిధూతి యోగమును (౪) ఆతిశయితభోగత్వమును (౫) పరమపదప్రదత్వమును (౬) అనుభవ విశోధినిరాసకత్వమును (౭) అనన్యప్రయోజనములభతను (౮) సంసారనివర్తకత్వమును (౯) కారణత్వమును (౧౦) శ్రీయఃపతిత్వమును అనుసంధించి, ఇట్లు ఆశ్రయణ స్థలమున దాస్యమును స్వీకరించునట్లు నిలిచియున్న ప్రతిసంబంధిత్వమును అనుసంధించి, ఆత్మంతఃసంతుష్టాంతరంగులై “భక్తిపరులై, ప్రపత్తిపరులై, ఉక్తిపరులై యత నిని ఆశ్రయించి యనుభవించి, ఆతని దివ్యపాదారవిందములలో కైలకర్యముఁజేసి, నిష్పత్త సాంసారిక సకలక్షేపలైయుండుండు” అని యతని కించితార్ ప్రతిసంబంధి త్వముచే గలిగిన ఫలస్వరూపమును బ్రతిపాదించి విరమించుచున్నారు.

అట్వార్ తిరువడిగళే శరణమ్

(అవ.) మొదటిపాశురమున వటదళకాయయైన మహోపకారకుని దివ్య పాదారవిందములయందు నిరవధికప్రేమయుత్పలై సర్వకాలములయందు నిరవధికకైంక ర్యములఁజేయుండు, అని యీ తిరుమొట్టిచే బ్రతిపాద్యమైన గుణమును సంగ్రహించి ప్రసాదించుచున్నాడు.

మూలై నణ్ణి త్తొఱుదెఱుమినో వినై కెడ

కాలై మూలై కమలమలరిట్టు నీర్,

వేలై మోహమ్ మదిల్ శూఢ్ తిరుక్కణ్ణపురత్తు

ఆలిమేలా లమర్ న్దా నడియిణ్ణై గళే ||

౧

వేలై మోహమ్ మదిల్ శూఢ్ = సముద్రముయొక్క అలలువచ్చి మోడు కొనుచున్న సువృణోన్నత దివ్యప్రాకారములచే బరివేష్టితమగు, తిరుక్కణ్ణపురత్తు =

తిరుక్కణ్ణపురమున నివసించువాఁడును, ఆలిక్ మేలాల్ అమర్ ద్వాక్ = (ప్రళయమున) వటపత్రకాయయొందుండి నిఖిలజగద్రక్షణముఁ జేసినఅఘటితభుటనాసమర్థుఁడగు శ్రియఃపతియొక్క, అడిఇతైగళ్ = శ్రీపాద ద్వంద్వములనుద్దేశించి, మాలై నణ్ణి = వ్యామోహమును (పే)మపారవశ్యమును పొంది, కాలైమాలై = అహంరాత్రములును, కమల మలర్ ఇట్టు = ఆదరానురూపముగ విలక్షణమైన తామరసపుష్పములను సమర్పించి, నీత్ = మీరలు, విన్నెకడ = ప్రతిబంధకములన్నియును నశించునట్లు, తొమ్మితు ఎమ్మమినో = శేషత్వానురూప కైంకర్యములఁజేసి ఉజ్జీ వింపుడు.

తా॥ ఆత్మార్లు భగవద్విశ్లేషమును సహింపఁజాలక బాధపడుచుండగా సర్వేశ్వరుఁడువచ్చి మీకు శీఘ్రకాలముననే యీ శరీరావసానమున మోక్షమిచ్చెదమని చెప్పగా నందు కత్యంతహృష్టులై సంసారలనుగుఱించి మీరు తిరుక్కణ్ణపురమున జేంచేసియున్న శ్రియఃపతి విషయకమైన భక్తి ననుష్ఠించి యుజ్జీవింపుడు. అందులకు శక్తిలేనియెడల ప్రపత్తిని జేయుడు. దానికిని శక్తిలేనివారలు ఈ పది పాశురములను అనుసంధింపుఁడు అని యుపదేశించుచున్నారు. అందు మొదటి పాశురమున “చేతులారా! శ్రమమారమైన తిరుక్కణ్ణపురమందు జేంచేసియున్న శ్రియఃపతియొక్క శ్రీపాదపద్మములయందు ప్రాతస్నాయంకాలములయందు కమల ప్రనూనములను సమర్పించి భక్తియొక్కతై మీ సకలకేశములును నశించునట్లు ఆశ్రయించి యుజ్జీవింపుఁ” డని యనుచున్నారు.

శ్లో॥ పాకారరమ్య శుభకవ్యపురాధినాథః
పాస్తస్య ఏవహిపురా వటపత్రశయాం ।
తస్యాంఘ్రియంగ మనిశం ప్రతిపద్యపదైశ్చ
రారాధ్య పావరహితా భవతాత్రధన్యాః ॥

(అవ.) అతఁడుండు స్థానము నారాధించి దాని జేతుతత్త్వమును అనుసంధించి శుభము ననుభవించఁజూడుడు అనుచున్నారు.

కళ్యవిఘ్నం మలరిట్టు నీరిత్రైజ్జమిక్
సఖిశేరుమ్ వయల్ శూక్కి డిడన్దెన్దుడై,
వెల్లియేయ్ న్దు మదిల్ శూక్కి తిరుక్కణ్ణపురమ్
ఉల్లి, నాళుమ్ తోమ్మిదెమ్మమినో తొడ్డరే ॥

తొడ్డర్ ఏ = అనుభవచాపల్యముగల ఓభక్తులారా! మీరలు, కళ అవి

మూమ్ = మకరందము స్రవించుచున్న, మలరిట్ట = పుష్పములను సమర్పించి, ఇత్రేళ్లు
మిక్ = ఆశ్రయింపుడు, నల్లిశేరుమ్ వయల్ శూత్ = ఎండ్రకాయలు చేరియున్న
పొలములచే జుట్టబడిన, కిడళ్ళిక్ పుడై = అగడ్తయొక్క సమీపమున, వెల్లి ఏయ్న్
మతిళ్ శూత్ = వెండిచేత నిర్దింపబడిన ప్రాకారములచే జుట్టబడిన, తిరుక్కణ్ణ
పురమ్ = తిరుక్కణ్ణపురమును, నాళుం ఉళ్ళి = ప్రతిదినమును అనుసంధించి,
తోమూతు = నమస్కరించుచు, ఎళుమినో = ఉజ్జీవింపుడు, వి. వి. 'ఇత్రేళ్లు
మిక్', అనునది క్రింది 'అ ఉయిళైక్కల్' అనుదానితో నన్వయించియు చెప్ప
వచ్చును.

తా॥ ఓ భక్తులారా! అనుభవచాపల్యము గలిగినవారలారా! మకరందము
స్రవించుచున్న కమలములను సమర్పించి ఆశ్రయింపుడు. ఎండ్రకాయలు చేరి
యున్న పొలములచే జుట్టబడిన అగడ్తలయొక్క సమీపమున రజతమయప్రాకార
ములచేత రక్షింపబడిన 'తిరుక్కణ్ణపురము' ననుసంధించుచు దాని నారాధించి
యజ్జీవింపుడు.

శ్లో॥ భక్తాశ్చయూయ మధునా భజతామృతం తం
పుష్పైస్తు రమ్యవలయేన చ రాజతేన ।
సంశోభితే సపది కణ్ణపురే వసంతం
భక్త్యాభిభవ్య మనిశం చ పురం కృతార్థః ॥

(అవ.) విలక్షణ విభూతియున్నదై పరమసులభుడగు సర్వేశ్వరుని ఏకకంఠులై
యారాధింపుడు అని యుపదేశించుచున్నాడు.

తోడ్డార్ నున్దన్దుయర్ పోళ సిరేకమాయ్

విణ్ణు వాడామలరిట్టు సిరితైళ్ళమిక్,

వణ్ణుసాడు మ్మెచ్చిల్ శూత్ తిరుక్కణ్ణపురత్తు

అణ్ణవాణ్, అమరర్ పెరుమానై యే ॥

3

వణ్ణుసాడుమ్ పొట్టిల్ శూత్ తిరుక్కణ్ణపురత్తు = తుమ్మెదలు ధృంకారగీత
ములలేయుచున్న దివ్యోద్భాసములచే జుట్టబడిన తిరుక్కణ్ణపురమున వేంచేసియున్న
వాడును, అండవాయ్ = బ్రహ్మాండమున కధిపతియు, అమరర్ పెరుమానై =
నిత్యనూరులకు స్వామియైన శ్రీయఃపతిని, తోడ్డార్ నున్దమ్ తుయర్ పోళ =
కైంకర్య చపలలారా! మిక్లేశములన్నియును నశించునట్లు, సిర్ ఏకమాయ్ =
మీరు ఏకహృదయులైయుండి, విణ్ణు వాడామలరిట్టు = వికాసోన్ముఖములై, వాడని
దివ్యప్రసూనముల సమర్పించి, సిరితైళ్ళమిక్ = మీరాశ్రయింపుడు.

తా॥ భాగవతులారా! ఉభయవిభూతి నాయకుడై పరమభోగ్యములైన యుద్యానవనములచే బరివేష్టించబడియున్న తిరుక్కణ్ణపురమునందు వేంచేసియున్న శ్రీయఃపతిని మిగిలందఱులు నకిభవించి మియొక్క సకలకేశములను నశించునట్లు నన్యకుసుమములచే నారాధించి యుజ్జీవింపుడు.

శ్లో॥ ఉద్యానశోభ శుభకన్య పురాధినాథం
వైకుంఠనాథ మమరాధిపతిం మురారిం ।
భక్తా భజన్తు మిలితాన్తు భవన్త వినం
భక్త్యా సమర్ప్య కుసుమానిచ వీతదుఃఖాః ॥

(అను.) అతిశయిత భోగ్యభూతుడైన శ్రీకృష్ణుని శ్రీనీలాదేవితోగూడ నారాధింపుడు అనుచున్నారు.

మూనై నోక్కి మడప్పిన్నై తణ్ కేళ్వనై
తేనై వాడమలరిట్టు నీరిత్తైళ్ళుమిళి,
వానైయున్దు నుతిళ్ శూన్ తిరుక్కణ్ణపురమ్
తానయన్ద పెరుమాళ్ శరణాకుమే ॥

ర

మాకొనై నోక్కి మడప్పిన్నై తణ్ కేళ్వనై = ఆడుజింకి, తనమాపులచే నిర్మితమై సిగ్గుపడి, పరుగెత్తిపోవునట్లు, ఆలిమనోజ్ఞ విలాసపరికర్మములగు కటాక్ష విభవాదులచే నల్లాకరామణీయక తానిగానమగు శ్రీనీలాదేవికి (నప్పిన్నైపిరాట్టికి) ప్రియవల్లభుడై, తేనై = "రసోవై సః" అన్నట్లు మకరందమువలె పరమభోగ్యభూతుడగు శ్రీయఃపతిని, వాడమలరిట్టు = వాడని దివ్యగుగంధ పుష్పములను సమర్పించి, నీర్ ఇత్తైళ్ళుమిళి = మీరలు ఆశ్రయింపుడు, వానై ఉన్దు నుతిళ్ శూన్ = ఆకాశమును ద్రోసి పారవైచునట్లు అత్యున్నతములగు ప్రాకారములచే బరివేష్టితమగు, తిరుక్కణ్ణపురమ్ = తిరుక్కణ్ణపురమును, తాణ్ నయన్ద = తానే యాశపడి వచ్చిచేరియున్న, పెరుమాళ్ = సర్వేశ్వరుడు, శరణాకుమే = రక్షకుడగును.

తా॥ శ్రీనీలాదేవికి (నప్పిన్నైపిరాట్టికి) ప్రియవల్లభుడగు శ్రీయఃపతిని, వాడని పుష్పములచే నారాధించి ఆశ్రయింపుడు. అత్యున్నతములగు ప్రాకారములచే బరివేష్టితమగు తిరుక్కణ్ణపురమునందు వేంచేసియున్న నా సర్వేశ్వరుడు భక్తులకు శరణ్యుడగును.

శ్లో॥ కాంతస్య యస్య సతతం హరిణాయతాక్షీ
నీలాప్రియా సపదితం మధురం గుణాఢ్యం ।

ఆరాధ్య కణ్వపురనాథ మిహైవపుష్పైః
యూయం భజధ్య మయమేన భవేచ్ఛగణ్యః ॥

(అవ.) ఆశ్రితులకుఁ బరమపదప్రముఁడగు పురుషోత్తముఁడు తనకైంకర్యాభి
నివిష్టులగువారికిఁ బరమప్రియతముఁడగునని నెలవిచ్చుచున్నారు.

శరణమాను న్దనతాళడైన్దార్ క్కెల్లామ్
మరణమానాల్ వైకున్దజ్గొడుక్కుమ్మిరాణ,
అరణమైన్ద మతిల్ శూఝ్ తిరుక్కణ్ణపురత్తు
అరణియాళణ, తనతన్బర్ క్కన్బాకుమే ॥

౫

తనతాళ్ అడైన్దార్ కెల్లామ్ = తన శ్రీపాదముల నే ఉపాయోపేయముగ
నమ్మి యాశ్రయించినవారి కందఱికిని, శరణమానుమ్ = రక్షితుడును, మరణమానాల్ =
మృతిబొందినయెడల, వైకున్దమ్ గొడుక్కుం పిరాణ్ = అపునరావృత్తిలక్షణముగు
మోక్షమునిచ్చువాఁడగు పరమోపకారకుఁడును, అరణమైన్ద = తేమకరముగు
నట్లు నిర్దింపఁబడిన, మతిల్ శూఝ్ = ప్రాకారములచేఁ బరివేష్టితముగు, తిరుక్కణ్ణ
పురమ్ = తిరుక్కణ్ణపురమందు, తరణియాళణ్ = సంసారులను రక్షించుటకై
వేంచేసియున్న సర్వేశ్వరుఁడు, తనన్బర్ క్కు = తనయందుఁ బ్రీతిగలవారలకు,
అన్బాకుమ్ = ప్రియతముఁడగును.

తా॥ తన శ్రీపాదములనే యుపాయముగా నాశ్రయించిన ప్రపన్నులకు
శరీరావసానమందే మోక్షమిచ్చువాడై తిరుక్కణ్ణపురమందు వేంచేసియున్న
శ్రీయఃపతి తనభక్తులను మిక్కిలిప్రీతితో సంరక్షించును.

శ్లో॥ సోయం భవేచ్ఛ శరణం శరణాగతానాం
వైకుంఠమేవ తనుతే మరణంగతానాం ।
స్వామీ లసద్వలయ కణ్వపురాధినాథో
భూపాలకో భవతి భక్తతతేశ్చ భక్తః ॥

(అవ.) శ్రీప్రహ్లాదాభ్యాస్తకు స్వానుభవవిశోధియగు హిరణ్యకశిపునిఁ
జీర్చించెఁదాడిన సర్వేశ్వరుఁడు తనయందు పారమార్థిక ప్రేమగలవారిలకు పర
మార్థభూతుఁ డగుచున్నాడని చెప్పుచున్నారు.

అన్బనాకుమ్ తనతాళడైన్దార్ క్కెల్లామ్
శేమ్బునాక త్తవుణనుడల్ కీణ్డవణ్,

నన్బానేయ్ద మతిళ్ శూత్రి తిరుక్కణ్ణపురత్తు
అన్బళ, నాళున్దన మెయ్యిర్ కు మెయ్యనే ||

౬

తనతాళ్ అడైవార్ క్కెల్లామ్ = తనదివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయించిన వారలకందఱికిని, అన్బనాకుమ్ = అత్యంతప్రియముఁడును, కేమ్పాళా ఆకత్తు = ఎఱ్ఱని బంగారువంటి శరీరముఁగల, అవుణా ఉడల్ కణ్ణవణ్ = హిరణ్యకశిపుని శరీరమును చీల్చినవాఁడును, నల్పాళావేయ్ద = మంచి బంగారుచే నిర్మింపఁబడిన, మతిళ్ శూత్రి = ప్రాకారములచేఁ జాట్టఁబడిన, తిరుక్కణ్ణపురత్తు అన్బళ = తిరుక్కణ్ణ పురమందు సత్యంతాదరముతో వేంచేసియున్న శ్రియఃపతి, తనమెయ్యిర్ కు = తనభక్తులకు, నాళుమ్ = ఎల్లప్పుడును, మెయ్యిన్ = పరమార్థప్రియతముఁడై యుండును.

తా॥ ఆశ్రితవ్యామోహముఁ గలవాఁడై, ఆశ్రితవిరోధియైన హిరణ్యానురుని చీల్చిచెండాడి తిరుక్కణ్ణపురమున వేంచేసియున్న శ్రియఃపతి అనన్యప్రయోజనములై తననాశ్రయించినవారిని అనన్యప్రయోజనముగా రక్షించును.

శ్లో॥ స్వాంప్రిద్వయాశ్రితజనేషు చ వత్సనోయం
వక్షోవిదారణ పటుశ్చ హిరణ్యకస్య ।
సౌవర్ణ సద్వలయ కణ్వపురాధినాథః
సత్యాశ్రయేషు సతతం చ భవేత్ససత్వః ॥

(ఆప.) అనన్యప్రయోజనములకు సులభుడై ప్రయోజనాంతరపరులకు ఆయా ప్రయోజనముల నిచ్చి సులభుడైయుండు ననుచున్నారు.

మెయ్యనాకుమ్ విరుమ్మిత్తోమ్మివార్ క్కెల్లామ్
వొయ్యనాకుమ్ పుర మేతోమ్మివార్ క్కెల్లామ్,
కెయ్యిల్ వాళై యుకళుం తిరుక్కణ్ణపురత్తు
ఐయళ, ఆకత్తణై ప్పార్ కట్టణియనే ||

౭

విరుమ్మి తోమ్మివార్ క్కెల్లామ్ = ఆశపడి అనన్యప్రయోజనములై, అకృత్రిమముగ ఆశ్రయించువారందఱికిని, మెయ్యనాకుమ్ = యథార్థముగ నేవసాదించును, పుటమే తోమ్మివార్ క్కెల్లామ్ = ప్రయోజనాంతరములనుజ్ఞేహించి కపటముగ నాశ్రయించువారల కందఱికిని, వొయ్యనాకుమ్ = తనస్వరూపమును యథార్థముగ నేవసాదించుడు, కెయ్యిల్ = క్షేత్రములయందు, వాళై ఉకళుమ్ = మత్స్యములు

ఎగురుచున్న, తిరుక్కణ్ణపురత్తు = తిరుక్కణ్ణపురమునందు వేంచేసియున్న, వియక్ = పరమభందునగు శ్రియఃపతి, ఆక త్తవైపార్వెట్టు = హృదయమున నెల్లప్పుడును ధ్యానించువారలకు, అణియనే = సులభుడైయుండును.

తా॥ తిరుక్కణ్ణపురమునందు వేంచేసియున్న శ్రియఃపతి ధనధాన్యాది ప్రయోజనానంతరములను తనయొద్ద నుపేక్షించింపవారి తా॥లములనిచ్చియు వారికి దుర్లభుడై, అనన్యప్రయోజనమై గూర్తయించి ధ్యానించువారి దిగ్గంతసులభుడై యుండును.

శ్లో॥ కతోన్యస్యకస్య మనసాం కిల భక్తిభానాం
విధ్యాన్యస్తిచాన్య మనసాం సుతి రిన్దిరతః ।
జ్యేష్ఠావశీనిత కణ్యపురాధినాథః
భవ్యోభ కేత్కిల సదా శరణాగతానాం ॥

(అను) తన దివ్యపాదారవిందములనే పరమస్థావ్యములని గూర్తయించి యుండువారల కత్యంతసులభుడై సంసారోచ్ఛేదమును జేయును.

అణియనాకు న్దనతాళడై న్దార్ క్కెల్లామ్
పిణియన్జారా ప్పిఱవి కెడుత్తాళుమ్
మణిపానేయన్ద మతిశ్శూన్ద్ర్ తిరుక్కణ్ణపురమ్
పణిమిణ, నాళుమ్ పరమేట్టి తకపాతమ్ ॥

తనతాల్ అదైన్దార్ క్కెల్లామ్ = తన శ్రీపాదుల నాశ్రయించినవారల కందఱికిని, అణియనాకుమ్ = పరమసులభుడైయుండును, పిణి యన్జారా = వ్యాధులను నశింపజేయును, పిఱవి కెడుత్తు ఆళుం = జన్మమునానోన్మాది పరిహరించును, మణిపాన్ వీయన్ద మతిశ్శూన్ద్ర్ = రత్నభరితములగు సునన్దపుంజనులచే నిర్మింపబడిన స్త్రాకారములచే జుట్టబడిన, తిరుక్కణ్ణపురం = తిరుక్కణ్ణపురమునందు వేంచేసియున్న, పరమేట్టి తకపాతమ్ = శ్రీవైకుంఠనాథుని శ్రీసాదములను, నాళుమ్ పణిమిణ = ఎల్లప్పుడును ఆశ్రయింపుడు.

తా॥ రత్నములుచెక్కిన సువర్ణమయస్త్రాకారములచే సురక్షితమైన తిరుక్కణ్ణపురమునందు వేంచేసియున్న పరమపదనాథుడైన శ్రియఃపతియొక్క శ్రీసాదముల నాశ్రయించినయెడల వాడే సకలదుఃఖములను వానికి గాగఱమైన సంసారమును బోగొట్టును.

శ్లో॥ వశ్యో భవేత్స్వ చరణాంబుజ భక్తిభావం
వ్యాధిం ప్రణాశ్య సహి జన్మతతం నిహన్యాత్ ।
సౌవర్ణ సద్వలయ కణ్ణపురేశితుర్వ
స్సంసేవ్య హంఘ్రియుగళం పరమేష్ఠినస్తత్ ॥

(అవ) నే నతనినిఁబొంది నాసకలదుఃఖములను పోగొట్టుకొంటిని. నిఖిల కారణభూతుఁడగువానిని బొందినవానిగుఁడు దుఃఖముగలదా? అని యనుచున్నాడు.

పాతనాళుమ్ పణియ త్తణియుమ్ పిణి
ఏతమ్ శారా వెనక్కే లినియెకకుటై,
వేతనావర్ విరుమ్బు నిరుక్కణ్ణపురత్తు
ఆతియానై, అడైవ్దార్ క్కల్లలియై ॥

పాతమ్ నాళుమ్ పణియ = వాని శ్రీపాదములను ఎల్లప్పుడును ఆశ్రయింప గా, పిణి తణియుమ్ = అనాదిపాపములు నశించును, ఏతమ్ శారా = ఉత్తరాధుములు చేరవు, ఇని ఎనక్కు ఎకకుటై = ఇంకఁబాదట నాకేమి కొఱతకలదు?, వేతనావర్ = వేదములు నాలుకయందు నర్తన మొనర్చుచున్న శ్రీవైష్ణవులు ఆశపడుచున్నట్టి, తిరుక్కణ్ణపురత్తు = తిరుక్కణ్ణపురమందు వేంచేసియున్న, ఆతియానై = నిఖిలజగత్కారణభూతుఁడైన శ్రియఃపతిని, అడైవ్దార్ క్కు = ఆశ్రయించిన వారికి, అల్లల్ ఇల్లయై = దుఃఖములేదు.

తా॥ ప్రతిదినమును తన శ్రీపాదముల నాశ్రయించిన వారలపూర్వోత్తరాధురూపములైన సకలపాపములును బోగొట్టెడి జగత్కారణభూతుఁడైన శ్రియఃపతిని వేదార్థవిదులు ఆదరముతో నివసించుచున్న తిరుక్కణ్ణపురమానందాశ్రయించి నేను కృతార్థుఁడనైతిని.

శ్లో॥ తస్మాంఘ్రియుగ్భజనాత్సకలం చ దుఃఖం
నశ్యేన్నభీతి కణికాస్తి మమాద్యకౌఽపి ।
శ్రీ వేదవిద్యసతి కణ్ణపురాధినాథం
మూలం పరంతు భజతాం సహి దుఃఖగంధః ॥

(అవ) శ్రియఃపతి వేంచేసియుండు 'తిరుక్కణ్ణపురము' ను అనుసంధించినంత మాత్రముననే నిఖిలదుఃఖములును నిష్కర్తములగును. కనుక భాగ్యవంతులైన నేమి కొఱత అనుచున్నాడు.

ఇల్లె యల్లలెనక్కే లినియెన్ద్రు
అల్లిమాత రమరు నిరుమాల్ పినన్,
కల్లలేయ్ద మతిల్ శూన్ తిరుక్కణ్ణపురమ్
శొల్ల, నాళు న్దుయర్ పాడుశారావే ||

౧౦

అల్లి మాతర్ అమరుమ్ తిరుమాల్ పినన్ = కమలనివాసినియైన శ్రీమహాలక్ష్మి నివాసముజేయుచున్న సుందరమైన నివ్యవత్సలము అలవాడును, కల్లలేయ్ద మతిల్ శూన్ తిరుక్కణ్ణపురమ్ = క్లాఘ్యములగు రాళ్లచే గట్టబడిన పేద ప్రాకారము లచే బరివృతమైయుండు 'తిరుక్కణ్ణపురమ్' అని, శొల్ల = ఈ చుట్టరించిన చోట, నాళు న్దుయర్ పాడు శారా = సర్వకాలములనుండును గుఱుమును మన ప్రక్కనే రావు, ఎనక్కు అల్లల్ ఇల్లె = నా కేవిధమైన గుఱుమునాడ లేదు ఇది ఎక్కడై = ఇకను నాకేమి కొఱతగలదు.

తా|| శ్రీయశస్వినియమైన భక్తిప్రపత్తులజేయుట కసమానులై యుండు వారలు పురుషకారభూతురైన కమలవాసినినోగూడ అతడు మేడలచేసియుండు దృఢతరప్రాకార పరిచేష్టితమైన తిరుక్కణ్ణపురముయొక్క తిరునామము వనుసంధించినయెడల వారికి సకలగుఱుములు నశించును.

శ్లో|| పద్మాలయామరసి యస్తు దధాలి తస్య
ప్రాకారశోభి శుభకణ్ణపుర ప్రశంసా |
దుఃఖాపహా భవతి మే నహి భాతి చింతా
తస్మా న్నమే దద్య కిలకించి దిహస్థ్య లభ్యమ్ ||

(అవ.) నిగమనగూన నీతిరువాయ్మొట్టికి ఫలముగ భగవదనుభవమును వక్కొనించుచున్నారు.

పాడుశారావినై పద్మాలయేవేణ్ణవీర్
మాడనీడు కురుకూర్ చ్చుడశోపన్ శొల్,
పాడలాన తమిథాయ్రిత్తు భిప్పత్తుమ్
పాడియాడి పుణిమి నవన్ద్రాళకళే ||

౧౧

వినై పాడుశారా పద్మాలయేవేణ్ణవీర్ = సాంసారిక సకలగుఱుములును మీ పరి సరములలో సమూలముగ నశింపజేయుఁ దలంచితిరేని, మాడమనీడు కురుకూర్ శడ గోపన్ = మేడలచే నున్నతమైన తిరునగరికి స్వామియైన శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, శొల్ పాడలాన తమిథ్ ఆయిరత్తుల్ ఇప్పత్తుమ్ = సాదించిన మృదునుధురముగు ద్రావిడ

దివ్యప్రబంధమునందలి వేయిపాశురములలో నీ పదిపాశురములు, పాడి ఆడి = గానముఁజేసి నర్తనముఁజేసి, అవదానోకళ = అదని శ్రీపాదపద్మములను, పణి మిక్ = ఆశ్రయింపుఁడు.

తా॥ చేతనులారా! మీపాపములను సవాసనముగఁ బోగొట్టుకొనుటకుఁ దలంచినయెడల పరమాపులైన నమ్మాత్వార్లు ఆనుగ్రహించిన తిరువాయ్ మొట్టి దివ్యప్రబంధమునందలి ఈ పదిపాశురములను భక్తితో ననుసంధించి గానముఁజేసి అత్యంతపరవశులై నర్తనముఁజేసి శ్రియఃపతియొక్క శ్రీపాదపద్మముల వాశ్రయింపుఁడు.

శ్లో॥ సర్వాఘనాశవిధయే కరుకాపురిశః

శ్రీమాన్ శతారి రవద త్సరసం సహస్రమ్ ।

తత్రేదమేవ దశకం పరిగాయ స్మతైః

శ్రీశస్య పాదయుగళం శరణం భజధ్వం ॥

శ్రీః

శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీవేంకటేశ పరబ్రహ్మణే నమః

౧౦ పత్తు, ౯ తిరువాయ్ మొట్టి,

శూ ధ్రి వి శు మ్ము

అ వ త ర ణి క

వెనుకటి తిరువాయ్ మొట్టివలెను భగవద్విషయమై తమ కనుభవ ప్రావణ్య హాసముగు పరమభక్తి సిద్ధించిన క్రమమును గృహఁజేసి, అనుభవమున నన్నితులగు శ్రీ నమ్మాత్వార్లకుఁ బరిపూర్ణానుభవమునఁ బ్రావణ్యాతిశయము గలుగుటకుఁ దగినట్లు వీరినిఁ దీసికొని వెల్లి యనుభవించవలయుననితలంచి ఆర్చిరాదిమార్గము మొదలుకొని పొత్తిపరవ్యంతమునుండు ప్రయోజనాంశమును పరజ్ఞానవిషయమగునట్లు ప్రకాశింపఁ జేయవలయునని తలచిన సర్వేశ్వరునియొక్క (౧) భోగ్యగుణపరిపూర్తిని (౨) నిరుపాధిక కేషిత్యమును (౩) అనన్యార్థ తాపాదకత్యమును (౪) భోగ్యతాపరిపూర్తిని (౫) దానికిమూలమగు శ్రియఃపతిత్వమును (౬) కేషిత్యచిన్నమును (౭) సముద్ర శాయిత్వాదులచేఁ గలిగిన సర్వాధికత్యమును (౮) ఆశ్రితసౌలభ్యమును (౯) పరమ పదనిలయత్వమును (౧౦) సత్కార్యము ననుభవించి, ఏవంభూతుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు ముక్తులై పోవు భాగవతులకు గంతవ్యమగు నర్చిరాదిమార్గమును, అచ్చటి

ఆతివాహిక సత్కారప్రకారములను, దేశవిశేషస్థానిని, నిత్యనూరిపరిషదంతర్భావమునుగూడ సాక్షాత్కరింపగ, సేవించి అత్యంతవ్యాఖ్యలై తాము సాక్షాత్కరించిన క్రమముననుసరించి ముత్తులైపోవు భాగవతులయొక్క సత్కారప్రకారముల నభివర్ణించుచున్నాము.

ఆహ్వాన్ తిరువడిగ శే శరణమ్

(అను.) ఆందుమొదటిపాదమున - అర్చిరాదిమార్గమనమునఁ బ్రవృత్తులై భోగ్యగుణపరిపూర్ణుడగు సర్వేశ్వరునికిశేషభూతులగు భాగవతులచూచిన చరాచరాత్మకమగుజగత్తునకు గలుగు ప్రీతివికారమును అభివర్ణించుచున్నాము.

శూన్యో విశుః స్వప్నానిముకిలో తూరియముగ్రక్కిన

వాన్మోకడలలైతిరై కైయెడుతాడిన,

వేన్మో పొట్టిలుమ్ వళమేన్దియ వెన్నప్పన్

వాన్మోపుకన్మోనారణన్మ మరై క్కణ్ణుకన్దే ||

౧

ఎన్నప్పన్ వాన్మోపుకన్మో నారణన్మమరై - నాకు సకలవిధబంధులయందు ఆనందావహమైన దివ్యకల్యాణగుణగుణసంపన్నుడగు శ్రీమన్నారాయణునిభక్తులను, కణ్ణుకన్దే = చూచినంతోపించి, శూన్యో విశుః అనిముకిలో = త్వప్రదేశములయందును వ్యాప్తమైన మహాకాళమున వ్యాప్తమై విరాజిల్లుచున్న మేఘములు, తూరియముగ్రక్కిన = తూర్యములు ఘోషించినవి, అన్మోకడలో = అగాధములైన సముద్రములు, అలైతిరై కైయెడుతు = అలునిటుకొట్టి కొనుచున్న అలలనెడి చేతులను బైకెత్తి, అడిన = నర్తనముఁజేసినవి, వేన్మో పొట్టిలుమ్ = సప్తద్వీపములను, వళమ్ = ఉపచారములను, ఎన్దియ = ధరించినవి.

తా॥ ఈతిరువాయ్మొట్టిలో సర్వేశ్వరుడు అర్చిరాదిమార్గ వైభవములను ప్రకాశింపఁజేయగ వానిననుభవించి అన్యోపదేశముగ సాదించుచున్నాడు. మోక్షమునకు వెళ్లుచున్న శ్రీవైష్ణవులనుజూచి సంతోషముచే నాకాళమంతట వ్యాపించి యున్న మేఘములు భేరివాద్యములు మ్రోగునట్లు గర్జించినవి. అగాధమైనసముద్రము తనయొక్క అలలనెడుచేతులను బైకెత్తి నర్తనమాడినవి. భూమి తనయందున్న మంచినీరువులను వారికి సమర్పించినది.

శ్లో॥ నారాయణస్య జగతాం పరిపాలకస్య

భక్తాన్త మప్రభువరస్య విలోక్యమేమాః |

గడ్డన్తి తూర్వనినదైః స్వకరై స్థరంగైః

నృత్యన్తిచాభయ ఉడేతిచ స్తలొక్తిః ||

(అను) నిరుపాధిక శేషియైన నారాయణునికి శేషభూతులగువారినిఁబాచి లోకులెల్లఱును సత్కరించు క్రమమును వర్ణించుచున్నాడు.

నారణా తమరై క్కణ్ణుకన్దు నన్నీర్ముకిల్
పూరణపొండుడమ్ పూరిత్త తుయర్ విణ్ణిల్,
నీరణి డల్ గల్ నీన్దార్ తన నెఱవరై
తోరణమ్ నిరై త్తెబ్బుమ్ తొమ్మితనరులకే ||

9

నారణా తమరై = నిరుపాధిక శేషియైన శ్రీమన్నారాయణునకు శేషభూతులగు మహాత్ములను, కణ్ణు = సందర్శించి, ఉకన్దు = అనుందానందముబొంది, నల్ నీర్దుకిల్ = పరిశుద్ధ సుభగ శీతల జలపరిపూర్ణములగు మేఘములు, ఉయర్ విణ్ణిల్ = అత్యున్నతముగు పరమేశ్వర ప్రదేశమున, పూరణమ్ పొండుడమ్ = స్వర్ణమును పూర్ణికుంభములుగ, పూరిత్తఱు = పూరించుచుంచబడినవి, నీరణి డల్ గల్ = నిరవధిక జలప్రపూర్ణములగు సముద్రములు, నిన్దార్ తన = స్థిరములై అత్యంతగంభీరముగ ఘోషించినవి, నెఱవరై = గొప్పహృతపంక్తులను, తోరణమ్ నిరైత్తు = తోరణములను పరుసగఁగట్టి అలంకరించి, ఉలకు ఎల్లఱుమ్ = లోకులు ఎల్లెడలను, తొమ్మితనర్ = సాంజలిబద్ధులై నిలిచిరి. (ఈ రెండుపాశురములచేతను అంతరిక్ష పర్యంతముగు భూలోకము సంతోషించి యాదరించిన క్రమమును ప్రదర్శించిరి. 'ఉలకమ్' అని తత్తస్థజనుల కుపలక్షణము.)

తా॥ నిరుపాధిక శేషియగు శ్రీమన్నారాయణుని కంతరంగభక్తులై మోక్ష సామ్రాజ్యము ననుభవింపబోవుచున్న పరమభాగవతులనుఁ బాచి భేదరులగు జీవాదిజనులు సుందరములగు నాకొశపరిసరములయందు పరిశుద్ధ సుభగ పవిత్ర శీతల పుణ్యస్థిర్గభరితములగు మేఘము లనుస్వర్ణమయపూర్ణకుంభముల నుంచిరి. నిరవధిక గంభీర జలప్రపూర్ణములగు సముద్రములు గంభీరముగ నుద్ఘోషించినవి. లోకులెల్లరును మహాన్నత రమణీయ పర్యతపంక్తు లనుదివ్యతోరణముల నెల్లెడలగట్టి ప్రపంచమునంతటిని యలంకరించి సాంజలిబద్ధులై నిలిచి వీరలకు స్వాగతము నిచ్చుచున్నారు.

శ్లో॥ భక్తాన్ విభాక్య సజలః జలదః ప్రహృష్టః
నారాయణస్య గగనే ననుపూర్ణకుంభైః |

సావర్ణకై నతి గర్భతి చాభిమాలా
లోకాభజన్తి గిరిభి ర్విత్తోరజైస్తాన్ ॥

(అను.) అనన్యార్థతాపాదకమైన త్రివిక్రమునకు శేషభూతులగువారి దివ్య సన్నిధిలో ఆతివాహిక లోకమునందుండువారలు సత్కరించు ప్రకారము నభివర్ణించుచున్నారు.

తొమ్మిదవ రులకర్కళ తూపనన్మలర్ మట్టై
పొట్టివనర్ పూమియన్మళన్దవ తమర్ మున్నే,
ఎమ్మమినై నిరుమరు జ్జితైత్తనర్ మునివర్ కళ,
వట్టియితై వైకున్దర్కు ఎన్మై వన్దెతిరే ॥

3

అన్మ = త్రివిక్రమావతారసమయమున, భూమియన్మన్దవ = భూమిని కొలిచిన సర్వేశ్వరునియొక్క, తమర్ మున్నే = భక్తులయెదుట, తూపమ్ నల్ మలర్ మట్టై = సుగంధభూషణములతోగూడిన ఉత్తమ పుష్పవర్షమును, పొట్టివనర్ = కురిపించినవారలై, రులకర్కళ = అయాలోకములయందున్నవారలు, తొమ్మిదవన్ = తమ శేషత్వానుగుణముగ సాంజలిబద్ధులై కైంకర్యములజేయుచుండిరి, మునివర్ కళ = అయాలోకములయందు మననశీలరగు మునులను తమ మానవ్రతమును వదలుకొని, వైకున్దర్కు వట్టి = శ్రీవైకుంఠమునకు వెళ్లువారికి మార్గము, ఇతువెన్మ = ఇదియని, ఎతిరే వన్మ = ఎదుటికివచ్చి (సాంజలిబద్ధులై), ఎమ్మమిన్ ఎన్మై = “కృపతోపేంచేయుడు; మీకు స్వాగతము” అని, ఇరుమరున్మై = రెండుప్రక్కలను నిలిచి, ఇన్మైత్తనర్ = సాదరముగఁబలికిరి.

తా॥ ఊర్ధ్వలోకములయందున్నవారలు, త్రివిక్రమావతారమున సత్యంత ప్రణమలై యుండుటచే నాసర్వేశ్వరునికిఁ బరమభక్తులగు ముత్తులు పరమపదమునకుఁ జనుచుండ వారలకెదురేగి తమ వాఙ్మయమౌదులఁగూడ విడిచిపెట్టి భూపదీపాదుల గనుర్పించి పుష్పవృష్టిఁగురిపించి “మాతమునకు మార్గమియ్యది, ఇట్లు పేంచేయుడు” అని సాంజలిబద్ధులై వారిని స్వాగతవచనాదులచే సత్కరించిరి.

శ్లో॥ విక్రాన్త భూమివలయన్య హరేస్తు భక్తాన్
భూపైశ్చ పుష్పసహితైః పరితోఽర్చయన్తః ।
లోకా ఉపర్యథ పరం పదమేవ గన్తుమ్
మాన్తోఽయ మిత్యపి యదా మనయోఽపి ధాహుః ॥

(అవ.) యోగ్యతాపరిపూర్ణుడైన శ్రియఃపతియొక్క శేషభూతులఁ జూచి
దేవలోకమునందలివారలు సత్కరించిన క్రమమును వర్ణించుచున్నారు.

ఎతిరెతి రిమైయవ రిరుప్పిడమ్ వకుత్తనర్

కతిరవరవరవర్ కైనిరై కాట్టిసర్,

అతిర్కురల్ మురళజ్జ శలైకడల్ ముక్కుక్కొత్త

మతువిరి తుమ్మాయ్ ముడి మాతవ స్తమన్ కే. ||

౪

మతువిరి తుమ్మాయ్ ముడి మాతవక్ తమర్కు = మధువు స్రవించుచున్న దివ్య
తులసీమాలాలంకృతమగు కిరీట మకుట మండితుండగు మాధవునియొక్క పరమభక్తు
లకు, ఇమైయవర్ = దేవతలు అనిమిషులై, ఎతిరెతిర్ = మోక్షమునకు ముందు
ముందు, ఇరుప్పిడమ్ వకుత్తనర్ = వాస్తవసాక్షాత్కారముల నేర్పఱచి, కతిరవర్
అవరవర్ = ద్వాదశాదిత్యులు తమ, కైనిరై కాట్టిసర్ = “రక్షిభిరూర్ధ్వమాక్రమతే”
అన్నట్లు కిరణరూపములగు చేతులను వరుసగా జూపించి, మురళజ్జర్ = వారు
వాయించు మురజములయొక్క, అతిర్ కురల్ = గంభీరఘోషములు, అలైకడల్ =
ఉల్లాలకల్లాలకలితంబగు సముద్రముయొక్క, ముక్కుక్కొత్త = “ఘోషమునకు సమా
నముగనుండినవి.

తా॥ అనిమిషులగుదేవతలు దివ్యమకరందభరితమైన దివ్యతులసీమాలికలను
తమకేశపాశముల ధరించి లోకోత్తర సౌభాగ్యనిలయుండగు శ్రియఃపతికి పరమ
భక్తులై శ్రీ వైకుంఠ దివ్యనగరమునకుఁ బోవుచున్న పరమ భాగవతోత్తములకు
విశ్రాంతిస్థానముగ మోగమునం దచ్చటచ్చట విశ్రమస్థానముల నేర్పఱచి, వీరికెదురుగ
వచ్చి “ఇటువేంచేయుఁడు; కృపతో నీప్రక్కవేంచేయుఁడు” అని మోగమునుచూపు
చుండిరి. సముద్ర గంభీరఘోషతుల్యఘోషంబులగు మురజములగుండ వాయించిరి.

శ్లో॥ శ్రీమాధవస్య తులసీ రుచిరాధ్యమాశేః

భక్తౌక్ ముదాప్య నిమిషాస్థనితోఽర్చయంతః ।

తే ద్వాదశాపి రవయః కిరణైః కరైః స్వైః

భేరినాద ఉదభూజ్జలధేశ్చ ఘోషైః ॥

(అవ.) మోగమున వరుణేంద్రప్రజాపతులను అతివాహిక దేవతలు ముక్తుల
నాదరించు ప్రకారమును అభివర్ణించుచున్నారు.

మాతవస్తమరెస్తు వాశలిల్ వానవర్
 పోతిమి నెమరిడమ్ పుకుతుక వెన్నలుమ్,
 తేతల్లల్ పాడినర్ కిన్నరర్ కెరుడర్కళ్
 వేదనల్యానువర్ వేల్వియుల్ మడుజే ||

౫

వానవర్ వాశలిల్ = వరుణేంద్రప్రభాపతులను అతివాహిక దేవతలు తమతమ స్థానములబహిష్కారములయందు నిలిచి, మాతవస్తమర్ ఎస్తు = వీరు శ్రీమన్నారాయణుని అంతరంగభక్తులు అని ఆదరించి, పోతుమిన్ = ఇట్లు వేంచేయుండు, ఎమరిడమ్ పుకుతుక = మాయధికారములొనండు స్థానములకు వేంచేయుండు, వెన్నలుమ్ = అని ప్రార్థించునప్పుడు, వేదనల్ వాయనర్ వేదోచ్ఛారణముచే బరిపూర్ణమైన ముఖములగవారలు, వేల్వి ఉల్మడత్తు = యాగఫలమును వీరివిషయముగ సమర్పించి, కిన్నరర్ కెరుడర్కళ్ = కిన్నరులను గరుడులును, వేతల్లల్ = సంకీర్తనులను, పాడినర్ = పాడిరి.

తా॥ బ్రహ్మాండదిదేవతలు, వీరిని శ్రీయఃపతి కంతరంగభక్తులని యెదురుగ వచ్చి నూదరముతో మాస్థానమునకు వేంచేసి ముమ్మల ననుగ్రహింపుండని ప్రార్థించిరి. కొందఱు తమతమ యాగాదిఫలములను వీరిని శ్రీపాదములయందు సమర్పించిరి. కిన్నరులును గరుడులును సంకీర్తముఁబాడిరి.

శ్లో॥ వ్యాకేళు తత్ర దివి వాసిన ఆహ్వాయస్తః
 శ్రీమాధవాత్రితగణానిహ గచ్ఛతేతి |
 తుష్టా సమర్చ్య సుకృతాని చ వేదవక్త్రాః
 గాయత్రి హిస్తగరుడా ఆపికిన్నరాశ్చ ||

(ఆప) “కేషిశ్చచిహ్నురు శ్రీసుదర్శనచక్రమును ధరించియున్న పరమ పురుషునికి కేవలూతులగమీరలు ఈయూర్ధ్వలోకములను నిర్వహింపుండు” అని ఆతివాహికమహావీరులు మంగళాశాసనముజేసిన క్రమమును అభివర్ణించుచున్నారు.

వేల్వియుల్ మడు త్తలుమ్ భరై కమధ్రి నలుమ్ముకై
 కాలిజ్జల్ వలమ్మురి కలనైజ్జు మిళై త్తనర్,
 ఆచ్చెన్దల్ వానక మాధ్రియాన్ తమరెస్తు
 వాల్మిజ్జణ్ మడనైయర్ వాధ్రి త్తినర్ మకిధ్రిన్దే ||

౬

వేర్వేరుగా మదుత్తలను = వైదికులు సకలధర్మములను సమర్పించినప్పుడు, విరైకమహర్షి నలుమపుకై = పరిమళభరితములగు సుగంధభూషణులను సమర్పించి, ఎజుమ్ కలస్తు = అంతటవ్యాపించినట్లు, కాళజ్యోత్ = కాళములను, వలమ్మరి = దక్షిణా వర్తకంఠములను, ఇత్తెల్లనర్ = భృనింపఁజేసిరి, వాల్కల్ బిల్ మడన్దెయర్ = లను సందర్శించుటచేగలిగిన వీరిచే సుత్రేజుములై దగ్గునీయములైన శేతోత్పలములఁగలప్రేమ, అట్టియాక తమర్ వానకన్ అజ్జిన్యర్ = చక్రధరునగు భక్తులైన మీరలు స్వర్గమును పరిపాలింపుఁడు, ఎన్టు = అని, మక్కిత్తెన్దు = సంతోషించి, వాత్త్తి నర్ = మంగళాభాసనముఁజేసిరి.

తా॥ కొందఱు సుగంధముల సమర్పించిరి; కొందఱు మంగళ సుగంధభూషణముల సమర్పించిరి. మఱికొందఱు భంభాకాళాది మంగళవాద్యములను వాయించిరి. ఇట్టిభక్తుల సందర్శించుటచే బ్రహ్మములగు మునిశాలముందఁగ శేతోత్పలములచే విరాజిల్లుచున్న వారిభార్యలు “చక్రధరునికి భక్తాశ్రయములగు మీరలు ఈస్వర్గలోకమును బరిపాలింపుఁడు” అని సూచించిరి.

శ్లో॥ ఆగాధితాః శ్రీమతై స్సుకృతైశ్చనూనైః
సౌగంధ్యవద్భిరపి కామలకంఠనాదైః ।
భక్తాస్సు చక్రణ ఇదం పదమాశ్రితాః
త్యభ్యర్థంతా బహుశిశూం చ సురాంకవాళిః ॥

(అవ.) శ్రీరాజ్యవశాయయై సర్వాధికుడై సురావతారములభుండగు సర్వేశ్వరుని శేషభూతులకు ముగిద్దఱుమూలను సమగ్రములను విగ్రహముగా శ్రేణీముచు వీరల స్తోత్రముఁజేయుక్రమమును వర్ణించుచున్నారు.

మడన్దెయర్ వాత్త్తిత్తలు మగుతరుమ్ వశుక్కభుమ్
తుడర్ దైజు వోజ్జిరజ్జులైనర్, తొడుకడల్
కిడన్దవల్ కేశవల్ కిశ్రొలి మణిముడి
కుడన్దె యెజ్జోవలల్ కుడియడియార్ కేక్కి ॥ 2

తొడుకడల్ కిడన్ద ఎమ్ కేశవన్ = ఆగాధమైన సమద్రమునఁ బవ్వలింపి యుండు మనకేశవుఁడగు (బ్రహ్మగుప్తాగులకును సుత్యాదరుఁడు), కాళరొలిమణిముడి = శేషిత్వనూచకముగఁ జదివ్యమొనఁగగు గత్తికిరీటముచే విరాజిల్లుచున్న, కుడన్దె

యక్ = తిరుక్కడవ్వయందు పవ్యళించినవాడును నగు, కోవలక్ = గోకుల
రత్నదీపందైన శ్రీకృష్ణునికి, కుడియడియార్ కుక్కు = కులక్రమముగ దానులైన
నానికి, మడన్దైయర్ అతివాహికులభార్యలు, వాన్ త్తలమ్ = మంగళాశాసనము
జేయుచుండగ, మరుత్తరుమ్ = సప్తమరుత్తులును, వశుక్కురుమ్ = ఆప్తవసువులును,
ఎన్దుమ్ కుడర్ వు = భగవదనుభవత్వరచే వారలు శీఘ్రముగ వెళ్లుచుండగ బహు
దూరము వారలను వెంబడించి, తోత్తిరమ్ శొల్లినర్ = స్తోత్రములజేసిరి.

తా॥ చేవతాస్త్రైలు స్తోత్రములజేయగా మరుత్తులును వసువులును క్షీరాబ్ధి
కాయయై సర్వకారణభూతుడై, అత్యుజ్జ్వల మణిగణములచే నిర్మింపబడిన కిరీ
టముగలవాడై 'తిరుక్కడవై' దివ్యక్షేత్రమున జేంచేయున్న శ్రీకృష్ణస్వామికి
కులక్రమానుగతదానులై శ్రీవైకుంఠమునకు వెళ్ళుచున్న పరమభాగవతోత్తముల
బహుమారము వెంబడించి స్తోత్రములజేసిరి.

శ్లో॥ శ్రీకేశవోఽమ్బుధిశయ శుభరత్న మాళిః
గోపాలకో విజయతే ననుకుంభపుర్యామ్ ।
భక్తాక్ కిల్యాగ్య మరుతోపసవశ్చ తుష్టాః
స్తుత్వా స్వకీయ లలనానివహైస్తు ధన్యాః ॥

(అన.) ఆశ్రితసులభుడగు శ్రీకృష్ణునికి దాసభూతులు వీరలని ఆనందాతి
లేకమున పరమపదవాసులు వారి నగర బహిర్ద్వారము (పాలిమేఱ) వలకునువచ్చి
యెదుర్కొనగా పరమపదమును సమీపించినక్రమమును అభివర్ణించుచున్నారు.

కుడియడియూ రిచర్ కోవిన్ద స్తనక్కెన్దు
ముడియుడై వానవర్ ముత్తైముత్తై యెత్తిర్ కొళ్ళ,
కొడియణి నెదుమతిళ్ కోపురమ్ కుఱుకినర్
వడివుడై మాతవక్ వైకున్దమ్ పుకవే ॥

౮

ఇవర్ = వీరలు, కోవిన్దక్ తనక్కు = ఆశ్రితసంరక్షణార్థము గోకులమున
నవతరించిన శ్రీకృష్ణస్వామికి, కుడియడియార్ = కులక్రమానుగతదానులు, ఎన్దు = అని,
ముడియుడై వానవర్ = సర్వేశ్వరునివలె కిరీటమకుటాదిమండితులగు నిత్యసూరులు, ముత్తై
ముత్తై ఎత్తిర్ కొళ్ళ = క్రమక్రమముగ నెదురేగగా, వడివుడై మాదవక్ = దివ్యా
లంకాకోపకోభితమగు దివ్యమంగళవిగ్రహముగల శ్రీయఃపతియొక్క, వైకున్దమ్
పుక = శ్రీవైకుంఠమును బ్రవేశించుటకై, కొడియణి నెదుమతిళ్ = ప్రశస్తములగు

ధ్వజములచే నలంకరింపబడిన గుహాన్నత పాకారపరివృత్తిమగు, కోపురమ్ = గోపురద్వారమును, తులుకినర్ = సమీపించిరి.

తా॥ ప్రకృతిమండలము దాటినతరువాత నిత్యనూరులు వీరు శ్రీకృష్ణుని భక్తానతంసులని విశేషముగ నాదరించి వీరిని ౭రమపదమునకు తీసికొనిపోవుటకై వరు సగా నెదురుగవచ్చి తీసికొనిపోవునప్పుడు వీరు వేంచేయుచున్నారని ధ్వజములచే నలంకరింపబడిన పాకారములుగల శ్రీవైకుంఠముయొక్క గోపురద్వారమును సమీపించిరి.

శ్లో॥ గోవిందభక్తనివహా ఇతికీర్తితాస్తైః
దివ్యైః కిరీటసహితై రభిగమ్యతుస్తైః ।
శ్రీమాధవస్య పరమం పదమేవగన్తమ్
తద్గోపురం రుచిరకేతుయతం ప్రవిష్టాః ॥

(ఆవ) “ శ్రీవైకుంఠనాథులయొక్క శేషభూతులగు వీరలు మనకు మిక్కిలి యుద్దేహులు ” అని గోపురద్వారపాలకులు వీరి నాదరించినక్రమమును వర్ణించు చున్నారు.

వైకుంఠ మ్ముకుతలుమ్ వాశలిల్ వానవర్
వైకుంఠ ప్రమ రెమరెమతిడ మ్ముకుతెష్ట,
వైకుంఠ త్తమగరు మ్మునివరుమ్ వియన్దనర్
వైకుంఠ మ్ముకువతు మణ్ణవర్ వితియే ॥

వైకుంఠ మ్ముకుతలుమ్ = శ్రీ వైకుంఠ దివ్యనగరమునుఁ బ్రవేశింపగ నే, వాశలిల్ వానవర్ = ద్వారమునుఁ గావలికొయుచున్న నిత్యనూరులు, వైకుంఠ ప్రమర = శ్రీ వైకుంఠనాథునికి పరమ భక్తాక్రీడరులగు మీరలు, ఎమర్ = యా తుద్దేహ్యభూతులు, ఎమతిడమ్ ముకుత = యా దివ్యస్థానమునుఁ బ్రవేశింపుఁడు, ఎష్ట = ఆని (పరమ సంతోషముతో), వియన్దనర్ = స్వాగతవచనముల బలికిరి, వైకుంఠ త్తమగరుమ్ = శ్రీవైకుంఠ ముననున్న, అమరరుమ్ = కైంకర్యపరులును, మునివరుమ్ = గుణానుభవపరులును, మణ్ణవర్ = భూలోకమునందున్నవారికి, వైకుంఠ మ్ముకువతు = శ్రీవైకుంఠమును ప్రవేశించుటకు, వితియే = భాగ్యము గలిగినదిగదాయని, వియన్దనర్ = సంతోషించిరి.

తా॥ శ్రీవైకుంఠదివ్యనగరమున గోపురద్వారమును బరిపాలించు నిత్య

మూరులు శ్రీ వైకుంఠనాథుని భక్తైగ్రగణ్యులుగదా వీరు. వీరలే మనకు పరమో ద్వైత్యులు అని యాదరించి పిలుచుకొనిపోయి తమతమ స్థానములందును వీరలను వేంచేపుచేసి బహువిధముల సత్కరించిరి. కైంకర్యపరులగు నిత్యనూరులును భగవద్గుణానుభవపరులగువారునుగూడ భూలోకమునందున్న వీరల కట్టి మహాభాగ్యులు గలిగినది! పరమపదమును బ్రవేశించుటకు యోగ్యతగలిగినదికదా! యని యత్యాశ్చర్య పులకితగాత్తులై పరమానందభరితులై వీరిని విశేషముగ సత్కరించిరి.

శ్లో॥ వైకుంఠనాథపుర సముఖపాలకైశ్చ
ప్రాయాత సన్నిధిమిహేతి ముదాఽర్చితాస్తే ।
తత్రామరాశ్చ మనయో నితరాం ప్రహృషాః
భామాః పరంపదమిదం ననుయాన్తిచేతి ॥

(అవ.) శ్రీవైకుంఠనాథునిదివ్యాజ్ఞచే నిత్యనూరులును దివ్యాప్సరలోకములును వీరలను సత్కరించినవిధము నభివర్ణించుచున్నారు.

వితివక్తై పుకున్దనకౌన్తు నల్ వేతియర్
పతియిని త్పాణ్ణినిల్ పాదజ్ఞల్ కల్లువినర్,
నిశియు నట్టబ్బణ్ణముం నితైకుడ విశేక్కము
మతిముక మడదైయై శేన్దినర్ వస్తే ॥

౧౦

వితివక్తై పుకున్దనర్ = మనభాగ్యులుగు నీశ్వర నియోగప్రకారముచే వీర లిచ్చటికివచ్చి ప్రవేశించిరి, ఎన్ఱు=అని, నల్ వేతియర్=విలక్షణస్వభావులై “సాధ్యా స్సన్దిదేవాః” అని వేదాంతవేద్యులగు నిత్యనూరులు, పతియినిల్ = తమతమ స్థానములయందు, పాణ్ణినిల్ = సోపచారముగ, పాదజ్ఞల్ = వీర శ్రీపాదములను, కల్లు వినర్ = కడిగిరి (శోధించిరి), నిశియుమ్ = ‘ధనంపదీయమ్’ అన్నట్లు ఆశ్రితులకు నిధియుగు శ్రీపాదపద్మమును, నల్ పుణ్ణముమ్ = విలక్షణమైన శ్రీచూర్ణమును, నితైకుడమ్ = పూర్ణకుంభములను, విశేక్కముమ్ = మంగళదీపములను, మతిముకమ్ మడదైయై = పూర్ణచంద్రానలైన దివ్యాప్సరసలు, వన్ఱు=ఎదురుగావచ్చి, వన్దినర్ = సమర్పించిరి.

తా॥ “మన భాగ్యపరిపాకముచే వీర లిచ్చటికి వేంచేసిరిగదా!” యని పరమోమోద ప్రపుల్లపావంతరంగులై వేదప్రతిపాద్యులగు నిత్యనూరులు తమతమ దివ్య స్థానములయందు వేంచేయుంపజేసి వారి శ్రీపాదములకు ఉపచారపదనోచ్ఛారణ

పురస్కరముగ ప్రత్యక్షన సమాధానముగాదులజేసిరి, పూర్వచంద్రవదనలైన దివ్యాప్సగ
ప్రేమలు మంగళార్థముగ శ్రీయఃపతి పాదారవింద ప్రతికృతులను శ్రీహరిద్రాదిమాన్ద
ములను పూర్వకుంభములను మంగళదీపములను దీసికొని యెదురుగావచ్చి సత్కరించిరి.

శ్లో॥ భాగ్యాన్వితా ఇతిచ వేదవిదాం స్వకీయ
స్థానేషు పూజితతమాః పదపద్మశుద్ధ్యా ।
శ్రీపాదుకానిధి సుహార్ష సుపూర్ణకుంభైః
దీపైశ్చ దివ్యలలనాభి రభిప్రయతాః ॥

(అవ.) నిగమనమున నీ తిరువాయ్ మొట్టిని యభ్యసించినవారలు నిత్యనూరు
లతో సమాను లగుదురని యానతిచ్చుచున్నారు.

వస్తవరెతిర్కొళ్ళ మామణిమండపత్తు
అస్తమిల్ పేరిన్బత్త డియగో డిరున్దమై,
కొన్దలర్ పొట్టిల్ కురుకూర్ చ్చుడకోవణ్ శొల్
చన్ద్రజళాయీర త్తివై వల్లార్ మునివరే ॥

౧౧

అవర్ = ఆ శ్రీయఃపతియే, ఘన్తు = తామేవచ్చి, ఎదిర్ కొళ్ళ = ఎదురేగగా,
మామణి మండపత్తు = శ్రీ మణిమండపమున, అస్తమిల్ పేర్ ఇన్బత్తు = నిరవధికా
పరిచ్చిన్న మహాదానంద నిర్భరులగు, అడియగోడు = నిత్యనూరులతోగూడ, ఇరు
న్దమై = తామున్న విధమును, కొన్దలర్ పొట్టిల్ కురుకూర్ = వికసించిన పుష్పగుచ్ఛ
ములచే విరాజిల్లు దివ్యోద్యానములచే బరిపేష్టితముగు శ్రీ కురుకాపురికి నిర్వాహ
కులగు, శడగోవణ్ = శ్రీశతగోప దివ్యనూరులు, శొల్ = సాదించిన, శన్ద్రజల్
ఆయిరత్తు = ఛందోవృత్తబద్ధములును (ఛందః (వేద) స్వరూపములునునగు వేయిపాశు
రములలోని (తిరువాయ్ మొట్టి దివ్యప్రబంధములోని), ఇవై = ఈ పదిపాశురములను
(ఈ తిరువాయ్ మొట్టిని), వల్లార్ = అభ్యసించినవారలు, మునివరే = పరమపదమున
భగవద్గుణ మననకీలు రగుదురు.

తా॥ వీరియందలి యాదరాతిరేకముచే నాశ్రీయఃపతియే పీఠలక్ష్మియై వీరిని
గాఢాలింగనాదులచే మన్నించి సాదరాభిమానము బిలుచుకొనిపోయి నిరతిశయా
నందమయముగు తిరుమామణిమండపమునుజేరి యచ్చట నిత్యనూరులతోగూడ
బ్రహ్మానందము వనభవించుచున్న ప్రకారముల నభివర్ణించిన వారును, ప్రభుల్ల
ప్రసూనగుచ్ఛములచే సంపన్నులగు దివ్యోద్యానములచే బరిపేష్టితముగు శ్రీకురుకా
పురికి నాధులును నగు శ్రీనమ్మాళ్వారులు ప్రసాదించిన ఈపదిపాశురములను సభ్య

సింఘాసరలు శ్రీవైకుంఠదివ్యనగరమునకుఁజని భగవద్గుణానుభవముఁ జేయుచుండును.

శ్లో॥ సర్వేశ్వరేంద్రప్రభుఁ యభే స్వయమాగతేంద్రిక
దివ్యేచ భక్తనివహే ర్మణిమండపేతైః ।
ఆనంద సింధుమవదత్ పరమం శతారిః
సాహస్రకేత్ర దళకాన్తనయో దివిస్సుభః ॥

అథ్వాత్ తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీః

శ్రీ పద్మావతీసమేత శ్రీ వేంకటేశపరబ్రహ్మణే నమః

౧౦ వత్స, ౧౦ తిరువాయ్ మొయ్, మునియే.

అవతరణిక

ఇంతదనుక అర్చిరాదియార్గమున వెళ్ళి దేశవిశేషమునఁ బ్రవేశించి తిరుమామణి మండపమునఁజేరి నిత్యనూరిపరిషదంతర్వర్తియై నిగతిశయానంద పరిపూర్ణుడగు ముత్తని సమభ్యుదయావస్థను సర్వేశ్వరుఁడు శ్రీనమ్మాళ్వారులకు సాక్షాత్కరింపఁ జేయగా పరజ్ఞానవైశద్యముచే నది తమ యభ్యుదయమేయని సాక్షాత్కరించి యనుభవించి, అదివ్యసమాధి భగ్నముకొఁగా పూర్వపు సంసారమును మరల సాక్షాత్కరించి అత్యంతచూర్ణతై అపరోక్షసిద్ధమైన ఈ నిరవధికౌభ్యుదయమునఁ బొందినగాని పారిణధారణముఁ జేయలేనంతటి పరమభక్తిరూపమైన యభినివేశముకలిగి ఇంతటి భావనావైశద్యమును తజ్జనితదివ్యాభ్యుదయ సాక్షాత్కారాద్యనుభవముల ననుగ్రహించిన ఆ సర్వేశ్వరుఁడే సర్వమును సిద్ధింపఁజేయునని ధృఢసంకల్పముఁ జేసికొని శ్రీమదైవనతేయుని స్కంధామాధుండై పురుషోత్తముఁడు తన తలపై అతని శ్రీపాదపద్మముల నుంచి ఫలప్రదానమున నతిత్వరితుఁ డగునట్టిక్రమము ననుసంధించి ఆ అనుసంధానజనిత పుణ్యపరిపాకముచే నపరోక్షసిద్ధుఁడగు సర్వేశ్వరునియొక్క (౧) ఉపకారకమైన భోగ్యవిగ్రహ వైలక్షణ్యమును (౨) లక్ష్మీనల్లభత్వమును (౩) సర్వకారణత్వమును (౪) సమస్తవస్తుప్రకారయోగమును (౫) అతిశయిత భోగ్యతాపరిపాకమును (౬) అత్యంతప్రణయిత్యమును (౭) ఆశ్రితరక్షకత్వమును (౮) సర్వాంతరాత్మత్వమును (౯) సమస్తప్రధానత్వమును (౧౦) పరిపూర్ణ భోగప్రదత్వమును బాగుగ ననుభవించి ఏవంగుణవిశిష్టుఁడగు సర్వేశ్వరుని సన్నిధిలోఁ దమ యార్చిప్రకర్షమును అభినివేశితశయమును అభివ్యక్తములగునట్లు అతని మహోపకారకత్వాదులఁ

జెప్పి మరువకుండునట్లు శ్రీ మహాలక్ష్మీయానగా “ సర్వప్రకార రక్షకుడవగు నీవు నాకు పరిపూర్ణానుభవమును అనుగ్రహింపవలయును ” అని మిక్కిలి మొఱబెట్టిరి. సర్వేశ్వరుడును నీరి యాగమనమున కనుమతినిచ్చి తదనుగుణముగ దివ్యకల్యాణగుణ విగ్రహవిభూతి పరిపూర్ణుడై శ్రీ మహాలక్ష్మ్యాని దేవీజనములతోగూడ ఏకరస మగు నట్లు సంక్షేపింపగ ఆప్రకారముల ననుభవించి, ఇంక నీ యభ్యుదయమునకుఁ గొఱత ఏదియును లేదని నిష్కర్షించి, తాము అవాప్తమస్తకములైన విధమునఁజెప్పి యుపసంహరించుచున్నారు.

అట్వార్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

(అను) సృష్టాద్యుభయమున మొదటినుండియు పరమోపకారకుడవై నీ దివ్య మంగళవిగ్రహ సౌందర్యసౌభాగ్యములఁ బ్రదర్శించి రుచింగలుగఁజేసి నిన్ను విడిచియుండలేనంతటిస్థితికి నన్ను దీసికొనివచ్చి, నన్ను అనుభవింపఁజేయవలయునగా యత్యంతసన్నిహితుడవగునీవు ఇంక భవదీయదివ్యగుణగణావిష్కరమున నన్ను వంచించి తప్పించుకొనిపోవుటకు నేనంగీకరింపను అనుచున్నారు.

మునియే నాన్తుకనే ముక్కణ్ణప్పా, ఎకాపొల్లా

క్కనివాయ్తామరై క్క ట్టరుమాణిక్కమే యెకకళ్యా,

తనియే నారుయిరే యెన్టలై మిశైయాయ్ నదిట్ట

ఇనినా పోకలొట్టే నొన్టుమ్ మాయజ్జాయ్ లెన్నయే || ౧

మునియే = చిదచిద్విశేషితమై ‘సదేవ’ ‘ఏకమేవ’ అనునట్లు ఏకీభూతమై యుండు ప్రళయదశలో దయమానమనస్కుడై సృష్టిప్రకారమును మననముఁ జేయువాడవును, నాన్తుకనే = మహదాదిరూప సమష్టిసృష్టిని స్వయముగనే సృష్టించి అందాంతర్యర్థియైన నృష్టిసృష్టినిఁ జేయుటకై చతుర్ముఖుని శరీరముగఁ గల వాడవును, ముక్కణ్ణప్పా = అతిప్రవృత్తకరణులగువారల నుపసంహరించుటచే నుపకారకుడును తన్నిర్వహణసామర్థ్య ద్యోతకంబగు శ్రీనేత్రత్వాదివిశిష్టుడునగు రుద్రుని శరీరముగఁగలవాడవును, ఎక = నాకభిరుచిగలుగుటకై, కనివాయ్ = పక్కబింబాధరమువంటి యధోఽపమము, తామరైకణ్ = తామరసపుష్పమువలె పరమ భోగ్యములైన నేత్రములను గలిగి లోకోత్తర రమణీయతానిదానమై, పొల్లా కరు మాణిక్కమే = అనావిధమగు నీలమాణిక్యమువలె విరాజిల్లు దివ్యమంగళవిగ్రహముఁ గలవాడవును, ఎకకళ్యా = అనాదిసిద్ధముగ నాత్మాపహరముఁ జేయుచుండిన నన్నుగూడ తమ దివ్యసౌందర్యముచే వంచించి నాహృదయము నపహరించి నన్ను

వశ్యముఁజేసికొనువాఁడవునునై, తనియేకొ ఆర్షణియే = ఒంటరివాఁడనగు నాకు సంపూర్ణ ప్రాణసఖుఁడవైనవాఁడా, ఎకాతనై మిత్తెగూయ్ = నానిరస్సునకు పై భాగమున (సంపూర్ణముగ), వచ్చిట్లు ఇని = వచ్చినది (నాకు ఆర్షణినివేళాదులఁ గలుగఁజేసి) పుగుమగ్గుమును సాక్షాత్తు, సంపదేశివ సిన్పుటగూయ్, గూయ్ = దానుఁ డను, పోకలాట్టేకొ = నిన్నిక పెట్టుటను సోదించును, ఎట్లని = నిన్ను, ఇట్లును = వివిధముగను, మాయం శేష్యో = నాచివచే నుండును.

తా॥ ఈతిరువాయ్ మొట్టిలో తామినివలెగా ననుభవించిన ననుభవముంత యును మానసానుభవమగుటచే నావైభవములను ప్రశస్తియును ననుభవించవలయునని యాశించి సర్వేశ్వరుని ఒకక్షణముగూడ విడిచి నుండుటలేని విక్కిరియొద్దులైన శ్రీ నమ్మాళ్వార్లకు సర్వేశ్వరుడనచ్చి కేవలసానించి వానితోసంల్లపించి వానియొక్క సకలమణములను బోగొట్టి వారుమనోగిరించినప్రత్యేకముగ వానికిఁ బరమపదమునిచ్చి నిరతితయానందము ననుభవింపఁజేసెనని ప్రతిపాదించుచున్నారు. అందు మొదటి పాశురమున-ప్రళయావసానమునం దీజగత్తును సృజింపవలయునని సంకల్పించి నీవే సమష్టిసృష్టినిఁజేసి, తరువాత చతుర్ముఖునిసృష్టించి నుతని కంతరాస్తుండవైయుండి అతనిద్వారా వ్యష్టిసృష్టినిఁజేయుంచి, అవసాన కాలముంగుఁ ద్రినేత్రుని కంతర్యామివై సకలజగత్తులను సంగరించి మహాపకాగనుఁడవై, ఇట్లు నిభిలభనన ప్రాణసంహారణాది లీలుండవై నిరవధిక సౌందర్యసౌకుమార్య లావణ్యయాననా ద్యపరిమిలోదాగ గుణ సాగరుండవైయుండు నాస్వామి! నీదివ్యసౌందర్య సౌభాగ్యదులఁ బాపి నన్ను పరాజితునిఁజేసి దాసునిఁజేసికొని, నాకోక్కనికిమాత్రమే భవదీయ దివ్యకల్యాణ గుణగణముల ధారకపోవకములుగ నొనరించి, నామనస్సునం దభివ్యాప్తుండవై యుండు నిన్నిక నేనుపోనివ్వను. ఇంక ముందుమాదిగ నీ జగన్మోహన కల్యాణగుణ ఛేష్టితారుల నాకుఁజూపి నన్నువంచించుటకు సాధ్యముగాను, కనుక నిజముగనే విచ్చేసి నాతోసంల్లపించి నన్ను రక్షించితివలయును, అని తమయ పేక్షిత పరిపూర్తిఁ జేసినగాని సర్వేశ్వరుఁడు స్తిమితముగ నిలువజాలనట్లు అత్యధిక శాగస్వరమున మొఱ పెట్టుకొనుచున్నారు.

శ్లో॥ మానిక్! హేచతురానన, త్రినయన, శ్రీసాధ, బియ్యగర!

శ్రీమాణిక్యసుకూప! పద్మనయన! త్వం వంచకోభాసిమే ।

ఏకస్తిక్ మణిపూర్ణఏవ విలసత్సాత్త్వా చ శీష్నేసిమే

త్వాం ముంచామి న జాతుచిచ్ఛతదహం త్వంహంచమా వంచను ॥

(అను.) తమ మనోరథమును బూర్తిచేయుటను మరువకుండుటకై సర్వేశ్వరున కత్యంతవల్లభయగు శ్రీమహాలక్ష్మీదేవిపై ఒట్టు (ఆన) పెట్టి ప్రార్థించుచున్నారు.

మాయజ్ఞాయ్యై లెన్నె యున్విరుమార్వత్తు మాలెన్దై
వాళజ్ఞాయ్ పూడుళులల్ తిరువాణై నిన్నాణైకణ్ణాయ్,
నేళజ్ఞాయ్ తన్నోణ్ణెన్నె యుయిర్వేటిన్తి యొన్ఱాకవే
కూళజ్ఞాయ్యాయ్ కణ్ణా యెన్నె క్కూవిక్కొళ్యాయ్ వద్దన్దో || ౨

ఎన్నె = తుణకొలముగూడ నిన్ను విడచియుండజాలని నానుని, మాయం
జేయ్యేల్ = ఇక వాచనజేయవలగు (వాయిష్టమువచ్చినట్లుచేసెదను అని నీ స్వా
తంత్ర్యమును విజృంభింపజేసితివేని), ఈ తిరుమార్వత్తు మాలెన్దై = అచింత్య
దివ్యాద్భుత నిత్యయావనస్యభానానణ్యుడబొమ్మలోదధినై సకలలోకమంగళ
మంగళుడనై శ్రీయశ్వీస్వరూపుడవగు నీకు నిరూపాధిక సంపన్నురూపిణియై,
“అకలకీలేక” అని అధికాశతో నీదివ్యవత్సలమునకు పరభాగ స్వరూపిణియై
హిరణ్యమాలికవలె విగ్రహమునకు నిరూపకురాలై సమస్తకల్యాణగుణపరిపూ
ర్ణయై నీగుణములకు బ్రకాశస్వరూపురాలై, వాళమ్ కెయ్ పూ కుళులల్ =
సర్వగర్భః అనునట్లుండు నీకును అధివాసకర్తయై, అతివిలక్షణమైన విశేషములతో,
భాసిల్లుకేళపాశముగదియునగు, తిరు = శ్రీమహాలక్ష్మీదేవిమీద, ఆణై = ఒట్టు
(అన), నిన్ ఆణైకణ్ణాయ్ = నీమీద నేనొట్టుపెట్టి నిర్బంధించినమీదట నీనెట్లు
వెళ్లగలనో చూడుము, నేళమ్ కెయ్ తు = నిన్నేతుకుముగ న్నేహముజేసి, ఉన్నోడు =
హేయప్రత్యసీకుడవగు నీతో, ఎన్నె = హేయప్రచురుడగు నన్ను, ఉయిర్
వేటిన్తి = ఆత్మభేదములేకుండునట్లు, ఒన్ఱాకవే = ఆపృథక్సిద్ధిచే నేకతాప్రతిపత్తి
గలుగునట్లు, కూళమ్ కెయ్యాయ్ = కొంచమైనను సుకొసించక, కొణ్ణాయ్ = అంగీక
రించితివి, ఎన్నె = ఇట్లే నీప్రవృత్తినిగుర్తించియున్నవన్ను, వద్దన్దో = నాయెగుట
వచ్చి, కూవిక్కొళ్యాయ్ = పిలిచికొనిపొమ్ము, అన్దో = అయ్యో ! నీవై త్వర
పడుచున్న కార్యమునకు నేనానపెట్టవలయునా ?

తా|| శ్రీయశోపతి! ఇదివఱకు నీగుణముల నావిష్కరింపజేసి నన్ను సంతృప్తి
పఱచి నాతోసంక్షేపింపక నన్నీసంసారమండపడవైచి వంచించిన ట్టికమీద వంచింప
వలదు. అట్లు వంచించినయెడల నీకత్యంతప్రియురాలై, నీదివ్యవత్సలమునందు నివ
సించుచున్న సకలగుణపూర్ణురాలును, నీకతిశయాధాయకురాలునగు శ్రీదేవిమీదను
నీమీదను ఒట్టు. నాయం దత్యభినివేశముకలవాడనై నాదోషములనుజూడక
నీవేసేననునట్లు నాకంతర్యామివైయుండి నన్నంగీకరించితివి. అంతమాత్రమే
గాక ఇప్పుడు నీవు నాయెదులుగవచ్చి నేరుగ కృపతోనన్ను పిలిచికొనుపొమ్ము.

శ్లో॥ మాం మావంచయ వత్ససీహతపయా మాతేవభాతి స్వయమ్
 శ్రీపద్మా శుభగన్ధి కేత్యసుచతాం త్యాంచాను సత్యంశవే ।
 కృత్వా నేహమహో మయా సహభవా నేకీభవన్తాంహరే !
 నిశ్చంకం వృతవాక్ కిల త్వమధునా మా మాహ్వయాగత్యభోః ॥

(అవ.) బ్రహ్మాదిసకలచేతనలకును నుత్పాదకమైన శ్రీమన్నాభికమలముచే
 విరాజిల్లుచున్న మా స్వామీ! దేహపారు తప్పక దాసుని కటాక్షింపుఁ డను
 చున్నారు.

కూవిక్కొళ్ళాయ్ వస్తన్తో వెఱపొల్లా క్కరుమాణిక్కమే
 ఆవిక్కోర్ పల్లెముక్కుమ్మ నిన్నలా అటికిన్దిలేన్నా, 3
 మేవిత్తొమ్మిమ్ పిరమకళిననిర్దినాతికెల్లామ్
 నావిక్కుమల ముతక్కిళ్ళే యుమ్మరన్దతువే ॥

ఎక = నాకు నిరతిశయభోగ్యమై, పొల్లా = అనాదిధమగు (తొలవని),
 కరుమాణిక్కమే = నీలమాణిక్యమువలె దేనీప్యమానంబగు దివ్యమంగళవిగ్రహ విశి
 ష్టుడవై, మేవిత్తొమ్మిమ్ = తమతమ పదసిద్ధర్థముగ నాశ్రయించుచున్న, పిరమక
 లిన నిర్దినాతికెల్లామ్ = బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదులకెల్లఱికిని, ముతల్ = కారణభూత
 మగు, నావిక్కుమలమ్ కిళ్ళే = శ్రీ నాభికమలమునకు మూలకందమైనవాడవై,
 ఉమ్మర్ అన్దతువే = అస్పృష్టసారగంధులను నిత్యనూరులకును అట్లే నిర్వాహకుఁ
 డవైయుండు స్వామీ! ఆవిక్కు = నాయత్నకు, ఓర్ పల్లెముక్కుమ్మ = అద్వితీయ
 మగు అవలంబన వృక్షమైన (ఉపఘ్నము), నిన్నలా = నిన్నదప్ప, నాక్ అటికిన్ది
 లే = నేను వేరే ఎఱుంగలేను (కనుక), వస్త = నీవే కృపతో విచ్చేసి, కూవి
 కొళ్ళాయ్ = పిలుచుకొనిపొమ్మా, అన్తో! = అయ్యో!

తా॥ తమయొక్క అపన్నివారణాగ్ధమై యందఱును నేకీభవించివచ్చి యాశ్ర
 యించుచున్న బ్రహ్మరుద్రేందాది సకలదేవతలకును గారణభూతమైన తిరునాభికమ
 లము గలవాడవై నిత్యనూరులకుఁ బరమస్రావ్యుడవై నాకుఁ బరమభోగ్యమైన తిరు
 మేని గలవాడవైన ఓస్వామీ! నాకు నీవుదప్ప వేతాశ్రయములేదు. కనుక నీవు
 వచ్చి నన్ను పిలుచుకొనిపొమ్మా!

శ్లో॥ హే మాణిక్యమమ ప్రియత్వమసి యద్భృహ్మద్భృగద్రాత్త నా
 హుదిర్నాభిసరోజ మూలమసి యత్సూరీశ్వరో భాగినే ।

త్వం మేభాసి కిలాత్తనస్తు శరణం నత్వాం వినా వేద్యహమ్
తస్మాదాహ్వయి మాం హ లేమమ విభో మామాగతస్సన్నహామ్ ॥

(అవ.) సర్వప్రకార విశిష్టుడనగు నీవు నీ ప్రకారభూతుడనగు దాసుని
కార్యము నిర్వహింపవలసియుండ న న్నిట్టివిభూతిలో విడిచిపెట్టితివేయని అర్హత
పిలుచుచున్నారు.

ఉమ్మరన్ద ణ్మోయో వతసున్మిత్తై నీయేయో
అమ్మరనన్మోతి యతసున్మిరసు నరన్ నీ,
ఉమ్మరున్ యాతవరున్ పడై త్త మునివననన్ నీ
ఎమ్మర ణ్మోతిక్కలున్ మిన్మోన్మిర విట్టిట్టాన్మి ॥

౪

ఉమ్మర్ = మహదాదులకెల్లను ప్రధానకారణముగటచే చేసెనవై, అమ్
తన్ = సృష్టికైచే సుందరమైనవై సుభగశీతల విచిత్రశక్తింపన్నమగు, పాద్యోయో =
మూలప్రకృతికి నిర్వాహకుడా, అతనున్ మిత్తై నీయేయో = ఆమూలప్రకృతిలో
నున్న విలక్షణములైన జీవాత్మలకునీవే నిర్వాహకుండవైనవాడవు, అమ్మరమ్ =
ఆకాశమునకును, నరన్ నీ = విలక్షణమైన అగ్నికిని (తక్కినతత్వములకును), అత
నున్ = ఆపంచభూతమయమైన బ్రహ్మాండముగానున్న, పిరమన్ అరన్ నీ = బ్రహ్మ
రుద్రాదులకును నీవే నిర్వాహకుడవు, ఉమ్మరున్ = ప్రాణిజాతములకు చేసెన దేవత
లను, యాతవరున్ = మనుష్యాది సకలచేతనలను, పడై త్త మునివననన్ నీ = సృజిం
చిన సంకల్పము గలవాడవునునీవే, ఎమ్ పరమ్ = నీయొక్క కార్యభారము లన్ని
టినీ, కాతిక్కలున్ మిన్మోన్మిర = నీవే నిర్వహించెదననిచెప్పి నన్నిట్లు దూరముగ విడిచితివి.

తా॥ పృథివ్యాది సకలకార్యవర్గములకును కారణభూతమై చేతనభోగసాధ
నమై విచిత్రసృష్టికరమైన మూలప్రకృతికిని అందులో నిమగ్నులైయున్న బద్ధజీవుల
కును, పృథివ్యాదిభూతములకును, పంచభూతాత్మకమైన యండములోనున్న బ్రహ్మ
రుద్రాదులకును, తక్కిన దేవముపృష్ఠావరాదులకును నిర్వాహకుడవైన నీవు నా
కార్యభారములెల్ల నేనే నిర్వహించెదననిచెప్పి నన్నిట్లు చేతించి యూరకున్నావు
ఇది నీకుతగునా ?

శ్లో॥ ఆద్యా సా ప్రకృత్విన్మరమృతను భిరోభ్యాభిరావద్దినీ
తత్రత్వం పురుషః పరోఽసి గగనే జ్యోతిశ్చ తత్రాప్యహామ్ ।
బ్రహ్మాంకర ఇత్యుభో త్వయిపరం దృష్టౌ సురాన్ యాదవాన్
సృష్టౌ భాతి భవాన్ మయాపి పరమేనాథోఽద్యమేం త్వక్తవాన్ ॥

(అవ.) నాకు నిరవధికభోగ్యభూతుడవైయుండి నీవు నన్ను పేక్షింపఁ జూచి నవో నాకొక ఉజ్జీవనము కలదా? అనుచున్నారు.

పోరవిట్టిట్టెన్నె నీ పుటమ్ పోక్కలుల్ ద్రాల్, పిన్నెయ్యా
నారైక్కొణ్ణెత్తెయన్దో ఎన తెన్న తెక్ యానెన్న తెక్,
తీరవిరుమ్బుణ్ణ నీరతుపోల వేన్నరుయిరై
యారప్పరుక, ఎన క్కారావముతానాయే ||

౫

తీర = తపతాపమంతయును తీరునట్లు, ఇరమ్బుఉణ్ణ నీరతుపోల = లోహము గ్రసించిన జలమువలె, ఎన్నరుయిరై = నాయాత్మయొక్క (శ్రమము తీరునట్లు), ఆరపరుక = పూర్ణముగ ననుభవించుటకై, ఎనక్క అరా అముతానాయే = నాకు దృష్టిలేని నిరతిశయభోగ్యమైన అమృతమైనవాడా!, నీపోరవిట్టు ఇట్టు = నీవు నన్ను దూరముగా విడిచి అనాదరించి, ఎన్నెనన్న, పుటమ్ పోక్కలుల్ ద్రాల్ = విషయాంతరములందు పడవేయతలచితివేనీ, పిన్నెయ్యాక్ = తరువాత నేను, అరైక్కొణ్ణు = ఎవరిని సహాయముగఁజేసికొని, ఎత్తై అన్దో = ఏపురుషార్థమును సాధించెదను, అయ్యో!, ఎన తెన్న తెక్ = నాదియని చెప్పఁదగినది ఏయ్యది? యానెన్న తెక్ = నేనని చెప్పఁదగినదే?

తా॥ ఆగ్నిసంప్రప్తమైనలోహము తాపముతీరనట్లు ఎట్లు జలపానమును జేయునో, అట్లే నాతాపమంతయును తీరునట్లు నాకు: బరమభోగ్యమైన అమృతము వంటివాడా! నన్ను నీవు ఉపేక్షించితివేనీ, అసహాయుడను అస్వతంత్రుడనైన స్వతంత్రించి దేనిని సాధనముగఁజేసికొని నాకార్యమును జేయఁగలను?

శ్లో॥ తస్తాయస్తు యథాపిచేజ్జలమహో తాపస్యశాస్త్రై తథా
త్వామేవామృత మవ్యయంకిల పిబామ్యేవాహమార్ద్రోఽధునా ।
తత్రైక్వామాం యదిహారతోబహిరహో కర్తంచ మాం చిన్తయేః
ప్రాప్యఃకః శరణం మమాస్తిచ కుతః కింస్యాన్త మేత్యపశ్యహమ్ ॥

(అవ.) శ్రీమహాలక్ష్మీయందు ప్రణేయుడవైయుండినట్లు నాయందును నిరతి శయప్రణయమునగుల నీవు, నీభోగ్యతను బ్రకాశింపఁజేసి భుజింపఁజేసి, ఇక సమగ్రముగ నిర్వహించి నన్ను గడతేర్చవలయుననుచున్నారు.

ఎన క్కారావముతాయెన తాలియై యిన్నుయిరై
మనక్కారామై మన్నియుణ్ణట్టా యినియణ్ణొళియాయ్

పునక్కాయా నిజత్త పుణ్డరీకక్క ట్పుణ్ణనివాయ్

ఉనక్కేఱ్ఱుమ్ కోలమలర్ ప్పావైక్కన్బా వెన్నన్బేయో || ౭

పునక్కాయానిజత్త = తనప్రదేశమున నభివృద్ధమైయున్న శరవణ (ఐల్లు) పుష్పములయొక్క వర్ణముగలవాడవును, పుండరీకంకణ్ = పుండరీకములవంటి నేత్రముల గలవాడవును, శెణ్ణనివాయ్ = రక్తబింబాధరుడవు నగు, ఉనక్కేఱ్ఱుమ్ = నీకు తుల్యశీలవయోవృత్తయగు, కోలమ్ మలర్ పావైక్క = ఉల్లోక రామణీయకతానికేతనమును కమలనివాసినయైన పిరాట్టివిషయమై, ఆన్బా = నిరవధిక ప్రణయభరితుడవై, ఎన్నన్బేయో = నా యక్కత్రిను ప్రేమనిర్భరస్వరూపా!, ఎనక్క ఆరావమతాయ్ = నాకు నిరతిశయ భోగ్యభూతుడవై, ఎనతావియై ఇన్నయిరై = నాశరీరమును, విలక్షణమైన నాయాత్మను, మనస్సు = మనస్సున, ఆరామై = తృప్తిలేకుండునట్లు; మన్ని = మిక్కిలియాశపడి, త్తణ్ణియై = నిరంతరముగ ననుభవించితివి, ఇని = ఇంకను, ఉణ్ణు ఒట్టియాయ్ = పూర్ణముగ ననుభవించుము.

తా|| స్వస్థానమందున్న ఐల్లుపుష్పములవంటి మేనును తామరపుష్పములవంటి నేత్రములను పక్వబింబాధరమును గలవాడవును, నీతోబోలి నీకుదగిన అతిశ్లాఘ్యమైన దివ్యమంగళవిగ్రహ సౌందర్యసౌభాగ్యములగల కమలనివాసినయైన శ్రీమహాలక్ష్మీదేవియందలి స్నేహముగలవాడవును నాయుం దలిమాత్ర స్త్రీతిసంపన్నుడవును నైన పురుషోత్తమా! నా కత్యంత భోగ్యస్వరూపా! నాశరీరమందును నాయాత్మయందును నత్యాదరముజేసి యనుభవించితివి. ఇంతమాత్రముతోనే విడువక నన్ను కడవఱకును రక్షించుము.

శ్లో|| భోభో శ్యామలవర్ణ! పద్మనయన! త్వంభాసి బింబాధరః

తే శ్రీరాభిత్యనుదూప దూపవిభవా పద్మాను తస్యాః ప్రీయః |

త్వం మే భాసి భృశం ప్రీయోఽనవధికం సారామృతం మే భవాత్

దేహాత్మా దృఢిలాశనోఽసి నితరాం తస్మాచ్చ మాం భోజయ ||

(అను.) ఆత్మితరక్షకుడవైన నిన్నుబొంది ఇంక విడువగలనా? అనుచున్నాడు.

* కోలమలర్ ప్పావై క్కన్బాకియ వెన్నన్బేయో

నీలవరై యిరణ్డపిత్తై కవ్వి నిమిర్ న్దతోప్ప,

కోలవరాక మున్తాయ్ నీలజ్జోట్టిడై కొణ్డ వెన్దాయ్

నీలక్కడల్ కడైన్దా యున్నై పెన్ద్రీని పోక్కువనో ||

కోలమ్ = శరీరసౌందర్య సౌకుమార్య సౌభాగ్య లావణ్యాదులచేత పరమ భోగ్యతానికేతనమును, మలర్ పావైక్క అన్నాకియ = తనైవలక్షణ్యవ్యంజకముగఁ బ్రశస్తపునునివాసినియునగు శ్రీమహాలక్ష్మీయందు ఆత్మితాత్రప్రీతిసంపన్నుడవై (అందుచేత), ఎక్క అన్నయో = (అపిరాట్టికంతరంగభక్తుడనగు) నాయందును అట్టి ప్రీతిప్రకర్షమును గలిగియున్న పురుషోత్తమా !, నీలవరై = “ సముత్థితోనీల ఇవాచలామహాక ” అన్నట్లు నీలరత్నగిరితల్లజము, ఇరణ్ణు ప్పిటై = రెండుచంద్ర కళలను, కవ్వి నిమిర్నతొప్ప = నోటితోఁ గఱచుకొని తేచి నిలిచియున్నట్లు, కోలమ్ ఒమ్మ వరాకమామ్ = అతి సుందరమూర్తియై అలివలక్షణముగు మహావరా హమయొక్క మూర్తిధరుడవై, నీలమ్ కొట్టిడైకొట్టి = భూమిని (ప్రళయమున మునిగి) శృంగముపై నెత్తికొనివచ్చిన యపాదానముచే, ఎద్దాయ్ = నన్ను సంసార ముననుండి యుద్ధరించు మార్గమును ప్రకాశింపజేయు స్వామివై, నీలమ్ కడల్ కడైదాయ్ = నీ శరీరచ్ఛాయాస్వర్పమున నీలవర్ణ విశిష్టముగు క్షీరసముద్రమును మధించి ఆశ్రీతుల సంరక్షించిన పరమపురుష !, ఉన్నై పెర్లయై = ఇట్లు మంగళ దేవతాపురుషకౌరవూర్వకముగ సంరక్షింపఁడనగు నిన్ను ఆశ్రయించి నీ సంక్షేమ సౌఖ్యమును అనుభవించియు, ఇని = ఇంక నిన్ను, పోక్కువనో = విడిచెదనా ? నీలక్కడల్ = నీలరత్నములుగల సముద్రమనియు నర్థము చెప్పవచ్చును.

తా॥ పురుషోత్తమా ! పూర్వము మహావరాహావతారమున నొకనీలపర్వతము తననోటితో రెండు చంద్రకళలను గఱచుకొని పైకితేచివచ్చునట్లు నిరవధిక సుందర నీలవిగ్రహమున పరభాగముగనుండు రెండు దంతములగలవాడవై, ఆ దంత ములమీద (ప్రళయకాలమున నండభిత్తి క్రిందినుండి) శ్రీ భూపిరాట్టిని ఎత్తుకొని వచ్చి ఆమెతో సంక్షేపించినట్లును సముద్రమథనముజేసి శ్రీదేవితో సంక్షేపించినట్లును సంసారసాగరమందు నిమగ్నుడవైయున్న నన్ను నిర్వేతుకదివ్యకృపతో నుద్ధరించి నాతో సంక్షేపించిన పరమసుందర సుభగమూర్తివగు నిన్ను నేనింక నెట్లు వదలగలను? ఎప్పటికినివదలను.

శ్లో॥ సౌందర్యానివృత పద్మవాసభవన శ్రీవల్లభో మత్ప్రియః

నీలాద్రిర్ధృత బాలచన్ద్రీయుగళో భాస్వాన్యథాత్వం తథా ।

దంష్ట్రాతోఽసి వరాహ ఉద్ధృతధరా బిమ్బస్తురమ్యాకృతిః

తద్రక్షం జలధేచ్చ మంధనకరం కింతాం త్యజాన్యయ్యతమ్ ॥

(అవ.) దురవగముడవై సర్వాంతరాత్మవై దాసునికి ధారకముగనుండు నిన్ను పొంది ఇంకమీదవిడిచెదనా? అని అనుచున్నారు.

పెద్దో నిప్పొక్కవనో పున్నై యెప్పనిప్పేరుయిరై
ఉత్తొ విరువిన్నెయూ యుయిరాయ్ ప్పయనా యవైయాయ్,
ముత్తొ విమ్మూలకున్ పెరున్దూతాయ్ త్తూత్తొ ట్టొక్క
ముత్తొ కరన్దొళిత్తాయ్ ముత్తొ వినివితైయో ।

తనిపేర్ ఎన్నుయిరై = ఉపమానరహితుడవై, విభుస్వరూపుడవై నాకు
ధారకుడవును, ఉత్తొ విరువిన్నెయాయ్ = ఆత్మతోఁ జేరియున్న పుణ్యపాపములను
రెండువిధములైన కర్మలకు నిర్వాహకుడవును, ఉయిరాయ్ జీవాత్మ కల్గితిని
నిర్వాహకుడవును, అవైయాయ్ పయనాయ్ = ఆపుణ్యపాపములకు ఫలములైన
సుఖదుఃఖములకు నిర్వాహకుడవును, ఇమ్మావులకుమ్ ముత్తొ పెరున్దూతాయ్ =
ఈయాడులోకములను ఒకపెద్దపాదను సృష్టించినవాడవై, తూత్తొ ట్టొక్క =
కర్మ నిబంధనముగఁ బ్రవేశించినవారలకు దుగ్ధమమగు నా పెద్దపాదలో స్వసంకల్పముచే
స్వతంత్రుడవై ప్రవేశించి, ముత్తొ కరన్దొళిత్తాయ్ = అంతటనువ్యాపించిదుగ్ధమా
మగునట్లు సూక్ష్మభూతుడవై మరగియూడువాడవును, ఎత్తొ ముత్తొ తనివితైయో =
నాకు ముముక్షుత్వమును గలుగఁజేసి ప్రథమయాదృచ్ఛిక సుకృతమునకు నద్వితీయ
కారణభూతుడవునుగను ఓహూమీ!, ఉన్నై = నాకు నిరుపమానాపరిచ్ఛిన్న ప్రాణ
భూతుడవైయుండు నిన్ను, పెద్దొలు = హస్తగతునిగ బొంది, ఇని = ఇంకమిడట,
పోక్కవనో = పోగొట్టుకొనెదనా?

తా॥ నిరుపమానుడవై, సర్వవ్యాపకుడవై, నాకు ధారకుడవై, జీవాత్మ
లకును వాని పుణ్యపాపములకును, వానియొక్క ఫలములైన సుఖదుఃఖములకును నిర్వా
హకుడవైయుండియు, లోకములను సృజించి యుండు సంతర్పామియై కనబడక
యుండియు, నాకు ప్రథమ యాదృచ్ఛిక సుకృతమును గలుగఁజేసి నన్నంగీకరించి
నాతో సంక్షేప సౌఖ్యముల ననుభవించుచున్న నిన్నిక నేను వదలగలనా? ఎప్పటికిని
వదలను.

శ్లో॥ కర్మద్వంద్వమపి స్వయంచ జగతామాత్మా ఫలంచస్వయమ్
త్రైలోక్యం సకలంచ గుత్తమఖిలం సంసారపాశాత్తక్మమ్ ।
గుప్తస్త్వంకిల తత్ర సూక్ష్మతమ ఏవాద్యంచ బీజంభవాత్
మే ప్రాణం పరమం ప్రపద్యకిమహం ముంచామి చత్వాంపునః ॥

• (అహ) కార్యకారణోభయానస్థమగు సకల చేతనాచేతనవర్గమునకును ప్రకా

ఋత్వాదులచే బ్రధానుడవై తద్వ్యావృత్తవిలక్షణ దివ్యస్వరూప మాపగుణ విభూతులగల నిన్ను జేసెప్పుడువచ్చి సమీపింతును? అని పరితపించుచున్నాడు.

ముతల్ ॥ నివితై యో ముఖి మూవులకాతిక్కెల్లామ్

ముతల్ ॥ ని యున్నె యున్నె యెన్నె నాళోవస్తు కూడువళి¹యాక్,

ముతల్ ॥ ని యజ్ఞమిజ్ఞమ్ ముఖి ముత్ టులువాల్ పాథాయ్

ముతల్ ॥ నినిశూర్న్ద కన్తాన్దయర్ద ముడివిలీయో ॥

ముఖి మూవులకు ఆతిక్కెల్లామ్ ముతల్ తనివితైయో = అవికలపూర్ణమైన జగత్త్రయము మొదలగు సమస్తవస్తువులను బ్రధాన నిమిత్తకారణమై సహకారి నిరజేతుమ యద్వితీయాపాదావకారణమై, అజ్ఞుమ్ ఇజ్ఞుమ్ ముఖి ముత్ టులు = కారణావస్థయందును కార్యావస్థయందును సమస్తవస్తువులయందును వ్యాపించి, ముతల్ తని వాల్ పాథాయ్ = అద్వితీయ కారణస్వరూపుడవై భోగమోక్షములకు మూలకందమగు మూల ప్రకృతికి నియామకుడవై, ముతల్ తని శూర్న్ద = ప్రకృతి ప్రాకృత నియంతృత్వమున బ్రధానమై అచిత్స్వభావవ్యావృత్తిచే నిరసమమై, ధర్మభూతజ్ఞానమూలమున నభివ్యాప్తమై, ఆకన్త ఆర్న్ద ఉయర్ద ముడివిలీయో = ప్రకృతిలయందును క్రిందను పైనను సర్వదిక్కులయందును వ్యాపించి అంతములేని జీవాత్మలకు నియామకుడవునైయుండు స్వామీ!, ముతల్ = ఇట్లు సర్వప్రధానుడవై, తని = నిరుపమానుడవగు, ఉన్నె = నిన్ను, ఉన్నె = స్వేతర సమస్తవస్తు విలక్షణుడవగు నిన్ను, నాక్ = నీ నిరహుడుగ కర్మితుడవగు నేను, ఎన్నెనాళో = ఏ రోజు, వస్తు కూడువళి = వచ్చి నీతో సంశ్లేషింతును.

తా॥ సకల ప్రాకృతములకును నాదియై విచిత్రసృష్టియం దన్నితీయమై మహదాది సకల కాగ్యవర్గవ్యాప్తియై చేతనులకు భోగమోక్ష సాధనానుష్ఠానసాధనమైన మూల ప్రకృతికిని, ఆప్రకృతికంటె శ్రేష్ఠుడై దానికి నియామకుడై సర్వత్ర వ్యాపించియున్న, అవి నాశమైన జీవాత్మలకు నిగ్దాహుడవై సకలజగత్తులకు త్రివిధ కారణభూతుడవై, విశిష్టవిగ్దాహుడవగు నోస్వామీ! పరమపదమందున్న ఆసాధారిణ దివ్యసుంగళవిగ్రహ విశిష్టుడవైన నిన్ను జేసెప్పుడువచ్చి సేవించెదనో? నిరహమును తాళజాలకయున్నాను.

శ్లో॥ త్రైలోక్యస్య నిమిత్తకారణమసి త్వం బీజమే వాద్యయమ్

తత్రాప్యత్ర సమగ్రరూప భృదపి త్వం సర్వమాలం పరమ్ ।

భుక్తిర్భుక్తిరితి ద్వయస్య పరమం మూలం ప్రధానం చ భా
స్యేవం సర్వదిశాసు చావ్యయ మముం త్వం సంశ్రయేఽహం కదా॥

(అని) తత్త్వత్రయమునకును అతీతమగునట్లు నాయభినివేశము తీరునట్లు
సర్వప్రకారపరిపూర్ణుడవైవచ్చి సంశ్లేషించితివిగదా స్వామి! అహా! నాభాగ్యమే
భాగ్యము” అని తమకు సాయుజ్యసిద్ధమైన పరిపూర్ణభోగప్రదానమును జేసిన
క్రమమును కృపణేయమన్నారు.

శూన్యోన్యకన్యాన్యోన్యయర్న్య ముడివిల్ పెరుమ్బూన్యోయో

శూన్యోన్యతనిత్పరియ పరనన్యలక్ షోతీయో,

శూన్యోన్యతనిత్పరియ శుడర్ ఖానవిస్సమేయో

శూన్యోన్యతనిత్పరియ వెన్నవాపట చూన్యోన్యాదే ॥

౧౦

శూన్యోన్య అకన్య అన్యోన్య ఉయర్న్య = మహదాది నిఖిలకార్యవర్తములనుఁ బరి
వేక్షించి వ్యాపించి విస్తీర్ణమై ప్రకృలయంగును క్రిందను పైనను వేయేల దశ
దిక్కులయంగును వ్యాపించి, ముడివిల్ పెరుంపాన్యో = ఉత్పత్తినినాశరహితమై,
అపరిచ్ఛిన్నమై భోగ మోక్షములను మూలకందమైయుండు ప్రకృతికి నియామకుఁ
డవై, శూన్యోన్య అతనిల్ పెరియ = ఆప్రకృతితత్త్వమును స్వజ్ఞానముచే వ్యాపించి
దానికంటెను పెద్దదై, పరమేనల్ ముల్ శోతీయో = ఏకరూపత్వాదులచే నుత్కృ
ష్టమై స్వయంప్రకాశత్వాది వైలక్ష్యాయుక్తమై వికాసస్వభావమై జ్ఞానప్రభా
సంపన్నమైన ఆత్మవస్తువు ప్రకారముగలవాడై, శూన్యోన్య = ఈ ప్రకృతిపురు
షుల నిద్వితీని వ్యాపించి, అతనిల్ పెరియ = అంతకన్న గొప్పదై (సర్వాతీతమై),
శుడర్ ఖాన విస్సమే = దివ్య కల్యాణగుణగుణములచే నుజ్జ్వలమైన జ్ఞానానంద లక్షణ
స్వరూపమునుగలిగిన సకలనియంతవగు పరమపురుషా!, శూన్యోన్య = ఆతత్త్వత్రయ
మును బరివేక్షించి, అతనిల్ పెరియ = అంతకంటె మిక్కిలి గొప్పదైన, ఎకావవా =
నాయభినివేశము, అట = ఉపశమించునట్లు సంశ్లేషించి, శూన్యోన్యాదే = అతివిల
క్షణ దివ్యమంగళ స్వరూపరూపగుణ విగ్రహభూషణాయుధ మహిషీపరిజనసాన విశి
ష్టుడవై, పరిపూర్ణుడనగు నీయందె సాయుజ్యభోగమును ప్రసాదించితివిగదా!, ఓ =
అహా! ఏమిగూర్చుకొన్నాము? ఇదియొక మహాతీతయవిషయము అని పదేపదే సంభ్రమా
భ్యుర్యానంద పరిపూర్ణులగుచున్నారు.

తా॥ దశదిక్కులయంగును వ్యాపించి నిత్యమై గొప్పదైన మూలప్రకృతికి
నియంతలై, దానిని తనజ్ఞానముచేవ్యాపించి దానికంటెగొప్పదై అంతకంటె శ్రేష్ఠమై

నిర్వికారమై తేజోమయమైన జీవాత్మకును నియంతయై, దానిని వ్యాపించి దానికంటె మేలై సంకల్పాత్మకమై సుఖరూపమైన జ్ఞానముఁగలవాఁడవైన ఓ పరమపురుష ! ఈ తత్త్వప్రయమునకంటె నధికమైన నామౌళతీరునట్లు నాతోఁసంశ్లేషించితివి. అహా ! అహా ! ఏమి నాభాగ్యము ! ఏమి నాభాగధేయము,

శ్లో॥ సర్వవ్యాపి సమస్తదిక్షత మహానిత్యప్రకృత్యాత్మకః
త్వం వ్యాప్యసి తతోఽతిగాయి విలసత్స్యోతిర్నయాత్మాత్మకః ।
జ్ఞానానందసిద్ధిస్తతోఽతిరయిత స్త్వం జ్యోతిరేవాన్యాయమ్
తచ్ఛాప్తీత్య భవం మమాభిలషితం సంపూర్ణ సంశ్లేషభావ్ ॥

(అను.) నిగమనమున ఆఖిలపేయప్రత్యసేక కల్పాంతకతాన జ్ఞానానందైక స్వరూపుఁడును ఆస్రావ్యత శుద్ధగత్వమయ దివ్యవైవర్తనగర దివ్యనిలయుఁడును, సౌందర్య సౌగంధ్య సౌకుమార్య దివ్యలహర్య యావనాద్యసంత కల్పాణగుణకలిత నిత్య మంగళ విగ్రహవిశిష్టుఁడును ఆపరిమితదివ్యభూషణభూషితుఁడును, అసంఖ్యాక దివ్యాయుధపరికర్తృతుఁడును, శ్రీలక్ష్మీభూసీతానాయకుఁడును, అస్థానేభయశంకితులగు అనంతకరుడవిష్వక్సేనాది నిత్యనూరిబృందములచే ననవరతపరిచర్యమాణ చరణశుభినుఁడును, స్వదిభూతిభూతులగు బ్రహ్మరద్రాగులకును అంతరాత్ముఁడును, తనసుసందర్శింపఁ గుకూహలాక్రొంతఃకృదయులై మహాభినివేశపూర్ణులకు వారల యభినివేశము దీరునట్లు సంశ్లేషించుస్వభావుఁడును నగు శ్రీసర్వేశ్వరుని సందర్శింపవలయునని కుకూహలితమనస్కులై స్పృశించి ఆతనినిఁబొంది నిరస్తమస్తప్రతిబంధకులగు శ్రీనమ్మాళ్వారులయొక్కభక్తి బలాత్కారపూర్వముగ నుద్భవించినది సహస్రగాభాత్మకదిష్టప్రబంధము. అందును క్రింద తిరువాయ్మొలవలె గాక, ఆతనిని బొందినవేగాని బ్రతుకలేనట్లు ఉద్వేగమైన పరమభక్తి పరీవాహరూపముగ నావిష్కరించిన నీదివ్యతిరుమొట్టిని (దశకమును) అభ్యసించినవారలు సంసారమున నుద్భవించినవారలైనను నిత్యనూరులతో సమానులగుదురు అని ఫలశ్రుతినిఁ జెప్పుచున్నాను.

అవావఅమ్మా శిరియై యనునై యరనై యలన్ శ్రీ

అవావన్ శ్రీ వీరుపెన్ శ్రీ కురుకూర్ చ్చడకోవళానన్,

అవావిల్వదాతికళా లిన్వై యాయీరముమ్, ముడిన్ద

అవా విల్వదా తియప్ప త్తటిద్దార్ పిఱదా రయర్దన్దే ॥

౧౧

అవా అజ శూన్ = ఆశ్రితులయభినివేశము తీరునట్లు నిరవధిక, సంశ్లేషము

జేయుటచే విశ్వేషములు నిర్వహింపబడుచున్నవనియు, అట్లు అయిన అర్థమైన “కార్యం జైమిని” అను సూక్తియందే ముక్తప్రపంచయా పూర్వపక్షతయా శంకితుడగు హిరణ్యగర్భునకును, పశుపతిమతప్రాయోగంబు రుద్రునకును అంతరాత్మయై పరమ ప్రాప్యభూతుడగు పురుషోత్తముని, అలద్దోగ్రీ = ప్రాప్తిత్వరూపియై ఉద్భోషించి, ఆవాఅద్దోగ్రీ = నిరవధికమగునభినివేశముతీరి, వీడుపెద్దోగ్రీ = మహానందరూపమైన పరమ పదమునుబొందిన, కురుహార్ శడగోపక్ = తీరునగరికి నిర్వాహకులైన శ్రీనమ్మా త్తూరులు, శోన్న = సాదించినవియు, ఆవాలిత్ అద్వాతీకళాత్ = పరమభక్తి చేత అద్వాదిరూపములుగఁ బ్రసాదించిన, ఇనైతమురముమ్ ముడిన్ద = ఈ కేయిపాశు రములను అంతమందుగలిగిన, ఆవాలిత్ = అతిపరమభక్తిరూపములుగ నావిర్భవించిన, అద్వాది ఇపత్తు = అంబాదిరూపములైన ఈపదిపాశురములను, అఱిందార్ = అధ్యయనముఁ జేయువారలు, పిఱందార్ = ఈసంసారిమునఁ బుట్టినవారలైయున్నను, ఉయర్ దే = నిత్యనూరులతో సమానులై అత్యుత్తములై పరమానందము ననుభవించుదురు.

తా॥ తన్నుకోరిన ఆశ్రితులయొక్క సకలతాపములును తీరునట్లు వారితో సంశ్లేషించువాడును బ్రహ్మరుద్రాంతర్యామియైన శ్రీమన్నారాయణునిగూర్చి మొఱతెట్టి యుద్భోషించివానినిబొంది నిర్దుఃఖులైన శ్రీమరుకాపురాధీశులైన శ్రీ నమ్మాత్తూరులు పరిభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తిప్రకర్షముచే సాదించిన ఈతీరువాయ్ మొట్ట కేయిపాశురములతో పరమభక్త్యవస్థాపన్నులై సాదించిన ఈపదిపాశురముల ననుసంధించువారు ఈజన్మమునందే నిత్యనూరులవలె నిరంతర భగవదనుభవజనిత పరమానందభరితులై సర్వోత్కృష్టులై విరాజిల్లుదురు.

శ్లో॥ సర్వాపేక్షిత సమృద్ధానచతురం సర్వేశ్వరం శ్రీవారిం

త్వస్త్రామితయా చతుర్ముఖహరా ద్యాత్మానమేనామ్యుతమ్ ।

ఆకర్ష్యప్రవాతార్తి సంతతిరయం దివ్యం శతార్జునా

అత్రాద్యుక్తి సహస్రమత్ర దశకాదృధాశ్చ నిత్యోజ్జ్వలః ॥

అత్వార్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తీరువడిగళే శరణమ్

మున్నడి—పిన్నడి

ఉయర్ - ఆయర్
మనన - ఇనను
ఇలనదు - పులనొడు
నామన - వీమనై
అవరవ - అవరవ

నిష్టన - ఎన్ఱుమో
తదవి - ఉడన్ది
కురర - పెరమో
ఉళనెని - ఉళనెన
పరన్ద - కరన్ద

కరవి - వరన
వీడువిక్ - ఉమ్మయిర్
మిన్విక్ - ఎమ్మమి
నీరను - ఇఱైశే

ఇల్లదు - ఎల్లదు
ఆత్తదు - శైత్తదు
పత్తిల - పత్తిలై
ఆడంగ - ఈశ
ఉళ్ళ - ఉళ్ళి
ఒడుంగ - విడుమ్
ఎల్లెరు - నల్లెరు
శేర్లడ - శీర్లడై

కిళ్ళరొలి - నళ్ళరి
శదిరి - మదిరి
పయన - మయల్
కరుమ - వరుమ
తిజను - మజువి
కిటియ - మజియ
నలమె - మలమ
వలంశె - వలంశెయ్యు
పల్లక్కె - ముల్లక్కె
కూచెస్తు - మాచులు
పారుశె - తెరుశ్

ఒడ్డివి - శెడ్డివి
ఎక్కతెత్తక్కడై - శిష్టపూ
ఆల్లల్ - తెల్లల్లై
ఈశక - నీశక
కోడియా - వేదియర్
వేంగడ - వేంగడత్తు
కుమస్తు - నమస్తు
కున్దుమే - పరకేశర్
ఓయుమా - నాణ్ణుల
వెత్తనా - వెత్తపా
తాళపర - శేక్కిలా

బిష్టన్నేపుం - కున్దుమ్మెల్
నాడిసి - మాడమా

పగడ్డ - శిరంగ
శేళని - శేళమా
ఇలింగి - ములిన్దు
పొత్తి - శేత్తిల్
ఓడియో - కూడివా
పుక్కడి - కొక్కల
విళ్ళమ్మ - నళ్ళంగొ
ఉలువ - శెలువ
ఆప్పెయ్ - వేట్కెయ్

ఆరాస - శీరార్
ఎమ్మనె - శెమ్మాక
ఎన్నాన్ - కన్నార్
శెలక్క - నలత్తా
ఆల్లవన్ - శెల్లవా
కూత్తక - వాత్తొ
ఆరియే - పిరియా
కల్లెవా - తళ్ళరా
ఇల్లెవి - తిల్లెవి
వారా - తీరావినై
ఉల్లై - తుల్లి

ఉలగ - తిలద
కూటాయ్ - శేటాల్
వల్లమ - తెల్లల
ఆవా - దేవాకురర్
పుణరా - తిణరా
ఎన్నాశే - మెయ్న్నా
అడియేక - శెడియా
నోలాదా - శేశయ్
వన్దాయ్ - శిన్దామ
అగల - నిగరి
అడిక్కిల్ - ముడిప్పాక

కంగలుం - ఎంగ శే
ఎక్కశెయ్ - మున్ శెయ్

వట్కిల - కట్కిలీ
ఇట్టకా - వట్టవా
శిన్నిక్క - అన్నిప్పొ
మెయ్యల్ - శెయ్యవా
పాలతు - శేల్గొ
కొల్లున్దు - ఎల్లున్దు
ఎన్నిరు - అన్దురు
ముడివి - వడివు
ముగిల్వ - ముగిల్వణ్ణనడి

నెడుమాల్ - కొడుమా
వియక - శయమే
ఉరుమా - నలుమా
ఇంగేతి - పొంగేత్త
నల్లిప - ఇల్లిప
నుగల్వి - నిగల్వెం
తనిమా - తనిమాత్తై
నాళుం - నీళుం
తమర్ - కుమరన్
వాయ్క్క - నీక్కమి

నల్లకో - శొల్లప్పట్ట
మాల్లనణ్ణి - వేల్లమా
కళ్ళవి - వళ్ళియే
తోడ్డర్ - వణ్ణపా
మాన్లెనో - వాన్లెయ్యం
శరణ - అరణ
అన్బనా - నన్బానే
మెయ్యనా - శెయ్యిల్
అణియ - మణిపా
పాదనా - వేదనా
ఇల్లై - కల్లిశే
పాడుకా - కొట్టాడ

కూట్ - ఏట్టపా
నారణక - నీరణి

తొట్టాద - ఎట్టామి	విదిన - నిదియు	ఎనక్కా - పునక్కా
ఎదిర - అదిర	వస్తవర్ - కొందలర్	కొలమలర్ - కొలపరాగ
మాదవక - కీదంగళ	మునియే - తనియే	పెత్తని - ముత్తవి
నేర్వయు - ఆర్జిన	మాయం - నేశం	ముదల్లని - ముదల్లనియ
మడందై - తొడుకడల్	కూవిక్కొ - మేవిల్వొ	కూర్న్ద - కూర్న్దతనిల్
కుడియ - కొడియ	ఉమ్మర - ఉమ్మరం	అవావ - అవావిల
వైకున్దం - వైకున్ద	పోరవి - తీరఇ	ఉయర్ - అయర్

శ్రీయైనమః

శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీశేంకటేశ పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

ఇరామానుశసూత్రీనిష్ఠాది అను ప్రబంధము ననుగ్రహించిన

తిరువరణ్ణ త్తముదనార్ల వైభవసంగ్రహము.

మీనే హస్తా సముద్భూతం శ్రీరంగామృత మాశ్రయే ।

కవిం ప్రపన్నగాయత్ర్యః కూరేశపద సంశ్రితమ్ ॥

శ్రీరంగక్షేత్రమునందు వంశపరంపరగా భగవత్తైత్తొక్కర్యనిష్ఠాగరిష్ఠులగు పరమ భాగవతోత్తముల 'మాంగిల్' అను తిరువంశమున "అశ్రియరంగ త్తముదనార్" అను వారికి తిరుక్కుమారులై "తిరువరణ్ణ త్తముదనార్" అనుమహానీయులు ఘట్టిన మాసమున హస్తానక్షత్రమున తిరువనతరించిరి. వీరితనియురు ఇట్లనుసంధింపంబడు చున్నది. "శ్రీరంగే మీనహస్తేచ జాతం రక్షార్య నందనం । రామానుజ పదాసక్తం రంగనాథగురుం భజే ।" అని, వీరికి "మూర్జిల్ కుడియచుదనార్" అనియు తిరునామముగలదు, వీరు శ్రీరంగక్షేత్రమునందే నివసించుచుండిరి, శ్రీరామానుజముని సార్వభౌములు వీరిని హోరత్వాశ్వాన్ సన్నిధిలో నాశ్రయింపజేసిరి, వీరు పరమాచార్యులగు శ్రీయోగైరుమానార్లతిరువడిగళ్లలో మిక్కిలి ప్రావణ్యముగలవారై సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును శ్రీరామానుజులవారి తిరునామ సంకీర్తన మునే ధారకపోషకవర్ధకంబుగా ననుసంధించుచు కాలక్షేపముజేయుచుండిరి, వీరి తిరువారాధనమునందలి పెరుమాళ్లు శ్రీరంగనాథులు, వీరివంశజులకు బ్రహ్మరథము మొదలగు కొన్నిమర్యాదలు అతివిశిష్టములై యున్నవి. వీరు 103 సంవత్సరములు వేంపేయియండిరి, వీరి శ్రీమదభ్యుపద్రామానుజ దివ్యపాదారవింద నిరంతరానుసంధాన

పరీవాహమే ఈదివ్యప్రబంధము. ఈ దివ్యప్రబంధమునకు శ్రీమహావాళమహామునులు
ఒకటికను, శ్రీప్రీత్యైకాంజీయర్లు ఒకవ్యాఖ్యానమును అనుగ్రహించియున్నారు.

ఆట్రవార్, ఎమ్మెరుమానార్, జీ యర్ తిరువడిగళే శరణమ్

తిరువరజ్జ త్తముదనార్ తిరువడిగళే శరణమ్

త ని య క్

మీ సేహస్తా సముద్భూతం శ్రీగంగామృత మాశ్రయే
కవిం ప్రపన్న గాయత్ర్యః హారేశపద సంత్రితమ్ ॥

ని త్య త ని య క్

శ్రీరజ్జే మీసహస్తేన జాతం రిక్త్యాన్య సప్తసమ్ ।
రంగ నాథగురుం నందే రామానుజ సరాశ్రితమ్ ॥

వా ళ్లి తి రు నా ము ము లు

ఎన్ద్రాతై హారేశరిక్తయడియోక్ వాళియే
ఎళిల్ మాన్దియ్కడివిళజ్జ పీల్లువన్దాక్ వాళియే
నన్దామలెతిరాజర్ నలయ్యుకల్ వోక్ వాళియే
న మ్మతురకవినిలైయై నన్దినాక్ వాళియే
పెన్దామవరజ్జర్ పదం పన్దినాక్ వాళియే
పల్లునియిలత్తంనాల్ పారుదిత్తాక్ వాళియే
అన్దాది నూన్ద్రైట్టు మరులిన్దాక్ వాళియే
అణియరజ్జ త్తముతనా రడియిలైకల్ వాళియే,

శ్రీః

శ్రీమతేరామానుజాయనమః *

శ్రీమద్రామానుజులవారి వైభవసంగ్రహము.

మేసార్ద్రాసంభవం విష్ణోర్దగ్ధనస్థానోత్సుకం ।

తూడీరమాడలే శేషమూర్తిం రామానుజంభజే ॥

యథావతారాస్తధురామరాశే, రామస్య సాకేతపురీచ యద్యత్ ।

తథాయతీస్త్రిస్య కృపాశ్రయస్య పుణ్యోత్తరా భూతపురీ బభూవ ॥

రామకృష్ణద్వైతతాతములచే ఆయోధ్యామధురాపట్టణములవలె శ్రీయతి
రాజులవారి యవతారముచే శ్రీధూతపురి (శ్రీపెరుంబూదూరు) పుణ్యతమమైనది
అనునట్లు లోకమందలి దివ్యదేశములలోనెల్ల మిగుల ప్రశస్తమగు తొండమండలము
నందలి 'శ్రీపెరుంబూదూరు' అను దివ్యదేశమున కలియుగము నాలుగుజేల నూట
పదునెనిమిదవ సంవత్సరమును సింగళవర్షము మేషశుక్లపంచమి, గురువార, ఆర్ద్రా
నక్షత్రాదియుక్త శుభదివసమున కర్కాటకలగ్నమున హరితగోత్రజాలగు శ్రీమదా
నూరి సర్వక్రగు కేశవనీతీతులవారికి శ్రీకాంతిమతీదేవిగారియందు తిరుక్కుమారు
లుగా శ్రీవైకుంఠనాథుడగు శ్రీమన్నారాయణునినియనునానుసారము నిఖిల
సంసారిలోకోజ్జీవనార్గము నిత్య సూరిపరిషన్ని క్యాహవండగు తిరువనందాద్వాన్తు
(ఆదికేశులు) అవతరించిరి. అంత వీరితండ్రిగారు పరమానందభరితులై యధావిధిగ
జాతకర్తాదులనొనర్చి వీరికి 'ఇతైయాద్వోర్' (అత్తయ్యాద్వోర్) అను నామధేయము
నుంచిరి. ఆయాకాలములలో సక్రమముగ చాలోపనయనాదిసంస్కారముల
నొనరించి, సాంగసశిరస్సు వేదద్వయాధ్యాపనముజేసిరి. తరువాత కాస్త్రాగ్రభ్యాస
మునకై శ్రీకాంచీపురమునందలి అద్వైతసమ్మృదాయ నిష్ఠాగరిష్ఠులగు శ్రీయాదవ
ప్రకాశులనువిద్వదగ్రేసరులనద్దకు వీరినిఁ బంపిరి. వారివద్ద కాస్త్రాగ్రభ్యయనముఁ
జేయుచుండునప్పుడే వీరు తమప్రభావమువలన నొకమాగవానికిని బ్రహ్మగత్తుస్సుచ
కును మోక్షమును బ్రసాదించిరి. కాంచీపురమున మహామహిమసంపన్నులును పరమ
భాగవతాగ్రేసరులును శ్రీ దేవరాజపెరుమాళ్లతో సేరుగామాటలాడెడు తిరుక్కచ్చి
నమ్మిగారు వీరియొక్కేమములను తటమగ నటయుచుండిరి. మఱియును తిరు
క్కచ్చినమ్మిగారిద్వారా శ్రీ దేవరాజపెరుమాళ్లతిరువుభ్యమును, పరమహితమగు
వార్తాపట్కమునుఁ జెలిసికొని భగవత్క్రైంకర్యాచరణప్రచణులై తేవపెరుమాళ్లకు
తిరుమంజనతీర్థమునుజెచ్చి సమర్పించుచుండిరి. వీరికి శ్రీయామునమునుల ప్రధాన
శిష్యులగు శ్రీపెరియనంబిగారు మధురాంతకమున చక్రవర్తిత్తిరుమగనార్ల సన్నిధిలో
యధావిధిగా పంచసంస్కారములఁ గృపఁజేసి మంత్రప్రతిపాద్యుడగు తేవ
పెరుమాళ్లను తిరువారాధనమునకై ప్రసాదించి తత్క్షణమే కాంచీపురమునకు వేంచేసి
'ముదలాయిరం' 'ఇయల్వా' మొదలగు ప్రబంధములఁ బ్రసాదించిరి. ఆనంతరమును
తీరమందలి పేరరుభాళర్ (పేరదరాజు) స్వామిసన్నిధిలో సన్యాసాశ్రమముఁ
బరిగ్రహించి 'శ్రీయతిరాజు' అను న్యవదేశమునుపొందిరి. ఆసమయమున వీరి
మేనల్లుడగు 'మొదలియాణ్ణాకా' అనువారును, సగోత్రులగు శ్రీహరిత్రాద్వాన్తును
వచ్చి వీరినాశ్రయించిరి. శ్రీరంగనాథులు వీరి యచంచల జ్ఞానానుష్ఠానవైభవ

ములఁ దలకించి వీరిని నిత్యవిభూతిరీలాభూతులకు పట్టాభిషిక్తులుగాఁజేసి 'ఉదై
యవర్ణ (జగత్స్వామి)' అను బిరుదనామమును ప్రసాదించిరి. వీరికి తిరువరణ్ణ
పెరుమాళ్ళరైయర్ అను ఆచార్యులు 'పెరియతిరుమొట్టి, తిరువాయ్మొట్టి,
కణ్ణినుఁ శిఱుత్తామ్బు' దివ్యప్రబంధములవ్యాఖ్యానముల ననుగ్రహించి వీరివైఖరినిఁ
జూచి "లక్ష్మణమునులు" అను తిరునామమును అనుగ్రహించి, తమతమ్ములగు
శొట్టనమ్మిని వీరి తిరువడిగళ్ళలో నాశ్రయింపఁజేసిరి. తిరుక్కోటియూర్ నమ్మి
తిరుమంత్రార్థ, మంత్రరత్నా (ద్వయా) గ్గ, చరమశ్లోకాగ్రములను రహస్యత్రయ
ములను ప్రసాదించి 'ఎమ్మెగుమానార్' అను తిరునామమును ప్రసాదించి తమ
కుమారులైన తెర్కాట్టాన్లను వీరి తిరువడిగళ్ళలో నాశ్రయింపఁజేసిరి. తిరు
క్కచ్చినమ్మి వీరికి 'వార్తాపట్టు'ను ప్రసాదించిరి. "తిరుమలైయాణ్ణాక్"
వీరికి నాళాయిగవ్యాఖ్యానములఁ బ్రసాదించి తమకుమారులగు "కుందరన్ద్రో
ళుడైయాక్ (సుందరబాహు)" అనువారిని వీరి నాశ్రయింపఁజేసిరి. పెరియతిరు
మలైనమ్మి శ్రీమద్రాయాయవ్యాఖ్యానమును ప్రసాదించి "కోయిలన్ద్రాక్" అను
తిరునామముంచి తమకుమారులగు పిళ్ళైతిరుమలనమ్మిని, అల్లుడగు "ఎమ్మాన్ద్ర"ను
వీరితిరువడిగళ్ళలో నాశ్రయింపఁజేసిరి. ఈరీతిగ వీరు శ్రీయాళవందాగ్గళిమ్మలగు
పంచాచార్యులను ఆశ్రయించిరి. ఇసుక వీరికి "పంచాచార్యపదాశ్రయః" అని నిరూ
పకనామమైనది. తరువాత బ్రహ్మనూత్రములకు అభిసమంజసమగు శ్రీభాష్యమును
రచించుటచే బరమప్రీతురాలై సరస్వతి వీరికి "శ్రీభాష్యకారులు" అని బిరుదునామ
మునుంచెను. అనంతావతారులగు వీరియొక్క నామధేయము అనంతములు. వీరు అను
గ్రహించిన గ్రంథములు (1) శ్రీభాష్యము, (2) వేదాంతసారము, (3) వేదాంతపీఠము,
(4) వేదాగ్రసంగ్రహము, (5) గద్యత్రయము, (6) గీతాభాష్యము, (7) నిత్యగ్రంథము,
ప్రబలమాయావాది శేఖరుడగు 'యజ్ఞమూర్తి' యను విద్వత్తల్లజుని వీరు వాద
మునఁ జయించి తమ శిష్యులగుగాఁ జేసికొని 'అగుళాళ్ళపెరుమాళ్ళెమ్మెగుమానార్'
అను తిరునామమునుంచిరి. ఇదియునుగాఁక మాయావాదుల నశేతుల జయించి దిగ్విజ
యార్థము భూప్రదక్షిణముఁజేసిరి. తిరువేంగడముడైయార్లకు వారి వక్షఃస్థలమున
'అలర్ మేరీమంగైతాయార్ల' ను వేంచేపుఁజేయించి, శ్రీమదగ్గనపాంచజన్యములఁ
బ్రసాదించి ఘోషుగారుగను ఆచార్యులుగను విరాజల్లిరి. తిరుత్తరుగ్గొడినమ్మికి
వ్యయమును ఉపదేశించి 'వైష్ణవనమ్మి' అని దాస్యనామమునుఁ బ్రసాదించి వారికిని
యాచార్యులైరి. ఒకకలాపమున పడమటి దేశమున నివసింపవలసియున్నప్పుడు 'ధిల్లీ
సుల్తాన్' మహాలనందు వేంచేసియున్న పెరుమాళ్ళవిగ్రహమునకు "శైలవీరై"

(సంపత్కుమారులు) అని, వారిసౌలభ్యాద్యనుసంధానముచే అన్వర్థముగు తిరునామ ముంచి తిరునారాయణపురమునకుఁ గొనివచ్చి సంప్రాప్తికణప్రతిష్ఠలఁ జేయించి, తిరు నారాయణస్వామివారి సన్నిధానమునఁ జేర్చిరి. అచ్చటి భాగవతాగ్రేసరులఁ బ్రార్థన లాలించి తమయర్చావిగ్రహము నచ్చట వేంచేపుజేయ ననుమతించిరి. లోకోపకారా ర్థముగ మిథునసౌలగ్రామమునందు వడుగనమ్మికి తిరువడిగళ్లను శ్రీపాదతీర్థమును ప్రసాదించిరి. ఇట్లు సర్వరక్షకుఁడగు శ్రీమాయఃపతి అతికుతూహలమున నిత్యవాస ముఁజేయు దివ్యతిరుపతులలో అతని హృదయము పల్లవించునట్లు అనేకకైంకర్య ములఁ జేయించిరి. ఇతరులత నిరసనపూర్వకముగ శ్రీమద్విశిష్టాదైవతసిద్ధాంతమును సర్వత్రప్రతిష్ఠాపించి యాచంద్రార్కము తేజరిల్లనట్లు చేసిరి.

వీరి తిరువడిగళ్ళలో నాశ్రయించిన మహానుభావులు—

“ఏకాద్విభిర్ద్వాదశభిః సహస్రైః పీఠైశ్చతుస్సప్తపతిభిః ససమేతః ।

అన్యైరనన్తైరపి విష్ణుభక్తైః శ్రీరంగఆస్తే యతిసార్వభౌమః ॥”

అన్నట్లు ఏకాంతులు పండ్రెండువేలు, సింహాసనస్థులగు ఆచార్యపురుషులు డెబ్బదివందల, జియ్యంగాల్లు ఏడువందలు, చాత్తిన చాత్తాద శ్రీవైష్ణవులును చాత్తిన చాత్తాదస్త్రీలును, చాత్తినచాత్తాదకొత్తియమ్మంగాల్లును, తిరునామధారులును అని అనంతభేదములు. వీరిలో కూరత్తామ్మాక, మదలియాణ్ణాక, అనంతామ్మాక, కున్దాడైయాణ్ణాక, ఎమ్పూర్, వడుగనమ్మి, తిరువరజ్జత్తముదనార్, తిరుక్కురుగై ప్పిరాక పిళ్ళాక, ఆరుళాళప్పెరుమాళెప్పెరుమానార్, తిరుమలైనల్లాక, వైభ్రీ వమాడభూపియామ్మాక, పిళ్ళైతిరునరయూరరయర్, పరుత్తికొల్లైయమ్మాళ, పిళ్ళై యుఅణ్ణావిల్లదాసర్, అత్తుమ్మాయమ్మ అనువారలు చాలా అంతరంగశిష్యులు. ఇట్లు సకలమైనవారికిని స్వయాపొసాయపురుషార్థములను గృహజేపి నియమించుచు శ్రీ ఉడైయవరులు శ్రీరంగక్షేత్రమున నూటయిరువదియైదు సంవత్సరములు మహావైభవ ములతో వేంచేసియుండిరి.

శేషో వా సైన్యనాథోవా శ్రీపతిర్వేతి సాత్వికైః ।

విత్క్రూర్యయ మహాప్రాణ్ణైః భాష్యకారాయ మంగళమ్ ॥

అమ్మూర్, ఎమ్పెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళ్ళే తరణమ్

త ని య న్దు

కల్యణే దివ్యకుంభే బుధజన విదితే వత్సరే పింగళాభ్యే

చైత్రేమాసేగతే చ త్రియ్యుత దశదిసే దీప్యమానేహిమాంశా ।

నిత్యా-72

పంచమ్యర్థాసమేతే సురుగురు దిననేకర్కటాభ్యేచ లగ్నే
 శ్రీమాన్రామానుజార్య సమజని నిగమాన్తార్థ సంరక్షణార్థమ్ ||
 యోనిత్య మచ్యుత పదాఘ్ని జయగ్గరుక్ష్
 వ్యామోహతస్త దితరాణి తృణాయ మేనే |
 అస్తద్గురోర్భగవతోఽస్య దయైకసిన్ధోః
 రామానుజస్య చరణౌ శరణం ప్రపద్యే ||

ఉ ప దే. శ ర త్న మో లా శ్లో క ము లు

ఇన్దులగిర్ శిత్తిరెయిలేయన్ద తిరువాదిరె నాళ్
 ఎన్దైయిను మిన్దిదనుక్కెల్ మెన్దా, ఎన్దనమ్మ
 చ్చాల్ మిగిన్దేకాళేన్దిక్ ఎతిరాశర్ దయపిఱప్పల్
 నాల్ బైయెం కొణ్ణాడుం నాళ్ ||

౨౭

శ్లో || ఆర్ద్రాకిలాద్య మధుమాసి విశిష్టతారం
 కింవాఽన్యతోఽన్య గరిమేత్యనుయోగభాణమ్ |
 వత్సేయతీశ్వర సముద్యవవైభవేన
 తారం తదేతదభిలైః పరిలాలినియమ్ ||
 ఆహ్వార్గల్ తాజ్జల్ అవదనిత్ర నాల్ గలింమ్
 వాహ్వననాల్ నమమ్మ మన్దులగిర్, ఏత్త పాచు
 ముచ్య యెతిరాశరు దిత్తరుళుమ్
 శిత్తిరెయిల్ శెయ్యతిరువాదిరె ||

౨౮

శ్లో || శ్రీదివ్యనూజననగ్న వశేషులొకాః
 ఆర్ద్రాభమేతదధికం తుశలావహం నః |
 శ్రీమన్న ధౌ శుభగమాసి దయాతి శకాత్
 యత్రఽఽవిరాస భగవాన్ యతిసార్వభౌమః ||
 ఎన్దైయెతిరాశర్ ఇప్పులగిలెన్దమక్కా
 వన్దదిత్త నాశెన్నుం వాళియినాల్, ఇన్ద
 తిరువాదిరె తన్నిన్ శీర్మెదన్దై నెన్దై
 ఒరువామ లెన్దొళుదు మోర్ ||

౨౯

శ్లో || అస్తద్గురుర్యతిపతిః కరుణామ్బురాశిః
 త్రాణాయనోఽత్ర సమభూద్యువిదివ్యతాశే |
 ఆర్ద్రాభవైభవమనన్య సమాన మేతత్
 నేకానుచిత్త ! నిఖిలాస్యనుసందధీధాః ||

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

తిరువరణ్డత్తముదనార్లుప్రసాదించిన

ఇ రా మా ను శ నూ శ్రీ య న్దా ది.

వేదప్పిరాళ్ భట్టరువారు ప్రసాదించిన తనియనులు

(పిరువికప్పు వేరిశైవెణ్ణా)

మున్నెవినై యగల మూజ్జుడి యముదన్
పొన్నజ్జు అగమలప్పొదిరణ్డమ్, ఎన్నుడైయ,
శెన్నిక్కణియాగచ్చేర్తినే, తెన్నులత్తా
రెన్ను క్కడవుడైయే యా.

‘మూజ్జల్’ అది = ‘వేయర్ తజ్జళ్ కులం’ అనునట్లు ప్రసిద్ధిచెందిన
‘మూజ్జల్’ అనుపదమునం దవతరించిన, అముదన్ = తిరువరణ్డత్తముదనార్లు
యొక్క, పొన్ అం క్కల్ కమలప్పొదు ఇరణ్డమ్ = స్పృహణీయమైనదై నుండర
తమంబగు శ్రీపాదములనెదు తామరసపుష్పములయొక్కజంటను, ఎన్నుడైయ
శెన్నిక్కు = నాశించునకు, అణియాగ = అభిషేకముగ, మున్నెవినై అగల =
అనాదికొలార్జితములగు పాపరాకులు నశించునట్లు, శేర్తినే = ధరించితిని.
(ఇతను), తెన్పులత్తార్కు = యమగోకవాసులగు యమకింకరులకు, ఎన్నుక్కు =
దేనికిగాను, యాన్ అడవుడైయే = నేను లోడవలయును.

తా॥ అనాదికొలార్జితములగు నాసకలపాపములును నిర్మూలమగునట్లు
‘మూంగిల్’ అను దివ్యవంశమునం దవతరించిన ‘తిరువరణ్డత్తముదనార్లు’ అని
ప్రసిద్ధిచెందిన పరమభాగవతోత్తములయొక్క స్పృహణీయ నుండర దివ్యపాదార
వింద ద్వంద్వమును నాయుత్తమంగమున పఠించుచున్నాను. కనుక నాకిక యమ
దూతలవలని భయమెయ్యదియును లేదు.

శ్లో॥ ప్రాగ్జన్మాత్తి కర్తవ్యోఽపహతయే వంశాఖ్య సత్సంతతే
జాతస్యామృత దేశికస్య కనక శ్రీమత్పదాబ్జద్వయమ్ ।
గుణిక్తుం కృతవా నహం మమ శిరస్యభ్యర్చితం భూషణం
యావద్భస్మాన నివాసినా మృణ మతః కింవా నివర్త్యం మయా ॥

(అవ.) తిరువరబ్బత్తముదనార్లు ప్రావణ్యాతిశయముతోఁ బ్రసాదించిన “రామానుజనూర్ మద్రాది” అను దివ్యప్రబంధము నభ్యసించుటకు సమృద్ధింపుమా యని తన మనస్సునుగూర్చి యుపదేశించుచున్నాఁడు.

(కల్పితైకలితై)

1. నయన్దరు పేరిన్ మెల్లామ్ పట్టుడెన్తునణ్ణినర్ పాల్
శయన్దరుకీర్తి యిరామానుశముని తాల్గై మేల్,
ఉయర్ న్దగుణత్తు తిరువరబ్బత్తమువోల్లు మన్నాల్
ఇయమ్మ జ్జలిత్తుతై యద్రాది యోదవిశై నెణ్ణిమే || 9

నెణ్ణిమే = ఓ మనసా !, ననుతరు = శబ్దస్పృశ్యాదివిషయములచేఁ గలుగు చున్న, పేర్ ఇన్బ మెల్లాం = మూఢజనులకు గొప్పగాఁగఁచునట్టి గుణములన్నియును, పట్టురు ఎన్దు = వర్ణములనియించి, నణ్ణినర్ పాల్ శయన్దరు కీర్తి = “సమాశ్రితులవిషయమున ఇంద్రియజనులఁ ననుగ్రహించు” నను నిరవధిక నిరుపాధిక కీర్తివంతుడై విరాజిల్లుచున్న, ఇరామానుశముని = శ్రీమద్రామానుజమునిసార్వభౌములయొక్క, తాల్గై మేల్ = శ్రీపాద కమలముగళముపై, ఉయర్ న్దగుణత్తు = దివ్యోత్కృష్ట మంగళగుణగణాలంకృతులగు, తిరువరబ్బత్తమును = తిరువరంగత్తముదనార్లు, ఓట్టుం అన్నాల్ = ప్రవర్ధమానంబగు దివ్యప్రేమతో, ఇయమ్మం = చెప్పుచున్న, కలిత్తుతై = ‘కలిత్తుతై’ అను ఛందోబద్ధమగు, అద్రాది = ఇరామానుశనూర్ మద్రాదిని, ఓద = ఎల్లప్పుడును అధ్యయనముఁ జేయుటకు, ఇశై = సమృద్ధింపుమా !

తా॥ ఓ మనసా ! శబ్దస్పృశ్యరూపరసగంధములను విషయములవలనఁ గలుగు గుణములు శాశ్వతములైనవి గావు; క్షణభంగురములు, నీచములును, కనుక వానిని విడిచి, తమోత్తమమైనవారియొక్క సంసారదుఃఖముల నివర్తింపఁజేయునట్లు ప్రసిద్ధిఁ జెందిన శ్రీమద్రామానుజులవారి శ్రీపాదద్వయవిషయమై తిరువరబ్బత్తముదనార్లు ప్రావణ్యాతిశయముతోఁ బ్రసాదించిన ‘ఇరామానుశనూర్ మద్రాది’ అను దివ్యప్రబంధము నభ్యసించుటకు సమృద్ధింపుమా !

శ్లో॥ సర్వాత్పాదరణీయ కృత్స్ని గుమహానందా నిరగ్ధా ఇతి

1. ఈతనియను “తిరువరబ్బత్తముదనార్లు” అనతిచ్చిరనియు, (లేక) వారి యభిప్రాయము ననుసరించి ఆత్యంతప్రావణ్యముఁగల పెద్దలెవరో యానతిచ్చిరనియును చెప్పుదురు.

జ్ఞాత్వా స్వీయపదాత్రి తేషు జయకృత్కీర్తయే యతిత్కృత్యతః ॥

భక్త్యా పాదయ గే మహాగుణవతా రంగామృతేనోదితాం

సద్వృత్తాం పతితుం రుచిం కురు కలా మండాదిరూపాం మనః ॥

(అవ.) శ్రీతిరువరజ్జత్తముదనార్లు అత్యంతపావణ్యముతో నానతిచ్చిన
“ఇరామానుశనూద్రి నాది” దివ్యప్రబంధమును స్పష్టముగా నుచ్చరించునట్లు
అనుగ్రహింపవలయునని శ్రీఉడయవరులను పొర్నించుచున్నారు.

ఇది శ్రీ ‘సోమేశ్వరమూర్తి’ అనువారు ప్రసాదించిన తనియను. దీనిని తిరు
నారాయణపురము మొదలగు దివ్యదేశములలో ననుసంధించుచున్నారు.

శొల్లికొత్తొక్కొట్టు నడదడిప్పొడుక్కు త్రిండు శెయ్యుమ్

నల్లన్నరేత్తు మున్నామెల్లా మెత్తన్ నావినుల్లే,

అల్లుం పగలు మమరుంబడి నల్గు - అఱుశమయ

వెల్లుంపరమ, విరామానుశా విదెకవిణ్ణప్పమే ॥

శొల్లికొత్తొక్కొట్టు = శబ్దరాశులను గొని (లేక) నూటయెనిమిది పాశుర
ములఁ జెప్పవలయునని మనస్సుతో సంకల్పించుకొని, ఉనదు అడిప్పొడుక్కు =
దేవరవారి తిరువడిత్తామరలవిషయమున, తొండు శెయ్యుం = వాచిక కైంకర్యమును
చేయునట్టి, నల్ అన్నర్ = నిరవధికపావణ్యముగల తిరువరజ్జత్తముదనార్లు,
ఏత్తుం = స్తోత్రముజేయునట్టి, ఉన్ నామ మెల్లాం = దేవరవారి దివ్యతిరునామము
లను, ఎన్దన్ = నాయొక్క, నావినుల్లే = నాలుకయందు, అల్లుంపగలుమ్ =
రాత్రింబవళ్లును, అమరుంబడి = అమరునట్లుగా, నల్గు = అనుగ్రహింపుము,
అఱుశమయమ్ వెల్లుం = వణ్ణుతసాపనాచార్యులను జయించినట్టి, పరమ ఇరామా
నుశా = పరమశ్శాస్త్రుడగు ఇళయ పెరుమాళ్ల అవతారవిశేషముగు ఓ రామానుజ
స్వామి!, ఇదు ఏ = ఇదియే, ఎక్ = దాసుని, విణ్ణప్పమ్ = విజ్ఞాపనము.

తా॥ వణ్ణతప్రవర్తకులను జయించి శ్రీమద్విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతములను గెల
నాటిన శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌమా! తిరువరజ్జత్తముదనార్లు దేవరవారి శ్రీ
పాదారవిందములవిషయమై అత్యంతపావణ్యముతో వాచిక కైంకర్యరూపముగా
బ్రసాదించిన నూటయెనిమిదిపాశురములుగల ఇరామానుశనూద్రి నాది ప్రబంధ
మును దాసుఁడు నాలుకలో స్పష్టముగా ననుసంధింపఁదగినట్లు అనుగ్రహింపవల
యును, ఇదియే దాసుని విన్నపము అని పొర్నించుచున్నారు.

శ్లో॥ ఆదాయోక్తి తతీ స్వదీయ చరణామ్భజద్వయే సంతతం

సుస్మితైః కృతదానకర్మభి రతీస్తుత్వాని నాచూనితే ।

జిహ్వస్తర్జను లక్ష్మణార్య కృపయాసిత్వాని న క్తందివం

కుర్యాః చక్షుత భంజనీ ప్రభవితా విజ్ఞప్తి రేమామను ॥

(అప) తిరువరంగ త్తముదనాల్ల గాయత్త్ర్యర్థము నీప్రబంధమును మను
కనుగ్రహించిరి. కనుకనే దీనికి 'ప్రపన్నగాతుత్రి' అని ప్రసిద్ధివచ్చినది. దీని
ననుసంధించినచో నివాపరములలో మన కేకాంతయనులేదని చెప్పుచున్నారు.

ఇనియోక్తుతై నను క్కెమ్మెగమావార్ తిరునానుత్తినాల్

మునితద్ద నూన్ బ్రెట్టు చ్చావిత్తిరి యెన్ను నుణ్బరులై,

కలితద్ద శెణ్ణిలో కలిత్తుతై యదాది పాడి త్తద్వా

పునిదక్ తిరువరజ్జత్తముదాగియ పుణ్ణియనే ॥

ముని = సదా సర్వకౌలములయందును జగదుత్పత్తిస్థిత్యా ద్యనుసంధానమును
ముననముఁజేయు శ్రీమన్నారాయణముని, తద్ద = తనజ్యేష్ఠపుత్రుఁడగు చతుర్ముఖ
బ్రహ్మకుసుపదేశించిన, నూలుపట్టు = నూటయెనిమిదిసార్లు జపింపవలసిన, శావిత్తిరి
ఎన్నుం నుణ్బరులై = 'సంధానమాతా' అని వేదవాక్యములకు కల్గియు పరమ
హితకారకముగ గాయత్రీమంత్రస్వరూపంబగు సావిత్రిమంత్రమును నూత్నార్థమును,
ఎమ్మెరుమావార్ తిరునానుత్తాల్ = శ్రీమద్రామానుజమునిసార్వభౌముల తిరు
నానుములచే, కలితద్ద శెంశిలోకలిత్తుతై అదాది = శబ్దశక్తిని ఇచ్చునట్టిదై చెవుల
కింపగు శబ్దములుగల 'కలిత్తుతై' అను, వృత్తిమతో నిబద్ధమై, యుక్తపదగ్రస్తరూప
ముగనుండు రామానుజనూన్ బ్రెట్టుది దివ్యప్రబంధమును, పాడి = అనుభవపరీవాహ
రూపముగ గానముఁజేసి, పునిదక్ తిరువరజ్జత్తముదు అగియ పుణ్ణియన్ = పరమ
పావనులును 'తిరువరజ్జత్తముదనాల్లను, నామధేయముఁ గలిగినవారునునగు పరమ
ధార్మికులు, తద్వా = అనన్యశరణ్యులగు మనకుఁ బ్రసాదించిరి, (కనుక), ఇని =
ఇఁకమీదట, నమక్కు కుత్తైవ్ = మనకుఁ గొంతయేమున్నది.

తా॥ సకలజగదుదయవిభవలయలీలుండై పరమమునియగు పరమాత్ముఁడు మొట్ట
మొదట జ్యేష్ఠుఁడును శ్రేష్ఠుఁడునునగు చతుర్ముఖబ్రహ్మను స్వసాధికమలమునుండి
యావిర్భవించుపఁజేసి అతనికి సకలార్థ్యుదయసిద్ధికలుగుటకై ప్రణవపూర్వకముగ నుపదేశి
ంచినవేదమాతయగు గాయత్రీమంత్రముయొక్క సారాంశములను ధార్మికులును
భక్తమహిమనులునునగు తిరువరజ్జత్తముదనాల్ల ఈ 'రామానుజనూన్ బ్రెట్టుది' అను

దివ్యప్రబంధమాలముగ మనకుఁ బ్రసాదించిరి. కనుక మనకింక నిహపరములలోఁ గోదువ యేమిగలదు? సర్వాంగసుందరమగు నీ ప్రబంధము ననుసంధించినమాత్రముననే సకలభ్యుదయములును సిద్ధించును.

శ్లో॥ శ్రీరంగమృతదేశికేన రచితాం శ్రీలక్ష్మణాద్యస్తుతిం
తత్కల్యాణగుణాభివృద్ధన లసద్వర్ణాం శ్రుతిం ద్రావిడీమ్ ।
తద్దాధాగణనాసమానగణనై శ్వాహ్లానికీర్తిత-
శ్లోకై ర్వాప్యతురుతే ముదే సుమనసాం శ్రీశ్రీనివాసః సుధీః ॥

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

‘ఇరామానుశనూహ్ నిన్దాది’ ప్రబంధావతరణిక

కృపాప్రసన్నాచార్యవతంసులగు శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసారభ్యోములు, తిరువరజ్జత్తముదనార్లను విశేషముగఁగటాక్షించి జ్ఞానఖినులగు శ్రీకూరత్తాభ్రాన్ల దివ్య తిరువడిత్తామరలలో నాశ్రయింపఁజేసి, వారిద్వారా సకలశాస్త్రసంగ్రహరూపంబగు తిరుమంత్రము (అష్టాక్షరీమంత్రము) నకుఁ బరమరహస్యాగ్రమై, భగవన్నిష్టేతుక కృపాప్రభావలబ్ధ పరిశుద్ధ హృద్యానదద్య విజ్ఞానులగు శ్రీదివ్యనూరులు దివ్యప్రబంధ ములకు పరమసారాగ్రమై, పరమకౌరుణికులగు శ్రీనమ్మాభ్రాన్లయొక్క పరిపూర్ణ దివ్యకటాక్షమునకుఁ బాత్రులైన శ్రీమధురకవులచేఁ ఆధీతిబోధాచరణప్రచారణాదులచేఁ బ్రకటింపఁబడినదై, ఆభ్రాన్లచే శ్రీమన్నాథముసులకు పరమగుహ్యముగాఁ బ్రసాదించఁడి అవ్యధముగ నే సదాచార్యోపదేశపరంపరాప్రాప్తమై సంగ్రహింపఁబడుచుండు చరమపర్వనిష్ఠాక్రమమును ఉపదేశింపఁజేసిరి. సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థల యందును శ్రీయొమ్మెరుమానార్ల తిరువడిత్తామరలను అనుసంధించుచుండు శ్రీతిరువరజ్జత్తముదనార్లకు వారిదివ్యకల్యాణగుణములయందుఁ బ్రేమమతిశయించి తదేకధ్యాన పరులై యనుభవించుచు “ఏకః స్వాదునభుంజీత” అని తలచి ఈపరమార్థమును నిఖిలచేతసులకును సులభగ్రాహ్యమగునట్లు చేయువలయునని యుద్దేశించి పరమోదాదులై, ఆభ్రాన్లకు ప్రథమశిష్యులగు శ్రీమధురకవులు స్వనిష్ఠానుసంధానరూపముగ సకలచేతనోజ్జీవనార్థము ‘కణ్ణిసాణ్ శిఱుత్తామ్బు’ ప్రబంధమును ప్రసాదించినట్లు, పిరును ఆచార్యాభిమాననిష్ఠులగు పరమప్రపన్నలందఱునుఁ జెలిసికొనఁదగిన యర్థముల నన్నిటిని స్వయాపొపాయ పురుషార్థయాథాత్మ్య ప్రకాశకమగు నీ ప్రబంధరూపమునఁ బ్రసాదించుచున్నారు. బ్రాహ్మణ్యము సిద్ధించుటకు గాయత్రీమంత్రము జపింపవలసియున్నట్లు శ్రీవైష్ణవత్వసిద్ధికి ‘రామానుశనూహ్ నిన్దాది’యను ప్రపన్న

గాయత్రి జపింపవలసియున్నదని మన పూర్వాచార్యులు శైలవిచ్చియున్నారు. ఎప్పరుమానార్ తిరువడిగళ్లలో బ్రాహ్మణముగలవారికి “సావిత్రి”వలె ఈదివ్య ప్రబంధము నిత్యానుసంధేయమై యుండివలయుననియే ప్రతిపాశురమునందును శ్రీఉడయవల్ల తిరునామముంచి నూటయొరిమిది పాశురములుగా ప్రసాదించిరి.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః

బ్రామానుశసూక్తినినాది

(అవ.) తిరువరణ్ణ త్తముదనాథు తమ హృదయమునుగూర్చి ఉడైయవరుల తిరువడిగళ్ళను ఆశ్రయించి యుట్టివెంపును అని యుపదేశించుచున్నారు.

భైరవిరాగము - దూపకతాళము.

పూమన్నమాదు పొగున్దియమార్ బళ, పుగల్ మున్దిన్ద
పామన్నమాట నడిపణిన్దుయ్ న్దవళ, పల్కలైయోర్,
తామన్నవన్ద విరామాళ చరణారవిన్దమ్
నామ్మన్నివాళి, నేణ్డై శొల్లువో మవళ నామన్దళే! ౧

పూమన్నమాదుపొగున్దియ మార్బళ = తామరసపుష్పమును వాసస్థానముగాఁ గల శ్రీమహాలక్ష్మీదేవి నిత్యవాసముచేయుచున్న దివ్యవక్షులముగల శ్రీయఃపతి యొక్క, పుగల్ = దివ్యకల్యాణగుణగుణములచే, మున్దిన్ద = నిండియున్న (కల్యాణ గుణప్రతిపాదకమగు), పా = తిరువాయ్మొట్టి పాశురములందు, మన్న = స్థిరముగ నుండునట్టి హృదయముగల, మాట = శ్రీసహస్రార్థముయొక్క, ఆడి = దివ్య చరణారవిందములను, పణిన్దు = ఆశ్రయించి, ఉయ్ న్దవళ = ఉట్టివెంచినవారును, పల్కలైయోర్ తామ్ = అనేకకాస్త్రాధ్యక్షులైనను తిత్వహితపురుషాగ్రముల నెఱు గనివారలు, మన్న = వాస్తవాగ్రజ్ఞానముతోఁ జక్కగా ప్రతిష్ఠింపఁబడునట్లు, వన్ద = పరమపదమునుండి సర్వేశ్వరనియమముచేపచ్చి యువతరించిన, ఇరామా నుశళ = శ్రీమద్రామానుజమునిసాగ్దభౌములయొక్క, చరణారవిన్దం = శ్రీపాద కమలములను, నామ్ = ఇదియే ప్రాప్యమును యధ్యవసాయముతో నుండు మనము, మన్ని = పొంది, వాళి = నుభించునట్లు, నేణ్డై = ఓమనపా!, అవళ = అఉడైయ వరులయొక్క, నామన్దళ భోగ్యమగు తిరునామములను, శొల్లువోమ్ = అనుసంధింపము.

తా॥ సాంగధ్యపాశుమార్ద్య దివ్యలావణ్యాదిని కేతనమగు తామరసపుష్పమునంద వతరించినదియు, భోగ్యతాతిశయముచే నెల్లప్పుడును తామరపుష్పమునందే నివ

సింహుచున్నదియునగు శ్రీమహాలక్ష్మీ, సౌందర్యమున మన్నఁగునిమించియున్న శ్రీ
మన్నారాయణుండు తుల్యశీలవయోవృత్తయగు నీమెను వరించి కల్యాణముజేసుకొ
నగా తనవల్లభ్యాతిశయమున వారివత్తుఁగలమున నధిష్ఠించి యాభోగ్యతారమున
మునిగి తామరపుష్పమును మఱచి యచ్చటనే నిత్యవాసముజేయుచున్నది. అట్లు
శ్రీమహాలక్ష్మీచే స్వయంగ్రహాక్షిప్తమగు దివ్యవత్తుఁగలముతో విరాజిల్లు శ్రీమన్నారా
యణునియొక్క పరత్వ సౌలభ్య సౌశీల్య ప్వామిత్య సౌహృద్ వాత్సల్యాది హేయ
ప్రత్యసీక దివ్యకల్యాణగుణములఁ బ్రతిపాదించునట్టి శ్రీశరణాప వాగమృతమగు
తిరువాయ్ మొట్టి దివ్యప్రబంధమూలముగ నాశ్రియఁపలిని ధారక పోషక భోగ్య
రూపముగ ననుభవించుచు, నిత్యసూరిసముత్తై కేంసేసియున్న శ్రీనమ్మాళ్వారుల
తిరువడిగళ్ళ నాశ్రయించి యుజ్జీవించినవారును, సకలతాస్త్రిపారంగతులగు శ్రీ
కూరేశాదులకు తమయనుగ్రహవిశేషమునఁ దత్వహిత పుగుమార్గ యాథాత్మ్యజ్ఞానము
నుపదేశించి శ్రీయాదవప్రకాశ శుజ్ఞమూర్తి ప్రముఖుల ననేకుల గటాక్షించి వారి
నుజ్జీవింపఁజేయుటకై శ్రీయఃపతినియనునానుసారముగ నిత్యవిభూతినుండి విచ్చేసి
యవతరించిన శ్రీసుదాదిశేషుల యంశజాతునగు శ్రీభగవద్రామోనుజమునిసార్వభౌముల
యొక్క మిగుత భోగ్యములగు శ్రీమత్పాదారవిందముల నాశ్రయించి ఆనాదికాల
ముగ సంసారబంధమునఁ బడి చూపుచునము, ఉదైయవతుల కల్యాణగుణగణ ప్రతి
పాదకములగు తిరునామములనే సకలవిధ భోగ్య భోగోపకరణ భోగస్థానములుగ
ననుసంధించి యుజ్జీవితము ఓమనసా ! నీవునాకు సహకారిగానుండుము.

శ్లో॥ అబ్జస్థాయ్యబలాధ్య హృద్ధరిగుణ ప్రోత్సాహిగాధారక

శ్రీమత్కూరి తనూభవాంఘ్రివినతీం ప్రాప్యాత్మ సత్తాజనః ।

నానాతంత్రవిదాం సునిశ్చయకృతే ప్రాప్త్యయోగీశితుః

పాదాబ్జం హృదవాప్య జీవితమథో నామాని పశ్యేమహే ॥

(అవ) ఈపాశురమున తమహృదయ మనుకూలించుటయు, ఉత్తమపురు
షార్థానుభవము గలుగుటయు మనభాగ్యవిశేషముచేతనేగదా ! అని యానందపడు
చున్నారు.

(తో డి రా గ ము - రూ ప క తా శ ము)

కళ్యాణ్ పొమ్మిల్ తెన్నరజ్జ, కమలప్పదజ్జన్ నెజ్జిల్

కొళ్ళామనిశరై నీజ్జి, కుక్కైయట్టిరా నడిక్కిల్,

విళ్ళాద వన్న నిరామానుశక్ మిక్కళ్ళీల మల్లార్

ఉళ్ళా దెన్నెళ్ళు, న్నటియే నెనక్కన్ ॥ ౧ ॥ పేరియల్వే ॥

నిత్య-78

కళా ఆర్ పాట్రిల్ టెక్ అనంగ్ = దివ్యమకరందపూర్ణములగు పుష్పసంతతులచే నొప్పారు దివ్యోద్భావములచే జట్టబడి పరమభోగ్యముగానుండు శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రమున శేషపర్యంకమున నిద్రాముద్రాభిరాముడగు శ్రీరంగ నాథునియొక్క, కమల పదజ్ఞాన్ = తామరపుష్పములవలె మనోజ్ఞములగు తిరువడిగళ్ళను, సెన్సెట్ కోల్పా మనిశరై = తమహృదయమున నొకప్పుడైనను వేంచేపుచేసికొనక (తద్భావముఁజేయక) యుండు మనుష్యులను, సిన్సి = దూరముగఁబరిత్యజించి, స్కెట్రేయల్ = తిరుక్కుటైయలూరిలో నవతరించిన, పిరాక్ = దివ్యప్రబంధనిర్మాణాగులచే లోకోపకారకులైన తిరుమంత్రయాత్నార్థయొక్క, అడ్మిన్స్ట్రేట్ = తిరునడిత్తామరలయందు, విశ్వాద అన్నక్ = నిరవచ్చిన్న ప్రేమప్రకర్షయుక్తులగు, ఇరామానుశక్ = శ్రీ ఉడైయవరులయొక్క, మిక్కిలీం అల్లాల్ = సర్వాధికములగు సోశిల్వాగులనుఁ దప్ప, ఒన్టం = వేటువిషయములను, ఎన్నెళ్లు = నామనస్సు, ఉళ్ళాగు = స్మరింపదు, ఎనక్కు = దాసునకు, ఉల్లై = అభించిన, పేర్ = (సకలలోపాయముల కంటెను) పెద్దదగు, ఒన్ట = ఒక, ఇయల్లు = విలక్షణమగు నుపాయవిశేషమును, అడియేక్ = సేనెఱుగను. (ఏమియాశ్చర్యము)

తా॥ తోమాలలవలె పరమమనోజ్ఞములుగానుండు నుభయకావేరిప్రవాహములచేతను, ఎల్లప్పుడూను మకరందమును స్రవించుచుండు నానావిధపుష్పభరితములగు వృక్షములుగల యుద్భావననములచేతనుఁ జట్టబడి మనోభిరామమైయుండు నదియుఁ సర్వేశ్వరునకు నివాలోకమునందు భోగముటపమగు శ్రీరంగక్షేత్రమున, అమందానందతరంగిత స్వాంతులై దివ్యశయనీయమున శయనించియుండు శ్రీరంగ నాథునియొక్క చతుర్ముఖసదాశివాది సంసేవ్యమైన దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయించి యుజ్జీవింపక, బహుకాలాగ్లిత పుణ్యపరిపాకమునఁ జొరవ తానగజన్మమును వ్యర్థముఁజేయుచున్న గర్భనిర్భాగ్యులగు సుపారిచేతనలను చదవ, తిగు మొట్టి మొదలగు దివ్యప్రబంధములచే నుజ్జీవనకరములగు సకలాగ్రములను జెలిపి, శ్రీరంగక్షేత్రమున ప్రాకారాదుల నిర్మించుటయేగాక, ఏకాదశిమహోత్సవమును తిరువధ్యయనోత్సవమును జరిపించి, వీరశైవులతో దర్శించి వారలజయించి, దివ్యదేశోద్ధారకులగు తిరుమంత్రయాత్నార్థ దివ్యపాదారవిందములలో నత్యంతిపావ్యముఁ గలిగి వానినెడబాయక భాగవతశేషత్వ నిష్ఠాగిష్టులై, 'మహామహామైయుండియు నాబోటి మందముతులతోడను నిరంధ్రైః సంశ్లేషించు (కిలసిమెలసియుండు) శ్రీయతిరాజులవారి సోశిల్యమున నామనస్సు లగ్నమై (పాతుకొని) పోయినది. ఇది యేమియాశ్చర్యము? ఇట్లు నామనస్సు లగ్నమగుటకు శేజేసిన పుణ్యమెఱుంగియును లేదు. ఇదియంతయు శ్రీవారి నిష్ఠైతుక కృపాకటాక్షప్రభావమే.

శ్లో॥ మాధ్వీపూర్ణ సమామృతో పవనక శ్రీరంగ పృథ్వీపతే
రజ్జాంఘ్రిం హృదయే దధత్కుమరు జన్మిత్యా కలిధ్వంశినః ।
పాదే నిశ్చలభక్తకస్య యమినాం పత్య సుసీలా దృతే
చిత్తం మే నవిగాహ తేనన్య దిహనో జానే మహత్కారణమ్ ॥

(అవ.) శ్రీ ఎమ్మెరుమానారుల తిరువడిగళ్ల సంబంధముగల భాగవతోత్తమల
నాశ్రయించుటకు సహాయపడిన తనమనసును జ్ఞాపించుచున్నారు.

పేరియల్ నెజ్జే! అడివణిన్దే ఉన్నై పేయ్ప్పిరవి
పూరియరోడుళ్ళ శున్ద్రుం పులత్తి పాదువవచ్చీర్,
ఆరియక్ శెమ్మై ఇరామానుశమునిక్కు అన్బు శెయ్యుమ్
శీరియ పేరుడైయార్ అడిక్కిల్ అన్నై చేర్ తదత్కే ॥ 3

పేర్ ఇయల్ = గంభీరస్వభావముగల, నెజ్జే = ఓ మనసా!, పేయ్పిరివి =
నీచజన్మముగలిగి, పూరియరోడు = అహంకారాది దోషములచే బరమసీమలగు
వారితోటి, ఉళ్ళశున్ద్రుమ్ = కలిగిన సంబంధమును, పులత్తి = సవాసనముగ విడిచి,
పాదువరుం శీర్ = అనుపమానములగు (సాటిలేని) దివ్యకల్యాణగుణగణములఁ గల
వారును, ఆరియక్ = సర్వజ్ఞులగు విద్వాంసులును, శెమ్మై = ఆశ్రితులెట్టివారై
నను వారల సన్సార్దాసువర్తనలఁజేయగల ఋజుస్వభావసంపన్నులునునగు, ఇరామా
నుజ మునిక్కు = ఎంతెరుమానార్ల విషయమున, అన్బు శెయ్యుమ్ = అత్యంత ప్రేమ
సమర్పితులగు, శీరియ పేరు ఉడైయార్ = పరమశ్లాఘ్యమైన పురుషార్థసంపత్తిగల
కూరత్వాత్మాత్మ మొదలగు తదీయులయొక్క, అడిక్కిల్ = శ్రీపాదములక్రింద,
అన్నై శేర్తదణ్కు = నన్ను చేర్చినందులకు (ఈమహోపకారమునకు), ఉన్నై =
నిన్నుగూర్చి, అడి పడిన్దేక్ = ఒకనమస్కారముఁ జేసితిని.

తా శ్రీభగవద్ప్రమానుజాల సౌశీల్యమునలగ్నమై పరమగంభీరమగు నోమనసా!
నీచజన్మముఁ గలవారును మీదుమిక్కిలి యహంకారాది దోషగ్రస్తులునునగు సత్పు
రుషుల సాంగత్యమువదలి, సమస్త కల్యాణగుణాత్మకులును, సకలకాస్త్రములలో
నగ్రగణ్యులును, తన్నాశ్రయించినవారలు కుత్సితులుగానున్నను వారలనుగూడ
సన్సార్దాసునకుఁదెచ్చునట్టి ఋజుస్వభావముగల యతిరాజులవారివిషయమందలి
ప్రార్థనామునే పరమపురుషార్థముగ నెంచియుండు కూరనాథాదుల శ్రీపాదపద్మ
ముల దివ్యసన్నిధికి నన్నుఁజేర్చిన యీమహోపకారమునకై నీకు పరశ్శతపదనముల
గుఱ్ఱించుచున్నాను.

శ్లో॥ శ్రీమత్త్వం హృదయానతిః కుజని మద్మస్తే స్వయం సంగతిం

సంత్యజ్యా నువమాన శోభనగుణే కాస్త్రాస్థి సంవేదిని ।

యోగీంద్రే సహజాన్తజే కృతకుభ ప్రేమాభిధానార్థం

తూన్యరీణాం కుభపాదపద్మతలయోః సంపాప్తిజేనైవ మే ॥

(అను) శ్రీఎశ్వరుమానార్లు తామే నిష్ఠేతుకముగ నన్నుగటాక్షించి తన దాసునిగా నొనరించుకొనిరి గనుక దుర్వాసనాదిబలమువలన నాకేవిధమైనహానియును గలుగదని చెప్పుచున్నారు.

ఎన్నై ప్పవీయిల్ ఒరుపొడుళాక్కి-నునుల్ శురన్ద

మున్నై ప్పొననై పేరళుత్తు ఊళ్ళిముదల్వనై యే,

పన్న పటిల్లి ఇరామానుళిక్ పరక్ పాదముం ఎక్

శెన్ని త్తిరిక్కవైత్తాక్ ఎనక్కువదుం శిదై విల్లై యే ॥

౪

ఊళ్ళి ముదల్వనైయే = శోభనగుణములను సకలములను కారణభూతుడగు సర్వేశ్వరుడే, ఎన్నై = ఎల్లలునుగుర్తెటయి యనుసంధించునట్లు, పటిల్లి = శ్రీభావ్యమును బ్రసాదించెను, పరక్ = సర్వోత్కృష్టులను, ఇరామానుళిక్ = శ్రీయతిరాజులవారు, ఎన్నై = అనుబంధమగునట్లు, పువీయిల్ = ఈభూమియందు, ఒరుపొడుళాక్కి = ఒకపార్థమగునట్లు అనుగ్రహించి, మరుల్ = అజ్ఞానముచే, శురన్ద = వృద్ధిబొందుచున్న, మున్నై ప్పొననై = మిక్కిలి పురాతనమైన కర్మములను, పేర్ అళుత్తు = సవాసనముగ పోగొట్టి, పాదముం = తమలిరువడిగల్గునుగాడ, ఎక్ శెన్నిక్ = నాశిరస్సునందు, తిరిక్క = ధరించువిధముగ, వైత్తాక్ = కృపతో నుంచిరి (కనుక), ఎనక్కు = నాకు, వదుం శిదై వుల్లై = వివిధమైనహానియునులేదు.

ఇంతోకయర్థము

పరక్ = సర్వస్వాత్మరుడగు శ్రీయశపతియొక్క, పాదముం = శ్రీపాదములనుపైతము, ఎక్ శెన్ని = నాశిరస్సునందు, తిరిక్కవైత్తాక్ = ధరింపజేసిరి. సర్వేశ్వరుని శ్రీమత్పాదారవిందములను నాశిరస్సున ధరింపజేసిరిని తాత్పర్యము, (మిగిలనవనియు పూర్వమువలెనే.)

తా॥ బ్రహ్మరూపుల కంతర్వామియైయుండి స్పష్టసంహారములను, కుభసత్వ స్వరూపుడై సంరక్షణకృత్యమునుజేయుచు నిట్లు సకలజగత్కారణభూతుడై యుండు సర్వేశ్వరుడు శ్రీయశపతియైన తత్వాస్థమును సకలచేతులు గుర్తెఱింగి యుజ్జించునట్లు శ్రీభావ్యగీతాభాష్యాదులచే విశదీకరించిన మహాపకారులగు

శ్రీమద్రామానుజమునిసార్వభౌమలు, స్వరూపజ్ఞానసూక్ష్మదనై, అవస్తువుగానుండు నన్ను తమనిష్ఠే తుకకటాక్షయచే నొకవస్తువుగ నొనర్చి అనాద్యజ్ఞానకర్త వాసనారుచి ప్రకృతిసంబంధ భూపముగనుండు పుణ్యపాపకర్తములకు సహసనగబోగొట్టి మంత్ర మంత్రార్థజ్ఞానోపదేశములచే స్వరూపజ్ఞానిగఁజేసి తమ శ్రీపదావిందములకు నాకు శిరోభూషణముగ నమర్చి నన్నుజీవింపజేయుటచే నిటుపై నాకెవ్విధమైన హాని యును గలుగనేరదు.

శ్లో॥ మేడిన్యా మపచార్థభూతమపి మాం కృత్వైక మర్థం భృశం
ప్రాచీనా న్యపి దుష్క్రూతాన్యమతిజా న్యమ్మూల్య భావ్యదినా ।
శ్రీనేతా జగతాం నిదాన మితి సువ్యక్తం నద న్యోగిరాట్
పాదా మచ్చిరసి న్యథాచ్చ పరిమా న న్యూనతా కాపిమే ॥

(అవ.) ఈపాశురమునఁ దాము విరచింపఁబోవు గ్రంథమున దోషములేజేసి యున్నయెడల లాక్షణికులు నిందింతురు. కాన విడిచిపెట్టుదమాయని యనుకొనుచు మరల తామే మనస్సు నొకవిధముగఁ దృప్తిపఱచుకొని ప్రవర్తించుచున్నారు.

ఎనక్కుల్ మిశైల్వం ఇరామానుశ నెన్దు ఇళైయిగిల్లా
మనక్కుల్ మమాన్దర్ పట్టిక్కిల్ పుగల్ అవక్ మన్నియశీర్,
తనక్కుల్ మనిప్పర్ అవక్ తిరునామజ్జిల్ శాన్ ముం ఎన్నా
ఇనక్కుల్ మం కాణిగిల్లార్ పత్రియేన్ద ¹ ఇయల్విడెన్నే ॥ ౫

ఎనక్కు ఉల్ మిశైల్వమ్ = నాకుఁగూఁపానుమాపములగు సర్వసంపదలును, ఇరామానుశక్ = శ్రీభగవద్రామానుజులవాళే, ఎన్దు = అనిస్తాత్తముఁజేయుటకు, ఇళైయిగిల్లా = సమృద్ధింపని, మనక్కుల్ మమ్ = మనోదోషముఁగల, మాన్దర్ = కాపురుషులు, పట్టిక్కిల్ = నిందించిన, పుగల్ = (అది) స్తుతియేయగును, అవక్ = అయుడైయవరులయొక్క, మన్నియ శీర్దనక్కు = స్థిరముగ నమరి యుండు పేయప్రత్యసికకల్యాణగుణగణములకు, ఉల్ మి అన్బర్ = తగినట్లు (వారి యందు) నిరంతర నిరవధిక ప్రేమప్రకర్షముఁజూపు మహాత్ములు, అదు = ఈ గ్రంథము, పత్రి ఏన్ద = భక్తితోఁగూడిన, ఇయల్వి = ప్రపత్తింపనివ్యందము, ఎన్దు = అని, అవక్ తిరునామంగల్ = ఆయెంబరుమానార్ల తిరునామములను, శాన్ ముం = కీర్తించుచుండెడు, ఎన్ పాఇనమ్ = నాయాపాశురముదాయమునందు, కుల్ మమ్ = దోషములను, కాణిగిల్లార్ = చూడఁజాలరు.

1. 'ఇయల్విడెన్నే' అనియును పాఠము.

తా॥ మనకు స్వరూపానుమాపమగుసంపద 'శ్రీయోమైరుమానా'ల్లేయని
 త్రికరణశుద్ధిగ నమ్మి, వారి గుణానుభవ కైంకర్యములయందును సదా సర్వకాలములును
 ఆత్మంతప్రావణ్యముతో నుండుట సంసారిచేతనులకు పరమపురుషార్థమైయుండ దానిని
 వదలి తమ యనాదికాలసంచిత పాపపరిపాకముచే జ్వేషానూయాది మానసికదోషము
 లకు దాసులైయుండు కొపురుషు లీనాగ్రంథమును నిందింతురేని నిందింతురుగాక,
 వస్తుతత్వమున నానింద మనకు స్తుతియేయగును. ఇక, శ్రీమద్రామానుజ యతి
 శేఖరులవారి దివ్యకల్యాణగుణగణములయం దత్వంతప్రావణ్యముగల మహాత్ములు, గువి
 శుద్ధ భక్తిప్రపత్తి పీయూషరసనిష్యంధమై శ్రీమద్రామానుజ దివ్యనామ సంకీర్తనాత్మ
 కింబగు నీదివ్యప్రబంధమునం దేవిధమైన దోషమును నెన్నఁజాలరు. కొఁబట్టి
 మహాత్ములకు సమృతిమైయున్నందున నీగ్రంథ మవశ్యము విరచింపనగును.

శ్లో॥ అస్తత్ప్రభవం యతీ డితి న సంమంత్రాత్ప్రదోషైర్యతా
 నిందేయ ర్చనుజా యది స్తుతి రియం తత్సద్గుణ స్నేహినః ।
 తన్నామ ప్రచురాస్తదీయకవితాసంఘస్య దోషా న్భవూ
 స్త్రీప్టుం భక్తి బలా త్కృతస్తుతి రసౌ జాతేతినైవ తుయాః ॥

(అవ.) క్రిందిపాశురమున, నిరవధిక భక్తిప్రపత్తి ప్రేరిత మిగ్రంథమని
 చెప్పిరి. ఇక నీపాశురమున — ఆలోచింపగ, “శ్రీమద్యతి శేఖరుల దివ్యగుణచేష్టి
 తులనఁ దగిన భక్తిప్రకర్షము తమకులే” దని తమ్మునిందించుకొనుచున్నారు.

ఇయలుం పొరుళుం ఇళైయత్తోడుత్తు ఈన్కవిగళి అన్బాల్
 మయల్ కొణ్ణువాళ్త్తుం ఇరామానుశనై మదియిన్జైయాల్,
 పయలుజ్జువిగళిల్ పత్తియిల్లాద ఎకపావి నెంజాల్
 ముయల్ గిన్తనక అవన్తక పెరుజ్జీర్తి మొట్టిన్డివే ॥ ౬

ఇయలుం పొరుళుం ఇళైయ = (సహృదయ హృదయపరిస్పంది సుందరంబు
 లగు) విలక్షణశబ్దార్థములఁజేర్చి కౌవ్య తునుమదానుములఁగూర్చు, ఈక కవిగళి =
 పరమమనోజ్ఞ ప్రభావసంపన్నులగు మహాకవులు, అన్బాల్ మయల్ కొణ్ణు = నిరతి
 శయ శ్రీతిప్రకర్షమున సదా తదాభివభావితులై, విగళిత వేద్యాంతరులై మైమఱచి,
 వాళ్త్తుం = స్పృహణీయ స్తోత్రములం జేయుచున్న, ఇరామానుశనై = శ్రీయదైయ
 వరులను, పయలుం = క్రమపద్ధతిఁదప్పిచెప్పనట్టి, కనిగళి = కవనములయందు,
 పత్తియిల్లాద = భక్తిలేకుండెడు, ఎక పావి నెంజాల్ = నాపాపిష్ఠమగు మనస్సుచే,
 అవన్తక = ఆయొమైరుమానార్లయొక్క, పెరుం కీర్తి = నిరవధిక యశస్సంపదను,

మొట్టిదిడ = వర్ణించుటకునై, మదియిన్మెయాల్ = బుద్ధిలేనందున, ముయిల్ గిష్టనకా, ఉత్సహించుచున్నాను.

తా॥ గుణాలంకారభావపరిపాకాదులచే సముల్లసితమగు వ్యంగ్యప్రసరణము గలుగజేసి సహృదయహృదయాహ్లాద సందాయకములగు లలితోచిత సన్నివేశ రమ్యశబ్దార్థములజేర్చి మహాకావ్యకుసుమదామయలగురూర్పు మహాకవులు, శ్రీయతిరాజులవారియందలి శ్రేయోతిశయముచే సదా తద్భావభావితులై, విగళితవేద్యాంతకులై మైముఱచి దివ్యకమనీయస్తోత్రరత్నముల జేయుచుండురు. అట్టి దివ్యప్రబంధములయందు బ్రావణ్యములేని నేను నాపాపభూయిష్టమగు మనస్సుచే నాయెమ్మెరుమా నాల్గ నిరవధిక యశస్సంపద నభివర్ణించుటకై, బుద్ధిలేమిడజేసి యుత్సహించుచున్నాను.

శ్లో॥ శబ్దాద్ధా మిలితా నిబధ్య కవిభిః శ్రేష్ఠా విమృశాత్సభిః

స్తుత్యం లక్ష్మణదేశికం పరిగదద్ధాథా స్వభక్తేనమే ।

పాపిష్ఠేన హృదా తదీయ సుమహాకీర్తిం ప్రవత్తు ర్మమ

ప్రజ్ఞాయా రహితత్వతోఽహ మధునా జాతో మహాత్మానవాత్ ॥

(ఆవ.) తమయోగ్యతను తలంచుకొని నివృత్తులైన వీరలు కూరత్వాత్మాన్వితమడిగళ్ళ సంబంధముండునపుడు మనకశక్యమైన జేదియులేదని ధీరహృదయులై మరలస్తోత్రమునందు బ్రవర్తించుచున్నాను.

జేగడరాగము - రూపకతాళము.

1 మొట్టియొక్కడక్కం పెరుమ్మగఢా వంజ ముక్కుఱుమ్మామ్

కుట్టియొక్కడక్కం నం కూరత్వాత్మాన్విత శరణ్ కూడియపిత,

వట్టియొక్కడత్తుం ఇరామానుశకా పుగఢ్ పాడి అల్లా

వట్టియొక్కడత్తల్ ఎనక్కు ఇనియాదుం వరుత్తమన్టే ॥ 2

మొట్టియై = నోటిమాటలకు (వాక్కులచే నభివర్ణించుటకు), కడుక్కుం = అతిక్రమించియున్న (శక్యముగాని), పెరుం పుగఢాత్ = గొప్పకీర్తిగలవారై, వట్టిమ్ ముక్కుఱుమ్ము అమ్ కుట్టియై = సంపాదలను వంచించుచున్న (సన్దాగములకుఁ బోసీయక పయోముఖవిషకంభమువలె పైకి ఆభిరామములై కనబడుచు మోసముజేయుచున్న కుల విద్యా ధన మదములనియెడు త్రివిధాహంకారములను, గర్తములను (గోతులను), కడక్కుమ్ = దాటినవారను (అతిక్రమించిన

వారును), నమ్ కూరత్తాత్వాక్ = మన కూరనాథుల (తిరువడిగళ్లను), శరణ్ = రక్షకములుగ, కూడియప్పిక్ = ఆశ్రయించినతరువాత, పట్టియై = దోషములవలె ననుభవించియే, తీరవలసిన పాపకర్తములయందు, కడత్తుమ్ = మునుగకుండునట్లు దాటించుచున్న, ఇరామానుశక్ = ఉద్యోగవహులయొక్క, పుగట్ = దివ్యకల్యాణ గుణచారిత్తముల, పాడి = సంకీర్తనముజేసి, అల్లవట్టియై = స్వయాపవిత్రధము లగు మౌనములను, కడత్తుల్ = దాటుటచే (అతిక్రమించుటచే), ఎనక్క ఇని = నాకిక, యాదుం నరుత్తమ్ అన్తు = ఎవ్విధమైన శ్రమదూఃఖములను లేవు.

తా॥ వాక్కులచే నభివర్ణించుటకు శక్యముగాని నిరవధిక యశస్సుంపదలం గలవారును పయోముఖ వివరంభములవలెను గోముఖవ్యాఘ్రిములవలెను, పైకి చూచుటకు నభిరామములై సంసారల సంపించుచున్న కుల, విద్యా, ధన మదము లను దురహంకారముల దగ్గఱకు జేర్చునవారును నిరవధిక జ్ఞాన భక్తి వైరాగ్యసంపదలచే విరాజిల్లుచున్న కూరత్తాత్వాన్లయొక్క దివ్యపాదారవింధముల నాశ్రయించియు జగదాచార్యులై నిఖిలచేతనులదోషసంతతులను నశింపజేసి యుజ్జీవింపజేయుచున్న పరమకారుణికులగు శ్రీభగవద్రామానుజుల దివ్యకల్యాణగుణ చారిత్తములః గీర్తించియు సురార్దములనన్నిటిని సతిక్రమించితిని, కాబట్టి నాకిక పెవ్విధమైన ప్రయాసదూఃఖములు సంభవింపవు. శ్రీకూరత్తాత్వాన్ల దివ్యసంబంధబలముచే సర్వాభీష్టములును సిద్ధించును, సందేహములేదని భావము.

శ్లో॥ వాచాతీత మహాగుణస్య మదకృద్గర్భత్ర యాంఘ్రినః

కూరేశస్య పదాశ్రయా దను మహాపాపాఘ విధ్వంసినః ।

శ్రీరామానుజ జేశికస్య ముగుణా నుక్త్యా మమారా నితః

సద్యస్సంతోతుం నకోఽపిహి మమాయాసో నరీద్యక్షతే ॥

(అను.) ఇంక నీపాశుముమొదలుకొని స్తోత్రమున కూరంభించుచున్నారం అందును మొదటి యాధ్యాయులగు 'పాయ్లైయాధ్యాయ' కృపతో నానతిచ్చిన దివ్య ప్రబంధమును సదాధ్యాసించుచు నిరతిశయమహిమన్వితులగు శ్రీయమ్మెగుమా నార్లు మాకులస్వాములని చెప్పచున్నారు.

వరుత్తుం పుటవిరుల్ మాన్ ॥ ఎంపాయ్లై ప్పిరాన్ మత్తైయిక్

కురుత్తి పొకలై యుంఁదెన్దమిట్టే దన్నెయుం కూట్టి ఒన్ద,

త్తిరిత్తన్దెరిత్త తిరునిళ్ళక్కై త్తతిరువుళ్ళత్తే

ఇరుత్తుం పరమన్ ఇరామానుశక్ ఎం ఇత్తైయవనే ॥

వరుత్తుం = సంసారులకు శ్రమమునుఁగలుగజేయుచున్న, పుటమ్ ఇరుల్ = బాహ్యవిషయములగు శబ్ద, స్పర్శ, దూష, రసగంధములయందలి ప్రావణ్యమునకు సాధనమైన, అజ్ఞానాంధకారమును, మాన్ద్ర = పోఁగొట్టుటకొఱకు, ఎమ్ = ప్రపన్నజనులకు స్వామియగు, పాయ్గై పిరాక్ = కాంచీనగరమునందలి శ్రీపుండరీక సరస్సునం దవతరించిన శ్రీపాయ్గైయాథ్వాద్లు, మత్తైయిక్ కరుత్తిక్ పారులైయుమ్ = వేదములకుఁ చరమభాగమగు నుపనిషత్తులయొక్క, నిఖిలసారాథ్యములను (తత్వహితపురుషార్థములను) చక్కగఁ బ్రతిపాదించుటచే, శెమ్ = పరమమనోజ్ఞమైన, తమిడ్రి తన్నైయుం = మృగుమధురములగు ద్రావిడభాషాపదములను, కూట్టి = ఏర్పిగూర్చి, ఒన్ట = శబ్దార్థములు రెండును, ఒకటితోనొకటి పొందికగలిగి హృద్యములై యుండునట్లు, తిరిత్తు = సంబంధపఱచి, అన్టు = ఒకగృహోంగణమున సర్వేశ్వరుఁడు తనతో నొరసికొనినపుడు, ఎరిత్త = ప్రకాశింపఁజేసిన, తిరువిళ్ళక్కై = దీపమును, తక్ తిరువుళ్ళత్తై = తమహృదయపుండరీకమున, ఇరుత్తుం = పదిలపఱచుకొనియుండు, పరమక్ = నిరతిశయప్రభావసంపన్నులగు, ఇరామానుశక్ = ఎమ్మెరుమానార్లు, ఎమ్ ఇత్తైయవక్ = మాకుస్వామినాథులు.

తా॥ సకలజగత్కారణభూతుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడు, సకలజగత్సృష్టిస్థితి సంహారకార్యముల నిర్వర్తించుచుండగ ఆసర్వేశ్వరుని నియమానాసారము బ్రహ్మరుద్రేంద్ర వాయునూర్వాగ్నియమాది సకలదేవతాములును లోబడి ప్రవర్తించుచుండగ, కొండఱు వీధినన్నిటిని అసత్యములనియు, ప్రత్యక్షముగఁ గనఁబడుచుండు వివిధవిలక్షణ చేతనాచేతనాత్మక సకలప్రపంచమునకును గారణభూతుఁడొక్కఁడుండుగదా? యను వివేకములేక, 'ఈశ్వరుఁడులేడు; పరలోకాదులును లేవు' అని నాస్తికశిఖామణులై హతవాదముఁ జేయుచుండగ, అమాయకులగుఁ గొండఱు వానిని నమ్మి వాస్తవార్థమెఱుంగక తమయజ్ఞానాంధకారముచే శ్రమపడుచుండుటను గఱాక్షించి వీరియజ్ఞానమును నివర్తింపఁజేయుటకై సర్వేశ్వర నియమానుసారము ఈలోకమున నవతరించిన మహానుభావులును, పరమప్రపన్నులును, లోకోపకారకులును నగు దివ్యనూరుల (ఆథ్వాద్లు) లో ప్రప్రథములైన పాయ్గై, పూదత్త, పేయాథ్వాద్లు ధారాసంపాతముగా వర్షము గురియుచున్నందున, తలదాచుకొనుటకై తిరుక్కోవలూరిలో నొకయింటినడవసుండు గుమిగూడియుండగ నానమయమున శ్రీయూపతి వారలకు సేవసాదించిరి. అప్పుడు పాయ్గైయాథ్వాద్లు ఆభగవంతుని దివ్యమంగళవిగ్రహదులఁ గంఠారసేవించి యనుభవించి, తదనుభవపరివాసారూపముగ దురూహములగు సకలవేదాంతార్థములను నిఖిలచేతనులును సులభముగఁజెలిసికొని యుజ్జీవించునట్లు "వైయన్దగళి" అని యూరంభించి ముదల్ 'తిరు

వదాది' యను దివ్యప్రబంధమును ప్రసాదించిరి. ఆదివ్యప్రబంధప్రదీపమును తమ దివ్యహృదయారవిందమున నుంచుకొని పరమామోదవిరభరుతైయుండి సర్వాతికాయ దివ్యమహిమాన్వితులగు శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌములే మాకు కలస్వామి.

శ్లో॥ పీఠాకారి బహిర్గతాగ్ర విషయా జ్ఞానాద్ధకారచ్ఛిదా
మత్కాసార మనీశ్వరేణ నిగమాన్తాగ్ధా న్సుభాషా గిరః ।
ఏకీకృత్య మహాప్రబంధ కపటా ద్దీపం తదా దీపితం
స్వస్యాస్తే విదధే న్నహావిభవవా న్రామానుజో మద్గురూః ॥

(అను) ఈపాశురమున పూదత్తాభ్యాన్గ దివ్యపాదారవిందములను దమహృదయమున నుంచుకొని యనుభవించుచున్న శ్రీయొండెరుమానార్ల దివ్యకల్యాణగుణగణముల ననుసంధించువారలు వేదసంరక్షులగుదురని యనుచున్నారు.

ఇతైవనైక్కాణుం ఇదయత్తిరుళ్ళొ కెడ ఇానమెన్నుమ్
నితైవిళక్కేల్లీయ పూద త్తిరువడిత్తాళ్ళొ గళ్ళొ నెంజత్తు,
ఉతైయవైత్తాళుం ఇరామానుశక్ పుగళ్ళొదుం నల్లొర్
మత్తైయినైక్కాత్తు ఇన్దమణ్ణగ్లై మన్నవైప్పవరే ॥

ఇతైవనై = నాథుండగు శ్రీయూపతిని, కాణుమ్ = సేవించుటకు నుపకరణముగు, ఇదయత్తు = హృదయమున నంటుకొనియుండు, ఇరుళ్ళొకెడ = ఆజ్ఞానము నశించునట్లు, ఇానం ఎన్నుం = పరజ్ఞానమును, నితైవిళక్కు = పరిపూర్ణదీపమును, ఏల్లీయ = ప్రకాశింపజేసిన, పూళిమ్ = పూదత్తాభ్యాన్గయొక్క, తిరువడి తాళ్ళొకళ్ళొ = శ్రీపాదపద్మములను, నెల్లత్తు ఉతైయ = తమ మనస్సునంజెల్లప్పుడును నివాసముజేయునట్లు, వైత్తు ఆళుమ్ = స్థాపించుకొని ఆనుభవించునట్టి, ఇరామానుశక్ పుగళ్ళొ = ఎమ్మెరుమానార్లయొక్క దివ్యకల్యాణగుణగణచారిత్రియమును, ఓదుం నల్లొర్ = ఎల్లప్పుడు ననుసంధించు గత్పురుషులు, మణయినై = వేదములను (వైదిక మతమును), కాత్తు = కాపాడి, ఇన్దమణ్ణగ్లై = ఈలోకమునందు, మన్న = కాశ్వతముగ నుండునట్లు, వైప్పవర్ = స్థాపించినవారగుదురు.

తా॥ సర్వేశ్వరునికి వాసస్థానమును, ఈచేతనునికి సేవించుపాదమునైన హృదయకుహరమునందలి యజ్ఞానాంధకారమునకు జ్ఞానదీపము వెలిగించి తొలగజేసికొని యశ్రీమన్నారాయణుని బ్రత్యక్షముగ సేవించిన శ్రీపూదత్తాభ్యాన్గయొక్క దివ్యచరణనశింసుల నెల్లప్పుడును ధ్యానించుచుండు శ్రీమద్యతిశేఖరులవారి దివ్యకల్యాణగుణగణ చారిత్రియముల ననుసంధించుచున్న మహనీయులే, పాపండ్

బౌద్ధజైనాది నాస్తికమతములచే వైదికసిద్ధాంతమున కొకయవద్యము రానీయక సంరక్షించి సుస్థిరముగనుండునట్లు సంస్థాపింతురు.

శ్లో॥ రామాలో కనపేతు మానసతమో నాశాయ బుద్ధ్యాఖ్యస-

ద్రిపం భూతము నేః ప్రకాశితవతః పాదౌ సదా మానసే ।

సంభర్తు ర్యతినాయకస్య సుగుణస్తోత్రోజ్జ్వలాః సాధవో

వేదాంతా న్పరిరక్ష్య భవ్యల మహోఽమీషం ప్రతిష్ఠాపకాః ॥

(4వ.) శ్రీ పేయాభ్యుర్ల దివ్యపాదారవిందముల నిరంతరచింతనామృతమగును అగు శ్రీభాష్యకారులయం దత్యంతప్రావణ్యముగల పరమభాగవతోత్తముల దివ్య పాదారవిందములఁ దమ యుత్తమాంగమున ధరించువారలను నిరవధికసంపత్సమృద్ధులు సిద్ధించునని చెప్పుచున్నారు.

మన్నియపేరిరుల్ మాడ్డాపిక్ కోవలుల్ మామలరాల్

తన్నొడు మాయనై కణ్ణమై కాట్టుమ్ తమిన్ తలై వక్,

పొన్నడి పోన్దుం ఇరామానుశఱ్ఱు అన్ను పూడ్డావర్ తాల్

శెన్నియిల్ శూడుం తిరువుడై యార్ ఎన్ఱుం శీరియరే । ౧౦

మన్నియకేర్ ఇరుల్ = తొలిగింపనశక్తమై స్థిరముగఁబాడుకొనియున్న నిబిడ మగు ఆజ్ఞానాంధకారము, మాడ్డాపిక్ = పొయ్యిగై, పూదత్తాభ్యుర్లిద్దఱును ప్రజ్ఞవ లింపఁజేసిన ప్రదీపములచే నిశ్శేషముగనశింపగా, కోవలుల్ = తిరుక్కోవలూరిలో, మామలరాల్ తన్నొడుమ్ = ప్రపుల్ల పద్దనివాసినియగు శ్రీమహాత్మితోఁగూడ, అయనై = కృష్ణావతారమందాశ్రితసులభుడైయుండు సుశ్చేష్టరుని, కణ్ణమై = సాక్షాత్కరించుకొనినవిధమును, కాట్టుమ్ = తమదివ్యప్రబంధములచే నభివర్ణించి మనకల్లఱకును ప్రదర్శింపఁజేసిన, తమిన్ తలై వక్ = ద్రావిడమహాకవులలో నగ్ర గణ్యులగు శ్రీ పేయాభ్యుర్ల యొక్క, పొన్ అడి = దివ్యసుందరపాదారవిందద్వంద్వ మును, పోన్దుమ్ = స్తుతించునట్టి, ఇరామానుశఱ్ఱు = ఉడైయవరులవిషయ మందు, అన్నుపూడ్డావర్ నిరవధిక ప్రేమాభరణ భూషితులగువారియొక్క, తాల్ = శ్రీపాదములను, శెన్నియిల్ = తమ శిరస్సులయందు, శూడుమ్ = ధరించునట్టి, తిరుఉడైయార్ = దివ్యభాగ్యసంపదగలవారలు, ఎన్ఱుం = ఎల్లప్పుడూను, శీరియరే = శ్రీమంతులగుదురు.

తా॥ తిరుక్కోవలూరిలో పొయ్యిగై, పూదత్తాభ్యుర్లిద్దఱును ప్రజ్ఞవలింపఁ జేసిన జ్ఞానదీపములచే ఆజ్ఞానమును చీకటియంతయును నశించినతరువాత సుశ్చేష్టరుడగు

శ్రీమన్నారాయణుడు శ్రీమహాలక్ష్మీసమేతుడై విచ్చేసి సేవసాదించినవిధమును “తిరుక్కణ్ణే” అని దివ్యప్రబంధమాలమున సకలచేతనులకును ప్రదర్శింపఁజేసిన ద్రావిడభాషాకవిశ్వరులగు శ్రీపేయాభ్యార్థ దివ్యపాదారవిందద్వందములను సర్వకాలములను స్తోత్రముఁజేయుచుండునట్టి శ్రీయతిరాజశేఖరులయొద్ద దత్తంతప్రావణ్యముగల మహాత్ములయొక్క శ్రీపాదములను ఆభరణములవలె తమశరణునఁ బ్రీతితో ధరించువారలు ఎల్లప్పుడూను సంపన్నులైయుందురు.

శ్లో॥ గాఢాజ్ఞానతమోహతౌ సహమయా కృష్ణస్థలే పల్లవం
దృష్ట్వా తద్ద్రవిడప్రబంధముఖతో కర్తుర్న హయోగినః ।
రమ్యాంఘ్రిస్తుతికృద్యతిక్షీతిపతిప్రావణ్యభూషణాపాం
పాదామ్భోజశిరోవిభూషణధృతి శ్రీకాః స్థిరశ్రీయుతాః ॥

(అప.) “అపలనాదిరాక్ష” అను దివ్యప్రబంధము ననుగ్రహించిన శ్రీ తిరుప్పావ్నాభ్యార్థయొక్క దివ్యపాదారవిందముల సదాధ్యానించుచున్న శ్రీమద్రామానుజుల నాశ్రయించిన భాగవతోత్తముల ప్రభావము వర్ణింపఁదరముగాదని చెప్పుచున్నారు.

శీరియ నాన్మత్తై చ్చెమ్మెరుళ్ శెన్దమిథొలలిత్త
పారియలుం పుగల్ ప్పొన్పెరుమాళ్ శరణాంపదుమ,
త్తారియిల్ శెన్ని ఇరామానుశక్ తన్నై చ్చార్ న్దవర్ తమ్
కారియవన్దై ఎన్నాల్ శొల్లాణ్ణాదు ఇక్కడ లిడత్తే ॥ ౧౧

శీరియ = (సర్వేశ్వరుని దివ్యస్వరూప గుణవిభూతులను యథావస్థితములుగఁ బ్రసాదించుటచే) పరమప్రశస్తములైన, నాల్మత్తై = (ఋక్, యజుస్, సామ, అధర్వణములను) నాలుగు వేదములయొక్క, శెంపొరుళ్ = పరమరమణీయములగు విశేషార్థములను, శెంతమిథొల్ = లలితోచిత సన్నివేశ రమణీయములగు ద్రావిడ పదబంధములచే, అలిత్త = ఆనతిచ్చినవారు, పార్ ఇయలుం పుగల్ = భూమి యందంతటను వ్యాపించియున్న దివ్యయశస్సుచే గూడుకొనియున్న, పాణ్ పెరు మాళ్ = తిరుప్పావ్నాభ్యార్థయొక్క, చరణామ్ పదుమత్తార్ = శ్రీపాదము లనే తామరపుష్పములచే, ఇయల్ = ఆలంకరింపఁబడిన, శెన్ని = శిరస్సుచేభూషితు లగు, ఇరామానుశక్ తన్నై = శ్రీయొమ్మెరుమానార్లను, చార్ న్దవర్ తమ్ = ఆశ్రయించినవారియొక్క, కారియవన్దై = వైలక్షణ్యము, ఇక్కడల్ = ఈసముద్రముచే

1. ‘కారియల్ వన్దై’ అనియు పాఠము.

జాట్టబడిన, ఇడత్తు = పృథ్విమండలమందు, ఎన్నాల్ = నాచేత, కొల్లాణాదు = చెప్పిముగింపసాధ్యము గాదు.

అర్థాంతరము

“ఇక్కలిడత్తే = ఇరామానుశన్ తన్నై, చ్చార్ న్దవర్” అని అన్వయించి భగవంతుని యాశ్రయించుటకుఁగూడ సమ్మతించువారులేని యీ భూమియందు భగవద్భక్తులగు శ్రీయతిరాజులవారి నాశ్రయించినమహాత్ములని యర్థముచెప్పుకొనవలయును. “కారీయవత్తై” అని పాఠమైనప్పుడు, కార్ = మేఘముయొక్క, ఇయల్ = స్వభావముగల, వత్తై = దాతృత్వము అనియర్థము. మేఘము స్థలజలవిభాగముఁజూడక వర్షించినట్లు; మహాత్ములు గుణాగుణ నిరూపణముఁజేయక, ఎల్లటికిని యతిరాజులవారి దివ్యగుణముల నుపదేశింతురు.

తా॥ నిఖిల వేదాంతసారాధములను “అమలనాదిపిరాన్” అనెడు దివ్యప్రబంధముచే నెల్లఱకును విశదపడునట్లు ప్రసాదించిన దివ్యమహానిను కల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణులగు శ్రీతిరుప్పావైయాళ్వార్ల దివ్యపాదారవిందులను సర్వకాలములును శిరసావహించిన శ్రీభగవద్రామానుజమునిసాగ్వభౌముల నాశ్రయించిన పరమభాగవతోత్తములయొక్క ప్రభావము వర్ణింపనలవిగాదు.

శ్లో॥ శ్రీమద్వేదచతుష్టయార్థగదితృ శ్రీద్రావిడామ్నాయక్య
ద్యూభిస్థాన్మునుకీర్తిపాణముని పత్పవ్లోసనస్తకమ్ ।
శ్రీరామానుజదేశికం ప్రణమతాం శ్రీమద్గురూణాంక్రియా
మాహాత్మ్యం నమయా సముద్రవసనా మధ్యేతుమం భాషితుమ్ ॥

(అవ.) మహాప్రభావశాలురగు శ్రీతిరుమఱ్ఱేశైయాళ్వార్ల దివ్యపాదారవిందులయందత్యంతప్రవణులగు శ్రీమద్రామానుజులవారి నాశ్రయించినపరమభాగవతోత్తములయం నెల్లప్పుడును భక్తిభరితుఁడనై నుండెదనని చెప్పుచున్నారు.

ఇడజ్జొడ్డొక్కిరి మఱ్ఱైక్కిటై వఱ ఇణైయడివ్విదు
అడజ్జమిదయత్తు ఇరామానుశఱ అమ్మైత్తువమెన్దుమ్,
కడజ్జొడ్డొక్కిటై తిరుమునివర్కన్త్రి కాదల్ శెయ్య
త్తిడజ్జొడ్డొ భానియరేన్ అడియే అన్బు శెయ్ వదువే ॥ ౧౨

ఇడంకొండ కీర్తి = భూమియందంతటనువ్యాపించి పూర్ణమైయున్న దివ్యమహానిను కీర్తిచే నలరారుచున్న, మఱ్ఱైక్కు = ‘తిరుమఱ్ఱై’ అనెడు దివ్యగ్రంథము

నకు, ఇతైవక్=నాథులగు 'తిరుమట్టిశైవాభ్యామ్' యొక్క, ఇతై అడిప్పోడు= దివ్యసుందరములుగాఁ జేరియున్న శ్రీపాదపద్మములు, అడ్యుమ్ = అణగియుండు, ఇదయత్తు = హృదయపంకేరుహముగల, ఇరామానుశక్ = ఉద్వేగులయొక్క, ఆప్ పాన్ పాదమ్ = దివ్యస్పృహణీయ పాదాంబులందును, ఎన్దు = ఎల్లప్పుడును, కడంకొల్లు = ప్రాప్తమయియుండుననించి, ఇతైళ్ళమ్ = ఆశ్రయించుటయనెడు, తిరు మునివర్ కన్ది = దివ్యసంపద్విశిష్టులగు సనాననశీలురగు మహనీయులగుదప్ప, కాదల్ శెయ్యా = స్నేహమునుజేయని, తిడమ్ కొల్లు = మిక్కిలిదృఢమైన యధ్యవస్థాయ ముగల, ఇనియర్కే=జ్ఞానవంతులయందే, అడియేక్ = దాసుడను, అన్బుశెయ్ వరు = శ్రీమించెదను.

తా॥ మహాప్రభావశాలురగు శ్రీతిరుమట్టిశైవాభ్యామ్ యొక్క దివ్యపాదార విందములయం దత్యంతప్రావణ్యముగల శ్రీమద్రామానుజులయొక్క దివ్యచరణార విందముల నాశ్రయించి తదితరములయందు ప్రేమనుబీడి సదా తద్ధ్యానపరులైయుండు మహాత్ములయందే దాసుడను నిరవధికప్రేమవిశిష్టుడు కాగలడు.

శ్లో॥ షోణివ్యాప్త యశోజహో నసుమతీ సారేశత సుహత
శ్రీపాదాబ్జ నివాసిహృద్యతిపతేః శ్రీరమ్యపాదో సదా |
స్వాభావ్యానుగుణో విచిత్త్యవినతి శ్రీకాన్తసీంద్రాన్యవా
ప్రేమా నాచరతాం పరం దృఢధియాం దానస్య భిక్షైః క్రియా ॥

శైయ్యం పగుస్తుశనత్తోభీర్ మాలైయుం శైవమిభీర్
పెయ్యం మత్తైత్తమిభీర్ మాలైయుం పేరాదశీరరజ్జత్తు,
అయ్యక్ కళుత్ కణియుం పరన్దాళన్ది అదరియా
మెయ్యక్ ఇరామానుశక్ శరణేగతి వేతనక్కే ॥

౧౩

శైయ్యం = నిరవధిక శ్రీతితోఁగూర్చబడిన, పగుం తుశపమ్ = పచ్చని దివ్య నుగంధి తులసీదళములచే, తోభీర్ = క్రమమిశ్రితములగు, మాలైయుం = తో మాలలను, శెం తమిభీర్=(సర్వార్థప్రకాశకములై) సుందరతమములగు ద్రావిడభాషా పదములచే, పెయ్యం మత్తై=కూర్చబడిన పేదసమృతములగు, తమిభీర్ మాలైయుం= ద్రావిడదివ్యప్రబంధ దివ్యమాలికలను, పేరాద శీర్ అరంగత్తు అమ్మాక్ = నిత్యసిద్ధ ములై, యసంఖ్యాకములగు దివ్యకల్యాణగుణములచే బూర్ణుడగు శ్రీరంగనాథుని యొక్క, కళున్దు=దివ్యపాదారవిందములయందు, అనియుమ్ = పరమప్రతిపత్తితో ననుర్పించువారై శేవత్వపరాకాష్ఠానిష్ఠులై విరాజిల్లుచున్న, పరక్=పరమార్థకృష్ట

దివ్యకల్యాణగుణచారి త్రులగు శ్రీ తొండరడిప్పిడియాభ్యర్థయొక్క, తాత్ అన్తి = శ్రీపాదారవిందములనుదప్పు, అదరియా = తేటాక దానినిగూడ న పేక్షింపని, మెయ్యక్ = సత్యశీలులైన, ఇరామానుశక = శ్రీయొమ్మెరుమానార్లయొక్క, శరణే = దివ్య పాదారవిందములే, ఎనక్కు = దాసునికి, వేలుగడి = పరమశ్లాఘ్యములగు సుపా యోజేయములు.

తా॥ పరమభోగ్యముగు తిరుత్తుభాయమాళికలను, సకలవేదసారాగ్ధ ప్రతిపాదకములగు “తిరుమాలై, తిరుప్పల్లియొచ్చి” అను దివ్యప్రబంధములను దివ్యదామములనుఁగూర్చి శ్రీరంగనాథుల దివ్యపాదారవిందములయందు సమర్పించి ధన్యమైన మనలనందఱిని ధన్యులుగనొనర్చుచున్న శ్రీమత్పరమభాగవతోత్తములగు శ్రీతొండరడిప్పిడియాభ్యర్థుల దివ్యచరణారవిందములయందు దత్వంతప్రాప్తివలయుఁగలిగి వేలు వస్తువునుదలంచని సత్యశీలురగు శ్రీయొమ్మెరుమానార్ల దివ్యపాదారవిందములే దాసునికి పరమోత్తమపురుషార్థము.

శ్లో॥ మాలాం శ్రీకులశీకృతాం ద్రుమిడవాగ్మధాగమాఖ్యసృజం

స్థేయ స్సద్గుణరంగరాజపదయోగ్దాతు ర్దునిత్పాపతేః ।

పాదాబ్జా దితరత్ర భక్తిరహితస్యాంతస్య సత్యాత్మనః

శ్రీరామానుజదేశికస్య చరణౌ ప్రాప్త్యా విశిష్టై వమే ॥

(అవ.) ‘పెరుమాళ్ తిరుమొట్టి’ ననుగ్రహించిన శ్రీకులశేఖరాభ్యర్థ దివ్యప్రబంధములయందు దత్వంతప్రవణులగు శ్రీరామానుజులవా రెల్లప్పుడు నామనస్సు నెడబాయకయున్నారు. కనుక నాకు సాధనానుష్ఠానములతోఁ బనిలేదనుచున్నారు.

కతిక్కుప్పదటి వెక్కొనముజ్కుల్లుం కడలుమెల్లామ్

కొదిక్కు త్రవంశెయ్యుం కొళ్ గైయన్ద్రేణ్ కొల్లికావలకొళి,

పదిక్కుం కలై క్కవిపాడుం పెరియవర్ పాదజ్జళే

తుదిక్కుం పరమన్ ఇరామానుశక్ ఎన్నైచ్చోర్విలనే ॥ ౧౪

కొల్లికావలక = కొల్లినగరమని ప్రసిద్ధిఁజెందిన ‘తిరువంజిక్కళము’ నకు నిర్వాహకులగు శ్రీకులశేఖరపెరుమాళ్లచే ననుగ్రహింపఁబడిన, కలైచ్చోల్ పదిక్కుం = శాస్త్రార్థరత్నములే నిబిడములై మృగుమధురములగు, కవిపాడుం = దివ్య ప్రబంధములను సంకీర్తనముఁజేయునట్టి, పెరియవర్ = పెద్దలయొక్క, పాదజ్జళే = దివ్యపాదారవిందములను, తుదిక్కుం = స్తోత్రముఁజేయుచున్న, పరమన్ = పరమ

శ్లాఘ్యులగు, ఇరామానుశక్ = శ్రీయుదయవరులు, ఎన్నె = దాసుని, శోదః
ఇలక్ = ఎడబాయకయున్నారు (కొబ్బటి); కదిక్కు = సద్గతికి, పదతి=త్వరపడి
వెం కొనముం కల్లుం కడలుం = పరమ గహనారణ్యములును, కర్కశపాషాణములును
లగు పర్వతములును, తిమినక్రగుషాకులమై యుపారమై పరమభయంకరమగు సముద్ర
మును, ఎల్లాం = ఇవి మొదలుగాగల నెల్లగహనప్రదేశములయందును (నివసించుచు),
కొదిక్కు = దేహముదహించునట్లు, తివంశెయ్యం = మహాశక్తిమగు తపస్సును
జేయుచుండు, శోశోగై = స్వభావమును, ఆగ్రోమైక్ = నడలితిని.

తా॥ సకలకాస్త్రసారాంశములను, మృగుమధుర ద్రావిడభాషామయమగు
“ పెరుమాళ్ తిరుమొట్టి ” యను దివ్యప్రబంధములనుగ నెల్లఱకును బ్రసాదించిన
శ్రీకులశేఖరాద్వైతయొక్క దివ్యప్రబంధములను సదాధ్యానించుచున్న మహాత్ములను
నెల్లప్పుడును స్తుతించుచుండువారలును సర్వోత్కృష్టభజననగు శ్రీ ఎమ్మెగుమానాథు
నాహృదయము నెడబాయలేకయున్నారు. కొబ్బటి పగమసదప్రాప్తికొఱకై ఈ
శరీరమును గృహింపజేసి యనుష్ఠింపవలసిన మహాశక్తిసాధనానుష్ఠానములతో బనిలేదు,
అందువలన వానినన్నిటిని సవాసనమాగఁ బరిత్యజించితిని.

అర్థాంతరము

వెంగానముం కల్లుం కడలుం ఎల్లాం కొదిక్కు = తమయుగతపస్సుచే మహా
చలకొననసముద్రాదులన్నియును జ్వలించునట్లుచేయు సాధనానుష్ఠానమును విడిచి
తిమి, కొలికొవలక్ శోల్ పదిక్కుం కలైక్కవి = శ్రీకులశేఖరాద్వైత శ్రీనూత్న
లచే నేర్పడిన సకలకాస్త్రసారాంశప్రచురములగు దివ్యప్రబంధములను గానముఁ
జేయుచున్న మహానీయులనియును చెప్పవచ్చును.

శ్లో॥ సత్త్వర్యాద్య ఫలాప్తయే భగవనా గాభి వ్యశేషేష్వపి
త్వాథోత్పాది తపఃక్రియా విరచనస్వాభావ్యహీనోఽభవత్ +
యతన్వ్య చ్ఛ్రికులశేఖరోదిత కలాగా నేరతానాం సతాం
పాదస్తోత్రపరః పరో యతిపతిస్త్యర్థం నమాం మన్యతే ॥

(అవ.) శ్రీమన్నారాయణుడే ‘పరతత్వ’మని వ్యసన్గాపించిన శ్రీ పెరియా
ద్వైతకు పరమభక్తులగు శ్రీమద్రామానుజులవారి దివ్యసాదారవిందముల ధ్యానించి
అసత్సంగమును విడనాడితిని, కనుక నాకిక నేకొఱతయును లేదనుచున్నారు.

శోరాదకాదల్ పెగుంశుభ్రీప్పాల్ తొలైమాల్లై ఒన్మిన్
పారాదు అవనై ప్పల్లాడెన్మ కాప్పిడుం పాన్మైయన్మోల్,

పేరాదు ఉళ్ళత్తు ఇరామానుశ న్న పిఱిజ్జియశీర్

ఇరామానుశరైచ్చేరేక ఎనక్కు ఎన్నతాళ్ళిన్దైయే || ౧౫

ఇోరాద = అన్యైకాంతికముగాని (లేక) సంకోచములేని (పరిపూర్ణముగ),
కాదల్ = పరమభక్తియునెడి మహాప్రవాహమునందలి, పెరుంశుట్టిప్పార్ = గొప్ప
నుడిగుండములోఁ జిక్కుకొనుటచే, తొలై = (సర్వేశ్వరుఁడు) నిత్యనిరవద్యుఁడును,
మాలై = సర్వరక్షకుఁడును హేయప్రత్యసీకాసంఖ్యాక దివ్యకల్యాణముంగల గుణ
గణైకతానుఁడును, ఎన్టమ్ పారాద = అని, అతని స్వరూపస్వభావములను తమ
స్వరూపస్వభావములను కొంచెమైనను యోచించక, అవనై = అసర్వేశ్వరుని
గూర్చి, 'పల్లాణ్ణు' ఎన్ట = "పెక్కు జేత సంతస్సరములు విజయముఁ జేసియుండుగాక"
అని, కాప్పిడుం = నిరంతరనిరవధిక మంగళాశాసనముఁజేయుటయే, పాన్మెయక్ =
తమకు స్వభావముగాగల పెరియాట్టాన్లయొక్క, తాల్ = తిరువడిగళ్ళను,
పేరాద = ఎల్లప్పుడును వదలక నిత్యవాసముఁజేయునట్లు చేసికొనియున్న, ఉళ్ళత్తు =
హృదయపుండరీకముచే విరాజిల్లు, ఇరామానుశక్ తక్ = శ్రీయొప్పెరుమానారల
యొక్క, పిఱిజ్జియశీర్ = నిస్సమాభ్యధికశీలసంపదలను, ఇరా = తమకురక్షక
ములని తలంచని, మనిశరై = మనుష్యులతో, శేకేక్ = చేరను, ఇని = ఇట్టి సుదృ
ఢాధ్యవసాయముగలిగినపిదప, ఎనక్కు = దాసునకు, ఎన్న తాట్టు = ఏమికొదువ
యున్నది?

తా|| శ్రీ పెరియాట్టాన్ల సర్వేశ్వరుని నియమనానుసారము పాండ్యదేశాధిపతి
యగు శ్రీవల్లభదేవరాయని దివ్యసభకువిచ్చేసి, అచ్చట భగవద్దత్త నిరవద్యహృదయ
నిరతిశయవిజ్ఞానపరిపాకులై సకల వేదవేదాంతశాస్త్రముల సేకధారగా నుపన్యసించి
"శ్రీమన్నారాయణుఁడే పరతత్వము" అని వ్యవస్థాపించిరి. అంత నాప్రభువు
అమందానందకందభిరస్వాంతుడై శ్రీశైవ్యసమ్మిప్రబోధితుడై శ్రీయాట్టాన్లను
బహుభంగుల గారవించి దివ్యమణికనకచీనాంబరాది మహర్ఘవస్తువుల వారిపాదార
విందముల సమర్పించి, పిదప 'సకలపరిజన పరిచ్ఛదములు వెంటరాగా వీరినొక
పట్టుపుటేనుఁగమీద వేంచేసింపజేసి తాను బద్ధాంజలిపుటుడై సకల ప్రకృతివద్ద సమ
నిత్తుడై ముందఱుండచుచు గ్రామప్రదక్షిణముగ వీరికి మహోత్సవముం జరిపించెను.
అమహోత్సవము జరుగుచుండునప్పుడు వీరివైభవమును గటాక్షింపవలయునని మహో
త్సంతతో శ్రీమహాలక్ష్మీసమేతముగ శ్రీగరుడవాహనామాధుండై సర్వేశ్వరుఁడు
విచ్చేసి వీధియొడుటలెలువగా, ఈ పెరియాట్టాన్లు (జ్యేష్ఠుని) వారి దివ్యమంగళవిగ్రహ
దులసందర్శించి, ఇట్టి పరమభోగ్యముగ ఆప్రాకృత దివ్యమంగళవస్తువున కీప్రకృతిమండల

సంబంధమువలన నెట్టియవద్యము సంభవించునోగదా? అని యతిన్నేహప్రయుక్త శంకాకళంకితులై ప్రేమపారవశ్యమున వాని సర్వగుణకత్వాద్యవంతకల్యాణగుణ గణములను స్వస్వరూపస్వభావములనుగూడ మఱచి, మెమఱచి, అత్యంతసుందరం బగు వారిదివ్యమంగళవిగ్రహోనులను దృష్టిదోషాదులు తగులకుండుటకై మంగళా కాసనముఁబాడి రక్షింపిరి. అట్టి పరమభాగవతోత్తములను శ్రీపెరమాత్మాగ్ల దివ్యపాదారవిందములను తమహృదయమునం దెల్లప్పుడును ఆనందించుచుండు శ్రీ భగవద్రామానుజమునిసార్వభౌములయొక్క దివ్యకల్యాణగుణోలవారిత్రముల ననుభ వింపని మూఢాత్ములతో సంబంధమును సవాసనముగఁ బరిత్యజించితిని. కాఁబట్టి నా కిక నేకొఱతయును లేదు.

స్తో॥ పూర్ణప్రేమభరణి సర్వజగ తీసంరక్షకే శ్రీపతే
రత్యుత్పం పరికల్పన్య మంగలకృతో ర్లోగీశితః పాదయోః ।
సంసక్త స్వమనో యతీప్రసంగుణాం ద్యక్తాన్గీతాన్దానవాక్
నేవే నానామితః పరం ప్రభవితాకావా మమ న్యూనతా ॥

(అవ.) శ్రీరంగనాథునిగు శ్రీదాసీయొక్క నిరవగ్రహానుగ్రహ పాత్రులై గళలగుత్తముల నిరసించి శ్రీమద్విశిష్టాక్షైత్యవర్ణనమును వ్యవస్థాపించిన శ్రీరామానుజులవా రెల్లఱను సంరక్షించిరిగావున వారివాక్రయంపుఁ డగుచున్నారు.

* తాత్త్వోన్మిల్లా మత్తై తాత్త్వ స్థలముఘ్నదుం కలియే
అల్గిన్దనాల్ వన్ద అల్గిత్తవక్ కాణ్డిక్ అరజ్గన్ మళి,
శూత్త్ గిన్ద మూలైయై చూడిక్కిండు త్తవల్ తొల్లఱళళాల్
వాత్త్ గిన్ద వళ్ళల్ ఇరామానుశక్ ఎన్నుం మామునియో ॥ ౧౬

అరజ్గర్ = శ్రీరంగనాథులయొక్క, మళి = శిరసునగు, శూత్త్గిన్ద = సమర్పింపనున్న, మూలైయై = దివ్యపరిమళభరిత కుసుమచూలికను, చూడి = తమ కేశపాశమున నలంకరించుకొని, కొడుత్తవల్ = శ్రీరంగనాథునికిచ్చిన అండాళమ్మ గారియొక్క, తొల్ అళళాల్ = స్వాభావికముగు దివ్యకృపాప్రభావముచే, వాత్త్ గిన్ద = సుఖముగ విరాజిల్లుచున్న, వళ్ళల్ = పరిమోహరులను, మాముని యెన్నుం = యతీశ్వరులకు సార్వభౌములని ప్రకటితమైన, ఇరామానుశక్ = శ్రీభగవ ద్రామానుజులవారు, ఒన్ద తొన్ద ఇల్లా = తనయం దొకకొఱతయునులేక (విశ్వ నిష్టుప్తులగు) స్వతఃప్రచోదయగు, మత్తై = వేదము, తాత్త్వ = బాహ్య కుదృ ష్టాది మతస్థులచే బాధింపబడి దురవస్థపాలగుచుండగా, తలముఘ్నదుం = భూమి

యందంతటను, కలియే = కలిపురుషుడే, ఆశ్ గిష్ట = రాజ్యము చేయుచున్న, నాశ్ = కాలముందు, వస్తు = నిష్పాతుక దివ్యకృపాపాతిక్రమమున సిద్ధులోకమునకు విచ్చేసి (యవ తరించిరి), ఆర్తిత్తనక్ = మనలనందఱిని పరిపాలించిరి, కాన్జిక్ = చూడుడు.

తా॥ తనకొప్పున ముడుచుకొన్న పుష్పమాలికలను శ్రీరంగనాథులు ఆత్మంత ప్రితిపురస్కరముగ స్వీకరించి ధరించుకొనునంతటి మహామహిమాన్వితురాలై, వారికి పరమప్రియప్రణయినియగు శ్రీయాండశబ్దముగారి నిసర్గసుందరముగ పరమకృపారసముచే వృద్ధిబొందుచున్న శ్రీరామానందజాలవారు, ఆపారుషేయమును స్వతః ప్రమాణమునై నిత్యనిరవద్యమైయుండు వేదము బాహ్యకుదృష్ట్యాది గుర్తత ప్రవర్తకులచే కలిపురుష సామ్రాజ్యప్రభావచువలన దూషింపఁబడి వన్నెతగి ప్రమృష్టమై పోవునట్టి దీనదశతోనుండగా అట్టి కుమతస్థులనెల్ల నిరసించి పరమవైదికమార్గమును లోకమందంతటను ప్రతిష్ఠింపఁజేసి సకలచేతనులకు తమనిచ్చేతుకకృపచే గటాక్షించి సంరక్షించిరి. కాంచట్టి, లోకులారా! అట్టిమహోదారుల నాశ్రయింపుడు.

శ్లో॥ వేదాన్తోపవిసాకృతా న్కుమతి సంక్షుభాంస్తు కృత్వా కతా

కాసత్యాత్మబలేన భూమి మఖిలామేత్వావితా పశ్యత ।

శ్రీరంగేశకళిరోధృతే రసుగుణాం ధృత్వా దదన్త్యా స్రజం

గోదాయాః కృపయైధితః సహజయా దాతాయతీన్ద్రో మునిః ॥

(అవ.) తిరుమంగైయాభ్యురలయందు మిక్కిలి ప్రావ్యామంగలవారై, మనకు స్వావిద్యైయుండు శ్రీయతిరాజుల వారి నాశ్రయించిన మహానీయులు గుఱుగుఱు ములకు చలింపరు.

మునియార్ తుయరణ్ణల్ ముద్దిలుం ఇన్బణ్ణల్ ముయ్ త్రిడినుమ్

కనియార్ మనం కణ్ణమంగై నిన్టానై కలై పరవుమ్,

తనియానైయై త్తణ్ణమిన్ద్రో శెయ్దనీలక తనక్కు ఉలగిల్

ఇనియానై ఎణ్ణళిరామానుశనై వన్దెయ్ దినశే ॥

౧౭

కలై = సకలకాస్త్రములచేతను, పరవుం = స్తుతింపఁబడినవాడును, తని = అదివి తీయమైన, అనైయై = మత్తగజమువంటివాడును, కణ్ణమంగై = 'తిరుక్కణ్ణమంగై' యనెడు దివ్యదేశముందు, నిన్టానై = నిష్ఠతిరుక్కోలము (నిలిచియుండుచేరము) లో నేవసాదించువానిని, తణ్ = సుభగశీతలమైన (అర్థగౌరవముచే సకల తాపములను హరించుచున్న), తమిన్ద్రో = ద్రావిడదివ్యప్రబంధములను, శెయ్ద = చేసిన, నీలక తనక్కు = తిరుమంగైయాభ్యురగ్రకు, ఉలగిల్ = లోకమున, ఇనియానై = ఇప్పుడై

యందువారును, ఎంగల్ = మాకు నాధులైన, ఇరామానుశనై = ఎమ్మెరుమా నార్లను, వస్త = కచ్చి, ఎయ్ దివక్ = పొందినవారు, తుయర్ జల్ = దుఃఖములు, ముద్దిలం = పైగొనివచ్చినను, మునియార్ = ఇల్లువచ్చినదేయని వినుగుఁజెందరు, ఇన్నజల్ = సుఖములు, మెయ్ త్తిడునుం = పరిపూర్ణముగా గూడివచ్చినను, మనం కనియార్ = మిక్కిలి సంతోషింతురు.

తా॥ సకలకాస్త్రప్రతిపాద్యుఁడును, పరమగంభీరస్వభావుఁడును, ఆశ్రిత వత్సలుఁడునునై 'భక్తవత్సలు' డను తిరునామముగలిగి 'తిరుక్కణ్ణమణ్ణై' అను దివ్యదేశమున విజయముఁజేసియున్న 'పెరుమాళ్లయొక్క దివ్యకల్యాణగుణచేష్టితములను విశదముగ నభివర్ణించుకట్టి 'తిరుమొట్టి' మొదలగు దివ్యప్రబంధముల, సకలలోకోజ్జీవనార్థము ప్రసాదించిన శ్రీ 'తిరుమంగైయాత్వాల్' యందు నిరవధికభక్తియుక్తులగు శ్రీయెమ్మెరుమా నార్ల నాశ్రయించిన మహనీయులు ఎంతటి సుఖదుఃఖములు సంభవించినను మనశ్చాంచల్యమునొందక యత్యంతగంభీరస్వభావులగుదురు.

శ్లో॥ నిర్విణ్ణా న భవన్త్యహం ప్రథమికౌ పాప్యాగ తేవ్యవ్యకే-
హ్యపుణ్యత్ను సుభేషు హృన్మ వివశం కుర్వన్తి కాస్త్రస్తుతే ।
భక్తోఽసౌ మదహస్తివి ద్రుమిడవాగ్బధ్ధః కలిధ్వంసినో
లోకేఽస్మి న్పరీణయాస్పదం యతిపతిం మన్నాథమేత్యశ్రీతాః ॥

(అవ.) భగవత్ప్రసాదాతిశయ ప్రాప్త నిరవద్య హృద్య దివ్యజ్ఞాన భక్తిపరిపూర్ణులగు శ్రీనమ్మాత్వారుల కేకలవ్యులగు శ్రీమధురకవియాత్వాల్ల దివ్యజ్ఞానభక్తివైరాగ్యముల నెల్లఱకును బోధించి సంరక్షించిన శ్రీరామానుజులవారే మనకు సర్వవిధబంధువులును అనుచున్నారు.

ఎయ్ దఱ్కురియ మత్తైగళై ఆయిరం ఇన్దమిథ్తొల్
శైయ్ దఱ్కు ఉలగిల్ వరుం శడకోపనై శిందైయుళ్ళే,
పెయ్ దఱ్క్కిళై యుం పెరియవర్ శీరై ఉయిర్ గళెళ్లామ్
ఉయ్ దఱ్కు ఉదవుం ఇరామానుశ్ ఎండురుదుణైయే ॥ ౧౮

ఎయ్ దఱ్కు = అర్థముఁదెలిసికొనుటకు, ఆరియ = శక్యముగాని, మత్తైగళై = బేదములను, ఆయిరం = వేయిపాశురములుగ, ఇకోరమిథ్తొల్ = మృదునుధురముగు ద్రావిడభాషాపదబంధములచే, శైయ్ దఱ్కు = పరివర్తనంబొనర్చి యెల్లఱకుదధరించుటకై, ఉలగిల్ = ఈలోకమునకువిచ్చేసి, వరుం = అవతరించిన, శడ

కోపనై = శ్రీనమ్మాళ్వార్లను, శివైయుళ్ళే = హృదయమునందు, పెయ్దఱుక్కు = పరదేవతగా నుపాసించుటకై వేంచేసియుండుటకు, ఇళైయుం = స్మృతించిన, పెరియవర్ = పరమపూజ్యులగు శ్రీసుధురకవియ్యాళ్వార్లయొక్క, శీరై = జ్ఞాన భక్త్యాదిగుణములను, ఉయిర్గళెల్లాం = సకలచేతనులను, ఉయ్దఱుక్కు = కడ తేరుటకై, ఉడవుం = ఉపదేశించియుపకరించు, ఇరామానుశన్ = శ్రీయెమ్మెరు మానార్లు, ఎమ్ = మాకు, ఉటుతుళై = సుదృఢతములగు సహాయులు.

తా|| “అనన్తావైవేదాః” అన్నట్లు అనంతములై, పరమదుర్గిహములై అందఱికి నుపయోగపడక విప్రత్కృత్యవైశ్యులను త్రైవర్ణకులకుమాత్రమే యుపయోగకరములైయుండు సంస్కృతవేదములయొక్క సకలసారాంశములను వర్ణాశ్రమ లింగాది వ్యవస్థలేక అభిరుచిగలచారందఱును నధ్యయనముజేయుట కనుగుణముగ తేనెలోలుకు మృదునుపుర పదబంధబంధురమగు ద్రావిడభాషలో సులభగ్రాహ్యము లుగనుండుటకై వేయిసాశురములుగఁ బ్రసాదించి నిఖిలచేతనుల నుజ్జీవింపజేయుటకై యీలోకమునం దవతరించి యితరమతములనెల్ల నిరసించి పరమవైదిమార్గమును నిష్కంటక మొనరించి వ్యవస్థాపింపజేసిన దివ్యజ్ఞానభక్తిప్రపూర్ణులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లనే తమకు పరమదైవతమును గా నుపాసించుచు నేకలవృత్తయైయుండు శ్రీసుధురకవియ్యాళ్వారులయొక్క జ్ఞానభక్తివైరాగ్యాది దివ్యగుణములను సకలచేతనులకును నుపదేశించి యుజ్జీవింపజేసిన పరమకరణమాత్ములగు శ్రీయెమ్మెరుమానార్ల మాకు సకలవిధబంధువులను, నిరవద్యసహాయభూతులునునైయున్నారు.

శ్లో|| ఆధ్యేతుం కతినాః శ్రుతీర్దశశతం గాథాః సుభాషగిరః
కర్తుం భువ్యవతీర్ణ మాత్మహృదయే భర్తుః శతద్వీపిణమ్ |
మాధుర్యోజ్జ్వలవాస్తుసేః శుభగుణా ఉజ్జీవనార్థంవద-
న్సర్వేషాంచ శరీరిణాం యతిపతిః శ్లాఘ్యః సహాయో మమ ||

(అవ.) శ్రీనమ్మాళ్వార్లనుగ్రహించిన తిరువాయ్మొళియే మనకు సర్వ విధములైన పురుషార్థముల నొసగును అని సకలచేతనులకును ఉపదేశించుచుండు శ్రీరామానుజులవారే దాసుని కత్యంతభోగ్యభూతులు అని యనుచున్నారు.

ఉటుపెరుం శైల్వముం తందైయుం తాయుం ఉయిర్గురువుం
వెటిదరు పూమగళి నాదనుం మాఱువిభక్తియ శీర్,
నెటిదరుం శైన్దమిద్రాణమే యెన్దు ఇన్నీణిలత్తోర్
టిదరనిన్దు ఇరామానుశన్ ఎనక్కారముడే ||

ఉరు పెరుం శైవ్యము = ప్రాప్యము, ప్రాపకమును నైయుండుటచే పరమశ్శాస్త్రమైన
నిరవధిక దివ్యసంపదయు, తస్మైయుం = హితానుకూలకుడగు తిండియు, తాయుం =
ప్రియకారిణియగు తల్లియును, ఉయర్ గురువుం = ఆత్మోజ్జ్వలమనకరములగు పరమార్థ
ముల నుపదేశించియూ చార్వలును, వెఱదరుం పూమగల్ = పరిమళించుచుండు
తామరపువ్వుమానం దవతరించిన శ్రీమహాలక్ష్మికి, నాదనుం = నాగుడగు శ్రీమన్నా
రాయణుడును (వేయేలసర్వమును), మాఱక్ విళంగియ శీర్ సెఱి తిరుం శెంతమిట్
ఆరణమే ఎన్దు = శ్రీనమ్మాళ్వారులు భగవదనుగ్రహముచే దమకుఁ బ్రకాశించిన
పరభక్తిపరిజ్ఞానపరిమళి క్త్యాదిస్వభావములను క్రమముగ నభివర్ణించుచు బ్రసా
దించిన ద్రావిడజీదనుగు 'తిరువాయ్ మొళ్ళియే' యని, ఇన్నెలత్తోర్ = ఈమహా
పృథివీమండలమున నివసించు సకలచేతులును, అఱితిరన్దు = తెలిసికొనునట్లు ఉపదేశి
ంచుచున్న, ఇరామానుశక్ = శ్రీమద్రామానుజులవారే, ఎనక్క = దాసునికి,
ఆరమురు = నిరతిశయభోగ్యులగు నమృతస్వరూపులు.

తా॥ “మాతాపితాయు వతయ స్తనయావిభూతిస్సర్వం” అనునట్లు ఐహికా
ముష్టిక సకలపురుషార్థమును, శ్రీనమ్మాళ్వారులు తమకు భగవన్నిచ్చేతుకకృపా
ప్రభావమున స్ఫురించిన పరమార్థవిశేషములనెల్ల నందఱును ప్రసాదించుటకై
మృదుమధురపదబంధములతో ననుగ్రహించిన ద్రమిడోపనిషత్తుగు తిరువాయ్
మొళ్ళియే యని సకలచేతులకును నుపదేశించుచుండు శ్రీయమ్మెరుమానారులు
దాసునికి ఆపర్యాప్తామృతస్వరూపులై యున్నారు.

శ్లో॥ బంధుః శ్రీ ర్నహతీ పితాచ జననీ శ్రేయా స్థరుః పద్మజా

కాంతః కారిసుత ప్రకాశతగుణా న్వక్తా క్రమా ద్రామిడః ।

నేదః శేవల మిత్యతః పృథుమహీభాజాం ప్రదాతుం శుచిం

స్థాతా లక్ష్మణదేశికో విజయతే మదోభగ్యధూతో భృశమ్ ॥

(అవ.) శ్రీతిరువాయ్ మొళ్ళిని నిరంతర ముపాసించిన శ్రీమధురకవులను, శ్రీ
తిరుమంగైయార్వారు మొదలగు మహాత్ముల దివ్యకల్యాణగుణగుణముల ననుసంధించి
యుజ్జీవించిన శ్రీమన్నాథమునిలను సదాధ్యానించుచుండు శ్రీమద్రామానుజులవారే
నాకు నిత్యము అనియనుచున్నారు.

ఆరప్పొళ్ళిల్ తెక్కురుగైప్పిరా అముదత్తిరువాయ్

ఈరత్తమిళ్ళి ఇన్దై యుణర్న్దోర్ గట్టు ఇనియవర్దమ్,

శీరై ప్పయిన్టయ్యుం శీలన్జోళ్ నాదమునియై నెంజాల్
వారిప్పరుగుం ఇరామానుశక్ ఎన్దక్ మానిదియే ||

౨౦

ఆరం పొట్టితో = చందనవృక్షములతోఁ గూడిన తోటలుగలదై, తెక్ కురుగై
పీరాక్ = చూచుటకు చాల రమ్యముగనుండు తిరునగరికి స్వామియగు శ్రీనమ్మా
ట్రొన్దయొక్క, అముదమ్ = అమృతమువలె పరమభోగ్యమైన, తిరువాయ్ = దివ్య
వాణ్ణిత, ఈరమ్ = రసోదయమునుదంచితపుగు, తమిజ్జిక్ = ద్రావిడ దివ్యప్రబంధ
ముగు తిరువాయ్ మొట్టియొక్క, ఇళై = దివ్యస్వరమును, ఉణర్ న్దోర్ గట్టు = అను
భవించినవారలకు, ఇనియవర్ దం = ఇష్టులైనవారియొక్క, శీరై = దివ్యకల్యాణ
గుణములను, పయిన్ట = ఆనుసంధించి, ఉయ్యం = ఉజ్జీవించెడు, శీలంగాళ్ = స్వభా
వముగలగిన మహాత్ములగు, నాదమునియై = శ్రీమన్నాథమునులను, నెంజాల్ = తమ
మనస్సుచే, వారి = కుతూహలముతోఁ జేర్చియెత్తి, పరుగుం = పానముచేయుచుండు,
ఇరామానుశక్ = శ్రీయొమ్మెరుమానార్లు, ఎన్దక్ = దాసునికి, మానిది = మహా
నిత్యేపమైయున్నారు

తా॥ చందనవృక్షపుతోపులతోడను దివ్యగుంధప్రసూన లతానికుంజముల
తోడను మిక్కిలి కన్నులపండువుగానుండు దివ్యోద్భావ వనరాజములతో విరాజిల్లు
చుండు 'తిరునగరి' అను నిరుపాధినగరీమతల్లిక కథి నాథులై మనకు మహాపకార
కులగు శ్రీనమ్మాట్రొన్దగులు ప్రసాదించినదియును, అధ్యేతలకు శ్రోతృవర్ణమునకును
సకలతాపములనుఁ బోగొట్టినట్టి తైత్త్య మాధుర్య సౌభాగ్యములతోఁ గులదూగు
చున్న 'తిరువాయ్ మొట్టి' దివ్యప్రబంధమును, సదగ్రానుసంధానములతో నభ్య
సించిన శ్రీనాథురకపులను, శ్రీతిరుమంగైమాట్రొన్ద మొదలగు మహాత్ములయొక్క దివ్య
కల్యాణగుణములను ఎల్లప్పుడు ననుసంధించి యుజ్జీవించిన శ్రీమన్నాథమునులను
మనసారధ్యానించుచుండు శ్రీమద్రామానుజులవారు దాసునికి మహానిత్యేపము.

శ్లో॥ శ్రీశిష్టోపవనాభిరామ కురుకానాథామృతాస్యోద్భవ
శ్రీమద్రామిడ వేదగాన రసిక ప్రీత్యా పదానాం గుణాన్ ।
స్తుష్టోజ్జీవనశీల మౌప్త మధికం నాథం హృదా సంశ్రయ
శ్చీర్ణిరామానుజదేశికో మమనిధిః పూర్ణోఽపి జేజీయతే ॥

(అవ.) యతి నాథ నాథులగు శ్రీయాళవందాగ్ల తిరువజ్జితామరలనే పరమపురు
షార్థములుగ నమ్మియున్న ఎమ్మెరుమానారులు దాసునికి సకలవిధరక్షకులైరి. కనుక
దురహంకారపూరితులగు ప్రభువుల నెవ్వరినిగూడ నాశ్రయింపవలసినదగ్గతి నాకు
లేదనుచున్నారు.

శంకరాభరణరాగం - మాపకతాళం

నిదియైస్పృహీయుం ముగిలెన్తు నీశర్దం వాశల్పభ్రీ
 త్తుదికన్దు ఉలగిల్ తువళగిన్దిలే ఇనితూయ్ నెటిశేర్,
 ఎతిగక్కిత్తైవ యమునైత్తుత్తైవ ఇన్దై యడియామ్
 కది ప్నై యడైయ ఇరామానుశక్ ఎన్నైక్కాత్తననే || ౨౦

తూయ్ నెటిశేర్ = పరమపరిశుద్ధమైన సాధనానుష్ఠానముతోఁగూడియున్న,
 ఎదిగట్టు = యతుల, ఇన్దైవక్ = నాథులగు, యమునైత్తుత్తైవక్ = శ్రీయామన
 మునుల (అభవందాగ్ల యొక్క, ఇన్దై = పరస్పరతపస్సంపత్సభాయిత పరస్పరములుగాఁ
 జేరియున్న, ఆడియామ్ = శ్రీసాదములను, కది = సద్గతిని (పరమపురుషార్థమును)
 పెన్దై యడైయ = పొందియున్న, ఇరామానుశక్ = శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వ
 భౌములు, ఎన్నైక్కాత్తనక్ = దాసునికృపతోరక్షించిరి, ఇని = కనుకనిటుపై,
 నిదియై స్పృహీయుం = నిధినిక్షేపములను వర్షించుచుండు, ముగిల్ ఎన్దు = 'మేఘము'
 అని, తుది కన్దు = (వారియాదార్యాది కల్యాణగుణములను గొనియాడదగిన)
 స్తోత్రపాఠములవల్లించి, ఉలగిల్ = లోకమునందు, నీశర్దమ్ = (అహంకార
 మనుకొరారులచే) నీచులగువారియొక్క, వాశల్ = ద్వారములను, పభ్రీ = కాచి
 యుండవలసిన, తువళగిన్దిలేక్ = శ్రీమపడవలసినవాడనుకాను.

తా॥ పరమపరిశుద్ధానుష్ఠానసంపన్నులగు యతిశ్వరులకు నాథులగు శ్రీయాశ
 వందాగ్లయొక్క దివ్యసాదాగవిందములచే పరమపురుషార్థముగా నాశ్రయించిన
 ఎమ్మెరుమానార్లు, నాకు సకలవిధముల రక్షకులైరి. కనుక ఇకమీద నైశ్వర్యముచే
 దురహంకారగ్రస్తులై జ్ఞానకూహ్యలైయుండు తుద్రమహీశతుల ద్వారములయందు
 వారిసందర్శనార్థము గాచియుండి వారిసందర్శనము లభించినచో వారిని "ఇంద్రులు
 చంద్రులు" అని స్తోత్రము జేయుచుఁ బడియుండవలసిన దురవస్థనాకు ఊరిపోయినది.

శ్లో॥ మూగ్ధాణాం ప్రతిహారభూమి ముపయ న్వగ్గన్నిధి ర్యారిద
 త్వం రాజన్నితి సంస్తుతిం విరచయ న్నాహం చరేయం క్షితౌ ।
 శుద్ధాచారయతీంద్రీ యామనమునేః సుశిష్టపాదాభిధ
 ప్రాప్యం లక్ష్మణ దేవీకోఽధి గతవా న్నామద్య రక్షత్వతః ॥

(ఆ.వ) శివుడు తన పరివారములతోఁగూడి బాణాసురువాకిట కావలికాయ
 చుండ వారలనెల్లనిరసించి అటపిమ్మట వివేకోదయముఁగలిగి శరణుఁజొచ్చిన బాణా

సురుని నేరమును తమించి యతనిని గాపాడిన సర్వేశ్వరుని స్తుతించుచున్న శ్రీ
మద్రామానుజులే మనకు శరణమని చెప్పుచున్నారు.

కార్తికైయానుం కరిముగత్తానుం కనలుం ముక్కణ్
మూర్తియుం మోడియుం వెన్నుం ముదుగిట్టు మూపులగుమ్,
పూత్తవనే! యెన్ఱ పోల్ బ్రేడ వాణ్ పిత్తైపొఱుత్త
తీర్తనై యేత్తుం ఇరామానుశ్ ఎన్ఱ శేమవై ప్పే || ౨౨

కార్తికైయానుం = పరమశివునకుఁ బుత్రుడై కృత్రికానక్షత్రమునం దుదయించిన ముబ్రహ్మణ్యుఁడును, కరిముగత్తానుం = పరమశివునకుఁ బుత్రుడై గజముఖుడగు వినాయకుఁడును, కనలుం = అగ్నియును, ముక్కణ్ మూర్తియుం = త్రినేత్రుడగు దుద్రుఁడును, మోడియుమ్ = దుర్దయును, వెన్నుమ్ = జ్వరాధిదేవతయును (చక్రాయుధముయొక్క ధాటి కొగలేక), ముదుగిట్టు = వీపునుజూపి పరుగెత్తుచు, మూపులగుం పూత్తవనే! ఎన్ఱ పోల్ బ్రేడ = “ముల్లోకములను స్వనాభికమలమునుండి యుద్భవించుపజ్జేసిన దయామయా! స్వామీ మమ్ముకొపాడుము” అని సాంజలి బద్ధులైనోత్తమఁజేయగా, వాణ్ = బాణాసురునియొక్క, పిత్తై = నేరమును, పొఱుత్త = తమించి యతనిని గాపాడిన, తీర్తనై = దివ్యకల్యాణగుణగణ మహాదధియును సర్వేశ్వరుని, ఏత్తుం = స్తోత్రముఁజేయుచున్న, ఇరామానుశ్ = శ్రీ మద్రామానుజ మునిసార్వభౌములు, ఎన్ఱ = నాకు, శేమం వైప్పు = అపద్ధనము.

తా॥ ప్రహ్లాదునికి మనుమఁడును, మహాబలిచక్రవర్తికిఁబుత్రుఁడు నగు బాణాసురుఁడు శివునిగూర్చి ఘోరతపస్సుజేసి యాతని మెప్పించి యతనివాగ్దానముబొంది “నీవు నాద్వారముననుండి నాకు సర్వలోకజయసిద్ధిగలుగునట్లు చేయుచుండవలయునని ప్రార్థించిన పరమశివుఁడును భక్తపరాధీనుడై స్వభార్యాపుత్రులతో నేతెంచి “నీతలలోని పుష్పముగూడ వాడకుండునట్లు నిన్నుకొపాడెదను” అని దృఢ ప్రతిజ్ఞ చేసి వానిద్వారముంగుండెను. బాణాసురునిపుత్రికయును ‘ఉష’ ఉల్లోకకను నీయతా తారుణ్యవిభాసితయై విరాజిల్లుచుండెను. తండ్రియు నామెను మిగుల గారాబముతోఁబెంచుచు నామె కొకకొఱంతయును రానీయక చూచుకొనుచుండెను. ఆమె తనచెలికత్తెతోఁ గ్రీడించుటకై పరమరమణీయమగు నొకపూసాదమునునైతము విశ్వకర్తవంశజులగు శిల్పులచే గట్టించి అంచామెను సభీసమేతముగ విహరింప ననుమతించెను. ఆమెయు దినదిన ప్రసన్నహాసయావనయై నిసర్గసౌందర్యమునకు యావనలక్ష్మి వన్నె పెట్టగా, సకలలోకలలనాశిరోభూషణమై యలరారుచుండెను. ఆమె

యొకదివసమున నుఖనిద్రననుభవించుచు నొక నుండరాంగుడు తనతోసంశ్లేషించి నట్లు కలంగెను. అంత మేల్కొని యామె తన కంతరంగసభియును, ఇంద్రజాల మాయాజాల నిపుణయునైన 'చిత్రలేఖ' యను పరిచారికతో నీవిషయమునంత యును తెలిపి, అతని నెత్తైనను తన పూసాదమునకుఁ దీసికొనివచ్చి తన విరహవేద నను చల్లార్చుమని బ్రతిమాటెను. ఆమె నుంత నీమె విరహవేదననుజూచి సహింపఁ జాలనిదై సఖిన్నహముచే నెత్తైనను ఆమెతోఁగెల్లనుదీర్చి సంకల్పించుకొని, త్రిలోక ములయందలి రాజపుత్రులఁ జిత్రపటములు వాగిసికొనితెచ్చి ఈమెకుఁ జూపించెను. ఆ 'ఉషా' కన్యయు నాచిత్రపటముల నన్నిటిని జూచుచు నందు నొకనుండరాంగుని యత్యాశ్చర్యకరమగు రామజీయకముఁజూచి యతడే తనస్వప్న పురుషుడని యాప రేఖావిలాసములచే గుర్తించి యాతని నెత్తైనను తనతో జేర్చుమని యతిదీనముగ బ్రతి మాటెను. చిత్రలేఖయును పరమచతురయగుటచే నతనిని ద్వారకానగరనివాసియగు శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని మనుమఁడును ప్రహ్లాదుని కుమారుడనునగు "అనిరుద్ధుని" నిగా జెలిపి, ఇదే త్రుటికాలమున దోడ్కొని వచ్చెదనని మాయామంత్ర ప్రభావమున ద్వారకకుఁ జనుచెంచి యచ్చట హంసతూలికాదివృక్షలత్యమున నిద్రించుచుండు "అనిరుద్ధుని" అమంచముతోగూడ నెవరికిని తెలియనీయక తనకాలమున నాఉషా కన్యకా సాధాన్తఃపురమునకు దోడ్కొనివచ్చెను. ఉషయును గాంధర్వవివాహ మున అనిరుద్ధుని పరిణయమాడెను. కొన్నిరోజులకు బాణాసురుఁడు సంగతిని గూఢ చారలముఖమున జెలిసికొని అనిరుద్ధునిబట్టి చెఱసాలయంగుంచెను. ఈనృత్తాంత మును శ్రీకృష్ణపరమాత్ముఁడు తెలిసికొని సపరివారముగ దండెత్తినచ్చి బాణాసురుని ద్వారమందు కావలిగాయుచుండు దుగ్ధుని, అతనిపుత్రుడగు సుబ్రహ్మణ్యుని, అతని యన్నయగు విఘ్నేశ్వరుని అగ్నిని, దుగ్ధును, జ్వరాధివేతను జయించి వారల పీచ మడంపగా వారలు వెన్నిచ్చి పాఱుచు శ్రీకృష్ణుని జమాభంగుల వినుతించుచు బాణాసురునికి ప్రాణభిక్షను పెట్టుమని వేడుకొనిరి సుదగ్ధనచక్రైనలబ్ధులగు తన బాహువులన్నియు నెఱకాగా బాణాసురుఁడును శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని మహిమను గుఱ్ఱితిగి యనేకవిధముల స్తుతించెను.

అంత కరుణామయుడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్ముఁడు బాణాసురుని క్షమించి యతని బాణములతో వదలెను. ఉషానిగుడ్డులకు అందజీసమక్షమున నల్లివైభవముతో వివాహముజరిగెను. ఈనృత్తాంతము భాగవత చరివంశాది గ్రంథములయందు ప్రసిద్ధమైయున్నది.

అట్టి పతితపాపముడను హేయప్రత్యగీక సకలకల్యాణగుణాత్మకుడును నగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మను ప్రోత్సహించేయచుండు శ్రీయౌదేయమానాదులే నాకాపద్ధ నము.

శ్లో॥ పద్వస్త్రే ద్విరదాన సే హుతవహే త్ర్యక్షేఽమ్బికాయాం జ్వరే
దిక్షుప్రాప్త పలాయ నేషు భగవంతైలోక్యహేతో విభో ! ।
త్రాయస్వేతి నువత్సు బాణరచితం త్నస్తార మాగో హరిం
స్తోతా క్రి యతిరాట్ సమస్త విపదః సంరక్షతో మే నిధిః ॥

(అవ.) పాపపాపములగు శ్రీమద్రామానుజులను అతినికృష్ణమగు నామనమ్మన నుంచుకొనియున్నాను. ఇందుచే వారి కెట్టియవద్యముగలుగునోగదా? అని అను మానించుచున్నారు.

వైష్ణవాయ వాక్ పారుళెస్తు నల్లన్నర్ మన త్తగత్తే
ఎప్పోదుం వైక్కుం ఇరామానుశనై ఇరునిలత్తిల్,
ఒప్పారిలాద ఉపావినై యేక్ వజ్జ నెజ్జిల్ వైత్తు
ముప్పోదుం వాట్త్తువక్ ఎన్నాం ఇదు అవక్ మొయ్ పుగట్ కే?

వైష్ణవాయ = ఆపద్రక్షకముగ నుంచబడిన, వాక్ పారుళ్ = ఎస్తు = అత్యు మైన సద్ధనముఅని, నల్ అన్నర్ = నిరవద్యులగు పరమభక్తులు, మన త్తగత్తే = తమ హృదయపుండరీకముల, ఎప్పోదుం = సర్వకాలములయందు, వైక్కుం = శేంచేపుజేసికొనియుండు, ఇరామానుశనై = ఎమ్మెరుమానార్లను, ఇరునిలత్తిల్ = ఈమహాపృథివీమండలమున, ఒప్పార్ = పాపాత్ములలో సరిసమాను లెవ్వరును లేకుండునట్లు, రువినైయేక్ = ఉపాపిష్ఠుడనగు నేను, వజ్జం నెజ్జిల్ వైత్తు = కపట మును మనస్సునందుంచుకొని, ముప్పోదుం = ప్రాతర్నాథ్యాన్న సాయంసమయముల యందు, వాట్త్తువక్ = పొగడుచున్నాను, ఇదు = ఇట్లుపొగడుట, అవక్ = ఆయెమ్మెరుమానార్లయొక్క, మొయ్ = అందమైన, పుగట్ కు = ఆసంత యతోవైభవమునకు, ఎన్నామ్ = ఏమియగునో.

తా॥ అత్యంతపరిశుద్ధులగు మహాత్ములు మిక్కిలిప్రావణ్యముతో శ్రీయెమ్మెరు మానారులను పరమభవనిత్రేపముగా తమహృదయములయందుంచుకొన్నవిషయ

1. ఉరువినైయేక్ = పా. అ. పొందియున్న పాపములుగలవాడనగు నేను అని అర్థము.

మును, బాప్తిష్టుడనగు నేను పరమనీచమైన వాహ్యదమునునందుంచి స్తోత్రముఁ జేయుచున్నాను. ఇట్లు నాహసించిన నా యపరిశుద్ధ హృదయమునందుంటుచే వారి దివ్యకల్యాణగుణగణముల కట్టిఁజూపమనము కలుగునోకదా!

శ్లో॥ ఆపద్రయః మక్షయం ధనమితి స్నిగ్ధైర్భృతం సజ్జనై-

ర్నితీస్తం హృదయే సవాయతిపతిం భూమా వసాదృశ్యవాన్ ।

కర్తాద్యస్యహి వాచకే మనసి నితీస్య త్రిసంభవం స్తవం

మర్త్యైః హం తదిదం తదీయయశః క్లాఘ్యస్య కింవా భవేత్ ॥

(అవ.) ఇదివఱకు నేనత్యంత మివివేకినై సంసారచక్రమునఁ దగులుకొని యను యాతనల ననుభవించుచుంటిని. ఇప్పుడు భగవత్కృతాక్షముచే నిలందుర్భతముల నిరసించి వేదమార్గమును ప్రతిష్ఠించిన శ్రీమద్రామానుజులవారి దివ్యకటాక్షచ్ఛాయను ఒదిగియున్నాను. తమక సులక్ష్మహృదయైతిని.

మొయ్ త్రివేణి¹తీవినై యూల్ పల్లుడల్ తొఱుంఘూత్తు అదనాల్

ఎయ్ త్రిత్తున్దే ముననాళ్ గళెల్లాం ఇన్దు కణ్డయర్ దే,

పాయ్ త్తవం పోన్ ద్రిం పులైచ్చమయజ్జి నిల త్తవియ

కై త్తమెయ్ జ్ఞానత్తు ఇరామానుశ నెన్నుంకార్ తన్నై య్ ॥ ౨౪

మొయ్ త్త = (లంకలోని రాక్షసప్రభులు సీతాదేవిని బాట్టుకొనియున్నట్లు) ఈ యాత్మనుగ్రమ్ముకొనియుండు, వెపత్తి = మిగులక్రూరమైన, వినైయూల్ = కర్మముచే, పల్ ఉడల్ తొఱుమ్ = పలువిధములగు దేహములయందును, మూత్తు = ముసలి తనమువచ్చువఱకును నివంసిచి, అదనాల్ = దానిచే, ముననాళ్ గళెల్లాం = అనాది కాలమంతయును, ఎయ్ త్తు ఒడ్డినేక్ = శృంగించిపోయితిని, పాయ్ = (రావణాసన్యాసమువంటి) ఆసత్యములైన, తపమ్ = తపస్సులను, పోన్ ద్రిమ్ = (కాపాడుకొనుచుండు) చేయుచుండు, పులై శమయంగళ్ = నీచములగు మఠములను, నిలత్తు = ఈభూమియందు, అలియ = నాశమగునట్లు, కై త్త = మిడతలను నశింపజేయునట్లు నశింపజేసిన, మెయ్ జ్ఞానత్తు = వాస్తవమైనజ్ఞానముగల, ఇరా మానుశక్ ఎన్నుం = ఎమ్మెరుమానార్లనెడు, కార్ తన్నై = మేఘమువంటి బౌదా ర్యముగలవారిని, ఇన్దుకణ్డై = ఇప్పుడుగురైతిగి, ఉయర్ దేక్ = క్లాఘ్యుడనైతిని.

తా॥ నేను గడచిన కాలమంతయును మిగుల క్రూరకర్మములచే నసంఖ్యాకములగు జన్మములనెత్తుచు నానావిధ దుఃఖముల ననుభవించుచు మిగుల శ్రమపడు

1, 'తీవినైయార్' అనియు పాఠము.

చుంటిని. ఇప్పుడు 'రావణసన్యాసము' 'కౌలసేమిజపము' 'బకధ్యానము' వీనివలె
తపస్సునుజేయుచుండు మాయావాద బౌద్ధాది సకలను ర్నతములను నిరసించి వేదమార్గ
మును ప్రతిష్ఠితంబొనర్చి జలస్థలవిభాగములేక వర్షించునట్టి మేఘమువలె పరమేశ్వర
స్వభావముతో నిఖిలప్రాణులను సంరక్షించిన స్వయాపయాధాత్మ్య విజ్ఞానపూర్వ
లగు శ్రీయతిసార్వభౌములు నన్నంగీకరించుటచే నేను ఉత్కృష్టుడనైతిని.

శ్లో॥ సంప్రాప్తా దతిఘోరకర్తవ్యమా ద్వేషేష్వనేకేష్వపి
స్థిత్యాస్తా దవసాననాశ్చమభవంకౌలాననాదీనృపరాక్ ।
అద్యాఽఽలోక్య సమున్నతోఽన్యతతపః శంసత్తస్యాసతే
భూమావస్తమితత్వకౌర్వమలవిజ్ఞానం యతీశామ్బదమ్ ॥

(ఆవం) పరమేశ్వరులగు యతిసార్వభౌమా ! దేవరవారి దివ్యకటాక్షమునకు
నన్నుఁ బాత్రునిగాఁజేసికొనుటచే నాదోషములన్నియు నశించినవి. దేవరవారి దివ్య
కల్యాణగుణములే నాకీర్ష్యండు ధారకపోషకములుగ నున్నవి అని చెప్పెనున్నారు.
ఇక్కడ శ్రీయతిరాజులవారినిఁబొంది నేరుగా సంబోధించి మనవి చేయుచున్నారు.

కారేయ్ కరుణై ఇరామానుశ ఇక్కడలిడత్తిల్
ఆరేయః బవర్ నిన్నరుళి తన్నై అల్లలుక్కు,
నేరేయైత్తవిడంనావన్దు నీ ఏన్నై యుయ్ త్రపిక్ ఉక్
శీరే ఉయిర్కుయిరాయ్ అడియేఱ్కు ఇన్దు తిత్తిక్కుమే ॥ ౨౫

కార్ = (స్థలజలవిభాగములేక నెల్లెడల వర్షించునట్టి) మేఘముతో, ఏయ్ =
సమానముగ (ఉపకరించునట్టి), కరుణై = కరుణాసీరమును వర్షించునట్టి, ఇరామా
నుశ = ఇరామానుజస్వామి !, అల్లలుక్కు = దుఃఖమునకు, నేరే ఉత్తవిడమ్ =
ప్రత్యక్షముగ వాసభూమియైయున్న, నాక్ = నేను, ఎన్నై = (ఇట్లుండు
వాడనగు) నన్ను, నీవన్దు = దేవరవారేవచ్చి, ఉల్లిమిక్ = కృపఁజేసిన వెనుక,
ఉక్ శీరే = దేవరవారి దివ్యకల్యాణ గుణచారిత్రములే, ఉయిర్కు = నాయాత్మకు,
ఉయిరాయ్ = ధారకమై, అడియేఱ్కు = దాసుఁడనగు నాకు, ఇన్దు = ఇప్పుడు,
తిత్తిక్కుమే = మధురమైయుండు, నిక్ అరుళిక్ = దేవరవారియొక్క కరుణ
యొక్క, తన్నై = స్వభావమును, ఇక్కడల్ = ఈసమద్రముచే నావరింపఁబడిన,
ఇడత్తు = భూలోకమునందు, యార్ = ఎవరలు, అఱివర్ = గుర్రెఱుంగుదురు.

తా॥ చేతనుల పుణ్యపాపములను విచారింపక పరమేశ్వర స్వభావముతో
నెల్లెడల వర్షించునట్టి మేఘమువలె సకలచేతనులగుణదోషములనును దృష్టి

నుంచక నిర్వృతకృపాకటాక్షముచే రక్షించునున్న ఓయతిసార్వభౌమా ! అత్యంత
దుఃఖభాజనుడనగు నన్ను దేవరవారి దివ్యకృపకుఁ బాత్రుడనగునట్లు దాసుని యన
గ్రహించుటవలన సకలదోషములను నివర్తించినవి, కాబట్టి యిప్పుడు దేవరవారి
దివ్యకల్యాణగుణములే దాసునికి ధారకపోషకభోగ్యములైయున్నవి. ఇట్టి దేవరవారి
నిర్వృతకృపాతిశయమును ఈలోకమునందు గుర్తెఱుంగువారిలు మిగుల దుర్లభులు.

శ్లో॥ అమృతప్రతిమానుకంప యతిరాడభ్యంతం కౌభ్యంతరే
కోవాపేద భవత్కృపాస్నతి మహం దుఃఖస్య ముఖ్యాశ్రయః ।
మా మాగత్య భవచ్ఛివోఽనుభవతిః శ్రీమద్గుణాహ్వయః
సన్తాపప్రవణా భజన్తి నితరాం మద్యోభ్యంతాం సమృత్తిః ॥

(అప.) జన్మవృత్తాదులచే నెంత నీడులైనను యతిరాజుల నాశ్రయించిన
యెడల జ్ఞానవంతులై యుజ్జీవింపవచ్చు ననుచున్నాడు.

తిక్కన శ్లోక్తి ఇరామానుశనై ఎకశైయ్ విన్దయామ్
మెయ్ కున్ద్రం నీక్కి విశజ్జయమేగతై మేవుంనల్లోర్,
ఎక్కన శ్లో ఎదువీరప్ప ఏతియల్వాగ నిన్దోర్
అక్కన శ్లో అప్పిఱప్ప అప్పియల్వేనమ్మై అట్కొళ్ళుమే ॥ ౨౩

ఎకశైయ్ విన్దయామ్ = నాచేతనమున బడిన పాపకర్తములనునట్టి, మెయ్
కున్ద్రమ్ = స్థిరమైనదోషమును, నీక్కి = తొలగఁజేసి, విశజ్జయ = ప్రకాశించు
చున్న, మేగతై = మేళుమగునట్టివారు, తిక్కన శ్లో = దిక్కులందఱయును
నిండియున్న, శ్లోక్తి = యశస్సుగలవారైన, ఇరామానుశనై = ఉద్దేయవరులను, మేవుం
నల్లోర్ = ప్రాప్యముగఁబొందియుండు సత్పురుషులు, ఎక్కన శ్లోవాశర్ = ఎట్టి
దోషము గలవారుగను, ఎదువీరప్ప = ఏ తక్కువకులమునఁ బుట్టినవారుగను, ఏడు
ఇయల్వాక = ఏనడవడిక గలవారుగను, నిన్దోర్ = (సమాశ్రయమునకుముందు)
ఉండినో, అక్కన శ్లోమ్ = అదోషమును, అప్పిఱప్ప = అనిచజ్జమును, అప్పి
యల్వే = అనుష్ఠనపడినయే, నమ్మై = మనలను, అట్కొళ్ళు = స్వాధీనపఱచు
కొనును.

తా॥ శ్రీభగవద్రామానుజులవారు పరమకృపాస్వరూపులగుటచే నాయందు
దృఢముగ నెలకొనియున్న ప్రబలపాపసంతతులను బోగొట్టి పరిశుద్ధులను గావించు
చుండు వాత్సల్య సౌశీల్య సౌభాగ్యద్యనంత కల్యాణగుణగుణములచే లోకమునందంతట
క్యాపించియున్న మహావైభవముతోఁ బ్రకాశించుచున్న యెమ్మెరుమానారులను

బాగుగ త్రికరణకుదిగ నాశ్రయించియున్న మహానుభావులు దోషము, సీచకులము, దురాచారము మొదలగువానిచే నాశ్రయించుటకుఁ బూర్వము నిహీనులైయున్న వారైనను అట్టివారి కులదోషదులచే లేమనస్సుల నుజ్జీవింపఁజేయుటకు సమర్థములై యున్నవి. కాఁబట్టి జన్మవృత్తాదులచే నెంతసేమలైనను యతిరాజాలవారి నాశ్రయించినయెడల జ్ఞానవంతులై యాజీవింపవచ్చును.

శ్లో॥ ఆకావ్యాప్త యశస్తతిం యతిపతిం మత్కర్త సంజ్ఞం స్థిరం
దోషం ప్రాప్యవిరాజమాన మధికోదారం శ్రీతాః సాధవః ।
యద్దోషేణ యతాయ దుర్భవజుషో యద్వృత్తియక్తాః స్థితాః
తద్దోషోద్భవ వృత్తయః ప్రియకరా దాస్యే నియుంజన్తి నః ॥

(అవ.) పరమ పరిశుద్ధులగు దేవరవారికి నాకల్మషహృదయ స్పర్శమున నేమి యవద్యము వాటిల్లునోగదా ! అని పరితపించుచున్నారు.

కోశ్మకుత్తై వత్ ధీలక్ష్మీ కొఱున్దు విట్టోజ్జీయ ఉక్
వశ్యోతన త్తినాల్ వల్వినై యే మనం నీ పుగున్దాయ్,
వెల్లెచ్చుడర్ విడుం ఉక్ పెరుమేన్మైక్కు ఇల్లుక్కిదెన్దు
తళ్ళుత్ ధీరజుం ఇరామానుశ ఎత్తని నెంజమే ॥ ౨౭

ఇరామానుశా = ఓ భగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌమా !, కోళ్ = కోరిన దంతయునుఁబొందదగినట్లు, కుత్తైవు = ఒకకొఱఁతయును, అత్రియై = లేనిదై, ఇలక్కి = మిక్కిలి ప్రకాశించుచు, కొఱున్దువిట్టు = పైపైనచిగిరించి, ఓజ్జీయ = వృద్ధిబొందుచున్న, ఉక్ వశ్యోతన త్తినాల్ = దేవరవారి బౌర్యగుణముచేత, ఎల్ విన్మై యేక్ మనమ్ = మిక్కిలి పాపాత్ముడనగు నాయొక్క మనస్సునందు, నీపుగున్దాయ్ = (వసిష్ఠుఁడు చందాలశ్రేణితోఁ బ్రవేశించినట్లు మీనుపిఁపాతిశయముల దలంపక) దేవరవారు ప్రవేశించితిరి, వెల్లెచ్చుడర్ విడుం ఉక్ పెరుమేన్మైక్కు = మిక్కిలి పరిశుద్ధమై నిరవధికముగఁ బ్రకాశించుచుండు దేవరవారి నిరతిశయ మహిమాతిశయ మునకు, ఇన్దు = ఇట్లు నాహృదయమునఁ బ్రవేశించుట, ఇల్లుక్కు ఎన్దు = అవమానకరమని, తని ఎన్మైళ్ళమ్ = ఏకాంతముననున్న నాహృదయము, తళ్ళుత్రియ = కైఫియమునొంది, ఇరజున్దు = మిక్కిలి పరితపించుచున్నది.

తా॥ ఓ భగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌమా ! పిరువారనిలేక సమస్తప్రాణులయొక్క మనోరథములకు దీర్ఘము, నెఱవేర్చుకొలదిని నిరవధికముగ వర్ధిల్లుచున్న దేవరవారి యుదారస్వభావముచే పాపాత్ముడనగు దాసునియందలి గుణలేశమును

బహుశశించి, వసిష్ఠుడు చందాశశేణిలోఁ బ్రవేశించినట్లు, నామృదయమందు బ్రవేశించితిరి, పరమపరిశుద్ధమై నిస్సహృద్యధికముగఁ బ్రకాశించుచుండు దేవరవా! ప్రభావాలిశయమునకు నామనఃకల్పపరిస్పర్శమున నేదేనియవద్యము సంభవించ నేమోగదా! యని నామనస్సు మిగుల పరితపించుచున్నది.

శ్లో॥ అక్షయ్యాద్ధృవాణేఽపి భాసురతరాదాశేపి వృద్ధ్యాశ్రయా-

దౌదార్యాత్తవ మౌనసం మనుభవా స్సంపాప్తవాన్వాసినః ।

శుద్ధహృద్జ్వలతావకీన యశసో దోషం విదవ్యా దిదం

మత్స్వేవంహి విముహ్యతి ప్రశిథిలం యోగి న్నమైకం మనః ॥

(అను.) భగవద్రామోహజ మునిసార్వభౌముల కల్యాణగుణచారిత్రములదప్ప నితరముల నావాక్కు స్తోత్రముఁజేయదనుచున్నారు.

నెజ్జొల్కత్తై కొణ్ణ కళ్ళనై క్కాయ్ న్ద నిమలన్ నజ్జల్

పజ్జత్తిరువడిప్పిన్నెదన్ కాదలన్ పాదంనణ్ణ,

వజ్జోర్క్కరియ ఇరామానుశన్ ఘగ్గన్ది ఎన్ వాయ్

• కొజ్జిప్పరవ గిల్లాదు ఎన్న వాల్వొ ఇన్దు కూడియదే ।

అ

శెజ్జోర్ = (కంసుఁడు అశరీరివాక్కును విన్నదిమొదలు శ్రోధఘూర్ణితమగు తనమృదయమున, కత్తైకొణ్ణ = (ఆ శ్రోధావేశముచేఁగలిగిన) చాలివ్యమబొందియున్న కళ్ళనై = కంసుని, క్కాయ్ న్ద = పరిచూర్చిన, నిమలన్ = పరమపరిశుద్ధుఁడున నజ్జల్ = ఆశ్రీతులగు మనకుస్వామియును, పజ్జత్తిరువడిప్పిన్నె = కొర్కాసవ (దూది)నలె మృదులములై పరిశుద్ధములుగ నుండు శ్రీపాదపద్మములచే విరాజిల్ల శ్రీనీలాదేవియుండు, కాదలన్ = నిరతిశయ ప్రణయబంధముగల శ్రీకృష్ణపరమాత్మని పాదం = పాదపద్మములను, నణ్ణ = గతుకముగ నాశ్రయించని, వజ్జోర్క్కు = మంః కులకు, అరియ = వైభవమునుగు రైఱింగి యాశ్రయించుటకు శక్యముగానివాఁడగు ఇరామానుశన్ = శ్రీహృదయవరులయొక్క, ఘగ్గన్ది అన్ది = దివ్యకల్యాణగుణచా త్రములదప్ప అన్యమును, ఎన్ వాయ్ = నావాగింద్రియము, కొజ్జి = ముడ్డ మోటలతో (చిన్నపిల్లలు ముద్దుముద్దుగ మాట్లాడునట్లు), పరవగిల్లాదు = స్తుతింపద ఇన్దు = ఇప్పుడు, కూడియదు = నాకుగలిగిన, వాల్వొ = సుఖకమృద్ధిని, ఎన్న = ఏమనివర్ణింతును.

తా॥ సర్వేశ్వరుఁడు సర్వభూతసుముఁడైయుండియు, తన యాశ్రితవిరోధిడై తన్నుఁజేష్టించి మలినమనస్కుఁడగు కంసునియందు దాగ్రహముతో వానిని సంహరిం

యాశ్రీతులఁగాపాడి వారియందు నిరవధిక ప్రేమముఁజూపిన శ్రీసీతాదేవీప్రాణ నాయకుఁడగు శ్రీకృష్ణుని యాశ్రయింపక యహంకరించియుండుచేతసులభ నాశ్రయించుటకు అతిదుర్లభుడగు శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌములయొక్క దివ్యకల్యాణగుణచారిత్రములఁదప్ప వేఱొకవిషయమును నావాక్కు స్తోత్రముజేయదు. ఇట్టియభ్యుదయమును బొందుటకు నాభాగ్యవిశేషము నేమనివర్ణింతును.

శ్లో॥ చిత్తే దోషజుషం వినాశితవతః కంసం విశుద్ధాత్మనో

మన్నాభస్య మనోజ్ఞ మార్దవలసచ్ఛ్రిపాద నీలాశతేః ।

పాదత్యాగ్యగుతాం సుదుర్లభయతిత్సభృద్భృణౌఘాన్విసా

మద్వాక్సైతి నముగ్ధ మద్య కుశలం కిం నామ యాతంనుమ్ ॥

(అను.) ఉభయచేదాంత విజ్ఞాననిధులగు శ్రీభాష్యకౌరుల కల్యాణగుణగణము లనుఁ గుర్తెఱింగియుండు మహాత్ముల నేవించుభాగ్యము నాకెప్పుడుఁగలుగునోగదా! అని యుత్కంఠితులగుచున్నాడు.

కూట్టుంవిది ¹ఎన్దుకూడుజ్గోలో? తేకకురుగైప్పిరా

పాట్టెన్నుం వేదప్పశున్దమిత్తతనై త్త పత్తియెన్నుమ్,

వీట్టికణ్ వైత్త ఇరామానుశక్ పుగల్ మెయ్యుణర్న్దోర్

ఈట్టజ్గల్ తనై ఎ నాట్టజ్గల్ కణ్ణు ఇన్దు మెయ్దిడవే ॥ అ-

తేక కురుగై పిరాక = రమ్యమైన తిరునగరికి నాగులైననమ్మాళ్వార్లను గ్రహించిన, పాట్టు ఎన్దుం = పాశురములని ప్రసిద్ధమైన, వేదం = వేదస్వరూప మగు, పశుం తమిత్తతనై = మృదుమధురపడబంధబంధురమగు 'తిరువాయ్ మొట్టి' యను ద్రావిడదివ్యప్రబంధమును, తేకపత్తియెన్నుం = తమయొక్కభక్తియనెడు, వీట్టికణ్ = వాసస్థామందు, వైత్త = ఎల్లప్పుడును అనుసంధానముజేసుకొనుచు నుంచుకొనియున్న, ఇరామానుశక్ = ఉదైయవరులయొక్క, పుగల్ = కల్యాణ గుణగణములను, మెయ్ఉణర్న్దోర్ = యథావస్థితముగ గుర్తెఱింగియుండువారల యొక్క, ఈట్టంగల్ తనై = సమూహములను, ఎన్నాట్టజ్గల్ = నానేత్రములు, కణ్ణు = చూచి, ఇన్దుం = సుఖమును, ఎయ్దిడ = పొందునట్లు, కూట్టుం = చేర్చుడు, విది = వారినిరవగ్రహనుగ్రహము, ఎన్దు = ఎప్పుడు, కూడుజ్గోలో = సంప్రాప్తమగునో?

తా॥ పరమరమణీయమైన తిరునగరికి నిర్వాహకులై, తమ 'తిరువాయ్ మొట్టి'

1. 'ఇన్దు' అనియు పాఠము.

మూలముగ నెల్లఱకును స్వరూపజ్ఞానముకలిగి యుజ్జీవింతునట్లుచేసిన నమ్మాళ్వార్ల యొక్క దివ్యశ్రీనూక్తిమతల్లికయగు సర్వాధికారి వేదస్వరూపమైన ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధమును తమభక్తిరూపముగు దివ్యసన్నిధిలో బ్రతిష్ఠింపఁ జేసికొనియుండు శ్రీ యమ్మెరుమానారులయొక్క కల్యాణగుణగుణములను వాస్తవికముగ గుర్తెఱింగియుండు విజ్ఞానశేఖరులను ఎల్లప్పుడును విసుగుజెందక నేవించి యానందించునట్టి భాగ్యవిశేషము నాకప్పుడు లభించునోగదా !

శ్లో॥ సద్ధాస్యత్కరుణాద్య కిన్న భవితా రమ్యాకృతి శ్రీపురీ
నేతుర్ధీతిమయశ్రుతి ద్రమిడవాజ్ఞాతం స్వభక్తా గృహే ।
నిత్యేపు ర్యతినాయకస్య ముగుణాన్సన్యసిద్ధిదాం సంహతీ
రాస్తాకీనవిలోచనా న్యవికలం దృష్ట్యాధిగతుం సుఖమ్ ॥

(ఆప.) శ్రీయతిరాజులవారియందు భృథమైన పాపహృయముగలవారి కటాక్ష ములకుఁ బాత్రులైనవారలకు సుఖదుఃఖములు కార్యకరములుకావలె చెప్పుచున్నార

ఇన్బంతరు పెరువీడు వదైయ్దిలె? ఎణ్ణిఱన్ద
తున్బం తరునిరయం పలశూఢీలె? తొల్లులగిల్,
మఁ పల్లయిర్ గట్కిన్తైయవఁ మాయనెన మొట్టిన్ద
అన్బఁ అనగఁ ఇరామానుశఁ ఎన్నై యాణ్ణవనే ॥ 30

తొల్ ఉలిల్ = అనాదిసిద్ధమగు ఈలోకమున, మఁ పల్ ఉయిర్ గట్కు ఇన్తైవఁ = నిత్యసిద్ధులును అసంఖ్యాకులునునగు ఆత్మలకు నాధుడైనవాఁడు, మాయఁ ఎన = స్వరూపగుణవిభూతులచే నాశ్వర్యభూతుడగు సర్వేశ్వరుడని, మొట్టిన్ద = శ్రీభాష్యాది శ్రీకోశములమూలముగఁ బ్రసాదించిన, అన్బఁ = స్నేహ పరవశులును, అనగఁ = ఎవ్విధమైన పాపసంబంధమునులేకయుండు, ఇరామాను శఁ = శ్రీమద్రామానుజులవారు, ఎన్నై ఆణ్ణవఁ = తమనానునిగాఁ జేసికొనిరి. భన్యండనైతిని. (కనుకనిక), ఇన్బంతరు = పరమానందసందాయకముగు, పెరువీడు = పరమపదము, వన్ద ఎయ్దిలేక = సిద్ధించిన నేమి?, ఎణ్ ఇన్తైన్ద = లెక్కలేని, తున్బంతరు = దుఃఖములనిచ్చు, పలనిరయం = అనేకనరకములు, శూఢీల్ ఎఁ = తప్పించుకొని పోతుండునట్లుచుట్టుకొన్న నేమి?

తా॥ జీవాత్మలకు జననమరణాదిదోషములు స్వతస్సిద్ధముగ లేకుండినను అనాది సిద్ధమగు కర్మసంబంధముచే వేవమునుష్ఠాదిజాతులలో జన్మించి బద్ధులైయున్న బ్రహ్మ రుద్రాది నిఖిలజీవరాసులకును శ్రీమన్నారాయణుడే స్వామియనెడు వేదాంత

రహస్యార్థమును ఈచేతను బుజ్జీవింపవలెననెడు అపారకరుచారసనేకమున శ్రీభావ్యు
మందు విశదీకరించిన శ్రీమద్రామానుజులవారు నన్నుశీక్షించి తమదాసవర్ణముతోఁ
జేర్చుకొనిరి. ఈయుత్తమపురుషార్థము లభించినవాకు బంధమోక్షములయం జెక్కడ
నున్నను సమాసమే. కనుక శ్రీయతిరాజులవారియందు భృథమైన పాపివ్యాసుఁ
గలిగియుండి వారికటాక్షుచును బొందినవారికి సుఖదుఃఖములు లక్ష్యములుగావు.

శ్లో॥ పాప్రానన్దద ముక్తిభిః కిముదితై ర్నిస్సంఖ్యదుఃఖప్రదై
రైర్నైకైర్వా నరకప్రదైః కిమస్తి భువనే నిత్యేప్రవాహత్సనా ।
స్థయోనేక చిదీశ్వరో హరి రితిన్నిగ్ధో బ్రువన్నిర్మలః
శ్రీరామావరజః స్వదాస్యకరణే సక్తౌశయం మాం వ్యథాత్ ॥

(అవ.) శ్రీదేవాధిదేవుల (లేవపైరుమాళ్లు) యందత్యంతపాపివ్యాసుఁగల
శ్రీయతిశేఖరుల నేవింపగలుగుభాగ్యము అతినిహీనులమగు మనకు గలిగినదిగదా
యని చెప్పచు నాశ్చర్యచకితులగుచున్నారు.

అణ్ణుగళ్ నాళ్ తిజ్జళాయ్ నిగల్ కాలమెల్లా మనమే ?
ఈణ్ణువల్ యోనిగళ్ తోఁఱుల్లోయ్ ఇన్దు ఓరెణ్ణియ్యై,
కాణ్ తగుదోళణ్ణల్ తెన్నత్తియూరర్ కళుల్ కిక్కి
పూణ్ణవన్బాళక్ ఇరామానుశనై అడై బవర్కే ॥

30

మనమే = ఓ మనసా ! నాళాయ్ = దినములై, తిజ్జళాయ్ = మాసములై,
అణ్ణుగళాయ్ = సంవత్సరములై, నిగల్ కాలమెల్లా = నడచుచున్న కాలమంతయును,
ఈణ్ణు = చేరి, పల్ యోనిగళ్ దోఁటుం = పలుతెఱంగులైన జాతులయందును,
ఊల్లోయ్ = పుట్టుచు సంచరించుచున్నమనము, ఇన్దు = ఇప్పుడు, ఓర్ ఎణ్ =
ఒక తలంపుగూడ, ఇన్దియే = లేకయే, కాణ్ తగుదోళన్ = (నిర్నిమేషముగా) నేమిం
పడగినట్టి దివ్యసుందరభుజమండితులగుటచే పరమార్జ్యమై, అణ్ణల్ = నిరుపాధిక
స్వామిభూతులై, తెక్ అత్తియూరర్ = పరమరమణీయమగు హస్తగిరియందు నిత్య
వాసముఁజేయుచున్న శ్రీవరదరాజస్వామియొక్క (లేవపైగమాళ్లయొక్క), ఇరై =
ఒకటితోనొకటి పొందికతోఁ జేరియున్న, కళుల్ కిక్కి = శ్రీపాదములక్రింద,
పూణ్ణ = ఉంచఁబడిన, అన్బాళక్ = నిరపధిక ప్రేమభరితులైయుండు, ఇరామాను
శనై = శ్రీమద్రామానుజులను, పొరుందిఁ = పరమానందముతోఁబొందితిమి.

తా॥ దిన, పక్ష, మాస, సంవత్సరదూపములుగ జరుగుచువచ్చుచుండు
కాలమంతయును, దేవమనవ్యపశుపక్ష్యాదిజాతులలో పలుమాఱులుబట్టి వర్ధిల్లుగఁ

గాలయాపనముఁ జేయుచుండిన నిర్భాగ్యులమగుమనము, దివ్యోదాత్త గంభీర భుమండితుఁడై భక్తజనసమ్రాహ నాకొరుఁడై శ్రీహస్తాగిరియం దనవరతము భక్తమందరమై వేంచేసియుండు తేవప్పెరుమాళ్ల (జేవాధిదేవ) దివ్యపాదారవిందయుగళమున దత్యంతప్రాప్యముగల శ్రీభగవద్రామానుజుల శ్రీపాదారవిందముల నెల్లప్పుడుఁ జేవింపఁగలిగిన భాగ్యులుగలవారమై యున్నాము.

శ్లో॥ కౌలాన్వత్సర మాసఘస్ర విధయా జాతాన్మహాకా హేమనః

సంఘీభూత బహుప్రకారజనిభు ప్రాప్తప్రజేభా వయమ్ ।

అద్యాతర్కిత మేవ దృశ్యభుజవన్నాభగ్య హస్తీశితుః

పాదద్వంద్వతలే నివిప్రకృదయం రామానుజం సంశ్రితాః ॥

(అను) “ప్రపన్నపారిజాతంబగు శ్రీయొప్పెరుమానారుల నాశ్రయించి భక్తులమైతిమి” అని తిరువరంగత్తముదనాగ్గు సంతోషించుచుండగా;—వీరిని జూచినవారలు “మేముగూడ నాశ్రయించితిమేని సద్గుణములు మాకును గలుగవా?” అనిన, “అమహాత్ము నాశ్రయించినవారికి శ్రీవైష్ణవతేజస్సు శమదమాద్యాత్మగుణములను తమంతట నవియే వచ్చిచేరును” అని సాదించుచున్నారట.

పొరుద్దియ తేగుం పొత్తైయుం తిఱలుం పుగఱ్ఱుం నల్ల

తిరుద్దియ జ్ఞానముం శైల్వముం శేరుం శైయుగలియాల్,

తరుద్దియ ఇలత్తై వణ్ణైయినాల్ వనైడుత్తలిత్త

అరుద్దవఱ ఎజ్జళిరామానుశనై అడైపవర్క్కే ॥

35

శెఱు = సరింపఁజేసెడు, కలియాల్ = కలిదోపముచే, వరుద్దియ = చూడఁ పడుచున్న, ఇలత్తై = భూమిని, వణ్ణైయినాల్ = తమయాదార్యముచే, వణ్ణ ఎడుత్తు = (ఇచ్చట నవతరించి) యుద్ధరించి, అలిత్త = కాపాడినవారను, అరుం = (ప్రపన్నజనమార్గదర్శకులగుటచే తపస్సులలోకల్ల) పరమదుర్లభమైన, తవన్ = “శరణాగతి”యను దివ్యతపోనిష్ఠులునైన, ఎజ్జళ్ ఇరామానుశనై = మాయొప్పెరు మానార్లను, అడైపవర్క్కు = ఆశ్రయించినవారికి, పొరుద్దియ = స్వరూపానురూపముగఁజూచియున్న, తేగుం = తేజస్సుకు, పొత్తైయుం = ఓర్పును, తిఱలుం = (ఇంద్రియజయరూప) బలమును, పుగఱ్ఱుం = దివ్యకల్యాణగుణ ప్రసిద్ధియును, నల్ల = విలక్షణమై, తిరుద్దియ = సుశిక్షితమైయున్న, జ్ఞానముం = విజ్ఞానమును, శైల్వముం = (భక్తిరూపముగు) సంపదయును, శేరుం = తా నే సిద్ధించును.

తా॥ మిక్కిలిపాపభూయిష్ఠునుగు నీకలియుగమున సకలపాణులును కాను

క్రోధలోభాదిదోషములలో మాణిగి నశించుచుండగ, తమ నిష్టేతుక దివ్యకృపచే కలి
దోషములను బోగొట్టి సకలచేతనుల నుజ్జీవింపజేయుటకై ఈలోకమున నవతరించి
శ్రీయఃపతిసన్నిధానమున నీతేజులనిమిత్తమై 'శరణాగతి'యను దివ్యతపస్సు నొన
రించిన మనరామానుజుల నాశ్రయించినవారలు ఆశ్రయించుటకును వారెంత
నీచులుగానున్నను, శ్రీయతిరాజులవారి మహామహిమముచే వారి సర్వదోషములు నిర
న్వయములుగ భ్వంసములై శ్రీవైష్ణవతేజోవిరాజితులైయుండురు. సకలసంపదలుకల్యా
ణగుణములు దివ్యచారిత్రమును వీరలుకొరకున్నను నప్రయత్నముగ నవియే వచ్చిచేరును.

శ్లో॥ యోగ్యోత్కర్ష శుభక్షమాబలయశః సిద్ధిశ్రీయఃప్రాప్తు యు-
ద్ధృత్యుద్ర కలిప్రసీడిత మహిమాగత్య కారుణ్యతః ।
ఉద్భృత్యావన కారిణం పరతపోయా క్తం మదిష్టప్రదం
శ్రీరామానుజదేశికం శ్రితవతో భట్టార్యనూక్తిక్రమాత్ ॥

(అను) ఆస్త్రభూషణాధ్యాయమునందు మనసుని మొదలగువానికి సుదర్శన
పాంచజన్యాయలు అభిమానదేవతలుగా నభివర్ణింపఁబడియున్నవిగదా ! అట్లుగవో నా
సుదర్శనాది దేవతాసమూహముల యభిమానమున్నగదా శమదమాదులు సిద్ధించును?
అనిప్రశ్నింపగ — “ సుదర్శన పాంచజన్యాయులన్నియును లోకసంరక్షణార్థము
శ్రీరామానుజులై యవతరించినవి. లేక వారికనుగుణములైయున్నవి ” అని అను
చున్నారు.

అడై యార్ కమలత్తు అలర్ మగళ్ కేళ్వక్ కై యాభీయెన్నుమ్
పడై యోడు నాన్దగముం పడర్ తణ్ణుం ఒణ్ శార్ణ్ణ విల్లుమ్,
పుడై యార్ పురిశర్ణ్ణముం ఇన్దప్పుదలం కాప్పతణ్ణెన్దు
ఇడై యే ఇరామానుశముని యాయిన ఇన్నిలత్తే ॥ 33

అడై = ఆకులచే, అర్ = నిండియున్న, కమలత్తు అలర్ = తామరపువ్వుమన
వాసస్థానముగాగల, మగళ్ = శ్రీమహాలక్ష్మికి, కేళ్వక్ = ప్రాణనాథుడగు శ్రీ
మన్నారాయణునియొక్క, కై = శ్రీహస్తపద్మమునందున్న, ఆభీయెన్నుం = శ్రీ
'సుదర్శనాభ్యా'స్థని ప్రసిద్ధిఁజెందిన, పడైయోడు = ఆయుధములతోఁగూడ, నాన్ద
గముం = శ్రీనందకఖడ్గమును, పడర్ తణ్ణుమ్ = ఆశ్రీతరక్షణమున న్యాపృతమై
యున్న శ్రీకౌమోదకీగదాయుధమును, ఒణ్ శార్ణ్ణ విల్లుమ్ = పరమవిలతుడైన
శ్రీకార్ణమును దివ్యధనుస్సును, పుడైయార్ పురిశంగముం = విలతునిగఱముచేఁ బూర్ణమై
దక్కునిసుడిగల శ్రీపాంచజన్యశంఖమును, ఇన్దప్పుదలమ్ = ఈభూలోకమును, కాప్ప

దఱ్ఱు ఎఱ్ఱు = రక్షించుటకైయని, ఇన్నిలత్తే = ఈధూలోకమందు, ఇరామానుశముని ఇఱ్ఱయే అయిన = శ్రీరామానుజుల పక్షముననేయున్నవి. (లేక వారిస్వరూపముతో నవతరించినవి.)

తా॥ శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యహస్తపద్మములయందు విరాజిల్లుచున్న, మనస్తత్వాభిమానదేవతయై పరమగంభీరస్వరూపులగు శ్రీసుదర్శనాఘ్నాస్థును, పంచభూతిములకును గారణమై తామసాహంకారాభిమాని దేవతయై విరాజిల్లుచున్న శ్రీపాంచజన్యాఘ్నాస్థును, బుద్ధికభిమానదేవతయై, ఆశ్రీతవిరోధినిరసనక్షమంబగు శ్రీకామోదకీగదాఘ్నాస్థును, జ్ఞానమున కభిమానదేవతయై విలసిల్లుచుండు శ్రీనందకాఘ్నాస్థును, సకలేంద్రియములకును గారణభూతంబగు సాత్వికాహంకారమున కభిమానదేవతయై పరమరమణీయంబగు శ్రీశార్దూఘ్నాస్థును, ఈలోకమున నిఖిలచేతనోజ్జీవనార్థమై యవతరించిన శ్రీభగవద్రామానుజులకు నీజగద్రక్షణకార్యమున సహాయముజేయుటకై వీరిచేతిక్రిందనుండు సేవకులవలె వీరికటాక్షపాతములకై నిరీక్షించుచున్నవి. (అథవా) ఆదివ్యపంచాయుధమూర్తులే శ్రీయతిసార్వభౌములై యవతరించినవి. కాబట్టి శ్రీయైమైరుమానారల నాశ్రయించినవారికి పంచాయుధములును అత్యంతానుకూలములై సద్గుణములను బ్రసాదించుచుండును.

శ్లో॥ పత్రాలంకృత పంకజాతనయా నాథస్య హస్తాశ్రిత
శ్రీచక్రాయుధ హేతినందకగదా శ్రీశార్దూఖోత్తమాః ।
ఏతన్నోజితలావనాయధరణీభాగే జగద్రక్షక
శ్రీరామానుజ దేశికేంద్ర విధయాఽవాయంత ధన్యాత్మకాః ॥

(అవ.) కలిదోష నిరసన సమయములయందును బ్రకాశింపని శ్రీయతిరాజుల వారి దివ్యమహిమ నాపాపసంచయముల నొక్కత్రుటికొలమున నిరసింపగా ప్రకాశించినదని చెప్పుచున్నారు.

నిలత్తై చ్చెఱుత్తుణ్ణుం నీశక్కలియై నిన్దైప్పరియ
పలత్తైచ్చెఱుత్తుం పిటిజ్జీయదిల్లై ఎక పెయ్విన్దై తెణ,
పులత్తిల్ పొటిత్త అప్పత్తగచ్చుమ్మై పొటిక్కియవి
నలత్తై పొఱుత్తదు ఇరామానుశ్శత్రు నయప్పగధ్దే ॥ 38

ఇరామానుశ్శ = శ్రీయైమైరుమానార్లయొక్క, నయంపుగధ్దే = స్వయమే దివ్యగుణచారిత్రములు, నిలత్తై కెఱుత్తు = లోకమును శ్రమపఱచి, ఉణ్ణుమ్ =

హింసించుచున్న, నీశమకలియై = పరమసీచమగు కలియుగమును (దాని), నిశైష్ఠ్య
అరి = స్వరించుటకుశక్తముగాని, బలత్తై = బలమును, శైలుత్తుం = నశించునట్లు
చేసినను, పిఱియియదు ఇత్తై = ప్రకాశించినవిగావు, ఎన్ పెయ్విన్తై = నాచే సంపా
దించబడిన క్రూరపాపసంచయములను, లెక్కపులత్తిల్ = యమునిపట్టణమును,
పొత్తిత్త = వ్రాసియుంచబడిన, అప్పుత్తకం = ఆపుస్తకములయొక్క, శుమ్మై =
భారమును, పొణ్కుయిసిక్ = భస్మీపటముగా చేసినవెనుక, నలత్తై = ప్రకాశ
వైలత్తుణ్ణమును, పొణ్కుత్తదు = పొందినవి.

తా॥ ఈలోకమునందలి సకలప్రాణులయందును కలియుగాభిమానదేవతయగు
శనైశ్చరుడు ప్రవేశించి, సత్కర్మములయందు బుద్ధినిపోషియక శ్రమపఱచుచుండగా
శ్రీయైమ్మెరుమా నారలు అవతరించి తమయపార కరుణాకాంతిపుంజముల బలివ్రమగు
నీకలిదోషమును నశింపజేసిరి, 'కొని అప్పుడు వారిమహిమ అంతగాఁబ్రకాశింపలేదు. నే
నానాడుచేయుచున్న పాపసంచయముల లెక్కలవ్రాసియుంచుచుండు యములోకము
నందలి చిత్రగుప్తుని పెద్దపుస్తకములను అచ్చటి కింకరులుజూచి "ఇతఁడు శ్రీయతి
రాజులవారి కృపాకటాక్షములనుబ్రాహ్మండు, కనుక దండింపదగినవాఁడుకొడు, యతి
రాజులవారి తిరువడి నాశ్రయించిన పరమభాగవతోత్తముల విషయమును ఈపుస్తక
ములు పసికొరావు" అని యాలోచింపపుస్తకముల నన్నిటిని 'కొల్పివేయునట్లు, నాయ
నాదికొలార్జితములగు నపరిమిత తీవ్రపాపసంచయ పర్వతముల ఛేదించి దాసుని సంగ
క్షింపగా— "ఇట్టి అసాధ్యకార్యములఁజేసెడు ఎమ్మెరుమా నార్లయొక్క మహిమ
గదా మహిమ" అని యెల్లఱును గొనియాడునట్లు వారి దివ్యకల్యాణ గుణచారిత్ర
మహిమాదులు ప్రకాశించినవి.

శ్లో॥ ఊజీం సంపరిభావ్య హింసనకరం నీచం కలిం దుర్బరీ-

కృత్యా పుష్కలైలితం నయాతి యమునాభ్రాతుః పుకే స్థాపితమ్ ।

మత్పాపాఘం విశేష పుస్తకభరం సందహ్యపశ్చాద్భృశం

తేజస్వత్వ మవాప లక్షణమునేః శ్లాఘ్య గుణానాం తతిః ॥

(అప.) దేవతాంతరసంస్పర్శము' గలవారినోడి సంబంధమునుమాని శ్రీరంగ
దివ్యక్షేత్రప్రవణులగు శ్రీయతిరాజులవారి పాదారవిందముల, శైల్యుగమును ధ్యానించు
చుండెదను, ఇత పాపములు నన్నేరితి స్ఫులింపునో చూతమని చెప్పుచున్నాను.

నయవేక ఒరుదెయ్వం నానిలత్తై శిలమానిడత్తై

ప్రయలేయెన క్కవిపోల్లి శైయ్యేక్ పొన్నరణ్ణమెన్నిల్,

మయలే పెరుగుం ఇరామానుశక్ మన్నమామలర్ త్తాల్

అయరేక్ అరువినై ఎవ్వాలు ఇన్తు అడర్పదువే ?

3౫

ఒరు డెయ్ నమ్ = జేవోకడై నతమును, నయరేక్ = అపేక్షింపను, నానిలత్తే = ఈభూమియందు, శిలమానిడడై = నీచజనులగుకొండతీని, పునులేవన = (బౌదార్యమున) మేఘమువంటినారా ! అని, కవి = కవనములనుజెప్పి, పోల్లోకోయ్యేక్ = స్తోత్రముచేయును, పాక్ అరంగం ఎన్నిల్ = మనోజ్ఞతమంబగు 'శ్రీరంగము' అనినయెడల, మయల్ పెరుగుం = ప్రేమప్రకర్షజన్యవ్యామోహ మతిశయించి పరమముగ్ధులగు, ఇరామానుశక్ = ఎప్పెరుమా నాల్గయొక్క, మన్ను = ఒకటితో నొకటి పొందికతోనుండి, మామలర్ = పరమశ్లాఘ్యులగు పుష్పములవలె భోగ్యములైయుండు, తాల్ = తిరునడిగళ్ళను, అయరేక్ = మరువను (ఇట్లుండనిక), అరువినై = దుర్వి నాశ్యమగు పాపసంతతి, ఎవ్వాలు = వీరితిగ, ఎన్నై = దాసుడనగు నన్ను, ఇన్తు అడర్పదు = ఇప్పుడు బాధింపగలదు ?

తా॥ ఓ చేతనులారా ! నేను శ్రీయొప్పెరుమా నాల్గను వారియిచ్చడై వతమగు శ్రీమన్నారాయణునితప్ప ఇతరడై వతముల స్మరింపను. ఈలోకమున దేహధారణము కొఱకై, నీచజనుల నాశ్రయించి "మహాదార్యగంపన్నునిమీరు మీకుసాటి యీ పృథ్వీమండలమున నెచ్చటనులేరు" అని యీరీతిగ స్తోత్రముఁజేయును. "తిరువర్జ్జము" (శ్రీరంగము) అనియెవరైనను అనుసంధింపగవిని, అదివ్యదేశమందలి ప్రావణ్యా తిశయముచే, అనుందానందపరవశులై, వ్యాముగ్ధులగు శ్రీయొప్పెరుమా నాల్గ దివ్య స్పృహజీయ మనోజ్ఞతమ పాదారవిందముల సెల్లప్పుడును మలువను. ఇట్లుండ నిక నన్నేరీతి యీపాపములు బాధించునో చూతము.

శ్లో॥ నానన్యం దేవమహం భజేనచ నరానబ్ధోపమశోక్తిః

స్త్రామ్యుర్వాణిం స్పృహజీయ రంగనగరీత్యుక్తా విముక్తాత్మనః ।

శ్రీరామావరజస్య పద్మచరణౌ నో విస్తరావ్యంచితౌ

కూరం పాపమశోద్య పీడయతు మాంకేన ప్రకారేణవా ॥

(అను) 'గీతాభాష్యము' నుగ్రచించిన శ్రీమతిరాజులవారిని నాశ్రయించి కరింపుడని చేతనుల కుపదేశించుచున్నారు.

అడల్ కొణ్డనేమియక్ ఆరుయిర్ 1 నాడక్ అన్తు ఆరణచ్చిల్

కడల్ కొణ్డ ఒణ్నిరుల్ కణ్డలిప్ప పిన్నుం కాశినియోర్,

1. 'నాడక్ అన్తు' అనియు పాఠము.

ఇడరిక్ కణ్ పీడ్ నిడత్రానుం అవ్విణ్విరుల్ కొణ్ణు అవర్ పిక్
పడరుంగుణ్ ఎమ్మిరామానుశతత్ పడియదువే || 32

అడల్ కొణ్ణు = విరోధులనిరసిండు సామర్థ్యముగల, సేమియన్ = శ్రీసుదర్శ
నాద్వైతమును ధరించినవాడై, ఆరుయిర్ = సకలాత్మలకును, నాడన్ = స్వామి
యైన సర్వేశ్వరుడు, అన్తు = అన్తునుడు బంధున్నేహమున శోకవిహ్వలడై
యున్న సమయమున, ఆరణవ్చోర్ = వేదశబ్దములనియెడు, కడల్ = సముద్రము
లోపల, కొణ్ణు = ఒకరికిని చెలియకుండునట్లు గుప్తముగానున్న, ఒన్ = విలక్షణ
మైన, పారుల్ = అర్థములను, కణ్ణు = సాక్షాత్కరించుకొని, అభిప్ప = నిఖిలచేత
సోజ్జీవనార్థమై శ్రీభగవద్దీతాదూపమున ప్రసాదింపగ, పిన్నుం = మరల, కాని
యోర్ = ఈభూమియందుండువారలు, ఇడరిక్ కణ్ = సంసారదుఃఖసాగరమున,
పీడ్ నిడ = పడిపోగా, తానుం = తామును, ఆ ఒన్ పారుల్ = పూర్వమాసర్వ
ేశ్వరుడు సాదించిన పరమవిలక్షణార్థవిశేషములను, కొణ్ణు = స్వీకరించివారినందఱ
కును ఉపదేశించి (తద్వారా), అవర్ = ఆచేతనజాతమంతయును, పిక్ పడరుం =
వీరిననుసరించునట్లుచేసిన, కుణ్ = మహాదారులగు, ఎమ్ ఇరామానుశత్ = మా
రామానుజు మనిసార్వభౌములయొక్క, పడి = స్వభావము, ఇదువే = ఇట్టిదిగదా!
చూడుడు.

తా|| చేతనులారా! భగవద్భాగవత విరోధిబృందములకు మిగులభయంకర
మగు శ్రీసుదర్శనచక్రమును దివ్యాభరణముగఁ దన శ్రీహస్తమున ధరించి, అదృ
శ్యుడై, అభిగమ్యుడై ఆశ్రీతులగు సమస్తచేతనులను సంరక్షించుచుండు సర్వేశ్వ
రుడు, మహాభారతయుద్ధసమయమున సేనాద్వయమధ్యమున అస్థానన్నేహకారణ్య
ధర్మాధర్మభయాకులుడై స్వభక్తాగ్రేసరుండగు శ్రీమధ్యమపాండవుడు అర్జునుడు
యుద్ధముచేయని శోకవిహ్వలడై యున్నప్పుడు వేదాంతవార్షిధి యందఱుగి
యున్న శ్లాఘ్యములగు తత్త్వార్థములను 'శ్రీభగవద్దీత' యను గ్రంథములముగ
సకలచేతనులకును చెలియునట్లు ప్రసాదించి యుపకరించెను. అట్టి దివ్యార్థములను
కలికాలమునందలి చేతనులు చెలిసికొనఁజాలక, ఆత్మహానిగలిగి నశించుచుండ, శ్రీభగ
వద్దామానుజ మనిసార్వభౌములు కరుణాతరంగితాంతఃకరణులై ఆగీతాతాత్పర్యార్థ
ముల సకలహృదయంగమము లగునట్లు 'గీతాభాష్యాది' గ్రంథసంచయోపన్యా
సాదులచే ననుగ్రహించిరి. కాఁబట్టి ఆత్మోజ్జీవన విషయమున పాపివణ్యముగల చేతను
లందఱును, ఇట్టి పరమకారుణికులగు శ్రీయొమ్మెరుమానారల నాశ్రయింపుడు.

శ్లో॥ సామర్థ్యాన్విత చక్రవోభితకరే సర్వాత్మనాథే తదా
 వేదామృనిధిమగ్న మర్థ మతులం దృష్టాపజేష్ఠ ర్యపి ।
 భూమిస్తా నృపదుఃఖసిద్ధ పతితా స్మృష్టాదిత్యాగైః స్వయం
 సమృద్ధ్యానుసరద్ధుణ్యాయమిహం పత్యుః స్వభావోహ్యయమ్ ॥

(అవ.) సదా శ్రీమద్రామాయణ పారాయణముఁజేయు మహాత్ములు సన్నను
 గ్రహించి శ్రీయతిరాజులవారి దివ్యపాదారవిందములతోఁ జేర్చిరి. కనుక నేను
 భగ్యుడనైతి ననుచున్నాను.

పడికొండకీర్తి ఇరామాయణమెన్నుం పత్తివెళ్ళున్
 కుడికొండ కోయిలిరామానుశక్ కుణజ్ఞాః అన్నర్,
 కడికొండ మామలర్తాల్ కలన్దు ఉళ్ళం కనియుం నల్లార్
 అడికణ్ణుకొణ్ణుగన్దు ఎన్నెయుం ఆళవర్కు ఆక్కినరే ॥ 2

పడికొండకీర్తి = భూమియందంతటను వ్యాపించియుండు కీర్తిప్రతిష్ఠలు
 గల, ఇరామాయణం ఎన్నుం = 'శ్రీమద్రామాయణ'మను, పత్తివెళ్ళం = భక్తి
 ప్రవాహమునంతటిని, కుడికొండ కోయిల్ = తనయందులీనముఁజేసుకొనియున్న రత్న
 కరమువలె విరాజిల్లుచున్న, ఇరామానుశక్ = ఎప్పెరుమానార్గయొక్క, కుణమ్ =
 దివ్యకల్యాణగుణగణములను, కూణుం = అనుసంధించుచుండు, అన్నర్ = భక్తుల
 యొక్క, కడికొండ = నువాసనగలిగి, మామలర్ = పరమభోగ్యములగు పద్మముల
 వలెనుండు, తాల్ = శ్రీపాదములయందు, ఉళ్ళం = ముసుగు, కలన్దు = కూడి,
 కనియుం = (పండినపండువలె) స్నేహముతోనుండు, నల్లార్ = పగమవిలక్షణులగు
 కూరత్వాత్మావలంబి శ్రీవైష్ణవులు, అడి = ఈయాత్మవస్తువు భగవదధీనమనెడు దీనిమూల
 మును, కణ్ణు = చూచి, ఉకన్దు = సంతోషించి, ఎన్నెయుం = సన్నగుడ,
 కొణ్ణు = అంగీకరించి, అవర్కు = అయెప్పెరుమానార్గతు, ఆళ్ ఆక్కినరే = నేను
 భూతులమగునట్లు చేసిరి.

తా॥ ఈలోకమునందలి చేతనులు పారాయణముఁజేసి యుజ్జీవించునిమిత్తమై
 సత్సత్వలోకమునుండి చతుర్ముఖబ్రహ్మయు నారదుఁడును ఈభూలోకమునకువచ్చి శ్రీ
 వాల్మీకిమహర్షి మూలమునఁ జగత్ప్రసిద్ధమగు శ్రీరామాయణమును బ్రవర్తింపఁజేసి
 నట్లు ఎల్లప్పుడూ పారాయణముజేయుచుండు పరమభాగవతోత్తముల దివ్యపాదార
 విందములయందు అత్యంత ప్రావణ్యముగలిగిన పరమవిలక్షణులు, ఇతడు భగవచ్ఛేష

భూతుండని మిగుల ప్రేమతోఁగటాక్షించి, ఆయెమ్మెరుమానార్ల శ్రీసాదారవింద
ములయం దాశ్రయించునట్లుచేసి నన్ను భజ్యునిగావించిః.

శ్లో॥ తోటివ్యాప్త యశఃప్రకాశ భగవద్రామాయతాఖ్యానవ-
త్ప్రేమాంభోనిధివాగ్భూమి యతిరా త్కీర్తిం స్తుతా కుర్వతామ్ ।
స్నిగ్ధానాం శుభగచ్ఛపద్యదయోః సత్కాశయాః సాధవో
మచ్ఛేషత్వ విలొకనోదితముదో మాం తస్య దాసం వ్యధుః ॥

(అవ.) ఇట్లు శ్రీవైష్ణవలమూలమున నన్ను దాసునిగ నంగీకరించిన మీర, ఇన్నిదినములు గనీయూరిలోనుండు నన్ను పేక్షించుటకు పోతు వెయ్యుదియని యడుగు చున్నారు.

ఆక్కి అడిమై నిలైప్పిత్తనై ఎనై ५ ఇన్దు అవమే
పోక్కి ప్పటత్తిట్టడై పొరుళా మున్ను? పుణ్ణియర్ దమ్,
వాక్కిల్ పిరియా ఇరామానుశ! నిన్నరుళి వణ్ణమ్
నోక్కిల్ తెరివరిదాల్ ఉరై యాయ్ ఇన్దునుళ్ళురుళే ॥ 3౮

ఎనై = ఆనాదికాలముగ నహంకరించియున్ననన్ను, ఆక్కి = శేషత్వము నకు సమ్మతించఁజేసి, అడిమై = తదీయపర్యంతముగ దాస్యరసమున, నిలైప్పిత్తనై = అవగాహనముఁజేయించిన దేవరవారు, ఇన్దు = ఇపుడిట్లుజేసికొనవలసియుండగా, మున్ను = పూర్వకాలమంతయును, అవయే = వ్యర్థముగ, పోక్కి = పోనిచ్చి, పుటత్తు = ఇతరవిషయములయందు, ఇట్టదు = ఉంచినది, ఎన్ పొరుళా = ఏకారణముచేత?, పుణ్ణియర్ తమ్ = దేవరవారి దివ్యమహిమలగు రైలుంగనట్టి భాగ్యవంతుల యొక్క, వాక్కిల్ = వాక్కులందు, పిరియా = ఎడతెగక నివసించుచున్న, ఇరామానుశ = ఓరామానుజమునిసార్వభౌమా! నిన్ ఆరుళి దేవరవారికరుణయొక్క, వణ్ణమ్ = విధమును, నోక్కిల్ = చూచినయెడల, తెరివరిదు = దుర్బ్రహ్మముగా నున్నది, ఇన్దునుళ్ పొరుళ్ = ఈనూత్తునుగు పరమార్థమును, ఉరై యాయ్ = దేవర వారే యానతివ్యవలయును.

తా॥ పరమభాగవతోత్తములచే సంకీర్తనముఁజేయఁబడుచున్న దివ్యకల్యాణగుణ పరిపూర్ణులగు నోరామానుజమునిసార్వభౌమా! మీరు నిత్యవాసముఁ జేయుచున్న యీదివ్యదేశమునందే నేనెంతోకాలముగ నుండియున్నను దాసుని ఇదివఱకు నంగీకరింపక, ఉదాసీనులైయుండి, ఇప్పుడు విషయాంతర ప్రవణుండనగు నన్ను శ్రీకూర్తా భ్యాస్తన పురస్కరింపఁజేసి శేషత్వమున కంగీకరించునట్లుచేసి, అదిమాత్రమేగాక

తపీయశేషత్వపర్యంతము అతేక్షగలుగునట్లు అనుగ్రహించిన దేవరవారు, ఇదివరకే సన్ను గటాక్షింపక విషయాంతరములలో వ్యర్థముగ లంపటుడనైయుండునట్లుంచి నందులకు గాఢమెయ్యదియో నాకు బోధపడకయున్నది. దేవరవారి కృపాప్రభావ మెవ్వరికిని దుర్ద్రావ్యముగానున్నది. కాబట్టి కృపజేసి దేవరవారే ఈనూత్నార్థమును సెలపియుండు.

శ్లో॥ త్వద్దాస్యం విరచయ్యతావశ జనాసక్తం త్వమద్యాకృతా
మాం వ్యర్థం విషయాతీనక్తమనసం పూర్వం కి మర్థం వ్యథాః ।
భాగ్యోత్కృష్టవచః సదేడ్యయతిరాట్ కారుణ్యరీతిర్నితే
దుర్జేయైవ విలోకనే ఎదతుమే నూత్నార్థ మేతం భవాత్ ॥

(అవ.) ఉదయవరలు చేసిన రక్షణాది కార్యము లితరులచేజేయశక్యముగా దనుచున్నారు.

పొరుగుం పుదల్వరుం పూమియుం పూజ్ఞుల్లారం ఎన్జే
మరుల్ కోణ్ణ ఇత్తైక్కుం నెజ్జే ! మన్మథార్ తరమో ?
ఇరుల్ కోణ్ణ వెన్దుయర్ మాన్మథి త్రన్నిటిల్ పెరుంపుగ్గఱ్
తెరుళుం తెరుల్ తన్దు ఇరామానుశక్ శెయ్యుం శేమజ్జల్లే ॥ 3:-

నెజ్జే = ఓ మనసా !, పొరుగుం = ద్రవ్యమును, పుదల్వరుం = బిడ్డలును, పూమియుం = త్రేత్రమును, పూజ్ఞుల్లారం = రమ్యమైన కొప్పలుగల స్త్రీలును, ఎన్జే = అనునట్టి తాకికవిషయభోగముల నపేక్షించి, మరుల్ కొండు = బుద్ధి లేక, ఇత్తైక్కుం = దుఃఖముతో గృహించుచుండు, నమత్కు = మనకు, ఇరుల్ కోణ్ణ = అజ్ఞానమును చీకటితోఁగూడిన, వెన్దుయర్ = హృదయములగు వ్యసనములను, మాన్మథి = పోగొట్టి, తక్ = తమయొక్క, ఈజుతల్ పెరుం పుగ్గఱ్ = నిత్యమై నిరవధికమైన దివ్య కల్యాణగుణముల నే, తెరుళుం = తెలిసికొనవలసినదగు, తెరుల్ విజ్ఞానమును, తన్దు = అనుగ్రహించి, ఇరామానుశక్ = ఎప్పెరుమానార్లు, శెయ్యుం = చేయుచుండు, శేమజ్జల్లే = త్రేమములు, మన్మథార్ = ఇతరులచేజేయటకు, తరమో = తర మగునా ?

తా॥ ఓ మనసా ! పుత్ర దార గృహ త్రేత్ర ధనాదులగు తాకిక విషయోప భోగములయందు వ్యామోహముంచి జ్ఞానహీనులమై యధఃపతితులమగు మనయొక్క వ్యసనములనుఁ బోగొట్టి నిత్యమై నిరవధికమైయుండు తమ కల్యాణగుణసమూహము

అన్నియును గుర్తెలుగునట్టి జ్ఞానమునిప్పించిన, ఉద్దేశమువారులు చేయునట్టి రక్షణకార్యములు మఱియొకరిచే జేయశక్యముగాదు.

శ్లో॥ సంపత్పత్ర మహీ కలత్ర విషయవ్యామోహ సన్తాతనా-
మస్తాకం హృదయా న్యపూరుషకృతా రక్షాను పుర్యాత్మి-ము :
అజ్ఞానానిత తివ్రదుఃఖనిచయం ప్రాప్య స్వకీయధ్రువ
శ్రీమత్క్రిమతిం ప్రదాయ విహితా రక్షా యతిత్వాభృతా ॥

(అప) రత్నాపేక్షలేకయే త్రివిక్రమావతారమున సర్వేశ్వరుఁ డెల్లవారిని సంరక్షించినట్లు శ్రీయతిరాజులవారును ధర్మార్థకామాదిసర్వపురుషార్థములను పరమాత్మునిపరముగ నొనరించి యెల్లఱకును నుపజేసించి రనుచున్నాడు.

శేమనల్ వీడుం పొరుగుం తరుమముం శీరియ నత్
కామముం ఎన్తివై నాన్దెప్పర్ నాన్దెనుం కణ్ణనుక్కే,
అమదుకామ అమఱమొబురుల్ వీడిదత్తైన్దు¹రైత్తా
2వామనకశీలక ఇరామానుశక ఇన్దమన్తిశైయే ॥

౪౦

వామనక=చేతను అ పేక్షింపకయే రక్షించునట్టి శ్రీవామనుని వంటి, శీలక=బౌద్ధా
ర్యాది కల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణుడగు, ఇరామానుశక=ఎమ్మెరుమానార్లు, శేమం =
తేమరూపమై, నల్ = విలక్షణమైయుండు, వీడుం = మోక్షమును, పొరుగుం =
ధనమును, తరుమముం = ధర్మమును, శీరియనల్ కామముం = క్లాఘ్యమై విలక్షణ
మగు కామమును, ఎన్దు = అనెడు, ఇన్దెనాన్దు=ఈనాల్గింటిని పురుషార్థములని చెప్పు
దురు, నాన్దెనుం = ఈనాల్గింటిలో, కణ్ణనుక్కే = సర్వేశ్వరునియందే, అమదు=అగు
నట్టి, కామముం = అభినివేశము (కామపురుషార్థమనఁబడును), ఇదఱున్దు=ఈకామ
పురుషార్థమునకు, అఱున్దు = ధర్మమును, పొరుళ్ = అర్థమును, వీడు = మోక్షమును
(సంబంధించియుండును), ఎన్దు = అని, ఇన్దమన్తిశై = ఈభూమియందు, ఉరైత్తాక=
ప్రసాదించిరి.

తా॥ విద్వాంసులు సాధారణముగ ధర్మ, అర్థ, కామ, మోక్షములను నాలుగు
పురుషార్థములని చెప్పుదురు. శ్రీవామనస్వామి త్రివిక్రమావతారమున లోకులు
అపేక్షింపకున్నను తామే సకలచేతనాచేతనములయొక్క శిరస్సులందు తమ శ్రీపాద

1. 'వామనకశీలక ఉరైత్తాక' పా. అ.

2. 'వామనకశీలక' అనియు పాఠము.

ములనుంచి యందఱును భోగ్యవంతులగునట్లు వారివారి మనోరథానుగుణముగ చతుర్విధపులు సార్థముల నీప్పించి యుపరించినవిధమున, అట్టి శ్రీవామనాచార్యుని స్వభావముగ లిగియుండు శ్రీమతి శేఖరులవారు శ్రీమతీపతియందలి మోహముచే కొమపురు సార్థమునియును, ధర్మము దానికి కొరోధులగునానిని హరించుట నొనఁచు ఆగ్రము కైంకర్యరూపముగ నుపరించుటవలనను, మోక్షము నమోఘనృద్ధి గలగుటవలనను, ఈ మూడింటిని శ్రీమతీపతియందలి యాశ యనుకొమపురు సార్థమునకే శేషమై సంబంధించియుండునదియని తమ నిర్వృత్తుక కృపాకటాక్షముచే సకలచేతనులకును ఉపదేశింతురు.

పాతాంతరము—వామనక శీలక ఉద్దేశ్యం = వామనునిస్వభావమును సాదించిరి. (మిగత యథాపూర్వమే).

సర్వేశ్వరునియందుగలగు కొమము ల్లాఘ్యమైనను, వాఁడు సులభుఁడు కాదే యని లోకులు సందేహింతురు. శ్రీవామనాచార్యుని లోకుల ప్రార్థనాదులులేకయే సమస్తప్రాణులకును తమశ్రీమత్పాదావధముల భూజనముగ నొసగుటచే సర్వేశ్వరుఁడు పరమసులభుఁడేయని యావామనుని యాచార్యుని ప్రసాదించిరిని భావము.

శ్లో॥ తేమోఽన్యగ్నితముక్తిరర్థనివహో ధర్మః స్వతః సుధర్మః
కామశ్చేత్యయకాన్యగ్ని చతుర్వక్త్రాపి కామాచారాః ।
శ్రేష్ఠస్వస్యహి వృద్ధిహేతవ ఇమే ధర్మార్థమోక్షా ఇతి
ప్రాణోచ ద్భలివైరి శీల యతిరాడన్తి జ్ఞాగత్యాస్తతే ॥

(అవ.) సర్వేశ్వరుఁ డనేకావశాగములనెత్తి అనేకవిధములఁ జేతనుల నుజ్జీవింపఁ జూచినను ప్రయోజనపడక పోయెను. శ్రీరామానుజులవలెరించిన నెనుక వారి యనుగ్రహవిశేషముచే నెల్లఱును శ్రీమన్నారాయణుఁడే ప్రాప్తశేషియని తెలిసి కొని యాశ్రయించి యుజ్జీవించిరనుచున్నారు.

ఆరభిరాగము - చూపక శాశం.

మణ్డిశై యోనిగళో దోఱుం పిఱన్దు ఎజ్జళో మాదవనే
కణ్ణుట నిట్కిలుం కాణగిల్లా ఉలగోర్ గళెల్లాన్,
అణ్ణలిరామానుశక వన్దు తోవ్వియ అన్పొయుదే
నణ్ణరుజ్ఞానం తలైక్కొణ్ణు నారణ త్కొయినరే ॥

రం

మణ్డిశై = ఈభూలోక మునందలి, యోనిగళోదోఱుం = మనుష్యపశుపక్ష్యాది

నిఖిలజాతులయందును, పిఱిన్దు = అవతరించి, ఎఱ్ఱన్ = మనకు నాథుడగు, మాడ
వనే = శ్రీయఃపతియే, కణ్ = శేత్రములకు, ఉఱి = అగుపడునట్లు, నిఱ్ఱిలుం =
నిలచినను, కొణిగిల్లా = చూచుటకకత్తులగు, ఉలకొర్ గళిల్లామ్ = లోకులంద
ఱును, అణ్ణల్ = స్వామియైన, ఇరామానుశక్ = ఎమ్మెరుమానార్లు, వన్దు =
ఈభూలోకమునకువచ్చి, తొన్బియ = అవతరించిన, అప్పొమ్మజే = అసమయముననే,
నణ్ అరు = స్వప్రయత్నముచే బొందనకక్యమగు, ఇంసంజ్జానము, తలైక్కొణ్ణుం =
ఉన్న స్థకమై (అతిశయించి), నారణ్ కుక్క = శ్రీమన్నారాయణునికి, అయినర్ =
దాసభూకులైరి.

తా॥ భూలోకమునందలి సంసారుల సంరక్షించుటకై సర్వేశ్వరుడు మనుష్య
పశుపక్ష్యాది నిఖిలజాతులయందును అనేకావతారములనెత్తి యుండఁజేసిని సులభుడై
కంటి కగపడుచుండినను సంసారులు సర్వేశ్వరుని స్వరూపముఁ దెలిసికొన నేరక
యాశ్రయింపరైరి. ఇట్లుండ మనకు స్వామియను సకలవిధబంధపునగు శ్రీ
యుడైయవలవారవతరించికపిత్తుట వారియగుగ్రహవిశేషముచే సంసారిచేతనులు
నమిచ్చిన జ్ఞానానుసానపరిపూర్ణులై శ్రీమన్నారాయణుడే తమకు సర్వవిధముల
ప్రాప్తశేషియని తెలిసికొని యశానినాశ్రయించి యుజ్జీరించిరి.

శ్లో॥ మేదిన్యాం ప్రతియోని జన్మబహుల ప్రాప్యోన్నదీయే ప్రభౌ
శ్రీ సేత్యగ్వి చతుషోవిషయతాం ప్రాప్తేతమా నేషీతుమ్ ।
లోకస్థాః కథలూ ధవే యతిపతా వాగత్య జాతేషీతా
దుష్పరిపాం ధిషణా మవాశ్య భగవద్దాసాస్తవైవాభవత్ ॥

(అవ.) ఎమ్మెరుమానారులు “శ్రీరంగనాథుడగు శ్రీయఃపతియే” మన
కల్లఱకును నాథుడని యుపదేశించి యుజ్జీవింపఁజేసి రనుచున్నారు.

అయితైయార్ కొంగై తఱ్ఱుం అక్కొదలశ్శన్ బ్రమ్మన్ది
మాయుం ఎన్నాన్దియై వన్దెడుత్తాక్ ఇన్దు మామలరాళ్,
నాయగక్ ఎల్లాడియిర్ గట్టుం నాడ అరజ్జనెన్నుమ్
తూయవక్ తీదిలిరామానుశక్ తొల్లారుళ్ శురనే । ౪౨

అయై ఇత్తైయార్ = తమకుదగినట్లు మనోజ్ఞ భూషణాంశితులగు రమణీహణుల
యొక్క, కొంగై = స్తనములయందు, తంగుం = నిలిచియుండు, అక్కొదల్ =
వర్ణింపవలవిగానట్టి ప్రాయమనెడు, అళలు = బురదయందు, అఱ్ఱున్ది = చిహ్నుకొని

(ముఠిగి), మాయం = నశించిపోవుచున్న, ఎక్ అవియై = నాయాత్మను, మామల రాళ్ = స్పృహజీయ పద్మపుష్పనివాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మికి, నాయకక్ = నాథుఁడైన, అరణ్యక్ = శ్రీరంగనాథుఁడు, ఎల్లా ఉయిర్ గట్టుం = సమస్తజీవులకును, నాడక్ = స్వామి, ఎన్నం = అని (ఉపదేశించునట్టి), తూయవక్ = పరిశుద్ధుఁడైన, తీదయిల్ = నిరవద్యహృద్యస్వరూపుఁడగు, ఇరామానుశక్ = ఎమ్మెరుమానాగ్లు, తోల్ = అనాదిసిద్ధమైన, అరుళ్ = కృప, శుగన్దు = అభివృద్ధి నొందగా, వన్దు = ఇచ్చటికివచ్చి, ఇన్దు = ఇప్పుడు, ఎడుత్తాక్ = ఉద్ధరించిరి.

తా॥ ఆపాదమస్తకము ఆయాఅవయవములవలనదగిన ఆభరణముల ధరించి చందన పుష్ప వస్త్రాద్యలంకారములచే కన్నులకు రమ్యముగఁ గానఁబడుచుండు యావనశ్రీలయొక్క స్తనమండలములందలి ప్రేమయును బురదలోఁ జిక్కుకొని నశించునట్టి దాసునకు, ప్రపంచమునందలి సకలాత్మలకును ఖ్యాతి లాభ పూజా ద్యపేక్షాగంధవిధులును పరిశుద్ధజ్ఞానానుష్ఠానాది పరిపూర్ణులునగు ఎమ్మెరుమానాగ్లు తమస్వాభావిక కృపాతిరేకమున “ శ్రీయఃపతియగు శ్రీరంగనాథుఁడే స్వామి ” యని యుపదేశించి యుజ్జీవింపఁజేసిరి.

శ్లో॥ అన్తదూభమా నుందరీ స్తనగల తేప్రిమ ప్రకన్దోల్లత-

న్నశ్య న్తామకజీవమేత్య భృతవా నద్యాభిక్ న్యా పతిః ।

సర్వాత్మాధిపతిర్ని రంగనగరీనేతేతి జల్ప సుధీ-

ర్నిర్దుష్టో యతిరాట్ ప్రభావకృపయా సమూర్ణయా సంయుతః ॥

(ఆమ.) శ్రీమద్రామానుజులవారి చతురతరీణుంత్తమును పరమభక్తితో నను సంధింపుఁడు. మీకు సర్వారిప్సములును నివృత్తములై సకలశుభములును చేకూగును. ఇది నాయనుభవముచే తెలిసికొంటిని; వినుఁడు అని చేతఁజలఁ బ్రబోధించుచున్నారు.

శురక్కుం తిరువుం ఉణర్వుం శొలప్పగిల్ వాయముదమ్

పరక్కుం ఇరువినై పల్లఱిఱవోడుం పడియిలుళ్ళిర్,

ఉరైక్కిన్ద్రనక్ ఉమక్కు యాక్ అఱుంశీఱుముఱుకలియై

త్తురక్కుం పెరుమై ఇరామానుశ నెన్దు శొల్లుమినే ॥

౪౩

పడియిల్ = (శ్రీమైమెరుమానాగ్లు అవతరించుటచే మహాభాగ్యసంపన్నయై యుండు) భూమియందు, ఉళ్ళిర్ = నివసించుచున్న చేతనులారా!, యాక్ = అను భవరసికుఁడనగునేను, ఉమక్కు = మీకెల్లఱుకును, ఉరైక్కిన్ద్రనక్ = చెప్పుచున్నాను, అఱుమ్ = ధర్మమును, శీఱుం = సహింపకకోపించుచు, ఉఱుకలియై =

ప్రబలుడైన కలిపురుషుని, తురక్కుం = పాఠదోలునట్టి, పెరుమై = మహత్వము గల, ఇరామానుశక్ ఎన్ఱు = శ్రీ 'రామానుజు' అని వారితిరునామములను, శొల్ల మిక్ = అనుసంధింపుడు, తిరువుం = భక్తిసంపదయును, ఉణర్వుం = జ్ఞానైశ్వర్యమును, తురక్కుం = వృద్ధిబొందును, శొలప్పగిల్ = చెప్పనారంభింపగ నే, వాయ్ = వాక్కునందు, అముదం = అమృతము, పరక్కుం = ప్రవహించి నిండియుండవలెను, ఇరువిన్ = మహాపాతకములు, పర్మి అఱి = సంబంధమును పరిత్యజించి, ఓడుం = పరుగిడును.

తా॥ ఓ చేతనులారా! నేను నాయనుభవముచే జరిసికొనినవిశేషమును చెప్పుచున్నాడను; వినుడు, ధర్మహానియును అధర్మాభివృద్ధియును సర్వత్ర వ్యాపించియుండు కలిప్రాబల్యమును బోగొట్టునట్టి మహాప్రభావశీలరగు శ్రీయైమ్పెరుమానారల చతురత్వరీసుం త్రమును అనుసంధింపుడు. మీకు సకలసుభములును జ్ఞానభక్తివైరాగ్యములును గలిగి వృద్ధిబొందును, అట్టి తిరునామమును అనుసంధింప నారంభించినపుడే వాక్కునకు అమృతమువలె భోగ్యముగనుండును. బ్రహ్మహత్యాది పంచమహాపాతకములును సవాసనముగ నశించును.

శ్లో॥ స్వాతాం భూతిమతీవనో విరచనోద్యోగే నుధాసమ్భవే-

ద్వాచాయా మవలన్మృత్య పాపనివహా ధావే తన్మూలక్షయమ్ ।

భూస్థావః ప్రవదాన్మృత్యం పృథగ్విధేయః కలిధ్వంసక-

శ్రీమాహాత్మ్య సమేధిః త్వితికలత్రాతేతి సజ్జల్పతః ॥

(అవ.) చేతనులారా! శ్రీయైమ్పెరుమానారల దివ్యశ్రీనామముల ననుసంధించిన యెడల సకలపురుషార్థములును కరతలామలకములగును. ఏల నామాటలనన్నివారి నాశ్రయింపరు? అని విచారపడుచున్నారు.

శొల్లార్ తమిళ్ బిరుమూస్తుమ్ శురుగళ్ నాన్దుం ఎల్లై

యిల్లా అఱినెటియూవుం తెరిన్దవక్ ఎణ్ణరుళ్ళీర్,

నల్లార్ పరవుం ఇరామానుశక్ తిరునామం నమ్మి

కల్లార్ అగలిడత్తోర్ ఎదువేతెన్ఱు కామిప్పరే ॥

రర

అకల్ ఇడత్తోర్ = అతివికాలమైన భూమియుండును నిఖిల ప్రాణులును, పేలు = పురుషార్థము, ఎరుఎన్ఱు = ఏదియని, కామిప్పర్ = కోరుచుందురు, శొల్ అర్ = శబ్దములు నిండియుండునదై, ఒరు = అద్వితీయమై, మూన్ఱు = (ఇయర్, ఇన్ఱై, నాడకం) అని మూడువిధములుగానుండు, తమిళుం = ద్రావిడనేదములను,

నాన్దకురుదిగళ = నాలుగుపేదఃములును, ఎల్లయిల్లా = అంతములేని, అటనెటి = భర్తచూర్ణములగు, యావుం = సమస్తములును, తెరివ్వుం = చక్కగఁగఁగైఱిగినవారును, ఎవ్ అరుం = తెక్కింపకకర్మముగాని, బీర్ = కల్యాణగుణములుగలవారును, నల్లార్ = సజ్జనులచే, పగవుం = ప్రియమిత్రమునను స్థాపితమైనబడుచున్న, ఇరామానుశక్ = రామానుజులవారియొక్క, తిరునామం = తిరునామములను, నమ్మి = నామాటలనునమ్మి, కల్లార్ = అభ్యసింపగు.

తా॥ నిఖిలసంసారిచేతనులును పుగుపెర్గమునుగుఱించి సంజీవించుచున్నారు. సంస్కృత ద్రావిడరూపములగు ఉభయపేదవేదాంతములను తగుపబ్బించుచుండులగు స్మృతిచోసపురాణాది సకలశాస్త్రములను చక్కగాఁగఱిసినవారును, సమస్త కల్యాణగుణాత్మనులును, సకలసత్పుణములును మహిమూర్తియును నగు శ్రీయెమ్మేరుమానాగుల దివ్యతీరునామముల ననుసంధింపినయెడల సకలపుగుపెర్గములును కరతలామలకములగును. ఇంగు సంకయపేమాస్త్రమును లేగు. ఈ నామాటలనమ్మి వారి దివ్యశ్రీనామసంకీర్తనముఁ జేయకయున్నారేయని చింతించుచున్నారు.

శ్లో॥ నూత్త్రాపూర్ణవిలక్షణత్రివిధతాగమ్యం నవో ద్రావిడం

వేదానాత్మ చతుష్టయం నిగపథీ ధర్మధర్మచూర్ణా నసి ।

సర్వాత్మాతవగోఽన్యసంఖ్యగుణవత్సంకీర్త్య యోగిభిరు

ర్నామాన్యాదగతో వదన్తి న కుగా ఇచ్చన్తి శోగ్ధన్వీతి ॥

(అవ) శ్రీరామానుజా! తమ సమదర్శిత్వము సర్వభూతముచూత్వమును వర్ణించుటకలవిగాక యొక్కని చెప్పెనున్నారు.

వేటొస్తు ముగ్ధులై నికశరణన్తి అప్పేటలి స్తమ్ము-

అటొస్తుమిల్లె ముగ్ధులై చరణన్తి ఎన్దు ఇప్పొగుళై,

త్రేఱుమవర్కుం ఎకత్తుం ఉన్తెన్తివలెన్తి శొల్లాల్

కూఱుం పరమన్తు ఇరామానుజా! మొన్దున్తికూడితే ॥ ౪౫

ఇరామానుజా = ఓరామానుజా మునిపార్వభోగా! నికశరణం అన్తి = చేవరవారి దివ్యపాదారవిందముఁ దప్ప, ముగ్ధులై = ఇబ్బమైన పుగుపెర్గము, ఒన్తుం = ఒకటియును, ఇల్లై = లేదు, అప్పేట = ఆఫలములను, అలితమ్ము = ఇచ్చుటకు, అచ్చరణ్ అన్తి = ఆదిత్యసాదారవిందముఁ దప్ప. ముగ్ధులై = చేరైనయంబయము, ఒన్తుఇల్లై = ఒకటియునులేదు, ఎన్దు = అని, ఇప్పొగుళై = ఈతత్వనిర్ణయ

మును, తేఱుం అవర్క్కుం = వాస్తవముగఁ జెలిసికొని న మైదువారికిని, ఎనక్కుం = నాకును, ఉనై = మిమ్ముల, తద్ద = ఇచ్చిన, శైమ్మై = మంచివిధమును, మెయ్ మై సత్తముగ, కూడిడిల్ = చెప్పినయెడల, శొల్లాల్ = వాక్కుచే, కూఱుం = చెప్పుటకు, పరం అస్తు = శక్త్యులుగారు.

తా॥ భగవద్రామానుజమునిసార్వభౌమా ! మీదివ్యపాదారవింద ద్వంద్వమే ప్రాప్యప్రాపకములనియును, సకలపురుషార్థముల నిచ్చుటకు మీశ్రీపాదములతెప్ప వేటొకటి లేదనియుండు సుదృఢ భక్తివిశ్వాస పరిపూర్ణులకును, అట్టిజ్ఞానములేని నాకును ఒకేవిధముగ దేవరవారు కృపజేయుచున్నారు. ఇట్టిదేవరవారి సర్వభూత దయయును, సమదర్శిత్వమును వర్ణించుట కలవిగాకయున్నది.

శ్లో॥ నప్రాప్యం కిమపి త్వదీయచరణా దస్యత్ర తత్ప్రపణే
కిచ్చి తాన్ధవమన్య దస్తి చరణా త్తస్మా దృతేనగ్ధం త్వియమ్ |
ఇత్థం జ్ఞాతవతాం మయాపిత భవద్దాన ప్రయక్తార్జనం
నోవాచా విదితుంక్షమం యతిపతే తత్వేనిరూప్యే సతి ||

(అప్.) శ్రీ యతిరాజశేఖరుల నే సర్వవిధబంధుభూతులనుగఁ బ్రపత్తిజేయు చున్నానని తెలుపుచున్నారు.

కూఱుం శమయజ్ఞభౌఱుం కులై య కువలయఃతే
మాఱ్ పణి త్త మతైయుణ్ న్దోనై మదియిలియే,
తేమమ్మడి ఎకమనం పుగున్దానై త్తిశై యనై త్తుమ్
ఏఱుంగుణానై ఇరామానుశనై ఇతైజ్ఞానమే ||

రః

కూఱుం = (అక్రమముగ) వాదించునట్టి, శమయజ్ఞో = బాహ్యకుదృష్టి మతములు, ఆఱుమ్ = ఆరును, కులైయ = నిర్ములములగునట్లు, కువలయతే = భూమండలమునందు, మాఱ్ = నమ్మాత్వారులు, పణిత్త = ప్రసాదించిన, మతై = ద్రావిడ శేదమగు 'తిరువాయ్ మొట్టి'ని, ఉణర్ న్దోనై = బాగుగనభ్యసించినవారును, మదియిలేన్ = జ్ఞానకూన్యూడనగు నేను, తేఱుమ్మడి = ఉట్టివించునట్లు, ఎకమనం = నామనగునన, పుగున్దానై = ప్రవేశించినవారును, త్తిశైయనైత్తుం = సకలదిక్కుల యందును, ఏఱుం = నిండిన, కుణానై = దివ్యకల్యాణగుణగుణములు గలిగినవారునునైన, ఇరామానుశనై = ఉడైయవరులనుగూర్చి, ఇతైజ్ఞానమే = శరణాగతిఁజేసితిమి.

తా॥ వాస్తవికార్థకూన్యములై, నిరర్థకములై, శబ్దములమూత్రము సారముగ గలిగినవై, శేదవిరుద్ధార్థ బోధకములైయుండు బాహ్యకుదృష్టి మతములందును, నిర్జ్ఞా

అమలగున ట్టానరించుటకై, ప్రపన్నజనకూటస్థులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లనుగ్రహించిన ద్రావిడవేదముగు 'తిరువాయ్మొయి' దివ్యప్రబంధముయొక్క శబ్దాన్తభావరసముల నన్నింటిని బాగుగ ననుభవించిన మహారసికులును, మహాయశస్సంపన్నులును, సమస్త కల్యాణగుణాత్మకులును, నాకు జ్ఞానశేత్రమును గృహజేసినవారును నగు శ్రీయతిరాజ శేఖరులనే సర్వవిధ బంధుభూతులనుగాఁ బ్రపత్తిజేయుచున్నాను.

శ్లో॥ ఉత్తేయకార్థక మణ్మత ప్రమథనాయోర్వీతలే నూనునా

కాశేర్ద్యామిడభాషయా విరచితాం ప్రత్యక్షయస్తం శ్రుతిమ్ ।

అజ్ఞస్యాపి మమార్గ నిర్ణయకృతే ప్రాప్తం మనోమామకం

సర్వాకాప్రవిసృత్వరామితగుణం పాప్రిప్తా యతిశం వయమ్ ॥

(అవ.) శ్రీయుడైయవరులు అనుభవ వాక్యములుగానట్లు అసంఖ్యాకములగు నాపాపసమూహముల నన్నింటిని నశింపజేసి నాహృదయమునఁ బ్రవేశించి నిత్యవా సమజేయుచున్నారు. కనుక నిక నాతో సమానులెవ్వరునులేరని చెప్పచున్నారు.

ఇతైష్టపృథుంపరక్ ఈశక్ అరజ్జనెన్ఱు ఇవులగత్తు

అటం శెప్ప అణ్ణల్ ఇరామానుశక్ ఎన్నరువ్విన్ఱయి,

తిటం శెల్దు ఇరవుం పగలుం విడదు ఎన్దశిన్దెయుళ్ళే

నితైన్దబుపుట ఇటున్దా ఎనక్కు ఆరుం నిగరిలైయే ॥ ౪౭

ఇతైష్ట=అందఱచే నాశ్రయింపబడువాడుగ (సర్వసమాశ్రయణీయుఁడుగా) పడుం = వేదాంతప్రసిద్ధుఁడును, పరక్ = సమస్త చిదచిద్వస్తువిలక్షణుఁడై పర తత్వమైనవాఁడును నగు, ఈశక్ = సర్వేశ్వరుఁడు, అరంగనెన్ఱు=శ్రీరంగనాథుఁ డని, ఇవులగత్తు = ఈజగత్తునందు, అటం శెప్పమ్ = ధర్మప్రవచనమునుజేయు చున్న, అణ్ణల్ = స్వామియైన, ఇరామానుశక్ = శ్రీమద్రామానుజులు, ఎన్ అరువిన్ఱయి = నా దుష్టజనుగు పాపకర్తములయొక్క, తిటం=సమూహమును, శెల్దు = నిరసించి, ఇరవుంపగలుం = రేయుంబవళ్ళును, విడదు = విడువక, ఎన్దశిన్దె = నాయొక్క శిష్యయుళ్ళే = మనసుననే, నితైన్ద = నిండి ఒప్పు, అట = సాటిలేక, (అసదృశుఁడై) ఇరున్దా = వేంచేసియుండిరి (కనుక), ఎనక్కు = నాకు, ఆరుం = ఎవరును, నిగర్ = సరిసమానులు, ఇలై = లేరు.

తా॥ సర్వసమాశ్రయణీయుఁడని వేదాంతములయందు ప్రసిద్ధిబొందిన మహత్పరుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు, ఉభయకౌపేరిమధ్యమున శేషపర్యంకమున యో

నిద్రననుభవించుచు పవ్వళించియుండు ఈశ్రీరంగనాథుడే యనెడు పరమ గుహ్య భర్తమును లోకులెల్లఱకు ఉపదేశించి మహోపకార మొనర్చిన శ్రీఉడైయవరులు, ఎంతకాల ముభవిం చినను నశింపని నాపాపసమాహముల నన్నిటిని నశింపజేసి నాహృదయమునందు ప్రవేశించి నిత్యవాసముఁ జేయుచున్నారు. కనుక నిక నాతోసమాను లెవరునులేరు.

శ్లో॥ సంపాప్యః పరమః పతి ప్రీజగతాం శ్రీరంగపృథ్వీపతిః
జ్యోత్యోం ధర్మ ముదీరయ న్వివిష్ణో రామానుజో మత్కృతిమ్ |
పాపాఘం వినివార్య రాత్రిదివసాభేదేన మన్తనన్
పూర్ణో నిష్ప్రతిమాం స్థితిం సమకరో న్నాతః సమః శోపి మే ||

(అవ,) శ్రీరామానుజా ! దోషభూయిష్ఠులు లభించినగదా నీకృప సార్థక మగును. నాకంటె దోషభూయిష్ఠు లెవ్వరునులేరు, కాబట్టి నన్నెడఁబాపుటకుఁ గారణమేమి? అనుచున్నారు.

నిగర్జినిస్త ఎక్ నీశదైక్కు నిన్నచుళిన్దన్ది
పృగలెన్దుమిల్లై అరుట్కుం అకో తేపుగల్ పున్దైయిలోర్,
పగరుం పెరుమై ఇరామానుశక్ ! ఇనినాం ప్దుదే
అగలుం పారుళై ? పయనిరువోముక్కు మానపిన్నే || ర౮

నిగర్ ఇన్ది = సాటిలేక (ఉపమానకూన్యమై), నిస్త ఎక్ నీశతైక్కు = ఉన్న నానీచస్వభావమునకు, నిక్ = (అట్టి నీచస్వభావునితోఁ గలసిమెలసియుండు) మీ యొక్క, అరుళిక్ గల్ అన్ది = నిరుపాధిక కృపారసమునఁ బ్రవేశించుట దప్ప వేలు, పుగల్ = ఆశ్రయణీయదేశము, ఒన్దుమిల్లై = ఒకటియునులేదు, అరుట్కుం = మీకృపకును, అకోడే = మిక్కిలి నీచులే, పుగల్ = పాత్రులు, పున్దైయిలోర్ = దోషములేనివారు, పగరుం పెరుమై = కీర్తనయమైన మహామహిమగల, ఇరామా నుశా = ఓ రామానుజా !, ఇరువోముక్కు = మనయిద్దఱికిని, పయనానపిక్ = (క్రిందఁ జెప్పఁబడిన రెండును) ప్రయోజనమైనయెడల, నామ్ = దీనిని గుర్తెఱిగి యున్న మనము, ఇని = ఇకమీద, ప్దుదే = వ్యర్థముగ, అగలుం = ఎడబాయు టుకు, పారుళ్ = కారణము, ఎక్ = ఏమియున్నది.

తా॥ నిర్దోషులగు మహాత్ములచే స్తుతింపఁబడు మహామహిమాన్వితుడవగు నో రామానుజా ! నీచత్వమున నాకెవరును సాటిలేరు, దేవరవారి దివ్యకృపకు దోషము

గలవారలే పాత్రులగుదురు. కాన దాసునికి దేవరవార్యపుత్రులన్న పేరుగతిలేదు, కాబట్టి మన మెదబాసియందుటకు కారణమెయ్యదియునులేదు.

శ్లో॥ నీచత్వస్య మమోపమా విరహీణ స్త్వత్కానుకంపాం వివా
నాన్యద్రక్షక మస్తి తావక కృపాపాత్రం తదేవాభవత్ ।
నిర్దోష స్థవనీయ వైభవ యతిత్తోజీశ్వరతః పరం
వ్యర్థం నా విరహే నిదాన మిహాకిం సిద్ధేఫలేపి ద్వయోః ॥

(అవ) శ్రీరంగనాథుల నిత్యకైంకర్యనిరతులగు శ్రీరామానుజులవారు అద
యించినంతటనే అసత్యములగు వేదబాహ్యమతములనుగాఢాంధకారము సమసి
పోయెను. వైదికమార్గము నిష్కంటకమై ప్రకాశించెనని యభిప్రాయించుచున్నారు.

అనగు శైమ్మై యట నెఱి ¹పొయ్మై యటుశమయమ్

పోనదుపొన్తి ఇజన్దదు వెజ్జలి పూజ్జమల,

తైనది పాయ్ వయిల్ తెన్నరజ్జ క్కల్ శెన్నివైత్తు

తానదిల్ మన్నుం ఇరామానుశక్ ఇత్తలత్తుదిత్తే ॥

౪౯

పూ కమలం తేక నది = సుభగసుందరములగు తామరసపుష్పములనుండి
ప్రవించుచున్న తేనెయొక్క నదులు, పాయ్ = (సస్యాభివృద్ధికై) ప్రవహించు
చున్న, వయిల్ = కేదారములచే సమన్వితమై, తేక = మిగుల రమ్యముగనుండు,
అరజ్జేక = ఉభయ కావరీయధ్యగత శ్రీరంగనగరమున శేషపర్యంకమున పవ్వలించి
యుండు 'అక్రీయమణివాళన్ల' యొక్క, క్కల్ = దివ్యపాదారవిందద్వంద్వ
మును, శెన్ని = శిరస్సున, వైత్తు = ఉంచుకొని, తాక్ = తాము, అదిల్ = ఆ
పాదారవిందములయందు, మన్నుం = ఎల్లప్పుడును నివసించుచుండు, ఇరామాను
శక్ = ఎమ్మెరుమానార్లు, ఇత్తలత్తు = ఈభూతలమున, ఉదిత్తు = అవతరించి
నందున, శైమ్మై = చక్కనైన, అటనెఱి = ధర్మమార్గము, అనగు = సుస్థిరమైనది,
పొయ్మై = అసత్యములైన, అటుశమయం = వేదబాహ్యమతములుగాను, పొన్తి =
నిర్మూలములుగ, పోనదు = పోయినవి, వెంకలి = హృదయమై అత్యుగ్రమగు కలి
ప్రాభవము, ఇజన్దదు = నశించినది.

తా॥ పూదేనెలు ప్రవహించుచుండు దివ్యకేదారక్షేత్రములతో కన్నుల
పండువుగా విలసిల్లుచుండు శ్రీరంగధామమున నాశ్రితసంరక్షణార్థము శేషపర్యంక
మున విజయముజేసియున్న శ్రీరంగనాథుని దివ్యపాదారవిందద్వంద్వమును శిరసా

1. 'పున్నైయటుశమయమ్' అనియును పాఠము.

వహించుచు సదా సర్వకాలములందును ఆ శ్రీపాదములతో కూడియుండు శ్రీయొమ్మెరుమానారులు అవతరించుటచేత వైదికమార్గము నిష్కంటకమై సుప్రతి స్థితమాయెను. అసత్యములగు వేదబాహ్యమతములారును సమసిపోయినవి. కలిదోషము గూడ నిర్మూలమైనది.

శ్లో॥ ఋజ్వీ ధర్మసృతిర్బభూవ వితథా వడ్డర్కసి నాశగా
నష్టో దుష్కవి ర్ననోజ్ఞ జలరుణ్ణాధ్వాపగాఞ్చ దృఢః ।
శ్రీరంగస్య విభోః పదే స్వశిరసి న్యగ్యస్వయం తద్వృతే
శ్రీమత్సం యమి సార్వభౌమ ఇహ భూభాగేనవతీర్ణే సతి ॥

(అవ.) సాధనాంతర ప్రయోజనాంతర విరహాలై యుత్తములెల్లప్పుడును శ్రీభావ్యకారుల దివ్యపాదారవిందములను తమహృదయమున ధ్యానించుచుండురు. వేదబాహ్యులగుండె లవియుచున్నవి. శ్రీవారి పాదపద్మములే నాకవిత్వమునందలి దోషములఁ బోగుట్టుననుచున్నారు.

ఉదిప్పన ఉత్తమర్ శిందై యుల్ ఒన్నలర్ నెజ్జం అజ్జి
కొదిత్తడ మాతినడప్పన కొల్లైవక్ కుర్ మెల్లామ్,
పదిత్త ఎక్ పుకవి ప్పాయిసం పూణ్ణన పావుతోల్ శీర్
ఎత్తిత్తలైనాడక్ ఇరామానుశక్ ఇణ్ణై యడియే ॥ ౫౦

పావు = దిగంతవ్యాప్త కీర్తిగమన్నితములను, తోల్ = స్వరూపానుబంధు లగుటచేఁ బురాతనములునగు, శీర్ = దివ్యకల్యాణగుణములచే విరాజిల్లుచున్న, యతి = యతిశ్రేష్ఠులకు, తలైనాడక్ = ప్రధాననాయకులును, ఇరామానుశక్ తక్ = శ్రీమద్రామానుజులయొక్క, ఇణ్ణైఅడి = పాండికతోనున్న దివ్యపాదార విందములు, ఉత్తమర్ = ఉత్తములయొక్క, శిన్దైయుల్ = హృదయారవిందమున, ఉదిప్పన = నూత్యుడుదయించినట్లు ప్రకాశించినవి, ఒన్నలర్ = బాహ్యకుదృ ష్ట్యాది మతస్థులయొక్క, నెజ్జమ్ = మనస్సు, అజ్జి = భయపడి, కొదిత్తిడ = (అభయగ్నిచే) పరితపింపగా, మాతీ = తారుమారై, నడప్పన = ఉన్నది, కొల్లై = కుప్పలుకుప్పలుగా నిండియుండి, కక్ = బలీశములైన, కుర్ మెల్లామ్ = దోష ములన్నియును, పడిత్త = చేరియుండు, ఎక్ పుక కవిప్పాయిసం = నా నీచకవిత్వ పద్యసమూహములను, పూణ్ణన = అలంకరించినవి.

తా॥ సన్యాసాశ్రమమునకుఁదగిన దివ్యగుణములు గలిగిన యతీత్యులకు

ప్రధాననాయకులగు శ్రీయొమ్మెరుమానార్లయొక్క రమ్యములగు దివ్యపాదారవిండు
ములను, సాధనాంతర ప్రయోజనాంతరపరులుగానియు త్రములు తమహృదయార
విండుముల నెల్లప్పుడును ధ్యానముజేయుచుందురు. వేదబాహ్యుల కుటిలహృదయ
ములు భయానూయానలములచే బరితస్థములై తారుమారైయున్నవి. దుర్నివార్య
ములగు దోషములచే నిండియున్న నా నీచకవిత్వపద్యములను అదివ్యపాదారవిండు
ములే భూషింపజేయుచున్నవి.

శ్లో॥ భాసేతే మహతాం మనసుని విమల స్వాంతేషు భిత్వాస్పదం
సర్వారం కురుతః సమృద్ధ బలవద్దోషాఢ్య మద్భురామ్ ।
ఛన్దస్సంతతి మాత్త భూషణతయా సంద...తు ర్వాప్యపక
పాప్రీచీనాక్ర్య గుణస్య లక్షణము నేః పాదౌ యతిష్టభృతః ॥

(అవ.) శ్రీరామానుజులవా రవతరించుటకు గారణమేమనగా? అకించుడ
నగు నన్ను బరిపాలించుటయేకొని వేలు గాదనుచున్నారు.

అడియైత్తోడర్ నైఘ్రిం ఐవర్ గట్కాయ్ అస్టుపారదప్పోర్
ముడియ ప్పరినెమస్తేర్ విడుంకోనై ముఱుదుణర్ న్ద,
అడియర్కముదం ఇరామానుశక్ ఎనైయాళవన్దు ఇ
ప్పడియిల్ పిఱన్దదు మల్లై కారణం పార్తిడిలే ॥ ౫౧

అడి = తమ దివ్యశ్రీపాదములను, తొడర్ న్ద = అవలంబించి, ఎఱ్ఱం =
వృద్ధిబొందుచున్న, ఐవర్ గట్ కాయ్ = పంచపాండవులకొఱకై, అస్టు = నీపుడప్ప
మాకు వేరుతోడులేదని ఆనన్యశరణ్యులై తనను శరణుజొచ్చిననాడు, పారదప్పోర్ =
మహాభారతయుద్ధమున, ముడియ = శత్రువులు నశించునట్లు, పరి = గుఱ్ఱములను
గట్టిన, నెడుం = నిడుపైన, తేర్ = రథమును, విడుం = వడిపించిన, కోనై =
పరమపురుషుడగు శ్రీకృష్ణుని, ముఱుదు = స్వభావమునంతటినీ, ఉణర్ న్ద = తెలిసి
కొనిన, అడియర్ కు = దాసులకు, అమాదం = అమృతమువలె భోగ్యభూతులైన,
ఇరామానుశక్ = 'ఉడైయవరుల' వారు, ఇప్పడియిల్ = ఈభూమిలో, వన్దుపిఱన్దరు =
వచ్చి ఆవతరించినది, ఎన్నై = నన్ను, ఆళ = ఏలుకొనుటకే, పార్తిడిలే =
చూడగా, మల్లై = వేరు, కారణమ్ = కారణము, ఇల్లై = కనబడుటలేదు.

తా॥ బాల్యమునుండియు తమకు దేహబంధు వితండని తలంపక సర్వరక్షకుఁ
డని తలంచి శరణుజొచ్చిన పంచపాండవులను సంగక్షించుటకై సారథ్యమును
కైబూని వారిశత్రువులనెల్ల నిర్మూలనమొనరించిన శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని యతిమానుష

చేష్టితములను బాగుగ గుర్తెరింగి శ్రీవైష్ణవబృందముల కపర్యాప్తామృతముగనుండు శ్రీయలిరాజులవారు ఈలోకమునం దవతరించినందులకు కౌరణము, ఆకించనుడనగు నన్ను పరిపాలించుటకేగాని వేఱుకొడు.

లో॥ పాదాలమ్మన మత్తపాణ్ణవకృతే యుద్ధే కురూణాం తదా
శత్రుచ్ఛేదకృతే రథం హయయుతం దీర్ఘం నయన్తం పతిమ్ ।
సర్వం జ్ఞాతవతాం తమాశ్రితవతాం భోగ్యస్య యోగీశితుః
భూమా శత్ర్య జని ర్నమావనకృతే నానాస్థిగమాలోచ సే ॥

(అవ.) శ్రీరామానుజులవారు తామే కృపతో విచ్చేసి పరమనీచుడనగు నన్ను గటాక్షించి నా హాపసంచయముల బాహుద్రోలి నన్ను శ్రీరంగ నాథుని పాదపద్మము లకు దాసునిగ నొనరించిరి. మనస్వభావ మిట్టిదని చెప్పుచున్నాడు.

పార్తా అఱుశమయజ్ఞో పదైష్ట ఇష్పార్ ముముదుమ్
పోర్తా పుగఢ్ కోణ్ణు పున్తైయినే నిడై త్తా పుగున్దు,
తీర్తా ఇరువినై తీర్తు అరజ్జ శైయ్య తాళిణై యోడు
ఆర్ త్తా ఇవై ఎమ్మి గామానుశ శైయ్యం అఱుదమే ॥ ౫౭

అఱు శమయజ్ఞో = వేదబాహ్యములగు నాఱుమతములును, పదైష్ట = గడ
గడవఱుచు నిర్మూలములగునట్లు, పోర్ త్తాన్ = గటాక్షించిరి, ఇష్పార్ = ముముదుమ్ =
ఈ భూమియంతయును, పుగఢ్ కోణ్ణు = తమ దివ్యగీర్తినిగొని, పోర్ త్తాన్ =
వ్యాపింపజేసిరి, పున్తైయినే నిడై = పరమ నీచగుణములగు నాయనగు, తాన్ =
తానే, పుగున్దు = ప్రవేశించి, ఇరువినై = విస్తారములైన హాపములను, తీర్ త్తాన్ =
పోగొట్టిరి, తీర్ త్తు = ఇట్లుపోగొట్టి, అరజ్జ = శ్రీరంగ నాథునియొక్క, శైయ్యం =
రమ్యమైన, తాళిణైయోడు = పాదారవిందయుగళముతో, ఆర్ త్తాన్ = సంబం
ధింపజేసిరి, ఎమ్మి = మాకు నాథులైన, ఇరామానుశ = శ్రీరామానుజులవారు,
శైయ్యం = చేసెడు, అఱుదమే = ఆశ్చర్యములు, ఇవై = ఇట్టివి.

తా॥ వేదబాహ్యమతముల నశింపజేసి లోకమునందంతటయును కాశ్యతము
లగు కీర్తిప్రతిష్ఠల వ్యాపింపజేసి, తమనిష్ఠాతుక దివ్యకృపారవళులై తామే విచ్చేసి
పరమనీచుడనగు నన్ను గటాక్షించి నా మహాపాపములనన్నిటిని సమూలముగా
భస్మమొనరించి శ్రీరంగ నాథుని దివ్యపాదారవిందములకు నన్ను దాసునిగా నొనరించిరి.
మననాథులగు శ్రీరామానుజులవారి కిట్టి యాశ్చర్యకరములగు కౌర్యములజేయుట
స్వభావధర్మమైయున్నది.

శ్లో॥ ఆద్రాక్షీ త్సమయాన్త దాహిత భయాస్తే సుస్వర్ణభాగా మిమాం
 సర్వాఞ్శుద్ధితవా న్స్వకీయ యశసా మయ్యేత్య దృష్టే స్వయమ్ ।
 దుష్ప్రపా న్యవధీ నిహత్య విలసత్పాదవ్యయే నేశితుః
 శ్రీరంగస్య సమాయుజ దృతిపతేశ్వర్యా విచిత్రా ఇహూః ॥

(అవ.) శ్రీయతిరాజశేఖరులు సకలజీవకోటులకును నాగుండు శ్రీమన్నారాయణుడే యను పరమతత్త్వాగ్రమును వ్యవస్థాపించె ననుచున్నాగు.

అట్లుండక శైమ్మై ఇరామానుశక్ ఎన్నైయాళవన్ద,
 కట్టుగం కల్లొవర్ కాములుశీలక్ కరుడరియ,
 పట్టులుయిర్ గళుం పల్లులగుయావుం పరనదెన్నుమ్
 నట్పొరుళొడనై ఇన్నానిలత్తే వన్దనాట్టిననే ॥

౫౩

ఎన్నై = నన్ను, ఆళ = కాపాడుటకు, వన్ద = వచ్చిన, కట్టుగం = పరమోదారులును కల్పవృక్షమైనవారును, కల్లొవర్ = జ్ఞానవంతులు, కాములు = కోరదగిన, శీలక్ = సౌశీల్యముగలవారును, అట్టుదం = ఆత్మ్యాశ్చర్యగుణచేష్టితులును, శైమ్మై = కుటిలులనుగూడ సత్సాగ్రమునకుఁ దెచ్చువారునగు, ఇరామానుశక్ = ఉడైయవరులు, కరుడు = ఎంచుటకు (లెక్కించుటకు), అరియ = శక్యముగానట్లు, పట్టుల్ = అసంఖ్యాకములైన, ఉయిర్ కళుమ్ = జీవకోటులును, పల్ = అనేకములైన, ఉలిగియావుం = లోకములన్నియును, పరర్ అదు = సర్వస్వాత్పరఁడగు శ్రీయఃపతికి సంబంధించినవి, ఎన్నుం = అనెడు, నల్ = మేలైన, పొరుళొడనై = అగ్రములను, ఇన్నానిలత్తే = ఈభూతలమందు, వన్ద = తామేవచ్చి, నాట్టినక్ = స్థాపించిరి.

తా॥ ఉదారస్వభావముతో దాసునిఁ గటాక్షించిన మహాత్ములను, విద్వాంసులందఱిచేతను ఆపేక్షించఁదగిన దివ్యసౌశీల్యాది కల్యాణగుణగణములచే భూషితుఁడును, ఆత్మ్యాశ్చర్య దివ్యచేష్టితుఁడును, కపటస్వభావులనుసహితము ఋజుస్వభావులుగ నొనరించు దివ్యమహిమాన్వితఁడునునగు శ్రీ యతిసార్వభౌముండు, “సకలజీవకోటులకును, అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండములకును నాగుండు సర్వస్వాత్పరఁడగు శ్రీ మన్నారాయణుడే” అనియెడు పరమతత్త్వాగ్రమును వ్యవస్థాపించెను.

శ్లో॥ అశ్వర్యాస్పద మాగ్ధవైకనిలయో రామానుజాశ్శ్రి మను

త్రాయాఽఽగత కల్పకో బుధజనైః కామ్యస్య కీలోజ్జ్వలః ।

దుర్జయమిత చేతనా బహువిధాలోకాః సమస్తా హతేః

శేషా ఇత్యభిహాప మర్థ మిహ భువ్యాగత్య చాస్థాపయత్ ||

(అప.) శ్రీరామానుజదివాకరుల దివ్యతేజఃపుంజము లెల్లడల వ్యాపించుటచే దుర్జతాంధకారములన్నియు సమసిపోయినవి. సకలవైదికమతములును సంస్కృత ద్రావిడవేదాంతములును ప్రకాశించుచున్నవిని వర్ణించుచున్నారు.

నాటియ నీశచ్చమయజ్ఞో మాణ్డన నారణనై

కాట్టియవేదం కళిప్పన్ దు తేన్కురుగై నళ్ళల్,

వాట్టమిలా వణ్ తమిళ్ మత్తై వాట్న్ దదు మణ్ణులగిల్

ఈటియ శీలత్తు ఇరామానుశ తత్ ఇయల్వకణ్డే ||

గృ

మణ్ణులగిల్ = ఈభూలోకమున, ఈటియ = వైపైనభివృద్ధినొందిన, శీలత్తు = సౌశీల్యగుణముగలిగిన, ఇరామానుశ తత్ = శ్రీమద్రామానుజాలవారియొక్క, ఇయల్వ = (తిమ మహిమాతిశయమును వీరి తక్కువయును గమనింపక అల్పులగు చేత నులతోడను గలిసి మెలిసియుండు) వీరిస్వభావమును, కణ్డ = చూచి, నాటియ = (అయ్య క్రమములగువలయువలచే) స్థాపితములైన, నీచం = అత్యల్పములైన తుద్రము లైన, శమయజ్ఞ = వేదబ్రాహ్మణమతములు, మాణ్డన = నశించిపోయినవి, నారణనై = శ్రీమన్నారాయణుని, కాట్టియ = ప్రకాశింపజేసిన, వేదమ్ = నిత్యనిర వద్యమగువేదము, కళిప్పన్ దు = మనకికొదవలేదని వికసించినది, తేన్కురుగై = పరమరమణీయమగు తిరునగరిని నిత్యవాసముగాగల, నళ్ళల్ = పరమో దారులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లొనరిచ్చిన, వాట్టంబలా = అవద్య మెయ్యదయనులేని, వణ్ తమిళ్ మత్తై = సరళగంభీర మహనీయమగు 'తిరువాయ్ మొళ్ళి' అను ద్రావిడదివ్య ప్రబంధము, వాట్న్ దదు = సర్వోత్కృష్టముగా విరాజిల్లుచున్నది.

తా॥ లోకులందఱును బొగడుచుండు సౌశీల్య గుణపరిపూర్ణులగు శ్రీభగ వద్రామానుజాలవారియొక్క స్వాభావికమగు దివ్యతేజఃపుంజమునుఁ దిలకించి దుర్జత ములన్నియును నశించినవి. సకలవేదమతములును నెఱుదినబొంది స్వస్థములైనవి. ద్రావిడవేదరూపములగు తిరువాయ్ మొళ్ళి మొదలగు దివ్యప్రబంధములన్నియును సకలప్రాణుల నుజ్జీవించునట్లు అభివృద్ధినొందినవి.

శ్లో॥ య క్తిస్థాపిత దుర్జతాని విలయం యాతాని సర్వేశ్వరం

సర్వత్ర ప్రతిపాదయ చ్చుతికులం సంప్రాప్య గర్వం భృశమ్ |

రమ్యశ్రీ కురుకావదాన్య సుదృఢేష్టార్థ ప్రదగ్రామిడ-

త్రైయాపశ్రీయమాప్తశీల యతిరాజ్ఞాహత్త్యవినాశ్యవనా ॥

(అను) శ్రీరామానుజులవారి దివ్యకల్యాణగుణచేష్టితముల గీర్ణించువారల కులమే మన కుత్తారక మనుచున్నాము.

కణ్డవర్శిందై కవరుం కడిపొట్టిల్ తెన్నరణ్ణ

తోడ్డార్కులావుం ఇరామానుశనై తొగై యిఱున్ద

పడ్డరు వేదణ్ణల్ పార్మేళ నిలవిడ ప్పార్తరుళున్

కొణ్డలై మేవిత్తోల్లుం కుడియాం ఎజ్జల్¹ కోక్కుడియే ॥ ౫౫

తొగైయిఱున్ద = అసంఖ్యాకములై, పడతరుం = ఉదాత్త, అనుదాత్త, స్వరితములను స్వరములతో నుచ్చరింపఁదగియుండునవియై, వేదణ్ణల్ = నిత్యనిరవద్యములై అపారపేయములగు వేదములు, పార్మేళ = భూమిపై, నిలవిడ = వ్యాపించునట్లు, పార్తరుళుం = కటాక్షించిన, కొణ్డలై = మేఘమునలై మహాదారి నుంపన్నులను, కణ్డవర్ = తమను నేవించినవారియొక్క, శిన్దై = స్పృహ మనును, కవరుం = నరపలుచునొనుచు, కడి పొట్టి ముగల, పొట్టిల్ = కోటులగులనై, తెన్ = మిగుల సుందరమైన, అరణ్ణన్ = శ్రీరంగదేవునినకు పరిపాలియును సర్వేశ్వరునినకు, తోడ్డార్ = దాసులనివారు, కులావుం = రోహిణుడుమన్న, ఇరామానుశనై = శ్రీరామానుజులవారి చేవిత్తోల్లుం = తోలుచే దాసులై నిత్యనిరవద్యముల జేయు, కుడి = వంశమే, ఎజ్జల్ = తల్లినిబంధనబంధము చే పరమపురుషాముగా నెంచియుండు మాకు, కోక్కుడియే = ఉత్తారకముగు ముళము.

తా॥ అపారపేయములై, నిత్యనిరవద్యములై, స్వతఃప్రమాణములై, వెలుంగొందుచు, ఉదాత్తానుదాత్తస్వరితస్వరాది నియమములచే నుచ్చరింపఁదగి పరమ విలక్షణములైయుండు అనంతవేదములను ఈభూమండలమునందంతయును వ్యాపింపఁ జేసి నైదికమార్గమును నిష్కంటక మొనరించి యుద్ధరించిన మహాదారి కరుణాతరంగితులును, ప్రేక్షకజనమనోహరి దివ్యసుగంధ పుష్పపరిమళితములగు దివ్య దాన్యములచేఁ బరితేష్టింపఁబడియుండు శ్రీరంగదివ్యనగరమునకు పరిపాలకులై శేష పర్యంకకాయయైయుండు శ్రీమన్నారాయణునకు పరమభక్తులైయుండు మహాత్ము

1. 'కోక్కులమే' అని పాఠము.

అచే గొనియాడబడుచుండు శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌములను త్రికరణ శుద్ధిగ నెల్లప్పుడును నాశ్రయించువారికులమే మమ్ము సంగతించు కులము.

శ్లో॥ పశ్యచ్చిత్త హృదాప్త సౌరభవన శ్రీరమ్య రంగేశతుః

భక్త క్లాఘనభాజనం యతిపతిం నిస్సంఖ్యతామియుషామ్ ।

వేదానాం స్వరశాలినాం భువి సుఖావాసప్రదామ్భోధరం

ప్రీత్యా పూజనకృతులం భవతినః స్వామిత్యశీలం కులమ్ ॥

(అవ.) సత్యగుణ వ్యవస్థాపకులగు శ్రీపరశురాముని దివ్యగుణచారిత్రముల నెల్లప్పుడును ఆనందించు శ్రీరామానుజ మునిసార్వభౌముల నాశ్రయించినపిదప నావాగింద్రియము వారినిదప్ప నితరులఁ గీర్తించుటలేదు. ! నామనన్న అన్యవిషయముల స్మరించుటలేదని చెప్పుచున్నారు.

కోక్కులమన్నరై మూవెల్లుగాల్ ఒరుకూర్ మల్లువల్

పోక్కియదేవనై పోర్దుం పునిదక్ పువనమెళ్లుమ్,

ఆక్కియకీర్తి ఇరామానుశ్చనై అడైన్దపిక్ ఎ

వాక్కు ఉరై యాదు ఎకమనన్దినై యాదు ఇనిమర్దుర్ తైయే ॥

కోక్కులమ్ = త్రిత్రయకులమునఁబుట్టిన (మదోన్మత్తులగు), మన్నరై=మహారాజులన, మూవెల్లుగాల్ = మువ్వేడు (ఇరువదియొక్క) పర్యాయములు, ఒరుకూర్ మల్లువల్ = అద్వితీయమై సుతీత్యమైయుండు గండ్రగొడ్డలిచే (తలలునఁబడి) పోక్కియ = సంచరించిన, తేవనై = దేవాధిదేవుని, (పరశురాముని), పోర్దుం = స్తోత్రముఁజేయుచున్న, పునిదక్ = పరమపావనులును, పువనమెళ్లుం = భువనమంతయును, ఆక్కియ = వ్యాపింపఁజేసిన, కీర్తి = దివ్యకీర్తిచే విరాజిల్లు, ఇరామానుశ్చనై = శ్రీమద్రామానుజులువారిని, అడైన్దపిక్ = ఆశ్రయించిన పిమ్మట, ఇని=ఇక, మర్దు ఒనై = ఇతరవిషయమును జేసినిఁగూడ, ఎకవాక్కు = నానాలుక, ఉరై యాదు = కీర్తింపదు, ఎకమనం = నాహృదయము, నిన్దాయాదు = తలంపదు.

తా॥ ఇరువదియొక్కపర్యాయము భూమండలమంతయును సంచరించి దుర్దాదాగులగు త్రిత్రయములను తన తీక్షణపరశ్వాయుధమునకు బలియిచ్చి, రజస్తమోగుణముల నిర్మూలించి సత్యగుణమును వ్యవస్థాపించిన శ్రీపరశురాముని దివ్యకల్యాణగుణచారిత్రముల నెల్లప్పుడును కీర్తించుచుండువారను, పరమపావనులును, సకల దిగంత వ్యాప్త దివ్యకీర్తిసమన్వితులును నగు శ్రీరామానుజులవారి నాశ్రయించినపిదప

నావాగింద్రయము వారినిదప్ప ఇతరములను గీర్తింపదు, నామనస్సు అన్యవిషయముల
స్మరింపదు.

శ్లో॥ ప్రాప్తతత్త్వమలా న్నుపాక్ పరశునా త్రిసప్తకృతోభృశం
ఘ్నస్తం తీక్ష్ణత రేణ రామమనిశం స్తోతు ర్విశుద్ధాత్మనః ।
క్షోణీవాప్తయశస్తతే ర్యతిపతేః పాదాశ్రయాసంతరం
వాచామే నపరంవదే న్నమ మనో శతశ్చ కిచ్చితస్థితే ॥

(అను.) శ్రీరామానుజుల పరమప్రాప్తభూతులనుగ పరించినది. కనుక నిక
యొకయవివేకకార్యమునుగూడ చేయుజాలనని చెప్పుచున్నారు.

మన్మథోరుపేక్షుమదియాదు అరణ్యమలరడిక్కు ఆల్
ఉన్మవరే తనక్కు-ఉన్మవరాక్కుం ఉత్తమనై,
నన్మవర్పోన్మం ఇరామానుశనై ఇన్నానిలత్తే
పెన్మనక్ పెన్మనిక్ మన్మటియేక్ ఒరుపేక్షమై ॥ ౫౭

ఒరుపేక్షు = వేటొకపురుషార్థమునందును, మదియాదు = లక్ష్యముంచక,
అరణ్యక్ = శ్రీరంగ నాథులయొక్క, మలర్ అడిక్కు = దివ్యప్రసూననిభములగు
శ్రీపాదములకు, ఆల్ = నిత్యకైంకర్యమును, ఉన్మవరే = చేయువారలనే, తనక్కు =
తనక్కు ఉన్మవరాయ్ = ఆప్తబంధువులనుగ, కొళ్ళుం = స్వీకరించెడు,
ఉత్తమనై = పరమోత్తములును, నల్తవర్ = మహాతపోనిష్ఠులగు మహాత్ములచే,
పోన్మం = స్తుతింపబడువారునునైన, ఇరామానుశనై = శ్రీరామానుజులను,
ఇన్నానిలత్తే = ఈజగత్తునందు; పెన్మనిన్ = శరణ్యులనుగఁబొందితిని, పెన్మని
నిక్ = ఇట్లు లభించినపిమ్మట, మన్మని ఒరు = వేటెవ్విధమైన, పేక్షమై = అవివేక
కార్యమును, అటియేక్ = చేసియొలుంగను.

తా॥ పరమైకాంత నిష్ఠాగరిష్ఠులై శ్రీరంగ నాథుని దివ్యకమనీయ పాదారవింద
యొగళము నాశ్రయించిన మహాత్ములనే తమకు సర్వవిభబంధువులనుగ నధ్యవసాయ
ముఁడేసియుండు మహానీయులును, సత్తపోనిష్ఠులచే నెల్లప్పుడును స్తుతింపబడుచుండు
వారును నగు శ్రీభగవద్రామానుజులను పరమప్రాప్తభూతులనుగ పరించినది. కనుక
నిక ఒకయవివేకకార్యమునుగూడ చేయును.

శ్లో॥ అన్యత్ప్రప్యముపేక్ష్య రంగకమితు కోభిగ్యాంప్రి దాశ్చీరతా-
స్పృహ నాత్తన ఆచరన్త మభిలశ్చేష్ఠం ప్రపన్నేదితమ్ ।

శ్రీమల్లత్పూణయోగివర్య మిహ భూభాగే ప్రపన్నోఽస్త్వహం
తత్ప్రాప్తే రను నాన్యదేశికమపి చాజ్ఞానం సమాలోకయే ||

(అవ.) మాయావాదుల వారిగోష్ఠులయందే వారిని జయించి వారికోలాహలముల నెల్ల సమయింపఁజేసి రనుచున్నారు.

వేదైయర్ వేదప్పూరుఖిదెస్తు ఉన్ని పిరమం నన్తెస్తు
ఓది మన్ శ్రేల్లాపుయిరుం ఆక్ దెస్తు ఉయిర్గల్ మెయ్విట్టు,
ఆదిపరనొడొన్తా మెస్తు శొల్లుం అవ్వల్ల లెల్లామ్
వాదిల్ వెన్టాక్ ఎం ఇరామానుశక్ మెయ్మదిక్కడతే || ౫౮

వేదయర్ = జ్ఞానశూన్యులు, వేదమ్ = వేదముయొక్క, పూరుఖి = అర్థము, ఇదుఎస్తు = ఇదియని, ఉన్ని = నిర్ణయించి, పిరమం = బ్రహ్మము, నన్తెస్తు = విలక్షణమైనదని, ఓది = ప్రతిపాదించి, మన్లు ఎల్లాఉయిరుమ్ = తదితర సకలజీవాత్మలును, అందుఎస్తు = ఆపరబ్రహ్మమేయనియు, ఉయిర్గల్ = జీవాత్మలు, మెయ్ = దేహమును, విట్టు = విడువగ నే, ఆది = నిఖిలజగత్కారణభూతుండగు, పరనొడొ = పరమాత్మనితో, ఓన్తాం ఎస్తు = ఒకటియేయగునని, శొల్లుం = వాదించునట్టి, అవ్వల్లల్ = ఆశుష్కకంఠఘోషము, ఎల్లామ్ = అంతయును, మెయ్మది కడల్ = నిత్యసత్యతత్వజ్ఞాన నీరధులగు, ఇరామానుశక్ = శ్రీభగవద్రామానుజులవారు, వాదిల్ = వాదగోష్ఠియందు, వెన్టాక్ = జయించి సమయింపఁజేసిరి.

తా|| “నిత్య శుద్ధ బుద్ధ ముక్త స్వప్రకాశ చిన్మాత్రబ్రహ్మమే సత్యము. సకలజీవాత్మలును ఆపరబ్రహ్మ స్వరూపులే. దేహమునువదలగ నే జీవాత్మలందఱును ఆపరబ్రహ్మముముతో నేకమగుదురు. ఇదియేసుమా ! సకల వేదసారాంశము” అని యుపదేశించునట్టి కుదృష్టులను, తత్వజ్ఞానపరిపూర్ణులగు మన యతిశేఖరులవారు వాదగోష్ఠిలో జయించి వారికోలాహలముల నన్నిటిని సమయింపఁజేసిరి.

శ్లో|| అజ్ఞైశ్చైవదశిరోద్ధ ఏష ఇతిహి జ్ఞాత్వా పరంబ్రహ్మత-

ద్వాన్యవృత్తం నిఖిలాదితి శ్రుతిగిరా చోక్త్యా తదన్యే చిత్తః ।
తద్భ్రాహ్మణీ విహాయ కాయ మథతే సంప్రాప్ను ఎన్త్యే కతాం
తేనైవేతి తదుక్త మర్థ మజయ ద్వాదే యతీత్ సత్యధీః ||

(అవ.) కలిప్రాబల్య ముత్తరంగితమై, జగత్తంతయును గాఢాంధకారబంధురమైయుండ శ్రీమద్రామానుజునివాకగులు చతుశ్చేద కిరణసంతతి నెల్లెడల వ్యాపింపఁజేసి యాగాఢాంధకారమును బోగొట్టకయున్నచో శ్రీమన్నారాయణుడే సకల

చేతనాచేతనములకును నిరుపాధికస్వామియని యెట్లు తెలిసికొనగలిగియుండును, అని చెప్పచున్నాడు.

కడలశవాయ త్తిలై యెట్టినుళ్ళుం కలియిరుథే
మిడై తరుకాలత్తు ఇరామానుళక్ మిక్కనాన్మణైయిక్,
శుడరొలియాల్ అవిరులై శురన్దిలనేల్ ఉయిరై
యుడైయవక్ నారణనెన్మణి పొరిన్మణి ఉన్మణిన్మణి ॥ ౫౯

కడలశవాను = నాలుగుసముద్రముల వలనందు, త్తిలైయెట్టి నుళ్ళుమ్ = అష్టదిక్కులయందును, కలి ఇరుథే = కలిపుష్పమనవలన గలిగిన (అజ్ఞాన) అంధకారమే, మిడైతరు = ఆతిశయించియుండు, కాలత్తు = కాలమగు, ఇరామానుళక్ = శ్రీమద్రామానుజులవారు, మిక్క = సర్వప్రమాణోత్కృష్టమును, నాన్ మణైయిక్ = నాలుగు వేదములయొక్క, శుడర్ ఒలియాల్ = అత్యధికమైన దివ్యతేజస్సుచేత, ఆ ఇరులై = ఆచీకటిని, శురన్దిలనేల్ = పొంగిపోయిపోయి, ఉయిరై = జీవులను, ఉడైయవక్ = తనవిభూతిగాఁగలవాఁడు (నాగుడు), నారణన్ ఎన్మణి = శ్రీమన్నారాయణుఁడని, ఉన్మణి = పొంగిపో, ఉన్మణిన్మణి = అనుసంధించి, ఆళివార్ = గుర్రెఱుంగువారు, ఇరై = లేరు (స్వరూపజ్ఞానముగలవారు మిగుల గుర్లభులై యుండురు.)

తా॥ కలియుగప్రాబల్యమునఁ గలిగిన అజ్ఞానాంధకారము జగత్తంతయును నిండి తత్వరూపాత్మ్య జ్ఞానమునకుఁ బ్రతిబంధకమైయుండు సమయమున శ్రీమద్యతీశేఖరులు నిఖిలచేతనోద్భవనాగ్రమై యవతరించి చతుర్వేదములయొక్క వాస్తవార్థప్రకాశమును దివ్యతేజస్సుచే నీచీకటినిఁబాట్రొలకపోయిరి, “శ్రీమన్నారాయణుఁడే పరాత్పరుఁ”డను నీతత్వార్థమును ఈలోకమందలి చేతనలొకరును తెలిసికొనువారులేరు.

శ్లో॥ అద్వివ్యాప్త దిశాన్తకం కలితమస్యావృత్య సంజృంభితే
కాలే లక్ష్మణమూరి రుత్తమ చతుర్వేదవత్పితృ తత్త్వినః ।
నప్రాప్త్యేద్యది సర్వచేతనపతి గ్నారాయణః ప్యాసతి
జ్ఞాతుం నైవహి శక్నువంతి మనుజా ధ్యాత్వా ప్రకారిత్వతః ॥

(అవ) శ్రీనైష్ఠవతులన్వయ రత్నదీపులగు శ్రీభగవద్రామానుజ మనిసార్వభౌములు శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యకల్యాణ గుణవిగ్రహవిభూత్యాదులయందును

అహ్వారాచార్యానులవసించు పుణ్యస్థలములయందును, 'తిరువాయ్ మొழి' మొదలగు దివ్యప్రబంధములయందును అత్యంత ప్రవణులై యుందురని సాదించుచున్నారు.

ఉణర్ న్ద మెయ్ జ్ఞానియర్ యోగన్దొఱుం తిరువాయ్ మొళియిక్
మణన్దరుం ఇన్నిశై మన్ను మిడన్దొఱుం మామలరాళ్,
పుణర్ న్దపామార్ మక్ పొరున్దు పతిదొఱుం పుక్కునిఱ్కుమ్
కుణన్ది గట్టొక్కొణ్ణల్ ఇరామానుశక్ ఎఱ్ఱులక్కొఱ్ఱున్దే || ౨౦

కుణం తిక్క = దివ్యాత్మగుణములచే: బ్రహ్మించుచున్నవారను, కొణ్ణల్ = ఒకరపేక్షింపకయే వర్షించునట్టి మేఘమువలె పరమోచారులును, ఎం కులమ్కొఱ్ఱున్దు = మావంశతాత్రకరములకు దివ్యపల్లవ స్వరూపులునునగు, ఇరామానుశక్ = శ్రీమద్రామానుజులు, ఉణర్ న్ద = పరిగతపరిగంతపురులును, మెయ్ జ్ఞానియర్ = తత్వజ్ఞాననిష్ఠులును నగు పరమభాగవత్త్వములు, యోగన్దొఱుమ్ = గోష్ఠిగనుండు స్థలములయందంతటను, తిరువాయ్ మొళియిక్ = తిరువాయ్ మొళి దివ్యప్రబంధము యొక్క, ఇన్ = చెవులకింపగు, ఇన్దై = గానము, మన్నుం = ఎల్లప్పుడును చేయఁబడుచున్న, ఇడన్దొఱుం = ప్రతిస్థలమందును, మామలరాళ్ = పుష్పనివాసినయగు శ్రీమహాలక్ష్మి, పుణర్ న్ద = చేరియున్న, పాన్ = రమ్యమైన, మార్పక్ = వక్షస్థలముగల సర్వేశ్వరుఁడు, పొరున్దు = వాసముజేయున్న, పతిదొఱుం = దివ్యదేశములయందంతటయందును, పుక్కు = ప్రవేశించి, నిఱ్కుం = నివసించుచుండురు.

(లేక, ఈరీతిగను అన్వయముఁ జెప్పవచ్చును)

పుక్కునిఱ్కుం = అట్టి పవిత్రస్థలములయందంతటను నివసించుచుండు, ఇరామానుశక్ = శ్రీభగవద్రామానుజులవారు, ఎమ్ కులమ్కొఱ్ఱున్దు = మావంశమునకు చిగురుటాకువంటివారు. (వేరులోనుష్టముదగిలిన, చిగురుముందువాడునట్లు మాకులమునకు శ్రమమేదైనను గలిగినచో ముందుగ శ్రీయతిరాజులవారిముఖము వాడునని భావము.)

తా॥ జ్ఞానభక్తివైరాగాధి సమస్త దివ్యకల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణులును, శ్రీవైష్ణవకుల్యాన్వయ రత్నదీపులును నగు శ్రీభగవద్రామానుజులు, భగవత్స్వరూపరూపగుణవిభూతులను బరిపూర్ణముగ ననుభవించినవారును భక్తిరూపాపన్న విజ్ఞాన సంపన్నులునగు అహ్వారులు వేంచేసియుండు దివ్యదేశములయందును, భగవద్భాగవతవైభవప్రతిపాదకమగు తిరువాయ్ మొళి దివ్యప్రబంధము అధ్యయనముజేయఁబడు స్థలములయందును, శ్రీయఃపతి సంతోషించి నిత్యవాసముజేయు దివ్యతిరుపతులయందును అత్యంతపేరీమాతిశయముతో నివసించియుండురు.

శ్లో॥ జ్ఞాతవ్యాధ్య యథార్థధీనివహైః సర్వత్ర కార్యాత్మజ
ప్రోక్త ద్రామిడవేదగంధి సుఖకృద్వితాన్యధానుస్వపి ।
పద్మాజ్ఞప్త సుహృద్ధ రిత్రగృహే ప్రియేష్టా ప్రవిశ్య స్థితో
దాతా దివ్యగుణోజ్జ్వలో యతిపతి గృహ్యంత సత్పితృణః ॥

(అవ.) శ్రీసమ్మత్వాదులు ఎప్పుడుమానాదులయొక్క ప్రతికృతిని భవిష్య
దాచార్య విగ్రహముగ శ్రీమత్పాదములకుఁ గృపఁజేసిరి. వారి తమసంబంధిసంబం
ధుల కనుగ్రహించిరి. అట్టి మహాప్రభావసంపన్నులగు శ్రీమద్దామానజాలవారి
దివ్యకల్యాణగుణగుణములు దిక్కులయం జెల్లెడల వ్యాపించి స్త్రాగర్భముల నన్నిటిని
పోగొట్టి ప్రకాశించుచున్నవని చెప్పుచున్నారు.

కొఱున్దువిట్టోడిప్పడరుం వెజ్తోళ్ విన్దె యాల్ నిరయత్తు
అఱున్దియిట్టేనై వన్దాఱ్ఱొన్దపిన్దుం అగుమానివో,
తొఱున్దవత్తోక్ ఎమ్మిరామానుశక్ 'తొల్ పుగల్' శుడర్ మిక్కు
ఎఱున్దదు అత్తాల్ నల్లతిశయజ్జున్దదు ఇరునిలమే ॥ ౬౧

అరు మునివో తొఱుం = దుర్గభములగు 'జ్ఞానభక్తివైరాగ్య పరిపూర్ణులగు
(వా)థముని మొదలగువారు (మహా)మునులుసహితము ఆశ్రమంపడగిన వైలక్షణ్యముఁ
గలవారును, తవత్తోక్ = శరణాగతి (ప్రపత్తి) యను మహాతపస్సునోఁ బరిపూర్ణు
లునునగు, ఎం రామానుశక్ = మన రామానుజాలవారియొక్క, పుగల్ = దివ్య
కల్యాణగుణచారిత్రములు, కొఱున్దువిట్టు = పైపైసభివృద్ధిబొంది, ఓడిపడరుం =
శిఘ్రగతితో విస్తారముగవియును, వెంజ్తోళ్ విన్దె యాల్ = స్త్రాగర్భముల ప్రబల
ములైనట్టి పాపకర్తములచే, నిరయత్తు = నరకమంగు, అఱున్దియిట్టేనై = ముణిగి
యున్న నన్ను, వన్దు = నేనున్నస్థలమునకువచ్చి, అల్ కొన్దపిన్దుం = దాసునిగఁ
జేసికొనినవెనుక, శుడర్ మిక్కు = నిరపధికదివ్యతేజస్సునో, ఎఱున్దదు = మఱియు
సభివృద్ధిబొందినవి, అత్తాల్ = దానిచేత, ఇరునిలం = విస్తారముగభూమి, నల్
అతిశయం = మంచియాశ్చర్యమును, క్కన్దదు = చూచినది. (పుష్కలమండలమందలి
ప్రజలెల్లఱును నిట్టి మహాద్భుతమునుజూచి గూర్చుకొనఁగలిగి భావము).

తా॥ సర్వము శ్రీమహిపతియే యను సభ్యనిసానుమునో నదా తద్భావనపగులై
యుండు శ్రీసమ్మత్వాదులు, వీరియొక్క భవిష్యదాచార్యవిగ్రహమును శ్రీమత్పాద
ములకుఁ గృపఁజేసిరి. వారు తమసంబంధిసంబంధులకుఁ గృపఁజేయుచు తామును

1. 'తక్ పుగల్' అని పాఠము.

ఆశ్రయించి యెల్లకష్టమును వీరి కల్యాణగుణముల ననుసంధించుచుండిరి. అట్టి మహా ప్రభావసంపన్నులును, శరణాగతి మహాతపస్సంపన్నులును నగు శ్రీమద్రామానుజుల వారియొక్క దివ్యకల్యాణ గుణగుణములు వృద్ధి నొంది సర్వదిక్కులయందును వ్యాపించి, క్రూరములగు దుష్కర్మములచే సంసారమును నరకమునందుబడి కొట్టుకొనుచున్న నావంటి పాపిష్ఠుని తమకు శేషభూతునిగఁ జేసుకొనినతరువాత నిరవధికతేజస్సుతో వృద్ధిబొందినవి. అందుచే నిట్టి ప్రభావసంపన్నులు తేరని యీలోకులందఱును మిక్కిలి యాశ్చర్యమునొందిరి.

“శుడర్ మిక్కెట్టుడు” అనుటచే, “ఇతని సంబంధమువలన మంచితీర్తి కలిగినది, ఇంకను లోకమునందు ఇట్టిపాపులున్నవారలను రక్షింపవలయును” అని వారిని వెదకుటకై సర్వదిక్కులయందును తేజస్సు వ్యాపించుచున్నదని లోచు చున్నది. కనుక శ్రీయమెప్పురమా నార్లయొక్క దివ్యకల్యాణగుణవైభవము ఇట్టిది సుమా! అనితేలుచున్నది.

శ్లో॥ సంవృద్ధోద్ధతివిస్ఫుల్కైః ఖరదృఢైః దుష్కర్మభిః సంస్కృతౌ
దుర్గత్యా వినిమగ్న మేత్య కృపయా దాసం విధాయాపి మామ్ ।
కృచ్చాప్రిప్రాప్య మునీన్ద్రీ సేవ్య సుతపో మత్స్విమి యోగీశితః
సంధీప్తాః సుగుణాస్తతశ్చ పితృభూః ప్రాప చిత్తం శుభమ్ ॥

(అవ.) శ్రీయతికులసార్వభౌముల దాసానుదాసుల దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయించుటచే నాపాపకర్మములన్నియు నివృత్తములైనవి. ఇంక నేను దుఃఖింప వలసిన పనిలేదు అనుచున్నారు.

ఇరుద్దే ఇరువిన్దై స్పాశం కక్రిన్ద్రీ ఇన్దుయా ఇత్రైయుమ్

వరుద్దేగెఇని ఎం ఇరామానుశక్ మున్నుమామలర్తాళి,

పొదన్దొనిలైయుడై పున్దైయినోఱుక్కు ఒన్దు నన్దై శైయ్యా

¹ పురున్దేవరై పురపుం పెరియోర్తం కక్రిన్ద్రీ పిడితే! ౬౨

ఎం = మనకు నాగులైన, ఇరామానుశక్ = శ్రీరామానుజులవారియొక్క, మున్ను మామలర్ తాళ = ఒకటితోనొకటిచేరి మిక్కిలి భోగ్యములగు ప్రమాన ములవలెనుండు శ్రీపాదములయందు, పొరున్దా = చేరని, నిలైయుడై = స్వభా వముగలవారగు, పున్దైయినోర్కు = దురభిమానులకు, ² ఒన్దు = కొంచెమైనను,

1. ‘పెరుందేవరై’ అని పాఠము.

2. “ఒన్దుం నన్దై శైయ్యా” పా. అ. ఎన్దుం = ఎప్పుడును.

నన్నె = మేలును, శెయ్యా = చేయని, పెరుండేవరై = నిత్యమూరిసములగు శ్రీ
వైష్ణవులను, పరవుం = స్తోత్రముఁజేయుచుండు, పెరియార్ తం = మహామహాల
యొక్క, కట్టల్ = శ్రీపాదములను, పిడిత్తు = ఆశ్రయించి, ఇన్దు = ఇష్టఁడు,
ఇరు = రెండువిధములైన, వినై = (పుణ్యపాపములను) కర్తములను, పాశమ్ =
బంధనములను, కట్టత్తి = విడిపించుకొని, ఇరున్దేక్ = ధన్యుఁడనైయుంటిని, యాక్ =
ఇట్టివాఁడనగునేను, ఇని = ఇఁకమీద, ఇతైయుం = కొంచెమైనను, వరున్దేక్ =
వ్యసనముఁబొందను.

తా॥ మాకులనాథుఁడగు శ్రీయతిరాజులవారి దివ్యచరణారవిందముల నాశ్ర
యింపని దురభిమానులకు సహాయపడిని శ్రీవైష్ణవులను గొప్పదేవతలనుగఁ గొని
యాడుచున్న మహనీయుల దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయించుటచే నిష్పాడు సకల
కర్మబంధములను నశించి కృతార్థుఁడనైతిని. ఇఁక నేను ఏమాత్రమును దుఃఖింపఁబని
లేదు, దుఃఖింపను.

ఇంకొకయర్థము.

పెరుండేవరై = పెరియపెరుమాళ్లను, శ్రీరంగనాథులను, పరవుం = కొని
యాడెడు, పెరియార్తమ్ = కూరత్వాత్మాన్లయొక్క, అని. మిగతసమానమే.

శ్లో॥ ఆసే దుస్కృత పుణ్యరూప ముభయం పాశం విముచ్యాధునా
దుఃఖం నాల్ప మపి ప్రజామ్యహ మితోమత్స్వమియోగీశితుః ।
సుశిష్టాఖిల పూజ్యభోగ్య చరణాయోగ స్వభానాఽసతాం
ఆశ్చేనాప్యనుకూలతా విధురసత్తోన్మర్ర్థ పాదాశ్రయాత్ ॥

(అప.) రామానుజా! ఆడయేనుగుపై వ్యామోహముచే దానివంట దిరుగు
చుండు మొగయేనుగువలె దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములలో నత్యంతప్రాప్త్యా
ముతో సంచరించుచున్నాను. అట్టిదాసుని అనుగ్రహింపవలయునని ప్రార్థించు
చున్నాను.

పిడియైత్తోడరు కళిరెన్న యాక్ ఊపిరిజ్జియశీర్

అడియైత్తోడరుంబడి నల్గవేణుం అఱుశమయ,

చ్చెడియై త్తోడరుం మరుళ్ శెఱిన్దోర్ శిదైన్దోడవన్దు ఇ

ప్పడియై త్తోడరుం ఇరామానుశా! మిక్కవణితనే ॥

౬ 3

అఱుశమయమ్ = దుర్మతములనెడు, శెడియై = పాపవృత్తములను, తోడరుం =
అనుసరించుటకుఁదగిన, మరుళ్ = అవివేకము, శెఱిన్దోర్ = నిండియుండువారు,

శివైస్థ = భగ్నహృదయాలై, ఓడ = భయపడిపరుగత్తునట్లు, వస్థ = వచ్చి, ఇప్ప
డియై = ఈభూమియందును చేతనలను, తొడయం = సమయముఁజూచి అనుస
రించునట్టి, మిక్కిపండితక్ = నిరవధికమైన పాండిత్యముఁగల, ఇరామానుశా =
ఓ రామానుజా !, సిడియై = ఆడయేనుఁగును, తొడయం = (మోహముచే) పెంబ
డించుచున్న, కల్లియెన్న = మొగయేనుఁగువలె, యాక్ = నేనును, యాక్ = దేవర
వారియొక్క, శీర్ = దివ్య సౌందర్య సౌగంధ్య సౌకుమార్యాది కల్యాణగుణగణము
లను, పిఱియై = ప్రకాశించియుండు, అడియై = శ్రీపాదములను, తొడయంబడి=
అనుసరించుపద్ధతిని, నల్గ వేణ్ణం = అనుగ్రహింపవలయును.

తా॥ పాదలవలెనుండు దుర్మతముల నారింటికిని సంబంధించియున్న యవివేక
శిఖామణుల నందఱినిఁ బాఱఁద్రొలి సకలచేతనలకును తత్వజ్ఞానము నుపదేశించుచుండు
పరమోదారశేఖరుఁడవగు నోభగవద్రామానుజా ! మగయేనుఁగు ఆడయేనుఁగును
మోహించి దానివెంట తిరుగుచుండునట్లు దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములయందు
నత్యంతప్రాప్త్యానుభవముతో సంచరించు దాసుని యనుగ్రహింపవలయును.

శ్లో॥ దస్తీన్ద్రోఽనుశరే ద్వశాం ప్రణయతో యద్వత్తథా తావక-

శ్రీమత్సద్గుణ పాదయో రనుసృతిం కుర్యాం యథాఽహం తథా ।

సంసిద్ధిం దిశ బాహ్యవస్థితవనా నున్మాత దుర్బుధయో

భగ్నాయై యథా తథేత్య వశయ ద్భాస్థా న్యతీర్థ ధీనిధిః ॥

(అవ.) 'తిరువాయ్ మొట్టి' యనుభవానందరసము మదజలముకాఁగా వేద
త్రయమును ప్రదండమును ధరించి శ్రీరామానుజమతంగజము ఆసేకుహిమాచలము
సంచరించి తమప్రతిపత్తుల నిరసించుచున్నదని వర్ణించుచున్నారు.

పణ్డరుమాఱ్ పశున్దమిట్ట ఆనన్దం పాయ్ మదమాయ్

విణ్ణిడ ఎజ్జళిరామానుశ మునివేళుం మెయ్ మ్మై,

కొణ్ణనల్ వేదకొఱ్ఱున్దణ్ణమేన్ది క్కువలయత్తే

మణ్ణివన్దేన్దదు వాదియర్గాళ్ ! ఉజ్జళ్ వాట్టవన్దే ॥ ౨౪

ఎజ్జళ్ = మాకువిధేయుఁడైయుండు, ఇరామానుశముని=శ్రీమద్రామానుజ
మునింఁబ్రలనెడు, వేళుమ్ = ఏనుఁగు, మాఱ్ = శ్రీనమ్మాళ్వారులు, పణ్తరు=
దివ్యగానముతో నుపదేశించిన, పశుంతమిట్ట = మనోజ్ఞమైన ద్రావిడదివ్యప్రబంధ
మగు తిరువాయ్ మొట్టియందలి, ఆనన్దమ్ = సంతోషము, పాయ్ = ప్రవహించు
చున్న, మతమాయ్ = మదజలమై, విణ్ణిడ = విస్తరింపగ, మెయ్ మ్మై కొణ్ణ =

వాస్తవార్థములను ప్రతిపాదించుచున్న, నల్ వేదం = దివ్యవేదములనియెడు, కొఱుం
దంశం = రమ్యమగు త్రిదండమును, ఏన్ది = ధరించి, కువలము త్రే = భూమండలమందు,
మణ్డినద్దు = తోనికొనివచ్చి, ఏన్దదు = మిమ్ముల నెదిరించినది, వాదియర్ కాల్ =
(కనుక) వాదమర్తులారా!, ఉద్దల్ = మీయొక్క, వాఱ్వి = సంపత్తు,
అల్దు = నశించినది.

తా॥ శ్రీశతకోపు లానతిచ్చిన ద్రావిడవేదముగు 'తిరువాయ్ మొళి' దివ్య
ప్రబంధమును అనుసంధించుటచే గలిగిన యానందము మదజలరూపమై ప్రవహింపగా
శ్రీవిశిష్టాద్వైతపరములగు వాస్తవార్థములను ప్రతిపాదించుచున్న వేదములనియెడు
త్రిదండమును ధరించి, మాయెమ్మెరుమా నారలను మతంగజము, ఆ సేనుహిమాచలము
యభేచ్ఛముగ సంచరించినదై, వేంకటాచల యాదవాచల సరస్వతీపీఠాది దివ్యస్థల
ములయందు తమతోనిలిచి వాదించిన ప్రతిపత్తులనందఱిని నిరసించుచు వచ్చి
యున్నది. ఓ ప్రతివాదులారా! మీసంపదయంతయును నిర్మూలమైనది.

శ్లో॥ నానోద్భాసి శతారి రమ్యఫణితే గానోత్థితా నద్దధా
ప్రచ్యోతన్నధురూపతః ప్రవిశతే మద్యోగిరాజద్విపః!
సతోద్ధతశ్చైత మోన్యవేద సుమహాదణ్డం ప్రగృహ్య ఓతా-
వభ్యేత్ప్ర ప్రహణోన్ముఖః కుకథకా జాతా భవచ్ఛీర్గతా॥

(అవ.) శ్రీరామానుజులవారు పరమకృపతో దత్తార్థముల నెల్లఱికి నందు
పాటుతోనుండునట్లు బోధించుచున్నందున, దుర్వాదములు సమసిపోయినవి. వేద
మార్గము నిష్కంటకమైనది. దోషవంతులుగూడ నిర్దోషులయిరని తెలుపుచున్నారు.

వాల్ద్ర్ వల్దు తొల్లైవాదియర్కు ఎన్దుం మత్తై యవర్ దమ్

తాల్ద్ర్ వల్దు తవం తారణిపెల్దు తత్తువనూల్,

కూఱ్దుల్దు కుల్దు మెల్లాం పదిత్త గుణ త్తినర్కు

అన్నాఱ్దుల్దు సం ఇరామానుశక్ తన్ద ఇానత్తిలే॥ ౬౫

సమ్ ఇరామానుశక్ = మనకు నాథులైన ఎమ్మెరుమా నార్లు, తన్ద ఇానత్తిలే =
అనుగ్రహించిన విజ్ఞానముచేత, తొల్లై = పురాతనముగ నన్న, వాదియర్కు = వాఱ్వు
కుదృష్టులగు ప్రతివాదులకు, వాఱ్వు = సంపదభివృద్ధులు, అల్దు = నశించి
పోయినవి, ఎన్దుం = ఎల్లప్పుడును, మత్తైవర్దం = వైదికులయొక్క, తాఱ్వు = కొదవ
(పరిశ్రమము), అల్దు = నివృత్తిమైనది, తారణి = భూమి, తవం = భాగ్య
మును, పెల్దు = పొందినది, తత్తువనూల్ = తత్వములఁ బ్రతిపాదించునట్టి

కాస్త్రములందలి, కూట్టెల్లం = సందేహములన్నియును, అత్రినిదు = నివృత్తములైనవి, కుత్రినిదు = దోషములన్నియును, పదిత్త = నాటుకొనియున్న, కుత్తిసర్కు = స్వభావముగలవారికి, అన్నాత్రి = ఆదోషము, అత్రినిదు = నశించినది.

తా॥ మనకు స్వామియగు యతిరాజులవారు చక్కగవాదించి బాహ్యకుదృష్టులను నిరసించి సకలచేతనులకును తత్వార్థముల నుపదేశించుచుండగ, వారును జ్ఞానవంతులగుటచే గ్రమక్రమముగ, నానాటికి దుర్వృత్తుల పాపము తనంతటతానే నశించినది. సకల వైదికకర్తా కుస్తానలను కొంతలన్నియును నివృత్తములైనవి. భూమి భాగ్యమును పొందినది. తత్వమును బ్రతిపాదించునట్టి సకలకాస్త్రములందలి సంశయములును నివృత్తములైనవి. దోషవంతులైనవారలుగూడ నిపుడు దోషశూన్యులై గుణవంతులైరి.

శ్లో॥ శ్రీగృహ్టేది కువాదిసాం శ్రుతివిదాం వైన్య గతం సర్వథా
భూః పాపిపాతిశయం గతశ్చ విశయ స్తత్వార్థ శాస్త్రావళిః ।
దోషా దుర్గుణిసాం గతాశ్చ విలయం సర్వేషామ స్వామిసా
శ్రీరామానుజ దేశికేన సుధియా కౌరుణ్యతాం దత్తమా ॥

(అవ.) శ్రీమద్రామానుజులవారు తమనాశ్రయించినవారికి తమకృపామృత సేవనమువలన విగుల ప్రయాసాదులచే బొందఁదగిన పరమపదము నిచ్చుచున్నాఁడు.

ఇలానంకనిద్ద నలజ్జొణ్ణ నాళోదొఱుం నై బవర్కు
వానంకొడుప్పదు మాదవక్ వల్ విన్దెయే మనత్తిల్,
ఈనంకడిన్ద ఇరామానుశ్చ తన్నె యెయ్ దినిర్కు అ
త్తానం కొడుప్పదు తత్తగవెన్నుం శరణ్ కొడున్దే ॥ ౬౬

ఇలానమ్ = జ్ఞానముయొక్క, కనిద్ద = పరిపక్వస్థితియగు, నలంకొణ్ణ = విరవధికప్రీతిప్రకర్షకూపంబగు భక్తినిగొని, నాడోయం = ప్రతిదినమును, నైబవర్కు = శైథిల్యముబొందినవారికి, మాదవక్ = శ్రీయఃపతియగు సర్వేశ్వరుఁడు, వానం = మోక్షమును, కొడుప్పదు = ఇచ్చుటయును, వల్ విన్దెయే = మహాపాపియగు నాయొక్క, మనత్తిల్ = హృదయమునందలి, ఈనం = దోషమును, కడిన్ద = నశింపఁజేసిన, ఇరామానుశ్చ = శ్రీయదైయవసులు, తన్నె = తమను, ఎయ్ దినిర్కు = పొందినవారికి, తత్త = తనయొక్క, తగవు ఎన్నుం = కృపయనిచెప్పఁబడు, శరణ్ = సాధనమును, కొడుత్తు = ఇచ్చి, అత్తానం = ఆస్థానమును (మోక్షమును), కొడుప్పదు = ఇప్పించుటయును (పీరిద్దటికిని ఇవి సహజభర్తములైయున్నవి.)

తా॥ జ్ఞానము పరిపక్వమై పరిపూర్ణముగు పరమభక్తితో, “ఎప్పుడెప్పుడు ఈ నీచదేహమును వదలి, సర్వేశ్వరుని దివ్యకల్యాణగుణానుభవముఁ జేయఁగలమో”, యని యొల్లప్పుడును చింతించుచున్నవారికే సర్వేశ్వరుఁడగు శ్రీయఃపతి పరమ పదము నిచ్చుచున్నాఁడు. పటవిధములగు ప్రబలిపాపములఁజేసిన నాయొక్క హృదయమునందు పాపవాసన కొంచెమైనను లేకుండునట్లు పోగొట్టిన శ్రీమద్రామానుజులవారి నాశ్రయించినవారికి తమకృపయనెడు సాధనమునిచ్చి మిగులప్రయాసాదులచేఁ బొందఁదగిన పరమపదము నిచ్చుచున్నారు.

శ్లో॥ పాప్యజ్ఞాన విపాకరూప పరమ ప్రేమానుభుక్తం త్వరాం
సంప్రాప్యే సముపేయుషాం భగవతో మోక్షస్య విశ్రాంతమ్ ।
క్రూరాంహః పదమన్తనోదురితహృద్రామానుజార్యస్య త-
ద్దానం స్వం భజతాం స్వకీయ కరుణాం దత్వా పరం సాధనమ్ ॥

(అను.) శ్రీయతిసార్వభౌము లవతరించి తత్పార్థములఁ బోధింపకున్నచో నీయాత్మఁ బుట్టిచించుటకుఁ జెఱవెయ్యది? అని ప్రశ్నించుచున్నారు.

శరణమడై న్ద దరుమనుక్కా ప్పణ్ణునూర్లు వరై
మరణమడై విత్త మాయవక్ తన్నై వణజ్జవైత్త,
కరణమివై ఉమక్కనైన్దు ఇరామానుశక్ ఉయిర్ గట్టు-
అరణజ్జమైత్తిలనేల్ అరణార్ మన్ద్రీవ్వారుయిరే ॥ ౩౭

చరణమ్ = (శ్రీయఃపతియొక్క) చరణారవిందములను, అడైన్ద = ఆశ్రయించిన, తరుమనుక్కు = ధర్మరాజుకొఱకై, పణ్ణు = ముందుకాలమున, నూర్లు వరై = (దుర్మోధనాదుల) నూర్గురిని, మరణం అడైవిత్త = మరణించునట్టొనర్చిన, మాయవక్ = అఘటితఘటనాసమర్థుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు, తన్నై వణజ్జ = తన్నాశ్రయించుటకు, వైత్త = ఉపకరణములుగ నుంచిన, కరణం = ఇద్రియములు, ఇవై = ఇవి, ఉమక్కు అన్దు = మిగుల సొంతములైనవిగావు, ఎన్దు = అని, అణ్ణు = ఇతరవిషయములయందుఁ గరణముల నుపయోగించునపుడు, ఇరామానుశక్ = ఉడైయవలు, ఉయిర్ గట్టు = జీవులకు, అరణ్ = రక్షకమును, అమైత్తిలనేల్ = కలుగఁజేయకపోయి రేని, ఇవ్వారుయిర్కు = ఈ మాత్మలకు, అరణ్ = రక్షకులు, మన్ద్రీయి ఆర్ = వేరెవరున్నారు.

తా॥ తన్నాశ్రయించిన ధర్మరాజు నిమిత్తము మహాభారతయుద్ధమున దుర్మోధనాదులను నూర్గురిని నశింపఁజేసిన ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడును అఘటిత

ఘటనా సమర్థుఁడును నగు సర్వేశ్వరుఁడు తన్నాశ్రయించి యుజ్జీవించుటకై ఈ చేతనులకు కరణకళేబరముల నిచ్చెనుగాని తుద్రపురుషార్థములబొందుటకై యథేష్టముగ వినియోగించుకొనుటకును గాదు. అను నీయర్థవిశేషమును శ్రీమతిసార్వభౌము అవతరించి తమని స్వేతుకకృపచే నీజీవుల కుపదేశించి రక్షింపకపోయి రేని ఈ యాత్మ లుజ్జీవించుటకు తెలివెయ్యది ?

శ్లో॥ పాపైకాశ్రయ ధర్మనందనకృతే పూర్వంశతం కారవా-

న్నాశం ప్రాపితవాన్తరిః సమసృజ త్స్వితాన మాసేవితుమ్ ।

ఖాసిమాని ససౌఖ్యదాని వ ఇతి వ్యాహృత్య యోగీతదా

రక్షాం కల్పితవా న్నచేత్తనుభృతాం కోఽన్యోభవే ద్రక్షకః ॥

(అను) శ్రీగీతాభాష్యము ననుగ్రహించిన శ్రీభాష్యకారుల దాసానుదాసులగు పరమభాగవతోత్తముల దివ్యకల్యాణగుణములకు నాయాత్మయు మనస్సును లోబడియున్నది. కనుక నాకిక సాటియెవ్వరని యానందించుచున్నాను,

ఆరెనక్కిన్దు నిగర్ శొల్లిల్ ? మాయ్ అన్దు ఐవర్ దెయ్ వ

త్తేరనిల్ శెప్పియ కీడైయిన్ శెమ్మైప్పొరుళ్ తెరియ,

ప్పారినిల్ శొన్న ఇరామానుశనై పుణియుం నల్లార్

శీరినిల్ శెన్దు పణిన్దు ఎఱవియుంశిందై యుమే ॥

౭౮

మాయ్ = ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడును ఆశ్రితపరతంత్రుఁడును నగు శ్రీకృష్ణ పరమాత్ముఁడు, అన్దు = సేనామధ్యమున నున్నుఁడు తనను శరణుఁజూచినప్పుడు, ఐవర్ = పంచపాండవులయొక్క, తెయ్ వం తెనిల్ = దివ్యమైనరథమునందుండి, శెప్పియ = ప్రసాదించిన, కీడైయిన్ = భగవదీతయొక్క, శెమ్మై = స్వరసమై సుభగసుందరంబగు, పొరుళ్ = అగ్రవిశేషమును, తెరియ = విశేషముగఁ దెలియు నట్లు, పారినిల్ = భూమియందు, శొన్న = ఆనతిచ్చిన, ఇరామానుశనై = శ్రీ యెమ్మైరుమానార్లను, పుణియుం = ఆశ్రయించియుండు, నల్లార్ = విలక్షణులగు వారియొక్క, శీరినిల్ = కల్యాణగుణగుణములలో, శెన్దు = ప్రవేశించి, ఎన్నా వియుం = నాయాత్మయును, శిన్దైయుం = హృదయమును, పణిన్దు = అత్యంత ప్రావణ్యముతో లగ్నములైనవి (కనుక), శొల్లిల్ = స్పష్టముగఁ జెప్పినయెడల, ఆర్ = ఎవరు, ఎనక్క = నాకు, నిగర్ = సమానులు.

తా॥ తన ఆఘటితఘటనా సామర్థ్యముఁజూపి సమస్తచేతనులను నాశ్చర్యకండలి కుల జేయుచుండు సర్వేశ్వరుఁడు పాండవుల దివ్యరథమునందుండి యుపదేశించిన

భగవద్గీతయొక్క పరమతాత్పర్యాంశములను 'గీతాభాష్య' గ్రంథముచే లోకులకు విశదమగునట్లు ప్రసాదించినట్టి శ్రీభాష్యకారుల నాశ్రయించిన సత్పురుషులగు మహాత్ములయొక్క కల్యాణగుణగుణములకు నాజీవాత్మయు మనస్సును లోబడుటచే నత్యంత ప్రవణములై (వాటిని విడిచిన జీవింపనంతటి స్థితిఁగలవై) అచ్చటనే యాసక్తములై యున్నవి, కాబట్టి నాకు సమాను శీఘ్రాపాండలమునం దెవ్వరున్నారు? ఎవ్వరునులేరు.

శ్లో॥ తోవా మే సదృశోఽధునా నిగదనే పార్థస్య దిశ్యే రథే
గీతాయాం స్వరసం శుభార్థ ముదితం కృష్ణేన తస్మా సుఖటమ్ ।
భూమా భాషితవస్త మానతవతాం రామానుజార్థం సతాం
ధ్యాత్వా సద్గుణసంతతా ప్రవణతాం యతం మమాత్మా చ వృత్ ॥

(అప.) శ్రీరంగనాథులు కరణజ్ఞులైనందుల ననుగ్రహించిరి కాని తమ పాదారవిందముల ననుగ్రహింపరైరి. శ్రీమద్రామానుజులు తమదివ్యపాదారవిందములను పరమకృపతోఁ బ్రసాదించి మనలను తరింపఁజేసిరి. ఏమి నీరి యాదార్థ్యమని యుక్కజపడుచున్నారు.

శ్రింద్రై యినోడు కరణజ్ఞో యాపుం శ్రిదైస్తు మున్నాళ్
అన్దమున్ద్రాఢ్దన్దదు కణ్ణు అన్దై ఎత్తనక్కు అన్దు అరుళాల్,
తన్దఅరజ్జనుం తన్దశరణ్ తన్దెలక్ తాన్ అదుత్తు
ఎన్దై ఇరామానుశక్ వన్దెడుత్తనక్ ఇన్దు ఎన్దైయే ॥ ౩౦

మున్నాళ్ = భగవత్సృష్టికి పూర్వము, శ్రిదైయినోడు = ఇంద్రియములకు రాజగు మనస్సుతోఁగూడ, కరణజ్ఞో యాపుం = సకలేంద్రియములను, శ్రిదైస్తు = కృశించి, అన్దమ్ఉన్ద్రై = నశించి, అన్దన్దదుకణ్ణు = అణగినదానినిచూచి, అన్దై = ఆకరణములును, ఎన్తనక్కు = అచిత్తముఁడుగనున్ననాకు, అన్దు = ఆసృష్టిసమయమున, అరుళాల్ = కృపచేత, తన్ద = ప్రసాదించిన, అరజ్జనుం = శ్రీరంగనాథుఁడును, తన్దశరణ్ = తనపాదారవిందములను, తన్దెలక్ = ఇవ్వలేదు, ఇరామానుశక్ = శ్రీయందైయవరులు, ఎన్దై = నాకుఁదంద్రియై, వన్దు = వచ్చి, తాన్ = తాము, అదు = ఆపాదారవిందములను, తన్దు = ఇచ్చి, ఎన్దై = సంసారసాగరమున మునిగియునన్నను, ఇన్దు = ఇప్పుడు, ఎదుత్తనక్ = ఉద్ధరించెను.

తా॥ సకలచేతనులను ప్రశయకాలమున మనస్సుతోఁగూడ సకలేంద్రియములను బోగొట్టుకొని, జడములవలెనుండు సిలినిఁజూచి, అట్టిసిలిలోనుండియు

కించిత్తైనను ఆపేక్షింపక నెయుండు నాయందు నిర్వేతుక దివ్యకృపఁబఱపి నాకుఁ గరణకశేబరాదల శ్రీరంగనాథులు ప్రసాదించిరి, కాని యీసంసారబంధము నివర్తించునట్లు తమ దివ్యపాదారవిందములఁ గటాక్షింపరైరి, ఇట్లుండ మనకు సాధనముగఁ బ్రసాదించి యీసంసారబంధమును బోగొట్టి మనలను తరింపఁజేసిరి, ఆహా! ఏమివీరయాదార్యము, వాత్సల్యము!

శ్లో॥ పాక్వాన్వితేన సహాభిలాని కరణాన్యాప్త్యావిశీర్ణాత్తతా-

నాశం పాప్య పిలీనతా ముపయయూ యూలప్రకృత్యాం తదా ।

దృష్ట్యాతాని దదౌతు మే న కృపయా రంగీ దదౌ స్వం పదం

తద్దత్వా స్వయమేశ్య మజ్జనయితా యోగీభ దధారాద్యమామ్ ॥

(ఆహ) గుణవంతులే మిమ్ముల నాశ్రయింపఁదగినవారని నియనుమున్నచో “రామానుజాలవారు నిర్వేతుకకృపామూర్తులు” అనియెడు మీదివ్యక్తిర్దిక్ భంగము వాటిల్లునని పలుకుచున్నారు.

ఎన్నెయ్యంపార్తు ఎన్నియలైయుం పార్తు ఎణ్ణిల్ పల్ గుణత్త

ఉన్నెయ్యం పార్కిల్ అరుళ్ శెయ్ వదే నలం అన్త్రి ఎన్నాల్

పిన్నెయ్యంపార్కిల్ నలముళదే? ఉక్ పెరుళ్ళరుణై

తన్నె యోపార్పర్? ఇరామానుశా! ఉన్నెచ్చార్ న్దవరే ॥

ఎన్నెయ్యం = విషయాంతరాసక్తుఁడనగునన్నను, పార్తు = కటాక్షించి, ఎన్ ఇయ్లైయం = నాదురభ్యాసములను (చెడునడవడికలను), పార్తు = కటాక్షించి, ఎన్ ఇల్ = లెక్కలేనన్ని (లెక్కింపనలవిగాని), పల్ గుణత్త = ఆశీక దివ్యగుణములుగల, ఉన్నెయ్యం = దేవరవార్లను, పార్ క్కిల్ = చూచినయెడల, అరుళ్ శెయ్ వదే = నిర్వేతుకముగఁ గటాక్షించుటయే, నలం = మేలైనది, అన్త్రి = ఇట్లుగాక, పిన్నెయ్యం = మరలను, పార్ క్కిల్ = విచారించినయెడల, ఎన్నాల్ = నాయందు, నలమ్ = మేలైనగుణము, ఉళ్ దే = ఏదైననున్నదా? ఉన్నె = దేవరవార్లను, చార్ న్దవర్ = ఆశ్రయించినవారు, ఉక్ = దేవరవారియొక్క, పెరుం కరుణైతన్నె = నిరవధిక నిరుపాధిక దివ్యకృపను, ఎన్ = ఏవిధముగే, పార్ పుర్ = చూతురు.

తా॥ ఓయతిరాజసార్వభౌమా! నన్నును నాచెడునడవడికను, దేవరవారి యద్వితీయ మహామహిమమును పర్యాలోచించినయెడల దేవరవారి నిర్వేతుకదివ్య కృపచే గటాక్షించుటయే మేలైనది, అట్లుచేయక నేను చేసియుండు దుష్కృత్య

మలను యోచించియాచినయెడల గుణలేఖముగూడ లేనందున నన్ను పరిత్యజింప వలసివచ్చును. “మఱియును గుణవంతులే సర్వోత్తములగు శ్రీరామానుజులవారి నాశ్రయింపఁ దగుదురుగాని దోషములుగలవారలు వారిసన్నిధికిఁగూడ రానవచ్చులు” అని దేవరవారి నాశ్రయించినవారలు తలచినచో; “రామానుజులవారు నిష్కేతుకృపా మూర్తులు” అనెడు దివ్యకీర్తి లేకపోవును.

శ్లో॥ మాం హీనం సమవేక్ష్య వృత్త మపిమే దృష్ట్యాప్యసంభ్రైరగ్రజై-

ర్జుప్తం త్వాం చ నిరీక్ష సే యది కృపాసంధాన మేహోచితమ్ ।

నోచే న్న య్యవలోక్యతే యదిపునః కశ్చిద్గుణః సంభవే-

త్పశ్యేయః కిమితి త్వద్ వృద్ధ కరుణాం యోగీన్ద్ర)తేంఘ్రా)వ్యశ్రితాః ॥

(అను) శ్రీమద్రామానుజా ! దేవర పాదపద్మములయందలి భక్తి యతిశయించినది. దేవరవారి కల్యాణగుణగణములయందభిరుచి మిక్కిటమైనది. నాపురాకృత కర్మములన్నియును నిర్మూలములైనవని చెప్పుచున్నారు.

ధన్యాసిరాగం - రూపకతాళం

శార్దూలం ఎళిందై ఉత్తాళిన్ద్రైకీర్తీ అన్బుదామిగవుమ్

కూర్దదు అత్తామరై తాళగభుక్కు ఉన్ద్రై గుణజ్జభుక్కే,

తీర్దదు ఎళియైగై ముళియైవినై నీళియైవినై యదనాల్

పేర్దదు వణ్ణై ఇరామానుశా ! ఎం పెరున్దగై యే ॥ 26

వణ్ణై = (తనఘనతను స్వీకరించువారల నైచ్చమును యోచింపక) నిరపధికముగ నెల్లఱకును నెల్లవారికిని దానముజేయు మహిమ దార్యసంపన్నులును, ఎం పెరున్దగై = ఆయాదార్యముచే నన్ను విశపఱచుకొన్న గొప్పమహిమనుగల, ఇరామానుశా = ఓ రామానుజస్వామీ !, ఎళిన్ద్రై = నాహృదయము, ఉత్తా = ప్రాప్తశేషివగు దేవరవారియొక్క, ఇన్ద్రై = ఒకటికొకటి పరభాగముగనుండి జంటగఁజేయున్న, తాళకీర్తీ = శ్రీపాదములఁగ్రింద, శార్దూలం = ఆణిగియున్నది. అత్తామరైతాళగభుక్కు = తామరపుష్పములవంటి యా శ్రీపాదములకు, అన్బుదామ్ = ప్రేమయే, మిగవుం = మిక్కిలినిరపధికముగ, కూర్దదు = సిద్ధించినది, ఎళియైగై = నావృత్తి, ఉన్ద్రై = దేవరవారియొక్క, గుణజ్జభుక్కే = దివ్యగుణములకే, తీర్దదు = ఏర్పఱుపఁబడినది, ముళియైవినై = పూర్వజన్మమునఁజేసిన కర్మములు, నీ = దేవరవారు, శియై = చేసిన, అదనాల్ = అవ్యాపారముచే (కృపచే), పేర్దదు = కొండ పెళ్లగిల్లినట్లు పెళ్లగిలి విడిచిపోయినవి.

తా॥ స్వీకరించువాని తత్కవయును, తన గొప్పతనమునుజూడక నిరవధికముగ నిచ్చునట్టి మహాదార స్వభావుడవగు నో యతిసార్వభౌమా ! నాహృదయము దేవరవారి దివ్య శ్రీపాదములక్రిందఁజేరి నుఖముగనున్నది. శ్రీపాదముల యందలి పరమధక్తి యతిశయించినది. నేను దేవరవారి దివ్యగుణగణములలో మిగుల యపేక్షగొని దేవరవారి దివ్యకైంకర్యమునఁ బూనికఁ గలిగియున్నాడను. కాబట్టి నా పురాకృత కర్మములన్నియును నిర్మూలములైనవి.

శ్లో॥ చిత్తం లగ్నమభూత్ త్వదీయ పదయోః సుఖిష్టయో ర్నామకం
తత్పంకేరుహ పాదయోః సమధికా శ్రీతిస్త్యభూ న్నామికా ।
వృత్తిస్త్యభూ మాత్ర పర్యవసితా పూర్వం కృతం దుష్కృతం
త్వత్కార్యణ వినాశితం యతిపతే మన్నాథ దాత ర్నహాత్ ॥

(అను.) కుమతధ్యాంతభాస్కరులును, వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యులును, దివ్యకల్యాణగుణగణ మహర్షులు నగు శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌములు మహాత్ములతో నన్ను సరిసమానముగఁ గటాక్షించిరిని చెప్పుచున్నార.

కైత్తవక్ తీయశమయ క్కలగరై క్కాశినిక్కే
ఉయ్ త్తవక్ తూయమత్తై నెఱిదనై ఎన్ఱు ఉన్ని ఉళ్ళమ్,
నెయ్ త్తవన్బోడిరుదైత్తుం నిత్తై పుక్కోరుడనే
వై త్తవక్ ఎనై ఇరామానుశక్ మిక్క వెన్ఱై శెయ్దే ॥ ౭౨

ఇరామానుశక్ = శ్రీరామానుజులవారు, మిక్కవెన్ఱై శెయ్దు = నిరతిశయాదార్యమును జూపి, తీయ = నీచములైన, శమయం = మతములనుగొని, కలగరై = కలహించుచున్నవారిని, కైత్తవక్ = జయించినవారును, తూయ = పరమ పరిశుద్ధమైన, మత్తై నెఱి తనై = వేదమార్గమును, క్కాశినుక్కు = ఈమేదినియును, ఉయ్ త్తవక్ = కృపతోబ్రవర్తించజేసిరి, ఎన్ఱు = అని, ఉన్ని = అనుసంధించి, ఉళ్ళం = మనసుని, నెయ్ త్తు = మెత్తనిదై, అవ్వనోడు = ఆపేరిమభరముతో, ఇరున్ఱు = ఉండి, వీత్తుం = స్తోత్రముఁజేయుచున్న, నిత్తై = సంపూర్ణమైన, పుక్కోరుడనే = పరిపూర్ణగుణవంతులతోఁగూడ, ఎనై = నన్ను, వైత్తవక్ = (పరమకృపతో) సరిసమానముగ నుంచుచున్నారు.

తా॥ శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌములు తమ యాదార్యాతిశయముచే మిక్కిలిపేయములైన వేదవాన్యమతముల నవలంబించి యందఱితోడను చీటికి మాటికి కలహించుచుండు కుటిలాత్ముల నశింపఁజేసిరి, అత్యంత పరిశుద్ధముగు వేదమార్గ

మును నిష్కంటకమొనరించి భూమియందంతటను ప్రతిష్ఠింపజేసిరి, ఇట్టి శ్రీమద్భూతి శేఖరులవారి దివ్యవైభవముల ననుసంధించి ప్రేమాతిశయముతో స్తోత్రముఁజేయుచుండు మహాత్ములతో నన్నును సరిసమానునిఁజేసి వారలతో గలిసియుండునట్లు కరుణించి కటాక్షించిరి,

శ్లో॥ ప్రాస్యన్నీచ మనస్థితాః కలహిన శ్శుద్ధాం శ్రుతేర్వర్తినీం
భూమా స్థాపితవా నితి స్వహృదయ్యే ధాత్వా కృతశ్రీమభిః ।
శ్రీష్టా సాక్షమురుస్తవై ర్భహుగుణైః సార్థం సుగణ్యం వ్యధాత్
మాం రామానుజదేశికౌ నిరవధి స్వోదారతాం స్థాపయత్ ॥

(అవ.) శ్రీయెమ్మెరుమానాకులే నాకు సర్వవిధముల సంతతులని యనుసంధించుటయే హాస్యరూపసత్తకు నిదానము, అంతియేగాని నాజ్ఞానశక్త్యాదులెవ్వయును గారణములు కావనచున్నారు.

వజ్రైయినాలుం తకమాదగవాలుం మదిపురై యుమ్
తజ్రైయినాలుం ఇత్తారణియోర్ గట్టు త్తాళరణాయ్,
ఉజ్రైనల్ ఇానమురై త్త ఇరామానుశనై ఉన్నుమ్
తిజ్రైయల్లాల్ ఎనక్కిలై మల్ మ్మోర్ నిలై తేర్న్దిడిలే ॥ 23

తన్ = తమయొక్క, వజ్రైయినాలుం = బౌదార్యముచేతను, మాదగవాలుం = (ఈచేతనుల దుర్గతినిఁజూచి సహింపఁజాలని) పరమకృపచేతను, మదిపురైయుం = (తాపహరుడై యాహ్లాదకరుండగు) చంద్రునివలె, తజ్రైయినాలుం = చల్లదనముఁ గలిగియుండుటచేతను, ఇత్తారణియోర్ గట్టు = ఈభూమియందుండువారికి, తామే శరణాయ్ = తామేరక్షకులైయుండి, ఉజ్రై = వాస్తవమై, నల్ = విలక్షణమై, ఇానం = జ్ఞానమును, ఉరైత్త = ప్రసాదించిన, ఇరామానుశనై = శ్రీయొడైయ మరులను, ఉన్నుం = అనుసంధించుచున్న, తిజ్రైయల్లాల్ = సామర్థ్యముఁదప్ప, తేర్న్దిడిలే = విచారించిచూచినయెడల, ఎనక్కు = నాకు, మల్ మ్మోర్ = ఇతరమైన, ఓర్ నిలై = 23 ఆశ్రయమును, ఇలై = లేదు.

తా॥ శ్రీయెమ్మెరుమానాకుల తమ యుదారస్వభావముచేతను, దానికి నిదానంబగు పరమకృపచేతను సకలజనులను రక్షించుచుండునపుడు చంద్రునివలె మిక్కిలి చల్లదనముఁ గలిగియుండుటచేతను, ఈభూలోకమునందుండు సమస్తజనులకును తామే రక్షకులై విలక్షణమగు స్వరూపజ్ఞానము నుపదేశించుటచేతను నాచేరక్షకులని యను

సంధించుకొనుటయే నాస్వరూపసత్త్వం గారణము, అంతయేగాని నాజ్ఞానభక్త్యాగు
లెవ్వరైనను గారణములుగావు.

శ్లో॥ ఔదార్య త్వమహాకృపావిభవతః శైత్య త్సంధాంశోః సమా-

దేతద్భూతల వాసినాం శరణతాం ప్రాప్తస్య వాసుః స్వయమ్ !

సత్యక్షేమధియో యతిశీతిపతే ధ్యాయ తృప్త్యాదాన్ధ్యం వినా

భిన్నాన స్థితిరస్తి కాచిదపి మే సమ్యగ్విచారే సతి ॥

(అవ.) శ్రీయైష్వర్యమానామతే సర్వేశ్వరునకన్న పరమకౌరుణికులు సమర్థు
లును అని చెప్పుచున్నారు.

తేరార్ మత్తయిక్ తిర మెన్దు మాయవ్ తీయవరై

క్కురార్ త్తీకొన్దు కుత్తెప్పదు కొణ్డలనైయ వణ్డై,

ఏరార్ గుణత్తు ఎం ఇరామానుశక్ అవ్వెత్తీల్ మత్తయిల్

శేరాదవరై చ్చిదైప్పదు అప్పోదొరుళిందై శేయ్ దే ॥ ౭౪

మత్తయిక్ = సర్వేశ్వరుని యజ్ఞారూపములగు వేదములయొక్క, తీయమ్ =
స్వతఃప్రామాణ్యాది ప్రకారములను, తేరార్ ఎన్దు = నిరూపింపరు అనియే, మాయ
వ్ = అత్యాశ్చర్యగుణచేష్టితుండగు సర్వేశ్వరుడు, తీయవరై = దుర్భారమును,
కుర్ ఆట్టికొన్దు = సుతీక్ష్ణమైన చక్రాయుధముచే, కుత్తెప్పదు = ఛేదించుచున్నాడు,
కొణ్డలనైయ = మేఘమువంటి, వణ్డై = మహాదారస్వభావముగలవారై, ఏరార్ =
మిక్కిలియుత్తమములైన, గుణత్తు = వాత్సల్య సౌశీల్యాది కల్యాణగుణగణములచే
భూషితులగు, ఎం ఇరామానుశక్ = మన యైష్వర్యమానాగను, అవ్వెత్తీల్ = అట్టి
పరమవైలక్ష్యముగల, మత్తయిల్ = వేదములయందు, శేరాదవరై = ప్రామాణ్యబుద్ధి
లేనివారిని, శిదైప్పదు = నశింపజేయుట, అప్పోదు = అసమయమున, ఒరు = మిగుల
విలక్షణముగ, శిన్దైశేయ్ దే = (వేదాంతవాక్యములకు యుక్తియుక్తములగు పరమ
తత్వార్థముల) ఆలోచనజేసి నిర్ణయించియే.

తా॥ అపారమేయములై నిత్యనిరవద్యములై స్వతఃప్రమాణములై సకలచేత
నలకును తాత్పర్యపాదేయములై వెలియఁజేయుటకై స్వాజ్ఞానరూపముగ సర్వేశ్వరు
నిచే బ్రహ్మర్షింపఁజేయఁబడిన వేదములను యంత్రాయుక్తవిశేషములై అతిక్రమించి
ప్రవర్తించుచుండు దుష్టులను సర్వేశ్వరుడు, అశేకములగు నవతారములను అశేక
ప్రయత్నములను స్వీకరించి అప్పటికిని సర్వార్థమునకు రానివారల తనహస్తమున
ధరించిన సుదర్శనచక్రముచే ఛేదించి సమీకరించి సర్వేశ్వరునివలెగాక, ఔదార్య

మున మేఘతుల్యులగు శ్రీమద్రామానుజులవారు తాముపజేశించిన తత్వార్థముల స్వీకరింపని కుదృష్టుల యుక్తియుక్తములగు జేదాంతార్థముల నతిచమత్కృతితో నుపన్యసించి సమీకరించి విజ్ఞానవంతులంజేసి వారలనుగూడ సంరక్షించుచున్నారు. కనుక నట్టి మహాప్రభావసంపన్నులగు శ్రీయొమ్మగోమానారులే సర్వోత్కృష్టునికన్న పరమకారుణికులు, సమర్థులును.

శ్లో॥ నోజానన్తి యథాగ్ధానైగమవచోరీతిం త్వితీ శ్రీపతి-

స్తీత్వాగ్రేణ సుదృఢేన నురుతే ఛేదం సుదుష్పాత్త నామ్ ।

జీమూతోపమదాత్మ భావమహితో రాజగ్ధుడో మత్పతి-

శ్లోగీట్ తచ్చుభివేదరీతిగలితా న్వృత్తే త్వర్కోక్తతః ॥

(అవ.) సర్వేశ్వరుడు నన్ను నిగ్బంధించి తనకు దాసుని జేసికొనవలయునని యంతప్రయత్నించినను వాని గుణగణాదులకు లోబడక జేవగవారికే సర్వస్వాధీనుడనైయుండునట్లు జేవగవారి దివ్యకల్యాణగుణగుణములన్నియును వచ్చి దాసుని యాక్రమించుకొన్న వనుచున్నారు.

శైయత్తలైచ్చజం శైబుముత్తమీనుం తిరువరజ్గర్

కైత్తలత్తు ఆఱ్ఱియుం శబ్దముం ఏన్ది నజ్జున్ ముగప్పే,

1 మొయ్త్తులైత్తు ఉన్నై విడేనెన్దిరుక్కిలుం నికపుగఱ్ఱే

మొయ్త్తులైత్తుం వద్దు ఇరామానుశా! ఎన్నై ముగ్గియున్దిన్తే ॥

శైయత్తలై=శ్రీకృపారీజలపూర్ణంబులగు శేదాంతప్రదేశములయందలి, శబ్దమ్=శంఖములు, శైబుముత్తం ఈనుం=రమ్యములైన ముత్యములను ఈనులుండెడి, అగజ్గర్=శ్రీరంగదివ్యతేత్రమున నాశ్రితరక్షణార్థము జేంచేసియున్న శ్రీరంగనాథులు, తిరుకైత్తలత్తు = శ్రీహస్తములయందు, ఆఱ్ఱియుం = శ్రీగుదగ్గనచక్రమును, శబ్దముం=శ్రీపాంచజవ్యశంఖమును, ఏన్ది = ధరించి, నంకణ్ముగప్పే = మాంసండ్లముందటనే, మొయ్త్తు = సాక్షాత్కరించి (తన), ఆలైన్దు = సౌందర్యాదిగుణములచే బుద్ధివ్యామోహమునుగలుగజేసి, ఉన్నై = నిన్ను, విడేన్ = నేనువదలను, ఎన్దు ఇరిక్కిలుం = అని సుదృఢముగ ప్రతిజ్ఞచేయుచు నన్నువదలక నిలచియున్నను, ఇరామానుశా=శ్రీరామానుజమునిసార్వభౌమా! నిక=జేవగవారియొక్క, పుగఱ్ఱే=దివ్యకల్యాణగుణములే, వద్దుఎన్నై = తాముగ నే వచ్చినన్ను, ముగ్గియున్దిన్తే=అంతటను,

1. 'మొయ్త్తులై' అనియు పాఠము.

నిష్ఠ = చుట్టుకొనియుండి, మొయ్యత్తు = ఆహమనామికతోఁ దమ వైలక్షణ్యమునుఁ జూపి, అలైక్కుం = ఈడ్చుచుండును.

తా॥ ఓరామానుజా ! తిరుక్కావేరినదియొక్క తీర్థము పాలములలోఁబ్రవహించుచున్నప్పుడు, కూడవచ్చిన శంఖములనుండి వెలువడిన ముత్యములచే విరాజిల్లుచుండు శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రమునకు స్వామియైన శ్రీయఃపతి, శంఖచక్రాదివిద్యాయుధాలంకృతుడై దాసుఁడున్నస్థలమునకు వెదకుకొనివచ్చి తన దివ్యకల్యాణమాపసౌందర్యాదుల వైలక్షణ్యమును దాసునికిఁ బూర్ణముగఁజూపి, చూపుటయేగాక 'నిన్ను నేను ఏవిధమునను విడువను' అని బలవంతముఁజేయుచు నాయెదుట నిలిచియున్నను, వానివైలక్షణ్యములకు లోబడనీయక దేవరవారికే లోబడునట్లు దేవరవారి దివ్యకల్యాణగుణగణములన్నియును వచ్చి దాసునియాక్రమించుకొన్నవి.

శ్లో॥ యత్కేదారతపేషు శంఖనివహః సూతే సుమత్రాఫలం

తచ్ఛ్రీరంగపతా కశేఽరిజలజౌ ధృత్వా సమక్షం మమ ।

సత్యం త్వాం సపరిత్యజా మ్యహామితి స్థాతర్యపిత్యద్దుణా-

వ్యాకర్షన్తి పరం సమేత్య యతిరా దావృత్య మాఘస్థితాః ॥

(అవ.) శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌమా ! పుణ్యతీర్థప్రవాహదులచేఁగరమపవిత్రరమణీయంబగు శ్రీ వేంకటాచలము, శ్రీ వైకుంఠముగుఱరమపదము, ఓరాబ్ధియును దేవరవారికి నెంతటిసౌఖ్యమునిప్పించునో అంతటిసౌఖ్యము దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములు నాకుఁ గలుగఁజేయును. కనుక వానినిఁ గటాక్షింపుమో యని పార్థింపచుచున్నాను.

జెంఝూటిరాగం - రూపకతాళం.

నిష్ఠ వణ్ణోక్తియుం నీళ్ళపునలుం నిజై వేజ్జడప్పొత్

కున్దముం వైకున్దనాడుం కులవియ పాల్కుడలుమ్,

ఉత్తనక్కు ఎత్తనై యిన్నన్దరుం ? ఉన్నిజై మలర్తాళ్

ఎన్దనక్కుం అదు ఇరామానుశా ! ఇవై ఈన్దరుళ్ళే ॥

2౩

ఇరామానుశా = ఓభగవద్రామానుజా !, నిష్ఠ = ఎల్లప్పుడును స్థిరముగనున్న, వణ్ణోక్తి = మనోజ్ఞమైన, కీర్తియుం = దివ్యకీర్తిచేతను, నీళ్ళ = దీర్ఘముగఁబ్రవహించుచుండు, పునలుం = సెలయేళ్లజలముచేతను, నిజై = పూర్ణమైయున్న, వేంకడం = 'తిరువేంగడ' అను నామధేయముఁ గలదైన, పాన్ కున్దముం = పరమగమణీయమైన (తిరుమల) క్రిశ్నైలమును, వైకున్దం = శ్రీవైకుంఠమును, నాడుం = పరమపదమును, కులవియ =

జ్ఞానవంతులు గొనియాడునట్టి, పాఞ్కుడలుం = తీరసమాద్రమును, ఉన్దనక్కు = దేవరవారికి, ఎత్తనై=ఎంత, ఇన్పం = ఆనందమును, తరుం = ఇచ్చునో, ఉక్ = దేవరవారియొక్క, ఇన్జై=పాండిత్యోజ్జేరియున్న, మలర్ తాల్ = పుష్పములవంటి సౌందర్య సౌకుమార్య సౌగంధ్యములఁగలిగిన శ్రీపాదములు, ఎన్దనక్కుం = దాసునికిని, ఆదు=అంతటియానందమును (ఇచ్చును) (కనుక) ఇన్జై = ఈపాదారవిందము అను, ఈన్దరుల్ = దాసునికి కృపణేయవలయును.

తా॥ శ్రీభగవద్రామానుజస్వామి ! సర్వకాలములయందును పరమమనోజ్ఞమై దివ్యగుణప్రసిద్ధిచేతను ఎల్లప్పుడును సుదీర్ఘముగఁ బ్రవహించుచుండు సైలమేల్లచేతను పరిపూర్ణమై 'తిరువేంగడ'మను నామధ్యముచేఁ బ్రసిద్ధి నొందియున్న శ్రీవేంకటాచలమును, 'శ్రీవైకుంఠ'మను పరమపదమును తీర్థాభియును దేవరవారికి నెంతటి సౌఖ్యముల నిప్పించునో అంతటి సౌఖ్యమును దాసునికి దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములు ఇప్పించును. కనుక నట్టిదివ్యపాదారవిందములను దాసునికిఁ బ్రసాదింపవలయును.

స్లో॥ స్థాస్సుప్రాజ్వల తీర్థిదీర్ఘసరసీ యుక్త్యంకటశ్రీగిరి-
రైవకుంతాభిధలాకరాట్ సుతపయః పాథోనిధి శ్వాపితే ।
ఆనందం హి కియత్త మావహతితే సుఖివృథోక్త్యే పదే
తస్మైత్త ఇమే దదస్వ యమినాం నేతః పుమగోత్తమే ॥

(అను.) పరమేదారులగు శ్రీయతిరాజశేఖరులు, స్త్రాప్తిప్రతిబంధకములగు సమస్తకర్తముల నిరసించిరి. ఇంకను నాకెట్టియుపకారములఁ జేయనున్నారో తెలియుటలేదనుచున్నారు.

ఈన్దనక్ ఈయాద ఇన్దరుల్ ఎన్జిల్ మత్తెక్కుఱుమ్మై
పొయ్దన్దన్ అమ్మత్తై పుల్పొరుళాల్ ఇప్పడి యనైత్తుమ్,
1 ఏయ్దన్దన్ కీర్తియినాల్ ఎక్విన్దెగళై వేర్పరియ
క్కొయ్దన్దన్ వణ్డై ఇరామానుశఱుక్కు ఎక్కరుత్తిసియే ॥ ౭౭

ఈయాద = ఇతఃపూర్వ మెవ్వరికిని ఈయని, ఇన్దరుల్ = విలక్షణమైనకృపను, ఈన్దనక్ = నాకుపకరించిరి, ఎన్ ఇల్ = లెక్కలేని, మత్తై = వేదములందు, కుఱుమ్మై = తప్పు అర్థములను జెప్పుచున్న కుమతములను, అమ్మత్తై = ఆవేదములందు

1. 'ఏయ్దన్దన్ కీర్తియినార్' అనియు పాఠము.

ఇరామానుశ = ఓభగవద్రామానుజా!, నీకరుత్తిళ్ళుగుడ్డు = దేవరవారుసా
 పనమ్మనరబ్రవేశించి, ఈశోఇల్ = మనమ్మనోనున్నట్టి, కళ్ళమ్ = (నేను, నాది
 కునెదు) దొంగతనమును, కల్లల్లో = పోగొట్టి, కరుదు = (ఇతరులగుకొందరికి)
 అంచుటకును, ఆరియ = సాధ్యముగాని, పరుత్తత్తినాల్ = ప్రయాసచేత, మిగ
 జ్జేత్తు = మిక్కిలి మరుగుపడిచి, తిరుత్తి = (నన్ను) సమీకరించి, ఇనమల్లగలే!

ఈభూమియందే, తిరుమగళ్ కేశ్వరుక్కు = శ్రీమఃపతియగుస్వామికి, అక్కియ పిక్ = దాసుడగునట్లు చేసినవిష్కట, ఎన్నెన్నోలో = నామనమ్మనంగు, ముల్లోయి ఓర్ = ఇతరమైనయొక, పోయ్ = అసత్యమైన, పొరుళ్ = అర్థము, పొరుత్తప్పడారు = నిర్బంధముగఁ బ్రవేశపెట్టినను ప్రవేశింపదు.

తా|| ఓ యతిసాగ్వభౌమా ! దేవగనారు “వీడు భూనోపదేశమునకు లోబడు వాడు గా”డని చక్కగఁ జెలిసికొని నాహృదయమునఁ బ్రవేశించి యచ్చట నాటు కొనియున్న దురభిమానాదిదోషములను సహనములుగ నివర్తింపఁజేసి, మిక్కిలి పరిశ్రమనుబూని నాకుఁజెలియకుండునట్లు ముగిసినేయుండి ప్రాప్యభూతుడగు శ్రీమఃపతికి నీభూమియందే దాసుడగునట్లు చేసితిని. ఇకమిదట అహంకారమును కారాది దుర్గుణములేవియును నాయంతఃకరణమున నిలువనిజాలవు.

శ్లో|| స్వాస్తేమే ప్రసభం ప్రవిశ్య విలయం సీత్యాతదన్యమ

ప్యాత్మస్తేయ మమేయాయత్ననిచయై ర్కాం సంఘయత్వా భృశమ్ |

త్యయ్యస్యా మవసౌ వివీయ కృతప త్యభాపతేః కిజ్జరం

చిత్తే మే నలగంతి కేచన యతీడ న్యే మృషార్థా ద్దృతః ||

(అను) బౌద్ధాగ్రతమాయావాదాది నిఖిలగుర్కతముల నిరసించి శ్రీమద్విజ్ఞానైవ్యతసిద్ధాంతమును స్థాపించి పగోట్లవైక నిరతులగు శ్రీయతిరాజశేఖరుల నాశ్రయింపక వారిని మనుష్యహాత్రులుగ నెంచి సంసారులు దుర్విద్యనములఁ బాలగుచున్నారు. అహ! ఏమి వీరిదౌర్భాగ్యము అనివాపోవుచున్నారు.

పొయ్యై చ్చురక్కుం పొయ్యై త్తురన్దు ఇన్దు ప్పూడలిత్తే

మెయ్యై ప్పూరక్కుం ఇరామానుశక్ నిల్క్కు వేఱునమ్మై,

ఉయ్యకొళ్ళవల్ల డెయ్ వం ఇల్లుయాదెన్దు ఉలర్ న్దు అవమే

వియప్పడానిల్పర్ వైయత్తుళ్ళోర్ నల్లటివిగ్గిన్దే ||

2౯

పొయ్యై = అనృతములను, చురక్కుం = విరివిగఁ బ్రతిపాదించుచుండు, పొయ్యై = పేదబాహ్యుల యుపదేశార్థములను, తురన్దు = నిరసించి, ఇన్దు ప్పూడలిత్తే = ఈభూమి యందు, మెయ్యై = యదార్థములను, పురక్కుం = పరిపాలించుచుండు, ఇరామాను శక్ = శ్రీమద్రామానుజులవారు, నిల్క్కు = నాద ప్రతీత్యులై యుండగ (వీరును మన వంటివారేగదాయని), వేఱు = జేరైన, నమ్మై = మనలను, ఉయ్యకొళ్ళవల్ల = జ్ఞాన వంతులుగాఁజేసి మనల నుజ్జీవింపఁజేసిన, డెయ్ వం = దైవతము, ఇన్దు = ఇచ్చట, యాదున్దు = ఏదియని, ఉలర్ న్దు = మనఃభేదముచేసింది (కృపించి), నల్ అజీవు =

యదార్థజ్ఞానమును, ఇట్లు = పోగొట్టుకొని, వైయత్తుల్ఫోర్ = భూమియందున్న వారు, అవమే = ఒక ప్రయోజనమునొందకయే, వియప్పడా నిబ్బర్ = సంజేహించుచున్నారు.

మఱియొక యర్థము

పాద్యై = అసత్యశబ్దముచే వ్యవహరింపఁదగిన అస్థిరమైన దేహమును, శురక్కం = వస్త్రపరంపరలచే బైపై నభివృద్ధి నొందునట్టి, పారుతై = దేహాత్మాభిమాన స్వస్వాంత్ర్యప్రముఖములగు అర్థములను, తురన్దు = తమ సదుపదేశముచే నిరసించి పాఠశాలి, మెయ్యై = వికారకూన్యమగు ఆత్మస్వరూపమును, పురక్కం = కాపాడుకట్టి శ్రీమద్రామానుజులవారు అని. మిగతపరమానము.

తా॥ “ఆత్మవస్త్రపుకూడ తుడికము, దేహపరిమాణపరిమాణము నిర్విశేషము” అను నేదాంతవిరుద్ధములైన తత్వార్థముల యభేచ్ఛముగ బ్రతిపాదించుచుండు బౌద్ధాత్మమాయావాది ప్రభృతులను వాదగోష్ఠిలో శృంగభంగమొనరించి సకలచేతనుల సను “చిత్తు, ఆచిత్తు, ఈశ్వరుడు” అను తత్వత్రయముల స్వరూపస్వభావములను శరీకరించి యుపదేశించుచు ఇట్టి పరోక్షీవనకార్యమును స్వప్రయోజనముగ నెంచి యుండు పరమకరుణామాత్మలగు శ్రీయైమ్మెరుమానార్లను భక్తివిశ్వాసములతో గాత్రయింతమా వారిని తమవంటివారినిగ నే తలచుకొని యుజ్జీవింతుటకు నేదైవతము గాత్రయింతమా యని వ్యసనభారముచే గృశించి వివేకకూన్యలై సంసారిచేతనులు క్రమపడుచున్నారు. అహ ఏమి వీరిదౌర్భాగ్యము !

శ్లో॥ మిథ్యావాది కుదృష్టిబాహ్య గదితానర్థాన్నిరస్య తీతా-
వస్యాం సత్యసురక్షకే యతిపతౌ రక్షాప్రతీక్షేన్ధితే ।
అస్తద్రక్షణ శక్త మన్య దిహ కిం దైవం భవే దిత్వతి-
క్రైస్తాః సత్యమతిం విహాయహి వృథా సంశేరతే భూమిగాః ॥

(అవ.) శ్రీయతిరాజులవారి తిరునామములే మనకుత్తారకములని దృఢముగ మ్నియుండు మహాత్ములయం దత్యంతస్నేహము గలవారైయుండు భాగవతోత్తము కు నేనెల్లప్పుడును త్రికరణకుద్ధిగ కైంకర్యములఁ జేయుచుండెదను అని చెప్పుచున్నారు.

నల్లార్ పరవుం ఇరామానుశక్ తిరునామం నమ్బు
వల్లార్ తిఱ్ఱై ¹మఱివాదవర్ గళ్ యవర్ అవర్కే,

1. ‘మదియాదవర్ గళ్’ అనియుపాతము.

యెల్లావిడత్తిలుం ఎన్దుం ఎప్పొదిలుం ఎత్తోట్టుమ్మబ్బన్

శోల్లాల్ మనత్తాల్ కరుమత్తినాల్ శెయ్ వక్ శోర్విన్తియే || ౮౦

నల్లార్ = సజ్జనులందఱును, పరస్పరం = కొనియాడుచున్న, ఇరామానుశక్ = ఉడైయవరులయొక్క, తిరునామం = సంపత్కరిమలగు దివ్య శ్రీనామములను, నమ్మనల్లార్ = (తమకుఁగలఁగ) నమ్మియుండువారలయొక్క, తిట్టెత్తెప్రకారమును, మఱపాదపర్ గళ్ = ఎల్లప్పుడును అనుసంధించుచుండువారలు, యవర్ = ఎవరో? అవర్క్కే = వారికే, ఎల్లావిడత్తిలుం = సర్వప్రదేశములయందును, ఎన్దుం = సర్వకాలములయందును, ఎప్పొదిలుం = సర్వసమయములయందును (సర్వావస్థలయందును), ఎత్తోట్టుమ్మబ్బన్ = సర్వవిధకైంకర్యములను, శోల్లాల్ = వాక్కుచేతను, మనత్తాల్ = మనస్సుచేతను, కరుమత్తినాల్ = కాయముచేతను, శోర్విన్తి = విశ్లేషములేక (నిరవచ్ఛిన్నముగ), శెయ్ వక్ = చేయుచును, “ఎల్లాతిట్టెత్తమదియాద పర్ గళ్” అనిపాఠమైనచో, మదియాదపర్ గళ్ = లక్ష్యముచేయని వాగలు, వారివైభవము స్మరించుటకును అనుసంధించుటకును నలవిగాదని భావము,

తా|| “నుజనులచే నెల్లప్పుడును స్తుతించఁబడుచున్న శ్రీయతిరాజులవారి తిరునామములే మనకుఁగలఁగములు” అని దృఢముగ నమ్మియుండు మహాత్ములయంద త్యంతస్నేహముగలవారై, ఒకప్పుడును వారి దివ్యగుణములను మరువక కొనియాడుచుండువారెవరో; అట్టిభాగవతోత్తములకు నేను సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును సకలవిధకైంకర్యములను మనోవాక్కయదాహులగు కరణత్రయముచే నెల్లరికినిఁ జెలియఁనట్లు చేయగలవాడను.

శ్లో|| సత్యంస్తుత్య యతీన్ద్ర) దీప్య దభధాం స్వేహముపాయుత్వతో

రీతిం ప్రత్యయకాలినా మవిరతం ధ్యాన్తున్తియే సాధవః |

తేనామేవ సమస్తదేశ సమయావస్థాసు దాస్యక్రయాం

వాక్పిత్ర వయవైః కరోమి నిఖిలాం విశ్లేషగంధం వినా ||

(అవ.) శ్రీరంగ నాథుని దివ్యచరణారవిందములలో దాసునిఁ జేర్చినందుల కెంతయును ధన్యుడను, దేవరవారి దివ్యకృపకు సాటిలేదని చెప్పుచున్నారు.

కల్యాణిరాగం - రూపకీ తాళం.

శోర్విన్తి ఉన్దత్తుడై యడిక్కిల్ తొణ్ణుపట్టవర్ పాల్

శోర్విన్తి నిన్ద ఎనక్కు అరణ్ణ శెయ్యతాల్లిన్ద గళ్,

పేర్విన్ని యిస్తు పెఱుత్తుం ఇరామానుశా! ఇని ఉక్

శీరోన్వియ కరుణై క్కు ఇలైమాణు తెరివుటిలే ||

౨౧

శీర్వున్ని = వేటొకవిషయమున మనిస్సుపోక, ఉక్దక్ = దేవరవారి యొక్క, తుణై = ఒకటితోనొకటిజేరి పొందికతోనుండు, అడిక్కిల్ = శ్రీపాద మలక్రింద, తొణ్ణుపట్టవర్ పాల్ = కాస్యమును బొందినవారివిషయమంగు, శార్వు ఇన్ని = పొంతనములేక, నిన్ద ఎనక్కు = ఉన్న దాసునికి, అగర్జక్ = శ్రీరంగ నాథునియొక్క. శెయ్య = సుందరారణములై పరమభోగ్యములై, ఇణై = చేరి యుండు, తాళకళ్ = శ్రీపాదములను, పేర్వున్ని = ఎప్పటికిని యెడలెదలకుండునట్లు, ఇన్దు పెఱుత్తుం = ఇప్పుడు అనుగ్రహించిన, ఇరామానుశా = శ్రీమద్రామానుజా! ఇని = ఇచ్చిన వేసుక, ఉక్ = దేవరవారియొక్క. శీర్ ఒన్వియ = మహా మహిమాన్వితమగు, కరుణైక్కు = దివ్యకృపకు, మాణు = సదృశమైనపదార్థము, తెరివుటిలే = ఎంత అలోచించినను, ఇలై = కనబడుటలేదు.

తా|| ఓ భగవద్రామానుజా! దేవరవారికి శేషులై యుండువారివిషయమున దాస్యము జేయుటకు సమ్మతించని నాకు శ్రీరంగనాథుడు తను శ్రీపాదములను అనుగ్రహింపగూడదని దృఢాధ్యవసాయముతోనుండగ, దేవరవారు మహా ప్రభావసంపన్నులగు మీభక్తుల దివ్యచరణారవిందములయందు దాసునికి ప్రావణ్యముగలుగునట్లు అనుగ్రహించితిరి. ఇప్పుడు శ్రీరంగనాథుడు తన సుందరారణ కోమలములగు దివ్యచరణారవిందములను ఎల్లప్పుడు నాహృదయముననే యుండునట్లు అనుగ్రహించియున్నాడు. ఇట్లు శ్రీరంగనాథుని దివ్యపాదారవిందములయందు దాసునిజేర్చిన దేవరవారి దివ్యకృప కెంతవిచారించినను సాటి యెయ్యదియును లేదు.

ఆర్థాంతరము

అగర్జక్ శెయ్య తాళిజైగళ్, పేర్వున్ని, ఉన్దక్ తుణై అడిక్కిల్, తొణ్ణుపట్టవర్ పాల్ శార్వున్ని నిన్ద వెనక్కు - ఇన్దు పెఱుత్తుమిరామానుశ - అని అన్వయము జెప్పుకొని, భగవచ్ఛేవత్వమును సమ్మతించుటచే శ్రీరంగనాథుల పాదారవిందములను ఎల్లప్పుడును ఆశ్రయించియుండు గర్వముచే భాగవతుల మహిమమును చెలిసికొనలేక దేవరవారిభక్తులను సాధారణముగఁదలచి వారియొద్ద చేరకయుండు నాకు వారియందు ప్రావణ్యమును గలుగఁజేసిన దేవరవారి దివ్యకృపకు సమాన మెయ్యదియును లేదు. అని యర్థమునుగూడజెప్పవచ్చును.

శ్లో॥ అన్యార్థాభిరుచిం వినాతప పదద్వందైవైక భక్త్యాశ్రయ-
ప్రావణ్యేన వినాస్థితస్య మమ చ శ్రీరంగ పృథ్విపతేః ।
విచ్ఛేదేన వినాఽగుణాంప్రియుగలం సందత్తవా సన్ప్రతి
శ్రీయోగేంద్ర విచారణేన హి తతో శ్రీమద్దయాయాః సదృక్ ॥

(అవ.) సర్వప్రదేశములయందును నభివర్ణించునట్టి వర్ణాకౌలమేఘమువలె
పరమోదారులగు శ్రీరామానుజుల దివ్యకృపనుగొనియాడ నేనెంతటివాడ నను
చున్నారు.

తెరివుద్ గజానం తెరియప్పెతాదు వెత్తీవిన్నెయాల

ఉరువద్ గ 1 ఇనత్తు ఉరుల్ గిన్నెన్నె ఒరుపొట్టిదిల్,

పారువద్ గ కేల్వెయనాక్కినిన్టాక్ ఎన్నపుణ్ణెయనో?

తెరివుద్ గ కీర్తి ఇరామానుశ నెన్నుం శీర్ముగితే ॥

౮౩

తెరివు = యుక్తాయుక్తవివేకమునందు, ఉరుల్ గ = పూనికగల, ఇనం =
జ్ఞానమును, తెరియ = పొందుటకు, పెతాదు = కలుగక, వెత్తీ = మిగులక్రూర
మైన, విన్నెయాల = కర్తబంధముచే, ఉరువుఅద్ గ = ఒకవస్తురూపమునుఁ బొంది
యుండని, ఇనత్తు = జ్ఞానముగలవాడనై, ఉరుల్ గిన్నె = దేనియందును నిలకడ
లేక తిరుగుచుండు, ఎన్నె = నన్ను, ఒరుపొట్టిదిల్ = ఒక్కక్షణకాలములో, పారు
వద్ గ = సాటిలేని, కేల్వెయనాక్కినిన్టాక్ = వివేకవంతునిగఁ జేసి, నిన్టాక్ = భూమియం
దవతరించియున్నారు. తెరివు ఉరుల్ గ = ప్రకృతమునుఁబొందిన, కీర్తి = మంచి
పేరుగలవారై, శీర్ముగితెన్నుం = శ్లాఘ్యులగు మేఘమువలెనుండు (పరమోదారులై
యుండు), ఇరామానుశక్ = శ్రీమద్రామానుజులవారు, ఎన్నపుణ్ణెయనో = ఎంతటి
ధార్మికులో, ఉరువద్ గ ఇనత్తు = అనిపాతమైన యొడల మంచియనున దొకటియు
లేని ప్రపంచమునందు అని యగ్గము.

తా॥ సాంసారిక ప్రవృత్తులలోఁబడి సద్వివేకముఁబొందలేక మిగులక్రూర
మైన దుష్కర్మపరిపాకముచే 'దేహమే యాత్మ' అని యనుకొనుచు దేనియందును
నిలకడలేక తిరుగుచుండునన్ను ఒకస్రూటికాలముననే యార్చి సకలసందేహములను
నివృత్తములగునట్లుచేసి తత్వహితపురుషార్థములను స్పష్టముగ బోధించి పరమోప
దేశమునర్చి ప్రపన్నుఁ డగునట్లునరించిరి. సర్వప్రదేశములయందును వర్ణించునట్టి
వర్ణాకౌలమేఘ ముండగినట్లు పరమోదారులగు శ్రీయొమ్మెరుమానారులయొక్క
యుపకారస్వభావమును గొనియాడ నేనెంతటివాడను.

1. 'ఇనత్తు' అనియు పాఠము.

శ్లో॥ విజ్ఞానం సదసద్విశేషణచణం నప్రాప్యదుష్కర్తభిః
సత్తాశూన్యమతిం ప్రపద్య విషయే సంభ్రామ్యమాణంఽదా ।
మామేకక్షణవివ సంవిరచయ దృష్టాన్తహీనశ్రుతిం
స్థాతా కీదృశపుణ్యవాక్ స్ఫుటయశా రామానుజస్త్వం బుధః ॥

(అవ.) ప్రథమపర్వమునకంటెను మిక్కిలిభోగ్యమగు భవత్పాదారవింద
ద్వంద్వమును విలక్షణమోక్షమును దేవరవారి దివ్యకృపచే బ్రయాస మినుమంతయును
లేక పొందగలను. దీనిని గమనింపుడు అనిచెప్పుచున్నాడు.

శీర్ కొణ్ణు పేరఱం శెయ్దు నల్ వీడు 1 శేటిను మెన్నుమ్
పార్ కొణ్ణు మేన్తైయర్ కూట్టనల్లే ఉకపదయుగమాయ్,
ఏర్ కొణ్ణు 2 వీట్టై ఎలిదినిల్ ఎయ్దువక్ ఉన్నుడైయ
కార్ కొణ్ణువణ్డై ఇరామానుశా! ఇదు కణ్ణుకొళ్ళే ॥

౮౩

శీర్ = శమదమాద్యాత్మగుణములను, కొణ్ణు = కలిగియుండి, పేర్ ఆటమ్ =
పరమధర్మముగు ప్రపత్తిని, శెయ్దు = అనుష్ఠించి నల్ వీడు = పరమపురుషార్థలక్షణ
మగు మోక్షమును, శేటిను = పొందుదము, ఎన్నుం = అనియెడు నిష్ఠాగరిష్ఠులైన,
పార్ కొణ్ణు = భూమియందంతటను వ్యాపించిన, మేన్తైయర్ = మహిమగల భాగ
వతులయొక్క, కూట్టక్ ఆల్లేక్ = గోష్ఠియందుఁ జేరినవాడనుగాను, రామానుశా =
ఓ రామానుశా!, ఉకపదయుగమాయ్ = దేవరవారి పదయుగమును, ఏర్ కొణ్ణు =
సర్వవిలక్షణమైన, వీట్టై = పరమపదమును, ఎలిదినిల్ = ప్రయాసములేకుండునట్లు,
ఎయ్దువక్ = పొందుదును, కార్ కొణ్ణు = మేఘమును జయించిన, ఉన్నుడైయ =
దేవరవారియొక్క, వణ్డై = బౌదార్యము, ఇదు = దీనిని, కణ్ణుకొళ్ళే = గమ
నింపుడు.

“నల్ వీడుపెఱుదుం” అని పాఠమైనను అగమొక్కటియే “పార్ కొణ్ణు
మేన్తై” లోకులందఱివలనను గ్రహింపఁబడిన శ్లాఘ్యత, “ఏర్ కొణ్ణువీట్టై”
అని పాఠమైనయెడల విలక్షణమైన మోక్షమునందు అనియర్థము.

తా॥ ఆకించన్య, అనన్యగతిత్వ, శమ, దమ, రుచి, విశ్వాసాదిదూప సమస్త
ముక్తాత్మగుణసంపన్నులై స్వరూపానురూపంబగు ప్రపత్త్యుపాయమునం దన్వయించి
మోక్షప్రాప్తియందు గొంచెమైనను సంశయములేక, జగద్వ్యాప్తమగు మహిమాతి

1. ‘పేరుగు మెన్నుమ్’ అనియు, 2. ‘వీట్టై’ అనియు పాఠము,

కనుక గతిగ ప్రథమపర్వనిమిత్తము శ్రీయశవతి నాశ్రయించిన పరమభాగ
స్వోత్తముల సమాహమునఁ జేరినవాడను కాను. ప్రథమపర్వమునకంటెను మిగుల
కలిశయించుచుండు దేవరవారి శ్రీపాదయుగమును విలక్షణమొత్తుమును, దేవరవా
నిష్ఠాతుకదివ్యకృపచే బ్రహ్మ మిసుమంతయును లేక పొందగలను, ఈయంశమును
నానందనిధిచేఁ దెలిసికొనవచ్చును.

శ్లో॥ కాన్త్యాదీ స్సుగుణానవాప్య పరమం ధర్మం ప్రపత్యాహ్వానం
కృత్వా మోక్ష మియామ ముఖ్యమితి భూవ్యాప్తప్రధానానివామ్ ।
గోష్ఠీస్థానభవామి తేంఘ్రియుగసన్తక్తిం భజేయం సుఖా-
దేహబాధికదాతతా తవయతీ దేతద్భవా న్నశ్యతు ॥

(అవ.) శ్రీయతిరాజశేఖరులను సేవించి తద్భక్తభక్తుల దివ్యకల్యాణగుణగణ
ముల నాశ్రయి పానముచేసితిని, సేనుపొందిన ఫలపరిపాకములఁ జెప్పనారంభించి
నహా నదియుగ గొప్పగ్రంథమును. అది సాధ్యముకానిపని యని చెప్పుచున్నారు.

కణ్ఠకొడ్డేక్ ఎం ఇరామానుశన్తన్నై కాన్తాలుమ్
తోణ్ఠకొడ్డేక్ అవ్ తోణ్డార్ పోన్ద్రొలిల్ ఎత్ తొల్లై వెన్నోయ్,
విణ్ఠకొడ్డేక్ అవ్ శీర్ వెళ్ళవారియై వాయ్ మడుత్తు ఇన్ఱు
ఉణ్ఠకొడ్డేక్ ఇన్నం ఉన్ద్రొన నోదిల్ ఉలప్పిల్లైయై ॥ ౧౪

ఎయ్, ఇరామానుశన్తన్నై = మమ్ముద్ధరించునట్టి స్వామియగు శ్రీరామా
నుజులను, కణ్ఠకొడ్డేక్ = యథావస్థితుముగఁ గనుగొంటిని, కాన్తాలుమ్ = ఇట్లుగనుఁ
గొన్నప్పుడే, అవ్ తోణ్డార్ = వారిదాసులయొక్క, పోన్ద్రొలిల్ = రమ్యములైన
శ్రీపాదములయందు, తోణ్ఠకొడ్డేక్ = కైంకర్యమునుఁజేసితిని, ఎత్ తొల్లై వెన్
నోయ్ = నాయొక్క పురాతనమైన కూగికర్తబంధములను, విణ్ఠకొడ్డేక్ =
పోగొట్టుకొంటిని, అవ్ = ఆయతిరాజులవారియొక్క, శీర్ వెళ్ళు = దివ్యకల్యాణ
గుణప్రవాహరూపంబగు, వారియై = సమస్తమును, వాయ్ మడుత్తు = అధికా
శేతుతో నోజుదెంచి, ఇన్ఱు = ఇప్పుడు, ఉణ్ఠకొడ్డేక్ = భజించితిని, ఇన్నం
ఉన్ద్రొన = సేవింకనుపొందినదానిని, ఓదిల్ = చెప్పినయెడల, ఉలప్పిల్లై =
దానికొకసమాప్తిలేదు.

తా॥ నాకు ప్రాప్తశేషమైన ఉదయవరులను గన్నులార సేవించి, ఆయానం
దము భాగవతులపర్యంతము వృద్ధిబొందుటచే నాభాగవతుల దివ్యపాదారవిందము

లకు శేషభూతుడనై, అతిక్రమములైన దుష్కర్మములకు నిశ్శేషముగ నివృత్తిఁ జేసికొని వారియొక్క దివ్యకల్యాణగుణామృతమును ఆశపీఠ పానముఁజేసితిని. మఱి యును నేనుపొందినఫలమును జెప్పవారంభించినయెడల నొక గోప్పగ్రంథమగును. అట్టిపని నాచే సాధ్యముకొదు.

శ్లో॥ అద్రాక్షం మమ శేషిణం యతిపతిం దృష్ట్వేచ తద్దాసతాం -
ప్రాప్తానాం స్పృహణీయపాదయుగళే దాసత్వ మాపం మమ ।
ప్రాప్త్యం ప్రత్యక్షతోరపాప మపిబం తత్సద్గుణోపాముఖిం
ప్రీత్యేతోన్యపుమర్థలాభకథ నే నీమా న సందృశ్యతే ॥

(అవ.) శ్రీమద్రామాజాలవారికి శేషభూతులైనవారియొక్క శ్రీపాదములు దప్ప నాయాత్మకు వేటొక యాశ్రయములేదని చెప్పుచున్నాడు.

ఓదియ వేదత్తి ఉటొరుళాయ్ అదనుచ్చి మిక్క
శోదియై నాదనెన అటియాదు ఉల్లొగిన్ది తొణ్ణర్,
వేదయై తీర్త ఇరామానుశనై త్తొయిం పెరియోర్

పాదమల్లాల్ ఎన్దనారుయిర్కు యాదొన్టుం పన్ద్రొయై ॥ ౮౫

ఓదియ = తామధ్యుఁడనముఁజేసియుండు, వేదత్తి = వేదములయొక్క, ఉటొరుళాయ్ = అంతరంగిక తత్వాన్తమై, అదక్ ఉచ్చి = ఆవేదశిరస్సులందు (వేదాంతములందు), మిక్క = సర్వాతిశయముగ, శోదియై = ప్రకాశించుచుండు శ్రీయఃపతిని, నాదక్ఎన = మనకుస్వామియని, అటియాదు = గుర్తెఱుంగక, ఉల్లొగిన్ది = విషయాంతరములందు భ్రమించి తిరుగుచున్న, తొణ్ణర్ = విషయ దాసులయొక్క, వేదయై = అజ్ఞానమును, తీర్త = నివర్తింపఁజేసిన, ఇరామానుశనై = ఉదయవరులను, తొయిమ్ = ఆశ్రయించుచున్న, పెరియోర్ = పెద్దలయొక్క, పాదమల్లాల్ = శ్రీపాదములనుదప్ప, ఎన్దక్ఆరుయిర్కు = నాయాత్మకు, యాదొన్టుం = జేయుచేదనియొక, పన్ద్రొయై = పట్టుదల, ఇలై = లేదు.

తా॥ సకల వేదప్రతిపాద్యుఁడును వేదాంతములందు మిగుల విశదముగఁ జెప్పఁబడుచుండు శ్రీయఃపతియే మనకు సర్వస్వామియని తెలిసికొనక, తగని విషయములకు శేషపడి దుఃఖముల ననుభవించుచుండు సంసారులయొక్క అజ్ఞానము బోగొట్టిన పరమకృపాస్వరూపులగు శ్రీమద్రామాజాలవారికి శేషభూతులైనవారి శ్రీపాదములుదప్ప నాయాత్మకు వేటొక యాశ్రయములేదు.

1. 'తీర్తుమ్' అనియు పాఠము.

శ్లో॥ స్వాధీనశ్రుతి హృద్గతార్థ మధికజ్యోతిస్తదగ్రేస్థితం
 స్వామీతి ప్రతిపత్తు మక్షమతయా సంభ్రామ్యమాణాత్తనామ్ ।
 అజ్ఞానక్షీతి కృద్యతిక్షీతిపతేః సంసేవకానాం సతాం
 పాదాన్యన్తమరక్షకం సహిభవే ద్యత్కించదప్యాత్తనః ॥

(అవ.) సామాన్యమానవులను బంధువులుగ నికతలచి శ్రమమును పొందను.
 సర్వకాలములందు శ్రీమద్రామానుజధ్యానపరులగుమహాత్ములే నాకు సర్వవిధముల
 రక్షకులు అనుచున్నారు.

పద్యేనామనిశరై ప్పద్యేనై అప్పద్యేని విదాదవరే
 ఉద్యేనారెన పుష్టై ఓడినై యేకాని ఒల్లియనూల్,
 కద్యేనార్ పరవుం ఇరామానుశనై కరుదుముళ్ళమ్
 పెద్యేనార్ యవర్ అవర్ ఎమ్మై నిన్దైళుం పెరియవరే ॥ ౮౭

పద్యేనా = అపత్సంపత్తులకు అనుకూలములేని, మనిశరై = మనుష్యులను,
 పద్యేనై = ఆశ్రయించి, అప్పద్యేని = ఆయాశ్రయణమును, విదాదవరే = విడు
 వనివారే, ఉద్యేనార్ ఎన = బంధువులుఅని, ఉష్టై = వారి వెనుక నేతిరిగి, ఓడి =
 (వారిసందర్శనభాగ్య మెప్పుడు కలుగునాయని యుత్సంఘతో) పరుగెత్తి, ఇని =
 ఇకమీదట, నైయేకా = మెచ్చుకొనువాడనుగాను, ఒల్లియ = స్వప్నముగ నర్థము
 లను విశదీకరించుచున్న, నూల్ = శాస్త్రములను, కద్యేనార్ = అభ్యసించి
 యుండువారలు, పరవుం = స్తోత్రముఁజేయుచున్న, ఇరామానుశకా = ఎమ్మెరు
 మానార్లను, కరుదుం = అనుసంధించుటయే యాశ్రమానుండు, ఉళ్ళమ్ = మనస్సును,
 పెద్యేనార్ = నిత్యేపముగఁబొందినవారలు, యవర్ = ఎవరో, అవర్ = వారు,
 ఎమ్మై = మమ్ములను, నిన్దై = (మాయాత్మలందువరకును) ఒకరీతిగనుండి, ఆళుం =
 పరిపాలించునట్టి, = పెరియవర్ = మహానుభావులగు పెద్దలు (అగుదురు.)

తా॥ ఇకమీద సామాన్యసంసారులను బంధువులుగఁదలచి వారినాశ్రయించి
 శ్రమమునుపొందను. తత్వకోత పురుషార్థములయొక్క స్థితిని దెలిసికొనిన మహాత్ము
 లచే స్తోత్రముచేయఁబడుచుండు ఉద్యేనరులను ధ్యానించునట్టి మనస్సును నిత్యేప
 మునుబొందినట్లు పొందినవారలు ఎట్టివారైననుసకే వారే నన్ను పరిపాలింపఁ
 (ఏలుకొనఁ) దగినవారు.

శ్లో॥ ప్రావృత్తుప్రసరాం ప్రదాప్తీ మజహం స్తానేవ బన్ధాన్మిత్ర-
 స్సామిమంభామి మపి ప్రధావ్యకీధిలే నస్యామితోనన్దరమ్ ।

సర్వార్థప్రతిపాదికాస్త్ర నిపుణైః స్తుత్యం యతిత్వపతిం

ధ్యాయత్వాస్త్రజామహి యేఽపి సతతం నః శేషిణస్తే బుధాః ॥

(అవం) కలిదోషము శ్రీమద్రామానుజ శ్రీపాదపద్మభక్తులుకొనివారలను బాధించునేగాని నన్ను బాధింపజాలదు అనుచున్నాడు.

పెరియవర్ పేళిలుం పేదైయర్ పేళిలుం తక్కుణజ్జట్టు

ఉరియళోల్ ఎన్దు ముడై యవనెన్దెన్దు ఉణర్వి మిక్కోర్,

తెరియుం వణ్కోర్రి ఇరామానుశ్ మత్తై తేర్న్దు ఉలగిల్

పురియుం నల్ ఇానం పొరున్దాదవత్తై ప్పొరుం కలియే ॥ ౮౭

పెరియవర్ = మహాత్ములగు పెద్దలు, పేళిలుమ్ = మాట్లాడినను, 1 తంగు ణజ్జఘక్కు = తమసుగుణములకు, ఉరియ = తగిన, శోల్ = శబ్దములను, ఎన్దుం = ఎల్లప్పుడును, ఉడైయవన్ = కలిగినవారు, ఎన్దెన్దు = అనిచెప్పి, ఉణర్విల్ మిక్కోర్ = మిగులజ్ఞానవంతులైనవారు, తెరియుం = పలుమాటలు వివేచించి యనుసంధించుచుండు, వణ్కోర్రి ఇరామానుశ్ = దివ్యక్షేత్రి సంపన్నులగు శ్రీమద్రామానుజులవారు, మత్తై తేర్న్దు = వేదములను పరామర్శించి, ఉలగిల్ పురియుం = లోకమున వ్యాఖ్యానాదులుచేసి యుపకరించిన, నల్ = విలక్షణమైన, ఇానం = జ్ఞానమందు, పొరున్దాదవరై = చేరనివారిని, కలి = కలియుగమున కధిచైవతమగు శనిగ్రహము, పొరుం = బాధించును.

తా॥ అతిశయిత జ్ఞానక్షేత్రసంపన్నులును, నామాన్యులును, వారివారి జ్ఞాన శక్త్యాదులకుఁ దగినట్లు స్తోత్రముఁజేయుటకు దగియున్న స్వరూపరూప గుణవిగ్రహ విధూతులను గలవారని జ్ఞానాధికులు కొనియాడుచుండునట్టి యశస్సంపన్నులగు ఉడైయవరులచేఁ బ్రసాదింపఁబడిన విలక్షణజ్ఞానమును పొందక యుండువారిని కలిదోషమౌచి యాక్రమించి వారిని జ్ఞానకూన్యులుగఁ జేయును. కాని, ఆ మహనీయుల జ్ఞానోపదేశమును పొందియున్న నన్నుమాత్రము ఆశ్రియింపజాలదు.

కో॥ విజ్ఞేఽజ్ఞే స్తువతోర్దవయోరపి గుణో చిత్వాన్విజ శ్రీగుణ-

స్తోమావేదకశబ్దవా ననిశమి త్యుత్కృష్టధీభిః సదా ।

విజ్ఞేయోజ్ఞ్యులక్షేర్దియోగిపతినా వేదాత్ విదిత్వాఽవనా

దత్తాం క్షాఘ్యపతిం నరా నభజతః కామం కలి రాధధతే ॥

(1) కుణజ్జట్టు, కుణంగఘక్కు, అని రెండుపాఠములున్నవి.

(ఆం.) ప్రతివాదిమత్తేభకంఠీరవులగు శ్రీమద్రామానుజాలవారు తిరుమంగై యాధ్వా ర్లనుగ్రహించిన పెరియతిరుమొట్టి దివ్యప్రబంధము ననుసంధించి కుదృష్టి వ్యాప్తములఁ బొఱుడ్రిలుటకై ఈధామియందు దవతరించిన ప్రకారముల ననుసంధించెదను అనుచున్నారు.

కలిమిక్క శెన్నెల్ కల్గనిక్కుత్తైయల్ కల్తై పెరుమాళ్

ఒలిమిక్క పాడలై ఉణ్ణు తన్నుళ్ళం దడిత్తు అదనాల్,

వలిమిక్క శీయం ఇరామానుశ్ శ్ మత్తై వాదియరామ్

పులిమిక్కదెన్దు ఇప్పవనత్తిల్ వన్దమై పోన్దువనే ||

౧౮

మిక్క కలిశెన్నెల్ కల్గని=అతిమిక్కుటముగ దున్నుట, నాటుట, శోయుట మున్నగు కార్యములచే శబ్దముగలదై ఎఱ్ఱనిధాన్యమునుగలిగియుండు పొలములుగల, కుత్తైయల్ = తిరుక్కుత్తైయలారికి నిర్వాహనులై, కల్తై = కాస్త్రములను ప్రబంధ రూపముగఁజేసిన, పెరుమాళ్=మహిమగల తిరుమంగై యాధ్వా ర్ల యొక్క, మిక్క= అధికమైన, ఒలి = ధ్వనిగల, పాడలై = పెరియతిరుమొట్టిని, ఉణ్ణు = (ధారకపోషక భోగ్యములుగ) అనుభవించి, తక్ = తమయొక్క, ఉళ్ళం = హృదయము, తడిత్తు = పుష్పినిబొంది, అదనాల్ = దానిచేత, మిక్కవలిశానుం = అతిశయించిన బలముగల సింహమువలెనుండు, ఇరామానుశ్ = శ్రీమద్రామానుజాలవారి, మత్తై = వేదముల నంగీకరించి, వాదియరాయ్ = వాదములనుజేసి లోకములను నశింపఁజేసెడు, పులి= కుదృష్టులు అనెడుపులులు, మిక్కదు = అధికమైనవి, వన్దు=అని, ఇప్పవనత్తిల్ = గన్ద్రతములనుదూషించెడు ఈధామియందు, వన్దమై = (కుదృష్టినిరసనార్థము)వచ్చి యవతరించినవిధమును, పోన్దువన్ = స్తోత్రముఁజేసెదను.

తా॥ ఎఱ్ఱనిధాన్యము వృద్ధిబొందుచుండు పొలములుగల తిరుక్కుత్తైయలారికి నాథులగు తిరుమంగైయాధ్వా ర్లయొక్క దివ్యప్రబంధమును పెరియతిరుమొట్టి లోని శబ్దారాదులను అనుసంధించి దుర్గతస్థులగు ప్రతివాదులగ్రంథములను సహింపని వారును, వేదమును సమైతింపని బాహ్యులవలెగాక వేదప్రాయాణ్యము నంగీకరించి, వానికి విపరీతార్థములనుచెప్పి లోకమునుకెఱచెడు కుదృష్టులను పెద్దపులులను బాఱు ద్రోలుటకై బలిష్ఠులగు సింహమువలెనుండు ఎమ్మెరుమానార్లు ఈధామియందు దవతరించిన ప్రకారమును స్తోత్రముఁజేయుదును.

శ్లో॥ సారాధిక్య సుశాలివర్ధక మహాక్షేత్రోల్లసచ్ఛీపురీ-

శేతుః శాస్త్రకృతోనుభూయచ కలేర్ధన్యాధ్య గాథా రిపోః |

సంపూర్ణ స్వమనాస్తతోఽధిక బలః సింహా యతీక జేదవి-

త్కుఞ్చాన్యశ్చిత్ రతువ స్విహ భవిత్యద్ధా యదైత త్సువే ||

(అమ) సీమండనగు నేను స్తోత్రము జేయుటచే దేవరవారి దివ్యగుణగుణ గణములకు దోషముసంభవించునని తెలిసియున్నను, స్తోత్రము జేయుటకుఁ దగిన సామర్థ్యములేకున్నను నామనస్సుమాత్రము మియు స్తోత్రముజేయక నుండఁజాల తున్నది. దేవరవా రిందుల కేమితలంతురో? అని మనవిజేయుచున్నాడు.

పోత్ ధరుం శీలత్తు ఇరామానుశ! నికపుగత్త త్తెరిన్దు

శాత్తమివనేల్ అదుతాత్తపు అదుతీరిల్ ఉకశీర్ దనక్క ఓక్,

ఏత్తమెన్తే కొణ్ణిరుక్కిలుం ఎకమనం ఏత్తి యన్తి

ఆత్తిరిగిల్లాదు ఇదఱ్కు ఎన్నినై వాయెన్తిట్టు అచ్చవనే || ౧౫

పోత్ ధరుం శీలత్తు = స్తోత్రముజేయుటకు సాధ్యముగాని సుశీలగుణములగుల, ఇరామానుశ = ఓరామానుజా!, నిక = దేవరవార్లయొక్క, పుగత్త = దివ్యగుణగుణగణములను, తెరిన్దు = విమర్శించి, శాత్తమివనేల్ = లోకప్రసిద్ధ మగునట్లు విశదీకరించితి నని, అదు = అట్లుచెప్పుట, తాత్తు = (వశిష్టమహర్షి గుణములను చండాలుఁడు అభివర్ణించినట్లు) తక్కువయగును, అదుతీరిల్ = అట్లువిశద పఱచుటను తప్పితిమేని, ఉకశీర్ దనక్క = దేవరవారి దివ్యగుణములకు, ఓక్ ఏత్తమెన్తే = ఒక అతిశయము (కలుగును), ఎన్తుకొణ్ణే = అని నివృద్ధించియే, ఇరుక్కిలుం = ఉన్నను, ఎకమనం = నామనస్సు, ఏత్తి యన్తి = దేవరవారిగుణములను స్తుతింపక, ఆత్తిరిగిల్లాదు = ధరించియుండఁజాలదు, ఇదఱ్కు = నీనికి, ఎన్నినై వాయ్ = (దేవరవారు) ఏమని అభిప్రాయపడుదురో, ఎన్తిట్టు = అని, అచ్చవన్ = భయ పడుచుందును.

తా|| సాశీల్యాది గుణగుణములచే మహాప్రభావకాలలగు దేవరవారిని మిక్కిలి సీమండనగు నేను స్తోత్రముజేయుటచే దేవరవారి కన్యగుణగుణములకు దోషము సంభవించునని స్తోత్రము జేయుకొందుటయే ఉత్తమమైన విషయము. అట్లు దేవరవారి దివ్యగుణగుణములకు అనుగుణముగ స్తుతించుటకుఁ దగిన సామర్థ్యము లేకున్నను నాహృదయముమాత్రము దేవరవారిని స్తోత్రముజేయకయుండనేరదు. ఈవిషయమున దేవరవా రేమని తలంతుర్యోయని దాసునికి భయమగుచున్నది.

శ్లో|| స్తోతుం దుశ్శకశీల లక్ష్మణమునే జ్ఞాత్వా త్వదీయా స్థితా-

స్తోతాస్యాం యది దోషకృత్తదకృతౌ త్వత్స్వస్థుణానాం మహాకా |

ఉత్కర్షోభవితేతి మయ్యతితరాం తూష్టిం సిత్తే మన్తనః

స్తుత్యా హీన మనదృశే త్వమిహకిం స్మృతేతి భీతోఽస్మ్యహమ్ ॥

(అప.) శ్రీమద్రామానుజాలవారి దివ్యకౌరుణ్య సౌఖ్యల్యదులను వర్ణింపడగిన కరణత్రయసంపన్నులైయుండియు లోకులట్లుచేయక అజ్ఞానావృత్తులై దుఃఖించుచున్నారగదా? అని యనుచున్నారు.

1నినైయార్ పిఱవియై నీక్కుం పిరానై ఇన్నిళ్ నిలత్తే

ఎనైయాళవన్ద ఇరామానుశనై ఇరుజ్జువిగళ్,

పునైయార్ పునైయుం పెరియవర్ తాళ్ గళిల్ పూన్దొడైయిల్

వనైయార్ పిఱప్పిల్ వరున్దవర్ మాన్దర్ మరుళ్ శురున్దే ॥ ౯౦

పిఱవియై = (తమ్ముస్సరించువారి) పుట్టుకను, నీక్కుం = పోగొట్టునట్టి, పిరానై = ఉపకారకులైన శ్రీయతిరాజులవారిని, నినైయార్ = తలచిధ్యానింపరు, నీళ్ = విశాలమైన, ఇన్నిలత్తే = ఈభూమియంతయును నుండగ, ఎనై = నన్ను, ఆళ = పరిపాలించుటకై, వన్ద = (నేనున్నస్థలమును సమీపించి) వచ్చిన, ఇరామానుశనై = ఎప్పెరుమానాథులవిషయమై, ఇరుం = (వారి కల్యాణగుణములను బ్రకాశింపజేయునట్టి) గొప్పవియైన, కవిగళ్ = కవనములను, పునైయార్ = చెప్పెడివారులేరు, పునైయుం = వీరివిషయముగఁ గవనముజేయునట్టి, పెరియవర్ = పెద్దలయొక్క, తాళ్ గళిల్ = శ్రీపాదములందు, పూన్దొడైయిల్ = పుష్పమాలికలను, వనైయార్ = అలంకరింపరు, మాన్దర్ = మనుష్యులు, మరుళ్ శురున్దే = అజ్ఞానమతిశయించి, పిఱప్పిల్ = జన్మములందు, వరున్దవర్ = బాధనొందిదుఃఖించురు.

తా॥ శ్రీమద్రామానుజాలవారు లోకులస్థితినిగటాక్షించి, “వీరుయొగ్యులు-వీరు అయొగ్యులు” అనియించక అందఱి ననుగ్రహించుటకైవచ్చి యవతరించియుండగ, ఈలోకులలో నెవరైనను తమను సకృత్తుగ ధ్యానించినయెడల అట్టివారియొక్క అనాదిసాంసారికదుఃఖమును బోగొట్టునట్టి పరమకారుణికులగు శ్రీయొప్పెరుమానార్లను దలంచువారు నన్నరక్షించుటకై నేనున్నస్థలమునకు వెడకివచ్చిన లోకులు మధురమైన కవనములచే స్తుతించువారును గారు. అట్లు స్తుతించుటకు శక్తిలేకపోయినను స్తుతించువారి శ్రీపాదములను ఆరాధించువారునుగారు. అయ్యో! ఉపయుక్తమైన మనుష్యజన్మ మెత్తియుండినను అజ్ఞానముచే దుఃఖించుచున్నారగదా!

1. నినైవార్ పిఱవియై-పా. అ. నినైవార్ = తమ్ముధ్యానించువారియొక్క.

శ్లో॥ నధ్యాయస్తి భవాపహం పతిమిహ ఊజీతలే కిజ్జరం
మాం కర్తం స్వయమాగతం యతిపతిం తస్మిన్న బద్ధస్తస్త్రిపి ।
కావ్యం తత్ప్రవితన్వతాం చరణయోః కుర్వంతి నోమాలికాం
పాషీ మజ్జతరాం నిమజ్జ మనుజాః క్లిశ్యస్త్యహో జన్తసు ॥

(అవ). పాపండ్రమపండ్రదావదహనులును, “శ్రీరంగనాథులే సకలచేతనుల
కును స్వామి” అను పరమార్థమును నెల్లెడల చాటిచెప్పి భూరిదానముఁ జేయుచున్న
శ్రీయతిరాజులవారి మహాపకారమును స్తుతించుటకు నేనుశక్తుడను గాను, అను
చున్నారు.

కాంభోదిరాగం - మాపకతాళం

మరుల్ శురస్తు ఆగమవాదియర్ కూటుం 1 అవప్పొరుళామ్
2 ఇరుల్ శురన్దెయ్ త్త ఉలగిరుల్ నీజ్జ తన్మిణ్డెయ శీర్,
అరుల్ శురస్తు ఎల్లావుయిర్ గట్టుం నాడక్ అరజ్జ నెన్నుమ్
పొరుల్ శున్దాక్ ఎం ఇరామానుశక్ మిక్కుప్పణ్డెయనే ॥ ౯౦

మరుల్ శురస్తు = అజ్ఞానమంతయును ఒకటిగఁగూడి, ఆగమవాదియర్ =
శైవాగమమును ప్రచారముగ నంగీకరించి వాదించు పాశుపతమతస్థులు, కూటుం =
‘రుద్రుడే పరబ్రహ్మ’ అని చెప్పుచున్న, అవమ్ = మిగుల నిహీనములైన, పొరు
ళామ్ = అర్థములనియెడి, ఇరుల్ = అంధకారము, శురస్తు = అతిశయించి,
ఎయ్ త్త = (దానిచే) నశించిన, ఉలగు = లోకముయొక్క, ఇరుల్ = చీకటి,
నీజ్జ = తొలగిపోవునట్లు, తన్ ఈడ్డయ శీర్ = తమయొక్క పొందికతోనున్న
ఆశ్రితసంరక్షణయాపముగ నైత్యవ్యూహముగల, అరుల్ శురస్తు = కృపనుబాటునట్లుచేసి,
అరజ్జన్ = శ్రీరంగనాథుఁడు, ఎల్లా ఉయిర్ గట్టుం = సకలాత్మలకును, నాడక్ =
నిర్వాహకుఁడు, ఎన్నుం = అనెడి, పొరుల్ = అర్థమును, మిక్కుప్పణ్డెయక్ =
పరమధార్మికులగు, ఎం ఇరామానుశక్ = మన యెప్పుడయినాదు, శురన్దాక్ =
ఉపకరించిరి.

1. మఱిప్పొరుల్ = పా. అ. అత్త నాశకరమైనదని అర్థము. మఱైప్పొరుల్ =
పా. అ. ప్రళంసాపరములైన వేదవాక్యముల నవలంబించి వేదముగూడ నీపరమార్థమునే
చెప్పుచున్నదనియెడు వాదార్థము. అని అర్థము. 2. ‘ఇరుల్ శురస్తు’ అనియు,
3. ‘ఎన్నుంపుణ్డెయనే’ అనియు పాఠాంతరములు.

తా॥ శైవాగమమును పరమప్రమాణముగ స్వీకరించి “రుద్రుడే పరబ్రహ్మ” మని వాదించు పాశుపతాదిమతస్థులు వాదించు దుష్టర్థములను చీకటులను భూమి యందుండి తొలిగిపోవునట్లు చేసిన శ్రీరామానుజాలయొక్క నిష్టేతుకదివ్యకృపను లోకమందంతటను ప్రవహింపజేసి సకలాత్మలకును ప్రత్యక్షముగ నేవను సాదించుచుండు పెరియపెరుమాళ్లే (శ్రీరంగ నాగుడే) మనకు సర్వస్వామియను పరమార్థమును మన కల్లటకును భూరిదానముజేసిన శ్రీయతిరాజులవారి మహోపకారమును స్తుతించుటకు నేను శక్తుడనుకొను.

శ్లో॥ అజ్ఞానాధిక శైవతన్త్రకథక పోక్తికౌ సదర్శాభిధ-

ధ్వాన్తాధిక్యకృతావసానజగతి మోహాన్తకారక్షతేః ।

స్వీయోద్భాసికృపాం ప్రదాయ సకలత్తేత్రజ్ఞ రాడ్రంగరా-

డిత్యేవంవిధ మగ్రమప్యకథయ ద్యోగీ మహాపుణ్యవాక్ ॥

(అవ.) శ్రీమద్రామానుజ మనిసార్వభౌమా ! ముందుకన్న యిప్పుడు నాకు చెలిసి యేవిధమైన సత్కర్తములను జేసినవాడను గాను, ఉత్తారకములగు పరమ వేదాంతార్థముల మనము జేసినవాడనుగూడ కొను, ఇట్లుండ నిన్నిరోజులుదాసినముగ నుండిన దేవరవారిప్పుడిట్లు నాకర్పణాన నేత్రములలో బ్రవేశించియుండుటకు కారణమెయ్యది? కృపతో నానతీయుండని ప్రార్థించుచున్నారు.

పుణ్ణియనోమ్ము పురిన్దమిలేక్ అడిపోన్ద్రీ శెయ్యున్

నున్ణరుజ్జేల్వి నువన్దమిలేక్ శెమ్మై నూత్తులవర్ కున్,

ఎన్ణరుజ్జేర్తి ఇరామానుశ! ఇన్ద్రు సేపుగున్ద ఎక్

కన్ణుళ్ళున్ నెన్ణుళ్ళున్ నిన్ద ఇక్కారణం కట్టురైయే ॥

౯౨

పుణ్ణియనోమ్ము పురిన్దం ఇలేక్ = పుణ్యవ్రతమును అనుష్ఠించునదియను విషయమే లేనివాడను, అడి = దేవరవారి శ్రీపాదములను, పోన్ద్రీశెయ్యున్ = ఆశ్రయించుటకు దగిన సాధనమగు, నున్, ఆరుంకేల్వి, నువన్దమిలేక్ = నూత్నములై పరమదుర్లభములగు మహార్థములను వినవలయునని కోరినవాడను గాను, శెమ్మై = అనన్యప్రయోజనములై, నూల్ పులవర్కు = శాస్త్రరూపములగు తావ్యములను విరచింప సామర్థ్యముగలవారికిని, ఎన్ణగుం = వర్ణింపవలవిగాని, కీర్తి = యశస్సుచే విరాజిల్లు, ఇరామానుశా = ఓ భగవద్రామానుజస్వామీ!, నీ = ఇట్టి విలక్షణ ప్రభావసంపన్నులగు దేవరవారు, ఇన్ద్రు = ఇప్పుడు, ఉగన్ద్రు = సంతోషించి, ఎన్ = నాయొక్క, కన్ణుళ్ళుం = నేత్రములలోను, నెన్ణుళ్ళుం = హృదయములోను, నిన్ద =

స్థిరమైయున్న, ఇక్కొరణం = దీనికొరణమును, కట్టురై = దేవరవారే అనతీయ వలయును.

తా॥ శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌమా ! నాకుఁదెలిసి యేవిధమైన సత్కర్మములను జేసినవాడనుగాను. లేక ఉత్తారకములగు పరమగుహ్యార్థముల వినఁగుతూ హలముగాని కలవాడనుగాను. నాస్థితియిట్టిదై యుండ (కర్తజ్ఞానాదియోగరహితుఁడనై అపదార్థమునైయుండ) మహాకవీశ్వరులకును వర్ణింపఁదరముగాని సుగుణప్రసిద్ధి సంపదతో విరాజిల్లుచున్న దేవరవారు, ఇంతకాల మూరకుండి ఇప్పుడు నన్ను సమీపించి నేపసాదించుచు నాకర్త నేత్రములలోను జ్ఞాననేత్రములలోను అంతఃప్రవిష్టులై యుండుటకు కొరణమెయ్యదియో అనతీయవలయును.

శ్లో॥ పుణ్యం న వ్రతమౌచరం తవ పదపాప్తిత్యైకహేతుం భృశం
దుష్పృపం శ్రవణంచ నావద మృజాశ్రేత ప్రబంధవ్రజైః ।
దుర్విజ్ఞేయ సుకీర్తిమ స్యతిపతే త్వం మేఽద్య చక్షుర్వృద్ధో-
రస్తః పాప్తిప్య సుగోచరః స్థిత ఇహ బ్రూయాద్భవా స్కారణమ్ ॥

(ఆప.) ప్రపన్నకులప్రదీపకులగు శ్రీమద్రామానుజులవారు తమ 'దివ్య సంకల్ప' మను ఒకలోనుండి 'కృప' యను ఖడ్గమునుదీసి నాపాపవృక్షములను మొదలంట నఱికి పాటవైచిరి. పరమ కృపామూర్తులగుటచే వారుచేయు సుపకారము లన్నియును నిశ్చేతుకములేకాని వేరుగావు.

కట్టప్పొరులై మత్తైప్పొరులెన్టు కయవర్ శొల్లమ్
పెట్టైక్కెడుత్తుం పిరానల్లనే ? ఎక పెరువినైయై,
క్కిట్టిక్కిట్టొడు తన్నరులెన్ను మొళ్ వాళురువి
వెట్టిక్కలైస్త ఇరామానుశ నెన్నుం మెయ్ త్రవనే ॥

౯౩

ఎక పెరువినైయై = నా మహాపాతకములను, కిట్టి = (చూచినహింపఁజాలక), దగ్గఱికివచ్చి, క్కిట్టొడు = (సురలనుత్పత్తికికొరణమగు) దుంపతోఁగూడ, తన్ ఆరులెన్నుం = తమకృపయనెడు, ఒళ్ = చక్కగ సానఁ బెట్టుటచేఁ బ్రకాశించుచుండు, వాళ్ = కత్తిని, ఉరువి = (ఒఱలోనుండితీసి) బాగుగ పదనుపెట్టి, వెట్టిక్కలైస్త = నరికిపాటవైచిన, మెయ్ త్రవన్ ఎన్నుం = 'ప్రపత్తి' యను పరమార్థ తపస్సంపదతోఁ గూడియున్నవారని ప్రసిద్ధిసొందిన, ఇరామానుశన్ = ఎమ్మెరుమానార్లు, కట్టప్పొరులై = మిక్కిలిసీనములైన యర్థములను, మత్తైప్పొరులెన్టు = వేదప్రతిపాద్యా

ర్థములని, కయవర్ = దుర్మార్గులగు కుదృష్టులు, శొల్లం = చెప్పెడు, పెట్టె = భృమింపఁ జేసెడు మాటలను, కడుక్కుం = నశింపఁజేసిన, పిరాక్ అల్లనే = ఉపకారము గదా !

తా॥ ప్రపన్నకులమున కంతటికిని యుత్తరకులైన శ్రీభగవద్రామానుజా చార్యులవారు తమ 'దివ్యసంకల్ప' మను ఒరలోనుండి 'కృప' యను కత్తిని దీసి దానిచే నాయొక్క ప్రబలపాతకము లనుమహావృక్షములను మొదలంట నరికిపాట వైదిరి. తమ విపరీతజ్ఞానముచే విజృంభించిన అసదర్థములన్నిటిని పరమవేదార్థములని పామరుల భృమింపజేయుచున్న కుదృష్టులను నివర్తింపఁజేసిన పరమకృపాభువు లగు శ్రీవారుచేయు నుపకారకార్యములన్నియును వారి నిష్టానుక కృపాధీనములేగాని వేరుగావు.

శ్లో॥ కష్టార్థాన్నిగమార్థ ఇత్యభిదధ ద్దృష్టైః కృతం భృమికం

వాక్యం ప్రాప్య మహాపక్ష్మిల మహాపాపం సమూలం నమః ।

దృష్టైవత్వి స్యకృపాఖ్యై త్రైక్ష్య వదసిం కృత్వా విరోశం భృశం

భిరోత్వాదితవాన్యథార్థ మతపా రామానుజార్యావ్యయః ॥

(అను.) కృపాప్రసన్నాచార్యులగు శ్రీమద్రామానుజులవారు భక్తిప్రపత్త్యా ద్యుపాయముల స్వైఃకృతుల విరివిగ ననుగ్రహించుచున్నారు. వారిట్లు మహాదారులై యున్నను వారి దివ్యకల్యాణ గుణములను దప్ప వేలు ప్రయోజనమును నే ననే ఓంపను, అనుచున్నారు.

తవం దరుం శైల్వం తగవుం దరుమ్ శలియాప్పిరవి

ప్పవం దరుం తీవినైపాత్తీ త్తరుం వరన్దామమెన్నుమ్,

తవందరుం తీదిలిఱరామానుశక్ తన్నై చ్చార్న్దవర్గట్టు

ఉవన్దరున్దే అవశీరన్ది యాబన్దం ఉళ్ళమగిల్దే ॥ ౯౪

తీరుయల్ = (ఆశ్రితులు దుఃఖపడుచుండగఁ జూచుచు నుదాసీనముగనుండిన) దోషములేని, ఇరామానుశక్ = ఎప్పెరుమా నారులు, తన్నై = తమను, శార్న్ద వర్గట్టు = ఆశ్రయించినవారికి, తవమ్ = 'శరణాగతి'రూపమగు తపస్సును, తరుం = అనుగ్రహింతురు, శైల్వం = భక్తిసంపదనుఁగూడ, తగవుం = ఫలమునకుఁ దగినట్లు, తరుం = అనుగ్రహింతురు, 1 శలియా = ఒక నాటికిని నశింపని, పిలివి = పుట్టుకవలనగలిగిన, పవం =

1. శలియా ప్పిలివి - పా. అ. శలియా = చలింపని, ఒక నాటికిని వదలగ నుసారదుఃఖముని భావము.

సంసారమును, తరుం=వృద్ధి నొందించెడు, తీవినై = క్రూరకర్మములను, పాబ్దో=పాడి
పాడిగా, తరుం = చేసివైచెదరు, పరస్థాం ఎన్నుం = పరమపదమునెడు, తివం =
పరమాకాశమును శ్రీవైకుంఠమును, తరుం=కృపకేయుదురు, యాక్ = (వారింతటి
యుదారులుగానున్నను) నేనుమాత్రము, అవక్ = ఆ ఎమ్మెరుమాసార్లయొక్క,
శీర్ అన్తి = దివ్యకల్యాణగుణములదప్ప, ఒన్తైయం = దేనినిగూడ, ఉళ్ ముగిల్లన్దు=
మనః ప్రీతితో, ఉవన్దు = ఆశగలిగి, ఆరున్దేక్ = భుజింపను.

తా॥ త మ్మా శ్రయించినవారి కేదేని కొంచెము వ్యసనముగలిగినను సహింపఁ
జాలని శ్రీమద్రామానుజులు తమయాశ్రితులకు సర్వోత్తరకహేతువును స్వరూపాను
గుణమునునగు ప్రపత్త్యుపాయమును భక్తినిఁ గృపకేయుదురు. ఈసంసారిచేతనునికి
సంబంధించి యేనాటికిని వదలకయుండు జన్మజరామరణాది సాంసారికదుఃఖ వర్ధక
ములగు దుష్కర్మములబోగొట్టి పరమపురుషార్థలక్షణమును మోక్షమును అనుగ్రహిం
తురు. ఇట్లు కృపాప్రసన్నాచార్యులగు నాయొంబెరుమానార్లు మహాపకారకులై
యున్నను నేను వారికల్యాణగుణములనుదప్ప నన్యమును నాశించి యనుభ
వింపను.

శ్లో॥ దత్తే న్యాసతపోనుయచ్ఛతి పరాంప్రాప్యోచితాం సమృదం
భక్త్యాఖ్యామవినాశ్య జన్మభవద హృరాఘనుప్యస్యతి ।
స్వీయానామనఘో దదాతి చ పరం ధామేతి యోగీడ్ దివం
కెచ్చిత్తద్గుణభిన్న మాదృతియుతః శ్రేష్ఠా న భోక్త్యామృతమ్ ॥

(అవ.) “పరమ కరుణామయుడగు శ్రీమన్నారాయణుడుగూడ వీరివలె
నాశ్రితవ్యామోహముఁ గలవాఁడు కాదు” అని లోకులెల్లఱును చెప్పుకొనునట్లు
పరమాదార్య సుధారస తరంగితమతులై ఈభూలోకమున నవతరించి పరమోప
కారముల నొనర్చిరి. అహ! ఏమి వీరివైభవాతిశయము? అని నిశ్చయపడుచున్నారు.

ఉణ్ణిన్దు ఉయిర్ గళుక్కు ఉన్దొ నినవేళెయ్దు అవర్ కుక్కు ఉయవే
వణ్ణం పరనుం పరివిలనామ్బడి పల్లుయిర్ కుక్కుమ్,
విణ్ణితలై నిన్దు వీడళిప్పావ్ ఎం ఇరామానుశ్చ
మణ్ణితలత్తు ఉదిత్తు మత్తె నాళుం వళర్తననే! ౯౫

¹ ఉళ్ = అస్తాప్రవిష్టుడవై, ఉయిర్ గళుక్కు = జీవాత్మలకు, ఉబ్దొ ని
ననే = తగినకార్యములనే, శెయ్దు = చేసి, అవర్ కుక్కు = ఆయాత్మలకు,

1. పద ఉయిర్ గళుక్కు - వా. అ. సమస్తజీవాత్మలకును,

ఉయవే = ఉజ్జీవనమును, పణ్ణం = చేయుచున్న, పరసుం = సర్వస్మాత్పరుడైన శ్రీయఃపతియును, పరివిలనామ్మడి = (అత్తలవిషయమున వీరివలె) స్నేహముగలవాడ కాదు అనునట్లు, అభిప్సావ్ = ఇష్టించుటకై, ఎం ఇరామానుశక్ = మా రామానుజులు, విణ్ణికతలై నిన్దు = ఆకాశమున శిరస్సొనమైన శ్రీవైకుంఠమునందుండి మణ్ణికతలత్తు = ఈభూమండలమందు, ఉదిత్తు = అవతరించి, మలైనాలుం = నాలుగవేదములను, వళర్తనక్ = విశేషముగ వృద్ధిబొందునట్లుచేసిరి.

తా॥ సర్వాత్మలకును అంతర్యామియై వారి సకలప్రవృత్తినివృత్తులకుఁ గారణభూతుడైన సర్వేశ్వరుఁడుగూడ ఈరామానుజులవలె ఆశ్రితవ్యామోహము గలవాడకాడని యెల్లఱును చెప్పకొనఁదగినట్లుగ, వీరి జ్ఞాన భక్తి వైరాగ్యాది దివ్యగుణములచే సంసారులకంటె పరమవిలక్షణులై పరమపదమునుండి అస్పృష్టసంసారగంధులై యున్నను, సకలచేతనలకును పరమపదమును గృహక్షేయవలయునని పరమాదార్శ తరంగితమతులై ఈభూలోకమున శ్రీమద్రామానుజులై యవతరించి దుర్మతముల నిరసించి వేదమార్గమును సుప్రతిష్ఠితి మొనరించిరి.

శ్లో॥ స్థితావస్థః సకలాత్మనా మపి కృషీ రుజ్జీవనార్థాః పరః
కృత్వోత్కృష్టగతిం భృశం ప్రవిదధ త్రేహం చ సర్వేశ్వరః ।
ఓస్నేహో హి భవేద్భృథాఖిల చితాం ముక్తిం ప్రదాస్యంస్తథా
వ్యోమో భువ్యవతీర్యమే యతిపతిస్తేనే చతస్రః శ్రుతిః ॥

(అను.) శ్రీమద్యతిశేఖరుల నాశ్రయించిన మహాత్ము లొక్కరే ఉపాయాంతర శూన్యుడనగు నాకు సంరక్షకులు అని సుదృఢముగ విశ్వసించుచున్నాడ ననుచున్నారు.

వళరుం పిణికొణ్ణ నల్వినైయాల్ మిక్కనల్ వినైయిల్
కిళరుం తుణివు కిడై త్తటియాదు ముడై త్తలైయాన్,
తళరుమళవుం దరిత్తుం విఘ్నస్తుం తనితిరివేఱున్
ఉళర్ ఎంఱైవర్ ఇరామానుశక్ తన్నైయున్ శ్రవరే ॥ ౯౭

వళరుం = వృద్ధిబొందుచున్న, పిణి = దుఃఖమును, కొణ్ణ = కలుగఁజేయునట్టి, వల్ వినైయాల్ = ప్రబలమైన పాపముచే, మిక్కనల్ వినైయిల్ = పరమధర్మమైన శరణాగతియందు, కిళరుం = అతిశయించుచున్న, తుణివు = విశ్వాసము, కిడై త్తటియాదు = ప్రత్యక్షముగ సిద్ధింపక, ముడై త్తలై = స్వభావదుర్గంధస్థానమైన, ఉన్ = శరీరము, తళరుం అళవుం = శిథిలమగువఱకును, తరిత్తుం = ధరించుచును, విఘ్నస్తుం =

(కూర్చమైన శబ్దాదివిషయగర్తములయందు) పడియును, తని = (సహాయములేక) ఒంటరిగ, తిరిజేఱు = సంచరించుచున్ననాకు 1ఎం ఇతైవక్ = మాస్వామియైన, ఇరామానుశక తన్నై = శ్రీఉడైయవరులను, ఉద్ర్ ధవర్ = ఆశ్రయించినవారలు, ఉశర్ = సహాయులుగనున్నారు.

తా॥ ప్రపత్తిసిద్ధించుటకుఁ బ్రబలకర్తములు ప్రతిబంధకములైయున్నవి. ఆప్రపత్తికి మహావిశ్వాసము ముఖ్యమైయున్నది. కనుక నదియును గలుగక దుర్బంధ ప్రచురమై మాంసరక్తాదిమయమైన దేహము దుర్బలమగునటకును సుఖదుఃఖములను అనుభవించుచు నొంటరిగనుండు నాకు ఆచరమోపాయముగు ఉడైయవరుల కంటెను వారికి దానులై మిగలనులభులై మాకుస్వాములునైయుండువారి నే సకలవిధ బంధువులుగ నధ్యవసాయముఁజేసి ఇతరజైవతములను గుర్తెఱుంగకయుండు మహాత్ములే మార్గసహాయులై రక్షితులైయుందురు. అని విశ్వసించి యున్నవాఁడను.

శ్లో॥ పోద్యద్దుఃఖగత ప్రదుష్కృతవశా దప్రాశ్య ధర్మేగ్రయే
విశ్వాసం ప్రబలం కుగన్ధపిశితప్రియస్య దేహస్య హి ।
ఆశైథిల్యగతే భవేషు చ రతో భూత్వా నిపత్యాపిమే
సన్త్యేకస్య సురక్షకౌ యలిపతిం మత్స్వామినం సంశ్రితాః ॥

(అవ.) పరమ కరుణామయులగు శ్రీయొమ్మెరుమానారలే పరమదుర్లభమగు తదృక్తభక్తపరిచర్యానిరతిని నాకుఁ గటాక్షించిరి అని పరమానందభరితు లగుచున్నారు.

తన్నైయుద్ర్ద్రాత్పైయ్యం తన్నైయినోర్ మన్నుతామరైత్తాల్
తన్నైయుద్ర్ద్రాత్పైయ్య ఎన్నైయుద్ర్ద్రా ఇన్ఱు త్తతగవల్,
తన్నైయుద్ర్ద్రారన్ఱిత్తన్నైయుద్ర్ద్రారిన్ఱి యెన్ఱరిన్ఱు
తన్నైయుద్ర్ద్రారై ఇరామానుశక గుణం శాద్ర్ద్రీడుమే ॥ ౯౭

తన్నై = తమను, ఉద్ర్ద్రారై = ఆశ్రయించియుండువారియొక్క, గుణం = సద్గుణములను, శాద్ర్ద్రీడుం = సంకీర్తనముఁజేయుటయను, తన్నై = స్వభావమున, ఉద్ర్ద్రార్ = పొందియుండువారు, ఇన్ఱిఎన్ఱు = లేరుఅని, అన్ఱిన్ఱు = గ్రహించి, తన్నై = తమను, ఉద్ర్ద్రు = ఇతరవిషయసంగములేక ఆశ్రయించి, ఆశ్శేయ్యం =

1. “ ఎన్ఱిత్తైయవర్ ” వా, అ, ఉడైయవరుల భక్తులు మనకు స్వాములు అని అర్థము.

తమకు దాస్యముజేయుటయే, తన్నెయినోర్ = స్వభావముగాగలవారికి, మన్ను = ఒకటితోనొకటిచేరియున్న, తామరై = తామరపుష్పమువలె భోగ్యమైయుండు. తాత్తన్నై = శ్రీపాదద్వయములనుఁ దప్ప, ఉద్రోలు = ఇతరములను స్పరింపజేయుచి, ఆత్తెయ్య = వారికి. దాస్యముజేయునట్లు, ఇరామానుశక్ = ఎమ్మెరుమానాడు, తక్ = తమయొక్క, తగవల్ = కృపచేత, ఇష్టు = ఈశమయమున, ఎన్నై = నన్ను, ఉద్రోలుక్ = కరుణించి యుజ్జించిందిరి.

తా || శ్రీమద్రామానుజులవారు లోకమునఁ దమకు నాశ్రీతులు గలరుగాని తమయాశ్రీతుల దివ్యగుణానుభవకైంకర్యములను చేయువారు లేరని తెలిసికొని విషయవిరక్తులై తమనాశ్రయించి తమకు దాస్యముచేయుటయే స్వభావముగ గలిగియుండు భాగవతులయొక్క భోగ్యములైన శ్రీపాదములనాశ్రయించి, వారికి దాస్యము చేయునట్లు దాసునియందు కటాక్షముంచి దాసుని కట్టిభాగ్యమును గలుగజేసిరి.

శ్లో || మత్ప్రిప్యాంస్తువినా మదాశ్రీతగుణస్తోత్రస్వభావా నహి
జ్ఞాత్వేతి స్వమవాప్య దాస్యకరణే సక్తస్వభావాత్త నామ్ |
సుశిష్టాబ్జదానవాప్య సతతం దాస్యం విధాతుం న్యధా-
చ్ఛీమిలత్తదేశిక స్వకృపయా మా మద్య సత్తాశ్రయమ్ ||

(అవ.) సకలసంసారి చేతనోద్ధారణార్థమిచ్చుట నవతరించిన యుజ్జయవరులై మనకు సంరక్షకులని నుద్యుధాధ్యవసాయముతో వారి శ్రీపాదపద్మములయందు శరణాగతిఁ జేసినవెనుక పరమపదప్రాప్తినిగుఱించి మనము దుఃఖింపవలసిన పనిలేదని తమ మనస్సును ప్రబోధించుచున్నారు.

* ఇదుమే ఇనియ శువర్కత్తిల్ ? ఇన్నుం నరకిలిట్టు

చుడుమే! అవద్రొత్తైత్తొడ్రోదరులొలై శుల్కల్ సిఱప్పిల్,

నడుమే ? ఇని సంఘరామానుశక్ నమ్మై నంవళత్తే

విడుమే ! శరణమెస్తొల్ మనమే ! నైయల్ మేవుదత్కే || ౯౮

నమ్ = మనల నుద్ధరించుటకై యవతరించిన, ఇరామానుశక్ = శ్రీరామానుజులవారు, శరణమ్ ఎస్తొల్ = దేవరవారే మాకు రక్షకులని యొక మాటమాత్రము చెప్పినయెడల, ఇనియ = భోగ్యముగఁదోచియుండు, శువర్కత్తిల్ = స్వర్గమందు, ఇదుమే = ఉంచియుందురో, ఇన్నుం = తమ తిరుపడిగళ్ళను ఆశ్రయించిన వెనుక, నరగిల్ = నరకమందు, ఇట్టు = ఉంచి, శుడుమే = తపింపజేయుదురో, అవద్రొత్తై =

అస్వర్గనరకములను, తొడర్తరు = అనుసరించియుండునదియై, తొలై = పురాతనమై, శుభ్రుల్ = చక్రమువలె తిరిగివచ్చుచుండు, పిఱప్పిల్ = జన్మమందు, నడుమే = నిలుపుదురో, ఇని = ఇంక జరుగఁబోవుకాలము, నమ్మై = మనలను, నంవళత్తే = మన యిష్టప్రకారముగ, విడుమే = విడుతురో, మనమే = ఓ మనసా !, మేవుడఱ్కు = ప్రాప్తినిమిత్రమై, నైయల్ = చింతింపవలదు.

తా॥ ఓ మనసా ! మనలను సంరక్షించుటకై యవతరించిన యుద్దైయవరులే రక్షకులని వారి శ్రీపాదముల నాశ్రయించి శరణాగతిజేసినవెనుక స్వర్గమందుండురో నరకమందుండురో జననాదిహాపముగు సంసారచక్రమందుండురో, యశేష్టముగ దిరుగనిత్తురో, లేదో అనెడు సందేహముతోఁ బరమపదప్రాప్తినిగుఱించి నీవు దుఃఖింపవలసిన కార్యములేదు.

శ్లో॥ మద్రామానుజదేశిక శృరణ మిత్యుక్తా శుభాయాం దివి
స్వస్థ్యే వ్యా స్వపదే స్థితేఽపి నిరయే నిక్షిప్త వా తాపయేత్ ।
తేనోభేష్యమగచ్ఛ దాదిరహిత బ్రామ్యజ్ఞనా స్థాపయే-
న్నోచేత స్వపదే త్యజేన్న శిఖిభూయా మనో మద్దతేః ॥

(అను) శ్రీమద్రామానుజ దివాకరు లావిర్భవించి శ్రీభాష్యాది శ్రీకోశకిరణ సంఘములు నెల్లెడల బ్రసరింపజేయుటచేత జైన, బౌద్ధ, పాశుపత కుదృష్ట్యాది దుర్మతాంధకారములు పటాపంచలై పోయినవని వర్ణించుచున్నారు.

తఱ్ఱుచ్చమరణరుం శాక్తియ ప్పేయ్ గళుం తాత్త శడై యోక్
శొత్తూత్ ౧ శోమ్బరుం శూనియ నాదరుం నాన్మత్తైయుమ్,
నిఱ్కు క్కుఱుమ్మ శెయ్ నీశరుం మాన్దనర్ నీశ్ నిలత్తే
పొత్తూత్తుగం ఎంఱిరామానుశముని పోన్దపిన్నే ?

పాన్ కట్టుగం = అపేక్షింపఁదగిన కల్పవృక్షమువలె మహత్తైన బౌద్ధార్యము గల, ఎం ఇరామానుశముని = మన రామానుజముడగు, నీశ్ నిలత్తే = ఈమహాభూమి యందు, పోన్దపిన్ = వచ్చియవతరించిన తరువాత, తర్కుమ్ = సామర్థ్యముతో దర్శించుచు తమమతమును పరిపాలించుచుండు, శమణరుం = జైనులును, వేయ్ = విశాచపుష్పట్టుదలగల, శాక్తియర్ గళుం = బౌద్ధులును, తాత్త = ప్రేలాడుచుండు, శడైయోక్ = బటలను ధరించి మోహశాస్త్రములఁజేసిన రుద్రుఁడును, శొల్ = వచనమైన వైవాగమును, కల్ ౧ = అధికరించియుండు, శోమ్బరుం = తామసులగు శైవు నిత్యా-86

లును, కూనియవాదరం = “ప్రమాణము, ప్రమాత, ప్రమేయము” అనునక
యును లేవనియు “సర్వముకూన్య” మనియు వాదించునట్టి మౌఢ్యమిటులు
నాల్ = ఋగదిశేదములచే నాల్గువిధములైయుండు, మత్తైయుం = వేదములు
నిల్గు = ప్రమాణముగ నంగీకరించి యుండగను, సోన్యకేయం = కుడ
త్తులంజేయు, నీశరం = నీమలైన కుదృష్టిమతస్థులను, పోన్దనర్ = నాశమునొంది

తా॥ అపేక్షిత ఫలప్రదాత్పత్వవిషయమున గల్పవృక్షమునంటి యలిగాజు
వారు అవతరించి శ్రీభాష్యుని మహాగ్రంథముల విరచించి వేదపరమార్థములను బ్ర
పాదించి, ఇతరమతముల నిరసించి అట్టి పరమార్థముల నెల్లెడల నభివృద్ధిచేయుటచే
తర్కసామర్థ్యముచే తమమతమును గాపాడుకొను జైన్యులను తత్వాగ్రమును వై
కొనక మోటుపట్టుదల గలిగియుండు బౌద్ధులను మోహవశాత్తుప్రసక్తగుండ
రుద్రదేవుండు ప్రవర్తింపజేసినట్టి శైవాగమము నధికరించియుండు శేనల తపోనిష్ఠుల
శైవులను, కంటికగపడు వస్తువులందప్ప మణియేది యనులేను అని వాదించునట్టి మౌఢ
మిటులును, చతుర్వేదములను బ్రమాణముగ నంగీకరించి యుపార్థములనుజెప్పి మిక్కి
విషయమునాచరించునట్టి కుదృష్టిమతస్థులను నశించిరి.

శ్లో॥ తర్కస్థాపిత దుర్మతాః క్షుపణకౌ బుద్ధాః పితౄనోపయాః
శైవా దీర్ఘజలేశ నూక్తినిపుతాః శూన్యాగ్ర వాదాస్తథా ।
అంగీకృత్య చతుఃశ్రుతిః కుముతయో నీచార్చా నాశం గతాః
సంప్రాప్తే సతి రమ్యకల్యకతరౌ రామానుజే భూతిలమ్ ॥

(అవ) శ్రీరక్షిణీదేవి శ్రీకృష్ణుని వైభవమును విని అతనిని వరింపవలయున
సంభ్రమపడినట్లు నా మనశ్చందరము భివదీయ నివృత్తాదారవింద చింతనామృ
పానవిశేషమ త్తమైయున్నది. కనుక దేవరవారు నివృత్తపత్రో వానిని గటాక్షిం
వలయును. అని ప్రార్థించుచున్నారు.

పోన్దదుఎన్నెత్తొన్నుం పోన్దణ్ణ ఉనడడిప్పొనిల్ ఒణ్ శీ
రాన్దెలి తేనుణ్ణ అమర్న్దిడవేణ్ణి నిన్నాదు నే,
యిన్దిడవేణ్ణం ఇరామానుశా! ఇదునన్దియొన్దుచే
మాన్దగిల్లాదు ఇని నున్దొన్దుకాట్టి మాయక్కిడలే ॥ ౧౦౦

ఎన్ నెణ్ణం ఎన్నుం = నామనస్సు అనెడు, పోన్దణ్ణం = సుందరంబగుభృంగము,
ఉనడు = దేవరవారియొక్క, అడిపోడల్ = నివృత్తాదారవిందములయందలి, ఒణ్
శీరాయ్ = శైత్యమార్దవ సాగంధ్యాది కల్యాణగుణములనెడు, తెలితేక్ = నిర్మ

అమైన మకరందమును, ఉజ్జు = పానముఁ జేసి, అమర్ నిడ జేర్చి = అచ్చటనే నిత్య వాసముఁ జేయవలయునని, నిన్బాల్ = దేవరవారియొద్దకు, పోవడు = వచ్చి యున్నది. (కనుక), ఇరామానుశా = ఓ శ్రీమద్రామానుజా! అడుజే = దానినే, ఈనిడ జేందుం = దేవరవారు నిడుచించి యిప్పింపవలయును, ఇదుఅస్తి = దీనినితప్ప, ఒస్తుం = శేరోకిఁ స్తువును జేనినగుడ, మాన్దగిల్లాడు = భుజింపఁజాలదు, ఇని = ఇంక మీద, మల్లియొబ్బు = శేటొకదానిని, కాట్టి = చూపి, మయక్కిడల్ = భ్రమింప కుండునట్లు చేయవలయును.

తా॥ శ్రీరక్తిజీదేవి శ్రీకృష్ణుని వైభవమునువిని అతనిని వరింపవలయునని సంభ్రమించినట్లు, నా 'మనస్సు' అందు తుమైడ జేవరవారి శ్రీపాదములనియెడు దివ్యప్రసాదములయందలి మకరందమును గ్రోలి, అచ్చటనే వసంపవలయునని వచ్చియున్నది. కనుక నోయతి సార్వభౌమా! దేవరవారు నిర్ణేతుకకృపచే దాని నిప్పింపవలయును. దానినిదప్ప మఱి శేటొకవస్తువును స్వీకరింపఁజాలదు. కనుక నిక శేటొకవిషయమునుజూపి భ్రమింపఁజేయవలదు స్వామీ!

శ్లో॥ పొప్పో మధ్యదయాఖ్య రమ్యమధుపస్తవ్తాపజ్జేరుహ
పోద్య తస్యదాశుభమాక్షికరసం పీతైవ వస్తుం త్వయి ।
దాతవ్యంహి తదేవ లక్ష్మణము నైతద్విశాస్య త్తమం
భోక్తం కిచ్చి దతిఃపరం తదితర త్సందర్శ్య నోమోహయేః ॥

(అవ.) 'శ్రీరామానుజా! కర్త బద్ధుఁడనై సాంసారికచక్రమునఁ బరిభ్రమించు చున్న నన్ను నిర్ణేతుకదివ్యకృపచేఁ గటాక్షించి యంగీకరించితివి,' అని దేవరవారిని స్తుతించుట దేవరవారి దివ్యకల్యాణగుణగణములయందే ప్రవణులగువారికి న్యూనతఁ గలుగఁజేయగలదని సత్పురుషులు చెప్పదురు.

శేదారగౌళరాగం-చూపక తాళం.

మయక్కుం ఇరువినై ¹ వల్లియిల్ పూణ్ణు మదిమయగ్గే
త్తుయక్కుం విఱివియిల్ తోన్జియప్పనై తుయరగల్గిరి,
ఊయక్కొణ్ణు నల్గుం ఇరామానుశ! ఎన్టదు ఉన్నెయన్ని
నయక్కుమవర్క్కు ఇదు ఇళుక్కెన్నర్ నల్ల వరెన్టు నైన్దే ॥ ౧౦౦

మయక్కుం = అజ్ఞానమునఁగలుగ జేసెడు, ఇరువినై = పుణ్యపాపములను రెండువిధములైన కర్తబంధములను, వల్లియిల్ = దారముచే, పూణ్ణు = కట్టఁబడి,

1. వల్లియై-పా. అ. వల్లియై = వలను, పూండు = తగిలించుకొని అని అర్థము.

మదిమయజ్ఞి = బుద్ధికలవరమునుబొంది, తుయ్యక్కం = మనస్సును త్రిప్రమన్న,
 పిఱవియల్ = జన్మమునందు, తోన్ఱియ = పుట్టిన, ఎన్నె = దాసుని, తుయర్ =
 కర్తృఫలమైన దుఃఖములను, అగ్గోల్ = పోగొట్టి, ఉయ్య = ఉట్టివించునట్లు,
 కొణు = అంగీకరించి, నల్గుం = స్నేహముజేసిన, ఇరామానుజా = ఉదయవశే
 ఎన్ఱ ఇదు = అని యనుసంధించుట, ఉన్నె = దేవరవారిని, ఉన్ని = అనుసంధించి,
 నెన్ఱు = శిథిలులై, ఎన్ఱుం = సర్వకాలములను, నయ్యక్కం ఆవర్క్కం =
 ప్రేమించువారికి, ఇక్కం = తిక్కవ (అని), నల్లవర్ = సత్పురుషులు, ఎన్నర్
 చెప్పదురు.

తా॥ “విషయాసక్తిగల మనస్సుగల వాడనై చేయుండు దుష్కర్మములచే
 జన్మపరంపరలతో సంచరించుచుండు నన్ను, నాదుఃఖములన్నిటిని పోగొట్టి యుజ్జీ
 వించునట్లు అంగీకరించి కృపజేసిన రామానుజా!” అని దేవరవారియొక్క పావనత్వ
 మును నిదివరలో నశేకఘట్టముల నేను అనుసంధించితిని, ఇది దేవరవారిని యనుసంధించి
 ద్రవీభవించువారికి అవధ్యమైయుండునని జ్ఞానాధికులైనవారు ఎల్లప్పుడును చెప్పదురు.

శ్లో॥ వ్యాహాహానా పుణ్యపాపకపటైః పాతైః పినధం తతో

మామజ్ఞంపరిమోహాయ జ్ఞనిగతిం దుఃఖం వ్యపాహ్యవీతుమ్ ।

కుర్వస్మిన్ యతీశ్వరేతి వచనం నిర్ధాయతే భోగ్యతాం

శైథిల్యం భజతాం వదన్తిగుణనా దోషం సదా స్నిహ్యతామ్ ॥

(అప.) శ్రీరామానుజా ! దేవరవారిపరమానుగ్రహమువలన నామనస్సు
 దేవరవారి దివ్యకల్యాణగుణములయందే లగ్నమైయున్నది. నానాలుక భవదీయ శ్రీనా
 మధేయ సంకీర్తమునందే సుబ్రమైయున్నది. నాపాపము లెల్లప్పుడును దేవరవారికి
 బ్రతాపములర్పించుచున్నవి. నాసేత్రములు సదా భవదీయ దివ్యమంగళవిగ్రహ
 మునే సేవింపవలయునని యాశించుచున్నవి. అశేకులైన చేతనలండగా దేవరవారి
 యనుగ్రహము నాయందే ప్రసరించుటకుఁ గారణమేమి? అని యడుగుచున్నాడు.

నై యుంమనం ఉకకుణజ్జలై యున్ని ఎకనాళరున్దు ఎం

వియకైరామానుశ నెన్ఱుక్కుం అరువినై యేర్,

కై యుంతొఱుం కణోకరుదిడుం కాణక్కడల్ పుడై శూఱ్

నైయమిదనిల్ ఉకవణ్ణైయెన్బాల్ ఎకవళర్న్దదువే? ౧౦౨

మనం = మనస్సు, ఉన్ = దేవరవారియొక్క, కుణజ్జలై = దివ్యగుణములతో,
 ఉన్ని = అనుసంధించి, నైయుం = తనలోతాను శిథిలమగుచున్నది, ఎన్ నా =

నానాలుక, ఇరున్దు = ఒకేరీతిగానుండి, ఇరామానుశ్ = శ్రీరామానుజులవారు, ఎన్ వియక్ = మనస్వామి, ఎన్దు = అని, అన్ద్రైక్కుం = పిలుచుచున్నది, ఆరు వినైయేక్ = మహాపాపియగు నాయొక్క, కైయుం = చేతులను (దేవరవారికి), తొమ్మిం = అంజలిబంధమునుజేయుచున్నవి, కిణ్ = సేత్రములు, కొణ = ఎల్లప్పుడును దేవరవారిని సేవించుటకై, కరుదిడుం = మనోరథించుచున్నది, కిడల్ = సముద్రముచే, పుడైశూత్త = నలుప్రక్కలఁ జుట్టుబడియుండు, ఇరువైయత్తిల్ = ఈభూమి యందు (అనేకచేతనులండగ), ఉక్ఎణ్డై = దేవరవారి యాదార్యము, ఎన్బాల్ = నావిషయమున, ఎన్ = ఏకారణముచేత, పళ్ళర్న్దు = వృద్ధిబొందుచున్నది.

తా || ఓ రామానుజ మునిసార్వభౌమా! నాయంతఃకరణముగు మనస్సు దేవరవారి దివ్యకల్యాణగుణములను అనుసంధించుచు అచ్చటనే స్తబ్ధమైయున్నది. నానాలుక దేవరవారి తిరునామసంక్షిప్తసముజ్జేయుచున్నది. మహాపాపియగు నాహస్తములు దేవరవారికి ప్రణామముల నర్పించుచున్నవి. నాసేత్రము లెల్లప్పుడును దేవరవారిని సేవించుటకే యాశించుచున్నవి. ఆ సేతులైన చేతనులండగ దేవరవారి దివ్యోదార్యము దాసునియందు వృద్ధియగుటకు కారణమేమి?

శ్లో|| భ్యాత్వాతే సుగుణాన్తనః శిథిలతాం ధత్తే రసజ్ఞా చ మే
మత్స్వామిస్త్వతిశేఖరతి సతతం వక్త్రేకతానా సతి |
కూరాద్యస్య కరౌ మమ ప్రణమత్ ద్రష్టుం దృశౌ వాఞ్ఞనో
వార్ధన్యావృతిభూతతే మయి తిదౌదార్యం కిథం హ్యుచ్ఛితమ్ ||

(అవ.) స్వాశ్రితసంరక్షణార్థము శ్రీమన్నరసింహమూర్తియై యవతరించిన సర్వేశ్వరుని దివ్యకల్యాణగుణములయందు దత్వంతి ప్రవణులగు శ్రీయతిరాజశేఖరులు నన్నుగటాక్షించి నాగుణదుఃఖముల నివర్తింపజేసి, స్వరూపజ్ఞానమును కరతలామలక మొనరించిరి. అనుచున్నాను.

వళ్ళర్న్దు వెణ్కోప ముడజ్జిలొన్దాయ్ అన్దువాళపుణక్
కిళ్ళర్న్దుపొన్నాగం కిళ్ళిత్తవక్ కీర్తిప్పయిరెమ్మన్దు
వితైన్దిడుం శిందై ఇరామానుశ్ ఎన్ద్రా మెయ్ వినై నోయ్
కత్తైన్దు న్నకానమళిత్తనక్ కైయిల్ కని యెన్నవే || ౧౦౩

పళ్ళర్న్దు = మిగుల వృద్ధిబొందిన, వెంకోపం = మిగులకూరమైనకొంఠముగల, అన్దు = నిస్సమాభ్యధికుడగు, ముడజ్జిలొన్దు = నరసింహమూర్తియై, అన్దు = పరమ

భాగవతోత్తమఁడగు ప్రహ్లాదని పై హిరణ్యాసురుడు కోపగించుకొన్న సమయమున వాణ్ణి యంపముధరించినచ్చిన్, అప్పుడొక హిరణ్యాసురునియొక్క, కిశర్మఃపృథ్వి బొందిన, పాన్ అగం = బంగారును పుష్పములను, కిష్కత్రివన్ = అనాయాముగఁజేల్చిన పరిమపురుషునియొక్క, కిర్మి = వ్యక్తి యొనెను, పయిర్ = పంట ఎఱున్లు = (పొలముల నుండు పక్షము పొడవై ఒరగినట్లు) పెరిగి, విత్తైన్దిడుం = సఫమగునట్లే, శిన్దై = హృదయము లిగి సహృదయాగ్రేనరుడగు, ఇరామానుశక్ శ్రీమద్రామానుజాలవారు, ఎన్దక్ = నాయొక్క, మెయ్ = శరీరమును బట్టివచ్చిన వినై = కర్మఫలమైన, నోయ్ = దుఃఖములను, కిత్తైన్దు = పోగొట్టి, కైయిల్ = చేతిలోనున్న, కనియెన్న = ఉనికిపండువలెనందు, నల్ ఇణానం = సుజ్ఞానమున అశిత్రనక్ = కృపతోబ్ర సాదించిరి.

తా॥ సర్వశ్రమని కౌత్సేతులగు జేవతలయొక్క స్థానములను ఆక్రమించుకొని సాధుజనులనించుకొని బాధించుచు నల్లర్కలఁజేయున్విక సకల మునిజనులఁ బాధించుటయేగాక, తనపుత్రుఁడును సర్వేశ్వరునికే బ్రాహ్మణుడనగు ప్రహ్లాదు నానావిధముల బాధించుచుండు హిరణ్యాసురునిశరీరమును ఉగ్రమైనరసింహావతారంబై త్తి తృణమునువలె చీల్చివైచిన సర్వేశ్వరుఁడగు శ్రీయోగయొక్క దివ్యకల్యాణగుణములను తమకృపాదుమునందుంచుకొని అనుభవించుచుండ ఎఱుపురొమా నాయలు తమ సిద్ధితుక దివ్యకృపచే నామరబ్రహ్మలి సుబంధమువలనఁగ గిన సమస్తదుఃఖములను నశింపఁజేసి కరతలామలకముగ స్వయాపజ్ఞానము ను జేరించి.

శ్లో॥ భూత్వా పౌండ్రకతోర రుద్ధ్వినదృశః సింహ సుస్పరాశిస్తదా
సాసేర్వృధి సువర్ణభాసుర తనుచ్ఛేత్తు ర్యశశ్శాలయః ।
యన్తైర్గర్త ఫలోన్ముఖాహ్వాది యతీత్ ఛారీరకర్షోద్ధవం
దుఃఖం మే స నివర్త్య హస్తఫలవత్ప్రీక్షాం దయాలు ధృధౌ ॥

(అను.) నన్ను సంసారనరకమునఁ బడఁజైచినను పరమపదమును జేర్చినను సక జేవరవారి దివ్యకల్యాణగుణములనుమాత్రము నన్ననుభవంపఁజేయుండు అని విజ్ఞానముఁ జేయుచున్నార.

కైయిల్ కనియెన్న కణ్ణనై క్కొట్టిత్తరిలుం ఉన్దక్
మెయిల్ పిఱిక్కియశీరన్ది వేణ్డిలయార్ నిరయ,

త్రియ్యుల్ కిడక్కిలుం శోదివిణ్ శేరిలుం ఇవ్వరుల్ నీ
శెయ్యుల్ దరిప్పక్ ఇరామానుశా! ఎ శ్శెయ్యుజ్జొణ్ణలే || ౧౦౪

శ్శెయ్యుం = విలక్షణమైన, శొణ్ణల్ = మేఘములై పరమాదారులైన, ఎం ఇరామానుశా = ఇరామానుజ మునిసార్వభౌమా!, కణ్ణనై = ఆశ్రితసులభుడైన సర్వేశ్వరుని, కైయల్ = చేతిలోనున్న, కనియెన్న = ఉసిరికపండువలె, క్కొట్టిత్తరిలుం = చూపించినను, ఉన్దెక్ = దేవరవారియొక్క, మెయ్యిల్ = దివ్యమైన తిరుమేనిలో, పిఱిజ్జెయ = బ్రహ్మకొలనుచుండు, శీర్ అన్తి = దివ్యకల్యాణగుణములనుదప్ప, యాక్ = దాసుడగునేను, వేణ్ణిలక్ = ఇతరులను కోరను, 1. నిరయం = సంసారహంస నరకమనెడు, త్రియ్యుల్ = అడుసునందు, కిడక్కిలుం = అణగిపడియుండినను, శోది = నిరవధిక దివ్యతేజోమయమైన, విణ్ = పరమపదమును, 2. శేరిలుం = చేరినను, ఇవ్వరుల్ = (దీనికిదగిన) అనుగ్రహమును, నీ = దేవరవాడు, శెయ్యుల్ = చేసినయెడల, తరిప్పక్ = ఉజ్జీవింతును.

తా॥ సకలజన మనోహరములగు అతిమానవచేష్టేతములను జేయుచు ఆశ్రితసులభుడైయుండు శ్రీకృష్ణుని కగ్రతలములకముగ వాత్సల్యరంపజేసినను, దేవరవారి దివ్యమంగళవిగ్రహమునందుఁ బ్రకౌశించుచుండు కల్యాణగుణములను దప్పదాసుడు వేటొకవిషయమును గోరుటలేదు. : న్ను సంసారమునరకమునఁ బడవైనను, మనలనే ఆశ్రయించియున్నాఁడేమని దివ్యతేజోమయమైన పరమపదమును జేర్చినను ఎల్లప్పుడును దేవరవారియొక్క కల్యాణగుణములను దాసునికి అనుభవింపజేసినయెడల నుజ్జీవింతును.

శ్లో పాణిస్థామల కోపమం మధురిపా సందర్శితేఽసి త్వయా
సౌందర్యాదిగుణానహం తవ తనౌ దీప్తాన్విసానార్థయే॥
సంసారాహ్వాయ కర్తమేస్తు వసతి స్తోత్తిర్తయే ఘోరతిః
కుర్యాత్ప్రేత్సమిహం భృతిమిహం యోగిన్దదిష్టార్థదః॥

(అవ.) శ్రీమద్రామానుజుల వారి దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయించి యానందపరవశులగు భక్తులచే నృత్యసంకీర్తనాగులు జేయబడుచుండు దివ్యస్థలములే నాకు బహుమతములు అని మనవినిజేయుచున్నారు.

1. నిరయత్రియ్యుల్ కిడక్కిలెక్, 2. శేరిలెక్ అని పూతాంతరములు. కిడక్కిలెక్ = ఉండినను నేమి, శేరిలెక్ = చేరిన నేమి అనియర్థము. దేవరవారి దివ్యగుణానుభవము లభించినయెడల నెచ్చటనున్నను బాధకములేదు.

కమన్ రాగం - రూపకతాళం

శ్రేణునిరై ప్పొట్టడల్ కణ్తుయిల్ మాయక తిరువడిక్కిల్
విలునిరుప్పార్ నెజ్జిల్ మేన్రు క్క ఇన నల్ వేదియర్ గళ
తొట్టుం తిరుపాదక ఇరామానుశనై తొట్టుం పెరియోర్
ఎలునిరై త్తాడుం ఇడం అడియేనుక్కు ఇరుప్పిడమే || ౧౦౨

శ్రేణుం = రహస్యమైన, తిరై = అలలుగలగియుండు, పొట్టడల్ = పా
సముద్రమండు, కణ్తుయిల్ = యోగనిద్ర, ననుభవించుచుండు, మాయక =
అశ్చర్యగుణచేష్టించుడు సర్వస్వగుణియొక్క, తిరువడిక్కిల్ = శ్రీపాదము
క్రింద, విలునిరుప్పార్ = అవియే రక్షకమని పడియుండువారియొక్క, నెజ్జిల్ =
హృదయమండు, మేన్రు = పొందియున్న, నల్ = పరమవిలక్షణముగ, ఇన = జ్ఞానము
గలవారై, నల్ వేదియర్ = పరమవైదికులైనవారు, తొట్టుం = నమస్కారాదుల
అనువర్తించునట్టి, తిరుప్పాదక్ = దివ్యపాదారవిందములు గలవారైన, ఇరామా
శనై = ఎప్పుడూ సాగన, తొట్టుం = ఎల్లప్పుడును అనుభవించుచుండు, పె
రియోర్ = వైభవముగల మహాస్థలు, ఎలున్రు = లేచి, ఇరైన్రు = సముద్రమువ
హూపించి, ఆడుం ఇడం = సంభోచునుతో నాట్యముఁజేయు స్థలములు, అడియే
నుక్కు = వారి దాసుఁడైన నాకు, ఇరుప్పిడం = పనించుస్థలముగానుండును.

తా|| సర్వప్రకారములచే మనోహరమైయుండు క్షీరాబ్ధియందు శైత్యమా
వాదులచే బగ్గుభోగ్యమైయున్న అదిశేషుని దివ్యభోగభోగి కనునీయును నిభి
జగద్రక్షణజాగరూకమగు యోగనిద్రతో బంధించియుండు శ్రీయూపతియొక్క
పాదారవిందములనే సర్వవిధములుగ రక్షకమని విశ్వసించియుండు యోగీశ్వరులచే న
క్షింపఁదగిన విలక్షణజ్ఞానసంపన్నులగు పరమవైదికులచే నెల్లప్పుడును సేవింపఁబడు
దివ్యపాదారవిందములతో విరాజిల్లు శ్రీమద్రామానుజులవారి వాక్రయించి ఆనం
పరవకులై నృత్యసంకీర్తనాదులు జేయుచు స్థలములే నాకు సన్నతమైన వాస్తవ
ములుగానుండును.

శ్లో|| క్షాఘోర్తా మృతో దధౌ మధురిపో నిద్రావతః పాదయోః

ప్రహ్వైర్తానసమానితాలి విమల జ్ఞానం సుశోభ్యతైః |

నేవ్యాంస్త్రిం యతిరాజ మాశ్రితవతాం హృష్టా శయానాం సతా

మాప్తునోత్కట ఘోష వర్తనపదం దానస్యమే వాసధూః ||

1. పల్లవోమాయక, పా. అ. అక్కుము సమానమే.

(అవ.) సర్వేశ్వరుడు శ్రీవైకుంఠ, శేషచల, వనాద్రి త్రేత్రాదులయందుండు నట్లు శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌముల దివ్యహృదయారవిందమునందును నానందముతో నిత్యవాసముజేయుచున్నాడు. అట్టి సర్వేశ్వరునితోగూడ శ్రీమద్రామానుజులవారు నాహృదయమున మహానందముతో నిత్యవాసము జేయుచున్నారు. కాబట్టి నేను చాల ధన్యుడనని చెప్పుచున్నాను.

మోహనరాగం - రూపకతాళం

ఇరుప్పిడం వైకుంఠం వేణ్డడం మాలిరుజ్జోలైయెన్నుమ్
పొరుప్పిడం మాయచుక్కెప్పర్ నల్లార్ అవై ¹తమ్మైడుం వన్దు,
ఇరుప్పిడం మాయ ఇరామానుశ మనత్తు ఇన్దు అవక్ వన్దు
ఇరుప్పిడం ఎన్దనిదయత్తుళ్ళే తనక్కిన్నుటవే || ౧౦౬

మాయనక్క = స్వరూపరూపగుణవిభూతులచే నాశ్చర్యభూతుడగు సర్వేశ్వరునికి, ఇరుప్పిడమ్ = వసించుస్థలము, వైకుంఠమ్ = పరమపదము, వేణ్డడమ్ = శ్రీశేంకటాచలము (తిరువలై), మాలిరుంజోలై = తిరుమాలిరుంజోలైయని ప్రసిద్ధి నొందిన, పొరుప్పు = పర్వతముగు, ఇడం = స్థానముగ, నల్లార్ ఎప్పర్ = భగవత్తత్వమును సాక్షాత్కరించిన విలక్షణము, సాదించుచుండురు, మాయక్ = ఇట్టి సర్వేశ్వరుడు, అవైతన్నాడుం = ఆనివ్యత్రేత్రములతోగూడ, వన్దు ఇరుప్పిడం = వచ్చి వేంచేసియున్న స్థలము, ఇరామానుశక్ = శ్రీరామానుజులయొక్క, మనత్తు = దివ్య హృదయారవిందముననున్నది, అవక్ = ఆ ఎమ్మెరుమానార్లు, ఇన్దువన్దు = ఇప్పుడు వచ్చి, తనక్కు = తమకు, ఇన్ను = నిరవధికసుఖము, ఉట = పొందియుండునట్లు, ఇరుప్పిడం = నివసించుస్థలము, ఎన్దన్ = దాసునియొక్క, ఇదయత్తుళ్ళే = హృదయమునందే ఆయియున్నది.

తా॥ భక్తిపారవశ్యముచే సర్వేశ్వరుడు శ్రీవైకుంఠము, శేషచలము, తిరుమాలిరుంజోలై మొదలగు దివ్యదేశములలో నిత్యవాసముజేయుచున్నట్లు శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌముల దివ్యహృదయారవిందమున నత్యానందముతో నిత్యవాసముజేయుచున్నాడు. అట్టి దివ్యత్రేత్ర నిత్యవాసుడగు సర్వేశ్వరునితోగూడ ఎమ్మెరుమానార్లును అత్యంతప్రీతితోవచ్చి నాహృదయకమలమున మహానందముతో నిత్యవాసముజేయుచున్నారు. కనుక నేను చాల ధన్యుడనైతిని.

శ్లో॥ వైకుంఠం వృషభాచలం వనగిరిం వానశీలిం మాయనః
శ్రీకౌస్తస్య బుధౌ వదన్తి సహతై రాగత్య వాసస్థలమ్ ||
నిత్యా-87

తస్య శ్రీయతిరాజచేతసి మమ స్వావ్తానతే వాసభూ-

త్వస్య స్వస్య మహాప్రమోదభరితః సంప్రత్యుపేత్యాదరాత్ ॥

(అవః) శ్రీయతిసార్వభౌమా ! సాంసారికదుఃఖకాల ననుభవించవలసి యున్నను నాకు బాధకములేదు. 'కౌని యొక్కంతదంకభక్తుల పొదారవింధములయందత్యంతప్రావణ్యముగలవానిగను నారికి క్రయవిక్రయాస్త్రవిగమ సుండునట్లుమాత్రము నన్ననుగ్రహింపుము అని ప్రార్థించుచున్నాడు.

సారాస్థరాగం - రూపకతాళం

ఇన్నుఁద్రొ శీలత్తు ఇరామానుశ ! ఎన్టుం ఎవ్విడత్తుమ్

ఎన్నుఁద్రొనోయూడబోవోఁటుం పిఱన్దు ఎణ్ణరియ,

తున్నుఁద్రొ వీయినుం శొల్లువదొన్దుఁడు ఊతొణ్ణర్ గక్కే

అన్నుఁద్రొరుక్కుమ్మడి ఎన్నెయూక్కి అణ్ణాట్రుడుత్తే ॥ ౧౦౭

ఇన్ను ఉద్రొ = (అతీనీచమైన దుర్బరమగు నాసుని హృదయమును గొప్పగ భావించివచ్చి యిందులబ్ర చేరించి) అత్యానందముతో చేరించేయన్న, శీలత్తు = సాశీల్యాని దివ్యకల్యాణగుణగణ సరిభూర్జులగు; ఇరామానుశా = ఓ భగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌమా ! శొల్లువదు = దేవరవారివద్ద నిజ్ఞాపనముఁ జేయవలసినది, ఒన్దు = ఒకవిషయము, ఉణ్ణు = ఉన్నది (అదిచేసినది), ఎన్ను ఉద్రొ = ఎముకలో వ్యాపించిన, నోయ్ = వ్యాధులకు (నాన్ధస్థానముగు) పుట్టిల్లగు, ఉడల్ దోఁటుం = ప్రతిదేహమునందును, పిఱన్దు ఇఱన్దు = పుట్టి, నిట్టి, ఎడోఅరియ = లెక్కపెట్టుటకుసాధ్యముగాని, తున్ను = దుఃఖమును, ఉద్రొదు = అనుభవించి, వీయినుం = ముగించినను, ఎన్టుం = ఎల్లప్పుడును, ఎవ్విడత్తుం = ఎల్లదోట్లనున్న, ఊతొణ్ణర్ గక్కే = దేవరవారి దాసులవిషయముననే, అన్ను ఉద్రొదు = ప్రేమముకలిగి, ఇరుక్కుంబడి = ఉండునట్లు, ఆక్కి ఎన్నెయూక్కి = చేసినన్ని వారి శ్రీ పాదముల యందు, అశోపడుత్తు = దాసునిగఁజేయవలయును.

తా॥ పరమనీచుండనగు నాయంగు నిరతికయప్రేమపారవశ్యమున నత్యంత వ్యామోహముకలిగి సంక్లేషించియుండు ఓయతిసార్వభౌమా ! ఎముకలలోవ్యాపించి బాధపటమనట్టి మహావ్యాధులకు నాస్పదమగు నసంఖ్యాకములగు దేహములను బొందుచు మరలనురల పుట్టుచు గిట్టుచు అనంతములగు దుఃఖముల ననుభవించవలసి యున్నను బాధకములేదు. 'కౌని యొక్కవిజ్ఞాపనముః— సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును దేవరవారి కే శేషధూతులైయుండు పరమభాగవతోత్తముల

దివ్యపాదారవిందములయందు దత్తంతప్రావణ్యముగలవానిగను, వారికి క్రయవిక్రయార్థనిరుపాధిక శేషభూతునిగను ఎల్లప్పుడును నుండునట్లుమాత్రము నన్ను అనుగ్రహింపుము. ఇందు సాపరమమనోరథము.

శ్లో॥ ప్రేమప్రాప్తి సుఖీల లక్ష్మణమున విజ్ఞప్తి శేకాంతస్తి మే
కుల్యవ్యాపిరుబాధ్య భూనివహే జన్మవ్యాధౌద్యైర్తయి ।
సంపీడ్యేప్యమితై ర్వ్యాధౌ సముదయైః సర్వత్ర మౌ సర్వదా
త్వద్దాసేష విధానా సక్తమనసం తద్దాసమేవం తనూ ॥

(అవ.) నిగమనమాన, ఓ మానసా! శ్రీమద్వ్రతీభిరుల దివ్యపాదారవిందములు మన యుత్తమాంగముపై నిత్యవాసము చేయునట్లు దివ్యకరుణామూర్తియై శ్రీమద్రంగ నాథ దివ్యవక్షుస్థల నిత్యవాసరసికయగు ఆమలోద్భవ నాశ్రయించి మంగళాశాసనముఁ జేసెదమని తమమనస్సుసూర్వి మామహానందముతోఁ జెప్పచున్నారు.

సురటిరాగం - యామికతాళం

అజయల్ పాయ్ వయల్ తెన్నరజ్జ అణియాకమన్నమ్
పజ్జయ మామలర్పావైయై పోల్ ముందుం పత్తియెల్లామ్,
తణ్ణియదెన్నతైత్తు నెజ్జే! నంతై మిశైయే
పొణ్ణియకీర్తి ఇరామానుశ నడిప్పు మన్నవే.

౧౦౮

నెజ్జే=ఓ హృదయమా! , పత్తి = భక్తితత్వము, ఎల్లాం = సమస్తమును, తణ్ణియదెన్న = కాశ్యతహా వాసముఁ జేయుచున్నదియనట్లు, తైత్తు=సంపూర్ణమై, పొంగియ కీర్తి = విస్తరించుచుండు నిరపధిక నిరుపాధిక దివ్యకీర్తిసంపన్నుడగు, ఇరామానుశక్ = శ్రీహృదయవయలయొక్క, అడి = దివ్యపాదారవిందములను, పూ = దివ్యప్రసూనములు, నంతవైమిశైయే = మనశిరస్సుపై, మన్న=నిత్యవాసముఁజేయునట్లు, అమ్=అప్రమేన, కయల్ = మత్స్యములు, పాయ్=ఎగురుచుండు, వయల్ = పాలములుగలదై, తెక్ = నిరతిశయసౌందర్యసౌభాగ్యసూపన్నుంబగు, అరజ్జక్ = శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రతల్లజమున కథినాథుడగు శ్రీయూపతియొక్క, అణి=మనోజ్ఞతమంబైన, అగం = వక్షుస్థలమునందు, మన్నం = నిత్యవాసముఁజేయుచున్నదై, మా = పరమశ్లాఘ్యమైన, పజ్జయమలర్ = దివ్యపంకేరుహమున నవతరించిన, పావైయై = శ్రీమహాలక్ష్మిని, పోల్ ముందుం = ఆశ్రయించి స్తుతించెదముగాక.

తా॥ ఓమనసా! శ్రీయతిసార్వభౌములు దివ్యశ్రీపాదములను పరమభోగ్యములైన తామరసపుష్పములు మన యుత్తమాంగముపై (నానావిధ చిత్రవర్ణ దివ్య

గంధ పరిమేదురములగు ప్రమానములఁజేర్చి కట్టినమాలికలతో నలంకరించినట్లు నిత్యవాసముజేయునట్లు, ఎచ్చటఁబొందినను మత్స్యములు ఎగురుచుండు నిరవధిక జల సమృద్ధిగలిగి కన్నులపండువుగానుండు కేదారిములచే రమణీయంబగు శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రమున భోగిభోగశయనీయశాయయైయుండు శ్రీమన్నారాయణుని దివ్య విన్దుటవక్షఃస్థలమున నిత్యనివాసముఁజేయుచున్న కరుణామూర్తియును కమలోద్భవయై కమలనివాసీనియునగుటచే మృదుమధురస్వాంతయునునగు శ్రీమహాలక్ష్మిగఁ ఆశ్రయించి మంగళాశాసనముఁజేసెదము.

శ్లో॥ పుష్కటిభూత సమస్తభక్తిమ దయి స్యాన్తాభి సంపదయా
భక్త్యా వ్యాప్త యశస్కులత్కృణము నేః పాదామ్బుజేనస్తతమ్ ।
అస్మ న్మూర్ధని ధత్తు ముజ్జ్వల యువప్రస్పందకేదారవ-
ద్రజ్జ్ఞాన్మూర్ధిపబాహుమధ్యలలితాం పద్మాలయాం సంప్రయే ॥

మొదటిపాశురమున “పూమన్నమాదు” అనిరి, ఇచ్చట “పద్మయమామలర్ పావై” అనుచున్నారు. అచ్చట “పెరున్దియ” అనిరి. ఇచ్చట “అణియాగమన్నం” అనుచున్నారు, అచ్చట “ఇరామానుశక్ శరణారవిందం నాంమన్నివామ్” అనిరి, ఇచ్చట “తలమిళైయే ఇరామానుశనడిప్పుమన్న” అనుచున్నారు, అచ్చట “నెజ్జై” అని హృదయమును జేర్చుకొని యారంభించిరి. ఇచ్చటను “నెజ్జై” అని హృదయము తోఁగూడ యనుసంధించి ముగించిరి. దీనిచే ప్రాప్తమునందభీరుచి యభివృద్ధియగు టయు, ప్రాప్తసిద్ధియునగు స్వరూపానురూపమైన ఈసంపద సిద్ధించుటకు మూలము శ్రీమహాలక్ష్మీ కటాక్షవిశేషమేయని సిద్ధించుచున్నది.

నిఖిల జగత్కారణుండగు భగవంతునికి నిరుపాధిక వల్లభయును, నిరుపాధిక జగజ్జననియునగు శ్రీమహాలక్ష్మీదేవి తనకటాక్షవిశేషములచేత నే సకలాత్మలకును వారి వారి యధికారమునకుఁ దగినట్లు అపేక్షితములగు సంపద్విశేషములను కృపజేయు చున్నది. పరమప్రాప్త్యము ఆచార్యపరణారవిందమే. దీనికి అధికారి ఇట్టిప్రాప్త్యము నందు పరిపూర్ణప్రాప్త్యాముగలవారే. ఇత్యాది పరమవిలక్షణ విశేషవిషయము లీ ప్రబంధమున దెలుపబడుచున్నవి.

దశక అడివరవు:— పూ కీర్ నిది అట్లు మహాఅడికొమ్మిన్లు శార్దూ న్దు శోర్వ మరుళ్ మయక్క.

అట్వార్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్

తిరువరణ్ణత్తముదనార్ తిరువడిగళే శరణమ్,

మున్నడి—విన్నడి

పూనున్న - పల్కె
కళ్యాణ - కుత్తియిల్
పెరియల్ - పొరువరుం
ఎన్నెప్పవ - ఊట్టిముద
ఎనక్కత్త - అనకమన్ని
ఇయలుం - మదియిక్
మొట్టియై - శరణ్ కూ
వరుత్తుం - యొన్నత్తి
ఇత్తెన - నెంజు
మన్నియ - తమిళ్
శీరియ - శరణాం
ఇడంగోళ్ - అమ్మొత్తాత
కెయ్యం - పేరారశీర్
కదిక్కు - కొల్లొక్కవలక్
శోరాద - పొన్నెయిక్
తాట్టొన్రి - అరక్కర్
మునియా - కల్లెప
ఎయ్ద - శింపైయం
ఉలువ - మాటక్
ఆరప్ప - ఇనియ
నిదియై - ఇనితూ
కార్తిగై - మూపులగు
వైప్పాయి - ఇరునిల
మొయ్త - ఇన్దుకణ్ణ
కారేయ్ - అల్లలక్క
తిక్కుత్త - మేపుం
కొళ్ళక్క - వల్లెచ్చుడర్
నెంజర్క - పాదంనణ్ణ
కూట్టుం - తకపత్తి
ఇన్నన్దుర - తొల్లలగిల్
అండుగళ్ - ఇన్దురెణ్ణి
పొరునియ - కేలుగలి
అడైయా - ఒళ్ళకాబ్బక్
నిలత్తై - ఎకాపెయ్

నానునె - పొన్నరంగ
అడల్ - శిన్నం
పడికొ - అప్పర్
అక్కియ - మున్ను
పొరుగుం - మత్తుళార్
శేమనల్ - నాల్లియం
మణ్ణికై - ఉలగోర్
అయ్యో - మామలరాళ్
శురక్కం - పడియిల్
శొల్లా - ఎల్లయంశీర్
పేటొన్దు - ఎన్రిప్పొ
కోలుం - మదియిలియేక్
ఇరంజి - ఎన్నురువిన్దై
నిగరిన్ది - పున్నెయిలార్
అనదు - పూజుమల
ఉదిప్పన - కొల్లెప్పవక్
అడియై - ముమ్మదు
పార్తా - తీరానిరువిన్దై
అట్టుతక్ - కరుదరియ
నాట్టియ - తెన్దురుగై
కణ్ణవర్ - తొగైయిఅన్దు
కోక్కల - పువనమంగు
మల్లియ - నత్తవర్
పేదైయర్ - ఉయిర్గళ్
కడలళ్ - మిక్కనాక్
ఉణర్న - మామలరాళ్
కొమ్మదుం - అరుమునివర్
ఇరుండీ - మున్నుమా
పిడియై - అలుశమయ
పణ్ణరు - మెయ్మొయ్
వాట్టివల్లియ - తత్తువ
నూల్
ఇననబ్బ - వల్లివిన్దై
శరణ - వణ్ణువైత్తై

ఆరెన - పొట్టిళ్ తెరియ
శింపైయ - అన్దురుళాల్
ఎన్నెయ్యం - అన్దియిక్
శారేన్ద - ఉన్దుకాళుణ
కైత్తవక్ - ఎన్నున్దియం
నన్దైయ - తాకళరణా
తేరార్ - కొణ్ణలనైయ
శెయ్త్త - నెంజోముగ
సిన్దపణ్ - ఉన్దునక్కత్త
ఈన్దువల్ - ఇప్పడి
కరుత్తి - నీయింద
పొయ్యెచ్చు - కేలునమ్మై
జలార్ - అవరేక్
శొర్రిన్ది - అరంగక్
తెరువు - ఒరుపొమ్మ
శీర్కొణ్ణ - ఉక్పద
కణ్ణకొ - ఎకతొల్లై
ఒదియ - పేదమై
పల్లెగొ - ఒళ్ళయదూల్
పెరియ - ఉణర్విల్
పలిమిక్క - అదనాల్
పొట్టియరుం - ఉక్ శీర్
నినైయా - ఇరుజ్జువిగళ్
మరుళ్ - తన్నీణ్ణియ
పుణ్ణియ - శెమ్మెనూల్
కట్టప్ప - ఎకపెరువిన్దై
తవన్దురుం - పరనామ
ఉణ్ణిన్దు - పల్లయరుక్
వళ్ళరుం - మున్దైత్తై
తన్నెయ్య-తకతగవల్
ఇనుమే - శుమ్మల్
తమ్మచ్చు-నాన్దుత్తెయ్యం
పొన్దద - నిన్దొలదున

మయక్కు - తుయగత్తి	కైయిల్ - నిరయత్తొయ్య	ఇన్నుత్త - ఎణ్ణరియ
నైయం - అరువిన్దయేక్	శ్శెయ్యి - పల్ శేదియర్	అంగయల్ - పత్తియెల్లార్
పళ్ళర్ న్ద - కీర్తిపయిర్	ఇఁప్పి - అత్తెత్తన్నొడురి	పూనున్ను - పల్ కల్లెయార్

తిరువరంగత్తముదనార్ తిరువడిగళే శరణమ్.

నాలాయిరతనియన్లు

శ్రీశైలేశ—ప్రణామో శ్చినిత్యమ్.

గురుసుఖమనందత్య—పాడబ్బళ్ యామాడైయపనీలు.

నిశాతుజ్జ—నాబ్బుడపా వణ్ణ మే నల్లు.

అల్లినాళ్ తామరై మేలారణ్ణనిక తుణైవి

మల్లినాడాణ్ణ మడమయిల్ మెల్లియలాళ్

అయర్ కులవడై నాగత్తాళ్ తెక్కపుదునై

వేయర్ పయన్ద విళక్కు.

ఇన్నముద మూట్టుగే నిజ్జేవా పైజ్జిళియే !

తెన్నరజ్జం పాడవల్ల శీర్ పెరుమాళ్ పొన్నమ్

శిరైశేర్ నుదలియవేర్ శేళ్ శేరలర్ కోక్ ఎబ్బళ్

కులశేకర స్టన్డే మాటు.

ఆరంగుడప్పర్ నన్నర్ కొళ్ళార్ నెన్దు అవర్ గళుక్కే

వారక్కొడు కుడప్పామ్మిల్ కైయిట్టవక్ మాన్దొలరై

వీరక్కొడుత్త శెణ్ణోల్ కొల్లికావలక్ విల్లవర్ కోక్

శేరక్ కులశేకరక్ ముడివేన్దర్ శిక్మామణియే.

తిరుచ్చన్ద ప్పొట్టిల్ తిరువుతారణియిన్ తుయర్ తీర

తిరుచ్చన్దవిరుత్తం శెయ్ తిరుమట్టిశైప్పరక్ వరుమూర్

కరుచ్చన్దం కారగిలుం కమట్ కోణ్ణ మణనాటుమ్

తిరుచ్చన్దత్తుడక్ మరువు తిరుమట్టిశై వళమ్మడియే.

ఉలగుం మట్టిశైయు ముళ్ళణర్ న్దు తమ్మిల్

పులవర్ పుగట్ కోలాల్ తూక్కు ఉలగుడనై

నెత్తెడు త్త పక్కత్తుం మానీర్ మట్టిశైయే
నెత్తెడు త్త పక్కం వలిడు.

మల్ బొమ్మం శేణామనమే! మదిలిరజ్జర్
కల్ బొమ్మం మేయ్ త్త కట్టిలికైక్కిట్ - ఉల్ బొమ్మ
తిరుమాలై పాడుంశీర్ త్తొండగడిప్పాడి యెమ్
బెరుమానై ఎప్పొడుదుం చేళు.

తమేవమత్వా—ఉదిత్తపూర్ ||

అపాదమాడమనుభూయ హరింశయానం
సుధ్యేకవేర దుహిత్యురూపితా స్తరాత్మా |
అద్రష్టతాం నయనయోర్విషయా స్తరాణాం
యోనిశ్చికాయమననై మునివాహన స్తమ్ ||

కాట్టవేకట్టపాదకమలం నల్లాడైయన్ది
లేట్టరుముదురబద్దం తిరుమూర్ బుకట్టం శెవ్వాయ్
వాట్టమిల్ కట్టల్ మేని మునియేటి త్తనిపుగున్లు
పాట్టినాల్ కట్టవాట్టం పొణర్ తాళ్ పరవినోమే.

కలయామి కలిధ్వంసం కవింబోక దివాకరమ్ |

యస్యగోళిః ప్రకాశాభి రావిధ్వం నిహతంతమః |

వాట్టి పరకాలక్ వాట్టి కలికన్ది

వాట్టి కుత్తైయలూర్ వాట్టి శేస్తక్ — వాట్టియరో

మాయోనై వాళ్ వళియాల్ మున్దిరజ్జోళ్ మంగైయర్ కోక్
తూయోక్ శుడర్ మానశేల్.

నెట్టిక్కిరుళ్ కడివీపం అడక్టా నెడుం పిరవి
నల్లొక్కు నల్లవముదం తమిట్టి నన్నుల్ తుత్తైగళ్
అల్లొక్కి.లక్కియం ఆరణశారం పరశముయ
ప్పల్లొక్కునలిక్ పాటి పరకాలక్ పనువల్ గళే.

ఎట్టళ్ గదియే! ఇరామా నుళ మునియే!

శంగై కెడుత్తాణ తవరాశా! పొల్లొపుగట్
మంగైయర్ కోక్ శున్దమత్తై యాయ్ మనైత్తుమ్
తల్లొమనం నీ యెనక్కు త్తా.

కైదై శేర్ పూమ్మెట్టిలోశూన్ కచ్చివగర్ వస్తుదిత్త
పాయ్ గెప్పిరాక కవిళార్ పోళెయి వైయ
త్తడియంగళ్ వామ్మయి తమిళ్ నూన్ మనాని
పడివిళిజ్జ చెయ్ బాక్ పడన్తు.

ఎకనిఱివితర విత్తెళ్ళి నే నిన్ను నుదా
అప్పదగళి యుళిత్తానై నకపుగళ్ శేర్
శిదత్తార్ ముత్తుకళ్ శేరుం కడన్ మల్లె
పువత్తార్ పొన్నుజ్జుల్.

శిరానుమ్మడ త్తిరుక్కోవలూ గదనన్
కొరార్ కనుమగిల్లె క్కొణప్పమ్మ — పా
త్తిరుక్కణ్డే నెన్నగె త్తశీరాక కళలే
ఉరైకణ్డాయ్ నెళ్ళి! ఉగన్తు.

నారాయణక్ పడెత్తాక్ నాన్మగ్ననై నాన్మగ్నముక్కు
ఏరార్ శివక్ పిఱిద్దానెనుం శోల్ — శీరార్
మొట్టిశెప్పి వాల్ లాం నెళ్ళిమే మొయ్ పూ
వట్టిశె పురనడియే వాట్ త్తు.

కరువిరు త్తవట్టి నీ త్తపిక్ కాముక్కుడుమ్మట్టి పిట్టన్
ఒరువిరుత్తం పున్మమ్మలగువీర్ ! ఉయిక్ పొరుళగల్గు
ఒరువిరుత్తం పుగుగామల్ గున్నెముర్ కోన్మగ్న త్త
తిరువిరుత్త శోరడి కట్టిరీర్ తిరునాట్టగత్తే.

కొనియోర్ తాంవామ్ క్కలియుగత్తే వస్తుదిత్తు
అరియప్పా వదనా లరుమ్మలై నూల్ విరిత్తానై
దేశికనై పురాంకుశనై త్తిదళ్ళి పుళత్తారానై
మాశడయో మనత్తునైత్తు మణినామల్ వాట్ తురుమే.

మున్దల్ మి నెళ్ళి! మున్దల్ త్తి తరిత్తురైత్తు
వన్దిత్తు వాయార్ వాట్ త్తి — శన్ద
మురుగూరుం శోలైహాట్ నాయ్ పూం పొరునల్
కురుగూరక్ మూరక్ పేర్ మాలు.

వాట్టి పరకాలక్ వాట్టి కలికన్
వాట్టి కుత్తెయలూర్ వాట్టి వేన్దక్ —వాట్టియళో
మాయొనై వాళ్ పలియాల్ మన్దిరంగొళ్ మంగైయర్ కోక్
తూయొక్ శుడర్ మానవేల్.

ముళ్ళిచ్చెట్టు మలరోతారాక్ మున్నెమదియమే
కొళ్ళిక్కెనుళ్ళం కొదియమే —వళ్ళల్
తిరువాళ్ళక్ శీర్క్కలియక్ కార్క్కలియై వెట్టి
మరువాళ్ళక్ తన్నాక్ మడల్.

పొన్నులగిల్ వానవళం పూనుగళం పోల్ బోళెయ్యమే
నన్నదలీర్ ! నమ్మినతైయూరర్ —మణ్ణలగిల్
ఎన్నిలైయై కణ్ణమిరణ్ణారే యాచూగిల్
మన్ను మడలూర్ వక్ నన్దు.

ఆవిదిత విషయాన్తరక్కరారే రుపవిషదా ముపగాన మాత్రభోగః |
అపిచ గుణవశాత్తదేకశేషీ మధురభవీర్ హృదయే మమావిరస్తు ||

వేటొన్టుం నానరియొక్ వేదం తమిళ్ళొళెయద
మాటక్ శడళోపక్ వణ్ పురుషూర్ ఏలు ఎబ్బళ్
వాట్టొవ్ మెన్జేత్తుం మదురకవియార్ —ఎమ్మై
యాళ్వారవరే యరణ్.

భక్తామృతంవిశ్వ—యాట్టినిశై వేదత్తియల్.
మున్నెన్నినినైయగల—ఇదెక్ వినిప్పమే.

నాలాయిర తనియన్లు సంపూర్ణము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః శ్రీమణవాళ మహామునుల వైభవము

శ్రీయఃపతియును శ్రీవైకుంఠనికేతనుఁడును, నిత్యముకౌనుభావ్యుఁడును, నిరతిశయానందభరితుఁడును నగు సర్వేశ్వరుఁడు సంసారిచేతనోజ్జీవి నాథుఁడు, దివ్యాంశస్వరూపులగు పరాంకుశపగకొలది దివ్యమూర్తుల నవతరింపజేసిరి. అంతటితో దృష్టిబొందక బహుకాలమునకు వెనుక, శ్రీమదాదిశేషులను జగద్రక్షణాగ్ధ భూమియందవతరింపజేసి రెండువందలసంవత్సరములుండి సంసారిచేతనుల సన్దాహానువర్తనులుగఁ జేయుడని నియమించిరి. వారును శ్రీఎమ్మెరుమానారు యవతరించి జ్ఞానానుస్థానముల ననేక ప్రకృతములచే నెలకొలిపి, ఈస్వాకృతమండమునందలి దోషములను సహింపఁజాలక నూటయిరువదిసంవత్సరములే ఈవిభూయందుండి పరమపదమునకు జేరిపోయిరి. కొంతకాలమునకు మాత్రం కలిపొలిబల్యః వలన జ్ఞానానుస్థానములకు ప్రశస్తము వాటిల్లగ, ఎమ్మెరుమానార్లవలె లోకమునంతట నుజ్జీవింపచునట్లు చేయువారి నొకరినిఁ గలుగఁజేయవలయునని యోచించి, దీనిదగినవారివరని యోచించి మరల నాదిశేషులఁగటాగించి, 'మందు మీఱు శ్రీమృమానుజులై యవతరించునపుడు భూమియందు రెండువందల సంవత్సరములుండునట్ల ప్రతినయొనరించునుంటిరి' కాని నూటయిరువది సంవత్సరములకే పరమపదమునకు జేరితిరి. కనుక మిగతయెనుబది సంవత్సరములను మరల భూమియందవతరించి చేతను నుజ్జీవింపఁజేయు'డని యాజ్ఞాపింపగ "తత్త్వదిగితం తస్య జానశేష జగన్నిభే తస్మిన్ భామ్ని శతారాతే పురే పునగవాతగత్" అన్నట్లు సాధారణసంవత్సరమున ఆశ్వయుజమాసమున మూలానక్షత్రమునందు గోపగం "తిరునావళుడై పిరాకాతాతరణ్ణర్" అనువారికి నుమానులై తిరువవతరించిరి. వీరికి తండ్రిగా జాతకర్తానులొనర్చి "అగ్నియమణవాళక్" అను తిరునామముసాంఘించి, 'మేమామగార్త్రమమగు శక్తిలోకి దారమునంగుపెండుచువచ్చిరి. వీరితల్లిగారు శ్రీగం నాచ్చియార్లు. పూర్వాశ్రమమున వీరికుమారులు రామానుజాచార్యులు. స్వాచారావతంసులగు శ్రీ తిరువాయ్మొట్టిప్పిళ్ళైగారివద్ద తిరువాయ్మొట్టి మొదలగు దివప్రబంధములను, (ఈడు) మొదలగు భగవద్విషయములను కాలతేపముఁజేసిరి.

వీరియొక్క తిరునామములు (1) పిరి అజీశుర్ (2) శుభ్యూమాత్యయోగీ
ద్రులు (3) రమ్యజామాత్యమనీంద్రులు (4) కుత్తింద్రప్రసాదులు (5) అగ్నియమ

నాశిజీయర్ (6) కాంతోపయంత్రులు (7) వరవరమునులు (8) పరయోగి (6) రామా
సుజంపాన్నడి (10) రుచిరజామాత్యయోగింద్రులు (11) ఈడుపెరిక్కినవర్ (12)
ధీభక్త్యాదిగుణార్ణవులు అను మొదలగునవి. (1) తత్వత్రయము (2) రహస్యత్రయము
(3) శ్రీనివసభూషణము (4) ఆచార్యహృదయము (5) జ్ఞానసారము (6) ప్రమేయ
సారము (7) పెరియాభ్యూర్ తిరుమొట్టి (8) రామానుజనూత్తందాది మొదలగు
గ్రంథములకు వ్యాఖ్యానములును (1) ఈడుముప్పత్రారాయరప్పడి వ్యాఖ్యానమునకు
ప్రమాణరత్తిరట్టు (2) శ్రీనివసభూషణప్రమాణ త్తిరట్టు (3) యతిరాజవింశతి (4)
ఆర్తిప్రబంధము (5) ఉపదేశరత్తిసమాలై (6) తిరువాయ్ మొట్టిసూర్ మొదాది (7)
తిరువారాధన క్రమము మొదలగు స్వతంత్రప్రబంధములను అనతిచ్చియున్నారు.

శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌముల పునరవతారమూర్తులే వీరిని యనేక
నిదర్శనములచే బ్రాహ్మణికులందఱును గుర్రెఱింగి వీరినాశ్రయించి తరించిరి. వీరు
భూప్రదక్షిణముఁజేయుచు అనేక దివ్యదేశముల జీర్ణోద్ధారణమొనరించి, తిరునగరి
యందు తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై గారికి తమస్వస్వరూపమును శేషావతారమును ప్రద
ర్శించిరి. పరమతనిరసన స్వమతస్థాపనంబుల నొనర్చి పరమకరుణార్పించిత్తులై తిర్యక్
స్థావరజంగమములకునైతము మోక్షమార్గమును ప్రసాదించిరి. ఉత్తరమధుర జీర్ణో
ద్ధారణఁజేసిరి. శ్రీనమెప్పరుమొళ్ళకు (శ్రీరంగ నాథులకు) ఈడువ్యాఖ్యానమును ప్రసా
దించగఁపరమప్రీతులై శ్రీరంగ నాథులు వీరివిషయమై 'శ్రీశైలేశ' అను తనియక
గృహఁజేసి వీరి ననేకవిధముల బహూకరించిరి. కాఁబట్టి వీరు శ్రీవైష్ణవులందఱికిని
పరమోద్దేశ్యులై యున్నారు.

వీరి తిరువడిలో నాశ్రయించినవారు :— వానమామలైజీయర్, పరవస్తు
పట్టర్ పిరాక జీయర్, తిరువేంగడజీయర్, కోయిలకందాడైయణ్ణక్, ప్రతివాది
భయంకరమణ్ణక్, ఎరుమ్పిఅప్పా, అప్పిళ్ళై, అప్పిళ్ళా అనువారలు. ఈయన
మండ్రకును అప్పదిగ్గజములని ప్రసిద్ధి. మఱియును నేనై మొదలియాణ్ణాక నాయ
నార్, నాలూర్ శిత్తాత్తాక, కందాడైపోళేత్తినాయక్, ఏట్టూర్ శింగరాచార్యర్,
కందాడై అణ్ణప్పక్, కందాడైతిరుక్కోపురత్తునాయనార్, కందాడై నారణిప్పై,
కందాడైతోళ్ళిప్ప, కందాడై అట్టైత్తువాళ్ళీ విత్తపెరుమాళ్ అనునవరత్నములును
వేంచేసియుండిరి. తిరుప్పావాయ్ దాగర్, వడుగనమ్మి, జియ్యనైనార్,
అళప్పిరానప్పై, తిరువాళ్ళియాభ్యూనప్పిళ్ళై, పెరియాభ్యూరయ్యక్, సాదుభట్టర్,
కందాడై రామానుజయ్యంగర్, శతకోపదాసులు, మహాబలివాణనాథరాయడు, రావు
మాధవనాయకులు, రాఘవరాయఁడు భూతనాయకుఁడు ఈవిధముగ చాత్తినచా
త్తాదులు, తిరునామధారులును అనేకులుగలరు.

శోయిల్ కందా యెల్లొక్క (ఉడయనరులకు ముదలియాండానాలనలె) పి
పాదుకొస్తానీయులై యుండును. ఎరుమ్మియప్పా (ఉడయనరులకు వడుగునమ్మిన
వేటొకదైవమును ఎఱుగక అత్యంతాభీనుత్తులై యుండును. అప్పిళ్ళొక్కమఠమునం
సర్వభారములను తాము నహించి నడిపింతురు. వానఃహమ్మలెజ్జియ్యర్ ఆశ్రయం
నదిమొదలు విశ్వమును సహించునొక సర్వోక్తాలములయందును పక్షింక గ్రహస్థానై
నిరతులై యుండును. పట్టర్ పిరాక జీయ్యర్ పూర్వాశ్రమమున 'గోవింద గానరప్పక
అను తిరునామముగలవారై ముప్పది సంవత్సరములు యెడబొయ్యక యుండి మ
విరక్తులై జీయ్యరయిన వెనుక సన్నిధియందేయుండి గానగ్రంథైకనిష్ఠులై యుండుట
ఎమ్మార్లవలె పాదచ్చాయా పన్నులై యుండును. పిఠికందఱీకిని స్వయాహోపా
పురుషార్థములను ప్రసాదించుచు పెరియజీయర్ సమ్మెగుమాళ్ సన్నిధియందే శ్రీ
గణేశ్వరమున ఎనుబది తిరునత్తుత్రములు వేంచేసియుండి పరమపదమునకు వేంచేసి

శ్రీ:

అవతరణిక

శ్రీమద్రమ్యజామాత్యమనీంద్రులు “పిన్నావారే వజ్రంశోది” (వెనుక
వార లాశ్రయించి యుజ్జీవిండుటకుందగిన తేజోమయుండు) అన్నట్లు సంసారిక
నోజ్జీవనమునకై నిత్యనూరులలో నొకరునచ్చి యవతరించిరి అనందగిన ఈమహాత్ము
తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్లగారి తిరువడిగళులో నాశ్రయించి తదేకనిష్ఠులై సకలార్థ
లను అధికరించి కృతార్థులై. ఆగూచార్యులు తామే గురుపరంపరా ముక్తాప
నాయకరత్నమగు శ్రీఉడయనరుల తిరువడిగళ్లనే సముత్తరకములుగఁ జూపింపఁ
నాదివ్యపాదారవిందములయందే ఆత్మంతప్రావణ్యముగలవారైరి. అట్లొర్లయొక్కయ
ఆచార్యులయొక్కయు, కృపయే తమకు ధారకముగ నృద్ధినొందినవారయి, పరా
కుళ పరకాల భట్టనాథాదులయొక్కయు నాభయామనయతివరాదులయొక్కయ
భావమును తమకు నొక్కొక యాకారముచే గలిగియుండువారును, సకలచేతనల ను
వింపఁజేయుటయం దాసక్తిగఁవారును, పరసమృద్ధియే ముఖ్యప్రయోజనముగ నెం
డుండువారు నగుటచే పరమరహస్యార్థములనన్నిటిని తమప్రబంధమాలముఁ
బ్రకాశింపఁజేసిన మహామహిమాన్వితులును ఉభయవిభూతులయందునుఁ దమకు సా
లేని యాన్నత్యముగలవారును శ్రీరంగమంగళసంపత్తరంగితమగు శ్రీరంగస్థలమునం
నిత్యవాసము చేయువారునై దానిచే గోయిల్ మణివాళమహామునులని ప్రసిద్ధిబొంది
వారును నైయుండురు. ఇట్టి మాహాత్మ్యముగల పెరియజీయర్ తమకృపచే, అట్లా

అట్లా (దివ్యమూలం)కు పరతంత్రులగుటచేతను వారికంటెను మహావిభవసంపన్నులైనందునను వారితోఁజేర్చి చర్చింపబడుచున్నారు.

ఇట్టివారి మహిమాతీతయములను గురైతింగి యాదరించుచు వచ్చువారగుటచే నాచార్యులందఱునుగూడ నాదరణీయులైరి. ఇట్లు ప్రభుమపర్యవరముపర్యనిష్ఠుల నిష్ఠాప్రకారములను సకలవైభవములను ఈ ప్రబంధముయొక్క సంబంధముగలవారికి ప్రపన్నజనకూటస్థులయొక్క నిరవగ్రహానుగ్రహములమునఁ బురుషార్థసిద్ధి గలుగు నట్టి ప్రకారమును ప్రసాదించి పూర్తిచేయునట్టి యధర్మశేషములను, స్వామ్యమైన మామూలమున వశోపదేశరూపముగను పరమానుగ్రహమున నానతిచ్చుచు గురుపరంపరావైభవాదుల నభివర్ణించుటచే, కలలాచార్య కార్యాదిభారములపొందిన పూర్ణాచార్యసార్వభౌములగుటచేఁ దామే సర్వజనులకును గురుపరంపరాసంబంధముగలిగి యుజ్జీవింపునట్లుచేసి యుపకరించుచున్నారు.

శ్రీ పెరియటియర్ తిరువడిగళేశరణము.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః

శ్రీ మణివాళమహామును లానతిచ్చిన

ఉపదేశరత్నినమాలై.

తనియన్

కోయిల్ కందాయణ్ణళ్ సాదించినది

(కట్టైక్కరితుటై)

మొన్న ప్పిరువాన్ మొట్టిపల్పు తామువదేశిత్ర, నేర్

తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ మణివాళముని,

తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ త్తనమాలై దన్నె,

తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ తాళగల్ శరణ్ నమక్కే.

మొన్న = మొందు, ప్పిరువాన్ మొట్టిపల్పు తామ్ = ద్రావిడవేదాచార్యులను, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = పరమానుగ్రహముతో, ఉపదేశిత్ర = ఉపదేశమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = అనుష్ఠాననిష్ఠాశ్రమములను, తణివాదళోల్ = రేఖాముఖమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = మహావైభవమునును, మణివాళముని = శ్రీ రమ్యకా

మొన్న = మొందు, ప్పిరువాన్ మొట్టిపల్పు తామ్ = ద్రావిడవేదాచార్యులను, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = పరమానుగ్రహముతో, ఉపదేశిత్ర = ఉపదేశమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = అనుష్ఠాననిష్ఠాశ్రమములను, తణివాదళోల్ = రేఖాముఖమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = మహావైభవమునును, మణివాళముని = శ్రీ రమ్యకా

మొన్న = మొందు, ప్పిరువాన్ మొట్టిపల్పు తామ్ = ద్రావిడవేదాచార్యులను, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = పరమానుగ్రహముతో, ఉపదేశిత్ర = ఉపదేశమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = అనుష్ఠాననిష్ఠాశ్రమములను, తణివాదళోల్ = రేఖాముఖమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = మహావైభవమునును, మణివాళముని = శ్రీ రమ్యకా

మొన్న = మొందు, ప్పిరువాన్ మొట్టిపల్పు తామ్ = ద్రావిడవేదాచార్యులను, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = పరమానుగ్రహముతో, ఉపదేశిత్ర = ఉపదేశమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = అనుష్ఠాననిష్ఠాశ్రమములను, తణివాదళోల్ = రేఖాముఖమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = మహావైభవమునును, మణివాళముని = శ్రీ రమ్యకా

మొన్న = మొందు, ప్పిరువాన్ మొట్టిపల్పు తామ్ = ద్రావిడవేదాచార్యులను, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = పరమానుగ్రహముతో, ఉపదేశిత్ర = ఉపదేశమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = అనుష్ఠాననిష్ఠాశ్రమములను, తణివాదళోల్ = రేఖాముఖమును, తన్ని న్నెడియై త్తనవానళోల్ = మహావైభవమునును, మణివాళముని = శ్రీ రమ్యకా

వలన, శయ ఉపదేశరత్నమాలైతన్నై = ఉపదేశించిన ఉపదేశరత్నమాల యను ప్రబంధమును, తమ్ సెల్వదన్నిల్ = తమయొక్క హృదయసీమలయందు, తరిష్కవర్ = ధారణచేయువారలయొక్క, తాళ్ గళ్ = శ్రీమత్పాదారవిందములే, నమస్కు = మనకు, శరణ్ = రక్షకములగును.

తా॥ దివ్యకరుణార్ణవులగు శ్రీమద్రమ్యకామాత్మమునీంద్రులు, తమకు తమ యాచార్యులగు 'శ్రీతిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై' అని నిరూపకనామధేయలై విలసిల్లు తిరుమలైయాత్వారు (శ్రీశైలేశులు) పరమకృపతోనుపదేశించిన తత్వక్రమముల సెల్ల తదనంతర కాలికులెల్లలునుగూడ గుత్తెటిగి యుజ్జీవింపవలయునను ప్రేమచే బ్రసాదించిన 'ఉపదేశరత్నమాల'యను దివ్యప్రబంధమును మిక్కిలి తూదరాభిమాన ములతో హృదయమునధరించి యనుసంధించువారలు రక్షకులగుదురు.

శ్లో॥ ప్రాగ్భక్త్యుధా పరమతైః కృపయాపదిష్ట

మార్గం తథా నిగదతా మేదితోపయన్తా॥

స్వప్రేమత స్సుకలితాముపదేశరత్న

మాలాం హృదీనా వహతాం చరణౌ తరణ్యౌ ॥

శ్రీమద్వరచరమనయే నమః

శ్రీ రత్న

శ్రీమత్పాదారవిందములయొక్క ఉపదేశరత్నమాల (అ)

ఉపదేశరత్నమాల

(అవ) పరమకృపాపరులగు శ్రీమద్రమ్యకామాత్మమునీంద్రులు తమ యాచార్యులగు గ్రహమచే గ్రహప్రాప్తమైన యర్థవిషయములను వెనుకటివాఁడు గుత్తెటిగి యుజ్జీవింపునట్లు ప్రబంధరూపముగ నుపదేశించుచున్నామని శోత్యుద్ధిష్టమాధా నార్థము ప్రతిజ్ఞ చేయుచు ననుబంధించుచున్నామను మామింప జేయుచున్నాఁడు.

ఎనై తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై యివ్వుతుళాల్

వత్త వుపదేశమార్గతై చ్చిన్దై శెయ్దు

పీన్దై వరు జ్కట్క వుపదేశమాయ్ ప్పేశుగిన్దై,

మన్నియశీర్ వెళ్ళావిల్ వైత్తు.

ఎన్నై = మాకుతంక్రియు స్వామియనైన, తిరువాయ్ మొట్టిప్పిల్లై = (తిరు వాయ్ మొట్టియందుఁ గలిగించియుండు నిరతిశయా పేక్షచే తిరువాయ్ మొట్టిప్పిల్లై యని ప్రసిద్ధనామధేయమైన) తిరుమలైయాత్వార్లయొక్క, ఇక్ అరుళాల్ = ఇంపైన కృపచేత, వంద = పంపరాక్రమముగవచ్చిన, ఉపదేశమార్గత్తై = ఉపదేశ పథతిని, శిన్నెశెయ్దు = మనస్సునచింతించి, మన్నియశీర్ = ఒకస్థితినిబొందిన క్షామ్యుతగల, వెణ్ బా విల్ వైత్తు = “వెణ్ బా” అను పాశురమునందిమిచ్చి, పిక్ పివరుం = వెనుకటివారందఱును, పిన్నైవరుం = తనమార్గమును అనుసరించియుండు వారును, కల్క్కి = అభ్యసించునట్లు, ఉపదేశమాయ్ = ఉపదేశరూపముగ, పేశు గిణ్ణేక్ = చెప్పుచున్నాను.

తా॥ మాకు ఆచార్యులును సకలవిధబంధుభూతులునగు శ్రీతిరువాయ్ మొట్టి ప్పిల్లై గారు పరమకృపచేఁ బ్రసాదించిన, సదాకార్యోపదేశ పరంపరాప్రాప్తమైన అర్థవిశేషములను వెనుకటివారును గుర్తెరిగి ఉజ్జీవించునట్లు ‘ఉపదేశరత్నమాలై’ అను ప్రబంధరూపముగ మనవిజేయుచున్నాను.

శ్లో॥ స్వాచార్య వాగమృతనూరికృపోపలబ్ధ
మార్గం విచిన్త్యసుభగం హ్యుపదేశగమ్యం ।
పశ్చాత్తనానపి బుబోధంఘుర్బునీమి
వృత్తేని వేశ్యమధురే రుచిరోపదేశం ॥

(అవ.) “ఉపదేశమాయ్ పేశుగిణ్ణేక్” అనుచున్నారే, ఓర్వజాలనివారు నిందింపరా అనిన; దానివలన అవద్యమేదియునులేదు. అదియొక యాశ్చర్యమును గాదు అని సమాధానపఱచుకొనుచున్నారు.

కన్ద్రోర్ గళ్ తాముగప్పర్ కల్విదన్ని లాశై యుళ్ళోర్
పెన్ద్రో మెనవుగన్దు పిచ్చకట్టర్, మన్ద్రోర్ గళ్
మాచ్చరియత్తాలిగట్టిల్ వన్ద దెణ్ నెణ్ణే,
ఇగఱుగై యాచ్చరియమో దానవర్కు.

కన్ద్రోర్ గళ్ తామ్ = (నాయుపదేశములనువిని) సక్రమముగఁ జదువుకొన్న విశేషులు, ఉగప్పర్ = సంతోషింతురు, కల్విదన్నిల్ ఆశైయుళ్ళోర్ = సద్విషయ ములను అధికరింపవలయునని యపేక్షగలవారలు, పెన్ద్రో మెన = నిక్షేపమున పొందితిమని, ఉకన్దు = సంతోషించి, పిచ్చకట్టర్ = అటుపిమ్మట, ఆదరాభిమానము

మలతో నధికరింతురు, మల్త్ హోర్ గల్ = సాధుసాంగత్యములేని యవివేకులు, మాచ్చరియత్తాల్ = ఓర్వజాలమిచ్చే, ఇగట్టిల్ = దూషించిరేని, వన్దదుఎక్ = వచ్చెడిదేమి? (దుష్టులు దూషించుటచే యశస్సేకలుగును), నెట్లే = ఓమనసా, అవర్కు = ఆఓర్వలేనివారికి, ఇగట్టై = దూషించుట, ఆచ్చరియమో = ఆశ్చర్యమగునో, (అది వారికి సహజముగాన ఆశ్చర్యమెయ్యదియులేదు.)

తా॥ నేని ట్లుపదేశించుటకు పరికించి, సదాచార్యసమాశ్రితులగు వివేకి శిఖామణులు మిగుల నానందింతురు. సద్విద్యల నధికరింప నాశగలవారలు మన కిట్టినిక్షేపములు లభించినవిగదాయని సంతోషతరంగితస్వాంతులై యభ్యసింతురు. ఓమనసా! అనూయాపరులు దూషించిరేని చెడు గేదియునులేదు. మీదుమిక్కిలి యశస్సే లభించును. దూషకులకు దూషించుట సహజమైయున్నది. వారికది యాశ్చర్యముగాదు. దానివలన నీప్రబంధమునకుఁ గొడుప యేదియునులేదు.

శ్లో॥ విద్యావివేకచతురాః పరితోషమీయాః

విద్యార్థినోఽపి సమధీయురముం ప్రహృష్య!

అన్యేతు మత్సరవశాదవధీరయేరక్;

కింతేన, చిత్త! కిము విస్తయకారణం తత్ ॥

(అవ.) క్రిందిపాశురమున నితరులనిందయే కీర్తికరమగునని స్వప్రబంధరచన కారంభించినవారు, ఈప్రబంధప్రతిపాద్యులకును వారుచేసిన ప్రబంధములకును ప్రతికూలురవలనఁగలుగు అమంగళములు పోవునట్లు అనుకూలురైన తాము మంగళాశాసనము జేయుచున్నార.

అత్వార్ గల్ వాట్రి అరుళిచ్చెయల్ వాట్రి

తాత్వాదుమిల్ కురవర్ దామ్ వాట్రి, ఏట్లో పారు

ముయ్యవవర్గభురై త్తవై గల్ దామ్ వాట్రి,

శెయ్యమత్తై దన్నుడనే శేర్న్దు.

3

అత్వార్ గల్ = పదుగురు అత్వార్లును (దివ్యనూరులును), వాట్రి = నుఖముగ కాలతత్వమున్నంతవఱకు వర్ధిల్లుదురుగాక, అరుళిచ్చెయల్ = వారానతిచ్చిన దివ్యప్రబంధములు, వాట్రి = నిత్యనిరవద్యములై వర్ధిల్లునుగాక, తాట్లోవుయాదు ఇల్ కురవర్ దామ్ = ఏకొఱతయులేని పూర్వాచార్యులును, వాట్రి = నిత్యనిరవధిక సమభివృద్ధులై విలసిల్లుదురుగాక, ఏట్లోపారుం = సప్తద్వీపపరిమండిత భూమండలాంతర్వర్తులగువారలు, లేక ఏడులోకములును, ఉయ్య = ఉజ్జీవించునట్లు, అవర్ గల్ =

ఆపూర్వాచార్యులు, ఉరైత్తవైగళ్ తామ్ = ప్రసాదించిన వాఖ్యానానువాఖ్యానాదులు, కేయ్యమత్తై తన్నుడనేకేర్దు = నిత్యనిర్దుష్టములగు నిఖిలవేదములతోడను చేరి, వాట్టి = నిరంతర మభివృద్ధిఁజెందవలయును.

తా॥ సకలచేతనోజ్జీవసార్థ మవతరించిన పదుగురాత్మార్థును, వారానతిచ్చిన దివ్యప్రబంధములును, పూర్వాచార్యులును, వారు ప్రసాదించిన భావ్యభగవద్విషయ వాఖ్యానములును సకల వేదములతోగూడ నిరంతరము విలసిల్లవలయును.

శ్లో॥ నూరీశ్వరా దశసదా విలసన్తు తేషాం

దివ్యప్రబంధనివహశ్చ విరాజతాం తైః ।

నిర్దోషదేశికవరాశ్చ జయన్తుతేషాం

గ్రంథాశ్చసప్త జగదుద్ధరణాయ వేదైః ॥

(అను.) ఆత్మార్థ యవతారక్రమము నానతిచ్చుచున్నారు.

పొయ్గైయార్ పూదత్తార్ పేయార్, పుగళ్ మట్టిశై

అయ్య నరుళ్ మాటై కేరలర్ కోకై, తుయ్యబట్ట

నాదక్ అన్నర్ దాళ్ తూళి నత్పాణ్ నల్కలియ్

ఈదివర్ తోన్ ద్రుత్తడై మిఱు.

౪

పొయ్గైయార్ పూదత్తార్ పేయార్ = పొయ్గైయాత్మార్థు, పూదత్తాత్మార్థు, పేయాత్మార్థు అను ముదలాత్మార్థు ముగ్గురు, పుగళ్ మట్టిశై అయ్యై = మహీసార శ్రీశ్రమని ప్రసిద్ధిచెందిన తిరుమట్టిశై దివ్యదేశమునకు నిర్వాహకులగు తిరుమట్టిశై యాత్మార్థు, అరుళ్ మాటై = కృపామూర్తులగు నమ్మాత్మార్థులు, కేరలర్ కోకై = కులశేఖరాత్మార్థు, తుయ్య బట్టనాదక్ = పరమపరిశుద్ధులగు పెరియాత్మార్థు, అన్నర్ తాళ్ తూళి = భగవద్భక్తుల శ్రీపాదధూళియని ప్రసిద్ధిఁజెందిన తొండరడి ప్పొడియాత్మార్థు, నల్ పాణ్ = శ్రేష్ఠులగు తిరుప్పాణాత్మార్థు, నల్ కలియ్ = పరమశ్లాఘ్యులగు తిరుమంగైయాత్మార్థు అను, ఇవర్ = ఈపదుగురాత్మార్థును, ఇంగు = ఈలోకమునందు, తోన్ ద్రుత్తడైవు = తిరునవతరించిన క్రమము, ఈదు అమ్ = ఇది అగును.

తా॥ కాసార (పొయ్గై) భూత (పూదత్త) మహదాహ్వయ (పేయ్) లను ముదలాత్మార్థు మొదట నవతరించిరి. తరువాత క్రమముగ శ్రీభక్తిసారులు (తిరుమట్టిశైయాత్మార్థు) శ్రీమచ్చతారులు (నమ్మాత్మార్థు) కులశేఖరులు, శ్రీ భట్ట నాథులు (పెరియాత్మార్థు) భక్తాంఘ్రికణులు (తొండరడిప్పొడియాత్మార్థు) ముని

వాహనులు (తిరుప్పావనాభ్యుదయ) శ్రీకరివైరులు (తిరుమంగైయాభ్యుదయ) ను ఈభూమియం దవతరించి సంసారిచేతనుల సుజ్జీవింపఁజేసిరి.

శ్లో॥ కాసారభూత మహదాహ్వాన భక్తిసార
శ్రీమచ్చతారి కులశేఖర భట్టనాథాః ।
భక్తాంఘ్రిరేణు మునియాన కలిద్రుహోఽపి
భూమా వితేసు రవతార మనుక్రమాయమ్ ॥

(అవ.) అటుపిమ్మట ఆభ్యుదయ అవతరించిన దివ్యమాన తిరునక్షత్రాదులను ఆనతిచుచున్నారు.

అన్దమిథౌల్ నఱ్కులై గళాయ్ న్దరైత్త వాత్వార్గళ
ఇన్ద వులగిరుళ్ నీజ్జ, వన్దదిత్త
మాదంగళ్ నాళ్ గళేదన్దై మణ్ణులగోర్ దామటియ
ఈదెన్దు శొల్లువోమ్ యామ్.

౫

ఆమ్, తమిథౌల్ = నిస్సంగుండంమై సులక్షణముగు ద్రావిడభాషలో, నల్ కలై గళే = శ్లాఘ్యతమములగు దివ్యప్రబంధములను, ఆయ్న్దు ఉరైత్త = వివేచించి రచించి సంసారిచేతి సులకుఁ బ్రసాదించిన, ఆత్వార్గళే = దివ్యనూరీశ్వరులు, ఇన్ద ఉలగు = ఈలోకమునందలి, ఇరుళ్ నీజ్జ = అజ్ఞానాంధకారము సమసిపోవునట్లు, వన్ద ఉదిత్త = పరమపదమునుండి విచ్చేసి ఈలోకమునందవతరించిన, మాదంగళే = మౌనములను, నాళ్ గళే తమ్మై = తిరునక్షత్రదివ్యములను, మణ్ణులగోర్ తామ్ = భూమియందుండు చేతనులు, అటియ = తెలిసికొనునట్లు, ఈదుఎన్దు = ఇవి, ఇవి యని, యామ్ = మేము, శొల్లువోమ్ = చెప్పుదుము.

తా॥ సుభగరమణీయములగు ద్రావిడదివ్యప్రబంధములను మృదుమధుర ద్రావిడ భాషలో ననుగ్రహించిన శ్రీమద్దివ్యనూరు అవతరించిన మౌనములను తిరునక్షత్రములను నందఱును గుర్తెఱుగునట్లు చెప్పెదము.

శ్లో॥ నిత్యానవద్య మధురైః ద్రమిడ ప్రబన్ధైః
వేదాన్వివర్తితవతామవతీర్య లోకే ।
ఆ విద్య మన్ద తమసం పరిహర్తు మేతాకా
జన్తర్ష మాసతిలకాకా ప్రకటం వదామః ॥

(అవ.) ముదలాభ్యుదయైక్క అవతారక్రమము నానతిచుచున్నారు.

విప్పశియి లోగ మవిట్టు శదయమివై.

ఒప్పిలవానాల్ గ ఖులగత్తర్, ఎప్పనియిన్

పేళువుగల్ ప్పాయ్ గైయార్ పూదత్తర్ పేయాత్వార్

తేళుడనే తోస్టు శిఱప్పాల్.

2

ఉలకత్తర్ = లోకమందు చేతనులారా!, ఎప్పనియిన్ = సకలలోకముల
యందుండువారును, పేళు = కొనియాడునట్టి, పుగల్ = వైభవముగల, పాయ్ గై
యార్ పూదత్తర్ పేయాత్వార్ = పాయ్ గై పూదత్త పేయాత్వార్లను ముద
లాత్వార్లు, తేళుడనే = జాబ్బల్యమానంబగు దివ్యము, తేజః పరివారముతో, తోస్టు =
అవతరించిన, శిఱప్పాల్ = క్లాఘ్యతచే, విప్పిరియిన్ = అల్పవిమానమున, పిణం =
శ్రవణము, అవిట్టు = ధనిష్ఠ, శదయం = శతభేదము అను. ఇవై = ఈమూడు
నక్షత్రములునుగల, నాల్ గల్ = దినములు, పిప్పు ఇలవాయ్ = సాటిలేనివి.

తా॥ లోకులారా! సకలచేతనులును కొనియాడునట్టి మహిమాతీతయముగల
పాయ్ గై, పూదత్త, పేయాత్వార్లు మహాతేజస్సుతో నవతరించిన క్లాఘ్యతమము
లైన అల్పవిమానమునందలి శ్రవణము, ధనిష్ఠ, శతభేదము, అను ఈమూడు నక్షత్ర
ములుగల పరమపవిత్రనివసములకు సమానము లేండును లేవు.

శ్లో॥ లోకాస్తులా శతభేదక్ శ్రవణశ్రవిణః

దివ్యావతారి దివస్త్వవరాస్త్రయాణాం ।

సర్వత్రగీలయశసాం మహదావ్వాయస్య

కౌసాంధూత వరియోచ్చ మునిక్వయాణాం ॥

(అవ.) ఓరు ముదలాత్వార్లు (ప్రప్రళమదివ్యనూరులు) అగుటకుఁ గారణ
మును ప్రసాదించుచున్నారు.

మన్ ముళ్య వాత్వార్ గళుక్కు మున్నే వస్తుదిత్తు

నన్ ముత్తాల్ నూల్ శెయ్దు నాట్టెయ్యత్తై, పెన్ న్నమైయో

రెస్తు ముదలాత్వార్ గళెన్నుం పేరివర్కు

నిన్ దులగత్తే నిగల్ న్దు,

2

మన్ ముళ్యం వాత్వార్ గళుక్కు మున్నే = మిగతయేడుగురైయుండు వాత్వార్
గళుముందే, వస్తు, ఉదిత్తు = విచ్చేసి, యవతరించి, నన్ ముత్తాల్ = సంతకము

క్లాఘృతమ ద్రావిడభాషతో, నూల్ శెయ్దు = దివ్యప్రబంధములనానతిచ్చి, నాట్టి = లోకమునందలిచేతనలను, ఉయ్ త్త = ఉజ్జీవింతునట్లుచేసిన, పెయ్ ధ్మెయోర్ = మహా మహిమాన్వితులు, ఎయ్ = అని, ముదలాత్వార్ గల్ = ఎన్నుం = ముదలాత్వార్ల నియు, శేర్ = తిరునామములు, ఇవర్కు = పీఠలకు (పాయ్ గై. పూదత్త, పేయాత్వార్లకు), ఉలగత్తే = లోకమునందు, నిఁత్తై = ప్రవర్తించి, నియ్దు = కాశ్య తమై నిలిచినది.

తా॥ పదుగురాత్వార్లలో ప్రప్రథమమున నిచ్చట యవతరించి సుధామధురము లగు దివ్యప్రబంధములను ప్రసాదించి సకలచేతనల నుజ్జీవింపఁజేసిన మహాత్ములగుటచే నీమువ్వురకును (ఈసూరిత్రయమునకు) ముదలాత్వార్లని తిరునామము గలిగినది.

శ్లో॥ సూరీష్యమిషు దశసు ప్రథమం పరేభ్యః

ఏతేత్రయ స్సముదితాద్రవిడాగమైః స్వైః ।

యస్తాజ్జగన్తి సకలా న్యుపజీవయన్తి

సిద్ధం తతః ప్రథమ ఇత్యభిధానమేషాం ॥

(అవ.) తిరుమంగైయాత్వార్లవతరించిన దివసప్రభావము ననుసంధించు చున్నారు.

పేదై నెయ్జే యిన్దై పెరుమై యఱిన్దిలై యో

ఏదు పెరుమైయిన్దై క్కెన్నెన్నిల్, ఓదుగిన్జే

వాయ్ త్తపుగల్ మంగైయర్ కోక్ మానిలత్రిల్

వన్దుదిత్త కార్తిగైయిల్ కార్తిగైనాళ్ గాణ్.

౮

పేదై నెయ్జే = అజ్ఞానావృతమై వివేకకూన్యమగు ఓ మనసా !, ఇన్దై పెరుమై = ఈదివసముయొక్క వైభవమును, అఱిన్దిలైయో = తెలిసికొనలేదో?, ఇన్దైక్కు = ఈ దినమునకు, పెరుమై ఏదు = వైభవము ఏమిగలదు, ఎన్నెన్నిల్ = అని అడిగితి వేని, ఓదుగిన్జే = చెప్పుచున్నాను (వినుము), వాయ్ త్తపుగల్ = నిస్సమాభ్యధిక మగు మహావైభవపూర్ణులగు, మంగైయర్ కోక్ = తిరుమంగైయాత్వార్లు, మానిలత్రిల్ = ఈమహాభూమియందు, వన్దుదిత్త = విచ్చేసియవతరించిన, కార్తిగైయిల్ = కార్తికమాసమందు, కార్తిగైనాళ్ = కృత్తికానక్షత్రదివసము, గాణ్ = పీని చూడుమా!

తా॥ వివేకనూన్యమగు యోమనసా! ఈపవిత్రవిష్ణుయొక్క మహిమను నీవు తెలిసికొనలేదా? ఈదినమున కట్టిమహిమ మెయ్యదయినగా; నావామహిమాన్వితులగు శ్రీ తిరుమంగైయాత్వార్లు ఈభూమియందవలరించిన కార్తికమాసమందలి కృత్తికానక్షత్రదివసముగదా యిది అందుచే పోమపవిత్రవిభవోదేవమగునట్టి సునివసమును మననము చేయుచూ!

శ్లో॥ నోముగ్ధచిత్త! కిమువైభవ మద్యజేత్సి
కిం వైభవం తదితి పృచ్ఛసి చేద్భ్రవీమి ।
పశ్య త్వమద్య పంకౌలక పేర్వరస్య
దివ్యావతార దినకార్తిక కృత్తికాస్తా ॥

(అవ.) తిరుమంగైయాత్వార్లు అవలరించిన కృత్తికానక్షత్రమును అదరించు మహానుభావులకు మంగళాశాసనము జేయుమని తమ యంత్రోంమును హెచ్చరించుచున్నారు.

మాఱ్ పణిత్త తమిళ్ మత్తైక్కు మజ్జెయర్కోక్
అఱుజ్జఱ్ఱు అవదరిత్త, వీరుడైయ
కార్తిగైయిల్ కార్తిగై నాళెన్టెన్ట కాదలిప్పార్
వాయ్ త్తమలర్ తాళగళ్ నెళ్లే వాళ్త్తు.

మాఱ్ పణిత్త = శ్రీనమ్మాత్వార్లు ప్రసాదించిన, తమిళ్ మత్తైక్కు = ద్రావిడ పేదములకు (తిరువిమిత్త, తిరునాళిరు, పెరియతిరువందాది, తిరువాయ్మొలను, అఱుఅంగం = అఱుఅంగములగుండు (1) పెరియతిరుమొట్టి (2) తిరుక్కురుందాండకం (3) తిరునెడుందాండకం (4) తిరువొళుకూల్ తిరుక్కి (5) కరియ తిరుమడల్ (6) పెరియ తిరుమడల్ అను దివ్యప్రబంధములను, కూఱ = ప్రసాదించుటకు, మంగైయర్కోక్ = శ్రీతిరుమంగైయాత్వార్లు, అవదరిత్త = అవలరించిన, వీరుడైయ = మహావైభవసంపన్నమగు, కార్తిగైయిల్ = కార్తికమాసమందలి, కార్తిక నాళ్ = కృత్తికానక్షత్రము, ఎన్టెఎన్టె = అని యనుసంధించుచు, కాదలిప్పార్ = మిగులఁ చేసెమించువారియొక్క, వాయ్ త్తమలర్ తాళగళ్ = పాండిగళ తామర పుష్పములవంటి శ్రీపాదములను, నెళ్లే = ఓ మనసా, వాళ్త్తు = మంగళాశాసన స్తోమములఁజేయుచూ.

తా॥ ఓ మనసా! శ్రీ మచ్చతకోప దివ్యనూరీశ్వరులు ప్రసాదించిన (1)

తిరువిరుత్తము (ఋగ్వేదసారము) (2) తిరువాళిరియము (యజుర్వేదసారము) (3) పెరియతిరువందాది (అధర్వణము) (4) తిరువాయ్ మొట్టి (సామవేదసారము) అను నాలుగు ద్రావిడవేదములకు, అంగమట్కస్వరూపములగు (1) పెరియతిరు మొట్టి (శిక్ష) (2) తిరుక్కులుద్దాణ్ణకం (వ్యాకరణము) (3) తిరు నెడుద్దాణ్ణకం (ఛందస్సు) (4) తిరువెఱ్ఱుకూర్దోరుక్కి (నిరుక్తము) (5) శిఱియతిరుమడల్ (జ్యోతిషము) (6) పెరియతిరుమడల్ (కల్పము) అను దివ్యప్రబంధములను ఆటంఁటిని యానతిచ్చుటకై యవతరించిన తిరుమంగైయాళ్వార్లయొక్క తిరునత్తత్రయసాది దివ్యవైభవములను పరిపాలించునట్టి నంబితైయ్ మొదలగు మహాత్ములయొక్క దివ్యపాదారవిందములను సర్వదా స్తుతింపుమా.

నాలుగు వేదములు

(1) తిరువిరుత్తము (ఋగ్వేదము) (2) తిరువాళిరియము (యజుర్వేదము) (3) పెరియతిరువందాది (అధర్వణము) (4) తిరువాయ్ మొట్టి (సామవేదము)

షడంగములు

(1) పెరియతిరు మొట్టి (శిక్ష) (2) తిరుక్కులుద్దాణ్ణకం (వ్యాకరణము) (3) తిరు నెడుద్దాణ్ణకం (ఛందస్సు) (4) తిరువెఱ్ఱుకూర్దోరుక్కి (నిరుక్తము) (5) శిఱియ తిరుమడల్ (జ్యోతిషము) (6) పెరియతిరుమడల్ (కల్పము.)

శ్లో॥ శ్రీకారిజ ద్రమిడవేద చతుష్టయస్య
కర్తుం షడంగనికరం కలివైరి నూరిః ।
యత్రావిరాస భువి కార్తిక కృత్తికాను
తద్వైభవజ్ఞ పదపద్మముపైసా చేతః ॥

(అవ.) తిరుప్పాళాళ్వార్ల తిరునత్తత్రవైభవమును కీర్తించుచున్నారు.

కార్తికైయిల్ రోహిణినాళ్ కాణ్ణినిన్దు కాళినియార్
వాయ్ త్తపుగల్ త్ పాణర్ వన్దుదిప్పాల్, ఆత్తియర్ గళ్
అన్బుడనే తానమల నాదిపిరాన్ కల్ మదత్పిన్
నన్బుడనే కొణ్డాడుం నాళ్.

౧౦

కాళినియిల్ = భూమియందు (లేక), కాళినియార్ = చేకనులారా, వాయ్ త్త పుగల్ = పరిపూర్ణముగు మహావైభవముగల, పాణర్ = తిరుప్పాళాళ్వార్లు, వన్దు = (ఈభూలోకమునకు) విచ్చేసి, ఉదిప్పాల్ = అవతరించుటచే, అన్బుడనే = పరమ

ప్రేమప్రకర్షముతో, అమలనాదిపిరాక్ = వారు సాయించిన 'అమలనాదిపిరాక్' ;
అను దివ్యప్రబంధమును, కల్దు = అభ్యసించి, అదకాపిక్ = దానితరువాత, అత్తి
యర్గళ్ = ఆర్తిగల శ్రీవైష్ణవులు, నన్దుడనే = శ్లాఘ్యులతో, కొండాడుం = కొని
యాడఁదగిన, నాళ్ = సుదివసమును, ఇన్దు = ఈదినము, కార్తిగైయిల్ = కార్తిక
మాసమందలి, రోహిణినాళ్ = రోహిణీనక్షత్రముని, కాన్మిక్ = తెలుగు
కొనుఁడు.

తా॥ ఓ చేతనులారా ! శ్రీరంగధాములు తమ తిరుమేనియందైక్యముజేసి
కొనఁజాలినంతటి మహాప్రభావసంపన్నులగు తిరుప్పావ్యాద్లు పరమశ్లాఘ్యమై
నిసర్గమంగళమంజులంబగు శ్రీరోహిణీనక్షత్రమునం దవతరించి ప్రసాదించిన 'అమల
నాదిపిరాక్' అను మృదుమధుర దివ్యప్రబంధమును ప్రావణ్యాతిశయవివశులగు శ్రీ
వైష్ణవులు అత్యంతాదరముతో ననుసంధించి ఈకార్తికమాసమందలి రోహిణీనక్షత్ర
మును మిగులకొనియాడుచుందురు.

శ్లో॥ లోకాః ప్రపూర్ణ మునివాహన యోగి
జన్మనక్షత్రమిత్యమలనాదపిరాక్ ప్రబంధం ।
మోదాదధీత్య పరిపాల్య మహోత్సవం చ
నన్దన్తి చాద్య నను కార్తికరోహిణీ సా ॥

(అవ.) తొండరడిప్పడియాద్వార్ల తిరునక్షత్రవైభవము నానతిచ్చుచున్నారు
మన్నియశీర్ మార్గగట్టియిల్ కేట్టై యిన్దు మానిలత్తీర్
ఎన్నిదను కేల్దుమెని లురై క్కే, తున్నుపుగట్
మామత్తై యో తొణ్డరడిప్పడియాద్వార్ పిఱప్పల్
నాన్దత్తైయోర్ కొణ్డాడుంనాళ్.

౧౧

మానిలత్తీర్ = భూమియందుండు చేతనులారా!, ఇన్దు=ఈదినము, మన్నియ
శీర్ = అనంతస్థిర విభవ సంపత్పరిపూర్ణంబగు, మార్గగట్టియిల్ = మార్గశిరమాస
మందలి, కేట్టై=జ్యేష్ఠానక్షత్రముగదా!, ఇదనుక్కు=ఈనక్షత్రమునకు, ఏల్దుమ్
ఏక్ = అనన్యసాధారణముగు వైభవము ఏమి?, ఎనిల్ = అని అడిగితిరేని
ఉరైక్కేక్ = చెప్పుచున్నాను, తున్నుపుగట్ = దివ్యపరిపూర్ణయతో మహిమాన్వి
తులును, మామత్తైయోక్ = నిత్యనిరవద్యవేదపారగులగు, తొణ్డరడిప్పడి
యాద్వార్ = భక్తాంఘ్రిరేణు దివ్యమూరుల, పిఱప్పల్=తిరువవతారముచే, నాల్

మత్తెయోర్ = చతుర్వేదధరులగు బ్రాహ్మణశ్రేణులు, కొణ్డాడుం = కొనియాడునట్టి, నాల్ = తిరునక్షత్రదివసము.

తా॥ ఓ చేతనులారా! నేటిదినము దివ్యానంత స్థిరభవ్య విభవాన్నితమగు శ్రీ మౌగ్ధశీష్షమాసమునందలి శ్రీ శ్వేస్తానక్షత్రముగదా! అనేకనక్షత్రములుండ నీనక్షత్రమున కేమివిశేషము? అనినచో చెప్పెద, సావధానులై వినుడు. దివ్యమహిమాన్నితమును నిత్యనిరవద్య స్వతఃప్రమాణంబగు వేదాల్లావపారంగతులునై విరాజిల్లు శ్రీమద్భక్తాంఘ్రిరేణు దివ్యనూరులు తిరువవతరించిన నక్షత్ర మియ్యది. కనుకనే చతుర్వేదధరులగు విపులీదివసమును మిక్కిలి కొనియాడుచున్నారు.

శ్లో॥ భూలోకగాః! స్థిరవిభౌధుషి ప్రకృష్టాశ్వేస్తాద్యవైభవముష్యకిమిత్పుదీర్ఘం ।
పుచ్ఛేత్యతవచ్చి, ననువిప్రకుప్రసీప భక్తాంఘ్రిరేణుజనితో విబుధేద్యమేతత్ ॥

(అవ.) తిరుమట్టిశైయాత్మాన్ల తిరునక్షత్రవిభవమును శేలవిచ్చుచున్నారు.

తైయిల్ మగమిస్తు తారణియూ రేన్ య్, ఇన్ద
తైయిల్ మగత్తుక్కు చ్చాన్దియిగిష్టేక్, తుయ్యమది
పెన్ ది మట్టిశై ప్పిరాక్ పిఱన్దనాళెన్దు,
నన్ దివర్ గల్ కొణ్డాడుంనాల్.

౧౨

తారణియోర్ = ధరణీనివాసులారా!, ఇన్దు = నేటిదినము, తైయిల్ = (తై) పువ్యమాసమునందలి, మగం = ముఖానక్షత్రము, ఇన్దతైయిల్ మగత్తుక్కు = ఈ పువ్యమాసమునందలి ముఖానక్షత్రమునకుండు, ఏన్ దియ్ = అతిశయమును, చాన్ దియిగిష్టేక్ = చెప్పుచున్నాను, (అదివిమనినచో?), తుయ్యమది పెన్ ది = పరమపరిశుద్ధ విజ్ఞానపరిపూర్ణులగు, మట్టిశై ప్పిరాక్ = తిరుమట్టిశైయాత్మాన్ల, పిఱన్ద = తిరువవతరించిన, నాళెన్దు = తిరునక్షత్రదివసమని, నన్ దివర్ గల్ = మంచితపస్సుగల మహాత్ములు (అనగా ఆచార్యార్థిమాన నిష్ఠాపూర్ణులు), కొణ్డాడుం = కొనియాడునట్టి, నాల్ = విశేషదివసమియ్యది.

తా॥ ఓ చేతనులారా! (తై) పువ్యమాసమునందలి ముఖానక్షత్రముతోఁగూడిన ఈసుభదినన ఖేటిదినన చెప్పెద. వినుడు. పరిశుద్ధ విజ్ఞానసంపన్నులగు శ్రీతిరుమట్టిశైయాత్మాన్లు (శ్రీభక్తిసారులు) తిరువవతరించిన దివసమని మంచి తపోనిష్ఠులు అనగా స్వాచార్యార్థిమాననిష్ఠులగు పరమప్రపన్నులు స్తోత్రముఁ జేయునట్టి పరమపవిత్ర శుభదివస తల్లజమియ్యది.

ఏరార్ వైగాళి విశాగత్తినే న్ద్రుత్తై
 ప్పారో రఱియప్పగర్గిన్టే, శీరారుం
 వేదం తమిళ్ శైయ్ద మెయ్యనెట్టిల్ కురుగై
 నాద నవతరిత్తనాళ్.

౧౪

ఏర్ ఆర్ = సౌందర్య సౌభాగ్యములచేఁ బూర్ణమైన, వైకాళి విశాగత్తిక్ =
 వైశాఖమాసమునందలి విశాఖానక్షత్రముయొక్క, ఏన్ద్రుత్తై = ప్రకర్షోత్కర్షము
 లను, పారోర్ అఱియ = భూమియందుండువారలెల్లయు నాబాలగోపాలముఁ దెలిసి
 కొనునట్లు, పగర్గిన్టేక్ = ప్రసిద్ధుఁడనుచున్నాను (వ్యక్తికరించుచున్నాను), శీర్ఆర్ =
 స్వతఃప్రామాణ్యాది సంపత్తిస్పృధులతో నిండియుండు, వేదం = సంస్కృతవేదము
 లను, తమిళ్ శైయ్ద = ద్రవిడదివ్యప్రబంధముగ నొనరించిన సత్యవాదులును,
 మెయ్యక్ = తత్వయాథాత్మ్యజ్ఞానపరిపూర్ణులును, ఎట్టిల్ కురుగై = దివ్యసుందర
 మైన కురుకొపట్టణమునకు (తిరునగరికి) నాదక్ = నాధులగు (నమ్మాత్వార్లు)
 శ్రీశరగోపదివ్యనూరిందులు, అవదరిత్త = ఆవతరించినటువంటి, నాళ్. = దివసమై
 యున్నవి.

తా॥ సకల కల్యాణగుణ పరిపూర్ణులగు శ్రీవైశాఖమాసమందలి విశాఖానక్ష
 త్రముయొక్క ప్రకర్షోత్కర్షములను ఎల్లయును దెలిసికొనునట్లు వ్యక్తికరించు
 చున్నాను. అట్లెట్లనినః—నిత్యనిరవద్యత్వ స్వతఃప్రామాణ్యాది విభవాతిశయములతో
 బూర్ణమగు ననాదినిధన సంస్కృతవేదమును ద్రవిడదివ్యప్రబంధముగ నొనరించి,
 ఎల్లటికిని సులభమగునట్లు నిఖిలవేదార్థముల ననుగ్రహించి పరమోపకారమొనర్చిన
 తత్వయాథాత్మ్యజ్ఞానపరిపూర్ణులును సర్వసౌభాగ్యోపశోభితమగు శ్రీకురుకొపట్టణ
 మునకు నాయకులునగు శ్రీనమ్మాత్వార్ల వతరించిన పరమపవిత్రదివసమైయున్నది.

శ్లో॥ వైశాఖమాసి సుభగే మహితావిశాఖా, తస్యాః ప్రకర్షమిహ సంప్రకటికరోమి
 వేదాన్వివర్తితవతో ద్రవిడప్రబంధే ష్వద్యావతార శుభభం కురుకేశ్వరస్య ॥

(అవ.) నమ్మాత్వార్లకును వారిప్రబంధమునకును వారిజన్మభూమికిని సమ
 మగున పవ్వియఁ లేని యుపదేశించుచున్నారు.

ఉణ్ణో వైగాళి విశాగత్తుక్కొప్పరునాళ్
 ఉణ్ణో శడగోపక్కొప్పరువర్, ఉణ్ణో

శ్లో॥ హేపార్థివాః! శ్రుణుత తైషమఖిలాద్య
తస్యాబ్రువేహ మతిశయి మహాప్రభావమ్ ।
పూర్ణప్రసన్న మతివైభవ భక్తిసార
మూర్తీ జన్మదీపస సుతపస్విలాల్యః ॥

(అవ.) శ్రీకులశేఖరాధ్వారా తిరునక్షత్రవైభవమును శేలవిచ్చుచున్నారు.

మాళిప్పునర్ పూశం కాణ్ణి నిన్దు మణ్ణుంగీన్
తేలి త్తివళత్తుక్కేదెన్నిల్, పేశుగిన్జేక్
కొల్లినగర్ కోన్ కులశేఖరన్ పిఱప్పాల్
నల్లవర్గల్ కొణ్డాడునాల్.

౧౩

మణ్ణులకీర్ = పృథివీయందు నివసించు శేతుసులారా!, ఇన్దు = నేటిదినము,
మాళి పునర్ పూశం = మహామహిమాన్వితమగు కుంభమాసమునందలి పునర్వసు
నక్షత్రముతము, కాణ్ణిక్ = శుక్రతారంగి యుచుండింపుడు, ఇత్తివళత్తుక్కు తేళు
వీదెన్నిల్ = ఈదినమునకు ప్రకాశము (మహిమ) ఎట్టిది? అనినచో, పేశుగిన్జేక్ =
చెప్పుచున్నాను, కొల్లినగర్ కోన్ = కొల్లమునకు పట్టణమునకు అధిపతియగు, కుల
శేఖరన్ = శ్రీకులశేఖరదివ్యనూరులు, పిఱప్పాల్ = అవతరించుటచే (పరమపావన
మైనందున) నల్లవర్గల్ = సత్పురుషులు, కొణ్డాడునాల్ = శ్లాఘించునట్టిదివసమిది.

తా॥ ఓ మధ్యమలోకవాసులారా! విన్నడు. గమనింపుడు. ధ్యానింపుడు.
నేటిదినము మహామహిమాన్వితమగు కుంభమాసమునందలి పునర్వసునక్షత్రము.
శ్రీదశరథచక్రివర్తి శ్రీకుమారు అవతరించిన చైత్రమాస పునర్వసునక్షత్రమువలె
నిదియును అనిర్వర్ణనీయ మహిమాన్విత దివసులు. ఎట్లనిన; శ్రీకొల్లినగరమున కధిపతి
యును శ్రీరామభక్తిభరితుడగు తిరుమలయందు తిర్యక్స్థావరాదిజన్మముల యపే
క్షించుచు ద్వారబంధముగనుండునట్లధ్యవసాయముజేయువారును, ప్రతీదినము
శ్రీరంగయాత్రా సన్నద్ధులై పరమభాగవతోత్తములై విలసిల్లిన శ్రీకులశేఖరాధ్వారు
అవతరించుటచే నీదినము సజ్జనులచే గొనియాడబడుచున్నది.

శ్లో॥ కుమేభపునర్వసు భమద్యవిలోకయధ్వం, తేజఃకిమన్నా ఇతిచేత్కథయామిలోకాః।
కొల్లీపురీశకులశేఖర దివ్యనూః దివ్యావతారత ఇదం కవిభిః ప్రకీర్త్యం ॥

(అవ.) శ్రీనమ్మాధ్వార్ల తిరునక్షత్రాదిప్రభావముల నభివర్ణించుచున్నారు.

తిరువాయ్ మొట్టిక్కొప్ప తెన్దురుగైక్కుణ్డో

ఒరు పార్దన్ని లొక్కుమూర్,

౧౫

వైకొళి విశాగత్తుక్కు ఒప్పు ఒరునాళ్ ఉణ్డో = వైకొళిమాసమందలి విశాఖనక్షత్రమునకు సదృశమగు నొకదివసముకలదా? (లేదు), శరకోపర్కు = శరవాయువును నిరోధించిన శ్రీనమ్మాళ్వార్లకు, ఒప్పు ఒరునర్ ఉణ్డో = సమానులెవరైన నొకరు కలరా? (లేదు), తిరువాయ్ మొట్టిక్కొప్ప = సామవేదసారమును తిరువాయ్ మొట్టి ప్రబంధమునకు, ఒప్పు ఉణ్డో = సమానమును ప్రబంధముకలదా; (లేదు), తెన్దురుగైక్కు = దక్షిణదేశమునకు నాభరణమైన తిరునగరికి, ఒరుపార్ తన్నిల్ = ప్రపంచమునందంతటను (వెదకిచూచినను), ఒక్కుం = సమానమును, ఉర్ = పట్టణము, ఉణ్డో = కలదా? (లేదు). (ఆళ్వార్లకు సమానులు ఉభయవిధూతిలో లేనట్లు వారికి సంబంధించినవాటికిఁగూడ సదృశవస్తువులులేవని గూఢార్థము).

తా॥ పరమగభీరములగు నిగమార్థముల నెల్లటికిని సులభబోధముగునట్లు తత్సారతమార్థముల మృదుమధురముగు ద్రావిడభాషలో దివ్యప్రబంధరూపముగ నొనరించి నిఖిలసంసారిచేతనుల నుజ్జీవింపఁజేయుటకును సర్వేశ్వరులకును వానివిభూతికిని మంగళాకాశనముఁజేయుటకును శ్రీభగవన్నియమానుసారము శ్రీమద్విష్వక్సేనులే శ్రీకాటిమానుల నవతరించిన మహోదయ దివసమును శ్రీవైకొళిమాసమందలి విశాఖనక్షత్రమునకు సమానముగు దివస మేదియునులేదు. శ్రీనమ్మాళ్వార్లకు సదృశులొకరును లేరు ఆవిధముగ నే వారితిరువాయ్ మొట్టికిని తుల్యమును ప్రబంధమును వారుజన్మించిన తిరునగరికి సమానమును పట్టణమును లేనలేవు.

శ్లో॥ ఋతుం కి మ స్తిభువి మాధవమాసిరాధాతుల్యం కిమ స్తి శరకోపసమః పుమాంశ్చ |
కిన్న్వస్తి తద్ద్రవిడవేదసమః ప్రబంధః కింప త్తనం కురుకయా సమమస్తిలోకే ||

(ఆవ.) శ్రీభట్టనాథుల (పెరియాళ్వార్ల) తిరునక్షత్రప్రభాషము నభివర్ణించుచున్నారు.

ఇన్ద్రెప్పెరుమై యటిన్దిలై యో ఏత్తై నెణ్డో

ఇన్ద్రెక్కెన్నేన్ద్రమెని లురైక్కే, నన్దిపునై

పల్లాణ్డపాడియ నం పట్టపిరా వస్తుదిత్త

నల్లానియిల్ చోదినాళ్.

౧౬

ఏత్తై నెజ్జై = (విషయవైలక్షణ్యమెఱుగని) చపలమగు ఓమనసా !, ఇన్జై పెరుమై = నేటిదినముయొక్క మహిమా తిశయమును, అట్టినిలైయో = తెలిసికొనలేదా? ఇన్జైక్కు = నేటిదినమునకు, ఏయ్ ముమ్ = అతిశయము, ఎక్ ఎనిల్ = ఏమనినచో; ఉరైక్కేక్ = చెప్పచున్నాను, నన్దిపునై = మంగళములు సమకూర్చునట్లు, పల్లాణ్ణు = అనేకవేల సంవత్సరములు వేంచేసియుండవలయునని, పాడియ = మంగళాశాసనముఁ జేసిన, నం పట్టర్ పిరాక్ = మనభట్టనాథులు (ఇతరమతములనిరసించి పరతత్వస్వరూపమును వ్యవస్థాపించిన పెరియాళ్వార్లు), వన్దు ఉదిత్త = వచ్చియవతరించిన, నల్ ఆనియిల్ = శ్లోఘ్యతమమగు శ్లేష్ఠమాసమునందలి, శోది నాళ్ = స్వాతి తిరునక్షత్రమైయున్న దీదినము.

తా॥ తారతమ్యవివేకములేని మనసా ! నేటి మహిమా తిశయమును గుర్తెఱుంగవా? నేటి కతిశయ మేమనిన; పరతత్వనిర్ణయముఁజేసి శ్రయఃపతికి మంగళాశాసనముఁజేయుచు తిరుప్పల్లాణ్ణుపాడిన మన పెరియాళ్వార్లు తిరువవతరించిన శ్లేష్ఠమాసమునందలి స్వాతీతిరునక్షత్రము నేడుగదా !

శ్లో॥ హేమగ్ధమానసనవేత్సికిమద్యతత్వం శోఽస్యప్రభావఇతిచేత్ప్రతిపాదయామి |
'పల్లాండు' మంగళకృతేః ద్విజనాయకస్య స్వాతీకిలాద్యమిధునే వరజన్తతారా ॥

(అవ.) పెరియాళ్వార్లు తిరునక్షత్రము నాదరించు మహాత్ములకు సమానులెల్ల లో లేరని యానతిచ్చుచున్నారు.

మానిలత్తిల్ మున్ నం పెరియాళ్వార్ వన్దుదిత్త
ఆనిదన్నిల్ శోదియెన్టా లాదరిక్కుం, ఇనియర్కు
ఒప్పోరిలై యివ్వలగుదని లెన్దునెజ్జై
యెప్పోదుం శిన్దిత్తిరు.

౧౭

నెజ్జై = ఓమనసా, మున్ = పూర్వకాలమున, మానిలత్తిల్ = ఈమహాపృథివియందు, నం = మనయొక్క, పెరియాళ్వార్ = పెరియాళ్వార్లు, వన్దుదిత్త = వచ్చియవతరించిన, ఆనిదన్నిల్ = శ్లేష్ఠమాసమునందలి, శోదియెన్టాల్ = స్వాతీ నక్షత్రమనిన, అదరిక్కుం = మిగులనపేక్షతోనాదరించు, ఇనియర్కు = మహాత్ములకు, ఇవ్వలగుదనిల్ = ఈలోకమునందు, ఒప్పోర్ = సమానులు, ఇన్దై = లేరు, ఎన్దు = అని, ఎప్పోదుం = ఎల్లప్పుడును, శిన్దిత్తు ఇరు = ఆలోచించియుండుమా.

తా॥ ఓమనసా ! పెరియాళ్వార్లు వతరించిన శ్లేష్ఠమాసమునందలి స్వాతీ

సత్త్వమును ఆదరించునట్టి మహాత్ములకు సమానులు ఒకరును ఈభూమియందులేరని తలంపుము.

శ్లో॥ చేతఃపురాఽస్తదనఘద్విజవిష్ణుచిత్తః యత్రావిరాస మిధు శేభువితారకాయాం !
స్వాతీంగృణన్తికవయో భువితత్సమాఽన్యః నాస్తీతిసాధుపరిచిన్త్యభవప్రథన్యం ॥

(అవ.) ఈయాత్మాద్వైతకు 'పెరియాత్వార్ల'ని పేరువచ్చుటకు కారణమును బెలుపుచున్నారు.

మంగళాశాసననత్తిక్ మల్ ముళ్ళవాత్వార్ గళ్
తజ్జభార్వత్తశవు దానన్తి, పొజ్జుమ్
పరివాలే విల్లిపుత్తూర్ పట్టర్ పిరాక్ పెల్ ద్రాక్
పెరియాత్వార్లెన్నుం పెయర్.

౧౮

మంగళాశాసననత్తిక్ = సకలవిభూతినాథుఁడును సకలేతర విత్తుఁబుఁడును సత్యకౌముదును పరాత్పరుడునగు సర్వేశ్వరునికే యేమియవద్యము, సంభవించునోయని ఆతిశయకచే శ్రీరక్షకొఱ కాశీర్వదించుటయందు, మల్ ముళ్ళ ఆత్వార్ గళ్ తంగళ్ = ఇతరులగు తొమ్మండ్రుగురు ఆత్వార్లయొక్క, అర్వత్తు = ఆశకు, అశవుదాక్ అన్తి = పరిమితియందును. అట్లుగాక వీరియాశయపరిమితమైయుండును (కనుక), పొజ్జుం పరివాలే = భగవద్విషయమునందు సమభివర్ధమానమగు ప్రేమప్రకర్షముచే, విల్లిపుత్తూర్ పట్టర్ పిరాక్ = శ్రీవిల్లిపుత్తూర్ నగరనిర్వాహకులగు శ్రీవిష్ణుచిత్తులు, పెరియాత్వార్లెన్నుం = పెరియాత్వార్లు అనెడు, పెయర్ = తిరునామమును, పెల్ ద్రాక్ = పొందిరి.

తా॥ శ్రీయఃపతియొక్క క్షేమాతిశయమలఁ బ్రార్థించువిషయమున తక్కిన తొమ్మండ్రుగురు ఆత్వార్లకంటెను శ్రీవిష్ణుచిత్తులు ఉప్పొంగుచుండు అధికాక్షేప గలవారగుటచే వీరికి పదుగురాత్వారులలో పెరియాత్వార్లు (పెద్ద ఆత్వార్లు) అను తిరునామము గలిగినది.

శ్లో॥ ప్రేమప్రకర్షవశతో హరిమంగళాశీరావాసనే మతిరమాష్యహి నూరిసంఘే ।
భట్టేశ్వరోఽద్భుతమనః పరిపాకతోఽయం 'జ్యేష్ఠర్ని'రి త్యనుపమం వ్యపదేశమాప ॥

(అవ.) తిరుప్పల్లాణ్ణు వైభవమును సాయించుచున్నారు.

కోదిలవామాత్వార్ గళ్ కూఱుగల్లె క్కెల్లామ్
ఆది తిరుప్పల్లాణ్ణానదువుం, వేదత్తు

కోమెన్నుమదుపోల్ ఉళ్ళదుక్కెల్లాం శురుక్కాయ్
త్రామంగల మాదలాల్.

౧౯

కోదు ఇలవాం అత్వార్గళ్ = దోషములన్నియు శేషి పదుగురాత్వాల్లు,
మాలు కలై క్కెల్లాం = సాదించిన దివ్యప్రబంధములన్నిటికిని, తిరుప్పల్లాణ్ణు = తిరు
ప్పల్లాండుప్రబంధము, వేదత్తుక్కు = సంస్కృతవేదమునకు, ఉళ్ళదుక్కెల్లాం =
ప్రతిపాద్యములన్నిటికిని, శురుక్కాయ్ = సంగ్రహరూపమై, ఓమ్ ఎన్నం అదు
పోల్ = 'ఓం'అనెడు ప్రణవమువలె, త్రామంగళం అదలాల్ = తాను శుభకర
మైనది అగుటచే, ఆదితనదువుం = మొదటిప్రబంధముగా అగుటయు అంతయే.

తా॥ సంస్కృతవేదమునకును సమస్తశబ్దప్రపంచమునకు 'ఓం' అను ప్రణవము
ఆదియం దుచ్చరింపఁబడుచు ప్రముఖమగునట్లు దివ్యప్రబంధములకన్నిటికిని తిరు
ప్పల్లాండుప్రబంధము మంగళకరమైనదగుటచే మొదటిప్రబంధమైనదని.

శ్లో॥ నిర్దోష దివ్యదళ నూరికృతప్రబంధనాతస్య మంగళకృతిః కిల మంగళోక్తిః ।

తత్సారసంగ్రహతయాఽపిచమంగళత్వాత్ 'ఓంకార' వన్నిఖిలవేదతతేర్విభాతి॥

(అవ.) పెరియాత్వార్లకు (జ్యేష్ఠర్షికి)గాని వారితిరుప్పల్లాణ్ణు (శ్రీమన్మంగళా
కాసన) ప్రబంధమునకుగాని మరి సాటిలేదని నిరూపించుచున్నాడు.

ఉణ్ణో తిరుప్పల్లాణ్ణుక్కొప్పదోర్కలై దాన్

ఉణ్ణో పెరియాత్వార్క్కొప్పొరువర్, తణ్ణమిత్తీ నూల్

శేయ్దరుభమాత్వార్గళ్ దమ్మిలవర్ శేయ్గలైయిల్

పైదల్ నెణ్ణే నీయుణర్న్దు పార్.

౨౦

తణ్తమిత్తీ నూల్ శేయ్దు అరుళుం = మృదుమధుర రమణీయమగు ద్రావిడ
భాషయందు దివ్యప్రబంధముల వివరించి యనుగ్రహించిన, అత్వార్గళ్ తమ్మిల్ =
పదుగురాత్వార్లలో (దివ్యనూరిదళకమున), పెరియాత్వార్కు = 'జ్యేష్ఠర్షి' అని
ప్రసిద్ధిచెందిన శ్రీనిష్ఠుచిత్త నూరీశ్వరులకు, ఒప్పు ఒరువర్ ఉణ్ణో = సమాను
లెవరైనను ఒకరుగలరా?, అవర్ = ఆపదుగురాత్వార్లును, శేయ్కలైయిల్ = ప్రసా
దించిన దివ్యప్రబంధములలో, తిరుప్పల్లాణ్ణుక్కు = శ్రీమన్మంగళాకాసన ప్రబంధ
మునకు, ఒప్పు అదు = సమానమగు, ఓర్ కలై దాన్ = ఒకదివ్యప్రబంధము, ఉణ్ణో =
కలదా?, పైదల్ నెణ్ణే = తెలివిలేనిమనసా!, నీ ఉణర్న్దు = నీవు ఆలోచించి,
పార్ = చూడుము.

తా॥ దివ్యపావన మధురమంగళ మంజులంబులగు ద్రావిడ దివ్యప్రబంధములను ప్రసాదించిన యాత్మాగ్లలో పెరియాత్మాగ్లకు సమానులు ఒకరునులేరు, ఆయాత్మాగ్ల రాదులు ప్రసాదించిన దివ్యప్రబంధములలో తిరుప్పల్లాణ్ణు ప్రబంధమునకు సమాన కక్ష్యమగు ప్రబంధమునులేదు. విచక్షణానాస్యమగు నోచిత్తమా! ఆలోచించి చూడుము. అని తన మనస్సును ప్రబోధించుచున్నారు.

శ్లో॥ శ్రీమంగళోక్తి సదృశీతు కలాకిమస్తి శ్రీభట్టనాథసదృశశ్చ పుమా కిమస్తి ।
శ్రీద్రావిడాగమ కలాసుచతేషు దివ్య నూరీవ్యమిషుచ విచిన్తి య మూఢచేతః ॥

(అవ.) ఇంతవఱకును పదుగురాత్మాగ్ల తిరువక్షత్రాదివైభవముల సాదించిరి, ఇటుపై ఆండాళ్, మధురకవి, యతిరాజులయొక్క తిరునక్షత్రాదివైభవముల ప్రసాదించుచున్నారు.

ఆత్వార్ తిరుమగళారాణ్డాళ్, మధురకవి
యాత్వార్ శెరిరాశరా మివర్గళ్, వాత్వార్గ
వన్దుదిత్త మాదజ్గళ్ నాళ్గళ్ డమ్మివాళియైయుం
ఇన్దవులగో రురైప్పోమ్ యామ్.

౨౧

ఆత్వార్ తిరుమగళార్ ఆండాళ్ = పెరియాత్మాగ్ల పుత్రికారత్నముగు గోదాదేవియును, మధురకవియాత్వార్ = పెరియతిరువడి (తిరువత్తుంకుడు) యంశజాలగు శ్రీమధురకవియాత్మాగ్లను, ఎతిరాశర్ = శ్రీశివగ్రామానుజులును, అవ ఇవర్గళ్ = అగునట్టి ఈ మహానుభావులు, ఉదిత్తి = తిరునామతరించిన మాదంగళ్ = మాసములయొక్కయు, నాళ్గళ్తమ్మిక్ = నక్షత్రములయొక్కయు, వాళియైయుం = వైలక్షణ్యమును, యాం = మేము, ఇన్దవులగోర్కు = ఈలోకమందలి చేతనులకు, ఉరైప్పోమ్ = చెప్పగలవారము.

తా॥ లోలోజ్జీవవాగ్దము తిరువవతార మొనరించిన శ్రీకృష్ణాదు శ్చ వాచ్చి యాదు (అమృతమాల్యదయు) ను, శ్రీ మధురకవియాత్మాగ్ల, శ్రీ ముప్పెగుమావార్గ అను యీ పరమవిలక్షణ శ్రీవైష్ణవ శిఖామణులయొక్క శ్రీ జననమాస దివస నక్షత్రాది విభవాతిశయములను సకలచేతనులకును లేటవెల్లముగఁ జెలియునట్లు అనుభవరసికులగు శ్రీమణివాళమహామునులు చెప్పెదమని శలవిచ్చుచున్నారు.

శ్లో॥ శ్రీవిష్ణుచిత్తదుహితుర్దగతాంజనవాన్ః స్వాచార్యకన్య మధురగన్యకచేశ్చ లోకాః॥
రామానుజస్య యతిశేఖరతల్లజస్య మాసగ్న్య దివ్యవిభవం ప్రతిపాదయామః ॥

(అవ.) అండాళ్ తిరునక్షత్రమును తిరువాడిప్పురవైభవము నభివర్ణించు చున్నారు.

ఇన్టో తిరువాడిప్పురం, ఎమక్కాగ
వన్టో విజ్ఞాణాళవదరిత్తాళ్, కున్టాద
వాఱ్వానవై గున్దవాళ్ పోగన్దన్నై యిగళ్న్ద
అఱ్వార్ తిరుమగళారాయ్.

౨౨

తిరువాడిప్పురం = ఆషాఢమాసమునందలి శ్రీపూర్వఫల్గునీ (పుబ్బ) నక్షత్రము, ఇన్టో = నేడుగదా! (అహ ఏమి దీని ప్రభావము), ఎమక్కాగవన్టో = మనల నుద్ధరించుటకొఱకైగదా, అణ్ణాళ్ = దేవదేవునియొక్క, దివ్యమహిషీలలామయగు భూదేవి గోదాస్వరూపిణియై, కున్టాద వాఱ్వాన = అపరిమిత దివ్యప్రమాద మోదైకతానమును, వైకున్దవాళ్ = శ్రీవైకుంఠనాథుని, పోగన్దన్నై = దివ్యానుభవరూప మహాభోగమును, ఇగళ్న్ద = విడిచి, ఇన్టు = ఈమేదినియందు, అఱ్వార్ = పెరియాఱ్వార్లకు, తిరుమగళారాయ్ ఆయ్ = దివ్యపుత్రికారత్నమై, అవదరిత్తాళ్ = అవతరించెను, (మనభాగ్యమేమని వర్ణింపగలము).

తా॥ నేడు మహోత్సవములలో నెల్ల మహోత్సవ మంగళ దివసమును తిరువాడి పూరముగదా! యీనక్షత్రమున కంతటివైభవమేమియన చెప్పెదము, వినుడు. శ్రీపరంధామడగు శ్రీమన్నారాయణుని దేవేరియగు భూదేవి, ఆమెబిడ్డలమగు మన సాంసారికదుఃఖములఁజూచి సైరింపనేరక, మనలనెల్లెన నుజ్జీవింపజేయ నాశగలనై, కూపమునఁబడిన శిశువు నుద్ధరించుటకై తానును కూపమున దుముకు మాతృదేవతవలె, పరమపదమునందలి దివ్యభోగ రసానుభవముఁగూడ సరకుజేయక ఈపృథివీమండలమున నే యవతరింప సమకట్టినదై పరమభాగవత శిఖామణులగు శ్రీ పెరియాఱ్వార్లకు దివ్యపుత్రికారత్నమై యీదివసమున నవతరించిరి. కాన ఇట్టి పరమవైభవోపేతమును మఱియొకదివసముగలదే? ఇట్టి దివసమహోత్సవమును పరిపాలించు మహాభాగ్యము మనకు చేకూరెగదా!

శ్లో॥ మానేశుచాప్రథమఫల్గునికాహిసాద్య గోదాఽత్రఖల్గవత తారగురక్షితుం నః।
భోగాంశ్చ పారమపదానవమత్యదివ్యాక్ భట్టేశ్వరస్య మహితాదుహితాభవన్తి॥

(అవ.) ఈపాశురమునందును ఆపూర్వఫల్గునీ నక్షత్రవైభవమునే కీర్తించు చున్నారు.

పెరియాళ్వార్ పెణ్బిళ్ళైయాయ్, ఆణ్డాళ్ పిఱన్ద
తిరువాడిపూరత్తిళ్ళీరై, ఒరునాళై
క్కుణ్డో మనమే యుణర్న్దుపార్,
ఆణ్డాళుక్కుణ్డాగి లొప్పిదుక్కుముణ్డు.

౨౩

ఆండాళ్ = పరాత్పరునిపత్నియగు భూదేవి గోదాదాపధారిణియై, పెరియాళ్వార్ = శ్రీవిష్ణుచిత్తులయొక్క, పెణ్బిళ్ళైయాయ్ = పుత్రికారత్నమై, పిరన్ద = అవతరించిన, తిరువాడి పూరత్తిళ్ళీరై = ఆషాఢమాసమందలి పూర్వఫల్గునీ నక్షత్రము (పుబ్బ)యొక్క, కీరై = ప్రకర్షము, ఒరునాళైక్కు = వేటొకదినమునకు, ఉణ్డో = కలదా; మనమే = ఓమనసా! ఉణర్న్దు = గుర్రెఱిగి, పార్ = ఆలోచించిచూడుము, ఆణ్డాళుక్కు = గోదాదేవికి, ఒప్పు = సామ్యము, ఉణ్డాగిల్ = ఉన్నయెడల, ఇదుక్కుం = ఈదివసమునకును, ఉణ్డు = సామ్యముండును.

తా॥ ఓమనసా! సర్వశ్వరునిపత్నియగు భూదేవియొక్క అవతారమగు గోదాదేవికి ఈలోకమందు సమానులులేరు. అట్లే యీమె అవతరించిన దివసమునకు తుల్యమగు దినములేదు.

శ్లో॥ శ్రీవిష్ణుచిత్తదుహితుర్దగతాంజనన్యః దివ్యోదయేన మహితాశుచిఫల్గునీయం ।
తత్తుల్యమస్తీకిము చిన్తయచిత్తతారం గోదోపమాయదిభవేత్ తదిదంతదాస్యాత్ ॥

(అవ.) దివ్యమహిమాన్వితయగు శ్రీయాండాళమ్మగారిని యెల్లప్పుడును స్తుతింపుమని తనమనస్సును ప్రబోధించుచున్నార.

అళ్లుకుడిక్కురు శన్దతియాయ్, ఆళ్వార్ గళ్
తణ్డైయలై విణ్ణినిఱ్కుం తన్దైయళాయ్, పిణ్ణాయ్
వళుత్తాళై యాణ్డాళై ప్పత్తియుడక నాళుమ్
వళుత్తాయ్ మనమే మగిల్దన్దు.

౨౪

అళ్లుకుడిక్కురు ఒరుశన్దదియాయ్ = పంచపాండవులకు పరీక్షిత్తు ఒకేయొక బిడ్డయైనట్లు (లేక), అళ్లు = (అజ్ఞానాంధకారమునుకలిగించు ఈ ప్రపంచములో భగవంతుని కెట్టియపాయముకలుగునోయని) అస్థానే, భయశంకలతో కూడుకొనియుండు, కుడిక్కు = శ్రీపెరియాళ్వార్లయొక్క తిరువంశమునకు, ఒరుశన్దదియాయ్ = ఒక బిడ్డయై (అధవా), అళ్లుకుడిక్కు = పదుగురాళ్వార్లకు (కుడిఅనగా సమాహము

అనగాఃజంట, ఐదుజంటలు=పది) ఓరు శన్దదియాయ్ = జ్ఞానసంతానరూపురాలై, ఆహ్వార్గళ = పదుగురాహ్వార్గయొక్క, తండెయలై = జ్ఞానభక్త్యాది వృత్తివిశేషమును, వింజినిఱ్కుం = మించియుండు, తన్నెయళాయ్ = స్వభావముగలదై, పిళ్ళాయ్ = బాల్యదశయగు అయిదుసంవత్సరముల వయస్సై, పట్టయలై = జ్ఞానభక్త్యాదులు పూర్ణముగ ఫలించిన, అణ్ణాలై = గోదాదేవిని, మనమే = ఓమనసా, మగిళ్న్ద్ర = సంతోషించి, పత్తియుడక్ = భక్తితో, నాళుం=ప్రతిదినమున్ను, వట్టయాయ్ = స్తోత్రముచేయుమా.

తా॥ ఓమనసా! పంచపాండవులకును పరీక్షిత్తు ఒకజే దిడ్డయైనట్లు అస్థానరక్షణ భయాశంకితులగు పదుగురాహ్వార్గకును జ్ఞానపుత్రికయగు శ్రీగోదాదేవి తన తండ్రులగు ఆహ్వార్గందఱికంటెను బాల్యమునందే నిరతిశయ జ్ఞానభక్త్యాది పరిపూర్ణురాలైయుండెను. కనుక నట్టి మహామహిమాన్వితయగు శ్రీయండాళమ్మగారిని సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును స్తుతింపుచుండుమా అని తమమనస్సును ప్రబోధించుచున్నారు.

శ్లో॥ అస్థానరక్షణ భయాకుల దివ్యనూరి-వంశస్య చైకదుహితాం జననీంజగత్పాః ।
భక్తానమూన్నిజగుణై రతిరిచ్యమానాం బాల్యేఽపిపక్వచరితాం భజచిత్తగోదామ్॥

(అవ.) శ్రీమధురకవియాహ్వార్గ తిరునక్షత్రప్రభావము నభివర్ణించుచున్నారు.

ఏరార్ మధురకవి యివ్వలగల్ వన్దుదిత్త
శీరారుం శిత్తిరైయిల్ శిత్తిరై నాళ్, పారులకిల్
మున్దుళ్య వాహ్వార్గళ వన్దుదిత్త నాళ్ గళిలుం
ఉన్దుదు మక్కెన్దు నెజ్జేయోర్.

౨౫

ఏర్ ఆర్ = ఆచార్య పారతస్యప్రకారముచే పూర్ణులగు, మధురకవి = శ్రీమధురకవియాహ్వార్గు, ఇవ్వలగినిల్ = ఈలోకమందు, వన్దు ఉదిత్త = వేంచేసి యవతరించిన, శీర్ ఆరుం = సంపద్విశిష్టమైయుండు, శిత్తిరైయిల్ = చైత్రమాసమందు, శిత్తిరైనాళ్ = చిత్రానక్షత్రము, పారులగిల్ = భూలోకమునందు, మున్దుళ్య వాహ్వార్గళ = ఇతరదివ్యమూరులు, వన్దు ఉదిత్త = అవతరించిన, నాళ్ గళిలుం = తిరునక్షత్రములకంటెను, నెజ్జే = ఓమనసా! ఎమక్కు = మనకు, ఉన్దుదు = స్వరూపానురూపము, ఎన్దు = అని, ఓర్ = తలంపుము.

తా॥ ఓ మనసా! ఆచార్యాభిమాన నిష్ఠాధురంధరులగు శ్రీమధురకవియాహ్వార్గు ఈభూమియందు అవతరించిన చైత్రమాసమందలి శ్రీ చిత్రానక్షత్రము

ఇన్సులగీర్ శి త్తిరైయిలేయ్న్ద తిరువాదిరై నాళ్
ఎన్జైయిను మిన్జిదనుక్కేల్ మున్జై, ఎన్జ వర్కు
చ్చాల్ ముగిన్జేక్ కేన్జేక్ ఎతిరాశర్దమ్ పిఱప్పాల్
నాల్ మ్మిన్జైయుం కొన్జాడుం నాళ్.

౨౭

ఉలగీర్ = లోకులారా!, ఇన్సు = నేటిదినము, శి త్తిరైయిల్ = చైత్రమాస
మందు, ఏయ్న్ద = స్వరూపానురూపముగు, తిరువాదిరై నాళ్ = ఆరుద్రానక్షత్రదివసము
నుమా!, ఎన్జైయినుం = ఆరుద్రానక్షత్రమైనను, ఇన్సు = నేడు, ఇదనుక్కు = ఈ
దివసమునకు, ఏల్ మ్మ = ఆతిశయము, ఏక్ తాక్ = ఏమిటి, ఎన్జ వర్కు = అనియదుగు
వారికి, కేల్ మిక్ = వినుఁడు, చ్చాల్ ముగిన్జేక్ = చెప్పుచున్నాను, ఎతిరాశర్దం =
యతిరాజులవారియొక్క, పిఱప్పాల్ = తిరువవతారముచే, నాల్ మ్మిన్జైయుం = నలు
దిక్కులలో నుండువారును, కొన్జాడుం = స్తోత్రముచేయునట్టి, నాళ్ = దివసమైయున్నది.

తా॥ చేతనులారా! చైత్రమాసమందలి శ్రీమదారుద్రానక్షత్రము జగదా
చార్యులగు శ్రీయతిరాజసార్వభౌములు ఆవతరించిన తిరునక్షత్రమగుటచే జగత్తంతటి
చేతను కొనియాడఁబడు దివసమైయున్నది.

శ్లో॥ ఆర్ద్రాకిలాద్య మధుమాసి విశిష్టతారా, కింవాఽన్యతోఽస్య గరిమేత్యనుయోగ
భాజామ్ ।

వక్ష్యే యతీశ్వర సమద్భవ వైభవేన తారం తదేత దభిలైః పరిలాఽనీయమ్ ॥

(అవ.) చైత్రార్ద్రానక్షత్రమునకుండు వైభవము నే యీపాశురమునందును చెప్పు
చున్నాను.

ఆర్ద్రార్ గళ్ తాన్దళ్ అవదరిత్త నాళ్ గళిలుం
వాత్వొన నాళ్ నమక్కుమణ్ణులగీర్, ఏల్ పారు
ముయ్యవెతిరాశ రుది త్తరుళుమ్
శి త్తిరైయిల్ శైయ్యతిరువాదిరై.

౨౮

మణ్ణులగీర్ = భూలోకవాసులారా! ఏల్ పారుం = లోకమునందలి చేతను
లందఱును (సకలలోక నివాసులును), ఉయ్య = ఉజ్జీవించుటకై, ఎతిరాశర్ = ఉద్దేయ
వరులు, ఉదిత్తరుళుం = కృపచే నవతరించినట్టి, శి త్తిరైయిల్ = చైత్రమాసమునందలి,
శైయ్య = ఆతిమనోహర మహిమాన్వితమైన, తిరువాదిరై = ఆరుద్రానక్షత్రము,

ఇతరులగు ఆహ్వాద్య యవతార నక్షత్రాదులకింటెను, ఈ చేతనునియొక్క స్వరూపాను గుణమైనదని ధ్యానింపుమో.

శ్లో॥ ఆచార్య భక్తిపరిపూర్ణకవిర్హిలోకే యత్ర విరాసమధురః మధుమాసీచిత్రమ్ ।
ఉక్తాన్య భక్తనివహోదయ వాసరాన్నః క్షేమంకరీ మనుదినం హృదయావధేహి॥

(అవ.) శ్రీ మధురకవియాహ్వాద్య ప్రబంధమగు 'కణ్ణినున్ శిఱుత్తామ్బు' (శ్రీగ్రంథిమత్కర్కశ నూత్నరజ్జువు) ప్రభావమును ప్రసాదించుచున్నారు.

వాయ్ త్త తిరుమన్దిర త్తి మత్తిమమాం పదం పోల్
శీర్ త్త మదురకవి శెయ్ కలైయై ఆర్తపుగల్
ఆరియర్ గల్ తాజ్గల్ అరుళిచ్చెయల్ నడువే
శేర్వితార్ తాఱ్పరియం తేర్న్దు.

౨౩

ఆర్తపుగల్ = సంప్రాప్త శుభయశస్కులగు, ఆరియర్ గల్ తాంగల్ = పరమ పూజ్యులగు ఆచార్యులైన తాము, శీర్త మదురకవి శెయ్ కలైయై = పరమవిలక్షణమగు మధురకవియాహ్వాద్యచే ననుగ్రహింపబడిన 'కణ్ణినున్ శిఱుత్తామ్బు' ప్రబంధమును, వాయ్ త్త = శబ్దపూర్తి, ఆర్థపూర్తి మొదలగునవికలిగి స్వరూపమునకుదగిన, తిరు మన్దిర త్తి = తిరువష్టాక్షరీమంత్రమునందలి, మత్తిమమాం పదంబోల్ = నడుమ నుండు నమఃపదమువలె, తాఱ్పరియం = ముఖ్యాభిప్రాయమును, తేర్న్దు = (అర్థగౌర వమును) విచారించి, అరుళిచ్చెయల్ నడువే = దివ్యప్రబంధములకు మధ్యమణిగా, శేర్వితార్ = చేర్చికూర్చి.

తా॥ జగత్ప్రసిద్ధులగు పూర్వాచార్యులు మధురకవి నిర్మితమగు 'కణ్ణినున్ శిఱుత్తామ్బు' ప్రబంధమును తిరువష్టాక్షరీ మంత్రభాగముయొక్క మధ్యభాగమందు (స్వరూపాపాయ పురుషార్థములను) విశదముగ ప్రతిపాదించునట్టి నమఃపదమువలె ముఖ్యాభావమును విచారించి గ్రహించి నాలాయిర దివ్యప్రబంధములకును మధ్యమణిగా దీని నడుమ చేర్చిరి.

శ్లో॥ మన్తాధిపే మహతి మధ్యపదం యథాఽసీత్ వివంహి పూర్వగురవో ద్రమి
దాగమానామ్ ।

అహతమన్య జనదుర్గిహ మత్రమత్వా మధ్యేన్యధుః మధుర పూర్వకవేః ప్రబంధమ్॥

(అవ.) శ్రీ యెప్పెరుమానార్ల తిరునక్షత్రప్రభావమును ప్రసాదించు చున్నారు.

నమక్కు = మనకు, అభ్యార్గఖ్ తాంగఖ్ = అభ్యారాదులు, అవదరిత్త = జన్మించిన, నాఖ్ గఖిలుం = తిరునక్షత్రములకంటెను, వాహ్వాన = మిగుల సుఖానుభవము నకుఁదగిన, నాఖ్ = దివసము.

తా॥ శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌములు శారదాపీఠమునకు వేంచేసిన సమయమందు సత్యలోకవాసియగు సరస్వతీదేవి మొదలగువారి సంశయములను బోగొట్టియు శ్రీభాష్యదిగ్రంథములమూలముగ వేదాంతశాస్త్రసంశయములను నివర్తింపఁ జేయుటచేతను సకలలోకములను ఉజ్జీవింపఁజేయునట్టి శ్రీయెమ్మెరుమా నారలవారి అవతార శ్రీనక్షత్రము అభ్యారాదుల తిరునక్షత్ర దివసములకంటెను సుఖోజ్జీవన దివసమైయున్నది.

శ్లో॥ శ్రీదివ్యనూరి జననర్జు వరేషులోకాః ఆద్రాభి మేత దధికం కుశలావహం నః ।

శ్రీమన్మథౌ సుభగమాసి దయాతిరేకాత్, యత్రైవ విరాసభగవాన్ యతి సార్వభౌమః ॥

(అవ.) శ్రీయెమ్మెరుమా నార్లయొక్క తిరునక్షత్రప్రభావము ననుసంధించి యుజ్జీవింపుమాయని తమమనస్సును ప్రబోధించుచున్నారు.

ఎనై యెతిరాశర్ ఇవ్వలగి లెన్దమక్కా

వన్దుదిత్త నాళెన్నుం వాళియినాల్, ఇన్ద

త్తిరువాదిరై తన్నిన్ శీర్మైదనై నేజ్జే

ఓరువామలెప్పొడుదు మోర్.

౨౯

ఇవ్వలగిర్ = ఈలోకమందు, ఎనై = మాయొక్క సత్తకు కారణభూతులును, ఎతిరాశర్ = యతీశ్వరులునగు ఉదైయవరులు, ఎన్దమక్కు = మనకొఱకై, వన్దు ఉదిత్త = వచ్చిజన్మించిన (అవతరించిన), నాఖ్ = దివసము, ఎన్నుం = అనెడు, వాళియినాల్ = విశేషముచే, నేజ్జే = ఓమనసా! ఇన్దై తిరువాదిరై తన్నిల్ = ఈయారుద్రానక్షత్రముయొక్క, శీర్మైదనై = వైలక్షణ్యమును, ఓరువామల్ = విడువక (ఎడతెగక), ఎప్పొడుదుం = ఎల్లప్పుడును, 'ఓర్ = అనుసంధింపుము.

తా॥ మనసా! ఈజగత్తునందు మనకు మూలకారణభూతులగు శ్రీయెమ్మెరు మానార్లు మననిమిత్తమై (సంసారులనుద్ధరించుటకై) అవతరించిన దినమగు నీయారుద్రా నక్షత్రముయొక్క వైలక్షణ్యవిశేషమును ఎల్లప్పుడును యెడతెగక అనుసంధించు కొనుఁడుమా! అని మనస్సును దోషింపుచు చున్నారు.

శ్లో॥ అస్తద్గురుర్యతిపతిః కరుణామ్బురాశః త్రాణాయనోఽత్ర సమభూద్భువిదివ్యతారే |
ఆర్ద్రాభిభవేభవమనన్య సమానమేతత్ వేశాసుచిత్త, నిఖిలాస్వసుసందధీథాః ॥

(అవ.) ఇంతవఱకును ఆభ్రావర్ణవతరించిన తిరునక్షత్రకాలముల ప్రకర్షమును నిశదీకరించిరి. ఇటుపై వారవతరించిన దివ్యదేశముల యతిశయమును ప్రసాదించుచున్నారు.

ఎణ్ణదు శీర్ పాయ్ గై మున్నోర్ ఇవ్వులగిల్ తోన్ఱియవూర్
వణ్ణైమిగు కచ్చిమల్లై మామయిలై మణ్ణియిల్ సీర్
తేజుం కుత్తైయలూర్ శీర్కలియక్ తోన్ఱియవూర్
ఓజు ముత్తైయూర్ పాణనూర్.

30

ఎణ్ అరుం శీర్ = లెక్కించుటకు శక్యముగాని కల్యాణగుణముల కాశ్రయమును, మున్నోర్ = మొదటివారగు, పాయ్ గై = (పాయ్ గై, పూద, పేయాభ్రావర్ణ) అను మూపురును, ఇవ్వులగినిల్ = ఈలోకమందు, తోన్ఱియ = అవతరించిన, ఊర్ = నగరములు, వణ్ణై = పూర్ణవైలక్షణ్యముచే, మిగు = ప్రకాశించు, కచ్చి = కాంచీపురము, మల్లై = తిరుక్కడల్ మల్లై (మహాబలిపురము), మామయిలై = గొప్పపట్టణము లోని మైలాపురును అయియున్నది, మణ్ణియిల్ = మణ్ణియనుయేటియందు, సీర్ = జలము, తేజుం = నిండియుండు, కుత్తైయలూర్ = తిరుక్కుత్తైయలూర్ అను నగరము, శీర్ = సర్వసంపద్విశిష్టుడగు, కలియక్ తోన్ఱియ = శ్రీతిరుమంగై యాభ్రావర్ణవతరించిన, ఊర్ = నగరమైయున్నది, ఓజుం = అతిశయించియుండు, పాణక్ = తిరుప్పాణాభ్రావర్ణ యొక్క, ఊర్ = నగరము, ఉత్తైయూర్ = (శ్రీరంగమునకు సమీపముననుండు) ఉత్తైయూరైయున్నది.

తా॥ కాంచీనగరము పాయ్ గైయాభ్రావర్ణ కును, తిరుక్కడల్ మల్లై (మహాబలిపురము) పూదతాభ్రావర్ణ కును, మైలాపురము పేయాభ్రావర్ణకును, తిరుక్కుత్తైయలూర్ తిరుమంగైయాభ్రావర్ణకును, శ్రీరంగమునకు సమీపముననుండు ఉత్తైయూర్ తిరుప్పాణాభ్రావర్ణకును అవతారస్థలములైయున్నవి.

శ్లో॥ ఏతాః సరః ప్రముఖజన్తభువో హి కాంచీ మల్లామయూరనగరీ కరివైరిణస్తు |
జన్తస్థలీ కుత్తైయలూరితివిశ్రుతాథూః, ఉత్పత్తిభూమిరుత్తైయూర్ మునివాహనస్య॥

(అవ.) శ్రీతొండరడిప్పాడియాభ్రావర్ణ శ్రీకులశేఖరాభ్రావర్ణ అవతారస్థలముల నభివర్ణించుచున్నారు.

తొండరడిప్పాడియాన్ తొన్వ్వియవూర్, తొల్పుగట్ శేర్
 మణ్ణుగుడి యెన్బర్ మణ్ణులగిల్, ఎణ్ణిశైయుం
 ఏత్తుం కులశేఖర నూరెనవురై ప్పర్
 వాయ్ త్త తిరువణ్ణిక్కళమ్.

30

మణ్ణులగిల్ = భూలోకమునందు, తొండరడిప్పాడియాన్ = శ్రీభక్తాంఘ్రి
 రేణు దివ్యనూరులు (విప్రనారాయణులు), తొన్వ్వియ = అవతరించిన, ఊర్ = దివ్య
 తేత్రము, తొల్పుగట్ శేర్ = అనాదిసిద్ధమై కీర్తిప్రతిష్ఠలుగలిగియుండు, మణ్ణుగుడి =
 మణ్ణుంగుడియనునగరము అని, ఎన్బర్ = చెప్పుమరు, ఎణ్ణిశైయుం = ఎనిమిది దిక్కు
 లందును, ఏత్తుం = స్తోత్రముజేయుబడుచున్న, వాయ్ త్త = మిక్కిలిమనోజ్ఞుమగు,
 తిరువంజిక్కళమ్ = శేరళదేశమునందలి 'నిచుళ' యని పేరుగల మహానగరము,
 కులశేఖర = శ్రీకులశేఖర దివ్యనూరులయొక్క, ఊర్ ఎన = జన్మస్థలమని, ఉరై
 ప్పర్ = (పెద్దలు) చెప్పెదరు.

తా॥ భూలోకమునందు శ్రీభక్తాంఘ్రి రేణు దివ్యనూరు అవతరించిన దివ్యతేత్రము
 అతిప్రసిద్ధమణియనగరమగు 'మణ్ణుగుడి' అనియు, శ్రీకులశేఖరదివ్యనూరు అవత
 రించిన దివ్యతేత్రము అష్టదిక్కులయందును గొనియాడబడుచున్న శేరళదేశమందలి
 నిచుళానగరమనియు పెద్దలు వక్కాణించెదరు.

శ్లో॥ పృథ్వ్యాంహిభక్తపదరేణ్వవతారభూమిర్మణ్ణుగడితినగరీకిలవిశ్రుతాభూత్ |
 విఖ్యాతకీర్తి కులశేఖరజన్మభూమిః ప్రఖ్యానతీనిచుల నామపురీ జగత్యామ్ ॥

(అవ.) ఈపాశురమున తిరుమట్టిశై (శ్రీభక్తిపారులు) యాత్వార్లు, నమ్మ
 ట్వార్లు (శ్రీశరగోపులు), పెరియాత్వార్లు (శ్రీవిష్ణుచిత్తులు) అవతరించిన దివ్యదేశ
 ముల గీర్తించుచున్నారు.

మన్ను తిరుమట్టిశై మాడ త్తిరుక్కురుగూర్
 మిన్నుపుగట్ విల్లిపుత్తూర్ మేదినియిల్, నన్నెటియోర్
 ఎయ్న్ద పత్తిశారణ ఎట్టిల్ మాఱ్ పట్టర్ పిరాణ్
 వాయ్ న్దుదిత్త వూర్ గల్ వగై.

31

మేదినియిల్ = ఈభూలోకమున, మన్ను తిరుమట్టిశై = సుందరతమమగు మహీ
 సారతేత్రము, మాడ త్తిరుక్కురుగూర్ = అత్యున్నతసాధములచే విరాజిల్లు శ్రీ

కురుకాపురియు, మిన్నుపుగడ్డ = సర్వదేశములయందును వ్యాపించిన కీర్తిప్రతిష్ఠలు
గల శ్రీధన్వి నవ్యనగమున్నూ, వగై = క్రమముగ, నల్ పెణియోర్ ఏయ్ న్ద పత్తి
సారక్ = మేలైన సదాచార్యాభిమానమార్గమునందు మిక్కిలి ప్రావణ్యముగలిగి
మహామహిమాన్వితులగు సారతమముగు భక్తియోగ నిష్ఠాగరిష్ఠులగుటచే నన్వర్థ నామ
ధేయులగు శ్రీభక్తిసారులు (తిరుమట్టిశైయాత్వార్లు), ఎత్తోల్ మాఱక్ = మధుర
రమణీయతములగు శ్రీనమ్మాత్వార్లు, పట్టర్ పిరాక్ = వడ్డర్ననపారంగతులగు బ్రాహ్మ
ణోత్తములకు పరమోపకారుడై వారికి నాయకులగు శ్రీ పెరియాత్వార్లున్నూ,
వాయ్ న్ద = మహామహిమాన్వితులై, ఉదిత్త = అవతరించిన, ఊర్ గళ్ = దివ్య
క్షేత్రతల్లజములు (లేక) వీరలవతరించిన క్షేత్రముల క్రమ మీరీతిగ నున్నదనియు
యోజన చెప్పవచ్చును.

తా॥ ఈ పృథివీమండలమున శ్రీమహీసారక్షేత్రమునందు శ్రీతిరుమట్టిశై
యాత్వార్లును, శ్రీకురుకాపురి (ఆత్వార్ తిరునగరి)యందు శ్రీనమ్మాత్వార్లును, శ్రీ
ధన్వినవ్యనగరము (శ్రీవిల్లిపుత్తూరు)న శ్రీ పెరియాత్వార్లును అవతరించిరి.

శ్లో॥ భూమ్యాం విశుద్ధవిభవా మహిసారపూర్వః

హర్త్యాధ్య దివ్యకురుకాఽపిచ ధన్వినవ్యా ।

శ్రీభక్తిసార శరణాత్రవ విష్ణుచిత్త

జన్మస్థలాని భువన ప్రథితాన్యమాని ॥

(అవ.) శ్రీగోదాదేవి, శ్రీమధురకవులు, శ్రీభగవద్రామానుజులు నవతరించిన
దివ్యదేశములఁ బలుపుచున్నారు.

శీరాదుం విల్లిపుత్తూర్ శెల్వ త్తిరుక్కోళూర్
ఏరార్ పెరుమ్బూదూర్ ఎన్నుమిలై, పారిల్
మదియారు మాణ్డాళ్ మధురకవి యాత్వార్
ఎతిరాశర్ తోన్దియ పూరిజ్ఞు.

33

ఇజ్ఞు = ఈభూమియందు, శీర్ ఆరుం విల్లిపుత్తూర్ = సర్వసంపత్సమృద్ధమై
విలసిల్లు శ్రీవిల్లిపుత్తూరు, శెల్వత్తిరుక్కోళూర్ = సాభాగ్య భాగ్యోదయ పరిపూర్ణంబగు
1. తిరుక్కోళూరు, ఏరార్ పెరుంబూదూరు = సౌందర్య సాభాగ్య కల్యాణ సంపత్పరి
పూర్ణమగు శ్రీ పెరుంబూదూరును, ఎన్నుమిలై = అని ప్రసిద్ధములగు నీ పట్టణములు
(క్రమముగ), పారిల్ మదియారుం = సకలలోకములయందు జ్ఞానపరిపాకమున విజ్ఞు

1. ఆత్వార్ తిరునగరికి సమీపము నందున్నదీయూరు.

నిత్య-92

శ్రీభూషణమగు, ఆండాళ్ = (చేతన పరమచేతనులనెల్లటిని ఘటనమొనరించి పరిపాలించినందున నన్వర్థనామధేయయునగు) ఆండాళ్ ము గారును, మధురకవియ్యాళ్వార్ = మధురకవియ్యాళ్వార్లును, ఎతిరాళర్ = యతిరాజులగు శ్రీభగవద్రామానుజాచార్యులును, తోన్ఱియవూర్ = అవతరించిన దివ్యక్షేత్రములు.

తా॥ శ్రీవిల్లిపుత్తూరునందు విజ్ఞానశిఖామణియగు ఆండాళ్ ము గారును, తిరుక్కోళూరునందు శ్రీమధురకవియ్యాళ్వార్లును, శ్రీపెరుంబూదూరిలో శ్రీయతిరాజులవారును అవతరించిరి.

శ్లో॥ శ్రీభన్వినవ్యపుర సంపదనర్ఘ్యకోళూర్ శ్రీభూతపత్తనవరాణిచ జన్మదేశాః ।

శ్రీభట్టనాథ దుహితః మధురస్య మూలే రామానుజస్య కరుణావరుణాలయస్య ॥

(అవ.) ఆళ్వార్లవైభవమును, వారానతిచ్చిన దివ్యప్రబంధవైభవమును ఆబాలగోపాలము గుర్రెఱుంగునట్లు నిరూపించెదమని వాక్తుచ్చుచున్నారు.

ఆళ్వార్ గళేర్ ఏర్ మమ్ అరుళిచ్చెయలేర్ మమ్

తాళ్వొదుమిన్ఱియవై తా వళర్తోర్, ఏళ్ పారు

మయ్యవవర్ గళే శేయ్ దవియాక్కియై గళుళ్ళదెల్లామ్

వైయమఱియ ప్పగర్పోమ్ వాయ్న్దు.

38

ఆళ్వార్ గళే ఏర్ మమ్ = ఆళ్వారాదులయొక్క వైభవమును, అరుళిచ్చెయలేర్ ఏర్ మమ్ = వారు ప్రసాదించిన దివ్యప్రబంధములయొక్క ప్రకర్షమును, తాళ్వొదుమిన్ఱి = కొఱత కొంచెమైనను లేకుండునట్లు, అవైతా = వానినన్నిటిని, వళర్తోర్ = వృద్ధి పొందించినవారును, ఏళ్ పారుం ఉయ్య = సకలలోకనివాసులును ఉజ్జీవించునట్లు, అవర్ గళే = ఆపూర్వాచార్యులు, శేయ్ ద = అనుగ్రహించిన, వియాక్కియై గళే = వ్యాఖ్యానములును (వేయేల), ఉళ్ళదెల్లామ్ = సమస్తమును, వైయం = భూమిలో నుండువారలందఱును, అఱియ = గుర్రెఱుంగునట్లు, వాయ్న్దు = పొందికతో (అలితముగా) పగర్పోమ్ = చెప్పెదము.

తా॥ భగవత్ప్రసాదిత నిరవద్య జ్ఞానపరిపాక పరిపూర్ణులగు శ్రీదివ్యనూరుల పరమవైభవము, వారానతిచ్చిన దివ్యప్రబంధముల మహిమయు, పూర్వాచార్యులు ఆదివ్యప్రబంధములకు నిరవధికముగ ప్రసాదించిన వ్యాఖ్యానముల నెల్లఱు చక్కగ తెలిసికొనునట్లు ములలితముగ ప్రతిపాదించెదము.

శ్లో॥ మూరీక పరాంతుళముఖానపితత్ప్రబంధాన్

తద్వైభవార్హ ముపలాలయతాం గురూణామ్ ।

ఉజ్జీవనాయ జగతా ముదితాః ప్రతీతా

దివ్యప్రబంధవిషయాః కథయామి టీకాః ॥

(ఆవ.) ఆత్మార్థమును వారిప్రబంధములను తక్కువగా దలచెడువారి దరిజేరకుమని తన మనసును ప్రబోధించుచున్నారు.

ఆత్మార్థగతై యం అరుళిచ్చైయల్ గతై యమ్

తాత్త్వా నినైప్పవర్ గళ్ తామ్, నరగిల్

వీత్త్వాగతైస్తు నినైత్తు నెత్తై యెప్పొడుదుం నీయవర్ పాల్

శైన్వణగ కూళి త్తిరి.

37.

నెత్తై = ఓమనసా, ఎప్పొడుదుం = ఎల్లప్పుడును, నీ = నీవు, ఆత్మార్థగతై యం = మహామహిమాన్వితములగు ఆత్మార్థము, అరుళిచ్చైయల్ గతై యం = వారానతిచ్చిన దివ్యప్రబంధములను, తాత్త్వా = (జన్మస్వరూపమును భాషాస్వరూపమునుమాత్రము యోచించి) తక్కువగా, నినైప్పవర్ గళ్ తామ్ = తలచెడు పరమసీచులు, నరగిల్ = నరకముందు, వీత్త్వాగతై = పడుదురు, ఎత్తు = అని, నినైత్తు = తలచి, అవర్ పాల్ = వానియొద్ద, కూళి = భయముగలిగి, శైన్వ = పోయి, అణగ = సమీపించునట్లు, తిరి = ప్రవర్తించుమా.

తా॥ ఓమనసా! నీవు మహామహిమసంపన్నులగు ఆత్మార్థము వారిదివ్యప్రబంధములను తక్కువగా నెంచెడు పరమసీచులు నరకమునకుఁ బోవుచురనియెంచి వారి సన్నిధియందును వారిప్రబంధముల విషయముందును భయభక్తుఁగలిగి ప్రవర్తించుము. (లేక) అట్టి పరమసీచుల దరిజేరకుము. ఒక వేళ వారివద్ద కనివార్యముగా వెళ్ళవలసివచ్చిన యెడల మిక్కిలి జాగరూకతతో వారివద్ద మెలగి వారి దుష్టస్వరూప స్వభావము లలవడకుండునట్లు ప్రవర్తించి తప్పించుకొని తిరుగుమనియు అర్థముచెప్పవచ్చును.

శ్లో॥ నూరీశ్వరేషు వకుళాభరణాదిషేషు

తత్తత్ప్రబంధనివహేషు చ భక్తిమాన్ద్యాః ।

ఘోరేపతన్తి నరకే తత ఏవ తాం స్త్వం

చేతో జహీహిన కదాచన సంస్తుపీథాః ॥

(ఆవ.) ఆత్మార్థయొక్కయు వారి దివ్యప్రబంధములయొక్కయు మహిమాతి శయములఁ గుర్తెఱుంగువారలు వారి దివ్యానుగ్రహ పరిపూర్ణులగు మనపూర్వాచార్యులు దప్ప వేఱెవ్వరును లేరనుచున్నాము.

తెరుళున్ ద్ర వాఘ్ వాన్ గల్ శీర్తై యటివారార్
అరుళిచ్చెయలై యటివారార్, అరుళ్ పెన్ ద్ర
నాదముని ముదలాన నం దేశికరై యల్లాల్
పేదై మనమే యుణ్ణో పేళు.

32

పేదైమనమే = ఓ తెలివితేనిమనసా!, తెరుళ్ ఉన్ ద్ర = దివ్యజ్ఞానపరిపూర్ణులగు, అఘ్ వాన్ గల్ = దివ్య నూరీశ్వరులయొక్క, శీర్తై = మహిమ తిశయమును, అటివార్ ఆర్ = తెలిసికొనగలవార తెవరున్నారు?, అరుళ్ పెన్ ద్ర = ఆ యఘ్ వారులయొక్క దివ్యానుగ్రహము (బొందిన, నాదముని = శ్రీమన్నాథమునులు, ముదలాన = మొదలగు, నం దేశికరై యల్లాల్ = మన పూర్వాచార్యులవారలదప్ప వేరెవరైనను, ఉణ్ణో = కలరా? పేళు = చెప్పుము. (ఎవ్వరును లేరనిభావము.)

తా॥ తెలివితేని మన భగవదనుభవ పరీవాహరూప పరమ దివ్యజ్ఞానసంపన్నులగు మన అఘ్ వార్లయొక్కయం వారి దివ్యప్రబంధములయొక్కయు మహిమ తిశయములను తెలిసికొనువారలు, వారి దివ్యకృపాకటాక్షపాత్రులగు శ్రీమన్నాథమునులు మొదలగు మనపూర్వాచార్యులదప్ప వేరే యెవరున్నారో ఆలోచించి చూడుము. అట్టివార లొక్కరునులేరు.

శ్లో॥ ప్రజ్ఞాప్రపూర్ణశతజిన్తుఖ దివ్యనూరి తత్తత్ప్రబంధవిభవం భువిచా ప్రమేయమ్ ।
నాథాదయో యదిపరం నభవేయూరార్యాః కేవావిదన్తిహృదయత్వమిదం బ్రవీథాః ॥
(అవి.) పూర్వాచార్యులకంటె శ్రీరామానుజులవారికుండు వైభవాతిశయమును వక్కొనించుచున్నారు.

ఓరాణ్ వఘ్ యాయ్ ఉపదేశితార్ మున్నోర్
ఏరా తెతిరాశ రిన్నరుళాల్, సారులగిల్
ఆశై యుడై యోర్కెల్లాం ఆరియర్ గాల్
కూటుమెన్ట్రు, పేళివరమ్బుత్తార్ పిళ్.

32

మున్నోర్ = ఉడయవరులవారికి ముందుండు పూర్వాచార్యులు (ప్రపత్యర్థములను), ఓర్ ఆణ్ వఘ్ యాయ్ = ఒక్కొక్క ఆత్మగుణపూర్ణుడైన పురుషుని మూలముగ, ఉపదేశితార్ = ఉపదేశించుచువచ్చిరి, ఏర్ ఆర్ ఎతిరాశర్ = సౌలభ్య సౌందర్య సౌభాగ్య పరిపూర్ణులగు శ్రీ యతిరాజులు (శ్రీరామానుజులవారు), ఇక్ అరుళాల్ = నిర్ణేతుకమగుటచే భోగ్యమైన కృపారసముచే (పరవశులై), ఆరియర్

గాళ్ = ఆచార్యత్వ పరిపూర్తిగల పరమ కృపాశువులగు నో ఆచార్యులారా !, పారులకిల్ = ఈ భూలోకమందు, అశైయుడైయోర్ కల్లాం = ఆపేక్షగలవారి కంద టికిని (రహస్యార్థములు తెలియునట్లు పరమాచార్యముతో), కూటుం = ఉపదేశం పుండు, ఎన్ఱు పేళి = అని గంభీరముగ నుపన్యసించి, పిక్ వరమ్బు = మునుపటివారి యొక్క కట్టుబాట్ల హద్దులను, అటుత్తార్ = ఛేదించిరి.

తా॥ పూర్వాచార్యు లందఱును “గుహ్యార్థానాం సహసా అవచనీయత్వం” అనుమర్యాద ననుసరించి ఒకసంవత్సరకాలమో, లేక ఆరుమాసములో తత్త్వజిజ్ఞాసువులను నానావిధములగఁ బరీక్షించి, తగిన వైలక్షణ్యము గుదిరియున్న యుత్తమాధికారికి ప్రపత్తి మొదలగు పరమార్థముల నుపదేశించుచు వచ్చుచుండిరి. దీనినిఁ జూచి కృపాప్రసన్నాచార్యులగు శ్రీరామానుజులవారు యోచించి ఇట్టి కలికాలమున నట్టి యుత్తమాధికారి లభించుట మిక్కిలి దుర్లభమని యోచించి సంసారసాగరాంతర్నిమగ్నులగు చేతనుల దీనత్వము ననుసంధించి, దుఃఖాక్రాన్తులై పరమాచార్య తరంగితాంతరంగులై ఆచార్యుల నుద్దేశించి, “ఓ ఆచార్యులారా ! ఆపేక్షగల చేతను లందఱికిని పరమకృపతో (అధిక నియమములను పాటింపక) తత్త్వార్థముల నుపదేశం పుండు” అని తా ముపదేశించి మునుపటి నియమనిబంధములను కొంతసడలించి సకల చేతనుల నుద్ధరించిరి.

శ్లో॥ ఏకైకపూరుష సురక్షిత వంశరీత్యా గుప్తాప్రపత్తిపదవీ గురుభిః పురాణైః ।
రామానుజస్తు పరయా దయయా గురుర్నః సీమామిమామతి యయా జగతాం
హితాయ ॥

(అవ.) శ్రీ విశిష్టాద్వైత సంప్రదాయమానకు ‘శ్రీమద్రామానుజదర్శన’ మని ప్రతీతిగలుగుటకు కారణము చెల్పుచున్నారు.

ఎమ్మెరుమానార్ దరిశనమెన్టే యిదుక్కు
నమ్మెరుమాళ్ పేరిట్టు నాట్టివైత్తార్, అమ్బువియోర్
ఇన్దదరిశనత్తై యెమ్మెరుమానార్ వళర్త
అన్దచ్చెయి లటిగైక్కా.

35

అమ్బువియోర్ = సర్వాంగసుందరమగు నీ పృథివీమండలమునందుండువారలు (గురైతిగి యుజ్జీవించుటకై), ఇన్దదరిశనత్తై = ఈ వైష్ణవసిద్ధాంతమును, ఎమ్మెరుమానార్ = శ్రీ యుడయవర్లు, వళర్త = వృద్ధిబొందించిన, అన్దచ్చెయిల్ = పరమాద్భుతమగు నాకృత్యమును, అటిగైక్కా = గురైతిగి యుజ్జీవించునట్లు, నమ్మెరు

మాళ్ = శ్రీ రంగనాథులు, ఇదుక్కు = ఈ వైష్ణవసిద్ధాంతమునకు, ఎమ్మెరుమానార్ దరిశనమెట్టే = శ్రీరామానుజ సిద్ధాంతమనియే, పేర్ ఇట్టు = తిరునామమునుంచి, నాటివైత్తార్ = వ్యవస్థను కల్పించిరి.

తా॥ శ్రీయెమ్మెరుమానార్లు సకలచేతనులును ఉజ్జీవింపవలయునను పరమకృపా దార్యములచేఁ బ్రేరితులై ఈ వైష్ణవ సిద్ధాంతమును అభివృద్ధి నొందించుటవలన తత్కృత జ్ఞతానూచకముగ శ్రీరంగనాథులు తామే 'ఎమ్మెరుమానార్ దర్శన' మని ఈ వైష్ణవ సిద్ధాంతమునకు తిరునామమును స్థాపించిరి. కనుకనే అది మొదలుకొని నేటివఱకును శ్రీరామానుజదర్శనమనియే ఈ సిద్ధాంతము వ్యవహరింపఁబడుచున్నది.

శ్లో॥ ఆస్యోచితాం పరమజైదికదర్శనస్య రామానుజార్య రచితోపకృతిం కృతజ్ఞః ।

రంగేశ్వరః ప్రథయితుం చయాంచకౌర రామానుజస్యమత మిత్యభిధానమస్య॥

(అవ.) ఇటుపై తిరువాయ్ మొట్టి దివ్యప్రబంధమునకు వ్యాఖ్యాతలగు మహా నీయుల నభివర్ణించుచున్నారు.

పిళ్ళాక్ నజ్జీయర్ పెరియవాచ్చాక్ బిల్లై,

తెళ్ళార్ వడక్కు త్తిరువీధి పిల్లై,

మణవాళయోగి తిరుతాయ్ మొట్టియై క్కాత్త,

కుణవాళరెన్దు నజ్జో కూలు.

3౯

పిళ్ళాక్ = శ్రీ యెమ్మెరుమానార్లచేఁ బుత్రులుగ నభిమానింపఁబడి సంస్కృత ద్రావిడరూపమైన యుభయ వేదాంతములకును ప్రవర్తకులగు) తిరుక్కురుగైప్పిరాక్ పిళ్ళాక్ అనువారును, నంజీయర్ = శ్రీ భట్టరులవారిచే మన జీయరని యభిమానింపఁ బడి తిరువాయ్ మొట్టిని కాలక్షేపముగ సాదించి శతాభిషేక మొనర్చినవారగు 'వేదాంతి' అని వ్యవహరింపఁబడు నంజీయరులవారును, పెరియ అచ్చాక్ బిల్లై = "నమ్మిళ్ళై" స్వామివారి తిరువడిగళ్ల నాశ్రయించి వారికి మిగుల సంతరంగులగు పెరియవాచ్చాక్ బిల్లైయును, తెళ్ళార్ = అతి వినిర్మల ప్రతిభాసమన్వితులగు, వడక్కు త్తిరువీధిపిల్లై = "శ్రీనమ్మిళ్ళై" స్వామివారి తిరువడిగళ్ల నాశ్రయించి పెరియవాచ్చాన్నిల్లైగారికి సబ్రహ్మచారులై తిరువాయ్ మొట్టికి అసదృశమైన 'ఈడు ముప్పత్తారాయిఱప్పడి' అను దివ్యవ్యాఖ్యానము ననుగ్రహించిన శ్రీవడక్కు త్తిరు వీధిపిల్లైగారను శ్రీకృష్ణ సమాహ్వాయులును, మణవాళయోగి = పెరియవాచ్చాన్నిల్లైగారి కుమారులగు నైనారాచ్చాన్నిల్లైవారి తిరువడిగళ్ల నాశ్రయించి సకలార్థములను వారి సన్నిధియందే యభ్యసించి, పరమత నిరాకరణదత్తులై 'వాదికేసరి' అని

తిరుదమునుపొందిన అట్టికియమణవాళ జీయర్ వారును (ఇట్టి మహాత్ములు) తిరువాయ్ మొట్టియై = శ్రీనమ్మాళ్వార్లు సాదించిన దివ్యప్రబంధమును, కాత్త = వ్యాఖ్యాన శేఖరముల రచించి వాటిచే) కాపాడిన, కుణవాళర్ ఎన్ఱు = గుణవిశేషములు గలవార లని, నెన్జై = ఓమనసా!, కూటు = అనుసంధింపుమా.

తా॥ ఓ మనసా! తిరువాయ్ మొట్టికి, 'తిరుక్కురుగైప్పిరాకొదిళ్ళాన్' అను వారలు 'అటాయరప్పడి' అను వ్యాఖ్యానమును, 'సంజీయర్' అనువారలు 'ఓన్నది నాయరప్పడి' అను వ్యాఖ్యానమును, 'పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళై' అనువారలు 'ఇరుపత్తి నాలాయిటప్పడి' అను వ్యాఖ్యానమును 'వాదిశేసరి అట్టికియమణవాళజీయర్' అను వారలు 'పన్నీరాయరప్పడి' అనువ్యాఖ్యానమును ప్రసాదించి సకలప్రమాణ మూర్ధ న్యమగు తిరువాయ్ మొట్టి ప్రబంధమును అభివృద్ధి నొందించిన మహనీయులని అను సంధింపుమా!

శ్లో॥ చన్ద్రోయతీన్ద్రజలధేః కురుకాధిపార్యః శ్రీమాధవో మునిరుభావపి కృష్ణనూరీ ।
యోగీన్ద్ర సున్దరవరోహి సహస్రగాధా వ్యాఖ్యాన్వయధుః హృదయ తాననిశం
భిజేథాః ॥

(అవ.) ఆకాలముందు అట్టి మహనీయులు తిరువాయ్ మొట్టి కిట్టివ్యాఖ్యాన ముల ప్రసాదింపకున్న ఇక్కాలమున నట్టివ్యాఖ్యానములఁ జేయువార లెవ్వరున్నారని సాదించుచున్నారు.

మున్దుటవే పిళ్ళాన్ ముదలానోర్ శెయ్ దరుళుమ్

అన్ద వియాక్కియైగ శ్త్రాగిల్, అన్దో

తిరువాయ్ మొట్టి ప్పొరుళై తేర్న్దురై క్కవల్ల

కురువార్, ఇక్కాలం నెన్జై కూటు.

రం

మున్దుటవే = పూర్వకాలమున, పిళ్ళాన్ ముదలానోర్ = తిరుక్కురుగై ప్పిరాన్ పిళ్ళాను మొదలగు నాచార్యులు, శెయ్ దరుళుమ్ = ఆనతిచ్చినట్టి, అన్ద వియా క్కియైగల్ = ఆ వ్యాఖ్యానములు, అన్ద్రాగిల్ = లేనియెడల, అన్దో = అయ్యో!, తిరువాయ్ మొట్టిప్పొరుళై = తిరువాయ్ మొట్టి యర్థవిశేషములను, తేర్న్దు = పర్యాలో చనఁజేసి, ఉరైక్కవల్ల = ప్రసాదింపఁదగిన, కురువు = ఆచార్యులు, ఇక్కాలం = ఈకాలమున, ఆర్ = ఎవరున్నారు?, నెన్జై = ఓమనసా, కూటు = చెప్పుమా!

తా॥ ఓమనసా! పూర్వకాలముననే పిళ్ళాన్ మొదలగు కృపాప్రసన్నా చార్యులు తిరువాయ్ మొట్టికి వ్యాఖ్యానములను ఎల్లఱును ఉజ్జీవించునట్లు ప్రసాదిం

చిరి. వారట్లు సాదింపకపోయిరని ఈకాలముందు అట్టి దివ్యప్రబంధముల యర్థవిశేషముల గుర్తెఱింగి సాదింపఁగల సమర్థు లెవ్వరున్నారు. యోచించి చెప్పమా !

శ్లో॥ ఏతాః శతారికృత గీతీసహస్రతీకాః కృష్ణానచే గురువరైః కురుకేశయైవైః ।

తస్య ప్రబంధతిలకస్యహి హస్తభావం జానంతి కేద్యహృదయ త్వయీరయేథాః ॥

(అవ.) ఇటుపై వరుసగా తిరువాయ్మొట్టివ్యాఖ్యానములను పేర్కొనుచున్నారు. అందు ప్రథమమున 'పిళ్ళా' సాదించిన వ్యాఖ్యానములను నిరూపించుచున్నారు.

తెళ్ళాగుం ఖాన త్తిరుక్కురుగై పిరాళ్

పిళ్ళాళ్, ఎతిరాశళ్ పేరరుళాల్, ఉళ్ళాగు

మన్నుడనే మాఱవ్వుతైప్పొరులై యన్దురై శ్శదు

ఇన్నమిగు మాఱాయీరమ్.

రం

తెళ్ళాగుం ఖాన త్తిరుక్కురుగై పిరాళ్ పిళ్ళాళ్ = విశేషపరిపక్వమైన విజ్ఞానముతో విరాజిల్లు 'తిరుక్కురుగై పిరాళ్ పిళ్ళాళ్' అను ఆచార్యులవారు, ఎతిరాశళ్ = శ్రీభగవద్రామానుజ మునిపార్వభౌములయొక్క, పేర్ అరుళాల్ = నిరవధిక కృపాప్రభావమున, ఉళ్ = హృదయమందు, ఆరుం = నిండియున్న, అన్నుడనే = ప్రేమాతిశయముచే, ఉరై శ్శదు = ప్రసాదించినది, అన్దు = జ్ఞానసక్యముతోంచు పూర్వకాలమున, మాఱవ్వుతైప్పొరులై = నమ్మాత్మాద్ల సాదించిన ద్రావిడజేదముగు తిరువాయ్మొట్టియొక్క, అగ్గవిశేషములను, ఇన్నమిగుం = శంతోషమునిచ్చునట్లై ఆతిశయించియుండునట్టి (సహృదయహృదయాహ్లాదకగమై విరాజిల్లునట్టి, ఆటాయీరం = శ్రీవిష్ణుపురాణప్రక్రియతో ఆఱువేల గ్రంథసంఖ్యగల వ్యాఖ్యానము.

తా॥ నిరవద్య విశదతమ విజ్ఞానపరిపూర్ణులగు 'తిరుక్కురుగై పిరాళ్ పిళ్ళాళ్' అను శ్రీమదగ్గతిరాజ మహోదధి రాకొదంగ్రులగు నాచార్యులవారు శ్రీభాష్యకారుల దివ్యసన్నిధిని నిరంతర పరిచర్యాదరగానిరతులై వారి దివ్యానుగ్రహమున తిరువాయ్మొట్టి ప్రబంధ పరమార్థములను సాదింప శ్రద్ధాభక్తులతో విని యవగాహనముఁ జేసుకొని మననముఁజేసి పరమప్రేమాతిశయముచే, శ్రీవిష్ణుపురాణసంఖ్యతో విజ్ఞానచంద్రికలు వెల్లివిరిసియుండు సన్నోత్తరమగు పూర్వకాలమున శ్రీనమ్మాత్మాద్ల చే ననుగ్రహింపఁబడిన శ్రీద్రావిడజేదమునకు సహృదయహృదయాహ్లాదకరమగు 'ఆటాయీరప్పడి' అను దివ్యవ్యాఖ్యానమును ప్రసాదించిరి. ఆఱువేల గ్రంథసంఖ్యతో గూడుకొన్నందున 'ఆటాయీరప్పడి' అని వ్యవహారముకలిగినది. గ్రంథమునగా—ముప్పదిరెండు అక్షరములు, ఇట్లే వైస్థలములయందును గుర్తెఱుంగునది.

శ్లో॥ నిస్సీమనిర్మలధియా కురుకాధిపేన లభ్యాప్రసాదలహరీం యతిపుంగవస్య ।
గాథాసహస్రవిషయావిహితాహితీకా, సంగృహ్యతీసకలమాత్మనివటనిహస్తీ ॥

(అవ.) శ్రీనంజీయర్లు సాదించిన వ్యాఖ్యానమును నిరూపించుచున్నారు.

తథోరై ఖానియర్ గళ తామ్ పుగఘ్రమ్ వేదాన్ది
నజ్జోయర్ దామ్ బట్టర్ నల్లరుళాల్, ఎజ్జాద
ఆర్వముడక మాఱన్మత్తై పొరుళై యాయ్న్దురై త్తదు,
ఏ రొన్బదినాయ్రిమ్.

౪౨

తథోరై = తమ జ్ఞానానుస్థాన వైభవములను (లేక) లోక మంగళకరములగు తమ
యాచార్యునువర్తనాని కల్యాణగుణమును, ఖానియర్ తామ్ = జ్ఞానాధికులందఱును,
పుగఘ్రమ్ = కొనియాడదగినట్టి, వేదాన్ది = 'వేదాంతి' అని ప్రసిద్ధిజెందిన,
నంజీయర్ తామ్ = (వీరి యాచార్యులగు శ్రీభట్టరులవారే వీరిని మనజీయరు అని
యభిమానించి) 'నంజీయర్' అను ఆచార్యులవారు, బట్టర్ నల్లరుళాల్ = శ్రీభట్టరుల
వారి పరమకృపచే, ఎజ్జాద = సంకోచమునొందని, ఆర్వముడక = అభినివేశముతో,
మాఱక మత్తై = శ్రీనమ్మాళ్వార్లు ప్రసాదించిన ద్రావిడవేదముగు 'తిరువాయ్ మొట్టి'
ప్రబంధముయొక్క, పొరుళై = తత్త్వార్థములను, ఆయ్న్దు = మిక్కిలి
విమర్శించి (తఱచితఱచి), ఉరై త్తదు = ప్రసాదించినది, ఏర్ = రచనాసాభాగ్యము
నను. అర్థగాంభీర్యమాధుర్యములయందును అసద్భవముగుటచే మిగుల మనోజ్ఞమగు,
ఒన్బదినాయ్రిమ్ = శ్రీభాష్యగ్రంథసంఖ్యతో రచించిన, తొమ్మిదివేల గ్రంథసంఖ్యగల
వ్యాఖ్యానము.

తా॥ జ్ఞానాధికులగు నుత్తమపురుషులచేతను జ్ఞాపింపఁబడుచున్న దివ్యకల్యాణ
గుణగుణములచే విరాజిల్లు 'వేదాంతి' అని ప్రసిద్ధులైన నంజీయరులవారు శ్రీభట్టరులవారి
పరమకృపచే తత్త్వార్థముల నెఱింగి, ఆసంకుచితముగు నవేక్షగలవారై తిరువాయ్ మొట్టి
ప్రబంధమునకు శ్రీభాష్యప్రక్రియననుసరించి గ్రంథసంఖ్యగలిగి, శబ్దార్థసౌందర్య
సాభాగ్యములతోఁ దులయాగు 'ఒన్బదినాయ్రిమ్' అను తొమ్మిదివేల గ్రంథసంఖ్య
గల వ్యాఖ్యానము నానతిచ్చిరి.

శ్లో॥ ప్రజ్ఞానతాం నిరవధిప్రథమా న్నభూమా భట్టారకశ్యదయయా నిగమా న్నయోగీ ।
యా మాతతాన శరణిన్నిగమస్యతీకాం సాగ్రన్ధతో నవసహస్రమితా సమిధే ॥

(అవ.) శ్రీపెరియవాచ్చాక పిల్లైగారు సాదించిన వ్యాఖ్యానమును నిరూ
పించుచున్నారు.

నమ్మిల్లై తమ్మడై య నల్లరుళాలేవియిడ
 పి పెరియవాచ్చాన్బిల్లై యడనాల్, ఇన్నా
 వరుపత్తి మాట న్నతైప్పొరుత్తై చొన్నదు
 ఇరుబత్తు నాలాయిరమ్.

౪౩

నమ్మిల్లై = శ్రీనమ్మిల్లైగారు (కలివైరిదానులు), తమ్మడైయ = తమయొక్క,
 నల్ అరుళాల్ = పరమకృపచే, ఏవియిడ = (తిరువాయ్మొట్టి కొక వ్యాఖ్యాన
 మునుజేయుడని) నియమింపఁగ, (దానినొదలదాల్చి), పిన్ = అటుతరువాత, అడ
 నాల్ = ఆయాచార్యనియమనమునుబట్టి, ఇన్నావరుభక్తి = అత్యగ్రప్రియముగఁ బైపై
 పొంగివచ్చు భక్తిసుధాప్రకర్షమున వివశులై, మాటన్ మజై పొరుత్తై = శ్రీనమ్మా
 ట్టార్ల ద్రావిడ వేదసాగరమందలి తత్త్వాగ్రరత్నములు ప్రకాశింప, చొన్నదు =
 ప్రసాదించినది, ఇరుబత్తునాలాయిరం = శ్రీరామాయణప్రక్రియననుసరించి ఇరు
 వదినాల్లువేల గ్రంథసంఖ్యగల వ్యాఖ్యానము.

తా॥ శ్రీనమ్మిల్లైస్వామివారు పరమవాత్సల్యముతో వీరినికటాక్షించి తిరు
 వాయ్మొట్టి కొకవ్యాఖ్యానమును చేయుడని శ్రీ పెరియవాచ్చాన్బిల్లైగారిని
 నియమింప, స్వాచార్యనియమనానుసారము పరమభక్తిప్రకర్ష తగంగిత స్వాంతులై
 శ్రీరామాయణ ప్రక్రియననుసరించి నిజగురుచరణ నభినములయందు సమర్పించిరి.
 శ్లో॥ కల్యాణదాస నిజసత్కురుజానిదేశాత్ శ్రీకృష్ణనూరిగథ తమ్మిళబోధగత్యా ।

భక్తిప్రకృష్ట శరణిన్నిగమాన్మయాచే సావిత్రితాత్రిగుణితాష్టసహస్రనామ్నా ॥

(అవ.) ఈపాశురమున శ్రీనమ్మిల్లైస్వామివారు శ్రీవాగమృత నిగంధరాసు
 సంధాన ద్రవీభూత చిత్తపంకేరుములై, తమకాలక్షేపగోష్ఠిలో నవనవోద్దేశితములగు
 ననేకవిధ సారస్యసంపద్విభూతుల నుగ్గడించుచు శ్రద్ధతోవినుచుండు శ్రోతలకుండు
 పరమాదార్య కౌరుణ్య వాత్సల్యములు మితిమీరి విగళితవేద్యాంతరులై సకల పరమ
 మధుర సంప్రదాయాన్ములు వెల్లివిరియునట్లు అతినిలక్షణప్రక్రియతో పరమపదము
 నందలి నిత్యనూగులును వేంచేసి యమం గానందమునుపొందునట్లుపవ్యసింప, తచ్చినా
 సంజనితాతినిబిడ పులకాంకుర పరిమేగుర దివ్యగాత్రులై వారి కంతకంఠశుభ్రులగు
 శ్రీవడక్కు త్తిరువీధిల్లైస్వామివారు సకలకాలికచేతములు నుజ్జీవింపవలయుననిగాంచి
 పరమకృపతో గ్రంథరూపముగ సాయించిన తిరువాయ్మొట్టివ్యాఖ్యానము నభి
 వర్ణించుచున్నారు.

తెల్లియదా నమ్మిల్లై శెప్పునెటిదన్నై
వళ్ళల్ వడక్కుత్తిరువీధిప్పిల్లై, ఇన్ద
నాడటియ మారన్ద్రైప్పొరులై నన్దురై త్తదు
ఈడు ముప్పత్తాతాయిరమ్.

౬౪

తెల్లియదు ఆ = సారాసారవివేకచతురులును విశదతమ నిర్మలమతి విభూషితులునగు, నమ్మిల్లై = శ్రీనమ్మిల్లైస్వామివారు, శెప్పు = పరమాదార్యవాతసల్యములతో సాదించిన, నెటిదన్నై = సరసమధుర గంభీరోపన్యాసక్రమములను వళ్ళల్ = (అప్పటివారుమాత్రమేగాక వెనుకటివారును ఉజ్జీవించునట్లుపకరింపవలెనని) పరమాదార్యముగల, వడక్కుత్తిరువీధిప్పిల్లై = ఉత్తరవీధియందు వేంచేసియుండు శ్రీకృష్ణసమాహ్వయులగు నాచార్యులవారు, ఇన్దనాడు = ఈలోకమువారందఱును, అటియ = తెలిసికొని యుజ్జీవించునట్లు, మాఱ్ మాటైపొరులై = శ్రీనమ్మాళ్వార్ల ద్రావిడవేదమందలి తత్వార్థములను, నన్దు = (చక్కగ) విశదముగ, ఉరై త్తిరు = సాదించినది, ఈడుముప్పత్తాతాయిరం = శ్రుతప్రకాశికా ప్రక్రియగా ముప్పదియాలువేల గ్రంథసంఖ్యగల ఈడు అనుదివ్యవ్యాఖ్యానము.

తా॥ సారాసార వివేకచతురులును పరమోదారులునగు శ్రీనమ్మిళ్ళగారు ప్రసాదించిన శ్రుతప్రకాశికాప్రక్రియానురోధియగు ముప్పదియారువేల గ్రంథసంఖ్యగల గ్రంథపరిమితమగునట్టి యుపన్యాసములను వెనుకటివారును గుర్తెఱింగి యుజ్జీవింపవలయునని యనుసంధించి పరమాదార్యముతో గ్రంథపూర్వకముగ సకల చేతనులకును వడక్కుత్తిరువీధిప్పిల్లైగారు ప్రసాదించిరి.

ఈడు అనగా (సమానము, ఉపమానము) సదృశము, ఉపనిషత్తులకు సదృశమైనందున నెల్లఱకును ప్రమాణతమముగ నాదరణీయమగు గ్రంథము. లేక మహామహిమాన్వితమగు గ్రంథము. వస్తుతత్త్వమున సహృదయుల నందఱిని భగవద్గుణగణములయందు ఈడుపడునట్లు (అవగాహన మొనరించు గ్రంథమైనందుననే దీనికి 'ఈడు' అని పేరువచ్చినది. ఈవ్యాఖ్యానమును సేవించినవా రెవ్వరును భగవద్గుణగణములయందవగాహన మొనరింపకుండ యుండలేరు. గ్రంథ స్వారస్యాదుల ననుభవించిన దానిని వదలజాలరు. కాన నెవ్విధమునను 'ఈడు' అను నామధేయము అన్వర్థమై యున్నదనుటలో సందేహ మేమాత్రమును లేదు.

శ్లో॥ లభ్యా కృపా సముదితం కలివైరిదాస

నామ్నో గురో స్సమవలమ్భ్యహి కృష్ణపాదః ।

యాం ద్రావిడోపనిషదో వివృతిం చకార

షట్త్రింశతా దశశతైః ప్రమితా మితా సా ॥

(అవ.) పన్నీరాయరప్పజీ వ్యాఖ్యానావతారమును నిరూపించుచున్నారు.

అన్బోడక్కిగియ మణవాళచ్చీయర్

పిన్బోరుం కల్ మ్రిటిన్దు పేళుగైక్కాయ్, తమ్ పెరియ

పోదముడక్ మా అన్మత్తైయి న్బోరుభురై తదు

ఏదమిల్ పన్నీరాయరమ్.

౪౫

అన్బోడు = పేమతో, అడ్కిగియ మణవాళచ్చీయర్ = వాదకేసరి అడ్కిగియ మణవాళ జీయరులవారు, పిన్బోరుం = వెనుకటివారిలను, కల్ మ్రి = అభ్యసించి, అత్తిన్దు = తత్త్వార్థమును దెలిసికొని, పేళుగైక్కాయ్ = వారలను వ్యవహరించుటకు దగినట్లు, తం పెరియ పోదముడక్ = తమ నిరపధిః బుద్ధి మహిమాతిశయముచే, మా అన్మత్తైయిక్ = శ్రీ సమ్మాత్వార్థ ప్రసాదించిన ద్రావిడవేదముగు తిరువాయ్ మొట్టియొక్క, పారుళ్ = ప్రతిపదార్థమును, ఉరై తదు = ప్రసాదించినది, ఏదం ఇల్ = దోషములులేని, పన్నీరాయరం = శ్రీ భాగవతి ప్రక్రియగా పండ్రెండు వేల గ్రంథసంఖ్యగల వ్యాఖ్యానము.

తా॥ శ్రీ వాదకేసరి అడ్కిగియమణవాళ జీయర్ స్వామివారు, వెనుకటివారి కిని (మందమతులకును) పరమ గంభీరముగు తిరువాయ్ మొట్టియొక్క అర్థము సులభ గ్రాహ్యమై యుండవలయునని పరమకుతూహలముగలవారై (శ్రీ భాగవతి ప్రక్రియ ననుసరించి) పండ్రెండువేల గ్రంథసంఖ్యగల ప్రతిపదవ్యాఖ్యానము ననుగ్రహించిరి. కనుకనే మనబోటివారికిని తిరువాయ్ మొట్టి ప్రతిపదార్థమును సులభగ్రాహ్యమై యున్నది. తదితర వ్యాఖ్యానములన్నియుసంప్రదాయ సారస్య తత్త్వార్థ ప్రకటనోప న్యాస ప్రక్రియలచే పరమ గంభీరములై మందమతులకు దుర్గావ్యాములై యున్నవి. శ్లో॥ పళ్పాత్తనానపి జనాననుగృహ్లాతాయా రమ్యాపయన్త మునినాన్సుటవైభవేన॥ వృత్తి రవ్యథాయ శరణి నిగమస్యసేయం గ్రన్థేర్ద్విషడ్దశశతై ర్దుదమాతనోతి॥

(అవ.) శ్రీ పెరియవాచ్చాప్పిల్లైగారు ఇతర దివ్యప్రబంధములకును వ్యాఖ్యా నములు సాయించియున్నారని వారివైభవము సుగ్గడించుచున్నారు.

పెరియవాచ్చాప్పిల్లై పిన్బుళ్ళవై క్కుమ్

తెరియ వియాక్కియైగళ్ శెయ్ వాల్, అరియ

వరుళిచ్చెయ తోర్పులై యారియగ్ గట్కిప్పోదు
అరుళిచ్చెయలాయ్ త్తటిన్దు.

౪౩

పెరియవాచ్చాబ్బిల్లై = శ్రీ కృష్ణపాదులను నామాంతరముగల పెరియ
వాచ్చాక్ పిల్లైగరు, పిన్బళ్ళవైక్కుం = తదితర ప్రబంధములకును (తిరువాయ్
మొట్టికేగాక తిరుప్పల్లాండు మొదలుకొని తిరుమడల్ వఱకునైన దివ్యప్రబంధములు
23 కిని), తెరియ = విశదముగ నెల్లఱకు తెలియునట్లు, వియాక్కియైగళ్ = వ్యాఖ్యా
నములు, శెయ్వాల్ = చేయుటచే, ఆరియ = దుర్గా)వ్యాములగు, అరుళిచ్చెయిల్ =
దివ్య ప్రబంధములయొక్క, పొరులై = ఆర్థములను, ఇప్పోదు = ఇప్పుడు, ఆరియర్
గట్కు = వెనుకటి ఆచార్యులును, అఱిన్దు = తాము గుర్తెఱగి, అరుళిచ్చెయిల్ =
ఇతరులకు సాదించుటకు వీలగునట్లు, ఆయ్త్తు = అయినది.

తా॥ శ్రీ పెరియవాచ్చాబ్బిల్లై స్వామివారు ఒక తిరువాయ్ మొట్టి
ప్రబంధమునకేగాక, తదితరములగు తిరుప్పల్లాండు మొదలుకొని శతీయతిరుమడల్,
పెరియ తిరుమడల్ వఱకుగల దివ్యప్రబంధములు ఇరువదిమూడింటికి విశదముగ
వ్యాఖ్యానములను సాదించిరి. అందుచే దరువాతివారలగు నాచార్యులును ఆవ్యాఖ్యా
నముల స్వాచార్యపరంపరగా కాలక్షేపముజేసే సుబంధముగదెలిసికొని మనబోటి చేత
నులకును సాదించుటకు వీలైనది.

శ్లో॥ ప్రాయేణ సమ్యగపర ద్రవిదాగమానాం టికాః కృతా యదభయప్రద రాజ
నామ్నా॥

తే నైవతేషు గహ నేషు గతిర్దుమాణాం లోకోపదేశసమయే ష్వధు నాపిరమ్యా॥

(అవ.) అవశిష్టములగు దివ్యప్రబంధవ్యాఖ్యానముల నెఱుకపఱచుచున్నారు.

నఱ్ఱోయర్ శెయ్ద వియాక్కియైగళ్ నాలిరణ్దుక్కు

ఎఱ్ఱామై యాలైక్కు మిల్లైయే, తఱ్ఱోరల్

వైయగురువిక్ తమ్మి మన్నుమణముని

శెయ్యు మవైదానుం శిల.

౪౪

నంజీయర్ = 'వేదాంతి' అను నామాంతరముగల నంజీయర్ స్వామివారు,
శెయ్ద = అనుగ్రహించిన, వియాక్కియైగళ్ = వ్యాఖ్యానములు, నాల్ ఇరం
దుక్కు = కొన్ని ప్రబంధములకుమాత్రమే అయియున్నవి, ఎఱ్ఱామై = కొదవ
లేక, యాలైక్కుం = సకల దివ్యప్రబంధములకును, ఇల్లైయే = లేవుగదా, తం శిరల్ =

తమయొక్క జ్ఞానానుష్ఠానాది దివ్యకల్యాణగుణములచే, వైయగురువిక్ తమ్మి=లోక చార్యులయొక్క తమ్ములగు అత్తిగియ మణవాళప్పెరుమాళ్ల నాయనార్లును, మన్మ మణవాళముని = స్థిరమైన నిరూపక నామధేయముగల వాదికేశరి అత్తిగియ మణవా జీయర్ స్వామియును, కేయ్యం అవైయం = చేసిన వ్యాఖ్యానములును, కెల : కొన్నియున్నవి.

తా|| శ్రీ సంజీయరులవారును కొన్ని దివ్యప్రబంధములకు వ్యాఖ్యానములన సాదించియున్నారు. ఇవిగాక, దివ్యజ్ఞానానుష్ఠానపరిపూర్ణులగు శ్రీ లోకాచార్యు వారి తమ్ములగు శ్రీ అత్తిగియపెరుమాళ్ నాయనార్ స్వామియును వాదికేశరి అత్తి గియ మణవాళ జీయరును కొన్నిదివ్యప్రబంధములకు వ్యాఖ్యానములఁ బ్రసాదించి యున్నారు.

శ్లో|| కేమంచి దేవవివృతిః ద్రుపదాగమానాం వేదాంతిభిర్విరచితా నపునస్సమైషామ్ |
ప్రజ్ఞాభరాదవరజేన జగద్గురోస్తాః సామ్యాపయన్త్యునినా కలితాశ్చకాశ్చిత్ |

(అవ.) శ్రీ 'ఈడు' వ్యాఖ్యాన ప్రచారక్రమమును కేలవిచ్చుచున్నారు.

శీరార్ వడక్కు తిరువీధి పిల్లై, యెఱ్ఱు
దేరార్ తమిళ్ వేదత్తదుదనై, తారుమెన
వాణ్ణిముక్ నమ్మిల్లై యీయుణ్ణి మాదవర్కు
తా జ్గొడుత్తార్ పిన్నదనై తాఁ.

౪౮

ముక్ = పూర్వకాలమున, శీర్ ఆర్ = విజ్ఞానానుష్ఠాన సౌందర్య సౌభాగ్య పరిపూర్ణులగు, వడక్కు తిరువీధిపిల్లై = వడక్కు తిరువీధిపిల్లై (ఉత్తరవీధి కృష్ణులు) గారు, ఎఱ్ఱుదు = వ్రాసినటువంటి, ఏరార్ = శబ్దార్థ సౌందర్య సౌభాగ్యములచేఁ బూర్ణమైయుండు, తమిళ్ వేదత్తు = ద్రావిడవేదముగు తిరువాయ్మొళ్లియొక్క, ఈడు దనై = ఈడు వ్యాఖ్యానమును, నమ్మిల్లై = శ్రీనమ్మిల్లై (కలివైరిదాసులు) స్వామివారు (తమసన్నిధిలోనుంచగా), తారుం ఎన = నాచేతికిండు అని, వాంగి = స్వీకరించి, తాం = తాము, పిక్ = తమ సన్నిధిలో నాగ్రంథము చేరినతరువాత, అదనైత్తాఁ = (మొదట ఆచార్యానుమతిఁబొందక వ్రాసినదైనను) ఆ గ్రంథమును, ఈయుణ్ణి మాద వర్కు = ఈ యుణ్ణివంశములో నవతరించిన మాధవులు అనువారికి, కొడుత్తార్ = ఇప్పించిరి. (పరమ విఠలుణ ప్రక్రియతో గూడుకొన్నదై సర్వాంగోపశోభితముగా గుండుటచే దను తరువాతకొలఱువారి కుపయోగపడుటకై వారివద్ద చేర్చిరి.)

తా॥ స్వాచార్యులగు శ్రీ నమ్మిళ్ళైస్వామివారు పరమవైభవముగా ప్రసాదించు మధురగంభీర పావనవిషయముల సకలచేతనులును గురైతింగి యుజ్జీవింపవలయు నను పరమాచార్యముగలిగి జ్ఞానానుష్ఠాన పరిపూర్ణులగు శ్రీమ దుత్తరవీధి కృష్ణమూరిం ద్రులు (వడక్కుత్తిరువధిప్పిళ్ళై) శ్రీ నమ్మిళ్ళైస్వామివారి సన్నిధిలోఁ దాము ప్రతిదినము వినుచుండు తిరువాయ్ మొట్టియొక్క విశద మధుర గంభీరోపన్యాసముల నన్నిటిని నొకగ్రంథముగ వ్రాసియుంచిరి. ఆవిషయము శ్రీనమ్మిళ్ళైస్వామివారికి దెలియగా వడక్కుత్తిరువీధిప్పిళ్ళైవారిపద్దనుండి యా గ్రంథమును తాము పుచ్చుకొని వెనుకటివారల కిది యుపయోగ పడుగాక అని యోచించి ఈయుజ్జీమాధవులనువారి చేతికి దానినిచ్చిరి.

శ్లో॥తాం కృష్ణపాదలిఖితాం శతవైరేవేదవ్యాఖ్యాం దదస్వమహాతిమితి కృష్ణపాదాత్ ।
ఆదాయ దేశికవరః కలివైరిదాసః ప్రాదత్తమాధవగురో ర్దయమానచేతాః ॥

(అవ.) ఈ పాశురమునందు ఈయుజ్జీమాధవులపద్దనుండి తమవలకును 'ఈడు' వ్యాఖ్యానము వచ్చినక్రమము నానతిచ్చుచున్నారు.

అజ్గవర్ వాల్ పెర్ద శిటి యాత్మానప్పిళ్ళై
తాం కొడుత్తార్ తమ్మగనార్ తంకైయిల్, పాజుడనే
నాలూర్ పిళ్ళైక్కవర్దాం నల్లమగనార్కవర్ దామ్
మేలొర్కిన్దారవరే ముక్కు.

౪౯

అజ్జు = శ్రీ నమ్మిళ్ళైగారి ఆ దివ్యకాలక్షేపగోష్ఠియందు, అవర్ వాల్ = ఆ గోష్ఠికి నాయకమణియగు శ్రీ నమ్మిళ్ళైగారియొద్దనుండి) పెర్ద = ఈడువ్యాఖ్యానమును పెన్నిధినిపొందిన, శిటియాత్మానప్పిళ్ళై = ఈయుజ్జీమాధవప్రేరుమాళ్లు, తామ్ = తాను, తం మగనార్తం = తమ కుమారులగు పద్మనాభపెరుమాళ్లు అనువారియొక్క, కైయిల్ = శ్రీహస్తమంతు, కొడుత్తార్ = (దీనినే తిరువారాధనముగ నుంచుకొనవలయునని) ఇచ్చిరి, (తరువాత పేరరుళాళప్పెరుమాళ్ (జీవరాజస్వామి) యొదుట), పాజుడనే = మిక్కిలి రమ్యముగ (పద్మనాభపెరుమాళ్లు), నాలూర్ పిళ్ళైక్క = నాలూర్ పిళ్ళై అనువారికి, కొడుత్తార్ = ఇప్పించిరి, అవర్ తామ్ = ఆ నాలూర్ పిళ్ళై అనువారలు, నల్లమగనార్క = తమ హృదయనువర్తులగు నాలూర్ ఆచ్చాన్నిప్పిళ్ళై అనువారికి, కొడుత్తార్ = ఇప్పించిరి, అనర్ తామ్ = వారును, మేలొర్కు = "తిరువాయ్ మొట్టిపిళ్ళై" తిరునారాయణపుగళ్లు "అయ్" మొదలగువారికిని, ఈన్దార్ = ప్రసాదించిరి, అవరే = ఆ తిరువాయ్ మొట్టిపిళ్ళై గారే, ఎముక్కు = మాకు, ఈన్దార్ = ప్రసాదించిరి.

తా॥ శ్రీ నమ్మిశ్చైవారివద్ద ఈడు వ్యాఖ్యానమునుబొందిన ఈ యుణ్ణిమాధవ
 పెరుమాళ్లుగారు తమ కుమారులగు పద్మనాభ పెరుమాళ్లు అనువారికి కాలక్షేప
 ముగ సాదించి తిరువారాధనముతో నుంచుకొనియున్న ఈడు శ్రీకోశమునుగూడ
 అనుగ్రహించిరి. శ్రీ పద్మనాభ పెరుమాళ్లువారును తమ తండ్రిగారి నియమనాను
 సార మీ శ్రీకోశమును కోవి లాట్వారులలో (ఆరాధననుందిరమున) నుంచి యారా
 ధించుచు రక్షించుచువచ్చిరి. ఇది పెరుమాళ్ కోవిల (కాంచీపురము) నందు జరిగిన
 విషయము. అటుతరువాత శ్రీపద్మనాభ పెరుమాళ్లు తమ తిరువడిగళ్ళ నాశ్రయించి,
 శమదమా ద్యాత్మానుగుణగణ పరిపూర్ణులగు నాలూర్ పిళ్ళై అనువారికి నీ యీడు
 వ్యాఖ్యానమును అనుగ్రహింపవలయునని ప్రీత్యంతరంగులై, వారిని వెంటబెట్టు
 కొని తేవపెరుమాళ్ళుసన్నిధికిబోయి పేగరుళాళ పెరుమాళ్ళయగుట తమ పెద్దలు
 సాయించుచునచ్చినట్లు (ఓరాణ్ వట్టి) ఏకపురుషసకంపగగా నుపదేశింపవలయునని
 ప్రమాణముచేయించుకొని, పిమ్మట అర్చకులతో శ్రీ శతకోపమునులు నాలూర్
 పిళ్ళై శిరస్సున బాగుగ ఊనునట్లు సాదింపుడని చెప్పిరి. వారి నియమనానుసారము
 అర్చకు లట్లుచేయుగా నాలూర్ పిళ్ళైవారును ఈడును సర్వసామాన్యముగ వెల్లడి
 చేయకుండుటకై యిట్లుచేసిరి అను పరమాభిప్రాయమును గుర్తెత్తి, పెరుమాళ్లు తిరు
 ముళి మండలమును సేవించి తమ శిరస్సునంగున్న శ్రీ శతకోపమును, “అరుళాల్
 తిరువడి యూన్బినవర్ (తమ కృపచే శ్రీసాదములను ఊనినవారు) అనునట్లు తాము
 తమ శ్రీహస్తమును తమ శిరస్సునం దదిమి సంజ్ఞచేయుగ సర్వజ్ఞులగు పెరుమాళ్లు
 యోచించి నాలూర్ పిళ్ళైవారిని కటాక్షించి మీ గుభిసంధివదలి అందఱికిని ఈడు
 వ్యాఖ్యానమును ప్రకాశింపజేయుడు అని అర్చకుల మూలముగ దివ్యాజ్ఞను ప్రకా
 శింపజేయుగా దానినివిని పద్మనాభులును సంసోపించి పెరుమాళ్ళకు ప్రదక్షిణ నను
 స్కారాను బొనర్చి తరువాత తమకొక పుత్రుడుదయింప ‘తేవపెరుమాళ్ళు’ అని ఆ
 శిశువునకు తిరునామముంచి వృద్ధిపొందినతరువాత వారి కీతాడువ్యాఖ్యానము నను
 గ్రహించి దీనిని ప్రకాశింపజేయుచుని నిశ్చయించిరి. ఆ నాలూర్ గాచ్చాకొంబిళ్ళై
 గారును తిరువాయ్ మొట్టిపిళ్ళై తిరునారాయణపురత్తాయ్ మొదలగువారికి దానిని
 ప్రసాదించిరి. అటుతరువాత తిరువాయ్ మొట్టిపిళ్ళైగారు శ్రీ మణవాళమహామును
 లకు ప్రసాదించిరి.

శ్లో॥ తాం మాధవః పునరుపాకుశతాత్త నూనోః సోఽస్యద్వితీయకరుణాఖ్య వరాహ

నూరేః ।

సోఽపి స్యకీయతనయస్య సచాత్మ్యవారః పశ్చాత్తనా ననుజిఘ్నేషురత్తీవతేభ్యః ॥

(ఆవ.) మన సంప్రదాయమున 'నమ్మెరుమాళ్' 'నమ్మాత్వార్' అను మొదలగు తిరునామములవలనతరించుటకు కారణమును వక్కాణించుచున్నారు.

నమ్మెరుమాళ్ నమ్మాత్వార్ నమ్మియర్ నమ్మియై
యెన్నర్, అవరవర్ దామేన్ ద్రత్తాల్, అన్నుడై యోర్
కాన్ ద్రు త్తిరునామజ్జళ్ దానెన్దు నన్నెజ్జే,
ఏ త్తదనై చొచ్చిలి నీయిన్దు.

౫౦

నం పెరుమాళ్ = 'ముముక్షుప్పడి' యను రహస్యత్రయార్థమున ద్వయ ప్రకరణమున నారాయణ శబ్దార్థ వివరణమున వాత్సల్యాది కల్యాణ గుణగణములనెల్ల సాదించి "ఇవైయెల్లాం నమక్కు నమ్మెరుమాళ్ పక్కలిలే కాణలాం (ఇవియన్నియు మనకు నమ్మెరుమాళ్ వద్ద చూడనగును)" అని సాదించుటవలన శ్రీ రంగనాథులకు 'నమ్మెరుమాళ్లు' అను తిరునామము, నం అత్వార్ = (ముగిల్పణ్ణనడియై యదైన్దరుళ్ శూడియుయ్న్ద (శ్రీరంగనాథుల తిరువడిగళ్లునుచేరి వారి సంశ్లేషము గలుగుటచే నుజ్జీవించినవారలగుటచే) శ్రీశరకోపులకు 'నమ్మాత్వాద్లు' అను తిరునామము, నంజీయర్ = నమ్మెరుమాళ్లు పుత్రకల్పలగు శ్రీభట్టరువారిచే బిలువంబడుటచే వేదాంతికి 'నంజీయ' రను తిరునామము, నమ్మియై = నంజీయరువారిచే విశేషముగ నాగరింపఁబడిన వారై 'నమ్మియైగోష్ఠియో, నమ్మెరుమాళ్లు గోష్ఠియో' యని వితర్కింపఁబడు దివ్య గోష్ఠీ నిర్వాహకులై మహావైభవసంపన్నులగుటచే శ్రీ కలివైరిదాసులకు 'నమ్మియై' అను తిరునామమును (కలిగినవని), అన్నుడైయోర్ = వారియందు నిరవధిక భక్తిప్రేమ ప్రకర్షాన్వితులగు పెద్దలు, ఎన్నర్ = చెప్పుదురు (కొన), నల్ నెజ్జే = ఈ తిరునామముల వైభవమును గుర్తెఱింగి సంశోషించునట్టి మంచి మనసా!, (ఈ తిరునామములు), అవరవర్ తామ్ = వారివారియొక్క, ఏన్ ద్రత్తాల్ = అతిశయముచే, కాన్ ద్రు = ఉంచఁబడిన, తిరునామంగళ్ దాన్ ఎన్దు = తిరునామములేయని, అదనై = ఆ తిరునామములను, ఇని ఇన్దు = ఇక ఈరోజుమొదలుకొని, శొల్లి = నోరార నుడువుచు, ఏత్తు = స్తోత్రముజేయుమా!, (అదిమే పరమోత్తారకమని భావము.)

తా॥ శ్రీ పిళ్ళైలోకాచార్యులవారు ముముక్షుప్పడియందు సర్వేశ్వరుని వాత్సల్య స్వామిత్వ సౌలభ్య సౌకీల్య జ్ఞానశక్త్యాది గుణగణములను సాదించునపుడు సుదాహరణముగా "ఇవైయెల్లాం నమక్కు నమ్మెరుమాళ్ పక్కలిలే కాణలామ్" అని సాదించుటచే శ్రీ రంగనాథుల కదిమొదలు మన సంప్రదాయమున నమ్మెరుమాళ్లనియు, అట్టి నమ్మెరుమాళ్లయందలి నిరవధిక భక్తిప్రకర్షమున నుజ్జీవించుటచే శ్రీ

శతకోప దివ్యనూరులకు నమ్మాత్వార్లనియు అనమ్మెరుమాళ్ళపుత్రులగు శ్రీభట్టరు, వారు శ్రీ వేదాంతిని 'నంజీయర్' అని యభిమానించి సాదించుటచే వారికి నంజీయరనియు, అనంజీయరులవారు శ్రీ కలివైరిదాసుల (దేవరాజుల) దివ్యజ్ఞాన శక్త్యాదులన గటాక్షించి 'నం పిళ్ళై' (మన బిడ్డ) అని వారి నభిమానించుటచే వీరికి నమ్మిళ్ళై యనియును ఇట్లు వారివారి మహిమాతిశయములనుబట్టి గలిగిన తిరునామములన వాటి వైలక్షణ్యములను దెలిసికొని ఓమనసా! ఇప్పుడు నోరార వానిని అనుసంధింస్తాఁత్ర ముచేయుమా అని తమ మనస్సును ప్రబోధించుచున్నారు.

శ్లో॥ ఆభ్యేమనః కలయ నమ్మెరుమాళ్ళధో నమాళ్వారితివ్యవహృతే ప్రణయేనభక్తైః ।
నంజీయ రిత్తపిచనామ తదాప్రవృత్తం నమ్మిళ్ళై ఇత్యపితథా విహితాంచసంజ్ఞామ్

(అవ.) శ్రీనమ్మిళ్ళైస్వామివారికి 'లోకాచార్యులు' (జగదాచార్యులు) అన ప్రసిద్ధివచ్చుటకు కారణమును దెలుపుచున్నారు.

తున్నుపుగళ్ కన్దాడైత్తోళ్ళప్పర్ తమ్ముగప్పల్
ఎన్న పులగారియరో ఎన్ఱైక్క, పిన్నై
యులగారియనెన్నుం పేర్ నమ్మిళ్ళై కోణ్ణి
విలగామల్ నిన్ఱ దెన్ఱుమేల్.

౫౬

తున్నుపుగళ్ = నిరవధికయతోధూషితులగు, కన్దాడైత్తోళ్ళప్పర్ = 'పచ్చె వారణప్పెరుమాళ్' అను తిరునామముగల 'కందాడైత్తోళ్ళప్పర్' అనువార తం ఉగప్పల్ = తమ నధికముగ గౌరవించి వారి యసదృశ శ్రీవైష్ణవస్వరూపముః ప్రదర్శించుటచే, ఎన్న ఉలకారియరో ఎన్ఱై = ఎట్టి లోకాచార్యులు వీరు అన ఉరైక్క = (వీరివిషయముగ) సాదింపగ, పిన్నై = అటుతరువాత, నమ్మిళ్ళైక్కు శ్రీనమ్మిళ్ళైస్వామివారికి, ఉలగారియకో = లోకాచార్యులవారు, ఎన్నుంపేర్ అనెడుతిరునామము, ఓణ్ణి = మహాప్రసిద్ధిఁజెంది, మేల్ = అటుపెనికాలమున దంతయు, ఎన్ఱుం = ఎప్పటికిని, విలకామల్ = ఎడతెగక, నిన్నదు = స్థిరమై నిలచినది.

తా॥ శ్రీమదలియాణ్ణాకావారికి మనుములును 'కందాడైయాణ్ణాకా' వారి తుమారులును, 'పచ్చెవారణప్పెరుమాళ్' అను తిరునామముగలిగినవారగు కందాత్తోళ్ళప్పర్ అనువారు నమ్మిళ్ళైగారి జ్ఞానసమృద్ధిని శిష్యసంపత్తినిఁజూచి సహింప వార్త, అనూయచే పెరుమాళ్గోష్ఠియందు నమ్మిళ్ళైస్వామివారిని పరిభవించి తః

తిరుమాళ్గకువచ్చిరి. పరమవిలక్షణులగు స్వామివారిని పరిభవించి వచ్చుటను విని చాల విచారాక్రంతురాలై వారికి పరమప్రీతిపాత్రురాలగు వారిధర్మపత్ని వారి కనుతాపముగలుగునట్లు కొంత ప్రబోధింపగ పశ్చాత్తాపమునొంది అపరాధమౌపణముఁ జేసికొందమని సహకారులతో బయలుదేరిరాగ, తమను గొప్పజేసి గౌరవించుటకై (తామట్లు పరిభవించినను) తమ తిరుమాళ్గైవాకిట సాష్టాంగదండప్రణామముఁ జేయుచు పడియున్న నమ్మిళ్ళగారిని సేవించి, వారినైచ్యముసంధానముఁజూచి పరమ ప్రీతులై ఆహా ఇదేమిసౌలభ్యమని ఆశ్చర్యచకితులై అదరాభిమానములతో వీరినిఁ దిలకించి దేవరవారు ఇన్నిదినములుగ కొందఱికిమాత్రమే ఆచార్యులుగ నుండిరి. ఇప్పుడు లోకమునకంతకును ఆచార్యులని వ్యక్తమైనది అని సాదించుటచే నదిమొదలు కొని శ్రీనమ్మిళ్ళై స్వామివారికి లోకాచార్యులు అనునట్టి తిరునామము ప్రసిద్ధమై అదియే నిరూపకనామధేయముగ స్థిరముగనిలచినది.

శ్లో॥ వాధూలవంశతిలగో హరితద్విపార్యః

ప్రీత్యాకదాపికలినూదనదాసన్మూరః :

ఆఖ్యాం జగద్గురురితి ప్రథితామకార్షీత్

తస్మా త్తదా ప్రభృతి సా నియతాచ తస్మిత్ ॥

(అవ.) ఆ 'లోకాచార్య' నామధేయమే పితౌ లోకాచార్యులవారి కుంఠఁ బడి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిఁజెందినదని సెలవిచుచున్నారు.

పిన్నై వడక్కుత్తిరువీధి పిళ్ళై, అన్నా
లన్నతిరునామత్తై యాదరిత్తు, మన్నుపుగళ్
మైన్దర్క్కు చ్చాన్ ముగ్గైయాల్ వన్దు పరన్దదు
ఎజ్జు మిన్ద త్తిరునామమిజ్జు.

౧౬౨

పిన్నై=అటుతరువాత, వడక్కుత్తిరువీధిపిళ్ళై=ఉత్తరవీధికృష్ణులు, అన్నాల్= ఆతిప్రేమతో, అన్నతిరునామత్తై = 'లోకాచార్యులు' అను స్వాచార్యుల తిరు నామమును, ఆదరిత్తు = ఆదరించి, మన్నుపుగళ్ = స్థిరమైన యశోవైభవముగల, మైన్దర్క్కు = తమకుమారులకు, చ్చాన్ ముగ్గైయాల్ = ఉంచుటచేత, ఎజ్జుం = ఎల్ల డలను, ఇన్దతిరునామం = ఈతిరునామము, వన్దుపరన్దదు = వ్యాపించి ప్రసిద్ధిఁ జెందినది.

తా॥ శ్రీవడక్కుత్తిరువీధిపిళ్ళైగారు స్వాచార్యులయందలి యాదరాతిశయము చేనట్టి తమయాచార్యులవారికి సంప్రాప్తమైన 'లోకాచార్య' నామధేయమును తమ

యల్లారు ముద్దుబిడ్డ లోకోజ్జీనన మహిమోన్మీతుడు కాబోవనని తమ ఆశయమందిరి,
అపై నది సర్వత్రవ్యాపించి ప్రసిద్ధిచెచ్చినది. పితృలోకాచార్యులవారిని ప్రసిద్ధి
కలుగుటకును హేతువు పెద్దలగు లోకాచార్యులవారి వ్యాఖ్యల్లికొఱకై యుండును.

శ్లో॥ రాం కృష్ణుడ౯ ఉపకాలయతి స్త్ర సంజ్ఞా

కృష్ణా తద్వచనతస్య నిజ్య మానోః ।

తేనైవ సా జహోతాయ భువి ప్రవృత్తా

సంజ్ఞా 'జగన్ము' రితి ప్రథితానమన్తాత్ ॥

(అవ.) ఇట్లుపై శ్రీశ్రీశ్రీలోకాచార్యులవారి శ్రీవచనభూషణ శాస్త్రవైధిని
మను కీర్తించుచున్నాడు.

అన్నపుగట్లో ముడుమై యణ్ణలులగా శిరియన్

ఇన్నరుళాల్ శేయదకల్లై యానై ములున్, ఉన్నిల్

తిగట్లో వచనభూషణ త్తి శీర్తైయొన్లు కిల్లై,

పుగల్లల్ల వివ్వార్తై మియ్యప్పోదు.

౫౩

అన్నపుగట్లో = అటుపై : పుష్క మహోవైధినిముగల, ముడుమై = 'ముడుమై' అను సగరమునకు నిర్వహకులగు, అణ్ణు = ఉపకాలయిం = మహావిధివాన్వితులగు శ్రీలోకాచార్యులవారు, ఇన్ అరుళాల్ = పరిమమనోజ్ఞమగు తమదివ్యకృపచే, శేయద = ప్రవాదించిన, కల్లైయ ములున్ = శాస్త్రగ్రంథము అన్నిటియందును, ఉన్నిల్ = యోచించిచూచినచో, తిగట్లో వచన భూషణ త్తి = సర్వలోవిరాజ మానంబగు శ్రీవచనభూషణ శాస్త్రముయొక్క, శీర్తై = వైధినిము, కిల్లై = పే తేకాస్త్రమునకును, ఇల్లై = లేదు, ఇప్పోదు = ఇప్పుడు, ఇవ్వార్తై = ఈవచనము, పుగల్లో అల్ల = వట్టిస్తోత్రముకాదు, మియ్ = వాస్తవమైనది.

తా॥ అట్టి మహామహిమోన్మీతులగు శ్రీశ్రీశ్రీలోకాచార్యులవారు పరమ కృపతో నానతిచ్చిన సకలప్రబంధములయందును శ్రీ వచనభూషణ శాస్త్రమునకుండు ప్రకర్ష మింకొక శాస్త్రమునకు లేనేలేదు. ఇట్లుచెప్పుట స్తోత్రము గాదు. వాస్తవమైన విషయ మియ్యది.

శ్లో॥ లోకాప్రబంధ ఇహలోకగురోః ప్రబంధి

సాదృశ్యమేతి సకలస్వపి వాద్మయేషు ।

తత్రాపి కిం వచనభూషణతుల్యమన్యత్,

నత్యంబ్రవీమి తదిదం వచనం న మిథ్యా ॥

(అవ.) ఈశాస్త్రగ్రంథమునకు శ్రీవచనభూషణమును పేరుపచ్చుటకు హేతువును నిరూపించుచున్నారు.

మున్నం కురవోర్ మొట్టిన్ద వచనజ్ఞో

దన్నె, మిగక్కుణ్ణు కల్లోరోర్ దమ్ముయిర్కు, మిన్నణియా

చ్చేర చ్చమైత్తవరే శీర్ వచనబూషణ మెన్నుంపేర్,

ఇక్కలైక్కిట్టార్ పిక్.

౫౪

మున్నం కురవోర్ = పూర్వాచార్యులందఱును, మొట్టిన్ద = ప్రసాదించిన, వచనజ్ఞోతన్నె = శ్రీనూత్తులను, మిగక్కుణ్ణు = విశేషముగ నంగీకరించి నేకరించి, కల్లోరోతమ్ = అభ్యసించినవారియొక్క, ఉయర్కు = ఆత్మస్వరూపమునకు, మిక్ అణియా = ఉజ్జ్వలాభరణమగునట్లు, చేరచ్చమైత్తు = చేర్చియుంచి, పిక్ = అటు తరువాత, అవరే = ఆలోకాచార్యులవారే, శీర్ వచనభూషణం ఎక్ = శ్రీ వచనభూషణము అనెడు, పేర్ = తిరునామమును, ఇక్కలైక్కు = ఈశాస్త్రమునకు, ఇట్టార్ = పెట్టిరి.

తా॥ పూర్వాచార్యులందఱును సాదించిన శ్రీనూత్తులను విశేషముగ నభ్యసించువారి స్వరూపమునకు పరమప్రకాశమగు దివ్యాభరణమగునట్లు నేకరించినయొ శ్రీపితృలోకాచార్యులవారు యీశాస్త్రమునకు శ్రీవచనభూషణమును పేరిడిరి.

శ్లో॥ ప్రాచాంప్రపత్తిపదవీ మయతాం గురూణాం

రోచిష్ఠనా వచనరత్న కదమ్బుకేన ।

ఏతాం కృతిం గ్రథయతైవ బుధాత్మభూషం

దత్తం పరం వచనభూషణ నామధేయమ్ ॥

(అవ.) శ్రీవచనభూషణ శాస్త్రానుష్ఠానము మిగుల దుస్సాధ్యమని నెలవిచ్చుచున్నారు.

ఆర్ వచనబూషణ త్తి నాత్త పొరుళెల్లా మఱివాన్,

ఆరదుళొన్నేరి లనుట్టిప్పార్, ఓరొరువ

రుణ్ణాగిల త్తనై గాణుళ్ళమే,

యొల్లార్కు మణ్ణాద దన్తోవదు,

౫౫

వచనబూషణత్రికా = శ్రీవచనభూషణకాస్త్రమునందలి, ఆత్మపారుశ్శ్లాఘి = పరమగంభీరములగు విశేషార్థములనన్నింటిని, అతివార్ = తెలిసికొనదగినవారు, ఆర్ = ఎవరు?, అదుకొల్ నేరిల్ = ఆవచనభూషణకాస్త్రము చెప్పనట్లు, అనుట్టిప్పార్ = అనుష్ఠించువారలు, ఆర్ = ఎవరు?, ఓర్ ఒరువర్ = ఒకానొకరు, ఉజ్జాగిల్ = ఉన్నట్టైన, అత్తనైకాణ్ = చాలా అరుదు (ఎందువలననగా?), ఉల్లమే = ఓమనసా, అదు = ఆకాస్త్రముఁదెలిసికొనుట, ఆప్రకారమునుష్ఠించుట అనునది, ఎల్లార్కుం = అందఱికి, అణ్ణాదదు అన్తో = శక్యముగాని సమాచారముగదా!

తా॥ శ్రీవచనభూషణమునందలి పరమగంభీరార్థవిశేషములను తెలిసికొనువారెవరు? అందుఁజెప్పిన ప్రకారము నడచుకొనగలవారెవరు? ఒకానొక రెవరైనను ఉన్న ఉండవచ్చునేమో, కాని పెక్కుమందిలేరు. ఎందువలననగా? ఆకాస్త్రము నవగాహనఁజేసుకొనుటయు, ఆప్రకారమునుష్ఠించుటయు చాలా దుశ్శకము.

శ్లో॥ జానన్తికే వచనభూషణవారిరాశేః

ధార్యం సదా హృది సతామభిధేయరత్నమ్ ।

కే తత్ప్రదర్శితపథేనచ సంవరన్తి

యఃకోపిసమృద్ధవతి చేద్విరళోహి తజ్జః ॥

(అవ.) శ్రీవచనభూషణ కాస్త్రార్థముల నభ్యసించి తదనుగుణముగ ననుష్ఠించు యందఱిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉయ్య నినైవుడై యీరుజ్జభుక్కు చొల్లుగిన్టేక్
వైయ గురుమున్నమ్ వాయ్ మొట్టిన్ద, శేయ్యకలై
యామ్ వచనభూషణత్రి నాత్మపారుశై
క్కల్ మదనుక్కామ్ నెలైయిల్ నిల్లుమఱిన్దు. గే३

ఉయ్య నినైవు ఉడైయార్ = ఉజ్జీవింపవలయునని యిచ్చగల మహనీయులారా!, ఉజ్జభుక్కు = తమకు, కొల్లుగిన్టేక్ = చెప్పుచున్నాను, వైయగరు = (పితౄ) లోకాచార్యులవారు, మున్నం = పూర్వకాలముందు, వాయ్ మొట్టిన్ద = సాదించిన, శేయ్యకలై ఆమ్ = నుభగ గంభీరతమ కాస్త్రమైన, వచనభూషణత్రికా = శ్రీవచనభూషణమునందలి, ఆత్మపారుశై = పరమ గంభీరములగు అర్థవిశేషములను, కల్ మ = అభ్యసించి, అదనుక్కు ఆమ్ = వాటికిఁదగినట్టి, నిన్దయిల్ = అనుష్ఠానముందు, మఱిన్దు = వివేకవంతులై, నిల్లుం = మనుదురుగాక.

తా॥ ఉజ్జీవింపవలయునని యిచ్చగల మహనీయులారా! తాము పూర్వమందు శ్రీపీఠైలాకాచార్యులవారు పరమకృపతోఁ బ్రసాదించిన పరమ రమణీయముగు శ్రీ వచనభూషణమునందలి యతి గంభీరములగు నర్థవిశేషములను అభ్యసించి దాని కనుగుణమైన యనుష్ఠానముగలిగి వివేకవంతులై యుజ్జీవింతురుగాక.

శ్లో॥ ఉగ్రాద్భవాభి కుహ రాద్భ్రుత ముత్తితీర్నా జాయేతవోయది జనా స్తనుపాయ ఏషః ।
అలోచ్యతాం వచనభూషణ మాత్మ నీదం నిష్ఠీయతాంచ నియమేన తదుక్తయాక్లే॥

(అవ.) ఇట్టి మనోజ్ఞతమముగు శ్రీ వచనభూషణము నందఱును స్వీకరింపకుండుటకుఁ గారణమేమో? యని సంభ్రమాశ్చర్యచకితు లగుచున్నారు.

తేజికర్ పాల్ కేట్ట శ్లెఱు మ్మెరులై, చ్చినైదన్నిల్
మాశఱవేయూన్ఱ మననఞ్ఞాయ్దు, ఆశరిక్క
వల్లార్ గళ్ దామ్ వచనభూషణత్తిక్ వాకపారులై
కల్లాదదెన్నో కవర్న్దు.

౫౭

తేజికర్ పాల్ = సదాచార్యవర్యుల సన్నిధిని, కేట్ట = తాముని సంగ్రహించిన, శ్లెఱుం పారులై = శ్లాఘ్యమైన తత్త్వార్థములను, శ్చినైదన్నిల్ = మనస్సునందలి, మాశు అఱవే = మాలిన్యము నశించునట్లును, ఉన్ఱ = అర్థవిశేషములు నిలకడ నొందునట్లును, మననం శెయ్దు = మననముఁజేసి, ఆశరిక్క = ఆచరించుటకు, వల్లార్ కళ్ దామ్ = సామర్థ్యము గలవారలు, వచన బూషణత్తిక్ = శ్రీ వచనభూషణము యొక్క, వాక పారులై = ఉన్నతమైన యర్థవిశేషములను, కవర్న్దు = గ్రహించి, స్వీకరించి, కల్లాదదు = అభ్యసింపకుండుట, ఎన్నో = ఎందులకో (ఏకారణము చేతనో.)

తా॥ మహనీయులగు ఆచార్యవర్యుల దివ్యసన్నిధిని తాము అధిక భక్తిశ్రద్ధతో విని సేకరించిన శ్లాఘ్యతమములగు నర్థవిశేషములను తమ మనోమాలిన్యము నివృత్తమై యవి స్థిరపడునట్లు అనుసంధించుచు, అనుష్ఠింప శక్తులగువారలు అతి రమణీయార్థ పరిమేదురమగు శ్రీవచనభూషణము నభ్యసింపకుండుటకుగల కారణమేమో తెలియుటలేదు.

శ్లో॥ యే జేజికా దధిక తాను పదేశవర్ణా న్యాసజ్యచేతసి తథాఽఽచరితం చ శక్తాః ।
తేయత్నతో వచనభూషణ గూఢమర్థం నైవాఽఽచరన్తి పరిశీల్యకుతో నవిద్మః॥

(అవ.) సత్యంప్రదాయార్థముల నభ్యసించి యనుష్ఠింపఁ గుతూహలము గల వార శ్రీశ్రీవచనభూషణము నభ్యసింపుడని హెచ్చరించుచున్నారు.

శచ్చమ్పిరదాయ న్దాముడైయోర్ కేట్టక్కాల్
మెచ్చుం వియాక్కియై దానుణ్ణాగిల్, నచ్చి
యదిగరియుం నీర్ వచనబూషణత్తు క్కల్
మదియుడైయోర్, మత్తియ త్తరాయ్.

౫౮

శచ్చంపిరదాయం = సత్యంప్రదాయార్థములను, ఉడైయోర్ దామ్ = తెలిసి
కొని నడచుకొనువారలు, కేట్టక్కాల్ = వినినట్లైన, మెచ్చుం = అందఱును కొని
యాడఁదగినట్టి, వియాక్కియైగళ్ = వ్యాఖ్యానములు, ఉణ్ణాయిక్ = ఉండియున్న
ట్లైన, నచ్చి = అపేక్షించి, అల్ = పరిపక్వమైయున్న, మదియుడైయోర్ = వివేక
ఫలముఁగల బుద్ధిమంతులారా! వచనబూషణత్తుక్కు = శ్రీ వచనభూషణమునకు,
మత్తియ త్తరాయ్ = మధ్యస్థులైయుండి, అదికరియుం = అభ్యసింపుడు.

తా॥ విజ్ఞానవంతులారా! సత్యంప్రదాయము గలవారందఱును వినినంతనే
మెచ్చుకొనునట్టి వ్యాఖ్యానములున్నయెడల వాటియందభిరుచి గలవారలై సాః
కౌశముగ మీరలు శ్రీవచనభూషణ దివ్యాత్మముల నభ్యసింపుడు.

శ్లో॥ సత్యమ్ప్రదాయ సుధిగూ సత్యోపలాభ్యా లభ్యేతచేద్వచనభూషణవాక్యటికా
సావ్యంజతి సకలమస్య పార్థజాతం మధ్యస్థయైవ దశయా ననుభవనీయా ॥

(అవ.) శ్రీవచనభూషణార్థముల స్మరించినంతకాత్రమున మహదానందము
గలుగుచున్నదని వాక్తృచ్ఛుచున్నారు.

శీర్ వచనబూషణ త్రిక్ శేమ్మెరుళై, చ్చిన్దైతన్నాల్
తేటిలుమామ్ వాయ్కొణ్ణు శేప్పిలుమాయ్, ఆరియర్ గాళ్
ఎన్దనక్కు నాభుమినిదాగా నిన్దదైయో,
ఉన్దమ క్కెవ్విన్బ ముళదామ్.

౫౯

శీర్ వచనబూషణ త్రిక్ = శ్రీ వచనభూషణ కాత్రముయొక్క, శేం పారుళై =
శ్రేష్ఠమైన అర్థవిశేషములను, చ్చిన్దైతన్నాల్ = మనస్సుచే, తేటిలుమాం = తెలి
కొన్నను, వాయ్కొండు = వాక్కుచే, శేప్పిలుమామ్ = కీర్తించినను, ఆరియర్ గాళ్ =
ఆర్యులారా, ఎన్దనక్కు = మాకు, నాభుం = ఎల్లప్పుడును, ఇనిదు = పరమ భోగ

మైనదిగా, అగా నిష్ఠగు = అగుచున్నది, ఐయో = అయ్యో ఉద్వమక్కు = మీకు, ఏ ఇన్బం = ఎట్టి సంతోషము, ఉశదామ్ = కలుగుచున్నదో? (నే నెఱుగను.)

తా॥ అత్యంత శ్లాఘ్యునిగు శ్రీ వచనభూషణాగ్రములను మనస్సులో నొక తూరి స్మరించినను వాక్కుచే గీర్తించినను చాలును. మాకు బ్రహ్మానందము గలుగు చున్నది. అయ్యో! మీ కెట్టి యానందము కలుగుచున్నదో? నాకు తెలియుటలేదు. శ్లో॥ సాగ్ధాస్తరామి యదివాచనభూషణీయా వాచోపగామి యదివామధురామమాపి ।

ఆర్యాః కథంసు భవతాంసునసి ప్రధేరక భూమ్నాధియోహి విషయాతిశ

యావగాహః ॥

(ఆవ.) ఆచార్యప్రావణ్యము లేనివారలు సర్వేశ్వరునియం దెంత భక్తిగలవార లైనను ప్రయోజనములేదు.

తక్ కురువిక్ తాళిణై గళదన్ని లన్బోన్బిల్లాదార్

అన్బుతీర్బాల్ శెయ్దాలు మమ్బుయైకో, ఇన్బుగు

విణ్ణాడుతా నళిక్క వేణ్ణియిరాక్

ఆదలాల్ నణ్ణారవర్ గళ తిరునాడు.

౬౦

తక్ కురువిక్ = తనయాచార్యదేవుల, తాళ్ ఇణ్ణైగళ తన్నిల్ = శ్రీసాద పద్మయుగళమునంగు, ఒన్బు అన్బు = ఒకవిధమైన శ్రీమాయును, ఇల్లానార్ = లేనివారలు, ఇమ్బుయై = తామరపువ్వుమునందుండు శ్రీమహాలక్ష్మికి, కోక్ = నాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు, తక్ బాల్ = తనయంగు, అన్బు శెయ్దాలు = ఎంత భక్తిగలిగియుండినను, మిగిల్చు = నిరీతికమనాదానందమునును, విల్ నాడు దాక్ = పరమపదమును, అళిక్క = అనుగ్రహించుటకు, వేణ్ణియిరాక్ = అపేక్ష గలిగి యుండు, ఆదలాల్ = అందుచే, అన్ గళ = అట్టి గూఢార్య ప్రేమరహితులు, తిరునాడు = పరమపదమును, నణ్ణార్ = లభింపజాలరు.

తా॥ తమ యాచార్యదేవులయందు ప్రావణ్యములేని మనుజులు శ్రీయఃపతియం దెంతభక్తిఁ జూపినను వారలకు పరమపదప్రాప్తి నాదేవతేవు డనుగ్రహింపడు. కనుక స్వాచార్యదేవులయందు భక్తివిశ్వాసము అత్యవశ్యకములని గుర్తెఱుంగ వలయును.

శ్లో॥ భక్తిం విహాయ పదయోర్నిజదేశికస్య భక్తిప్రకన్ద మపి కే గగనత్యయన్తే ।

తేభ్యో రమాసహచరః పరమంసదంతత్ వాతుంసహిచ్ఛతినతేఽపిచతల్లభన్తే ॥

(ఆవ.) జ్ఞానానుస్థానపరిపూర్ణులగు నాచార్యుల నాశ్రయించినచో శ్రీయః పతి పరమపదమును తానే కృపఁజేయుననుచున్నారు.

ఞాన మనుట్టాన మివై నన్తాగవే యుడైయ
నాన, గురువై యడైన్దక్కాల్, మానిలత్తీర్
తేనార్ కమల త్తిరుమామగళ్ కొల్లునక్,
తానే వై గున్దం తరుమ్.

౬౦

ఞానం అనుట్టానం ఇవై = జ్ఞానానుస్థానములను నీ కల్యాణగుణములను, నన్తాగవే = బాగుగ (పూర్ణముగ), ఉడైయక్ ఆన = కలిగినవారైన, గురువై = ఆచార్యులను, అడైన్దక్కాల్ = ఆశ్రయించినయెడల, మానిలత్తీర్ = ఈ భూమండలమందుండువారలారా!, తేనార్ కమలం = (నివ్వందమాన) మకరంద పరిపూర్ణమగు దివ్యతామర పుష్పమునందుండు, తిరుమామగళ్ = శ్రీమహాలక్ష్మికి, కొల్లునక్ = నాథుడగు సర్వేశ్వరుడు, తానే = స్వయముగనే, వైగున్దం = పరమపదమును, తరుమ్ = ఇప్పించును.

తా॥ భూమండల మండనాయమానులగు చేతనులారా! మీరు ఏకాంతమనస్కులై దివ్యజ్ఞానానుస్థాన పరిపూర్ణులగు సదాచార్యవర్యుల నాశ్రయించితిరేని, శ్రీయఃపతి పరమపదమును తనంతట తానే కృపజేయును. ఇదిబాగుగఁజెలిసికొనుఁడు. శ్లో॥ ఉజ్జీవనాయ యదిమానస ముత్సుకం వో నిష్ఠీశుతాం నిజగురోశ్చరణారవిన్దే ।

సత్యం బ్రవీమి మనుజాః ఫణికాయినస్త ద్విన్యంపదం కరతలామలకం భవేద్వః ॥

(అన.) ఆచార్య ప్రవణులకు పరమపదము హస్తానులక మగుననుచున్నారు.

ఉయ్య నినై వుణ్డాగి లుజ్జురుక్కళ్ దమ్ పదత్తే

వై యుమ్, అన్బుదనై యిన్దమానిలత్తీర్, మెయ్యురై క్కే
పైయరవిల్ మాయక్ పరమపద ముజ్జళుక్కామ్

కై యిలజ్జు నెల్లిక్కని.

౬౧

ఇన్దమానిలత్తీర్ = ఈ మహాపృథివియందుండువారలారా!, ఉయ్య నినైవు ఉణ్డాగిల్ = ఉజ్జీవింపవలయునను తలంపు మీకున్నయెడల, ఉమ్ = మీయొక్క, కురుక్కళ్ తమ్పదత్తే = ఆచార్యవర్యుల తిరునడిత్రామరలయందు, అన్బు = భక్తిని, వైయం = ఉంచుడు, మెయ్ = సత్యమునీ, ఉరైక్కేక్ = వక్కొనించుచున్నాను, వై అరవిల్ = దివ్య ఫణామండితుడగు ఆదిశేషునిభోగమును దివ్యతల్పమునశయించియుండు, మాయక్ = ఆశ్చర్యగుణచేష్టితుడగు శ్రీయఃపతియొక్క స్థానమును, పరమపదమ్ = శ్రీవైకుంఠము, ఉజ్జళుక్కు = మీరు, కైలజ్జు = చేతనుండు బ్రహ్మచారులు, నెల్లిక్కని = ఉసిరికఫండువలె, ఆమ్ = సులభమైనదగును.

తా॥ ఓ భూలోకవాసులారా! వినుఁడు, ఉజ్జీవింపవలయునని మీకపేక్ష
యుండు నేని మీమియాచార్యదేవులయందు నిరతిశయ ప్రీతివిశ్వాసముల గలిగి
యుండుదు. ఆచార్యప్రావణ్యముగలవారలకు భోగిభోగశయనీయశాయయగు శ్రీయః
పతి వేంచేసియుండు పరమపదము హస్తామలకమగును. సుందీయ మీసుమంతయును
లేదు. నేను వాస్తవమైన విషయము నే చెప్పుచున్నాను.

శ్లో॥ జ్ఞానంపరం తదుచితాచరణం చయస్య తస్మిన్ గురౌ పరమభక్తిజుషేజనాయ ।
భౌమాస్త్వయం మధురసావిల పద్మజాయాః కాంతశ్చియః కరుణయానిజధామధత్తే ॥

(అవ.) మనకు కృపాప్రసన్నాచార్యులగు మనయాచార్యు లొనరించిన
మహోపకారమును స్మరించితిమేని దేశాంతరమునందుండ మనసురాదని శైలివిచ్చు
చున్నారు.

ఆకారియక్ శెయ్ద వుపకార మానవదు

తూయ్ దాగ నెళ్లుదన్నిల్ తోస్తుమేల్, తేశా

న్దరత్తి లిరుక్క మనన్దా పొరున్దమాట్టాదు

ఇరుత్త లిసి యేదటియోమ్ యామ్.

౬౩

ఆకారియక్ = తనయాచార్యుఁడు, శెయ్ద=చేసిన, ఉపకారం ఆనవదు =
ఉపకారమైనది, తూయ్ దాగ = నిర్తలముగ, నెళ్లుదన్నిల్ = తనమనస్సునందు,
తోస్తుమేల్ = స్ఫురించినట్లైన, తేశాన్దరత్తిర్ = వేటొకదేశమందు, ఇరుక్క =
ఉండుటకు, మనమ్ దాక్ = తనమనస్సు, పొరున్దమాట్టాదు=సమీపించు, ఇని=ఇంక,
ఇరుత్తల్ = ఆచార్యోపకారము మనస్సుననుచుకొని దేశాంతరమునందుండుట,
ఏదు = ఎట్లో, యామ్ = మేము, అటియోమ్ = గుర్రెఱుగము.

తా॥ తనయాచార్యులు తనకుచేసినమహోపకారము తనహృదయమందు
తోచినయెడల వారినివదలి దేశాంతరమునందుండుటకు మనస్సురాదు. అట్లుండ
గలిగినయెడల దానికికారణమును మేముహింపజాలము. కృతఘ్నుడుమాత్రమే
స్వాచార్యులవిడిచి యుండగలడేకాని కృతజ్ఞుఁడగు శిష్యుఁడు ఒకక్షణమైనను
స్వాచార్యులనువదలి యుండజాలడని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ ఉజ్జీవనాయ విహితా గురుభోపకారా శ్చిత్రేలగన్తి విమలాయది చేతనాసారి ।
దేశాన్తరేనివసనం నమనోఽపి మృష్యేద్వాసః కథం నుభవితేతి వయం న విద్యః ॥

(అవ.) పరమోపకారకుఁడగు నాచార్యునకు కించిత్కరించుట నీలోకము
నందేగదా! అది తెలిసియు నిట్టి మహదవకౌశలము జారవిడుచుకొని దేశాంతరమునందె
ట్లుండగలడని శైలివిచ్చుచున్నారు.

తన్నారీయనుక్కు త్తానడిమై శెయ్ వదు, అవక్
 ఇన్నాడుదన్ని లిరుక్కుమ్నాళ్, అన్నే
 రటిన్దు మదిలాశై యిన్ది యాళారియనై
 పిటిన్దిరుప్పారార్ మనమే పేళు.

౩౪

తన్ ఆరియనుక్కు = తన యాచార్యునికి, తాక్ = శిష్యుడైనవాడు,
 అడిమై = కైంకర్యము, శెయ్ వదు = చేయుట, అవక్ = ఆయాచార్యులు, ఇన్నాడు
 దన్నిల్ = ఈలోకమునందు, ఇరుక్కుం నాళ్ = విచ్చేసియుండు దినములవఱకు
 మాత్రమే, అన్నేర్ = ఆక్రమమును, అటిన్దు = గుర్రెటిగియుండియు, అదిల్ =
 ఆయాచార్య కైంకర్యమున, అశైయిన్ది = ప్రీతిలేక, ఆళారియనై = మహాపకారకు
 లగు ఆచార్యులను, పిరిన్దు = ఎడబాసి, ఇరుప్పార్ = ఉండువారలు, ఆర్ = ఎవరు?,
 మనమే = ఓమనసా, పేళు = నీవు చెప్పుమా!

తా॥ ఓమనసా! పరమోపకారకులగు స్వాచార్యులకు శిష్యుడు కైంకర్యము
 జేయగలిగినది వారీలోకమున పంచేసియుండువఱకేగదా! ఈ క్రమమును గుర్రెటిగియు
 ప్రేమలేక నట్టియాచార్యులను విశ్లేషించి యుండగలవార లేవరున్నారు?

శ్లో॥ అత్తైవకేవల మనన్య పరాలభేరక్ శుశ్రూషణాం నిజగురోరుపనేది వాంఛః ।

ఏనాం ప్రమేయసరిణిం ప్రతిపద్యమానాః కేవాత్యజన్తి నిజదేశిక పాదమూలమ్॥

(అవ.) శిష్యాచార్య నిష్ఠాక్రమము బహు దుస్సాధ్యమనుచున్నారు.

ఆళారియక్ శిచ్చనారు యిరై ప్పేణుమవక్
 తేళారుం శిచ్చనవక్ శీర్ వడివై, అశైయుడక్
 నోక్కుమవ నెన్నుం నుణ్ణరివై క్కేట్టువై త్తుమ్
 ఆర్కుమన్నేర్ నిత్తైయరిదామ్.

౩౫

ఆళారియక్ = ఆచార్యులైనవారు, శిచ్చక్ = శిష్యునియొక్క, ఆర్ ఉయిరై =
 పరమ భోగ్యమైన అత్త స్వరూపమును, ప్పేణుం అవక్ = రక్షించువారై యున్నారు,
 తేళు ఆరుం = జ్ఞానతేజోవిశిష్టుడగు, శిచ్చక్ = శిష్యుడు, అవక్ = తన యాచా
 ర్యులవారియొక్క, శీర్ వడివై = పరమశ్లాఘ్యమగు దివ్యమంగళవిగ్రహమును, అశై
 యుడక్ = మిక్కిలి యపేక్షతో, నోక్కుం అవక్ = రక్షించువాడై యుండ
 నలేను, ఎన్నుం = అని చెప్పబడు, మణ్ = పరమనూత్నమైన, అటివై = విజ్ఞానమును,

కేట్టువైతుం = అవగతముఁ జేసుకొనియును, ఆర్కుం = ఎవరికిని, అన్నేర్ = ఆ క్రమమందు, నిత్కై = నిలకడనొందియుండుట, అటేరు ఆమ్ = దుర్లభమగును.

తా॥ ఆచార్యులు తనశిష్యుని ఆత్మస్వరూపమును ప్రేమతో రక్షింపఁదగిన వారు. శిష్యుఁడు తమ యాచార్యులవారి తిరుమేనును మిక్కిలి యాదరాభిమానములతో రక్షింపఁదగినవాఁడు అను యీ నూత్నార్థముఁ దెలిసికొనియున్నను ఈ క్రమానుష్ఠానమున నిలువఁగలవారలు చాలా అరుదైయుండురు.

శ్లో॥ అస్తేసతో గురురనారతమాత్మరక్షౌం శిష్యః ప్రహృష్యకురుతాం గురుదేహరక్షౌం, అర్థం సునూత్నమిమమాకలయన్తి చిత్తే స్యాద్దుర్లభా భవతి వర్తన్తనితత్రనిష్ఠా ॥

(అవ.) పిన్నభూగరామ్ పెరుమాళ్ జీయర్ అనువారల నిష్ఠాక్రమమును దెలుపుచున్నారు.

పిన్నభూగరామ్ పెరుమాళ్ జీయర్, పెరున్దవత్తిల్

అన్బదువు మల్ మిక్కి వాణైయినాల్, నమ్మిళ్ళై

క్కాన వడిమైగళ్ శెయ్ అన్నిలైయై నన్నెళ్ళై

ఊనమఱ వెప్పొడుమోర్.

౩౬

నల్ శెళ్ళై = మంచిమనసా!, పిన్నభూగరామ్ పెరుమాళ్ జీయర్ = పశ్చాత్తుందరజేశకులు అనువారలు (వెనుక ప్రక్క నుందరముగ నుండువారు), పెరుం తివత్తిల్ = పరమపదమునందు, అన్బ అదువుమ్ = ప్రేమను, అల్ మిక్కి = నివర్తించి, మిక్కి = ఆతిశయించిన, అణైయినాల్ = ప్రీతిచేత, నమ్మిళ్ళైక్కు = శ్రీకలివైరి దానులకు, ఆన అడిమైగళ్ = స్వరూపానుమాపమైన కైంకర్యములను, శెయ్ = చేసిన, అన్నిలైయై = ఆస్థితిని, ఊనం అఱ = కొఱత దీరునట్లు, ఎప్పొడుదుం = ఏకాంతమునందును, ఓర్ = చింతించుచుండుము. (పెరుం తివత్తిల్ = అనుపాఠమైన యెడల గొప్పతపస్సునందు అని అర్థము.)

తా॥ ఓ మనసా! పిన్నభూగరామ్ పెరుమాళ్ జీయర్ అను మహాత్ములు, నిత్య విభూతియుండు ప్రేమలేక నమ్మిళ్ళైగారి దివ్యసన్నిధియుండుండి వారికి సకలవిధ కైంకర్యములను చేయుచున్నస్థితిని ఎల్లప్పుడును ధ్యానింపుమా.

శ్లో॥ అత్యాదరాన్నిజగురుం కలివైరిదాసం నిత్యాం విభూతి మవమత్య నిరన్తరంయః॥

శుశ్రూషతే స్తతరుమానస తస్యనిష్ఠాం పశ్చాన్తనోవారిపతే ర్తునిపుంగవస్య ॥

(అవ.) తమ మనస్సునుగూర్చి ప్రబోధించుచున్నారు. అందీపాశురమున చరమపర్వనిష్ఠాక్రమమునందే ప్రీతినుంచుమని యుచున్నారు.

ఆకారియర్గ శనై వరు మున్నాశరిత్ర
 ఆశారస్తన్నై యజీయాదార్, పేశుగిష్ట
 వార్తైగ్గై క్కేట్టు మరుళాడే
 పూరువర్గళ్ శీర్తనిలై దన్నై నెఱ్ఱోశేర్.

నెఱ్ఱో = ఓమనసా!, ఆకారియర్గళ్ = పూర్వాచార్యులు, అనైవరు అందఱును, ముక్ = పూర్వకాలముందు, ఆశరిత్ర = అనుష్ఠించిన, ఆకారంతన్నై అనుష్ఠానమును, అజీయాదార్ = తెలియనివారు, పేశుగిష్ట = చెప్పనట్టి, వార్తైగ్గై వచనములను, క్కేట్టు = వినియుండి, మరుళాడే = భ్రమనొందక, పూరువర్గళ్ పూర్వాచార్యులయొక్క, శీర్తనిలై తన్నై = క్లాఘ్యమైన (ప్రథమ పర్వస్థితిగ చరమపర్వస్థితియందే, శేర్ = చేరియుండువుగాక.

తా॥ ఓమనసా! పూర్వాచార్యుల అనుష్ఠానము నెఱుగనివారి మాటలను భ్రమింపక పూర్వాచార్యులందఱు నాదరించిన చరమపర్వనిష్ఠాక్రమమునందే ప్రణామముగ లిగియుండుమా! ప్రథమ పర్వనిష్ఠయనగా శ్రియఃపతి చరణారవిందః యందు ప్రావణ్యముగ లిగియుండుట. చరమపర్వనిష్ఠయనగా కృపాప్రసన్నమూర్త స్వాచార్య చరణసేవనములయందు ప్రావణ్యముగ లిగియుండుట. చరమపర్వనిష్ఠ పరమపదప్రాప్తి నిశ్చయము. తదనుష్ఠానము సులభము, పరమహితమునై యున్నదే॥ సర్వేపి పూర్వగురవః సమయేనయేన చేరు సమాకలయతా మయథావదేవ।

వాచో నిశమ్య వరమానస మా భ్రమీ స్త్వం వర్తస్వ పూర్వితరజేకవర్తకే

(అవ.) ఈపాశురమున ఆత్మికనాస్తికాది వివేచనచేసి నాస్తికులననాదాయాస్తికుల ననుసరింపుమని బోధించుచున్నారు.

నాత్తిగరుం నట్కలై యిక్ నన్నెటిశే రాత్తికరుమ్
 ఆత్తిక నాత్తికరుమా మివరై, ఓర్తునెఱ్ఱో
 మున్నవరుం పిన్నవరుం మూర్కరై న విట్టు, నడు
 చొన్నవరై నాళుం తొడర్.

నాత్తికరుం = ప్ర మేయములలో మూర్ధన్యుడగు సర్వేశ్వరుడు, ప్ర మేయములలో మూర్ధన్యముగు వేదమును లేదను నాస్తికులును, నలోకలైయిక్ నలో నెఱి ఆత్తికరుం = వేదాదిసచ్చాస్త్రములయందు ప్రతిపాదింపఁబడు మంచిమార్గమున బ్యాప్తులై ఈశ్వరుని వేదములను అంగగీకరించి వాటియందు భక్తిప్రపత్తులు

ఆ స్తికులును, ఆత్మికనాత్మికరుం = క్రిందఁజెప్పబడిన రెండింటియందుజేరిన ఆ స్తిక
నాస్తికులును, ఆమ్మవరై = అనువీరలు ముగ్ధులని, ఓర్తు = విచారించి, నెట్టే =
ఓ మనసా !, మున్నవరుం = ముందుఁజెప్పబడిన నా స్తికులును, పిన్నవరుం = వెనుక
జెప్పబడిన ఆ స్తికనా స్తికులను, మూర్కూర్ ఎన = మూర్ఖులు అని, విట్టు = విడచి,
నడుచ్చొన్నవరై = నడుమఁజెప్పబడిన ఆ స్తికులను, నాగుం = ఎల్లప్పుడును,
తొడర్ = అనుసరింతువుగాక.

తా॥ ఓమనసా ! లోకమునందు నా స్తికులు, ఆ స్తికులు, ఆ స్తికనా స్తికులు
అను మూడువిధములగు చేతనులలో మొదటివారిని చివరివారిని మూగ్ధులనివిడిచి
చక్కగ నాలోచించి మధ్యవారగు ఆ స్తికుల నెల్లప్పుడును అనుసరింతువుగాక.

శ్లో॥ యేనా స్తికా హృదయతాఁ విజహీహిమూర్ఖాఁ తానప్యపాకురుయ ఆ స్తిక
నా స్తికౌశ్చ ।

యేత్వాస్తికానయపథాన్నపరిచ్యవస్తే తానన్యహం పరిచినుష్వ తమోప హస్తౌక్॥

(అవ.) నువాసనగల వస్తువుతోఁజేరిన వస్తువులన్నియు పరిమళమిళితములగు
నట్లు నుగుణవంతులతోఁజేరినవారికి నుగుణములేకలుగునని యానతిచ్చుచున్నారు.

నల్ల మణముళ్ళ దొడ్డై నల్ల యిరుప్పదట్టు

నల్ల మణముడ్డామ్ నయమదుపోల్, నల్ల

గుణముడై యోర్ తంజుభుడకొ కూడియిరుప్పారు

కుణమదువేయామ్ శేర్తికొణ్ణు.

౭౯

నల్లమణం = మంచిపరిమళము, ఉళ్ళగుపిడ్డై = కలిగియున్న ఒకవస్తువును, నల్ల
ఇరుప్పదట్టు = సంబంధించియుండు మఱియొకవస్తువునకుఁ గూడ, నల్లమణం =
మంచిపరిమళము, ఉడ్డామ్ = కలుగునుగదా !, నయమదుపోల్ = ఆ న్యాయము
ననుసరించి, నల్లగుణం = మంచిగుణములు, ఉడైయోర్ తంజుభుడకొ = కలిగినవారి
తోడ, కూడియిరుప్పారు = చేరియుండువారికిని, శేర్తికొణ్ణు = సహవాససంబంధ
మునుబట్టి, కుణమ్ అగువే ఆమ్ = ఆమంచిసుగుణములే కలుగును.

తా॥ దివ్యపరిమళ మిళిత కస్తూరికొది సుగంధద్రవ్యములతో సంబంధించిన
పదార్థములకన్నిటికిని వాటి నువాసన యబ్బునట్లు దివ్యకల్యాణగుణ పరిపూర్ణులగు
సత్పురుషులు సాంగత్యమువలన నికరులకును అకల్యాణగుణము లలవడును. ఇందు
సందియములేదు.

శ్లో॥ ఆమోదవత్సుసుమసంవల నేన య ద్వదామోదవాక భవతికేకభరోఽప్యగన్ధః ।

తద్యదభవంతి గుణవజ్జనసంగమేన వీతాగుజైరపి జనా గుణవస్తవీవ ॥

(అవ.) సత్సంగత్యమువలన సద్గుణము లలవడునట్లు దుస్సంగత్యమువలన దుర్గుణము లలవడు ననుచున్నారు.

తీయగస్త ముశ్యన్తాన్తై చేర్ద్దిగుప్ప దొన్తుక్కు

తీయగస్త మేఱుం తిఱుదుపోల్, తీయ

గుణముడై మూర్ శబ్దభుడక్ కూడియిరుప్పార్కు

కుణుదువే యామ్ శెఱివుకొణ్ణు.

2

తీయగస్తం = దుగ్గంధము, ఉశ్యగు ఒన్తై-కలిగిన యొక పదార్థమును, శేర్న్దై సంబంధించి, ఇరుప్పకొన్తుక్కు = ఉండు మఱియొక వస్తువునకు, తీయగస్తమ్ = దుగ్గము, ఏఱుమ్ = వ్యాపించునుగదా!, తిఱుమ్ అనుపోల్ = ఆప్రకారముగ, తీ గుణం ఉడయోర్ శంగభుడక్ = దుర్గుణములు గలవారినో, కూడియిరుప్పార్కు చేరియుండువారిని, శెఱివుకొణ్ణు = విశేషించి, కుణం అదువే = ఆ దుర్గుణము ఆమ్ = కలుగుచుండును.

తా॥ దుగ్గంధపదార్థములతోఁ జేరినవాటికి దుగ్గంధము సంభవించునట్లు దుగ్గుణములు గలవానితో జేరినవానికి దుర్గుణములే కలుగును. సద్గుణములుగాని దుర్గుణములుగాని పట్టుబడుటకు సాంగత్యమే కారణముగాన వివేకము గలవారు సత్సంగత్యమునే సంపాదించఁ బ్రయత్నింపడవలయును.

శ్లో॥ యత్పూర్తిగస్తమిలిసం సముపైతిగస్తు తత్పూర్తిగస్తమచిరా నుపశామతే హి ।

ఏతత్క్రమేణ రహితేషు గుణోఽపిలోకే నిర్వ్యాకో గుణాకో భజతి నిర్వ్య గుణాశ్రయే

(అవ.) పెద్ద లుపదేశించినదాని నుపదేశింపక, తనకు తోచినదాని నుపదేశింప (చాలనిదానికి) ఈ వాగ్ద అనాపదేశ పరంపరాప్రాప్తము అని బోధించుచు వారలు మహామూర్ఖులని శెలవిచ్చుచున్నారు.

మున్నోర్ మొట్టిస్తముతై తప్పామల్ కేట్టు

పిన్నోగ్దు తామదనై ప్పేళాదే, తన్నెళ్ళిల్

తోన్దొనదే శొల్లి యిదుకుత్త వుపదేశ వర

వాన్దొదెన్బ్ మూర్కరావార్.

మున్నోర్ = పూర్వాచార్యులు, మొట్టిన్ద = సాదించిన, ముత్తై = క్రమమును, తప్పానుల్ = ఆ మూలాగ్రము, కేట్టు = విని గ్రహించి, పిక్ తామ్ = అటు వెనుక తాము, అదనై = ఆ క్రమమును, ఓర్న్దు = విచారించి తెలిసికొని, పేశాడే = ఒకరికిఁ జెప్పక, తన్నెజ్జైల్ = తమ మనస్సునందు, తోన్ద్రొనదే = తోచినదానినే, కొల్లి = పరుల కుపదేశించుచు, ఇను శుత్త ఉపదేశ వరపు ఆన్ద్రుదు = ఇది సదా చార్య పరంపరాప్రాప్తముగా వచ్చిన పరమార్థము అని, ఎన్నర్ = అనెడువారు, మూర్క్కర్ = మూఢతములు, ఆవార్ = అగుదురు. (శుత్త ఉపదేశవరవార్తై = శుద్ధ మైన ఉపదేశమార్గముగవచ్చిన మంచివార్త అనియు పాఠము గలదు.)

తా॥ పూర్వాచార్యులు సాదించియుండు ఉపదేశక్రమముల నామూలాగ్రము క్రమముఁదప్పక విని అదేక్రమమును ఒకరి కుపదేశింపక తమమనస్సునకుఁదోచిన దానిని పరులకుఁజెప్పి అంతటితో నూరుకొనక ఇది అనాగృహపదేశపరంపరాప్రాప్త మైన పరమార్థము అనిచెప్పెడువారలు వివేకహీనులగు మూఢాత్ములు.

శ్లో॥ ప్రాచాంవచాంసి సకలానినిశవ్య సవ్యక్ చిత్రేనతాన్యవహితేన నిజేనమత్వా ।
నైవోపదిశ్య కథయన్తియథావభాసం శుద్ధాన్వియోఽయమితియే బతతేహిమూఢాః ॥

(అవ.) ఈరీతిగ సదాచార్యప్రభావాదులు నానతిచ్చి ఈపాశురమున నట్టి సదాచార్యుల నాశ్రయించి యుజ్జీవింపుడని యుపదేశించుచున్నారు.

* పూరువాళారియర్గళ్ పోద మనుట్టానజ్గళ్
కూరువార్ వార్తైగల్లై కొణ్ణునీర్ తేటి,
ఇరుళ్తరు మాళ్ళాలత్తై యిన్బమున్దు వాల్మున్
తెరుళ్తరు మాదేశిగనై చేర్న్దు.

29

పూర్వాళారియర్గళ్ = పూర్వాచార్యులవారియొక్క, పోదం = తత్త్వ యాథాత్మ్యావబోధమును, అనుట్టానజ్గళ్ = అనుష్ఠానములను, కూరువార్ = హితముగఁ జెప్పనట్టి మహామహులయొక్క, వార్తైగల్లై = వార్తలను, కొణ్ణు = గ్రహించి, నీర్ తేటి = మీగలు వివేకవంతులై, ఇరుళ్తరుం మాళ్ళాలత్తై = అజ్ఞానాంధకార మును వ్యాపింపఁజేయు నీమహామహీమండలమున నే, ఇన్బం ఆన్ద్రు = సంతోషమును పొంది, తెరుళ్తరుమ్ = మంచివిజ్ఞానమును కలుగఁజేయునట్టి, మాదేశిగనై =

మహామహిమాన్వితః డగు సదాచార్యులను, శేర్ష=ఆశ్రయించి, వాఙ్మం =
సుఖింతురుగాక.

తా॥ చేతనులారా! పూర్వాచార్యుల జ్ఞానానుస్థానములను ఆత్మకు హితము
లగువార్తలను మీరుగ్రహించి వివేకమును పొంది నిర్మలమనస్కులై ఈ లోకమునందు
జ్ఞానప్రదానముఁజేసి యందఱిని తరింపజేయునట్టి పరమోపకారకులైన సదాచార్యుల
నాశ్రయించి సుఖింపుఁడు. అని యిట్లు మహర్షిమైన సదుపదేశరత్నములను మాలి
కగ జేర్చి శ్రీమణివాళమహామునులు మన కనుగ్రహించిరి.

శ్లో॥ ప్రాచాం ప్రబోధచరణే విమలే గురూణాం యే వ్యాహరంతి తదాహృతయాపదవ్యాః
ప్రజ్ఞానిధిం గురువరం ప్రతిపద్యతో కా మోహస్పదే జగతి సమ్ప్రీతి మోడిషీధ్యమ్ ॥

(అవ.) ఈ ప్రబంధమునకు ఫలశ్రుతి ననుగ్రహించుచున్నారు.

* ఇన్ద్ర పువదేశరత్నమాలై దనై ౨

శిన్దైదన్నిల్ నాళుం శిన్దిప్పార్, ఎన్దై

యెతిరాశర్ ఎన్నరుళుక్కెన్దు మిలక్కాగి

శదిరాగ వాఙ్మన్దిడువర్ దామ్.

23

ఇన్ద్ర ఉపదేశరత్నమాలై తనై = ఈ 'ఉపదేశరత్నమాలై' అను ప్రబంధమును.
శిన్దైదన్నిల్ = మనస్సునందు, నాళుం = ఎల్లప్పుడును, శిన్దిప్పార్ = అనుసంధించు
వారలు, ఎన్దై = మనకు స్వామియైన, ఎతిరాశర్ = ఎమ్మెరుమానార్ల యొక్క.
ఇక్ = ఇంపైన, ఆరుళుక్కు = దివ్యకృపకు, ఎన్దుం = సర్వకాలములయందును,
ఇలక్కాగి = విషయభూతులై, శదిరాగ = అతిశ్లాఘ్యముగ, తామ్ = తాము,
వాఙ్మన్దిడువర్ = సుఖమును బొందెదరు.

తా॥ ఈ 'ఉపదేశరత్నమాల' అను ప్రబంధమును ఎల్లప్పుడును ధ్యానిం
యనుసంధించువారలు శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌముల దివ్యకృపకుఁ బాత్రులై
మేలైన పరమసౌఖ్యముల బొందుదురుగాక!

శ్లో॥ ఏనాంగులై రనుగుణై రుపదేశరత్నమాలా మేనాం దధతియే హృదయేననిత్యమ్
అస్తద్గురోర్యతిపతేః కరుణాప్రవాహపాత్రీకృతాః పరమ సమ్పదమాశ్రయన్తే

ఉపదేశరత్నమాలా సమాప్తా

శ్రీమణవాళ మహామునుల విషయముగ 'ఎటుమ్మిఅప్పా'

అను ఆచార్యులు సాదించిన శ్లోకము.

మన్నుయిర్ కా శిక్షే మణవాళమామునివన్

పొన్నడియాం శెణ్ణమల పోదుకత్తై ఉన్ని,

శిరత్తాలే తీణ్ణిల్ అమానవనుం నమ్మై

కరత్తాలే తీణ్ణిల్ కడన్.

28

మన్ ఉయిర్ కాళ్ = సుస్థిరవిజ్ఞానవిభూతులుగల చేతనులారా!, ఇక్షే=ఈ
లోకమందు, మణవాళమామునివన్=మణవాళమహామునులయొక్క, పొన్ అడిఆప్=
పరమరమణీయ శ్రీపాదములను, శెంకమలపోదుగత్తై = ఎఱ్ఱ తామర పువ్వుములను,
ఉన్ని = మననముజేసి, శిరత్తాలే = మీశిరస్సులచే, తీణ్ణిల్ = స్పృశించితిరేని,
అమానవనుం=మానవాతీతపురుషుఁడు, నమ్మై = మనలను, కరత్తాలే = తనశ్రీహస్త
ములచేత, తీణ్ణిల్ = స్పృశించుట, కడన్ = అతని ధర్మమైయున్నది.

తా॥ చేతనులారా! ఈభూమియందు శ్రీమణవాళమహామునులయొక్క శ్రీమ
త్పాదారవిందములను నిరవధిక భక్తిప్రపత్తులతో స్పృశించితిరేని ఆయమానుషుఁడు
మనలను తన శ్రీహస్తముచే స్పృశింపగలడు. అందుచే బరమపదమును భగవదనుభవ
మునకు దగిన అప్రాకృత దివ్యమంగళ విగ్రహమును లభించును.

శ్లో॥ అంగాను పంగిపురుషా రుచిరోపయన్తు రత్నాభిలష్యపదరక్త సరోజనూనే ।

సశ్రద్ధ మాత్తశిరస్త్వాదిసంస్పృశేను ప్రాప్తః సనోధ్రువమమానవపాణిసంగః॥

అభ్యూర్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

తిరువాయ్ మొழినూర్మనాది అవతరణిక

తులూమూలావతీర్ణాయ తోషితాశేషసూరయే
 రమ్యజా మాతృమునయే శేషాంశాయాస్తు మంగళమ్.
 తులూయమతులే మూలే పాడ్జ్యే కు న్నీపురీవరే ।
 శ్రీశేషాంశోద్భవం వందే రమ్యజామాతరం మునిమ్ ॥

ఈ ప్రబంధము నిత్యానుసంధానమున పనునాల్గవ విభాగము. దీనిని సాచినవారు శ్రీ మణవాళ మహామునులు. తిరుమొట్టి యొక్క దశక సారార్థము సంగ్రహించి, అచ్చటి అద్యంతపదములచే యిచ్చటను నాద్యంతములతో, బొంపఱచి అంతాదిప్రబంధముగ నతివిలక్షణ ప్రక్రియతో తోతోత్తర కవితా నిపులగు శ్రీ మణవాళమహామునులు ప్రసాదించిరి. ఇందు నూలు పాకురము లున్న దశకార్థమును సంగ్రహముగఁ జేసి శ్రీనమ్మాళ్వార్లము శరణుఁజొచ్చుచున్నారు.

శ్రీయఃపతియైన సర్వేశ్వరుఁడు నమ్మాళ్వార్లకు నిరవద్యహృద్య విశదత జ్ఞానపూర్తి ననుగ్రహించెను. శ్రీ భగవత్ నిర్దేశముక కృపాకటాక్ష పాత్రభూతుల నాళ్వారులును 'తిరువాయ్ మొట్టి' మొదలైన దివ్యప్రబంధములను పాడిరి. అనంతరము తమ నిరవధిక దివ్యకృపచే మాధురకవి ప్రభృతులగు సజ్జనులకు శ్రీవాల్మీకి కృతశలపులకునువలె నుపదేశించిరి. కొంతకాలమునకు పదప నీ దివ్యప్రబంధము సంతకుచిత ప్రచారములుకొఁగా శ్రీమన్నాథమునులను విశేషముగఁ గటాక్షించి వారికి దివ్యజ్ఞానమును గలుగజేసి, అదివ్యచతుర్ములముగ శరణాగతిపురస్సరము దీర్ఘశరణాగతియగు తిరువాయ్ మొట్టి మొదలగు దివ్యప్రబంధములఁ బ్రకాశించి జేసిరి. ఆనాథమునులును దివ్యప్రబంధముల ధారకపోషకములుగ ననుసంధించుఁ 'తురుక్కైక్కావలప్పకొ' ఉయ్యకొణ్డార్ మొదలగువారి కుపదేశించిరి. తరువాత వారు శ్రీమణక్కోల్ నమ్మిద్వారా శ్రీమన్నాథమునుల పాత్రులగు శ్రీమదాళవ్దర్లకు ననుగ్రహించిరి. తరువాత వారును వారి దివ్యకటాక్షపాత్రులగు శ్రీమద్రామ నుజ మునిసార్వభౌములును నీ దివ్యప్రబంధముల నభివృద్ధినిొందించిరి. ఇట్లు గోవిళ్ల మారాధిప, భట్టార్య, నిగమాంతమునిపర్యంత ముపదేశ పరంపరాగతముగు నీ భగవద

మయ సుధారసము శ్రీఃస్తూత్వాత్పరావతారమగు 'శ్రీ నమ్మిళ్ళై' యను లోకా చార్యులచే నెల్లెడలను ప్రవహించునట్లు మహాభివృద్ధి నొందెను.

ఇట్టి దీర్ఘ శరణాగతిహాపమగు తిరువాయ్ మొట్టి నాథ, యామున, యతివరాదు లచే నభివృద్ధమగుటచేతనే "తిరువరుళ్ మాల్" అనియు "నాథం పంకజనేత్ర" అనియును తనియన్లచే నీ సంప్రదాయక్రమము దేవాధిపులవఱకును ప్రదర్శింపఁబడి నది. ఇట్టి విలక్షణ పరంపరాప్రాప్తమైన ఈట్లు సంప్రదాయక్రమమునకు దేశికు లగు దేవాధినాథులచేఁ గృపతో గటాక్షింపఁబడిన "తిరుమలైయాత్వార్" మూల ముగ శ్రీ మణివాళమహామునులగు మహాసముద్రమున వచ్చి చేరినది. ఇట్లు 'ముప్ప త్తాతాయీరప్పడి' వ్యాఖ్యానమును సమభివృద్ధము నొనరించుటచే వీరి తిరుముఖమండ లమునుండి తిరువాయ్ మొట్టి సారస్వార్థములను వినవలయునని శ్రీ రంగనాథులు నైతము గుతూహలపడిరి.

ఏవంవిధ నిరవధిక మాహాత్మ్యసంపన్నులగు శ్రీ మణివాళ మహామునులు తమ దివ్యానుభవమున కనుకూలముగను, దుర్గ్రహ దివ్యప్రబంధ రహస్వార్థములనెల్ల నెల్ల యును దెలిసికొని యుజ్జీవింతుట కనువుగను, "శొల్లుం పారుళుం తొకురైత్తాక్" అనునట్లు శబ్దాగ్ర సాభాగ్యోపశోభితమగు నీ తిరువాయ్ మొట్టి నూన్ ద్రిన్దాది ప్రబంధ మును ప్రసాదించిరి.

ఈ ప్రబంధమున ననేక నియమనిబంధనములున్నవి. అవియేవి? అనఁగా—
(1) 'కణ్ణా' అను ఛందోమయములై పాశురములన్నియునుండుట, (2) ప్రతిపాశు రమునను పూర్వార్థమున నొక్కొక్క తిరువాయ్ మొట్టి సారార్థమును సంగతినిఁ బొందుపఱచుట, (3) అన్నిపాశురములయందును ఆత్మార్థతిరునామమును బొందుపఱ చుట, (4) దానిలోని తాత్పర్యములను ఆత్మార్థ పర్యంతము సమన్వయముఁజేయుట, (5) అన్దాది నియమముతో పాశురక్రమముండుట అను నైదు నియమములు బాగుగఁ బరిపాలింపఁబడినవి. తిరువాయ్ మొట్టి సారార్థప్రతిపాదకమగుటచే "తిరువాయ్ మొట్టి నూన్ ద్రిన్దాది యాడేనై" అనునట్లు సరసమైన నిరూపక నామధేయములతో నలరారుచున్నదై, ఒక్కొక్క తిరుమొట్టి కొక్కొక్క పాశురముచొప్పున నున్నందున నూరుపాశురములగలదై, నిరతిశయ భోగ్యధూతమై అతివిలక్షణ ప్రబంధశేఖరమై యలరారుచున్నది.

శ్రీ పెరియటియర్ తిరువడిగళే శరణమ్.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

అఘ్వాన్, ఎమ్మెరుమానార్, జీయర్, తిరువడిగళే శరణమ్.

సామవేదసారముగు 'తిరువాయ్ మొట్టి' దివ్యప్రబంధమునకు
సారసంగ్రహదూపముగను (పదిపాశురముల కొక్కొకపాశురము చొప్పున)

అఘ్వాన్ల శరణవరణదూపముగను

శ్రీ మణవాళమహామునులు ప్రసాదించిన

తిరువాయ్ మొట్టి నూత్రిన్దాది.

(త ని య స్తు)

(శ్రీపితౌళికంజీయర్లువారు సాదించినవి)

(సే రై న్దాది)

అల్లుం పగలు మునుబవిప్పార్ తజ్జఘుక్కు

చ్చొల్లుం పొరుఘం తొగుత్తురై త్తాక, నల్ల

మణవాళమామునివక్ మాఱక్ మత్తైక్కు

త్తణవాగ నూత్రిన్దాది తాక.

౧

నల్లమణవాళ మామునివక్ = పరమశ్వాఘ్నములగు శ్రీమణవాళమహామునులు,
అల్లుం పగలుం = రాత్రింబవళ్లును, అనుబవిప్పార్ తంగఘుక్కు = (తిరువాయ్ మొట్టిని)
అనుభవించువారికి (సౌకర్యముగ గణగఁజేయుటకై), చొల్లుం పొరుఘం = తిరువాయ్
మొట్టియందలి శబ్దములను అర్థములను (అదే శబ్దార్థములను), తొగుత్తు = సంగ్రహించి
చేర్చి, మాఱక్ మత్తైక్కు = శ్రీనమ్మాఘ్వాన్లయొక్క దివ్యప్రబంధముగు సామవేద
సారమైన తిరువాయ్ మొట్టికి, తణవాగ = పొందికతో, నూత్రిన్దాది తాక = 'తిరు
వాయ్ మొట్టి నూత్రిన్దాది' యను ప్రబంధమును, ఉరైత్తాక = ప్రసాదించిరి.

తా॥ మహామహానీయులును, పరమకౌరుణికులునగు శ్రీ మణవాళమహామునులు
గురితమును తిరువాయ్ మొట్టిని అనుసంధించి యానందము ననుభవించువారలకు
మిక్కిలి యనుకూలముగ, అందలి శబ్దార్థములనే చేర్చి, పదిపాశురముల కొక్కొక
పాశురముగ సంగ్రహించి, సహస్రగాథాపరికర్తమగు తిరువాయ్ మొట్టి దివ్యప్ర
బంధమునకు తిరువాయ్ మొట్టి నూత్రిన్దాది యను ప్రబంధమును సాదించిరి.

మన్ను పుగల్ శేర్ మణవాళమామునివ
తన్నరుళాల్ ఉట్పారుళ్ గళ్ దన్నడనే, శొన్న
తిరువాయ్ మొట్టి నూన్ ద్రిన్దాది యా త్తేనై
ఒరువాదరున్దు నెజ్జై యున్దు.

9

నెజ్జై = ఓ మనసా! మన్ను = స్థిరముగనుండు, పుగల్ = కీర్తి, శేర్ = చేరియుండు, మణవాళ మామునివ = మణవాళ మహామునులు, తన్నరుళాల్ = తమకృపచే, ఉట్పారుళ్ గళ్ దన్నడనే = గంభీరమైన అగ్రములతో, శొన్న = సాదించిన, తిరువాయ్ మొట్టి నూన్ ద్రిన్దాది, అమ్ = అనునట్టి, తేనై = మధువును (తేనెను), ఉన్దు = పొంది, ఒరువాడు = విడువక, అరున్దు = అనుభవింపుమా!

తా॥ ఓ మనసా! మహా యశస్సంపన్నులగు మణవాళమహామునులు నిరతి శయమగు కృపతో సాదించిన, గంభీరాగ్రవిశేషముతోఁ గూడియుండు తిరువాయ్ మొట్టి నూన్ ద్రిన్దాది యను తేనెను ఎప్పుడును విడువక అనవరతము అనుభవింపుము.

శ్లో॥ తత్రాదిమేతు శతశేతవాద్యే సమ్యగ్దణాకృతి విధూతినమేత మీశమ్ ।
అధ్యక్షయక్ పరమగుహత స్తదీయా తద్దాస్య యోజితమనా శృతజిద్బభూవ॥

* ఉయర్వే పరన్నడియై యుళ్ళదెల్లాం తాన్ కణ్ణు
ఉయర్వేదనేర్ కొణ్ణురైత్తు, మయర్వేదుమ్
వారామల్ మానిడరై వాట్టిక్కుమ్ మాఱన్ శొల్,
వేరాక వే విళైయుమ్ వీడు.

10

ఉయర్వు ఏ = బొన్నత్యమును (దేవాధిదేవత్యమును) పొందియుండు, పరన్ = పరమేశ్వరునియొక్క, పడియై = ప్రకారమును, ఉళ్ళగు ఎల్లామ్ = ఉన్నవానినన్నిటిని, ఉయర్ = ఉన్నతమైన, వేదమ్ శేర్ కొణ్ణు = వేదసారాంశమునుగొని, ఉరైత్తు = ప్రసాదించి, మయర్వు = అజ్ఞానము, ఏదుమ్ = కొంచెమైనను, వారామల్ = రాకుండునట్లు, మానిడరై = మనుష్యులను, వాట్టిక్కుమ్ = సుఖింపఁజేసెడు, మాఱన్ = (సకలచేతనోజ్జీవికాములగు) సమ్రాట్వారు శొల్ = దివ్యనూక్తియొక్క, వేర్ ఆగ = మూలముగ, వీడు = మోక్షలాభము, విళైయుమ్ = కలుగును.

తా॥ సర్వస్థాత్పరుఁడగు శ్రీయఃపతియొక్క స్వరూపరూపగుణవిభూతుల నన్నిటిని వేదచ్ఛామునుగొని ప్రసాదించి అజ్ఞానము కలుగకుండునటుల చేతనులను గాపాడునట్టి సమ్రాట్వారు దివ్యనూక్తిమూలముగ పరమపదము లభించును.

* వీడు శేయ్దు మద్ నైజైయుమ్ మిక్కపుగల్గ్ నారణన్తాల్
నాడు నలత్తాలడైయ నన్దురైక్కుమ్, నీడుపుగల్గ్
వణ్ణురుగూర్ మాఱ్ ఇన్ద మానిలత్తోర్ దామ్వాఱ్,
పణ్బుడనే పాడి యరుళ్ పత్తు.

9

నీడు పుగల్గ్ = విక్రమించిన కీర్తిగల, వణ్ = సమృద్ధమగు, కురుగూర్ =
తిరునగరికి నిర్వాహకులగు, మాఱ్ = నమ్మాళ్వార్లు, ఇన్ద = ఈ, మానిలత్తోర్ =
భూమియందుండవారు, వాఱ్ = సుఖించునట్లు, పణ్బుడనే = కృపాగుణముతో,
పాడియరుళ్ = పాడికృపజేసిన, పత్తు = ఈ పదిపాశురములును, మద్ నైజై
యుమ్ = భగవద్వ్యతిరీకమైయుండు సమస్తమైనవానిని, వీడుశేయ్దు = వదలునట్లు
చేసి, మిక్క = అతిశయమైన, పుగల్గ్ = కీర్తిగల, నారణన్తాల్ = శ్రీసున్నారాయ
ణునియొక్క, తాళ్ = శ్రీపాదమాలను, నాడు = లోకములోని వారందఱును, నల
త్తాల్ = అపేక్షచే, అడైయ = ఆశ్రయింపగ, నన్దు = బాగుగ, ఉరైక్కుమ్ =
కరుణచే బ్రసాదించురు.

తా॥ నమ్మాళ్వార్లు చేతనులయెడ తమకుగల యవ్యాజవాత్సల్యముచే ప్రసా
దించిన “వీడుమిక్ నాద్ నైజైయుమ్” అను పది పాశురములును ప్రతిబంధకములైన
వాని నన్నిటిని దొలగించి, సకలచేతనులును శ్రీయఃపతియొక్క పాదారవిందము
లను ఆశ్రయించునట్లు చేయఁగలవు.

శ్లో॥ సంపారిణోఽపి జిహ్వుక్షుర సాదయాశు రల్పాస్థితేతర పునుగ్గ గుచిం నిరన్యత్ ।
తత్త్వగపూర్వ హరిధి క్తి నుధాం బుధానా ముద్దీపిని ముపదిజేత మునిర్ద్వితీయే ॥

‘పత్తుడై యో ర్కెన్దుమ్ పరనెళియనామ్ పిఱప్పాల్
ముత్తిదరు మానిలత్తీర్ మూణ్ణురన్బాల్, పత్తిశేయు
మెన్దురై త్త మాఱన్దః శొత్తాల్ పోమ్
నెడుగచ్చెన్ద పిఱప్పా మజ్జైరై.

3

పరణ్ = సర్వేశ్వరుడు, పత్తు = భక్తి, ఉడయోర్క్కు = కలవారికి, ఎన్దుమ్ =
ఎల్లప్పుడును, ఎళియణ్ = సుభుఁడు, ఆమ్ = అగును, పిఱప్పార్ = అవతారముచే,
ముత్తి = మోక్షమును, తరుమ్ = ఇప్పించును, (కాఁగట్టి వాడు అవతరించుటకుఁ
దగినట్లు) మానిలత్తీర్ = ఈ గొప్పభూమియందుండే తమలారా!, మూణ్ణు అవకా
శార్ = (విధివలనగాక) అత్యంత ప్రేమచే, పత్తిశేయుమ్ = (వానియందు) భక్తిని

చేయుడు, ఎన్ఱు ఉరైత్త = అని ప్రసాదించిన, మాఱ్ = నమ్మాళ్వార్లయొక్క, ఇఱ్ = ఇంపగు, శొల్లార్ = శ్రీనూక్తియగు తిరువాయ్ మొట్టియొక్క అనుసంధానముచే, పెడుగ = దీర్ఘముగ, శెన్ఱు = అనుసరించివచ్చిన, పిఱప్ప అమ్ = జన్మమగును, అమ్ శిఱై = క్రూరమైన చెఱ (బంధము), పోమ్ = విడిచిపోవును

తా॥ లోకులారా! సర్వేశ్వరుడు భక్తులకు ములభుడు. వాని యవతారముచే మోక్షము సిద్ధించును. ప్రేమాతిశయముతో వానియందు భక్తిజేయుడని ఆత్మార్లు ఆనతిచ్చిన తిరువాయ్ మొట్టిని అనుసంధించినయెడల జననాదిదుఃఖములు నివర్తించును. శ్లో॥ దూరస్థ మప్యథమునిః కమలాసహాయమైచైచ్చ స్సముదభవశతై స్సులభీభవంతమ్ । ఆఖ్యాయ భక్తిమపి తత్రవిధాయ తస్య సేవాం చకౌఙ్క్ష కరణత్రయ తస్త్వతీయే॥

అజ్ఞితైయ పుట్కళ్ దమ్మై ఆఱ్ఱియానుక్కు, సీర్
ఎఱ్ శేయలై చొచ్చిల్లుమెన ఇరన్ఱు, — విఱ్ఱ
నలగ్గియదుం మాఱ్ ఇగ్గే నాయగనై తేడి
మలగ్గియదుం పత్తివళమ్.

౪

మాఱ్ = ఆత్మార్లు, అమ్ = గమ్యమైన, శిఱైయ = టెక్కలుగల, పుట్ కళ్ తమ్మై = పక్షులను, ఆఱ్ఱియానుక్కు = చక్రాయుధుడగు సర్వేశ్వరునకు, సీర్ = మీరు, ఎన్ శేయలై = నాయొక్క చేష్టితమును, శొల్లమ్ ఎన = విన్నపము చేయుమని, ఇరన్ఱు = ప్రార్థించి, విఱ్ఱ = మిక్కిలి, నలగ్గియదుమ్ = ఉత్సాహముచెడియుండు నదియును, ఇగ్గే = ఈలోకమందు, నాయగనై = నాయకుడగు శ్రీయఃపతిని, తేడి = కదకి, మలగ్గియదుమ్ = చాంచల్యము నొందియుండుటను, పత్తివళమ్ = భక్తిప్రభావమే అగును.

తా॥ నమ్మాళ్వార్లు పక్షులు మొదలగువానితో శ్రీయఃపతియొద్దకు వెళ్లి తమయొక్క కొఱతను విన్నపముచేయుమని ప్రార్థించుటయును, అత్యోజ్జీవనవిషయమందు వినుగుజెందుటయును, సర్వేశ్వరుని విషయమందు మిగుల చాపల్యము గలిగియుండుటయును మొదలగునవి భక్తిప్రభావమే యనదగియున్నది.

శ్లో॥ తత్కృష్ణితానధిగమేవ మునిర్విషణ్ణః ప్రాప్తోదకాఙ్గ హరిభుక్తవియుక్తనార్యాః । సర్వాపరాధ సహతామ వబోధ్యదూతై శ్శృకేస్స్విదోష పరతామలునాచ్చతుగ్ధే॥

వళంమిక్కమాల్ పెరుమై మన్నుయిర్ తణ్ణై
ఉళమున్దు అంకూడురువ వోర్న్దు, — తళర్వున్దు
నిత్య—97

నీజనినై మాటనై మాల్ నీడిలగు శీలత్తల్
పాజ్గుడనే శేర్త్తా పరిన్దు.

౫

వశమ్ = సౌందర్యము, లేక అనేకపదార్థములు లేక బలము, మిక్క = అతిశయించియుండు, మాల్ = సర్వేశ్వరునియొక్క, పెరుమై = మహిమయును, మక్ ఉయిరిక్ తన్నై = అణువైన ఆత్మయొక్క స్వభావమును, ఉశ్శమ్ ఉత్తరు = హృదయమందుపడుటచే, అజ్గు = ఆదశయందు, ఉడురువ = నిరూపించినపుడు, ఓర్న్దు = పూర్తిగవిచారించి, తశర్ పుర్లు = మిక్కిలి శైథిల్యమునొంది, నీజనినై మాటనై = విడిచి ఆశ్రయఃపతికి క్షామ్యమును గలుగజేయదలచెడు నమ్మాళ్వార్లను, మాల్ = ఆశ్రితవ్యామోహముగల సర్వేశ్వరుఁడు, నీడు = దీర్ఘమై, ఇలగు = ప్రకాశించునట్టి, శీలత్తల్ = శీలగుణముచే (మంచి స్వభావముచే), పరిన్దు = స్నేహించి, పాజ్గుడనే = సంతోషముతో, శేర్త్తా = ఆలింగనము చేసికొనెను.

తా॥ సకలవిధ సంపదలు నతిశయించియుండు సర్వేశ్వరుని మహిమయును ఈ చేతనుని స్వభావమును హృదయమందుఁ దగిలి చక్కగా విచారించి శైథిల్యము నొంది యాశ్రయఃపతికి మేలిమిని కలుగఁజేయఁదలచెడు నమ్మాళ్వార్లను సర్వేశ్వరుఁడు శీలగుణముచే స్నేహించి సంతోషముతో కాఁగిలించికొనెను.

స్తో॥ స్వాలింగనాదిచపలే పుష్పోత్తమేపి స్వాయోగ్యతా మభిదధ ద్విముఖశ్శతారిః ।
త్రైవిక్రమాదిచరితం ప్రతిబోధ్యతేన నీతస్స్వశీల వశతామథ పచ్చమేభూత్ ॥

పరివదలీశక్ పుడియై ప్పణ్బుడనే పేళి

అరియనలక్ ఆరాధనై క్కెన్దు, — ఉరిమై యుడక్

ఓది యరుళ్ మాఱక్ ఒచ్చివిత్తా ఇవ్వులగిల్

పేదైయర్ గళ్ తజ్గళ్ పిఱప్ప.

౬

పరివదల్ = (నిఖిలపేయప్రత్యనీకుఁడై) కల్యాణగుణములతో నిలయభూతుఁ డగు, ఈశక్ పుడియై = సర్వేశ్వరుని యారాధించెడు స్వభావమును, పణ్బుడనే = (పరిపూర్ణుఁడగుటచే) సమర్పించినది గొని తృప్తిజెందెడు స్వభావముతో, పేళి = ఆనతిచ్చి, ఆరాధనైక్కు = తిరువారాధనకు, అరియక్ = దుర్లభుఁడగువాఁడు, అల్లక్ ఎన్దు = కాఁడు అని, ఉరిమైయుడక్ = అంతరంగస్నేహముతో, ఓది అరుళ్ = ఆనతిచ్చిన, మాఱక్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, ఇవ్వులగిల్ ఈలోకమందుండు, పేదైయర్ గళ్ తంగళ్ = జ్ఞానహీనులయొక్క, పిఱప్ప = జన్మమును, ఒచ్చివిత్తా = వదలునట్లుచేసిరి, (అరియనలక్ = సులభుఁడు).

తా॥ నిఖిల హేయ ప్రత్యసేక కల్యాణగుణైక నిలయుడగు సర్వేశ్వరుని జక్కగ నారాధించు స్వభావమును సంతృప్తిదూప స్వభావముతోఁ జెప్పి సర్వేశ్వరుఁడు ఆరాధించుటకు సులభుడని అంతర్యక్షహముతో అనతిచ్చిన శ్రీనమ్మాళ్వార్లు ఈలోక మందు అజ్ఞులజన్మ సంబంధమును నివర్తింపఁ జేసిరి.

శ్లో॥ దాశ్శేషు డేశ సమ యాజ్ఞకలాప కర్తృ ద్రవ్యాది నానసియమః పురుషోత్తమస్య |
భక్తిః పరం బహుమతా తతఏవ సోయం స్వారాధ ఇత్యుపదిదేశ మునిస్తు షష్ఠే ॥

పిఱవియర్దు ను నీళ్ విశుమ్బిల్ పేరిన్బ ముయ్ క్కుమ్
తిఱం అళిక్కుం శీల త్తిరుమాల్, అఱవినియ్
పర్దు మవర్కు ఎన్దు పగర్ మాఱ్ పాదమే
ఉర్దు తుణై యెన్దు ఉళ్ళమే ! ఓదు.

2

ఉళ్ళమే = ఓమనసా ! పిఱవి = జన్మ సంబంధము, అర్దు = తిరి, నీళ్ విశుమ్బిల్ = పరమపదమందు, పేరిన్బమ్ = నిరతిశయానందమును, ఉయ్ క్కుమ్ = అనుభవించు నట్టి, తిఱమ్ = విధమును, అళిక్కుమ్ = కృపచేసెడు, శీలమ్ = స్వభావముగల, తిరుమాల్ = శ్రీయఃపతి, పర్దుమ్ అవర్కు = తన్నాశ్రయించువారికి, అఱ ఇనియ్ ఎన్దు = మిగుల మనోజ్ఞుడని, పగర్ = (ఈతిరువాయ్ మొట్టి మూలముగ) సాదించిన, మాఱ్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్లయొక్క, పాదమే = తిరువడిగ శే, ఉర్దు = ప్రాప్తమైన, తుణై = సహాయము, ఎన్దు = అని, ఓదు = త్వరపడి శిల్లి ఆశ్రయింపుము.

తా॥ ఓ మనసా ! ఈ జన్మ సంబంధమును వదలి పరమపదమందలి ఆనందమును అనుభవించుచున్నట్లు అనుగ్రహించునట్టి శ్రీయఃపతి స్వాశ్రితులకు మిగుల మనోజ్ఞుడని 'పిఱవిత్తుయ రఱ' అను నీ తిరువాయ్ మొట్టియందు సాదించిన శ్రీనమ్మాళ్వారుల దివ్యపాదారవిందములే ఉత్తారకములని తెలిసి శీఘ్రముగ నాశ్రయింపుము.

శ్లో॥ వుంసః శ్రియః ప్రణయినః పురుషార్థసీమ్నా నిన్దక్ ధలాంతరపరాన్నిరవద్య
గధాత్ |

తద్రస్యతార్హ గుణజాత సమర్థసేన తత్సేవనం సరసమాహ స సప్తమేన ॥

ఓదు మనం శేయ్ గై యురై యొన్న నిల్లాదారుడనే
కూడి నెడుమాల్ అడిమై కొళ్ళుం నిలై, నాడటియ
ఓర్ న్దవన్త శెమ్మై ఉరై శేయ్ ద మాఱ నెన
ఏయ్ న్దు నిఱ్కుం వాల్వొమివై.

భ

ఓడుమ్ = (విషయనుభూతుభవోన్ముఖముగ) బరువెత్తునట్టి, మనమ్ = హృదయమును, శెయ్యై = దేహమును, ఉరై = వాక్కును, ఒన్న్ది నిల్లాదారుడనే = ఒకే రీతిని బొందక నిలుకడలేని కపటజనులనో, కూడి = చేరి, నెడుమాల్ = అతిమాత్రా శ్రిత వాత్సల్యముగల శ్రీయఃపతి, అడిమై = కైంకర్యమును, కొళ్లుమ్ = గ్రహించునట్టి, నిలై = సరియైన స్వభావమును, నాడు = లోకులు, అఱియ = తెలిసికొనునట్లు, ఓర్న్దు = విచారించి, అవ్దదన్ = ఆ సర్వేశ్వరునియొక్క, శెమ్మై = సరియైన స్వభావమును, ఉరై శెయ్యద = సాదించిన, మాఱన్ = శ్రీనమ్మాత్వారులు, ఎన = అని, వాళ్ళు అమ్ ఇవై = స్వరూపమునకుఁ దగినట్టి సంపదలైన యివి, ఏయ్న్దు = పొంది, నిల్కుమ్ = నిలుకడగ నిలుచును.

తా॥ మనోవాక్కాయములనెడి త్రికరణములందును ఏకరీతిగ నుండని కపటవర్తనులతోగూడి శ్రీయఃపతి ఋజుస్వభావముతో కైంకర్యమును గ్రహించునట్టి స్థితిని విచారించి లోకు లెఱుంగునట్లు సర్వేశ్వరుని సౌలభ్య విశిష్టస్వభావమును శ్రీనమ్మాత్వారులు తెలివిచ్చిరి. అని యనుసంధింపఁగా స్వరూపానురూపముగు విభవము నొంది నిలకడగ నిలుచును.

శ్లో॥ కాటిల్యవగున్ కరణ త్రితయేపిజస్తు ప్వాత్తియమేవ కరణ త్రితయైకరూప్యమ్ ।

సందర్శ్యతానపి హరి స్సవశీకరో తీత్యాచప్త సాంద్రకరుణో మునిరప్తమేన ॥

ఇవై యఱిన్దోర్ తమ్మళవిల్ ఈళనువన్దాన్ ॥

అవయవజ్ఞో దోలు మణైయుం శువై యదనై

పెన్దు ఆర్వత్తాల్ మాఱన్ పేళిన శొల్ పేళ మాల్

పాతాల్ నం శెన్ని పొరుమ్.

౯

ఇవై = ఈ యార్జవగుణములను, అఱిన్దోర్ తమ్మళవిల్ = తెలిసినవారి విషయమున, ఈళన్ = సర్వేశ్వరుఁడు, ఉవన్దు = సంతుష్టుఁడై, ఆన్దు = శమింపఁగ, అవయవజ్ఞో దోలుమ్ = అన్ని అవయవములందును, అణైయుమ్ = కలియునట్లు లభించెడు శువై యదనై = రసమును, పెన్దు = పొంది, ఆర్వత్తాల్ = అభినివేశముచే, మాఱన్ = శ్రీనమ్మాత్వారులు, పేళిన శొల్ = సాదించిన శ్రీనూక్తిని, పేళ = అనుసంధింపగ, మాల్ = ఆ శ్రితవ్యామోహముగల సర్వేశ్వరునియొక్క, పొన్ = రమ్యమైన, తాల్ = శ్రీపాదములు, నమ్ శెన్ని = మన శిరమునందు, పొరుమ్ = చేరును.

తా॥ సర్వేశ్వరుఁడు తన ఆర్జవగుణములను గుర్రెఱిగినవారియెడల సంతుష్టిఁ జెంది సంక్షేపించునట్టి రసమును పొంది యభినివేశముతో సాదించిన శ్రీనమ్మాత్వారుల

శ్రీమూర్తిని అనుసంధించుచో శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యపాదములు మన శిరమున జేరడి భాగ్యము సమకూరడిని.

శ్లో॥ అత్తార్జవానుభవ కాతుకినోస్యశౌరి రాత్తోపభోగ రుచిమ భ్యధికాన్దధానః ।

జేవ్యాదివద్రసయితాక్రమతోభిలాక్షా న్యాశిశ్రయత దవదన్నవమే శతారిః॥

పారుమాట్టి శజ్గుడై యో పూదలత్తే వన్దు

తరుమాటోరేదు వటత్తన్నై—తిరమాగ

ప్పార్తు ఉరై శేయ్ మాఱ్ పదం పణిగ ఎ శెన్ని

వాట్ త్తిడుగ ఎన్నుడైయ వాయ్.

౧౦

పారుమ్ = యుద్ధమొనర్చునట్టి, ఆట్టి శజ్గు = సుదర్శన పాంచజన్యములను, ఉడైయో = కలవాడగు సర్వేశ్వరుడు, పూదలత్తే = ఈభూతలమందు, వన్దు = వచ్చియవతరించి, ఓర్ = ఒక, ఏదు = కారణము, అట = లేక, తన్నై = (నానా విధస్వరూపుడగు) తన్ను, తరుమ్ అటు = (అనుభవయోగ్యముగ) ఇచ్చునట్టి ప్రకారమును, తిరమాగ = స్థిరముగ, పార్తు = కటాక్షించి, ఉరై శేయ్ద = సాదించిన, మాఱ్ = శ్రీనమ్మాళ్వారులయొక్క, పదమ్ = దివ్యపాదారవిందములను, ఎ శెన్ని = నాశిరస్సు, పణిగ = నమస్కరించునుగాక, ఎన్నుడైయ = నాయొక్క, వాయ్ = నోరు, వాట్ త్తిడుగ = మంగళాశాసనమును జేయునుగాక !

తా॥ శత్రు నిరసనమును జేయు సుదర్శన పాంచజన్యములను ధరించియుండు సర్వేశ్వరుడు తన దివ్యస్వరూప సాక్షాత్కారము ననుగ్రహింపఁ గటాక్షించి, అప్రాకృత దివ్యమంగళ రూపుడైన యాభగవానుని దర్శనానుభవమును ప్రబంధ రూపముగ మనకు సాదించిన శ్రీనమ్మాళ్వారుల దివ్యపాదారవిందములకు ఓశిరస్సా ! ప్రణమిల్లుము. ఓవాక్కా ! మంగళాశాసనమును జేయుము.

శ్లో॥ ఇత్థం శ్రియఃపతి కృతస్వసమ సజేహ సంశ్లేష్యలక్షణ ఫలస్య సుదుర్లభస్య ।

భక్తౌ దివత్స్విగణ సెపిచ తత్ప్రసాదాన్నిర్దేతుకత్వ మవద ద్దశమే శతారిః॥

వాయుం తిరుమాల్ మత్తైయనిట్కు ఆన్ద్రొమై

పోయ్ విజ్జి మిక్క ప్పలమ్బుదలాయ్ ఆయ

అటియాదవన్ద్రోడు అన్దైన్ద్రుద మాఱ్

శేటివార్తై నోక్కుం తిణిన్దు.

౧౧

వాయుమ్ = అనుభవయోగ్యమగునట్లు సమీపించుటయే స్వభావముగా గల,
తిరుమాల్ = శ్రీయఃపతి, మత్తెయనిఱ్ఱు = కంటికగోచరుడై నిలువగ, ఆల్ద్రొమ్మై
పోయ్ = పరత్వమును, సౌలభ్యమును, దూపసౌందర్యమునుగల స్వామియొక్క విశ్లేష
వ్యసనముపూర్ణమై, విజ్ఞే = అధికమై, మిక్కప్పలమ్బుదలాయ్ = అధికప్రలాపమై,
అయి అఱియాదవల్ద్రోడు = తనదుఃఖమును విచారింపలేని యచేతనములతో,
అఱైన్దు = కూడి లేక సమీపించి, అఱ్ఱుద = దుఃఖించిన, మాఱ్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్
రులు, శెఱివార్ = ఆశ్రయించినవారిని, తిణిన్దు = దృఢముగ, నోక్కుమ్ = కటా
క్షింతురు.

తా॥ ఆశ్రితులకడకు స్వయముగ వెడలు స్వభావముగల శ్రీయఃపతి కనబడక
యొండ, విశ్లేషమును సహింపజాలక అచేతనములతోఁగూడి విలపించిన శ్రీ నమ్మా
ళ్వారులు తమ యాశ్రితులను అవశ్యము కటాక్షింతురు.

శ్లో॥ పూర్వానుభూత మురవైరి గుణాభివృద్ధ తద్బాహ్యసంగమరుచిస్తద లాభభిన్నః |
సర్వానపి స్వసమదుఃఖిన ఏవభావా నాహద్విత్తిశు శతకస్య శతారిరాజ్యే ||

తిణ్ణిదా! మాఱ్ తిరుమాల్ పరత్తువత్తై
నణ్ణి అవతారత్తే నన్దురై త్త వణ్ణమఱిన్దు
అల్ద్రొమ్మై యావర్ అవరడిక్కే ఆఱ్ఱవర్ పాల్
ఉల్ద్రొరై మేలిడాదూర్.

౧౨

తిణ్ణి తామ్ మాఱ్ = పరత్వమును జూచి తృప్తిపఱుప స్థైర్యమును
బొందిన ఆఱ్ఱవర్లు లేక అందఱును స్థైర్యము కలుగునట్లు పరత్వమును సాదించిన
ఆఱ్ఱవర్లు, తిరుమాల్ పరత్తువత్తై = శ్రీయఃపతియొక్క పరత్వమును, అవతారత్తే =
అవతారమందు, నణ్ణి = సమీపించి, లేక, బొంది, నన్దు = చక్కఁగ, ఉరైత్త = సాదిం
చిన, వణ్ణమ్ = ప్రకారమును, అఱిన్దు = తెలిసికొని, అల్ద్రొమ్మై యావర్ =
పరత్వస్థాపకులగు శ్రీ నమ్మాళ్వార్లకే దాసభూతులెవరో, అవర్ అడిక్కే = వారి
శ్రీపాదములకే (దాసులై), ఆఱ్ఱు = అచ్చట, ఆవర్ పాల్ = వారి విషయమందు,
ఉల్ద్రొరై = అంతరంగులై సమీపించినవారిని, ఉఱ్ = దేహసంబంధము, మేలి
డాదు = పైబడదు.

తా॥ పరత్వమును జూచి దృఢత్వమును బొందిన, లేక చేతనులకు దృఢమగు
నట్లు పరత్వమును ప్రసాదించిన శ్రీనమ్మాళ్వారులు శ్రీయఃపతియొక్క పరత్వమును
అవతారమందు స్పష్టమగునట్లు సాదించినవిధమును గుర్తెఱిగి ఆయాఱ్ఱవర్లకే శేష

భూతులగు వారియొక్క శ్రీపాదములకే అంతరంగులైనవారిని ప్రకృతిదోషములు బాధింపవు.

శ్లో॥ సంక్లీష్య దుఃఖశమనా న్తుదితః ప్రసక్తౌ త్తన్మూల మబ్జనయనస్య మహేశ్వరత్వమ్ ।
అహన్వయా దితరతోపి మనుష్యభావే పారాణికోక్త నయత శ్మరజిద్వీతీయే ॥

ఊన మఱవే వస్తు ఉభోకలన్ద మాలినిమై

యానదు అనుబవిత్తత్కాం తుజైయా—వానిల్

అడియార్ కుత్తాం కూడ అజై యున్ నిమాఱ్

అడియారుడక్ నెజ్జే! ఆదు.

౧౩

నెజ్జే = ఓ మనసా!, ఊనమ్ = సంకోచము, అఱ = లేక, వస్తు = వచ్చి, ఉభోకలన్ద = అంతరంగమై కలిసిన, మాలి ఇనిమైయానదు = సర్వేశ్వరునియొక్క సంక్లేషముఖమైనది, అనుబవిత్తాఱ్కు = అనుభవించుటకు, అమ్ తుజైయా = అనుకూలమైన సహవాస మపేక్షితమై, వానిల్ = పరమపదమందు, అడియార్ = అనుభవమునకు దేశికులగు నిత్యనూగులయొక్క, కుత్తామ్ = సమూహమును, కూడ = చేరుటకు, అజై ఉన్ద్ర = అపేక్ష జెందిన, మాఱ్ అడియారుడక్ = అభ్యార్థనయొక్క భక్తులగు శ్రీవైష్ణవులతోఁగూడి, ఆదు = నాట్యము చేయుము, లేక అనుభవించఁజూడుము.

తా॥ ఓ మనసా! జంతుకొంతులులేక వచ్చి కలిసిన సర్వేశ్వరునితోడి సంక్లేషముఖమును అనుభవించుటకు అనుకూల సహవాసము నపేక్షించి పరమపదవాసులతోఁగూడుటకు ఆశించిన నమ్మాభ్యార్థనయొక్క భక్తులతోఁగూడి యానందింపుము.

శ్లో॥ అన్తస్థసర్వర సమమ్బుజలోచనస్య సంయోగహాప మవగాహ్యసుఖాన్మృతాబ్ధిమ్ ।
తద్దేశిక ప్రథమఘోరిగజైః కదాస్యా తస్మిన్తోమమేత్య కథయత్స మునిస్తృతీయే ॥

అడిమగిత్త వానిల్ అడియార్ కుత్తాంజభుడక్

కూడి ఇన్బమెయ్ దా క్కుతైయదనాల్—వాడి మిగ

అన్బున్ద్రార్ దం నిలై మై ఆయ్ న్దురై క్క మోగిత్తు

తున్బున్ద్రార్ మాఱ్ అన్దో!

౧౪

అడి = భగవదనుభవాతిశయముచే నృత్యముచేసి, మగిత్త = సంకోషించెడు, వానిల్ అడియార్ = వైకుంఠవాసులగు నిత్యనూగులయొక్క, కుత్తాంగభుడక్ కూడి = సమూహముతోఁగూడి, ఇన్బమ్ = ఆనందమును, ఎయ్ దా = పొందని,

కుత్తై యదనాల్ = కొదువచే, మిగవాడి = మిక్కిలి బడలి, అన్నబ్బోరార్ = నిర
పథిక స్నేహముతోగూడిన మధురకవులు మొదలైనవారలు, తక్ నిలమై = తమస్థితిని,
అయ్న్దు = విచారించి, ఉరైక్క = వచించునట్లు, మాఱ్ = నమ్మాళ్వార్లు, మోగిత్తు =
మోహించి, తున్నమ్ = దుఃఖమును, ఉబ్బోరార్ = పొందినో, అన్దో = అయ్యో!

తా॥ శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు భగవద్విషయమున నాట్యముచేసి యానందించునట్టి
నిత్యనూరులతోఁగూడి యానందింపని కొదువచేఁ గృశించి, మోహించి దుఃఖమును
బొందిన దశను పరమభక్తవతంసులగు మధురకవిప్రభృతులు ఆనతిచ్చునట్లైనది.
ఇట్లు ఆళ్వార్లదశ యాళ్వార్లకుఁగోచరింపక సేవించినవారు పరితపించునట్లైనదిగా!
శ్లో॥ తత్ప్రార్థితా నధిగమేన సముత్థితార్తి రగ్రహకః పరముఖేన యథావిధేయమ్ |
అర్చేర్ని వేదసమపాఃకుర్యాత్థనం చ మూర్ఛాన్తథా మునిరగా న్నచాతీఞ్చతుర్థే॥

అన్దామత్తకపాల్ అడియార్ గళోడు ఇత్తై వన్

వన్దార త్తా కలన్ద వన్దైయినాల్ — శన్దాపమ్

తీర్న్ద శడకోపన్ తిరువడిక్కే న్జ్జామే !

వాయ్న్ద అనైచ్చ నాళోదోదుం వై .

౧౫

న్జ్జామే = మనసా!, ఆమ్ = రమ్యమైన, తామత్తు = పరమపదమునునునిత్య
నూరులయందును, అన్నాల్ = ప్రేమాతిశయముచే, అడియార్ గళోడు = అస్త్ర
భూషణ ప్రముఖులగు నిత్యనూరులతోఁగూడి, వన్దు = పరమపదమునుండివచ్చి, ఇత్తై
వన్ = సర్వేశ్వరుఁడు, ఆర = పరిపూర్ణముగ, కలన్ద = కూడిన, వన్దైయినాల్ =
బౌదధార్యముచే, శన్దాపమ్ = సంతాపము, తీర్న్ద = నివృత్తమైన, శడకోపన్ = శ్రీ
ఆళ్వార్లయొక్క, తిరువడిక్కే = దివ్యపాదారవిందములకే, వాయ్న్ద = పొందిన,
అనైచ్చ = ప్రేమను, నాళోదోదుమ్ = ప్రతిదినమును, వై = ఉంతువుగాక.

తా॥ ఓమనసా! సర్వేశ్వరుఁడు నిత్యనూరులతోఁగూడి పరమపదమునందుండి
వచ్చి తమతో సంశ్లేషించుటచే పరితాపము నినర్తించిన శ్రీనమ్మాళ్వార్లయొక్క దివ్య
తిరువడిగల్గితో ప్రేమను (భక్తిని) ఉంతువుగాక!

శ్లో॥ ఆగమ్యమారిసహిత స్సమపా కృతార్తి రత్యుజ్జ్వల స్తరతకాచల సన్నిభాఙ్గః ।

ఈశః ప్రఫుల్ల కమలాక్షి కరాఙ్గిరాసీ త్తత్ప్రణామే సకథయ న్మనిరాననన్ద ॥

వైకున్దన్ వన్దు కలన్దదత్పీ వాఙ్ మాఱన్

శైయగిన్ద నైచ్చియత్తై చ్చిన్దిత్తు నైగిన్ద

తమ్మైదనై కణ్ణు ఉన్నైత్తా విడేనెన్ఱురైక్క
వన్ఱైయడైన్దా కేశవన్.

౧౧

వైకున్ఱన్ = పరమపదనాథుఁడు, వన్ఱు = వచ్చి, కలన్ఱ దట్టిన్ = ఒకజలము, రీతిగఁగూడిన వెనుక, వాళ్ళ మాటన్ = (దానిచేసత్తునుబొంది) సంపన్నులగు నాట్వార్లు శెయ్యగిన్ఱు = చేసెడు, నైచ్చియత్తై = నైచ్చాసుసంధానమును, ఇన్ఱిత్తు = (ఇదేమిగఁగలుగునోయని యీశ్వరుఁడు) విచారించి, నైగిన్ఱు = ఇథిలుఁడగునట్టి, తన్ఱైదనై = ప్రకారమును, కణ్ణు = చూచి, ఉన్నై = (ఇట్లు నేనెడఁబాసితి నేని భయమును బొందునట్టి) నిన్ను, విడేన్ఱాన్ఱు = నదలనుఅని, ఉరైక్క = ఈశ్వరునిగూర్చి సాదింపగ, కేశవన్ = శ్రియఃపతి, వన్ఱై = మనఃస్థైర్యమును, అడైన్దాన్ = పొందెను.

తా॥ వైకుంఠనాథుఁడు ఆట్వార్లతో సంక్షేపింపఁగ సత్తనుబొంది నైచ్చాసు సంధానముజేయుటను జింతించి నొచ్చుకొనునట్టి విధమునుజూచి నిన్నువదలనని జగ దీశ్వరునిగూర్చి సాదింపఁగ శ్రియఃపతి మనఃస్థిమితత్వము నొందెను.

శ్లో॥ నీచఞ్చమామధిగతోఽయమితి స్వనూక్త్యాశాతాం హ రస్సన్వివిరహాగమశేఽతి శబ్దామ్ ।

షష్ఠే శిరస్య దృఢసజ్జగిరా శతారి రాత్వాన్వయివ్యపితదాదరతోఽభ్యనన్దత్ ॥

కేశవనాల్ ఎన్దమర్గళ్ కీళ్ మే లేఱువిఱప్పమ్

తేశడైన్దారెన్ఱు శిఱన్దరైత్త వీశుపుగళ్

మాటన్ మరలడియే మన్నుయిరైల్లాం ఉయ్యైక్క

అత్తెన్ఱు నెఱ్ఱే! అన్ఱై.

౧౨

నెఱ్ఱైమే = ఓమనసా!, కేశవనాల్ = శ్రియఃపతిచే, ఎన్దమర్గళ్ = మావారలు, కీళ్ మేల్ = కిందువీరు గలిగియుండు సంబంధి సంబంధులకును, తేశు = ప్రకాశమును, అడైన్దార్ ఎన్ఱు = పొందిరి అని, శిఱన్ఱు = బాగుగ, ఉరైత్త = సాదించిన, వీశుపుగళ్ = వైష్ణవత్వము వ్యాపించునట్టి వైభవముచేవచ్చిన ప్రసిద్ధమైన కీర్తిగల, మాటన్ = శ్రీనమ్మాత్వార్లయొక్క, మరల్ అడియే, తామరపువ్వుముల వంటి దివ్యపాదములే, మన్ ఉయిర్కు ఎల్లామ్ = నిత్యమైన ఆత్మసమూహమున కంతయు, ఉయ్యైక్క = ఉట్టివించుటకు, అఱు ఎన్ఱు = మేలైన ఉపాయమని, అన్ఱై = (నీవు) ఆశ్రయింపుము.

తా॥ ఓ మనసా! శ్రియఃపతిచే మా ముందు వెనుకటి ఏడేడుతరములవారును వైతరణ్య మొందిరని సాదించిన వైష్ణవత్వవ్యాపకముచే ప్రసిద్ధిచెందిన యశస్సుగల శ్రీనమ్మాత్వార్ల దివ్యపాదారవిందములే జీవాత్మచుర్గమునకంతయును ఉజ్జీవనోపాయ మని ఆశ్రయింపుము.

శ్లో॥ తేజశవాభిమతతామభజన్త హన్త యేమామకా ఇతివదన్నధి సప్తపుంసః ।
తస్యస్వరూప గుణచేష్టితవాత్సుభూమ్నాసో భూద్విషట్కముఖో ముముదేమునీష్ఠః॥

అజైన్దవర్గళ తమ్ముడనే ఆయనకుట్కాళామ్
కుణన్దనైయే కొణ్ణు ఉలగైక్కుట్ట ఇణజ్జీమిగ
మాశి లుపదేశం శెయ్ మాఱ్ మలరడియే
వీశుపుగళ్ త్ ఎమ్మా వీడు.

౧౮

అజైన్దవర్గళ తమ్ముడనే = సర్వేశ్వరునకు కైంకర్యమొనర్చెడు ననంతగరు డాది నిత్యనూరిసంఘముతో, ఆయన్ = ఆశ్రితసులభుడగు శ్రీకృష్ణునియొక్క, అరుట్కు = కృపకు, ఆళామ్ = విషయ మగునట్లు, కుణమ్ తనైయే = మోక్ష మిచ్చునట్టి గుణమునే, కొణ్ణు = కొని దిద్దుబాటుచేసి, ఉలగై = నిత్యసంసారులను నిత్యనూరులతో, కుట్ట = చేర్చగ, మిగ = మిక్కిలి, ఇణజ్జీ=పొంది, మాశు ఇర్ = దోషములేని, ఉపదేశమ్ = జ్ఞానబోధమును, శెయ్=చేయునట్టి, మాఱ్ = శ్రీ ఆత్మార్లయొక్క, మలరడియే=పుష్పసుకుమారములైన తిరువడిగళ్లనే, వీశుపుగళ్ త్ = విఖ్యాతమైన కీర్తిగల, ఎమ్మావీడు = సర్వప్రకారములచేతను మేలైన మోక్షము (అగును).

తా॥ కైంకర్యపరులగు నిత్యనూరులతో శ్రీకృష్ణుని కృపకు విషయమగునట్లు మోక్షప్రదత్వ గుణమునేకొని నిత్యసంసారులను నిత్యనూరులతో, చేర్చగ కడగిబొంది దోషరహితముగ నుపదేశించునట్టి శ్రీఆత్మార్ల శ్రీమచ్చరణలినములే సకల విధముల మోక్షమగును.

శ్లో॥ ఆత్మన్యయివ్యపిహ రేః ప్రియతామవేక్ష్య సర్వాత్తన స్విజన యన్తునిరప్తమేన ।
మోక్షప్రదత్వ ముపదిశ్య తదాభిమఖ్యా లాభా త్వలాభమధికం బహుమన్యతేన్ద॥

ఎమ్మావీడుం వేణ్డా ఎన్దనక్కు ఉతాళిణైయే
అమ్మా అమైయుమెన ఆయ్న్దురై త్త—నమ్ముడై య

వాల్ ముదలాల్ మాఱ్ మలర్ తాళిజైశూడి

కీర్త్తమై యల్లు నెఱ్ఱో! కిళర్.

౧౯

నెఱ్ఱో = ఓ మనసా!, ఎమ్మావీడుమ్ = సర్వప్రకారములచేతను మేలైన మోక్షము, వేణ్ణా = వలదు, ఎన్దనక్కు = శేషభూతుడనగు నాకు, ఉకాతాల్ ఇణ్ణాయ్ = దేవరవారి దివ్యచరణారవిందయుగళమే, అమ్ ఆ = రమ్యముగ (అనుగుణముగ), అమైయుమ్ ఎన = తగియుండునుఅని, అయ్న్దు = విచారించి, ఉరైత్త = సాదించిన, నమ్మడైయ్ = మన స్వయాపమునకు దగిన, వాల్ ముదలామ్ = సంపత్తుకు ఆభరణమైన, మాఱ్ = శ్రీనమ్మాభ్యర్థయొక్క, మలర్ తాల్ = పుష్పముల వంటి దివ్యపాదములయొక్క, ఇణ్ణై = జంటను, కూడి = కిరమున ధరించి, కీర్త్తమై అల్లు = ఇతర సేవయును నైవ్యమునువదలి, కిళర్ = పైపెగ వృద్ధిబొందుదువు.

తా॥ ఓమనసా! మోక్షముక్కటలేదు, దానునికీ దేవరవారి శ్రీపాదములే యనుగుణమైనవని యానతిచ్చిన శ్రీనమ్మాభ్యర్థయొక్క కుసుమకుకుమార దివ్యచరణ నలినయుగళమునే కిరమున ధరించి వృద్ధిబొందుదువు గాక!

శ్లో॥ మోక్షాదరం సుఖటమవేక్ష్య మునేర్తుకున్దే మోక్షం ప్రదాతు మసద్భక్షణం ప్రవృత్తే!

ఆత్మేష్టమస్య పదకింకరతైకరూపం మోక్షాభ్యవస్తునవమే నిరణాయితేన ॥

* కిళరొళిళేర్ కీర్త్తురైత్త పేఱు కిడైక్క

వళరొళిమాల్ శోలై మలైక్కే—తళర్వటవే

నెంజై వైత్తు చేరుమెనుం నీడువుగల్గ్ మాఱ్ తాల్

ముక్ శేలుత్తువోం ఎమ్ముడి.

౨౦

కిళర్ = అలిశయమైన, ఒళి = ప్రకాశము, శేర్ = కలిగియుండు, కీర్త్ ఉరైత్త = క్రిందఁజెప్పియున్న, పేఱు = పురుషార్థము, కిడైక్క = అభించుటకు, వళర్ = వృద్ధిబొందుచున్న, ఒళి = ప్రకాశముగల, మాల్ = సర్వేశ్వరుఁడు వసించెడు, శోలై మలైక్కే = తిరుమాలిరుంజోలై పర్వతమునకే, తళర్వ = భగవంతుని స్మరణలేకుండుట యను ననర్థము, అటవే = లేక, నెంజై = మనస్సును, వైత్తు = ఉంచి, శేరుమ్ = ఆశ్రయింపుడు, ఎమ్ముమ్ = అని సాదించునట్టి, నీడు వుళగ్ = అధిక కీర్తిగల, మాఱ్ = శ్రీ నమ్మాభ్యర్థయొక్క, తాల్ = దివ్యపాదములందు, ఎమ్ముడి = మా కిరస్సును, ముక్ = ముందుగనే, శేలుత్తువోమ్ = చెల్లంతము.

తా॥ క్రిందఁజెప్పిన శ్లాఘ్యముగు పురుషార్థక్షిప్తికై జగదీశ్వరుఁడు విజయము చేసియుండు 'తిరుమాలిరుంజోలై' పర్వతమును హృదయమందుంచి యాశ్రయింపుఁడు అని యానతిచ్చిన శ్రీ సమ్మాభ్యార్థయొక్క శ్రీమత్పాదశమలములందు మా శిరమును సమర్పింతము.

శ్లో॥ ఏతన్నిజార్థిత మిహైవహరిః ప్రచాతుమానేదివాక్ వసమహీధర మిత్యవేక్ష్య ।
ప్రాప్యంతమేవచ తదన్వయి నశ్చసర్వం ప్రాచీకశత్స దశమే దశకే మునీంద్రః॥

ముడియార్ తిరుమలైయిల్ మూన్డు నిన్దమాఱక్

అడివారన్దన్నిల్ అఱ్ఱగర్—వడివఱ్ఱగై

ప్పల్లో ముడియుం అడియుం పడికలనుమ్

ముల్లోయిం అనుబవిత్రాక్ ముక్.

౨౦

ముడి ఆర్ = శిఖరములు విశేషించియుండు, తిరుమలైయిల్ = తిరుమల (తిరు పతి) లో, మూన్డు నిన్ద = అధికౌపేక్షగలిగి అనుభవించిన, మాఱక్ = శ్రీ సమ్మాభ్యారులు, అడివారన్దన్నిల్ = పర్వతపుం గ్రిందిభాగమున, అఱ్ఱగర్ = సుందర బాహుస్వామియొక్క, వడివఱ్ఱగైప్పల్లో = దివ్యమంగళవిగ్రహ సౌందర్యమునుబట్టి, ముడియుమ్ = కిరీటమును, అడియుమ్ = నూపురమును, పడికలనుమ్ = మిగత ఆభరణములగు, ముల్లోయిమ్ = సమస్తమును, ముక్ = పూర్వము, అనుబవిత్రాక్ = అనుభవించిరి.

తా॥ అనేక శిఖరములుగల తిరుమలను వ్యామోహముతో ననుభవించునట్టి శ్రీ సమ్మాభ్యారు పూర్వము ఉపత్యక్ (కొండకు సమీపప్రదేశము) యందు శ్రీ సుందర బాహుస్వామి (తిరుమాలిరుంజోలై అఱ్ఱగరు) యొక్క మాపసౌందర్యాదులను కిరీట నూపురాది సమస్తాభరణముల ననుభవించిరి.

శ్లో॥ ఆద్యే తృతీయశతకస్య వనాద్రిభర్తురాపాదమా శ్యవయవాభరణాభిరూప్యమ్ ।
బ్రహ్మ దివాగవిషయశ్చ మహాప్రభావం సౌందర్యమగ్న హృదయ శృరజిచ్ఛకం॥

మున్న మఱ్ఱగరైయిల్ మూన్దు గుం కురుగైయర్కోక్

ఇన్నవళవెన్న ఎనక్కరిదాయ్—తైన్న

కరణ క్కుత్తైయిక్ కలకత్తై కణ్ణక్

భిరుమై ప్పదుత్తాక్ ఒట్టిత్తు.

౨౧

మన్నుమ్ = పూర్వమందు, అత్తగర్ ఎత్తిల్ = శ్రీ సుందరబాహుస్వామి యొక్క సౌందర్యమందు, మూట్తుగున్ = మగ్గులైన (మనిగిన), కురుగైయర్ కోక్ = శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు, ఇన్న అళవు = ఇంత పరిమాణమని, ఎన్న = లెక్కించుటకు, ఎనక్కు = జ్ఞానము గలిగియున్ననాకు, అరిసు ఆయ్త్తు = తెలిసికొన దుర్లభమైనది, ఎన్న = అని సాదింపగ, కరణక్కురైయిక్ = కరణసంకోచముచే గల్గిన, కల క్కత్తై = అజ్ఞానమును, కణ్ణక్ = శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ, ఒట్టిత్తు = బోగొట్టి, ఒరుమై పుడుత్తై = వారి మనస్సును వికళముజేసెను.

తా॥ పూర్వ మత్తగరుయొక్క సౌందర్యమునందు మగ్గులైన శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు “జ్ఞానవంతుడనగు నాకును మీదైభవమును దెలిసికొన కష్టమైనది అనిన శ్రీ కృష్ణుడు నా అజ్ఞానశక్తులను బోగొట్టి నా మనస్సున సాక్షాత్కరించునట్లు చేసె” నని (అట్వార్ల యభిప్రాయము.)

శ్లో॥ సంకోచిత స్వకరణ స్సహరియభేష్టం భుజ్జ్ఞేన చాహమతి భిన్నమతి శ్మతారిః ।
అశ్వాసితశ్చ హరిణా స్వమహత్తయైవ భోగేష్యశ క్తిరితి తత్క థితం ద్వితీయే ॥

* ఒట్టివిలా క్కాలం ఉడనాగి మన్ని

వల్లువిలా ఆత్మైయ్య మాలుక్కు—ఎల్లుశిగర

వేళ్లడత్తు ప్పారిత్త మిక్కనలం శేర్ మాఱ్

పూజ్కల్లై నంజే! పుగల్.

౨౩

ఒట్టివు ఇల్లా కాలమ్ = సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును, ఉడనాగి మన్ని = కూడనేయుండి, మాలుక్కు = సర్వేశ్వరునకు, నామ్ = మనము, ఎల్లువు ఇల్లా = దోషములేని, అడిమై = కైంకర్యమును, శైయ్య కేణ్డుమ్ = చేయవలయును అని, ఎల్లు శిగరమ్ = ఉన్నత శిఖరములుగల, వేళ్లడత్తు = తిరుమలలో, పారిత్త = కలిగిన, మిక్క నలమ్ శేర్ = అత్యధికానందముగల, మాఱ్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్ల యొక్క, పూమ్ కల్లై = రమ్య శ్రీపాదములను, నెజ్జే = ఓమనసా, పుగల్ = నీవు కొనియాడుదువుగాక.

తా॥ ఓ మనసా! సర్వేశ్వరునితోడ నెల్లప్పుడును ఎడతెగక కూడియుండు వానికి సకలవిధ కైంకర్యములు చేయవలయునని తిరుమలలో మిగుల నానందించి యుండు శ్రీ అట్వార్ల తిరువడిగళ్లను స్తుతింపుము.

శ్లో॥ సర్వత్ర సర్వసుసమే సకలాస్వవస్థా స్వభ్యర్థయ నిఖిలదాస్య రసాన్తునీంద్రః ।

శ్రీ వేంకటాద్రి నిలయస్య పరస్య పుంసో నిస్సీమకీల గణమప్యవద తృతీయే ॥

పుగఘ్నోస్తు మార్ ఎప్పారుగళుం తానాయ్

నిగఘ్నోగిస్త నేర్ కాట్టి నిఱ్ఱ మగిఘ్నోమాఱ

ఎఱ్ఱం అడిమై శైయ్య ఇచ్చిత్తు వాళిగమాయ్

అఱ్ఱడిమై శైయ్దాఱ్ మొయ్ మ్బాల్.

౨౪

పుగఘ్నో = నిరతిశయమైనగీర్తిని, ఓస్తుమార్ = కలిగియుండు సర్వేశ్వరుఁడు, ఎప్పారుగళుమ్ = సమస్తవస్తువులను, తాఱ్ = తాళే, ఆయ్ = ఆయి, నిగఘ్నోగిస్త = ప్రకౌశించుచున్న, నేర్ = బాగైనవిధమును, కాట్టి నిఱ్ఱ = చూపి నేవసాదింపఁగ, మగిఘ్నోమాఱ = ఎరుకాభరణులగు ఆభ్రావర్లు, ఎఱ్ఱమ్ = ఎచ్చటను, అడిమై = కైంకర్యమును, శైయ్య = చేయుటకు, ఇచ్చిత్తు = ఆపేక్షించి, అఱ్ఱ = అచ్చట కోరినప్రకారముగ నే, మొయ్ మ్బాల్ = ఆజ్ఞానము నివర్తించి జ్ఞానానందములు అభించినబలముచే, వాళిగమాయ్ = వాక్కుచే, అడిమై = కైంకర్యమును, శైయ్దాఱ్ = చేసిరి.

తా॥ మహాయశస్సంపన్నుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు సమస్తమును తానైనవిధమును నేవసాదింపఁగ, ఆభ్రావర్లు కైంకర్యముచేయు నపేక్షించి వాని కటాక్షముచే యజ్ఞాన నివృత్తిపూర్వక జ్ఞానానందములు అభించిన బలాతిశయముచే వాచిక కైంకర్యమును జేసెను.

శ్లో॥ సర్వం జగత్సమవలోక్య విభోశ్శరీరం తద్వాచినశ్చ సకలానపి శబ్దరాశీక్ ।

తాన్ముతభౌతికముఖా న్మథయ న్మదార్థా న్నాస్యిచ్చకౌర వచనైవ మునిశ్చతుర్థే॥

మొయ్ మ్బారుం మాలుక్కు మున్నడిమై శైయ్దు ఉవప్పాల్

అన్నాల్ ఆత్మయ్ బవరై ఆదరిత్తుమ్—అన్నిలా

మూడరై నిన్దిత్తుం మొఱ్ఱిన్దరుళుం మాఱ పాల్

తేడరియ వత్తి నెంజే! శైయ్.

౨౫

మొయ్ మ్బు = సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్త్యాదులు, ఆరుమ్ = పూర్ణమైయుండు మాలుక్కు = జగదీశ్వరునకు, మఱ్ = పూర్వము, అడిమై = కైంకర్యమును, శైయ్ద = జేసిన, ఉవప్పాల్ = సంతోషముచే, అన్నాల్ = ప్రేమతో, అశ్ శైయ్ బవరై = కైంకర్యము చేయువారిని, ఆదరిత్తుం = కొనియాడియును, అన్బు = భక్తి, ఇల్లా = లేని, మూడరై = సామెలగు పంచకులను, నిన్దిత్తుమ్ = నిందించును, మొఱ్ఱిన్దరుళుమ్ = (వారిని రుక్మర్తములనుండి తొలగించుటకు హేతువైన) హేతోపదేశమును సాదించిన,

మాఱ్ పాల్ = ఆత్మాత్మ విషయమందు, నెళ్ళ మే = ఓమనసా!, తేడు అఱియ = లభించుటకు అరుదైన, పత్తి = భక్తిని, శెయ్ = చేయుదువుగాక.

తా॥ ఓమనసా! సమస్త కల్యాణగుణ పరిపూర్ణుడగు సర్వేశ్వరుని విషయమందుఁ గైంకర్యమొనర్చిన సంతోషాతిశయముచే కైంకర్యపరులగు భక్తులను స్తుతించి, భక్తి హీనులగు మూఢులను నిందించి హితము నుపదేశించిన శ్రీ యాత్మాత్మ విషయమందు పరమభక్తిని గలిగియుండుము.

శ్లో॥ పూర్వేణ దాస్యవిధినా పురుషార్థసీమా హర్షప్రకర్ష వివళః ఖలుపఞ్చమేసః ।
ఆనందనైరవికృతాన్వినిన్దమాఘాక శౌర్యైస్తైస్త్వికృతాన్ప్రళళంసభూయః ॥

శైయ్య పరత్తువమాయ్ చీరార్ వియూగమాయ్
తుయ్య విభవమాయ్ త్తోన్త్రివర్ ముళ్ — ఎయ్దుమవర్కు
ఇన్నిలత్తిల్ అర్చావతారం ఎలిదెన్టా
పన్ను దమిత్త మూఱ్ పయిన్దు.

౨౬

శైయ్య = విలక్షణమైన, పరత్తువమ్ ఆయ్ = పరత్వమై, శీర్ ఆర్ = శ్లాఘ్యుఁడగుచుండు, వియూగమ్ ఆయ్ = వ్యూహమై, తుయ్య = పరిశుద్ధమైన, విభవముమ్ ఆయ్ = విభవమును అయి, తోన్త్రి = అగుపడుచుండెడి, ఇవర్ ముళ్ = ఏనియందు, ఎయ్దుమవర్కు = ఆశ్రయించువారికి, ఇన్నిలత్తిల్ = ఈభూమియందు, అర్చావతారమ్ = అర్చావతారము, ఎలిదు = సులభము (అని), పయిన్దు = (చేతనులతో) గూడి, పన్ను తమిత్త = విమర్శింపఁబడిన ద్రావిడజాతిమే నిరూపకముగగల, మాఱ్ = శ్రీ నమ్మాత్వార్లు, ఎన్టాక = ఆనతిచ్చిరి.

తా॥ సర్వేశ్వరునియొక్క విలక్షణముగు పరవ్యూహ విభవార్చావతారములతో నాశ్రయించు చేతనులకు నీ లోకమందు ప్రమేయచరమమైన అర్చావతారమే మిగుల సులభమైనదని శ్రీ యాత్మాత్మ ఆనతిచ్చుచున్నారు.

పరత్వము = పరమపదము. వ్యూహము = క్షీరాబ్ధి మొదలగునవి. విభవము = రామకృష్ణా ద్యవతారములు. అర్చావతారము = శ్రీరంగాది నూటయొనిమిది దివ్యతిరు పతులయందర్పించునట్టి దివ్యచంగళ విగ్రహములు.

శ్లో॥ తాన్నిన్దితానపి విహతుమసావశక్త శ్చౌరే ద్దురాసదతయా విముఖాన్విచార్య ।
అర్చావతార సులభత్వ మువాచ తేషామేవం చకేషు విముఖేషు శుశోచ షష్ఠీ ॥

పయిలుం తిరుమాల్ పదన్తన్నిల్ నెంజమ్
తయలున్దు నిఱ్కుం తదియర్కు ఇయల్వుడనే

మాఅన్దక = (అట్లపేక్షించిన) శ్రీ ఆభ్యార్థయొక్క, శోల్ = దివ్యనూక్తియగు నీ తిరువాయ్ మొట్టి, తున్నియడే = నిండియుండు శబ్దములనుగలిగియున్నది.

తా॥ ఎన్నటికిని దృష్టినొందని యాశచే సమస్తేంద్రియములును భగవద్భక్తులను వదలి యా శ్రియఃపతివిషయమై యొక్కొక్క యింద్రియమును తన కార్యమేకాక మఱియొక యింద్రియకార్యమును కోరఁగ సకలేంద్రియముల కార్యములను తా మొకచే యపేక్షించునట్టి యాభ్యార్థ ర్థత్యంతాభినివేశముతో నానతిచ్చిన ఈ పది పాశురములు సకలలక్షణములతోఁ గూడియున్నవి.

శొన్నావిల్ వాఱ్ పులవీర్ ! శోలుకూటైక్కాగ
మన్నాద మానిడరై వాఱ్ త్తుడలాల్—ఎన్నాగుమ్?
ఎన్నుడనే మాడవనై ఏత్తుమెనుం కురుకూర్
మన్నరుళాల్ మాఱుం శన్నమ్.

౨౯

శొన్నావిల్ = (భగవంతుని) స్తోత్రముచేయుటకు సాధనమైన నాలుకచే, వాఱ్ = ఉజ్జీవింపవలయును (అను తలఁపుగల), పులవర్ = ఓ కవులారా!, శోలు కూటైక్కాగ = అన్నవస్త్రములకుఁగాను, మన్నాద = నిలుకడలేని, మానిడరై = మనుష్యులను, వాఱ్ త్తుడలాల్ = (కవనము చెప్పి) స్తుతించుటచే, ఎక్ = ఏమిఫలము, ఆగుమ్ = కలుగును, ఎక్ ఉడనే = (సర్వేశ్వరుని స్తుతించునట్టి) నాతోఁగూడ, మాడవనై = శ్రియఃపతిని, ఏత్తుమ్ = స్తోత్రముచేయుఁడు, ఎన్నుమ్ = అని యుప దేశించునట్టి, కురుకూర్ = తిరునగరికి, మక్ = నిర్వాహకులగు శ్రీయాభ్యార్థ యొక్క, అరుళాల్ = కరుణచే, శన్నమ్ = పుట్టుక, కట్టియుమ్ = నశించును.

తా॥ సర్వేశ్వరుని స్తుతింపఁదగిన నాలుకతో ఈ భూమియందలి నీచజనులను స్తుతించి జీవింపఁదలఁచియుండు ఓ కవులారా! కేవలమగు నన్నవస్త్రములకై తుయించునట్టి మనుష్యులను స్తుతించుటచేఁ గలుగునట్టి ప్రయోజన మేమున్నది? (కొవున నది వదలి) నాతోఁగూడి సకల ఫలప్రదుఁడగు శ్రియఃపతిని స్తోత్రము చేయుఁడు అని యుపదేశమును జేయుచున్న శ్రీయాభ్యార్థయొక్క కృపను బొందితి రేని జననాది క్లేశములు నశించును.

శ్లో॥ ఆన్యస్తతేన విషయానధిగంతుమిచ్ఛా నాలోక్యవిస్తృత నిజవ్యసనోదయాలుః ।
తస్మాన్నివాన్య మనుజాన్విఫలస్యకౌరే రక్ష్యవ్యవర్హకరణం నవమే సమాఖ్యత్ ॥

శన్నం వలశేయ్దు తాక్ ఇవ్వలగళిక్కుమ్
నన్దైయుడైయ మాల్ గుణై నాల్ దోఱుం ఇమ్మైయిలే

ఏత్తుమిన్బం పెల్ ద్రే నేనుం మాటనై యులగీర్!
నాత్తముమ్మ ఏత్తుం ఒరునాళ్.

30

తాక = (కర్మపరతంత్రుడుగాని) తాను, పలశన్ = అనేకావతారములను, కేయ్దు = చేసి, ఇప్పులగు = ఈ జగత్తును, అలిక్కుమ్ = రక్షించుచుండు, నన్నెయ్దుడైయ = మేలైన స్వభావముగల, మాల్ = సర్వేశ్వరునియొక్క, కుణత్తై = గుణములను, నాళ్ దోటుమ్ = ప్రతిదినమును, ఇమ్మైగులే = ఈ లోకమునందు, ఏత్తుమ్ = స్తోత్రముచేయుటచే గలిగిన, ఇన్బమ్ = ఆనందమును, పెల్ ద్రేక = పొందితిని, ఎనుమ్ = అని యానతిచ్చిన; మాటనై = శ్రీ నమ్మాళ్వారులను, ఉలగీర్ = ఓ లోకులారా!, ఒరునాళ్ = ఒకదినమైనను, నా = నాలుకయందు, త్తముంబ = కొయకొచునట్లు, ఏత్తుమ్ = స్తోత్రముచేయుడు.

తా॥ లోకులారా! స్వేచ్ఛగ రామకృష్ణ దృశేకావతారములనెత్తి ఈలోకములను గాపాడుచుండు పరిశుద్ధస్వ భావుడగు శ్రియఃపతియొక్క కల్యాణ గుణములను ఎల్లప్పుడును స్తుతించి యనంతానందమును బొందితినని సాదించిన శ్రీ నమ్మాళ్వార్లను మినాటుకతో నొకప్పుడైనను బాగుగ స్తుతింపుడు.
శ్లో॥ భూయోఽవతీర్య భువిదివ్యవపుఃస్వకీయం ప్రత్యక్షయన్త మఖిలాంశ్చ గుణాన
వస్తమ్

స్తుత్యామునిః స్వచరితార్థతయాన కిఞ్చిద్దుఃఖ మ్మమేత్యతితరాం దశమే తుతోఽ॥

ఒరునాయగమాయ్ ఉలగుక్కు వానోర్

ఇరునాట్టి లేటియుయ్క్కుం ఇన్బం తిరమాగా

మన్నుయిర్ పోగం తీదు మాలడిమైయే ఇనిదామ్

పన్నియైవై మాటనురై ప్పాల్.

31

ఉలగుక్కు = ఈ లోకమునకంతయు, ఒరునాయగమాయ్ = ఏకచ్ఛత్రాధి పతియై, ఉయ్క్కుమ్ = అనుభవించునట్టి, ఇన్బమ్ = ఆనందమును, వానోర్ = దేవతలయొక్క, ఇరునాట్టిల్ ఏటి = మహిమనొందిన స్వర్గలోకమునకుఁబోయి, ఉయ్క్కుమ్ = అనుభవించునట్టి, ఇన్బమ్ = ఆనందమును, తిరమ్ = స్థిరము, ఆనా = కౌఁబాలదు, మక్ = నిత్యమైన, ఉయిర్ పోగమ్ = అత్తానుభవమును, తీదు = చెడుగే (అగును), మాటక్ = శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు, ఇవై = వీనిని, పన్ని = (అల్పస్థిరత్వాదులను) విచారించి, ఉరై ప్పాల్ = సాదించుటచే, మాల్ = శ్రియఃపతికి, అడిమైయే = (స్థిరమైన) దాస్యముచేయుటయే, ఇనిదు = మనోజ్ఞమైనది, ఆమ్ = అగును.

తా॥ చక్రవర్తియై యీలోకమంతటిని పరిపాలించి యనుభవించునట్టి
యానందమును, స్వర్గలోకానందమును శాశ్వతమైనవిగావు. అత్తానుభవదూపమగు
కైవల్యమును మోక్షమును జెడుగే యగు ననునట్టి వీనియొక్క అల్ప అస్థిరత్వాది
దోషములను శ్రీ నమ్మాళ్వార్లు విమర్శించి సాదించుటచే శ్రీయఃపతికి (తిరునారాయణస్వామికి) దాస్యమొనర్చుటయే స్వరూపానుగుణమైన ఉత్తమ పురుషార్థమగును.
శ్లో॥ ఆద్యే చతుర్థశతకే దశకే శరారి స్తుప్తస్తథా పరహితం దయయావిప్రణ్యక్ ।

రాజ్య స్వరాత్ పరిభోగ చలాల్పభావో సమ్యక్సాధ్య హరిమేవ పుమర్థ
మాహ ॥

పాలరైప్పోల్ శీర్త్తిగి పురనభవిల్ వేట్కైయూల్
కాలత్తూల్ దేశత్తూల్ కైకట్టిన్ద -- శాల
అరిదాన బోగత్తిల్ అత్తైయూర్లు వైన్దాక్
కురుగూరిల్ వన్దుదిత్త కో.

39

కురుగూరిల్ = తిరునగరియందు, వన్దు = వచ్చి, ఉదిత్త = అవతరించిన,
కో = (తిరునగరికి నిర్వాహకులగు) శ్రీ ఆళ్వార్లు, పాలరైప్పోల్ = కోరినవస్తువులు
తత్క్షణమే కావలయునని యేడ్చుచు బిడ్డలవలె, శీర్త్తిగి = రోదనముచేసి, పరక్
అభవిల్ = సర్వేశ్వరునివిషయమందు, వేట్కైయూల్ = భక్తిచే, కాలత్తూల్ =
కాలముచేతను, కైకట్టిన్ద = కడచిన (అతిదూరమందుండు), శాల = మిక్కిలి,
అరిదాన = దుర్లభమైన, బోగత్తిల్ = కైంకర్యానుభవమునందు, అత్తైయూర్లు =
అత్యాశనుబొంది, వైన్దాక్ = వ్యాకులమైన మనస్సుగలవారైరి.

తా॥ తిరునగరిలో నవతరించిన శ్రీనమ్మాళ్వార్లు కోరినవస్తువులను వెంటనే
యిప్పించవలయునని యేడ్చుచు బిడ్డలవలె వ్యసనాక్రాంతులై శ్రీయఃపతియందు భక్తిచే
అతిదూరమందుండు పరమపదము, క్షీరాబ్ధి, రామకృష్ణాద్యవతారముల మూర్త్యం
తరములయొక్క కైంకర్యానుభవమునందు వ్యామోహమునుబొంది శిథిలాంతఃకరణు
లైరి.

శ్లో॥ తంపూరుషార్థ మితరార్థ రుచేర్నిపుత్ర్యా సాంద్రస్సహా సమయదేశ విదూరగచ్ఛ ।
ఈపుస్కుచాతదనవాప్తిభువాద్వితీయే ప్రీత్యావనాం సమధిగమ్య మునిర్ముమోహా॥

కోవాన వీళక్ కుత్తైయెల్లాం తీరవే
ఓవాడ కాలత్తు ఉవాదిదన్దై -- మేవి

క్కట్టిత్తడై యుక్కట్టి క్కలన్ద గుణమాట
వట్టుత్తుదలాల్ వాట్లన్దదు ఇన్దమణ్.

33

కో ఆన ఈశక్ = సర్వనిర్వాహకుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు, కుత్తైయైల్లామ్ = భోగ్యవస్తువులను అనుభవింపనందున గలిగిన దుఃఖమంతయును, తీర = పోవునట్లు, ఓవాదకొలత్తు = విచ్ఛేదములేక నడచుచుండుకొలమునంగు, ఉవాదిదనై = అతిక్రమించిన యుపాధిని, మేవి = వీరితోఁజేరి, కట్టిత్తు = ఆకొలోపాధినిఁబోగొట్టి, అడైయక్కట్టి = క్రింద అపేక్షించిన పూర్వమందు జరిగిన కార్యములనన్నిటిని జూపి, (కరణములును, కరణియగు వీరియొక్క సత్తయును, శ్రేయఃపతికి జందనాభరణాదులుగనైన విధమునంతయునుజూపి), కలన్దకుణమ్ = చేరుటకుదగిన గుణమును, మాటక్ = శ్రీనమ్మాభ్యుదయ, వట్టుత్తుదలాల్ = స్తోత్రముచేయుటచే, ఇన్దమణ్ = ఈభూలోకము, వాట్లన్దదు = సత్తిచుబొంది సుఖించినది.

తా॥ సర్వేశ్వరుఁడు అభ్యుదయ కొఱత నివర్తించునట్లుడతెగక నడచునట్టి కొలముం దతిక్రమించిన యుపాధిని యాయాభ్యుదయతోఁగూడి పోగొట్టి, క్రింద నపేక్షించియుండు సుపదానముల నన్నిటిని (లేక) సర్వేశ్వరునకు అయాభ్యుదయ యొక్క కరణములును, సత్తయును చందనాభరణాదులు అయిన రీతినంతయును జూపి సర్వేశ్వరుఁడును వీరును ఒకేతత్వమునునట్లు జూడిన ప్రణయిత్యగుణమున శ్రీనమ్మాభ్యుదయ స్తుతించుటచే నీభూలోకవాసులందఱును సుఖించిరి.

శ్లో॥ ప్రీతిః పరం హరిరమువ్యతథా స్వభావా దేతన్దనోవచన దేహకృతక్రియాభిః
సృష్టన్దనప్రమాఖ సర్వవిధ స్వభోగస్సంశ్లిష్ట వానిదమవాచ మునిస్తృతియే

మణ్ణులగిల్ ముక్ కలన్దు మూల్ పిరిగైయాల్ మాటక్
పెణ్ణెలై మెయాయ్ కాడల్ పిత్రేటి — ఎణ్ణిడిల్ ముక్
పోలిముదలాన పొర్దుళై అవనాయ్ నినైన్దు
మేల్విట్టున్దాన్ మైయల్ దనిన్ వీటు.

34

మణ్ ఉలగిల్ ఈభూలోకమునందు, మూల్ = శ్రేయఃపతి, ముక్ = పూర్వమంగు, కలన్దు = కూడి, పిరిగైయాల్ = ఎడవాయుటచే, మాటక్ = శ్రీనమ్మాభ్యుదయ, పెణ్ణెలై మెయాయ్ = శ్రీస్వభావముగలవారై, కాడల్ = భక్తిపీఠు ఏటి = భగ్ను యధికమై, ఎణ్ణిడిల్ = తలచునపుడు, ముక్ పోలి ముదలా పొర్దుళై = ముందు ఉపమానవస్తువులు మొదలగువానిని, అవనాయ్ = ఆసర్వేశ్వ,

రుఁడుగ నే, నెనైదు = తలచి, మైయల్ తనిక్ వీలుమే ల్విట్టాన్దాన్ = అధిక వ్యామోహముచే వానియందు మిక్కిలి యభినివేశముగలవారైరి.

తా॥ ఈలోకమందు క్రియఃపతి ముందు సంక్షేపించి, విక్షేపించుటచే శ్రీ యాత్వార్లు నాయుక్కిస్వరూపియై, భక్తిచే భ్రమయతిశయించి, స్మరించునపుడు ముందుజూచిన సమావపదార్థములను, సంబంధించిన పదార్థములనన్నిటిని సర్వేశ్వరునిగ ప్రపత్తిచేసి వ్యామోహాతిశయముచే వానియందు దత్వంతమా అభినివిష్టులైరి.

శ్లో॥ తేనప్రహర్ష మతియాశ్మభవం స్వకీయం సాత్త్వవిభాతుమథదూరగతే ముకుందే॥ సంబంధినశ్చ సద్భుకాంశ్చ విలోక్యశౌరే రాభ్రామ్యం సమేవ మునిరార్తిమ గాచ్చతుర్థే ॥

వీధ్ ద్రిరుక్కుం మాల్ విణ్ణిల్ మిక్కమయల్ దన్నె

ఆద్ ద్రిరుదత్కాగ త్తక్ పెరుమై యానదెల్లాం—తోద్ ద్రివన్దు

నన్దు కలక్కపోద్ ద్రి నన్దు ఉగన్దు వీలు ఉరైత్తా

శెన్దుతుయర్ మాఱక్ తీర్ న్దు.

37

విణ్ణిల్ = పరమపదమందు, వీధ్ ద్రిరుక్కుమ్ = వేంచేసియుండు, మాల్ = సర్వేశ్వరుఁడు, మిక్క = ఆతిశయించిన, మయల్ తన్నె = ఆత్వార్లవ్యామోహమును, ఆద్ ద్రిరుదత్కా = శమింపఁజేయుటకుగాను, తక్ పెరుమైయానదెల్లామ్ = తనయొక్క గుణవిగ్రహాది వైభవముల నన్నిటిని, తోద్ ద్రివన్దు = ప్రకాశింపగ నిచ్చు టికివచ్చి, నన్దుకలక్క = వీరితోఁగూడఁగ, పోద్ ద్రి = సర్వేశ్వరుని నేవించి నమ్మిరై, నన్దు ఉగన్దు = మిక్కిలి సంతుష్టులై, మాఱక్ = శ్రీనమ్మాత్వార్లు, శెన్దు = నడచుచున్న, తుయర్ = దుఃఖములను, తీర్ న్దు = నివర్తింప, వీలు = ఉభయవిభూతులందును ఇహపరముల రెండింటియందును తాము ప్రత్యేకించియున్న మహిమను, ఉరైత్తాన్ = సాదించిరి.

తా॥ శ్రీవైకుంఠనాథులు ఆత్వార్ల వ్యామోహాతిశయమును శమింపఁజేయుటకు తనవైభవాతిశయములన్నియును ప్రకాశింపఁగ వచ్చి వీరితోఁగలియుఁగ, నట్టి సర్వేశ్వరుని నేవించి, నమస్కరించి మిగుల నానందించిన శ్రీనమ్మాత్వార్లు దుఃఖమును బోఁగొట్టుకొని యుభయవిభూతులందును తాము వ్యావృత్తులైన మహిమ నానతిచ్చిరి.

శ్లో॥ ఆనంద నిర్భరమదీన విభూతియుక్తం వైకుంఠనాథ మథవీత్య మునిస్తువకోసః॥ నాన్యస్సమోస్తి మమనాప్యనవాప్యమధ్యే త్యానందపూర మధిపజ్జమమాససాద॥

తీర్ ప్పారిలాద మయల్ తీర్ క్కలన్దు మాల్

ఓర్ ప్పాదు మిన్ది ఉడక్ పిరియ—నేర్ క్క

అఱివఱ్ఱిన్దు ఉఱ్ఱొరుం అఱక్కలఱ్ఱ పేర్ కేట్టు
అఱివు పెఱ్ఱొర్ మాఱ్ శీలమ్.

31

తీర్పార్ = తీర్చునట్టివారు, ఇలాద = లేని, మయల్ = అధికాపేక్ష,
తీర = తీరునట్లు, కలన్ద = కూడిన, మోల్ = సర్వేశ్వరుఁడు, ఓర్ప్ప = విచారణ,
అదుమ్ ఇన్ది = కొంచెమైనను లేక, ఉడన్ = తోడనే (వెంటనే), పిరియ = ఎడ
బాయఁగ, నేర్క్క = సమీపించియుండుటచే, అఱివు = జ్ఞానము, అఱ్ఱిన్దు = తప్పి,
ఉఱ్ఱొరుమ్ = (దానినిజూచిన) తల్లి మొదలగు బంధువులును, అఱక్కలఱ్ఱ =
మిక్కిలి కలతఁజెందియుండఁగ, పేర్ = (సర్వేశ్వరునియొక్క) తిరునామములను,
కేట్టు = విని, మాఱ్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, అఱివు = సత్తును, పెఱ్ఱొర్ =
పొందిరి, శీలమ్ = ఇది యాహ్వార్ల గుణము.

తా॥ శ్రీ ఆహ్వార్ల యధికాపేక్షతీరునట్లు సంశ్లేషించిన సర్వేశ్వరుఁడు తత్
క్షణమే విశ్లేషింపఁగ సమీపమందుండియు తెలివిదప్పియుండు నీమెనుజూచిన తల్లి
మొదలైనవారు మనశ్చాంచల్యమును జెందియుండఁగ పరిశుద్ధస్వభావులగు శ్రీనమ్మా
ళ్వారులు శ్రీయఃపతియొక్క తిరునామములను విని సత్తునుబొందిరి.

శ్లో॥ స్వప్నోపమా దనుభవాదముతోఽప్యలభ్య స్వాపేక్షితే శరణితి వ్యసనాద్విసంశ్లేః ।
యేక్షుద్రదేవ ముఖతః పరిహర్తుకామా స్తేవారితాస్తదుచితజ్ఞగిరైవ షష్ఠే ॥

శీలమిగు కణ్ణ్ తిరునామత్తాల్ ఉఱర్న్దు

మేలవన్దక్ మేనికణ్ణు మేవుదఱ్కు—కాల

వరున్ది ఇరవుం పగలుం మాతామల్ కూప్పిట్టు

ఇరున్దననే తెన్దురుగూరేలు.

32

తెకొరురుగూర్ ఏలు = దక్షిణదేశమందలి తిరునగరికి నిర్వాహకులగు శ్రీ
నమ్మాళ్వారులు, శీలమ్ మిగు = ప్రణయినలతోఁగలిసిన గుణాతిశయముగల, కణ్ణ్ =
శ్రీకృష్ణునియొక్క, తిరునామత్తాల్ = తిరునామముచే, ఉఱర్న్దు = (మోహముదీరి)
ప్రజ్ఞనుబొంది, మేల్ = తర్వాత, అవ్కదక్ = ఆ సర్వేశ్వరునియొక్క, మేని =
దివ్యమంగళవిగ్రహమును, కణ్ణు = నేవించి, మేవుదఱ్కు = సమీపించి యనుభవించు
టకు, కాల = మిక్కిలి, వరున్ది = శ్రమచొంది, ఇరవుమ్ పగలుమ్ = రేయింబవళ్లును,
మాతామల్ = ఎడతెగక, కూప్పిట్టు = మొఱిలిడుచు, ఇరున్దనక్ = ఉండిరి.

తా॥ శ్రీనమ్మాళ్వార్లు ప్రణయినలతోఁగలిసిన కీలాధిక్యముగల శ్రీకృష్ణుని

తిరునామములను విని ప్రజ్ఞచెలిసి తరువాత వాని దివ్యమంగళ విగ్రహమును సేవించి
యనుభవించుటకు మిగుల శ్రమపడి యహోరాత్రములును విరామములేక మొఱలిడు
చుండిరి.

శ్లో॥ తచ్చేషజాత్సహరి నామకథాప్రసంగా తస్మింజ్ఞాము శేత్యమునిరుద్భటదుఃఖబోధః |
అపత్సఖత్వ ముఖవాచక త స్తమచ్చై రాశ్రుశ్య వాఙ్చితమయాచత సప్తమేన ||

ఏఱు తిరువుడైయ ఈశనుగప్పుక్కు

వేరుపడిల్ ఎన్నుడై మై మిక్క వుయిర్ — తేరుక్కాల్

ఎన్దనక్కుం వేణ్డా వెనుం మాఱన్ తాలై నెంజే!

నన్దమక్కు ప్పేతాగ నణ్ణు.

35

ఏఱుతిరువుడైయ ఈశన్ = తనవక్షస్థులమందు ఆహోహింప లభించిన శ్రీ
మహాలక్ష్మినిగల సర్వేశ్వరునియొక్క, ఉగప్పుక్కు = హృదయమునకు, వేరుపడిల్ =
వేరైనయెడల, ఎన్ ఉడమై = నాయాభరణాదులును, మిక్క ఉయిర్ = వీనికంటెను
అధికమైన ఆత్మయును, తేఱుమ్ గాల్ = విచారించినయెడల, ఎన్దనక్కుమ్ = నాకును,
వేణ్డా ఎన్నుమ్ = కోరఁబడునని కావు అనునట్టి, మాఱన్ తాలై = శ్రీనమ్మాళ్వార్ల
దివ్యతిరువళ్లను, నెంజే = ఓమనసా!, నమేతమక్కు = మనకు, పేఱు ఆగ = ప్రాప్య
ముగ, నణ్ణు = పొందుదువుగాక!

తా॥ ఓమనసా! వక్షస్థులమందు శ్రీమహాలక్ష్మిని ధరించియుండు సర్వేశ్వ
రుని దివ్యహృదయమునకు సమస్తముగాని నాయాభరణాదులును నాప్రాణపాతమునా
క పేక్షితములుగావు అని యానతిచ్చెడు శ్రీనమ్మాళ్వార్ల దివ్యపాదారవిందములు
మనకు బరమప్రాప్యమైన యాత్మమ పురుషార్థముగ పొందుము.

శ్లో॥ ఏవం రుదన్నపి శతారి రలభ్యకామ స్సోస్యపేక్షణైకపరతామవధార్య కౌళేః |

తచ్చేషతాది రహితే సకలేస్వకీయే స్వస్తిన్నపిస్ఫురిత నిస్పృహతోఽన్తమేభూత్ ||

నణ్ణాదు మాలడియై నానిలతై వల్వినైయాల్

ఎణ్ణారా త్తున్మముఱుం ఇవ్వుయిర్ గళ్ — తణ్ణేమైయై

కణ్డిరుక్క మాట్టామల్ కణ్ కలఙ్గుం మాఱనరుళ్

ఉణ్ణు నమక్కు ఈర్ నితుణై యొన్టు.

36

మాల్ = సర్వేశ్వరునియొక్క, అడియై = శ్రీపాదములను, నణ్ణాదు =
ఆశ్రయింపక, నానిలతై = నలువిధములగు ఈలోకమునందు, వల్వినైయాల్ =

బలిష్ఠమైన పాపకర్తములచే, ఎజ్ ఆరా = అసంఖ్యాకమైన, తున్బమ్ = దుఃఖములను, ఉఱుమ్ = అనుభవించెడు, ఇవ్వయిర్ గల్ = ఈయాత్మలయొక్క, తణ్ణిమైయై = తక్కువను, కణ్ణు = చూచి, ఇరుక్కమాట్టామల్ = తృప్తిబొందియుండజాలక, కణ్ = నేత్రములును, హృగయములును, కలఙ్గుమ్ = కలతనొందెడు, మాఱ్ = శ్రీనమ్మాత్వార్లయొక్క, అరుల్ = కృపయైనది, నమక్కు = మనకు, ఉల్లీరుత్తునై = తగిన సహాయము, ఒన్ఱు ఉణ్ణు = ఒకటికలదు.

తా॥ ప్రబలమగు పాపకర్తములచే సర్వేశ్వరుని ఆశ్రయింపక యత్యంత దుఃఖము ననుభవించుచుండు నీ చేతనుల కొఱతను గలూక్షించి సహింపజాలక చింతించుచుండు ఆత్మార్లయొక్క నిర్లేతుకకృపయైనది ఒకటియే మనకు సహాయమై యున్నది.

శ్లో॥ శోచన్తునిః స్వసదృశంచ సహాయమిచ్ఛన్ లోకం విలోక్య విపరీత రుచింవిషణ్ణః ।

ఆత్రత్యవాస మసహాన్ హరిణాస్వవాసం వైకుణ్ఠకం ప్రకటితం నవమేదదర్శ ॥

* ఒన్ఱుమిలై తేవు ఇవ్వలగం పడై త్త మాల్

అన్ఱి యెన ఆరుమఱియవే—నన్ఱాగ

మూదలిత్తు ప్పేళియరుళ్ మొయ్ ముగిఱ్ఱోన్ తాళ్ తొమ్మవే

కాదలిక్కుం ఎన్నుడైయకై .

౪౦

ఇవ్వలగమ్ = ఈలోకములను, పడైత్త = సృష్టించిన, మాల్ అన్ఱి = సర్వేశ్వరుఁడుగాక, తేవు = వేటొకదైవము, ఒన్ఱుమ్ = ఒకటియును, ఇల్లైయెన = లేదు అని, ఆరుమ్ = అందఱును, అఱియ = గురైఱుగునట్లు, నన్ఱాగ = బాగుగ, మూదలిత్తు = విశదపఱచి, పేళియరుళ్ = కృపచేసాదించిన, మొయ్ ముగిఱ్ఱోన్ = మహిమగల వకుళాభరణులగు శ్రీఆత్మార్లయొక్క, తాళ్ = శ్రీపాదములను, తొమ్మవే = నమస్కరించుటకొఱకే, ఎన్నుడైయ = నాయొక్క, కై = హస్తములు, కాదలిక్కుమ్ = అపేక్షించును.

తా॥ జగత్సృష్టికే గారణభూతుఁడగు శ్రియఃపతినిదప్ప సర్వస్తాత్పరుఁడొకఁడు లేడని యందఱికిని స్పష్టమగునట్లు “మార్కంజేయవిషయము, రుద్రకపాల విమోచనము” మొదలగువానిని ఋజువుపఱచి సాదించిన యాత్మార్ల దివ్యపాదార విందములకు నాహస్తములు నమస్కరింప నపేక్షించుచున్నవి.

శ్లో॥ బద్ధేనమేఽపిహరిణా నిఖిలాత్తరాశేః సంసారహేతు మితరత్రపరత్వబోధమ్ ।

నేదేతిహాస ముఖతః పరిహృత్యకౌరేః అర్చితనోస్యదశ మేవ్యవృణోత్పరత్వమ్ ॥

కై యాదం శక్కరత్తోక్ కాదలిన్విక్కే యిరుక్క
పాయ్యాగ ప్పేళుం పుఱనురైక్కు — మెయ్యాన
పేర్లై ఉపకరిత్త పేరరుళిక్ తన్నెదనై
పోర్లీననే మాఱక్ పొలిన్దు.

౪౧

కై = శ్రీహస్తము, ఆరుమ్ = నిండునట్లు, శక్కరత్తోక్ = చక్రమును
ధరించుటయే నిరూపకమైనవాఁడు, కాదల్ = తనవిషయమందు భక్తి, ఇన్విక్కే
యిరుక్క = లేకయుండఁగ, పాయ్యాగ = అసత్యముగ, పేళుమ్ = మాట్లాడునట్టి,
పుఱనురైక్కు = పంచకమైన వార్తలకు, మెయ్యాన = వాస్తవమైన, పేర్లై =
ఉత్తమపురుషార్థమును, ఉపకరిత్త = ఉపకరించిన, పేరరుళిక్ = గొప్పదగు కృప
యొక్క, తన్నెదనై = స్వభావమును, మాఱక్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, పొలిన్దు =
అతిశయించి, పోర్లీనన్ = సాదించిరి.

తా॥ చక్రహస్తుఁడగు శ్రీమఃపతి యీచేతనులను తనయందు భక్తిలేక
యసత్యముగ ప్రావణ్యనూచకములగు కపటవచనముల నుసంభాషించినను, ఉత్తమ
పురుషార్థమును సాదించునట్టి సర్వేశ్వరుని యుత్కృష్టకృపాస్వభావమును అతిశయ
ముగ నాట్వొడ్లు అసతిచ్చిరి.

శ్లో॥ ఆద్యేముని స్సశతకస్యతు పంచమస్య శ్రేయస్సకీయ హితబోధన మీక్షమాణః।
ఏతద్విరోధి బహులస్య మమాత్ర హేతు శ్చారేః కృపైవమహతీతి శశంసభూయః॥

* పొలిగపొలిగ వెన్దు పూమగళ్ కోక్ తొణ్డోర్
మలివుదనై కణ్ణుగన్దు వాల్త్రి త్రి — ఉలగిల్
తిరున్దాదార్ తమ్మై త్తిరున్దియ మాఱక్ శొల్
మరున్దా ప్పోగుం మనమాళు.

౪౨

పొలిగ పొలిగ = అభివృద్ధి నొందుగాక అభివృద్ధి నొందుగాక!, ఎన్దు = అని,
పూమగళ్ కోక్ = శ్రీమహాలక్ష్మీకథిపతియగు సర్వేశ్వరునియొక్క, తొణ్డోర్ =
దాసులు, మలివుదనై = కూడియుండునట్టి సమృద్ధిని, కణ్ణు = చూచి, ఉగన్దు =
సంతోషించి, వాల్త్రి త్రి = మంగళాసనముజేసి, ఉలగి త్రిల్ = లోకమందు, తిరున్దా
దార్ తమ్మై = దిద్దుబాటులేనివారిని, తిరున్దియ = దిద్దుబాటునరించిన, మాఱక్ =
శ్రీనమ్మాళ్వార్లయొక్క, శొల్ = శ్రీనూక్తియగు, మరున్దాగ = ఔషధమూలముగ,
మనమ్ = మనస్సునందలి, మాళు = కళంకము, ప్పోగుమ్ = నివర్తించును.

తా॥ భగవద్భక్తుల గోష్ఠినిజూచి సంతోషించి యభివృద్ధి నొందుగాక యని మంగళాశాసనంబొనర్చి చేతనులను దిద్దుబాటుచేసిన శ్రీయమ్మావార్లయొక్క శ్రీమూర్తి యను నావధములముగ హృదయమందలి దోషములు నివర్తించును.

శ్లో॥ అత్తోపదేశవిభవైశ్చమితాఘబృష్ట మౌరభజైష్టవసమృద్ధి సమిధ్యమానమ్ ।

అలోకయత్ క్షితితలం కలినాప్యధృవ్య మాశాస్తమజ్జల మమువ్యమునిర్ద్విత్వీయే ॥

మాశఱు శోది కణ్ణక్ వస్తు కలవామైయాల్

అశైమిగుస్తు పట్టిక్కు అజ్ఞామల్ — ఏశఱవే

మణ్ణిల్ మడలూర మాఱ్ ఒరుమిత్తా

ఊర్ నడుజ్జత్తా పిఱన్దవూర్.

ర :

మాశు = మాలిన్యము, అఱు = కేసట్టి, శోది = జ్యోతియగు, కణ్ణక్ = శ్రీ కృష్ణుఁడు, వస్తు = వచ్చి, కలవామైయాల్ = చేరమిచే, అశై = అపేక్ష, మిగుస్తు = అతిశయించి, పట్టిక్కు = నిందకు, అజ్ఞామల్ = భయపడక, ఏశు అఱు = దోషము నివర్తించి, తాక్ = తాము, పిఱన్ద = అవతరించిన, ఊర్ = పట్టణమునందలి చేతనుల యొక్క, ఊర్ = హృదయము, నడుజ్జ = వడఁకునట్లు, మణ్ణిల్ = భూమియందు, మడల్ = 'మడల్' అను సంప్రదాయమును, ఊర = నడిపించుటకు, మాఱ్ = శ్రీ నమ్మావార్లు, ఒరుమిత్తా = ఏర్పాటుచేసికొనిరి.

తా॥ మహాజ్యోతిస్వహృదగు శ్రీకృష్ణుఁడు వచ్చి సంశ్లేషమియందున శ్రీ నమ్మావార్లు అపేక్షాతిశయముచే లోకనిందకు భయపడక తమ యవతారస్థలమందలి జనులు వడఁకునట్లు ఈ భూమియందు 'మడల్' అను సంప్రదాయము ననుష్ఠించుటకు సంకేతము చేసికొనిరి.

వి. వి. 'మడల్'—భర్త భార్య నొల్లకుండునపుడు భార్య తన భర్తయొక్క రూపమును ఒక పటమున వ్రాయించి యాపటమును నొక చిన్న బండియందుంచి, ఒక తాటి సరుగును గుఱ్ఱముగఁ జేసికొని దానిమీఁదనెక్కి తాను వీధులవెంబడి దిరుగుచు నానాధుని నిమిత్తమై నేను నాకంఠ ముత్తరించుకొని నా ప్రాణములవిడుతునని భార్య చేయు కృత్యము. ఇట్టి తన భార్యయొక్క కృత్యమునువినిన, చూచినతత్క్షణమే భర్త భార్య నంగీకరించునట.

శ్లో॥ పూర్వానుసంహిత మనోహర శౌరిమూర్తేః సంశ్లేషలోల హృదయస్తదలాభ

భిన్నః ।

లాభేస్వయత్నమపి కర్తుమియేష దుఃఖాద్భార్యాదకాంచ పరిగృహ్య మునిస్తృతియే॥

ఊరనినైన్ద మడల్ ఊరవుం ఒణ్ణాదపడి
 కూటిరుళ్ శేర్ కజ్జులుడక కూడినిన్దు — పేరామల్
 తీదుశెయ్య మాఱక్ తిరువుళ్లత్తుచ్చెన్ద తుయర్
 ఓదువదు ఇజ్జు ఎజ్జనేయో ?

౪౪

ఊర = చేయుటకు, నినైన్ద = తలచిన, మడల్ = 'మడల్' అను కృత్యమును, ఊరవుమ్ = చేయుటకును, ఒణ్ణాదపడి = కూడనివిధముగ, కూర్ = అతిశయించిన, ఇరుళ్ = చీకటి, శేర్ = దట్టముగఁ జేరిన, కజ్జుల్ = రాత్రి, ఉడక్ కూడినిన్దు = తన పరివారముతోచేరి నిలిచి, పేరామల్ = ఉంచినయడుగునెత్తక, తీదుశెయ్య = చెడుగుచేయఁగ, మాఱక్ = శ్రీ నమ్మాళ్వార్లయొక్క, తిరువుళ్లత్తు = హృదయమునందు, శెన్దతుయర్ = కలిగిన దుఃఖమును, ఇజ్జు = ఇక్కడ, ఓదువదు = చెప్పడనునది, ఎజ్జనేయో = ఎవిధముగనో? (గుర్తెఱుఁగము)

తా॥ 'మడల్' అను కృత్యమును చేయఁగూడనివిధముగ నూర్వఁ దస్తమింప ప్రయత్నించుటను పలుకునట్టివారును, నిండించువారును మొదలగు సకలవిధ జనులును నిద్రించుటచేతను, ఆత్యంతాంధకారముతోడను తన పరివారముతోడను రాత్రియగుటచే నిటునటు తొలఁగక శ్రమపడుటఁగ ఆ సమయమందలి శ్రీ నమ్మాళ్వార్ల మనోదుఃఖము చెప్ప నలవిగానిదియైయుండెను.

శ్లో॥ తాంచత్వరాం పిదధతీ, సకలేద్రియాణా మోచ్ఛాదికౌసవిధగాంశ్చవిసంజ్ఞయన్తీ |
 వేలాతిగా విరహీణీత్య జపోమనేస్తు మోహోహ్వయా రజనిరభ్యుదితా చతుర్థే ||

ఎజ్జనే నీర్ మునివదు ఎనైయిని ? నమ్మియ్మగు
 ఇజ్జనే తోన్దుగిన్దు ఎన్ మున్నే — అజ్జక్
 ఉరువెళి ప్పాదావురై త్త తమిళ్ మాఱక్
 కరుదుమవర్కు ఇన్బక్కడల్.

౪౫

ఎన్నే = నన్ను, ఇని = ఇక, ఎజ్జనే = ఎవిధముగ, నీర్ = మీరు, మునివదు = కోపగించుట, ఎన్ మున్నే = నాయెదుట, నమ్మి అమ్మగు = గుణవిగ్రహ సౌందర్యాదులచే పూర్ణులగు తిరుక్కుఱుంగుడినమ్మియొక్క యాయుధాధరణావయవ భోధ, ఇజ్జనే = ఇదిగో, తోన్దుగిన్దు = ప్రకాశించుచున్నది (అని), అజ్జక్ = అవిధమైన, ఉరువు వెళిప్పాదా = ప్రత్యక్షమైనమైనట్లు విశదముగ, ఉరైత్త =

సాదించిన, తమిళ్ మాట = ద్రావిడ బ్రహ్మదర్శియగు శ్రీనమ్మాళ్వార్లును, కరుడు మవర్కు = స్వరించువారికి, ఇన్నక్కడల్ = ఆనందసముద్రమైయుండురు

తా॥ తిరుక్కుఱుంగుడినమ్మిని నేను నేవించిన వెనుక నన్ను గోపింపఁదగునా? తిరుక్కుఱుంగుడినంబియొక్క గుణవిగ్రహ సౌందర్యాది సమస్తశోభయును ప్రత్యక్ష సమానముగ బ్రకాశించుచున్నదని యనతిచ్చినవారును, ద్రావిడ బ్రహ్మసంహితను కటాక్షించిన శ్రీ యాళ్వార్లును ధ్యానముచేయువారికి ఆనందసముద్రమైయుండురు.

శ్లో॥ తాదృక్స్వమోహగల సేసతిభావనాయా భూమ్నాహరే రవయవాభరణాది

దృష్ట్యే ।

ప్రత్యక్షతస్తదనుభూత్యనవాప్తితశ్చ ప్రీత్యాశుచా మునిరయుజ్యతపశ్చమేసః ॥

కడల్ ఇలత్తిళ్ళనై ముక్కాణామల్ నొన్దే

ఉడనా అనుకరిక్కల్ ఉల్లు — తిడమాగ

వాయ్న్దవనాయ్త్తాక్ పేళుం మాటనురైయదనై

ఆయ్న్దరైప్పార్ ఆల్పైయ్య నోల్ద్రార్.

రః

కడల్ ఇలత్తు = సముద్రముచే జట్టఁబడిన యీ భూమియందు, ఈశనై = సర్వేశ్వరుని, ముక్ = ఎదురుగ, కాణామల్ = నేవింపక, నొన్దు = నొచ్చుకొని, ఉడనా అనుకరిక్కల్ ఉల్లు = గోపికలు శ్రీకృష్ణుని యనుకరించి ధరించిన విధముగ విచారించి తామును అనుకరించి ధరించునట్లు హృదయమందుఁ దలఁచి, తిడమాగ = దృఢముగ, వాయ్న్దు = సమీపించి, అవనాయ్ = అసర్వేశ్వరుఁడుగ నే, తాక్ = తాము, పేళుమ్ = అనుకరించి మాట్లాడునట్టి, మాట = శ్రీనమ్మాళ్వార్లయొక్క, ఉరైయదనై = శ్రీనూక్తిని, ఆయ్న్దు = దీనివైభవమును విచారించి, ఉరైప్పార్ = అనుసంధించువారు, ఆల్పైయ్య = ఆళ్వార్లకు కైంకర్యము చేయుటకు, నోల్ద్రార్ = నోచినవారగుదురు.

తా॥ ఈ భూమియందు సర్వేశ్వరుని ప్రత్యక్షముగ నేవింపనందుననే నొచ్చుకొని, కృష్ణావతార సమయమగుదు గోపికలను అనుకరించి వారివలె ధరింపఁదలఁచి దృఢాధ్యవసాయముతోఁగూడి సమీపించి శ్రీయఃపతిగ నే యనుకరించి సాదించిన యాళ్వార్ల శ్రీనూక్తి మొదలగు వైభవములను అనుసంధించువారు శ్రీయాళ్వార్లకు కైంకర్యము చేయనోచినవార లగుదురు.

శ్లో॥ శోకంచతం పరిజిహీర్ష్య రివాఖిలానాం సర్వాదికర్తృ రనుకార రతేనకౌతః ।

తస్యప్రవృత్తి రఖిలాచరితామయేతి తద్భావభావిత మనామునిరాహుష్యే ॥

నోర్ నోన్బాదియిలే నున్దనై విట్టాన్ మిగిల్లే
 పేర్ మిక్కు ఉపాయం ఉన్ద పేరరుళే — శాన్ మిగిన్టే
 ఇన్జెన్నిలై యెన్నుం ఎట్టిల్ మాఱ్ శొల్ వల్లార్
 అఱ్ఱు అమరర్కు ఆరావముదు. ౪౭

నోర్ = మోక్షసాధనముగ ననుష్ఠించునట్టి, నోన్బాది = కర్మాద్యుపాయములందు అన్వయము, ఇలే = లేనివాడని, నున్దనై = ధారకభోగ్యములుగ నుండునిన్ను, విట్టు = విడిచి, ఆన్ మిగిల్లే = ధరింపజాలినవాడనుగాను, పేర్ మిక్కు ఉపాయమ్ = మోక్షమునకు ఉపాయము, ఉన్ద = దేవరవారియ్యు, పేర్ అరుళే = నిర్వేతుకకృపయే, శాన్ మిగిన్టే = అందఱును గుర్తెఱుంగనట్లు చెప్పుచున్నాను, ఇఱ్ఱు = ఇక్కడ యాయాత్మవిషయమందు, ఎన్నిలైయెన్నుమ్ = నాయొక్క నిష్ఠ యిదియనెడు, ఎట్టిల్ = కేవలత్వపారతంత్ర్యములగు సాత్తభూషణములచే రమ్యమైయుండు, మాఱ్ = శ్రీనమ్మాభ్యుర్లయొక్క, శొల్ = ఉపాయనిష్కర్షమైన యీతిరువాయ్ మొఱిని, వల్లార్ = అభ్యసించగలవారు, అఱ్ఱు = అక్కడ, అమరర్కు = నిత్యనూరులకు, ఆరా = అపూర్వమైన, అముదు = అమృతమగునట్లు లభింతురు.

తా॥ నేను నీయొక్క దివ్యచరణారవిందములను బొందుటకు గర్మాద్యుపాయములను అనుష్ఠింపలేదు. అయినను నిన్ను విడిచి ధరింపజాలను. కాబట్టి నీయొక్క నిర్వేతుకకృపయే సాధనమని ప్రసిద్ధపఱచుచున్నాను. ఈవిషయమందు నానిష్ఠ యిదియని ఆత్మభూషణములను కేవలత్వపారతంత్ర్యములుగల శ్రీనమ్మాభ్యుర్లయొక్క యుపాయనిష్కర్షమైన ఈతిరువాయ్ మొఱిని అభ్యసించువానిని నిత్యనూరులు అమృతస్వరూపునివలె భావింతురు.

శ్లో॥ ఏవంచసోనధిగతాభిమతస్తదాప్తా నారాయణాదితరసాధనకూన్యతాంస్వామ్ ।
 తస్మైనివేద్య తదుపాయాధియైవ కించి దాశ్వస్తవానభమునిః కిలసప్తమేన ॥

* ఆరావముదాభ్యుర్ ఆదరిత్త పేఱుగళై
 తారామైయాలే తళర్ న్దు మిగ — తీరాద
 ఆళై యుడఁ ఆన్ ద్రామై పేళి యలమన్దా
 మాళఱు శీర్ మాఱనెమ్మా.

౪౮

ఆరావముదాభ్యుర్ = నిరతిశయభోగ్యులగు తీరుక్కుడందై ఆరావముదు

పెరుమాళ్లు, ఆదరిత్త = ఈయాభ్యార్లు అపేక్షించిన, శేరుగళై = పురుషార్థము
లను, తారామైయలే=తత్త్వణమే యిప్పింపక పోవుటచే, మిగ=మిక్కిలి, కళర్న్దు =
ఉత్సాహముతప్పి, మాళు = దోషము, అలు = లేని, శీర్ = జ్ఞానవైలక్షణ్యము
గల, ఎమ్మొక్ = ప్రపన్నజనస్వామియగు, మాఱుక్ = శ్రీనమ్మాభ్యార్లు, తీరాద =
తీరని, ఆళైయడక్ = ఆశతో (అపేక్షతో) ఆల్లొమై = తన్నుధరింపఁజాల
మిని, పేళి = మాట్లాడి, అలమదాక్ = మనోన్యాకులతను బొందిరి.

తా॥ తిరుక్కుడంద ఆరావముదు పెరుమాళ్లు ఈయాభ్యార్లు మనోరథమును
సఫలముచేయకపోవుటచే నిరుత్సాహులై నిర్దుష్ట జ్ఞానవైలక్షణ్యముగల ప్రపన్నజన
కూటస్థులగు శ్రీనమ్మాభ్యార్లు అత్యపేక్షతో సర్వేశ్వరుని ఎడబాసి సహింశ
జాలని దుఃఖమును అనుసంధించి భ్రమ జెందిరి.

శ్లో॥ ఆత్మాసలబ్ధధృతి నా మనసా సమేత్యశ్రీకుమ్భఘోషమును ప్రతిమాధిదూష్యమ్ |
ఆత్మోన్మీసాంత్యనివచః పరిరమ్భణాదీ న ప్రాప్తవాన్తునిరభిద్యతపోష్టమేన ||

మానలత్తాల్ మాఱుక్ తిరువల్లవాళ్ పుగళ్ పోయ్

తానిలై త్తు వీళ్న్దు అవూర్ తన్నరుగిల్ — మేల్ నలగ్గి

త్తున్నముల్ ముచ్చొన్న శొలవుకట్పార్ తల్లఘక్కు

పిళ్ పిఱక్కు వేణ్డాపిఱ.

౪౯

మాఱుక్ = శ్రీనమ్మాభ్యార్లు, మానలత్తాల్ = మిగుల ప్రేమాతిశయముచే,
తిరువల్లవాళ్ = తిరువల్లవాళ్ అను దివ్యదేశమును, పుగళ్ పోయ్ = ప్రవేశింపఁ
బోయి, అవూర్ తన్నరుగిల్ = ఆయూరిసమీపముందు, తాన్ ఇలైత్తువీళ్న్దు =
తాము బడలికచెందిపడి, మేల్ నలగ్గి = దానికిపైగఁ జెలికలై నిక్షేధవచనముల
చేతను శ్రమనొంది, తున్నమ్ ఆల్లొమై = దుఃఖమునుబొంది, శొన్న = చెప్పిన,
శొలవు = ఈతిరువాయ్ మొట్టిని, కట్పార్ తల్లఘక్కు = అభ్యసించువారికి, పిళ్ =
అభ్యాసమునకు వెనుక, పిఱ = తిరువడిగ భుక్తు సంబంధముకొని యితరమైన జన్మము
నందు, పిఱక్కు వేణ్డా = జన్మింపవలసినదిలేదు, (లేదా) పిని పిఱక్కు వేణ్డా = దీనిని
అభ్యసించిన వెనుక జన్మింపవలసినదిలేదు. జన్మమునులేకుండునట్లు చేయును. పిఱ
అనునది యవ్యయము. (పిళ్ పిఱక్కు వేణ్డా పిఱ = ఈతిరువాయ్ మొట్టిని దప్ప
వేటొకదాని నభ్యసింపఁబనిలేదు) అనియను గావచ్చును.

తా॥ శ్రీనమ్మాభ్యార్లు ప్రేమాతిశయముచే తిరువల్లవాళ్ దివ్యదేశమును ప్రవేశింపఁబోయి
యాసమీపప్రదేశముందు తాము బడలికచేబడి చెలికలై నిక్షేధపు

మాటలచే క్రమమొంది వ్యసనాక్రంతుడై యానతిచ్చిన యీతిరువాయ్ మొట్టిని అను
సంధించువారికి జననాది దుఃఖములు గలుగవు.

శ్లో॥ అన్యం మనిః ప్రతిహత స్తతఏవ భేదాదన్తం ప్రవృత్త మనసాపితు దివ్యదేశమ్ |
తదోచ్ఛ్వాసా మభిదధ త్త దధీశపాదౌ యాయాంః కేత్యః ధయన్నవమే సదైన్యమ్ ||

పిఱన్దు ఉలగం కాత్తులిక్కుం పేరగుట్కణ్ణా ! ఉ

శిఱన్దు గుణత్తాలురుగుం శీల — త్తిఱం తవిర్న్దు

శేర్న్దునుబవిక్కుంనిలై శేయ్యెన్దు శీర్మాఱ్

వాయ్న్దుపదత్తే మనమే ! వైగు.

౫౦

పిఱన్దు=అనేకావతారములనెత్తి, ఉలకమ్=లోకమును, కాత్తులిక్కుమ్ =
కొనియొంది రక్షించునట్టి, శేర్ అరుళ్=గొప్పకృపగల, కణ్ణ శే=ఓ శ్రీకృష్ణుడా !
ఉ శివన్దుగుణత్తాల్ = నీయొక్క కల్యాణగుణానుసంధానముచే, ఉరుగుమ్ = మనస్సు
కరుగునట్టి, శీల త్తిఱమ్ = స్వభావమును, తవిర్న్దు = విడిచి, శేర్న్దు=నిన్ను గూడి,
అనుబవిక్కుమ్ = అనుభవించునట్టి, నిలై = మనస్సుయొక్క నిలకడను, శేయ్న్దు =
చేయుము అని చెప్పిన, శీర్మాఱ్ = జ్ఞానవైలక్షణ్యాలుగల శ్రీయూహ్వార్ల
యొక్క, వాయ్న్దుపదత్తే = ఒకటికొకటి సమానమగు దివ్యపాదములందు, మనమే =
నామనసా !, వైగు = నీవు నిలుకడనొందియుండువుగాక !

తా॥ అనేకావతారములునెత్తి కృపచే లోకమును రక్షించునట్టి ఓ శ్రీకృష్ణా !
నీ కల్యాణగుణానుసంధానముచే మనస్సుకరుగునట్టి స్వభావమును విడిచి నిన్ను సమీ
పించి యనుభవించునట్లు మనస్థైర్యమును గలుగఁజేయవలయును అని యానతిచ్చెడు
జ్ఞానాదిగుణములుగల శ్రీయూహ్వార్లయొక్క పరస్పర సదృశములగు శ్రీపాదములే
మనకు రక్షకమని యామనసా ! స్థిరముగనుండుము.

శ్లో॥ అర్చించ మాననియతా మపహాయశౌరే రాణాపయోగ్యవిభవేపునరాగతోసా |
చిత్తస్య తద్గుణగణస్తరణే నిజస్య శైథిల్య విఘ్నశమనం తమయాచతాన్తే ||

వైగల్ తిరువణ్ వణ్ణూర్ వైగుం ఇరామనుక్కు ఎ

శేయ్గైదనై ప్పల్ళినన్జాళ్ ! శేప్పమెన — కైగట్టిన్దు

కాదలుడ కా తూదువిదుం కారిమాఱ్ కట్టలే

మేదినియూర్ ! నీర్ వణజ్జుమి.

౫౧

ధరించి తామున్న స్థలమునకు నా కృష్ణుడు సమీపించి రాగ 'సీతోఁ జేర' నని కోపించుకొనిన శ్రీమూర్త్యార్ల తిరువడిగళ్లకు నమస్కరించుటకు నీవును దోడ్పడవలెను.

శ్లో॥ తావద్విలంబము సహస్ప్రణయేనరోషాత్కృష్టం సమాగతమపి త్వరయావినివృత్తిః |
తేన స్వరంగమ మనోఽధినాద్వితీయే సాన్త్యోక్తిభిస్సమను నీయసమాహితోభూత్ ||

నల్లవలత్తాల్ నమ్మైచ్చేర్తో ము నణ్ణారై
వెల్లుంవిరు త్త విబూతియనెన్దు — ఎల్లెయట
త్తానిరున్దు వాళ్ళత్తుం తమిళ్ళమాఱ్ శోల్ వల్లార్
వానవర్కు వాయ్ త్త కురువర్.

౫౩

నల్లవలత్తాల్ = లీలోపకరణములను గ్రహించుట మొదలగు మంచి యభిప్రాయములచే, లేక బలముచే, నమ్మైచ్చేర్తో = మనయొక్క ప్రణయకలహమును నివర్తింపఁజేసి మఱలచేసినవాఁడు, మున్నణ్ణారై = పూర్వశత్రువులను, వెల్లుమ్ = జయించును, విరుత్తవిబూతియన్ ఎన్దు = విరుద్ధవిభూతిః త్వమును (సుఖదుఃఖాత్తకమగు ప్రకృతినిగలవాఁడు అని, ఎల్లెయట = అంతములేక, తాన్ = తాను, ఇరున్దు = ఉండి, వాళ్ళత్తుమ్ = స్తోత్రముజేయుచున్న, తమిళ్ళమాఱ్ = ద్రావిడభాష ప్రపండితులలో మొదటివారగు నాథ్వార్లయొక్క, శోల్ = శ్రీనూక్తిని, వల్లార్ = అభ్యసేంపఁగలిగినవారు, వానవర్కు = నిత్యనూరులకు, వాయ్ త్త = పొందియుండు, కురువర్ = ఆచార్యులగుదురు.

తా॥ మంచిబలముచేతనో సద్భావముచేతనో మన ప్రణయకలహమును నివర్తింపఁజేసి మఱల నొకటిగా జేసిన శ్రీయఃపతి మానుపటిశత్రువులను లేక మనస్త్రీత్యాభిమానాదులను బోగొట్టెను అనియు పరస్పరవిరుద్ధములగు దుఃఖములను గలిగియుండు విభూతులను (లోకములను) గలవాఁడనియు సదా స్తుతించుచున్న ద్రావిడభాషకు ఆచార్యులగు శ్రీమూర్త్యార్లయొక్క దివ్యప్రబంధమును అభ్యసించువారు 'నిత్యనూరులకు పరమపూజ్యులగుదురు.

శ్లో॥ కోపం మమప్రణయశంప్రకమయ్యకృష్ణః స్వాధీనతామతనుతేతి సవిస్తయస్సః |
స్వీయాం విరుద్ధజగదాకృతితాంచ తేన సందర్శితామను బధూవమునిస్తృతీయే ||

కురవై ముదలాం కణ్ణ కోలచ్చెయల్ గళ్
ఇరవు పగలెన్నామల్ ఎన్దుం—పరవుమనమ్

మేదినియార్ = ఈ భూమియందుండు ప్రజలారా! తిరువణ్ వణ్ణూర్ = 'తిరువణ్ వణ్ణూర్' అను దివ్యదేశములో, వైగల్ = ఎల్లప్పుడును, వైగుమ్ = నిత్య వాసము చేయుచున్న, ఇరామనుక్కు = చక్రవర్తి తిరుమగనుకు (శ్రీరాములకు) పుళ్ళి ఇనక్కాళ్ = పక్షుల సమూహములారా! ఎన్ శెయ్ గైదనై = నాయొక్కదశను, శెప్పమ్ ఎన = తెలియపఱపుడు అని, కైకట్టిన్ = ఆతిథ్యించిన, కొదలుడన్ = ఆశతో, తూడువిడుమ్ = దూతగా బంపిన, కారిమాన్ = శ్రీ నమ్మాళ్వార్లయొక్క, కట్టలే = దివ్యపాదారవిందములనే, నీర్ = మీరు, వణ్ణుమిన్ = నమస్కరింపుడు.

తా॥ ఓ లోకులారా! 'తిరువణ్ వణ్ణూర్' అను దివ్యదేశమందు నిత్యవాసము చేయుచున్న చక్రవర్తి తిరుమగనుకు "పక్షులారా! నాదశను విన్నవింపుడు" అని యత్యాశతోఁ బక్షులను దూతలనుగాఁ బంపిన శ్రీ యాళ్వార్ల దివ్యచరణారవిందములకే నమస్కరింపుడు.

శ్లో॥ ఆద్యేతు వన్త శతకస్య మనిస్తథార్తోవారీ సమాధి మధిగమ్య నిజామవస్థామ్ ।
అర్చాచారిం కమపిపక్షీభిరన్తి కస్త్థైరాపన్నరక్షణ సవీతు మబోధయత్సః ॥

మిన్నిడైయార్ శేర్ కణ్ణన్ మెత్తైన వన్దానెన్దు
తన్నిలైపోయ్ పెణ్ణిలైయాయ్ త్తా తల్లి — ఉన్నడ?
కూడేనెన్దుడుం కురుగైయర్ కోన్ తాళ్ తొమ్మివే
నాల్ దోలుం నెన్జుమే! నల్లు. ౫౬

మిన్ ఇడైయార్ = మెఱపుఁ దీగవంటి నడుముగల స్త్రీలతో, శేర్ = కూ. యున్న, కణ్ణన్ = శ్రీకృష్ణుఁడు, మెత్తైన = ఆలస్యముగ, వన్దాన్ ఎన్దు = వచ్చినాడని, తన్ నిలైపోయ్ = తమయొక్క యాకారము వదలి, పెణ్ నిలైయాయ్ = గోమారుల యాకారముగలవారలై, తాన్ తల్లి = తాముకూడియుండు సంకేతస్థలముఁ బ్రవేశింపవలయునని యా శ్రీకృష్ణుఁడు సమీపమునకు రాఁగ, ఉన్నడనే = తోడ, కూడేన్ = చేరను, ఎన్దు = అని, ఉడుమ్ = కోపగించిన, కురుగైయర్ కోన్ తిరునగరికి నిర్వాహకులగు శ్రీ నమ్మాళ్వార్లయొక్క, తాళ్ = శ్రీపాదములకే తొమ్మి = నమస్కరించుటకు, నెన్జుమే = ఓ మనసా! (నీవును), నాల్ దోలుమ్ ప్రతిదినమును, నల్గు = ఉపకరింతువు గాక!

తా॥ ఓ మనసా! నుండరులగు స్త్రీలతోఁ గూడియున్న శ్రీకృష్ణుఁడా స్యముచేసి వచ్చినాడని యాళ్వార్లు తమదూపమును విడచి నాయకి రూపము

పెద్రెద్రేనెట్టే కలిత్తు పేశుం పరాఙ్ముళకదక
కొల్ తేనిల్ నెంజే! తువళ్.

గౌర

కణ్ణక = శ్రీకృష్ణనియొక్క, కురవై = రాసక్రీడ, ముదల్ ఆమ్ = మొదలగు, కొలమ్ = మందగమైన, కెయల్ గళ్ = చేపితములను, ఇరవుపగల్ = రాత్రి, పగలు, ఎన్నామల్ = అని చూడక, ఎన్ఱమ్ = ఎల్లప్పుడును, పరవుమ్ = స్తుతించునట్టి, మనమ్ = మనస్సును, పెద్రేద్రేక = పొందితిని, ఎన్ఱు = అని, కలిత్తు = సంతోషించి, పేశుమ్ = మాట్లాడుచున్న, పరాంకుళకతిక = శ్రీ నమ్మాభ్యాయొక్క, కొల్ తేనిల్ = శ్రీనూక్తియను తేనెయందు, నెన్జే = ఓచుననా!, తువళ్ = కూడి వృద్ధిబొందుమా!

తా॥ ఓచుననా! శ్రీకృష్ణనియొక్క మనోజ్ఞములగు రాసక్రీడమొదలగు లీలలను విరామములేక స్తుతించుచున్నానను సంతోషముతో సంభాషించుచుండు శ్రీ నమ్మాభ్యాయొక్క శ్రీనూక్తికూపమగు తేనె ననుభవించి వృద్ధిబొందుము.

శ్లో॥ ఆనందశీతలిత వాగనుసందధీయ కృష్ణస్య వీర్యచరితాన్యకా మాదరేణ ।

ఇత్థం పురాస్వయమపేక్షితవా స్తునిస్తలభ్యాసమోస్తి న మమేత్యవదచ్చతు క్షే ॥

తువళ్ళుశీర్ మాల్ తిఱత్తు తొన్నలత్తాల్ నాళుమ్
తువళ్ళుదక శీలమెల్లాం కొన్నాక — తువళ్ళవే
మున్న మనుబవత్తిల్ మూఝ్ గినిన్ఱ మాఱనదిల్
మన్నుమువప్పాల్ వన్ఱ మాల్.

గౌర

తువళ్ = ఇతరాసక్తి యను దోషము, ఆఱు = నివర్తించుటచే, మన్నమ్ = పూర్వమండే, అనుబవత్తిల్ = భగవదనుభవమునందు, మూఝ్ గిన్ఱ = ప్రవేశించిన, మాఱక = శ్రీనమ్మాభ్యార్థు, అదిల్ = ఆయనుభవమునందు, మన్నమ్ = నిలుకడ సొందియున్న, ఉవప్పాల్ = సంతోషముచే, వన్ఱ = కలిగిన, మాల్ = ప్రేమాతిశయముచే, తువళ్ ఆఱుశీర్ = దోషములేని కల్యాణగుణములుగల, మాల్ తిఱత్తు = సర్వేశ్వరునివిషయమందు, తొల్ నలత్తాల్ = స్వాభావికమగు భక్తిచే, నాళుమ్ = ఎల్లప్పుడును, తువళ్ ఆఱు = ఆవిషయమందు చలనములేని, తకళిమ్ ఎల్లామ్ = తమయొక్క స్వభావములనన్నిటిని, కొన్నాక = కృపతో నానతిచ్చి.

తా॥ ముండే యితరాపేక్షవదలి భగవదనుభవమునందుఁ బ్రవేశించిన శ్రీ యాభ్యార్థు ఆయనుభవమునందలి సంతోష ప్రేమాతిశయములచే నిర్దుష్ట కల్యాణ

గుణసంపన్నుడగు నాసర్వేశ్వరునియందు స్వాభావికభక్తిచేసదా తమకుఁగలిగి
యుండు దృఢాధ్యవసాయముల నన్నిటిని గరుణతోడ నానతిచ్చిరి.

శ్లో॥ తస్యాపిమానస తయానుభవస్య బాహ్యసంక్షేపణైక పగచిత్త మనశ్శరీరః ।

అత్తానురక్త జనమాత్మని నిస్సృహత్వం ని క్షేధిపంచమమతిః ప్రవణోఽచ్యుతేసః ॥

మాలుడనే తాక కలన్దు వాఱుప్పెరామైయాల్

శాలనైన్దు తన్నుడైమై తానడైయ — కోలియే

తానిగఱువేణ్ణామల్ తన్నైవిడల్ శొల్మాఱు

ఊనమఱుశీర్ నెఱ్ఱే ! ఉణ్.

౧౬

మాలుడనే = ఆశ్రీతవ్యామోహముగల సర్వేశ్వరునితో, తాక = తాము,
కలన్దు = కూడి, వాఱు = సుఖించుటకు, పెరామైయాల్ = లభింపమిచే, శాల =
మిక్కిలి, నైన్దు = విసిగి, తకొడైమై = తమయాత్మయును, అత్తతో సంబం
ధించినదియును, అడైయ = అన్నిటిని, తాక = తాము, ఇగఱువేణ్ణామల్ కోలియే =
విడుచుటకు బ్రయత్నింపఁ గోరినట్లుకొక, తన్నైవిడల్ = తమంతట తామె
తమ్మువిడిచిపోవునట్టి విధమును, శొల్ = సాదించునట్టి, మాఱు = శ్రీనమ్మా
భ్యార్థయొక్క, ఊనమఱు = దోషములులేని, శీర్ = కల్యాణగుణములను, నెఱ్ఱే =
ఓమనసా !, ఉణ్ = నీ వనుభవించువుగాక !

తా॥ ఓమనసా ! తన భక్తులయందు వ్యామోహమునుబొందియుండు సర్వేశ్వరు
నితో ఆభ్యార్థుల తాముగూడి సుఖించుటకు లభింపనందున మిగుల నిరుత్సాహులై
యున్నపుడు తమంతట తామే తమఆత్మాత్మీయము లన్నియును తమ్ము విడిచిన
విధమును ఆనతిచ్చినట్టి శ్రీయాభ్యార్థయొక్క పరిశుద్ధములగు కల్యాణగుణములను
నీవనుభవించువుగాక !

శ్లో॥ తస్మాత్పరప్రవణతా విభవాత్పరస్థితౌ పుంశ్యేవపుష్టితమతిః పురుషార్థసాకే ।

స్వస్య స్వకీయవిషయే వ్యభిశేషుష్యే స్వీయత్వబుద్ధిరవకాద్ధరితేత్యవోచత్ ॥

ఉణ్ణుంశోతాది ఒఱుమూన్దుం ఎమ్మెరుమా

కణ్ణనెన్దే నీర్మల్గి క్కణ్ణిణై గళి — మణ్ణులగిల్

మన్నుతిరుక్కోళూరిల్ మాయన్నాల్ పోం మాఱు

పొన్నడియే నన్దమక్కు ప్పొణ్.

౧౭

ఉణ్ణుమ్ = ఆరగించునట్టి, శోఱు అది = ప్రసాదము మొదలగు, ఒరుమూన్దుమ్ =
నూడు ధారకవస్తువులను, ఎమ్మెరుమా = సర్వేశ్వరుడగు, కణ్ణకాన్దే =

శ్రీకృష్ణుడు అనియే, కణ్ ఇణ్ గేగల్ = రెండుకండ్లయందును, నీర్ = కన్నీరైనది, మల్లి = నిండి, మణ్ ఉలగిల్ = భూలోకమందు, మన్ను = నిలుకడ నొందిన, తిరుక్కోళూరిల్ = తిరుక్కోళూరిలో వేంచేసియుండు, మాయక్ సాల్ = ఆశ్చర్య గుణచేష్టితములుగల సర్వేశ్వరునియొద్దకు, పోమ్ = వెడలునట్టి, మాయక్ = శ్రీ నమ్మాళ్వార్లయొక్క, పాక్ అడియే = రవ్యమైన శ్రీపాదములే, నన్దమక్కు = మనకు, పాక్ = (నిత్యపమై, నిధియై) యుండును.

తా॥ ప్రసాదాది ధారకవస్తువులును శ్రీకృష్ణుడేయని కండ్లలో కన్నీరు నింపు కొని యీ భూమియందలి తిరుక్కోళూరిలో వేంచేసియుండు ఆశ్చర్యకర దివ్యగుణాన్వితుడగు సర్వేశ్వరునియొద్దకు వెడలెడు శ్రీనమ్మాళ్వార్లయొక్క రవ్యమగు శ్రీ పాదారవింద ద్వంద్వమే మనకు నిత్యపము.

శ్లో॥ కృష్ణేన ధారయిత్వసోషక భోగ్యయోగీ ప్రాప్తావతి త్వరిత భీరభిలాన్విహాయ ।
స్వాదపవ్యలబ్ధఫల ఇత్యవసీయమానః పార్వ్యస్థితై స్తునిరభూ దధిసత్తమంసః ॥

పొన్నులగు పూమియెల్లూ పుల్లివజ్జ ట్టు వజ్జి

ఎన్నిడరై మూలు క్కియమ్బు మెన — మన్నుళరు

నాదు ముదల్ తూదు నల్లివిడు మూటనైయే

నీడులగీర్ ! పోయ్ వణ్జుం నీర్.

గీ॥

పాక్ ఉలగు = పరమపదము, పూమి = భూమి మున్నగులోకములు, ఎల్లామ్ = సమస్తమును, పుల్ ఇన్ జ్జ ట్టు = పక్షిసమూహములకే, ఎల్లాన్జి = ఇప్పించి, ఎక్ ఇడరై = నాదుఃఖమును, మూలుక్కు = ఆశ్రితవ్యామోహముగల సర్వేశ్వరు నకు, ఇయమ్బు మెన = చెప్పఁడు అని, మన్ను తిరునాదుముదల్ = స్థిరమగు పరమ పదము మొదలగు స్థలములయందు, తూదు = దూతలనుగ, నల్లిగి = అపేక్షించి, విడుమ్ = బంపిన, మూటనైయే = శ్రీనమ్మాళ్వార్లకే, నీడు ఉలగీర్ = గొప్ప భూమి యుండుండు చేతనులారా!, నీర్ = మీరు, పోయ్ = వెళ్లి, వణ్జుమ్ = నమస్కరింపుడు.

తా॥ లోకులారా! మీ రిహపరలోకముల నన్నిటిని పక్షుల గుంపుకే యిప్పించి నావ్యాకులదశను శ్రీయఃపతికి విన్నవించుటైనది పరమపదము మొదలగు స్థలములకు పక్షులను దూతలనుగ బంపిన శ్రీనమ్మాళ్వార్లకే రక్షకులుగ నమ్మినను స్మరింపుడు.

శ్లో॥ అవ్యేన మాత్తఫలదాన విలమృవస్త మాటోక్య శారివధ సత్ర చకుత్రచాపి ।
ఆవేద్యవత్థినితి మధీన భూతియగ్నా స్సాస్యతేత్యయాచతసతో మునిరవ్యమేన ॥

నీరాగి క్కేట్టవర్ గళ్ నెళ్ళియ్ మాలుక్కుమ్
ఏరార్ విశుమ్మిల్ ఇరుప్పరిదా ---- ఆరాద
కాదలుడక్ కూప్పిట్ట కారిమాఱ్ శొలై
ఓదిడవే ఉయ్యుం ఉలగు.

౧౯

క్కేట్టవర్ గళ్ = వినినవారియొక్క, నెళ్ళు = మనస్సు, నీర్ ఆగి = జల
రూపమై, ఆళ్ళియ = నశించునట్లును, మాలుక్కుమ్ = సర్వేశ్వరునకును, ఏర్ ఆర్ =
మిగులమనోజ్ఞమగు, విశుమ్మిల్ = పరమపదమందు, ఇరుప్ప = ఉండుట, అరిను =
దుర్లభమగునట్లును, ఆరాద = శమింపని, కాదలుడక్ = ప్రీత్యతిశయముతో, కూప్పిట్ట =
పిలిచిన, కారిమాఱ్ = శ్రీయాభ్యార్థయొక్క, శొలై = శ్రీనూక్తిని, ఓదిడవే =
అభ్యసింపగానే, ఉలగు = లోకము, ఉయ్యుమ్ = ఉజ్జీవించును.

తా॥ విన్నవారి హృదయము కరిగి రూపుచెడునట్లును శ్రీమఃపతికి మిగుల
రమణీయమైన పరమపదమునందలి ఉనికి యరుదగునట్లును తృప్తికొందని ప్రేమాతి
శయముతో మొఱియిడిన శ్రీ యాభ్యార్థయొక్క దివ్యప్రబంధమును అనుసంధించి
లేని సకలచేతనులును ఉజ్జీవింతురు.

శ్లో॥ ఆలోక నేపి విషయస్యభృశం విభగ్నో రూపేహ శః సకలలోకమయే నిరాశః ।

అప్రాకృతేవపుషి లోలమనాస్తమచై రాకారయత్ప్రిలపితై ర్నవమే శతారిః॥

* ఉలగుయ్య మాల్ నిన్ట ఉయర్ వేజ్జడత్తే
అలర్ మగళై మున్నిట్టు అవన్దన్ — మలరడియే
వన్ శరణాయ్ చేర్ న్ద మగిల్ మాఱ్ తాళిణైయే
ఉన్ శరణాయ్ నెళ్ళమే! ఉళ్.

౨౦

ఉలగు = లోకము, ఉయ్య = ఉజ్జీవించు నిమిత్తము, మాల్ = సర్వేశ్వ
రుఁడు, నిన్ట = నిన్టతియొక్కలముగ (నిలిచిన రూపముగ) నేవసాదించుచున్న, ఉయర్ =
ఉన్నతమైన, వేజ్జడత్తే = తిరుమలలో (తిరుపతి కొండమీఁద), అలర్ మగళై = అలర్
మేల్ మంగైయగు శ్రీ మహాలక్ష్మిని, మున్నిట్టు = పురుషకారముగ ముందుంచి, అవన్
దన్ = ఆ సర్వేశ్వరునియొక్క, మలర్ అడియే = తామరపూలవంటి దివ్యచరణము
లనే, వన్ శరణాయ్ ఆయ్ = దృఢమైన యుపాయముగ, చేర్ న్ద = ఆశ్రయించిన,

మగిత్తమాఱ్ఱ = పొగడవూలదండను ఆభరణముగ ధరించియుండు శ్రీనమ్మాళ్వార్ల యొక్క, తాల్ ఇణైయే = రెండు దివ్యచరణములనే, ఉక్ శరణ్ ఆయ్ = నీకు ఉపాయముగ, వెళ్ళమే = ఓమనసా!, ఉల్ = తలంతువుగాక!

తా॥ ఓమనసా! లోకోజ్జీవనార్థముగ సర్వేశ్వరుఁడు వేంచేసియుండు తిరుమలలో శ్రీఅలర్ మేల్ మంగతాయార్ల పురుషకారముచే ఆశ్రియఃపలియొక్క పాదారవిందముల నే దృఢరక్షకముగ నన్ని యాశ్రయించియుండు వకుళాభరణులగ ఆహ్వానయొక్క దివ్యపాదారవిందములే నీకు పరమప్రాప్యములుగ తలంచుము.

శ్లో॥ ఆరేస్తథాగతతయా మనిరబ్జవాసా మాశ్రిత్యసంఘటనకర్తణి జాగదాకాష్ట ।
ఆవేద్యచాధి దశమం స్వమకించనత్వం శ్రీ వేంకటేశచరణౌ శరణం ప్రపద్యే ॥

ఉణ్ణిలా వై వరుడనిరు త్తి ఇవ్వులగిల్

ఎణ్ణిలామాయ్ ఎనై నలియ — ఎణ్ణుగిన్టా

ఎన్ఱు నినైన్దోలమిట్ట ఇన్పుగల్ తేర్ మాటనెన

కున్ఱివిడుమే పవక్కజ్జుల్.

౩౧

ఇవ్వులగిల్ = ఈలోకమునందు, ఉల్ = లోపల, నిలావు = వర్తించెడు, వివరుడక్ = విదు ఇంద్రియములను శత్రువులతో, ఇరుత్తి = ఉండునట్లు చేసి, ఎణ్ ఇల్లా = అసంఖ్యాకములైన, మాయక్ = ఆశ్చర్యగుణచేష్టితములుగల సర్వేశ్వరుఁడు, ఎనై = నన్ను, నలియ = శ్రమపఱచుటకు, ఎణ్ణుగిన్టా = తలంచుచున్నాఁడు, ఎన్ఱు నినైన్ఱు = అని తలచి, పిలవ్ ఇట్ట = మొఱయిడిన, ఇక్ = ఇంపైన, పుగల్ = కీర్తి, తేర్ = పొందియుండు, మాటక్ ఎన = ఆహ్వానము అని అనుసంధింపఁగ నే, పవక్కజ్జుల్ = సంసారమును కాళరాత్రి, కున్ఱి విడుమ్ = తగ్గి నశించిపోవును.

తా॥ ఈలోకమున మనతోని పంచేంద్రియములు అను శత్రువులను నిలువబెట్టిన యాశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు నన్ను శ్రమపఱచుటకు తలంచుచున్నాఁడు అని తలచి మొఱయిడిన మనోజ్ఞమైన కీర్తిగల శ్రీయ్యాహ్వానయొక్క తిరునామము ననుసంధింపఁగ నే సంసారమును కాళరాత్రి నశించిపోవును.

శ్లో॥ ఆద్యే మనిస్సశతకన్యకు సప్తమస్య తస్మిన్నపి ప్రపద నే విఫలే విషణ్ణః ।

ఈశేన పాతితమివ స్వమవేత్త్యగ రే తస్మై స్వభీతిమవద ద్విషయేన్ద్రియేభ్యః ।

* కజ్జుల్ పగలరది కై విళ్ళిమోగముట

అణ్ణదనైక్కణ్ణో రరణ్ణరై ప్పార్తు — ఇణ్ణివల్ పాల్

ఎ శేయ్య నీరెణ్ణగిన్ఱ దెన్నుం నిలై శేర్మాఱు
అణ్ణొలుఱనెణ్ణు వెణ్ణైయామ్.

౩.౨

కణ్ణుల్ పగల్ = రాత్రియందును పగటియందును, అరతి = అసౌఖ్యము, కై
వింజి = ఆతిశయించి, మోగమ్ ఉఱ = మోహమునుబొందఁగ, అణ్ణు = అచ్చట,
అదనై కణ్ణు = దానిని జూచి, ఓర్ = సమానములేని, అణ్ణరై = శ్రీరంగనాథు
లను, పార్తు = నేవించి, ఇణ్ణు = ఇచ్చట, ఇవళ్ పాల్ = ఈమె విషయమందు, ఎకా
శేయ్ = ఏమి చేయుటకు, నీర్ = మీరు, ఎణ్ణుగిన్ఱరు = తలఁచునది, ఎన్నుమ్ = అని
తల్లి అడుగునట్టి విధమైన, నిలై శేర్ = స్థితిని బొంది, మోఱు = శ్రీయాత్వార్ల
యొక్క, అమ్మోల్ = మనోజ్ఞమైన ఈతిరువాయ్ మొట్టిని, ఉఱ = అనుసంధింపఁగ,
నెణ్ణు వెణ్ణై ఆమ్ = ఉపాయాంతరవిషయమైన మనోమాలిన్యము నివర్తించి తజ్జో
పాయత్వానుసంధానముచే మనశ్శుద్ధియగును.

తా॥ ఆత్వార్ నాయకి శేయింబవళ్లును అసౌఖ్యమధికమై మోహమును బొందఁ
గచ్చట దానిని జూచి నిరుపమానులగు శ్రీరంగనాథుల (నందెరుమాళ్ల) ను నేవించి
'యీమె విషయమందు మీ శేమిచేయఁ దలఁచితి'రని తల్లి యడుగునంతటి దళను
బొందిన యాత్వార్లయొక్క మనోజ్ఞమైన ఈ తిరువాయ్ మొట్టిని అనుసంధింపఁగ
మనశ్శుద్ధి గలుగును.

శ్లో॥ ఆత్మప్రబంధ మసమాప్య జనానా మాత్మేష్టమక్షమతయా హరిణాప్రకాశమ్ ।

శ్రీరంగిణాప్య నుశక ప్రశమార్దచింతా భూయస్తరా మరతిమాప మునిర్ద్వితీయే ॥

వెల్లియనామం కేట్టు విట్టగన్ఱ పి మోగమ్

తెల్లియమాల్ తెన్ఱిరుప్పేర్ శెన్ఱు పుగ — ఉళ్ళం అక్లే

పల్లెనిన్ఱ తన్ఱై పగరుం శడకోపఱు

అల్ ౧వర్ గళ్ దాం ఆఱ్ఱియార్.

౩.౩

వెల్లియ నామమ్ = పావనత్వ భోగ్యత్వ ధారకత్వాది గుణములుగల పెరియ
పెరుమాళ్ల (శ్రీరంగనాథుల) యొక్క తిరునామములను, కేట్టు = తల్లిగారు చెప్పగా
విని, మోగమ్ = మోహము, విట్టు = విడిచి, అగన్ఱకై = తొలఁగినవెనుక, తెల్లియ
మాల్ = ఆశ్రితగుణములను విశేషజ్ఞుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు వర్తింఁచెడు, తెన్ఱిరు
ప్పేర్ = 'దక్షిణతిరుప్పేరు' అను దివ్యదేశమునందు, శెన్ఱుపుగ = శల్లి ప్రవేశింపఁగ,
ఉళ్ళమ్ = తమ హృదయము, అక్లే = ఆ స్థలమునందు, పల్లెనిన్ఱ = ఊరి, నిన్ఱ = నిల
చిన, తన్ఱై = స్వభావమును, పగరుమ్ = సాధించెడు, శడకోపఱు = ఆత్వార్ల

విషయమందు, ఆర్థ్మనర్గభౌ తామ్ = వారికి కేవలభూతులమని తీర్మానించుకొనిన వారలు, ఆర్థ్మనర్ = (లోతైన భగవద్భక్తి సముద్రమగు శ్రీమన్నాథమునలవలె) అగాధమైన (అంతు తెలియని లోతైన) జ్ఞానప్రేమములు గలవారు (అగుదురు.)

తా॥ శ్రీరంగవాధులయొక్క పావనత్వాది గుణములుగల తిరునామములను తల్లిగారు చెప్పగ శ్రీఆత్మార్నాయకి విని మోహము నివర్తింపఁగ ఆశ్రీతగతుణ జ్ఞాన మతిశయించియుండు సర్వేశ్వరుఁడు నిత్యవాసము చేయుచున్న 'తక్ విరుప్పేర్' అను దివ్యదేశమును బ్రవేశింపఁగ తమహృదయ మచ్చట నిలకడనొందినరీతిని అనతిచ్చునట్టి గాఢ్యాస్థితే కేవలభూతులమని నిశ్చయించుకొన్నవార లగాధ భగవద్భక్తిసంధులైన శ్రీమన్నాథమునలవలె నగాధ జ్ఞానప్రేమములను గలవారగుదురు.

శ్లో॥ శ్రీజగద్రశరణ్య శరణ్యభావ ప్రస్తావలబ్ధ దృతిరన్యతా భూయః ।

స్వస్తిక్ హితప్రియపరేతర నిర్విశేష మాసీదవార్య బహులాభిరుచి స్తుతీయే॥

ఆర్థ్మనర్గ తక్ విజయమానవై ముల్మిం కాట్టి

వాక్చ దనాలెన్దు మగిల్దన్దు నిన్దు — ఊర్థ్మిలనై

దన్నై ఇన్దుపోర్ కణ్ణు తానురై త్త మాఱళొల్

పన్నవరే నల్లగు కాత్పార్.

౩౪

ఆర్థ్మనర్గ = శ్రమహరమైన సముద్రచ్ఛానుగల సర్వేశ్వరుఁడు, తక్ విజయమ్ = తన విజయపరిపరలు, ఆననై = అయినవానిని, ముల్మిమ్ = సమస్తమును, కాట్టి = చూపి, ఇదనార్ = దీనిచే, వాక్చ = సుఖింపఁడు, ఎన్దు = అని, మగిల్దన్దు = సంతోషించి, నిన్దు = నిలునగ, ఊర్థ్మిల అనైదన్నై = పురాతనముగ నడచుచు వచ్చిన, అపదానములను (పూర్వకృత్యములను), ఇన్దు పోలే కణ్ణు = నేటివలె బ్రత్యక్షముగ ననుభవించి, తక్ = తాను, తానై త్త = అనుభవమును చెడవునకు అలుగు రీతిగ నానతిచ్చిన, మోళక్ = శ్రీ సమ్మాత్వాస్థయొక్క, శొల్ = దివ్యనూక్తిని, పన్నవరే = విచారించి యనుసంధించువారలై, నల్లగు = తమ ప్రియహితములకు ఉపయోగముగ విలక్షణశబ్దములను, కాత్పార్ = అభ్యసించినవారగుదురు.

తా॥ సముద్రకాంతిగల సర్వేశ్వరుఁడు తమ జయపరంపరల నన్నిటిని చూపి సుఖింపఁడని సంతోషుఁడై యుండఁగ, ఆత్మారు అతీతకాలాపదానములను తత్కాలమందు బ్రత్యక్షముగ ననుభవించి అనుభవపరీవాసాదూపముగ నానతిచ్చిన దివ్య ప్రబంధము ననుసంధించువారలై తమ క్షేమమునకు ఉపయుక్త మగుదానిని అభ్యసించువారగుదురు.

శ్లో॥ ఆతన్వతాహిత మథాత్త దళానుదూపమావిష్కృతాననుపమాన్ పుయమాత్త మేన।

అత్తావదాన విభవానతి లోభనీయా నభ్యక్షయజ్ఞో శరణి దన్వభవచ్చతుగ్ధే ॥

కర్థ్థోర్ కరుదుం విశయజ్ఞుక్కెల్లామ్

పర్థ్థాం విబవగుణ ప్పణ్బుగళై — ఉర్థ్థుణర్న్దు

మణ్ణిలుళోర్ తమ్మిళై వాయ్న్దురై త్త మాఱ్ళాళోల్

పణ్ణిల్ ఇనిదాన తమిళ్ ప్పా.

౬౫

కర్థ్థోర్ = సకలకాస్త్రతాత్పర్యముల నభ్యసించిన శ్రీ దశరథ చక్రవర్తి, శ్రీవసుదేవులు మున్నగువారు, కరుదుమ్ = అదరించెడు, విశయజ్ఞుక్కు ఎల్లామ్ = విజయముల కన్నిటికిని, పర్థ్థాం ఆమ్ = ఆశ్రయమగు, విబవగుణ ప్పణ్బుగళై = రామకృష్ణాద్యవతారములయొక్క గుణస్వభావములను, ఉర్థ్థు ఉణర్న్దు = విచారించితెలిసికొని, మణ్ణిల్ = ఈధూమియించు, ఉళోర్తమ్ = ఉండెడు చేతనుల యొక్క, ఇళై = భగవద్గుణానుభవలాభమును, వాయ్న్దు = సులభులైసమీపించి యుండి, ఉరైత్త = సాదించిన, మాఱ్ళాళోల్ = ఆత్మాత్మ దివ్యనూక్తి, పణ్ణిల్ = గానములయందు, ఇనిదాన = మనోజ్ఞమైన రాగమగు, తమిళ్ ప్పా = ద్రావిడ శబ్ద రూపమైన ఛందస్సు అగును.

తా॥ సర్వజ్ఞులగు శ్రీ దశరథచక్రవర్తి వసుదేవప్రభృతు లాదరించు జయపరం పరమ కన్నిటికి నాశ్రయమైన రామకృష్ణాద్యవతారాదులయొక్క గుణస్వభావములను బాగుగ నేసి యాలోచించుచు చేతనులకు భగవద్గుణానుభవలాభమును సులభముగ సమీపించియుండి గూనతిచ్చిన ఆత్మాత్మ దివ్యప్రబంధము గానములలో మనోజ్ఞ గానమగు ద్రావిడశబ్దరూపమగు పృత్తిములుగలది యగును.

శ్లో॥ అన్యైకరక్షణపరా నవతారహేగూ నన్యాదృశా న్దుణగణానపహాయశోరేః ।

అన్యత్కథం మతిమూ నవబోధనీయ మిత్యాన్యపర్యములునా దధిపంచమంసః ॥

పామరువు వేదం పగర్ మాల్ గుణజ్ఞుడన్

అమగ్గువేణ్డార్ పాడాం అవర్థ్థై — తూమనత్తాల్

నణ్ణి అవనై క్కాణ నన్దురుగి కూప్పిట్ట

అణ్ణలై నణ్ణార్ ఏత్తై యర్.

౬౬

పామరువు వేదమ్ = ఛందస్సులతోఁగూడిన వేదములచే, పగర్ = ప్రతి పాదంపఁబడు, మాల్ గుణజ్ఞుడన్ = మేలైన కల్యాణగుణములతోఁగూడి, ఆమ్ =

అగ్రగు = మంచిసౌందర్యము, వేణుపాడు అమ్ అవధ్నై = పరత్వము అగువానిని, తూమనత్తాల్ = పరిశుద్ధమగు మనస్సుతో, నణ్ణి = సమీపించి, అవనై = క్రిందఁ జెప్పిన గుణవిశేషములతోఁ గూడినవానిని, కౌణ = ప్రత్యక్షముగ ననుభవింపవలయు నని యివ్వపడి, నన్య = బాగుగ, ఉరుగి = మనస్సుకరిగి, కూప్పిట్ట = మొఱియిడిన, అణ్ణలై = మహాత్ములగు అగ్రార్లను, ఏత్తైయర్ = జ్ఞానహీనులగు సంసారులు, నణ్ణార్ = ఆశ్రయింపఁజాలరు.

తా॥ వేదప్రతిపాద్యమైన కల్యాణగుణములతో దివ్యసౌందర్యము పరత్వము మొదలగువానిని బరిశుద్ధహృదయముతో సమీపించి యాసర్వేశ్వరుని ప్రత్యక్షముగ ననుభవింప నిచ్చుగించి ద్రవపదార్థమువలె కరిగి మొఱియిడిన మహనీయులగు నాగ్రార్లను జ్ఞానకూన్యులగు నీ సంసారు లాశ్రయింపఁజాలరు.

శ్లో॥ తాదృగ్గుణప్రవిశదానుభవప్రవృద్ధ స్వాపేక్షితాభిరుచితార్తి మహార్లవస్సక్ ।
ప్రాప్యం శరణ్యమపి వీక్ష్యకదానుగస్సాన్వితమహ్నిన్ద్ర స్తవేతివిలలాపమునిస్సపశ్యే ॥

ఏత్తైయర్ గళ్ నెంజై ఇళగువిక్కుం మాలగ్రగు
కూత్తువన్దు తోన్త్రిత్తుయర్ విలైక్క — అగ్రుమనన్
తన్నుడనే అవ్వళై తానురైత్త మాటన్పాల్
మన్నుమవర్ తీవినై పోం మాయ్న్దు.

౬౭

ఏత్తైయర్ గళ్ = అవివేకులగు సంసారులయొక్క, నెంజై = మనస్సును, ఇళగు విక్కుమ్ = కరగునట్లుచేసెడు మాల్ అగ్రగు = సర్వేశ్వరుని సౌందర్యము, కూత్తువన్దు = అంతటనువ్యాపించి, తోన్త్రి = అగుపడి, తుయర్ = దుఃఖమును, విలైక్క = కలుగఁజేయుగ, అగ్రుమనన్ తన్నుడనే = ఆదుఃఖసముద్రమందు మునిగిన హృదయముతో, అవ్వళై = ఆసౌందర్యమును, తాన్రైత్త = తామే అనుభవించి సాదించిన, మాటన్పాల్ = అగ్రార్లవిషయమునందు, మన్నుమవర్ = పొందియుండువారియొక్క, తీవినై = పాపము, మాయ్న్దుపోమ్ = నశించిపోవును.

తా॥ సంసారుల హృదయము కరిగించునట్టి శ్రీఃపతియొక్క చక్కదనము అగ్రార్లకు ప్రత్యక్షసమానముగనుండినను అనుభవమునకు రానందుచే దుఃఖాక్రాంతమైన హృదయముతో నాసౌందర్యమును తామనుభవించి యానతిచ్చిన యాగ్రార్ల విషయమునందు ప్రావణ్యము గలవారలయొక్క పాపము దూపులేక నశించిపోవును.

శ్లో॥ తత్ప్రార్థితానధిగమేపిత భావనాయా భూమ్నః పరస్థితమివానన మచ్యుతస్య ।
అలోకయన్నపి కరణ న సంస్పృశన్ పీడామవాప మహతీమథసప్తమేన ॥

మాయామల్ తన్నై వైత్త వై శి త్తిరియాలే
తీయావిశి త్తిరమా చేర్ పొరుళోడు — ఆయామల్
వాయ్న్దు నిఱ్ఱుం మాయ్ వళమురై త్త మాఱనై నామ్
ఏన్దురై త్తు వాఱ్ఱునాళ్ ఎన్దు ?

౭౮

మాయామల్ = తమ శేషత్వస్వరూపము నశింపక, తన్నై = తమ్ము, వైత్త = ఉంచిన, వై శి త్తిరియాలే = విచిత్రాకారముగలిగియుండుటచే, తీయావిశి త్తిరమ్ ఆ = అగ్ని మొదలగు పంచభూతములును ఒకదానిది మఱియొకదానికి లేక వేఱు వేఱు రూపమై, శేర్ పొరుళోడు = చేతనులయొక్క సమూహములును ఆప్రకారము గనే వేఱువేఱురూపములగుటచే విచిత్రమై చేరినపదార్థములతో, ఆయామల్ = వానిదోషములను విచారింపక, వాయ్న్దునిఱ్ఱుమ్ = వానితో బొందియుండెడు, మాయ్ వళమ్ = సర్వేశ్వరునియొక్క విభూతివిస్తారమును, ఉరైత్త = సాదించిన, మాఱనై = శ్రీనమ్మాళ్వార్లను, నామ్ = మనము, ఏన్దు = సమీపించి, ఉరైత్తు = వారి తిరునామములను నచించి, వాఱ్ఱునాళ్ = సుఖించుకొలము, ఎన్దు = ఏకాలమో?

తా॥ తమ స్వరూపము చెడకుండనట్లు తమ్ముఉంచిన విచిత్రాకారతచేతను అగ్ని మొదలగు పంచభూతములును వేఱువేఱు కార్యములుగలిగి నానావిధాకారములై ఆప్రకారముగనే చేతనవర్గమును నానావిధాకారములుగలదగుటచే విచిత్రములై చేరిన పదార్థములతో వానిదోషములను ఆలోచింపక వానితో బొందియుండెడు సర్వేశ్వరునియొక్క విస్తారమగు విభూతి నానతిచ్చినయాళ్వార్లను మనము సమీపించి వారి తిరునామముల ననుసంధించుకొలమెప్పుడో?

(“ఓయామల్ వాయ్న్దు నిఱ్ఱుమ్” అని పాఠమైనయెడల “ఎల్లప్పుడును జేరియుండును” అని యర్థము.)

శ్లో॥ సజ్జనినర్త్య మనుసంస్మృతి మండలేమాం సంస్థాపయన్ కథమసీత్యనుచోదితేన ।
అశ్చర్యతోకతనుతామపి దర్శయిత్వా విస్తరితః కిలశుచం వారిణాప్తమేన ॥

ఎన్దనై నీ ఇఱ్ఱు వైత్తదు ఏదుక్కెన మాలుమ్
ఎన్దనక్కుం ఎన్దమర్కుం ఇన్బమదా — నన్దు కవి

పాడవెనకై క్కన్యాటిలామై పగర్ మాట
పాడణై వార్కుం ఉణ్ణాం ఇన్బమ్.

౬౯

ఎకదనై = సంసారమందు పొందని నిన్ను, నీ = సర్వశక్తిసంపన్నుడవగు నీవు, ఇల్లు = ఈలోకమందు, నైత్తదు = ఉంచినది, ఏడుక్కు = ఏమిప్రయోజనము కలదు, ఎన = అని యడుగగ, మాలుమ్ = సర్వేశ్వరుడును, ఎకదనక్కుమ్ = నాకును, ఎకతమక్కుమ్ = నాభక్తులకును, ఇన్బమదామ్ = ఇంపైన, నన్టుకవి = మంచికవనములను, పాడవెన = పాడుటకలకని ప్రత్యుత్తరమివ్వగ, కైమాలు = సర్వేశ్వరుడుచేసిన యుపకారమునకుఁ బ్రత్యుపకారము, ఇలామై = తమయందు లేకుండుటను, పగర్ = సాదించిన, మాటపాడు = అభ్యర్థనవద్దకు, అణైవార్కు = సమీపించువారికి, ఇన్బమ్ = ఆనందము, ఉణ్ణామ్ = కలుగును.

తా॥ శ్రీగూర్వార్జున సర్వేశ్వరుని నేవించి నీవెందుకొలకై నన్నీవిధూతీయం దుండితివని యడుగగ నాసర్వేశ్వరుడు నాకును, నాభక్తులకును మనోజ్ఞమైన కవనములనుపాడుటకలకని అనఁగ, ఆసర్వేశ్వరునకు తాము ప్రత్యుపకారము చేయ కుండుటను ఆనతిచ్చిన శ్రీగూర్వార్జునయొక్క సన్నిధిమందు చేరినవారికి నానందాతి శయము గలుగును.

శ్లో॥ పృథ్వీఃఫలం స్వనానతేరిహ దుశ్శకాహాస్వేనప్రసంధోచనాం ఫలయాహకారిః॥
అశ్వేషుఃత్వపి తదాస్వమవేక్షమాణమప్రత్యుపక్రియమమంనవమేజగౌసః॥

ఇన్బ క్కవిపామ విత్తోనై ఇన్దిరై యోడు
అన్బుల్ మి వాట్ తిరు వాట విత్తైయిల్ — తున్బమట
కణ్ణడిమై శేయ్య కరుదియ మాట క్కలే
తిన్దింలార్ యావర్కుం తేవు.

౭౦

ఇన్బక్కవి = నిరతిశయభోగ్యమైన తిరువాయ్మొట్టిని, పాడువిత్తోనై = నన్నుగొని పాడించిన యుపకారముని, ఇన్దిరైయోడు = శ్రీమహాలక్ష్మీతో, అన్బుల్ మి = ప్రేమముతో, వాట్ = సుఖించుచున్న, తిరువాటవిత్తైయిల్ = 'తిరువాటవిత్తై' యను దివ్యదేశమునందు, తున్బమట = తమ దుఃఖమంతయును నశించునట్లు, కణ్ణ = చూచి, అడిమై = కైంకర్యమును, శేయ్య = చేయుటకు, కరుదియ = తలచిన, మాటక్కలే = అభ్యర్థ శ్రీపాదములే, తిన్ది తిలలార్ = దృఢాధ్యవసాయము గలవారగు మధురకవులు, శ్రీమన్నాథమునులు మొదలగు, యావర్కుమ్ = ఆందరికిని, తేవు = పరదేవతయగును.

తా॥ తిరువాయ్ మొట్టినీ తమమూలముగ పాడించిన యుపకారకుని తిరు
వాఱ్ఱ విశ్లేయందు శ్రీమహాలక్ష్మితోఁగూడి సుఖించుచుండుటను తమ మనోవ్యా
కులము నివర్తించునట్లు సేవించి కైంకర్యము చేయుదలచిన యాత్మార్థ దివ్యచరణార
విందములే దృఢాధ్యవసాయనిష్ఠులగు మధురకవి శ్రీమన్నాథముని ప్రభృతులకు
నుత్కృష్టదైవమగును.

శ్లో॥ ఆనంద మాకలయుతుం కమలాసఖిన్య సంశ్లావ్యతత్కరుణయాస్వకృతంప్రబంధం ।
అర్హే తదాదరణకాలిని దివ్యదేశే యాత్రామనోరథ మసౌదశమే చకార ॥

తేవనుతై పదియిల్ శేరప్పెఱ్ఱామెయాల్

మేవుమడియార్ వళనాం మెయ్నిలైయుం—యావైయుం తా
నాం నిలైయుం శజ్జిత్తు అవై తెళిన్ద మాఱన్నాల్
మానిలత్తీర్ ! నజ్జళ్ మనమ్.

20

మానిలత్తీర్ = గొప్పలోకమునందుండు ప్రజలారా!, తేవకా = సర్వేశ్వ
రుఁడు, ఉఱై = నిత్యవాసముజేయుచున్న, పదియిల్ = దివ్యక్షేత్రమునందు, శేర=
చేరి వారి తిరునామములను పాడి కైంకర్యముచేయుటకు, పెఱ్ఱామెయాల్ = అభింప
నందుచే, మేవుమ్ = తన్నాశ్రయించియుండు, అడియార్ = తడియులకు, వళన్ ఆమ్ =
పరతంత్రుఁడగునట్టి, మెయ్నిలైయుమ్ = తత్త్వమైనయొనికియందును, యావైయుమ్ =
చేతనాచేతనములన్నియును, తాకా ఆమ్ నిలైయుమ్ = తాను అను మాటలోపల
ఆఱఁగునట్టి యొనికియందును, శజ్జిత్తు = మిగుల సందేహించి, అవై తెళిన్ద = వాని
యథాస్థితిని దెలిసికొనిన, మాఱ్ఱాబాల్ = శ్రీనమ్మాత్మార్థ విషయమందు, నజ్జళ్
మనమ్ = మనహృదయమానియుండును.

తా॥ లోకులారా! సర్వేశ్వరుఁడు సంతోషించి నివసించు దివ్యదేశమందు చేరి
వారి గుణానుభవకైంకర్యములను జేయఁజాలమిచే తన్నాశ్రయించియుండు భాగవతు
లకు స్వాధీనుఁడగునట్టి తత్త్వస్థితియందును, చిదచిత్తులన్నియును తాను అనుశబ్దమందు
ఆఱఁగియుండు స్థితియందును సందేహముగలిగి ఆశ్రియఃపతియే (సర్వము) అను వాస్త
వార్థమును గుర్తెఱిగిన శ్రీయాత్మార్థ విషయమందు మనహృదయము నిలుకడనొంది
యుండును.

శ్లో॥ అద్యేష్టమస్య శతకస్య యథేష్టసిద్ధి మప్రాప్యభిన్న మతిరాశ్రిత పారతస్త్వమ్ ॥
సర్వేశ్వరత్వమపి శక్కితవాన్మతారి రీశస్యతేన పునరేవ విబోధితశ్చ ॥

నజ్జరుత్తై నన్టాగ నాడినిఱ్కుం మాలటియ
 ఇజ్జివన్ద్రీలొనై ఎమక్కుళదె? — శంగైయినాల్
 తన్నుయిరిల్ మన్ద్రీల్ననై తానొట్టిన్ద మాఱన్దాన్
 అన్నిలైయై ఆయ్న్దురైత్తాన్ అజ్జు.

29

నమకరుత్తై = మనహృదయమును, నన్టాగ = బాగుగ, నాడినిఱ్కుమ్ = విచారించుచు వచ్చెడు, మాల్ = సర్వేశ్వరుఁడు, అటియ = గుర్రెఱుఁగునట్లు, ఇజ్జు = ఈలోకమందలి, ఇవన్ద్రీల్ = ఈ ప్రకృతివిషయములందు, అనై = అపేక్ష, ఎమక్కు = మాకు, ఉల్లదుఎన్ = కలదు అనెడు, శంగైయినాల్ = సందేహముచే, త్తకొయిరిల్ మన్ద్రీల్ = తనప్రాణమందును తనకు సంబంధించిన సొత్తుల యందును, అనైత్తాన్ ఒట్టిన్ద = ఆశను నివర్తిచేసికొనిన, మాఱన్ = శ్రీయాభ్యుద్ధు, అన్నిలైయై = ఆస్వభావమును, ఆయ్న్దు = విచారించి, అజ్జు ఉరైత్తాన్ = విచారించి గుర్రెఱిగిన ప్రకారముగ నానతిచ్చిరి.

తా॥ మనయొక్క హృదయవిషయ విచారణకర్తయగు సర్వేశ్వరుఁడు తెలిసి కొనునట్లు ఈ ప్రకృతివిషయములందు చేతనుల కపేక్ష కలదను సందేహముచే దన యాత్మాత్మియములందు నపేక్షవదలిన యాభ్యుద్ధు ఆస్వభావమును విచారించి గుర్రెఱిగినట్టి యావిధమును ముఖ్యముగ ఆనతిచ్చిరి.

శ్లో॥ సంప్రాపఁ కేపిచవిభౌ నిజవాఞ్ఞితార్థ ప్రాప్తేర్విఘాత ఇతరేషుచ పాశలేశః ।
 స్వస్యేతి శక్కితమనాస్వహితేపివర్ణే స్వస్తిన్నపిప్రవణతాం మునుచేద్విత్తియే ॥

అజ్జమరర్ పేణ అవర్ నడువే వాఱ్ తిరుమాఱ్కు
 ఇజ్జోర్ పరివరిలై యెన్ద్రజ్జా — ఎల్లమ్
 పరివరుళరెన్న ప్పయన్ద్రీన్ద మాఱన్
 పరిక్కుల్ తాళ్ శేర్న్దవన్ వాఱ్దాన్.

23

అజ్జు = ఆనిత్యవిభూతియందు, అమరర్ = నిత్యనూరులు, పేణ = మంగళా శాసనముచేయఁగ, అవర్ నడువే = వారియొక్క మధ్యను, వాఱ్ = సుఖించుచుండు, తిరుమాఱ్కు = శ్రీయూపలియైన సర్వేశ్వరునకు, ఇజ్జు = ఈవిభూతియందు, ఓర్ పరివర్ = ప్రేమయుక్తులై మంగళాశాసనము చేయువారు, ఇవైయెన్దు = ఒకరును రని, అజ్జు = భయపడఁగ, ఎల్లమ్ = అంతటను, పరివర్ = ప్రేమగలవారు,

ఉళర్ = ఉన్నారు, ఎన్న = (అని సర్వేశ్వరుడు) అనతీయఁగ, పయమ్ = భయము, తీర్న్ద = నివృత్తిచేసికొనిన, మాఱ్ = శ్రీ నమ్మాత్వార్లయొక్క, వరికఱ్ తాళ్ = రేఖలుగలిగి వీరులుధరించు పెంజేరములతోఁగూడిన దివ్యపాదములను, కేర్న్దవర్ = పొందినవారు, వాఱ్ వార్ = భయములేక సుఖింపఁగలుగుదురు.

తా॥ పరమపదమందు నిత్యనూరులు మంగళాశాసనము చేయఁగ వారలతోఁగూడి యానందించుచుండు సర్వేశ్వరునకు ఈభూలోకమున మంగళాశాసనముజేయు వారులేరని యాత్వార్లు భయపడఁగ, నెచ్చోటను నున్నారని సర్వేశ్వరుఁడైన తిచ్చుటచే భయమువీడిన శ్రీనమ్మాత్వార్లయొక్క దివ్యలతాగరేఖలుగల దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయించువారు నిర్భయులై సుఖింతురు.

శ్లో॥ ప్రేమాధికేనవిషశస్సుకుమారమూర్తేః క్షేమాయభిన్నహృదయః పురుషోత్తమస్య ।
తద్దర్శితాత్మపరనిత్యముముక్షుముక్త్యేకించిత్సమాహితమనా శ్చతజిత్ప్రతీయే ॥

వారామల్ అచ్చం ఇని మాల్ తక్ వలియినై యుమ్
తీరార్ పరివరుడక్ శేర్తియైయుం — పారుమెన
తానుగన్ద మాఱ్ తాళ్ శార్ నెజ్జే! శారాయేల్
మానిడవరై చ్చార్న్ద మాయ్.

28

(అత్వార్లకు), ఇని = ఇళ, అచ్చమ్ = భయము, వారామల్ = కలుగకుండునట్లు, మాల్ = సర్వేశ్వరుడు, తక్ వలియినైయుమ్ = తన పరాక్రమాదులను, తీరార్ = లతాణయుక్తమగు, పరివరుడక్ శేర్తియైయుమ్ = ప్రేమగలవారితో చేరకయు, పారుమ్ ఎన = చూడుమని చూపఁగఁ (జూచి), తాక్ ఉగన్ద = తానుసంతోషించిన, మాఱ్ తాళ్ = అత్వార్ల దివ్యపాదములను, నెజ్జే = ఓ మనసా!, శార్ = ఆశ్రయింపుము, శారాయేల్ = ఆశ్రయింపనియెడల, మానిడవరై = మనుష్యులను, శార్న్ద = ఆశ్రయించి, మాయ్ = నశించిపొమ్ము.

తా॥ ఓ మనసా! సర్వేశ్వరుడు అత్వార్లకు భయములేకుండునట్లు తన పరాక్రమాదులను, ప్రేమయుక్తుల సంసర్గమును నేరింపఁజేయఁగ నేవించి సంతోషించిన శ్రీయాత్వార్ల దివ్యతిరువడిగళ్లను ఆశ్రయింపుము. లేనియెడల మనుష్యులతోఁజేరి నశించిపొమ్ము.

శ్లో॥ క్షేమంస్వకౌర్యమధికంవిమతైరధృష్యం గ్రామంచకంచననిజావశాయమానమ్ ।
తత్తద్విజానరిజితస్స్వ సమాన్ప్రదర్శ్య నిర్భరకారినితగా మునిశ్చతుర్థే ॥

మాయక్ వడివల్లగై క్కాణాద వల్ విడా

యామ్ అదటవిజ్ఞి అబ్బుదలల్ ముం — తూయపుగల్

ఉల్ మ శడకోపనై నాం ఒన్ఱినిఱ్ఱుమ్మోదుపగల్

అల్ మ పొబ్బుదానదు ఎల్లియామ్.

27

మాయక్ వడివల్లగై = సర్వేశ్వరునియొక్క దివ్య విగ్రహ సౌందర్యాదులను, క్కాణాదవల్ విడాయామ్ అదు = సేవింపనగుచే గలిగి యతిశయించిన బడలిక, అటవిజ్ఞి = మిక్కిలి యధికమై, అబ్బుదు = దుఃఖించి, అల్ ముమ్ = క్రమము తప్పి మొఱపెట్టెడు, తూయ = పరిశుద్ధమైన, పుగల్ ఉల్ మ = కీర్తియతిశయించిన, శడకోపనై = శ్రీనమ్మాభ్యార్థన, నామ్ = మనము, ఒన్ఱినిఱ్ఱుమ్మోదు = సమీపించినిలిచి యనుభవించుకొలము, పగల్ = పగటికొలమైయుండును, అల్ మ పొబ్బుదానదు = ఆయనుభవవిచ్ఛేదకొలము, ఎల్లి ఆమ్ = కాళరాత్రియైయుండును.

తా॥ సర్వేశ్వరునిరూప సౌందర్యాదులను సేవింపమిచ్చేగలిగిన యాయాస మధికమై మిగుల వ్యసనమొంది మొఱలిడెడు యశస్సంపన్నులగు శ్రీనమ్మాభ్యార్థన మనము సమీపించి యనుభవించుకొలము పగలును, ఆయనుభవములేనికొలము మహా కాళరాత్రియైనై యుండును.

శ్లో॥ సుక్షేమ సుందరతనం పరితిప్పరీకా శోచన్తుని ర్దహనలీడ ఇవాతితప్తః ।

ఏశ్యేనమిత్త్యుపగత్య బహుప్రకారానాఖ్యాయ శౌరిరధి పంచమమాజాహావ॥

ఎల్లిపగల్ నడన్ద ఇన్దవిడాయ్ తీరుగై క్కు

మెల్లవన్దు త్తా కలక్క వేనుమెన — నల్లవర్ గల్

మన్ను కడిత్తానత్తే మాలిరుక్క మాఱ్ కణ్ణు

ఇన్నిలైయై చొన్నాన్ ఇరున్దు.

28

ఎల్లిపగల్ = రేయింబవళ్లు, నడన్ద = జరిగిన, ఇన్దవిడాయ్ = ఈశ్రమము, తీరుగైక్కు = నివర్తించుటకు, మెల్ల = నిదానముగ, వన్దు = వచ్చి, తాక్ తాము, కలక్క వేణుమ్ ఎన = అనుభవించవలయును అని తలచి, నల్లవర్ గల్ = సత్పురుషులు, మన్ను = నిత్యవాసముచేసి సుఖించెడు, కడిత్తానత్తే = 'తిరుకడిత్తాన' మను దివ్యదేశ మందు, మాల్ = సర్వేశ్వరుడు, ఇరుక్క = పేంఛేసియుండగ, మాఱ్ = శ్రీ నమ్మాభ్యార్థన, కణ్ణు = సేవించి, ఇరున్దు = నిలుకడనొందియుండి, ఇన్నిలైయై = ఈస్వభావమును, చొన్నాన్ = ఆనతిచ్చిరి.

తా॥ శ్రీయాత్వార్లు శ్రీయఃపతియొక్క విశేషముచే నహోరాత్రము లనుభవించిన కష్టము నివృత్తియగునట్లు తిరుక్కడితానమునకువచ్చి యచ్చటిస్వామిని తామనుభవింపఁదలచి సత్పురుషులు వసించునట్టి యాతిరుక్కడితానమందు సర్వేశ్వరుఁడు నేవసాదింపగ నేవించి యచ్చట నివసించి యీస్వభావము నానతిచ్చిరి.

శ్లో॥ సద్యఃస్వసంగమకృతౌధవితాన సాత్త్వప్రీతిస్సమేతిహరిరాత్తమనాశ్చనైర్లామ్ ।
వైకుంఠోఽధిగతవాన్త తిమిత్యవన్యాం స్థా నేక్వచిద్బహుమతిం విదధేసవప్తే ॥

ఇరున్దవతా వన్దు ఇణ్ణివరెణ్ణమెల్లామ్

తిరున్ద ఇవర్తత తిఱిత్తే శెయ్దు — పొరున్ద

క్కలన్దు ఇనియనా యిరుక్క క్కణ్ణ శడకోపర్

కలన్దనెఱి కట్టురై త్తార్ కణ్ణు.

22

ఇరున్దవతా = తిరుక్కడితానమందు వేంచేసియున్న సర్వేశ్వరుఁడే, ఇణ్ణు వన్దు = ఇచ్చటికివచ్చి, ఇవర్ ఎణ్ణమ్ ఎల్లామ్ = వీరియొక్క మనోరథములన్నియును, తిరున్ద = పూర్ణముగలభించునట్లు, ఇవర్ దమ్ = వీరియొక్క, తిఱిత్తే = విషయమందు, శెయ్దు = కృపచేసి, పొరున్దక్కలన్దు = ఒకజలమురీతిగకలిసి, ఇనియనాయ్ నిఱ్ఱు = మనోజ్ఞుఁడైనటువంటి, కణ్ణు = నేవించిన, శడకోపర్ = శ్రీనమ్మాత్వార్లు, కలన్దనెఱి = వాడు తమతోవచ్చి కలిసినప్రకారమును, కణ్ణు = మనస్సుతో నేవించి, కట్టురైత్తార్ = ఆనతిచ్చిరి.

తా॥ తిరుక్కడితానమందలి సర్వేశ్వరుఁడే యిచ్చటికివచ్చి వీరికోర్కెలన్నిటిని పూర్ణముగఁ గృపచేసి జలమురీతిగఁగలిసి మనోహరుడైయుండఁగ నేవించిన యాత్వార్లు శ్రీయఃపతి తమతోఁ గలిసినవిధమును సాక్షాత్కరించి యానతిచ్చిరి.

శ్లో॥ మద్విప్రయోగమసహకార్యయ మేవచార్థీమామల్పకైకనిలయంబహుమన్యమానః ।

శౌరి స్సమాశ్లిషదినం మతివిధిమః కిమిత్యాత్మనో ముదమభావత సప్తమేన ॥

కణ్ణితైయవన్దు కలన్దమాల్ ఇక్కలవి

తిణ్ణిలై యావేణుమెన చ్చినిత్తు — తణ్ణిదెచుమ్

ఆరుయిరి నేర్ శ్లో మదుకాట్ట ఆయ్న్దురై త్తా

కారిమాఱ తా కరుత్తు.

23

కణ్ణితైయ = కండ్లు నిండునట్లు, వన్దు = వచ్చి, కలన్ద = కలిసిన, మాల్ = నిత్య-103

శ్రీసర్వేశ్వరుఁడు, ఇక్కలవి = ఈమాడిక, తిజ్ నిలైయా = దృఢస్వభావముగలది
యగునట్లు, వేణుమ్ ఎన = కొవలయునని, శిన్దిత్తు = తలఁచి, తణ్ణిదు ఎనుప్ = చిన్నది
యనెడు, ఆర్ ఉయిరిక్ = దుర్లభమైన యాత్మయొక్క, ఏర్ ముమ్ = మహిమను,
కొట్ట = సేవింపఁజేయఁగ, కారిమాఱక్ = ఆహ్వాదు, ఆయ్ స్తు = విచారించి,
తక్కరుత్తు = తనమనోభిప్రాయమును, ఉరైత్తాక్ = సాదించిరి.

తా॥ నేత్రానందముగ సంశ్లేషించిన సర్వేశ్వరుఁడు ఈసంశ్లేషము స్థిరముగ
నుండవలయునని యెంచి నూత్నమనెడు అరుదైన యాత్మయొక్క మహిమను జూపఁగ
నాహ్వాదు విచారించి తమ యభిప్రాయము నానతిచ్చిరి.

శ్లో॥ స్వాయోగ్యతామతి నివర్తనలోలు పేన శ్రీకాస్తు భేనకమలా స్తనతోఽపితుల్యం ।
అత్తైకశేష మవబోధిత మిశ్వరేణ స్వస్యస్వరూపమవద స్తునిరష్టమే సః ॥

కరుమాల్ తిఱత్తిల్ ఒరుకన్నిగై యాం మాఱక్
ఒరుమాకలవి యురై ప్పాల్ - తిరమాగ
అన్నియరుక్కాగాదు అవన్తనక్కేయాగుం ఉయిర్
ఇన్నిలైయై యోర్ నెడిదా.

2F

కరుమాల్ తిఱత్తిల్ = నీలవర్ణముగలవాఁడై యాశ్రితవ్యామోహము
గలిగియుండు సర్వేశ్వరుని విషయమందు, ఒరుకన్నిగై ఆయ్ మాఱక్ = ఒకకన్యా
వస్థనుబొందిన యాహ్వాదు, ఒరుమాకలవి ఉరైప్పాల్ = అద్వితీయమై విలక్షణమైన
సంశ్లేషలక్షణములను చెలికత్తై మాటలుగ సాదించుటకు ప్రవేశించుటచే, తిరమ్
ఆగ = నిశ్చయముగ, ఉయిర్ = ప్రాప్తశేషి శేషముగు అత్తస్వరూపనిష్ఠ, అన్ని
యర్కు ఆగాదు = ఇతరులకు శేషపడఁగూడదు, అవన్తనక్కే = అసర్వేశ్వరునకే,
అగుమ్ = శేషముగును (అనెడు), ఇన్నిలైయై = ఈయునికిని, నెడిదు ఆ = నీర్పముగ,
ఒరుమ్ = ఆలోచింపుఁడు.

తా॥ నీలవర్ణుఁడును నాశ్రితవ్యామోహియునగు శ్రీయఃపతి విషయమందు
ఒక కన్యదళను బొందిన యాహ్వాదు అద్వితీయమై మహత్తైన సర్వేశ్వర సంశ్లేష
చిహ్నములను చెలికత్తైమాటలుగ సాదించుటచే, సర్వేశ్వరునకే యీజీవాత్మ వస్తువు
తత్వముగ శేషముగును గాని యన్యులకు శేషముగాదు అనునట్టి యాస్థితిని దీర్ఘముగ
యోచింపుఁడు.

శ్లో॥ అన్యార్థతాశ్రవణ మప్యథ శేషతాయా స్పృఘంనశక్యత ఇతిస్వదశావిశేషమ్ ।
అన్యపదేశ మనలంబ్య తదోప యుక్తం నారాయణైక పరధీర్నవమే జగాద ॥

* నెడుమాలగ్గుదనిల్ నీళ్ గుణత్తిల్ ఈడు
పడుమా నిలై యుడైయ పత్తర్కు అడిమైదనిల్
ఎలైనిలం తానాగ ఎణ్ణినా మాఱ అదు
కొలై నిలమాన నిలై కొణ్ణు.

౮౦

నెడుమాల్ = సర్వేశ్వరునియొక్క, అగ్గుదనిల్ = రూపసౌందర్యమందును,
నళ్ కుణత్తిల్ = గొప్ప సౌహార్దగుణమందును, ఈడుపడుమ్ = లోబడుచున్న,
మానిలై ఉడైయ = గొప్పస్వభావముగల, పత్తిర్కు = భక్తులవిషయమున, అడిమై
దనిల్ = దాసభూతులగు విషయమందు, అదుకొలై నిలమ్ = ఆ భాగవతశేషత్వము
సీమాభూమియగు సుత్తమపురుషార్థము, ఆననిలై కొణ్ణు = అయిననిష్ఠనుగొని, మాఱ =
శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, ఎలైనిలమ్ = హద్దుప్రదేశము, తాన్ ఆగ = తామగునట్లు, ఎణ్ణి
నాన్ = తలఁచిన వారైరి.

తా॥ సర్వేశ్వరుని రూపసౌందర్య సౌహార్దాని దివ్యగుణములకు లోబడుచుండు
మహనీయులగు భక్తశిరోమణులకు దాసభూతులగుటయే యుత్తమ పురుషార్థము అను
నట్టి నిష్ఠనుగొని యాహ్వార్లు అట్టి భాగవతులకు తాము దాసభూతుల మని తలఁచిరి.

శ్లో॥ తాం శేషతామపి తదీయతదీయ సీమా శేషత్వపర్యవసితాం పురుషార్థసీమామ్ ।

ఆవిష్కృతాం భగవతామునిరాత్మరుచ్యామాచప్తధిక్రృతతదన్యపుమర్థమస్తేన్ద్రీ ॥

కొణ్ణ పెణ్ణీర్ దాం ముదలాక్కుఱుం ఉల్లొరార్ కన్మత్తాల్
అన్డినవ రెన్టే అవరై విట్టు — తొణ్ణరుడన్
శేర్కుం తిరుమాలై చేరుమెన్టాన్ ఆర్కుం ఇదమ్
పార్కుం పుగళ్ మాఱ పణ్ణు.

౮౧

ఆర్కుమ్ = ఎంత తెలివితేలివారి విషయమందును, ఇదమ్ పార్కుమ్ = హిత
మునే చేసెడు, పుగళ్ = కీర్తిగల, మాఱన్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, పణ్ణు = పూర్వము,
కొణ్ణ = అంగీకరించిన, పెణ్ణీర్ తాన్ ముదలా = భార్యమొదలగు నదిగా, కూఱుమ్ =
చెప్పఁబడు, ఉల్లొరార్ = బంధువ్యమంతయు, కన్మత్తాల్ శీ కర్తనిబంధనపూర్వక
ముగ, అన్డినవర్ ఎన్టే = పొందినవారు అనియే, అవరై = ఆకర్తనిబంధనముగవచ్చిన
బంధువులను, విట్టు = విడిచి, తొణ్ణరుడన్ = తన్నాశ్రయించినవారిని తనపూర్వా
శ్రీతులలో, శేర్కుమ్ = చేర్చునట్టి, తిరుమాలై = శ్రీయఃపతిని, శేరుమ్ =
ఆశ్రయింపుఁడు, ఎన్టుమ్ = అని యానతిచ్చిరి.

తా॥ ఎంతటి జ్ఞానకూన్యులకును హితమైన గృహ యశస్సంపన్నులగు నాత్మార్థ ముందు దాము పరిగ్రహించిన దారా పుత్రాదిబంధువర్గమంతయును గర్త నిబంధనముగ బ్రాప్తమైనవా రని యాబంధువులను వదలి, తన్నాశ్రయించినవారిని తన శేషభూతులతోఁ జేర్చునట్టి శ్రీయఃపతిని ఆశ్రయింపుడని యానతిచ్చి.

శ్లో॥ ఆద్యేచకారనవమేశతశే శతారిస్తచ్చేషతాను భవసన్నతి సమ్రతేన ।
నిశ్చిత్త్య సర్వవిధ బంధుతయాతమిశమాపత్సఖం ప్రణమతేతి పరోపదేశం ॥

పరోడై యుటవాన పరనై పృథ్విశ్చుడిక్కేకణ్డు
ఎనక్కు ఎల్లా వుటవిక్ కారియముం — తణ్డుట నీ
శెయ్ దరు శ్చేస్తే యిరన్ద శీర్మాఱ్ తాళిన్దై యే
ఉయ్దున్దై యెన్దు ఉళ్ళమే ఓర్.

౮౨

పణ్డై=అనాదిసిద్ధమైన; ఉటవుటన=సంబంధముగల, పర్దనై=సర్వస్థాత్పరుడగు శ్రీయఃపతిని, పృథ్విశ్చుడిక్కేకణ్డు = 'తిరుప్పళింగుడి'గా నేవించి, ఎనక్కు = నీకు పరంపరగ దాసుడనగు నాకు, ఎల్లాఉటవిక్ కారియముం=సర్వవిధబంధుత్వ కార్యమును, తణ్డుట = ఆటంకములేక, నీశెయ్ దరుల్ = దేవరవారు కృపచేయు వలయును, ఎన్దై ఇరన్ద = అని ప్రార్థించిన, శీర్మాఱ్=కైంకర్యసంపదగల శ్రీయాత్మార్థయొక్క; తాళ్ ఇన్దైయే = దివ్యపదారవింద యుగళమునే, ఉయ్దున్దై ఎన్దు = మన కుట్లైన హేతువైన సహాయమని, ఉళ్ళమే = ఓమనసా!, ఓర్ = అను సంధింతువు గాక!

తా॥ ఓమనసా! అనాదిసంబంధముగల సర్వశక్తుని 'తిరుప్పళింగుడి' అను దివ్యదేశమందు నేవించి మీకు వంశపరంపరగ దాసుడనైన నాకు సర్వవిధబంధుత్వ కార్యమును దేవరవా రాటంకములేక కృపచేయవలయునని యాచించిన కైంకర్య సంపదగల యాత్మార్థయొక్క దివ్యపదారవిందములే మనకు ఉట్లైన హేతువులని యనుసంధింపుమా!

శ్లో॥ బన్ధుత్వతః స్వమనుకంపిత వస్తమాదావా పన్నధాన్నిభుజగాధి పతౌశయానమ్ ।
స్వాపేక్షితం మునిరయాచతతం ద్వితీయే తస్మైః పాపశయశేఽపిచదుఃఖితోభూత్ ॥

ఓరానీర్ వేన్దినవై ఉళ్ళడెల్లాం శెయ్ గిన్దై
నారాయణ స్తో నా నెన్దు — పేరుటవై

కొట్ట అవక్ శీలత్తిల్ కాల తాళ్న్ద మాటనరుళ్
మాట్టి విడుం నం మనత్తుమై.

౮౩

ఓరానీ కణ్ణినవై = అది కావలయును, ఇది కావలయును అని మీరు విచారించి
యాచించునవి, ఉల్లదు ఎల్లామ్ = ఉన్నదంతయును, శెయ్గిన్జేక్ = నేనుపూర్తి
చేసి యిప్పించుచున్నాను, నాక్ నారాయణక్ అన్బొ = నేను నారాయణుడను
గదా, ఎన్బు = అని, పేర్ ఉఱవైకొట్ట = తనయొక్క గొప్పదగు సర్వవిధబంధుత్వ
మును జూపఁగ, అవక్ శీలత్తిల్ = సర్వేశ్వరునియొక్క గుణశీలమునందు, కాల
తాళ్న్ద = అర్తిగలిగి మన్నులైయానతిచ్చిన, మాఱక్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్లయొక్క,
అరుళ్ = కృప, నమ్మనత్తు = మన మనస్సునందుండు, మై = అజ్ఞానమును, మాట్టి
విడుమ్ = సంబంధము లేకుండునట్లు నశింపఁజేయును.

తా॥ సర్వేశ్వరుఁడు అహ్వార్లను గటాక్షించి మీయపేక్షితముల నన్నిటిని
కృపచేసి పూర్తిఁజేయుచున్నాను; నేను నారాయణశబ్దవాచ్యుడను గదా యని తన
సర్వవిధబంధుత్వమును జూపఁగ నా సర్వేశ్వరుని శీలగుణమందు అత్యంతభక్తిగలిగి
యుండు నాహ్వార్లకృప మన మనోమాలిన్యమును నిశ్శేషముగ నివర్తింపఁజేయును.

శ్లో॥ నారాయణేమయి సతిస్వభరార్థచింతా నార్హాతవేతి విభునా బహుమానభాజా ।

అవిష్కృతాన్నిరవధిన్నిజశీలవత్తా మన్యాదృశీమనుబభూవ మునిస్తృతీయే ॥

మైయార్ కణ్ మామార్ బిల్ మన్నుం తిరుమాలై

కై యాళ్ళి శజ్గుడనే కాణఎణ్ణి — మైయ్యాన

కాదలుడక్ కూప్పిట్టు క్కణ్ణుగన్ద మాఱక్ పేర్

ఓదువుయ్యమే ఇన్నయిర్.

౮౪

మై = కాటుక, ఆర్ = అలంకారముగ ధరించియుండు, కణ్ = శేత్ర
ములుగల, మా = శ్రీ మహాత్మి, మార్పిల్ = వత్సస్థనిలమందు, మన్నుమ్ = నిత్య
వాసముజేయునట్టి, తిరుమాలై = శ్రీయఃపతియగు సర్వేశ్వరుని, కై అట్టిశజ్గుడనే =
శ్రీహస్తములందలి శంఖచక్రములతో, కాణఎణ్ణి = నేవించి యనుభవింపఁదలఁచి,
మైయ్ ఆన = వాక్తవమైన, కాదలుడక్ = ప్రేమతో, కూప్పిట్టు = మొఱయిడి,
క్కణ్ణు ఉగన్ద = అవిధముగ నే నేవించి సంతోషించిన, మాఱక్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్ల
యొక్క, పేర్ = తిరునామమును, ఓద = అనుసంధింపఁగ, ఇక్ ఉయిర్ = విఖ
తామైన యాత్మవస్తువు, ఉయ్యమ్ = ఉజ్జీవించును.

తా॥ శ్రీ మహాలక్ష్మీ నిత్యవాసముజేయునట్టి వత్సస్థనిలముగల సర్వేశ్వరుని శంఖచక్రములతో నేవించి యనుభవింపఁ దలఁచి వాస్తవమగు భక్తితో మొఱయిడి నేవించి సంతోషించిన యాభ్యుర్లయొక్క తిరునామమును అనుసంధించిన యెడల విలక్షణాత్మ యుజ్జీవించును.

శ్లో॥ శీలాధికః శ్రీయమురస్థులతో దధానోఽప్యత్యేప్సితంన దిశతీత్యతిమాత్రభిన్నః।

అభ్యాతతః కమపి తస్యకృపాకటాక్షమద్రాక్షమిశ మితి సప్రజహర్ష తుశ్యే॥

ఇన్నయిర్ మాల్ తోన్ద్రీనదు ఇజ్జెన్నెజ్జెలెన్టు కణ్ణాల్
అన్టవనై క్కాణవెణ్ణి ఆణ్ పెణ్ణాయ్ — పిన్నై అవన్
తనై నినైవిప్పవన్ద్రాల్ తాత్తళర్న్ద మాఱనరుళ్
ఉన్న మవర్కు ఉళ్ళమురుగుమ్.

౮౫

ఇన్నయిర్ మాల్ = నాకు ధారకుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు, ఇజ్జతోన్ద్రీనదు = ఈదశయందుఁ బ్రత్యక్షమైనది, ఎన్నెజ్జెర్ ఎన్టు = నామనస్సునందు అని, అన్టు = అసమయమందు, అవనై = ఆసర్వేశ్వరుని, కణ్ణాల్ = కంటిచే, క్కాణవెణ్ణి = నేవించి యనుభవింపఁదలఁచి, ఆణ్ పెణ్ ఆయ్ = స్త్రీరూపమును బొంది, పిన్నై = పైగ, అవన్తనై = ఆ సర్వేశ్వరుని, నినైవిప్పవన్ద్రాల్ = స్మరింపఁజేసెడు మేఘసమా హము మొదలైనవారిచే, తాత్తళర్న్ద = తాను మిక్కిలి పరవశతను బొందిన, మాఱన్ అరుళ్ = ఆభ్యుర్లయొక్క కృపను, ఉన్నమ్ అవర్కు = స్మరించువారికి, ఉళ్ళమ్ = హృదయము, ఉరుగుమ్ = కరుగుచుండును.

తా॥ నాప్రాణభూతుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు నాకుఁ బ్రత్యక్షమాయైనని యీ కర్త సేత్రములతో వానిని నేవించి యనుభవింపఁ దలఁచి స్త్రీరూపియగుటయే గాక, ఆసర్వేశ్వరుని స్మరణను వృద్ధిబొందించునట్టి మేఘాది ఉద్దీపకములచే మిగుల పరవశ తనుబొందిన శ్రీయాభ్యుర్లయొక్క కృపను స్మరించువానికి మనస్సు కరగుచుండును.

శ్లో॥ ఆలోకనంచ తదచాక్షుష మిత్యథాక్తో దృష్ట్యాచతత్స్మరణహేతుపదార్థజాతమ్।

అసన్నహానికతయావసితస్సుక్తో దుఃఖేన దుఃసహతరేణ సపంచమే భూత్ ॥

ఉరుగు మాల్ ఎన్నెజ్జం ఉన్ శెయల్ గళెణ్ణి
పెరుగు మాల్ వేట్కెయెన ప్పేళి — మరుపుగిన్ట
ఇన్నాప్పడన్ అవన్ శీర్ ఏన్దురై త్త మాఱన్ శొల్
ఎన్నా చొల్లాదిరుప్పదు ఎఱ్ఱు?

౮౬

ఉక్ = నీయొక్క, కేయల్ గళ్ = తక్కువైన కృత్యములను, ఎణ్ణి = అను సంధించి, ఎన్నెణ్ణమ్ = నామనస్సైనది, ఉరుగుమ్ = కరగుచుండు, వేట్కై = దాని పై శ్రద్ధ, పెరుగుమ్ = అతిశయించుచున్నది, ఎనప్పేళి = అని యానతిచ్చి, మరువుగిన్ట ఇన్నాప్పడక్ = సమీపించుచున్న యుక్కేతుతో, అవక్ కీర్ = నాని యొక్క ప్రణయిత్వగుణములను, ఏయ్ న్దు ఉరై త్త = హృదయమునందు పొందియుండగ నానతిచ్చిన, మాఱక్ కళిల్ = ఆత్మార్థయొక్క శ్రీనూత్తులను, ఎఱ్ఱు = వివిధ ముగ, ఎన్నా = నా నాలుక, కళిల్లాదు = అనుసంధింపక, ఇరుప్పదు = ఉండునది (అనుసంధింపక యుండజాలదు).

తా॥ నీయొక్క యతిమానుషకృత్యములను దలంచి నాహృదయము కరగు చుండును. మఱియును అభినివేశ మతిశయించును. అని సాదించి క్రింది స్తారక పదార్థములచే శ్రమనొందుటవలన గలిగిన విసుగుతో దానియొక్క ప్రణయిత్వమును హృదయమందు పొందగ నానతిచ్చిన ఆత్మార్థయొక్క శ్రీనూత్తులను నా నాలుక యనుసంధింపక యుండజాలదు.

శ్లో॥ స్వస్యాత్త తామగణయన్ స్వయమర్థయిత్వాస్వప్రాప్య హన్ విషశోహరిరిత్య ధస్తాత్ ।

యచ్చీల మన్వభవదస్యతదేవజైవాత్ సంస్కృత్యసద్రుత మనావ్యసనీ చషష్ఠే ॥

ఎఱ్ఱాదలుక్కడి మాలేయ్ న్ద వడివట్టగెన్టు

అఱ్ఱాదు పన్ ద్రాశా ఆఱ్ఱవన్బాల్ — ఎఱ్ఱుముళ్ళ

పుళ్ళినతై త్తూదాగ పోగవిడుం మాఱక్ తాళ్

ఉళ్ళినర్కు త్తీంగై యఱుక్కుమ్.

౮౭

ఎమ్ కొదలుక్కు = మాయొక్క ప్రేమాతిశయమునకు, అడి = కారణము, మాల్ = సర్వేశ్వరునియొక్క, ఏయ్ న్ద = స్వరూపానుబంధియై తగిన, వడివట్టగు ఎన్టు = విగ్రహసౌందర్యమని, అఱ్ఱు = అచ్చట, అదుపన్ ద్రాశు ఆ = ఆవిగ్రహ సౌందర్యమే ఆశ్రయముకొంగ, అఱ్ఱు = అచ్చట, అవక్ బాల్ = ఆ సర్వేశ్వరుని విషయముగ, ఎఱ్ఱుమ్ = ఎచ్చటను, ఉళ్ళు = ఉండెడు, పుళ్ళొయినతై = పక్షిసమూహములను, తూదు అగ = దూత్యముగ, పోగవిడుమ్ = పోవునట్లు పంపిన, మాఱక్ తాళ్ = ఆత్మార్థ శ్రీపాదములు, ఉళ్ళినర్కు = తత్తుననుసరించిన వారికి, తీజై = ప్రతిబంధకములను, అఱుక్కుమ్ = పోగొట్టును.

తా॥ మా భక్త్యతిశయమునకు గారణము సర్వేశ్వరునియొక్క స్వరూపాను

బంధియును అనురూపమైన విగ్రహసౌందర్యమున వానియొద్దకుఁ బక్షిసమూహమును దూతలుగ బంపిన యాహ్వాన్లయొక్క పాదారవిందములు తమ యాశ్రితుల దోషము అను భేదించును.

శ్లో॥ స్వీయంనియోగిజనహస్తనిజాభిరూపవిస్మృత్య సంశ్రితజనైర్వసతస్సహౌవ ।
అర్చాహరేః క్వచనతత్ప్రీతి బోధనాయనూతీ చకార విహగానధి సప్తమంసః ॥

అఱుక్కుమిడరెన్ఱు అవన్బాల్ ఆఱ్ఱువిట్ట తూదర్
మఱిత్తువర ప్పల్లొ న్నామనత్తాల్ — అఱప్పదఱి
చ్చెయ్య తిరునావాయల్ శెల్ల నినైన్దాక్ మాఱక్
మైయలినాల్ శెయ్ వదఱియామల్.

౮౮

ఇదర్ = మనయొక్క దుఃఖమును, అఱుక్కులమ్ ఎన్ఱు = పోగొట్టును అని, అవక్ బాల్ = వానివద్దకు, ఆఱ్ఱు విట్ట = ఆవిధముగఁ బంపిన, తూదర్ = దూతలు, మఱిత్తు వరప్పల్లొ న్నా = మరలివచ్చి ప్రత్యుత్తరము చెప్పనట్లు లభింపని, మనత్తాల్ = హృదయముచే, అఱప్పదఱి = మిగుల త్వరపడి, మైయలినాల్ = బుద్ధిభ్రమచే, శెయ్వు అఱియామల్ = చేయవలసినది యిట్టిదని తెలియక, మాఱక్ = శ్రీ నమ్మాహ్వాన్లు, శెయ్య = విలక్షణమైన, తిరునావాయల్ = 'తిరునావాయ్' అను దివ్యదేశమునకు, శెల్ల = వేంచేయునట్లు, నినైన్దాక్ = తలఁచిరి.

తా॥ ఆ శ్రీయఃపతి మన దుఃఖమును బోగొట్టునని వానియొద్దకు బతులను దూతలనుగ బంపఁగనని మరలివచ్చి ప్రత్యుత్తరము చెప్పలేదను భ్రమచేతఁ ద్వరపడి కర్తవ్య మెఱుంగక యాహ్వాన్లు విలక్షణముగు, 'తిరునావాయ్' అను దివ్యక్షేత్రమునకు వేంచేయఁ దలఁచిరి.

శ్లో॥ ఈశేసమాజిగమిత్యపి దూతవాక్యైస్తావద్విలంబ మసహస్త్వనిరస్యభౌమమ్ ।
దేవీబావః కమవిదేశవిశేష మారాద్యాయాం కదేత్యవధి మార్థయదప్తమేన ॥

మల్లడిమై శెయ్యుం నాళ్ మాల్దన్నై క్కేట్టు అవక్
శొల్లుమళవుం పల్లొ న్నొన్నలత్తాల్ — శెల్గిన్ఱ
అల్లొ మై పేళి అలమర్న్ద మాఱనరుళ్
మాల్లొ గప్పొగుం ఎన్దామాల్.

౮౯

మల్ అడిమై = పూర్ణమైన కైంకర్యము, శెయ్యమ్ నాళ్ = చేయునట్టి కాలము (ఎప్పుడని), మాల్దన్నై = సర్వేశ్వరుని, శేట్లక్క = అడుగఁగా,

అవన్ = ఆ సర్వేశ్వరుడు, కొల్లుమ్ = నిశ్చయించి యానతిచ్చునట్టి, అశవుమ్
పల్ద్రా = అంతమాత్రమును సమృద్ధింపని, తొల్ నలత్తాల్ = స్వాభావికమైన భక్తిచే,
కెల్గిన్ద్ర = తమకు నడచుచున్న, అల్ద్రామై = ధరింపఁజాలమిని, పేళి = ఆన
తిచ్చి, అలమర్దన్ద = వ్యాకులపఱచి, మాఱ్ అరుళ్ = ఆత్మార్థకృప, మాల్దు
అగ = అజ్ఞానమున కెదురుముఖముగ, ఎడకమాల్ = నాయొక్కయజ్ఞానము,
పోగుమ్ = నశించిపోవును.

తా॥ ఆత్మార్థ సమృద్ధముగఁ గైంకర్యమొనర్చునట్టికాల మెప్పుడని సర్వే
శ్వరునడుగగ, నతఁడు నిశ్చయించి యానతిచ్చునంతకుఁగ తమ స్వాభావికమైన
భక్తిచే తాము ధరింపఁజాలకుండుటను ఆనతిచ్చి శ్రమనొందిన యాత్మార్థకృప నా
యజ్ఞానమును నివర్తింపఁజేయును.

శ్లో॥ స్వప్రాప్తికాల మవిభావయతి స్వదేశం కృష్ణేగవామ వసధర్మిణి గోపికానామ్ ।
సాయం సమాగమ విలంబిని యోఽవసాదః ఆసీత్స్వ ఏవనవమేనుభరితశ్శతారః॥

* మాల్ ఉమదువాత్తై ముల్దుం మన్నుముడమ్బిక్ ముడివిల్
శాలనణ్ణి చెయ్ వనెన త్తానుగన్దు — మేలవనై
చ్చీరార్ కణపురత్తే శేరుమెనుం శీర్ మాఱ్
తారానో నన్దమక్కు త్తాళ్.

౯౦

మాల్ = ఆశ్రితవ్యామోహముగల సర్వేశ్వరుడు, ఉమదువాంచెముల్దుమ్ =
మీయపేక్షితములనన్నిటిని, మన్నమ్ ఉడమ్బిక్ = ఆత్మతోపొందియుండు శరీరము
యొక్క, ముడివిల్ = అవసానమందు, శాల = (తిరుక్కణ్ణపురమందు) మిక్కిలి,
నణ్ణి = సమీపించి, కెయ్ వక్ ఎన = చేసియుగింతునని యానతియ్యఁగ, తాక్ = తాను,
ఉగన్దు = సంతోషించి, మేల్ అవనై = కాలావధి నానతిచ్చినదిగాక పైగ తిరుక్క
ణ్ణపురమునకువచ్చి మిగుల సమీపించి యున్నవాని, శీర్ ఆర్ = విశ్వరూపుని
శీలాదులును నను నదులను బ్రవహించునట్టి, కణపురత్తే = 'తిరుక్కణ్ణపురము'
నందు, శేరుమ్ ఎనుమ్ = (అందఱిని) ఆశ్రయింపుఁడు అని యానతిచ్చెడు, శీర్
మాఱ్ = జ్ఞానప్రేమాదిగుణములుగల యాత్మార్థ, నన్దమక్కు = మనకు, తాళ్ =
తమ తిరువడిగళ్లను, తారానో = (కృపచే) ఉపాయోపేయముగ నుపకరింపఁ
జాలరా ?

తా॥ సర్వేశ్వరుడు మీయపేక్షితముల నన్నిటిని మీశరీరావసానమందు తిరు
క్కణ్ణపురమున సమీపించి నెఱవేర్తును అని యానతియ్యఁగ, ఆత్మార్థ సంతోషించి
నిత్యా-104

పైగ ఆ సర్వేశ్వరుని విశ్వరూపి కీలాదిగుణములు ప్రవహించుచుండు తిరుక్కణ్ణపుర
మందు సకలచేతనుల నాశ్రయింపుడని సాదించునట్టి జ్ఞాన భక్త్యాదిగుణములుగల
యాత్మార్లు మనకు తమ శ్రీపాదములను రక్షకముగ నుపకరింతురు.

శ్లో॥ ప్రాప్తిప్రదానసమయోఽయమితి ప్రశస్య స్వస్య ప్రియం మహతి కృష్ణపురేవ
సన్తప్ ॥

ఈశం యథా శకన మాశ్రయతేతిహర్షాదన్యోపదేశమ కరోద్దశమే మునీంద్రైః ॥

తాళడైన్దోర్ తల్లట్టు తానే వట్టిత్తుణైయామ్

కాలమేగత్తై క్కదియాక్కి — మీళుదలామ్

ఏదమిలావిణ్ణులగిల్ ఏగవెణ్ణుం మాఱనెన

కేదముళ్ళదెల్లాం కెడుమ్.

౯౦

తాళ = తమ శ్రీపాదములను, అడైన్దోర్ తంగళుత్కు = ఉపాయముగ
నాశ్రయించినవారికి, తానే = తానే, వట్టిత్తుణై ఆమ్ = మార్గబంధువగునట్టి,
కాళమేగత్తై = నీలమేఘమువంటి సర్వేశ్వరుని, కది ఆక్కి = మార్గమునకు రక్షక
ముగనొనర్చి, మీళుదల్ ఆమ్ = తిరుగుకొనునదియగు, ఏదమ్దెల్లా = దోషము లేక
యూండెడు, విణ్ ఉలగిల్ = పరమపదమందు, ఏగవెణ్ణుమ్ = వేంచేయుటకు మన
నము చేయునట్టి, మాఱనెన = ఆత్మార్లు అని అనుసంధింపగానే, కేతమ్ ఉళ్ళదు
ఎల్లామ్ = దుఃఖముని పేరుపొందినదంతయును, కెడుమ్ = నివృత్తమగును.

తా॥ తమ శ్రీపాదముల నాశ్రయించినవారికి తానే మార్గసహాయమగునట్టి
నీలమేఘమువంటి సర్వేశ్వరుని మార్గరక్షకముగనొనర్చి పునరావృత్తి రూపదోషరహిత
మగు పరమపదమునకు వెళ్లుటకు మననముచేయుచుండు నాత్మార్లు తిరునామము నను
సంధించినమాత్రమున సకలదుఃఖములు నివర్తించును.

శ్లో॥ ఆద్యేన్దిమస్య శతకస్య మునిఃస్వయాత్రాం నిశ్చిత్యవర్తన్ సహాయ మశేతు మాణః॥

ఆత్మం హితజ్ఞ మహిత చ్చిదమంబుజాత్మం మోహైరధీశమరవైరిణమాశ్రయత్సః ॥

కెడుమిడర్ వై గున్దత్తై క్కిట్టినార్ప్పోల్

తడముడై అనన్తపురం దన్నిల్ — పడవరవిల్

కణ్ణుయిల్ మాఱు ఆత్పెయ్య క్కాదలిత్తా మాఱ ఉయర్

విణ్నిలుళ్ళోర్ వియప్పవే.

౯౧

మాఱ = శ్రీనమ్మాత్మార్లు, ఉయర్ విణ్ తన్నిల్ = పరమాకాశమందు

(పరమపదమందు), ఉళ్లోర్ = ఉండునట్టి యనంతగరుడవిష్వ క్షేనాదులు, వియప్ప = ఆశ్చర్యపడునట్లు, కెడుమిడర్ = దుఃఖమును నశింపజేయు, వైగున్దత్తై = శ్రీవైకుంఠమును, కిట్టిసార్ పోల = పొంది కైంకర్యము అభించినట్లు, తడమ్ ఉడై = విస్తీర్ణము గలిగియుండు, ఆనన్దపురందన్నిల్ = తిరువనంతపురమునందు, పడమ్ అరవిల్ = ఫణములుగల సర్వశయనమున, కణ్ తుయిల్ మార్ కు = యోగనిద్రలోనుండు సర్వేరునకు, ఆళ్ శెయ్య = కైంకర్యము చేయుటకు, కాదలిత్తాక్ = అపేక్షించిరి.

తా॥ శ్రీ ఆత్మార్లు పరమపదమందలి నిత్యనూరు లాశ్చర్యపడునట్లు శ్రీ వైకుంఠమున కైంకర్యములభించిన విధముగ 'తిరువనందపురము' నందు యోగనిద్ర జెందెడు ననంతపద్మనాభస్వామికి కైంకర్యముచేయ నపేక్షించిరి.

శ్లో॥ వైకుంఠమేత్య కరణీయ మశేషదాస్య మత్రైవ కేవల మనన్తపురే విధిత్యక్ ।

ప్రాప్యత్వమస్య దురితౌఘ నివర్తనంచ ప్రాచీశ త్తను భృతాం శరణి ద్వితీయే ॥

వేయ్ మరుదో ఇన్దిరైకో మేవుగిన్దదేశత్తై

తాక్ మరువాత్తన్మైయినాల్ — తన్నైయిన్నం బూమియిలే

వైక్కుమెన చ్చిత్తు మాల్ తెలివిక్క తెలిన్ద

తక్కపుగల్ మాఱ్ ఎఱ్ఱళ్ శార్వు.

౯౩

వేయ్ మరుదో = పెదల్లపంటి భుజములుగల, ఇన్దిరైకో = శ్రీమహాలక్ష్మీకి వల్లభుడగు సర్వేశ్వరుఁడు, మేవుగిన్దదేశత్తై = ఆచేరికతో వేంచేసియుండు దేశమును, తాక్ మరువాత్తన్మైయినాల్ = (అభినివేశముగల) తాముపోయి ప్రవేశింపజాలమిచే, తన్నై = తమను, ఇన్నమ్ = ఇంకను, బూమియిలే = సంసారమందు, వైక్కుమ్ ఎన = ఉండురోయని, శ్చిత్తు = సందేహించి, మాల్ = సర్వేశ్వరుఁడు, తెలివిక్క = (బుద్ధిని) లేటనుబొందింపఁగ, తెలిన్ద = లేటపడిన, తక్కపుగల్ = తగినకీర్తిగల, మాఱ్ = శ్రీయాత్మార్లు, ఎఱ్ఱళ్ శార్వు = మాకాధారమైనవారు.

తా॥ ఆత్మార్లు ఆజానుబాహువగుశ్రీయఃపతి దివ్యమహిమీసహితుడై వేంచేసియుండు పరమపదము ప్రాప్తించనందున తమరి నింకను నీభూమియందుండులేమోయని సంశయించి సర్వేశ్వరునిచే సంశయనివృత్తినిబొందిన యశస్సంపన్నులగు నాత్మార్లు మా కాధారభూతులు.

శ్లో॥ గోపీనియుక్తమపి గోచరం వియుక్తం దాస్యన్తమప్య చిరమేవ హరిం నిశేప్తమ్ ।

స్వోపేక్షకంతమతి శంక్య మునిస్సతేన విస్రమ్భితో విపుల తృప్తతయా తృతీయే ॥

శార్వాగవే అడియిల్ తానురైత్త పత్తితాక్
 శీరార్ పలత్తుడనే శేర్ న్దదనై — శోరామల్
 కణ్ణురైత్త మాఱక్ కఱ్ఱుళైయే నాళోదోఱుమ్
 కణ్ణుగక్కుం ఎన్నుడైయ కణ్.

౯౮

శార్ వు ఆగ = అందఱికి నాశ్రయముగ, ఉరైత్త = ఆనతిచ్చిన, పత్తి
 తాక్ = భక్తియే, శీరార్ = శ్లాఘ్యత యతిశయించియుండు, పలత్తుడనే =
 ప్రపత్తియనుఫలముతో, శేర్ న్దదనై = చేసిన ప్రకారమును, కణ్ణు = చూచి, శోరా
 మల్ = తప్పకుండునట్లు, ఉరైత్త = సాదించిన, మాఱక్ = శ్రీయాభ్యార్థ
 యొక్క, కఱ్ఱుళైయే = చేరికచే మనోజ్ఞమైన దివ్యపాదములయొక్కమునే, నాళో
 దోఱుమ్ = ప్రతిదినమును, ఎన్నుడైయకణ్ = నానేత్రములు, కణ్ణు = నేవించి,
 ఉగక్కుమ్ = సంతోషించుచు.

తా॥ సకలచేతనులకును ఆశ్రయముగ సాదించిన భక్తియే యత్యంతశ్లాఘ్య
 మగు ప్రపత్తిమాపమగు ఫలముతో జేరియుండు విధముచూచి వారిపోకుండునట్లు
 ఆనతిచ్చిన శ్రీయాభ్యార్థ దివ్యచరణారవిందయొక్కమునే నానేత్రములు ఎల్లప్పు
 డును చూచి సంతోషించును.

శ్లో॥ ఆసక్తి నిశ్చయముతః స్వఫలాగమస్య స్వార్థా త్పరార్థ పరధీ రనుకమ్పయాసః ।
 ఉజ్జీవనాయ జగ తా ముపదిష్టపూర్వాం భక్తిం మరౌ ఫలయుతాం నిజగాదతుర్యే॥

కణ్ణ నడియిలైయిల్ కాదలుఱువార్ శేయలై
 తిణ్ణముఱువే శురుజ్గ చెప్పియే — మణ్ణవర్కు
 త్తానువదేశిక్కై తలైక్కట్టినాక్ మాఱక్
 ఆనవుగఱ్ఱ శేర్ తన్నరుళే.

౯౯

కణ్ణక్ అడియిలైయిల్ = శ్రీకృష్ణుని దివ్యపాదములయందు, కాదలుఱు
 వార్ = భక్తిగలవారియొక్క, శేయలై = వ్యాపారములను, తిణ్ణమ్ ఉఱు = దృఢ
 ముగ అందు ఊనునట్లు, శురుజ్గ = సంగ్రహముగ, చెప్పి = ఆనతిచ్చి, మణ్ణవర్కు =
 భూమియందుండు సకలాత్మలకును, మాఱక్ = శ్రీయాభ్యార్థ, ఆన = శ్లాఘ్యమైన,
 వుగఱ్ఱ శేర్ = కీర్తితోఁజేరిన, తక్ అరుళే = తమయొక్క కృపచేత, తాక్ ఉప
 దేశిక్కై = తా ముపదేశించు కార్యమును, తలైక్కట్టినాక్ = కృపచేపూర్తిచేసిరి.

తా॥ శ్రీకృష్ణుని పాదారవిందములందు భక్తులుచేయు కైంకర్యవృత్తివార్ధక్తి

మును బొందునట్లు అనతిచ్చి, సకలాత్మలకును ఆహ్వానము అత్యంత ప్రశస్తమగుకీర్తితోఁ గూడిన తమకృపచే తా ముపదేశించునట్టి కృత్యమును కరుణచే సంపూర్ణము గావించిరి. శ్లో॥ కృష్ణస్యపాదయుగళం ప్రతిభావనీయం జిజ్ఞాసికం జగతిభక్తి సమాత్సుకౌనామ్ | ప్రాప్తా త్వరాతిశయవాక్ మితనూక్తిజాలైః భక్తేః శరీరమపి వచ్చామతోజగాద ||

అరుళాల్ అడియిలెడుత్త మాలన్నాల్

ఇరుళార్ న్ద తమ్ముడమ్మై యిచ్చిత్తు — ఇరువిశుమ్బిల్

ఇత్తుడక్ కొణ్ణేగ ఇవరిశైవు పార్తిరున్ద

శుత్తిశొల్లుం మాఱక్ శెళ్ళొల్.

౯౭

అరుళాల్ = కేవల నిర్దేశతుకకృపచే, అడియిల్ ఎడుత్త = క్రింద (అజ్ఞాన మయమగు సంసారమందుండి) యెత్తిన, మాల్ = సర్వేశ్వరుఁడు, అన్నాల్ = (పరమపదమందు కైంకర్యము చేయవలయును అను) ప్రేమచే, ఇరుళార్ ఆర్ న్ద = అజ్ఞానప్రచురమైన, తమ్ ఉడమ్మై = తమదేశమును, ఇచ్చిత్తు = అపేక్షించి, ఇరువిశుమ్బిల్ = మహత్తైన పరమపదమందు, ఇత్తుడక్ = ఈదేశముతో, కొణ్ణు ఏగ = పెంటఁబెట్టుకొనిపోవుటకు, ఇవర్ ఇశైవు = వీరియొక్క సమ్మతిని, పార్తు ఇరున్ద = ఎదురుచూచుచుండిన, శుత్తి = ఆసర్వేశ్వరుని శుద్ధిని, మాఱక్ = శ్రీనమ్నా హ్వానయొక్క, శెళ్ళొల్ = శ్రీనూక్తి, శొల్లుమ్ = తెలియపఱచును.

తా॥ సర్వేశ్వరుఁడు నిర్దేశతుక కృపచే ఈచేతనులను సంసారమున అజ్ఞాన భూయిష్ఠమగు తమ శరీరమును ఇచ్చుగించి తమ శరీరములతోనే, పరమపదమునకు పెంటఁబెట్టుకొనిపోవుటకు వీరియిష్టము నెదురుచూచుచుండిన యా శ్రీయఃపతి యొక్క పరిశుద్ధతను ఆహ్వాన దివ్యనూక్తి తెలియపఱచును.

శ్లో॥ వైకుంఠధామ నివిశేషయిషం స్వమీశం తచ్చస్వకీయ విధినైవ విధాతుకౌమమ్ | పశ్యన్తునిః ప్రముదితోఽను బభూవషష్ఠే వాఞ్చాధికాః స్వవిషయోపకృతస్తదీయాః ||

శైంజొప్పరక్ తనదు శీరారుం మేనిదనిల్

వళ్ళిత్తు చ్చెయ్గిన్దవాంచెదనిక్ — విళ్ళుదలై

క్కణ్ణవనై క్కొఱ్కట్టి కైవిమవిత్తుక్కొణ్ణ

తిణ్ణిరల్ మాఱక్ నం తిరు.

౯౮

శైంజొల్ పరక్ = మనోజ్ఞమగు తిరువాయ్ మొట్టచే బ్రతిపాదింపఁబడునట్టి సర్వస్తాత్పరుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు, తనదు = తనయొక్క, శీరారుమ్ = జ్ఞానభక్త్యా

దులు మించియుండెడు, మేనితన్నిల్ = విగ్రహమందు, వజ్రేత్తు శెయ్గిన్ వజ్రైచ్చ
దనిల్ విజ్ఞాదలై కణ్ణు = పైబడి యత్యాదరమును జేయునట్టి విధమును జూచి,
అవనైకొల్కట్టి = ఆసర్వేశ్వరుని పాదములకుకట్టి, వాని శ్రీపాదములనాశ్రయించి,
కైవిడువిత్తుకొణ్ణు = చేతిని విడిపించుకొనిన, తిన్ = దృఢమైన, తిఱల్ = శక్తిగల,
మాఱ్ = శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, నమెతిరు = మనసంపదయై యున్నారు.

తా॥ తిరువాయ్ మొట్టిచే బ్రతిపాదింపఁబడునట్టిసర్వేశ్వరుఁడు పరమవిలక్షణ
మగు నాళ్వార్లయొక్క శరీరమందు నత్యాదరముతో ఆశరీరముతోనే పరమపదము
నకు వెంటఁబెట్టుకొనిపోవలయునని వారి హస్తమును బట్టుకొనఁగ, వారు పెరు
మాళ్ల దివ్యపాదారవిందములను బట్టుకొని చేతిని విడిపించుకొనిరి. అట్టి దృఢశక్తి
సంపన్నులగు నమ్మాళ్వార్లు మనకు సాపదయైనవారు.

శ్లో॥ అస్తిన్నువైమ్యము మితిస్వశరీరలోల తద్దోషముగ్ధ మపిత త్యజనే స్వయాళ్చామ్ |
సార్థాచిక్కిర్ రధిగమ్య హరింతదీయే శీలే మునిస్సఖలుసప్తమతో మమజ్జ ||

* తిరుమాల్ తన్బాల్ విరుప్పం శెయ్గిన్ నేర్కణ్ణు
అరుమాయత్తన్దగల్ విప్పాన్ — పెరుమాల్ నీ
ఇన్దు ఎన్నాల్ శెయ్వా నెన్నెన్న ఇడరున్దునిన్దాన్
తున్నుపుగళ్ మాఱనై త్తా శూన్దు. ౯౮

తిరుమాల్ = సర్వేశ్వరుఁడు, తన్బాల్ = తమ విషయమందు, విరుప్పమ్ =
అత్యాదరమును, శెయ్గిన్ నేర్కణ్ణు = చేయునట్టివిధమునుజూచి, అన్దు = అప్పుడు
(అనాదికాలముగ), అరుమాయత్తు = అతిక్రమింప శక్యముగాని ప్రకృతియందుంచి,
అగల్విప్పాన్ = ఎడబాయఁజేసిన దెందులకు, నీ = దేవరవారు, ఇన్దు =
ఇప్పుడు, ఎన్నాల్ = నావిషయమందు, పెరుమాల్ = అధికవ్యామోహమును,
శెయ్వాన్ = చేయుట యెందులకు, ఎన్న = అనియదుగగ, తున్ను = అతి
శయించిన, తున్ను పుగళ్ = అతిశయించిన కీర్తిగల, మాఱ్ = ఆళ్వార్లను,
తాన్ = తాను, శూన్దు = చుట్టుకొని, ఇడర్ ఉన్దు = దుఃఖమతిశయించి,
నిన్దాన్ = నిలిచెను.

తా॥ సర్వేశ్వరుఁడు తమయం దత్యాదరమును జేయుటను ఆళ్వార్లచూచి,
“అనాదికాలముగ నీవు ఈ ప్రకృతియందుంచిన దెందులకు? ఇప్పుడు నాయం దధిక
వ్యామోహమును జూపుట యెందుల” కని యదుగగ, సర్వేశ్వరుఁడు సర్వజ్ఞఁ

డయ్యను యశస్సుంపన్నులగు నాత్వార్లను పరివేష్టించి నిరుత్తరుడై నిలిచెను.
(పెరియజీయర్ ఆశ్చర్యపడుచున్నాడు.)

శ్లో॥ వ్యామోహమాత్తనివిలోక్యవిభోరవేలమత్యాదరే మయికథంత్యమనాదరఃప్రాక్ ।
పేతుం వదోచితమిపేత్యనుపుచ్చ్యచైనం దత్తోత్తరోమునిరనేననచాప్తమేభూత్ ॥

* శూన్య నిష్ట మాల విశుమ్మిల్ తొలైవట్టి కాట్ట
అట్టన్దనై మున్దుం అనుబవిత్తు — వాట్టన్దు అట్టు
అడియరుడనే ఇరున్దవాన్దై ఉరై శెయ్ దాక్
ముడిమగిట్టే శేర్ ఇనముని.

౯౯

ముడిమగిట్టే శేర్ = తమ శిరస్సునందు పొగడవూలదండ చేరియుండు, ఇనముని = జ్ఞాననిధియగు అత్వార్లు అనెడు మహర్షి, శూన్యనిష్టమాల = తమ్ముచుట్టుకొనియున్న సర్వేశ్వరుడు, విశుమ్మిల్ = పరమాకాశమందు (పరమపదమందు), తొలైవట్టి కాట్ట = పూర్వమాగ్ధమైన యర్పిరాదిమాగ్ధముజూపఁగ, అట్టన్ద = అచ్చటి యానందసమద్రమందు మునిగి, అదనైమున్దుమ్ = ఆయానందమంతయును, అనుబవిత్తు = అనుభవించి, వాట్టన్దు = క్రమముగ ననుభవించి కృతార్థులై, అట్టు అడియరుడనే యిరున్ద అన్దై = అపరమపదమందు అనంతగరుడవిష్వక్సేనాదులగు భక్తులతో నానందనిర్భరులైయున్న ప్రకారమును, ఉరై శెయ్ దాక్ = అనతిచ్చిరి.

తా॥ శిరమున వకుళపుష్పమాలికచే నలంకృతులును జ్ఞాననిధియునగు నాత్వార్లు అనెడు మహర్షి, సర్వేశ్వరుడు పరమాకారమందు అర్పిరాదిమాగ్ధమును జూపఁగ నా సర్వము ననుభవించి కృతార్థులై అచ్చటి యనంత గరుడ విష్వక్సేనాది నిత్యనూరులగు భక్తవర్గముతో నానందపరవశులై యున్నస్థితి నానతిచ్చిరి.

శ్లో॥ సత్కారమధ్వని మురైరపి సన్నికృష్టేప్రత్యుద్ధతిం పరమధామ్ని జనైస్తదీయైః ।

తత్రస్థితిం సుఖమయీంచహరిప్రియాణామాసాదితోమునిరథూన్నవమేశతారిః॥

* మునిమాఱ్ మున్బురై శెయ్ మున్ద్రున్దం నీజీ
తనియాగి నిష్ట తళర్న్దు — ననియామ్
పరమవత్తియూల్ నైన్దు పజ్జయత్తాల్ కోనై
ఒరుమై యున్దుచ్చేర్న్దాక్ ఉరున్దు.

౧౦౦

మునిమాఱ్ = మననశీలుడైయుండునట్టి యాత్వార్లు; మున్బు = పూర్వము,

ఉరైశయ్ = పురుషార్థము లభించినట్లు అనతిచ్చిన, ముద్రు ఇన్బమ్ = సర్వానందమును, నీజ్జి = విడిచి, తని ఆనిన్దు = ప్రత్యేకించియుండి, తళర్న్దు = నిరుత్సాహమును బొంది, నని ఆమ్ = అధికమును, పన్దిగూర్ = పరమభక్తిచే, నైన్దు = పరిపక్వమునుబొంది, పన్దు నన్దు = శ్రీమహాపతిని, ఒన్దు ము ఉద్రు = దివ్యహృదయముచే నేకీభవించి, ఉదుర్న్దు = నిత్యనూరులయొక్క ఉచ్చాయము గల వారై ప్రత్యక్షసాక్షాత్కారమగునట్లు సమీపించి, శేర్న్దాక = (శ్రీ శ్రీయః పతి సన్నిధియంగు) కైంకర్యముచేయ లభించిరి.

తా॥ శ్రీ ఆత్మార్థ పూర్వముం దానతిచ్చిన సంపూర్ణానందమును విడిచి విను గునుకెంది యత్వంత పరమభక్తిచే పరిపక్వమునొందగ వీరివిషయమున త్వరపడదు సర్వేశ్వరుని దివ్యహృదయముతో కిరి దివ్యహృదయమును త్వరపడి యేకమై నిత్య నూరులయొక్క యున్నతదగ నిచ్చట బొందినవారై శ్రీమహాపతి ప్రత్యక్షసాక్షాత్కారమగునట్లు సమీపించి శ్రీమహాలక్ష్మీతో గూడియుండు సర్వేశ్వరుని సన్నిధాన ముందు కైంకర్యముచేయగల్గిరి.

శ్లో॥ తద్దర్శనం చ మః సైవ నచక్షుషేతి భక్త్యా కుతః పరమగూ భగవాంశ్చరారిః ।
పద్మాక్షగా భగవతః పరిపూర్వయాన్ద్యో స్వాభీష్ట మమృతపదం దశమేప్రపేదే॥

మున్నడి--పిన్నడి

అల్లుంపగలుమ్-నల్లమనవాళముని, మున్నపుగల్- శొన్నతిగువాయ్.

ఉయర్వ-మయర్వ వీడుశయ్-వీడుపుగల్ పత్తుడై-పత్తిశయ అల్లజ్జైయ-విల్లనల వళమ్మిక్క-తళర్వ పరివదిలి-ఉరిమైయుడ పిఱవియ-అఱవినియక ఓడుమనమ్-వాడతీయ ఇవైయటి-అల్లైల్ పారుమాట్టి-త్తిరమాగ వాయున్దిగుమాల్-అయ తిల్లిదామాఱక-విల్లమణి ఉనమఱతే-వానిలదిగూర్ అడిమిట్టి-వాడిమిగ	అన్దామల్ల-శన్దాపమ్ నైకున్దక-వన్దు-నైగిన్దు శేళన-నో-శీశపుగల్ అన్దెన్దవర్-ఇగల్లియిగ ఎన్నావీడుమ్-నన్నుడై కిళకోలి-తళర్వఱతే ముడిగూర్-ముడియుం మున్నమగ్గగర్-క్కగణ ఒట్టివిలా-ఎట్టుగగ పుగల్తోన్దు-మగిట్టిమాఱక మొయ్మూల్-అన్బిలా శక్కుపర్న్దు-ఎయ్దుమర్తు పయిలం-ఇయ్యుడనే మడియడ-వాన్దొన్దిక	శొన్నావిల్-ఎన్నామమ్ శన్దుంపల-ఇమ్మైయలే ఒగు-యగ-తిరమాగా నాలైప్పోల్-కాలతిరి శోవానవీళక-కురి మల్లులగిల్-ఎల్లిడిల్ వీడ్దోరు-నోడ్దోరువన్దు తీర్పారిలాడ-నేర్క శిలవిక-చ్చావరున్ది ఏగతిరు-నేరుక్కాలెన్దక నల్లాగుమా-తన్లిమైయై ఒన్దుమిలతే-నన్దాగ కైగూరుమ్-మయ్యుడ పారిగపారిగ-ఉలిగిల్
---	---	---

మాశలుళోది-ఏళువే
ఊరనినైన్ద-పేరామల్
ఎజ్జనేసీర్-అజ్జమరు
కడల్ ఇళాల-త్రిడమాగ
నోదోమ-కాదోమిగిన్దేక్
ఆరావముదాయ్-త్తిరాద
మానలత్తాల్-మేలోనలజ్జి
సిఱన్దులగమ్ త్రిఱమ్తవిర్ ను
వైగల్ తిరు-కైకట్టిన్ద
మిన్నిదై-ఉన్నడనే
నల్లపలత్తాల్-ఎలైయఱ
కురవై-పరవుమనమ్
తువళు-తువళువే
మాలుడనే-తానిగల్
ఉణ్ణుణ్ణోరు-మణ్ణులగిల్
పొన్నులగ-మన్నుతిరు
నీరాగి కేట్ట-ఆరాద
ఉలగుయ్య-వణ్ శరణా
ఉణ్ణిరా-ఎన్దువినై
శబ్బుల్-ఇజ్జివల్ పాల్

వెళియనామ-ఉళ్ళమణ్డే
అట్టివణ్ణక్-ఉట్టిలవై
కదోదోర్-ఉదోమిణర్
పామరువు-త్తామనత్తాల్
ఏత్తైయర్ గళ-అట్టామన
మాయామల్-ఓయా
ఎన్దునెనీయిజ్జు-నన్దుకవి
ఇన్దుకవి-తున్దుమఱ
తేవనుత్తై-యావైయమ్
నజ్జరుత్తై-తన్నుయిర్
అజ్జమరం-ఎజ్జుమ్
వారామల్-పారుమెన
మాయక్-తూయపుగల్
ఎల్లిపగల్-నల్లవర్ గళ
ఇరున్ద-పారున్ద
కణ్ణితైయ-త్తణ్ణిడనుమ్
కరుమాల్-తిరమాగ
నెడుమాల్-అడిమైదనిల్
కొణ్ణపెణ్ణిర్-లొణ్ణరుడక్
పణ్డైయఱ-తణ్ణఱ

ఓరానీవేణ్ణిన-పేరుఱవై
మైయార్-మైయ్యన
ఇన్నుయిర్-ప్పిన్నైయవక్
ఉరుగు-మరువుగిన్ద
ఎజ్జాదలుక్కడి-ఎజ్జుముళ్ళ
అఱుక్కు-అఱుప్పదఱి
మల్లడిమై-కెల్లిన్ద
మాలమదు-మేలవనై
తాళడై-మీళుదలా
కెడుమిడర్-పడవర
వెయ్మరు-తన్నైయిన్నం
కార్యాగ-ళోరామల్
కణ్ణనడి-మణ్ణవర్కు
అరుళాల-ఇరువిళు
కెణ్ణోప్పరక్-విణ్ణుదలై
తిరుమాల్-పెరుమాల్
కూటైన్దు-వాటైన్దు
మునిమాఱక్-ననియోమ్
ఉయర్వే-మయర్వేదు

మణవాళమామునిగళ్ తిరువడిగళ్ శరణమ్.

తిరువాయ్ మొట్టి నూర్ నిన్దాది సంపూర్ణము.

శ్రీః

శ్రీపద్మావతీసమేత శ్రీవేంకటేశ పరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమద్రుక్మియ మణవాళమహామునులు అనుగ్రహించిన

ఆర్తిప్రబంధము.

అవతరణిక.

శ్రీమద్యతీంద్రప్రసాదులు, పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తి పరిమళ పరిష్కర్త
లును, నిఖిలకల్యాణగుణగణాలంకృతులును నగు శ్రీమద్రుక్మియ మణవాళమహా
మునులు, ఏకలవ్యుడు ద్రోణాచార్యులయందువలె శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వ
భౌముల దివ్యకమనీయ మధుస్యన్ది సుభగ చరణారవిందములయందలి పరమభక్తి తమ
కున్నస్తకమై ప్రవహింప, అజ్ఞులకును వివేకోదయముఁ గలుగునట్లు నిరవధికౌదర ప్రేమ
కృపావాత్సల్య స్విన్నమగు పరమవ్యసనాతిరేకమున నీయార్తిప్రబంధము నాన
తిచ్చిరి. వీరియార్తి యిందు సాంగోపాంగముగ నభివ్యక్తమగుటచే దీనికి 'ఆర్తిప్రబంధ'
మను పేరు సంభవించినది. సకల వేదాంతసారాగ్రము లిందు సులలితముగ విశదీకరింపఁ
బడియున్నది. వస్తుతత్త్వమున విమర్శించినచో నీప్రబంధమునకు సద్భజమగు
ప్రబంధమే లేదనవచ్చును. శ్రీమణవాళమునులకు పరిపాకదశయం దీప్రబంధ ముద్భ
వించుటచే సర్వపరిపాక రమణీయమై చెన్నొందుచున్నది. ప్రపన్నులపాలిటి పారిజాత
మీప్రబంధము. పరమోదారులగు శ్రీవరవరమహామునులు తమ యనతారకౌర్యము
లన్నియునుఁ బూర్తియగుటచే పరమాభాసమగు నీభూమండలమునందలి వాసము
దుర్భరముకొఁగా, నిత్యనిరవద్య నిర్భరానందైకతానమగు పరమపదమునకు
వేంచేయఁ గృతమనోరథులై తమకుఁ బరమాచార్యులగు శ్రీయతిరాజేశ్వరుల
దివ్యకమనీయ పాదారవిందములను సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును నను
సంధించుచు తద్ధ్యానైకనిచున్నులై నిరవధికోత్కటమగు ఆర్తిని ఈప్రబంధములముగ
నభివ్యక్తీకరించుచున్నారు.

శ్రీమణవాళమహాముని తిరువడిగళే శరణమ్

శ్రీః

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమద్రక్తియ మణవాళమహామునులు ప్రసాదించిన

ఆర్తిప్రబంధము.

తనియన్ (నేరిశై వెణ్బా.)

(అవ.) ఈయార్తి ప్రబంధావతరణమునకుఁ గారణము నభివర్ణించుచున్నారు.

తేవయిలుం తారాన్ ఎతిరాశన్ శేవడిమేల్

తాన్ పరమపత్తి తలై యెడుత్తు — మాన్దర్క్కు

ఉణవాగ ఆర్తియుడన్ ఒడ్డమిత్తోగళ్ శెయ్ దాన్

మణవాళమామునివన్ వన్దు.

తేన్ = తేనెను (మకరందమును), పయలుం తారాన్ = సదా స్త్రవించు చుండు పుష్పమాలికలను ధరించిన, ఎతిరాశన్ = ఎప్పెరుమానార్లయొక్క, శేవడిమేల్ = ఎఱ్ఱని పాదారవిందములయందలి, తాన్ = తమయొక్క, పరమ పత్తి = పరమభక్తియనునది, తలైయెడుత్తు = ఉన్నస్తకముకాగా, మాన్దర్క్కు = మందబుద్ధులగు సంసారిచేతనులకు, ఉణవాగ = జ్ఞానముగలుగునట్లు, ఆర్తియుడన్ = పీఠిపూర్వకముగు వ్యసనముతో, ఒణ్ = పరమభోగ్యముగు, తమిత్తోగళ్ = ద్రావిడపదములనుజేర్చి కూర్చి, మణవాళ మామునివన్ వన్దు = శ్రీమణవాళమహా మునులు అవతరించి, శెయ్ దాన్ = ఈ ఆర్తిప్రబంధము నానతిచ్చిరి.

తా॥ శ్రీమద్యతీంద్రప్రవణులగు శ్రీమణవాళమహామునులు, శ్రీభగవద్రామా నుజ మునిసార్వభౌముల, కౌంతకమనీయ చరణనభిన యుల్లమునందలి తమ పరమ భక్తి యున్నస్తకమై ప్రకాశింప, అజ్ఞులకును, వివేకోదయముగలుగునట్లు నిర పథికాదర ప్రేమ కృపా వాత్సల్య స్నిగ్ధముగు పరమవ్యసనముతో నీయార్తిప్రబంధ ము నానతిచ్చిరి. కనుకనే దీనికి 'ఆర్తిప్రబంధ' మని నామధేయము కలిగినది.

(అవ.) ప్రబంధావతరణమునకుఁ గారణముఁ జెప్పుచున్నారు.

వమ్బువిత్తో తార్ వణ్ణై మణవాళమామునివన్

అమ్బువియిల్ క్కాల్ పొరున్దా ఆర్తియినాల్ ఉమ్బర్ తొమ్మి

విణ్ణులగిట్టెల్ల విరై నైతిరాశక్ పదజ్జళ్
నణ్ణియురై త్తార్ నమక్కు.

పప్పువిత్త తార్ = సద్యోవికసితమగు సుగంధ దివ్య పుష్పపరిమళితములైన పుష్పదామములచే నలంకరింపఁబడిన, పజ్జె మణివాళ మోమునివళ = కృపాదార్య పూర్ణతగు శ్రీమణివాళమహామునులు, అంపువియిల్ = సుందరమైన యీధరణిపై, కాల్ పారున్దా = శ్రీపాదముల నూనలేనంతటి (నిలుపసహింపలేనంతటి), అర్తియి నాల్ = మహావ్యసనమాతో, ఉమ్బర్ తొమ్మిమ్ విణ్ణులకిల్ = నిత్యనూరులచే ననవ రతముసేవింపఁబడుచున్న పరమపదమునకు, కెల్ల = వేంచేయునిమిత్తమై, విరైన్దు = త్వరాత్తులై, ఎతిరాశక్ = ఎప్పెరుమానార్లయొక్క, పదజ్జళ్ = శ్రీపాదములను, నణ్ణి = సదాధ్యానించి, నమక్కు = మనకు, ఉరైత్తాక్ = ఆనతిచ్చిరి.

తా॥ పరమోదారులగు శ్రీమన్మణివాళమహామునులు, పరమాభాస స్వరూప మగు నీభూమండలమునందలి యునికి మిగుల నిర్భరముకొగా, నిత్యనివద్యమై, నిత్యనూరిపరివత్ నిజేవ్యమానమైయుండు పరమపదమునకు వేంచేయ నాతురులై, శ్రీఉడైయవరుల శ్రీపాదముల నాశ్రయించి, సర్వకాల సర్వావస్థలయందును తద్ధ్యానైకనిమగ్నులై పరమకృపతో నీమూర్తిప్రబంధమును మనకు ననుగ్రహించిరి.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

ఆర్తిప్రబంధము.

(అవ.) ఎప్పెరుమానార్లకు మంగళాశాసనము జేయువారలకు మంగళా శాసనముఁజేయువారలను నిత్యనూరులును సేవించు రనుచున్నారు.

వాళియెతిరాశక్ వాళియెతిరాశక్

వాళియెతిరాశ నెన వాళిత్తువార్, వాళియెన

వాళిత్తువార్ వాళియెన వాళిత్తువార్

తాళిజైయిల్ తాళిత్తువార్ విణ్ణోర్తలై.

ఎతిరాశక్ = శ్రీయతిసార్వభౌములగు శ్రీఎప్పెరుమానార్లు, వాళి = సుఖ ముగ వర్ధిల్లవలయును, ఎతిరాశక్వాళి ఎతిరాశక్వాళి ఎన = 'శ్రీమద్భాష్య కారులు వర్ధిల్లవలయును' అని మూడు విధములుగ అనుసంధించి, (వారికి), వాళిత్తువార్ = మంగళాశాసనముజేయువారలు ఎవరో?, వాళియెనవాళిత్తువార్ =

వారికి మంగళాశాసనము చేయువారలుయెవరో? (వారియొక్క), తాళిజైయిల్ = శ్రీమత్పాదారవింద ద్వందమందు, తాళిత్తువార్ = ప్రణతిచేయువారలెవరో; వారలు, విణ్ణోర్ తలై = నిత్యనూరులకును నిర్వాహకులగుదురు (లేక), విణ్ణోర్ = నిత్యనూరులు, తలై తాళిత్తువార్ = శిరసా నమస్కరింతురు.

తా|| శ్రీమద్విద్యుమానార్లు కాలతత్త్వమున్నంతవఱకును మనకు వారి దర్శన మీఱువలయును. వారియాజ్ఞ సర్వదా సర్వత్ర అభివృద్ధి జెందవలయును అని ముమ్మారు మంగళాశాసనముఁ జేయువారలకు మంగళాశాసనముఁ జేయువార లెవరో వారి యొక్క క్షేమార్థము మంగళాశాసనముఁ జేయువారలెవరో వారలు నిత్యనూరు లకును నిర్వాహకులగుదురు లేక నిత్యనూరులచే నమస్కరింపఁబడుదురు.

(అవ.) శ్రీరామానుజులవారికి శేషభూతులు గానివారలతోడి సాంగత్యము కూడదని తలఁచియుండు మహానీయులు నిత్యనూరిసము లనుచున్నారు.

ఇరామానుశాయ నమవెన్తు శిన్దిత్తు

ఇరామానుశ రోడితై ప్పొప్పుదు, ఇరామాలు

శిన్దిప్పార్ తాళిజైయిల్ శేర్న్దిరుప్పార్

తాళిజైయై వన్దిప్పార్ విణ్ణోర్ గళ్ వాల్వు.

౨

ఇరామానుశాయ నమవెన్తు శిన్దిత్తిరా = 'శ్రీమతే రామానుజాయనమః' (శ్రీ మద్రామానుజులవారికి నమస్కారము) అని అనుసంధింపని, మానుశరోడు = మనుష్యులతో, ఇతైప్పొప్పుదు = తుణకొలమును, ఇరామాలు = సహవాసము చేయనివిధ మాను, శిన్దిప్పార్ = చింతించువారియొక్క, తాళిజైయిల్ = రెండు శ్రీపాదములందును, శేర్న్దిరుప్పార్ = చేరియుండువారియొక్క, తాళిజైయిల్ = రెండు శ్రీపాదములయందును, శేర్న్దిరుప్పార్ = చేరియుండువారియొక్క, తాళిజైయై = శ్రీపాదముల జంటను, వన్దిప్పార్ = నమస్కరించువారు, విణ్ణోర్ గళ్ = నిత్యనూరులకు, వాల్వు = నిత్యసంపదయగుదురు.

తా|| "శ్రీమతే రామానుజాయ నమః" అని అనుసంధింపని జనులతోడి సాంగత్యము కూడదు" అను దృఢాధ్యవసాయము గలవారి శ్రీపాదముల నాశ్రయించినవారియొక్క పాదారవిందములకు శిరసాస్పృంగదండవత్ప్రణామముల నర్పించువారు నిత్యనూరులకుఁ బరమభోగ్యులగుదురు.

(అవ.) సర్వవిధ సంబంధులయ్యును ప్రతిబంధకమును నీశరీరమును తొలఁగింపకుండుట కేమికారణమో తెలియుటలేదని శ్రీరామానుజులవారిచే ప్రశ్నించుచున్నారు.

తన్దైసల్ తాయ్ తారమ్ తనయర్ పెరుళ్ళెల్వమ్
ఎన్దనక్కు నీయే యెతిరాళా, ఇన్దనిలై
క్కేరాద వివ్వుడలై యిన్దే యఱుత్తరుళ
పారాద డెన్నో పగర్.

3

తన్దై = తండ్రియను, సల్తాయ్ = వత్సలయగు జననియ, తారం = భార్యయు, తనయర్ = పుత్రులు, పెరుళ్ళెల్వం = మహదైశ్వర్యములును, ఎన్దనక్కు = అస్తదాదులకు, నీయే = దేవరవారే (అయితీరి), యెతిరాళా = శ్రీయతి కులసార్వభౌమా!, ఇన్దనిలైక్కు = ఈ నిష్ఠాక్రమమునకు, ఏరాద = చేరని, ఇవ్వుడలై = ఈ శరీరమును, ఇన్దే = ఇప్పుడే, అఱుత్తు = ఛేదించి, అరుళ = కృప చేయుటకు, పారావను = కటాక్షింపకుండుట, ఎన్నో = ఏమికారణమో, పగర్ = అనతీయుఁడు.

తా॥ శ్రీ యతికులసార్వభౌమా! అస్తదాదులకు హితపరుఁడగు తండ్రియ, వత్సలయగు జననియ, ప్రేమైకనిధానయగు భార్యయు, భోగ్యభోగోపకరణంబులగు మహదైశ్వర్యములును, వేషేల, అన్నియును దేవరవారే. ఇట్లుండ ఈనిష్ఠాక్రమమునకు ననుకూలముకొని యీప్రాకృతదేహము నిప్పుడే ఛేదించి కృపతోఁగటాక్షింపకుండుటకు కారణమేమో తెలియకయున్నది. దేవరవారే దీనిని కృపతో నానతీయుఁడు.

(అవ.) ఈ శరీరము నాకు కారాగృహముగనున్నది. దీనిని విడిచి నిత్యానందసందాయకమగు పరమపదమునకుఁ జనుట ఎప్పుడు సిద్ధించునో! కీఘ్రిముగఁ గృపఁజేయుడు అని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఇన్దవుడట్టితై విట్టు ఎప్పొళుదు యానేగి
అన్దమిల్ పేరిన్బత్తుళాగువే—అన్దో!
ఇరక్కాయ్! ఎతిరాళా! ఎన్దై ఇనియుయ్ కై
పరక్కాణ్ ఉనక్కు ఉణగ్ న్దుప్పార్.

౪

ఇన్దఉడల్ = ఈ శరీరమును, ఇత్తై = కారాగృహమును, విట్టు = విడిచి, ఎప్పొళుదు = ఎప్పుడు, యాన్ = దాగుఁడను, ఏగి = అచ్చిరాదిమార్గమునబోయి, అన్దం ఇల్ = ముగింపులేని, పేరిన్బత్తుళ్ = మహదానందమునకు విషయభూతుఁ

డను, అగువేక = అగుదును, అన్తో = అయ్యో!, ఇరక్టాయ్ = కృపచేయుడు,
ఎతిరాశా = యతికులసార్వభౌమా!, ఎన్నె = దానుని, ఇని = ఇకమీద,
ఉయ్క్కై = సంరక్షించుట, ఉనక్కు = దేవరవారికి, పరక్టాన్ = భారము
గదా!, ఉణర్స్థ = ఆలోచించి, పార్ = కరుణనొజ్జాడుము.

తా॥ యతిరాశా! ఈశరీరమును కౌరాగృహమును విడిచి అర్పిరాదిమార్గ
మునఁబోయి 'నిరవధికబ్రహ్మానందమున కెప్పుడు విషయభూతుఁడ నగుదునో!
అయ్యో! కృపఁజూడుడు, నీదాసుఁడనైనతరువాత నన్ను రక్షించుభారము నీయది
గదా!

(అవ.) పుత్రులు దగ్గఱలేకుండునప్పుడు అనుభవించు భోగానుభవములు తల్లి
దండ్రులకు ఆనందసందాయకములు కావుగదా! అట్లుండ మీకెట్లు నేను సన్ని
హితుఁడను గాకుండగ నే ఆనందముగలుగుచున్నది? అని ప్రశ్నించుచున్నారు.

తేపుదల్వ్ కూడామల్ తా పుళిక్కుం బోగత్తల్
ఇన్బుమో? తందై ఎతిరాశా! ఉ పుదల్వ్
అన్తో యా ఉరైయాయ్ ఆదలాల్ ఉబోగమ్
నన్తోవెనై యొట్టిన్ద నాళ్.

౫

తే = తనయొక్క, పుదల్వ్ = పుత్రుఁడు, కూడామల్ = సమీపించి
యుండనపుడు, తా = తాను, పుళిక్కుం = అనుభవించునట్టి, బోగత్తల్ = విశ్వ
ర్యాదిభోగములచే, తన్దైక్కు = తండ్రికి, ఇన్బం = ఆనందము, ఉబుమో = కలు
గునా?, ఆదలాల్ = అందుచే, ఎతిరాశా = యతిరాజశేఖరా!, ఉ = తండ్రి
యగు దేవరవారియొక్క, పుదల్వ్ = పుత్రుఁడు, యా = దానుఁడను, అన్తో =
కొదా?, ఉరైయాయ్ = సెలవిండు, ఆదలాల్ = కాబట్టి, ఉబోగం = దేవర
వారిదివ్యభోగము, ఎనైయొట్టిన్దనాళ్ = దానుని వదలియున్నదినము, నన్తో = నుదిన
మగునా (ఇదితగినదా).

తా॥ యతికులసార్వభౌమా! లోకమునఁ బుత్రుఁడు దగ్గఱలేకుండునప్పు
డనుభవించు విశ్వర్యాదిభోగములచేఁ దండ్రికి యానందము కలుగునా? కలుగదు
గదా! దేవరవారికి నేను పుత్రుఁడనుగదా! ఇట్లుండ దానుని వదలి దేవరవా రనుభ
వించు దివ్యభోగములు ఆనందసంధానుకములగునా? దేవరవాచే సెలవీయుడు.

(అవ.) వేరపచెట్టు నుదిరినకొలది చేరు అధికమగునుగదా! అట్లుండ

దుష్కృతభాజనమగు సీశరీరవృక్షమును మొదటనే యెందులకై నతికిపేయక పోయి
తిరి అని యడుగుచున్నారు.

వేమ్బుముద్దు కైప్ప మిగువదుపోల్ వెవ్విన్దేయే
తీమ్బుముద్దుం దేగముద్దురిచ్చెల్లుజ్జాల్—ఆంపరిశాల్
ఏమ్మవే శిన్దిత్తు ఎతిరాశా! ఇవ్వుడలై
త్తీర్కవే యానవట్టి శెయ్.

2

వేమ్బు = వేపచెట్టు, ముద్దు = ముదరముదరగ, కైప్పమిగువదుపోల్ =
చేదు అతిశయించునట్లు, దేగముద్దురి = శరీరముముదిరి, శెల్లుజ్జాల్ = వృద్ధిబొం
దుచురాగ, వెవ్విన్దేయే = కూరకర్తములుగల దాసునియొక్క, తీమ్బు = దుష్కృ
త్యములు, ముద్దుం = అధికముగ, ఆమ్ = అగునని గుర్తెఱింగి, పరిశాల్ = కృపా
గుణముచే, ఏమ్మవే శిన్దిత్తు = స్వరూపసత్తగలుగునట్లు ముందుగానే యపేక్షించి
చింతించి, ఎతిరాశా = యతిరాజశేఖరా!, ఇవ్వుడలై = ఈవిషయపదార్థసంఘాత
మగు దేహమును, తీర్కవేయాన = సమాప్తినొందించుటకు (దగిన), వట్టి = ఉపా
యమును, శెయ్ = కృపచేయుము.

తా॥ యతికులనాథా! వేపచెట్టుముదరముదరగ, చేదు విక్కుటమగు
నట్లు కూరకర్తములుగల దాసుని దుష్కృత్యములచే నధికముగ శరీరము ముదిరి వృద్ధి
బొందుచురాగా దుష్కృత్యములును వృద్ధినొందును అని కృపతో ముందేయోచిం
చియు, పోయవస్తు సంఘాతాత్మకంబగు సీశరీరమున మొదటనే ఛేదించుట కెందులకై
ప్రయత్నింపకున్నావు? ఆనతీయుమా!

(ఆవ.) తల్లి పథ్యపానాదులుండి బిడ్డలవ్యాధులను నివర్తింపజేయును గదా!
అట్లుండ మాతాపితరులకంటెను వత్సలతమండవగు నీవిట్లుదాసీనముగ నుండుట
న్యాయమా? అని ప్రశ్నించుచున్నారు.

అన్నె కుడి సీరరున్ది ములై యుణ్ణోకుమి
తన్నుడైయ నోయై త్తవిరాళో? ఎన్నే
ఎనక్కా ఎతిరాశా! ఎల్లాం నీ శెయ్దాల్
ఉనక్కదు తామ్మో ఉరై?

2

అన్నె = బిడ్డలయందు నిరతియ వాత్సల్యపూర్ణముగు తల్లి, కుడిసీరున్ది =
(బిడ్డల కేదేని వ్యాధికలిగినట్లైన తనలోపమువలననే వచ్చినదని తాను) ఔషధము

నకు దగిన పథ్యపానాదులచేయుచు, ములైయాళ్ కుక్కులి తన్నుడైయ = చను పాలనుద్రాగి యుజ్జీవించునట్టి బిడ్డయొక్క, నోయై = వ్యాధిని, తవిరాళో = పోగొట్టదా!, ఎన్నే = ఇదేమియాశ్చర్యము!, ఎనక్కా = (తల్లివలె వాత్సల్యాతిరేక మతోనుండు దేవరవారికి శిశువైయుండు) దాసునికిగాను, ఎతిరాళా = యతీశ్వరా!, ఎల్లాం నీ కెయ్దాల్ = దాసునిచే ననుష్ఠింపవలసిన వానినన్నిటిని దేవరవారే యనుష్ఠించినయెడల, ఉనక్కు = దేవరవారికి, అనుతాల్దో = అది యవద్యమా, (ప్రకాశకరముగదా!), ఉరై = సాదింపుము.

తా॥ యతీశ్వరా! తనబిడ్డలయందు నిరతిశయ వాత్సల్య పరిపూర్ణముగ తల్లి వారి కేదేని వ్యాధి కలిగినచో, దనలోపముననే అట్లువచ్చినదని తానే బోషధ మునకు, దగిన పథ్యపానాదులఁజేయుచు బిడ్డలవ్యాధిని పోగొట్టునుగదా! ఇందేమి యాశ్చర్యమున్నది? తల్లివలె వాత్సల్యాతిరేకముననుండు దేవరవారుగూడ శిశు తుల్యుడనగు నాచే ననుష్ఠింపవలసినవానినెల్ల యనుష్ఠించి సంతోషించినచో దేవర వారి కది యవద్యకరమగునా! (ప్రకాశకరమగునా!) యోచించి సాదింపుడు.

(అవ.) బావివద్ద శిశువును వదలి చూచుచు మారకయుండినచో తల్లిని నలు గురు దూషింతురు గదా! అట్లుండ నన్నిట్లు సంసారకూపమునఁ బడవైచి యూరక చూచుచుండుట నీకు కీర్తికరమగునా? అని ప్రశ్నించుచున్నారు.

తకాకుక్కువి వాకాణితై చ్చార్న్దిరుక్క క్కణ్ణిగున్దాళ్
ఎన్నదన్తో అన్నై పట్టియేర్కిన్దాళ్ — నన్దుణారిల్
ఎన్నాలే యెన్నాగు మేదుం ఎతిరాళా!
ఉన్నాలే యాముఱవై యోర్.

తకాకుక్కువి = తనశిశువు, వాకాణితై = బావివద్ద, చార్న్దిరుక్క = చేరి యుండగ, క్కణ్ణిగున్దాళ్ = చూచియూరకుండినది, ఎన్నదన్తో = అనియేగదా!, అన్నై = తల్లి, పట్టి = ఆపవాదమును, ఏర్కిన్దాళ్ = పొందుచున్నది, నన్దుణారిల్ = బాగుగ విచారించినయెడల, ఎన్నాలే = పాపియగు నాచేతనే, ఎక్ = నాయొక్క, అశం = దోషములు, ఏలుం = నశించినయెడల, ఎతిరాళా = యతిపతీ!, ఉన్నాలే = దేవరవారిచే, అం ఉఱవై = అగునట్టి సంబంధ మేమున్నది?, ఓర్ = కృపచేసి విచారింపుము.

తా॥ యతిపతీ! తన శిశువు బావివద్దచేరియుండగ చూచి యూరకుండినచో ఇదియేమి యీ మి ఇట్లుయూరకయున్నది అని లోకు లామెను దూషింతురు, మఱి

యును బాగుగ విచారించినయెడల నాపాపములన్నియు నాచేతనే నివర్తింపఁబడు నట్లైన, దేవరవారి దివ్యసంబంధమువలన ప్రయోజన మేముండును? నీవే యోచించి చూడుము.

(అవ.) ఓచేతనులారా! శిశువు బావిలోఁ బడినచో వెంటనే తానునుదుమికి యాశిశువు నుద్ధరించునుగదా మాతృదేవత; అట్లే శ్రీరామానుజులవారును ఈసంసార కూపమునఁబడి కొట్టుకొనుచున్న నన్నుద్ధరించుటకై వారును ఈసంసారమున నవతరించి రనుచున్నారు.

కూపత్రిల్ వీఱుం కుఱ్ఱవియుడకో కుదిత్తు అ

వ్యాపతైసీక్కుం అన్దవనై ప్పోల్ — పాపత్తాల్

యాకో పిఱప్పేనేలుం ఇనియెందై ఎతిరాశకో

తాకో పిఱక్కు మెన్నై యుయ్ ప్పదా.

కూపత్రిల్ = బావియంగు, వీఱుమ్ = పడుచున్న, కుఱ్ఱవియుడకో = శిశువుతోఁగూడ, కుదిత్తు = దుమికి, అవ్యాపతై = ఆయాపదను, సీక్కుం = పోకొట్టునట్టి, అన్దవనై ప్పోల్ = ఆతల్లివలె, పాపత్తాల్ = దానుఁడు చేసిన పాపముచే, యాకో = దానుఁడగునేను, పిఱప్పేనేలుం = కొన్ని జన్మములను ఎత్తివవాడనైనను, ఇని = ఇట్లైన తరువాత, ఎందై = దానునికి దండ్రీయగు, ఎతిరాశకో = యతీశ్వరులగు ఎమ్మెరుమానార్లు, ఎన్నై = దానుని, ఉయ్ ప్పదా = ఉజ్జీవింపఁజేయుటకుగాను, తాకో = తాను, పిఱక్కుం = కృపచే నవతరించుచున్నారు.

తా॥ ప్రేమమయియగు మాతృదేవత, బావిలోఁబడిన శిశువును పైకెత్తుటకు వాత్సల్యాతిరేకమున నాబావిలో దుమికి యాయాపదను నివర్తింపఁజేయునుగదా! అట్లే దానునితండ్రీయగు శ్రీయతీశ్వరులు నేనిచ్చట జన్మింపగ, నన్నుద్ధరించుటకై తానుఁగూడ కృపతో నవతరించుచున్నారు.

(అవ.) ఓ మనసా! శ్రీయఃపతియగు శ్రీమత్సుందరజామాతృదేవు (అఱుకియ మణవాళకో) లకు దివ్యపాదుకొస్వరూపులగు శ్రీ నమ్మాళ్వార్ల దివ్యపాదుకొస్థానీయులగు శ్రీమద్రామానుజుల నాశ్రయించి యుజ్జీవింపుమాయని యుద్ధోధించుచున్నారు.

పూమగళ్ళోకో తెన్నరజ్గర్ పూజ్కళుఱ్ఱుప్పాదుగమాయ్

తాం ముగిఱుం. శెల్వచ్చడకోపర్ — తే మలర్తాట్కు

ఏయ్ ద్వినియ పాదుగమాం ఎందై ఇరామానుశనై
వాయ్ నైనదు నెళ్ళమే ! వాళ్ళో.

౧౦

పూమగళ్ కోక్ = పద్దోద్భవయై పద్దనివాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మీదేవికి వల్ల భుండైన, తెన్నరబ్బక్ = “అక్షయమణివాళక్” (సుందరబామాత) అను తిరు నామముగలిగి పరిమనుందరమూర్తియగు శ్రీరంగనాథులయొక్క, పూజ్యుక్కు = నిరతిశయభోగ్యములగు పాదారవిందములకు, పాదుకమాయ్ = దివ్యపాదుకా భూతులై, తామగిట్టుం = తాము ఆనందించునట్టి, కెల్వ = సాత్త్వికసంపత్సమభి వృద్ధులగు, శడగోపక్ = నమ్మాళ్వార్లయొక్క, తేమలర్ = మధువును స్రవించు చుండు పుష్పములవలె పరమభోగ్యములైన, తాళుక్కు = దివ్యపాదములకు, ఏయ్ ద్దు = తగిన, ఇనియ = ప్రియములైన, పాదుకమాయ్ = పాదుకస్థానీయులై, ఎన్దై = దాసు నకు తండ్రియై దాసునియొక్క స్వరూపసత్తకు కారణభూతులగు, ఇరామాను శనై = ఎమ్మెరుమా నారులను, వాయ్ ద్దు = ఆశ్రయించి, ఎనుమనెళ్ళమే = నాకు స్వాధీనమగు నామనసా !, వాళ్ళో = ఇట్టి సంపదను పొంది గుభింపుము.

తా॥ ఓ మనసా ! పద్దోద్భవయై పద్దనివాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మీదేవికి వల్ల భుండును సాక్షాత్తన్నభమన్నధులగు శ్రీరంగనాథుల దివ్యపాదారవిందములకు దివ్య పాదుకాస్వరూపులై ప్రపన్నజనకూటస్థులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్ల మధుస్యంది దివ్య పాదారవిందములకు మృదుమధుర పాదుకాస్థానీయులగు శ్రీయతిరాజసార్వభౌము లను ఆశ్రయించి యిట్టి నిరవధికసంపదనుబొంది గుభింపుమా !

(అవ.) అనన్యశరణ్యుడైనగు దాసునికి వడుగనమ్మి నిష్టాక్రమమును బ్రసా దింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉన్నై యొట్టియ ఒరుదెయ్ వం మల్లోటియా
మన్ను పుగళ్ శేర్ వడుగనమ్మి—తన్నిలై యై
ఎన్దై నీ తన్దు ఎతిరాళా ! ఎన్నాళుం
ఉన్దనక్కే యాట్కాళ్ పుగన్దు.

౧౧

ఎతిరాళా = ఓ శ్రీయతిరాళా !, ఉన్నై యొట్టియ = దేవరవారినిదప్ప, ఒరు దైవం మల్లోటి అటియా = కేటొకనైవతము నెఱుంగను, మన్ను పుగళ్ శేర్ = స్థిర మైన కీర్తిసంపన్నులగు, వడుకనమ్మితక్ = శ్రీవడుకనమ్మిగారియొక్క, నిలైయై = నిష్ఠను (చరమపర్వనిష్ఠను), ఎన్దనక్కే = (అందఁజేయుగల) దాసునకు, నీ తన్దు =

దేవరవారు ప్రసాదించి, ఎన్నాళ్ళుం = సర్వదేశకాలావస్థాదులయందును, ఉత్త
దనక్కే = దేవరవారికే (రసావహముగునట్లు), ఉగస్త = సంతోషించి, ఆర్
కోర్ = నాజేయు కైంకర్యమును స్వీకరింపుమా!

తా॥ శ్రీమద్యతిశేఖరా! దేవరవారినిదప్ప వేటొకదైవతమును గుర్తెఱుంగని
శ్రీవడుగనమ్మిగారి నిష్ఠాక్రమమును దేవరవారే దానునికిఁబ్రసాదించి యెల్లప్పుడును
దేవరవారి దివ్యహృదయమునకు సంతోషకరముగ కైంకర్యము నంగీకరింపవలయును.

(అవ.) పరమకృపామూర్తులగు శ్రీశైలనాథులెట్లు దానుని దేవరవారి దివ్య
పాదారవిందములతోఁజేర్చిరో; అట్లే దేవరవారును దానుని యనుగ్రహింపవలయు
నని ప్రార్థించుచున్నారు,

తేజన్తిగఘ్నం తిరువాయ్ మొట్టిప్పిల్లై

మాశిల్ తిరుమలైయాత్వార్ ఎన్నె నేశత్తాల్

ఎప్పడియే ఎణ్ణి నిన్బాల్ శేర్తార్ ఎతిరాళా!

అప్పడియే నీ శెయ్ దరుల్.

౧౨

తేజం = సకలదేశములయందును, తిగఘ్నం = ప్రకాశించునట్టి ప్రభావముతో
నలంకృతులగు, తిరువాయ్ మొట్టిప్పిల్లై = “తిరువాయ్ మొట్టిప్పిల్లై” అను
నిరూపక నామధేయము గలవారును, మాశిల్ = నిరవద్యహృద్య స్వరూపులునునగు,
తిరుమలైయాత్వార్ = శ్రీశైలాంశసంభూతులగు శ్రీశైలనాథులు, ఎన్నె = తమ
గటాక్షపాత్రుఁడనగు నన్ను, నేశత్తాల్ = పరిపక్వవాత్సల్యముచే, ఎప్పడియే ఎణ్ణి =
ఏవిధముగనైనను వీడు ఉజ్జీవించుగాక యని యుద్దేశించి, నిన్బాల్ = ప్రాప్తశేషి
భూతులగు దేవరవారి శ్రీపాదపద్మములలో, శేర్తార్ = కృపతోఁజేర్చిరి, ఎతి
రాళా = శ్రీమద్యతిశేఖరా!, అప్పడియే = ఆవిధముగ నే, నీ = దేవరవారు, శెయ్ దరుల్
= తమ దివ్యోదాత్తహృదయారవిందమున గరుణఁజూపి గటాక్షింపవలయును.

తా॥ శ్రీమద్యతిసార్వభౌమా! సకలదేశసర్వకాలములయందును బ్రకా
శించునట్టి మహామహిమగలవారును తిరువాయ్ మొట్టి ప్రవచనాదులచే “తిరువాయ్
మొట్టిప్పిల్లై” అను నిరూపక నామధేయసమన్వితులును నిరవద్యహృద్య దివ్యకల్యాణ
గుణాన్వితులునునగు శ్రీశైలనాథులు దానునియందలి నిరవధిక వాత్సల్యముచే
“ఏదెట్లైనను యుజ్జీవించునని దేవరవారి శ్రీపాదములలోఁజేర్చిరో; ఆప్రకారము
గనే దేవరవారు కృపచే నన్నుజ్జీవింపఁజేయవలయును.

(అవ.) యతీశ్వరులకు ముమ్మారు మంగళాశాసనంబొసరించు పరమభాగవతా గ్రంథుల పాదభక్తులు పదుగు రాహ్వర్ల కృపాపాత్రులగుదురు అని అనుచున్నారు.

ఎతిరాశక్ వాఙ్మి ఎతిరాశక్ వాఙ్మి

ఎతిరాశక్ వాఙ్మి యైవైవైత్తి — శదిరాగ

వాహ్వార్గళ తాళిజైక్కిత్ వాహ్వార్గళ పెద్దీదువర్
ఆహ్వార్గళ తజ్జళరుల్.

౧౩

ఎతిరాశక్వాఙ్మి ఎతిరాశక్వాఙ్మి ఎతిరాశక్వాఙ్మి ఎవైవైత్తి = “శ్రీయతి రాజులకు మంగళముగలుగుగాక” అని ముమ్మాటు అనుసంధించి, ఏత్తి = స్తోత్రముఁ జేసి, శదిరాగ = మిక్కిలి సామర్థ్యముతో, వాహ్వార్గళ = ఉజ్జీవించుచు నానందము ననుభవించువారలయొక్క, తాళిజైక్కిత్ = దివ్యపాదారవింద దండ్య మునకుఁగ్రింగ, వాహ్వార్గళ = సుఖించువారలు, ఆహ్వార్గళ తజ్జళరుల్ = పదుగు రాహ్వర్లయొక్క, అరుల్ = నిరవగ్రహదివ్యకృపను, పెద్దీదువర్ = పరిపూర్ణ ముగఁబొందఁగలరు.

తా॥ ఎమ్మెరుమానార్లకు ముమ్మారు మంగళాశాసనమొసరించి స్తుతించి యుజ్జీ వించినవారి శ్రీపాదద్వంద్వముల దివ్యసన్నిధిలో సుఖముగ జీవించువారలు భగవంతుని యభినవదశావతారస్వరూపులగు పదుగురాహ్వర్ల దివ్యకృపను సంపూర్ణముగ బొందగలరు.

(అవ.) యోగ్యతయున్నచో శ్రీరంగనాథులే మమ్ము రక్షింతురు. యోగ్యత లేనివారలనుగదా కృపామూర్తులగు దేవరవారు సంరక్షింపవలసియున్నదని మనవి జేయుచున్నారు.

అదికారముణ్డేల్ అరజ్గర్ ఇరజ్జారో

అదికారమిల్లాదార్క్కన్తో—ఎతిరాశా!

సీయిరజ్గవేణ్ణువదు సీయుం అదికారిగళుక్కే యిరజ్గేల్

ఎ శైయ్ వోం యామ్?

౧౪

అదికారముణ్డేల్ = మాకు ‘జ్ఞానానుష్ఠానపరిపూర్తి’ యను అధికారమున్న ట్లేనచో, అరజ్గర్ = శ్రీరంగనాథులే, ఇరజ్జారో = కనికరించిరక్షింపరా? అదికారమిల్లాదార్క్కన్తో = అట్టి యధికారము లేనివారలకుగదా, ఎతిరాశా = శ్రీమ

వలదు. ఎప్పుడు నన్ను శ్రీపాదములలో జేర్చుకొందురో ! శలవీ యుండని ప్రశ్నించుచున్నారు.

ఆగాద తీదెన్వఱిన్దుం పిఱర్కురైత్తుమ్
ఆగాదదే శెయ్ వ నాదలాల్ మోగాన్దన్
ఎన్దు సిన్దైత్తు ఎన్దై ఇగధ్రేల్ ఎతిరాళా ! ఎన్దు
ఉన్నడిశేర్వన్ యాన్.

౧౬

ఆగాదదు = సత్పురుషులచేఁ బరిత్యజింపబడు విషయము, ఈదెన్వఱిన్దుం = ఇట్టిదని, అఱిన్దుం = విశదముగఁ జెలిసికొనియు (ఇట్లు తెలిసికొన్నంత మాత్రమేగాక), పిఱర్కు = ఇతిరులకు, ఉరైత్తుమ్ = ఉపదేశించియును, ఆగాదదే = నిషిద్ధకార్యమునఁ, శెయ్ వన్ = నిత్యానుష్ఠానముగ నడుపుచుందును, అదలాల్ = చెప్పునది యొకటియు చేయునది యొకటియు నగుటచే, మోగాన్దన్దు = మోహంధుఁడనని, సిన్దైత్తు = విచారించి, ఎన్దై = దాసుని, ఇగధ్రేల్ = ఉపేక్షింపవలదు, ఎతిరాళా = శ్రీయతిపార్వభామా !, ఎన్దు = ఎప్పుడు, యాన్ = దాసుఁడను, ఉన్ = దేవరవారియొక్క, అడి = శ్రీపాదములను, శేర్వన్ = పొందగలవాఁడను.

తా॥ శ్రీయతిరాళా ! కాని నిట్టిదని చక్కగ జెలిసియు పరోపదేశముఁ జేసియు కానికార్యమునఁ యొల్లప్పుడును చేయుచుందును. ఇట్లుపదేశించుట యొకటియు నడచుట యొకటియు నగుటచే పామరుఁడని దాసుని విడువవలదు. ఎప్పుడు దాసుని దేవరవారి శ్రీపాదములలోఁ జేర్చుకొందురో ? చెప్పుడు.

(ఆవ.) “ఎట్టివారలకైనను పరమపదము ననుగ్రహింతుము” అని ప్రతిజ్ఞఁ జేసి యిప్పు డిట్లుండుటకు కారణమేమియో యానతిండు అని యడుగుచున్నారు.

పొల్లాజ్జనెత్తుం పొదిన్దుకొణ్డు నన్దైయిల్
న్దిల్లా వెనక్కుం ఎతిరాళా ! — నల్లార్ గళ్
నన్దుం తిరునాటై నా తరువనెన్దు నీ

తణ్ణెనిరుక్కిఱ దెన్దాన్.

౧౭

పొల్లాజ్జు = చెడుకార్యములను, అనైత్తుం = అన్నింటిని, పొదిన్దుకొణ్డు = తోహపురేకునందు చెక్కినట్లు బాగుగ స్థాపింపఁజేసుకొని, నన్దైయిల్ = సత్కృత్యములందు, న్దిల్లా = కొంచెమైనను లేని, వెనక్కుం = దాసునికిని, ఎతిరాళా =

ద్రామానుజస్వామి!, నీ ఇరజ్జ కేణ్ణువడు = దేవరవారు కనికరింపవలసియుండును, నీయుం = దేవరవారును, అనికొరిగళుక్కే = అధికౌంసంపదగలవారికే, ఇరజ్జిల్ = కృపఁజేసినయెడల, యామ్ = అనధికౌరులుగానుండు మాబోటివారలము, ఎక శెయ్వోమ్ = ఏయోగ్యతను నిరూపించుకొని యుజ్జీవింపఁబోవుచున్నాము.

తా॥ శ్రీయతిరాజా ! జ్ఞానానుష్ఠానాది సంపద యున్నయెడల శ్రీరంగ నాథులే మమ్ము కనికరించి సంరక్షింపరా? జ్ఞానానుష్ఠాన పరిపూర్తి లేనివారినిగదా దేవరవారు కరుణించి సంరక్షింపవలయును. దేవరవారును పరిపక్వజ్ఞానానుష్ఠానులనే రక్షించుచుండురేని మాబోటివారల గతియేమి? దేవరవారికిగల విశేషమేమి?

(అవ.) వాసనానశమున “శ్రీమతే రామానుజాయనమః” అని యూరక ఉచ్చరించుచుండును. హృదయమున వారియందు భక్తివిశ్వాసము లింతవఱకును గలుగ లేదు. ఇంత వయస్సైనను కలుగకున్నచో నిక నెప్పుడు గలుగునో అని నిశ్చయపడు చున్నారు.

ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్

ఎన్బదువే నావురైక్కుం ఇత్తాలెక్? అన్బవర్పాల్

ఇప్పోదళవుం యానొన్టుం కాణ్ణిన్దిలేక్

ఎప్పోదుణ్ణావ దిని?

౧౫

ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్ = మాన్వామియగు శ్రీ ‘ఎమ్మెరు మానారుల’ దివ్యపాదారవిందములే శరణము (రక్షకము), ఎమ్మెరువే = అని చెప్పఁ బడు నీవాక్యమునే, నా = నానాలుక, ఉరైక్కుం = ప్రేమలేకయే చెప్పుచుండును, ఇత్తాలెక్ = దీనిచే నేమిప్రయోజనము, అన్బు = ప్రేమతోగూడిన భక్తి, అవర్ పాల్ = వారివిషయమందు, ఇప్పోదళవుం = ఈక్షణపర్యంతమును, యాక్ = ‘ప్రేమలేని దానుడను, ఒన్టుం కాణ్ణిన్దిలేక్ = దేనినిఁబాడలేదు, ఎప్పోదు ఇని = ఇప్పుడులేనిది ఇంక నెప్పుడును, ఉణ్ణావదు = కలుగఁగలదు.

తా॥ హార్దముగ ప్రేమలేకపోయినను “ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్” అని చెప్పఁబడు తిరునామమును నానాలుక యుచ్చరించుచుండును. ఇందుచే నేమిఫలముగలుగును? వారియందు నిరుపాధిక ప్రేమగర్భముగు భక్తికార్య మిప్పు డొకటియును నాయందుఁ గానరాదు. ఇప్పుడేలేనిది ఇంక నెప్పుడు గలుగుఁగను?

(అవ.) అకార్యములఁ దెలిసియే చేయుచున్నాను. దుష్టుఁడనని నన్ను విడువ

ఓయతిరాజా!, నల్లార్ గళ్ = సత్పురుషులు, నల్లమ్ = పొందఁదగిన, తిరునాట్టై = పరమపదమును, నాకతరువేక = మేమే ఇప్పింతుము, ఎన్ఱునీ = అని సాదించిన దేవరవారు, తణ్ ఎన్ఱ ఇరుక్కిఱును = అలస్యముఁజేయుట, ఎకదాక = ఏమికారణము.

తా॥ శ్రీమద్రామానుజా! దుష్కృత్యములకు సాకరమును, సత్కృత్యముల కనధికరణమునగు దాసునికి పరమపదమును మేము కృపఁజేయుదుము" అని ప్రతిజ్ఞ జేసియుండియు దేవరవా రిట్లు అలసించుటకు తగ వైయ్యది ?

(అవ.) ఈ సంసారమును కాళరాత్రి యెల్లప్పుడును అజ్ఞానాంధకారమునే వ్యాపింపఁజేయుచున్నది; కనుక నాకేమియు తెలియుటలేదు. దేవరవారే నాహిత మును గోరి నన్నుద్ధరింపుడు అని బ్రతిమాలుచున్నారు.

ఎన్ఱు విడివదు ఎనక్కు ఎన్దాయ్ ఎతిరాళా ?

ఒన్ఱు మఱిగిన్ఱిలేక ఉరై యాయ్ — కున్ఱామల్

ఇప్పడియే ఇన్ఱవుయిర్ క్కెన్ఱుం ఇరుళేవిన్ఱై క్కుం

ఇప్పవమాం నీన్ఱ యిరవు.

౧౮

ఎకతాయ్ = దాసునికిఁ దండ్రీయగు, ఎతిరాళా = యతికులనాథా!, ఎన్ఱు ఎనక్కు = ఎప్పుడునాకు (అజ్ఞానాంధకారమున దగులుకొని దారి తెలియక భ్రమఁజెందియుండు దాసునికి), విడివదు = ఎప్పుడు తెల్లవారును (భానునిభులగు దేవరవారి సందర్శనభాగ్యముగలుగు ప్రాతస్సంధ్యాసమయ మెప్పుడు), ఒన్ఱుం అఱి గిన్ఱిలేక = ఈవిషయమున ప్రతిక్రియను జెలిసికొనలేకయున్నాను, ఉరైయాయ్ = సర్వజ్ఞులగు దేవరవారు దీనికొక మంచియుపాయమును ప్రసాదింపవలయును, కున్ఱా మల్ = కొఱతలేక, ఇప్పడియే = ఈ ప్రకారముగనే, ఇన్ఱ ఉయిర్కు = ఈయాత్మ వస్తువునకు, ఎన్ఱుం = ఏకాంతమునను, ఇప్పవమాం = ఈసంసారమును, నీన్ఱిరవు = గొప్ప నిడువైన (నుదీర్ఘమైన) రాత్రి (కాళరాత్రి), ఇరుళే విన్ఱై క్కుం = అజ్ఞానమును చీకటి నే కలిగించును.

తా॥ దాసునికి దండ్రీయగు శ్రీమద్యతిరాజశేఖరా! ఎప్పుడు దాసునికి దేవరవారి సందర్శనభాగ్యముఁ గలుగుజేయు సుప్రభాతము గలుగఁగలదు? దీనికి ప్రతిక్రియను జేసిని గుర్తెఱుంగను. దేవరవారే దానిని ప్రసాదింపగలరు. సంకోచము లేక ఈవిధముగనే ఈయాత్మవస్తువునకు ఈసంసారమును కాళరాత్రి యెల్లప్పుడును అజ్ఞానమును చీకటి నే కలిగించును.

(అవ.) తమపుత్రులు నీచదాస్యముఁ జేయుచుండ సత్పురుషులుచూచి యూర
కొనఁగలరా? మీపుత్రుఁడను నేను రాత్రింబవళ్లు దేహదాసుఁడనై చరించుట దేవర
వారికే యవద్యముగదా! అని యనుచున్నాడు.

అల్లుం పగలుం యానాక్కై వట్టియుత్తు
శెల్లుమదు ఉక్ తేశుక్కు తీజ్జన్తో — నల్లార్ గళ్
తన్తనయర్ నీశర్కాత్చెయ్య చ్చుగిప్పరో?
ఎందై యెతిరాళా! ఇశై.

౧౯

అల్లుం పగలుం = శేయింబవళ్ళును, యాక్ = దాసుఁడను, అక్కైవట్టి
యుత్తు = శరీరమార్గమున సంచరించి దేహకింకరుఁడనై, శెల్లుమదు = ప్రవర్తిం
చుట, ఉక్ తేశుక్కు = దేవరవారి ప్రభావాలిశయమునకు, తీజ్జన్తో = హానికరము
గదా! (అబెట్లనిన), నల్లార్ గళ్ = సత్పురుషులు, తం తనయర్ = తమపుత్రులు,
నీశర్కు = మిగుల నీచులగువారికి, అళ్ శెయ్య = నిహీనవృత్తులను జేయుటను,
చ్చుగిప్పరో = సహింతురో, ఎందై = నాకుదండ్రీయగు, ఎతిరాళా = యతిరాజస్వామి!,
ఇశై = దేవరవాకే యానతీయవలయును.

తా॥ దాసుఁడను అహోరాత్రములును దేహకింకరుఁడనై ప్రవర్తించుట
దేవరవారి దివ్యమహిమాతిశయమునకు హానికరముగదా! (అబెట్లనగ) సజ్జనులు తమ
పుత్రులు నీచులకు దాస్యవృత్తిని చేయుటను సహింతురా? ఈవిషయమును పర్యాలో
చించి దేవరవాకే యానతీయవలయును.

(అవ.) ఓ మనసా! నిరతిశయ జ్ఞానభక్తి సమన్వితులమై యర్చిరాదిమార్గమున
బరమపదమునకుఁబోయి అచ్చట శ్రీభూనీళాసమేతుఁడగు పరమపురుషుని దివ్య
మంగళవిగ్రహమును సందర్శించుటయు, అతనిచేఁ బుత్రనిర్వికేషముగ నభిమానింపఁ
బడి యమద్దానస్తమా ననుభవించుటయు ఇవియన్నియును మన శ్రీమద్రామానుజ
మునిసార్వభౌముల కృపాప్రసాదితములేయని యనుసంధించుచున్నారు.

ఎణ్ కిర్క్కట్టి నెడిలాళియవిరుత్తమ్.

పోం వట్టియై తరుమెన్ను మిన్నమెల్లాం
పుళిత్తు వట్టిపోయ్ అముద విరళై యాన్ ద్రిల్
నాం మూట్రిగి మలమన్దు తైళివిళుమ్మై
నణ్ణి నలన్దిగట్రి మేనిదన్నై ప్పెన్దు

తాం అమరర్ వద్దెదిర్ కొణ్డలజ్జరిత్తు

చ్చఱ్ఱిప్ప మామణి మణ్డవత్తు చ్చెన్ఱు

మామలరాళ్ కొక్కో మడియిల్ వైత్తుగక్కుమ్

వాఱ్వునమ క్కెతిరాశ నరుళుం వాఱ్ పే.

౨౦

పోమ్ వట్టియై = పరమపదమునకుఁబోవు మార్గమును, తరుం = అనుగ్రహించును, ఎన్నుం = ఆనెడు, ఇన్న మెల్లామ్ ఆమహదానందమంతయును, పుళిత్తు = అనుభవించి, వట్టిపోయ్ = అర్చిరాదిమార్గమునఁ బోయి, అముదవిరళై యాదోదో = అమృతమయమగు విరజానదియందు, నామ్ మూఱ్ గి = (తాపత్రయజన్య దుఃఖము లన్నియును తీరునట్లు) మనము ఆవ గాహనస్నానమాచరించి, మలమల్ ము = ప్రాకృతము అయిన మలములన్నియును వదలి, తెలివికుమ్మై = పరిశుద్ధమైన పరమపదమును, నణ్ణి = సమీపించి, నలమ్ తిగఱ్ మేనితనై = స్వరూపరూపగుణము లన్నియును బ్రకృతించునట్లు శుద్ధసత్త్వమయమైన అప్రాకృత దివ్యదేహమును, పెదోదు = పొంది, అమరర్ తామ్ = నిత్యనూరులందఱును, వన్ఱు = వేంచేసి, ఎదిర్ కొణ్డ = ఎదురేగి, ఆలజ్జరిత్తు = బ్రహ్మలంకారాదులచే నలంకరించి, సర్క్కొప్ప = సన్తానించి తీసికొని వెళ్ళుచుండ (వారితోఁగూడ) మామణి మండపత్తుచ్చెన్ఱు = దివ్య నవరత్నభరితమగు గొప్పమంటపమునకు వెళ్లి, మామలరాళ్ కొక్కో = పద్దనివానినియగు శ్రీమహా లక్ష్మీకి నాథుఁడగు శ్రీవైకుంఠనాథుఁడు (తన), మడియిల్ వైత్తు = ఒడిలోనుంచుకొని, ఉగక్కుం = శిరస్సునామ్రాణించి సంతోషముతో నాల్గింగనముఁ జేసికొనునట్టి, వాఱ్ పు = దివ్యభాగ్యసంపద, ఎతిరాశక్ = ఉదయవరులు, నమక్కు = మనకు, అరుళుం = కృపఁజేయునట్టి, తాఱ్ పే = సంపదయే.

తా॥ శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌములు మనకు కృపఁజేయునట్టి సంపద ఎట్టిదనిన; పరమపదమార్గమును గృహఁజేయుదురను మహదానందము ననుభవించి, అర్చిరాదిమార్గమునఁ బోయి, మనము విరజానదియందు స్నానమొనర్చి ప్రకృతి సంబంధనిబంధనములైన మాలిన్యములన్నియును నశించిపోగ, పరమపదమును సమీపించి ఆత్మగుణప్రకాశమగు దివ్యదేహమునుఁబొంది నిత్యనూరులు ఎదుర్కొని సత్కరించి వేంచేపుజేసికొని వెళ్ళుచుండగ, వారితోడ దివ్య నవరత్నభరితమగు మహామంటపమునకు వెళ్లి యందు బ్రవేశించి, దూరమునుండియే కటాక్షించుచు శ్రీయఃపతి మనల నమద్దానదముతో నాహ్వానించి పితృప్రేమ యతిశయింపగ దనయొడిలో నిడుకొని శిరస్సు నామ్రాణించి గాఢాలింగనముఁ జేసికొనునంతటి పరమాభ్యుదయము

మనకుఁ గలుగును. ఇట్టి నిరవధిక దివ్యమహాభ్యుదయ సంపదయే శ్రీమద్రామానుజుల వారి దివ్యనిర్వేతుక కటాక్షప్రభావమున గలుగునది.

(అవ.) ఓమనసా ! శ్రీశైలనాథులనే పరమేశ్వరకులనుగ నమ్మియుండుము. ఆచార్యాభిమానమే యుత్తరకము. భయసందేహములు నలదు అని యుపదేశించు చున్నారు.

కట్టశైకలిత్తుటై.

తిరుమలై యాత్వార్ తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై శీరరురాళ్
తరుమదీకొణ్ణవర్ దమ్మై ఉత్తారకరాగ వెణ్ణి
ఇరుమనమే అవర్ కా ఎతిరాశర్ ఎమ్మైక్కడుగ
ప్పరమపదం తన్నిలేన్ మువర్ ఎన్నబయం నమక్కే? ౨౧

‘తిరుమలై’ యాత్వార్ = శ్రీశైలనాథులు అను తిరునామముఁగల, తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై = ‘తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై’ గారియొక్క, శీర్ అరుళాల్ = నిర్వేతుక నిరవధిక దివ్యకృపచేత, తరుం = ప్రసాదించునట్టి, మాని = జ్ఞానమును, కొణ్ణు = సాధనముగఁగొని, అవర్ తమ్మై = మహాపకారకులైన యా తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై గారినే, ఉత్తారకరాగ = సంసారసాగరమునుండి తరింపఁజేయువారినిగ, మనమే = ఓమనసా ! ఎణ్ణియరుం = ఆధ్యపించియుండుము, అవర్కాయ్ = ఇట్లు మనకొ చార్యులగు ‘పిళ్ళై’ గారికిగానైనను, ఎతిరాశర్ = ఎమ్మైరుమానార్లు, ఎమ్మై = ఆచార్యాభిమానమే యుత్తరకమనియుండు మనలను, కడుగ = శిష్టుముగ, పరమ పదం తన్నిల్ = పరమపదమునందు, ఏన్ మువర్ = ఆరోహింపఁ జేయుదురు, ఎన్నపయం నమక్కే = ఈవిషయమై మనకేమిభయము?

తా॥ ఓమనసా ! తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై గారియొక్క నిర్వేతుక దివ్యకృపచే దివ్యజ్ఞానమును పొందిన నీవు వారినే యుత్తరకులనుగఁ దలంచియుండుము. ఉద్యేయ వరులు, ఆచార్యాభిమానమే యుత్తరకమని తలచియుండు మనలను పరమపదమానకు దప్పక జేర్చింతురు. ఏమాత్రముభయమునులేదు. టొమ్మపై చేతినుంచుకొని నిర్భయముగా నిద్రింపవచ్చును.

(అవ.) దివ్యకల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణులగు ‘శ్రీ తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై’ గారి నిర్వేతుకదివ్యకృపచే సకలదోషహరమగు శ్రీమద్రామానుజులవారి దివ్యాభిమానము నాలుకనెక్కి సంసారసాగరమునుదాటి భగవత్పాదారవిందతటమునకుఁ జేరెదనని కుతూహలపడుచున్నారు.

తీదన్ ౧ ఖాన త్తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై శీరరుళాల్
 ఏదత్తైమాన్ ౧౦ ఎతిరాశన్ దం అబిమానమెన్నుమ్
 పోదత్తైయేటి ప్పవమాం పుణరిదనై క్కడన్దు
 కోదన్ ౧ మాదవక్ పాదక్కరైయై క్కుటుగువనే. ౨౨

తీదన్ ౧ = దోషములులేని, ఖానం = ఆత్మగుణములుగల, తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై = తిరువాయ్ మొట్టి దివ్యప్రబంధముననే ఆత్మంత ప్రవణులైయుండుటచే నట్టి నిరూపకనామధేయైయుండు శ్రీశైలనాథులయొక్క, శీరరుళాల్ = నిష్ఠేతుక దివ్యకృపచే, ఏదత్తై = కామాదిదోషములను, మాన్ ౧౦ = పోగొట్టునట్టి, ఎతిరాశన్ = యతిరాజులవారియొక్క, అబిమానమెన్నుమ్ = అభిమానమునెడు, పోదత్తైయేటి = నిరపాయమైన శ్రీవైష్ణవనాథను అధిరోహించి, పవమాం = సంసారమును, పుణరిదనై = మహాసముద్రమును, క్కడన్దు = అతిక్రమించి, కోదుఅన్ ౧ = హేయప్రతిభటుడైన, మాదవక్ = శ్రీయఃపతియొక్క, పాదక్కరైయై = శ్రీపాదపద్మములను గట్టును, కుటుగునక్ = సమీపింపగలుగును, ఏ = పాదపూరణము.

తా॥ శమదమా ద్యాత్మగుణసంపన్నులగు తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై గారి నిష్ఠేతుక దివ్యకృపచే సకలదోషహరముగు శ్రీమద్రామానుజుల దివ్యాభిమానమును నిరపాయ దివ్యనావికనెక్కి సంసారసాగరమును దాటి శ్రీయఃపతియొక్క శ్రీమద్దివ్యపాదారవిందములను గట్టును సమీపింతును.

(అవ.) పరమపదమును శ్రీభూనీశాపరివేష్టించుడగు శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యమంగళ శోభాప్రకర్షములను నేవించుభాగ్యమును శీఘ్రముగఁగలుగఁజేయవలయునని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఎన్ శీర్క్కట్టి నెడిలాళిరియ విరుత్తమ్.

అడియార్ గల్ శుభ్రాజ్ శుగ్గోలక్క మిరుక్క
 ఆనన్దమయమాన మామణిమణ్డపత్తు
 పడియాదుమిల్ పడుక్కైయా యిరుక్కు మనన్ద
 వణామణిగల్ తమ్మి నొలిమణ్డల త్తి నిడై యిల్
 వడివారుం మామలరాల్ వలవరుగుం మన్ ౧
 మణిమగళుం ఆయ్ మగళుం ఇడవరుగుం ఇరుక్క

నడువాగ వీధ్ బీరుక్కుం నారణనై క్కుడుగ

నాక్ అనుబవిక్కుంవగై నల్లు ఎక్ ఎతిరాళా!

౨౬

ఎక్ ఎతిరాళా = మా యతిరాజస్వామి!, అడియార్ గళ్ కుట్టాజ్జళ్ = నిత్యముక్త సమాహములు, ఆక్కు = అలంకారమైన, ఓలక్కుం = సభయై వరుస క్రమముగ, ఇరుక్కు = సేవించియుండగ, ఆనన్దమయమాన = నిరపధికౌనంద ప్రచురమగు, మామణిమండపత్తు = శ్రీకరమగు మహామణిమండపమున, పడియాదు మిల్ = నిరుపమానమై, పడుక్కైయా యిరుక్కుం = దివ్యశయస్థియమైయుండు, ఆనన్దక్ = ఆదిశేషులయొక్క, ఫణామణిగళ్ తమ్మిల్ = ఫణామణిమండలములయొక్క, ఒళిమగ్గుల త్రిక్ ఇడైయిల్ = దివ్యతేజోమండలముల మధ్య, వడివుఆరుం = సౌందర్య సౌకుమార్యములచే నిరూపింపదగిన, మామలరాళ్ = శ్రీమహాలక్ష్మి, వలవరుగుం = కుడిప్రక్కను, ముద్దై = ఇతరులగు, మణ్ మగళుమ్ ఆయ్ మగళుం = భూదేవియు నీశాదేవియును, ఇడవరుగుం = ఎడమప్రక్కను, ఇరుక్కు = కైంకర్యముల జేయు చుండగ, నడువాగ వీధ్ బీరుక్కుం = వీరలమధ్య మూడు మెఱుపుతీగలతోఁ గూడిన కాళమేఘమువలె నుండి సకలలోక నాయకుడై రాజ్యపరిపాలనముజేయుచు వేంచేసియుండునట్టి, నారణనై = శ్రీవైకుంఠనాథుని, కడుగ = శీఘ్రముగ, నాక్ = నేను, అనుబవిక్కుంవగై = అనుభవించు ప్రకారమును, నల్గు = ప్రసాదింప వలయును.

తా॥ మాస్వామివగు శ్రీమద్యతిశేఖరా! అనంతగరుడ విష్వక్సేనాది నిత్య నూరులును, శ్రీపరాజుల పరకాల యతివరాది ముక్తులును సేవించుచుండ ఆత్మంతానందజనకమును రత్నమయమానగు మహామణిమండపమున దివ్యశయ్యయగు నాదిశేషుల ఫణామణిమండలముచేఁ బ్రకాశించునట్టి జ్యోతిర్మండలమధ్యమున సౌందర్యసౌకుమార్యములచే నిరూపింపదగిన శ్రీమహాలక్ష్మీయు భూదేవియు నీశా దేవియును పార్శ్వములందు వేంచేసియుండగ మూడు మెఱుపుతీగలతోఁగూడిన కాళమేఘమువలె సకలలోక నాథుఁడును ఏకచ్ఛత్రాధిపతియైనై పరిపాలించుచుండు నట్టి శ్రీవైకుంఠనాథుని శీఘ్రముగ వాసుడనుభవించు ప్రకారమును ప్రతిపాదింప వలయును.

(అవ.) అర్చిరాదిమార్గమున పరమపదమునకుఁజని యచ్చటి నిత్యనూరులతోఁ జేర్చి భగవంతునికి నిత్యకైంకర్యములఁ జేయఁగలుగుభాగ్యము గలుగుట మఱియొన్ని విధో అని మొఱు నిడుచుచున్నారు.

ఇంద్రుడల్ విట్టు ఇరవి మణ్డలత్తూడేగి
 యివ్వణ్డజ్జుట్టి త్తిడై యిలావరణ మేట్ల పోయ్
 అన్దమిల్ పాట్ల కడన్దు అఱ్ఱగార్ విరళై దనిర్ కుళిత్తు అఱ్ఱు
 అమానవనా లొళిక్కొణ్డ శోదియుం పెల్లొలు అమరర్
 వన్దెదిర్ కొణ్డలజ్జురిత్తు వాట్ల త్తి వట్టినడ త్త
 వైగున్దంపుక్కు మామణిమణ్డపత్తు చ్చెన్దు
 నన్తిరుమాలడియార్ గళ్ కుట్టొజ్జుడుడ కూడుమ్
 నాళెనక్కు క్కుఱుగుంవగై నల్లు ఎక్ ఎతిరాళా ! ౨౪

ఎక్ ఎతిరాళా = ఓ యతిరాళా !, ఇన్దపుడల్ = సీచమైన యీగ్గూలశరీరమును, విట్టు = విడిచి, ఇరవిమండలత్తూడేగి = సూర్యమండలముదాటి యావలికి బోయి, ఇవ్వణ్డ = ఈ బ్రహ్మాండమును, కట్టిన్దు = దాటి, ఇడైయిల్ = మధ్యమండు, అవరణం పోయ్ = సప్తావరణములనుదాటి, అన్దమిల్ = అంతములేని, పాట్ల కడన్దు = మూలప్రకృతినిదాటి, అఱ్ఱగార్ = మిగుల రమణీయముగానుండు, విరళైతనిల్ = విరజాననముండు, కుళిత్తు = స్నానముఁజేసి, అఱ్ఱు = అచ్చట, అమానవనా = అమానవుని హస్తస్పర్శముచే, ఒళిక్కొణ్డశోదియుం = నిరవధిక తేజోరూపమైన దివ్యదేహమును, పెల్లొలు = పొంది, అమరర్ = నిత్యనూరులు, వన్దు ఎదిర్ కొండు = ఎదుర్కొనివచ్చి, అలజ్జరిత్తు = సర్వేశ్వరుని యలంకరించిన విధముగ నలంకరించి, వాట్ల త్తి = స్తోత్రముఁజేసి, వట్టినడ త్త = మార్గమునందు నడిపింపగ, వైగున్దంపుక్కు = శ్రీవైకుంఠమహానగరమును బ్రవేశించి, మామణి మండపత్తుచ్చెన్దు = మహా మణిమండపమును సమీపించి, నన్తిరుమాల అడియార్ గళ్ = మనకు స్వాములును శ్రీయఃపతికి దాసులునగు నిత్యనూరులయొక్క, కుట్టొజ్జుడుడ = సమూహములతో, కూడుం నాళ్ = చేరునట్టి సుదివసము, ఎనక్కు = దానునికి, కుఱుగుంవగై = సమీపించువిధమును, నల్లు = కృపఁజేయుమా !

తా॥ ఓయతికులసార్వభౌమా ! సీచమైన యీగ్గూలదేహమును ఇచ్చటనే విడిచి, సుహృత్తులకు పుణ్యకృత్యములను, దుర్హృత్తులకు పాపకృత్యములను పంచి పెట్టి “మక్తోఽర్చిర్దినపూర్వపత్” అనుశ్లోకరీతిగానర్చిరాదిగతితో కల్గినూర్యమండలమును చేదించుకొని యావలకుపోయి సప్తావరణములను మూలప్రకృతినిదాటి అప్రాకృతమండలపురద్వారముననున్న విరజాననిదాటి అమానవహస్తస్పర్శముచే నప్రాకృత దివ్యమంగళ విగ్రహవిశిష్టుడనై నిత్యనూరులెదురేగి గౌరవసత్కారములతో మార్గ

మన నడిపించి తీసుకొని వెళ్ళుచుండ శ్రీవైకుంఠమహానగరమును ప్రవేశించి మహా
మణి మంటపమును సమీపించి నిత్యనూరులగోష్ఠిలో బ్రవేశించి నిరవధిక భగవత్కైం
కర్యములఁ జేయగలుగుభాగ్యము సిద్ధించుట ఏ సుదినముననోగదా !

(అవ.) యతిరాజా ! అనేకవిధములగు పాపములను జేయుచు ఆతినిహీనుఁ
డనైయున్నను 'వీడు మనవా'డని నిర్హేతుకమున నేదివసమున గటాక్షించితిరో
ఆదివసము మొదలుకొని పరమకౌరుణ్యమున దాసుఁడుజేయు క్రూరకర్తముల ననలో
కింపక కైంకర్యములను సబహుమానములుగ స్వీకరించుచున్నావు. నే నీప్రకృతి
మండలమున నిక నిలువఁజాలకయున్నాను. పరమపదమునకుబోవు సదుపాయమును
మాత్రము చేయకున్నావు. ఇఁక శీఘ్రముగఁ గృపఁజేయుమాయని ప్రార్థించు
చున్నారు.

ఎన్ఱు నిర్హేతుకమాగ ఎన్ఱై యబిమానిత్తు
యానుమతిన్ఱు ఉనక్కేయా యిరుక్కుంవగై శెయ్దాయ్
అన్ఱు ముదలిన్ఱుళవుం అనవరదం పిట్టై యే
అడుత్తడుత్తుచ్చెయ్దవదు అనుతవిప్పదు ఇనిచ్చెయ్యేక్
ఎన్ఱున్ఱై వన్దిరప్పదాం ఎకొడుమై కణ్ణుమ్
ఇగఠ్రాదే యిరవువగలడిమై కొణ్ణుపోన్దాయ్
ఇన్ఱు తిరునాడుం ఎనక్కరుళ పెణ్ణుగిన్ఱాయ్
ఇనిక్కడుగ చెయ్దదరుళవేణ్ణుం ఎతిరాళా !

౨౫

ఎతిరాళా = శ్రీయతిరాజశేఖరా !, ఎన్ఱు = ఏదినమందు, నిర్హేతుకమాగ =
నిర్హేతుకముగ, ఎన్ఱై = దాసుని, అబిమానిత్తు = "వీడు మనవా" డని యభి
మానించి, యానుం = దాసుఁడును, అదతిన్ఱు = ఆయభిమానవిశేషమును గుర్తె
ఱింగి, ఉనక్కే = దేవరవారికే, ఆయిరుక్కుం = అనన్యార్థ శేషమై యుండఁదగిన,
వగై = ప్రకౌరమును, శెయ్దాయ్ = కృపఁజేసితిరో, అన్ఱుముదల్ = ఆదినము
నుండియు, ఇన్ఱుళవుం = ఈదినమునఱకును, అనవరతం = ఎల్లప్పుడును, పిట్టై యే =
అపరాధమునే, అడుత్తడుత్తు = ఎడతెగక, శెయ్దవదు = చేయుటయును, అను
తవిప్పదు = ఇట్లు చేసితిమేయని అనుతపించుటయును, ఇని = ఇఁకమీద, శెయ్యేక్
ఎన్ఱు = నేనుచేయుజాలను అని, ఉన్ఱై = దేవరవారిని, వన్ఱు ఇరుప్పదు ఆమ్ =
వచ్చి యాచించునట్టి, ఎకొడుమై కణ్ణుమ్ = దాసుని క్రూరమైనపనులను కటా

క్షించియును, ఇగ్గూడే = ఉపేక్షింపక, ఇరవుపగల్ = దివారాత్రములును, అడిమైకొణ్ణు = దేవరవారి శ్రీపాదములందు కైంకర్యమును స్వీకరించి, పోన్దాయ్ = వచ్చుచుంటిరి, ఇన్దు = ఇప్పుడు, తిరునాడుం = పరమపదమును, ఎనక్కు = దానునికి, అరుళ = కృపజేయుటకు, ఎణ్ణుగిన్దాయ్ = ఆలోచించుచున్నారు, ఇని కడుగ = ఇంక శిఘ్రముగ, కెయ్దరుళ వేండుమ్ = కృపఁజేయవలయును.

తా॥ పరమకరుణామయఁడవగు నో యతిసార్వభౌమా ! ఏ శుభదివసమున “వీఁడు మనవాఁ”డని యభిమానించి నిర్వేతుకమాగఁ గటాక్షించితిరో, అదివసము నుండియు అనన్యార్హ శేషభూతుఁడనుగా నుండవలయునని కుతూహలపడు చున్నను ప్రతిక్షణమునను అనేకవిధములగు దుష్కృత్యములఁ జేయుచున్నాఁడను. పరమోదారులగు తామమాత్రము వీనినన్నిటిని గుణములుగనే పరిగ్రహించి నేజేయు కైంకర్యముల కొండంతలుగఁ దలంచుచు నన్ననుగ్రహించుచున్నారు. ఇట్లుండియు పరమపదము నేల కటాక్షింపక జాగుచేయుచున్నారో, కారణము తెలియకయున్నది. ఇటుపై తాళఁజాలను శిఘ్రముగఁ గృపఁజేయవలయును.

(అవ.) నేజేయు తప్పల నైరించుటకు వేరెవ్వరికిని శక్యముగాదు. దేవరవారికి అనన్యార్హ శేషభూతుఁడను. దివ్యకృపచే నిరవధిక తేజోదాపముగు పరమపదమున దానుని శిఘ్రముగఁ జేర్చుడు అని బ్రతిమాలుచున్నారు.

తెన్నరజ్జర్ తమక్కామో ? తేవియర్ గట్కామో ?

శేనైయర్ కోకో ముదలాన శూరియర్ గట్కామో ?

మన్నియశీర్ మాటా అరుళ్ మారిదనక్కామో ?

మల్ ముముళ్ళ దేశికర్ గల్ తల్లభుక్కుమామో ?

ఎన్నుడై య ప్పిటైపో క్క యావరుక్కు ముడియుమ్ ?

ఎతిరాళా ! ఉనక్కన్ది యానొరువర్ క్కాగే

ఉన్నరుళాల్ ఎనక్కు రుచిదన్నెయుం ఉడ్డాక్కి

ఒళివిళుమ్బిల్ అడియేనై యొరుప్పడుత్తు విరైన్దే.

౨౩

ఎతిరాళా = శ్రీయతిసార్వభౌమా !, తెన్నరజ్జర్ తమక్కామో = (దానుని యపరాధము లక్షమించుటకు) శ్రీరంగ నాథులకు శక్యమా ?, తేలియర్ గట్కామో = శ్రీదేవ్యాది దివ్యమహిషీజనమున శక్యమగునా ?, శేనైయర్ కోకో = విష్యక్త నులుమొదలగు, శూరియర్ గట్కామో = నిత్యనూరులకు శక్యమా ?, మన్నియశీర్ =

నిత్య నిరవద్య కల్యాణగుణ సంపన్నులగు, మాటక=శ్రీనమ్మాళ్వార్లు, అరుళ్ మాటి=కృపనువర్షించునట్టి శ్రీతిరుమంగైయార్లు, తమక్కామ=మొదలగువారల కైనను శక్యమా?, మల్లొలుముళ్ళం=ఇంకనుమిగిలియున్న, తేళికర్గళ్ తద్ద భుక్కుం=నాథయామనాచార్యచార్యులకునైనను, ఆమా=శక్యమా?, ఎన్నుడైయ=దాసునియొక్క, పిట్టైపాటుక్క=ఆపరాధముల సహించుటకు, యావర్కుముడియుం=ఎవరికిశక్యమగును?, ఉనక్కన్తి=దేవరవారికిఁదప్ప, యాక=దాసుఁడను, ఒరువర్కాగేక=మఱియొకరికి శేషభూతుఁడనుగాను, ఉకాయళాళ=దేవరవారి దివ్యకృపచే, ఎనక్కు=దాసునికి, రుచితన్నెయుం ఉణ్ణాక్కి=ప్రాప్యరుచినిఁ గలుగఁజేసి, ఒలివిళుమ్మిల్=నిరవధిక తేజో రూపమగు పరమపదమునందు, అడియేనై=దాసుని, విత్తైన్దు=ఆతిశీఘ్రిముగ, ఒరుప్పడుత్తు=కృపతోఁ జేర్చవలయును.

తా॥ శ్రీయతిసార్వభౌమా! దాసుని యసంఖ్యాకములగు నార్ద్రాపరాధముల తమించుటకు శ్రీరంగనాథులకుగాని, తమస్వరూపిణియగు శ్రీదేవికిగాని, తమస్వరూపులగు విష్ణుశ్శేషులకుగాని, నిత్యసూరులకుగీని, తమవారిధులగుఁ నమ్మాళ్వార్లకుగాని తక్కిన ఆత్మారాచార్యులకుగాని శక్యముగాదు. దేవరవారికి దప్ప ఇతరుల కెవ్వరికిని దాసభూతుఁడనుగాను. దాసునికి ప్రాప్యరుచిఁగలుగఁజేసినిరవధిక తేజోరూపంబగు పరమపదమున దాసుని ఆతిశీఘ్రిముగఁ జేర్చవలయును.

(అవ). ఓమనసా! విగళితవేద్యాంతరమనై, శ్రీయతిరాజులవా రికమిదమనకుఁ బ్రసాదించు పరమపదప్రాప్తిప్రభృతి భాగధేయ పరంపరల నొకదానినైన విడువక శ్రమముగఁ జింతింపుమా! అని తమమనస్సునుగూర్చి యుపదేశించుచున్నారు.

ఇవ్వలగిల్ ఇనియొట్టు మెట్టాదే నెట్టే!
యిరవువగ లెతిరాశ రెమక్కినిమే లరుళుమ్
అవ్వలగై అలర్ మగళ్ కో నగ్గిరుక్కు మిరుపై
అడియార్ గళ్ కుఠ్రాజ్జళ్ దమై అవర్ గళనుబవత్తై
ఇవ్వయిరు మదుక్కిట్టు ప్పిఱన్దిన్దు కిడన్ద
వెన్నుమత్తై ఎన్దు మదక్కిడై చ్చువరాయ్ క్కిడక్కుమ్
వెవ్విన్దై యాల్ వన్దవుడల్ విఱు మ్మొళుదై విట్టాల్
విత్తై యుమిన్బందనై ముల్లొం విడామలిరున్దెణ్ణే.

౨౭

నెజ్జే = ఓమనసా!, ఇవ్వలగిల్ = ఈలోకమందు, ఇనిఁజిన్లు = ఇంకదేనిని గూడ, ఎణ్ణాదే = చింతింపవలదు, ఇరవుపగల్ = రేయింబవళ్ళను, ఎతిరాశర్ = ఎప్పెరుమానార్లు, ఎమక్కు = మనకు, ఇనిమేల్ = ఇంకమీద, అరుళుం = ప్రసాదించునట్టి, ఆవ్వులగై = పరమాకాశమునందలి ఆలోకమును, అలర్మగళ్ కోక్ = పుష్పనివాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మికి వల్లభుడగు సర్వేశ్వరుఁడు, అట్టు = ఆపరమపదమునందు, ఇరుక్కుమిరుప్పై = దివ్యసింహాసనమున వేంచేసియుండుస్థితిని, అడియార్గళ్ = నిత్యనూరులయొక్క, కుట్టాజ్జళ్తమ్మై = సమూహములను, అవర్గళ్ అనుబవత్తై, = వారియనుభవమును, ఇవ్వయిరుం = ఈయాత్మవస్తువును అడుక్కు = ఆయనుభవమునకు, ఇడైచ్చువరాయ్ కిడక్కుం = ప్రతిబంధకమై యుండునట్టి, పెవ్విన్దెయార్ = క్రూరకర్తములచే, వన్ద = కలిగిన, ఉడల్విడుం పొట్టుదై = దేహవిమోచనమగు కాలమును, విట్టల్ = ఆ దేహమువిడిచినతరువాత, విలైయుం = ఫలించు, ఇన్బందన్నై = నిరతిశయానందమును, ముల్మిం = ఈ సమస్తవిషయములను, విడామలిరున్ద = విడువక ఆశ్రయించి, ఎణ్ణు = చింతింపుమా!

తా॥ ఓమనసా! ఇటుపై నీలోకమున దేనినిగూడ చింతింపవలదు. ఇంక మీద, ఎప్పెరుమానార్లు మనకుఁ బ్రసాదించునట్టి పరమాకాశమునందలి పరమ పదమును, అచ్చట శ్రీపద్మనిలయావల్లభుఁడు దివ్యసింహాసనమున వేంచేసియుండు స్థితిని నిత్యనూరుల స్థితిని వారియనుభవమును ఈదేహమును విడిచినతరువాత గలుగు నిరతిశయానందమును వీనినన్నిటిని నొకటైనను విడువక యనుసంధింపుమా!.

(అవ.) ఇంతకుపూర్వము ఆత్మార్థాన్వేషణనతిచ్చిన దివ్యప్రబంధములను బాగుగ నధికరించి “అధీతిబోధాచరణప్రచారణైః” అన్నట్లు బహువిధముల వానిననుభవించి యితరులకునుబోధించి కాలముగడపితిని. కాని పరమపదమునకుఁ బోవలయునను జ్ఞాపకము కొంచెమైనను లేకుండెను. ఇప్పుడు ఆకారణవత్సలులగు శ్రీరామా నుజాలవారి దివ్యానుగ్రహమున నాహృదయమిప్పుడు వేఱు దేనినిగూడ స్మరింపక తదేకధ్యానముతో నున్నదనుచున్నారు.

పణ్డుపలవారియరుం పారులశోరుయ్య
ప్పరివుడనే శెయ్దరుళుం పల్కలై గళ్దమ్మై
కణ్డదెల్లా మెట్టుదియవై కన్ద్రురున్దుం పిఱర్క్కు
క్కాడలుడక్ కట్టిత్తుం కాలతై క్కట్టిళ్లే
వుణ్ణరీకై కేళ్ళనుతై పొన్నులగుదన్నిల్

పోగ నినై వొస్తుమిన్తి పొరున్ది యిన్జే యరున్దే
ఎణ్ణిశైయు మేత్తుమెతిరాశ నరుళాలే
ఎట్టిల్ విశుమ్మై యన్తి ఇప్పోదే మనమెణ్ణాదే.

౨౮

పణ్ణు = పూర్వమందు, పలవారియరుం = ఆత్మోజ్జీవనమునందు ఆసక్తిగలిగిన పూర్వాచార్యులందఱును (ఏకకంఠముగ), పారులశోర్ = భూమియందలి సకల చేతనులును, ఉయ్య = ఉజ్జీవించుటకు, పరివుడనే = నిరవధిక నిరుపాధిక ప్రేమాను బంధములతో, శెయ్దరుళుం = సెలవిచ్చిన, పల్కలైగళోతమ్మై = అనేక దివ్య ప్రబంధములను, కణ్ణదెల్లామ్ = చూచినదంతయును, ఎఱుది = విలిఖించి, అజై = వానిని, కల్లోమిన్తిమ్ = ఆచార్యముఖముగ నభ్యసించియుండియు, పిఱుక్కు = ఇతరులకు, కాదలుడక = ప్రేమతో, కట్టిత్తుం = బోధించియును, కాలత్తైకట్టిత్తేక = కాలముఁ గడపితిని, పుణ్ణరీగైక్కేళ్ళక = పుండరీకనివాసినయగు శ్రీమహాలక్ష్మీకి వల్లభుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడు, ఉత్తై = నిత్యవాసముఁ జేయుచున్న, పొన్నులగుతన్నిల్ = నిత్యవిభూతయగు పరమపదమునకు, పోగ = పోవలయుననెఁడు, నినైవు = జ్ఞాపకము, ఒస్తుమిన్తి = కొంచెమైనను లేక, పొరున్ది = పొంది, ఇన్జే = ఈవిభూతయం దాశగలవాఁడనై, ఇరున్దేక = ఉంటిని, ఎణ్ణిశైయుం = దిగంతములలోనుండువారల, ఏత్తుం = తమవైభవములను స్తోత్రమును చేయఁదగియున్న, ఎతిరాశక = ఉదయవరులయొక్క, అరుళాలే = దివ్యకృపచేత, ఎట్టిల్ విశుమ్మై యన్తి = విలక్షణమైన పరమపదమునుదప్ప, ఇప్పోదు = ఇప్పుడు, ఎకమనం = నాహృదయము, ఎణ్ణాదు = జేతొకటిని స్మరింపదు.

తా॥ ఇంతకుఁబూర్వము ఆత్మోజ్జీవనతత్పరులగు పూర్వాచార్యులందఱును ఏకకంఠముగ నిఖిలచేతనోజ్జీవనార్థము ప్రవర్తింపఁజేసిన దివ్యప్రబంధముల నన్నిటిని ఆధికరించి బోధించి వ్యాఖ్యానాదులఁ బరిశీలించి బహుభంగుల ననుభవించితిని. కాని శ్రీమన్నారాయణుఁడు నిత్యవాసముఁ జేయుచుండు పరమపదమునకు వెళ్లవలయునను చింతయే లేకుండెను. ఇప్పుడు హఠాత్తుగ ఆకారణవాత్సల్యులగు శ్రీయొమ్మెరుమానారులకు దివ్యానుగ్రహపరిపాకమున నితరములపైకి దృష్టిపోక, తదేకచింతానిమగ్నత సిద్ధించినది.

(అవ.) శ్రీభగవద్రామానుజ ముని సౌర్వభౌములు తనకుఁజేసిన యుపకారము స్మరించుటకై వాఁలవైభవముల నెల్ల నుగ్గడించుచు వారికి మంగళాశాసనముఁ బాడుచున్నారు.

పదినాభుశీర్కట్టిసెడిలాశిరియ విరుత్తమ్,

శారువాగమతం నీలుశెయ్దు శమణచ్చెడిక్కనల్ కొళుత్తియే
శాక్కియక్కడలై వల్లయివిత్తు మిగుశాజ్గియక్కిటి ముటిత్తిడ
మాలుశెయ్దిడుగణాద వాదియర్గల్ వాయ్తగర్ తటమిగుత్తుమేల్
వస్తపాశుపదర్ శిన్దియోడుం వగైవాదుశెయ్ద ఎతిరాశనార్
కూలుమా కురుమదత్తోజ్జియ కుమారిలకమత మవల్లైమేల్
కొడియ తట్కళరం విట్టపిక్ కులుగి మాయవాదియరై వెన్దిడ
మీటి వాదిల్వరు బాట్కరక మతవిలక్కడి కొడి యెఱ్ఱిన్దుపోయ్
మిక్కయాడవమతత్తైమాయ్ త పెరువీరర్ నాళుం మిగవాళ్ళయే. ౨౯

శారువాగమతం = “ప్రత్యక్షమేకంచార్వాకః” అనునట్లు “కంటికిఁ గనఁ
బడు పదార్థములేయున్నవి. ప్రత్యక్షమొక్కటియే ప్రమాణము” అని ప్రతిపాదించు
నట్టి చార్వాకమతమును, నీలుశెయ్దు = స్వనూత్తులనెడు అగ్నిబాల్లలచే భస్మ
మగునట్లుచేసి, శమణచ్చెడిక్కు = జైనులు అను వృక్షమునకు, అనల్ = అగ్నిని,
కొళుత్త = రగులఁబెట్టి, శాక్కియక్కడలై = శాఖలు అను సముద్రమును,
వల్లయివిత్తు = తమవాక్కులనెడు కిరణములచే శోషింపఁజేసి, మిగుశాజ్గియక్కిరి =
అతిశయించియున్న సాంఖ్యమతమును కొండను, ముటిత్తిడ = వాక్కు అను
వజ్రాయుధముచే ఛేదించి, మాలుశెయ్దిడు = ప్రతికక్షిగనుండి వాదించు, గణాద
వాదియర్ = గణాదవాదులయొక్క, వాయ్ = వాక్కును, తగర్తట = తమ
వాక్కుచే భగ్నమగునట్లుచేసి, మిగుత్తు = అతిక్రమించి, మేల్వస్త = పైఁగొని
వచ్చిన, పాశుపతర్ = పాశుపతమతస్థులు, శిన్దియోడుంవగై = చెడఁజేయఁబడునట్లు,
వాదుశెయ్ద = వాదమునర్చిన, ఎతిరాజనార్ = ఎఱ్ఱురమోనార్లను, కూలుం =
వదరునట్టి, ఆ = ‘కురల్’ అనుదాని భ్వనిగల, కురుమదత్తోడు = ప్రభాకరమత
ముతో, ఓజ్జియ = పెరిగియుండునట్టి, కుమారిలక మదమవల్లైమేల్ =
కుమారిలభట్టులవారి మతముపై, కొడియ = కూరములగు, తీర్కళరం = తర్క
మును బాణములను, విట్టపిక్ = ప్రయోగించిన పిష్టుట, మాయవాదియరై = మాయా
వాదులను, కురుగి = సమీపించి, వెన్దిడ = జయించుచుండు సమయమున, మీటి =
అధికముగ గర్వించి, వాదిల్వరుం = వాదమునందువచ్చునట్టి, బాక్కరకమద
విలక్కడికొడి = భాస్కరమతము అను వేరుతీగలు అడ్డుపడగ, ఎఱ్ఱిన్దుపోయ్ =

వానినిఛేదించి జ్వలింపఁజేసి అతిక్రమించి, మిక్కియాదవ మతతై=ప్రబలమైన యాదవమతమును, మాయ్ద = నశించునట్లుజేసిన, పెరువీరర్ = మహాపరాక్రమ సంపన్నులగు శ్రీమద్రామానుజ మనిషార్వభౌములు, నాళుం మిగవాట్టియే=నిత్యాభి వృద్ధ సంపదైభవములతో తేమమామిఱ కాలతత్వమున్నంతవఱకును విజయముచేసి యుండవలయును.

తా॥ 'అర్థకౌముములే పురుషార్థము' అనియు, 'ప్రత్యక్షమొక్కటియేప్రమాణ' మనియు 'పరలోకములుగాని, ఆత్మపరమాత్ములుగాని, పుణ్యపాపములుగానిలే' వనియు వాదించు చార్వకుల మతతూలఘంజమును స్వనూక్తి మాతాశను కౌముతించేసియు; "సర్వము నిత్యానిత్య సత్యసత్య, భిన్నాభిన్నాత్మకము" అను అనైకాంతిక ఖ్యాతివాదులగు జైనలనువివవృక్షములను తత్వాగ్నిచే దహించియు, సర్వప్రపంచము "క్షణికము, శూన్యము" అని వాదించు బౌద్ధులను జలధులను తమదివ్యవాక్కులను తీక్షణిరణములచే శోషింపఁజేసియు, "ప్రకృతియే కర్తృ, పురుషుఁడు పుష్కరపలాశమువలె నిర్లభుఁడు, ప్రకృతి పురుష సంసర్గమే సంసారము, తద్విమోక్షమేమోక్షము" అనివాదించు సాంఖ్యులను దుర్గమపర్వత ముల తమదివ్యవాక్కులను ఐశ్రాయధముచే ఛేదించియు, తనకుఁ బ్రతికక్షిగ వాదించు కౌణాదుల వాగంధకారము తమదివ్యనూక్తి మణిదీప్తులచేఁ బోఁగొట్టియు, పైవైబడుచున్న పాశుపతులను బెదటి పరుగిడునట్లు చేసియు, ప్రాభాకరదత్తవాస్తా వలంబులగు బాట్టులను నిరాకరించియు, "బ్రహ్మయొక్కటియే సత్యము, తదితర జగత్తంతయు విధ్య" యని వాదించు మాయావాదులనుభాస్కరయాదవమతస్థు లనుఁగూడ నిరాకరించి, బుద్ధివైభవ బలపరాక్రమసంపన్నులై విరాజిల్లుచుండు శ్రీ రామానుజ దివాకరులు శిష్యప్రశిష్యసంపత్సమృద్ధులతో కాలతత్వమున్నంతవఱకును వర్ధిల్లుదురుగాక! శ్రీరామానుజార్య దివాన్జ్ఞావర్ధిల్లుగాక! ఇచ్చట ధాటిపంచకాదులు అనుసంధేయములు.

శ్లో॥ సర్వదేశ దశాకాలేష్వవ్యాహత పరాక్రమా ।

రామానుజార్య దివాన్జ్ఞా వర్ధతా మభివర్ధతాం ॥

(అవ) గుణకృతదాసులై, శ్రీ రామానుజాలవారికి పాదాదికేశపర్యంతము ఘంగళాశాఫనముఁ జేయుచున్నారు.

ఎన్ శీర్క్కట్టి నెడిలాశిరియ విరుత్తమ్.

శ్రీరారుమెతిరాశర్ తిరువడిగల్ వాట్టి

తిరువరైయిత్పాత్తియ శేన్దువరాడై వాట్టి

ఏరారుం శైయ్యవడివు ఎప్పుడుదుం వాట్టి
 ఇలగ్గియ మున్నూల్ వాట్టి ఇణైత్తోళ్ గళ్ వాట్టి
 శోరాద తుయ్య శైయ్యముగచ్చోది వాట్టి
 తూముఱువల్ వాట్టి తుణైమలర్క్కణ్ణళ్ వాట్టి
 ఈరాఱు తిరునామ మణిన్ద ఎట్టిల్ వాట్టి
 ఇనితిరుప్పొడెట్టిల్ ఞానము త్తిరై వాట్టియే.

30

శీర్ = దివ్యకల్యాణగుణములచే, ఆరుం = పరిపూర్ణములైన, ఎతిరాశర్ =
 ఎమ్మెరుమా నార్ల యొక్క, తిరువడిగళ్ = శ్రీపాదములు, వాట్టి = ఎల్లప్పుడును
 నిత్యనిరవధిక మంగళసంపన్నములై వర్ధిల్లుగాక, తిరుతరైయిల్ = కటిప్రదేశము
 నందు, కాత్తియ = ధరింపఁబడిన, శెంతువర్ అడై = సుందరారుణదీప్తంబగు
 కాషాయాంబరము, వాట్టి = వర్ధిల్లుగాక, ఏర్ ఆరుం = దివ్యసౌందర్యసౌభాగ్య
 పూర్ణంబయిన, శైయ్యవడియ = హేమనిభంబగు దివ్యమంగళవిగ్రహము, ఎప్పొడుదుం =
 ఎల్లప్పుడును, వాట్టి = వర్ధిల్లుగాక, ఇలగ్గియ = దివ్యహార తులసీ దళ మాలాలం
 కృతంబైన దివ్యవక్షఃస్థలమున దేదీప్యమానంబైయున్న, మున్నూల్ = యజ్ఞోపవీత
 (బ్రహ్మనూత్ర)ము, వాట్టి = సుశోభితమైన మలతోనలరారుగాక, ఇణైత్తోళ్ గళ్ =
 కనకకల్పపృక్ష కాశులవలె సుదీర్ఘ వృత్తపీఠర మణియంబులై ఒకటితోనొకటి తుల్య
 శీలవృత్తములై విరాజిల్లుచుండు దివ్యభుజయుగము, వాట్టి = నిత్యనిరవద్యమై వరలు
 గాక, శోరాద తుయ్య శైయ్య = నిస్సమాభ్యధిక నిర్మలంబై సర్వకుభాస్పదమై
 యుల్లోకరమణియంబైయుండు, ముకచ్చోది = దివ్యవదనారవిందదీప్తి సౌభాగ్యము,
 వాట్టి = నిత్యనిరవద్యమైవర్ధిల్లుగాక, తూముఱువడు = పరమపరిశుద్ధమగు దివ్యమంద
 స్థితము, వాట్టి = నిత్యమంగళమైయుండుగాక, తుణైమలర్క్కణ్ణళ్ = శ్రీరంగశ్రీ
 వైష్ణవ శ్రీలంగటాక్షించుటచే వికసితంబులై పరమపరిశుద్ధ సుందరమంగళంబులగు దివ్య
 నేత్రపుండరీకములు, వాట్టి = దేదీప్యమానంబులై వరలుగాక, ఈరాఱు తిరు
 నామం అణిన్ద ఎట్టిల్ = స్వర్ణపర్వతమున నితాంబుజమువలె అత్యంత పరభాగములై
 విరాజిల్లుచుండు దివ్యద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రముల ధరించుటచే గలిగిన దివ్యసౌందర్య
 శోభ, వాట్టి = నిత్యమంగళకరంబై విరాజిల్లుగాక, ఇనిదు ఇరుప్పొడు = పద్మా
 సునన్దులై వేంచేసియున్న యునికితో, ఎట్టిల్ = ఉభయవేదాంత పరమార్థప్రకాశ
 కమైయుండు, ఞానము త్తిరైక్కై = జ్ఞానముద్రచే భూషితంబగు దివ్యశ్రీహస్త
 పంకజము, వాట్టియే = నిత్యనిరవధిక నిరుపాధిక మంగళ పరంపరాసంపన్నంబై
 భవంద్రతారార్కము వరలుగాక.

తా॥ సర్వసంపత్సంపన్నంబులగు శ్రీరామానుజ మునిసార్వభౌముల దివ్య పాదారవిందములు నిత్యనిరవధికమంగళసంపన్నములై వరలుగాక. దివ్యకటితటి సంచితంబగు నవప్రణవశోభిత నవకషాయఖండాంబరము విరాజిల్లుగాక. ఉల్లోక దివ్య సౌందర్య సౌఖ్యమౌర్య లావణ్యాది పరిపూర్ణంబై కనకసన్నిభమగు దివ్యమంగళవిగ్రహ మెల్లప్పుడును కౌంతిమంతమైయుండుగాక. దివ్యహార తులసీ నలినాక్షమాలాలంకృతంబై దివ్యోర్ధ్వపుండ్రమండితంబై అతివిస్తీర్ణరమణీయంబగు దివ్యవక్షఃస్థలమున దేదీప్యమానమై విరాజిల్లుచున్న కనకయజ్ఞోపవీతము సర్వోత్కర్షములతో నలరారుగాత. కనక కల్పవృక్షశాఖలవలె నువ్వుత్తపీవరదీర్ఘరమణీయంబులై ఒకటితోనొకటి తుల్యకీలవయోవృత్తంబులైయుండు దివ్యభుజయుగళము నిత్యనిరవద్యమైభాసిల్లుగాక. నిస్సమాభ్యధిక నిర్మలంబై సర్వశుభాస్పదమై యుల్లోకకమనీయతా నికేతనంబై యుండు దివ్యవదనారవింద సౌందర్యసౌభాగ్యము నిత్యనిరవద్యమై విరాజిల్లుగాక. పరమపరిశుద్ధంబగు దివ్యమందస్థితమును, శ్రీరంగశ్రీవైష్ణవశ్రీలఁ గటాక్షించుటచేఁ బ్రపుల్లంబులగు దివ్యనేత్ర పుండరీకములు శోభాసంపన్నములై వర్ధిల్లుగాక. స్వర్ణ పర్వతమున ప్రపుల్ల సీతాంబుజములవలె పరమరమణీయములగు దివ్యద్వాదశోర్ధ్వ పుండ్రముల ధరించుటచేఁ గలిగిన నిస్సీమదివ్యదీప్తి నిత్యమంగళకరంబై వరలుగాక. దివ్యపద్మాసనమున శ్రీమదుభయవేదాంత పరమార్థ వ్రతబోధకమైయుండు జ్ఞాన ముద్రచే భూషితంబగు దివ్యశ్రీహస్తపంకజము నిత్యనిరవధిక నిరుపాధిక మంగళ పరంపరా సంపన్నమై యాచంద్రార్కము వర్ధిల్లుగాక! (ఇచ్చట “నవప్రణవ శోభితం” ఇత్యాది శ్లోకము లనుసంధేయములు.)

(అవ.) పరమత నిరసన వైభవోపేతులై పరమవైదిక సిద్ధాంత స్థాపకాచార్యులై దివ్యద్రావిడ ప్రబంధోద్ధారకులై సర్వజనసులభంబగు శరణాగతి తత్త్వసారమును కర తలామలక మొనరించుటకై శ్రీదివ్యభూతపురియం దవతరించిన శ్రీమల్లత్తుణ యోగీంద్రు లకు నిరంతరమంగళము అగుగాక అని మంగళాశాసనముఁ జేయుచున్నారు.

అఱుశమయచ్చెడియదనై యడియఱుత్తా వాఱ్ఱియే
అడర్దువదం కుదిర్టిగళై అఱుత్తుఱున్దా వాఱ్ఱియే
శెఱుకలియై చ్చిటిదుమఱు త్తీర్తువిట్టా వాఱ్ఱియే
తెన్నరజ్జర్ శెల్వమున్దుం తిరుత్తివైత్తా వాఱ్ఱియే
మత్తైయదనిల్ పొరుళనై త్తుం వాయ్ మొట్టిన్దా వాఱ్ఱియే
మాఱునరై శెయ్ ద తమిళ్ మత్తై వళర్తో వాఱ్ఱియే

అటంమిగు నత్పైరుమ్బూదూర్ అవదరిత్తా వాట్రియే

అత్రిగారుం ఎతిరాశర్ అడియైగళ్ వాట్రియే.

30

అటంమయ చెడియదనై = వేదబాహ్యములగు షణ్మతములను వృక్షములను, అటయిటత్తా = సమూలముగ ఛేదించిన మహామహులగు శ్రీమద్రామానుజులవారు, వాట్రియే = నిత్యనిరవద్య దివ్యమంగళులై వర్ధిల్లుదురుగాక, అడర్న్దవరుం = గుంపులు గుంపులుగఁ గూడి పైఁబడవచ్చునట్టి, కుదిర్ట్రిగళై = కుదృష్టిమతస్థులను, అటత్తుటన్దా = నిరసించి సవాసనముగ పోగొట్టిన మహనీయులు, వాట్రియే = నిత్యసంపదలతో విరాజిల్లుదురుగాత, శెఱుకలియై = లోకమునంతటిని నిబిడముగ వ్యాపించిన కలిదోహంధకారమును, శిఱిదుం అట = కొంచెమైనను లేకుండునట్లు, తీర్తువిట్టా = పటాపంచలగునట్లు పోగొట్టిన దివ్యాత్ములు రామానుజులవారు, వాట్రియే = నిరవధిక నిత్యసమృద్ధులతో బూర్ణులైయుండురుగాక, తెన్నరజ్జర్ శెల్వం ముమ్మిం = దివ్యరమణీయుంబగు శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రాధినాథులగు శ్రీరంగ నాథుల (పెరియపెరుమాళ్ల) యొక్క సకల సంపదలను, తిరుత్తివైత్తా = నిత్య నిరవద్యములగునట్లు సమీకరించి సంరక్షించిన మహాభాగులగు రామానుజులు, వాట్రియే = నిరంతర దివ్యసంపత్సాభాగ్య సంపన్నులై విరాజిల్లుదురుగాక, మత్తై యదనిల్ = వేదములయందు బ్రతిపాదింపఁబడునట్టి, పారుళనైత్తుం = సకలపరమార్థములను, వాయ్మొట్టిన్దా = శ్రీభాష్యాదిగ్రంథములచే బ్రకాశింపఁజేసిన మహాచార్యులగు శ్రీమద్రామానుజులు, వాట్రియే = నిత్యముగ వర్ధిల్లుదురుగాక, మాఱా = శ్రీసమ్మాభ్యాస్తు, ఉరైశెయ్ద = ఆనతిచ్చిన, తమిళ్మత్తై = ద్రావిడవేదములగు దివ్యప్రబంధములను, నళర్తో = నిత్యనిరవద్యములుగ నభివృద్ధములగునట్లు ప్రచారమొనర్చిన మహాత్ములు, వాట్రియే = నిత్యమంగళులై వర్ధిల్లుదురుగాక, అటమిగు = సకల వేదతాత్పర్యరత్నంబగు శ్రీశరణాగతి ధర్మమును సకల లోకములకు నుపదేశించి యుజ్జీవింపఁజేయుటకై, నల్పెరుమ్బూదూర్ = పరమ విలక్షణ రమణీయ దివ్యక్షేత్రతల్లజంబగు శ్రీభూతపురిలో, అవదరిదత్తా = అవతరించిన రామానుజ దివాకరులు, వాట్రియే = నిత్యమంగళసంపన్నులై వర్ధిల్లుదురుగాక, అత్రిగు ఆరుం = దివ్యసౌందర్య సౌగంధ్య సౌభాగ్యమార్దవాదులచేఁ బూర్ణములై విరాజిల్లుచుండు, ఎతిరాశర్ = ఎమ్మెరుమానార్ల యొక్క, అడియైగళ్ = సర్వరక్షకమహితంబులగు దివ్య శ్రీపాదపద్మములు, వాట్రియే = నిత్యనిరవధిక నిరుపాధిక సర్వమంగళ సంపన్న రమణీయములై వరలుగాత.

తా॥ వేదబాహ్యములగు దుర్మతవృత్తులనుఁ బెకలించివైచిన మహామహులు శ్రీమద్యతిరాజసార్వభౌములు వర్ధిల్లుదురుగాక. గుంపులు గుంపులుగఁజేరి పైఁబడి వచ్చుచున్న కుదృష్టిను త్రవారణముల నివారించి వాటిమద మడంచిన వారికంతరపులు రామానుజ మునితల్లజాలకు నిత్యమంగళమగుగాక. నిఖిలలోకములయందును నిలిడ ముగ వ్యాపించిన కలిదోషాంధకారమును పటాపంచలుగఁజేసి దివ్యజ్ఞానప్రకాశము నెల్లదెలి పెడఁజల్లినవారు రామానుజదివాకరులు సర్వముఖముల వర్ధిల్లుదురుగాక. శ్రీరంగనాథుల దివ్యసంపద్యైభవముల నభివృద్ధికొందించి భక్తసంతతులకు మహా ద్భాగ్యంబునుఁ గలుగఁజేసిన దివ్యోపాయులు శ్రీమల్లత్తుణమాసీంద్రులు నిత్యనిరవద్యులుగ విరాజిల్లుదురుగాక. భగవన్నిర్వైతుక కృపాప్రభావాసాదిత దివ్యజ్ఞానభక్తి సంపన్నులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్ల దివ్యప్రబంధముల నిత్యనిరవద్యములగునట్లు సంరక్షించి ప్రకారమునర్పిన మహాత్ములు నిత్యమంగళులగుదురుగాక. సకలవేద పరమరహస్యంబగు శరణాగతిధర్మమును సకలలోకములకు నుపదేశించి యుజ్జీవింపఁజేసిన దివ్యాత్ములు సదా ప్రకాశింతురుగాక. పరమవిలక్షణ రమణీయంబగు శ్రీభూతపురిలో నవతరించిన బాలచంద్రులు వర్ధిల్లుదురుగాక. అట్టి మహామహిమోపేతులగు శ్రీయతి రాజసార్వభౌముల దివ్యపాదారవిందద్వంద్వము నిత్యమంగళకరంబై విరాజిల్లుగాక. (ఇది వాట్టి త్తిరునామము గా నందరిచే ననుసంధింపఁబడుచున్నది)

(అను.) శ్రీరామానుజదివాకరు లవతరించిన దివ్యనక్షత్రము సకలలోక తేమ కరము శ్రీమదార్ద్రానక్షత్రముగదా ! అని వారవతరించిన మదివసమును క్లాఘించు చున్నారు.

పన్నిరుక్మిర్కట్టి నెడిలాళిరియ విరుత్తమ్.

శక్కుర బాక్కుర యాదవబాట్ట పిరబాకరర్ తజ్గల్ మతమ్
శాయ్పుట వాదియర్ మాయ్గువరెన్టు శదుమతై వాట్టిన్దిడు నాళ్
వెజ్గలియిన్గిని వీఱు నమక్కిలై యెన్టు మిగత్తళర్ నాళ్
మేదిని నజ్జుమై యాటుమెన త్తుయర్ విట్టు విళన్గియ నాళ్
మంగైయరాళి పరాజ్గుశ మున్నవర్ వాట్టుములైత్తిడు నాళ్
మన్నియ తెన్నరన్గొపురిమామలై మన్దు మువన్దిడు నాళ్
శెజ్గయల్ వాంగళ్ శూట్ వయల్ నాళుం శిఱన్ద పెరుమ్బాదూర్
శీమా నిళైయాత్వార్ వన్దరుళియ నాళ్ తిరువాదిరై నాళ్. 39

శంకర బాఙ్గర యాదవ బాట్ట ప్రభాకరర్ తజ్జ్ఞమతం = శంకరమతము
 భాస్కరమతము యాదవమతము భాట్టమతము ప్రాభాకరమతము ఇవియన్నియును,
 కాయ్ ఉఱ = నశించుచుండగ, వాదియర్ = తద్వాదులును, మాయ్ వురు మెన్టు =
 జయములేక నశింతురని, శదుమత్తై = నాలుగు వేదములును, వాట్లన్ దిడునాల్ = పుష్క
 లములైన యర్థములతో నభివృద్ధిబొందునుదినము, కంకిలి = కూర్చున్న కలియుగ
 మును, ఇన్దిని = ఇక్కడ ఇంకమీదట, వీటు నమక్కిలై ఎన్టు = మనకుఁ బ్రాథమము
 లేదని (మనరాజ్యము చలాయించుటకు శక్యముగాదని), మిగతాళర్ నాల్ = తేజారై
 తబ్బిబ్బుపడుచుండు దివసము, మేదిని = భూమియును, నంకుమై ఆటు మెన = “మన
 భారముతగ్గిపోవు”నని, తుయర్ విట్టు = దుఃఖమును విడిచి, విశజ్జియనాల్ = ప్రకా
 శించునట్టి నుదినము, మజ్జెయరాళి = తిరుమంగైయాత్పార్వయొక్కయు, పరాంకుళ =

శ్రీనమ్మాత్పార్వయొక్కయు, మున్నవర్ = తక్కిన పూర్వాచార్యులయొక్కయు,
 వాట్టు = సంపద, ముత్తై త్తిడునాల్ = ఆంకురించుదివ్యదివసము, మన్నియ = నమ్మిరు
 మాళ్లు (శ్రీరంగ నాథులు) నిత్యవాసముఁ జేయునట్టి, తెన్నరంగపురి = రమ్యమైన
 శ్రీరంగమహానగరమును, మామలై = ‘తిరుమలై’ యను శ్రీవేంకట మహాశైలము,
 మల్లియం = ఇతరములగు దివ్యదేశములును, ఉవన్దిడునాల్ = ఆనందించునట్టి మంగళ దివ
 సము, శెట్టయల్ వావిగల్ = ఎఱ్ఱని పైరమ్యములైన దివ్యసత్త్వములచే విరాజిల్లు నడ
 బావులచే, కూట్ = చుట్టఁబడియుండు, వయల్ = పరిచేలతో, నాథుం = ఎల్లప్పుడను,
 శిఱన్ద = నగరాలంకారములను గలిగియుండు, పెరుంబూదూర్ = ‘శ్రీపెరుంబూదూర్’
 అను దివ్యక్షేత్రమున, శీమాకా = సర్వవిధముల శ్రీమంతులగు, ఇళైయాత్పార్ =
 ‘ఇళైయాత్పార్’ అను తిరునామముగల ఎమ్మిరుమా నాళ్లు, నన్దు అరుళిగు నాల్ =
 వచ్చి అవతరించిన నుదివసము, తిరువాద్దినాళి = శ్రీమదాచార్యులక్షత్రము గదా!

తా॥ శంకర భాస్కర యాదవాది మతములు తద్వాదులతోఁగూడ నశించి
 నందున భయమునుపిడి శ్రుతికన్యక సంచరించునుదినము, అతికూర్కుడగు కలి
 పురుషుఁ డిక నిచ్చట మన మానము దక్కదని కాలికిబుద్ధిచెప్పిన నుదివసము, భూ
 దేవత “మనభారము కొంచెము తగ్గినదిగదా!” అని సంతోషించు నుదివసము,
 శ్రీమదాత్పార్వరాచార్యుల దివ్యసంపద ఆంకురించుకుభదివసము, శ్రీరంగ శ్రీ
 వేంకటాచల శ్రీహస్తీశైల శ్రీగూడవాద్రిప్రముఖ దివ్యదేశ పుండరీకములు విక
 సించునట్టి మంగళదివసము, ఎఱ్ఱని నుందర మత్స్యములచే విరాజిల్లు నడబావులచేఁ
 బరివృతంబగు శ్రీపెరుంబూదూరు దివ్యదివసమును సర్వవిధముల దివ్యసంకల్పభూతు
 లగు శ్రీమల్లత్తయోగీంద్రులు అవతరించిన దివ్యదివసము, శ్రీమదాచార్యులక్షత్ర
 యొక్క మియ్యదియే; ఆహా! ఏమి మనభాగ్యము!

ఇదియును సకల శ్రీవైష్ణవులచేతను 'నాళ్ పాట్లు' అని వ్యవహరింపఁబడుచు నెల్లప్పుడనుసంధింపఁబడుచున్నది. పెద్దలవతరించిన దినమాస నక్షత్రాదుల జ్ఞాపించుట శ్రీవైష్ణవుల పరమధర్మము.

(అవ.) ఈరీతిని వారి గుణగణానుసంధాన పరీవాహరూపముగ మంగళా శాసనంబొనర్చిఇట్టి సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్తిత్వాది గుణోపేతులయ్యు దానునికి నీ ప్రాకృతదేహసంబంధమునుఁ బోగొట్టి పరమపదము నెందుల కనుగ్రహింపక యున్నారని శ్రీరామానుజులవారిని అడిగి. తన్ననుగ్రహించుటకై ప్రార్థించుచున్నారు.

ఎన్ శీర్కట్టి నెడిలాళియ విరుత్తమ్.

ఇన్నం ఎత్తనైకాలం ఇన్ద్రుడమ్బుడన్ యానిరుప్పేన్ ?

ఇన్నపొమ్మదు ఉడమ్బువిడుం ఇన్న పడియదుదాన్

ఇన్నవిడతై యదువుం ఎన్ను మివై యెల్లామ్

ఎతిరాశా! నీ యతిది యానివై యొన్ఱుటియేన్

ఎన్నెన్నిని ఇన్ద్రుడమ్బు విడువిత్తు ఇన్నరుళాల్

ఏరారుం వై గున్దత్తేన్ నిన్ద్రుత్తేన్

పిన్నెవిరై యామల్ మఱన్దిరుక్కిఱదేన్ ? పేళాయ్

పేదైమెతీర్తు ఎన్నెన్ద్రు మిన్ద్రుకొన్ఱ పెరుమానే!

33

ఇన్నం ఎత్తనైకాలం = ఇంకను సంతకాలము, ఇన్ద్రుడమ్బుడన్ = హేయ మైన యీదేహముతో, యాన్ = దానుఁడను, ఇరుప్పేన్ = ఉందును, ఇన్నపొమ్మదు = ఇట్టికాలమున, ఉడమ్బు = దేహము, విడుం = వదలును, ఇన్నపడి = ఇట్టి విధమున, అదుదాన్ = ఆదేహవియోగమును, ఇన్నవిడతై = ఇట్టిస్థలముందు, అదువుం = ఆదేహమును విడుచుటయు, ఎన్ను మివైయెల్లాం = అనిచెప్పఁబడు నివియన్నియును, ఎతిరాశా = ఓ యతిసార్వభౌమా!, నీయతిది = సర్వజ్ఞులైన దేవరవారు తెలిసికొను దురు, యాన్ = జ్ఞానహీనుఁడను, ఇన్ద్రుత్తేన్ = వీనిలోకొంచెమైనను, అతియేన్ = గుర్రెఱుంగనుగనుక, పేదమెతీర్తు = అజ్ఞానమునుఁబోగొట్టి, ఎన్నెన్ద్రు = అకించనుఁ డగు నన్ను, అడిమైకొన్ఱపెరుమానే = దానునిగఁజేసికొన్న పరమకృపాభుండవగు నోస్వామి!, ఎన్నెన్ద్రు = ఈదేహముతోనుండు సంబంధమును సవాసనముగ వదిలి యుండు దానుని, ఇని = ఇంక, ఉన్ద్రు అరుళాల్ = దేవరవారి దివ్యకృపచే, ఇన్ద్రు డమ్బువిడువిత్తు = ఈదేహసంబంధము వదలునట్లుచేసి, ఏరారుం = దివ్యాలంకార

పరిపూర్ణమైన, వైకుంఠత్వం = పరమపదమున, ఏదోయి = ఆరోహింపఁజేయుటకు, నిన్నెపు
ఉద్దేశం = అభిప్రాయమున్నయెడల, పిన్నె = అటుపిమ్మట, విరైయామల్ = త్వర
పడక, మఱియొక్కొకడు = మరచి యుదాసీనముగనుండుట, ఏకా శేషాయ్ = ఎందు
వలననో అనఁతు.

తా॥ సర్వజ్ఞశిఖామణి ! దాసుఁడను ఇంకను ఎంతకాలమిదుర్బరశరీరముతో
నుండును? ఈదేహవియోగోపాయము, తద్దేశకాలాదులన్నియు దేవరవారికిఁజెలియనివి
కావు. దేవరవారికి అనధీనములును కావు. అకించనాగ్రీసర చక్రవర్తినగు నాకే
మియు బోధపడుటలేదు. తదేకజైవతుఁడనగు నన్ను కృపతోఁ దరింపజేసి నిత్యానంద
సందాయకమగు పరమపదము నారోహింపఁజేయవలయునని యుద్దేశమున్నయెడల
త్వరపడుము. ఉదాసీనత ఎందులకు ?

(అవ.) “సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ । అహంత్యా సర్వ
పాపేభ్యోమోక్షుష్యామి మాశుచః ॥” అని అభయప్రదాతలగు శ్రీరంగనాథులు
దేవరవారికి సర్వస్వాధీనులైయున్నారు. అట్టి మహాప్రభావసంపన్నులగు దేవరవారికే
దాసుఁడను ఇట్లు శ్రమపడుచుండవలయునని నాకేదైనను శాపముగలదా ! తాళ
జాలకయున్నాను. శిష్యులుగ శ్రీవైకుంఠనగరమునకు నన్నుపంపు దారి చూడుము
అని బ్రతిమాలుచున్నారు.

మున్నెవినై పిన్నెవినై పిరారదమెన్తు
మూన్తువగైయాన వినై తొగై యనై త్తుం యానై
ఎన్నె యడైన్దోరతమక్కు క్కట్టిప్పనెనుమరజ్గర్
ఎతిరాళా ! నీ యిట్టవక్కుక్కన్దో ? శొల్లాయ్
ఉన్నెయల్లదటియాద యా ఇన్దపుడమ్బొడు
ఉమ్మన్తు వినై ప్పయ్ పుళిక్క వేణువ దొన్తుణ్డో ?
ఎన్నుడై య ఇరువినై యై ఇత్తెప్పొడుదిశ్ మాన్దో
యేరారుం వైగున్దత్తేన్దో విడాయ్ నీయే.

38

ఎతిరాళా = యతీశ్వరా !, మున్నెవినై = మనుపటిపాపములు (పూర్వా
భుములు) పిన్నె వినై = నెనుకటిపాపములు (ఉత్తరాభుములు), అరత్తుం = ప్రార
భము, ఎన్నుం = అనిచెప్పఁబడు, మూన్తువగైయాన = మూడువిధములగు, వినైతొగై =
పాతసమాహములు, అనైత్తుం = సమస్తములును, యానై = సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్తి

త్వాదులఁగలిగిన నేనే, ఎన్నె = వాత్సల్యాది గుణవిశిష్టుఁడనగు నన్ను, అడైవోర్
తమక్కు = అనన్యశరణులై కరణుఁజొచ్చిన ప్రపన్నజనులకు, కట్టిప్పదెన్నం =
అట్టి సకలవిధపాపములను నిశ్చేషముగ నివర్తింపఁజేయును అనియానతిచ్చిన, అర
జ్జర్ = శ్రీరంగనాథులు, నీ ఇట్టవట్టక్కుఅన్తో = దేవరవారి సర్వస్వాధీనులుగదా!,
శొల్లాయ్ = దేవరవారే యానతీయుఁడు, ఉన్నెయల్లదు = ఇట్టి పరమప్రభావ
సంపన్నులగు దేవరవారినిదప్ప, అఱియాద = అన్యరక్షకులను గుర్తెఱుగని, యాక్ =
దాసుఁడను, ఇన్దఉడమ్బాడు = ఈశరీరముతో, ఉక్కున్దు = శ్రమపడి, వినైప్పయిక్ =
తత్కార్యమైన పాపఫలమును, పుళిక్కవేణ్ణువదు ఒన్దున్దో = అనుభవింపవలయునని
యొక నిగ్బంధమేదైనను గలదా?, ఎన్నుడైయ = దాసునియొక్క, ఇరువినైయై =
ప్రబలపాపమును, ఇఱైప్పొట్టుదిల్ = తుణకొలమున, మాన్ద్రీ = సవాసనముగఁ
బోఁగొట్టి, ఏరారుం = సౌందర్యపరిపూర్ణమగు, వైకున్దత్తు = శ్రీవైకుంఠమునందు,
నీరే = దేవరవారే, ఏన్ద్రీవిడాయ్ = ఆశోహింపఁజేయుఁడు.

తా॥ శ్రీయతిసార్వభౌమా! “పూర్వాఘములు, ఉత్తరాఘములు, ప్రార
భము అను మూడువిధములైన పాపములను నేనే పోగొట్టెదను” అని యానతిచ్చిన
దివ్యోదార కరణాసముద్రులగు శ్రీరంగనాథులు దేవరవారికి సర్వస్వాధీనులై
యున్నారు. తేరా? మీరేకేలవిండు. అట్లున్నప్పుడు దేవరవారి పాదదాసుఁడనగు
నన్నిట్లు విడువనేల? నేనిట్లు పాపఫలము ననుభవించితీరవలయునని యేదైనను నియ
మమా? మీరుతలచుకొన్న దాసుని సకలపాపములును తుణకొలమున పటాపంచ
లగును. కరుణించి శీఘ్రముగ నన్ను కృపఁజూడుడు.

(అవ.) దేవరవారు నన్ను స్వీకరించుటకు నాపాపములు ప్రతిబంధకము లగు
చున్నవి. శ్రీకూరనాథ భట్టపాదాదులందఱును పేర్కొనిన సకలపాపములను
నాయందే ఘనీభవించియున్నవి. దుర్భరుఁడనగు దాసుని యుజ్జీవింపఁజేయు ప్రకార
మును అనుగ్రహింపుమా యని ప్రార్థించుచున్నారు.

అరుళా లే అడియేనై అబిమానిత్తరుళి

అనవరదం అడిమైగొళ్ళు నినైత్తు నీయిరుక్క

మరుళా లే పులక్ బోగవాంచై శెయ్యుం ఎడక్

వల్వినైయై మాన్ద్రీ ఉన్బాల్ మనం వైక్కప్పణ్ణాయ్

తెరుళాడుం కూరత్తాత్వాను అవర్ శెల్వ

త్తిరుగుగనార్ తాముం అరుళిచ్చేయ్ ద తీమై

త్తిరళానది త్తినైయుం శేరవుళవెన్నె

త్తిరుత్తియుయక్కొళ్ళుంవగై తేరుం ఎతిరాళా ! 3౫

అరుళాళే = దివ్యకృపచేత, అడియేనై = దాసుని, అబిమానిత్తరుళి = అనన్యార్థుడగునట్లగీతమానించి, అనవరితం = ఎల్లప్పుడూను, అడిమైకొళ్ళ = నిత్యకైంకర్యముల నంగీకరించుటకు, నినైత్తునీయరుక్క = దేవరవారుద్దేశించియుండగ, మరుళాళే = అజ్ఞానముచేత, పులక = ఇంద్రియములయొక్క, పోగ = విషయోపభోగములను, వాచ్చైశేయుం = వాంఛించునట్టి, ఎకదక = దాసునియొక్క, వల్విన్నెయై = ప్రబలకృరకర్తములను, మోల్దో = అవిషయములనుండిమరల్చి, ఉకబాల్ = దేవరవారి విషయమునందు, మనంబైక్క = మనస్సును ఉంచునట్లు, పల్లాయ్ = కృపజేయవలయును, తెరుళారుం = దివ్యజ్ఞాన భక్తిపరిపూర్ణులగు, కూరత్తాహ్వానం = శ్రీకూరసాగులును, అవర్ శెయ్ తిరుమగనార్ తాముం = వారి శ్రీగర్భమున నవతరించిన యాగర్భ భగవత్కైంకర్య సంపద్విశిష్టులగు శ్రీపరాశరభట్టరువారును, అరుళచ్చెయ్ద = నైచ్చానుసంధానముజేసిన, త్తిమైత్తిరళాన = పాపసమూహములు, అత్తనైయుం = అన్నియును (మొత్తముగ), శేరఉళ్ళ = చేరియుండెడు, ఎన్నె = దొర్చాగ్గుడనగు దాసుని, తిరుత్తి = యోగ్యతగలుగునట్లు దిద్దుబాటొనర్చి, ఉయ్యక్కొళ్ళుం = ఉజ్జీవింపజేయునట్టి ఎగ్గ = ప్రకారమును, ఎతిరాళా = శ్రీమద్యతిరాళేశ్వరా !, తేరుం = చింతింపుడు.

తా॥ యతిసార్వభౌమా ! దేవరవారు పరమకృపతో దాసుని స్వీకరించుటకుద్దేశించుచుండగా, ఇంద్రియ విషయోపభోగముల వాంఛించునట్టి దాసుని ప్రబలకృరకర్తములు అవిషయములనుండి మరల్చి దేవరవిషయముననే మనస్సుండునట్లు కృపజేయవలయును. దివ్యజ్ఞాన భక్తిపరిపూర్ణులగు శ్రీకూరసాగులును ఆగర్భభగవత్కైంకర్యనిష్ఠాగరిష్టులగువారి కుమారరత్నముగు శ్రీపరాశరభట్టరువారును వారిస్తోత్రములయందు దుల్లభించిన పాపసమూహములన్నియును సంఘీభూతమైయుండు దాసునికి యోగ్యతగలుగునట్లు అనుగ్రహించి యుజ్జీవించుట కనుకూలమార్గమునుగూడ యోచింపుమా !

(అవ.) యశీశ్వరా ! ఇంద్రియ సుఖోక్త్యంత దాసుని మనస్సును బలాత్కారముగ నాక్రమించుకొన్నది. దీనికిగారణము అసుఖములయందలి ప్రీతియో లేక దాసుని ప్రబలపాపమో తెలియనేలకయున్నాను అని విలపించుచున్నారు.

శంకరాచార్యుఁ.

వాడన్నెయి లూల్ గ్రమో ? మాళాద వల్విన్నెయో ?

ఏదెన్నటియేక ఎతిరాళా ! తీదాగుమ్

విష్ణులనిలాశై అడియేన్ మనస్సనై
వన్బుడనే తానడరుం వన్బు.

31

ఎతిరాళా = ఓ యతికులశేఖరా!, తీదాగుం = ఈయాత్మకు మిక్కిలి చెడుగుఁచేయునదైయుండెను, విష్ణులనిల్ = ఇంద్రియ సుఖములయందు, అశై = అశేతు (ఉత్కంఠ); అడియేన్ = దాసునియొక్క, మనంత్సనై = మనస్సును, వన్బుడనే = బలాత్కారముగ, తాన్వన్బు = తానేవచ్చి, అడరుం = ఆక్రమించుకొన్నది, వాదనైయిల్ = బాధించెడు వింద్రియకవిషయోపభోగములయందలి, ఊద్రోద్రమో = ప్రీతియో?, మాళాద = నశింపని, వల్విన్నైయో = దాసుని ప్రబల పాపమో?, ఏదెన్బు = ఏదియని, అడియేన్ = గుర్రెలుంగలేకున్నాను.

తా॥ ఓ యతికులశేఖరా! ఈయాత్మకు మిగుల చెడుగుఁచేయుచుండు నీ ఇంద్రియసుఖమునందలి యుత్కంఠ దాసుని మనస్సును బలాత్కారముగ తానేవచ్చి యాక్రమించుకొన్నది. ఇందులకు గారణ మందలి ప్రీతియో లేక దాసుని దౌర్భాగ్యమో, పాపమో తెలియ నేరకయున్నాను.

(అవ.) ఇంతకొలము గలుగని యోగ్యత నిక గలుగనను యాశలేదు. కనుక దేవరవారే కరణింపవలయును; వేరుగతిలే దనుచున్నారు.

ఇన్బళవుమిల్లా అదికారం మేలుం ఎనక్కు
ఎన్బుళదాం శొల్లా యెతిరాళా! —కున్బా
వినై తొడరై వెట్టివిట్టు మేలైవై గున్దత్తు ఎనై
క్కడుగ వేద్రోద్రాదదేన్ ?

32

ఇన్బళవుం = ఇదివఱకును, ఇల్లా అదికారం = లేని అధికారము, మేలుం = ఇట్లునై, ఎనక్కు = దాసునికి, ఎన్బు = ఎప్పుడు, ఉళదామ్ = కలుగఁగలదు?, శొల్లాయ్ = ఆలోచించి దేవరవారే యానతీయుఁడు, ఎతిరాళా = ఓ యతిరాజ శేఖరా!, కున్బా = నశింపని, వినైతొడరై = పాపానుబంధములను (తొడుగులును), వెట్టివిట్టు = ఛేదించి, మేలై వైగున్దత్తు = సర్వోత్తమమైన పరమపదమునందు, ఎనై = దాసుని, కడుగ = శీఘ్రముగ, ఏద్రోద్రాదదు = చేర్చుకుండుటకు, ఏన్ = ఏమి కారణము?

తా॥ ఇంతవఱకున్నను గలుగని యధికార మిక నెప్పుడు గలుగును. ఆ ప్రత్యాశ యికలేదు. కరుణాసముద్రులగు దేవరవారే కరుణించి యీదీనుని పాపాను

బంధములన్నిటిని ఛేదించి దాసునికి పరమపదమును ప్రసాదించవలయును. ఆలస్యమెందులకు ?

(అవ.) ఇప్పటికి పరమభోగ్యములగు దేవరవారి దివ్యపాదారవిందముల విడిచి అన్యము నపేక్షించుచుంటిమే యను పశ్చాత్తాప మిగుమంతయును వాచనస్సునకు రాలేదు. చాల్యమున నైగుసంవత్సరములకు రాని జ్ఞాన మిక ఏలబడిసంవత్సరములైనను రాదుగదా ! అని మనవిజేయుచున్నారు.

అజ్ఞానతీయాదార్ విమ్బదిలుం తామటియార్

ఎకాళాలెనక్కో ఎతిరాళా ! — నెజ్జయ్

ఉనతాళా శ్రీస్తవన్ శ్రైయే యుగక్క — ఇన్జయ్

అనుతాపమన్ శ్రీరుక్మయార్.

35

ఎతిరాళా = శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌమా ! నెజ్జయ్ = నీచవిషయ ప్రమామైయుండు వాహ్మదయును, ఉనగు = ప్రాప్తశేషియగు దేవరవారియొక్క, తాళ = నిరతిశయభోగ్యభూతములగు శ్రీపాదములకు, పిట్టిన్ద = ఇతిములైన, అన్ శ్రైయే = ఆప్రాప్తవిషయములగువానికే, ఉగక్క = ఇన్దపదుటకు, ఇన్జయ్ = ఇప్పుడును, అనుతాపం = పశ్చాత్తాపమును, శేక = శేక (నీచవిషయములందు బుద్ధి ప్రకాశించుచున్నదేయని పశ్చాత్తాపములేక), ఇరుక్మయార్ = ఉండుటచే, అజ్ఞార్ = తెలివితేటలుగలగుటకు దగిన విగుసంవత్సరములందును, అతీయాదార్ = గురైలుఁగనివారు, విమ్బదిలుం = ఏలబడిసంవత్సరముల విరుక్కునందును, తాన్ అతీయార్ = వారు తెలిసికొనఁజాలను, ఎకాళాళ = అనిచెప్పవట్టివా మితి, ఎనక్కో = దాసునికొఱకై కలిగినట్లున్నది.

తా॥ యతిపతి ! నీచవిషయ ప్రమామైయుండు వాహ్మదయును ప్రాప్తశేషులగు దేవరవారియొక్క నిరతిశయభోగ్యభూతములగు శ్రీపాదములను దర్శనవిరమణ చేకొరుచున్నది. కొంచెమైనను పశ్చాత్తాపమైనను లేదు. కనుక “ చాల్యమున నైగుసంవత్సరములలో రానిజ్ఞానము ఏలబడిసంవత్సరములైనను రాదు ” అనుసామెత వాయందు సార్థకమగుచున్నది.

(అవ.) వేపాకును కూరగా వండించుకొని తినవలయునని యుద్దేశించినవారలు చేదుగానున్నదేయని దానిని వదలుదురా ? అట్లే దోషరాశి స్వరూపుఁడవగు నమ్మ అనుభవింపవలయునని యుద్విగ్మూరుచున్న నీవు మధ్యలో వానిట్ల దోషములున్నవని నమ్మ పరిత్యజింతువా ? అని యడుగుచున్నారు.

వేమ్ము కఱియాగ విరుమ్బినార్ కైత్తదెన్ఱు
తాంపుగడాదే పుళిక్కుం తన్నెపోల్ — తీమ్మనివ
నెన్ఱు నినైత్తు ఎన్నె యిగఱూర్ ఎతిరాశర్
అన్ఱఱిన్ఱజీకరిక్కెయూల్.

3౯

వేమ్ము = వేపాకును, కఱియాగ = కఱి యనుదుగ (కూరగాయలుగ),
విరుమ్బినార్ తామ్ = అపేక్షించిన తాము, కైత్తదెన్ఱు = చేదుగనున్నదని, పొగ
డాదే = విడువక, పుళిక్కుం = భుజించెడు, తన్నెపోల్ = స్వభావమువలె,
తీమ్మన్ ఇవన్ = వీడు, దుష్టుడు ఎన్ఱు = అని, నినైత్తు = విచారించి, ఎన్నె =
దాసుని, ఎతిరాశర్ = ఉడైయవరులు, అన్ఱు = అంగీకరించిన (అకౌలమున), అఱిన్ఱు =
దోషవంతుడని గుర్తెఱిగి, అంగీకరిక్కెయూల్ = ఆదోషమునే భోగ్యముగగొని
యంగీకరించుటచే, ఇగఱూర్ = ఉపేక్షింపరు.

తా॥ వేపాకును కూరగా సుపయోగింపవలయునని విశిష్టోద్దేశముతో భుజింప
నారంభించినవారు చేదుగనున్నదని దానిని విడుతురా? అట్లే దోషభూయిష్టుడ
నగు దాసుని యనుభవించియే తీరవలయునని సంకల్పించి యనుభవించుచు నా
దోషములఁజూచి నన్ను పేక్షింతువా? అట్లెన్నటికిని యుపేక్షింపవు.

(అవ.) నీదాసుడనగు నేనిట్లు బాధపడుచుండుట నీ కల్యాణగుణగణములకుఁ
దగునా? ఈసంసార కారాగృహయాతన లిక భరింపజాలను. పరమపదమునకు
నన్నుఁజేర్చుమా! అని ప్రార్థించుచున్నారు.

అవత్తేపొమ్మదై అడియేకఱ్ఱిత్తు
ఇప్పవత్తేయిరుక్కు మదుపణ్బో? — తివత్తేయా
శేరుంవగై యరుళాయ్ శీరారెతిరాళా!

పోరుమిని యివ్వుడమై పోక్కు.

౪౦

అడియేన్ = దాసుఁడను, పొమ్మదై = దేవరవారి యనుభవకైంకర్యములకుఁ
దగిన విలక్షణకౌలమునంతయును, అవత్తే = వ్యర్థముగ, కఱ్ఱిత్తు = గడపి, ఇప్ప
వత్తే = విరోధియగు నీ సంసారమందే. ఇరుక్కుమదు = అణిఁగియుండుట, పణ్బో =
దేవరవారి కృపావాత్సల్యములకు తగవైయున్నదా?, తివత్తే = పరమపదమును,
యాన్ = దాసుఁడును, శేరుంవగై = చేరునట్టి విధమును, అరుళాయ్ = కృపఁ
జేయుఁడు, శీర్ = సుమస్తకల్యాణగుణగణములచే, ఆర్ = పూర్ణులైయుండు, ఎతి

రాశా=యతిసార్వభౌమా ! పోరుం=సంసారమును చెఱుసాలయం దుండునదిచాలును,
ఇని ఇవ్వుడమై = ఇంక నీకరీరమును, పోక్కు=నివర్తింపఁజేయవలయును.

తా॥ శ్రీయతికులపతి ! దేవరవారి దివ్యకైంకర్యములనెల్ల యనుభవింపవలసిన
అమూల్యముగు కౌలమునంతయును వ్యర్థముగఁగడపి ఈసంసార సాగరమున దానుఁడు
గ్రుంతులిడుట దేవరవారి దివ్యకృపాదార్యములకుఁ దగియున్నదా ? పరమపదమును
జేనుజేరు నుపాయమును గృహఁజేయుఁడు. ఈసంసారమును చెఱుసాలలోని యను
భవముచాలును. ఇంక దుర్భరముగు నీదేహమును నివర్తింపఁ జేయుమా !

ఎనై ప్పోల్ పిత్తై శెయ్ వార్ ఇవ్వులగిలుణ్డో ?

ఉనై ప్పోల్ పొరుక్కవల్లార్ ఉణ్డో ? — అనైత్తులగుమ్

వాఱ్ పిఱన్ద ఎతిరాశమామునివా !

ఏత్తై క్కిరణ్ణా యిని.

౪౦

ఎనై ప్పోల్ = దానునివలె, పిత్తై = అపరాధమును, శెయ్ వార్ = చేయు
వారు, ఇవ్వులగిల్ = ఈలోకమందంతయును వెదకిచూచినను, ఉణ్డో = కలరా ?
ఉనై ప్పోల్ = దేవరవారివలె, పొరుక్కవల్లార్ = సహించియుండువారలు,
ఉణ్డో = ఇహపరలోకములయందుఁ గలరా ?, అనైత్తులగుమ్ = సకలలోకములును,
వాఱ్ = ఉజ్జీవించి సుఖించునట్లు, పిఱన్ద = అవతరించిన, ఎతిరాశమామునివా =
'యతిరాజు'లను నామాంతరముగల శ్రీభగవద్రామానుజ మునిసార్వభౌమా !,
ఏత్తైక్కు = సులభుఁడగు దానునికి, ఇని ఇగణ్ణాయ్ = ఇంక కృపతో కనికరింపుము.

ఐమ్బులగళి మేలిట్టడరుమ్మెల్లుదు అడియే

ఉకపదజ్జళ్ దమ్మై నినైన్దోలమిట్టాల్ — పిన్బనై దామ్

ఎనై యడరామర్ ఇరణ్ణాయ్ ఎతిరాశా ?

ఉనై యల్లాదార్ ఎనక్కుణ్డో ?

౪౧

ఐమ్బులగళి = పంచేంద్రియములును, మేలిట్ట = పైఁబడి, అడరుంపొల్లుదు =
బాధించుచుండునపుడు, అడియే = దేవరవారికే శేషభూతుఁడనగు దానుఁడను,
ఉక = దేవరవారియొక్క, పదంగళి తమ్మై = పాదారవిందములను, నినైత్తు =
శ్రీగణేంద్రావర్ణవలె స్మరించి, ఓలమిట్టాల్ = "ఓస్వామీ ! రామానుజా" అని
విగ్ధులగు చిలువగ, పిన్బ = అటుతరువాత, అనైతామ్ = (అట్లుబాధించునట్టి)
అయింద్రియములే, ఎనై = దానుని, అడరామల్ = సమీపించి బాధింపకుండు

నట్లు, ఇరక్తాయ్ = కనికరింపుడు, ఎతిరాశా = యతీశ్వరా!, ఉన్నెయల్లదు = దేవరవారినిఁదప్ప, ఎనక్కు ఆర్ = దాసునికి రక్షకులు ఎవరైనను, ఉణ్ణో = కలరా? (కనుక దేవరవాకే రక్షింపవలయును).

“ఉక్ పదజ్ఞో తమ్మై నిన్నెందోలపిట్టాల్” అను దానికి “ఎమ్మెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్” అని మనమున్నోస్తరించి వాక్కుచే బిగ్గరిగఁ బిలచినను అనియు అర్థముకొనవచ్చును.

ఇన్దవులగిర్ పొరున్దామై ఏదుమిల్లై
అన్దవులగిర్ పోగత్తైయిల్లై — ఇన్ద నమక్కు
ఎప్పడియోదా తరువర్ ఎత్తదై యెతిరాశర్
ఒప్పిల్ తిరునాడుగన్దు ?

౪౩

ఇన్దవులగిల్ = త్యాజ్యముగు సీభూమిలో, పొరున్దామై = పొందియుండమి (అరుచి), ఏదుమిల్లై = కొంచెమైననులేదు, అన్ద ఉలగిల్ = ఆప్రాప్యభూమియగు పరమపదమునందు, పోగ = పోవుటకు, అత్తై = ప్రావణ్యము, ఇల్లై = లేదు, ఇన్దనమక్కు = ఇట్లుండుమనకు, ఎన్దై = తండ్రియగు, ఎతిరాశర్ = ఎమ్మెరుమానార్లు, ఒప్పు ఇల్ = సాటిలేని వైభవముగల, తిరునాడు = పరమపదమును, ఎప్పడియో తాక = ఏప్రకారముగ, ఉగన్దు = సంతోషించి, తరువర్ = కృపఁజేసెదరు.

మాగన్ద నారణనార్ వైగుంవగై యతీన్దోర్ క్కు
ఏగాన్దమిల్లై యిరుళిల్లై — మోగాన్దర్
ఇవ్విడ మేగాన్దమిరుళెన్దు బయమన్ బిరున్దు
శెయ్ వర్ గళేదాం పావత్తిఱమ్.

౪౪

మాగన్ద నారణనార్ = రమాకాంతుడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడు (నిఖిల లోకములయందును), వైగుంవగై = అంతర్బహిర్యార్వ్యుత్పన్నుండైయుండు విధమును, అతీన్దోక్కు = తెలిసికొనియున్న మహాత్ములకు, ఏగాన్దమిల్లై ఇరుళిల్లై = ఏకాంతము లేదు చీకటియునులేదు (స్వప్రకాశస్వరూపుఁడగు భగవంతుఁడుండుటచే చీకటి ఎట్లు నిలచియుండగలదు?), మోగాన్దర్ = మోహంధులు, ఇవ్విడం = ఈచోటు, ఏగాన్దం = ఏకాంతస్థలము, ఇరుళే = చీకటియుండుచోటు, ఎన్దు = అని, పయం = భయమును, అన్దు = విడచి, ఇరున్దు = ఉండి, పావత్తిఱం = పాపసమూహములను, శెయ్ వర్ గళేతామ్ = వివేకకూన్యతై తాము చేయుచుండుట.

నారాయణ తిరుమాల్ నారం నామెన్నుముఱవు
 ఆరాయిల్ నెఱ్ఱే ! అనాదియన్దో ? శీరారుమ్
 ఆళారియనాలే యన్దో నాముయ్దెన్దెన్దు
 కూళామల్ ఎప్పొడుదుం కూలు.

౪౫

తిరుమాల్ నారాయణ = శ్రీమహాలక్ష్మీవల్లభుండగు శ్రీమన్నారాయణుడు,
 నారం నామ్ = జీవాత్మలము మనము, ఎన్నుం = అనునట్టి, ఉఱవు = అనాదియగు
 ఆయనసంబంధమును, ఆరాయిల్ = నిరూపించినయెడల, నెఱ్ఱే = ఓమనసా,
 అనాదియన్దో = అనాదిసిద్ధముగదా!, శీరారుం = అట్టి సంబంధము నుపదేశించిన
 జ్ఞానభక్త్యాది పరిపూర్ణులగు, ఆళారియనాలే యన్దో = ఆచార్యుల మూలముగ నేగదా
 సంబంధజ్ఞానముగలిగి, నామ్ = మనము, ఉయ్దెన్దెన్దు = ఉజ్జీవించినదని, కూళామల్ =
 లజ్జాభిమానములనువదలి, ఎప్పొడుదుం = ఎల్లప్పుడును, కూలు = ప్రసిద్ధముగ
 ననుసంధించుచుండుము.

తిరువాయ్ మొట్టిప్పిల్లై తీవినై యొన్దెమ్మై
 గురువాగి వన్దుయ్యొక్కొణ్డు — పారులిల్
 మదితానలి త్తరుళుం వాఱ్చన్దో నెఱ్ఱే !
 ఎతిరాళర్ క్కాళానోం యామ్.

౪౬

నెఱ్ఱే = ఓమనసా!, తిరువాయ్ మొట్టిప్పిల్లై = శ్రీశరణోపనూరు లను
 గ్రహించిన సహస్రగాథా ప్రబంధముననే విగళిత వేద్యాంతరులై అత్యంత ప్రవణులై
 యుండు శ్రీశైలసాధులు, తీవినైయొమ్తమ్మై = క్రూరకృత్యములుగ మనలకు,
 గురువాగి = ఆచార్యులై యవతరించి, వన్దు = మనమున్నస్థలమును వెదకికొనుచు
 వచ్చి, ఉయ్యొక్కొండు = ఉజ్జీవించునట్లు ఆంగీకరించి, పారులిల్ = కాస్త్రజన్య
 జ్ఞానమువలెగాక నిస్సమాభ్యధికమైయుండు, మది = తిరుమంత్రముచే గలుగునట్టి
 జ్ఞానమును, తాళ = తాము, అలిత్తరుళుం = ఉపకరించునట్టి, వాఱ్చన్దో =
 సంపదచేత నేగదా!, యామ్ = మనము, ఎతిరాళర్ క్కు = ఎప్పెరుమానార్లకు,
 ఆళానోమ్ = దానులమైతిమి.

కట్టకైక్కలిత్తుతే.

ఇరామానుశాయనమవెన్దు ఇరవుం పగలుం శినిత్తు
 ఇరామానుశర్ కళిరుప్పిడన్దన్ని లితైప్పొడుదుమ్

ఇరామానుశరవర్కెల్లావడిమైయుం శెయ్యవెణ్ణి .

ఇరామానుశర్ తమ్మై మానుశరావెన్న్లెణ్ణవదే !

౪౭

ఇరామానుశాయనముః ఎన్ఱు = “శ్రీమతే రామానుజాయనమః” అని, ఇరవుం పగలుం = రాత్రింబవళ్ళు, శిన్దిత్తు = అనుసంధించుచు, ఇరా = ఉండని, మాను శర్గళ్ = మనుష్యులు, ఇరుప్పిడన్దన్నిల్ = వసించెడు స్థలములయందు, ఇతై ప్పొట్టుదుం = తుణకొల్పెనను, ఇరా = ఉండియుండని, మానుశరుక్కు = మనుష్యులకు, ఎల్లా అడిమైయుం = సర్వవిధకైంకర్యములను, శెయ్యవెణ్ణి = చేయనపేక్షించి, ఇరా = ఉండని, మానుశర్ తమ్మై = కనికరములేని మనుష్యులను, మానుశరాగ = మనుష్యులుగ, ఎకగొల్ ఎణ్ణవను = ఎట్లు తలంచుట (జ్ఞానహీనుఁడు పశువుగదా).

ఎణ్ణాదెన్నెన్జ్జం ఇశైయాదెన్నా ఇతైన్జ్జాదు శెన్ని

కణ్ణానవై యొన్ఱుం కాణలుతా కలియార్ నలియ

వొణ్ణాదవణ్ణం ఉలగళిత్తో నెతిరాశనడి

నణ్ణాదవరై అరణ్ణేశర్ శెయ్ద నలం నమక్కే.

౪౮

కలియార్ = కలియుగమునందలి చేతనులు, నలియవొణ్ణాదవణ్ణమ్ = ఆకలి యొక్క క్రూర్యముచే బీడింపఁబడకుండునట్లు, ఉలగు = లోకమును, అళిత్తోక్ = సంరక్షించువారగు, ఎతిరాశక్ = ఎప్పుడుమానార్లయొక్క, అడి = శ్రీపాదములను, నణ్ణాదవరై = సమీపించి యాశ్రయింపనివారిని, ఎన్నెన్జ్జం = నామనస్సు, ఎణ్ణాదు = స్మరింపదు, ఎన్నావు = నానాలుక, ఇశైయాదు స్తుతింపదు, శెన్ని = నాశరస్సు, ఇతైన్జ్జాదు = నమస్కరింపదు, కణ్ణానవై = సేత్రములు, ఒన్ఱుమ్ = వేటొకదానిని గూడ, కాణలుతా = చూడనపేక్షింపవు, అరంగేశర్ = కరణకశేబరప్రదాతయగు శ్రీరంగనాథులు, శెయ్దనలం నమక్కే = ఆకరణములు అన్యశేషములుగానట్లు మనకుచేసిన మేలుగదా !

“కలియార్ నలియవొణ్ణాదవణ్ణమ్ ఉలకళిత్తోక్ ఎతిరాశక్” అనుస్థలమందు, కలియార్ = కలి, నలియవొణ్ణాదవణ్ణమ్ = తనక్రూర్యముచే బాధింపకుండునట్లు, ఉలకళిత్తోక్ = లోకములను సంరక్షించిన, ఎతిరాశక్ = యతిసార్వభౌములు అనియును అర్థము చెప్పవచ్చును.

(అవ.) చేతనులారా ! ఈ ఘోరసంసారనరకమునఁ బడకుండుటకై శ్రీ రామానుజుల దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయింపుఁడు. వారి దివ్యనామ ప్రతి

పాదకంబగు శ్రీ 'రామానుజనూర్ మద్రాది' ప్రబంధమును సదా అనుసంధింపుడు, మోక్షప్రాప్తిలో సందియముండదని చేతినులఁ బ్రబోధించుచున్నారు.

నన్దానరగత్తున్దామై వేణ్డిదిల్ నానిలత్తీర్ !

ఎన్దాదై యాన ఎతిరాశనై నన్జుం ఎన్దుం అవ

నన్దాదిదనై ఎ యనుశన్దియుం అవక్ తొన్డరుడక్

శిన్దాకులం కుడచ్చేర్న్దిరుం ముత్తి పిక్ శిద్దిక్కుమే, రగ

నన్దా = ఒకప్పుడును అనుభవించి ముగింపని, నరకత్తు = సంసారమును నరకమున, అత్తున్దామై = అణగకుండుటను, వేణ్డిదిల్ = ఆపేక్షింతురని, నానిలత్తీర్ = నలువిధములగు భూమియందుండు చేతినులారా!, ఎక్ = దాసునికి, తందైయాన = తండ్రియైన, ఎతిరాశనై = ఎప్పుడుమానార్లను, నన్జుం = ఆశ్రయింపుడు, ఎన్దుం = సర్వకాలములయందును, అవక్ అన్దాదితనై = మోక్షైక హేతువైయుండి ప్రపన్నగాయత్రియని ప్రసీద్ధిఁజెందిన శ్రీరామానుజ నూర్ మద్రాదిని, అనుసందియుం = అనుసంధింపుడు, అవక్ తొన్డరుడక్ = వారికి పరమభక్తులగు శ్రీవైష్ణవులతో, శిన్దాకులం = ఇతిరసహవాసముచే గలిగిన మనోదుఃఖము నంతయును, కడ = నశించునట్లు, కేర్న్దిరుం = చేరియుండుడు, పిక్ = ఇట్లైన వెనుక, ముత్తి = మోక్షము, శిద్దిక్కుం = సిద్ధించును సందియములేదు.

తా॥ నలువిధములగు భూమియందుండు చేతినులారా! దురంతముగు సంసార నరకమునఁ బడకుండుట కి పేక్షింతురని అస్తత్పితృపాదులగు శ్రీమద్రామానుజ ముని సార్వభౌముల నాశ్రయింపుడు. ఎల్లప్పుడును 'ప్రపన్నగాయత్రి' అని ప్రసీద్ధిఁజెందిన శ్రీరామానుజనూర్ మద్రాది దివ్యప్రబంధమును అనుసంధింపుడు. వారి కంత రంగ భక్తులగు శ్రీవైష్ణవులతో నిరతము సహవాసముఁ జేయుడు, ఇట్లుచేసితిరని మోక్షము సంప్రాప్తించుటలో సందియమే లేదు.

(అవం) పాపాత్తులారా! 'యతిరాజ' అను చతురక్షరీమంత్రము నొకసారి యైనను యుచ్చరింతిరని పరమయోగులకును దుర్లభమగు పరమపదమునకుఁ బోయి అచ్చట నిత్యనూరుల దివ్యగోష్ఠిలో నన్వయంపఁగలుగుదురు, అని ప్రబోధించుచున్నారు.

అవత్తేయరుమన్దకాలత్తై పోక్కి అటివిన్దైయాల్

ఇప్పవత్తే యుక్కల్ గిన్ద పావియక్ గాళ్ ! పలకాలం నిన్దు

తపత్రేముయల్ బవర్ తజ్జుమ్మ మెయ్ దవొణ్ణాద అన్ద

త్రివ త్రే ఉమ్మైవైక్కుం శిన్దియుం నీర్ ఎతిరాశ నెన్దే. ౧౦

అరుమన్దకొలత్తై = తిరునామముల ననుసంధించుటకుఁ దగిన ప్రశస్తసమయమును, అవత్తే = వ్యర్థముగ, పోక్కి = పోఁగొట్టి, అఱివిన్దెయార్ = అజ్ఞానముచే, ఇప్పవత్తై = ఈసంసారమందు, ఉమ్మల్ గిన్ద = మిగుల భ్రమించుచుండు, పావియర్ గళ్ = పాపాత్తులారా!, పలకొలుం = సర్వకాలములందును, నిన్ద = వికృతమైయుండి, తపత్రే = తపస్సును, ముయల్ పవర్ తజ్జుమ్మ = చేయుచుండు వారికిని, ఎయ్ దవొణ్ణాద = పాండశక్యముగాని, అన్దదివత్తే = అపరమపదమందు, ఉమ్మై = నిత్యసంసారులగు మిమ్ము, వైక్కుం = నిత్యనూరుల గోష్ఠిలోఁ జేర్చియుంచెదరు, నీర్ = మీరు, ఎతిరాశర్ ఎన్ద = “యతిరాశా” అని, శిన్దియుం = మనస్సున చింతింపుఁడు. (యత్నము అత్యల్పమై ఫలమధికమగు నుండును).

తా॥ దివ్యనామముల ననుసంధింపఁదగిన ప్రశస్తసమయమును వ్యర్థపుచ్చి యజ్ఞానపరిపాకమున నీసంసారమున భ్రమించుచుండు పాపాత్తులారా! సర్వకాలములందును మహోగ్రతపస్సుజేయు మహామునులకుఁజైతము పరమదుర్లభమగు పరమపదమున నిత్యనూరిగోష్ఠిలో మిమ్ముజేర్చెదరు. మీరమాత్రము ‘యతిరాశా’ అను వతురక్షరీ మంత్రము నొకతూర్పున ననుసంధింపుఁడు.

(అవ.) అనాదికాలముగ కర్తృత్వములమై వృథాకాలయాపన మొనర్చితిమే యని దేవరవారి దివ్యకటాక్షప్రభావముచే పాపాదుల్యంబగు నాహృదయముగూడ ననుతాపమునొందుచున్నదని యాశ్చర్యపడుచున్నారు.

2. 3. 1. 4. 5. 6.
ఎన్దశనీశ నుయిరుమన్దే యున్దైక్కొలమెల్లామ్

ఇన్దశవాగప్పట్టుదే కట్టిన్దదు ఇరువినైయార్

ఎన్ద్రువిన్దె యిరుక్కు మెన్నెన్దొం ఇరవుపగల్

నిన్ద తవిక్కుం ఎతిరాశా! నీ యరుళ్ శెయ్ ద పిన్నే. ౧౧

ఈశక్ = సకల జగన్నియన్తయగు సర్వేశ్వరుఁడు, ఎన్ద = ఎన్ద్రుడు, ఉశక్ = ఉన్నాడో?, ఉయిరుం = నియామ్యుడగు చేతనుఁడును, అన్దే = అప్పుడే, ఉన్దై = ఉండియున్నాఁడు, ఇక్కొలమెల్లాం = ఈయనాదికాలమునండి, ఇన్దశవాగ = ఇదివఱకును, ఇరువినైయార్ = పుణ్యపాపరూపముగు ప్రబలకర్తముచే, పట్టుదే = వ్యర్థముగ, కట్టిన్దెన్ద = జరిగినదని, ఇన్ద్రువిన్దె = గతమునకు అనుతాపమునొందక,

ఇరుక్కుం = ఉండునట్టి, ఎన్నెళ్లం = దానునిహృదయము, ఎతిరాశ = శ్రీ
యతిసార్యభౌమా !, నీ = దేవరవారు, అరుక్ శెయ్దపిన్నే = విశేషకటాక్షముఁ
జేసిన పిమ్మట, ఇరవుపగల్ = అహోరాత్రములును, నిష్టు = దీనియందు స్తబ్ధమైనిలిచి,
తపిక్కుం = పరితపించుచుండును.

తా॥ సకల జగన్నియంతయగు సర్వేశ్వరుఁడెట్లు అనాదిసిద్ధుఁడో అట్లే యీ
జీవాత్మయు ననాదిసిద్ధుఁడే. ఈయనాదికౌలముగ కర్తృవివక్షుఁడనై వృథాకౌల
యాపనఁజేసితిని. గతమునకు అనుతాపముఁజెందకయుండు మూఢహృదయముగూడ
దేవరవారి దివ్యకటాక్షవిశేషముచే మిక్కిలి పరితపించుచున్నది.

(అవ.) శ్రీయతిసార్యభౌముల దాక్షిణ్యమునకై శ్రీరంగనాథులు గరుడ
వాహనామాధులై తప్పక దాసుని దేహవియోగకౌలమునవచ్చి నేవసాదింపగలరు
అని యనుసంధించుచున్నారు.

నేరిశైవభాషా.

కనకగిరిమేల్ కరియముగిల్ పోల్

వినతై శిఱువక్ మేత్కొణ్ణు — తనువిడుమోబుదు

ఏరారరజ్జ రెతిరాశర్ క్కాగ ఎన్నాల్

వారా మున్నిఱ్పర్ మగిత్తోన్దు.

౧౨

కనకగిరిమేల్ = కొంచనమయమగు మహామేరుపర్వతముపై (ఇమిడియుండు)
కరియముగిల్ పోల్ = నీలమేఘమువలె, వినదై శిఱువక్ = వినతానుతుఁడగు
వైనతేయుని (గరుత్తుంతుని), మేల్కొణ్ణు = వాహనముగఁగొని, తను = దేహ
మును, విడుమోబుదు = విడుచునట్టి సమయమందు (తల్లిముఖముఁజూపునట్లు), ఏర్
ఆర్ = సౌందర్యసాభాగ్యాది దివ్యకల్యాణగుణగణములచేఁ బరిపూర్ణులగు, ఇరజ్జర్ =
శ్రీరంగనాథులు, ఎతిరాశర్కాగ = ఎప్పేరుమానారులకై, ఎన్నాల్వారా =
దాసుఁడున్నస్థలమునకువచ్చి, మగిత్తోన్దు = సంతోషించి, మున్నిఱ్పర్ = ఎదుట
నిలుతురు.

తా॥ కొంచనమయమగు మహామేరుపర్వతముపై వ్రాలియుండు నీలమేఘము
వలె పరమసుందరస్వరూపులగు శ్రీరంగనాథులు కనకమయశరీరుండగు వైనతేయుని
వాహనముగఁగొని నాదేహవియోగసమయమున శ్రీమద్యతిరాజశేఖరుల దాక్షిణ్య
మునకై దాసుడున్నస్థలమునకుఁ దప్పక వచ్చినిలతురు.

(అవ.) ఓయతిరాజశేఖరా ! శ్రీరంగనాథులు నాయందను గ్రహబుద్ధితోడనే

నాకు దుఃఖానుభవముల గలుగఁజేయుచున్నారు. నాకును తెలిసియేయున్నది. కాని యీయాతనల ననుభవింపఁజాలక యున్నాను. కనుక కరుణామయా! నీపాదార విందైక ప్రవణుడనగు దాసుని కీఘ్రముగ పరమపదమునకుఁ జేర్చుము అని ప్రార్థించు చున్నారు.

ఎన్ కీర్క ట్రి నెడిలాశిరియవిరు త్తమ్.

ఇదత్తాలే తెన్నరజ్గర్ శెయ్ గిఱదెన్టటినే
యిరుద్దాలుం తత్కాలవేదనైయిక్ గనత్తాల్
పదైత్తావో ఎన్నుమిన్ద ప్పావ వుడమ్బుడనే
పలనోవు మనుబవిత్తిప్పవ త్తిరుక్కప్పోమో ?
మదత్తాలేవల్వినైయిక్ వల్లియున్దు తిటిన్ద
వల్వినై ఎ యేన్దన్నె యునక్కాళాక్కి కొన్డొ
ఇదత్తాయుం తందైయుమా మెతిరాళా ! ఎన్నె
ఇని క్కడుగ విప్పవత్తి నిన్దు మెడుత్తరుళే.

౫౩

ఇదత్తాలే = హితబుద్ధిచే, తెన్నరంగర్ = శ్రీరంగనాథులు, శెయ్ గిఱదెన్ట = కృపతోడనే దుఃఖముల ననుభవింపఁ జేయుచున్నారని, అటిన్దే = గుర్రెఱింగియే, ఇరుద్దాలుం = ఉన్నను, తత్కాలవేదనైయిక్ = తాత్కాలిక బాధయొక్క, గనత్తాల్ = అతిశయముచే, పదైత్తు = తత్తఱపాటునొంది, ఆ ! వోఎన్నుం = సహింపఁజాలమిచే హా ! ఓ ! అని శబ్దించుచున్న, ఇన్దప్పావముడమ్బుడనే = ఈపాప శరీరముతో, పలనోవుం = పలువిధములగు దుఃఖములను, అనుబవిత్తు = అనుభవించి, ఇప్పపత్తు = ఈసంసారమందు, ఇరుక్కప్పోమో = ఉండుటశక్యమగునా ? మదత్తాలే = దేహమదముచే, వల్విన్దైయిక్ = ప్రబలకర్తలయొక్క, వల్లి = మార్గము నందు, ఉన్దు = శ్రమపడి, తిరిన్ద = సంచరించిన, వల్విన్దైయేక్ తన్దెన్ద = మహా పాపియగు దాసుని, ఉనక్కు = తురుష్కుల కొశ్రయజీయులై యుండు దేవరవారికి, అళాక్కికొన్డొ = దాసునిగఁజేసికొనిన, ఇదత్తాయుం = హితమునుజేయునట్టి తల్లి యును, తన్దైయుమాయ్ = తండ్రీయునైయుండెడు, ఎతిరాళా = యతిశేఖరా ! , ఇని = దేవరవారిసంబంధముచు గుర్రెఱింగిన వెనుక, ఎన్నె = దాసుని, కడగ = కీఘ్రముగ, ఇప్పవత్తినిన్దుం = ఈ సంసార సాగరమునుండి, ఎడుత్తరుళే = ఉద్ధరించి గట్టునకుఁ జేర్చుమా !

తా॥ ఓ యతిరాజశేఖరా! తండ్రివలె శ్రీరంగనాథులు సర్వమును నాహిత బుద్ధిలోనే చేయుచున్నారుగాని నేను యాతనల భరింపలేకయున్నాను, నీ పాద భక్తుడనగు నన్ను శీఘ్రముగఁ బరమపదమునకుఁ జేర్చుము.

(అవ.) సర్వవిధబంధువులగుటచే నెప్పుడు దాసుని పరమపదమునకుఁ జేర్చి దహో యనతీయుఁడు అని ప్రశ్నించుచున్నారు.

కట్టశైక్యలిప్పా.

ఇన్న మెత్తనై నాళివృడమ్బుడఁ ఇరున్దు నోవు పడక్కడ వేనై యో!
ఎన్నె యిదినిన్దు విడువిత్తు నీర్ ఎన్దుదాఁ తిరునాట్టినుళేన్దు వీర్?
అన్నెయుమ త్తనుమల్లాడశున్దు ముంఁ అగియెన్నె యళిత్తరుళ్ నాదనే!
ఎన్ని తందై యిరాప్పగలిన్దియే ఏగమ్మెన్దు మెతిరాళ వళ్ళ లే! గిర

ఇన్నం = ఇకను, ఎత్తనై నాళుం = ఎంతకాలము, ఇవృడమ్బుడనే = ఈ జేహముతోడనే, ఇరున్దు = ఉండి, నోవు = శ్రమమును, పడక్కడవేఁ = అనుభవింపఁగలను, వియో = అయ్యో, ఎన్నె = దాసుని, ఇదినిన్దు = బంధక మగు నీజేహమునుండి, విడువిత్తు = విడిపించి, నీర్ = జేవరవారు, ఎన్దుదాఁ = ఎప్పుడు, తిరునాట్టినుళ్ = పరమపదమును, ఏన్దువీర్ = అధిరోహింపఁజేయుదురు, అన్నెయుం = ప్రియమునుఁజేయు తల్లియును, అత్తనుం = హితమునుజేయు తండ్రి యును, అల్లాడ శున్దు ముం = ఇతరసమస్తబంధువర్గమును, అగి = అయి, ఎన్నె = దాసుని, అళిత్తరుళ్ = రక్షించునట్టి, నాదనే = స్వామీ!, ఎఁ ఇదత్తై = దాసుని నుఖమును, ఇరాప్పగలిన్దియే = కేయియనిపగలనిలేక, ఏగమ్మెన్దు = ఒకవిధముగ చింతిం చెడు, ఎతిరాళవళ్ళలే = పరమోదారులగు శ్రీమద్యతిరాజశేఖరా! (ఆనతీయుము).

తా॥ పరమోదారు శిఖామణులగు శ్రీయతిరాజశేఖరా! ఇంకను నెన్నిదివసము లీశరీరముతో నేయుండి శ్రమము ననుభవింపఁగలను? అయ్యో! మహాప్రతిబంధకమగు నీజేహమును విడిపించి దాసుని పరమపదమున కెప్పుడు జేర్చెదరు? దాసునికి తల్లి దండ్రులును సమస్తబంధువర్గమును జేవరవారేగదా! కావున ఆనతీయుఁడు.

(అవ.) శ్రీయతిరాజావారి కరుణాకటాక్షమున తమకుఁగలిగిన యభ్యుదయ పరంపరల నుగ్గడించుచు ఆనందతరంగితు లగుచున్నారు.

ఎన్ శీర్క్కట్టి నెడిలాళియవిరుత్తమ్.

తెన్నరజ్జర్ శీరరుభు క్కిలక్కాగ పెన్దు హోమ్
తిరువరజ్జం తిరుప్పదియే యిరుప్పాగ పెన్దు హోమ్

మన్నియశీర్ మాఱకలై యుణవాగ పెన్ద్రోమ్
 మదురకవి శొఱ్పడియే నిలై యాగ పెన్ద్రోమ్
 మున్నవరాం నజ్కురవర్ మొట్టిగళ్ళుళ్ళ పెన్ద్రోమ్
 ముఱ్ఱుదుం నమక్కవై పొఱ్ఱుదుపోక్కాగ పెన్ద్రోమ్
 పిన్నై యొన్ఱుదనిల్ నెంజు పేరామల్ పెన్ద్రోమ్
 పిఱ్ఱోమినుక్కం పొతామై యిల్లాపెరుమైయుం పెన్ద్రోమ్. ౧౪౫

తెన్నరజ్జర్ = మనోజ్ఞులగు శ్రీరంగవాఘులయొక్క, శీరరుళుక్కు = నిర్దేశ
 తుక దివ్యకృపామృతమునకు, ఇలక్కొగ = అత్యుముగనుండుటకు, పెన్ద్రోమ్ =
 భాగ్యముఁగలిగియున్నాముగా !, తిరువర్జం తిరుప్పదియే = సమస్త దివ్యదేశముల
 కును ప్రధానదివ్యదేశమైయుండు శ్రీరంగక్షేత్రమును, ఇరుప్పాగ = నిత్యవాసస్థల
 ముగ, పెన్ద్రోమ్ = పొందితిమి, మన్నియశీర్ = పరభక్తిపరజ్ఞాన పరమభక్త్యాది
 దివ్యకల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణులగు, మాఱక = శ్రీనమ్మాళ్వార్లయొక్క, కలై = దివ్య
 ప్రబంధమును, ఉణవాగ = ఆహారముగ, పెన్ద్రోమ్ = భుజింపగలిగితిమి, మదుర
 కవి = శ్రీమదురకవియొక్క, శొఱ్పడియే = శ్రీనూక్తిప్రకారముగ,
 నిలైయాగపెన్ద్రోమ్ = చరమపర్వనిష్ఠాక్రమమును పొందితిమి, మున్నవరాంనంగు
 రవర్ = మనఘోర్వాచార్యులయొక్క, మొట్టిగళ్ళ = దివ్యనూక్తిరహస్యములను, ఉళ్ళ
 పెన్ద్రోమ్ = ఆంతర్యముగ అనుసంధింపఁగలిగితిమి, ముఱ్ఱుదుంనమక్కవై = ఇతర
 విషయములందుఁ బొద్దుపుచ్చక పూర్ణముగ వానినే, పొఱ్ఱుదుపోక్కాగ పెన్ద్రోమ్ =
 కాలక్షేపముగ పొందితిమి, పిన్నై = ఇట్లైనతరువాత, ఒన్ఱుదనిల్ = తదితరగ్రంథ
 ములలో నొకటియందును, నెంజు = హృదయము, పేరామల్ = చలింపక దీనియందే
 ప్రతిష్ఠితమునట్లు, పెన్ద్రోమ్ = పొందితిమి, పిఱ్ఱోమినుక్కం = పరుల అతిశయ
 మునుఁబొందినయెడల, పొతామైయిల్లా = ఆమాయలేని, పెరుమైయుం = గొప్పతన
 మును, పెన్ద్రోమ్ = పొందితిమి (ఇదొక మహాభాగ్యప్రాప్తిగదా యని యొక్కజ
 పడుచున్నారు), ఉళ్ళుదల్ = విచారించుట.

తా॥ ఓ మనసా ! మనోజ్ఞులములగు శ్రీరంగవాఘుల నిర్దేశతుక దివ్యకృపా
 మృతమునకుఁ బాత్రులమైతిమి. సమస్తదివ్యదేశములకును అగ్రగణ్యముగు శ్రీరంగ
 దివ్యక్షేత్రమున నిత్యవాసముఁజేయుచున్నాము. భగవన్నిర్దేశతుక కృపాప్రభావంబు
 విశదతిమి జ్ఞానసంపన్నులగు శ్రీనమ్మాళ్వార్ల దివ్యప్రబంధములనే సర్వదేశ సర్వకాల
 సర్వావస్థలందును పరమభోగ్యాన్నిముగ భుజించుచుంటిమి. శ్రీమదురకవియొక్క

శ్రీనూత్నం ననుసరించి చరమపర్వనిష్ఠాక్రమమునే యనుష్ఠించుచుంటిమి. మన పూర్వాచార్యుల దివ్యనూక్తిరహస్యార్థముల నిరంతరము ఆంతర్యముతో ననుసంధింపఁ గలిగితిమి. కావుననే తదితరగ్రంథములలో హృదయము ప్రసరింపక వీటియందే ప్రతిష్ఠితమగుచున్నది. మఱియు అననూయాది సద్గుణగణములఁ బొందితిమి. ఇదియంత యనుమాభాగ్యపరంపరగదా ! ఇదియంతయును శ్రీయతిరాజులవారి కటాక్షమేగదా

(అవ.) ఓ యతిశేఖరా ! ఘోరయాతనల ననుభవించుచున్న దాగుని మిక్కిలి శ్రమబెట్టక కృపతో దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములతోఁ జేర్చుకొనుఁడని ప్రార్థించు చున్నారు.

శేరిశైలబాపా.

ఉద్దనబిమానమే యుత్తారక మెన్టు

శివై తెల్లిదిరుక్కచ్చెయ్ద నీ — అన్దో !

ఎతిరాళా ! నోయ్గళా తెన్నె నలక్కామల్

శదిరాగ నిక తిరుత్తాల్ తా.

౧౬

ఎతిరాళా = శ్రీయతిరాజశేఖరా !, ఉద్దక అదిమానమే = దేవరవారి దివ్యాభిమానమే, ఉత్తారకంఎన్టు = ఈయాత్మ కుత్తారకమని, శిన్దై = హృదయము, తెల్లిదిరుక్క = నిర్మలమైయుండునట్లు, శెయ్దనీ = ఉపకరించిన దేవరవారు, అన్దో = అయ్యో !, నోయ్గళాల్ = వేదనలచే, ఎన్నె = దాగుని, నలక్కామల్ = బాధింపక, శదిరాగ = సామర్థ్యముతో, నిక తిరుత్తాల్ = దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములను, తా = ప్రసాదింపుము.

తా॥ ఓ యతిరాజశేఖరా ! దేవరవారి దివ్యాభిమానమే ఈయాత్మ కుత్తారకమని హృదయము నిర్మలమైయుండునట్లు నుహోపకారమొనర్చిన దేవరవారు, ఘోరయాతనలకుఁ బాల్పడిన దాగుని ఇంకను బాధింపక సామర్థ్యముతో దేవరవారి దివ్యపాదారవిందములను ప్రసాదింపుఁడు.

(అవ.) ఆశ్రితదోషనివారకుడగు యతిసార్వభౌమా ! పరమవిలక్షణులగు శ్రీశైలసాధుల తిరువడిసంబంధియని దాగుని యనుగ్రహింపుము. నావాచికదోషాదుల క్షమింపుమని ప్రార్థించుచున్నారు.

దేశికర్గల్ పోల్ ముం తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్లై

వాళమలర్తాళ్లడైన్ద వత్తువెన్టు — నేళత్తాల్

ఎకపితైగళ కాణా వెతిరాశరే! అడియే

పుకపగర్వై కేళుం పొలుత్తు.

౫౭

తేకర్గళ = ఆచార్యులచే, పోర్దు = మంగళాశాసనముఁ జేయఁబడుచున్న, తిరువాయ్మొట్టిప్పిళ్ళై = దివ్యకల్యాణగుణ పరిపూర్ణులును మహిమాన్వితులునునగు శ్రీశైలనాథులయొక్క, వాశమలర్తాళ = సౌందర్య సౌగంధ్య సౌకుమార్యములతోఁగూడిన తిరువడిగళ్ళను, అడైన్ద = ఆశ్రయించిన, వత్తువెన్దు = శేషత్వముగల వస్తువని, నేకత్తాల్ = స్నేహముచే, ఎకపితైగళే = దాసునిదోషములను, కాణా = చూడకయుండు (ఆశ్రితదోషముల గుర్తెఱుంగని), ఎతిరాశరే = యతిరాజసార్వభౌమా!, అడియే = దాసునియొక్క, పుకపగర్వై = అల్పవార్తలను, పొలుత్తు = తుమించి (కోపగింపక సహనముతో), కేళుం = కృపతోవినుడు.

తా॥ ఆశ్రితదోషాదర్శిత్వ గుణప్రపూర్ణా! జ్ఞానానుష్ఠాన పరిపూర్ణులగు నాచార్యవర్యులచే నిరతము గొనియాడఁబడుచున్న దివ్యకల్యాణగుణగుణ పరిపూర్ణులగు శ్రీశైలనాథులయొక్క దివ్యపాదారవిందముల నాశ్రయించిన వస్తువయని(వ్యక్తియని) యభిమానించి నాదోషములఁజూడక వాచికాదిదోషములనెల్ల తుమించి నావిన్నపముల నాలింపుము.

(అవ.) సర్వవిధబంధువులగు శ్రీశైలనాథుల దివ్యకృపాప్రభామున నవవిధ సంబంధములును దేవరవారి దివ్యపాదారవిందముతో దాసుని కున్నవని తెలిసికొని నాహృదయము కుదుటపడినది.

ఎకదై తిరువాయ్మొట్టిప్పిళ్ళై యిన్నరుళాల్

ఉన్దనుఱవై యుణర్తియపిక్ — ఇన్దవుయిర్

కెల్లావుఱవుం నీయెన్దై యెతిరాశా!

నిల్లాద దుణ్డో వెన్నెళ్ళు ?

౫౮

ఎన్దై = “గురుఃపితా” అన్నట్లు దాసునికి తండ్రీయగు, తిరువాయ్మొట్టిప్పిళ్ళై = తిరువాయ్మొట్టిప్పిళ్ళైగారియొక్క, ఇన్నరుళాల్ = నిర్దేశకుక దివ్యకృపాప్రభావముచే, ఉన్దనుఱవై = దేవరవారి శ్రీపాదములందు సర్వవిధబంధుత్వమును, ఉణర్తియపిక్ = తెలియపఱచి సంరక్షించినతరువాత, ఇన్దఉయిర్కు = ఇట్టి దివ్యసంబంధజ్ఞానముఁగల ఈయాత్మకు, ఎల్లావుఱవుం = తిరుమంత్రమున చెప్పఁబడు

1 నవవిధ సంబంధములును, నీయైష్ట్యే = దేవరవాచేయని (అధ్యవసించి), ఎతి రాకా = యతిసార్వభౌమా !, ఎన్నైష్ట్యం = దాసునిహృదయము, నిల్లాదదుణ్ణో = స్థైర్యమునొందక యుండునా ?

తా॥ దాసునికి గురువును తండ్రియును సర్వమునునగు శ్రీశైలనాథుల నిష్టే తుకదిత్యకృపాప్రభావమున దేవరవారి శ్రీపాదములయందలి సర్వవిధ బంధుత్వముఁ జెలియఁబడిచి సంరక్షించినపిమ్మట తిరుమంత్రమునఁ జెప్పఁబడు నవవిధసంబంధము లును దేవరవారితో దాసునికున్నవని హృదయమున స్థిరపఱచుకొంటిని.

(అవ.) నిరుపాధికజనకుండగు శ్రీరంగనాథుఁడు శ్రీగరుడవాహనా హుఁడై నాదేహవియోగ సమయమునవిచ్చేసి నుండరముఖ పద్మమును సందర్శింపఁ జేసి యర్చిరాదిమార్గమునఁ దీసికొనిపోవునని మననము జేయుచు నీశరీరమువిడుచు శుభసమయ మెప్పు డాసన్నమగునా యని విలమృసహిష్ణువులై విషాదపడుచున్నారు.

ఎన్దై తిరువరళ్లరేరార్ గరుడకా మేల్

వన్దు ముగక్కాట్టి వట్టినడత్త — శ్శెయ్దు

ఇప్పొల్లా వుడమ్బుడనై పోక్కువ దెన్నాళ్ కొలొ ?

కొల్లొ యెతిరాకా ? కూళ్న్దు.

గీ॥

ఎన్నై = దాసునికి తిల్లియుదండ్రీయునైన, తిరువరంగర్ = పెరియ పెరుమాళ్లు (శ్రీరంగనాథులు), ఏరార్ = పరమసుందరస్వరూపుఁడగు, గరుడకా మేల్ = గరుత్మంతునివీడ (అధిరోహించి), వన్దు = నావద్దకువచ్చేసి, ముగంకాట్టి = ఈ దేహమును విడుచునపుడు దాసునికి దివ్యమంగళవిగ్రహమును కన్పారీతిలకమండితం బగు దివ్యముఖపద్మమును సందర్శింపఁజేసి, వట్టినడత్త = అర్చిరాదిమార్గముగ నడిపించుకొని పోవుటను, శ్శెయ్దు = మననముఁజేసి, ఇప్పొల్లాఉడమ్బుడనై = ఈ పరమనీచమగు దేహమును, పోక్కువదు = నివర్తింపఁజేయునది, ఎన్నాళ్ కొలొ = ఏరోజుననోగదా !, ఎతిరాకా = యతిరాజశేఖరా !, కూళ్న్దు = దాసుడు స్థైర్యముగ నుండునట్లు విచారించి, కొల్లొయ్ = ఆనతీయుఁడు.

1. నవవిధసంబంధములు (1) పితృపుత్రసంబంధము (2) రత్నరత్నకసంబంధము (3) శేషశేషిభావము (4) భర్తృభార్యసంబంధము (5) జ్ఞాతృజ్ఞేయసంబంధము (6) స్వస్వామిభావము (7) శరీరశరీరిభావము (8) ఆధారాధేయభావము (9) శోక్తృశోగ్యసంబంధము.

తా॥ యతిరాజశేఖరా ! నిరుపాధిక విత్పతల్లజాలగు శ్రీరంగనాథులు శ్రీ పెరియతిరువడి (గరుత్మంతుని) పై యధిరోహించి నావద్దకువేంచేసి నాదేహవియోగ నమయమున దివ్యముఖపద్మమును నాకు నేవసాదించి యర్చిరాదిమార్గమున నడిపించు కొని పోవునని నేను మననముజేయుచు నీదేహమును పరిత్యజించు నుదివస మెప్పటికో గదా ! జేవరవా రానతీయుఁడు.

(అవ.) ఓ మనసా ! శ్రీరంగనాథులు ఎప్పెరుమానార్లకు “అత్రైవ శ్రీ రంగేశుఖమాస్వ (ఇచ్చట శ్రీరంగమానందే నుఖముగనుండుడు)” అని యనుగ్రహించినవరము మనకును సంబంధించును. తండ్రియాస్తి కుమారునికిగదాచేరును అని యానందనిర్భరు లగుచున్నాడు.

ఇంద్రవరజ్ఞ త్రినిదిరునీ యెంద్రజ్ఞర్

ఎన్దై యెతిరాశర్ క్కిన్ద వరమ్ — శిన్దై శెయ్యిల్

నమ్మదన్తో నెళ్ళమే ! నన్ద్రాదై శొంపుదల్వర్

తమ్మదన్తో తాయముతైదాక్.

౬౦

అరంగర్ = పెరియ పెరుమాళ్లు, ఇంద్రవరజ్ఞత్తు = ఈ శ్రీరంగక్షేత్రమున, ఇనిదు ఇరునీ ఎన్దు = “అత్రైవశ్రీరంగేశుఖమాస్వ” (మీరునుఖముగనుండుడు) అని, ఎన్దై ఎతిరాశర్కు = దానునితండ్రియగు ఎప్పెరుమానార్లకు, ఈంద్రవరం = ప్రసాదించిన వరమును, శిన్దై శెయ్యిల్ = విచారించినయెడల, నెళ్ళమే = ఓ మనసా !, నమ్మదన్తో = మనదిగదా (భాగ్యము) (అడల్లనిన), నన్ద్రాదై = నిరుపాధికుఁడగు జనకునియొక్క, శొమ్ = సొత్తులు, తాయముతైదాక్ = దాయాదులభాగక్రమమున, పుదల్వర్ తమ్మదన్తో = పుత్రులకేగదా.

తా॥ ఓ మనసా ! శ్రీరంగనాథులు “శ్రీరంగమానందే మీరు నుఖముగ నుండుడు” అని బోలె నిరుపాధికజనకులగు శ్రీమద్రామానుజాలవారికి ననుగ్రహించిన వరమును ఆలోచించి చూచితిమేని పుత్రులగు మనకును ఆభాగ్యమునందు భాగముగలదుగదా !

కొవున పరమపదప్రాప్తికైమన మేమియునుత్సంపఁబనిలేదు. సమస్తమును సిద్ధముగనున్నది. ఇంక మనల రక్షించుభారము సర్వము శ్రీమద్యతిరాజసార్వభౌములది ఎట్లనిన : ఉభయవిధూలై వ్యశ్యము పెరియ పెరుమాళ్లచే బొందినవారలై దానిచే “శ్రీవిష్ణులోకమణిమంటపమార్గదాయీ రామానుజోవిజయతే యతిరాజరాజః” అని కీర్తింపఁబడినవారై, ప్రపన్నజనకుటసంరక్షకులై నాయకమణియైయుండు ఎప్పెరు

మానార్ల దివ్యపాదారవిందములయందలి యభిరుచిప్రకర్షముచే యతీంద్రిప్రవణులు జేసుకొనిన ప్రాప్యప్రార్థన, వారియభిమానచ్ఛాయలో నొదిగియుండిన వారలకందఱును అన్వయించును. కనుక దానిచే ఎప్పెరుమానారల యనుగ్రహముఁబొంది పరమపదమున భగవదనుభవకైంకర్యాసక్తులై సుఖింపఁగలుగుదురని యానతిచ్చిరి గదా!

అడివరపు:—వాణ్ణి ఇరామానుశాయ తందై ఇన్దవుడల్ తకాపుదల్వకా, నేము ముల్లో అన్నైకుడి తకాకుల్లివి మాపత్తిల్ పూమగళ్ ఉన్నై తేశ ఎలిరాశకా అదికొరం ఎప్పెరుమానార్ ఆగాద పొల్లాళ్లు ఎన్దు అల్లుం పోంవట్టిలిరుమలై తీదల్లో అడియార్గళ్ అన్ద ఇన్దు నిశేతుకం తెన్నరజ్జర్ ఇవ్వులగిల్ పణ్డుపల కారువాగ శీరారుం అఱుశమయం శజ్జర ఇన్న మున్నవినై అరుళాలే వాదనైయిల్ ఇన్దుళవుం అఱ్జిల్ నేముకరి అవత్తే ఎన్నైప్పిల్ విమ్మలకా ఇన్దవులగు మాగాన్ద నారాయణకా తిరువాయ్మొట్టిప్పిళ్ళై ఇరామానుక ఎణ్ణాడకా ననా అవత్తే ఎన్దుళకా కనకగిరి ఇద త్రాలే ఇన్న మెత్తనై తెన్నరజ్జర్ ఉన్దకా దేశికర్గళ్ ఎకదై తిరువాయ్మొట్టి ప్పిళ్ళై ఎకదై ఇన్దవరజ్జత్తు.

అత్తిబ్రబంధము సంపూర్ణము.

శ్రీ:

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీఅరుళాళప్పెరుమాళెమ్పెరుమానార్ జీయర్ వై భవము.

శ్రీమద్యతిరాజసార్వభౌములగు శ్రీభగవద్రామానుజులు ఇతరమత నిరసన పూర్వకముగ స్వమతస్థాపనంబొనర్చుచు విజయముఁ జేయుచుండ, 'యజ్ఞమూర్తి' యను నొకయదైవతసన్నాప్తిని స్వామియొద్దకువచ్చి వాదమునకుంగడంగి, సమయనిబంధన యొకదాని నేర్పఱచెను. (ఇరువురును అదైవతవిశిష్టదైవత మతములనుగుఱించి పదునెనిమిది దివసములు వాదింపవలయును. ఈసంవాదమున జయించినవారికి నప జయమునొందినవారు శిష్యులై వారిచిహ్నములు ధరింపవలయును) అని, ప్రతిజ్ఞఁ జేసుకొని వారిరువురును వాదమున కుపక్రమించిరి. అవిధమున పదు నేడుదినములు గడచినవి. పదు నేడవదినమున యజ్ఞమూర్తియడిగిన కొన్నిప్రశ్నలకు బ్రత్యుత్తర మొసంగ శ్రీభాష్యకారులకు స్ఫురింపకపోయెను. నాటిరాత్రి తమమతమునఁ దిరు వారాధనమున వేంచేసియుండు తేవప్పెరుమాళ్ల (శ్రీవరదరాజుల) సన్నిధిలో దండము

సమర్పించి, ఓ స్వామీ ! అనాదిసిద్ధముగవచ్చుచున్న శ్రీవిశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము నకు దానునికొలమున విచ్ఛేదము సంభవించుటయేగాక దానుడును నొకయద్వైతికి శిష్యుడై యద్వైతమతమందుఁ బ్రవేశింపవలసినదశ సంభవించునాయేమి ? దేవర వారి దివ్యసంకల్పమెట్లున్నదియో ? అని వ్యాకులితాస్త్రకరణులై విన్నవించి విషాద ముతోశయనింపగా, స్వప్నమున దేవాధినాథులు సేవసాయించి, ఓ వివేకచూడా మణీ ! మీరేల యిట్లు వాపోవుచున్నారు ? మీయంతశిష్యుని మీకొనగూర్చుటకై యిట్టిసంఘటనను కల్పించితిని. ఇందులకై వగవశేల ? శ్రీఆశ్రమందార్లుప్రసాదించిన మాయావాదిఖండనమను శ్రీకోశమును, 'ప్రణవోధనుః' అను నుబాతోపనిష ద్వాక్యమును మఱచితిరో ? అని నేడఁదీర్చిరి. అంత మేల్కొని యమందానందకందభిత హృదయారవిందులై అట్టి యంశములనెల్ల జ్ఞాప్తికిఁజెచ్చుకొని అత్యుల్లాసముతో మఱురోజుదయము సంభవనేతెంచి యజ్ఞమూర్తియడిగిన ప్రశ్నముల కన్నిటిని సప్రమాణోపపత్తికముగ ప్రత్యుత్తరములనొంగి తత్వహితపురుషార్థముల నతివిశద ముగ నక్షోభ్యముగ నతిగంభీరమధురోపన్యాసమున వ్యక్తీకరించిరి. అంత నిరుత్త రుడై యజ్ఞమూర్తి లజ్జాసంభ్రమాశ్చర్యానంద పులకితగాత్రుడై 'జితోఽస్మి' అని శ్రీఉడయవరుల తిరువడియందు సాష్టాంగదండవత్ప్రణామము నాచరించెను. అంత వారి నత్యాదరమునఁగ్రుచ్చియైత్తి వారికి పంచసంస్కారముల ననుగ్రహించి వారిప్రార్థనానుసారముగ తమనామధేయమును, శ్రీతేవపెరుమాళ్ల యనుగ్రహము నకుఁ గృతజ్ఞతానూచకముగ వారితిరునామమునుఁజేర్చి 'అరుళాళప్పెరుమాళ్లెమ్మెరు మానార్లు' అని దాస్యనామము ననుగ్రహించి విశేషముగఁగటాక్షించి శిష్యాగ్ర గణ్యునిగా నంగీకరించిరి. ఈ అరుళాళప్పెరుమాళ్లెమ్మెరుమానార్ జీయరులవారు స్వాచార్యులయనుమతిని వేటొకమఠమున తమ నిత్యవాసాదులనేర్పఱచుకొని పరమ రహస్యములనెల్ల వారివద్ద కొలక్షేపముగా నేవించి కృతార్థులైరి. అట్టిసమయమున పశ్చిమదేశమునందుండి కొందఱు శ్రీవైష్ణవులు శ్రీరంగమునకేతెంచి ఎమ్మెరుమానా రులమఠ మెచ్చటనున్నదని యడుగగా ; అచ్చటివారలు ఏఎమ్మెరుమానారులమఠ మనియడిగిరి. ఇచ్చట నిరువురు ఎమ్మెరుమానార్లుగలరో ? అనివారనిన ; అరుళాళప్పెరుమాళ్లెమ్మెరుమానార్లుని మఱియొకరున్నారనిచెప్పిరి. ఈసంగతిని శ్రీదేవ రాజగురువులు గుర్రెఱిగి స్వాచార్యులకే ప్రతిభటుడనయితి నా అని మిక్కిలి అను తాపమునొంది, తత్త్వణమే తమమఠమును మాపుమాపి, శ్రీయతిరాజులవారి పాదపద్మ ములసన్నిధిని నేవఁజేసుకొనుచు వారిమఠమునందే నివసించుచుండిరి.

అరుళాళప్పెరుమాళ్లెమ్మెరుమానార్ - కార్తికై - భరణి.

రామానుజార్య సచ్చివ్యం వేదకాస్తార్థసంపదం ।

చతుర్థాశ్రమ సమ్మన్నం దేవరాజమునిం భజే ॥

కార్తికే భరణీ జాతం యతీంద్రాశ్రిత మాశ్రయే ।

జ్ఞానప్రమేయసారాభి వక్తారం వరదం మునిం ॥

జ్ఞానభక్త్యాత్మవైరాగ్యం రామానుజ పదాశ్రితం ।

పంచమోపాయ సంపన్నం సంయమిన్ద్రం నమామ్యహమ్ ॥

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీఅరుళాళప్పెరుమాళెమ్మెరుమానార్ జీయర్

అ న తి చ్చి న
జ్ఞాన సార ము.

అ వ త రణి క

(అవ) శ్రీఎమ్మెరుమానార్ శ్రీపాదపద్మముల నాశ్రయించి సకలవేదశాస్త్ర తాత్పర్యార్థములను వారాఃతీయగా విని, దివ్యపరిశుద్ధస్వరూపవిజ్ఞానులై, మఱియొక దైవమును గుర్తెఱుంగక, నిత్యకైంకర్యపరులై స్వాచార్యుల సేవించుచుండిన శ్రీఅరుళాళప్పెరుమాళెమ్మెరుమానార్లు తమ పరమకృపచే నీయగ్రవిశేషముల నందఱును గుర్తెఱింగి యుజ్జీవింపవలయునని, సకలవేదవేదాంతశాస్త్రసారాంశములను స్మరింపఁగ నుపామరులగును దెలియునట్లు బ్రావిడభాషయందు ఈప్రబంధమూలముగ నానతిచ్చుచున్నారు. కొబ్బటి దీనికి జ్ఞానసారమని తిరునామము గలిగినది.

త ని య

శురుళార్ కరుణ్ణుల్ తోగైయర్ వేల్ విల్లియిల్ తువళుమ్
మరుళామ్ వినై కెడుంమార్కం పెన్ శ్రే, మటైనాన్లుంశొన్న
పొరుల్ ఇనసారత్తైప్పన్దియిల్ తన్దవక్, పొన్బొళిశేర్
అరుళాళమామునియ మొప్పిక్కల్ గళడై న్దపిన్నే.

మటైనాన్లుం = నాలుగువేదములును, శొన్నపొరుల్ = వచించిన అర్థవిశేషముల, ఇనసారత్తై = జ్ఞానసారాంశములను, పున్దియిల్ = తమ దివ్యహృదయము నుండి (జ్ఞానసారమనుప్రబంధముగ), తన్దవక్ = కరుణచేసొసంగినవారును, పొన్బొళిశేర్ = నిరతిశయ జ్ఞానభక్తివైరాగ్యప్రకాశసంపన్నులునగు, అరుళాళమాముని = అరుళాళప్పెరుమాళెమ్మెరుమానార్లయొక్క, అంపొక్కక్కల్ గళ = సుందరగుచ్ఛమయములగు శ్రీమత్పాదరవిందద్వంద్వమును, అడైన్దపిన్ = ఆశ్రయించిన తమ

1. మరుళామిరుల్ ఆనుపాతాంతరమున, ఇరుల్ = అజ్ఞానమనుచీకటి యని యర్థము.

వాత, శురుళ్ ఆర్ = అల్లకగలిగియుండు, కరుంకుల్ = నల్లని తలవెంట్రుకలుగల,
తోగైయర్ = నెమళ్లవంటి రమణీమణులయొక్క, జేల్ విట్టియిల్ = ఈటివలె
తీక్షణములగు నేత్రములందు, తువళుం = లోబడునట్టి, మరుళ్ ఆమ్ = భ్రమ
గలుగజేయు, వినై = పాపకర్తము, కెడుం = నశించునట్టి, మార్కం = ప్రోవను,
పెల్ ద్రేక్ = పొందితిని.

తా॥ నాలుగువేదముల సారాంశమును జ్ఞానసారమును ప్రబంధరూపముగ
నానతిచ్చిన శ్రీఅరుళాళప్పెరుమాళెప్పెరుమానార్ల (శ్రీజీవరాజమునుల) శ్రీపాద
పద్మముల నాశ్రయించి అందక తైలగు స్త్రీలయందలి యపేక్షవదలునట్టి మార్గమును
బొందితిని.

(అవ.) సకలవేదాంత తాత్పర్యభూమియై సంసారిచేతనుల యుజ్జీవనార్థము
సర్వేశ్వరునిచే బ్రహ్మకౌశింపఁజేయఁబడిన రహస్యత్రయము, సదుపదేశపరంపరా
ప్రాప్తమై మనపూర్వాచార్యుల కల్గితిని పరమధనమైయున్నది. అందు ద్వయము
మంత్రరత్నమై అభ్యర్థితమైయున్నది. అందు పూర్వవాక్యముచే బ్రతిపాదింపఁ
బడు ప్రపత్తి, ఆర్తప్రపత్తియనియు దృప్తప్రపత్తియనియు రెండువిధములుగ
నున్నది. అందలి యార్తప్రపత్తివిశేషమును మొదటిపాశురమున నానతిచ్చుచున్నారు.

* ఊనవుడట్టితై నీ త్తోణ్ కమలై క్కేశ్వనడి
త్తేనుగరు మాళై మిగు శిన్దైయరాయ్ — తానే

పట్టుత్తాల్ విట్టుజ్జనిపోల్ పల్ మల్ ముప్పీముమ్
విట్టుక్కాడే తానరుళుం వీడు.

౨

ఊనం ఉడల్ శిత్తై నీత్తు = మాంసమయమైన శరీరమును చేతనాలను పోగొట్టి,
ఓణ్ కమలై క్కేశ్వక్ అడిత్తేక్ = దేదీప్యమానంబులగు, శ్రీమహాలక్ష్మీనాయకుడగు
శ్రీమన్నారాయణునియొక్క శ్రీమత్పదారవిందములయందలి మధురసమును,
నుగరుం ఆళైమిగుం శిన్దైయరాయ్ = గ్రీవలయనను కుతూహలముచే నుప్పొంగు
చున్న హృదయముగలవారైయుండు ఆర్తప్రపన్నులకు, తానే = స్వయముగ నే,
పట్టుత్తాల్ = పరిపక్వమైనచో, విట్టుంకనిపోల్ = క్రిందపడునట్టిఫలమువలె,
పల్ మల్ = ఇతరవిషయములయం దాశ, అల్ మల్ = విడిచి, వీటుం = ఆ శ్రీపాద
ములయందు పడునట్టి, విట్టుక్కాడే = శరణాగతియే (ప్రపత్తియే), తాక్ =
సర్వేశ్వరుఁడు, అరుళుం = ఆనుగ్రహించు, వీడు = పరమపదము (మోక్షము).

తా॥ శ్రీయఃపతియొక్క పాదారవిందములయందత్యంతప్రావణ్యము గలిగి శరణాగతినిజేసి ఈదేహముతో ఈవిధూతియందుండుట దుస్సహముకొగ సర్వేశ్వరుడు పరమపదము ననుగ్రహించును. శ్రీమణవాళమహామునులు కృపతోజేర్చిన ప్రమాణశ్లోకములు.

సనత్కుమారసంహితాయాం—

యదాపరానన్వయిభిః దుశ్శకస్త్పతిభిర్విసా ।

తేన తత్పురతః పాతః, సాప్రపత్తిస్సదాభవేత్ ॥

(అవ.) పరభక్తి జనించినవారియొక్క విధమును నిరూపించుచున్నారు.

నరగుం శువర్కముం నాణ్ మలరాల్ కోనై

ప్పిరివు పిరియమైయుమాయ్ తురిశ్రయ్

చ్చాదకంపోల్ నాదన్త నడరుళే పార్తిరుత్తల్

కోదిలడియార్ గుణమ్.

3

నరగుం = నరకము, శువర్కముం = స్వర్గము (అనునవి), నాణ్ = ఎల్లప్పుడునుక్రొత్తదియగు (నవనవోన్నేషమగు), మలరాల్ కోనై = పుష్పవాసినీయగు శ్రీమహాలక్ష్మీయొక్క నాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణుని, పిరివుం = విశ్లేషము, పిరియమైయుం ఆయ్ = విశ్లేషభావముననై, తురిశ్రయ్ = ఇతరాపేక్షయను దోషములేక, చాదగంపోల్ = (దప్పిచే నాలుకయొడిసను భూమియందలి జలమును పానముఁజేయక వర్షజలమునే యపేక్షించు) చాతకపక్షివలె, నాదన్తనడు = సర్వేశ్వరునియొక్క, అరుళే = కృపనుమాత్రమే, పార్తిరుత్తల్ = ఎదురుచూచుచు (ప్రతీక్షించుచు) నుండుట, కోదుఇల్ = దోషగంధవిధురులగు, అడియార్ = దాసులయొక్క, కుణం = స్వభావము.

తా॥ సర్వేశ్వరుని విశ్లేషమే నరకము, అతనితోడి సంశ్లేషమే స్వర్గము అను వ్యవస్థకుఁబాత్తులై, చాతకపక్షి యెట్లు వేఱుజలముల కన్నెత్తియొననుఁబాడక వర్షజలమునకై ప్రతీక్షించుచుండునో; అట్లే ఇతరులఁ గన్నెత్తియొనఁబాడక తమకు ప్రాప్తశేషియగు శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యానుగ్రహమునకై నిరీక్షించుచుండుటయే భగవద్భక్తుల స్వభావము.

రా. ఆ. 30 - ౧౮.

యస్త్యయాసహ సస్వర్గో నిరయో యస్త్యయా వినా ।

ఇతి జానన్ పరాం ప్రీతిం గచ్ఛ రాను మయా సహ ॥

ప్రపన్నకృతకోయద్వ త్ప్రపత్తవ్యః కపోతవత్ ।

రత్యురత్యుకయోరతత్ లత్యుం లత్యుణమేతయోః ॥

(అవ.) పరమభక్తి జనించినవారియొక్క స్థితిని ఆనతిచుచున్నారు.

అనై యిడర్ కడిన్దవాభీయజ్జై యమ్బుయత్తాళో

కోనై విడిల్ నీరిఱ్కుదిత్తెఱ్ఱున్ద — మీ ననవే

అక్కై ముడియుమ్బడి పిఱత్త లన్నవన్తాళో

నీక్కనిలా వన్బర్ నిలై.

౭

అనై ఇడర్ కడిన్ద = శ్రీగజేంద్రాభ్యాన్దయొక్క ఆపదను నివర్తింపఁజేసిన, అభీయై = శ్రీసుదర్శనాభ్యాన్దచే భాసించుచున్న, అమ్కై = సుందరమగు శ్రీ హస్తముతో జేజిల్లుచున్న, అమ్బుయత్తాళోకోనై = శ్రీపద్మావతీ జానియగు సర్వేశ్వరుని, విడిల్ = ఎడబాసినయెడల, నీరిల్ = జలమునందుండి, తుదిత్తెఱ్ఱున్ద = ఎగిరి బైటఁబడిన, మీన్ ఎనవే = మత్స్యమువలెనే, అక్కై = శరీరము, ముడియుం బడి = సమాప్తి నొందినట్లు, పిఱత్తల్ = అపకృతముగనుట, అన్నవన్తాళో = ఆసర్వేశ్వరునియొక్క శ్రీపాదములయందు, నీక్కం ఇల్లా అన్బర్ = తైలధారావదవిచ్చిన్న మగు భక్తిగల పరమభాగవతులయొక్క, నిలై = స్వభావము.

తా॥ దుష్టశిక్షణ, శిష్టరక్షణ, ధర్మసంస్థాపనములయందే బద్ధపీఠుండగు నా శ్రీయఃపతి నెడబాసిన సద్భక్తుడు జలోద్భృతంబగు మత్స్యమువలె నిర్ద్వివుండగును. అట్టి విశ్లేషభీరుత్వా ద్యవస్థితి పరమభాగవతులకుగాని కలుగ నేరదు.

రా. అ. ౫౩ - ౩౧.

శ్లో॥ నచ నీతా త్వయా హీనా నచాహమపి రాఘవ ।

మహూర్త మపి జీవావో జలాన్తత్సృ వివోద్భృతౌ ॥

(అవ.) క్రింది మూడుపాశురములచే ద్వయమందలి పూర్వవాక్యముచే ప్రతిపాదింపఁబడు ప్రపత్తియొక్క ముఖ్యస్వరూపమును, ఆరాధికారియొక్క పరభక్తి పరమభక్త్యాద్యవస్థలనున్ను ఆనతిచ్చిరి. ఇంక నుత్తరవాక్యముచే ప్రతిపాదింపఁబడు క్రొంకర్యముయొక్క లక్షణమునుగుర్తెఱిగి ప్రయోజనాంతర సంబంధమును వదలి స్వరూపానురూపవిషయమందు నిష్కలవారియొక్క వైభవమును గృహజేయఁచున్నారు.

మన్ద్రోన్దై యెన్దై దే మాదవను క్కాప్పెయలే

ఉన్ద్రోదిదువె న్దుళన్దెళిన్దు — పెన్ద్రో

పెరుమ్బేర్ శ్రీ మేలుళదో పేటెన్బిరుప్పార్
అరుమ్బేలు వానత్తవర్కు.

౪

మర్ శ్రీ = ఇతరవిషయలాభములందు, ఎణ్ణాదే = మనస్సును పోనీయక,
హుదవనుక్కు = శ్రీయఃపతికి, ఆళ్ శెయలే = కైంకర్యముచేయుటయే, ఉదోదు
ఇదుఎన్బు = స్వరూపానుదూపకైంకర్యము అని, ఉళ్ళం తెల్లిన్బు = హృదయమును నిర్మల
మొనర్చుకొని (పదిలపఱచుకొని), పెర్ శ్రీ = తానుపొందిన, పెదం పేర్ శ్రీ =
గొప్పలాభముకంటెను, మేల్ = పైఁబడిన, పేలు = పురుషార్థము, ఉళ్ళదో =
కలదాకి, ఎన్బు = అని, ఇరుప్పార్ = ధైర్యస్థైర్యములు గలిగియుండువారలు,
వానత్తవర్కు = పరమపదమునందుండు నిత్యనూరులకును, అరుం = దుర్లభముగు,
పేలు = పురుషార్థస్వరూపులు.

తా॥ ఇతరాపేక్షలేక శ్రీయఃపతియొక్క నిత్యనిరవద్య కైంకర్యమే సర్వో
త్తమపురుషార్థము. దీనికిపైన నేదియునులేదు అని దృఢాధ్యవసాయముతోనుండు
మహనీయులు పరమపదమునందలి నిత్యనూరులకును అరుదైన పురుషార్థమువంటివా
రగుదురు

శ్రీకాస్త్రీ—యే బ్రహ్మకా భగవద్దాస్య భోగైకనిరతా స్సదా ।

తే ప్రియాతిథయః పోక్తాః శ్రీవైకుంఠనివాసినామ్ ॥

(అవ.) పూర్వవాక్యముచేఁ బ్రతిపాదింపఁబడిన సిద్ధోపాయవరణము, ఇత
రోపాయ పరిత్యాగాంగమగుటచే దానిని చరమశ్లోకముచేఁ దెలిసికొని ఉపాయ
మాపప్రపృత్తులందు సంబంధమునువదలి స్వరూపానుదూపముగ వానియందు భార
ముంచినవారియొక్క యనుష్ఠాననిష్ఠాక్రమముల ననుగ్రహించుచున్నారు.

తీర్త ముయన్బాడువదుం శెయ్ దవజ్గళ్ శెయ్ వనవుం
పార్తనై ముక్ కాత్తపిరాళ్ పార్వడన్బుక్ — శీర్తువరై
మన్న నడియోమెన్నుం వాళ్ళు నమ క్కీన్దదట్టి
ఎన్నకుటై వేణు మిని.

౫

ముయన్బు తీర్త ఆడువదుం = అతిశ్రద్ధాభక్తులతో గంగాకాశేరీ మొదలగు
పుణ్యనదీతీర్థములన్నానముఁ జేయుటయు, శెయ్ తవంగళ్ శెయ్ వనవుం = చేయఁదగిన
జపతపోహోమాదులఁ జేయుటయును, ముక్ పార్తనై కాత్తపిరాళ్ = పూర్వకాల
మున (అస్థాన స్నేహకౌరుణ్య భర్తృభర్తృధియాకులుడై ప్రపన్నుఁడగు) పార్థుని గంఠ

క్షీంచుటకై తద్వ్యాజమున నెల్లఱ నుజ్జీవింపఁజేయుటకై గీతోపదేశముఁజేసి, అందు కడపట పరమరహస్యంబగు చరమశ్లోక మొనరిచ్చిన పరమోపకారకుడగు శ్రీగీతా చార్యుఁడు, పార్వతకౌముదం = తనను రక్షించుటకు ముందే కావలసియుండును, శీర్తువరైమన్నం = జ్ఞాఘృతమంబగు ద్వారకాపురి కధిపతియగు సుర్యేశ్వరునకు, అడియోం ఎన్నుం వాఱ్ఱు = దాసభూతులము మేము ఆను అధ్యవసాయముఁగలిగి యుండుటయను మహాభ్యుదయమును, నమస్కు = మనలకు, ఈందఱ్ఱిం = కృపఁ జేసిన పిమ్మట, ఇది = ఇకమీద, ఎన్నతులై = ఏమిఁకొఱత, వేణుం = కలుగును ? (ఏకొఱతయును లేదని భావము).

తా॥ పరమప్రపన్నుడగు పార్థునిసంరక్షించుటకై పరమగుహ్యార్థంబగు చరమ శ్లోకము ననుగ్రహించిన శ్రీగీతాచార్యుని (శ్రీకృష్ణుని) నిర్దేశముక నిరవధిక దివ్యకృపా కటాక్షమునకుఁ బాత్రులుగాక పూర్వమే మనము సకల పుణ్యకార్యములఁ జేయవలసి యుండును. పరమరమణీయ ద్వారకానగరాధినాయకుడగు నాశ్రీయఃపతి మనలను కటాక్షించిన పిమ్మట మన కేకొఱతయును లేదు.

శ్రీవిష్ణుధర్మ-తావద్గచ్ఛేత్తు తీర్థాని సరితశ్చ సరాంశిచ ।

యావన్నాభూచ్చ భూపాల విష్ణుభక్తి పరంమనః ॥

ఇతిహాససముచ్చయే = కిం తస్య దానైః కింతీర్థైః కింతపోభిః కిమధ్వైః రై ।

యో నిత్యం ధ్యాయతే దేవం నారాయణమనన్యధీః ॥

(ఆవ.) భగవద్దాస్య సుధారసానుభవరసికులు, బ్రహ్మపదమునైనను అపేక్షింపరు. “సుందారమకరందమాధుర్యమునఁ జేలు మధుపంబుపోవు నే మదనములకు” అట్టి పరమభాగవతోత్తముల గభీరహృదయాల్లవముల విరించాది నిరంకుశ విభూత్యాదులు కలతనొందింప నేరవు అని యానతిచ్చుచున్నారు.

పుణ్డరీకై క్షేశ్వనడియార్, అప్పుమిశైయోక

అణ్డమొరుపొదుళా వాదరియార్, మణ్డి

మలజ్జవొరుమియా పురణ్డ మాత్తిరత్తాల్, ఆర్తు

క్కలజ్జిదుమో మున్నీర్క్కడల్.

౨

పుణ్డరీకై క్షేశ్వక అడియార్ = పుండరీకనివాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మికి వల్లభుడగు శ్రీమన్నారాయణునికి దాసులగు మహాభాగులు, అప్పుమిశైయోక = ఆ పురుషోత్తముని శ్రీమన్నాభికమలమునం దుద్భవించి సకల లోకములకు నధిపతియ.

చతుర్ముఖబ్రహ్మయొక్క, అణ్డం = అండాధిపత్యమును సైతము, ఒరుపారుళా = ఒకవస్తువుగ, అదరియార్ = అదరింపరు. (శ్రీమన్నారాయణ పదామ్భాజ సమాశ్రయణకాలులు, నిరంకుశ విరించాది విధూతులసైతము తృణీకరింతురని భావము). (అట్టి మహాదైశ్వర్యము వీరిహృదయును చలింపజేయదోయనిన) ఒరుమీన్ = ఒక మత్స్యము, మణ్ణిమలజ్ఞ = మహాబలపరాక్రమముతోఁ జలించునట్లు, పురణ్ణమాత్తిరత్తార్ = పార్లినంతమాత్రమున, అర్తు = శబ్దించుచు, మున్నీర్ = వీటిజలము, ఊటజలము, వన్నజలము అను జలత్రయములచేఁ బరిపూర్ణంబగు, కడల్ = మహాసముద్రము, కలజ్జి ఇనుమో = కలతఁజెందునా? (కొంచెమైనను చలింపదని భావము.)

తా॥ ఒక గొప్పమత్స్యము మహాబలపరాక్రమ సంపన్నమై పార్లినంతమాత్రమున నెట్లు గభీరంబగు మహర్ణవము కొంచెమైనను చలింపదో; అట్లే బ్రహ్మగణాధిపత్యాదైశ్వర్యములు భగవద్భక్తుల గభీరహృదయములఁ గలచ నేరవు. ఎట్టి మహాదైశ్వర్యమునైనను భగవద్భక్తులు తృణీకరింతురనిభావము.

బ్రహ్మాండ మండలీమాత్రం కిం లోభాయ మనస్వినః ।

శఫరీ సుఫరీతేనాభేః తుభతా నైవ బాయతే ॥

భాగవతే ౧౦-౨౦-౧౫-

గిరయో వన్న ధారాభిః హన్యమానానవిన్యధుః ।

అభిభూయమానా వ్యసనైః, యథాఽధోక్షజచేతసః ॥

(అవ) అతిమోహనాకౌరుండగు సర్వేశ్వరుని దివ్యమంగళసౌందర్యమునంద తివ్యామోహముఁ గలవారలై వాని నిరంతర కైంకర్యరసానుభవమున మునిగినవారలు అన్యవిషయముల నాదరింపరని యానతిచ్చుచున్నారు.

తోళార్ శుడర్ తిగిరి శజ్జుడైయ శున్దరనుక్కు

అళానార్ మల్లొన్న్తి లన్పు శేయ్యార్, మీళా

ప్పొరువరియ విణ్ణాట్టిల్ పోగం నుగర్వార్కు,

నరగన్తో విన్దిరన్త్ర నాడు.

2

శుడర్ తిగిరి శజ్జు ఉడైయ = బాజ్వల్యమానంబగు శ్రీసుదర్శనాభ్యుద్గమ శ్రీపాంచజన్యాభ్యుద్గమ తిరువాభరణములుగ ధరించుచుండు, తోళార్ ఆర్ = దివ్యహస్తాబ్జములచే నలంకృతుండగు, శున్దరనుక్కు = దివ్యమంగళసుందర స్వరూపుడగు సర్వేశ్వరునికి, అళానార్ = శేషభూతులగువారు, మల్లొన్న్తిల్ = మఱి

యొక విషయమున అన్భుశ్యార్ = పీతి నుంచరు, (స్వర్గాదిభోగముల యందును నశేషపడరోయనిన;) మీళా = పునరావృత్తిలేనిదై, పొరువు అత్యయ = అసమాభ్యధిక రహితంబగు, విజ్ నాట్టిల్ = పరమపదమునందలి, పోగం = నుభాను భవమును, సుగర్వాక్కు = అనుభవింపనిచ్చగలవారలకు, ఇన్విరక్ తన్నాడు = ఇంద్రునకు భోగస్థానమై సుఖైకతానంబగు స్వర్గలోకమునైతము, నరగు అన్తో = నరకప్రాయమే అగునుగదా !.

తా॥ భగవద్భక్తులు, పునరావృత్తిరహిత నిస్సమాభ్యధిక పరమపదనుభాను భవమును పరమపురుషార్థమునం దశేషగలిగియుండువారుగాన, వారలకు దేవేంద్రాది భోగస్థానములగు స్వర్గాదులునైతము నరకతుల్యములే యగును.

బ్రహ్మణ్ణపురాణే:—

తత్త్వం ప్రాప్తకామాదే విష్ణోస్తేషాం మహాత్మనాం ।

భోగాః పురస్కరాదీనాం తే సర్వే నిరయోపమాః ॥

(అవ.) అత్యంతభక్తియుక్తులగువారు తనకేదేని యొక యత్యల్పమైన కైంకర్యము నొనరించినను, సర్వేశ్వరుఁడు దానిని శిరసావహించి వారల నత్యంతాదరమున స్వీకరించును అని చెప్పుచున్నారు.

ముద్లో మిప్పు వనమెల్లా ముణ్ణ ముగిల్ వణ్ణ్
కల్లోత్తై తుఱ్ఱాయ్ శేర్ కల్లలన్బి, మల్లోమ్మొక్కత్తై
యిచ్చియావన్బర్ తనక్కెజ్జనే శెయ్దిడినుమ్
ఉచ్చియాల్లెఱ్ఱు ముగన్దు.

౮

ముద్లో = పూర్ణముగ, పువనమెల్లామ్ = లోకములన్నిటిని, ఉణ్ణ = ప్రళయపతనమయమున స్వగర్భమునందుంచుకొని కొపాడిన, ముగిల్ వణ్ణ్ = నీల మేఘ నిభనిర్మల మంగళవర్ణుఁడగు సర్వేశ్వరునియొక్క, కల్లోత్తై తుఱ్ఱాయ్ శేర్ = చిగిరించియుండు తిరుత్తుఱ్ఱాయి (తులసి)చే నలంకృతములగు, కల్లల్ అన్బి = శ్రీ పాదములనుఁగాక, మల్లోమ్మొక్కత్తై = వేటొకవస్తువును, ఇచ్చియా = ఇచ్చయింప నటువంటి, అన్బర్ = దాసులు, తనక్కు = అసర్వేశ్వరునికి, ఎజ్జనే శెయ్దిడునుం = క్రమముగనో అక్రమముగనో యెదోయొక కైంకర్యమునుఁ జేసినను, ఉగన్దు = సంతోషించి, ఉచ్చియాల్ = శిరస్సుతో, ఏఱ్ఱుం = స్వీకరించును.

తా॥ నిఖిలజగద్రక్షకుఁడగు నాశ్రయఃపతి పాదారవిందములయందు దప్ప, నిత్యా-118

ఇతరములయం దాపేక్షలేనిభక్తులు అసర్వేశ్వరునికి నేడేని కైంకర్యమును సక్రమముగనో, అక్రమముగనో చేసినను, మిగుల సంతోషముతో శిరసావహించును.

భార:—మో-౧౩౧=

యాః క్రియా స్సంప్రయుక్తైః న్యుశేకౌన్తగతబుద్ధిభిః ।

తాః సర్వాః శిరసా దేవః ప్రతిగృహ్లాతి వైస్వయమ్ ॥

(అవ.) సర్వేశ్వరుఁడు పరమపదమునకంటెను ప్రయోజనాంతరవ్యావృత్తులగు మహాప్రపన్నుల హృదయారవిందములయందధికౌశలపడునని యానతిచ్చుచున్నారు.

ఆశిలరుళా లనైత్తులగు జ్ఞాత్తలిక్కుం

వాశమలరాళ్ మణవాళక్, — తేశుపాలి

విణ్ణాట్టిల్ శాల విరుమ్బుమే, వేటొన్టై

యెణ్ణాదార్ నెళ్లత్తిరుప్ప.

౯

అశు ఇల్ అరుళాల్ = దోషములేని తన దివ్యకృపచేత, అనైత్తు ఉలగుం = సమస్తతోకములను, కౌత్తు అలిక్కుం = అనిష్టముల నివర్తింపఁజేసి, రక్షించి, సకలాభీష్టముల నిప్పించునట్టి, వాశమ్ మలరాళ్ మణవాళక్ = దివ్యపరిమళమిళిత దివ్యవికచారవిందమున నిత్యనివాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మికి నాయకుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడు, వేటొన్టై ఎణ్ణాదార్ = వేటొక ప్రయోజనమును మనసాస్పరింపనటువంటి పరమభాగవతోత్తములయొక్క, నెళ్లత్తు = హృదయారవిందమందు, ఇరుప్ప = నివసించుటను, తేశుపాలి విణ్ నాట్టిల్ = స్వయంప్రకాశులగు నిత్యముత్తులతోగూడి కోటిసూర్య ప్రకాశమైయుండు పరమపదమున కంటెను, శాల = విశేషముగ, విరుమ్బుమ్ = ప్రీతిఁజేయును.

తా॥ సకల చేతనలకును, సర్వానిష్టనివృత్తిపూర్వక సకలాభీష్టప్రదాయకుఁడగు శ్రియఃపతి, పరమపదమునం దుండుటకంటెను, ప్రయోజనాంతరాపేక్షావిరహితులగు పరమప్రపన్నుల హృదయారవిందములయందు నివసించుటకు మిగుల యాశపడును.

యేననన్యమనసశ్శుద్ధాః యేదాన్తైకమనోరథాః ।

తేషాం మే హృదయం విష్ణోః వైకుంఠా త్పరమం పదమ్ ॥

(అవ.) భగవచ్చరణారవిందద్వంద్వమునందు భక్తిలేని వారిహృదయములయందు శుద్ధకంఠపై నుండునట్లు శ్రియఃపతి యతి విషాదముతో నుండునని చెప్పుచున్నారు.

నాభు ముల్మగై నలిగిష్ట వాళరక్క
తోభు ముడియుం తుణిత్తవన్తక్ — తాళిల్,
పొరుద్దా రుళ్ళత్తిల్ పూమడన్దై కేళ్ళ నిరుద్దాలుమ్

ముళ్ళేలిరుప్ప.

౧౦

నాభుం = ఎల్లప్పుడును, ఉల్మగై = లోకములోనుండువారిని, నలిగిష్ట = శ్రమపఱచుచున్న, వాళ్ = అంపముగల, అరక్క = రావణునియొక్క, తోభుం = ఇరువదిభుజములను, ముడియుం = పదితలలను, తుణిత్తవన్తక్ = ఛేదించిన శ్రీరామునియొక్క, తాళిల్ = శ్రీమత్పాదార విందములయందు, పొరుద్దా దార్ = ప్రావణ్యములేనివారియొక్క, ఉళ్ళత్తిల్ = హృదయమునందు, పూమడన్దై కేళ్ళక్ = కమలవాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మీకి వల్లభుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు, ఇరుద్దాలుం ఉన్నప్పటికిని, ముళ్ళేలిల్ ఇరుప్ప = ముండకంపమీదనున్నట్లు అతి విహ్వలచిత్తుడైయుండును.

తా॥ సదాలోక కంటకుడైయుండిన రావణుని సుహరించిన స్వామియొక్క పాదారవిందములయందు భక్తివిక్వాసములు లేనివారల హృదయమునందు శ్రీయః పతి యతివ్యసనముతో నుండును.

బ్రహ్మపురాణః—

భగచ్చరణద్వందే భక్తిశ్యమం నవిద్యతే ।

తేషాం హృదిస్థితో దేవః కట్టకాగ్ర ఇవ స్థితః ॥

(అవ.) భగవద్భక్తులు ప్రయతాత్ములై యణుమాత్ర మేదేని సమర్పించినను సర్వశ్యరుడు పరమప్రీతితో దానిని కొండంతగానెంచి స్వీకరించి మహానందమును పొందునని వర్ణించుచున్నారు.

తక్ పొన్నడి యన్ది మల్ హొన్దిల్ తామ్మిశేయ్య

అన్బరుగన్దిట్ట దణువెనినుమ్, పొకపిఱ్ఱుమ్

మేరువాయ్ కొళ్ళుం విరైయార్ దుత్తాయలజ్జల్,

మారిమా కొణ్ణల్ నిగర్మాల్.

౧౧

విరై ఆర్ తుత్తాయ్ అలజ్జల్ = దివ్యసుగంధబంధురమగు తిరుత్తుత్తాయ్ (తులసి) మాలికను ధరించియుండు, మారిమాకొణ్ణల్ నిగర్ = వర్షాకాలమునందలి

గొప్పవారివాహతో సమానమగునున్నగ్గసువర్ణముగల, మాల్ = శ్రీమన్నారాయణుడు, తక్ పొక్ అడి అన్తి = తనరమ్యమైన శ్రీమత్పాదారవిందములదప్ప, మల్ బొన్తిల్ = జేటొక ప్రయోజనమందును, తాల్ పు శెయ్యా = ప్రావణ్యముచే దలయొగ్గని, అన్బర్ = ప్రేమముగల భక్తులు, ఉగన్దు = సంప్రీతిమెయి, ఇట్టదు = సమర్పించినది, అణు ఎనినుం = అణువైనను, పొక్ పిఱ్ఱుం = బంగారు మయుముగ ప్రకాశించుచుండు, మేరువాయ్ = మహామేరువుగ, కొళ్ళుం = అంగీకరించును.

తా॥ సీలమేఘ స్నిగ్ధముగ్ధమూర్తియగు శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యపాదారవిందములయందుఁ దప్ప, తదితరములం దాసక్తిలేని నిరతిశయప్రీతితరంగితులగు భక్తులు ప్రీతిమెయి చేడని యణుమాత్రము సమర్పించినను దానిని హిరణ్మయమైన మహామేరువుగ నాశ్రియఃపతి స్వీకరించుచున్నాఁడు.

పొష్కరసంహితాయాం:—

భక్తైరణ్యపుష్పపానీతం ప్రేష్టాభూశ్యవమే భజేత్ ।
భూర్యప్యభక్తోపహృతం నమే తోషాయ కల్పతే ॥
భ-గీ-౯-౨౬-పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం, యోమేభక్త్యా ప్రయచ్ఛతి ।
తదహం భక్త్యుపహృతం అశ్నామిప్రయతాత్మనః ॥

భార-ఉద్యో-౬౯-౧౩-అన్యత్పూర్ణాదపాంకుంభాదన్యత్పదావశేజనాత్ ।
అన్యత్కుశల సంప్రక్నాత్ న చేచ్ఛతి జనార్దనః ॥

(అవ.) అన్యమనస్కులగువారు మహానిత్యపమును సమర్పించినను శ్రియఃపతి అంగీకరింపఁ దనుచున్నాఁడు.

మాతాయై షైస్త మరుదమట త్రవహ్న్యైస్త
శేతారరవిస్త చేవడియై, — వేతాగ
వుళ్ళాదా రొణ్ణడియై యీన్దిడినుమ్, తానుగన్దు
కొళ్ళాక మలర్ మడన్దైక్కోక్.

౧౨

మాతాయై షైస్త మరుదం అట = తనకుశత్రువులై, ఒకటితో నొకటి చేరి యుండు మడ్డిచెట్ల జంటయైనిలచియున్న యమకార్జునులు విడిగి పడునట్లు, త్రవహ్న్యైస్త = దోగాఁడుచుఁ జనిన, జగన్తోహనాకొరుడగు శ్రీబాంకృష్ణుని, శేటు ఆర్ ఆరవిస్తం శే అడియై = గ్వవికాసాధాయకంబగు దివ్యపంకముతోఁ బూర్ణమై ప్రకాశించు మున్న తామరపుష్పమునుబోలియుండు ఎఱ్ఱని శ్రీపాదములకు, వేతాగ ఉళ్ళాదార్ =

తమకుఁ బరమప్రయోజనముగా తలపనివారలు, ఒకనిదియై ఈర్ష్యదీనుం = పరమ
క్లాఘ్యములగు ననర్హనిధిని తేజముల సమర్పించినను, మలర్ మదనై కోక్ = కమల
వాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మీకి నాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడు, తాకఁగన్దు =
తానుసంతోషించి, కొల్లాక్ = వాటిని స్వీకరింపడు.

తా! కంనునిచేఁ బ్రేరితులై ఎగ్గుచేయుటకు సమయప్రతీక్షులై, ఒకటితో
నొకటిచేరియుండు మద్దిచెట్ల (అర్జునవృక్షముల) జంటగా పెరిగియున్న యమశార్జును
లనుఁ బరిమార్చుటకై సమయమువేచియుండిన అలీలామానుషవిగ్రహుఁడు తన
తల్లిచే కోలునకుఁ గట్టబడినవాడై, యిదే సమయమని యాకోలునీడ్చుకొనుచు,
దోగాడుచు, గబగబనేతెంచి యాయర్జునవృక్షముల మధ్యదూరి స్వగమనమునకు
బ్రతిబంధకములగువాటిని త్రుటిమాత్రమున కూకటివేరులతోగూడ పెల్లగిలిధూమిపై
పెళపెళారావములతో విరిగిపడునట్లుచేసిన, యాయాశ్చర్యగుణచేష్టితుఁడును జగన్తో
హనాకురుడగు శ్రీబాలకృష్ణుని కమనీయ కోమలి పంకేరుహ సన్నిభములగు శ్రీమ
త్పాదములయందు ప్రావణ్యములేని ద్విపాత్పశువులు మహానిధి నితేజముల సమర్పించి
నను శ్రియఃపతి వాటి నంగీకరింపడు.

పృథివీం రత్నసంపూర్ణాం యః కృష్ణాయ ప్రయచ్ఛతి ।
తస్యైవ్యవ్యమనస్కుస్య సులభోన జనార్దనః ॥

(అవ.) సర్వము భగవదాత్మకమను అధ్యవసాయపరిపూర్ణులగు నారాయణ
పరాయణులకును, తదితరులకును సంబంధమేమాత్రముండదు అని యానతిచ్చు
చున్నారు.

పండే యుయిరనైత్తుం పజ్జయత్తాళ్ నాయగత్కే
తొణ్ణామెన తెలిన్ద తూయ్మనత్తర్కు —ఉణ్ణో ?
పలకల్ ముం తమ్మడమ్మై పార్తబిమానిక్కుమ్
ఉలగ త్తవరో డుఱవు.

౧౩

పణ్డే = అనాదిసిద్ధముగ, ఉయిర్ అనైత్తుం = జీవాత్మవర్గమంతయును,
పజ్జయత్తాళ్ నాయకఱ్కు = పంకజనివాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మీకి నాయకుడగు నా
పురుషోత్తమునకు, తొణ్ణామెన ఎన = (మనము) దాసభూతులము, అని, తెలిన్ద =
వివేకముగల, తూయ్మనత్తర్కు = పరిశుద్ధాత్ములగు శ్రీమన్నారాయణ పరాయ
ణులగు పరమభాగవతోత్తములకు, పలకల్ ముం = నానావిధములగు కాస్త్రముల
సాధికరించియు, తమ్ ఉడమ్మైపార్తు = వర్ణాశ్రమధర్మములకన్నిటిని భోగములకును

నాశ్రయమైయుండు తమశరీరమును, చూచుకొని, అభిమానిక్కుం = అహంకరించు నట్టి, ఉలగత్తు ఆవరోడు = లోకములోని సంసారిచేతనులతో, ఉరవు = సంబంధము, ఉట్టో = కలదో? (లేదని భావము).

తా॥ సకలాత్మలును శ్రీయఃపతికి దాసభూతులనెడు నిఖిలవేదాంత సారత మార్థవిజ్ఞాన పరిపూర్ణులై, పరమపరిశుద్ధమనస్కులగు శ్రీమన్నారాయణ పరాయణులగు పరమభాగవతోత్తములకు, సకలకాస్త్రములనుఁ జదివియు వర్ణాశ్రమోద్యాయ తనంబగు దేహములఁ జూచుకొని గర్వించునట్టి సంసారిచేతనులతో సంబంధముండునా? విష్ణుకింకరులకును, ఇంద్రియకింకరులకును సంబంధము ఉండదు, అని భావము.

విల్లిపుత్తూర్ పగవర్ వార్తై =

విష్ణుదాసా వయం యూయం బ్రహ్మణా వర్ణధర్మిణః ।

అస్తాకందాసవృత్తీనాం యుష్మాకం నాస్తి సంగతిః ॥

నాస్తిసంగతిరస్తాకం యుష్మాకంచ పరస్పరమ్ ।

వయంతు కింకరా విష్ణోః యూయమింద్రియ కింకరాః ॥

అద్యప్రభృతిహేలోకాః యూయంయూయం వయంవయమ్ ।

అగ్ధకౌమపరాయూయం - నారాయణపరా వయం ॥

అవిద్యః ప్రాకృతః ప్రోక్తః వైద్యో వైష్ణవ ఉచ్యతే ।

అవిద్యన నకేనాపి వైద్యః కించిత్ సమాచరేత్ ॥

(అవ.) దేహత్తజ్ఞానకార్యమగు వర్ణవిభేదముచే నేమిఫలము? సర్వాత్మలకును శ్రీమన్నారాయణ పదద్వంద్వమే శరణమని యానతిచ్చుచున్నారు.

పూదబ్బళైన్దుం పొరున్దుడలినా త్పిఱన్దు

కాదబ్బళో నాన్దికొడుం శబ్దదమామ్, — పేదబ్బళో

ణ్డెన్నపయక్ పెఱువరై వ్వుయిర్కు మిన్దిరై కో

తన్నడియే కాణుం శరణ్.

౧౪

పూదంగళో వన్దుం = పృథివి, ఆప్సు, తేజస్సు, నాయువు, ఆకాశము అను పంచభూతములను, పొరున్దు = కూడిన, ఉడలినాల్ = శరీరముచే, పిఱన్దు = ఏఱుడిన, కాదబ్బళో నాన్దికొడుం = బ్రహ్మాదిచతుర్విధజాతులతో, శబ్దదమామ్ = సంగతముగునట్టి, పేదంకొండు = తారతమ్యముంచుకొని, ఎన్నపయక్ = ఏమిప్రయోజనమును, పెఱువరై = పొందెదరు (ఏమియు ప్రయోజనము లేదు), ఎవ్వుయిర్కుం =

సకలాత్మలకును, ఇద్విరైకోకా తన్నడియే = శ్రీయఃపతియొక్క శ్రీపాదములే, శరణ్ = స్వరూపానురూపమైన యుపాయముని, కాణుమ్ = తెలిసికొనుడు.

తా॥ పాంచభౌతిక పరిపాకరూపముగు బ్రహ్మజాదిదేహములుతో జాతిభేద ముంచుకొన్నంగున నేమిప్రయోజనమున్నది? సకలాత్మలకును ఆశ్రీయఃపతియొక్క శ్రీపాదములే ఉపాయములు (రక్షణములు).

పరమైకాన్తిధర్మే ।

దేహత్వజ్ఞానకాశ్యణ నిర్ణభేదేన కిం ఫలం ।

గతి స్సర్వాత్మనాం శ్రీమన్నారాయణ పదద్వయమ్ ॥

(అవ.) సముద్రమునంగుఁ బ్రవేశించిన నదుల నామరూపములు మారునట్లు శ్రీయఃపతి పాదారవిందముల నాశ్రయించిన వారికిని గ్రామకులాది నామములన్నియు మారునను చున్నాడు.

కుడియుం కులముమెల్లాం కోకనగై క్కేళ్వక
అడియార్క్ వనడియే యాగుం, పడియిక్ మేల్
నీర్ కొల్లువు మాటుగళిక్ పేరుం నిఱముమెల్లామ్
ఆర్ కలియైచ్చేర్న్దిడ మాయ్ న్దన్ గు.

౧౫

పడియిక్ మేల్ = భూమిమీద, నీర్ కొల్లువుం = జలసమృద్ధిగల, అటు గళిక్ = నదులయొక్క, పేరుంనిఱముం = నామరూపములు, ఎల్లాం = ఇతరములైన వన్నియును, ఆర్ కలియై = సముద్రములో, శేర్న్దిడ = చేరినమాత్రముచే, మాయ్ న్దన్ గు = మారిపోవునట్లు, కుడియుం కులముం ఎల్లాం = గ్రామచరణమాత్రకుల గోత్రాదులన్నియును, కోకనగై క్కేళ్వక = కమలవాసినీయగు శ్రీమహాలక్ష్మీకి నాయకుఁ డగు శ్రీమన్నారాయణునియొక్క, అడియార్క్ = నానులకు, అవక్ అడియేఅగుం = ఆశ్రీయఃపతి పాదారవిందముల సంబంధముఁ గొనియే నిరూపింపఁబడునవిగానగును.

తా॥ సముద్రమునందు కలిసిన పెంటనే సర్వవదులయొక్క నామరూపము లన్నియు మరిగినట్లు శ్రీయఃపతి పాదారవిందముల నాశ్రయించిన భగవద్భక్తులకు, గ్రామకులాదులచే గలిగిన నామరూపములన్నియును మారిపోయి, భగత్పాదారవింద సంబంధముఁ గొనియే దాస్యనామాదులు సిద్ధించుచున్నవి.

పరమైకాన్తిధర్మే =

ఏకాన్తి వ్యపదేష్టయ్యో నైవగ్రామకులాదిభిః ।

విష్ణునా వ్యపదేష్ట వ్యస్తస్య సర్వం సేవసా ॥

నద్యాస్తస్యైవ నామాని ప్రవిష్టయా యథార్థవమ్ ।

సర్వాత్తనా ప్రపన్నస్య విష్ణుమేకాంతి నస్తథా ॥

(అవ.) భగవద్దాస్యమే ఆత్మలకంతరంగ నిరూపక మనుచున్నారు.

తేవర్ మనిశర్ తిరియక్కు త్తావరమాయ్

యావైయు మిల్లై నిలగుచూయిర్, పూవిఁమిశై

ఆరణజ్జిఁ కేళ్వ నమల నటివే వడివాయ్

నారణన్తాళ్క్కు యడిమైనాఁ.

౧౬

ఇలగుం ఉయిర్ = ప్రకాశించుచున్న ఆత్మనస్తువు, తేవర్ మనిశర్ తిరియక్కు తావరంతం = దేశతలు మనుష్యులు తిర్యక్కులు స్థావరములునగు, యావైయుం = మున్నగునవియన్నియును, ఆల్లఁ = తాగు, పూవిఁమిశై ఆరణజ్జిఁ = తామరపువ్వుము మీద నివసించు శ్రీమహాలక్ష్మియొక్క, కేళ్వఁ = నాయకుడై, ఆమలఁ = పరి శుద్ధుడై, ఆటివే వడివుంతం = జ్ఞానమే స్వరూపముగ గలవాడగు, నారణఁ = శ్రీమన్నారాయణునియొక్క, తాళ్క్కు = శ్రీమత్పాదారవిందములకే, నాఁ = నేను, అడిమై = దాసభూతుడును.

తా॥ ఈయాత్మనస్తువు గురవరతిర్యక్ స్థావరములలో నేదియునుగాదు. ఇఁక నిర్మలజ్ఞానానందస్వరూపుఁడగు శ్రీమన్నారాయణునికి దాసభూతము.

నాహం జీవో నమర్యోవా నతిర్యక్ స్థానరోఽపివా ।

జ్ఞానానస్త మయస్త్వాత్తా శేషోహి పరమాత్మనః ॥

(నాహంవిప్రో) నచ నరపతిర్నాపివైశ్యోన కూద్రః

నోవాఽర్జీనచ గృహపతిః నోఽవస్థాఽతిర్వా ।

కింతు కీమద్భువన భవన స్థిత్యపార్థైకహేతోః

లక్ష్మీభర్తృర్నరహరితనోః దాసదాసగ్య దాసుః ॥

(అవ.) స్వస్వరూపజ్ఞానపూర్ణులగు మహాత్ములు ద్వంద్వాతీతులగుదురు.

ఒన్మిదుగ విణ్ణవర్తోఁ కెల్వ మొత్తీన్మిదుగ

ఎన్మ మిఱవా దిరున్మిగుగ, ఇన్మ

యిఱక్క క్కలిప్పం కవర్వు, మివత్తాల్

విఱక్కుమో తగ్గ్ నైలిన్మవిఁ.

౧౭

తత్తత్తేలిష్టపిక్ = తానిట్టివాడని గుర్రెఱిగిన పిమ్మట (స్వస్వరూపజ్ఞానము గలిగిన తరువాత), విల్లవర్ కోక్ = దేవతల కథినాయకుడైన, ఇంద్రునియొక్క, శైల్యం = మహాదైశ్వర్యము, ఒన్టిడుగ = తనకుతా నేపట్టి చేరినచేరుగాక (లేక), ఒట్టిన్టిడుగ = తన్నువిడచిపోయిన పోవునుగాక, ఎత్తుం ఇఱవాదు ఇరున్డుఇడగ = ఎల్లప్పుడును జరామరణరాహిత్యాదులు సిద్ధించునుగాక (లేక), ఇన్టేఇఱక్క = ఈరోజే (ఇప్పుడే) మరణాదులు సిద్ధించుగాక, ఇవత్తాల్ = వీటివలనఁగలుగు, కలిప్పుం కవర్వుం = సంతోషముగాని దుఃఖముగాని, పిఱక్కుమో = (అత్తస్వరూపమును సాక్షాత్కరించుకొనిన విజ్ఞానికి) సంభవించునా? సంభవింపవు.

తా॥ స్వస్వరూపవిజ్ఞానమును హస్తగతమొనరించుకొనిన విజ్ఞానులకు, సుఖదుఃఖ కారణకలాపములున్నను, వాటివలని సుఖదుఃఖములు వారలను బాధింపవు. వానిచే వారుచలింపరు. మమతాహంకారగహితులై ద్వంద్వాతీతులగుదురని భావము.

ఆగచ్ఛతు సుశేష్ఠ్యం నిత్యత్వం వాద్యవాన్ముతిః ।

తోషం వాత్రవిషాదంవా నైవగచ్ఛన్తి పండితాః ॥

(అవ.) ఈషణాత్రయమును వదలినవారికి సుశేష్ఠ్యరూఁడు సులభుఁడు. తద్భిన్నులకు దుర్లభుఁడు. అని యానతిచ్చుచున్నారు.

ఈ నఱిలావన్భ రెన్టాలు మేయ్ విలా

మానిడరై, యెల్లావణ్ణత్తాలుం, తానటియ

విట్టార్కెలియక్ విడాదార్కటియవక్

మట్టార్ తుథాయలజ్జల్ మాల్.

౧౮

మట్టూర్ తుథాయ్ అలజ్జల్ = దివ్యసౌగంధ్య సౌకుమార్యాద్యనంత మంగళగుణభూషితములగు (తిరుత్తుథాయ్) దివ్యతులసీదాసుములచే నలంకృతుడగు, మాల్ = శ్రీయఃపతి (తనకరుణారసముచే), ఎయ్ విలా మానిడరై = పుణ్యగంధవిధులగు మనుజులనుగూడ, అన్బర్ = తనకు భక్తులయినచో, ఈనం ఇలార్ = దోషగంధస్పర్శములేనివారలు అని, ఎన్టాలుం = అభిమానమునఁ బల్కినను, ఎల్లావణ్ణత్తాలుం = సర్వవిధములచేతను (మనోవాక్కాయములను కరణత్రయముచేతను), అటియ = సర్వేశ్వరుని తెలిసికొనుట కనువగునట్లు, విట్టార్ కుక్కు = ఈషణాత్రయములను విడిచినవారలకు, తాక్ = సర్వేశ్వరుఁడు, ఎలియక్ = సులభుడైయుండును, విడాదార్కు = అట్టి ఈషణాత్రయమును వదలనివారలకు, అటివరియక్ = దుర్గాహ్యుడై దుర్లభుడైయుండును,

తా॥ దివ్యతులసీవరమాలాలంకృతుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు, తన దివ్య కరుణామృతరస ముప్పొంగగ, వస్తుతః పుణ్యగంధవిధులగు సంసారిచేతనులనుగూడ నభిమానించి వారలను తనభక్తులుగా నెంచి వారేదోషములులేనివారు అని ఆత్మోదార్థముతో ననుగ్రహించి పలుకును. “ ఎన్నడియారదుకెయ్యార్, కైదాకేల్ నస్తు కైదార్ ” అనిగదా! శ్రియఃపతియొక్క దివ్యకరుణారసతరంగిత దివ్య శ్రీనూక్తి యొందునది. అయినను అతనియోదార్థరసపరిపాకమున నతనికి భక్తులగుచున్నను, ఈషణాత్మయ వినిర్భుత్తులకే యతఁడు నులభుడు సుగ్రహుడైయుండును. భగవద్భక్తులయ్యు ఈషణాత్మయపరిష్కృతులగుదురేని అట్టివారల కతడు దుర్లభుడు దుర్గ్రహుడునైయుండునని తెలిసికొనదగిన విషయము.

భక్తోఽపి వాసుదేవస్య శార్థిణః పరమాత్మనః ।

లోకేషణా వినిర్భుక్తో ముక్తో భవతి నాన్యథా ॥

(అన.) గృహక్షేత్ర పుత్రకళత్రా ద్యైహికభోగములన్నియు నెవరికిఁ బ్రీతి హాలూపములగునో అట్టి పరమభాగవతులఁ బరమపదవాసము సుఖిబ్ధ మగునని యానతిచ్చుచున్నారు.

నల్లపుడల్వర్ మనైయాళ్ ననైయిల్ కిలై
యిల్లం నిలం మాడివై యనైత్తుమ్, అల్లలెన
త్తోద్ర్ ధి యెరిదీయి అుడుమేల్,
అవర్కెళిదామ్ ఎద్ర్ ధరుం వైగున్ద త్తిరుప్ప.

౯౯

నల్లపుడల్వర్ = మంచిపుత్రులును, మనైయాళ్ = గృహిణీయా, ననైయిల్ కిలై = దోషరహితులగు బంధువులును, ఇల్లమ్ నిలమ్మాడు = గృహక్షేత్రధేన్వాదులును, ఇవై అనైత్తుం = ఇవియెడలుగాగల విహికనుఖ సాధనములన్నియును, అల్లి ఎన = దుఃఖసందాయకములని, తోద్ర్ ధి = తనకుతోచి, ఎరిదీయిల్ = ప్రజ్వలించుచున్న వహ్నివలె, అుడుమేల్ = తాపమునుఁ గలుగఁజేసేనని, అవర్ కు = అట్టివారికి, ఏద్ర్ అమా = పొందుటకరుదైన, వైగున్ద త్తు = శ్రీవైకుంఠమునందలి, ఇరుప్ప = నిత్యనివాసము, ఎళిదుం = నులభమగును.

తా॥ గృహక్షేత్ర పుత్రకళత్రబంధుమిత్ర పశ్వాదులగు నైహికభోగసాధనములన్నియును ప్రళయాగ్నివంటిదని యధ్యవసాయముగలవారై ఆతిమాత్రవిషణ్ణులై విషయోపభోగముల సువాసనముగ పరిత్యజించి, వాటియందు పన్నగాదులయందువలె ప్రతిహలబుద్ధిగల ప్రపన్నులకు నితరదుర్లభమగు పరమపదనివాస మత్యంత నులభ సాధ్యమగును.

శ్రీబ్రహ్మేంద్రపురాణే శ్రీహస్తాగిరియామాత్యైః—

క్షేత్రాణి మిత్రాణి ధనానినాథ పుత్రాశ్చవారాః పశవోగృహాణి ।

త్వత్పదపద్మ ప్రసాదాత్ప్రవృత్తేః భవన్తి సర్వేప్రతిహాలయాపాః ॥

(అవ.) ఎత్సలితముండగు సర్వేశ్వరుడు, అజ్ఞులగు సంసారిచేతను లోకవేళ ప్రార్థించినను, వారలకహితములగు కార్యములఁ జేయనీ యడని యానతిచ్చుచున్నారు.

విరుప్పురినుం తొణ్డర్కు కేణ్డుమిదమల్లాల్

తిరుప్పొలిన్ద మూర్బనరుళ్ శెయ్యాక్, — నెరుప్పై

విడాదే కుళవి విళ వరున్దిరాలుమ్

తడాదే యొచ్చియుమో, తాయ్.

౨౦

తాయ్ = ఎత్సలియగు తల్లి, కుళవి = తనబిడ్డ, నెరుప్పై = అగ్నిని, విడాదే = వదలక, విళ = అంగుపడుటకై, వరున్దిరాలుం = కుతూహలముఁపడినను, తడాదే = అవ్యాపారమునుండి యాశిశువును నిరోధింపక, ఓచ్చియుమో = ఊరకుండ గలదా? (అట్లే), తిరుప్పొలిన్దమూర్బక్ = శ్రీమహాలక్ష్మీ నిత్యనివాసమున కాయతన మగు శ్రీవక్షఃస్థలముచే విభాసిల్లు, సర్వేశ్వరుడు, తొణ్డర్కు = తనదాసులకు, కేణ్డుం = అవశ్యముకొవలసిన, ఇదం ఆల్లాల్ = హితవిషయములఁ దప్ప, తదితర ములను (అహితములను), విరుప్పొ ఉఱినుం = (వారలొకవేళ) అపేక్షించినను, అరుళ్ శెయ్యాక్ = అనుగ్రహింపఁడు.

తా॥ పరమకరుణాస్వరూపిణీయగు మాతృదేవత, ఎట్లు తనశిశువు ఒకవేళ తెలియక భ్రమించి అగ్నిలోఁబడఁగొరినను నెట్లు పడనీయదో (శిశువున కప్రియంబైనను, తత్కార్య మహితమగుటచే, దానినుండి సర్వథా నివర్తింపఁజేయునో); అట్లే ఇందిరానుందిరాయితదివ్యోరఃస్థల విభూషితుండగు సర్వేశ్వరుడు, తనభక్తులు తెలియక భ్రమించి యొకవేళ నహితపురుషార్థముల యాచించినను వాటిని నొసంగఁడు. అట్టి అహితసాధనానుష్ఠానములనుండి వారలను నివర్తింపఁజేసి హితకార్యములనే యనుష్ఠింపజేయును.

యాచిగోఽపి సదాభక్తైః నాఽహితం కారయేద్ధరిః ।

తాలవగ్నౌ పతన్తం తు మాతా కిం ననివారయేత్ ॥

(అవి.) శ్రీమన్నారాయణుడు తనభక్తుల కధికశ్రమములను హితబుద్ధితోఁ గలుగఁజేయుచుండునని యానతిచ్చుచున్నారు.

ఆరప్పెరున్దుయరే శేయ్దిడును మన్నర్గళ్ పాల్
వేరిచ్చరోరుగై కోక్ మెయ్ న్నలమామ్ — తేరిల్,
పొలు త్తఱ్కురిదెనిలుం మెన్దనుడఱ్వుణ్ణై

అఱుత్త ట్కిణ్ణై తాదైయన్ ము.

౨౧

తేరిల్ = బాగుగ విచారించినయెడల, పొలు త్తఱ్కు = సహించుటకు, అరిదేనుం = అశక్యమైనను, మెన్దన్ = తనపుత్రునియొక్క, ఉడల్ = శరీరమునందుండు, పుణ్ణై = ప్రాణమును, అఱుత్తఱ్కు = కోయుటకు, ఇళై = సమ్మతించిన, తాదై అన్ ము = తండ్రివలె, వేరిశకోరుగై కోక్ = దివ్యపరిమళభరితవికచ సరోరుహ నివాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మీకి ప్రాణనాయకుడగు సర్వేశ్వరుడగు, అన్నర్గళ్ పాల్ = తనభక్తుల విషయమున, పెరుంతుయరే = అధిక దుఃఖసంతతుల, శేయ్దిడునుం = పైపై కలుగఁజేయుటయును, ఆర్ = పూర్ణముగ, మెయ్ నలమ్ = వాస్తవమైన నిరవధిక ప్రేమానుబంధమున నే, ఆమ్ = అగునుగాని వేలుగాదు.

తా॥ శమదమాది సాధనసంపద్విశిష్టలమై, నిదానముగ పర్యాయోచనఁ జేసితి మేని - పుత్రునిదేహమునందలి ప్రాణాదుల నివర్తింపఁజేయుటకై మిగుల దుస్సహము లైన శస్త్రచికిత్సాదులఁగూడ మాతాపిత్రాదులు సమ్మతించి చేయించునట్లు పరమ కరుణామయుడగు శ్రీమన్నారాయణుడను తన భక్తుల హితమునుద్దేశించి అధిక శ్రమములగలుగఁజేయును. అదియును యతని నిర్వాణనిరవధిక ప్రేమకార్యమే. అతను దేని నొనరించినను హితబుద్ధిచేత నే. అయినను నల్పజ్ఞులగు మనకు తెలియనందున దుఃఖములు సంభవించినప్పడతనిని దూఱుదుము.

హరి దుఃఖాని భ క్తేభ్యో హితబుద్ధ్యా కరోతివై ।

శస్త్రక్షారాగ్నికర్తాణి స్వపుత్రాయ యథాపితా ॥

(అన.) “జీవాత్మలు పరమాత్మకు సోత్తు - స్వామి పరమాత్ముడు” అని విజ్ఞానము గలవారలకు పునర్జన్మాదులు లేవు.

ఉడై మెనా నెన్దు ముడైయా నుయిరై

వడమదురై వన్దుత్తా నెన్దుం, — తిడమాగ

అఱిన్దవన్దు త్తాళిలడైన్దవర్కు ముణ్ణో

పిఱన్దు పడుం నీళ్ తుయరం పిక్,

౨౨

నాకా = నేను (జీవాత్మ) (పరమాత్మనికి), ఉడమైఎత్తుం = సాత్తనియు,
ఉయిరై ఉడైయాక్ = జీవాత్మకు అధిపతి (ఆత్మేశ్వరుడు), వడమధురైవన్దు ఉది
త్తాక్ ఎత్తుం = ఉత్తరమధురానగరమున, శ్రీవైకుంఠమునుండి యేలెంచి, అవత
రించిన శ్రీకృష్ణపరమాత్మయనియు, తిడమ్ ఆగ = సుధృఢముగ, అఱిన్దు = తెలిసి
కొని, అవకతాళిల్ = ఆసర్వేశ్వరుని శ్రీమత్పాదారవిందములను, అడైన్దవర్కుం =
ఆశ్రయించిన వారికిని, పిక్పిఱన్దు = పునర్జన్మమెత్తి, పడుం = అనుభవించునట్టి,
నీళ్తుయరమ్ = దీర్ఘమైన (నిరవధికమైన) దుఃఖము, ఉణ్ణో = సంభవించునా?
(సంభవింపదు).

తా॥ “నేను పరమాత్మనకు సాత్తు, నాకు స్వామి, సర్వాత్మల సంరక్షించు
టకును ధర్మసంస్థాపనమునకును మధురానగరిలో నవతరించిన పరమసులభుడగు
శ్రీకృష్ణపరమాత్మ” అని తత్వార్థమునుఁ గురైఱింగి యతని పాదారవింద ద్వంద్వము.
నాశ్రయించిన మహానుభావులకు పునర్జన్మాది దుఃఖములు సంభవింపవు.

శ్రీవిష్ణుధర్మ = స్వత్వమాత్మని సంజాతం స్వామిత్వం బ్రహ్మణి స్థితమ్ ।
ఉభయోరేవ సంబంధః నపరోఽభిమతో మమ ॥

(అవ.) ఓ మూఢమనసా! భక్తిసులభుడగు శ్రీమన్నారాయణుని చరణార
విందముల నాశ్రయించితివేని, పురాతనకర్మములను యమకింకరులవలన భయము
లేదు, నరకయాతనాది దుఃఖములు సంభవింపవు - అని తమ మనస్సును ప్రబోధించు
చున్నారు.

ఉఱ్ఱివినై కుఱుమ్బు రోట్టరువరైన్దజ్జి
ఏత్తై మనమే యిని తళరేల్ — ఆఱ్ఱివణ్ణక్
తన్నడిక్కిఱ్ఱి వీఱ్ఱన్దు శరణెన్దిరు న్దొరుక్కాల్
శొన్నదట్పినుణ్ణో తుయర్.

.. ౨౩

ఉఱ్ఱివినై కుఱుమ్బుర్ = పురాతనములైన పాపములనుయద్ధభటులు,
ఓట్టరువరైన్దు = పరుగిడివత్తురు అని, ఆఱ్ఱి = భయపడి, ఏత్తై మనమే = జ్ఞానహీనమైన
ఓ మనసా!, ఇని తళరేల్ = ఇకమీద భయపడవలదు, ఆఱ్ఱివణ్ణక్ = జలధి గంభీర
స్వరూపుడగు పురుషోత్తమునియొక్క, అడిక్కిఱ్ఱి = శ్రీపాదములక్రింద,
వీఱ్ఱన్దు ఇరున్దు = పడియుండి, శరణ్ = దేవరవారే నాకు రక్షకులు, ఎన్దు =
అని, ఒరుక్కాల్ = ఒకపర్యాయము, శొన్నతకపిక్ = అనుసంధించిన వెనుక,
తుయర్ = దుఃఖము, ఉణ్ణో = కలదా? (లేదు).

తా॥ బుద్ధిహీనమగు ఓ మనసా! సముద్రగంభీరప్రసన్న స్వరూపుడగు శ్రీమన్నారాయణుని శ్రీపాదారవిండుములే మనకుత్తారకములు; అని యొకసారియైనను నీవనుసంధించితివేని, సంచితప్రారబ్ధాది యమకింకరులు నీజోలికిరారు. ఇంక భీతి నొంద పనిలేదు. నరకయాతనాది దుఃఖములును నీకు సంభవింపవు. కనుక వ్యసనము నొందవలదు.

శ్రీముకుందమాలాయాం—

మాభీర్తస్తమనో విచిత్త్యబహుధా యామిశ్చిరం యాతనాః
నామినః ప్రభవన్తి పాపరిపవఃస్వామీ నను శ్రీధరః ।
ఆలస్యం వ్యపసీయ భక్తి కులభం ధ్యాయస్వ నారాయణం
లోకస్య వ్యసనాపనోదనకరో దాసస్య కిం నక్షమః ॥

(ఆవ.) శ్రియఃపతి తనభక్తుల యపచారములను జ్ఞప్తీయించుచుకొనడు. కనుక మనము మిగుల అతని విషయమున నపచారపడితిమే యని విచారించుకొను అని తన మనస్సును ప్రబోధించుచున్నారు.

వణ్ణుపడి తుళపమార్బనిడై చెచ్చయ్ద పిత్తై
ఉణ్ణు పల్వెన్తుళన్దళరేల్, — తొణ్ణర్ శెయుమ్
పల్లాయిరం పిత్తైగళ్ పార్తిరున్దుమ్
కాణుంకణ్ణిల్లాద వన్దాణిటై.

౨౪

వణ్ణుపడి = తుప్పెదలునా)లియుండు, తుళబం = తిరుత్తుడాయ్ (తులసి) మాలికధరించియుండు, మార్బన్ ఇడై = ఎత్తుఃస్థలముగల సర్వేశ్వరుని విషయమందు, శెయ్దపిత్తై = మనముచేసిన యపచారములు, పల్ ఉణ్ణు ఎన్దు = అశేకములు గలవని, ఉళం = ఓ మనసా, తళరేల్ భయభ్రాంతముకొవద్దు, ఇటై = ఆ సర్వేశ్వరుడు, తొణ్ణర్ = తనభక్తులు, శెయుమ్ = చేయునట్టి, పల్ అయిరం = అసంఖ్యాకము లగు, పిత్తైగళ్ = అపచారములను, పార్తిరున్దుమ్ = తెలిసికొని యుండియు, కాణుంకణ్ = ఆయపచారములఁ జూచుటకుఁ దగిన శీత్రములు, ఇల్లాదవన్ = లేనివాడు, ఎన్దు = అని, కాణ్ = తెలిసికొందువు గాక.

తా॥ ఓ మనసా! సర్వేశ్వరుని విషయమై మనము మిక్కిలి యపచారపడితిమేయని విహ్వలపడకుము. శ్రియఃపతి సర్వజ్ఞుడయ్యై తనభక్తుల దోషములమాత్రము దృష్టియించుచుకొనడు. కొన సంకోచింపక యతని నాశ్రయింపుము. నీకు కుభము చేకూరును.

అవిజ్ఞాతా హి భక్తానామాగన్తు కమలేక్షణః ।

సదా జగత్సమస్తం చ పశ్యన్నపి హృది స్థితః ॥

(అవ.) వత్సలతముఁడగు. పరమాత్ముఁడు తన భక్తులదోషములనుగూడ గుణములుగానెంచి పరమభోగ్యములుగ స్వీకరించునని చెప్పుచున్నాఁడు.

ఆత్మ మురైక్కి నడైన్దవర్ పాలమ్బుయైకోకో

కుత్మముణర్ నిగఱుం కొళ్గైయనో, ఎత్తే! త

కన్మినుడమ్మిక్ వఱువన్టొ కాదలిప్పదు

అన్దనై యీన్దుగన్దవా.

౨౫

ఎత్తే = ఆహ! ఎని యాశ్చర్యము, తకాకన్మిక్ ఉడమ్మిక్ వఱు = తన దూడయొక్క శరీరమునందుండు మాలిన్యమును, అన్దు అదనై ఈన్దు ఉదన్ద ఆ = సద్యః ప్రసూతయగు ఆధేనువు అప్పుడే తను ప్రసవించిన దూడయందలి సంతోషాతిశయము (పే)మభరము) చే, కాదలిప్పదు అన్టొ = పరమభోగ్యముగనెంచి భుజించుచున్నది గదా! (అట్లే), ఆత్మమ్ = పరమార్థవిషయమును, ఉరైక్కిల్ = చెప్పినయెడల, అమ్బుయైకోకో = కమలవాసినియగు శ్రీమహాలక్ష్మికి నాయకుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు, అడైన్దవర్ పాల్ = తన నాశ్రయించిన వారివిషయమున, కుత్మమ్ = వారిదోషములను, ఉణన్దు = గుర్తెఱిగి, ఇగఱుం = విడుచునట్టి, కొళ్గైయనో = స్వభావము గలవాడా? (కాదు) మీది మిక్కిలి గుణములుగనే పరిగణించి స్వీకరించునని భావము.)

తా॥ అవు అప్పుడేనినదూడయొక్క దేహమునందలి మాలిన్యమునంతయు పరమస్వాదువైన భక్షణముగాఁదలచి దానినంతయు భక్షించి శుద్ధపరిచురీతిగ, శ్రీయఃపతి స్వచరణకమలసమాశ్రితులగు భక్తులదోషములను భోగ్యముగ గ్రహించి వారిని పరిశుద్ధులుగ జేయును. ఇదియే వాత్సల్యము.

ప్రపన్నాక్ మాధవస్సర్వాక్ దోషేణ పరిగృహ్యతే ।

అద్యజాతం యథావత్సం దోషేణ సహ వత్సలాం ॥

(అవ.) ఆచార్యానుగ్రహమే సముత్తరకమని మహావిక్వాసముగల వారికి పరమపదప్రాప్తి తప్పక సిద్ధించునని చెప్పుచున్నారు.

తప్పిల్ కురువరుళాల్ తానురై యాళ్ నాయకన్దక్;

ఒప్పిలడిగళ్ నమక్కుళ్ళత్తు వై పెన్ద్రు,

తేటియిరుప్పార్గళ్ తేశుపాలి వైగున్దత్తు

ఏటి యిరుప్పార్ పణిగక్కియ్న్దు.

౨౧

తప్పిల్ తురు అరుళాల్ = నిరవద్యహృద్యసంపన్నులగు శ్రీమదాచార్యుని నిరవగ్రహానుగ్రహాతిశేకమున, తామరైయాళ్ నాయకకొత్తక = శ్రీమహాలక్ష్మికి నాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణునియొక్క, ఒప్పిల్ అడిగళ్ = అసదృశరమణీయంబులగు శ్రీమత్పాదారవిందములు, నమక్కు ఉళ్ళత్తు వైప్పెన్దు = మనహృదయ సీమయందలి నిక్షేపములు అని, తేటి ఇరుప్పార్గళ్ = వివేకము గలిగియుండు వారలు, పణిగళ్తు = స్వయాపానుయాప భగవద్వివ్యక్తైకర్యములను, ఏయ్న్దు = స్వీకరించుచు, తేశుపాలి వైగున్దత్తు = నిరతిశయతేజోమయమగు శ్రీవైకుంఠదివ్యనగరికి, ఏటి యిరుప్పార్గళ్ = విచ్చేసి మహదానందభరితులై యుందురు.

తా॥ పరమకారుణికులగు స్వాచార్యుల నిరవద్యహృద్య కరుణామృతసేకమున 'శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యపాదారవిందద్వంద్వమే మనహృదయ సరస్సునకు నిక్షేపము' అని జ్ఞానపరిపాకమునొందియుండు పరమభాగవతోత్తములు శ్రీవైకుంఠమునకుఁ బోయి, అందు శ్రీభూనీళాచార్యకుడగు ఆభిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుడను అగు పరవాసుదేవుని దివ్యమంగళవిగ్రహమును సేవించి తదనుభవజనిత ప్రీతికారితాశేషశేషాచిత దివ్యకైంకర్య ధురంధరత్వసామ్రాజ్యము ననుభవించుచు ఆమందానందభరితులై సర్వకాలముల విరాజిల్లుచుందురు.

ఆచార్యస్య ప్రసాదేన మమ సర్వమభీప్సితం ।

ప్రాప్నుయామితి విశ్వాసో యస్యాస్తి స మభీ భవేత్ ॥

(అవ.) అజ్ఞులును, అశ్రద్ధధానులును పరమపదమునకుఁ బోజాలరని నెల విచ్చుచున్నారు.

నెటియటియూతారు ముటిన్దవర్ పాల్ శెన్దు

శెటిదల్ శెయ్యా త్రిమనత్తర్ దాముం, ఇటైయైయై

త్రితాదవరుం, తిరుమడన్దెకోనులగత్తు

ఏతాటిడ రఘున్దువాన్.

౨౨

నెటి అరియాదారుం = సంసారమును నివర్తింపఁజేయునట్టి యుపాయమును, తెలిసికొనని వారును, అటిన్దవర్ పాల్ శెన్దు = దానిని తెలిసికొన్న వారియొద్దకుఁజని, శెటిదల్ శెయా త్రిమనత్తర్ తాము = పరిప్రకాసేవాదులను చేయని అవిశుద్ధహృదయు

అగు వారును, ఇతై ఉరైయై తేతాదవరుం = గీతోపనిషదాచార్యుడగు సర్వేశ్వరుడు అనతిచ్చిన చరమశ్లోకాగ్రమును తెలిసికొని విశ్వసింపనివారును, తిరుమడైనై బోళా ఉలగత్తు = శ్రీ మహాలక్ష్మికి నాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణుని లోకమగు పరమపదమును, ఏతార్ = ఆరోహింపఁజాలరు, ఇడర్ = సంసారదుఃఖపంకమును, అఱ్ఱున్దువార్ = ముణిగి శ్రమపడుదురు.

తా॥ సంసారనివృత్తికి నుపాయముఁ దెలిసికొననివారును, దానిని తెలిసికొని యున్న పెద్దల సన్నిధానమునకుఁజని ప్రణిపతన పరిప్రశ్న సేవాదులఁజేసి వారివలన నుపదేశముఁ బొందని మూఢునకులును, శ్రీగీతోపనిషదాచార్యుడగు సర్వేశ్వరుని చరమశ్లోకాగ్రమును తెలిసికొని విశ్వసింపనివారును, శ్రీనికేతుని నిత్యనిరవద్య దివ్యమంగళగుణవిగ్రహ విభూత్యాగుల కాయతనంబగు పరమపదమునకుఁ బోజాలరు. మీదునుక్కిలి యీసంసారసాగరమున మునింగి శ్రమపడుదురు.

శ్రీభగవద్గీతాయాం ౪, ౪౦

అజ్ఞాన్ శ్రద్ధధానశ్చ సంశయాత్తా వినశ్యతి ।

నాయం లోకోఽస్తి నపరోన గుఖం సంశయాత్తనః ॥

(అవ.) భగవత్పాపి కంతరంగ సాధనమును ప్రపత్తియందు మహావిశ్వాసములేక ఉపాయాంతముల స్వీకరించుటకు ప్రయత్నముఁజేసిన, ప్రపత్తికార్యకారి కాదని నడువుచున్నాడు.

శరణాగతి మథ్ ముఁదర్ కాదనత్తై పుథ్ ముఁదర్

అరణాగాద జ్ఞనై బోళేయై, మురణభీయ

కట్టియదు వేటోర్ కయిరు కొద్దార్పదన్దుక

విట్టపడైపోల్ విడుమ్.

౨౨

శరణాగతి = సర్వేశ్వరునే ఉపాయముగ ప్రార్థించుట యను ప్రపత్తి, మథ్ ముఁదర్ కాదనత్తై పుథ్ ముఁదర్ = వేటొకసాధనమును ఆశ్రయించినయెడల, అరణ్ అగాదు = కష్టము కానేరదు, అజ్ఞనైదకో = అంజనాదేవియొక్క, శేయై = పుత్రుడగు అంజనేయుని, మురణ్ అభీయ = బలపరాక్రమముల నశింపఁజేసి, కట్టియదు = బంధించినది, వేటుఁదర్ కయిరుకొణ్ణు = వేరొక లాటిచే, అర్పదకోముకో = కట్టుటకుఁ బూర్వమే, విట్టపడైపోల్ = శిథిలబంధమైన బ్రహ్మస్త్రిమువలె, విడుం = విడిచిపోవును.

తా॥ మహామహిమాన్వితుడగు అంజనేయుల నిరవగ్రహ బలపరాక్రమ నిత్యా-115

మూల సైతము నశింపఁజేసి యతనిని బంధించిన ఇంద్రజిత్తు బ్రహ్మాస్త్రమునందు నమ్మకముచాలక అవివేకిశిఖామణులగు రాక్షసులు శరణజ్ఞులచే (జనపనారపగ్గము లచే) శ్రీహనుమంతుని బంధింపఁబ్రయత్నింపగా, సడలిపోయినట్లు, ఉపాయాంతరా సహమగు ప్రపత్త్యుపాయమునందు నమ్మకముచాలక వేటొకయుపాయమును స్వీకరించినచో, నదియును సడలిపోవును.

సనత్కుమారసంహితాయాం

ప్రపత్తేః క్వచిదక్యేవం పరాపేక్షా న విద్యతే ।
సా హి సర్వత్ర సర్వేషాం సర్వకామ ఫలప్రదా ।
సకృదుచ్చారితా యేన తస్య సంసారనాశినీ ।
రాక్షసానామ విస్రంభాదాఞ్చ నేయస్య బంధనే ॥
యథా విగలితా సద్యస్త్యమోమూఢ్యస్త్రబన్ధనా ॥
తథాపుంసామవిస్రంభాత్ ప్రపత్తిః ప్రచ్యుతా భవేత్ ।
తస్మాద్విస్రంభ యుక్తానాం ముక్తిం దాస్యతి సా చిరాత్ ॥

(అవ.) మంత్రమునందును మంత్రప్రదుడగు నాచార్యునియందును మంత్ర ప్రతిపాద్యుడగు జేవునియందును నిరతిశయభక్తిభరితులై, వారిప్రేమాదరాభి మానములకుఁ బాత్రులగువారు దుఃఖవిహీనులై మోక్షసామ్రాజ్యము ననుభవించుదురు.

మన్దిరము మీన్దగురువుం అమ్మన్దిరత్తాల్
శిన్దనై శెయ్ శిన్ద తిరుమాలుం, —నన్దలిలాదు
ఎన్దు మరుళ్ పురినర్ యావర్ అవరిడరై
వెన్దు కడిదడై వర్ వీడు.

౨౯

మన్దిరముం = తిరుమంత్రము, ఈన్దగురువుం = ఆమంత్రమునుపజేసించిన యాచార్యుడును, అమ్మన్దిరత్తాల్ శిన్దనై శెయ్ శిన్ద తిరుమాలుం = ఆమంత్రముచేత అనుసంధింపఁబడుచున్న దైవతంబగు శ్రియఃపతియును, నన్దల్ ఇల్లాదు = అవద్య ములను వేటినిరానీయక, ఎన్దుం = ఎల్లప్పుడును, అరుళ్ పురినర్ = అనుగ్రహింపఁ దగిన పుణ్యాత్ములు (భక్తులు), యావర్ = ఎవరో, అవర్ = వారలు, ఇడరై వెన్దు = సకలదుఃఖములను జయించి, వీడు = మోక్షమును, కడిదు = శీఘ్రముగ, అడైవర్ = పొందఁగలుగుదురు.

తా॥ మననముఁ జేయువాఱల రక్షించుటచే మన్తములను పేరువడసిన మన్తములలోనికెల్ల మహామన్తముగు శ్రీమదష్టాక్షర మంత్రమునందును, దానిని పరమాను

గృహముతో సుపదేశించిన ఆచార్యస్వాముల యందును, తన్నంత్రాధి దైవతంబగు శ్రీ మన్నారాయణుని యందును నిరతిశయప్రీతి నమన్వితులై, నిరవధిక వరణీయతా హేతుభూత మంగళగుణగణపూర్ణులైయుండు మహాత్ములు సకలదుఃఖవితతులనుఁ బోనాడి ఆతిశీఘ్రముగ మోక్షానందసామ్రాజ్యము ననుభవించురు.

పురాణసముచ్చయే మూలమస్త్రమహాత్మ్యే =
దేవతాయా గురోశ్చైవ మస్త్రస్యైవ ప్రసాదతః ।
విహికాముష్టికా సిద్ధిః ద్విజస్యాస్తి న సంశయః ॥
మంత్రేతద్దేవ తాయాం చ తథా మస్త్రప్రదే గురౌ ।
త్రిషు భక్తిః సదా కార్యా సా హి ప్రథమసాధనమ్ ॥

(అవ.) 'ఆచార్యలే సర్వస్వము' అనుజ్ఞానమునకు విధురులగువారితోటి సంబంధము సర్వథా త్యాజ్యమని యుపదేశించుచున్నారు.

మాడుం మనై యుం కిలై యుం మత్తై మునివర్
తేడుముయర్ వీడుం శెన్నెఱియుం, — పీడుడై య
ఎట్టైఱ్ఱుత్తుం తన్దవనే యెన్ఱి రాదారుఱ్ఱవై
విట్టిడుగై కణ్ణీర్ విది.

30

మాడుం మనైయుం కిలైయుం = పశువులును గృహములు బంధువులు మొదలు గాగల, మత్తై మునివర్ తేడుం ఉయర్ వీడుం = సమస్తైహికపురుషార్థములు వేదాధ్యయనసంపన్నులై, వేదాంతవిజ్ఞానమునిశ్చితార్థులగు మహామునులు గవేషించెడు (వేదకెడు) ఆముష్టికఫలావతంసముగు ఉత్తమమోక్షసామ్రాజ్యము, శెల్ నెఱియుం = ఆ మోక్షమునకు బోదగిన ఆర్చిగాదిమార్గము (లేక తదుపాయము) ను (వేయేలసర్వమున్ను), పీడు ఉడైయ = మహామహిమాన్వితమగు, ఎట్టైఱ్ఱుత్తుం = శ్రీమదష్టాక్షరీ మహామంత్రమును, తన్దవనే ఎన్ఱు = పరమకృపతో సుపదేశించిన ఆస్తదాచార్యుఁడే యని ధైర్యమునొంది పరమనిర్భరులై, ఇరాదార్ = ఉండనివారితోటి, ఉఱ్ఱవై = సంబంధమును, విట్టిడుగై కణ్ణీర్ = సవాసనముగఁ బరిత్యజించుటయే సుమా! విది = ప్రపన్నులకు కర్తవ్యము.

తా॥ ఓ ప్రపన్న శేఖరులారా! శ్రీమదష్టాక్షరీమంత్రము ననుగ్రహించిన మన యాచార్యులే సుడీ! ఇహపరలోకైశ్వర్యసర్వస్వము అను విజ్ఞానకూన్యలగు వారితోటి సంబంధము సర్వథాత్యాజ్యము, సుమా!

విహికాముష్టికం సర్వం గురురష్టాక్షరప్రదః ।
ఇత్యేవం యే నమన్యస్తే త్యక్తవ్యాస్తే మనీషిభిః ॥

(అవ.) వేదవేదాంతాది సర్వశాస్త్రములును - సర్వేశ్వరుని చరణారవింద ములయందు శరణాగతివిద్యనుపదేశించిన శ్రీమదాచార్యుని శ్రీపాదములే శరణ్యమని బోధించుచున్నవని యుపదేశించుచున్నారు.

వేదమొరునాన్గి నుట్పాదిన్ద మెయ్ పొరుగుమె
కోదిల్ మనుమదల్ నూల్ కూఱువదుం, —తదిల్
శరణాగతి తన్ద తన్నితైవ న్తాళే
అరణాగు మెన్నుమదు.

30

వేదం ఒరునాన్గిసుళ్ = నాల్గు వేదములందును పొదిన్ద మెయ్ పొరుగుం = అంతర్లీ నమైయుండు పరమార్థవిశేషము, కోదుఇల్ మనుమదల్ నూల్ కూఱువదుం = దోష గంధవిధురములగు మన్వాదిధర్మశాస్త్రములన్నియు, బోధించు పరమార్థము (ఎయ్యది? అనగా), తీదు ఇల్ = సర్వావద్యవిధురమగు శరణాగతి (శ్రీమన్నారాయణుని చరణనలినములయందు ప్రపత్తిజేయు మహావిద్యను), తన్ద = ఉపదేశించి, మహాపకారమొనర్చిన, తక్ ఇతైవక్ = తనయాచార్యుడై వితముయొక్క, తాళే = శ్రీపాదములే, అరణ్ అగుం = రక్షకమగును, ఎన్నుమదు = అనునదియే.

తా॥ శ్రీమన్నారాయణుని చరణనలినముల యందు శరణాగతిజేయుటయను ప్రపత్తి (న్యాసు) మహావిద్యనుపదేశించి మనకుఁ బరమోపకారకుడైన తనయాచార్యుడేవుని శ్రీపాదములే సముత్తరకములు అను పరమరహస్యార్థము నే సకలవేదవేదాంతములును, మన్వాదిధర్మశాస్త్రములును బోధించుచున్నవి.

సాత్వికతత్రై ద్వయప్రసంగే = గురుశేవ పరంబ్రహ్మ గురుశేవ పరాగతిః ।

గురుశేవ పరావిద్యా గురుశేవ పరం ధనం ॥

గురుశేవ పరఃకామో గురుశేవ పరాయణం ।

యస్తాత్తదుపదేష్టా సా తస్తాద్గురుతతో గురుః ॥

అర్చనీయశ్చ వస్త్యశ్చ కీర్తనీయశ్చ సర్వథా ॥

ధ్యాయేజ్ఞపేత్ నమేద్భక్త్యా భజేదభ్యర్చయేత్తుదా ।

ఉపాయోపేయభావేన తమేవ శరణం వ్రజేత్ ॥

ఇతి సర్వేషు వేదేషు సర్వశాస్త్రేషు సమృతం ।

ఏవం ద్వయోపదేష్టారం భావయేద్ బుద్ధిమాన్ ధియా ॥

(అవ.) ఆచార్యునియందు మానుషభావమును, భగవదర్చామూర్తులయందు శిలాకాష్ఠలోహాదిభావమును చేయువారలు నరకమును పొందుదురని వ్రాక్కుచున్నాము.

మానిడవనెన్టుం కురువై మలర్ గళ్ కోక్
తానుగన్ద కోలములోకమెన్టుం, — ఈనమదా
వెణ్ణుగిన్ద నీశ రిరువరుమే యెక్కాలుమ్
నణ్ణిడువర్ కీథ్రామ్ నరకు.

39

కురువై మానిడవన్ ఎన్టుం = తన యాచార్యులను మనుష్యుడనియును, మలర్ మగళ్ కోక్ = పద్మోద్భవయగు శ్రీమహాలక్ష్మీకి నాయకుడగు సర్వేశ్వరుడగు, తాన్ గన్దకోలమ్ = తాను సంతోషముతో నంగీకరించిన విగ్రహమును, ఉలోహం ఎన్టుం = లోహమనియును, ఈనమదు ఆ = తక్కువయైనదిగా, వెణ్ణుగిన్ద = తలచుచున్న, నీశర్ ఇరువరుం = ఈయిద్దఱు నీచులును, ఎక్కాలుం = సర్వకాలములందును, కీథ్రామ్ నరకు = అధఃపాతాలమునందలి నరకమును, నణ్ణిడువర్ = పొందుదురు.

తా॥ ఆచార్యులను మనుష్యమాత్రులుగను, సర్వేశ్వరుఁ డధిక ప్రీతితో సన్నిహితుఁడైయుండు భగవద్విగ్రహములను శిలాకౌఠ్యలోహాదిమయుములుగను, మిక్కిలి నీచముగఁ దలంచునట్టి వీ రిరువురును రౌరవాదినరకములను పొందుదురు.

బ్రహ్మణ్ణపురాణే = విష్ణోరర్చనతారేషు లోహభావం కరోతియః ।

యో గురౌ మానుషం భావముభౌ నరకపాతినౌ ॥

(అర్చావిష్ణౌ శిలాధీర్గురుషు నరమతిరై వృష్టతే జాతిబుద్ధిః

విష్ణోర్వా వైష్ణవానాం కలిమలమధనే పాదతీర్థేఽచ్చుబుద్ధిః ।

నీర్దేతన్నామమస్త్రే సకలకలుషహే శబ్దసామాన్యబుద్ధిః

శ్రీశే సర్వేశ్వరేశే తదితర సమధీర్యస్యవా నారకే సః ॥)

(అవ.) ఆత్మోజ్జీవనార్థము - సన్నిహితులును, పరమనులభులును, పరమకరుణామూర్తులును, పురుషకౌరాంతరనిరపేక్షులును, సర్వవిధబంధుతల్లజాలునగు తమ యాచార్యులవిడిచి సర్వేశ్వరు నాశ్రయింపయత్నించువారలు, కరస్థమగు తీర్థోదకమును వదలి ఘనస్థమగుదాని నపేక్షించుచువారల కన్నదమ్ములుగా నున్నారని శేషవిచ్ఛుచున్నారు.

ఎట్టవిరున్దకురువై యితై యనెన్టు

విట్టోర్ పరనై విరుప్పుఱుదల్, — పొట్టైనత్త

కణ్ శెమ్మళి త్తిరున్దుకై త్తురుత్తి నీర్ దూవి

అమ్బుదత్తై ప్పార్తిరుప్పా నన్ దు.

33

ఎట్టఇరున్ద కురువై = సమీపమునందున్న (తన) ఆచార్యులను, ఇట్టె అన్టెన్ట విట్టు = తనకుత్తారకులు కొఁబాలకని విడిచి, ఓర్ పరనై = నిస్సమాభ్యధికుఁడగు పరాత్పరుని, విరుప్పు ఉఱుదల్ = శఁబు వేడుట, పొట్టిన తఱ కల్ శెప్పులి త్తిఇరున్ద = తటాలున తనకండ్లనుమూసుకొనియుండి, కై తురుత్తి = తనచాస్తమునందుండు పాత్ర యందుఁజేర్చి యుంచుకొనియున్న: సీర్ తూవి = తీర్థమును, పొఱుబోసి, అమ్మ దత్తై = (ఆకాశమునందు) మేఘమును, పార్తిరుప్పాకొ అత్తు = ఎదుఱుఁబాచుటయే యగును,

తా॥ తనయాత్మోజ్జ్వలేవనార్థము తనసమీపమునందున్న ఆచార్యులను విడిచి పరాత్పరుఁడగు పరమాత్ముని యాశ్రయించుట; తనచేతియందలి పాత్రయందున్న మంచి తీర్థమును తటాలునపొఱుబోసి, ఆకాశమునందలి మేఘజలమును ప్రతీక్షించుటవలె వెఱ్ఱితనమే యగును.

పురాణసముచ్చయే ఆచార్యమాహాత్మ్యప్రకరణే =

చతుర్థవ్యం గురుం త్యక్త్వా కాస్త్రాగమ్యం తు యస్మిన్ రత్ ।

కరస్థముదకం త్యక్త్వా ఘనస్థ మభివాంఛతి ॥

(అవ.) సులభుఁడగు తనయాచార్యుని నదలి గుర్లభుఁడగు పరింత్యోలిప్యదూ పుని యాశ్రయించుట, చేతనున్నధనముఁబాఱువైచి భూమియం దెచ్చటనో దాచి యుంచిన ధనము నశ్వేషించుటయే యగునని యానతిచ్చుచున్నారు.

పద్మగురువై పురనన్తైన విగ్రహ్న్తు

మద్మోర్ పరనై వట్టిప్పడుదల్, —ఎన్ద్రే! తఱ

కై ప్పెరుళ్ విట్టా రేనుంకాశినియిల్ తామవుదై త్త

అప్పెరుళ్ లేడి త్తిరివానన్దు.

38

ఎన్ద్రే = అహ! ఏమి యాశ్చర్యము?, పద్మ = తానాశ్రయించిన, పరమ సులభులగు, కురువై = ఆచార్యులు, పరకొ అన్టెన = ఉత్కృష్టులుకొని అని, ఇగ్రహ్న్తు = అవమానపఱచి, మద్మ మ్మ ఓర్ పరనై = కండ్లకుఁగఱచుముగాని బేటొక యీశ్వరుని, వట్టిప్పడుదల్ = ఆశ్రయించుట, తఱ కై పారుళ్ విట్టు = తన చాస్తమునందుండు ద్రవ్యమును పొఱువైచి, ఆరేనుంకాక = ఎవరైనయోరు, కాశినియిల్ = పృథివియందు, పుదైత్త = పూడ్చియుంచిన, అప్పెరుళ్ = ఆద్రవ్యమును, లేడి = పెదకికొనుచు, తిరివానన్దు = తిరిగిన విధముగనున్నది.

తా॥ అహ! ఇదియేమి యాశ్చర్యము? పరమసులభులగు తన యాచార్యులైన

తమ జ్ఞాఘ్నముకొదని తిరస్కరించివేటొక దుర్గ్రహమగు పరదైవతము నాశ్రయించుటయెట్లున్నదనగా? ఒకమనుష్యుడు తన కరగతమగు ననర్హద్రవ్యమును పాతివైచి, ద్రవ్యాధియై ఎవరోభూమియందెచ్చటనో ద్రవ్యమును పాతిపెట్టి యున్నారనే మాటనిని దానిని పొందుటకు మహాప్రయత్నముచేయుటనలె నుండును.

నుతథం స్వగురుం త్యక్త్వా దుర్లభం యమపాసతే ।

సిద్ధం త్యక్త్వా ధనం మూఢో గుప్త మస్వేషతి క్షితౌ ॥

(అన.) స్వాచార్య విషయమున భక్తిలేనివానిని సర్వేశ్వరుడుగూడ రక్షింపఁ దని యానతిచ్చుచున్నారు.

ఎన్టు మనైత్తుక్కుయిర్కు మీరణ్ణాయ్ నారణనుమ్

అన్టుం తన్నారియన్బా లన్బొట్టియిల్,

నిన్ద పునల్ పిఱన్ద పళ్ళయత్తై ప్పొజ్జుళుడర్

వెయ్యోక అనలుమిట్టైన్దు తానులర్తి యర్దులు.

37

ఎన్టుం=ఎల్లప్పుడును, అనైత్తు ఉయిర్కుం=సమస్త జీవులను, ఈరంశెయ్ = అనుగ్రహించి, నారణనుం = శ్రీమన్నారాయణుడును, తక్ ఆరియక్ పాల్ = తనయొక్క ఆచార్యునియందు, అన్బుట్టియిల్ = ప్రానణ్యము లేనిచో (తానును), అన్టుం = చెయివిడుచును(అడెట్లనిన), నిన్ద పునల్ = తన యుత్పత్తి వికాసములకు కారణభూతమైన సరోజమును, పిరిన్ద పళ్ళయత్తై = ఎడబాసిన పంకజమును, పొంగు శుడర్ వెయ్యోకతాక = దానివికాసమునకు హేతువగు నిజకిరణదీప్తిగల ఆ కమలాపుండగు సహస్రకిరణుడే, అనల్ ఉమిట్టైన్దు = అగ్నికిరణములను (క్రమము ప్రసరింపజేయుచు)ఉల్లిర్తియత్తు = కుష్మింపజేయును గదా!.

తా॥ కమలాపుండగు సూర్యుడు నీటిపెడబాసిన వెంటనే తనకు రక్ష్యములగు నాకమలములనెట్లు కుష్మింపజేయునో; అట్లే సకలాత్మ సంరక్షకుడగు సర్వేశ్వరుడును, తనగూచాద్యనియందుఁ బ్రాణణ్యములేని వానిని రక్షింపడు. మీదు మిక్కిలి శక్తించును.

నాగాయణోఽపి వికృతిం యాతి గురోః ప్రచ్యుతస్య దుర్బుధ్దేః ।

కమలం జలాదపేతం శోషయతి రవిర్నతోషయతి ॥

కమలములు నీటబాసిన కమలాత్మని రక్షిస్తోకి కమలినభంగికో ।

తమతమ నెలవులు దప్పిన తమమిత్రులై శత్రులగుట తథ్యము నుచితీ! ॥

(అను పద్యము నిచ్చుట స్మరింపఁదగినది).

(అవ.) శరణాగతిమాత్ర ముపదేశించి పరమోపకారకుడగు తన యాచార్యుడే సమస్త దివ్యక్షేత్ర స్వరూపుడగునని యుపదేశించుచున్నారు.

విల్లార్ మణికోట్టిక్కుం వేజ్గడ పెట్టున్తు ముదల్
శెల్లార్ పొట్టిల్ శూఝ్ తిరుప్పదిగ శెల్లామ్,
మరుళామిరుళోడ మత్తగత్తు త్తనాల్
అరుళాలే వై త్తవవర్.

32

విల్ ఆర్ మణికోట్టిక్కుం పొక్కవేంగడం తున్తుముదల్ = నిరవధిక జీవీప్రమాన నవరత్న విభాసురంబులగు నిర్ఘరతట ప్రదేశములచే ప్రదీప్తంబును, తత్తహాటక కమనీయ దివ్యమంగళ శిఖరవిరాజితంబునగు శ్రీవేంకటాద్రి మొదలుకొని, శెల్ ఆర్ పొట్టిల్ శూఝ్ = పద్మకవలాహకములచే వ్యాప్తంబులగు దివ్యరమణీయ పుష్ప ద్యానములచే బరివృతంబులై, విరాజిల్లు శ్రీభూనీళానాయకుడగు, తిరుప్పదిగళ్ ఎల్లాం = పరవాసుజేవుని దివ్యలీలావిసోదాస్పదంబులగు దివ్యక్షేత్ర తల్లజంబు లన్నియును, మరుళో ఆమ్ = భ్రమవిప్రలంభాదులఁ గలుగఁజేయు, (అజ్ఞానమును), ఇరుళో ఓడ = గాఢాంధతమసము పటాపంచలై పోవునట్లు, మత్తగత్తు = తన శిరోభాగమున, తత్తతాల్ = తనయొక్క శ్రీపాదములను, అరుళాలే = పరమ కృపచే, వై త్తవవర్ = ఉంచి, మూఢతముండగు తనను వివేకశిఖామణిగా నొన రించిన పరమోదారులగు గురువర్యులే అగుదురు.

తా॥ భగవల్లీలావిహార ప్రదేశంబులగు శ్రీవేంకటాద్రి ప్రముఖ సకలదివ్య దేశములును, ఈచేతనునికి జ్ఞానమును నేత్రమునిచ్చి అజ్ఞానమును చీకటిబోగొట్టి తనను సంరక్షించిన యాచార్యులే యగుదురు.

యేనైవ గురుణా యస్య న్యాసవిద్యా ప్రదీయతే ।

తస్య వైకుంఠదుర్గాభి చ్చారకౌ స్సర్వవీవ సః ॥

(అవ.) తన సర్వస్వము ఆచార్యులదేయను యధ్యవసాయముతో నుండు భక్తుల హృదయారవిందములయందు సదా సర్వేశ్వరుఁడు నివసించును.

పొరుళుముయిరు ముడమ్బుం పుగలుమ్

తెరుళుం కుణముం శేయలుం, — అరుళో పురిన్ద

తన్నారియ పొరుట్టా చ్చుట్టెట్ట జ్జాయ్ బవర్ నెట్టె

ఎన్నాళు మాలుక్కిడమ్.

32

పాదుగుం = తన సంపదయు, ఉడరుం = ప్రాణము, ఉడమ్మం = దేహము, పుగలుం = గృహము, తెరుగుం = విజ్ఞానము, కుఁముం = శనుదమాది గుణములు, కెయలుం = నడవడి కయు వేయేల సర్వస్వమును, అరుళ్ పురిన్ద = తన విషయమై కృపఁ జేసిన, తకా అరియకా పారుట్టాయ్ = తన యాచార్యుని నిమిత్తముగ నే అని, శబ్దబ్బం = సంకల్పము, కెయ్ బ వర్ = చేయువారియొక్క, నెళ్లు = హృదయ సరసిజము, మాలుక్కు = శ్రియః పతియను చందరీకమునకు, ఎన్నాగుం = ఎల్లప్పుడును, ఇడమ్ = వాసస్థానమగును.

తా॥ తన సర్వసంపదలు, దేహప్రాణభవన విజ్ఞానగుణగణాదులు సర్వమును వేయేల తన సర్వస్వము, నిర్వేతుక నిరవధిక దివ్యకృపచే తన్నంగీకరించి సురక్షించిన తన యాచార్యులచే, అని ధృఢాధ్యవసాయము క్తులగు భక్తుల హృదయ నూలయందే శ్రియఃపతి భ్రమరమువలె సదారమించుచుండును.

జయసంహితాయందు శ్రీవరాహనయచార్లు ఆనతిచ్చినది.

శరీరం ఎను విజ్ఞానం వాసః కర్త గుణాననూతా ।

గుర్వర్థం ధారయేద్యస్తు సశిష్యో నేతరః స్మృతః ॥

జయసంహితాయాం = గుర్వర్థం స్వాత్మనః పుంసః కృతజ్ఞస్య మహాత్మనః ।

సుప్రసన్నస్సదా విష్ణుర్నృది తస్య విరాజతే ॥

(ఆవ.) శ్రియఃపతియే ప్రథమాచార్యుడగుటచే నీ యాచార్యపాదారవింద ధ్యానమే యెల్లఱకును స్వరూపానురూపమని శేలివిచ్చుచున్నారు.

తేనార్ కమల త్తిరుమామగళ్ కొమ్మివళ

తానేకురువాగి త్తన్నరుళాల్, —మానిడర్కా

ఇన్నిలత్తే తోన్దుదలాల్

యార్కుమవన్తాళిన్దైయై యున్నవదే శాలపులుమ్. 35

తేనార్ కమలం తిరుమామగళ్ కొమ్మివళతానే = దివ్యమకరంద నిర్భర మగు సుందరారవిందమున నివసించు సుందరియగు శ్రీమహాలక్ష్మికి నాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు తానే, కురుఆగి = ఆచార్యులై, తకా అరుళాల్ = తన దివ్యకృపచే, మానిడర్క్కు = మనుష్యులకని, ఇన్నిలత్తే = ఈ భూమియందు, తోన్దుదలాల్ = అవతరించుటచేత, అనకా = ఆయాచార్యులయొక్క, తాళ్ ఇన్దైయై = పాదారవింద ద్వంద్వమును, ఉన్నవదే = ధ్యానించుటయే, యార్క్కుం = అందఱి కిని, శాలపులుం = మిక్కిలి స్వరూపానురూపము.

తా॥ శ్రియఃపతి తానే ప్రథమాచార్యులై అవతరించుటచే, శ్రీమన్నా నిత్య-116

రాయణునికిని అధికాపేక్షావిషయంబగు నా యాచార్యకర్తవ్యముచేఁ బూర్ణుడగు శ్రీమదాచార్యుని పాదారవిందద్వంద్వమును నాశ్రయించుటయే అందఱికిని స్వరూపానురూపమై విలసిల్లుచున్నది.

జయాఖ్యసంహితయందు కాణ్డీలుడు వచించినది

సాక్షాన్నారాయణో దేవః కృత్వా మర్త్యమయీం తనుం ।

మగ్నానుద్ధరతే లోకాన్ కారుణ్యాచ్చాస్త్ర పాణినా ॥

తస్మాద్భక్తిర్గురౌ కార్యా సంసారభయభీరుణా ।

(అప.) భగవద్భక్తులనుగూర్చి లోకులు దూషణభూషణాదులకు గడంగుటను శేలవిచ్చుచున్నారు.

అలగై ములై శువైత్తా ర్కన్బరడి క్కన్బర్
తిలదమెన త్తిరివార్తమ్మై, — ఉలగర్ పట్టి
తూర్ శ్రీల్ తుదియాగుం తూర్ త్రాదవరివరై
పోర్ శ్రీలదు పున్జైయేయామ్.

34

అలగై = పూతనయొక్క, ములై = విషమిశ్రమైన స్తవ్యమును, శువైత్తార్కు = గ్రోలిన సర్వేశ్వరుని, అన్బర్ అడిక్కు = భక్తుల శ్రీపాదములకు, అన్బర్ = భక్తులై, తిలదం ఎన = లోకములకు తిలకమువలె, తిరివార్తమ్మై = సంచరించువారిని, ఉలగర్ = లోకజనులు, పట్టి = నిందావాక్యములచే, తూర్ శ్రీల్ = దూషించిరని, తుది = స్తోత్రము, అగుం = అగును, తూర్తాగు = అట్లుదూషించక, అవర్ = ఆరాకికులు, ఇవరై = ఈ భక్తులను, పోర్ శ్రీల్ = స్తుతించిరని, అగు = ఆస్తుతి, పున్జయే = చెడుగే (నిందయే), ఆమ్ = అగును.

తా॥ పూతనారక్కసి తన విషమిశ్రస్తవ్యము నొసంగి శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు చెడుగు చేకూర్చవలయునని రాగా దానిని పరమభోగ్యముగా నారగించి, తనకు రావలసిన యవద్యమును ఆరక్కసికే సమగూర్చి లోకములకెల్ల మహాశ్చర్యమౌదాదుల సమగూర్చిన యా యాశ్చర్యగుణచేష్టితుడగు పరమాత్ముని కంతరంగ భక్తుల పాదారవిందభక్తులై యుండు పరమభోగవతోత్తములకు లోకుల దూషణము భూషణ మగును; భూషణము దూషణమగునన నాశ్చర్యమెయ్యదియునులేదు. ప్రాణహరమగు విషమే భగవంతునికి పోషకమైనది. శరీరపోషకంబగు స్తవ్యమే రోషజనకంబైనట్లు తద్భక్తులవిషయమున కుటిలులుజేయుస్తోత్రము దూషణమై అపచారహేతువగును దూషణము వారి గుణగణములచే భూషణముగా మార్పుజెందునని భావము.

న్యాయవిద్యైక నిష్ఠానాం వైష్ణవానాం మహాత్మనాం ।

ప్రాకృతాభిష్టుతిర్నిదా నిదా స్తుతిరితి సృతా ॥

(అవ.) భగవద్భక్తుల మహిమాదులు ఎల్లనాతీతములని యానతిచ్చుచున్నారు.

అల్లిమలర్పావై క్కన్నరడి క్కన్నర్

శొల్లు మవిడు శురుదియామ్, —నల్ల

పడియాం మనునూర్కవర్ శరిదై

పార్వై శెడియార్ విన్నై తొగైక్కు త్తీ.

౪౦

అల్లమలర్ పావైక్కు అన్నర్ = దివ్యపాగంధ్యసౌకుమార్య లావణ్యాదిపరి మండితంబగు దివ్యపద్మమున నిత్యనివాసము జేయు సుందరీమణియగు శ్రీమహాలక్ష్మికి హృదయదయితుండగు జగన్నాథునియొక్క, అడిక్కు అన్నర్ = దివ్యపాదార విండములయం దత్యంతభక్తియుక్తులగు పరమభాగవతులు, శొల్లుం = సాధారణముగ పలుకునట్టి, అవిడు = వినోదవార్తావిశేషములుఁగూడ, శురిది ఆమ్ = శ్రుతివలె నిరవద్య హృద్యంబులగును, మనునూర్క్కు = మనుధర్మశాస్త్రమునకుఁ గూడ, అవర్ శరితై = ఆభక్తులవైభవము, నల్లపడియామ్ = మూలస్తంభమై యుండును, పార్వై = వారి కృపాకటాక్షము, శెడియార్ = మహావృక్షముగఁ బెరిగియుండు, విన్నై తొగైక్కు = పాపసంతతికి, తీ = అగ్నియగును.

తా॥ భగవద్భక్తులు వేడుకగా నొక వార్త నానతిచ్చినను అది మహావేద వాక్యమగును. ఆభక్తుల వైభవప్రభావములు మనుధర్మశాస్త్రములకును మూలగ్రంథ ములై యుండును. వారి నిర్ణేతుక కృపాకటాక్ష మొకసారి ప్రసరించినచో; అనాది జన్మాంత పాపసంతతియను మహామహిమహవిపినము నైత మొక్కత్రుటిలో భస్మీ భూత మగును.

వేదశాస్త్రరథాయాథాః జ్ఞానఖడ్గ భరా ద్విజాః ।

క్రీడార్థమపి యద్భూయ స్సధర్మః పరమోమతః ॥

వాసుదేవం ప్రపన్నానాం యాశ్యేవచరితాని వై ।

తాశ్యేవ ధర్మశాస్త్రాణీత్యేవం వేదవిదో విదుః ॥

నకుద్ధ్యతి తథా జన్తుః తీర్థవారిశతైరపి ।

లీలయైవ యథాభూప వైష్ణవానాం హి వీక్ష్యతే ॥

శ్రీ అరుకాళప్పెరుమాళైప్పెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమ్.

జ్ఞానసారము సంపూర్ణము.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీఅరుళాళప్పెరుమాళెమ్మెరుమానార్ జీయరు

అనుగ్రహించిన

ప్రమేయసారము.

అవతరణిక

సకలకాస్త్రపారంగతులై, స్వరూపానురూప విజ్ఞానానుష్ఠాన పరిమండితులై
సకలచేతనోజ్జీవనైకనిరతులై, శ్రీమద్రామానుజ చరణపంకజ చంచరీకులైయుండు
శ్రీఅరుళాళప్పెరుమాళెమ్మెరుమానార్ జీయర్ స్వామలవారు పరమ కరుణాదార్య
వాత్సల్యములు ముప్పరిగొనఁ తత్పరీవాహదూపంబుగ సకలకాస్త్రసంగ్రహమును
శ్రీమదష్టాక్షరీమహామంత్రముచేఁ జెప్పఁబడు ప్రమేయసారములఁ బరిగ్రహించి
'ప్రమేయసారం' బను నీగ్రంథమునుఁ బ్రసాదించిరి.

తనియన్

నీక్లామలెన్ఱుం నినైత్తు త్తొమ్మిమిన్గళ్ నీణిలత్తీర్

పాక్లాగ నల్ల పిరమేయసారం పరిన్దలిక్కుమ్

పూక్లావళం పొత్తీల్ శూత్ పుడైవాట్టుం పుదుప్పలిమన్

ఆక్లారమల్ ౧ వరుళాళమాముని యన్బుడమే.

౧

నీల్ నిలత్తీర్ = గొప్పభూలోకమునందు నివసించు భాగ్యకాలులారా !, పాక్లా
అన = స్వస్వరూపమునకుఁదగిన, నల్లపిరమేయసారం = హితతమంబయిన ప్రమేయ
సారమున ప్రబంధమును, పరిన్దలిక్కుమ్ = నిరతిశయ ప్రీతిపురస్కరముగా కృపఁ
జేసిన, పూంకావళంపొత్తీల్ శూత్ పుడైవాట్టుం = పరిమళమిళిత పుష్పాద్యాన విత
తులచేతను, సమృద్ధములగు నితరారామములచేతను పరివృతంబగు ముఖగ నుండర
ప్రదేశంబులచే విరాజిల్లుచుండు, పుదుప్పలిమన్ = 'పుదుప్పలి' అను దివ్యనగర
మునకు నిర్వాహకులై, ఆక్లారం అల్ ౧ = అహంకారగంధవిధులగు, అరుళాళ
మాముని = అరుళాళప్పెరుమాళెమ్మెరుమానార్లయొక్క, అంపదం = నుండరతమ
పాదారవిందద్వంద్వమును, ఎన్ఱుం = ఎల్లప్పుడును, నీక్లామల్ = ఎడతెగక, నినైత్తు =
ధ్యానించి, తొమ్మిమ్ = నేవింపుఁడు,

తా॥ ఓ చేతనులారా ! ఆత్మస్వరూపజ్ఞాన సందాయకమైన 'ప్రమేయసార' మను ప్రబంధమునా నతిచ్చినవారును, 'పుదుప్పళి' అను నగరమునకు నిర్వాహకులును, అహంకారగంధకూన్యలును నగు అరుళాళప్పెరుమాళెమ్పెరుమానార్ జీయర్ స్వామియొక్క శ్రీమన్నిరవద్యహృద్య పాదారవిందముల సర్వకాలముల యందును ధ్యానించుచు నేవింపుడు. అదియే మనకు సముత్తరకము.

అరుళాళప్పెరుమాళెమ్పెరుమానార్ జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

(అవ.) తిరుమంత్రమునకు సంగ్రహరూపంబగు ప్రణవముచే బ్రతిపాదింపబడు ప్రమేయసారముల గృహజేయుచున్నారు.

* అవ్వానవర్కు మవ్వానవరెల్లామ్
ఉవ్వానవరడిమైయై న్దురైత్తార్ — ఇవ్వాఱు
కేట్టిరుప్పార్కాళెన్దు కణ్ణిరుప్పార్ మీట్టియిల్లా
నాట్టిరుప్పా రెన్దిరుప్ప నా.

౧

'అ' ఆనవకుక్కు = అకారవాచ్యుడగు సర్వేశ్వరునికి, 'మ' ఆనవరెల్లాం = మకారముచే జెప్పబడు జీవాత్మలందఱును, అడిమైయైన్దు = దాసులని, 'ఉ' ఆనవర్ = ఉకారవాచ్య సంబంధముగల సదాచార్యులు, ఉరైత్తార్ = ఆనతిచ్చిరి (అను), ఇ ఆఱు = ఈవిధమును, కేట్టు = విని, ఇరుప్పార్ = తన్నిష్ఠాక్రమైక నిరతులగువారికి, ఆళ్ ఎన్దు = దాసభూతులు అని, కణ్ణు = తమ్ముగురైఱింగి, ఇరుప్పార్ = ఉండువారలు, మీట్టియిల్లా = పునరావృత్తిలేని, నాట్టు = శుద్ధసత్వ మయమై జేదీప్యమానంబగు పరమపదమున, ఇరుప్పార్ = ఉండురు, ఎన్దు = అని, నాకోఇరుప్పక = (అడియేక) దాసుడను తలచుచున్నాను.

తా॥ 'అకారవాచ్యుడగు సర్వేశ్వరునికి మకారవాచ్యులగు జీవాత్మలందఱును దాసభూతులు' అని ఉకారవాచ్యురై, నిరుపాధికకృపారసమూర్తినియై, పురుషకారకేభరురైన శ్రీమహాలక్ష్మియొక్క తిరువడిసంబంధముగలిగి ఘటకురై యుండు సదాచార్యులు తెలివిచ్చుచున్నారు. ఈక్రమములఁ దెలిసికొని 'ఈనిష్ఠాక్రమమున నితరులగు పరమప్రపన్నులకు మేము దాసభూతులము' అని దృఢాధ్యక్ష

సాయముతోనుండు మహనీయులు పునరావృత్తిరహితంబగు పరమపదమున నిత్యానంద నిర్భరులై వేంచేసియుండురు అని దాసుని యభిప్రాయము.

(అవ.) పరమ తత్త్వార్థముల ననుగ్రహించుచున్నారు.

కులమొస్తుయిర్ పల తఙ్గుల్ మత్తాలిట్ట
కలమొస్తుకారియముం వేటామ్ — పలమొస్తు
కాణామైకాణుం కరుత్తార్ తిరుత్తాళ్ గళ్
వేణామైకాణుం ప్పిట్టై.

కులమ్ ఒస్తు = భాగవతకులము ఒకటియేయగును, ఉయిర్ పల = జీవాత్మలు అనేకములు, తం కుల్ మత్తాల్ ఇట్టకలంఒస్తు = తాముచేసిన పుణ్యపాపయాప కర్మానుగుణముగ సర్వేశ్వరుడు కల్పించుచుండు శరీరములన్నియును అనాదిసిద్ధమగు నొక్క ప్రకృతినుండివచ్చినవే, కారియముం వేటు ఆమ్ = చేయునట్టి కార్యములు విభిన్నములైయున్నవి, ఫలం ఒస్తుం కాణామై = ప్రయోజనమును దేనినిగూడ ఎదురుచూడక, కాణుం = శిష్యుని కటాక్షించునట్టి, కరుత్తాల్ = దివ్యాద్రిహృదయులగు ఆచార్యులయొక్క, తిరుత్తాళ్ గళ్ = శ్రీమత్పదారవిందములయందు, వేణామై = భక్తిచేయకుండుటయే, ప్పిట్టై = మహాపచారము అని, కాణుం = తెలిసికొనుదు.

తా॥ భగవత్సంబంధముగల కులమంతయు నొక్కకులమే. జీవాత్మలు అనేకములు. చేతనులు చేసిన పుణ్యపాపకర్మానుగుణముగ సర్వగుడు కల్పించు దేహములన్నియును పంచభూతాత్మకములే. కర్మానుగుణముగఁ జేయునట్టి కార్యములను విభిన్నములైయుండును. ఫలావేక్షలేక నిష్కలుక కృపతో శిష్యునికటాక్షించునట్టి దివ్యోదారహృదయులగు శ్రీమదాచార్యుల శ్రీమత్పరవిందములయందు భక్తిలేకుండుట మహాదోషమని తెలిసికొనవలయును.

(అవ) భగవత్ప్రీతిచేసియును సామాన్యవిషయములయందు దవేక్ష విడచకున్న ఫలమేమియులేదని తెలివిచ్చుచున్నారు.

పలజ్జొణు మీళాద పాపముళదాగిల్.

కులజ్జొణుకారియమే కూటీర్ — తలజ్జొణు

తాళిణైయానన్దే తనైయొట్టిన్ద యావరైయుమ్

ఆళ్ళుడైయా నన్దే యవ.

3

అవకో = ఆసర్వేశ్వరుడు, (త్రివిక్రమావతారమున) కులంకొండ = భూమిని

కొలిచి సర్వజగత్తులను స్వాధీనముచేసికొని వాటిపైనుద్రింపఁబడిన, తాళ్ ఇజైయాక్ అష్టే = శ్రీపాదారవిందద్వంద్వమును గలవాడుగదా, తన్నె యొట్టిన్దయావరైయం = తననుమాత్రమేగాక సకలాత్మలను (అవిశేషముగ), అళ్ ఉడైయాక్ అష్టే = తనకు శేషభూతులనుగా గలవాడుగదా, (ఇట్లుండగ), పలంకొణ్ణు = అల్పప్రయోజనము నపేక్షించుచు, మీళాద = ఆముపేక్షనుండితిరుగని, పావమ్ = పాపవిశేషములు, ఉళదుఆకిల్ = ఉండెనేని, కులంకొందు = ప్రపన్నకులమునందున్నంతమాత్రమున, కారియంబిక్ = ప్రయోజనమేమి?, కూటీర్ = మీరలేచెప్పుడు.

తా॥ పరాత్పరుడగు నాసర్వేశ్వరుఁడు త్రివిక్రమావతారమునఁ దమ పాదారవిందములచే సకలజగత్తులనుకొలిచి తమ తిరువడిసంబంధముచే వాటినిన్నిటిని స్వాధీనపఱచుకొనుటచే నతడే సర్వశేషియని గుర్తెరింగి అతని పాదారవిందముల యందుఁ బ్రపత్తిచేసి పరమవిలక్షణులయ్యు, సామాన్యవిషయములయం దపేక్షను వదలకున్నచో ఫలమేమియున్నది? వచించుడు. ఏమియును ఫలముండదు.

(అవ) సర్వేశ్వరునిఁ బొందుటకు ప్రపత్తియొక్కటియే అభ్యర్థితసాధనము. కర్తాదులు ప్రయాసకరములు, స్వరూపవిరుద్ధములును.

కరుమత్తాల్ ఇనానత్తాల్ కాణుంవగైయుణ్డే
తరుమత్తాలన్తి యితై తాళ్ గళ్ — ఒరుమత్తాల్
మున్నీర్ కడైన్దా నడైత్తాక్ ముదల్ పడైత్తాక్
అన్నీ రమర్ న్దానడి.

౪

ఇతైతాళ్ గళ్ = సర్వేశ్వరుని శ్రీపాదములందు, తరుమత్తాల్ అన్తి = శరణాగతిభర్తముచేఁదప్ప, ఒరుమత్తాల్ = మందరిపర్యతమను ఒకకవ్వముచే, మున్నీర్ = వీటిజలము, ఊటజలము, ఎర్న జలము అను మూడువిధములైన జలములచేఁ బూర్ణమగు సముద్రమును, కడైన్దాక్ = మథనముఁ జేసినవాడును, అడైత్తాక్ = కొండలను గొని వచ్చి నేతువునుగట్టివాడును, ముదల్ = సృష్టికాలమునందు, పడైత్తాక్ = సృష్టించినవాఁడును, అన్నీర్ = ఆజలమునందు, అమర్ న్దాక్ = పవ్వళించియుండువాడును అగు అత్యాశ్చర్యగుణచేష్టితుడగు పరమాత్మునియొక్క, అశి = శ్రీపాదములను, కాణుంవగై = చూచునట్టిప్రకారము, కరుమత్తాల్ = కర్తయోగముచేసినను, ఇనానత్తాల్ = జ్ఞానయోగాదులచేతనైనను, ఉణ్డే = లభించునా? (నిర్దింపదు).

తా॥ సముద్రమును సృష్టించినవాఁడును, మథనముచేసినవాఁడును, నేతుబంధన పరికర్తయగుఁ జేసినవాఁడును, అందు పవ్వళించియుండువాడును నగు శ్రీమత్పురు

షో త్తముని శ్రీమత్పాదారవిందములను నేవించుటకు ప్రపత్త్యపాయమొక్కటియే సరియైనమాగ్ధము. కర్తజ్ఞానాద్యపాయములు ప్రయాసకరములు, స్వరూపవిరుద్ధములును అగును. కర్తజ్ఞానాదియోగములచే నపరిమేయమహిమాన్వితుడగు నీశ్వరుని కట్ట నెంచుట మహామూఢత్వము. ఇంక యతని యనుగ్రహమును ప్రార్థించుటయే (ప్రపత్తియే) మనకు శరణ్యము.

(అవ.) ప్రపత్తియందలిప్రావణ్యము, అకించన్యా ద్వసుసంధానము, ఇవిగలగుట కేవలము సర్వేశ్వరుని యనుగ్రహమువలననే అని ఆనతిచ్చుచున్నారు.

వట్టియావదొన్వెన్టాల్ మన్ మైయం మున్ ముమ్
మొట్టియావ దొన్వెన్టాలోమెన్మిట్టియాదే
ఇత్తలైయాలేదురులై మెన్మిరున్దదుదాన్
అత్తలయాల్ వన్ద వరున్.

౫

వట్టియావను ఒన్వెన్టాల్ = సర్వేశ్వరునిఁబొందుటకు ప్రపత్త్యపాయ మొక్కటియే మాగ్ధము అనినవెంటనే, మన్ మైయం మున్ ముమ్ = ఇతరములగు కర్తజ్ఞానభక్త్యాదియోగములన్నిటిని, ఒట్టియ = పరిత్యజించి, అదుఒన్వెన్టాల్ = ఆప్రపత్త్యపాయమున్నా అద్వితీయము (ఉపాయబుద్ధ్యసహము) అనిన, ఒంపెన్మ ఇట్టియాదే = 'తథాస్తు' అని నమ్మించి అందుఁబ్రవేశింపక, ఇత్తలైయాల్ = ఈ చేతనులచే, ఏగుం = ఒకమేలుగూడా, ఇల్లెన్వెన్మ = లేదని, ఇరున్దదుదాన్ = తన నిష్కేతుకన్ధితిని తన గూఁకించన్యాగులను అనుసంధించుకొనుచునుండుటయు, అత్తలై యాల్ వన్దవరున్ = ఆసర్వేశ్వరుని నిష్కేతుక నిరవగ్రహానుగ్రహఫలమే.

తా॥ 'ప్రపత్త్యపాయమొక్కటియే ఉజ్జీవనోపాయము' అను యుపదేశమును వినినవెంటనే ఇతరోపాయములను పరిత్యజించి, ఆప్రపత్తియందును ఉపాయబుద్ధికూడదనిన అట్టిబుద్ధిని వెంటనేవదలి తనయందు గుణలేశములేదని తన యకించతను అనుసంధించునట్టిదశ కలుగుటయు నా శ్రీమన్నారాయణుని నిరవగ్రహానుగ్రహఫలమే కాని వేరుగాదు.

(అవ.) సర్వజ్ఞుఁడును, సర్వశక్తిసమన్వితుఁడును, సకలకల్యాణగుణాకరుఁడును, సర్వతః పరిపూర్ణుడునగు నాశ్రయఃపతికి అకించనులగు మనము చెప్పవలసిన దేమియు నుండదని తెలివిచ్చుచున్నారు.

ఉళ్ళపడి యుణరిలొన్మ నచుక్కుడెన్మ
విళ్ళవిర గిలదాయ్విట్టదే — కొళ్ళ

కుత్తై యేమమిల్లాఱ్కు కూఱువ దేశొల్లీర్
ఇత్తై యేగమిల్లాద యామ్.

౨

ఉళ్ళపడి ఉళిల్ = మనస్వరూపముయొక్క వాస్తవస్థితిని తెలిసికొన్న యెడల, నమక్కు = మనకు, నిష్టుకణ్ణేన్టు = పుగుష్టమునకు సాధకమగునది యొకటి యున్నదని, విల్లవిరుగు = తలంచుటకుయ్యము, ఇలగుఆయవిట్టదే = లేకపోయినదే, కొళ్ళ = ఇతరులయొద్దనుండి గ్రహింపవలసిన, కుత్తైవీదుం = కొఱతయేదియును, ఇల్లార్ కుక్కు = శేషపరిపూర్ణము, ఇత్తైవీదుం ఇల్లాదనూం = మనది అనుట కొకటి యునుశేని అకించనాగ్రేసరసార్వభౌములగు మనము, కూఱువదు = చెప్పదగినది, ఏకా = ఏమిగలలో?, కొల్లీర్ = తెలివిండు చూతము.

తా॥ నీ విచేకమాదామణులారా! మన స్వరూపస్వభావములను గుర్తెరింగిన యెడల మనకు పుగుష్టసాధకముక్కటియునులేదు. సర్వపూర్ణుడగుటచే నితరుల యశేక్షలేని భగవంతునికి అకించనాగ్రేసరసార్వభౌములగు మనము చెప్పవలసిన దేమున్న? చెప్పుడు చూతము.

(అని.) సర్వేశ్వరుడు సర్వపూర్ణుడగుటచే నతని కితరాశేక్షయేదియును లేదు. చేతను దకించనుడగుటచే నతనికిచ్చుటకు నితని కేదియునులేదు. ఇది వేద మార్గానుసార ప్రబోధము అని తెలివిచ్చుచున్నారు.

ఇల్లై యిగువర్కుమె నిత్తైయై వెనిరుప్పార్
ఇల్లై యిదిదొరువ ర్కెట్టుమదో? — ఇల్లై
కుత్తై యుడైయై దా నెన్టుకూఱినారెల్లామ్
మత్తైయుడైయ మార్కత్తే కాణ్.

2

ఇరువర్కుం = చేతన పరమచేతను లిద్దరికిని, ఇల్లైఎన్టు = ఎదోయొక లేమి కలదని యనుసంధించి, ఇత్తైయై = సర్వస్వతంత్రుడగు సర్వేశ్వరుని, వెన్టు ఇరుప్పార్ ఇల్లై = పతంత్రు నొసర్చువా రెవరునులేరు, అండు = ఆయనుసంధానము, ఒరువర్కు ఎట్టుమదో = ఎవరికైనా అంతుపట్టునా? అగాధము ఇల్లై కుత్తై ఉడైతాకా ఎన్టు = ఈశ్వరునికి చేతనునియొద్దనుండి స్వీకరింపవలసినట్లు కొఱతయేదియును లేదు, చేతనునికి నీశ్వరునికిచ్చుటకు తనదియునువస్తు వొకటియునులేదు అని, కూఱినార్ = పెద్దలు తెలివిచ్చుచున్నారు, ఎల్లాం = ఈవిషయముల నన్నిటిని, మత్తై ఉడైయ మార్గత్తే = వేదమార్గములయందు, కాణ్ = కనుగొనుడు.

తా॥ “చేతనుని కట్టు కొఱతయున్నదో అట్లే పరమచేతనునికిని నేదోయొక కొఱతయున్నది” అని అనుసంధించి నిరంకుశ స్వతంత్రుడగు సర్వపరిపూర్ణుడగు పరంధామని పరతంత్రునొనర్చి జయింపఁదగినవా రెవ్వరునులేరు. ఈశ్వరునికి సమర్పించుటకు తనదీయని చెప్పకొనఁదగిన వస్తు వొకటియును చేతనునికిలేదు. ఈవిషయములన్నియును వేదమార్గములందుఁ జూడవగును.

(అవ.) విహిక సుఖదుఃఖములన్నియును కర్తానుగుణములు. కనుక సర్వారంభ నిదానమగు నాకర్తను త్యజించి ఫలాభిసంధిరహితులై భగవంతుని స్తుతించినచో మోక్షము సిద్ధించును అని యానతిచ్చుచున్నారు.

* విత్తమిత్తవిన్యమ్ తున్యమ్ నోయ్ వీకాలమ్
తత్తమివైయే తలై యభిక్కుం — అత్తైవిడీర్
ఇచ్చియా నిచ్చియాదే త్తవైల్ వానత్తు
ఉచ్చియా సుచ్చియానామ్.

౯

విత్తం ఇత్తువు = ధనములభించుట, అదిపోవుట, ఇన్బం తున్బం = సుఖము, దుఃఖము, నోయ్ = వ్యాధి, వీకాలమ్ = శరీరవాశము వీనిని, తుత్తమవయే = తమతమకర్తవే, తలై అభిక్కుం = ఆధికారియైయుండి యిప్పించును (కనుక), అత్తైవిడీర్ = ఆకర్తమును విడుపుడు, ఇచ్చియాన్ = ప్రయోజనాంతరములయం దిష్టపడక, ఇచ్చియాదు = ఫలమునుగోరిక, ఏత్త = స్తోత్రముఁజేయక, ఎత్తీర్ = రమ్యమైన, వానత్తు ఉచ్చియాన్ = పరమపదమునం దున్నతస్థానమునంగుండు సర్వేశ్వరునికి, ఉచ్చియాన్ అమ్ = శిరస్సుచే వహింపఁదగినవా డగును.

తా॥ విహికములగు సుఖదుఃఖములు సర్వమును కర్తానుగుణములు. కనుక అట్టి సర్వానర్థనిదానంబగు కర్తమును విడుపుడు. ప్రయోజనాంతరాపేక్షలేక భగవంతుని స్తుతించిన నతడు భక్తుని శిరసావహించును.

(అవ.) స్వాచార్యులను దైవిస్వరూపులని పూజింపక దూషించువారలకు క్రూరసరకములు సంభవించును. సుక్రముముగ వారిని భజించువారికి మోక్షము సిద్ధించు ననుచున్నారు.

* తత్తమిత్రైయి వడివెన్దు తాళిణైయై
వై త్తవవరై వణిణ్ణియిరా — స్పిత్రరాయ్
నిదిపార్కుణ్డేతానీణిరయం నీదియాల్
వదిప్పార్కుణ్డీయీయావా.

౯

తాళ్ ఇజైయై = శ్రీమత్పాదావిందద్వంద్వమును, వైత్తఅవరై = తమశరణును నందుంచిన ఆచార్యులను, తత్తమ్ = తమతమ, ఇతైయిక్ = దైవముయొక్క, వడివు ఎన్ఱు = స్వరూపులు అని, వణజ్జియిరా = వందన మొనర్చక, పిత్తరాయ్ = చపల చిత్తులై, నిన్దిపార్కు = వారిని దూషించువారలకు, ఏటానాళ్ నిరయుం = పైకెక్కివచ్చుటకు శక్యముగానంత అగాధమైన నరకమైనది, ఉణ్ణు = కలుగును నీదియూల్ = క్రమపద్ధతిచే, వన్దిప్పార్కు = స్తోత్రముచేయువారికి, ఇట్టియా = పునరావృత్తిలేని, వాక్ = పరమపదము, ఉణ్ణు = సిద్ధించును.

తా॥ తమ యాచార్యులను తమ దైవస్వరూపులని భయభక్తులతోఁ బూజింపక, చపలచిత్తులై వారిని దూషించువారు ఏనాటికిని సద్గతికలుగని అగాధ నరకకూపము నంబడుదురు. వారే తమసర్వస్వముని భావించి వారిని సర్వకాలముల పూజించు వారికి పునరావృత్తిలేని పరమపదము కరతలామలకమగును.

(ఆవ.) ఆత్మపరమాత్మల సంబంధమును బోధించు తిరుమంత్ర ముపదేశించు సదాచార్యుఁడు లభించిన దినమే గుడిన మనుచున్నారు.

* ఇతైయు ముయిరు మిరువర్క్కుముళ్ళు
ముతైయుం ముతైయే మొళ్ళియుం — ముతైయు
మొణర్తువారిల్లా నాళ్ళొన్ఱల్ల ఆన
పుణర్తువా రుణ్ణానపోదు.

౧౦

ఇతైయుం = సర్వేశ్వరులను, ఉయిరుం = జీవాత్మయును (అను), ఇరువర్క్కు ముళ్ళు = వీరిద్దరికినిగల, ముతైయుం = సంబంధమును, ముతైయే = ఆ సంబంధమును క్రమముగ, మొళ్ళియుమ్ = ప్రతిపాదించునట్టి, ముతైయుం = వేదస్వరూపముగు తిరుమంత్రమును, ఉణర్తువార్ = ఉపదేశించు పరమాచార్యులు, ఇల్లా నాళ్ = లేనిరోజు, ఒన్ఱు అల్ల = ఒకదినముగ లెక్కింపఁబడదు, ఉణర్తువార్ = ఉపదేశించువారు, ఉణ్ణానపోదు = సంభవించిన దినమే, ఆన = ఒక గుడినము.

తా॥ జీవాత్మపరమాత్మలను, తదుభయాలకుండు శేషశేషిభావముగు సంబంధ మును, ఆసంబంధమును ప్రతిపాదించునట్టి తిరుమంత్రమును తెలియపఱచునట్టి సదా చార్యులు సిద్ధించు దినమే గుడినము; తదితరదినములన్నియు వృథములే.

ప్ర మే య సా ర ము సంపూర్ణము.

అరుళ్ళాళ్ పెరుమా శై పెరుమా నార్ జీయర్ తిరువడిగ శే శరణమ్.

శ్రీః
అథ్వార్ ఎమ్మెరుమానార్ జీయర్ తిరువడిగళే శరణమ్
శ్రీ 'విళామ్ళోలైప్పిళ్ళై'

ఆనతిచ్చిన

సప్తగాథ.

అవతరణిక

సకలలోకములకునుఁ బ్రాణభూతుఁడగు సర్వేశ్వరుఁడు “జ్ఞానీత్వాత్మైవమే మతం” అని యానతిచ్చిన విధముగ పరమార్థునకుఁ బ్రాసములై, శ్రీదేవరాజ దివ్యాజ్ఞానుగుణముగ శ్రీవచనభూషణప్రముఖ నిఖిలరహస్యప్రబంధములమూలమున చరమప్రమాణ ప్రమేయ ప్రమాత్మవైభవములను పంతుకృపచే నెల్లలు నెఱింగి యుజ్జీ వించునట్లు అనుగ్రహించిన పిళ్ళైలోకాచార్యులవారి దివ్యసాదారివిందముల నాశ్రయించి, అవతారవిశేషులగువారి నిష్ఠైతుక నిరవధిక పరమకృపకుబాతులై భగవద్విషయాది సకలరహస్యతాత్పర్యాన్వితములను సంశయవిపర్యయాదులు లేకుండునట్లధికరించి కృతార్థులై, ఉదైయవరులకు పిళ్ళైయుఁగ విల్లిదాసులవలె పిళ్ళైలోకాచార్యులవారి కత్యంతాంతరంగులై, అవతరసహజదాన్యులై, స్వాచార్యులగు పిళ్ళైలోకాచార్యులవారి నియమనానుసారము ‘నడమినోనమర్ గళుళ్ళిర్’ అని యాత్మార్థానతిచ్చినరీతిగ తిరువందపురమునకు వేంచేసి, అనంతపద్మనాభస్వామివారి ముఖసాధిపాదములను ద్వారత్రయమూలముగ నేవించి యనుభవించి ‘వాళమే కమఘంళోలై’ అనునట్లు దివ్యపరిమళపరిమిళితమగు నొకయుద్వానవనమున నేకాంతప్రదేశమునందుండి స్వాచార్యులను పాదాదికేశాంతముగ ధ్యానించుకొనుచు శ్రీవచనభూషణాద్యనిఖిలరహస్య తాత్పర్యసారతమార్థ విశేషములనే సర్వకాలముల బ్రహ్మసభవమువలె ననుభవించు శ్రీ ‘విళామ్ళోలైప్పిళ్ళై’ గురుతల్లజాలు ఎకుళభూషణకాస్త్రసారమై చరమరహస్యమైయుండు పరమార్థము నెల్లఱికిని సులభగ్రాహ్యమగునట్లు సప్తగాథయనుపేర ప్రబంధరూపముగ నానతిచ్చుచున్నారు. నమ్మాత్మార్థు ప్రథమ పర్వమును ‘తిరువాదిరియం’ అను ప్రబంధమునందు నేడుపాకురములచేఁ బ్రకాశింపఁజేసినట్లు వీరును చరమపర్వమును నేడుపాకురములచేఁ బ్రకాశింపఁజేసిరి. మఱియును - “నీధిర్భవతి వానేతి సంశయోఽచ్యుత నేవినాం । నసంశయస్తు తద్భక్త పరిచత్వారతాత్తనాం” అనునట్లు భగవత్పరిచరిణమునకన్న భాగవతపరిచరిణము మోక్షసిద్ధి కభ్యర్థితమగుటచే తిరువాళిరియునకన్నను నీప్రబంధము ప్రకృష్టమై యున్నదనుట సత్యదూరము కాదేమో !

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
 శ్రీపైశ్చైలోకాచార్యుల సర్వావయభూతులగు
 శ్రీవిశాంశోలైపిళ్ళై సాదించిన

శ్రీవచనభూషణపారమగు

నప్తగాధ.

శ్రీతిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై యానతిచ్చిన

త ని య క్

వాళ్ళీ నలన్తిగళ్ళీ నారణ తాదనరుళ్ళీ
 వాళ్ళీ యవనముద వాయ్ మొట్టిగళ్ళీ - వాళ్ళీయే
 ఏఱుతిరువుడై యానెన్నుములగారియ్ శోల్
 తేఱు తిరువుడై యా శీర్.

నలమ్ తిగ్గూం = జ్ఞానానందములచే ప్రకాశించుచున్న, నారణతాదక్ =
 శ్రీనారాయణదాసులవారియొక్క, అరుళ్ = కృప, వాళ్ళీ = వర్ణిల్లుగాక, అవక్ =
 అనుదం వాయ్ మొట్టిగళ్ళీ = వారి సుధారసమధురములగు శ్రీనూక్తులు, వాళ్ళీ =
 తేజరిల్లునుగాక, ఏఱుతిరు ఉడైయాక్ = నిరంతర ప్రవృద్ధమానమగు భగవద్భాగ
 వతాచార్యగుణానుభవ కైంకర్యరూప సంపత్సమృద్ధులను గలవారై, ఎన్నుం = ఎల్లప్పు
 డును, ఉలగారియ్ శోల్ = శ్రీపైశ్చైలోకాచార్యులవారి శ్రీనూక్తులను, తేఱు
 తిరుఉడైయాక్ శీర్, వాళ్ళీ = సంశయవిపర్యయాదిరహితముగ నధికరించియుండు
 ఆచార్యాభిమాన లక్ష్మీసంపన్నులగు విశాంశోలైపిళ్ళగారియొక్క వైభవము కా
 తత్వమున్నంతవఱకును వర్ణిల్లుగాక.

తా॥ మిక్కిలి ప్రకాశించుచుండు జ్ఞానానందాది దివ్యకల్యాణగుణగణములు
 గలవారై 'నారాయణదాసు' అను తిరునానుముగల విశాంశోలైపిళ్ళగారి దివ్య
 కృపారసము వర్ణిల్లుగాక. వారియమృతమయ దివ్యనూక్తులును సదా వర్ణిల్లుగాక. నిరం
 తర నిరవధిక ప్రవృద్ధములగు భగవద్భాగవతాచార్యగుణానుభవ కైంకర్యరూప సంపత్స
 మృద్ధులగలవారై శ్రీపైశ్చైలోకాచార్యులవారి దివ్యసన్నిధిని సంశయవ్యత్యాసరహిత

ముగ సమస్తవిశేషార్థముల నధికరించి, ఆచార్యాభిమానరూపంబగు దివ్యసంపత్తుచే విరాజిల్లు విశాంశోల్లేపితైగారి వైభవము కౌలతత్వమున్నంతవఱకును విరాజిల్లుగాక.

* అమృతనరజ్జర్కమావిక్కుం అన్తరంగ
శమ్బద్వజ్జాట్టి తడైగాట్టి — ఉమ్మర్
దివమెన్నుం వాఘ్వుక్కుచ్చేర్న్ద నెటిగాట్టుం
అవనన్తో వాళారియక్.

అంపాక్ అరజ్జర్కం = సుందరమైన స్వర్ణమయమైన శ్రీరంగనాథునికిని, ఆవిక్కుం = అత్తలకును, అన్తరంగశమ్బద్వం = శేషశేషిభావమును పరమాంతరంగ సంబంధమును, కాట్టి = తెలియఁబఱచి, తడై = ఆసంబంధము గుర్తెఱుంగుటకున్న ప్రతిబంధకమును, కాట్టి = తెలియఁబఱచి, ఉమ్మర్ = పరమపదనివాస రసికులగు నిత్యనూరులయొక్క, దివం ఎన్నుం వాఘ్వుక్కు = పరమపదమునందలి బ్రహ్మనంగాను భవంబను సంపదకు, శేర్న్ద = తగియుండునట్టి, నెటి = ఉపాయమును, కాట్టుం = తెలియఁబఱచునట్టి, అంపాక్ అన్తో = పరమోదారులగువారుగదా, ఆచారియక్ = సదాచార్యులగుదురు.

తా॥ సశ్వేత్వరూఁడగు శ్రీరంగధామనికిని జీవాత్మలకును పరస్పరముండు నవవిధ సంబంధ స్వరూపస్వభావములును, తద్విరోధిస్వరూపమును, పరమపదాను భవరూపపురుషార్థసాధనమును తెలియపఱచినవారు, ఆనగా అర్థపంచకప్రతిపాదక మగు తిరుమ్రార్థము నుపదేశించినవారే మన కౌచార్యావతంసులు.

అజ్ఞుపారుళు మళిత్తవన్బా లన్నిలార్
నజ్జిల్ మిగక్కొడియర్ నామ్మొన్నోమ్ — నజ్జదాక
ఊనై ముడిక్కుం ఇవరుయిరై ముడిప్పరెన్ఱు
ఈనమిలార్ శొన్నార్రితై.

అజ్ఞు పారుళుం = (స్వస్వరూప, పరస్వరూప, పురుషార్థస్వరూప, ఉపాయ స్వరూప, విరోధిస్వరూపములను) ఐదు అర్థములను, అలి త్తవన్ బాల్ = ఉపదేశించిన పరమాచార్యుల విషయమును, అన్బుఇల్లార్ = భక్తిరేనివారు, నజ్జిల్ = విషయము కంటెను, మిగక్కొడియర్ = మిక్కిలిక్రియలు, అని, నామ్మొన్నోమ్ = మేము చెప్పితిమి (అయితే), నజ్జదాక = విషయమునది, ఊనై = శరీరమును, ముడిక్కుం = భుంభును, ఇవర్ = ఆచార్య ప్రాణ్యవిధులగు వీరలు, ఉయిరై = ఆత్మస్వరూప

మునే, ముడిప్పర్ = నశింపఁజేయుదురు, ఎన్దు = అని, ఇవై = ఈయర్థములను, ఈసంఘటార్ = పరమశిష్యులు, శొన్నార్ = ఆనతిచ్చిరి.

తా|| అర్థపంచజ్ఞానము అను జ్ఞానము ననుగ్రహించిన ఆచార్యవిషయమునఁ జేసినదనివాడు విషయముండును, తిమ్మియును. వీలగున విషయ దేహమును మాత్రము నశింపఁజేయును. కృతార్థు శేఖరులగువీరు ఆత్మస్వరూపమునే నశింపఁజేయుదు రని వేదవేదాంగ తత్వజ్ఞులగు శిష్యులును నచింతిరు.

పార్త గురువి నళవి అర్పివిన్ది

శీర్త మిగు భాసమెల్లాం శేర్న్దాలుమ్ - తార్తగడల్

మాణిన్దేల్ తున్బుత్తు మణ్ణుమే తేజ్జామల్

నణ్ణుమే కీర్తామ్ నరకు.

3

పార్త గురువిన్ తళవిల్ = తమ్ముకలూఁపించిన ఆచార్యులవిషయమై, పరివు ఇన్ది = చేసినయితే, శీర్త మిగుభాలమెల్లామ్ = భగవద్విషయమును గుర్తెఱుంగుటకుఁ దగిన పామర్థాఘ్యమైన ఆతిశయిత విజ్ఞానపరిపూర్తిని, శేర్న్దాలుం = సంపాదించి నను, తార్తగడల్ = కృష్ణవర్ణమై అతిగంభీరమైన సముద్రముచే జుట్టఁబడిన, మాణిక్ తేజ్జామల్ = భూమిమీద, తున్బుత్తుమణ్ణుమే = దుఃఖములనుబొంది, మణ్ణుం = నశించును, తేజ్జామల్ = తప్పక, కీర్తామ్ = నింద్యమైన, నరకు = నరకమును, నణ్ణుమ్ = పొందును.

తా|| భగవద్విషయమును గుర్తెఱుంగుటకుదగిన విశేష జ్ఞానసంపన్నుడైయుండి నను ఆచార్యప్రావణ్యము లేనివాడయ్యెనేని ఈభూమియందు వ్యసనాక్రంతుడై నశించుటయేగాక తప్పక నరకమునుబొందును. ఇది నిశ్చయము.

శనై న్న యితైయై త్తడైయై చ్చరణెటియై

నున్ను పెళువాత్తవై యొరుమన్దిరత్తి-నిన్నరుళాల్

అణ్ణిలుంకేడోడ వళిత్తవన్బా లన్బిలార్

నణ్ణిలుం కేడెన్దిగుప్పన్ న్నా.

౪

ఒరుమన్దిరత్తి తనైన్ = ఆసదృశంబగు తిరుమంత్రమున మకౌరవాచ్యుఁ డగు చేతనస్వరూపమును, ఇతైయై = ఆకౌరవాచ్యుఁడగు పరస్వరూపమును, తడైయై = 'నమః' పదమునంగు మధ్యంతమగు మకౌరముచేఁజెప్పఁబడు విరోధిస్వరూపమును, శరణ్ నిటియై = 'నమః' పదముచేఁజెప్పఁబడు ఉపాయస్వరూపమును, మన్ను

పెరువాల్తోవై = స్థిరమునొందియుండు మహత్తైన సవిభక్తిక నారాయణశబ్ద ప్రతి
పాద్యమగు పురుషార్థస్వరూపమునున్న (అను), అష్టేలుం = ఆర్థపంచకమందును,
కడుఓడ = అజ్ఞాథాన్యనాజ్ఞాన విపరీతజ్ఞానాదులు సమసిపోవునట్లు, ఇకాఅరుళాల్ =
మనోజ్ఞతమంబగు తమ నిరవధికకృపచే, అభిత్తవకా బాల్ = ఉపదేశమొనర్చిన ఆచార్య
విషయమున, అన్నుఇల్లార్ = ప్రేమలేనివారలు, నష్టేలుం = విషయనకంటెను, కేడు
ఎష్టు = క్రూరులని, నాక్ = దాసుఁడు, ఇరుప్పక్ = (అభిప్రాయముతో) ఉండును.

తా॥ తిరుమంత్రముచే స్వస్వరూప, పరస్వరూప, పురుషార్థస్వరూప, ఉపాయ
స్వరూప, విరోధిస్వరూపములయందలి అజ్ఞాన, అన్యథాజ్ఞాన, విపరీతజ్ఞానాదులు
నివృత్తములగునట్లు పరమకృపతో తత్త్వవివేకవైశద్యము ననుగ్రహించిన తమ
ఆచార్యులవిషయమునఁ బ్రావ్యము లేనివారలు విషయనకంటెను వినాశకరులని
దాసుని యభిప్రాయము.

* ఎన్నక్కలోదినా రిన్నారెను మియల్బుమ్

ఎన్నక్కలో నన్నెయెను మియల్బుం - మన్నక్కలో

శేవిపా ర్కన్బుడైయోర్ శెన్ననిరూపణముమ్

ఆవిక్కు నేరే య్ముక్కు.

౫

ఎన్నక్కలో = నాయుద్ద, ఓదినార్ = చదువుకొన్నవారలు, ఇన్నార్ ఎనుం
ఇయల్బుం = ఇట్టివారలు అని చెప్పునట్టి స్వభావము, ఎన్నక్కలో = నాయుద్ద,
నన్నె ఎన్నుం ఇయల్బుం = మేలున్నది అని చెప్పునట్టి స్వభావము, మన్నక్కలో =
సర్వేశ్వరుని సన్నిధిని, శేవిప్పార్కు = శేవదేవునివారిగుండు, అన్నుఉడైయోర్ =
భక్తిగలవారియొక్క, శెన్ననిరూపణముం = జాతిని నిరూపించుటయును, ఆవిక్కు =
ఆత్మస్వరూపమునకు, నేరే = సాక్షాత్తుగ, య్ముక్కు = మహానగ్నసందాయకము.

తా॥ నాయుద్ద స్వరూపశిక్షనొందినవారు వీరలు, నావలన నెల్లటికిని మేలు
గలదు అని చెప్పుకొను స్వభావమును, భగవద్భక్తులను ఇట్టిజాతివారని విమర్శించు
టయును ఆత్మస్వరూపమునకు వినాశకరములు.

* అమ్మక్కెన్నివై యటిదే నేమ్మె నరజ్జా!

ఒళ్ళిత్తగుళా యుల్భిర్ వినైయై - పళ్ళిప్పిలా

వెన్నారెయనుక్కా వెమ్మెరుమానార్కాగ

ఉన్నా రరుట్కాగ ఉగ్గోలు.

౬

అంపాక్ అరంగా = దివ్య రమణీయ సువర్ణమయ (గోపురమండప ప్రాకారాదులచే విరాజిల్లు) శ్రీరంగ దివ్యక్షేత్రమున కథినాయకా!, ఇవై = క్రిందఁజెప్పినవాటిని, అట్టుక్కు ఎన్ఱు = మహానర్థదాయకములని, అఱిన్దేక్ = తెలిసికొంటిని, పట్టిప్పుఇల్లా = దోషములేని, ఆరియరుక్కు = దాసుని యాచార్యులఁ జూచియు, ఎమ్మెరుమానార్కాగ = సర్వాచార్యస్వరూపులై, దర్శననిర్వాహకులై, భవదీయ దివ్యకృపకుఁ బాత్రులగు మాయెమ్మెరుమానార్ల జూచియు, ఉక్ = దేవరవారియొక్క, ఆర్ = పూర్ణమైన, అరుట్టు ఆగ = దివ్యకృపాగుణమును విఱికించియు, ఉద్రు = దాసుని యంగీకరించి, ఉల్భిల్ = ఆభ్యంతరములగు, వినైయై = పాపములను, ఒట్టిత్తు = నశింపఁజేసి, అరుళాయ్ = కటాక్షింపుఁడు.

తా॥ దివ్యరమణీయభవ్యభవనగోపురమండపప్రాకార సముద్యాసితమగు శ్రీరంగ దివ్యనగరమునకు సార్వభౌముడవగు నోశ్రీయఃపతి! భగవద్భాగవతాచార్యానుగ్రహమృతప్రసేకమునఁ గ్రింద నుదహరించినవాటిసెల్ల దోషములని గుర్తెఱింగితిని. నిర్దోషులగు నస్తదాచార్యులను పరమకల్యాణ కృపాప్రసన్నాచార్యులై మీ కత్యంత రంగులగు మాయెమ్మెరుమానార్లను, అథవా దేవరవారి కృపాదిగుణమునైనను విఱికించి దాసుని యాభ్యంతర దోషవితతులసెల్ల నివర్తింపఁజేసి దాసుని యనుగ్రహింపుఁడు.

* తీజ్గేదుమిల్లా త్తేళిగన్తక్ శిన్దైక్కు

పాన్దాగ నేరే పరివుడై యోర్ — ఓన్దార
త్తేరిక్ మేలేటి చ్చెట్టుబ్బుదిరి నూడుపోయ్
చ్చేరువరే యన్దా మన్దాక్.

2

తీజ్గు ఏదుం ఇల్లా = ఏవిధమైన దోషములేని, తేళికక్ తక్ = ఆచార్యునియొక్క, శిన్దైక్కు = దివ్యహృదయమునకు, పాన్దాగ = అనుకూలముగ, నేరే = చక్కని, పరివు ఉడైయోర్ = ప్రేమగలవారలు, ఓంకారం = ప్రణవమును, తేరిక్మేల్ = దివ్యరథముపై, ఏటి = ఎక్కి, శెట్టుం = అభివర్ధకముగనుండు, కదిరిక్ ఊడు = సూర్యమండలమును భేదించుకొని అర్చిరాదియార్గమున, పోయ్ = పోయి, అన్దామందాక్ = పరమపదమును, శేరువర్ = చేరుదురు.

తా॥ ఏవిధమైన దోషములులేని యాచార్యులయొక్క దివ్యహృదయారవిందమునకు ననుకూలముగు మంచిప్రేమ గలిగియుండువారలు ప్రణవమనురథమునెక్కినిత్యా-118

యర్చిరాదిగతిని కడలి నూర్యమండలము భేదించుకొని పరమపదమునుజేరి యనుంద బ్రహ్మానందము ననుభవించురు.

అడివరవు:—అమ్మెక్ అణ్ణు పార్ త్త తన్నె ఎన్నక్కల్ అణ్ణుక్కు తీంగు విళాకళోలెప్పిలై—అప్పిళి—ఉత్తరాభాద్ర

తులా హిర్బున్న్య సంభూతం శ్రీలోకార్య పదాశ్రీతం ।
సప్తగాధా ప్రవక్తారం నారాయణ మహం భజే ॥
శ్రీలోకార్య పదారవిన్ద మఖిల శ్రుత్యస్థకోశం సదా
గోష్ఠీం చాపి తదేకలీన మనసా సంచిత్తయన్తం ముదా ।
శ్రీనారాయణజా సమార్య మమలం సేవే సతాంశేవధిం
శ్రీవాగ్భవణ గూఢభావ వివృతిం యస్సప్తగాధాం వ్యధాత్ ॥
సప్తగాధసంపూర్ణము.

శ్రీః
శా మ్రి ము తై

శ్రీపెరియజీయర్లు సాదించినది
సర్వదేశదళాకాలేష్వవ్యాహతపరాక్రమా ।
రామానుజార్యదివ్యాజ్ఞా వర్ధతామభివర్ధతామ్ ॥
తా॥ శ్రీమద్రామానుజ మునిసార్వభౌముల దివ్యాదేశము అనుంతర పరాక్రమము గలదై సర్వదేశములయందును సర్వకాలములయందును సర్వావస్థలయందును ఉత్త రోత్తరాభివృద్ధమై చెన్నొందుగాక.
కదాదై అణ్ణుక్ సాదించినది.

రామానుజార్యదివ్యాజ్ఞా ప్రతివాసరముజ్జ్వలా ।
దిగన్తవ్యాపినీ భూమాత్ సాహి లోకహితైషిణీ ॥
తా॥ శ్రీమద్రామానుజావారి దివ్యాజ్ఞ ప్రతిదినమును నిరవధిక దివ్యతేజో విలసితమై లోకమంతటను వ్యాపించుగాక. అదియేగదా సర్వలోక యోగక్షేమ ముఖ్య గోరుచున్నది.

ఉద్యోగములు సాదించినది.

శ్రీమత్ శ్రీరజ శ్రియ మనుపద్రవామనుదినం సంవర్ధయ ।

శ్రీమత్ శ్రీరజ శ్రియ మనుపద్రవామనుదినం సంవర్ధయ ॥

తా॥ శ్రీయఃపతీ! శ్రీరంగేశ్వర్యము శ్లోకమును నిరవద్యహృద్యాభి
రామమగునట్లు సమభివృద్ధినిందింపుమా!

పెరియతేయర్ సాదించినది.

నమః శ్రీశైలనాథాయ కుస్తీనగరజన్మనే ।

ప్రసాదలబ్ధపరమప్రాప్త్య కై జ్జర్యశాలినే ॥

తా॥ శ్రీ 'కుంతీ' నగరమున నవతరించినవారును, భగవన్నిరవగ్రహాను
గ్రహసంప్రాప్తమగు పరమప్రాప్త్యమైన భగవద్భాగవత నిత్యకైంకర్య ధరంధరులును
నగు తిరువాయ్ మొట్టి పిళ్ళైగారికి నమోవాకములు.

నమ్మెరుమాళ్లు సాదించినది.

శ్రీశైలేశదయాపాత్రం ధీభక్త్యాదిగుణార్ణవమ్ ।

యతీంద్రప్రవణం వందే రమ్యజామాతరం మునిమ్ ॥

తా॥ శ్రీతిరువాయ్ మొట్టిపిళ్ళైగారి దివ్యకృపాకటాక్షమునకు బాత్రులును,
పరభక్తిపరజ్ఞాన పరమభక్త్యాది దివ్యకల్యాణగుణగణ పరిపూర్ణులును, శ్రీమద్రా
మానుజులవారియందే అత్యంతప్రావణ్యముగలిగి వారి కేకలవ్యులైయుండు శ్రీ మణి
వాళమహామునులను నమస్కరించుచున్నాను.

మడత్తుపిళ్ళై సాదించినది.

వాట్టి తిరువాయ్ మొట్టిపిళ్ళై మాదగవాలే

వాట్టు మణివాళమామునివక్ - వాట్టియవక్

మాట తిరువాయ్ మొట్టిప్పొరులై మానిలత్తోర్

తేలుమ్బడి యురై క్కుం శీర్.

తా॥ తిరువాయ్ మొట్టిపిళ్ళైగారు కుళిమగ వర్ధిల్లవలయును. శ్లాఘ్యమైన
వైభవముతో కుళిమగ విజయముచేసియుండు శ్రీమణివాళమహామునులును వర్ధిల్లుదురు
గాక. శ్రీనమ్మాళ్వార్ల రాసిన తిరువాయ్ మొట్టియందలి యర్థవిశేషములను

ఈచేతనులకు స్పష్టమగునట్లు ప్రసాదించిన శ్రీవారి వక్తృత్వాది జైలక్షణ్యము సుఖముగ నభివృద్ధి కౌపలయును.

ప్రతివాది భయంకరం ఆణ్ణక్ సాదించినది.

శైయ్యతామరై త్తాళిణై వాళియే శేలై వాళి తిరునాబి వాళియే
తుయ్యమార్గుం పురినూలుం వాళియే శున్దర త్తిరుత్తోళిణై వాళియే
కైయుమేన్దియ ముక్కోలుం వాళియే కరుణై పొణ్ణీయకణ్ణిణై వాళియే
పొయ్యిలాద మణవాళమాముని పున్దివాళి పుగళ్ వాళివాళియే.

తా॥ ఎఱ్ఱదాసురలవంటి శ్రీపాదమాలజంట సుఖముగ వర్ధిల్లవలయును, కాషాయవస్త్రము, నాభియును సుఖముగ వర్ధిల్లవలయును, నుండరములగు బాహువుల జంటయును, శ్రీహస్తమున ధరించియున్న త్రిదండము, కృపారసమును జిలుకుచుండు నేత్రపద్మయుగ్మమును, (నిష్కపట) ఆసత్యమారీభూత దివ్యహృదయమును, వారి యొక్క కుభ్రానవద్య కీర్తిచంద్రిక సుఖముగ వర్ధిల్లునుగాక.

అడియార్ గళ్ వాళి అరణ్ణనగర్ వాళి
శడకోవక తణ్డమిళ్ నూల్ వాళి-కడల్ శూళ్ న్ద
మన్నులగం వాళి మణవాళమామునియే!
ఇన్న మొరు నూళ్ న్దొణ్ణిగుమ్.

తా॥ భాగవతులందఱును నుజ్జీవించుటకును, శ్రీరంగదివ్యక్షేత్రము అభివృద్ధి నొందుటకును, శ్రీనమ్మాళ్వార్లద్రావిడ దివ్యప్రబంధములు వికసించుటకును, సుఖముగ వర్ధిల్లుటకును, సమాద్రముచేఁజాట్టఁబడిన ఈభూలోకము సుఖించుటకును, శ్రీమద్రమ్యకామాత్మమనీషా! దేవరపాదు ఇంకను నొక నూలుసంవత్సరములు నిరవద్య హృద్య సంపదై వ్యభవాదులతో నేంచేసియుందురుగాక.

ఆఘ్వార్, ఎమ్మెరుమానార్, శేయర్ తిరువడిగళ్ శరణమ్.

శ్రీ వరవరమునమే నమః,
తిరునక్షత్రతనియన్లు,
అప్పిళ్ళై కృపజేసిన
వాళితీరునామములు.

అశ్వని - వడుగనమ్మి - చిత్రి.

- మేషం. చైత్రేత్వశ్వినిసంజ్ఞాతం సంసారార్ణవతారకమ్ ।
రామానుజార్య సచ్చిష్యం ఆస్థిపూర్ణ మహమ్భజే ॥
- నిత్యత } రామానుజార్యసచ్చిష్యం సాలగ్రామ నివాసినమ్ ।
నియక్ } పచ్చిమోపాయసమ్మన్నం ఆస్థిపూర్ణ మహమ్భజే ॥
- కుంభం. కలకేఽశ్వని సమ్భూతం భాష్యకారాజ్ఞి మాశ్రితమ్ ।
గోవిందార్యానుజం వందే గోవిందార్య దయానిధిమ్ ॥
- నిత్య. శ్రీభాష్యకార సచ్చిష్యం పుండరీకాక్ష నందనమ్ ।
గోవిందార్యానుజం వందే గోవిందార్య దయానిధిమ్ ॥
- భరణి - అరుళాళ పెరుమాళ్ మ్పెరుమానార్ - కార్తికి.
వృశ్చికం. కార్తికే భరణీ జాతం యతీంద్రాశ్రితమాశ్రయే ।
జ్ఞాన ప్రమేయసారాభి వక్తారం విరదం మునిమ్ ॥
- నిత్యం. జ్ఞాన భక్త్యాత్మ వైరాగ్యం రామానుజ పదాశ్రితమ్ ।
పచ్చిమోపాయ సమ్మన్నం సంయమిన్ద్రం నమామ్యహమ్ ॥
- భరణి - ఈయుణ్ణిమాధవ పెరుమాళ్ - కార్తికి.
వృశ్చికం. కార్తికే భరణీ జాతం శ్రీలోకార్య పదాశ్రితమ్ ।
శేదాన్తద్వయ సమ్మన్నం మాధవార్య మహమ్భజే ॥
- నిత్య. శ్రీలోకార్య పదామ్భజ మాశ్రితం కరుణామ్బుధిమ్ ।
శేదాన్తద్వయ సంపన్నం మాధవార్య మహమ్భజే ॥
- కృత్తిక - తిరుమంగైయాత్వార్ - కార్తికి.
వృశ్చికం. వృశ్చికే కృత్తికా జాతం చతుష్కుల కిళామణిమ్ ।
చట్పుబిన్ధకృతం కార్ణమూర్తిం కలిహమాశ్రయే ॥

పునః. సుధాగానాబ్జానాం కలియుగభవానామపగమే
నశేషస్తే మానే శరదినరమే జైవలగుహోః ।
దినే తా లేవప్పే శ్చిరశిరణే పూర్ణశిరణే
క్షితావావిహృతః కలిశివు రమేయాత్మ మహిమా ॥

నిత్యః. కలయామి క్షితధ్వంసం కవిం లోకదివాకరమ్ ।
యస్య గోభిః ప్రకౌశాభి రావిద్యం నిహతం తమః ॥

కలస్త తిరుక్కూర్ త్తిరైయిల్ తార్తిగైవన్దోక్ వాట్రియే
కాళినియిలొన్ కురైయలూర్ త్తార్తిగైవన్దోక్ వాట్రియే
నలం తిగఱ్ఱాయీర త్తెప్పియై నాలురైత్తాక్ వాట్రియే
నాలైన్దుమాన్దైన్దుం నమక్కురైత్తాక్ వాట్రియే
ఇలన్దైమ్మకూన్దో శీరుక్కై-యిరుమిదనీన్దాక్ వాట్రియే
ఇమ్మాన్దిల్ పొట్టిరుమాన్దో శీరుపత్తేన్దైత్తాక్ వాట్రియే
నలం తిగఱ్ఱుం కుముదనల్లి మణవాళిక్ వాట్రియే
వాట్కులియక్ పరకొలక్ ముగైయిక్కోక్ వాట్రియే

కృత్తిః - ఉయ్యక్కొండార్ - చిత్రి.

మేవం. కేవలమానే సరోవాతం కృత్తికా జాత మాశ్రయే ।
నాథయోగి పరామృభజ ద్వన్ద్వి ప్రవా మానసమ్ ॥
నమస్యాయోగిన్ద్రాతం నాథభావే వ్యవస్థితమ్ ।
శుద్ధవత్స మయం కో క రవతం మివాపరిమ్ ॥

నిత్యః. నమః కల్పజనేంద్రాయ నాథ శ్రీనివాస పద్మజే ।
వ్యస్త సర్వభరాయాస్త త్కులనాథాయ భీమరే ॥

నాథయోగిన్ద్రై నన్ద నిదీనట్రుగక్ వాట్రియే
మాల్ మణక్కూర్ నమ్మి తొట్టుమత్సదన్దోక్ వాట్రియే
శీమిగు నాదమని శీరురైప్పాక్ వాట్రియే
శ్చిత్తిరైయిల్ తార్తిగై నాల్ శీర్క్కైవన్దోక్ వాట్రియే
నాలిరన్దుమాన్దైన్దుం నమక్కురైత్తాక్ వాట్రియే
నాలెట్టి నుట్పయై నడత్తివాక్ వాట్రియే
మాళరన్దర్ మణవాళర్ నళకురైప్పాక్ వాట్రియే
నైయ ముయ్యక్కొన్దైవర్ తాళై నైయగత్తిల్ వాట్రియే.

కృత్తిక - నమ్మిళ్ళై - కార్తికి.

వృత్తికం. వృత్తికే కృత్తికా జాతం కలివైరిగురుమ్మళే ।
జేదాన్తి ముని పాదాబ్జ శ్రీతం నూక్తి మహార్ణవమ్ ॥

నిత్యం. జేవాన్త వేద్యా మృతవారిరాశే
శ్వేదాగ్ధసారామృతపూర మగ్రమ్ ।
అదాయ వర్షంతమహం ప్రపద్యే
కారుణ్యపూర్ణం కలివైరిదాసమ్ ॥

తేమరువుం శెజ్జమల త్తిరుత్తాళ్గళ్ వాళ్ళీయే
తిరువరైయిల్ పట్టాణై శేర్మరుజ్జుం వాళ్ళీయే
తామమణి ఎడమార్బుం పురినూలుం వాళ్ళీయే
తామరై క్కైయిణైయక్కగుం తడమ్బుయముం వాళ్ళీయే
పామరువుం తవిళ్ళి వేదం పయిల్ పనళం వాళ్ళీయే
పాడియత్తిక్ పారుళ్ దన్నై ప్పగర్ నావుం వాళ్ళీయే
నామనుతల్ మదినుగముం తిరుముడియుం వాళ్ళీయే
నమ్మిళ్ళై వడిన్దుగుం నాడోలుం వాళ్ళీయే.

కాదలుడక్ నల్లాయర్ కక్కల్ తొళ్ళినోక్ వాళ్ళీయే
కార్ త్తిగ్ తిరుత్తిగ్ యిల్ యుదిత్త కలికన్తి వాళ్ళీయే
పాదముడనాట్యూర్ తొల్ పారురురైప్పోక్ వాళ్ళీయే
బూదూరక్ పాషియన్దై ప్పగ్ మునునక్ వాళ్ళీయే
మాదకవా రెవ్వుయిర్ క్కుం వాళ్ళీ ప్పత్తాక్ వాళ్ళీయే
మదిళరజ్జ రోలక్కం ఎళర్ త్తిట్టాక్ వాళ్ళీయే
నాదముని యాళవన్దార్ నలంపుగళ్ళోక్ వాళ్ళీయే
నమ్మిళ్ళై తిరువడిగళ్ నాడోలుం వాళ్ళీయే.

రోహిణి - పెరియపెరుమాళ్ - పంగుణి.

కుంభం. తపస్వీమాసి రోహిణ్యాం తపేనవ్యా భువిస్థితమ్ ।
శ్రీరజ్జకాయినం నన్దే సేవితం సర్వదేశికైః ॥

నిత్యం. శ్రీస్తవాభరణంతేజ స్ప్రిహ్యేశయ మాశ్రయే ।
చింతామణి మివోదాభిన్తం ఉత్సన్నేన నస్తభోగినః ॥

తిరుమగళుం మణ్ణగళుం శిఱక్కవన్దోక్ వాఱ్ఱియే
 శెయ్యవిడైత్తాయ్మగళాల్ శేవిప్పోక్ వాఱ్ఱియే
 ఇరువిళుమ్మిల్ పీల్దీరుక్కు మిమైయవర్కోక్ వాఱ్ఱియే
 ఇడర్కడియ ప్పొత్తుడలై యెయ్డినాక్ వాఱ్ఱియే
 అరియ తళరదక్ మగనా యవదరిత్తాక్ వాఱ్ఱియే
 అన్దరియామిత్తువము మాయినాక్ వాఱ్ఱియే
 పెరుగివరుం పొన్నినడుప్పిక్ తుయిన్దాక్ వాఱ్ఱియే
 పెరియ పెరుమా శెఱ్ఱళ్ పిరానడిగళ్ వాఱ్ఱియే.

రోహిణి - కణ్ణక్ - అవణి.

సింహం, సింహమా నేనెసితేపత్తే రోహిణ్యా మన్దమితిథా ।
 చరమాథ ప్రదాతారం కృష్ణం వందే జగద్గురుమ్॥

నిత్య, తతోఽఖిల జగత్పద్ద బోధాయాచ్యుతభానునా ।
 దేవకీ పూర్వసన్ధ్యాయా మావిద్యుతం మహాత్మనా ॥

తిరుమగళుం మణ్ణగళుం ఇత్యాది అనుసంధేయము.

రోహిణి - కార్తికి - తిరుప్పాణియాభ్యూర్

వృశ్చికం, వృశ్చికే రోహిణీజాతం శ్రీపాణం నిచుళాపురే ।
 శ్రీవత్సాంశం గాయత్రీస్త్రం మునివాహన మాశ్రయే ॥
 శ్రీలోకసారజ్ఞ మహామునీంద్ర
 శ్రీస్కన్ధాధిపాథం కలయామి నిత్యం ।
 కళబ్ధహీనం కమనీయ భక్తం
 కవీశ్వరజ్ఞాయకపూర్వభాషుమ్.

నిత్య, అపాదచూడ మనుభూయ హరింశయానం
 మద్యేకవేదమహితుర్బుదితా న్తరాత్మా ।
 అద్భుతతాంసయన యోర్వివయా న్తరాణాం
 యో నిశ్చింతాయమనజై మునివాహన న్తమ్ ॥

ఉప్పూర్నొమ్మం మెయ్ళ్ళాన ముత్తెయూరాక్ వాఱ్ఱియే
 ఉరోగణినాళ్ కార్ త్తిగయి లందిత్త వళ్ళల్ వాఱ్ఱియే
 ఉ... లిన్ తార్ మునితోర్ త్ వగుత్తపిరాక్ వాఱ్ఱియే
 ణ్ణిల్ వేటొన్దుం వైయాదాక్ వాఱ్ఱియే

అమ్మవియల్ మదిభరజ్జ రగం పుగున్దాన్ వాళ్ళీయే
అమలనాదిపిరాన్ పత్తు మరుళినాన్ వాళ్ళీయే
శెమ్మతుమై యరుళ్ కూటుం శెల్వనార్ వాళ్ళీయే
తిరుప్పావ్ పొట్టుడజ్జళ్ శగతలత్తిల్ వాళ్ళీయే

రోహిణి - తిరుక్కోట్టియూర్ నమ్మి - వైయాళి.
వృషభం. వైరాళి రోహిణ్యుదితం గోష్ఠీపూర్ణం సమాశ్రయే ।
చరమశ్లోకతాత్పర్యం యతిరాజాయ యోఽవదత్ ॥

నిత్య. శ్రీవల్లభపదామ్భాజ ధీభ క్త్యమృతసాగరమ్ ।
శ్రీమద్గోష్ఠీపురీ పూర్ణం దేశీకేంద్రం భజామహే ॥

అరియిన్ నాళ్ రోహిణి వైయాళి వందోన్ వాళ్ళీయే
అళవందార్ తాళిణైయి లడిమైశెయ్నోన్ వాళ్ళీయే
పరమనవక్ తెర్ కాట్పావ్ పదం పణిందోన్ వాళ్ళీయే
బావ్యకొరర్ క్కతిరహస్యం పగరుమవక్ వాళ్ళీయే
తిరుక్కోట్టియూరదనిల్ శేర్ న్దిరుప్పోన్ వాళ్ళీయే
తెర్ కాట్పావ్ తమప్ప నెన్ఱు త్తెయ్యణివోన్ వాళ్ళీయే
తిటుమాగుం తెక్ మెట్టిరుక్ తిరం తెరిన్దోన్ వాళ్ళీయే
తిరుక్కోట్టియూర్ నంది యరుతిరువడిగళ్ వాళ్ళీయే.

రోహిణి - పెరియవాచ్చాన్ప్పిళ్ళై - ఆవణి.

సింహం. సకల బ్రావిదామ్మాయసార వ్యాఖ్యాన కారిణమ్ ।
బ్రావణే రోహిణి బాతం శ్రీకృష్ణ గురు మాశ్రయే ॥

నిత్యం. శ్రీమత్కృష్ణ సమాహ్వయ నమో యాముననూనవే ।
యత్కటాక్షైకలక్ష్మణాం సులభ స్ఫిధర సుదా ॥

తన్ మెళింగం రోహిణినాళ్ తట్టైక్కవన్దోన్ వాళ్ళీయే
తారణియిల్ శెంగవల్లూర్ తానుడైయోన్ వాళ్ళీయే
పుక్కామై తవిర్క్కుం తిరువరంగర్ పుగట్టురైప్పోన్ వాళ్ళీయే
పూదూరెతిరాశర్ తాళ్ పుగరునువక్ వాళ్ళీయే
మణ్ పుగట్ శేర్ శటకోపర్ పళమురైప్పోన్ వాళ్ళీయే
మత్తెనాలిక్ పొరుళ్ దన్నై పగుత్తురైత్తాన్ వాళ్ళీయే
అన్నుడ సులగారియర్దం అడియైయోన్ వాళ్ళీయే
అభయప్రదరాజర్ తాళ్ అనవరతం వాళ్ళీయే.

రోహిణి - నైనారాచాన్నికై - ఆవణి.

సింహం. సింహే రోహిణి సఖ్యైతం శ్రీకృష్ణాహ్వయ సంశ్రితమ్ ||

జ్ఞానార్ణవాది వక్తారం వందే శ్రీకృష్ణ జేశికమ్ ||

నిత్య. శ్రుత్యర్థసార జనకం స్మృతిబాలమిత్రం

పద్మోలసద్భగవదజ్ఞిపురాణబస్థమ్ |

జ్ఞానాధిరాజ మభయప్రద రాజనూనుమ్

అస్తద్గురుం పరమకారుణికం నమామి ||

మృగశిర - తిరుక్కచ్చినమ్మి - మాళి.

కుంభం కుమ్భే మృగశిరోజాతం శ్రీకాంచీపూర్ణమాశ్రయే |

వటూన్కిం యతిరాజాయ యన్తఖాద్వరదోవదత్ ||

నిత్య. దేవరాజ దయాపాత్రం శ్రీకాంచీపూర్ణమాశ్రయమ్ |

రామానుజసునేర్తాన్యం వందేహం సజ్జనాశ్రయమ్ ||

మరువారుక్ తిరుమల్లి వాఙ్మనస్తోక వాఙ్మయే

మాళి మిరుగశిరిడత్తిల్ వస్తుదిత్తాక్ వాఙ్మయే

ఆరుళాళరుడక్ ముట్టిశొల్లతిశయన్తోక్ వాఙ్మయే

ఆఱుముట్టి బూదూరర్ క్కళిత్రపిరాక్ వాఙ్మయే

తిరువాలవట్టణ్ణాయ్దు శేవిప్పోక్ వాఙ్మయే

దేవరాజాప్తకత్తై చెప్పుమవక్ వాఙ్మయే

తెరుళారుమాళవన్దార్ తిరువడియోక్ వాఙ్మయే

తిరుక్కచ్చినమ్మి యిరుతిరువడిగళ్ వాఙ్మయే.

మృగశిర - తిరుక్కరుగైప్పిరాకప్పిల్లాక్ - ఆవణి.

సింహం. సింహే మృగశిరో జాతం రామానుజ పదాశ్రితమ్ |

ద్రావిడమ్నాయ తత్త్వజ్ఞం కురుకాధిప మాశ్రయే |

నిత్య. ద్రావిడమ్నాయ సారాధ్యైతం కురుకాధిపమ్ |

రామానుజ పదాసక్తం శిరసాతం నమామ్యహమ్ ||

మృగశిర - పరవస్తుపట్టర్ పిరాకజియ్యర్ - ఆవణి.

సింహం. సింహే మృగశిరో జాతం వరయోగి పదాశ్రితమ్ |

పరవస్తు కులోద్భూతం భట్టనాథముని మృజే ||

నిత్య. వరయోగి పదాసక్తం పరవస్తువ్యయోద్భవమ్ |

చతుర్థాశ్రమ సమున్నం భట్టనాథముని మృజే ||

మృగశర - తిరుక్కోవలూర్ ఎప్పెరుమానార్ జియ్యర్ - తై.
మకరం. పుష్యే మృగశిరోజాతం శ్రీశేషాంశ మహమ్భజే ।

శ్రీమద్యతీంద్రప్రవణ ప్రవణం అత్తుణం మునిమ్ ॥

నిత్య. శ్రీశైల సరసింహార్య శ్రీపాదకమలాశ్రీకమ్ ।

వద్యేయతీంద్రప్రవణ ప్రవణం అత్తుణం మునిమ్ ॥

ఆర్చి - ఎప్పెరుమానార్ - చిత్రి.

మేషం. మేషాద్రాసమ్భవం విష్ణోద్ధర్మన స్థాపనోత్సుకమ్ ।

తుడ్డిమణ్ణలే శేషమూర్తిం రామానుజమ్భజే ॥

పునః. కల్యణే దివ్యకుమ్భ బుధజనవిదితే వత్సరే పిఞ్జళాభ్యే
చైత్రేమాసే గతేచిత్రియుత దశదివేదీప్యమాసేహిమాంశే ॥

ఞ్చమ్యాద్రాసమేతే సురగురుదివసే కర్కటాభ్యేచఅగ్నే
శ్రీమాన్రామానుజార్యస్సమజని నిగమాన్తార్థసంరక్షణార్థం ॥

నిశ్య. యోనిత్యమచ్యుత పదామ్బుజయుగ్మరుక్త
వ్యామోహత స్తదితరాణి తృణాయ మేనే ॥

అస్సద్గురోర్భగవతోగ్య దయైకసిన్ధో
రామానుజస్య చరణౌ శరణం ప్రపద్యే ॥

అత్తిగిరియరుళాళ రడిపడిన్దోక వాళ్ళియే
అరుట్కుచ్చినప్పి యురైయాలు పెల్లోలోక వాళ్ళియే
పత్తియుడక బాషియత్తైప్పగర్న్దిట్టాక వాళ్ళియే
పదిన్నర్కలై యుట్పరులై ప్పరిన్దుక్తోలోక వాళ్ళియే
కుత్తమగిట్టే మాఱవడి తొమ్మితుయన్దోక వాళ్ళియే
తొల్ పెరియనప్పి శరణ్ తొన్డినాక వాళ్ళియే
శిత్తిరైయి లాదిరైనాళ్ శిఱ్కవన్దోక వాళ్ళియే
కిర పెరుంబూదూర్ మునిఱక తిరువడిగళ్ వాళ్ళియే
ఎణ్ణిశై యుణ్ణిశైయాళ్వార్లెలిరాళక వాళ్ళియే
ఎఱుపత్తు నాళ్వార్క్కు మెణ్ణాళ్ళుత్తైత్తాక వాళ్ళియే
పణ్డైమరైయై త్తెరిన్ద బాషియత్తోక వాళ్ళియే
పరికొనడియిలైయై పరవుమనక వాళ్ళియే
తణ్ణమిట్టే నూల్ మూళ్వార్ శరణానాక వాళ్ళియే
తారణియుం య్లెలుగుం తామడైయోక వాళ్ళియే

తెణ్ణిరెకూత్ బూదూరెప్పెరుమా నార్ వాట్టియే
 శిత్తిరెయిల్ శెయ్యుళిరువాదిరెయోక్ వాట్టియే
 శీరారుమెతిరాశర్ తిరువడిగళ్ వాట్టియే
 తిరువరైయిర్ కాత్తియ శెన్దువరాడై వాట్టియే
 ఏరారు శెయ్యపడి వెప్పొడుదుం వాట్టియే
 ఇలజ్జియ మున్నూల్ వాట్టి యిణ్ణైత్తోళ్ గళ్ వాట్టియే
 శోరాద తుయ్యశెయ్య ముగచ్చొతి వాట్టియే
 తూములువల్ వాట్టి తుణైమత్కర్ణళ్ వాట్టియే
 ఈరారు తిరునామమణిన్ద ఎట్టిల్ వాట్టియే
 ఇని తిరుప్పొడైట్ తి ఖానముద్దిరై వాట్టియే
 అలుశమియచ్చెడియదనై యడియలుత్తాక్ వాట్టియే
 అడర్ న్దువరుం కుదిట్టిగలై యుత్తుటన్దాక్ వాట్టియే
 శెరుకలియై చ్చిఱిదుమర త్తిరువిట్టాక్ వాట్టియే
 తెన్నరజ్జర్ శెల్వముల్ ముం తిరు త్తివైత్తాక్ వాట్టియే
 మరైయదనిల్ పారుతనైత్తుం వాయ్ మొట్టిన్దాక్ వాట్టియే
 మాఱునరై శెయ్ద దమిల్ మరై వళిళ్ళాక్ వాట్టియే
 అఱుమిగు నత్తెరుమ్బూదూ రవదరిత్తాక్ వాట్టియే
 అఱుగారుం ఎతిరాశర్ అడియిణ్ణిగళ్ వాట్టియే
 శబ్కర పాఱ్కర యాదవ బాట్ట పిరపాకర్ తిజ్జళ్ మత్తు
 కాయ్వురువాదియర్ మాయ్వులు మెన్దు శదుమరై వాట్టిన్దిడునాళ్
 పెజ్జలియజ్జిని పిలు నమక్కిలైయెన్దు మిగ త్తళర్ నాళ్
 మేదిని నల్లుమై యాలు మెనత్తుయర్ నిట్టు విళజ్జియ నాళ్
 మంగైయరాళి పరాఱ్కుశమన్నవర్ వాట్టుముళైత్తిడు నాళ్
 మన్నియ తెన్నరజ్జాపురి మోమలైముల్ మువన్దిడు నాళ్
 శెజ్జయల్ వావిగళ్ కూత్తివయల్ నాటం శిఱన్ద పెరుమ్బూదూర్
 శిమానిశైయాట్వార్ వన్దరుళియ నాళ్ తిరువాదిరై నాళ్.

అర్చి - కూరకులోత్తమదాసర్ - అర్చి.

తులా. తులార్ద్రాయాం సమాత్పన్నా వస్తే లోకార్చ సంక్రితమ్ ॥

శ్రీశైలేశగురోః జ్ఞానప్రదం కూరకులోత్తమమ్ ॥

నిత్య. స్వయంభూతాశైలేశగురువేదార్థప్రదానతః ।

అఖోదారపదం కూరకులోత్తమగురుభువే ।

శస్త్రము మాత్ర్ వాగ్ధో తమిత్ వళర్తోక్ వాల్మీయే
తారణియిల్ శిలునల్లూర్ తానుడైయోక్ వాల్మీయే
ఎక్దై యులగారియనై యిల్లైళ్ళుమవక్ వాల్మీయే
ఇలగు తులా వాదిరైయి లిల్లుదిత్తాక్ వాల్మీయే
ఇన్దవులగత్తోరు క్కితమురైత్తోక్ వాల్మీయే
ఎట్టిల్ వళనబూవనత్తు క్కినిమై శెయ్ నాక్ వాల్మీయే
కున్దినగర్ శిక్దైకొండ శెల్వనార్ వాల్మీయే
కురకులోత్తమదాసర్ కురైకళుల్ గళో వాల్మీయే.

పునర్వసు - చక్రవర్తితిరుమగనార్ - చిత్రి.

మేవం. చైత్రమానే సిశేపక్షే నవమ్యాళ్ళపునర్వసా ।
మధ్యాహ్నాకర్కశేలగ్నే జాతోరామస్వయంహరిః ॥
పునః. తతస్తుద్వాదశేమానే చైత్రే నావమికే తిథౌ ।
నక్షత్రేఽదితిదైవత్యేస్వోచ్చ సంస్థేషు పళ్ళసు ॥
గ్రహేషుకర్కశేలగ్నే వాక్పతావిష్టునాసహ ।
ప్రాద్యమానే జగన్నాథం సర్వలోక నమస్కృతమ్ ॥
కాసల్యా జనయద్రామం దివ్యలక్షణ సంయుతమ్ ।
విష్ణోరర్థం మహాభాగం పుత్రమిత్వాకువన్దనమ్ ॥
నిత్య. కాసల్యా కుకుభే తేన పుత్రేణామితశేజసా ।
యథావశేన దేవానా విదితిర్వజ్రపాణినా ॥
తిరుమగళుం మల్లగళుం - అనుసంధేయము.

పునర్వసు - కులశేఖరాధ్వార్ - మాళి.

కుంభం. కుమేభి పునర్వసా జాతం కేరళే చోళపట్టణే ।
కాస్తుభాంశం ధరాధీశం కులశేఖర మాశ్రయే ॥
నిత్య. ఘుష్యతే యస్యనగరే రజ్జయాత్రాది నేదినే ।
తమహం శిరసావస్తే రాజానం కులశేఖరమ్ ॥

అజ్ఞానమానులై ప్పిఱవి యాదత్తోక్ వాల్మీయే
అణియరజ్జర్ మణిత్తూణై యడైన్దుయన్దోక్ వాల్మీయే
ఎళ్ళైనగరదన్నిల్ వాళవన్దోక్ వాల్మీయే
మాళిదనిర్ పునర్పూశం వన్దుదిత్తాక్ వాల్మీయే
అజ్ఞతెన క్కుడప్పొమ్మిలం కైయిట్టాక్ వాల్మీయే

అనవరతమిరామకదై అరుళుమనక వాఱ్ఱియే
శెఱ్ఱోల్ మొట్టినుల్ మిల్లం శెప్పినాక వాఱ్ఱియే
శేరలొక్కొక శెఱ్ఱమల త్తిరువడిగళ్ వాఱ్ఱియే.

పునర్వసు - ముదలియాండాక - చిత్రి.

మేవం. మేషే పునర్వసు దినే పాచ్చజన్యాంశ సమ్భవమ్ ।
యతీంద్ర పాదుకాభిఖ్యం వందే దాశరథిం గురుమ్ ।

నిత్యం. పాదుకే యతిరాజస్య కథయంతి యదాభ్యయా ।
తస్యదాశరథేః పాదౌ శిరసా ధారయామ్యహమ్ ॥

అత్తిగిరియరుళాళర్ అడిపణిన్దోక వాఱ్ఱియే
అరుట్పచ్చైవారణత్తి అవదరిత్తాక వాఱ్ఱియే
శిత్తిరయిల్ పునర్నూశం శిఱక్కవన్దోక వాఱ్ఱియే
శీర్ బాషియమిడు ముదల్ శీర్ పెఱువోక వాఱ్ఱియే
ఉత్తమమాంవాదూల ముయరవన్దోక వాఱ్ఱియే
ఊర్తిరున్దశీర్పాద మూన్ఱినాక వాఱ్ఱియే
ముద్దిరయుం శెఱ్ఱోలుం ముడిపెఱువోక వాఱ్ఱియే
ముదలియాన్డాక పొట్టదబ్బళ్ ఊట్టివోలుం వాఱ్ఱియే.

పునర్వసు - ఎమ్పార్ - తై.

మకరం. పుష్యే పునర్వసుదినే జాతం గోవింద జేశకమ్ ।
రామానుజ పదచ్ఛాయా రాజహంసం సమాశ్రయే ॥

నిత్యం. రామానుజ పదచ్ఛాయా గోవిందాహ్వానపాయినీ ।
తదాయతస్వరూపా సా జీయాన్తద్విశ్రమస్థలీ ॥

పూవళరుం తిరుమగళార్ పొలివుల్ మోక వాఱ్ఱియే
పొయ్గముదల్ పడికామర్ కలైపారు శురైప్పోక వాఱ్ఱియే
మావళరుం బూదూరాక మలర్పదత్తోక వాఱ్ఱియే
మకరత్తిల్ పునర్ పూశం వన్దదిత్తాక వాఱ్ఱియే
తేవు మెప్పొరుళుం పడైక్క త్తిరున్దాక వాఱ్ఱియే
తిరుమలైనప్పి క్కడిమై శెయ్యుమపక వాఱ్ఱియే
పొవైయర్గళ్ కలవియిరుళ్ పగలెన్దాక వాఱ్ఱియే
బట్టర్ తొట్టా మెమ్పార్ పొట్టదమిరణ్ణుం వాఱ్ఱియే.

పునర్వసు - కన్దాడైయాండాక - మాళి.

మంథం. మేషే పునర్వసాజాతం రామానుజగురుమ్భజే ।

నిత్యం. అకళోద్యతిరాజార్చాం రక్షేభూతపుకేవలః ॥
స్వావతార స్థలేఽర్చాభూచ్ఛ్రీరంగేచ యతీశ్వరః ।
యస్తుదేతన్లుణావాసం రామానుజగురం భజే !

పునర్వసు - ఓస్సానవానమామలై రామానుజ జియ్యర్ - పెరటాళి.

కన్య. కాన్తోపయ న్నమనివర్య కటాక్షపాత్రం
జ్ఞానాదిసద్గుణగణామృతవారిరాశిమ్ ।
కన్యా పునర్వసు భజాతమనర్హకీలం
రామానుజం గగనశైల మునిం భజామి ॥

నిత్యం. రమ్యజామాతృయోగీన్ద్ర) పాదరేఖామయాంసదా ।
తదాయతాత్త సత్తాదిం రామానుజమునింభజే ॥

తిరువిరున్ద మలర్తాళ్ళ వాట్టియే
కిరన్ల శెందువరాడైయుం వాట్టియే
తిరువిరుందకై ముక్కొలుం వాట్టియే
తడంబుయత్తినిల్ శంగాట్టి వాట్టియే
మరువుకొండల్ మణవాళయోగియై
వాట్టి త్తి వాయ్నరుళ్ వాయ్మలర్ వాట్టియే
కరున్దై మేవియ రామానుజముని
కనకమాలి కలందూట్టి వాట్టియే,
అడియవర్ తం తురురన్దైత్తుం అరుత్తరుళ్వోక వాట్టియే
అణిపాట్టిల్ శ్రీవరముంగై యవదన్దోక వాట్టియే
కడిపాట్టిల్ కూట్ పూమూర్ మక కల్లిల్ పణిన్దోక వాట్టియే
కరున్దైయడర్ పులకగన్దైన్ద కడిన్దువిట్టోక వాట్టియే
విడమొట్టి నెక మొట్టి మత్తెగళ్ పగుత్తురైప్పోక వాట్టియే
మణవాళమామునియై వాట్టిత్తుమపక వాట్టియే
ఇడకల్లుకాది ముళుగు మేనై యెదుత్తలిప్పోక వాట్టియే
ఎన్నప్ప నిరామానుజమునివక వాట్టియే
పణవాళరవిల్ తుయిలరంగేళక పదం పణియుమ్
మణవాళమాముని మామలర్తాళ్ గన్దై వాట్టిత్తుం నల్ల
గుణవాళ నెకన్దై రామానుజముని కోడిల్ పదమ్
తణవాడిని నమక్కెన్దు నాడోఱుం కాత్తునెత్తై!
వాట్టి రామానుజమునివక మామలర్ తాళ్

వాట్టియవక్ కరుణై మానోక్కుం వాట్టియే
ఎక్ దైనుణవాళముని యిన్నరుళాల్ మారక్
శెన్దమిత్తైత్తేర్ న్దరైక్కుం శీర్.

పువ్యమి - శెల్వప్పిళ్ళై పంగుని.

మీనం. సర్వసముత్ప్రదంనూణాం సముత్పత్తంక్రియఃపతిమ్ ।

మీ నే పుష్ట్యే యదుగిరా కృతావిర్భావ మాశ్రయే ॥

తిరుమగళుం మర్త్యగళుం శిఱక్కన్దొక్ వాట్టియే:-అనుసంధేయము

పువ్యమి - ప్రతివాది భయంకరం అణ్ణక్ - అడి.

కర్కాటకం. కర్కటే పువ్యసంజాతం వాదిభీకర మాశ్రయే ।

వేదాంతాచార్య సచ్చిష్యం వరయోగి పదాశ్రితమ్ ॥

నిత్య. వేదాంతదేశిక కటాక్షవివృద్ధబోధం

కాన్తోపయన్త్రయమివః కరుణైకపాత్రమ్ ।

వత్సాన్వవాయమనవద్యగుణైరు వేతం

భక్త్యాభజామిపరవాదిభయజ్కరార్యమ్ ॥

అల్లశేష - మాఱి నేరినప్పి - అని.

మిథునం. మిథునేసార్పభేజాతం యామునార్య ప్రదాశ్రితమ్ ।

ఉత్తారకంయతీన్ద్రస్య మాఱి నేరిగురువృక్షే ॥

నిత్య. యామునాచార్య సచ్చిష్యం రంగస్థల నివాసివమ్ ।

జ్ఞానభక్త్యాదిసమ్పన్నం మాఱి నేరిగురువృక్షే ॥

అనిదని లాయిలియం నాల్ అవదరిత్తాక్ వాట్టియే

అళవందార్ తిరువడిగళాళిరిత్తోక్ వాట్టియే

మానిలత్తిల్ యెతిరాజర్ మనంవాట్టియోక్ వాట్టియే

మదిళరంగనగరమదిల్ వాట్టిన్దరుళోవోక్ వాట్టియే

తేనమఱుం తెన్దొట్టియిక్ శిఱప్పరిన్దోక్ వాట్టియే

తిగట్టోళానపత్తిగళిల్ శేర్ న్దిరుప్పోక్ వాట్టియే

వానవరిల్ పారువరింగు మగిట్టోందువందోక్ వాట్టియే

మాఱి నేరినంబి యిణైమలరడిగళి వాట్టియే.

అల్లశేష - పిళ్ళైయూఱుం గావిల్లిదాసర్ - మాళి.

కుంభం. కుమ్భేచ్ఛాశేషసమ్భూతం జ్ఞానాదిగుణసాగరమ్ ।

రామానుజాచార్యసచ్చిష్యం ధనుర్దాసమహమ్భుక్షే ॥

- నిత్య. కాగమాకంధమప్పిణిం పాణాఖడ్గసమన్వితమ్ ।
రామానుజస్వర్పవేదిం రాధాన్తార్థప్రకాశకమ్ ॥
మఖ - తిరుమట్టిశ్చెయ్యాట్వార్ - తై.
- మకరం. మఖాయాంమకరేమాసే చక్రాంశం భార్గవోద్భవమ్ ।
మహీసారపురాధీశం భక్తిసారమహమ్భజే ॥
- నిత్య. శక్తిపంచమయవిగ్రహాత్మనే శుక్తిహరజితచిత్రహరిణే ।
ముక్తిదాయకమరారిపాదయోర్భక్తిసారమునయేనమోనమః ॥

అస్పృడనన్దానితొణ్ణాన్ ద్రొఱురైత్తాక్ వాట్టియే
అఱ్ఱుగారుం తిరుమట్టిశ్చెయమర్న్ద శెల్వక్ వాట్టియే
ఇన్పమిగులైయిల్ మగత్తిఱ్ఱువన్దాక్ వాట్టియే
ఎట్టిల్ చన్దవిరుత్తం నూన్ ద్రిరుపత్తిన్దాక్ వాట్టియే
మున్యగత్తిల్ వన్దుతిత్త మునివసార్ వాట్టియే
ముఱ్ఱు పెరుక్కిల్ పొన్నియెదిర్ మివన్ద శొల్లోక్ వాట్టియే
నన్పువియిల్ నాలాయిరత్తెఱ్ఱునూన్ ద్రొక్ వాట్టియే
నఱ్ఱళ్ పత్తికార రిరునన్పుదఱ్ఱళ్ వాట్టియే,

మఖ - మణక్కొల్ నమ్మి - మాళి.

- కుంభం. కుమ్భమాసే మఖోద్భూతం రామమిశ్రమపాస్తపే ।
పుణ్డరీకాక్ష పాదాబ్జ సమాశ్రయణ కాలినమ్ ॥
- నిత్య. అయత్నతో యామునమాత్మదాస
మళర్కపత్రార్పణ నిష్క్రియేణ ।
యః క్రీతవాసాస్థిత యావరాజ్యం
సమామితంరామ మమేయసత్వం ॥

తేళ మాయకొణ్డనర్తాళ్ శెన్నివైప్పొక్ వాట్టియే
తెన్నరణ్డర్ శీరరులై చేర్న్దిరుప్పొక్ వాట్టియే
దాళరది తిరునామం తట్టొక్కవందోక్ వాట్టియే
తమిళ్ నాడముని యుగన్పై త్తావీత్తాక్ వాట్టియే
నేళముడ నారియనై నియమిత్తాక్ వాట్టియే
నీణిలత్తిల్ పతికమర్కలై నిఱుత్తిసాక్ వాట్టియే
మాళిమగ న్నన్నిల్ విళఱ్ఱ వన్దుదిత్తాక్ వాట్టియే
మాల్ మణక్కొల్ నమ్మి పదం వైయగత్తిల్ వాట్టియే,

పుబ్బ - యదుగిరినాచ్చియార్ - ఆడి.

కర్కాటకం. నారాయణస్య మహిషీం యాదవాద్రి నివాసినీమ్ ।
కర్క టేపూర్వఫల్గున్యాం సంజాతంశ్రీయమాశ్రయే ॥

నిత్యం. నారాయణగురోః పత్నీం తత్పాదకమలాశ్రితామ్ ।
సర్వసమ్పదనంయుక్తాం నీశాదేవీం సమాశ్రయే ॥

పద్మయప్పువిల్:-ఇత్యాది అనుసంధేయము 955-పుట చూచుట.

పుబ్బ - ఆండాల్ - ఆడి.

కర్కాటకం. కర్క టేపూర్వఫల్గున్యాం తులసీకాననోద్భవామ్ ।
పాండ్యే విశ్వమ్భరాంగోదాం వందే శ్రీరజనాయకీమ్ ॥

నిత్యం. నీశాతుజ్ఞ స్తనగిరితట్టి సుప్తముద్బోధ్యకృష్ణం
పారార్థ్యం స్వం శ్రుతిశతశిరసిద్ధమధ్యాపయన్తి ।
స్వోచ్ఛిష్టయాం ప్రజనిగళితం యాబలాత్కృత్యభుజ్జ్ఞే-
గోదాతన్యైనమదమిదం భూయవవాస్తు భూయః ॥

కోదైపిఱన్దపూర్ గోవిన్దక్ వాల్మూర్
శోదిమణిమాడం తోస్తుమూర్—నీదియాల్
నల్లపత్తర్ వాల్మూర్ నాన్దరైగళోదుమూర్
విల్లిపుత్తూర్ వేదక్కోనూర్
పాదకబ్బళ్ తీర్క్కుం పరమనడికాట్టుమ్
వేదమనైత్తుక్కుం విత్తాగుం—కోదైతమిల్
వియైన్దుమైన్దుం అఱియాద మానిడరై
వైయం శుమప్పదుం వమ్ము.
తిరువాడిప్పురత్తిల్ శెగత్తుదిత్తాళ్ వాల్మీయే
తిరుప్పావై ముప్పదుం శెప్పినాళ్ వాల్మీయే
పెరియాట్వార్ పెల్లైదుత్త పెణ్ణిల్లై వాల్మీయే
పెరుమ్బూదూర్ మామునిక్కు ప్పిన్నానాళ్ వాల్మీయే
ఒరునూల్ మునాఱ్ఱుత్తు మాన్దురైత్తాళ్ వాల్మీయే
ఉయర రజ్జక్కే కణ్ణి యుగన్దళిత్తాళ్ వాల్మీయే
మరువారుం తిరుమల్లి వళినాడు వాల్మీయే
వణ్ పుదువైనగర్ కోదై మలర్ పదబ్బళ్ వాల్మీయే.

పుబ్బ - కన్దాడైతోఱ్ఱిప్పర్ - అడి.

కర్కాటకం. కర్కటేపూర్వఫల్గునాన్దం జాతంతోకార్యసంశ్రితమ్ ।

వస్తేవాత్సల్యజలధిం వారణాధీశదేశికమ్ ।

నిత్య. రామానుజార్యసత్పుత్రం వారణాధీశదేశికమ్ ॥

లోకాచార్యకృపాపాత్రం వస్తేవరగుణామ్బుధిమ్ ॥

ఉత్తర - శ్రీరంగనాచ్చియార్ - పంగుని,

మీనం. ఫాల్గునోత్తరఫల్గునాన్దం సమ్భూతాం శ్రీయమాశ్రయే ।

విష్ణోర్దివ్యపదామౌఘజ ఘటకాంతత్పదాశ్రితమ్ ॥

నిత్య. నమశ్శ్రీరంగనాయకై వ్యయద్భావిభ్రమభేదతః ।

ఈశేశితవ్యవైషమ్య నిష్కాన్నత మిదంజగత్ ॥

పద్మయప్పువిల్ పిఱన్దప్పావై నల్లల్ వాఙ్మియే

పద్మనియిల్ ఉత్తిరనాల్ పారుదిత్తాల్ వాఙ్మియే

మంగైయర్గల్ తిలదమెన వన్దకెల్వి వాఙ్మియే

మాళరజ్జర్ మణిమార్బై మన్నుమవళ్ వాఙ్మియే

ఎజ్జకెట్టిళ్ శేనైమన్నర్ కితమురైత్తాల్ వాఙ్మియే

ఇరుపత్తణ్ణుట్పారుళ్ మాలియన్బుమవళ్ వాఙ్మియే

శేజ్జమలచ్చెయ్యరజ్జం శెట్టిక్కవన్దాల్ వాఙ్మియే

శీరంగనాయకియార్ తిరువడిగల్ వాఙ్మియే.

ఉత్తర - నంజీయర్ - పంగుని,

మీనం. ఫాల్గునోత్తరఫల్గునాన్దం జాతంవేదాన్తి సస్తునిమ్ ।

శ్రీపరాశరభట్టార్య పాదరేఖామయమ్భజే ।

నిత్య. నమోవేదాన్తవేద్యాయ జగన్తంగళహేతవే ।

యస్యవాగమృతాసార పూరితంభవనత్రయమ్ ॥

తెణ్డిరైశూఢ్ తిరువరజ్జం శెట్టిక్కవన్దోక్ వాఙ్మియే

శీమాదవనెన్నుం శెల్వనార్ వాఙ్మియే

పణ్డైమత్తైత్తమిట్టప్పారుళై పగరవందోక్ వాఙ్మియే

పద్మనియిలుత్తిరం నాల్ పారుదిత్తాక్ వాఙ్మియే

ఒండొడియాల్ కలవిదన్నై యెట్టిత్తిట్టిట్టాక్ వాఙ్మియే

ఒన్నదినాయిరప్పారుళై యోదుమవక్ వాఙ్మియే

ఎండిశైయం శీర్ బట్ట రిణై యడియోక్ వాఙ్మియే

ఎట్టిలోపెరుగుం నజ్జీయ రితి తూట్టి వాట్టియే.

హస్త - బదరీనారాయణప్పెరుమాళ్ - ఆడి.

కర్కాటకం. కర్కటేహస్తనక్షత్రే బదరీనిలయోద్భవమ్ ।

అష్టాక్షరప్రదాతారం నారాయణమహమ్భజే ॥

తిరుమగళుం మణ్ణగళుం - అనుసంధేయము.

హస్త - తేవప్పెరుమాళ్ - చిత్రి.

మేవం

చైత్రమాసే సితే పక్షే చతుర్దశ్యాంతిథౌమాసే ।

శోభనేహస్తనక్షత్రే రవివారసమన్వితే ॥

వపాహోమే ప్రవృత్తేతు ప్రాతస్సవనకాలికే ।

ధాతురుత్తరవేద్యాస్తు ప్రాదురాసీజ్జనార్దనః ॥

తిరుమగళుం మణ్ణగళుమ్ - అనుసంధేయము.

హస్త - తిరునారాయణప్పెరుమాళ్ - పంగుని.

మీనం.

సనత్కుమార రక్షార్థ మాగతంబ్రహ్మణఃపదాత్ ।

యదుశైలస్థితం మీసే హస్తే నారాయణంభజే ॥

తిరుమగళుం మణ్ణగళుమ్ - అనుసంధేయము.

హస్త - కూరత్తాట్వాళ - తై.

మకరం.

మకరేహస్తనక్షత్రే సర్ప శత్రాంశ సమ్భవమ్ ।

శ్రీమత్కూరకులాధీశం శ్రీవత్సాజ్జముపాస్తహే ॥

నిత్య.

శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రోభ్యో నమోక్తిమధీమహి ।

యదుక్తయస్త్రయ్యాకంఠే యాన్తిమజ్జళనూత్రతామ్ ॥

శీరాయంతిరుపతిగళ్ శిరక్కవందోక్ వాట్టియే

తెన్నరజ్జర్ శీరదులై చేరుమవక్ వాట్టియే

పారారు మెలిరాళర్ పదంపణిందోక్ వాట్టియే

పాషియత్తిక్ సుట్పరులై పుగరుమవక్ వాట్టియే

నారాయణక్ శమయం నాట్టినాక్ వాట్టియే

నాబూరాక్ దనక్కు ముత్తినన్లినాక్ వాట్టియే

ఏరాయం తెయిలత్త త్తిజ్జువన్దాక్ వాట్టియే

ఎట్టిలోకూరత్తాట్వాళ తన్నిజైయడిగళ్ వాట్టియే.

హస్త - తిరువరంగత్తముదనార్ - పంగుని.

మీనం.

మీసేహస్తసముద్భూతం శ్రీరక్తామృతమాశ్రయే ।

కవిం ప్ర పన్న గాయత్యాః కూరళపదసంశ్రితమ్ ॥

నిత్య. శ్రీరణ్ణేమినహస్తేచ జాతంరణ్ణార్యనన్దనమ్ ।
రంగనాథగురుంవన్దే రామానుజపదాశ్రితమ్ ॥

ఎన్నాదెకూరళ రిణ్ణేయడియోక్ వాఱ్ఱీయే
ఎట్టిల్ మూళ్ళిర్కుడి విళిళ్ళ విజ్ఞువన్దాక్ వాఱ్ఱీయే
నన్దామ లెతిరాజర్ నలం పుగళ్ళివోక్ వాఱ్ఱీయే
నం మడురకవి నిలైయై నండినాక్ వాఱ్ఱీయే
పైన్దామవరజ్జర్ పదంపల్లీనాక్ వాఱ్ఱీయే
పజ్ఞునియి లత్తంనాళ్ పారుదిత్తాక్ వాఱ్ఱీయే
అన్దాదినూల్లీట్టు మరుళినాక్ వాఱ్ఱీయే
అణియ రజ్జత్తముతనా రడియిణ్ణెగళ్ వాఱ్ఱీయే.

చిత్త - మధురకవియాత్వార్ - చిత్రి.

మేవం. మేషే చిత్తా సముద్భూతం పాణ్డ్యదేశేగణాంశకమ్ ।

శ్రీపరాజ్కుళసదృక్తం మధురంకవియాశ్రయే ॥

నిత్య. హస్తస్థతాళద్వితయం ప్రపద్యే శతారివాగ్వాప్యస మూదారకీర్తిమ్ ।

మాధుర్యసంశ్లిష్టక విత్వయుక్తం మహత్వసమ్భవితబుద్ధితత్వమ్ ॥

ఃత్తిరైయిల్ ఃత్తిరైనాళ్ ఃఱక్కవందోక్ వాఱ్ఱీయే

తిరుక్కోళూరవదరిత్త శెల్వనార్ వాఱ్ఱీయే

ఉత్తరగణ్ణాతీరత్తుయర్ తవత్తోక్ వాఱ్ఱీయే

ఒలికడికోక్ తెఱ్ఱు నిర్కు పుగన్దువన్దాక్ వాఱ్ఱీయే

పత్తియైదు పదినొన్దుం పాడినాక్ వాఱ్ఱీయే

పరాజ్కుళ నే పరనెన్దు పల్లీనాక్ వాఱ్ఱీయే

మత్తిమమాం పదప్పొరుళై వాఱ్ఱీ విత్తాక్ వాఱ్ఱీయే

మడురకవి తిరువడిగళ్ వాఱ్ఱీ వాఱ్ఱీ వాఱ్ఱీయే.

చిత్త - అసంతాత్వార్ - చిత్రి.

మేవం. మేషే చిత్తా సముద్భూతం యతినాథ పదాశ్రితమ్ ।

శ్రీవేంకటేశ సదృక్తం అనన్తార్య మహంభజే ॥

నిత్య. శ్రీమద్రామానుజాచార్య శ్రీపావాంభోరుహద్వయమ్ ।

సదుత్తమాజ్ఞసన్ధార్య మనన్తార్యమహంభజే ॥

స్వాతి - అట్టిగియికింగర్ - వైయాళి.

వృషభం. వృషభేస్వాతినక్షత్రే చతుర్థశ్యాం శుభేదితే ।

నిత్య. సద్భావకాలేన సంయుక్తే స్తమ్భాద్భూతో నృకేశరీ ||
 శ్రీమన్నసింహవిభవే గరుడధ్వజాయ
 తాపత్రయోపశమనాయ భవోషధాయ ।
 తృష్ణారవృద్ధికజలాగ్ని భుజజ్వరోగ
 క్లేశవ్యయాయ హరయే గురవే నమోస్తు ||
 తిరుమగళుం మణ్డగళుమ్ అనుసంధేయము.

స్వాతి - పెరియార్ - ఆది.

మిథునం. మిథునే స్వాతిజం విష్ణోరథాంశం ధన్వినఃపురే ।
 ప్రపద్యే శ్వశురంవిష్ణో ర్విష్ణుచిత్తం పురశ్శిఖమ్ ||
 నిత్య. గురుముఖమనధీత్యప్రాహ వేదానశేషాన్
 నరపతిపరిక్లప్తం శుక్లమాదాతుకామః ।
 శ్వశురమమరవన్ద్యం రజనాథస్య సాక్షాత్
 ద్విజకులతిలకం తం విష్ణుచిత్తం నమామి ||

నల్ల తిరుపల్లాణ్ణ నాన్మూన్మోన్ వాట్టియే
 నానూల్ రేణుపత్తోన్మమ్ నమక్కురైత్తాన్ వాట్టియే
 శొల్లరియ వానిదని అోడి వన్దాన్ వాట్టియే
 తొడై కూడిక్కొడుత్తాన్ తొమ్మిన్దమప్పన్ వాట్టియే
 శెల్వనమ్మిదనైప్పొల శిఱప్పల్ ద్రాన్ వాట్టియే
 శెన్మక్కియియత్తు మాల్ తెయ్ వమెన్దాన్ వాట్టియే
 విల్లిపుత్తూర్ నగరత్తై విళక్కినాన్ వాట్టియే
 వేదియర్కోన్ పట్టర్ పిరాన్ మేదినియిల్ వాట్టియే,

స్వాతి - పెరియతిరుమలనమ్మి - వైయాళి.

వృషభం. శ్రీమల్ల త్తుణయోగీంద్ర శ్రీరామాయణదేశికమ్ ।
 శ్రీశైలపూర్ణం వృషభస్వాతీసంజాతమాశ్రయే ||
 నిత్య. పితామహస్వాపి పితామహాయ ప్రాచేతసాదేశ ఫలప్రదాయ ।
 శ్రీభాష్యకారోత్తమదేశికాయ శ్రీశైలపూర్ణాయనమోనమస్తాత్ ||
 వైయాళిచ్చోలియినాల్ వందుదిత్తాన్ వాట్టియే
 వణ్ తిరువేంగడముడైయాన్ వరపుత్తిరన్ వాట్టియే
 అయ్యన్ శ్రీయాళవందారడితొమ్మివోన్ వాట్టియే
 అనవరతం మలైకునియర్ కడిమై శెయ్ వోన్ వాట్టియే

మెయ్య నిరామానుజార్యర్ విరుంబునువన్ వాఙ్మియే
మిక్క తిరుమలైయార్ కల్లాం మేలవాన్ వాఙ్మియే
శెయ్య తమిళ్ నేదత్తిన్ శిఱప్పఱిందోన్ వాఙ్మియే
తిరుమలనందిగళ్ ఉబయ తిరువడిగళ్ వాఙ్మియే

స్వాతి - వడక్కుత్తిరువీధిప్పిళ్ళై - అని.

మిథునం. మిథు నేస్వాతిసంభూతం కలివైరిపదాశ్రితమ్ ।

ఉదక్ప్పితోనిలయం కృష్ణపాదమహంభజే ॥

నిత్య. శ్రీకృష్ణపాదపాదాజ్ఞే నమామిశిరసాసదా ।

యత్ప్రసాదప్రభావేన సర్వసిద్ధిరభూన్తమ ॥

అనిదని ట్పోడినాశవరిత్తాన్ వాఙ్మియే

అఱ్ఱాన్దళ్ కలైప్పారుళై యాయ్న్దురెప్పోన్ వాఙ్మియే

తానుగన్ద నమ్మిళ్ళతాన్ తొఱ్ఱువోన్ వాఙ్మియే

శడకోపర్ తమిళ్ క్కీడు కాల్ శ్రీనాన్ వాఙ్మియే

నానిలత్తిర్ బాషియత్తైనడత్తినాన్ వాఙ్మియే

నల్లవులగారియనై నమక్కుళిత్తాన్ వాఙ్మియే

ఈనమఱు పెమై యాగు మిరైవనార్ వాఙ్మియే

ఎఱ్ఱళ్ వడవీదిప్పిళ్ళై యిఱైయడిగళ్ వాఙ్మియే.

వికాళి - నమ్మాళ్వార్ - వైయ్యళి.

వృషభం. వృషభేతు వికాళాయాం కురుకాపురికారిజమ్ ।

పాణ్డ్యదేశకలేరాదా శతారిం సైన్యపంభజే ॥

పునః. శ్రీవిజ్ఞాన దినోత్తరేహనికలౌ వక్షేప్రమాద్యాహ్వయే ।

మాసేమాధవనాన్ని భాగ్దవదిసే చక్షేవికాళాభిధే ।

లగ్నే శుద్ధచతుర్దశీతిథియతే శ్రీమత్కుళీరేపిచ

క్షిత్యాప్రాదురభూత్పరః శుకవిగ్భాగ్నోదయాన్తాదృశామ్ ॥

నిత్య. మాతాపితాయువతయస్తనయావిభూతి

స్మిర్వంయదేవనియమేన మదన్వయానామ్ ।

ఆద్యస్య నః కులపతే ర్వకుళాభిరామం

శ్రీమత్తదజ్ఞీయగళం ప్రణమామి మూర్ధ్నా ॥

అనతిరువిరుత్తం నూలు ములుగినాన్ వాఙ్మియే

అశిరియమేఱుపాట్టరి త్తపిరాన్ వాఙ్మియే

ఈనమః వందాది యోజ్యత్రేభీష్వాక్ వాఙ్మయే
 ఇలగు తిరువాయ్ మొట్టియాయీరత్నోరుమాన్ దీర్ఘురైత్తాక్ వాఙ్మయే
 వానణియుం మామడక్కురుగై మన్నక్ వాఙ్మయే
 వైగాళి విళాగత్తిల్ వస్తుదిత్తాక్ వాఙ్మయే
 శేనై యర్కో నవతారం శేయ్ద వళల్ వాఙ్మయే
 తిరుక్కురుగై చ్చడకోపర్ తిరువడిగళ్ వాఙ్మయే
 మేదినియిల్ వైయాళి విళాగత్తోక్ వాఙ్మయే
 వేదత్తై శస్తవిత్తాయ్ విరిత్తురైత్తాక్ వాఙ్మయే
 అది గురువాయ్ ప్పూవియి అవదరిత్తాక్ వాఙ్మయే
 ఆనవరతం శేనైయర్కో నడిత్తోమ్మనోక్ వాఙ్మయే
 నాదనుక్కు నాలాయీర మురైత్తాక్ వాఙ్మయే
 నన్నదురకవి వణ్ణుం నావీరక్ వాఙ్మయే
 మాదవక్ పొత్పాదుక్తయాయ్ వళర్ న్దరళ్యోక్ వాఙ్మయే
 మగిన్ మాఱక్ శటకోప్పక్ వైయగత్తిల్ వాఙ్మయే

విళాఖ - కురుగైకావలప్పక్ - లై.

మకరం. మృగే విళాఖా సమ్భూతం నాథమానిపదాశ్రితమ్ ।
 జ్ఞానయోగాదిసమ్మన్నం కురుకాధ్యక్ష మాశ్రయే ॥
 నిత్యం. నాథమానిపదాసక్తం జ్ఞానయోగాది సమ్మదమ్ ।
 కురుకాపురనాథార్యం నమామి శిరసా సదా ॥

మకరమతిల్ విళాగంనాళ్ వందుదిత్తాక్ వాఙ్మయే
 మాఱక్తాళ్ నాదనుని మలరడియోక్ వాఙ్మయే
 నిగరిల్ నక్ ఞానయోగం సిందుశేయ్నోక్ వాఙ్మయే
 నిర్లయమా యైందుపారుళ్ నిరైయటివోక్ వాఙ్మయే
 అగమమ్ముమిరామర్ పదమ్ ఆశైయల్లోక్ వాఙ్మయే
 ఆత్మవార్గళ్ మత్తైయదనై ఆయిందురైపోక్ వాఙ్మయే
 శగతత్తిల్ కురుగూరిల్ శనిత్తవళ్లల్ వాఙ్మయే
 శైయ్య కురుగైవావలప్పక్ తిరువడిగళ్ వాఙ్మయే

విళాపిశైతిరుమలనప్పి - వైయాళి.

వృషభం. వృషే విళాఖా సంభూతం రామానుజ పదాశ్రితమ్ ।
 శ్రీశైలపూర్ణ సత్పుత్రం శ్రీశైలార్యమహంభజే ॥

నిత్య. శ్రీశైలపూర్ణ సత్పుత్రం శ్రీలక్ష్మణ పదాశ్రితమ్ ।
శ్రీశైలాన్వయ సంభూతం శ్రీశైలార్యమహం భజే ॥
విశాఖ - తిరువాయ్మొట్టిపిల్లై - వైయాళి.

వృషభం. శ్రీశైలేశగురుం లోక జీకాళ్ళి సమాశ్రితమ్ ।
వృషే విశాఖా సంభూతం వస్తే వరగుణాకరమ్ ॥

నిత్య. నమ శ్రీశైలనాథాయ కుస్తీనగరజన్మనే ।
ప్రసాదలబ్ధ పరమప్రాప్య కైజ్కర్య శాలినే ॥

వైయగ మెడ శదళోపర్ మరై వళర్తోక్ వాఙ్మియే
వైగాళి విశాగ త్తిల్ వస్తుదిత్తాక్ వాఙ్మియే
వియక్ అయళ్ మారిక్లై ఆయ్న్దురైప్పొక్ వాఙ్మియే
అమ్మగారు మెతిరాళ రడిపణివోక్ వాఙ్మియే
తుయ్య వులగారియ్కదక్ తుణైప్పదత్తోక్ వాఙ్మియే
తోల్ కురుకూపురియదనై త్తులకిన్కా వాఙ్మియే
తెయ్ వనగర్ కున్దిదన్నిల్ శిఱక్కవన్దోక్ వాఙ్మియే
తిరువాయ్మొట్టిపిల్లై తిరువడిగళ్ వాఙ్మియే

అనూరాధా - శ్రీమన్నాథ మనుజు - ఆరి.

మిథునం. జ్యేష్ఠమా నేత్రనూరాధా జాతం నాథమునిమ్భజే ।
యచ్చీశతాశక్తుతవాక్ ప్రబద్ధమఖిలం గురోః ॥

నిత్య. నమోఽచిన్త్యాగృతాక్షిన్ద్ర జ్ఞానవైగాగ్యరాశయే ।
నాథాయమానయేఽగాధ భగ పదభక్తినిధిజే ॥

పునః. వ్యోమ్నః పరస్తాత్సవిధం సమేక్ష్య
లక్ష్మ్యనియోగాత్కూరుకాధిరాజః ।
సమంత్రరాజం ద్వయమాహయన్తై
నాథాయతస్మై ఐనయేఽమోస్తు ॥

అనిదని అనుడత్తి అవదరిత్తాక్ వాఙ్మియే
అళవందార్కుపజేశం అరుళివైత్తాక్ వాఙ్మియే
పానుతెర్కిల్ కణ్డవక్ శోల్ పలవురైత్తాక్ వాఙ్మియే
పరాజ్ఞాననార్ శోర్ పిరపన్దం పరిష్కకన్ద్రాక్ వాఙ్మియే
గానమర తాళత్తిల్ కణ్ణిశైత్తాక్ వాఙ్మియే
కరుణైయినా లుపదేశ క్కదియళిత్తాక్ వాఙ్మియే

నానిలత్తిల్ గురువరైయై నాట్టి నాక్ వాట్టియే
వలన్తిగట్టు నాదముని నట్టదజ్జళ్ వాట్టియే

అనూరాధ - భట్టర్ - వైయాళి.

వృషభం. మాధవేమాశ్వనూరాధాజాతం భట్టాఖ్యదేశికమ్ ||

గోవిందగురుపాదాబ్జ భృగరాజమహమ్భజే |

నిత్య. శ్రీపరాశరభట్టార్య శ్రీరంగేశపురోహితః |

శ్రీవత్సాజ్ఞ సుతశ్రీమాక్ శ్రేయసేమేస్తుభూయసే ||

తెన్నరజ్జర్ మైన్దనెన చ్చిఱక్కవన్దోక్ వాట్టియే

తిరునెడుదాణ్ణగప్పరులై చెప్పమవక్ వాట్టియే

అన్నవయల్ పూదూరక్ అడిపణ్ణోక్ వాట్టియే

అనవరత మెమ్మగు కాఁప్పెయ్ వోక్ వాట్టియే

మన్నుతిరుక్కురనార్ వళమురైప్పోక్ వాట్టియే

వైగాళి యిసుడత్తిల్ ఎన్దుదిత్తాక్ వాట్టియే

పన్నుకలై నాల్వేదప్పయిక్ తెలివోక్ వాట్టియే

పరాశరనాం శీర్ బట్టర్ పారులగిల్ వాట్టియే

అనూరాధ - శ్రీరామపిల్లై - వైయాళి.

వృషభం. కూరేశనన్దనంవన్దే వ్యాసాంశం రజ్జవాసినమ్ |

అనూరాధేతువైశాఖే జాతం శ్రీరామదేశికమ్ ||

నిత్య. శ్రీవేదవ్యాసభట్టార్యం శ్రీరజ్జస్థలవాసినమ్ |

శ్రీవత్సచిహ్నాశ్చుత్త్రం వన్దే శ్రీరామదేశికమ్ ||

అనూరాధ - కోయిల్ కన్దాడైయిల్లక్ - వైయాళి.

వృషభం. శ్రీరమ్యవరమానన్ద్ర శ్రీపాదాబ్జమధువ్రతమ్ |

వృషభేమైత్ర భేజాతం పరదార్యమహమ్భజే ||

నిత్య. సకలవేదాన్తసారార్థపూర్ణాశయం

విపులవాధూలగోమ్రోద్భవానాం వరమ్ ,

రుచిరజామాతృయోగీన్ద్రాపాదాశ్రయం

వరదనారాయణం మద్దుయం సంశ్రయే

జ్యేష్ఠనొణ్ణరడిప్పాడియూర్ - మార్గళి.

ధనుస్సు. కోదణ్డేజ్యేష్ఠనక్షత్రే మండజ్ఞుడిపురోద్భవమ్ |

తిరునక్షత్ర తనియన్లు, వాట్టితిరునామములు

నిత్య. చోళోర్వాయ్ వనమాలాంశం భక్తపద్రేణమాశ్రయే ||
తమేవమత్వా పరవాసుడేవం
రక్షేశయం రాజవదర్శణీయమ్ |
ప్రాబోధకీం యోగ్యతనూక్తిమాలాం
భక్తాజ్ఞీరేణుం భగవద్దమిజే.

మణ్ణజుడియదనై వాట్టివిత్రాక్ వాట్టియే
మార్గట్టియర్ శేట్టెదనిల్ వన్దువిత్రాక్ వాట్టియే
తెణ్డిరై కుళురజ్జరైయే దెయ్ వపెన్టాక్ వాట్టియే
తిరుమాళై యొన్పుతన్లు శెప్పినాక్ వాట్టియే
పణ్ణతిరుప్పల్లి యొళుచ్చి పుత్తురైత్రాక్ వాట్టియే
పావైయర్గళ్ కలవితనై పట్టిత్తశెల్వక్ వాట్టియే
తోణ్ణుశెయ్దు తుళబత్తాల్ కులజ్జినాక్ వాట్టియే
తోణ్ణరడిప్పాడియాట్టార్ తుణైప్పదజ్జళ్ వాట్టియే.

శ్లోక - పెరియనమ్మి - మార్గళి.

ధనుస్సు. ధనుశ్శ్లోహాసముదూభతం యామనాజ్ఞీసమాశ్రితమ్ |
మహాపూర్ణం యతీద్వాయ మస్త్రీరత్నప్రసమ్భజే ||

నిత్య. కమలాపతికల్యాణగుణామృతనిషేవనూ |
పూర్ణకామాయతతం పూర్ణాయనుకతేనమాః ||

అమ్మరియిల్ పదిన్నరకలై ఆయ్ వన్దురైప్పాక్ వాట్టియే
అళవన్దార్ తాళిళైయై యదైన్దుయ్ వోక్ వాట్టియే
ఉమ్మర్ తొళుమరజ్జేశర్ క్కుగప్పడైయోక్ వాట్టియే
ఓజ్జుతను శేట్టెదని లుదిత్తపిరాక్ వాట్టియే
వమ్మరియ్ తార్ వరదరురై వాట్టిశెయ్ వాక్ వాట్టియే
మారజేర్ నమ్మిక్కు వాట్టివళిత్రాక్ వాట్టియే
ఎమ్మెరుమా నార్ మునివర్ క్కితమురైత్రాక్ వాట్టియే
ఎట్టిల్ పెరియనమ్మిశరణ్ ఇనితూట్టి వాట్టియే

శ్లోక - నాలారాచ్చాకపిల్లై - మార్గళి.

ధనుస్సు. ధనుశ్శ్లోహాసముదూభతం యతిరాజాజ్ఞీసంశ్రితమ్ |
సర్వవేదాస్తతత్త్వజ్ఞం దేవరాజరుద్రమ్భజే ||

- నిత్య. నమోస్తుతేవరాజాయ చతుర్థామనివాసినే ।
రామానుజార్యదాసస్య సుతాయగుణశాలినే ॥
- ధనుస్సు. జ్యేష్ఠ - అక్షిగియమణివాళప్పెరుమాళ్ నాయనార్ - మార్గళి,
ధనుస్సు. ధనుర్జ్యేష్ఠాసముదృఢతం శ్రీశోకార్యపదాశ్రితమ్ ।
వందేవరగుణావాసం వరజామాతృదేశికమ్ ॥
- నిత్య. రావిడామ్నాయహృదయం గురుపర్వక్రమాగతమ్ ।
రమ్యజామాతృదేవేన దర్శితంకృష్ణనూనా ।
సుందరజామాతృమునేః ప్రపద్యే చరణామ్బుజమ్ ।
సంసారార్ణవ సమగ్నజంతు సంతారపోతకమ్ ॥
- మూల - మణివాళమామునిగళ్ - అల్పిళి.

- తులా. తులాయామతులేమూలే పాణ్డ్యేకున్తిపురీవరే ।
శ్రీశేషాంశోద్భవం వందే రమ్యజామాతరంమునిమ్ ॥
- నిత్య. శ్రీశైలేశదయాపాత్రం ధీభక్త్యాదిగుణార్ణవమ్ ।
యతీంద్రప్రవహంవందే రమ్యజామాతరంమునిమ్ ॥

ఇప్పువియి అరంగేశర్ క్కీడలిత్తాక్ వాళ్ళియే
ఎట్టిల్ తిరువాళ్ మొట్టిప్పిళ్ళైయిణై యడియోక్ వాళ్ళియే
విప్పళియిల్ తిరునాల్ త్తవదరిత్తాక్ వాళ్ళియే
అరవళర పెరుంజోది యనన్దనెన్దుం వాళ్ళియే
ఎప్పొడుదుం శ్రీశైల మేత్తవన్దోక్ వాళ్ళియే
ఏరారు మెతిరాళరెన ఉదిత్తాక్ వాళ్ళియే
ముప్పరినూల్ మణిపడముం ముక్కోల్ దరిత్తాక్ వాళ్ళియే
మూదరియ మణివాళమామునిపక్ వాళ్ళియే,
ముక్దై మత్తైత్తమిత్త విరిక్కుం ముద్దిరైక్క వాళ్ళియే
మున్నులుం తిరుమార్టుం ముక్కోలుం వాళ్ళియే
ఉన్దియు మొత్త తిరువరైయు ముడైయ్దుగుం వాళ్ళియే
పిరునాళుం ముక్కొన్దొణ్ణా వొళిములువల్ వాళ్ళియే
ళిందై తిరైక్కొణ్డరుళుం తిరుమేని వాళ్ళియే
శెట్టుబ్బరుణై కుడియిరుక్కుం తిరునయనం వాళ్ళియే
వన్దరుళి యెనైయెదుత్త ములర్తాళ్ గళ్ వాళ్ళియే
మణివాళమామునిపక్ వాయ్క్కిన్దక్ వాళ్ళియే,
తిన్నెప్పొడుదుం తల్లైముణవా చ్చిన్దై తన్దాక్ వాళ్ళియే

శీర్ తిరువాయ్ మొట్టిప్పిళ్ళై తిరువడియోక్ వాళ్ళియే
 నినైప్పోర్ గళ్ పిఱవిదన్నై నీక్కుమవక్ వాళ్ళియే
 నీళ్ పువియిల్ తక్ పుగళ్ళై నిఱుత్తినాక్ వాళ్ళియే
 అనైత్తాట్టూర్ కలైప్పారులై ఆయ్ స్తురైప్పోక్ వాళ్ళియే
 అఱుగారు మెతిరాళక్ కన్బుడైయోక్ వాళ్ళియే
 ఎనైప్పోలుం పావియర్ గట్కిరజ్జుమవక్ వాళ్ళియే
 ఎన్నప్పక్ మణవాళమామునివక్ వాళ్ళియే.

తిరునాళ్ పొట్టు.

శెన్దమిళ్ళ వేదియర్ శిందై తెలిన్దు శిఱన్దు మగిళ్ళన్దిడు నాళ్
 శీరులగారియర్ శెయ్ దరుళ్ నఱ్కులై తేశుపొలిన్దిడు నాళ్
 మన్దమదిప్పవి మానిడర్ తజ్జలై వాని లుయర్దిడు నాళ్
 మాళలు ఛానియిర్ శేరెతిరాజర్ దం వాట్టుముళైత్తిడు నాళ్
 కన్దమలర్ పొట్టిల్ శూళ్ళో కురుగాదిపక్ కలైకళ్ విళజ్జిడు నాళ్
 కారమర్ మేని యరజ్జనగర్ కిఱైకణ్ణళ్ కళిత్తుడు నాళ్
 అన్దమిల్ శీర్ మణవాళమామునిప్పిరా నవదారిం శెయ్ దిడు నాళ్
 అఱుగు తిగళ్ళన్దిడు మైప్పళియిల్ తిరుమూలమదనై నాళ్.

పూర్వాషాఢ - సేనైముదలియార్ - అల్పిశి.

తులా. తులాజ్జతేదినకరే పూర్వాషాఢాసముద్భవమ్ ।
 పద్మాపదాఞ్చుజాసక్తం సేనాధిపమహమ్భజే ॥

నిత్య. శ్రీరజ్జచన్ద్ర) మసమిన్దిరయా విహర్తుం
 వినన్యన్య విశ్వచిదచిన్తయనాధికౌరవమ్ ।
 యోనిర్వహత్యనిశమజ్జుళిముద్రయైవ
 సేనాన్యమన్య విమఖాస్తమశిశ్రయామః ॥

ఓజ్జు తులా పూరాడత్తుదిత్త శెల్వక్ వాళ్ళియే
 ఒణ్ణోడియాళ్ శూత్తిరవతి యుఱైమార్పక్ వాళ్ళియే
 ఇజ్జులగిల్ శడకోపర్ కిడమురైత్తాక్ వాళ్ళియే
 ఎట్టిల్ పిరమ్పిక్ శెణ్ణోలై యేన్దుమవక్ వాళ్ళియే
 పొణ్ణాడక్ ముప్పత్తూమూవర్ పణియుమవక్ వాళ్ళియే
 పణ్ణయత్తాళ్ తిరువడియై పల్లీనాక్ వాళ్ళియే
 తేణ్ణ పుగళ్ళురజ్జరైయే శిందై శెయ్ వోక్ వాళ్ళియే

శేనైయర్కోక్ శెబ్బమలత్తిరువడిగళ్ వాఱ్ఱియే.

ఉత్తరాషాఢ - శ్రీయాశవందార్ - ఆడి.

కర్కాటకం. శుచామాన్యుత్తరాషాఢ జాతంఝామునదేశికమ్ ।

శ్రీకామమిశ్రచరణ సోజాశ్రితమాశ్రయే ॥

నిత్య. యత్పదాపార్థునాధ్యాన విధ్వస్తా శేషకల్పవః ।

వస్తుతాముపయాతోహం యానునేయం సమామితమ్ ॥

మచ్చణియుం మదిభరజ్జం వాఱ్ఱివిత్తాక్ వాఱ్ఱియే

మత్తెనాన్లు మోరురువిల్ మగిఱ్ఱిన్లు కిల్లీరాక్ వాఱ్ఱియే

పచ్చెయిట్ట రామపదం పగరుమాక్ వాఱ్ఱియే

పాషియైత్తో నీజేఱి ప్పార్వై శెయ్దోక్ వాఱ్ఱియే

కచ్చినగర్ మాయ నిరుక్కల్ పణిన్దోక్ వాఱ్ఱియే

కడగ ఉత్తిరాడత్తుక్కా లదిత్తాక్ వాఱ్ఱియే

అచ్చమఱి మనమగిఱ్ఱి చ్చి యణైన్దిట్టాక్ వాఱ్ఱియే

ఆళవన్దార్ తాళినైగ శననరతం వాఱ్ఱియే

ఉత్తరాషాఢ - శ్రీపుండరీకాక్షర్ - ఆడి.

కర్కాటకం. శుచామాన్యుత్తరాషాఢా జాతంపూర్ణగురోస్సుతమ్ ।

యతిరాజాజ్ఞీసదభక్తం పుండరీకాక్షమాశ్రయే ॥

నిత్య. వందే శ్రీపుండరీకాక్షం మహాపూర్ణ గురోస్సుతమ్ ।

భారద్వాజమహాద్భుతం యతినాథపదాశ్రితమ్ ॥

శ్రవణం - తిరువేంగడముడైయాక్ - పెరిటాళి.

కన్యా. కన్యా శ్రవణసంస్థాతం శేషాచల నివాసినమ్ ।

సర్వేషాం ప్రథమాచార్యం శ్రీనివాసమహానుభజే ॥

నిత్య. శ్రీవణేశ్వరనక్షత్రే కృతావతరణం విభుమ్ ।

విష్ణుమాదిగురులక్ష్యైః మన్త్రైరత్న ప్రదమ్భజే ॥

తిరుమగళుం మణ్ణగళుమ్ అనుసంధేయము.

శ్రవణం - పాయ్గైయాఱ్ఱ్వార్ - ఆల్పిశి.

తులా. తులాయాం శ్రవణేశాతం కాళ్ళాన్యం కాళ్ళానవారిజాత్ ।

ద్వాపరేపాళ్ళజన్మాంశం సరోయోగిన మాశ్రయే ॥

నిత్య. కాళ్ళాన్యంసరసిహేమాబ్జే జాతంకాసారయోగినమ్ ।

కలయేయశ్చియఃపత్యూ రవిస్తీపమకల్పయత్ ॥

శైయ్య తులా వోణత్తిల్ శగత్తుదిత్తాక్ వాఙ్మియే
 తిరుక్పచ్చిమానగరం శెట్టిక్కనన్దోక్ వాఙ్మియే
 వైయన్దగళినూటుం వగుత్తురైత్తాక్ వాఙ్మియే
 వసశమలర్ క్కరువవనిల్ వన్దమైన్దాక్ వాఙ్మియే
 వెయ్యకదిరోక్ దన్నై విళక్కిట్టాక్ వాఙ్మియే
 వేల్గడవర్ తిరుమలైయై విరుమ్బుముఁక వాఙ్మియే
 పాయ్గైముని వడివల్గుం పొమ్పదముం వాఙ్మియే
 పొక్మాడియుం తిరురుగముం పూలత్తిల్ వాఙ్మియే

శ్రవణం - తేర్క్కాట్టూర్ - ఆడి.

కర్కాటకం. కర్కటే శ్రవణేజాతం రామానుజపదాశ్రితమ్ ।
 కౌశ్యపాన్వయసమ్భూతం నారాయణగురుమ్భజే ॥
 నిత్య. శ్రీగోష్ఠీ పూర్ణగత్పుత్రం యతిరాజపదాశ్రితమ్ ।
 కౌశ్యపాన్వయసమ్భూతం నారాయణగురుమ్భజే ॥

శ్రవణం - పిళ్ళైలోకాచాగ్యర్ - అల్విళి.

తులా. తులాయాంశ్రవణేజాతం లోకార్యమహామాశ్రయే ।
 శ్రీకృష్ణపాదతనయం తత్పదాంబుజ సంశ్రితమ్ ॥
 నిత్య. లోకాచార్యాయగురవే కృష్ణపాదస్యనూనవే ।
 సంసారభోగి సందష్ట జీవజీవాతవే నమః ॥

అత్తిగిరి యరుళాళ రనుమలియోక్ వాఙ్మియే
 విప్పిళియిల్ దేరునో ఇత్తవదరిత్తాక్ వాఙ్మియే
 ముత్తిసెటి మత్తైత్తమిట్టూల్ మొట్టిన్దరుళ్వోక్ వాఙ్మియే
 మూదరియ మణవాళక్ ముక్కుబుదిత్తోక్ వాఙ్మియే
 నిత్తియం నమ్మిళ్ళై పదం నెజ్జైల్ వైప్పోక్ వాఙ్మియే,
 నీళ్ వళనబూషణత్తాల్ నియమిత్తాక్ వాఙ్మియే
 ఉత్తమమాం ముడుమ్పైగ రుదిత్త వళ్ళల్ వాఙ్మియే
 ఉఱగారియక్ పదబ్బళ్ ఉఱ్ఱిదోరుం వాఙ్మియే.

శ్రవణం - వేదాన్తదేశికర్ - పురట్టాళి.

కన్యా. కన్యాశ్రవాసంభూతం ఘృణాంశం వేంకటేశుః ।
 శ్రీమద్వేంకటనాథార్యం వందేవేదాన్తదేశికమ్ ॥
 నిత్య. శ్రీమాన్వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేశరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యోమే సన్నిధత్యాంసవాహ్మడి ॥

ధనిష్ఠ - పూదత్తాహ్మార్ - పురట్టాశి.

తులా. తులాధనిష్ఠాసంభూతం భూతంకల్లోలమాలినః ।
 తీరే పుష్లోత్పలే మల్లా పుర్యానిజే గదాంశజమ్ ॥

నిత్య. మల్లాపురవరాధీశం మాధవీకుసుమోద్భవమ్ ।
 భూతంసమామియోవిష్ణో ర్వాసదీపమకల్పయత్ ॥

అశ్వేదగభిమాను మరుభివాక్ వాఙ్మీమే
 విప్పిళియి లవిట్టత్తి లవదరిత్తాక్ వాఙ్మీయే
 నన్నుకల్లేర్ కురుక్కత్తి నాన్మలరోక్ వాఙ్మీయే
 నల్ల తిరుక్కడల్ మల్లై నాదనార్ వాఙ్మీయే

ఇన్నురుగు శింజై తిరియిట్టసిరాక్ వాఙ్మీయే
 ఎట్టిల్ ఇనానచ్చుడర్ విళక్కై యేత్తివాక్ వాఙ్మీయే
 పొన్నురైయుం తిరువనజ్గర్ పున్దురైచ్చోక్ వాఙ్మీయే
 పూదత్తార్ తాళిజై ఇప్పుదలత్తిల్ వాఙ్మీయే.

ధనిష్ఠ - తిరుమాల్లెయూండాక్ - అల్పిళి.

తులా. తులాధనిష్ఠాసమ్భూతం శ్రీమాలాధరమాశ్రయే ।
 శతానినూక్తివివృతి గురుర్యోమతిభూపలేః ॥

నిత్య. భక్తామృతవ్యాపిపారిజాతం
 మాలాధరంగుమునపాదభిక్షమ్ ।
 శ్రీభాష్యకాగాయహిరోపదేశం
 శ్రీజ్ఞానపూర్ణంశిరసా సమామి ॥

అల్పిళియి లవిట్టంనా శవదరిత్తాక్ వాఙ్మీమే
 ఆశనందార్ తిరువడిగ శాశ్రయిత్తాక్ వాఙ్మీయే
 ఇప్పువిల్ యతిపతి క్కిడమళ్యోక్ వాఙ్మీయే
 ఇళైందు మాలిరుంళోలైయి లిగుక్కుముపక్ వాఙ్మీయే
 కొల్పుడ తవిల్లే వేదత్తిక్ తూయిటింగోక్ వాఙ్మీయే
 శూదరత్తోళుడైయూనై చుకక్ పడైత్తాక్ వాఙ్మీయే
 శెప్పమరు ముక్కురైయై శింజై యళ్యోక్ వాఙ్మీమే
 తిరుమాల్లెయూండాక్దక తిరువడిగళి వాఙ్మీమే

ధనిష్ఠ - నడువిల్ తిరువీధిప్పిళ్ళై భట్టర్ - అల్విళి.

తులా. తులాధనిష్ఠాసమ్భాతం శ్రీలోకార్యపదాశ్రితమ్ ।
భట్టనాథగురోఃపుత్రం వీధిభట్టార్యమాశ్రయే ॥

నిత్య. శ్రీలోకార్యపదాసక్తం మధ్యవీధినివాసినమ్ ।
శ్రీవతీనిచిహ్నావంశాబ్ధిసోమం భట్టార్యమాశ్రయే ॥

శతభిషం - శేయాట్వార్ - అల్విళి.

తులా. తులా శతభిషగ్జాతం మయూరపురి కైరవాత్ ।
మహాన్తం మహదాభ్యాతం వందే శ్రీనన్దకాంశజమ్ ॥

నిత్య. దృష్ట్వా తుష్టాన యో విష్ణుం రమయా మయిలాధిపమ్ ।
కూపే రక్తోత్పలే జాతం మహావాహ్వామయాశ్రయే ॥

తిరుక్కణ్డే నెననూఱుం శెప్పినాక్ వాళ్ళియే
శిఱన్ద విప్పిళియిర్ శదయం శెనిత్త వళ్ళల్ వాళ్ళియే
మరుక్కవళుం మయిలైనగర్ వాళ్ళువందోక్ వాళ్ళియే
మలర్క్కరియ నెయ్దల్ తనిల్ నన్దుదిత్తాక్ వాళ్ళియే
నెరుక్కిడవే యిడైకట్టియిల్ నిన్దశెల్వక్ వాళ్ళియే
నేమిశబ్దంవడినట్టుగై నెళ్ళోల్ వైప్పోక్ వాళ్ళియే
పెరుక్కముడక్ తిరుమట్టిశెప్పిరాక్ తొళువోక్ వాళ్ళియే
శేయాట్వార్ తాళిణై యిప్పెరునిలత్తిల్ వాళ్ళియే.

శతభిషం - పిన్పట్టుగియపెరుమాళ్ జీయర్ - అల్విళి.

తులా. తులాశతభిషగ్జాతం శ్రీలోకార్యపదాశ్రితమ్ ।
జ్ఞానాదిభూషణంవందే పశ్చాత్సున్దరదేశికమ్ ॥

నిత్య. జ్ఞానవైరాగ్యసమ్పన్నం పశ్చాత్సున్దరదేశికమ్ ।
ద్రావిడోపనిషద్భిష్య దాయినం మద్దురుమ్భజే ॥

పూర్వాభాద్ర - శొట్టైనమ్మి - తె.

మకరం. మకశేచైకపాజ్జాతం యామునాచార్యనన్దనమ్ ।
రామానుజార్యసచ్చిష్యం పూర్ణదేశికమాశ్రయే ॥

నిత్య. రామానుజార్యసచ్చిష్యం యామునాచార్యనన్దనమ్ ।
జ్ఞానభక్త్యాదినమ్పన్నం పూర్ణదేశికమాశ్రయే ॥

పూర్వాభాద్ర - నాలారాచాన్నిశ్చై - త్రే.

మకరం.

మకరేచైకపాజ్ఞాతం చతుర్ద్రామనివాసినమ్ ।
కూరనాథగురోశ్శిష్యం సేవే శుభగుణార్ణవమ్ ॥

నిత్య.

కూరనాథగురోశ్శిష్యం జ్ఞానభక్తిగుణార్ణవమ్ ।
శమాదిగుణసమ్పన్నం చతుర్ద్రామ మహమ్భజే ॥

ఉత్తరాభాద్ర - విశాంజోలైప్పిశ్చై - ఆల్పిశి.

కులా.

కులాహిర్బుధ్న్య సమూభతం శ్రీలోకార్కపదాశ్రితమ్ ।
సప్తగాధాప్రవక్తారం నారాయణమహమ్భజే ॥

నిత్య.

శ్రీలోకార్క పదారవిన్ద మఖిలం శ్రుత్యర్థకోశం సదా
గోష్ఠీంచాపి తడకలీన మనసా సత్సన్దయస్తంయదా ।
శ్రీనారాయణదాసమార్కమమలం సేవే సతాం శేషధిం
శ్రీవాగ్భవణగుంధభావవివృతీయస్సప్తగాధాంవ్యధాత్ ॥

శేషతి - నమ్మెరుమాళ్ - చిత్రి.

మేవం.

చైత్రే శేషతిఃజ్ఞాతం సోమబాహుతరంప్రభుమ్ ।
వందేవాతస్సల్యనిలయం కల్యాణగుణసాగరమ్ ॥

నిత్య.

ఋత్తికల్పలతోత్తుజ్ఞ స్తనస్తబకచఞ్చలః ।
శ్రీరజ్జరాజభృజ్జోమే రిమతాం మానసామ్భజే ॥
తిరుమగళుం మణ్ణగళుం ఆనుసంధేయము.

శేషతి - ఎరుమ్మిరప్పా - ఆల్పిశి.

కులా.

కులాశేషతిసంభూతం వరయోగిపదాశ్రితమ్ ।
సర్వవేదాంతసమ్పార్ణం అప్పకార్యమహమ్భజే ॥

నిత్య.

కాంతోపయన్త్రయోగీన్ద్ర చరణామ్బుజవట్పదమ్ ।
సర్వవేదాంతసమ్పన్నం అప్పకార్యమహమ్భజే ॥
తిరునత్తుత్ర తనియన్లు, వాట్టితిరునామములు

స మా స్త ము.

ఆత్మారాచార్యుల తిరువడిగళి శరణమ్.

జీయర్ తిరువడిగళి శరణమ్.

శ్రీయై నమః - శ్రీగోదాయై నమః
శ్రీమతే రమ్యజామాతృమునీంద్రాయ నమః

— మం గళా చ రణమ్ —

శ్రీమత్సుధర్మన శ్రీనివాసపరమపురుషపంచాస్యో జయతు ॥

శ్రీభూనాయక, మిన్దిరాం చ జననీం, వైకుంఠసేనాధిపమ్
కూటస్థం శతవైరిణం, శ్రుతియుగాచార్యం చ నాథంమునిమ్।
రామాబ్జాక్షగురూ చ, యామునమహాపూర్ణా, యతీంద్రం శ్రయే
శ్రీమతే సమ్యవరం మునీంద్ర, మఖిలా నాచార్యవర్యాంశ్చ నః॥
శ్రీశంఖచక్రం సగదాసిశార్ఙ్గం పీతామ్బరం కౌస్తుభవత్సలాంఛితమ్।
శుభ్రోర్ధ్వపుండ్రం స్ఫురదబ్జనేత్రం, శ్రీభూమిసీశాదయితం ప్రపద్యే,
జయతు జయతు లక్ష్మీ లక్ష్మీ తాలక్ష్మ్యవతౌః
ప్రణతవరణహస్తః స్వాంఘ్రినంలక్ష్మ్యపాణిః।
నిఖిలభువనవన్ద్యో నన్దితాశేషలోకః
శ్రుతిశిరసి విదీప్తో వేంకటేశ సుచక్రః॥
శుభ్రోర్ధ్వపుండ్ర విలసద్వదనారవిన్ద
మఙ్గుస్త్రితాధర మనోహర చారు గండమ్।
లక్ష్మీ సముజ్జ్వలిత వక్షసమత్యుదారం
శ్రీ వేంకటేశమతికాదణికం సమామి ॥
యద్దోసహస్ర మపహన్తి తమాంసి పుంసామ్
నారాయణో వసతి యత్ర సశంఖచక్రః।
యన్తండలం శ్రుతిగతం ప్రణమన్తి విప్రాః
తస్మై నమో వకుళభూషణభాస్కరాయ॥
నమః శ్రీద్రమిడాచార్యవర్యాయ మహితాత్మనే।
విశిష్టాదైవ త సిద్ధాంత విజయధ్వాన సూక్తయే॥